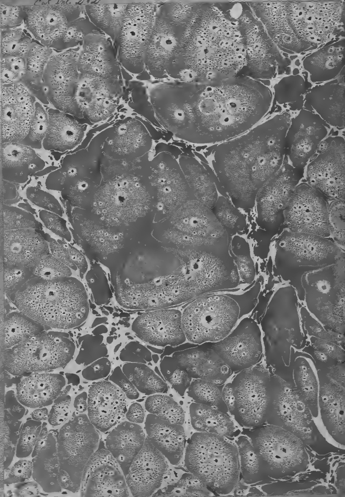
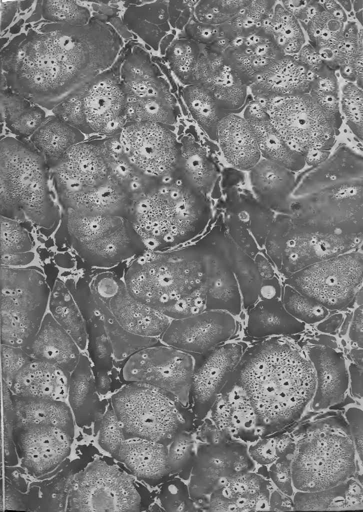
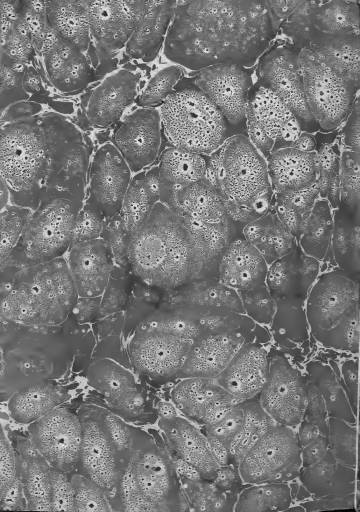
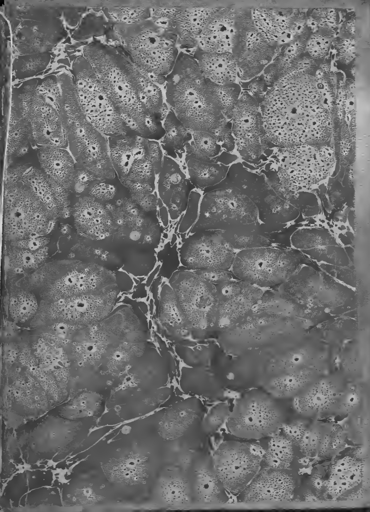

Es de la libreria comun de San Fran.co de Sevilla

Sermones Thesauri noui de Sanctis

Sermones Thesauri

No tiene que expurgar este libro

Tabula alphabetica sermonū de sanctis Thesauri noui.

Tabula

Tabula

Finit Tabula alphabetica

¶ Tabula alterius partis Thesauri noui de sanctis scilicet per quolibet numerum et quottam sermonum ex ordine suo certificans subsequitur.

¶ Tabula

Incipiunt sermones notabiles atq₃ ꝑutiles de sanctis per circulū anni. quib⁹ ab editore suo doctore ⁊ ꝑdicatore famosissimo nomē vt Thesaur⁹ nouus intitulent̄ inditum est.

De sancto Andrea.

Sermo . I.

Relictis retib⁹ secuti sunt eum scribit̄ Math. iiij. ⁊ legitur hodierna die pro euāgelicali officio. Thema. Aristo. in li. de aīalib⁹ dic̄. Gallina vel ꝑdix cū sonit pullos statī vocat eos ⁊ audiūt vocē mīis ⁊ sequūt̄ eā. A. Spūaliter. sic dn̄s nr̄ ih̄us xp̄s cū genuit aplos suos Petrū ⁊ Andreā ī fide vocauit eos: ⁊ statim audierunt ⁊ secuti sunt eū. de q̄ cāit hodie eccl'ia. Mox vt vocē dn̄i ꝑdicātis audiuit beat⁹ Andreas relictis retib⁹ q̄x vsu actuq₃ viuebat secutus est dn̄m redēptorē. Jō scribit Gre. I omē. Adhuc nulla in xp̄o miracula viderāt nec de resurrectōe audierāt. ⁊ ad vni⁹ iussionis vocē oīa reliquerūt. Ecce vera obediētia. qz dicit Ber. Ver⁹ obediens mandatū nō ꝓcrastinat. s₃ parat aures auditui. linguā voci. pedes itineri. ⁊ man⁹ opi. Et sic aph. de q̄ thema. Relict₃ retib⁹. In summa euāgelij duo innuunt̄. Prīo a xp̄o benigna vocatio discipulo₄. ibi. ambulās ih̄us vocauit eos. Scd̄o ip̄o₄ repentina ꝯsecutio. ibi relictis retib⁹ secuti sunt eū. De prīo dicit. In illo tp̄e. s. post baptismū. ieiuniū ⁊ temptatōem: ambulās ih̄us iuxta mare galilee. B Dicūt naturales q̄ sol virtutē suam nō solū ostēdit in terris s₃ etiā in mari. In terris calo₄ sue virtutis lapides ꝓciosos aurū et argentū gignit. In maris vero litore conche rorē celestē attrahūt. ⁊ sol sua virtute in ꝓciosas ꝯuertit margaritas. Spiritualiter. sol est xp̄s. Malach. vlti. Orietur vobis timētib⁹ deū sol iusticie. Hic sol virtutē suā ostdit ī terr₃ ⁊ mari. In terris. qz terrenos hoīes q̄s inuenit ī au₄ mutat charitatis diuine ⁊ argentū puritat₃. Nōne maria magdalena tota fuit terrena ⁊ more terre frigida. s₃ xp̄s ip̄am sui lumīs calore tāgens in nobile aurū mutauit charitatis: ita vt os veritatis de ea ꝓtulit Lu. vij. Dimittunt̄ ei peccata multa qm̄ dilexit multu₃. Nōne mathe⁹ sedēs in thelonio fuit terrenus. sed sol ver⁹ ih̄us xp̄s purificauit ip̄m ī argentū puritatis mutādo. vt relictis oīb⁹ terrenis secutus est eū. Math. ix. Et hanc virtutē nō solū in terris s₃ ⁊ ī mari ꝓcipue Galilee demōstrauit. vbi in conchis. id est grossis piscatorib⁹ nobilissimas margaritas Petr₄ ⁊ Andreā rore celestis grē generauit ⁊ ad fidē vocauit. De q̄ subdit̄ in textu. Vidit duos fratres petrū ⁊ andreā fratrē eius. Hij sunt due oliue ꝓpter plenitudinē pietatis. Hij sunt duo cādelabra propter ardorē charitatis lucētia ante dn̄m ꝑ ꝯstantiā veritatis. Hij sunt due ꝓciose margarite inuēte circa mare in conchis. i. in statu humili piscatiōis. de q̄ text⁹. Erāt enim piscatores. Aug. in q̄dā ſmōe de kalendis Januarij. Nō elegit reges potētes aut huius mūdi sapiētes. ne vocatio fidei ascriberet̄ potētie ⁊ sapiētie hūane. Itē nō vocauit ociātes sed iustis laborib⁹ insudātes. ad designandū q̄ ad fidē vocati de iust₃ laborib⁹ debēt viuere. Gen. iij. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Nō de rapinis ut aliq̄. ⁊ posito casu q̄ ꝑ se nō rapiūt tn̄ habēt ꝯplices ⁊ ꝯsentiūt. De q̄b⁹ apls ad Ro. i. Nō solū qui agūt s₃ qui ꝯsentiūt digni sunt morte. Aliqui viuūt de vsuris vt illi q̄ concedūt denarios ⁊ viceuersa recipiunt latos grossos. imo minus ī numero q̄₃ soluūt accipiunt. cū scribit̄ Luc. vi. Mutuū dātes nihil inde sperātes. Habet̄ nāq₃ de vsuris. c. in ciuitate. Qui chari⁹ vēdit ꝓpter dilatōnē vsura₃ capit q̄₃ alias in parata pecunia daret. Et h̄ nō ꝯpetit xp̄iano. sed illud q̄d dicit p̄s. Labores manuū tua₄ ⁊c̄. Et illos vocauit dn̄s dicēs. Venite post me faciam

vos fieri piscatores hoim .qsi diceret. non
eritis ex vobis loquentes. Math. x. Non
vos estis q loqmini sed sps pris vri q loqui
tur in vobis. Greg. Nisi intus sit q doceat
inuana lingua doctoris laborat .ps. lxvii.
Dns dabit vbu euagelisantibo virtute mul
ta. Ideo apls ad Ro. x. Quo pdicabut ni
si mittant. Na sicut piscatore optet q ha
beat licentia dni cuius sunt aque. et sic pdi
catore oportet q habeat licentia aplici vel
epi aut plebani cui9 sunt aque. i. ppli .iuxta
illud Apocal. xvii. Aque multe ppli multi.
Nam sicut nuncio si credi debeat opz q ha
beat lras regis. Ideo laici pdicare no debet
qz no est eis indultu. sz inhibitu. de here. cu
ex iniuncto. Et si quis se diceret missum a
deo p visione debet hoc pbare sic Moyses
pbauit p signa. ut ht in cano. de pse. dis. ii.
Reuera. Et dicit notater. piscatores hoim
no bonoz tpaliu. no honoz. Ideo dns mit
tens discipulos suos ad pdicandu Luc. x.
dixit eis. Nolite portare sacculu neqz pera
Per sacculu intelligit pecunia. dicit glosa.
Et pter hac pdicare est manifeste phibi
tu Mat. x. Nolite possidere auz et argentu
neqz pecunia in zonis vris. Act. viii. Pe
cunia tua tecum sit in pditioem. Math. x.
Gratis accepistis gratis date. C. In
hoc innuit dns q finalis causa pdicatois no
debet esse pecunia sed salus animaz et captu
ra pisciu. i. hoim. Abacuck. i. Facies hoies
quasi pisces maris. Hoc debent ptendere
Hiere. xvi. Mitto eis piscatores multos et
piscabunt eos. Et talis piscatio est vtil val
de. Primo qz ducit ad fide. ad Ro. x. Quo
credent ei quem no audierut. quo aut audi
ent sine pdicante. Ergo fides ex auditu. au
ditus p vbum xpi. Secudo est vtilis talis
piscatio quia pducit ad salute. vt dicit Ale
xander tercius. et habet de offi. or. inter ce
tera. Inter cetera que ad salute ppli xpiani
spectant pabulu verbi dei maxime noscitur
necessariu. D. Dixi secudo subiugit
discipuloz repentina psecutio. d q subditur
in textu. At illi relictis retibo ptinuo secuti
sunt eum. Ecce vera obedietia: nobis in ex
emplu. si dns dederit nobis gratia inspira

tois no debemus resistere sed statim obtem
perare. De quo Eccli. v. No tardes puer
ti ad dnm et ne differas de die in die. id est
ne dixeris cras cras. Ratio Bern. Qui
hodie aptus no est cras minus aptus erit.
Sed statim debemus parere: ut sancti apli
qui nulla deliberatoez ceperat. Hiero. Im
pfecta obedietia relinqt pfecta nulla quer
rit excusatoem. Unde arguit ille qui p ope
ra pietatz se excusabat Math. viii. Dne p
mitte me primu ire et sepelire patre meum
et seqr te. audiuit a xpo ibi. Dimitte mor
tuos sepelire mortuos suos. tu aut sequere
me. E. Sed diceres. vnde oriebat il
la repentina discipuloz cosecutio. Respon
det Hiero. sup Math. Primo ex vbi dei
virtuosa operatioe. cu dixit. venite post me
cor eoz medullitus penetrauit et ptin9 eos
puertit. qz scribit ad Hebre. iiii. Viuus est
sermo dei et efficax et penetrabilior omi gla
dio ancipiti. Et impletu est illud ps. lxvii.
Dedit voci sue voce virtutis. Nam verbuz
dei compatur surculo arbori insito. Jacobi
.i. Suscipite insitu verbum Sicut surcul9
insitus arbori trahit tota arbore ad sui natu
ra sic vbu dei totu cor ad dei grtam. Scdo
puenit ex diuina inspiratoe. Aliter homo
vocat exterius xps vero interius. Ideo po
tuit Andreas dicere illud ps. lxxxiiii. Au
diaz quid loquat in me dns deus. Grego.
Vox dni auditur cu inspiratio mente coci
pitur. qd et fecit sanctus Andreas. Tercio
puenit ex mirabili faciei irradiatoe. Dicit
enim Hiero. Certe enim fulgor diuinitatz
et maiestatis occulte relucebat in humana
xpi facie. vt etia primo aspectu trahebat ho
minez. Facies enim xpi speciosa erat ad in
tuendum. quod dicit petrus. i. Petri. i. In
quam desiderant angeli pspicere. Dicitur
eni de Salomoe. iii. Reg. x. Uniuersa ter
ra desiderabat videre facie salomois. Sed
ecce hic pl9 q Salomo. Math. xii. Quar
to puenit ex potenti attractoe. potens enim
erat attrahere quem vellet. Unde Hiero.
Sicut magnes attrahit ferru sua vtute. ta
to magz dns celi et tre trahere poterat que
vellet. Ideo Joh. vi. Nemo pot venire ad

me nisi pater me⁹ traxerit illũ. F ~ Sȝ
diceres. nũc nulli debet imputari si nõ vene
rit ad fidẽ q: nõ trahit̃. Rñdet̃ deus parat⁹
est oẽs trahere ꝛ oĩbꝫ dare gratiam. teste
aplo. i. ad Thimo. ij. Vult oẽs hoĩes sal
uos fieri ꝛ ad agnitiõem ꝟitatis puenire.
Si aliqͥs nõ veniat ad fidẽ indispositũ se fa
ciens ꝑ peccatũ ad grãm ꝑcipiendã nõ est
culpa dei sed peccatoris ut nõ trahat̃. q: se
nõ disposuit ꝑ liberũ arbitriũ. G Sed
diceres. q̃ est causa ꝙ trahit istũ ꝛ nõ illuȝ
Rñdet Aug. sup Job. Causa in generali
est ut in illis qui trahunt̃ refulgeat ordo mi
sericordie. in aliqͥs ꝟo ordo iusticie. In spe
ciali ꝟo causa esse pt: sed iniusta esse nõ pt
sed stat ĩ dei mĩꝯcordia. De quo ad Ro. ix
Nõ est volẽtis neqȝ currẽtis sed miserẽtis
dei. Et subdit Aug. Noli velle iudicare si
nõ vis errare. Sed si non traheris ora vt
traharis. Illa tractio nõ fit ꝑ coactõem ſȝ
ꝑ inductõem: ut declarat Anſ. ĩ similitudibꝫ.
exẽplo rami viridis. ꝛ Aug. exẽplo nucis.
Ostendis inquit oui ramũ viridẽ ꝛ trahis
eam. oñdis nuces puero ꝛ trahis eũ: nõ vi
olentiã faciẽdo. sed ꝑ rami ostẽsionẽ a ꝑpe
titũ ouis et ꝑ nuces volũtatẽ pueri allicien
do. Et sic deus ostẽdit nobis ramũ virideȝ
id ẽ ꝑmittit delectabilẽ visiõem. ostẽdẽdo
nucẽ. i. glãm celestẽ q̃ est circũdata cortice
dura. i. pñia amara. ſȝ inueniem⁹ nucleuȝ
dulcedĩs. Lu. iij. Penitentiã agite ꝛ appro
pinq̃bit vobis regnũ celoꝝ. Nã sicut nucle
us absconditr̃ sub cortice amara. sic celestis
dulcedo sub amaritudine pñie. Vñ psal.
xxx. Quã magna multitudo dulcedĩs tue
dñe quã abscõdisti timentibꝫ te. s. sub actio
ne pñie. Actuũ. xiiij. Per multas tribulati
ones optet nos intrare in regnum dei. Ad
quod nos ꝑducat deus in secula ꝛc.

Sermo II. Ad idem

Relictis retibus

Relictis retibus ꝯtinuo secuti sunt eũ. Mat. iiij.
Thema. Mgr̃ i li. viij. de ꝑ
prietatibꝫ reꝝ dicit. ꝙ sol hȝ virtutẽ attra
ctiuam. Nã vapores de mari attrahit: ꝛ tã
dem in nubes ꝯdensat. ꝛ sic ꝯdensatos eos
resoluit: nũc in pluuias. nũc ĩ grãdines. nũ
in niues. H Spũaliter. sic sol iusticie
virtute sue deitatis attrahit ad se hoĩes hu
miles q̃ sunt̃ fumo siles. Sap. v. Quasi fu
mus q̃ a vento est diffusus. Et fum⁹ seu va
por fuerũt hij duo apli ante vocatõem. Sȝ
dñs eos ad se traxit ꝛ ĩ nubes ꝯuertit. De
q̃ Isa. lx. Qui sunt hij q̃ ut nubes volant.
Et bñ Andreas nubib⁹ compat̃. q: nubes
de se fundunt pluuiã que terrã rigat ꝛ fecun
dat. sic btũs Andreas imbrẽ sue doctrine
fudit ꝛ corda ydolatrãtiũ irrigauit ꝛ in fi
de roborauit. sm ꝙ canit ecclesia. Mirmi
dones ydolatras diu fluctiuagos rete cepit
fidei. Modo si isti vapores. i. humiles pi
scatores nõ fuissent attracti ꝑ solẽ iusticie:
ymber doctrine nõ ꝑ eos descẽdisset. Naȝ
nõ fuerũt doctores ſȝ piscatores. Jõ Aug
dicit. Christ⁹ frãgere volens ceruiceȝ sup
boꝝ non q̃siuit ꝑ oratorẽ piscatorẽ sed ꝑ pi
scatorẽ lucratus est impatorẽ. Ideo dic̃ the
ma. Relictis retibꝫ. In summa ꝟboruȝ
ꝓmissorum duo tãgunt̃. Primo discipulo
rũ ꝑfecta ꝯuersio. ibi. relictis retibꝫ. Scdo
subiũgit̃ eoꝝ digna ꝯsecutio. ibi ꝯtinuo se
cuti sunt eũ. I ~ Dixi pmo tangit̃ disci
puloꝝ ꝑfecta ꝯuersio. ibi. relictis retibus.
Nam hẽ est signũ ꝑfectõis relinq̃re ea q̃ sũt
necessitatis ad esse ꝯſuatõis. De q̃ Greg.
viij. mora. Ad culmẽ ꝑfectõis tendũt q̃ ex
terius cũcta derelinquũt. Et tales fuerunt
Petrus et andreas. Sed d. quid reliq̃
runt qui penit⁹ nihil habuerũt. Rñdȝ gre.
in ome. In hac re plus ꝑ̃sare debem⁹ animũ
q̃ȝ censum. multũ reliquit qui sibi nil reti
nuit. Quis parũ habuerũt apli tñ illud totũ
deseruerunt. Nos igitur habita cũ amore
possidemus. ea que nõ habem⁹ cũ deside
rio querimus. Ipi etiã desideria reliq̃runt
a sequentibꝫ tanta dimissa sunt quanta a nõ
sequẽtibꝫ cõcupisci potuerũt. K Sed
d. talem ꝑfectõem nõ valeo habere. Rñdȝ
Gre. Multa fratres relinq̃tis si terrenis de
siderijs renũciatis. Et q: cor ꝛ nõ substan
tiam pensat de⁹. Nam dicit Bern. Plus
nocet ꝯcupiscẽtia q̃ȝ substantia. Idcirco si
non potes relinq̃re totã substantiã. relinque

inordinatā cōcupiscentiā .hoc est nimium
amorē. Nam dicit Chris. sup Math. Apo
stoli relinquētes terrena docuerūt q nemo
pt possidere terrena ⁊ ad celestia puenire.
Nō dicit terrena hēre sed possidere. h' est ni
mio amore inherere. Et h' est qd dicit psal.
lxi. Diuitie si affluāt nolite cor apponere .i.
amorē. Quia dicit Aug. Talis est vnus/
quisq qualis est sua dilectio. si terrena amas
terra es. si deū amas de' es .s. participatiue
Nā amantes terrena sunt i multiplici ama
ritudine. amantes vo celestia sunt in men
tis iubilo. Videm' enim q inter celū ⁊ ter
ra3 sunt aqua ⁊ aer. aqua adheret terre. aer
celo. sic amātib terrestria inest lacrimatio
⁊ tribulatio. amātib vo celestia inest sere/
nitas ⁊ iubilatio. Unde Greg. sup Canti.
Qui terrenis inheret inuenire nō pt nisi qd
in terrenis latet .s. amaritudinē ⁊ laborem.
Qui autē celestibus inuenit dulcedinem ⁊
solatōem Et sic fecerūt sancti apli Petr'
⁊ Andreas relinquētes terrena ut inueni/
rent celestia. Relictis retib dicit text'.

L. Pro quo sciendū. si volum' esse disci
puli dei tūc multiplex est rete qd debemus
relinquere. Primū est dyaboli. scdm mū/
di. terciū carnalis vicij. Primū est rete dy/
aboli. h' est peccatū. De q Abacuck .i. Ex/
pandit sagenā suā ⁊ extraxit ⁊ ꝯgregauit in
rete suū .s. peccati. O q callide allicit hic d
lectatōem peccati pponendo: sed funē ama/
ritudinis immittēdo. ps. cxl. Cadent in re
tiaculo eius peccatores. Idcirco declinem'
ab h' reti dyaboli. iuxta illud Eccli. xvij. Cō
uertere ad dn̄m et relinque peccata. Et h'
ꝓpter duo. Primo ꝓpter vitare dei iram.
q2 scriptū est Eccli. xij. Altissimus odio h3
peccatores. Et Aug. Scio deum omni cri
minoso esse inimicū. Secūdo declinem' ab
hoc reti dyaboli ꝓpter ꝯsequi dei misericordi
am. q2 scribit. puer. xxviij. Qui ꝯfessus fue
rit peccata et reliquerit ea misericordiā cō
sequet'. Secundū rete relinquendū est re/
te mūdi. De quo Isa. xix. Expādentes re/
te sup faciē aquarū emarcescēt. Aque sunt
transitoria mūdi. iuxta illud .i. Job. ij. Trā
sit mūdus ⁊ ꝯcupiscētia eius. imo ad modū
aque fluētis. ut habet' .ij. Reg. xiiij. Om̄s
morimur ⁊ quasi aque dilabimur. ⁊ Sap.
v. Tanq̄ nauis que ptrāsit fluctuātem a/
quā cuius cū pterierit nō est vestigiū inue/
nire. ꝓpter qd dicit Grego. Facile mūdū
despicio si ea que in mūdo sunt ꝯsidero.

M. Duo nāq3 damnabilia sunt i mūdo.
vz deceptio ⁊ interfectio. Primū est de/
ceptio. De quo Aug. O mūde imūde q̄n/
tos decepisti q̄ multos seduxisti. Propt'
qd dicit Hiero. Si mūdus cultello diui/
tis aperiret' nō nisi falsitas i eo inueniretur
Ideo Aug. ad Dyoscor. Mūdus cui arri/
det fallit et in piculo ponit. Reuera in peri
culo. q2 scribit' Jaco. iiij. Qui vult esse a/
micus mūdi inimicus dei ꝯstituitur. Ecce
piculum. Scdm quod est in mūdo est inter/
fectio anime seu damnatio. De quo Job. x
xi. loquēs de mūdo dicit. Tenēt tympanū
⁊ citharā ⁊ gaudent ad sonitū organi ducūt
in bonis dies suos et i pūcto ad inferna de
scendunt. Idcirco saluator dixit Mat. xvi
Quid pdest homini si lucret' vniuersū mū
dum. anime vero sue detrimentū patiatur
Ideo Chris. Miser est mūdus miserrimi
qui eū sequunt'. nam semp mūdana opa ex
duserūt hominē ab eterna vita. Ecce mors
aie. Ideo declina ab hoc reti. Terciū est re
te carnalis vicij. De quo pver. xxix. Qui
blandis fictisq3 sermonib loquitur amico
suo. rete expādit gressibus suis. Et sic ca/
ro blanditur suauitatē. ut habet' puerb. vij.
Mulier iornatu meretriceo pparata ad ca
piendas animas garrula ⁊ vaga deoscula/
tur iuuenē ⁊ pcaci vultu blandit' dicēs. Veni
inebriemur vberib et fruamur cupitis am/
plexibus. Et subditur. Irretiuit eum mul
tis sermonib. et sequit' eam quasi bos duct'
ad victimā. ⁊ ignorās q ad vincula stult'
trahatur.

N. Spiritualiter p mulie/
rem intelligit' carnalis ꝯcupiscētia. illa du/
cit hoiem ad captiuitatē mortis. puer. vi.
Mulier pciosam animā capit viri. id ē ꝯcu
piscētia carnis que ducit ad interitū mort.
De quo Grego. Cu3 caro ad tēpus suaui
ter viuit spiritus in eternū peribit. Jō apo
stolus ad Ro. viij. Debitores sumus non

carni sed spiritui. Et subdit. Qui in carne
sunt deo placere nõ pñt. Ecclí. xvij. Nil ne
qui⁹ q̃ qd excogitauit caro ⁊ sanguis. q2 ca
ro ↄcupiscit aduersus spm̃. ad Gala. v. Et
spoliat spm̃ delicijs suis. ut inquit Bern̄.
Impossibile ẽ aiam repleri delicijs spirit⁹
q̃ subiacet carnalibus delectatõnibꝰ. Hec
tria retia simpliciter sunt relinq̄nda. s. pec/
cati mũdi ⁊ carnalis vicij. Quia s̄m Gre.
Momentaneũ est qd delectat eternũ quod
cruciat. Que reliquerũt sancti apl'i Petr⁹
et Andreas. ideo ꝑfecte sunt ↄuersi. ¶ D
¶ Dixi scḋo subiũgitur eorũ digna ↄsecu
tio in textu. ibi. Et secuti sunt eum. sc3 fi/
de: opatõne: virtute et passione. Sũt eni3
qui sequunt̃ deũ ꝑ fidem. s3 ab eo recedunt
ꝑ operationẽ malã. vno pede. s. fide sequen
tes. sed gressu opatõis dyabolũ imitantes.
De quibꝰ iij. Reg. xviij. Usq3 q̃ claudica
tis in duas ꝑtes. Et sunt hij de qbꝰ ad Thi
tum. i. Confitent̃ se nosse deum v̄bis: factis
autẽ negant. Et cuius vtilitatis est h̄. De
quo Isi. Quid ꝓdest q̄ fide iũgimur deo
⁊ opibus disiũgimur. q̄si d. nihil. Jaco. ij.
Fides sine operibꝰ mortua est. Alij sunt q̃
sequunt̃ ꝑ fidem sed nõ ꝑ finalẽ ↄsummati
onẽ. De quibꝰ Luce. viij. In tp̄e credunt
⁊ in tp̄e temptatõis recedũt. s. ab opē bono
ut habet̃ Judicũ. ij. Cito deseruerũt via3 ꝑ
quam ingressi fuerãt patres eoꝝ. Et talibꝰ
nõ est salus. q2 dicit Leo papa. Nõ incho/
antibꝰ sed ꝑseuerantibꝰ dabit̃ p̄miũ. Et iõ
Gre. Incassum bonũ agit̃ si ante terminu3
vite deserat̃. Sed btũs Andreas secutus
est xp̄m ꝑ fidem ⁊ opatõem virtutis. ¶ P
¶ Uita enim xp̄i in mũdo erat opatio vir
tutis. ut sanctitas: pietas: iusticia: mansue
tudo ⁊ charitas. Per has vias secut⁹ est
Andreas xp̄um. Unde turba de eo clama
uit. Redde nobis hominẽ sanctũ: iustũ mã
suetum ⁊ piũ deoq3 charũ. Cũq3 duceret̃
ad crucẽ factus est ↄcursus populoꝝ dicen
tium. Innocẽs sanguis eius sine causa dã
natur. Quos tamẽ rogauit aplus ne suum
martiriũ impedirent. Itẽ secutus est fina/
liter ꝑ viam passionis. De quo saluator ait
Math. xvi. Qui vult venire post me abne
get semetip̄m ⁊ tollat crucẽ suam ⁊ sequat̃
me. quod et fecit sctũs Andreas dicens il/
lud Job. xxiij. Uestigia ei⁹ secutus ẽ pes
meus. ¶ Q. Nam passio sancti andree
fuit aliquo modo silis passioni xp̄i: ⁊ aliquo
modo dissimilis. Primo dissimilis. q2 xp̄s
crucifixus rectus. petrus reuersus. Andre
as transuersus. Xp̄us tanq3 caput obtinuit
superiora. Petrus tanq3 alter priceps ob/
tinuit inferiora. Ideo cõueniens fuit ut an
dreas teneret medium. dextram sursum ad
xp̄m: sinistrã deorsum ad designandũ spre/
uisse temporalia. Secundo passio Andree
similis est passioni xp̄i quantũ ad quinq3.
Primo quia xp̄us voluntarie sustinuit ut
habet̃ Isaie. liij. Oblatus est quia ip̄e volu
it. Sic btũs Andreas videns cruce3 para
tam dixit. Securus et gaudẽs ad te venio.
vt impleret̃ i eo illud ad Hebre. xij. Pro/
posito sibi gaudio sustinuit crucem. Itẽ di
xit cum crucẽ vidit. amator tuus semꝑ fui
semꝑ desideraui amplecti te. Ip̄e eñ ideo
crucẽ amauit. quia sciebat se in ea redẽptũ.
⁊ amatorẽ suum in cruce ꝑpendisse nouer/
rat. et ꝑ crucem tanq3 ꝑ viam cõpendiosam
ad regnũ ire sperauit. Secundo est similis
in hoc. quia xp̄us volẽtes eum a passiõe a/
uertere aduersarios reputabat. sicut petrũ
Math. xvi. qui cũ audiuit christũ loquen/
tem de passione dixit ei petrus. Absit a te
domine. non erit tibi hoc. Qui ↄuersus di
xit Petro. Uade post me sathana scãdalũ
mihi es quia nõ sapis ea que dei sunt s3 ea
que hominũ. Et beatus Andreas cũ popu/
lus voluit impedire passionẽ suam ⁊ Egeã
lapidare. ne hoc faceret rogauit. Tercio
christus de cruce descẽdere noluit: cum iu/
dei clamarẽt Math. xxvij. Si fili⁹ dei es de
scende nunc de cruce. ip̄e recusauit. Et sic
beatus Andreas cũ egeas eum de cruce po
nere voluit ait. Ego viuus de cruce non de/
scendam. iã enim video regem meũ q̄ me
expectat. Et in cruce orauit deũ ne de cru/
ce eum deponere ꝑmitteret. Quarto chri
stus in cruce docuit nos ꝓ ꝑsecutoribꝰ ora
re et spiritũ patri cõmendare. Sic fecit an
dreas. quia legitur. biduo viuens ꝑ̃debat

in cruce. p xp̄i nomine ⁊ docebat populum. Quinto xp̄us p crucis ignominiã in gloriam intrauit. De quo Lu vlti. Nonne oportuit xp̄m pati et sic intrare in gloriam suam Et sic btūs Andreas dixit. O sancta crux accipe me ab hominibꝫ et redde me magistro meo. ut p te me recipiat q̄ p te me redemit.

R. Moralr̃. sic p ista dat̃ nobis itelligi q̄ hō ascēdens crucē penitētie debet ista quinqꝫ habere. Prio debet crucē penitētie ascēdere volūtarie. dicēs cum p̄s. liij. Voluntarie sacrificabo tibi nō coacte. Quia dicit Aug. Nemo inuitus bene facit etiam si bonū est q̄d facit coacte nō acceptat deus. q̄ nō necessitatē sed arbitrij libertatē respicit deus. Secūdo volentes auertere eū a penitētia debet inimicos reputare. iuxta illō Michee. vij. Inimici hominis domestici eius. Nam p istū modū iubemur odire parētes quãdo a deo volūt nos auertere. Luce. xiiij. Si quis venit ad me ⁊ nō odit patrē suum ⁊ matrē suã nō potest meꝰ esse discipulus. Augꝰ. Licet amandus est generator tamē p̄ponēdus est creator. Tercio crucem penitentie nō debemꝰ vsqꝫ ad mortē dimittere. Nã crux penitētie est lectus in quo discipulus xp̄i debet mori De q̄ Aug. Lectū suū reliquit ihūs discipulis suis. qui vult cū isto quiescere in celo: in isto iaceat lecto. moriat̃ in cruce penitētie si vult xp̄m crucifixū placatū videre. Quarto debet verbo ⁊ facto alios īformare. ad Gal. vi. Uos qui spirituales estis istruite huiusmodi. Nã nō sufficit q̄ quis nititur seipm̄ saluare. nisi etiã alios trahat ad deū. Apoca. xxij. Qui audit diuinã inspiratōnem dicat veni. scribit̃ enim Jaco. v. Qui quertī fecerit peccatorē saluabit animã eius a morte. Et econuerso habet̃ Ezech. iij. Si nō locutus fueris impio vt auertatur a via sua mala sanguinē eius de manu tua requiraꝫ. Et talis potest pqueri illud Ysaie. vi. Ue mihi q̄ tacui. Quinto p penitentiã debemus ad gloriam puenire. De quo Math. iij. Penitētiam agite ⁊ appropinquabit vobis regnuꝫ celorum. Ecce q̄ꝫ p̄ciosa crux penitētie. Dicit Chris. sup Math. O crux rutilantior auro. splendidior sole. quid de te referã. oīa ligata soluis. paradisum aperis. contritū sanas. tristem letificas. ad vitam eternã īuocas. Ideo Math. xvi. Qui vult venire pꝰ me abneget semetipm̄: ⁊ tollat crucē suam scꝫ penitētie et sequatur me. Chris. Non sufficit crux sua hīc tua. qui propria mala cōmittit: iustum est ut p ꝓpriam penam diluat.

Sermo III. Ad idem.

Venite et videte

Johan. i. In v̄bis premissis duo innuunt̃. Primo discipulorum vocatio. Secūdo eorū renunciatio. primū ibi. venite. secundū ibi. videte. De primo dicitur in textu. In illo tp̄e. scꝫ cum Johannes baptisauit circa iordanē predicans baptismū penitentie ⁊ testimoniū perhibens de xp̄o. videns eū venientē ad se ait. Ecce agnus dei. et dixit. Hic est qui baptisat in spiritu. ego vidi ⁊ testimoniū phibui quia hic est filius dei. Et altera die iterum stabat Johãnes ⁊c.

S. Nota modus doctrine Johannis differens fuit a modo doctrine xp̄i et discipulorū eius. Xp̄us eniꝫ circūeundo docebat: similiter et apl̄i. De christo habet̃ Math. iiij. Circūibat ih̄s totam galileam docēs in sinagogis. De discipulis vero legit̃ Marci vlti. Euntes ī mūdum vniuersum. Sed Johãnes stabat in vno loco trãs Jordanē. ⁊ instruebat d̄ xp̄o homines veniētes ad eū. Ratio quare xp̄s discurrendo docebat. quia p̄dicatio xp̄i facta est credibilis p miracula. Ut ergo v̄tus eius innotesceret ip̄e et discipuli eius circūibant. Predicatio v̄o Johannis nō est cōfirmata miraculis. q̄ Johãnes nullum signū fecit. ut habet̃ Joh. x. Sed merito et sanctitate vite pfirmauit p̄dicatiōem suam ideo stabat. Item stetit. id ē constans fuit ī confessione veritatis. ut saluator attestatur Math. xi. Quid existis in d̄sertū videre arundinē vento agitatã. q̄si d. Non est talis Ideo stetit. quod significat pstantiam eiꝰ. Subdit. ⁊ ex discipulis eius duo. Et respiciens ihm̄ ãbulantē ⁊c. Alchuinus. Johes

stat ibõs ambulat .q₂ lex ⁊ figura cessare de
bebat. q₂ testimoniū de xp̄o ꝑbuerūt .Et h̄
Johannes ꝯfirmat dicēs. Ecce agnus dei
Xp̄us venerat ad Johānē post baptismum
ne iudei crederent φ veniret ad ꝯfitenduȝ
peccata sicut ⁊ ipi. ideo dicit. Ecce agnus
dei .i. scȝ innocēs. nō peccata ꝯfitens sed tol/
lens. ideo ait. qui tollit peccata mūdi. Figu/
ratur Exodi .xij. Eritqȝ agnus sine macl'a
Et sic xp̄us teste petro .i. Petri .ij. peccatum
nō fecit . Hic agnus dixit lupis de innocē
tia sua Johan. viij. Quis ex vobis arguet
me de peccato . Hic est agnus a ꝓphetis de/
sideratus. Isa. xvi. Emitte agnū dn̄e dn̄a
torē terre ¶ T · Sed diceres. cur Johā
nes cum aliter nō nominauit. cū de alijs ani
malibꝫ etiā fiebāt sacrificia .ut de hircis ca
pris vitulis colūbis ⁊c. que erāt ꝑfigurati
ua veri sacrificij .s. xp̄i qui se obtulit hostiā
viuā ⁊ immaculatā deo in odorē suauitatȝ
ad Ephe. v. Respondet᷑. licet alia fierēt sa/
crificia in tēplo certis tp̄ibꝫ. vnū tamē erat
quotidianū et p̄ricipale. scȝ mane ⁊ vespere.
De quo Numeri .xxviij. nec mutabat᷑ Et
sic xp̄us erat designatus q̄ quotidie offert᷑
ꝓ nostra salute . De qua oblatōe habet᷑ i ca
none de cōsec. di .ij. Nichil . In sacrificijs
magnis nulla oblatio aptior ista. Nā licet
passio sanctoꝝ qui ꝓ xp̄o passi sunt ꝓsit ad
salutē. hoc tn̄ est quantū ad oblatōem istꝰ
agni. Et sic est quasi oblatio adiūcta princi
pali sacrificio. Idcirco est agnus singula/
ris qui vicit leonē. id ē dyabolū ⁊ vrsum .i.
mundum. Johā. xvi. Cōfidite quoniā ego
vici mundū. Ideo Beda i ome. Johānes
ꝑ ceteris mortalibꝫ innocentē cū ꝯgnouit .
⁊ dona sui velleris sponte largiturū. ex q̄ ve
stem nuptialē nobis facere possumꝰ ⁊ nos
sanguine redempturuȝ. Ideo subdit. Qui
tollit peccata mundi. quod in lege nec per
agnum nec ꝑ alia sacrificia fieri potuit. De
quo ad Hebre .ix. Impossibile est sangui/
ne hircorū aut vitulorū auferri peccata. sed
iste est agnus de quo scribit᷑ Diee vlt'. Au/
fer omnē iniquitatē. Iste est agnus qui of/
fertur mane et vespe id ē ꝓ his qui ꝑsentes
sunt et adhuc erūt . Hic est agnus q̄ ꝓ nr̄a
redemptione est oblatꝰ. de quo .i. Petri .i.
Nō auro aut argēto corruptibili ꝫ sangui
ne agni incōtaminati .i. immaclati redēpti
estis. De quo Chris᷑. Omnes scelerati aut
peccatis aggrauati ad ip̄m ꝯfugere debent.
quia scribit᷑ .i. Joh. ij. Ipse ē ꝓpiciatio pro
peccatis nr̄is. Dicit nāqȝ Nicolaꝰ de lyra.
Ipse est in quo est gratia ⁊ v̄tus purgati/
ua peccatorū. Subdit . Et audierūt euȝ di
scipuli loquentē ⁊ secuti sunt ihm̄. quia to
ta intentio erat Johānis ut discipulos su/
os adduceret ad ihm̄. Subdit. Cōuersus
ihūs vidit eos sequentes se. Nō audebant
ei loqui quia incognitus eis erat. sed vt da/
ret eis fiduciā loquendi ꝯuertit se ad eos ⁊
dixit eis. Quid queritis . Nō querit vt di
scat sed vt ipi intentōem aperiant ꝑ se. ⁊ e/
os ad audaciā ⁊ familiaritatē ꝓuocet. Ec/
ce hoc est p̄rimū verbum quod dn̄s loquit᷑
in isto euāgelio ⁊ cōgrue. quia p̄rimū quod
requirit deus in homine est recta intentio.
Ideo Alexander papa . et habet᷑ in canōe
xv. q. vi. si sacerdotibꝫ. vbi dicit᷑. Nō sunt
attendenda que fiant sed quo animo fiant.
vbi glo. Potius respiciēda est facti causa
q̄ ip̄m factum. Propter qd̄ hortatur nos
Grego. xxviij. moral'. Vigilanti cura intē
tio est pensanda. Tunc discipuli audita be/
nigna allocutiōe dixerūt cū fiducia. Rab/
bi vbi habitas. quasi diceret. Te querimꝰ
tuam habitatōnem. tuā doctrinā nos do/
ceas . quia mira et magna audiuimus de
te a Johanne. Dicit eis. Venite ⁊ videte.
Chris᷑. dicit. φ dn̄s domum alienā demon
strabat eis. Beda dicit. Solicite debemus
appetere ⁊ mansionē christi querere. s. i no/
bis. De qua habetur Hiere . vij. Bonas
facite semitas vestras ⁊ studia vestra ⁊ ha/
bitabo vobiscū. Et ap̄lus ad Ephe. ij. Coe
dificamini in habitaculū dei i spiritusancto
quia scribit᷑ Apoca. xxi . Habitabit cuȝ eis
eorum deus. ¶ V · Sed diceres. in qui/
bus habitat deus. Rn̄detur primo habi/
tat in pacificis. De quo p̄s .lxxv. In pace
factus est locus eius. non in cōtentiosis et
rancorosis. ij. ad Chori. xiij. Habete paceȝ
⁊ deus pacis et dilectōnis erit vobiscum.

Scđo habitat in cordib⁹ mundis. ps. xxi. Tu aũt in sancto habitas. i. in mũdo corde Sap. i. Nõ habitabit in corpe subdito pec cans. Jdeo Leui. xi. Sancti estote qm̃ ego sanctus sum. Dicit Aug. in li. de bono cõ sciẽtie. Deus qui ẽ amator mũdicie cor pol lutũ peccatis nõ pt inhabitare. Jdeo Aug. in soliloq̃o. Mundũ habitaculũ decẽt te e/ mundans virt⁹. qui nisi a mũdis cordibus videri poteris atq̃ teneri. Jdeo Jsa. i. La uamini ⁊ mũdi estote. qꝛ in aĩas sanctas se trãsfert. Sap. vij. Jdeo Aug. in ome. viij. sup Johãnẽ dicit. De⁹ qui charitas est ⁊ peccatũ mortale ita opponunť nisi vnũ ra/ dicitus euulsum fuerit aliud plãtari nõ po terit. ꝓpter qđ dicit Greg. in ome. Tergat sordes praui opis qui pparat deo domũ mẽ tis. Tercio habitat in humilib⁹. pũer. iij. Cuz simplicib⁹ sermocinatio eius. De quo Jsa. vlti. Sup quem requiescet spũs meus sup humilẽ et quietũ. nõ in corde superborũ Jaco. iiij. Deus supbis resistit humilib⁹ autẽ dat grãm. Nã magni dñi ibi libenter habitant vbi honorant. ⁊ sic de⁹ honoratur p humilitatẽ. De quo Ecci. iij. Magna est dei potẽtia solius. ⁊ ab humilib⁹ honorať. Jdeo Ecci. vij. Humilia valde spm̃ tuũ. Ratio Orige. Si humilis nõ fueris grãz dei nõ habebis. Quarto habitat ĩ dilectĩ. Johã. xiiij. Si quis diligit me ad eũ venie mus ⁊ apud eum mãsionẽ faciemus. Et sic dñs libenter mãsit apud Lazaꝝ. marthã et mariã qꝛ dilexerũt eum. Dicit nãq̃ Aug. Charitas sancta cor pacificat. deo quietuz tribuit locũ ⁊ pparat. Nam dicit Hugo. ĩ li. de laude charitatis. Charitas ita famili/ aris est deo q ipse mansionem habere noluit vbi charitas nõ fuerit. Jdcirco Aug. Cete ra non prosunt vbi charitas desit. ❡ F. Hanc habuit btũs Andreas. Et ei⁹ chari tas ꝓbať ex multis. Prĩo ex repentina ꝯse cutõe. Scđo ex omniũ terrenoꝝ relictõne Tercio ex feruẽti noĩs xp̃i pdicatõe. Quar to ex beniuola passiõe. Dixi prĩo charitas beati Andree ꝓbať ex repentina ꝯsecutiõne quia dicit Linconien. sup. vij. angelice ge/ rarchie. Amore nil velocius nihil acutius. nil penetrabili⁹. qui a natura sua nõ requie scit donec ad dilectũ ꝑueniat. Et si impedi/ tur vel retardať tota mẽs tristať ⁊ expecta tõe attediať. Rich. li. iiij. de ꝯtẽplatõe dic. Amanti omnis mora nimis longa ⁊ expe ctatio tediosa est. Et sic btũs Andreas mox ut audiuit vocẽ dñi secutus est eũ. Secun do ei⁹ charitas probať ex omniũ terrenoruz desertõe. Aug. Quãtũ q̃s despicit. s. terre na intantũ diligit. qꝛ pfecta charitas oĩa cõ temnit que ei⁹ officiũ impediũt. Sed tpa liũ ꝯcupiscẽtia maxime officiũ charitatꝫ im pedit. ut dicit Aug. in li. lxxxiij. q̃stionũ. q. xxvi. Charitatis venenũ est spes adipiscẽ/ doꝝ ac retinendoꝝ tpaliũ. Jdeo oĩa reliq̃t Andreas ꝓpter xp̃m. ut potuit dicere cuz aplo ad Phil. iij. Oĩa arbitrat⁹ suz ut stec cora ut xp̃m lucrifacerẽ. Et h fuit signũ p/ fecte charitatis. De q̃ Gre. viij. moraliũ. Ad culmen tendũt pfectiõis qui exteriora cũcta derelinquũt. Tercio ꝓbať ei⁹ chari tas ex feruenti noĩs xp̃i pdicatõne. qꝛ dicit Chris. Mos est amantiũ ut amorẽ suũz si lentio tacere nequeant. Et sic btũs Andre as non potuit obticere pconiũ xp̃i et fidem xp̃i. sed etiã in cruce pdicauit et viginti mi lia hoĩm cõuertit. Quarto ꝓbať ei⁹ chari/ tas ex patienti crucis toleratõe. Vñ Ori/ ge. Voluntarie patiẽdo ꝓbauit q ꝯdaciter amauit. imo nõ solũ volũtarie et libẽter. sꝫ etiaz letãter mortẽ sustinuit. qđ est pfecto cum. De quo Aug. Perfecta est charitas vt q̃s mori ꝓ xp̃o sit paratus. Et sic fec be/ atus Andreas. ut patet in eius vita.

❡ Sermo IIII. Ad idem.

Venite post me:

v scribiť Math. iiij. ❡ A. Nota btũs Andreas et alij discipuli a dño ihũ quintuplicite sunt vocati ❡ Primo vocauit eos ad sui noticiã. ut habe tur Johan. i. Venite et videte. Et post hoc redierunt ad sua. Scđo vocauit eos ad di scipulatus grãm. ut habeť Mat. iiij. Veni/ te post me faciã vos fieri piscatores hominũ At illi relictis retib⁹ secuti sunt eum tanq̃ discipuli mgr̃m. Tercio vocauit eos ad sin

gularitatis ꝛ familiaritatis amiciciā. et sic
freq̄nter legimus. Assumpsit ihūs petrū ia/
cobū ꝛ Johannē secrete. ut habet᷑ Mat. ix.
vbi suscitauit puellā. ꝛ Lu. xviij. ꝛ Math.
xvij. et Math. xx. cū reuelauit eis secretuz
eius passiōis in monte qn̄ trāsfiguratꝰ fuit.
Quarto vocauit eos ad aplatus excellen/
tiā. ut habet᷑ Mat. x. Cōuocatis ihūs duo
decim discipulis misit illos binos ꝛ binos.
Quito vocauit eos ad passiōis ꝯcomitānā
Joh. xv. Nō sit discipulus sup magistrū.
nec seruus maior dño suo. si me ꝑsecuti sunt
ꝛ vos ꝑsequent᷑. et Johā. xx. Sicut misit me
pr̄ sic ego mitto vos. s. ad passionē. Math.
x. Ecce ego mitto vos sicut oues ī medio lu/
porū. Et sic moralr̄. qd enim ꝓdesset singul᷑
annis recitare vocatōem aploꝝ si nō habe
ret moralē edificatiōem. ¶ B. Jdcirco
sicut vocauit ihūs suos discipulos corpali
ter. ꝛ sic nos vocat moraliter ꝛ spūaliter.
Primo vocamur a deo ad sui noticiā. s. cū
ratōe illuminati ꝑ creaturā ꝯgnoscimꝰ cre/
atorē. et hoc est pricipiū salutis. qꝛ sine di
noticia nō est salus. de quo Bern̄. Si deuz
ignoras poterit ne fore salus. q. d. non. sub/
dit. Non eñi amare poteris quē ignoras.
Cui cōsonat Aug. Jnuisa amare possumꝰ
incognita ꝟo nunq̄. Sed hō creatꝰ est ad
dei ꝯgnitōem ꝛ dilectōem. ut dicit mgr̄ in
ij. sentētiaꝝ. di. i. Rōnalis creatura creata
est ut deū ꝯgnosceret. ꝯgnoscendo amaret.
amādo possideret. possidendo sua frueretur
deitate. modo quō amabis quē nō ꝯgnoscꝫ.
Jdeo de ignorātibꝰ dñm dicit᷑. i. Chori. xi
ij. Jgnorans ignorabit᷑. h̄ est ignorās deuz
ignorabit᷑. i. non acceptabit᷑ a deo. ut d. gre
go. i mora. et habet᷑. xxxviij. di. Qui ea q̄
dei sunt ignorat nescit᷑ a dño. et qui ea q̄ di
sunt sapiūt a dño sapiunt᷑. i. acceptant᷑. Sꝫ
diceres. q̄lis debet esse dei noticia de necessi
tate salutis in adultis ī hac vita. Rn̄detur
generalis et imꝑfecta. s. ut ꝯgnoscas eum
creatorē. ꝯseruatorē. omniū bonoꝝ largito
rem ꝛ remuneratorē. quia ꝑfecte nō p̄t deꝰ
ꝯgnosci in hac vita. ut dicit Bern̄. Perfe/
cta ꝯgnitōe nulla creatura p̄t deum ꝯgno/
scere. qꝛ tali ꝯgnitōe deus sibi soli ꝯgnitꝰ ē

Et hoc est qđ scribit᷑ Mat. xi. Nemo nouit
filiū nisi pr̄. Glosa. s. essentialiter plene ꝑfe
cte ꝛ cōp̄hensiue. Et subdit ibidem euāgeli
sta. Nemo nouit patrē nisi filiꝰ. s. ꝑfecte et
ꝯp̄hensiue. Nam licet homines ꝯgnoscūt
deum hic ꝑ fidem. et sancti in patria ꝑ ma/
nifestam visionem. nō tamē ꝑ visionē ap/
p̄hensiuā. qꝛ dicit sctūs Tho. ꝑte. i. q. xi.
ar. viij. Nullus intellectꝰ creatus totaliter
potest deū apprehēdere. quia deus infinitꝰ
est. cognitio hominis finita. modo finiti ad in/
finitū nulla ē ꝓporcio. ꝓpter qđ scribit Hu
go de sacramētis. li. i. ꝑte. iij. c. ij. Deus ab
initio sic noticiā suam ab hoīe tꝑauit: ꝙ si/
cut nunq̄ totus poterat comp̄hendi. sic nū
q̄ ꝓrsus totaliter ignorari. Et sm̄ Bern̄.
Sicut nullus ꝑfecte p̄t deum ꝯgnoscere.
sic etiā nullus debet esse qui de deo simpli/
citer vellet ignorare. ¶ C. Pro quo scie̅
dum. triplex est ꝯgnitio dei que in sacra re/
perit᷑ scriptura. s. cognitio ratiōis. deuotio/
nis. glorificatōis. Prima est cognitio rōis
quam ꝑ creaturaꝝ intuitōem inuestigamꝰ.
quia creature nō sunt a seip̄is. p̄s. xcix. Jp
se fec̄ nos. Et si creature placabiles tibi sūt
magis vero tibi placere debet creator. ut ha
betur Sap̄. xiij. Si qui specie creaturaruz
delectati sunt: sciant quanto his domina/
tor eorum speciosior est. aut si virtutē ꝛ o/
pera creaturarū mirati sunt intelligant ab
illis ꝛc̄. A magnitudine enim speciei ꝛ cre/
ature poterit eorū creator ꝯgnoscibiliter i/
tueri. Et aplus ad Ro. i. Jnuisibilia dei
ꝑ ea que facta sunt intellecta cōspiciuntur.
Hāc ꝯgnitōez de deo antiq̄ philosophi ha/
bebant. quē nō deū sed causam reꝝ appella/
bant. De hac noticia dicit Gre. i morali.
sup illo ꝟbo Job. xxxvi. Oēs hoīes vidēt
eum. vnusquisq̄ intuebit᷑ ꝓcul. Oīs homo
eo ip̄o ꝙ rōnalis est dꝫ ex rōne diligere de
um qui condidit eum. Et subdit. ꝓcul intu
eri. quod nō est speciem cernere. sed ex sola
operum suorū ammiratōne pensare. ¶ Se
cunda est cognitio deuotōnis. que fit ꝑ fidē
Unde. i. ad Chori. xiij. Nunc ꝯgnoscimus
ex parte et ꝑ speculum in enigmate. Et illa
cognitio fidei oritur ex predicatione verbi

dei. ut habet ad Ro. x. Quõ credēt sine p̄
dicante. nam fides ex auditu. auditus p ver-
bum xpi. Nam ex nullo habet clarius dei no
ticia q̄ ex sacra scriptura ut inquit sanctus
Tho. p̄te. i. q. i. ar. ix. Maior ɔgnitio non
habetur in hac vita sicut i sacra scriptura. id
circo qui eam legere nesciūt saltē audire di
ligenter debent. iuxta illud Greg. sup Eze
chielē. Omnes q̄ viā vite desiderāt verba
vite audire dēnt vt deū ex eis cognoscāt. vt
impleatur in eis illud Joh. x. Ego ɔgnosco
oues meas & ɔgnoscēt me mee. s. cognitōe
deuotōnis. Et sunt hij qui ꝓpter deū decli-
nant delectabilia: & aggrediuntur difficilia.
& cum hoc seruāt dei mandata in vera fide.
Hij ꝓbant se nouisse deum. de q̄. i. Joh. ij.
In h scimus qm̄ ɔgnoscimus eū si māda
ta eius obseruamus. Qui vero dicit se nosse
deū & mādata eius nō custodit mēdax est.
¶ Tercia ɔgnitio est ɔgnitio glificatōis. De
qua. i. Chori. xiij. Tūc ɔgnoscunt si cogniti
sunt. s. facie ad faciē ɔtēplantes. iuxta illō
. i. Joh. iij. Videbimus eū sicuti est. Tūc ad
implebitur illud Hiere. xxxi. Nō vltra do-
cebit vir ꝓximū suū dicēs. ɔgnosce dūm.
omnes eñi ɔgnoscent me a minimo eoꝝ vsq̧
ad maximū. nam s̄m Ber. Magistrum ibi
semel vidisse est omnia didicisse. Prīa no-
ticia notificat deū. q2 est. Scda q2 bonus est.
Tercia q2 gloriosus est. ¶ Scdo nos vo-
cat xp̄us ad discipulatus grām. Et h fit cū
inspirat nobis fortissimū affectū & desideri
um discēdi omnia eius beneplacita. & ꝑ viri-
bus faciēdo & doctrinam eius. et vitā nr̄az
vite eius ɔformādo inq̄ntū possumus. ut im
pleatur in nobis illud Ezech. i. Silitudo ho-
mis erat in eis. In h eñi fiūt homies eius di
scipuli cū magistri sui discāt doctrinā & fa-
ciūt s̄m eā. iuxta illud Joh. x. Oues mee
vocē meā audiūt & sequuntur me. ꝓponit eñi
nobis xp̄us mgr̄ nr̄ tres lectōnes quas si di
sceremus veri eius discipuli essemus. Prīa
lectio est mandatorum obseruatio. De quo
Johan. viij. Si vos manseritis in sermo-
ne meo veri discipuli mei eritis Secunda
lectio est tp̄aliū rerū abdicatio. Luce. xiiij.
Nisi quis renūciauerit omnibus que possi-
det nō potest meus esse discipulus. Notan-
ter dicit renunciauerit. nō reliquerit. q2 s̄m
Bedā in glo. sup eodem vbo. Relinquere
est ꝑfectorū qui omnia postponūt. sed renū
ciare ɔuenit omnibus qui ita tp̄alia possidēt
vt mente ad eterna tendant. iuxta illō Aug.
Oia vilescūt cui solus deus dulcescit. tales
omnia tp̄alia ordināt ad eterna. Tercia le-
ctio est ꝓximoꝝ dilectio. Unde Johā. xiij.
In hoc ɔgnoscēt omnes q2 mei estis disci-
puli si dilectōem habueritis adinuicē. s. or
dinatā et deificā. que talis est ut Ber. dic.
Sic diligantur hoīes ne ament eoꝝ errores
¶ Tercio vocat nos ad sui familiarē ami
ciciā. Hec amicicia ɔsistit primo in freq̄n-
ti visitatōe. s. dei ad hominē & hoīs ad de
um. vt interpolatis tp̄ibus deus hominem
& homo deū sepe visitet. De dei visitatōne
habetur Job. x. Visitas eum diluculo. Sup
quo Grego. in ꝑsona dei. Cum hoīes visito
dura corda emollio. rigida flecto. aspa mi-
tigo. frigida accendo. debilia roboro. vaga
stabilio. nutātia ɔfirmo. & dū venio tenebro
sitatem illustro. Similiter homo debet deū
visitare. scz a strepitu seculariū tumultuz
cessare et elongare. meditādo eius magna-
lia & cōtemplando mirabilia et alia eius que
cunq̧ opera. dicendo illud ps̄. cxviij. Me-
ditatio cordis mei in conspectu tuo semper
Nam ꝑ hec exercitia visitamus dominuz:
vt inq̄t Aug. Cū eterna cogitamus iā nō in
h mūdo sumus. q2 eū trāscendimus & deo
appropinq̄mus. Et s̄m Hug. Quāto ma-
gis accrescit mentis ascēsus tāto familiari-
or erit dei cognitio. Secūdo familiaris ami
cicia consistit in secretoꝝ reuelatōe. Nā cre
brius se visitātes semꝑ aliquid de secretis
suis mutuo reuelāt. Qđ ex pte sua promi-
sit deus Ysaie. xlv. Dabo tibi thesauros ab
sconditos. et archana secretoꝝ ut scias q2 e-
go dñs. Et illa reuelatio fit s̄m magnitudi
nē dilectōis. Ideo Richar. li. iiij. de ɔtem
platōe. Ex magnitudine diuine dilectōnis
dependet modus diuine manifestationis.
Aliquando est reuelatio sensualis. vt cum
res corporalis videtur per quam interius mi-
stica res intelligitur. vt Moyses vidit rubū

ardentem ꝛ nõ ↄburentem. vbi ostẽdit ei
ignem diuinitatis videndo rubũ hũanitatẽ
Aliquãdo intellectualis. s. imagines mẽta
les intellectualiter videndo ꝛ intelligendo
ut Jobes. Aliquãdo sine omi imaginatõe
spũssanctus tangit mentẽ. Aliqñ est supin-
tellectualis. et hec plus fit ꝑ dilectiõem ꝙ
ꝑ intellectũ. quia deus plus diligit ꝙ intel-
ligit. ideo dilectio intrat vbi intellectus fo
ris stat. Et talis reuelatio fit ꝑ inspiratiõez
diuinam. ut habetur Job. iiij. Dictũ ẽ mi
hi verbum abscõditũ. Grego. in mora. Ab
sconditũ verbum audire est locutiõem spũs
sancti corde percipere. Et subdit Job. iiij.
Quasi furtiue suscepit auris mea venas su
surrij eius. Ubi Gre. Susurriũ ꝑcipe est
subtilitates intime allocutõis occulte ↄgno
scere. Nam scdm Grego. Uox dñi audit cũ
inspiratio mente cõcipitur. Similiter ho-
mo viceuersa debet secreta sua deo reuelare
ꝛ intimas cordis sui affectões euaporãdo
exalare. vt sic contingat voces emittere ma
gis ex officio affectus ꝙ intellectus. iuxta
illud Canti. ij. Dilectus meus mihi et ego
illi. scz reuelando secreta ꝑ affectõnes ꝛ de-
sideria. Quia dicit Grego. in mora. Anie
verba sunt desideria. Nam si desideriũ ser
mo non esset ꝓpheta non diceret. Desideri
um cordis eorũ audiuit auris tua. ps. ix.
¶ D. Sed diceres. que tunc est dei locutio
Respondet Bern. sup Cantica. Locutio
dei est infusio doni. sed responsio anime ẽ
ãmiratio cum gratiarũactõe. ¶ Sed dice-
res. quid tũc est susurriũ. Rñdetur ꝙ ẽ in-
tima inspiratio vt dicit Gre. in mora. que
ꝑ os carnis exprimi nõ potest. Et hec ẽ fa-
miliaris amicicia deuote anime cũ deo. Ter
cio ista familiaris amicicia ↄsistit in fideli-
tate. ꝛ illã de⁹ hz ad nos. ut habet Deute.
xxxij. Fidelis de⁹ ꝛ absqz vlla iniquitate. ꝛ
sic nos fidelem affectiõem debemus habere
ad eum ut in omnibꝫ dei gliam ꝛ nõ nostrã
queramus. ut docet apls. i. Chor. x. Siue
mãducatis siue bibitis vel aliqd aliud facitis
oia ad dei gliam facite. Sed heu ↄqrit Sa
lomõ ꝓuer. xx. Multi hoies misericordes vo
cant. virũ aũt fidelẽ qs inueniet. q. d. ẽ ra-
rus. Et aplus ad Phil. ij. Oẽs q̄ sua sunt
querũt ꝛ nõ q̄ ihũ xpi. ¶ Quarto vocauit
eos ad apostolat⁹ excellẽtiã. ꝛ sic nos. Et h
fit cũ de⁹ inspirat nobis desideriũ aias ↄqrẽ
di vt nõ solũ hõ sit sollicit⁹ de salute aĩe sue
sz etiã alioꝝ. Nã h est valde acceptũ deo:
ut inqt Gre. sup Ezech. Nullũ deo tale sa-
crificiũ sicut zel⁹ aiaꝝ. Et h ↄsiderãs apls
inqt. ij. Chor. xij. Ego aũt libẽtissime impẽ-
dã ꝛ supimpendar egoipse ꝑ aiabus vestris
Et sic xps vocauit petrũ Joh. vlti. Petre
amas me. interrogãdo trina vice. Et subiũ
xit. Pasce oues meas. s. exẽplo. ꝓdicatõne
ↄuersatõe ꝛ orõe. Nã dicit Ber. Oportet
aplicũ virũ vbiqz denũciare deũ. s. voce et
oꝑe. ut etiã fecit sctũs Andreas. ¶ Quin
to vocauit discipulos ad ↄcomitantiã pas-
sionis. Et de hac vocatõe scribit i multis lo-
cis. Primo Joh. xv. Nõ sit discipul⁹ sup
magẽm nec seruus maior dño suo. si me ꝑse
cuti sunt ꝛ vos ꝑsequẽt. Scdo de eadẽ voca
tõe habet Joh. xx. Sic me misit pr sic mit
to vos in mũdũ. s. ad passiõem. Tercio de
eadem vocatõne habet Math. x. Ecce ego
mitto vos sicut oues i medio lupoꝝ. Sic
hodie deus vocat electos suos ad ↄcomitã
tiã passiõis. ij. ad Thimo. iij. Oẽs q pie vo
lunt viuere in xpo ihũ ꝑsecutõem patient.
Nam ꝑ multas tribulatões oꝑtet nos in-
trare in regnũ dei. Actuũ. xiiij. Et sic beat⁹
Andreas secut⁹ est xpm. Job. xxiij. Uesti
gia ei⁹ secut⁹ ẽ pes me⁹. ut impleret i eo il
lud Sap. xviij. Simili pena seruus cũ do-
mino afflictus est. Uide de silitudine passi
onis in ꝓcedẽti smõe q incipit. Relictis re
tibus secuti sunt eũ. s. ꝑ ignominiã passiõis
crucis. ꝓut dixit Math. xvi. Qui vult ve-
nire post me abneget semetipsum. et tollat
crucẽ suã ꝛ sequat me ꝛc.

¶ De sancta Barbara.

Sermo V.

Quinqz fatue ac
ceptis lãpadibꝫ nõ sumpserũt ole
um secũ. prudẽtes vo acceperũt
oleũ in vasis suis cũ lãpadibꝫ. Math. xxv.
¶ In verbis premissis duo innuuntur.

Primo virginū insipientū negligētia dāpnosa. ibi. quinq3 fatue nō sumpserūt. Secūdo subiungit̄ virginū prudentū diligentia ibi. prudentes vero. De primo dicit. In illo tpe. s. feria tercia post palmarum: volēs xp̄us ostendere ꝙ iudei nō essent intraturi ad nuptias celestes. dixit ꝑabolam istā. Simile est regnū. id est presens ecclesia militans decem ꝟginibꝫ. Gre. Per illas non tantū qui seruabant castitatē virginalē intelligunt̄. sed oēs fideles in ecclesia sctā dicūtur virgines ꝓpter integritatē fidei. De q̄ Athanasius. Quā nisi quisq3 integrā inuiolatamq3 seruauerit absq3 dubio ineternū peribit. Et sic mulieres dicunt̄ hic ꝟgines. De quibꝫ apostolus. ij. ad Chori. xi. Despōsui vos vni viro virginem castam exhibere xp̄o. id est integritatē fidei. Et figurantur ꝑ numerū denariū ꝓpter decē ꝑcepta ad q̄ obligamur. Math. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. Et dicunt̄ virgines ꝓpter continentiā ab illicitis actibus. Et ponitur hic duplex quinarius ꝓpter duplicē sexū. s. ꝓpter viros et mulieres que accipiūt lampades suas. Chris. sup Math. l. fidem que illuminat animā sicut lāpas domū. Ideo xp̄us vocauit fidem lumē. Joh. xij. Adhuc modicū lumen in vobis est. Glosa lyre. id est parua ⁊ modica fides. Exierunt obuiā sponso et sponse. Chris. id ē ꝑparauerūt se ad obediendū xp̄o ⁊ ecclesie. quia ex q̄ acceptimus fidem ꝯcorditer debem⁹ ꝯcordare cum volūtate xp̄i ⁊ ecclesie. Subdit. quinq3 autē erant fatue ⁊ quinq3 prudētes. Orige. Qui recte credūt et iuste viuūt dicunt̄ prudentes. qui aūt ꝯfitent̄ fidē ⁊ nō agūt opa ad salutē dicunt̄ fatue. Greg. Quid ꝓdest ꝙ fide deo iūgimur ⁊ moribus disiūgimur q̄si d. nihil. Jaco. ij. Fides sine opibꝫ mortua est. q. d. fatuitas. ¶ E Nota multiplices sunt fatui xp̄iani q̄ ꝯp̄hendunt̄ et intelligunt̄ ꝑ quinq3 virgines fatuas. ut dicit Orige. q2 sensuum delicijs ⁊ vicijs se dederunt. ¶ Primi fatui sunt qui fidem habēt ⁊ male agunt. Vñ ꝓuer. xiiij. Qui cogitat mala facere stultus vocabit̄. Et si ille q̄ cogitat multo magis ille qui opat̄. Tales sūt

ſm Aug. qui lāpades habent ⁊ nō oleū. id ē fidem ⁊ nō opa. Greg. Sicut lāpas sine oleo fetet ⁊ nō lucet. sic fides sine operibus bonis. ꝓpter quod dicit saluator Mat. v. Sic luceat lux vestra corā hoībꝫ ut videant opa vestra bona ⁊ glorificēt patrē vestrū q̄ in celis est. Nā fides sine opibus est fides demonū. De q̄ Jaco. ij. Demones credūt ⁊ ꝯtremiscunt. Et subdit ibidem. Sic corpus sine spū mortuū est sic fides sine opibꝫ. Ideo collaudat Isid. fidē formatā dicens Beatus est qui recte credit: ⁊ credēdo bñ viuit. ¶ Scdi fatui xp̄iani sunt q̄ postq3 male agūt ꝑ sapiētes corrigi nolūt. Vñ ꝓuer. xviij. Nō recipit stultus ꝟba prudentie. Rō ponit̄ Eccls. xij. Verba sapientū sunt quasi stimuli ꝑ quos corrūpitur vesania. Et q2 q̄ talia ꝟba correctōis nō recipit est signū fatuitatis. de q̄ ꝓuerb. xij. Qui odit correctōes insipiēs est. Et q̄d amplius odit corripientē ⁊ nō amat. Vñ ꝓuerb. xv Nō amat pestilēs eū qui se corripit. et hab3 disciplinā tanq3 ꝑ ludibrio. De q̄ ꝓuerb. xv. Stult⁹ deridet doctrinā pr̄is sui. Sed ecōtra ꝓuer. xv. dicit̄. Cor sapiēs q̄rit doctrinā quā fatuus spernit. eo ꝙ scribit̄ Eccl. xxi. Cor fatui quasi vas ꝯfractū. ⁊ omnem sapiētiā nō tenebit. Nā sicut cribrū3 tenet furfura ⁊ nō farinā. sic tales stulti tenēt inutilia et nō ꝓficua. ¶ Tercij fatui xp̄iani sunt qui alioꝝ vitā respiciūt ⁊ excessus ⁊ se ꝑ alioꝝ maliciā excusare volūt. Hec ē fatuitas de qua Eccl. xxi. Pes fatui facilis in domū ꝓximi. nam fatui currūt hincinde. et sic tales ad vitam alienā habent aduertentiam. Quid tibi de vita aliena. cū scribitur ad Gala. vi. Vnusquisq3 on⁹ suū portabit. nam non portabit pater iniquitatē filij nec econuerso. Ezechielis. xviij. sed aīa q̄ peccauerit ip̄a morietur. Ideo aplus Ro. xiiij. Tu quis es qui iudicas alienū seruū. si stat dño suo stat. si cadit dño suo cadit. Jō Seneca. Propriū est stulticie alienā vitā cernere suāq3 obliuisci. Tales enim sunt stultiores asinis. Nam si aliquis asinus vid3 alium cadētē ip̄e circuit. Ipi aūt fatui ꝑ eādē viā sequunt̄ dicētes. iste fecit hoc similiter

⁊ ille. cur nō ego. Hiero. Multitudo sociorū nō finit impunitū crimē. Jō Exo. xxiij. Nō seq̄ris turbā ad faciendū mala. Dicit nāq̧ Gre. Nō minus ardet q̄ cū multꝭ ardet. Videmꝰ em̄ de q̄to plā ligna de tanto maior flāma. Jdcirco hō sapiēs attendat ad mentiā ⁊ ꝯsideret seipm̄. Hugo. Multe sciētie hoīm sed nulla melior q̄ꝫ q̄ hō seipm̄ ꝯgnoscit. Jdeo dicit Sen̄. Sūma philosophia est suip̄ius noticia. Ber. Quid prodest scire cursus siderū qn̄ hō nō noscit seipsum. q. d. nihil. sed est fatuitas. ¶ Quarti fatui xp̄iani sunt qui in tali statu viuūt in q̄ mori inuiti vellent. ut luxuriosi. adulteri: ⁊ omnes q̄ sciēter viuūt i mortali peccato. q̄r sciūt ꝙ nō est salus in statu tali. ⁊ tn̄ nolūt cessare nec desistere. O fatuitas magna ꝙ nunq̄ꝫ vna hora securi sunt. Eccl's. ix. Nescit hō finē suū. sed sic aues capiunt laq̄o ⁊ pisces hamo. sic hō in t̄pe tribulatōis. id ē mortis. Nā hō nescit t̄pus an mane: meridie vel vespe die vel nocte moriet̄. iuxta illō Job. xxxij. Nescio q̄ꝫdiu subsistam ⁊ tollat me factor meꝰ. Neq̧ hō scit locū vtrum in mensa vel in lecto vl' in domo vel in foro. Ber. Q, moriemur certū est. incertū autē vbi vel quomodo. mors vbiq̧ te expectat: sed si prudens es vbiq̧ expecta eā. Jdō fatua audacia est in p̄cto mortali viuere. imo etiā ī mortali obdormire. ut dicit Aug. ī li. de verbis dn̄i. Qui in vno peccato mortali obdormit audacior est q̄ꝫ qui cū septē hostibus de morte sua ad inuicē obligatis confugit. Heu h̄ nō aduertūt adulteri: fornicarij: ebrij. vsurarij supbi ⁊ auari. De quibꝰ Eccl's. viij. Sunt impij qui ita securi sunt ac si vitā iustoꝝ habeant. Sꝫ h̄ vanissimū iudico. imo fatuissimum. q̄r sine timore peccāt. nō ex ignorātia aut infirmitate humana sed ex malicia. Et tales timēt dāna reꝝ ꝯpuidi sunt ad custodiēdū t̄palia. sed nō curāt amissionē bonoꝝ sp̄ūaliū ⁊ eternorum. Tales timēt infirmitatē ⁊ mortē corporis: querētes medicos ad ꝯseruatōem vite. sed nō timent infirmitates eternas ⁊ mortē animarū. cum s̄m Aug. maius est damnū ī vnius aīe amissione q̄ꝫ corpoꝝ mille. Jmmo dicit Bern̄. Totus mūdus ille non potest estimari ad p̄ciū vnius aīe. Jdeo prudens homo nec p̄ d̄.ē nec p̄ horā in tali statu viuere deberet in q̄ mori nollet. Cū hortamur in euangelio. Math. xxv. Vigilate q̄r nescitis diē neq̧ horā. Aug. Si nescꝭ q̄ hora dn̄s veniet sp̄ vigila ut paratū te inueniet. Jdem. Latet vltimus dies ut obseruētur omnes dies. i. singulis diebꝫ et horꝭ debemus ita viuere ac si singulis diebꝫ et horis mori deberemꝰ. ¶ Quinti fatui xp̄iani sunt qui querūt q̄ꝺ inuenire nō p̄nt. s. lōgam vitā in h̄ mūdo. et nō querūt q̄ꝺ faciliter inuenire p̄nt. s. virtuose viuere. q̄ꝺ ē sapientis. Eccl's. vi. Quid habet ampliꝰ sapiens stulto nisi ut p̄gat illuc vbi est vita. s. p̄manens. Stultus ꝟo solū videt ut ī hac vita fluida viuat. de quo Sen̄. Stultꝰ est qui querit ut diu viuat. sed nō ut bn̄ viuat curat. Talis fatuus fuit diues Lu. xij. qui dixit. Anima mea requiesce: ꝯmede ⁊ bibe ⁊ epulare. habes enim multa bona reposita in annos pl'imos. Cui dixit deus. Stulte hac nocte aīam tuā repetēt a te. q̄ ꝟo ꝯgregasti cuius erunt. Sic ē q̄ thesaurisat ⁊ nō est in deū diues. i. nō q̄rit diuitias ꝟtutum nec cogitat de futura vita sed solū de p̄senti que est modica. Job. xiiij. Breues dies hoīs sunt. Reuera breues. Jaco. iiij. Que est vita vr̄a vapor ad modicū parēs. p̄s. cxliij. Dies hoīs sicut vmbra p̄tereūt. Sed heu multi cogitāt sup̄ multa ⁊ lōga t̄pa. et edificant firma edificia. cū tn̄ hic simus hospites. ad Heb. xiij. Nō habemꝰ hic manētem ciuitatē sed futurā inquirimꝰ. De p̄nti ꝟo vita scribit̄ Sapie. v. Tanq̄ꝫ nuncius p̄currens et nauis que ptrāsijt fluctuantem aquā. cuius cū p̄terierit nō est vestigiū inuenire. aut tanq̄ꝫ auis que trāsuolat ī aere et nullū inuenit̄ argumentū itineris eiꝰ. sed tantū sonitus alarū. aut tanq̄ꝫ sagitta emissa in locum destinatū. tanq̄ꝫ spuma gracilis que a p̄cella disp̄gitur. tanq̄ꝫ fumꝰ q̄ a vento diffusus est. tanq̄ꝫ memoria hospitis vnius diei pretereuntis. Sic nos nati continuo desinimus esse. Ecce fatuitas magna confidere in istam fluidam vitam.

¶ Sed diceres. nõ debeo habere medicos ad ꝯseruandũ me in p̃senti vita. Rñdetur ꝙ sic. q̃ scribit̃ Eccl. xxxviij. Honora medicũ ꝓpter instantẽ necessitatẽ. Et subdit. Altissimus de terra creauit medicinam. et vir prudens nõ abhorrebit eã. Sed dic̃ sanc. Tho. in ordine ad vitã grẽ ⁊ glie. Nã scribit̃ Isa. xxx. Expectat nos de⁹ ut misereat̃ nr̃i. Et sic nos intẽdere viuere debem⁹ ut misericordiã eius acquirem⁹ et ut peniteam⁹. q̃ dic̃ apl̃s Ro. ij. Ignoras qm̃ benignitas dei te ad pñiam adducit. Et sic xp̃us ait paralitico. xxxviij. annis in infirmitate iacenti. Uade amplius noli peccare ne deteri⁹ tibi ꝯtingat. ¶ Sexti fatui xp̃iani sunt qui bona opa faciũt sed recta intẽtõe carent. Hij sunt qui lãpades hñt bonoꝝ opeꝝ sed carẽt oleo recte intẽtõis. De quib⁹ Aug. de verbis dñi. Qui nõ ꝓpterea gaudent ut intrinsecus deo placeãt nõ habent oleũ secũ. nihil enim habẽt dñ ꝯtinenter viuũt nisi id qd̃ in laudib⁹ hoĩm attingũt. De talib⁹ di. Gre. Qui rectã intentõem in ope nõ tenẽt totũ opus amittũt. Cui ꝯsonat mgr̃ in. ij. sniaꝝ. di. xl. Actus simplr̃ mali sunt q̃ puersaz intentõem habent. Hij dicẽt in iudicio. Date nobis de oleo vr̃o. i. ꝓhibete nobis testioniũ bonoꝝ opeꝝ. Rñdent prudẽtes. Ite potius ad vendẽtes ⁊ emite vobis. i. ad hoĩes adulatores q̃ꝝ laudẽ desiderastis ⁊ accepistis. q̃si diceret. qd. ꝓdest vobis laus hoĩm nisi sonus ꝟboꝝ trãseuntiũ. cessat hõ laudare ꝓdet ypocrita p̃miũ suũ. fatuus mercator est qui exponit merces suas nihil habẽtibus. Et sic ypocrite opa bona faciunt ꝓpt̃ aspectũ ⁊ laudem hoĩm. De quib⁹ Eccl. xx. Lasciuus ⁊ imprudẽs nõ seruabit tpus. s. futurũ ad remunerandũ. ¶ Septimi fatui xp̃iani sunt qui bona opa agũt ⁊ charitatẽ non habent. De quo Gre. Sic̃ lampas nõ lucet sine oleo sed fetet. sic op⁹ bonũ sine charitatis vnctõe deo nõ placet. De q̃ apl̃s. i. ad Chori. xiij. Si charitatẽ nõ habuero nihil sum. s. in ꝯspectu dei. Unde Hilari⁹ super Joh. Frustra est omnis opatio nisi dei assit dilectio. ¶ F ¶ Sed q. quare charitas signatur ꝑ oleum. Rñdet̃ septẽ de causis ut dicit Plinius. s̃m septẽ ꝓprietates seu sĩlitudines olei charitati ꝯpatas. Prima. oleũ ẽ dilatatiuũ. nã pua gutta stillans in vestem in magnũ dilatat̃ spaciũ. sic charitas nõ manet inclusa. s3 opat̃ ⁊ dilatat̃ in multa bona opa. De q̃ Gre. Charitas nõ ẽ ociosa s3 opat̃ magna si ẽ. ⁊ nõ solũ q̃ ad se: sed etiã q̃ ad alios. sicut apl̃s inq̃t. i. Chor. x. Nõ q̃rẽs qd̃ mihi vtile ẽ. s3 qd̃ multĩs vt salui fiãt. Scd̃a ꝓprietas. oleũ est penetrabile. sic charitas penetrat interiora cordis. ñ solũ exterius. i. ꝟbis. De q̃ dicit̃. i. Johã. iij. Filioli nõ diligamus ꝟbo et lingua: sed ope et ꝟitate. nõ sicut hij de q̃b⁹ scribit̃ ad Thitũ. i. Cõfitent̃ se nosse deũ ꝟbis. factis autẽ negãt. O quot sunt tales. de q̃ p̃s. lxxvij. Dilexerũt eum in ore suo. et lingua sua mẽtiti sunt ei. Cor aũt ip̃oꝝ nõ erat rectum cũ eo. nec fideles habiti sunt in testamento eius. ut dicẽtes se xp̃ianos ⁊ agẽtes opera dyaboli. Math. vij. A fructib⁹ eoꝝ ꝯgnoscetis eos. Origenes. Quid speratis in hoc saluari ꝙ xp̃iani appellamini. nam nomen xp̃iani nõ saluat hoiem sed op⁹. iuxta illud Math. vij. Nõ oĩs q̃ dicit mihi dñe dñe intrabit regnũ celoꝝ. sed q̃ volũtatẽ fac̃ patris mei q̃ est in celis hic est q̃ itrabit i regnũ celorũ. Nam dicit apl̃us. i. ad Chor. iiij. Nõ est regnũ dei in ꝟmone. Tercia. oleũ nõ ẽ sonoratiuũ sed leniter cadit cum fundit̃. sic charitas nõ cũ indignatõe agit opus s3 pie De quo apl̃s. i. Chori. xiij. Charitas nõ agit ꝑperã. nõ irritat nec irritat̃. sed implet illud Gre. Qui ꝟe deũ amat oĩa eq̃liter portat. Uidemus ꝙ rota non vncta murmurat aut sonat. sic homines charitatẽ nõ habentes cũ murmuratõe ⁊ difficulter opãt̃. Orige. Plura nõ toleram⁹ q̃ charitatez nõ habemus. Quarta. oleũ est leniti̇uum sic charitas oĩa grauia facit leuia. Gre. Amãti nihil ẽ difficile. ꝓpter qd̃ dicit Bern. Ubi ẽ amor. ibi nõ ẽ labor sed sapor. ut impleat̃ in hoĩe amãte illud qd̃ scribit̃ a Gre. Mens q̃ fortiter deũ diligit dulce estimat̃ qd̃ amaꝝ sit. ut btũs Laurẽtius qui dixit. Carbões tui refrigeriũ mihi p̃stãt. Quinta oleũ est purificatiuũ. q̃ ferrũ vel calibez

politū a rubigine ɔsuat. sic charitas ɔsuat hoīem a rubigine pcti.i.Pe.iiij. Charitas opit multitudinē pctoꝝ .ut patz de Maria magdalena Lu.vij. Dimissa sunt ei peccata multa q̄ñ dilexit multū Ideo ꝓuerb .x. dr. Uniuersa delicta opit charitas. ⁊ gre. in ome.sup Lucā.vij. Quid fratres credimus dilectō ez nisi ignē. qd culpā nisi rubiginē. tāto plus rubigo peccati ɔsumit̄ qnto pl⁹ mens hoīs accendit̄ charitate. Secūda.oleū est ɔditū cibi .sic charitas grtificat ⁊ ornat cetera bona opa. De q̄ August. Charitas est q̄ valet ad oīa sine q̄ nihil valent omnia. Nā sicut cibus sine ɔdimento. sic alia bona opa sine charitate. Nā nō grtificant hoīem q̄ ad deum. Jō Hug. in li. de laude chacitatis. Omnia sacramēta habere potes ⁊ malus esse potes. sed cū charitate mal⁹ esse nō potes. Jō subdit ibidē. Dilige ⁊ fac qdq̄d vis. qr diligentib⁹ deuz oīa cooperant̄ in bonū. ad Ro. viij. Septima oleū est ab arbore ꝓcessiuū. sic charitas fluit et fluxit ab arbore sancte crucis. vñ Ber. Nihil te mibi reddit ita amabilem o bone ihū q̄z calix quē bibisti.s. i arbore sctē crucis Jdcirco si es frigid⁹ i dei amore appropinq̄ ad hāc oliuā.i. recordare passionis dñice. De q̄ Damas. Quid mag ad chacitatem accēdit q̄z q̄ ꝓprio filio suo nō pepcit deus. sed ꝓ nob oīb⁹ tradidit illū. Hoc oleū charitatis habuit beata Barbara. qr patrē reliquit. mūdū spreuit. corpus ad penā mortis tradit. ut patet in ei⁹ legenda.

Sermo . VI. Ad idem.

Ecce sponsus venit exite obuiā ei. scribit̄ Mat. xxv ⁊ legit̄ de sancta Barbara ꝓ euāgelicali officio. In v̄bis ꝑmissis duo innuunt̄. Prio ꝓnūciat xp̄i aduentū amorosum. Scd̄o incitat ad occursum eius gloriosum. primū ibi. ecce sponsus venit. scd̄m ibi. exite obuiā ei. De prio dicit. Ecce sponsus.i. xp̄us venit. G. Pro q̄ sciendū duplex est aduētus xp̄i q̄ntū ad pñs. sc3 ad hoīem et in hoīes. h̄ est in carnē ⁊ in mentē Prim⁹ est aduēt⁹ ad hoīes in carnez. de q̄ Jsa. xxxv. De⁹ ip̄e veniet ⁊ saluabit nos. Sed quō. tāq̄z sponsus venit copulādo sibi humanā naturā. Gen. i. Erūt duo i carne vna.i. due nature in vno supposito. s. diuina ⁊ hūana. De q̄ Athanasi⁹ Perfect⁹ deus. ꝑfectus hō ex aīa rōnali ⁊ hūana carne subsistens. igit̄ sponsus est dei fili⁹. sponsa v̄o humana natura. Sap. viij. Quesiui te mibi assumere sponsam. Et ꝓpter h̄ paranymph⁹ fuit angel⁹ a deo missus. Lu. i. ad virginē Mariā. Thalamus v̄o est v̄gis aluus. de q̄ ps. Tāq̄z spōsus ꝓcedēs d̄ thalamo suo. Et nūc hūc aduētū recolit ecclesia. et hortat̄ nos ad occurrēdū ei dicens. Occurram⁹ obuiā saluatori nr̄o. H. Sz di. quō dēm⁹ ei occurrere. Rñdet̄ per grāꝝ actōnes. De q̄ Amb. sup Lu. Nihil deo digni⁹ ꝓ sua incarnatōne referre possumus q̄z ut grām agam⁹. dicēdo cū psal. cij. Bñdic aīa mea dño ⁊ oīa q̄ intra me sūt nomi sctō ei⁹. i. ex oīb⁹ virib⁹ aīe. s. ꝑ itellectū ɔgnoscēdo. ꝑ memoriā nō obliuiscēdo. volūtate diligēdo. De q̄ Ber. Nō tm̄ v̄b⁹ sz ope et v̄itate debemus grās agere. Ad qd̄ hortamur ꝑ ꝓpletā Thob. c. xij. dicentem Bñdicite deū celi: ⁊ corā oīb⁹ viuētib⁹ cōfitemī ei qr fecit nobiscū mīsicordiam suā. Reuera mīsicordiaz maximā. magna fuit mīsicordia nobis exhibita in creatōne. maior in omniū creaturarū subiectōe. sz maxima in humanitatis susceptōe. De q̄ Aug. li. xiij. de trini. c. penul. In reb⁹ ꝑ tps ortis illa summa ē gr̄a q̄ hō i vnitate ꝑsone deo cōiunctus est. Jō hortamur Eccl. xliij. Bñdicētes dñm exaltate illū q̄ntū potestis. qr maior est omni laude. q. d. Nō sufficim us eum laudare ꝓpter bñficiuz incarnatōnis. Jō ec̄ī i die natiuitat xp̄i ⁊ ꝑ totam hebdomadā canit ecc̄ia. Grates nūc oēs reddam⁹ dño. Et Ber. i smōe de natiuitate dic̄. Tātā dulcedinē i carne exhibuit ut durissimi cordis ē q̄ cū toto cordis affectu nō diligit ⁊ bñdicit. Obuiam⁹ igit̄ ei cū turba clamante in euāgelio. Mat. xxi. Bñdict⁹ qui venit in noīe dñi. Scd̄s aduēt⁹ xp̄i ē i hoīes. s. in mentē ꝑ grām. De q̄ Zach. ij. Letare filia syon. ecce venio ⁊ habitabo in

medio tui. s. in corde p gram. De q Osee ij. Spõsabo te mihi in fide. i misericordia et miseratõibꝫ. Jõ dr in themate. Ecce sponsus venit. Vñ ly ecce significat qddã mirabile ꝛ magnum. Quid maiꝰ ꝛ mirabiliꝰ et vtiliꝰ ꝙ ꝙ deꝰ cuiꝰ magnitudinis nõ est finis paupcule aie amore velit ɔiũgi. ut posset dici illud Exo. xiiij. State ꝛ videte magnalia q deus facturꝰ est hodie. Quid maius ꝛ digniꝰ ꝙ ꝙ deꝰ dr aie sponsus. ut i textu. Ecce spõsus venit. nõ dicit. ecce rex venit. iudex venit. dñs venit. qꝛ sub hijs noibꝫ ɔtinet aliqd reuerentie ꝛ timoris. Sponsus vero nihil ꝙ purũ amorem exigit. Sꝫ quia ois actus amãdi ɔsurgit ex aliqua siĩtudie de quo Ecci. xiij. Omne aial diligit sibi sile. sed aia rõnalis est creata ad imaginẽ dei et siĩtudinẽ. ꝛ g nõ solũ gratuita sed naturali qdãmodo inclinatõe dꝫ deũ diligere. qꝛ nõ prius dilerimꝰ eũ. sꝫ ipse prior dilexit nos. .i. Job. iiij. Jõ Bern. sup Cãti. Quis digne pẽsare poterit qnto affectu nos diligit ut aiaꝫ spõsã vocet. I Nã aia inferior ẽ genere ꝛ specie. genere qꝛ de ea scribit Jsa. liij. Generatiõem eius quis enarrabit. qsi d. nullꝰ. .i. oẽs aie nihil sunt i respectu dei. Scdõ inferior specie. Job. xv. Celi nõ sũt mũdi in ɔspectu eiꝰ. Tercio inferior dignitate. qd enim digniꝰ deo. qd indigniꝰ aie peccatrici. Job. xi. Excellsior est celo. qd facies ꝓfundior inferno. s. rõe status peccati q. d. Attẽde tuã dignitatẽ ꝛ infirmitatẽ ac dei tibi exhibitã pietatem atꝙ grãm. De q Bern. Vñ o aia mea tibi hec grã ut dicarꝫ dei spõsa. Dixi scdõ incitat nos ad occursum eius gratiosum cũ subdit. exite obuiaꝫ ei. R Pro q sciendũ. huic sponso aie debemus obuiare tripliciter. Priõ cũ ꝑparatõe decẽti. Scdõ cũ desiderio vehemẽti. Tercio cũ amore excedẽti. Dixi priõ cũ ꝑparatõe decẽti ad modũ caste mulieris q audiẽs sponsuꝫ venire primo ingredit thalamũ Scdõ respicit speculum. Tercio abstergit maculas. Quarto ornat se vestibꝫ. Spũaliter. sic fidelis ac deuota aia audiẽs appropiquare sponsum aie primo debet intrare cubiculũ ɔsciẽ. iuxta illud Ecci. xxxij. Precurre prior i domũ tuã. s. ɔsciẽ. Dicit ei Greg. sup Ezech. In omi tpe hõ dꝫ tacite ad mẽtẽ recurrere. qd etiã docet Jsa. xxvi. c. Intra cubicula tua. notãter dicit tua. nõ aliena. Gre. Curiositas est alioꝝ vitã inuestigare ꝛ seipm ignorare. L Sꝫ d. qd faciã in cubiculo mẽtis ꝛ ɔsciẽtie mee. Rñdet ꝙ ibi debes videre defectus tuos. sm illud Ezech. viij. Ingredere ꝛ vide abominatões aialiũ. i. aiales inclinatões ꝛ vniuersa ydola depicta. i. vicia. subdit. Adhuc ɔuersus videbis abominatões maiores. qꝛ qnto plꝰ ɔuertimur ad interiora: tãto limpidius ɔgnoscimꝰ. qꝛ dicit Boe. Nemo ẽ tam ɔposite felicitatis q nõ i aliq pte cũ sui status qualitate rixet. Scdõ statuit speculum vt docet Hiere. xxxi. Statue tibi speculuꝫ ꝛ pone amaritudines. Speculũ ẽ sacra scriptura. Jaco. i. Si qs est auditor vbi ꝛ nõ factor hic ɔpat viro ɔsiderãti vultũ natiuitatꝭ sue i speculo. Vbi gre. dic. Sacra scriptura quasi speculũ ꝓponit. vt interior nr̃a facies videat. ibi ɔsideramꝰ defectus. id ẽ peccata nr̃a et excessus. Et nõ sufficit ꝙ qs videat sordes. ideo tercio reqrit ꝙ se lauet ꝛ maculas abstergat. iuxta illud Gre. Tergat sordes praui opis qui pparat deo domuꝫ mentis. Nam nihil ꝓdest homi videre maculã ꝛ nõ abstergere. Sic nõ ꝓdest ɔgnoscere pcta in smone ꝛ nõ ɔterinec ɔfiteri ꝛ vitã corrigere. Dicit nãꝙ Aug. Hic ẽ dilectus dei qui pcta sua respicit ꝛ respiciẽdo corrigit. Subdit idẽ. Nã ibi cessat vidicta diuina vbi correctio pcessit hũana. Sꝫ heu multi sunt qui in hꝫ speculo respiciũt scripturã sacrã audiũt ꝛ legũt nõ ut se emẽdent sꝫ tm ut sciant. Tales nõ sunt iusti. qꝛ ut scribit ad Ro. ij. Nõ auditores legꝭ sꝫ factores iustificabunt. Nõ em sciẽtes scripturã sed sm eã viuẽtes saluant. Jaco. iiij. Scienti bonũ ꝛ nõ faciẽti pctm est illi. Propter qd inqt Jsi. de sũ. bo. li. ij. c. i. Meliꝰ est studiũ bñ viuẽdi ꝙ multa sciẽdi. Ergo nõ sis cõtentus ut pcta ɔsideres sed ut ꝑ ɔtritõnem deleas ꝛ mũdes. Hiere. iiij. Laua a malicia cor tuũ ihrlm ut saluus fias. Sap. i. Nõ habitabit in corpe subdito peccat. Sꝫ i aĩas

sanctas se trāsfert. Sap. vij. Clama igitur
cum ps. psal. l. Cor mūdū crea in me deus.
scz ppriam. Notāter dicit crea. nā grāz cō
uersiōis per nos habere nō possum⁹. teste
Bern. Initiū reuertēdi ad deū est penitē/
tia quā sine dubio spūs opat̄ in nobis non
nr̄ sed dei. Rō. q̄s eñ ad ignē venerit algēs
⁊ calefactus fuerit vtiq̃z noscit ab igne sibi
venisse calorē quē sine illo habere nō potuit
Sic q̃ qui iniq̄tate frigid⁹ est. si postmoduz
feruore penitētie accēdat̄. nō dubitet adue/
nisse spm̄ sanctū: ↄscientiā arguentē ⁊ aīam
illustrantē. fm̄ illud Hiere. xxxi. Postq̄
ↄuertisti me egi penitentiā. nō dicit. ego cō/
uerti me. Attamē possum⁹ coopari ad peni
tentiā. ut inq̄t aplus. i. ad Chori. iij. Dei ei
coadiutores sumus. M Nota q̄ttuor
modis possumus coopari deo. Primo per
peccatorū reluctatōem seu cessatōem. De q̄
Eccī. xxi. Fili si peccasti nō adijcias iteruz.
sed quasi a facie colubri fuge peccatū. Se/
neca. Fuge tpus locū et psonam. ut eē do
cemur Eccī. vij. Discede ab iniquo ⁊ defi/
cient mala. Metrista. De consorte malo fit
mens tua sepi⁹ egra. et Eccī. iij. Qui amat
piculum pibit in illo. Et sic tales pctōres oc
casionē peccatorū nō fugiētes neq̃z a pecca/
tis cessantes ↄmittūt blasphemiā in spm̄ sā
ctū. quib⁹ deus nec in h° seculo nec in futu/
ro remittit. ut dicit̄ Mat. xij. ppter qḋ di/
cit Aug. in li. de pn̄ia. Qui sp plenus iniq̄/
tate: sp sine charitate torq̄bit̄ sine fine. Et
ppter h° p culpa trāsitoria punit̄ pena eter
na. eo q̄ pctōres nolūt cessare. De q̄ Gre.
Voluissent impij si potuissent sine fine vi
uere ut sine fine potuissent peccare. Jdo ad
magnā iusticiā iudicis ptinet: vt nūq̄z ca/
reant supplicio in futuro q̄ nunq̄z voluerūt
sine pctō esse in pn̄ti seculo. Scdo coopera
mur p liberi arbitrij in deū ↄuersionē. Au.
Qui te creauit sine te nō te saluabit sine te
id est sine tuo libero arbitrio. Nā videm⁹
de lumine solis q̄ est ↄmune. si aūt fenestra
claudat̄ nō intrat. si aūt apit̄ lumē solis in/
trat. sic lumen gratie est ↄmune. Job. xxv.
Sup quē nō fulget lumē ei⁹. Si tn̄ apiat̄
fenestra liberi arbitrij. scribit̄ eñ de pe. di. ij.

§. cui. Cur deus hoīem ↄdidit liberi arbitrij
ut nō trahat̄ ad vicia inui⁹. Nā fm̄ Rich.
Gra habet se ad liberū arbitriū sicut sessor
ad equū. licet pūgat eū calcarib⁹ tn̄ si n̄ vll
ire equus cadit sub ipo. sic hō si nō vult libe
rum arbitriū ↄformare deo pt̄ manere ī pec
cato. q̄z scribit̄ Gen. iiij. Subter te erit ap
petitus tu⁹ ⁊ tu dn̄aberis illi. Ber. In no/
bis est si ↄsentire nolumus. nā nemo deijci
tur inuitus. Tercio coopamur in bonū cum
defectū nostr̄ ⁊ peccatoꝝ summā hūili reco
gnitōe ↄgnoscim⁹. dicēdo cū ps. l. Qm̄ in
iquitatē meā ego cognosco ⁊ pc̄tm meū cō/
tra me est sp. s. p displicentiā. Aug. Si hō
ↄgnoscit de⁹ ignoscit. ↄgnoscit vicz dolēdo
⁊ dicēdo cū btō Ber. ī meditatōib⁹. Cogi
tanti mihi q̄ deū et prēm ⁊ creatorē meuz
offenderim q̄ nā frōte oculos meos ad vul
tū patris mei leuē. pudet me ita vixisse de
generez. ut impleat̄ in me illud ps. lxviij.
Cōfusio opuit faciē meā. Quarto coopera
mur p affectuosam orōem. dicēdo cū filio
pdigo Lu. xv. Pater peccaui ī celū ⁊ corā
te. iā nō sum dignus vocari fili⁹ tu⁹. sz fac
me sicut vnū ex mercēnarijs tuis. q. d. fm̄
Hiero. sup Lu. Pauor peccati obligat me
pond⁹ ↄsciētie deprimit me. nō ē spes mihi
neq̃z fiducia nisi in te. iudiciū ⁊ penas tīeo.
amisi filialē dignitatē. offendi tuā p̄ēnalez
pietatē. peto misericordiā tuā. ↄcede michi
mercēnarij seruitutē. ut impetret̄ venia per
oratōem. ut ⁊ iste. Nam habet̄ Mat. xviij
Serue neq̃z omne debituz tibi dimisi qm̄
rogasti me. Propter qḋ docet Isi. Quo/
ties hō tangit̄ vicio toties dz subseq̄ oratio
M Quarto spōsa nō solū maculas abster/
git. sed ut sponso placeat vestimētis se ornat.
sicut legit̄ Ruth. iij. Lauare filia ⁊ induere
cultiorib⁹ vestimētis tuis dixit Noemi ad
Ruth. Spūaliter. vestimēta aīe sunt ꝟtu/
tes. De quo Isid. Sicut corp⁹ ornat̄ vesti
bus. sic aīa virtutib⁹. De q̄b⁹ Apoca. xvi.
Beatus q̄ custodit vestimēta sua ne nud⁹
ambulet. Nā malū dimittere ⁊ bonū n̄ age
re est nudū corā deo apparere. Jō Greg.
dicit. Nō satis est mala nō agere nisi quis/
q̄s studeat bonis opib⁹ insudare. Nō ysa.

ca. i. dic. Quiescite peruerse agere et discite bñ facere. Silr apl's ad Colo. iij. Induite vos sicut electi dei. s. vestimēto virtutū. nā licet plures sint virtutes quas induere debemus ad obuiandū sponso anime. signanter tñ sunt due p̄ alijs virtutibꝰ qbꝰ conformamur sponso aīe nr̄e. vicȝ puritas et charitas. Uidemus eñ q̄ sponsus et spōsa induūt se vestimētis eiusdē coloris. i signū vniōis et amoris. De sponso vero nr̄o scribit Cant. v. Dilectꝰ meꝰ cādidus et rubicundus. Sic nos debemꝰ gerere vestē puritatis cādidā. De q̄ Eccl's. ix. dr. Omni tpe sint vestimenta tua cādida. ut impleat illō Apoc. iij. Ambulabūt mecū i albis. Itē rubicūdꝰ est sponsus nr̄. et sic nos gerere debemꝰ vestē rubeā. i. vestē charitatȝ rubricatā i sanguine dñice passiōis. i. Petri. iiij. Xp̄o i carne passo eadē vos cogitatōe armamini. Nā ex passionis dñice memoria texit' vestȝ charitatȝ. de q̄ Damas. Ampliꝰ ad charitatē nō accendit nos q̄ deus pprio filio nō pepcit sed pro nobis oībꝰ tradidit illū. Hec est vestis nuptialis in q̄ debemꝰ occurrere spōso ibū xp̄o q̄ xp̄us indutus ad nos in hūanitate venit. ut dicit Aug. q̄ sola charitas fecit incarnari xp̄m. Nā charitas est via dei ad hoīes. et via hoīm ad deū. alias sine veste ista dicetur nobis illud Mat. xxij. Amice quō huc intrasti nō habēs vestē nuptialē. Iō Ber. dicit. Nisi q̄s habuerit vestē charitatȝ nūq̄ habebit in futuro stolā eterne claritatis. Hoc pp̄endens sancta Barbara in puritate virginali et charitate dñicali occurrit spōso anime. vt patet in eius legēda.

Sermo VII. Ad idem.

Simile est regnū celorꝫ decē virginibꝰ. q̄nq̄ autē ex eis erāt fatue et q̄nq̄ prudentes. Math. xxv. In verbis p̄missis tria innuunt'. P̄mo cōmēdat' i generali virginitas cū dr. Silr ē regnū celorꝫ decē vgibꝰ. Secūdo reprobat' vginalis fatuitas. ibi. q̄nq̄ erant fatue. Tercio laudat' sanctarꝫ virginū sagacitas. ibi. et q̄nq̄ prudētes. Dixi p̄mo cōmendat' i generali virginitas cum dicitur. Silr est regnū celorꝫ decē vgibus.

N. Nota virginitas cōpat' regno celorū triplici de cā. P̄mo pp̄ter dignitatē. scdo pp̄ter amenitatē. tercio pp̄ter vnitatē. Primo pp̄ter dignitatē. Dic Aug. li. de viduis. Bona ē castitas cōiugalis. melior vidualis. optia vginalis. Ideo Eccl. xxvi. Ois pōderatio nō est digna cōtinētis aīe. Nam magna est drn̄tia inter statū m̄rimonij vidualē et virginalē q̄ ad puritatē. De q̄ Hiero. Uirginitas se hȝ ut aurū. viduitas ut argētū. cōiugalitas ut ferrū. Itē subdit. Uirginitas ut diuitie. viduitas ut mediocritas cōiugalitas ut paupertas. Itē subdit. Uirginitas ut pax. viduitas ut redēptio. cōiugalitas ut captiuatio. Itez subdit. Uirginitas ut regina. viduitas ut dña. cōiugalitas ut ācilla. Itez virginitas ut patria. viduitas vt portꝰ. cōiugalitas ut pelagꝰ. Itē vgītas vt caro sana. viduitas ut cicatrix. cōiugalitas ut vulnꝰ. Vnde b̄n̄ Hiero. cōmēdat virginitatē dicēs. Uirginitas est sūma gēma. thesaurus p̄ciosus: margaritȝ refertꝰ. i. repletꝰ. idcirco saluator in euāgelio cōpat eā regno celorum pp̄ter eiꝰ dignitatē. O Nā dignitas eiꝰ in tribꝰ attendit'. P̄mo q̄ a solo deo cōfert'. de q̄ Sap. viij. Nō possum eē cōtinens nisi deꝰ mihi dederit. Iō Aug. dic. Iubes cōtinentiā da q̄d iubes et iube q̄dquid vis. Scdo in h̄ attendit' eiꝰ dignitas. q̄ paucis dat' Math. xix. Nō oēs capiūt verbū h̄. q̄ plˀes sunt noīe vel etiā corpe. pauci tñ corpe et mēte. Tercio in h̄ q̄ multū apciat'. eo q̄ dñs i euāgelio cētesimū fructū eis assignat. Ideo sic aquila inter volucres lucifer inter stellas. gēma inter lapides. ita excellit m̄rimoniū et viduitatē virginitas. iō Aug. dicit. O fulgida vgītas. germana āgelorꝫ. lāpas ecclesiarꝫ. lux aīarꝫ. Iō rōe dignitatis cōpat' regno celorꝫ. Scdo vgītas cōpat' regno celorꝫ pp̄ter amenitatē. q̄ ē locus amenꝰ et pulcer. q̄ nihil coinq̄natū intrabit i regnū celorꝫ. Apoca. xxi. et sic statꝰ virginalis. Sap. iiij. O q̄ pulcra ē casta generatio. ut Amb. li. de virginitate dic. Pulcritudinē maiorē q̄s existimet nisi vgītatȝ decorē. que amat' a rege. pbatur a iudice.

dedicat̃ a dño. acceptat̃ a deo. Sap. vi. Incorruptio fac̃ eẽ ꝓxim deo. ꝓpt̃ q̃ꝺ iohẽs euãgelista ꝟgo elect⁹ ꝓximior fuit xp̃o ĩ cena recũbens sup pect⁹ eius. Sup q̃ venerabil̃ Beda dic̃. Quã ꝑrogatiua castitatꝫ ãplior dilectõe fecerat dignũ. Idcirco ẽ amen⁹ ꝛ pulcer status virginitas, ut inq̃t Augus. O q̃ꝫ dulces sunt fruct⁹ castitatis. nã singulariter reficit̃ in eis dñi maiestatꝫ. Tercio virginitas ꝯpatur regno celoꝝ ꝓpt̃ vnitatẽ. Nã sic angeli ꝛ sancti ĩ celo vniti sunt deo ut dic̃ Aug. in ep̃la ad Cyrillũ. q̃ꝫ nihil volũt nisi q̃ꝺ de⁹ vult. sic virgines vnite ꝛ desp̃osate deo. iuxta illꝺ. ij. Cor. xi. Despõdi vos vni viro virginẽ castã exhibere xp̃o Signãter de ꝟginitate ꝑ votũ q̃ maior ẽ q̃ꝫ cõtinere ꝑ simplex ꝓpositũ. Et exẽplificat Ciprian⁹. Sic dans arborẽ cũ fructu plus ꝯfert q̃ꝫ q̃ fructũ simplicẽ tribuit. sic vuans virginitatẽ cũ voto. quia talis frãgit eius liberũ arbitriũ ꝓpter deũ: q̃ꝫ sibi iã nõ licet q̃ꝺ prius licuisset. ut dic̃ sctũs Tho. in. ij. ij. Ante votũ est libertas post votũ ꝟo necessitas. q̃ꝛ valde peccat post votũ. q̃ꝛ iã est xp̃o desponsata. Ideo Aug. de bono viduitatis dicit. Que nõ incepit deliberet. q̃ aggressa est ꝑseueret. Scribit̃ eñ Eccl's. v. Multo meli⁹ est nõ vouere q̃ꝫ post votũ ꝓmissa nõ reddere. ¶ Dixi scd̃o reprobat̃ ꝟginalis fatuitas. cũ d̃r. quinq̃ꝫ erãt fatue. q̃si d. quinq̃ꝫ sunt viciaq̃ virginalẽ castitatẽ ostẽdunt fatuã. ¶ P ¶ Primũ viciũ est superbia. De quo Aug. Quid ꝓdest ꝯtinẽtia si adest sup̃bia. Gre. in mora. dicit. Perit om̃e q̃ꝺ agit̃ nisi in humilitate custodiat̃. Iꝺ p̃s. c. xviij. dic̃. Sup̃bi iniq̃ agebant vsq̃ꝫ quaq̃ꝫ Propter q̃ꝺ dic̃ Aug⁹. li. de virginitate. Nõ solũ p̃dicãda est ꝟginitas ut fuet̃. sed etiã ãmonenda ne inflet̃. Iudith. ix. Sup̃bi nõ placuerũt tibi dñe ab initio. Ber. Audeo dicere q̃ꝫ nec ꝟginitas marie placuissꝫ dño sine hũilitate. ¶ Scd̃m viciũ est sup̃fluitas cibi et potus. q̃ꝛ gula generat luxuriam ut mr̃ filiaꝫ. ut habet̃ Ezech. xvi. Hec fuit iniq̃tas sodome sororis tue. sup̃bia saturitas panis ꝛ abũdantia et ociũ. Iꝺ Hiero. dicit. Nemo oneret̃ cibis vsq̃ꝫ ad inflatiõem ventris. Gre. Dũ venter nõ restrĩgit̃ cũcte virtutes obruunt̃. Nõ solũ ẽ viciosũ virginib⁹ sup̃fluitas cibi sed ꝛ pot⁹. Iꝺ ad Ephe. v. Nolite inebriari vino in q̃ est luxuria. ꝓuerb. xx. Luxuriosa res est vinũ et tumultuosa ebrietas. Quicũq̃ꝫ his delectatur nõ erit sapiẽs. i. de numero sapientum. Propter q̃ꝺ dicit̃ ĩ cano. xxxv. dist. Ante oĩa vitet̃ ebrietas q̃ omniũ vicioꝝ fomes ꝛ nutrix est. ut pꝫ in Loth. q̃ inebriat⁹ vino duas filias carnales violauit. Hinc est q̃ꝫ btũs Aug. ait. Facilius ꝯseruat̃ ignis ꝛ aqua in vno vase q̃ꝫ cũ sup̃fluitate ꝯtinentia. ¶ Terciũ viciũ est ociũ. De q̃ Berñ. Omniũ tẽptationũ ꝛ malaꝝ cogitationũ ꝛ inutiliũ initiũ est ociũ. Ideo Hiero. dicit Semꝑ aliq̃d op̃is facito ne te diabol⁹ inueniat ociosum. Eccli. xxxiij. Multã maliciã docuit ociositas. Eccl's. ix. Q̃ꝺcũq̃ꝫ p̃t facere manus tua instãter opare. Ber. Qui in labore hoĩm nõ sunt in labore demonũ erunt. ¶ Quartũ viciũ est viroꝝ freq̃ns cõuersatio. Unde Hiero. Uir ꝛ ꝟgo: ignis ꝛ palea. dyabol⁹ flare nõ cessat nisi incẽdat̃. Et nõ solũ de virginib⁹ intelligendũ ẽ. sed etiã de mulierib⁹. ꝓuer. vi. Nũquid p̃ot hõ ignẽ in sinu suo abscõdere ut vestimẽta sua nõ ardeant. aut ambulare sup̃ prunas ut nõ ꝯburant̃ plãte eius. Sic q̃ ingredit̃ ad mulierẽ ꝓximi sui nõ erit mundus cũ tetigerit eã. Ideo cũ muliere nõ sunt multa colloq̃a habẽda. Nemo in se ꝯfidat. si sctũs est tñ securus nõ est ut dic̃ Aug. Breuis sermo ꝛ asper cũ virginib⁹ est habend⁹. Nec minus ideo cauende sunt q̃ꝛ bone ꝛ pie ꝯuersationis. quanto melioris fame sunt tãto magis alliciũt. q̃ꝛ sub affectu pietatꝫ se occultat frequenter fax impie libidinis. ut patet in Thamar. ij. Regũ. xiij. quã Amõ frater carnalis eius corrupit. q̃ꝛ fuit sola cũ solo amicabili ꝯuersatõe ꝯiuncta. ¶ Quintũ viciũ est defectus dei charitatis. De q̃ ĩ textu. Fatue virgines nõ sumpserũt oleũ secũ. Q̃ꝺ tractans btũs Berñ. dicit. Castitas sine charitate nõ placet deo. Est enim castitas sine charitate sicut lãpas sine oleo. fetet enim lampas ꝛ nõ lucet sine oleo. ita

castitas sine charitate.ut in sermone primo
hui⁹ festiuitatis patz. Tercio dixi lau/
dat͛ sanctaꝝ virginū sagacitas.cū dr̄.quiqꝫ
prudentes.ac si patēter diceret.quiqꝫ sunt
virtutes q̄ sanctas faciūt virgines. Q
Prima virtus est hūilitas. de qua Bern̄
sup̄ missus est.Pulcra est pmixtio virgini
tas ⁊ hūilitas.qꝛ humilitas ꝯmēdat virgi
nitatē ⁊ ornat.Quāobrē btā virgo Maria
oblita virgitate de sola hūilitate gl'iat͛ dicēs
Lu.i.Respexit hūilitatē ancille sue.Ideo
Bert̄.dicit.Laudāda est virginitas.lauda/
bilioꝛ est hūilitas.virginitas ꝯsulit͛.hūili/
tas p̄cipit͛.De ista dicit͛ in euāgelio.Qui
p̄t cape capiat.De illa ꝟo scribit͛.Nisi effi
ciamini sicut puuli.intellige hūiles.nō in/
trabitis in regnū dei.Aug.Audeo dicere
sup̄bis vtile esse cadere ut i eo in quo extol
lunt͛ hūilient͛.qꝛ pl⁹ expedit virginē nō esse
q̄ȝ de virginitate insolescere.i.sup̄bire.

Scd̄a virt⁹ q̄ ptinet ad prudētiā seu prudē
tem virginē est sobrietas. ad Titum.ij.
Sobrie et iuste ac pie viuam⁹ in h̄ seculo.
Aug.Sobrietas ē custos diuinoꝝ studioꝝ
disciplina moꝝ. Licet ptinet ad oēs.signā
ter tū ad virgines q̄ debent esse sobrie ⁊ mo
derate in cibo ⁊ potu. qꝛ scribit͛ de cibo Hie
re.v.Saturaui eos ⁊ mechati sūt.De po
tu vero dic̄ Hiero.et hr̄.xxxv.di.Venter
vino estuās cito spumat in libidinē. Item
vinū est virginitatis venenū. Nam si Iu
dith vinū bibisset cū holoferne ꝯcubuisset.
Tercia ꝟtus est laboriositas.Unde Aug.
de sacris ꝟginib⁹ dicit.Pōnica virgo in do
mo dei posita lanifico opi insistere dȝ.Ra/
tio qꝛ ociū est via ad libidinē.Vn̄ poeta.
Ocia dant vicia fugiāt g̊ ꝓcul illa.Et ite/
rū poeta.Querit͛ egisc⁹ cur sit fact⁹ adulter
In ꝓmptu causa qꝛ desidiosus erat. Ideo
Bert̄.Ociositas ē mgr̄ nugaꝝ et nouerca
virtutū. Quarta virtus est pudicicia.
Unde Ecci.xxvi.Gr̄a sup̄ gratiā mulier
sancta ⁊ pudica.Aug.ꝯ Iulianū.li.iiij.di
cit.Pudicicia ē res aīe ⁊ corpis ꝟginitas
Nā illa in aīa ꝑmanēte p̄t ista tolli de cor/
pore violēter ⁊ tū manet in aīa.Illa autē
in corp̄e nō manēte lasciua volūtate corrū/
pit͛.Ideo Amb.sup̄ Lu.dicit.Disce ꝟgo
vitare lasciuiā.Maria em̄ angeli verebatur
salutatōem q̄ pudicicie ingerit timorē.Vn̄
Bert̄.sup̄ missus est.Que ꝟe ꝟgines sunt
sp̄ pauere dn̄t.i.timere.nunqꝫ secure scien
tes in vasis fictilib⁹ p̄ciosum thesauꝝ por/
tare.Itē pudicicia vitet viroꝝ ꝯuersatōez
⁊ ꝟboꝝ multiplicatōem.De q̄ Ambrosius
Virgo que christū q̄rit nō debet eē vulga/
ris.i.ꝯmunis.nō in foro.nō in plateis. non
in voce garrula.nō gressu lubrica.Itē Am/
bro.de viduitate dicit. Custodi virgo vias
tuas ut nō delinq̄s in lingua tua.qꝛ et bo/
na loqui plerūqꝫ crimē est virgini.i.si ꝓca
citer nō ꝓut optet qn̄ vel vbi.Hugo dicit.
Si virgo es custodi diligēter qd̄ habes.
Dicit nāqꝫ Aug.de vita xp̄iana.Quo sub
limior est gl'ia eo maioꝛ ad custodiēdū debȝ
esset cura. Quīta virtus ē charitas.de
q̄ in euāgelio dr̄.prudentes ꝟgines accepe
rūt oleū in vasis suis cū lampadib⁹.i.chari
tatē que om̄es ꝟtutes illuminat.sine q̄ nul
lū opus bonū deo placere p̄t.Vn̄.i.Chor.
xiij.dr̄.Si linguis hoīm loq̄r et angeloꝝ.
⁊ si oēm substantiā meā erogauero in vsus
paupeꝝ.⁊ corp⁹ meū in ignē tradidero ita
ut ardeā.charitatē ꝟo nō habuero nichil
mihi ꝓdest.Bert̄.in ep̄la ad Senonē.Tol
le charitatē castitas nō placet deo.Hoc at
tendens sancta Barbara oleū charitatis
in vase cordis habuit. Dic em̄ btūs Aug.
Quantū q̄s despicit ⁊ ꝓpter deū derelinq̄t
tm̄ diligit.Ipa ꝟo reliquit p̄rem ⁊ p̄rimo
nium.totūqꝫ mundū ꝓpter xp̄m.vt patet
in eius legenda.

De sancto Nicolao ep̄o.
Sermo VIII.

MEmēto creato

ris tui in diebus iuuentutis tue
scribit͛ Eccl's.xij.et ꝓponit͛ ad
laudem et honorē beati Nicolai i festo ho/
dierno. In verbis p̄missis duo innuunt͛
Primo hortam̄ ad dei ꝯmemoratōem.ibi.
memēto creatoris tui.Scd̄o subiūgit tp̄is
determinatōem.ibi.in dieb⁹ iuuētutis. De
primo dicit.Memēto creatoris tui. R

Pro quo sciēdū. tria habemus a creatore nr̃o. Primo ea que ducūt ad timorē. Scd̃o ea que mouēt ad amorē. Tercio ea que mouēt et incitāt ad grãrum actiōem.

Prio debemus cōmemorari ea q̃ incitant seu q̃ incutiunt timorē. Et sunt duo. Primū est ire dei ꝓuocatio. De q̃ Deuter. ix. Memēto ⁊ ne obliuiscaris quō ad iracundiā ꝓuocaueris dn̄m deū tuū. s. ꝑ peccatū. Nā irascit̃ pc̄to. Eccli. xij. Altissim⁹ odio hab; pc̄tores. Et quis est q̃ nō offēdit. Jacobi. iij. In multis em̄ offēdim⁹ oēs. Qui sunt q̃ nō peccauerūt. Ro. iij. Oēs peccauerūt et egēt gr̃a dei. Propter qd̄ exhibet sereū btūs Aug. in li. de q̃rēdo deū dicens Terret me vita mea. q; mihi sterilitas ī ea. Si quos fructus h; aut simulatū aut imꝑfectū aut corruptū. Idcirco timendū est ⁊ pn̄ia agēda est. ut docemur Apocalip. ij. Memēto vn̄ excideris ⁊ age pn̄iā. q; hoc est remediū ɔtra dei irā: ut scribit Crisos. sup eplam ad Heb. Nullū delictoꝝ tale remediū sic incōtinuata memoria eoꝝ. dicendo cū Hieremia Treno. iij. Memoria memor ero ⁊ tabescet in me aīa mea. Nā ꝑ talē memoriā Ezechias acq̃siuit dei mi̇ficordiā ⁊ ꝓlongatōem vite sue. xv. annoꝝ dicens Isa. xxxviij. Recogitabo tibi oēs annos meos in amaritudine aīe mee. Scd̃m qd̄ memorandū est qd̄ incitat ad dei timorē est mortis ⁊ iudicij dei meditatio. vn̄ Eccl's. xi. Si hō multis annis vixerit ⁊ in his omnibꝰ letus erit. meminisse d; tenebrosi tēporis. s. mortis. ⁊ diei necessitatis. i. iudicij. vbi hō necessitate angustiat̃ ad reddendum rōem. De q̃ Ber. in meditatōibꝰ. Statim ꝑ̄ntabor an̄ districtū iudicē de oībꝰ opibus meis redditurus rōem. Tūc demisso capite male ɔsciētie ī iudicio stabo ⁊ dicet̃ mihi Ecce hō ⁊ opa eius. Hoc debem⁹ memorari. ꝓuerb. xij. Cogitatōnes iustoꝝ iudicia. Hoc fecit Hiero. dicēs. Siue ɔmedo siue bibo siue aliqd̄ aliud facio sp̄ sonat vox tube in auribꝰ meis surgite mortui. Et hec memoria inducit timorē. ps̄. cxviij. A iudicijs enim tuis timui. Timor em̄ opat̃ pc̄ti vitatōnem. Eccli. i. Timor dn̄i expellit pc̄tm̄.

De quo ⁊ Fabian⁹ papa. et habet̃ in cano. xi. q. iij. Qui omnipotentē deū metuit nec cōtra deū nec ɔ̄ eccl'iam nec ɔ̄ sctōꝝ statuta facit. S. Scd̃o debem⁹ memorari ea q̃ mouēt nos ad dei amorē Et sunt duo. Primū est digna creatio. ps̄. xcix. Ipe fecit nos ⁊ nō ipi nos. Fecit nos nō simplr̃ ut alias creaturas. s; dignāter ad imaginē ⁊ silitudinē suā. Gene. i. O q̃ntus honor. q; dicit Aug. xi. de ciui. dei. In rebꝰ creat; nihil ꝓpinqui⁹ sua imagine. ꝓpter qd̄ debemus eū diligere. q; scribit̃ Eccli. xiij. Oīe aial diligit sibi sile. sed in oībꝰ rebꝰ creatis anīa rōnalis nihil sibi sile p̄t inuenire nisi ī creatore. ad cui⁹ imaginē ⁊ silitudinē facta est. Digne ḡ totū suū amorē in deū d; reflectere. Scd̃m qd̄ incitat ad amorē dei est icarnatio. De quo Aug. de trini. c. penul. li. iij. In rebꝰ ꝑ t̄pus ortis illa sūma est gr̃a q̄ hō in vnitate ꝑsone deo ɔiūctus ē. Nā ī creatōe facti sum⁹ ad sui imaginē. ī incarnatōe assumpsit nr̃az naturā factus ad nr̃az imaginē. ꝓpter qd̄ magis eū debem⁹ diligere. ꝑpendēdo illud Aug. sup ps̄. lij. Filius dei factus ē ꝑticeps nr̃e mortalitatis ut hō fieret ꝑticeps sue diuinitatis. T. Tercio debemus memorari ea q̃ inducūt ad grãrū actōes Et sunt etiā duo. s. redēptio ⁊ glificatio. Primū ē redēptio. ps̄. cx. Redēptionē misit dn̄s ꝓplo suo. Gre. Quid nasci ꝓfuit nisi redimi ꝓfuisset. Jō Ber. Si totū debeo me illi ꝓ me facto q̃d faciam ꝓ me redēpto. q. d. amplius me deo gratū exhibere debeo dicēdo illud Apoca. xi. Grãs agimus tibi dn̄e de⁹ q; recepisti ꝟtutez magnā. s. ad redimēdū nos. Scd̃m est glificatio. i. glīe ꝑpatio. Johan. xv. Vado vobis pare locū. s. in regno meo. Luce. xxij. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi p̄r me⁹ regnū ut edatis ⁊ bibatis sup mēsam meā in r̄gno meo. Ecce q̃ntā glīam exhibuit nobis etiā sine meritis nr̃is. ut dic Ber. Nō sunt talia merita ꝓpter q̃ dat̃ vita eterna nisi ex dei gr̃a. Ideo merito dēm⁹ ei grãs agere. dicēdo cū aplo. i. ad Chor. i. Grãs ago deo meo sp. Et cum ps̄. cij. Bn̄dic aīa mea dn̄o ⁊ noli obliuisci oēs retributōnes eius.

Bec. Sic nullū ē momentū in q̄ nō vtam
dei bonitate ⁊ mīſicordia. ita nullū dʒ esse
momentū in q̄ nō debem⁹ hr̄e ei⁹ memoriā
Et hʒ q̄ntū ad primū. ¶ Dixi scd̄o subiun/
git tp̄is determinatōem cū dicit. in diebus
iuuētutis. qꝛ scribiť Treñ. iij. Bonū ē vi/
ro cū portauerit iugū ab adolescētia. Reue
ra bonū ē ut in pueritia incipiam⁹ ſuire
dño deo ꝓpter sex vtilitates inde ꝓuenien
tes. ¶ Primo ꝓpter bonitatʒ impssi
onem. Scd̄o ꝓpter iocūde vite possessiōeʒ
tercio ꝓpter seruitij acceptatōnem. quarto
ꝓpter spei certificatōnem. q̄nto ꝓpter pene
purgatorij minutōem. sexto ꝓpter p̄mij fu/
turi augmentatōeʒ. Dixi p̄io bonū est ſui
re dño deo a iuuētute ꝓpter bonitatis im/
pssiōem. qꝛ ꝓfundi⁹ bonitas imprimiť iu/
uenib⁹. Arist. iij. de aīa. Aīa pueri est tāq̄
tabula rasa in q̄ nihil est depictū sed aptuʒ
depingi. Et q̄dquid primo depingitur ī ea
difficulter deleť. Uel hʒ se sic ꝑgamenum
bñ ꝑpatū in q̄ nihil ē scriptū. et quidq̄d pri
mo scribiť in eo vix deleť. ⁊ si deleť manēt
q̄dam vestigia. Et sic ē de iuuenib⁹ q̄dquid
eis primitus imprimiť siue bonū siue malū
ad hʒ inclinanť. qꝛ ducūt in ꝯsuetudinē. Di
cit eñ phūs. i. rethorice. Cōsuetū q̄si inna/
tū est. Nā puer hʒ se sic virgula q̄ faciliť
pt flecti ad dexterā vel sinistrā. ⁊ q̄ flectitur
illuc crescit. sed si fuerit magna arbor si cur
uať facili⁹ frangiť q̄ꝫ ꝙ ad rectitudinē du/
cať. Jō Holgot sup li. Sap. Omē pctm̄ i
curabili⁹ est in sene q̄ꝫ in iuuene. ⁊ hʒ ꝓpter
ꝯsuetudinē antiquā. scribit eñ Aristo. vij.
ethi. Facili⁹ est trāsmutare naturā q̄ꝫ ꝯsue
tudinē. Et hoc est qd̄ dicit salomō ꝓuerbi.
xxij. Adolescēs iuxta viā suā gradiť cū se/
nuerit nō recedet ab ea. Cui ꝯsonat Señ.
Peccata senū ꝑdicanť in q̄d. pctā ꝟo iuue
nū in quale. Jō Eccli. vij. dr̄. Filij tibi sunt
erudi illos a pueritia. nō expecta seniū p⁹
q̄ꝫ in ꝯsuetudinē duxerint malā. qꝛ scribiť
Hiere. xiij. Sicut ethiops non pt mutare
pellē suam et pardus varietates suas. sic et
vos nō potestis bñfacere cū didiceritis ma/
lū. Jdcirco bonū ē viro cū portauerit iuguʒ
ab adolescētia sua. ¶ Scd̄o ꝓpter iocunde
vite possessiōem. nā dicit Señ. Tā iocūda
forma viuēdi est eligēda q̄ꝫ ꝟtutis ꝯsuetu
do. Nā nihil melius ⁊ iocūdius ī hac vita
q̄ꝫ virtuose viuere. nā talis secure viuit. se
cure moriť q̄ se in iuuētute ꝟtutib⁹ exerci/
tauit. ꝓuer. xv. Secura mēs q̄si iuge ꝯui/
uiū. Hoc patet qꝛ si oculis mētis vidʒ sur/
sum videt quē grauiter nō offendit. ⁊ si of/
fendit tñ penituit et hʒ spem de remissione.
iuxta illud. i. Joh. i. Si ꝯfiteamur pctā no/
stra fidelis ⁊ iustus est dñs ut remittat. Si
videt deorsum videt infernū ad quē null⁹
ꝟtuosus descēdit siue penitēs. Si retro vi
det tp̄us p̄teritū qd̄ in ſuitute dei expendit
si videt aū tunc ꝯgnoscit tp̄us futurū ⁊ vi/
det bonā intentōem qd̄ expendere in hono
rē dei intēdit q̄ꝫdiu viuit. Si ad sinistram
ꝯgnoscit demōes q̄b⁹ resistit pugnādo q̄ nū
q̄ꝫ ptātem sup eū habebūt. Si ad dexteraʒ
ꝯgnoscit angelos q̄b⁹ ſuit ⁊ inspiratiōibus
ꝯsentit. Jlla oīa ꝯferūt gaudia. Jō Jsido.
inq̄t de sum. bo. Si vis nunq̄ꝫ esse tristʒ bñ
viue. i. ꝟtuose. Ecōtra q̄ maliciose ⁊ inique
viuūt nunq̄ꝫ ꝟe delectanť ⁊ letāť. De quo
Aug. Jussisti dñe ⁊ ita est ꝙ oīs inordiat⁹
animus est sibiip̄i pena. s. in remorsum ꝯsciē
tie. Unde Eccl. xij. Nō ē bonū ei q̄ assidue
ē in malis. etiā siue velit siue nolit cū ꝯsciē
tia redarguit. qꝛ timida neq̄cia dat testimo
niū ꝯdemnatōi. Sap. xvij. Sp eñ p̄occu/
pat pessima redarguēte ꝯsciētia. Uñ Boe
cius de ꝯso. phīe. Sic ꝓbitas p̄ijs est sola
ciū. ita improbis neq̄cia ip̄a est supplicium
⁊ sic neq̄ciosi nunq̄ꝫ pñt ꝟe gaudere. qꝛ dič
Sene. Nunq̄ꝫ nasciť ꝟa leticia nisi ex pu/
ra ꝯsciētia. quā hñt ꝟtuosi portātes iugum
dñi a iuuētute. ¶ Tercio ꝓpter ſuitij acce
ptatōem. qꝛ grati⁹ est deo seruitiū iuuenū q̄ꝫ
senū. qꝛ optimū deo offerūt. vicʒ florē iuuē/
tutis. senes aūt feces senectutis. Jō scribiť
Malach. i. Maledict⁹ hō q̄ hʒ ī grege suo
masculū. i. forte. ⁊ offert debile dño. Nam
optima sunt deo offerenda. Nu. xviij. Oīa
q̄ offeretis optima ⁊ electa erūt cūcta. Sʒ
illi q̄ expectāt seniū tales ꝯsumpserūt corū
fortitudinem ⁊ iuuentutē in ſuitio dyaboli
⁊ mūdi. ⁊ cū cessabūt in senectute ab aliq̄b⁹

peccatis q̃ ppetrare nõ p̃nt volũt deo ſuire
De qbꝫ Aug⁹. in li. de pñia. Si vis agere
pñiam qñ peccare iã nõ potes tũc pctã te di
miſerũt ⁊ nõ tu illa. qd tũc habebis p̃miȷ.
q. d. nihil. qꝛ nõ neceſſitatẽ ſꝫ arbitriȷ liber
tatẽ reſpicit de⁹. Sic cũ hõ apt⁹ eſſet ad pec
cãdũ ⁊ poſſꝫ ⁊ hꝫ occaſiõez .ſ. diuitias: pul
critudinẽ: iuuẽtutẽ ⁊ dimittit ea ꝓpter de/
um h̃ eſt valde deo acceptũ. Nã ſibi ſubtra
here delectabilia carnis cũ oportunitatẽ hꝫ
ꝑficiẽdi h̃ eſt q̃ſi ſpũale martiriũ coꝛã deo
Vñ Eccl. xxxi. Btũs vir q̃ potuit trãſgre/
di ⁊ nõ eſt trãſgreſſus. facere mala ⁊ nõ fec̃
quis eſt hic ⁊ laudabim⁹ eũ. Talis eñi fuit
btũs Nicola⁹ q̃ i iuuẽtute cepit deo ſuire.
qd̃ bñplacitũ ẽ ei. h̃ dñs de⁹ inſinuat Ma/
thei. xix. Sinite puulos venire ad me ⁊ no
lite ꝓhibere ipos. taliũ eñ eſt regnũ celoꝝ.
Nã eoꝝ oro et laus eſt deo valde accepta.
Lu. xix. cũ pueri clamabãt in tẽplo ⁊ pha/
riſei indignabant᷑: rñdit ihũs. Si hi tace
bũt lapides clamabũt. ⁊ Math. xxi. dixit.
Nũqd legiſtiȷ. ex oꝛe infantiũ ⁊ lactẽtiũ pfe
ciſti laudẽ. ¶ X ¶ Sed ꝙ oro pueroꝝ et
iuuenũ eſt deo accepta ſiue ꝓ viuis ſiue ꝓ
mortuis patꝫ in tali exẽplo. Quidã epũs
deuotus habẽs domiciliũ ꝓpe cimiteriũ vi/
dit in ſomnis iuuenẽ piſcantẽ hamo aureo
⁊ linea argẽtea. ⁊ exinde trahebat vnã mu
lierẽ. ⁊ epũs euigilãs cogitabat qd h̃ deſi/
gnaret. et trãſiuit ad feneſtrã ꝯſus cimite/
riũ. et vidit euntẽ iuuenẽ in cimiterio ſup
q̃dã ſepulcro orantẽ. ⁊ q̃ſiuit ab eo epũs qd
faceret. Rñdit iuuenis. ꝓ aĩa mr̃is mee oro
p̃r nr̃ ⁊ miſerere. Intellexit vir ſctũs ꝙ aĩa
mr̃is eſſet liberata a purgatorio ꝑcibꝫ illius
iuuenis. ⁊ dixit. P̃r nr̃ eſt ham⁹ aureus. ⁊
miſerere eſt linea argẽtea. ¶ Quarto ꝓpt̃
ſpei certificatiõem. qꝛ certior ẽ de ſalute q̃
ꝙ ad ſenectutẽ expectaret. qꝛ dic̃ Aug. de
doctrina xp̃iana. Nõ p̃t male mori q̃ bñ vi
xerit. eq̃ ꝯo dic̃. Vix bñ morit᷑ q̃ male vixe
rit. Nã inq̃t Ariſ. iij. ethi. Qualis ẽ vnuſ/
q̃ſqꝫ talis videt᷑ eius eſſe finis. Nã ſic frõ
des arboris q̃ ꝓ maxima pte declinant᷑ illic
arboꝛ deciſus corruit ſiue ad dexterã ſiue ad
ſiniſtrã. Sic etiã eſt de hõie quõ fuerũt ei⁹
cogitatões locutões ⁊ opatões/. cõiter taliſ
erit eius finis. Ideo Sene. dic̃. Cogitaui
ante ſenectutẽ ut bñ viuerẽ ut in ſenectute
bñ morerer. Iõ Eccli. v. dr̃. Ne tardes cõ
uerti ad dñm deũ tuũ. ne differas de die in
dic̃. qꝛ valde incautũ eſt ut dic̃ Aug. in li. d
pñia. Si qs in vltima neceſſitate poſit⁹ pe/
tit penitentiã. nõ negam⁹ qd̃ petit. ſꝫ ſecu/
ritatẽ dare nõ poſſumus. nõ dico damna/
bit᷑ nec dico ſaluabit᷑. tene certũ ⁊ dimitte
incertũ. Age igit᷑ pñiam dũ ſan⁹ es. qꝛ ſecu
rus es qd egiſti. incertũ aũt eſt qd agas in
futuro tpe. ſ. in ſenio. neqꝫ ſcis an ſeneſcis
Gre. Qui veniã ſpopõdit diẽ craſtinũ nõ
ꝓmiſit. Iõ apl̃s ad Gal. vi. dic̃. Dũ tpus
habem⁹ opemur bonũ. ¶ Quinto ꝓpt̃ pe
ne purgatoriȷ minutõem. Nã ſi ꝯtigat eos
intrare purgatoriũ tũc breuiori tpe ibi ma/
nebũt reſpectu eoꝝ q̃ hic multa pctã ꝯmiſe
rũt ⁊ tarde penituerũt nec ꝯdignã egerunt
pñiam. qꝛ ſcribit᷑ Deut. xxv. Scdm men
ſurã delicti erit plagaꝝ mod⁹. Gre. Creſcẽ
te ꝯtumacia merito creſcere dꝫ ⁊ pena Nã
ſi diu fuiſti in delectatõe culpaꝝ diu etiam
eris in cruciatõe penaꝝ. Apoc. xviij. Quã
tũ glĩficauit ſe ⁊ i delicijs fuit tãtũ date illi
tormentũ ⁊ luctũ. Iõ apl̃us. i. ad Chor. iij.
Vnuſquiſqꝫ videat õ quõ et quid ſup fun/
damẽto edificet. ſ. fundamẽto fidei ſupedi
ficet auꝝ et argentũ aut lapides p̃cioſos. li
gnũ ſenũ aut ſtipulã. vniuſcuiuſqꝫ op⁹ ma/
nifeſtũ erit. et quale opus ſit ignis ꝓbabit.
qꝛ dicit Hũbertus. Facies dei nõ videbit᷑
donec ꝑ penã etiã minim⁹ q̃drãs ꝑſoluat᷑
venialiũ peccatoꝝ. ¶ Sexto ꝓpter p̃miȷ fu
turi augmentatõnem. Nã dñs remunerat
oẽs. et qui a iuuẽtute deo ſuierũt et q̃ i ſe/
nectute ꝯuertunt᷑. Iob. xiiij. In domo pa/
tris mei mãſiões multe ſunt. ſꝫ diſſilr̃. q̃ in
vno ãno ante mortẽ ſeruit deo alter a iuuẽ
tute. Mat. xvi. Reddet vnicuiqꝫ iuxta opẽ
ra ſua. Licet denari⁹ diurnus eſt vn⁹ q̃ da
tur oĩbꝫ. Mat. xx. ſꝫ dei viſio. tñ alter vi/
debit clarius altero. i. Chor. xv. Sic̃ ſtella
differt a ſtella in claritate ⁊c̃. Nã ſi quiſ no
ſceret diſtantiã inter primũ ⁊ ſcdm choꝛũ
ãgeloꝝ hic libenter duceret cẽtũ ãnoſ durã

vitã. etiã centũ martiria ⁊ centũ mortes ut de prĩo choro angelorum ad scdm possit ꝑuenire. et iterũ intãtũ pateret ut de scdo ad terciũ. ⁊ sic de singulis. Ecce q̃ꝫ rephẽsibil est negligẽtia nr̃a. ut etiã in vno ãno ꝓmereri possum⁹ ut ad q̃rtũ vel quintũ chorũ angelorũ ꝑuenire possem⁹. ideo nullus labor durus. nullũ tẽpus longũ videri dꝫ q̃ gloriam eternitatꝫ acq̃rere valeam⁹. O q̃ꝫ libenter deberemus carere oĩbꝫ delectatõĩbꝫ: gaudiis ⁊ honoribꝫ ut ad tale gaudiũ ꝑuenire possemus vite eterne. De q̃ Aug. Tãta ẽ pulcritudo visionis dei, tã ta est iocũditas lucis eterne, ut etiã si nõ liceret ampli⁹ manere in ea nisi vnius diei hora. innumerabiles anni hui⁹ vite pleni delicijs merito ꝯtẽnerent. qđ ⁊ fecit btũs Nicola⁹. ut habetur in eius vita.

Sermo IX. Ad idem.

Vigilate quia nescitis qua hora dñs venturus sit scribit' Mat. xxiiij. Cõsuetudo ẽ hoĩm qñ recedũt a familia ⁊ venturi sunt iprouise dicũt. vigilate ut oĩa parata ⁊ ornata inueniã. Spũaliter. sic dñs ihũs xp̃us dũ recedere voluit a discipulis suis p morte ⁊ ascensiõem suã ⁊ ventur⁹ est in nouissimo die ꝯmonuit eos ut vigilarent dicens. Vigilate q2 nescitꝫ q̃ hora dñs ventur⁹ sit. In summa vbo⁊ duo innuunt'. Primo ꝓcipit boni opis exercitatõem. ibi. vigilate Scdo subiũgit vigilãtie rõem. ibi. q2 nescitis q̃ hora dñs vẽtur⁹ sit. De prĩo dic' vigilate. A. Nota multiplices hoĩes solẽt vigilare. Prĩo vigilant paupes in labore ut ditent'. Scdo castrenses ne opprimant'. Tercio naute ne submergant'. Quarto cubicularij regũ ne molestent'. Quito pastores gregũ ne ꝑdant' Sexto thesaurarij ne thesauri furent'. Septimo vigilãt iusti aduentũ dñi ꝓstolantes ne dãnent'. Prĩo vigilant paupes in labore ut ditent'. ⁊ sic nos paupes sumus. ps. lxxxvij. Paupes facti sumus nimis ⁊c. Ideo optet ut laboremus et ditemur hic in grã et ibi in glĩa. ꝓpter qđ scribit' puer. xx. Noli diligere somnũ ne te egestas opprimat. ꝓpter qđ vigilare debem⁹ in bonis opibꝫ q̃bꝫ repellam⁹ egestatẽ spũs. ps. lxxxvij. Paup sum ego ⁊ in laborib⁹ a iuuẽtute mea. Hi sunt labores spũales. s. in ieiunijs elemosinis ⁊ orõĩbꝫ. De q̃bꝫ apl's ij. ad Thimo. iiij. Tu vo vigila in orõĩbꝫ ⁊ labora. i. sollicitũ te exhibe in bonis opibꝫ q2 scribit' puer. viij. Qui vigilauerint inuenient benedictõẽꝫ. ꝓpter qđ canit ecclesia. Nõ sit nobis vanũ ãn lucẽ surgere. ꝓmisit enĩ dñs coronã vigilãtibꝫ. Scdo vigilãt castrẽses ne opprimãt'. s. ab hostibꝫ Spiritualiter. ⁊ sic nos vigilare debem⁹. habemus enĩ multos hostes. ps. lv. Multi bellãtes aduersum me. s. mũd⁹ caro ⁊ dyabol⁹. B. Prim⁹ hostis est dyabol⁹. i. Pet'. v. Vigilate fratres ⁊ sobrij estote. q2 aduersarius vr̃ dyabol⁹ q̃si leo rugiẽs circuit q̃rẽs quẽ deuoret. Ideo op⁹ est exhibere magnam cautelã. q2 multi sunt. Chris'. Sic athomi in sole. sic demões in tenebroso aere. Sũt astuti Berñ. ꝓpter lõgã expientiã. ⁊ sunt inuisibiles. Ber. Spũs a natura corpalibus sensibꝫ videri nõ pt. Sũt etiã potẽtes. Job xli. Non ẽ ptãs sup terrã q̃ ꝯpet' ei. De q̃ apl's ad Ephe. vi. Nõ est nobis colluctatio aduersus carnẽ ⁊ sanguinẽ sꝫ aduersus pricipatus et ptãtes tenebrarũ harꝫ. Idcirco merito vigilandũ est. Gre. Assidue nos impugnat ut saltẽ nos tedio vicat. Scdus hostis est mũds. i. Job. v. Tot⁹ mũd⁹ ĩ maligno posit⁹ est. Nã nos nõ impugnat principaliter sed instrumentalit'. sic rex expugnat p machinã castꝫ. ⁊ sic dyabol⁹ nos p mũdum. Aug'. Mũd⁹ est dyaboli machina d̃ qua tot sagittas emittit q̃t blãdimẽta i nos mittit. Job. xvi. In mũdo ꝓssurã habebitꝫ. ideo. i. Job. ij. Nolite diligere mũdm. q2 scdm Chris'. Sup mũdana opa excluserũt hoiem ab eterna vita. Terci⁹ hostꝫ est caro. Gal'. vi. Caro ꝯcupiscit aduersus spm̃. Berñ. Manifestũ est q2 nos laqueũ gerim⁹ nostꝫ. s. carnẽ. Nam antiqu⁹ hostis nr̃ vtit' carne tanq̃ꝫ faber vtit' follibꝫ ad incendendum ignẽ luxurie. Ideo apl's hortat' nos Ephes'. vi. In oĩbꝫ. s. tẽptatõnibꝫ sumẽtes scutũ fidei. in q̃ possitis oĩa tela ignea neq̃ssimi ho

stis extinguere. scutū fidei. s. credētes ꝙ for
nicatores ⁊ adulteri regnū dei possidere nō
pñt. Sed heu pauci sunt q̄ huic hosti ꝯuaci
ter resistūt. ut ꝯqueritur Aug. de vita xpi
ana dicēs. Inter oīa certamina duriora sūt
castitatis ꝑlia. vbi q̄tidiana pugna rara vi-
ctoria. Nō qꝛ hostis hic ē nimis familiaris
Et quāto hostis familiarior tāto piculosior
qꝛ nil peiꝰ q̄ȝ familiaris ꝯmicꝰ. qualis ē ca-
ro. Ideo apls. ij. ad Chor. x. Arma militie
nr̄e non sunt carnalia sed spūalia. Ro. viij.
Qui in carne sunt deo placere neq̄unt. ꝓpt
qd̄ vigilare debemꝰ ꝯ hostes. De q̄ Bern̄.
Vigilandū est omnino ⁊ somnꝰ ab ocul' no
stris auferēdꝰ. qꝛ latrōes ac hostes mlti ob
sidēt iter nr̄m. ❡ Tercio vigilāt naute ne
submergant in mari. Spūaliter. mare per
qd̄ nauigamꝰ ad patriā nr̄am est mūdꝰ iste
ps. ciij. Hoc mare magnū ⁊ spaciosum ma
nibꝰ. Nauicula vero est cor nr̄m. In mari
ꝯo huiꝰ mundi sunt sirenes cātu suo naui-
gātes decipiētes. scȝ delicijs diuitiaꝝ. Ideo
necesse est nos vigilare ⁊ surda aure ptran
sire blādimēta huiꝰ mūdi. vicȝ diuitias: ho
nores et potētias eius. Jaco. iiij. Qui vlt
esse amicus mundi: inimicꝰ dei ꝯstituit. Et
sic qui dormiūt delectātes in eis pereūt. vt
figuratū est Jone. i. cum Jonas descēdissȝ
ad interiora nauis ⁊ dormiret: excitatus et
ꝓiectus est in mare ⁊ cetus deglutiuit eū.
Spiritualiter. p Jonā dormientē in naui
⁊ nauigantē possessor diuitiarū et honoruȝ
huius mūdi intelligit. qui deberet surgere i
ꝓspitate dn̄m deū suum inuocādo p gr̄arū
actōem ⁊ orādo. ut sic trāsirȝ p bona tpalia
ne amitteret eterna. ut ea ad salutē expēde-
ret. Sed heu dormit secure viuēdo. imo eis
abutēdo. ut diues de quo Luce. xij. et. xvi.
Tandem veniet hora in qua excitabit cum
ei dicet. Redde rōem villicatōnis tue. tūc
ꝓijciet in mare. s. inferni. deuorabit a ceto
id ē dyabolo. dicens illud Hiere. li. De-
uorauit me rex babilonis. ❡ Quarto vigi-
lant cubicularij regū ne molestent vna cuȝ
rege. ut habet. ij. Esdre. iij. ꝙ tres custodiē
tes corpus regis dixerūt alter ad alterum
Nō signū fuit ꝙ vigilabāt cubicularij re-
gis qꝛ cogitabāt de sapia. Spūaliter. sic oēs
sumus cubicularij regis eterni. regē celi in
corde nr̄o habētes. Apoca. xxi. Et habita-
bit cū eis coꝝ deus. Propter qd̄ necesse ē
vigilare in bonis operibꝰ ⁊ meditari d̄ sapi
entia eterna: ne rex nr̄ ꝑturbet ⁊ nos mole-
stemur. ne dicat nobis qd̄ dixit Dauid. i.
Regū. xxvi. ad dormiētes seruos saulis qn̄
tulit ciphū ⁊ hastā regis. quō custodistij re
gem. viuit dn̄s qꝛ filij mortis estis qꝛ ñ cu
stodistis regē vestrū. Ita etiam dico de illis
ꝙ filij mortis sunt qui pcepto dn̄o p sacrā
eucharistiā eum nō custodiunt ut dn̄t. De-
bent ergo vigilare qui frequenter sacramē
tum recipiunt. ut sacerdotes ⁊ alij ne turpi
us agant ejciētes receptū q̄ȝ si nō recepis-
sent. scientes ꝙ dn̄s conceptus est in naza
reth. et natus de pura virgine ad designan
dū ꝙ in florido corde recipi dȝ ⁊ pura mē
te. Ideo aplus. i. ad Chorin. xvi. dicit. Vi
gilate ⁊ state in fide. viriliter agite ⁊ ꝯforta
mini in dn̄o. ⁊ omnia vestra i charitate fiāt
Nam p charitatē custoditur. i. Johan. iiij
Deus charitas est et qui manet in charita
te in deo manet et deus in eo. ❡ Quinto
vigilant pastores gregū ne pdant. Luce. ij.
Pastores erāt in regione eadē vigilantes
⁊ custodiētes vigilias noctis sup gregem
suum. scȝ ne grex pderetur. alias pastor op
teret ratōnem dare. et dabit animā suaȝ p
anima illius. Ideo vigiladdū est cum sum
ma diligentia. De quo ꝓuerbi. xxvij. Di
ligenter agnosce vultum pecoris tui tuosq̄
greges considera. Non enim excusatur pa-
stor si lupus rapit ouem: ⁊ pastor ignorat.
Propter qd̄ inquit Bern̄. in q̄dā s̄mōe.
Qui dimittit oues absq̄ custodia nō ē pa
stor ouiū sed luporū. ꝓpter quod diligēs cu-
stodia est adhibenda. quia dicit apostolꝰ. i.
ad Thimoth. v. Presbiteri q̄ bn̄ presunt
duplici honore digni habeant. s. hic ⁊ in fu
turo. quod et fecit btūs Nicolaus. ❡ Se-
xto vigilant thesaurarij ne thesauri furent.
signāter qn̄ habent debile reseruaculum. et
sic nos. Unde et. ij. Chori. iiij. dicit aplus
Habemꝰ thesauꝝ in vasis fictilibus. Et sic
nos p̄ciosuȝ thesauꝝ. s. animaȝ habemus in

corpe luteo. Job. iiij. Qui habitāt domos luteas. q̄ terrenū habent fundamentū. Videamus igitur ne fur. i. dyabolus veniat ⁊ suffodiat ⁊ p̄ciosum thesaurū aīe furet. ꝓpter qd̄ scribitur Lu. xij. Si sciret p̄rfamilias qua hora fur veniret vigilaret vtiq̄ ⁊ nō sineret ꝑfodi domū suā ne pderet thesaurū. sic ⁊ nos. Bern. Quid ego infelix facerē quo me verterem si sanguinē xp̄i in cruce collegissem. et si positus in vase q̄ ferueret ius custodirem. sic seruandū est illud, p quo mercator nō insipiēs sanguinē suū dedit et aīam De quo apls. i. ad Cho. vi. Empti estis p̄cio mag. qd̄ igitur est illud scribitur. i. Petri. i. Nō auro vel argēto corruptibili empti estis. sz sanguine incōtaminati agni. ꝓpter hūc igitur thesaurū p̄ciosum vigilate. Septimo vigilāt serui aduentū dn̄i p̄stolātes ne verberētur. Sic nos sumus serui expectantes aduentū dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i. Luc. xij. Nos sites hoib; expectātib; dn̄m suū qn̄ reuertatur a nuptijs. Sp̄ualiter. nuptie sunt et̄na gaudia q̄ in celo habentur de vnione diuinitatis ad humanā naturā. De his nuptijs venturus est dn̄s dupliciter. s. generaliter ⁊ specialiter. Generaliter ī die iudicij. Actuū. i. Sic veniet quēadmodū vidistis eū euntē in celum Specialiter ī die mortis vniuscuiusq̄ hominis. Exod. xix. Venio ad te in caligine nubis. i. mortis in qua obscurentur oculi ⁊ frigescent mēbra. Job. x. Reuersus mirabiliter me crucias. sed cū venerit pulsat ꝑ egritudines et molestias dolorū ut sciamus mortem vicinā. ⁊ q̄ vigilare debemus sollicite in bonis opib;. ꝓuerbi. viij. Btūs homo q̄ vigilat ad fores meas quotidie. Grego. Ille vigilat q̄ ad aspectū veri lumīs oculos interiores aptos hz. Scd̄o subiūgit in scd̄o mēbro vigilantie rōem. qz nesciti diē neq̄ horā qn̄ dn̄s venturus est. s. ad mortē Eccls. ix. Nescit hō finē suū. Aug. de cura agēda ꝓ mortuis. Si nescis q̄ hora veniet mors vigila semꝑ ut ꝑatū te inueniat. quia scribitur Lu. xij. Beati serui illi quos cū venerit dn̄s inuenerit vigilantes. amen dico vobis p̄cinget. i. p̄parabit se ad retributionem. ⁊ faciet eos discūbere. h est in et̄na beatitudine q̄escere. et trāsiens ministrabit illis Simō de cassia. Non passib; pedū aut locorū. sed claritate speculatōis diuinitatis. ⁊ singulis dabit p̄miū sicut meruerūt. prouer. viij. Qui mane vigilauerit ad me. s. ꝑ assiduatōem opatōis bone inueniet me. s. in retributōe glie. Et talis fuit btūs Nicolaus vt legitur de eo illud Eccli. xxxix. Justus cor suum tradidit ad vigilandum diluculo ad dominū qui fecit illū. Quomodo aūt patet in eius legenda.

Sermo X. Ad idem

Homo quidā nobilis abijt in regiōem longinquā accipe sibi regnū ⁊ reuerti. scribitur Lu. xix. c. ⁊ legitur hodierna die ad honorem sancti Nicolai ꝓ euāgelicali officio. Jn p̄missis verbis ꝯmendatur btūs Nicolaus a tribus. Primo a vtuoso ꝓgressu. scd̄o a glorioso egressu. Tercio ab amoroso regressu. Primū ibi. homo q̄dā nobilis. scd̄m ibi. abijt in regiōem longinq̄m accipe sibi regnū tercium ibi. et reuerti. De p̄mo dicit. homo q̄dam nobilis. Circa q̄ Pro quo sciendū. dicit Gregorius nazanzenus. triplex ē nobilitas. Pria sp̄us. scd̄a carnis. tercia vtutis. Prima est nobilitas sp̄us. qua nobilitate oēs nobiles sumus. quia ad imaginē dei creati. De qua nobilitate dicit Aug. O nobilis creatura est aīa. quia ad mansionē ⁊ fruitōem dei creata. in quo omnes alias creaturas corpales excellit ut inq̄t Aug. Sicut deus oēm creaturā. sic aīa oēm corpalē creaturā natura: dignitate ⁊ nobilitate excellit. Et sic oēs nobiles sumus. qz aīas omniū nr̄m creauit deus ad imaginē suā. Eze. xviij Oēs aīe mee sunt. sicut aīa p̄ris sic ⁊ aīa filij. ꝓpter qd̄ sollicite est aīa ab vnoquoq̄ custodiēda. Deutero. iiij. Custodi temetip̄m ⁊ aīam tuam sollicite. August. dicit ratōem qz maius damnū habetur in amissiōe vnius anime q̄ corporū mille. Hoc ꝑpendēs beatus Nicolaus potuit dicere illud Thobie iij. Tu scis dn̄e qm̄ mundā seruaui animam meā ab omni ꝯcupiscētia. Et sic fuit nobilis nobilitate sp̄us. Scd̄a nobilitas est

carnis. Ista nobilitate etiã fuit nobilis be-
atus Nicola9. de quo canit̃. Nobilissimis
siq̃dem natalib9 ort9. Et illa nobilitas car-
nis exilis reputatõis est. De q̃ gre. nazãze-
nus. Nescio q̃ et q̃lis sit nobilitatis diffe-
rẽtia fm carnẽ. cũ oĩb9 sit corruptio vna. q2
oĩa q̃ in terra sunt i terrã ɔuertent̃. Eccl. xli
Ideo Boe. de ɔso. phil'. li. iij. ꝓsa. vi. No-
bilitas sanguĩs est inane nomẽ. q2 fm eun-
dem nobilitas carnis est q̃dã laus de meri-
tis parentũ ꝓueniẽs. Et qd ꝓdest tibi ꝙ pa-
rẽtes fuerũt ꝓbi et vtuosi ⁊ tu es crimiosus
Chris. sup Math. Quid ꝓdest generatio
clara quã mores sordidãt. q. d. nihil. Job.
viij. cũ iudei iactarẽt se esse de genere abra-
he. rñdit eis dñs. Si filij abrahe estis opa
abrahe facite. Dicit em̃ Cassio. in q̃dã ep̃la
Meli9 est de ɔtẽptibili genere nasci ⁊ clarũ
fieri q̃ȝ de claro genere nasci ⁊ crimiose vi-
uere. ut cõiter nũc faciũt nobiles. iõ Chris.
sup Math. Quid nocuit thimotheo p̃rem
habuisse gentilẽ. nõne discipulus ap̃li pau-
li fuit. Et qd nocuit abrahe p̃rem habuisse
Thare luteoꝝ deoꝝ cultorẽ. nõne i caput fi-
deliũ est electus. Iõ gre. dic̃. Nulli vnq̃ȝ
te de generis nobilitate ꝓponas. q2 de9 nõ
respicit ꝑsonas hoĩm sed aĩas. ¶ Tercia
nobilitas est vtutis. De q̃ gre. Sũma no-
bilitas est clarũ esse vtutib9. Ideo nõ ex lõ-
gis tunicis. ex magnis manicis ⁊ scissuris
debent nosci nobiles ȝ ex morib9. q2 d. Ari-
sto. i politic̃. Uirtus ⁊ malicia determinãt
nobiles ⁊ ignobiles. ꝓpter qd̃ scribit̃ i cañ.
xl. dist. c. nos. Nobilitas moꝝ pl9 ornat q̃ȝ
ꝓgenitorũ. de q̃ et Hiero. Ille apd̃ deũ est
p̃ciosior et nobilior q̃ fide deuotior vita san-
ctior ⁊ virtuosior. ¶ D Sȝ d. q̃ sũt iste
vtutes p̃ quas ɔgnoscunt̃ nobiles. Rñdet̃
ꝙ sunt q̃nq̃ȝ. vicȝ hũilitas. largitas. pietas
castitas ⁊ virilitas. ¶ Prima virt9 est hũi-
litas. nam prim9 rex vnctus super israel̃ fuit
Saul a deo electus ꝓpter ei9 humilitatẽ ut
habet̃. i. Reg. xv. Cũ esses puulus i oculis
tuis ɔstitui te regẽ sup ꝓp̃lm meum israel.
Ideo Isido. dic̃. Esto puulus in ocul' tuis
vt sis magn9 in oculis dei. Talis fuit btũs
Nicolaus. fuit em̃ hũilis in p̃laturis eas n̄

appetẽs. q2 inuitus ep̃atũ suscepit ad quem
fuit electus. ꝑpendens illud dictũ Ber. in
s̃mõe de religiõib9. Nunq̃ȝ in honore sine
dolore. in p̃latõe sine tribulatõe. in sublimi-
tate qd̃ p̃t esse sine vanitate. Sed q2 dic̃ ca-
non. viij. q. i. c. in scripturis. Locus regimi-
nis est negand9 desiderãtib9 ⁊ offerẽd9 fu-
gientib9. Ideo ip̃e inuitus fuit duct9 in ec-
clesiã ⁊ assumptus ad p̃laturã ep̃atus. in q̃
apparet ei9 humilitas ⁊ ꝑ ɔseq̃ns nobilitas
Innocẽtius dic̃. Quãto q̃s in se humilior
tanto corã deo p̃ciosior ⁊ nobilior. ¶ Se-
cũda virtus est largitas. Uñ de9 q̃ est nobi-
lissim9 ⁊ largissim9 nõ solũ dat nobis sua
dona. sed etiã seip̃m in p̃nti in edu liũ sacra-
mentaliter in futuro in p̃mũ. Geñ. xv. E-
go ero merces tua magna nimis. Et sic lar-
gitas ꝑtinet ad nobiles. Ideo scribitur in
phizonomia Aristotel' ꝙ nobiles naturalit̃
habent lõga brachia. et significat largitatẽ.
Unde idem in de regimie p̃cipũ dicit. O
alexãder tuis esto largus. q2 ignominia re-
gis paupertas ꝑp̃li. Talem largitatẽ habuit
btũs Nicolaus. nã ꝑ liberalitatẽ virgines
a stupro eripuit. et ꝑ emptõem tritici totã
suã ꝓuinciã a fame liberauit. Et sic nos de-
bemus sequi ei9 vestigia. signãter nobiles.
Sȝ heu nũc q̃ volũt esse nobiliores vt prin-
cipes ⁊ barones sunt raptores ⁊ oĩes di-
ligunt munera ⁊ nõ largitatẽ. Isa. i. Prin-
cipes tui infideles socij furũ oẽs diligũt mu-
nera. et implet̃ q̃tidie illud Ezechiel'. xxvi.
Statue tue nobiles in terrã corruẽt. i. no-
biles q̃ tanq̃ȝ statue deberẽt paupes susten-
tare in terrenã cupiditatẽ declinãt. ⁊ q̃ pau-
peres pri9 alebãt nũc eos dep̃dãt̃. Et verifica-
tur i eis illd̃ Ezech. xxij. Pricipes i medio
ei9 q̃si lupi rapiẽtes p̃dã. ¶ Tercia vtus
quã dñt habere nobiles est pietas. i. Thi-
mo. iiij. Pietas ad oĩa vtilis est. maxime
ad ꝓmissiões vite eterne. Idcirco reges tã
q̃ȝ nobiliores in signũ pietatis ⁊ clementie
inungunt̃. ⁊ rex apũ nõ habet stimulũ pun-
gendi sicut alie apes ad designandũ ꝙ no-
biles debent esse pij et m̃isericordes. q̃lis fu-
it btũs Nicola9 a iuuẽtute ꝙ potuit dicere
illud Job. xxxi. Ab infantia creuit mecum

miseratio et ab utero matris mee egressa est mecum. Nam in adolescentia exhibebat se misericordem paupri cuidam. tres massas auri tempore nocturno in domum eius proiecit. propterea illud Thobie .iiij. Quomodo potueris ita esto misericors. Si tibi multum fuerit abundanter tribue. si parum illud impartiri stude. Ideo dicitur in reb. mate. ubi quidam. Dicit enim philosophus in politicis. Homo naturaliter est animal mansuetum et pium. Sic et beatus Nicolaus singularem pietatem habuit quia omnes in necessitate eum invocantes non dereliquit. sed subuenit. quia potuit dicere illud psal. li. Ego sicut oliva fructifera fructificavi in domo domini. i. in ecclesia sancta: oleum misericordie largiter tribuendo. in quo notatur eius perfectio. quia dicit glo. Tanto quis perfectior est quanto perfectius dolores alienos sentit. Ideo Lu. vi. hortatur nos salvator dicens. Omni petenti te tribue. ¶ E-

¶ Sed dices. non habeo quod omnibus tribuam. Respondetur Au. Si deficit facultas sufficit voluntas. quod habetur in cano. xlv. di. Due sunt species eleemosine una cordis. altera corporis. Et san. tho. i. ii. q. xxxii. Duplex est elemosina corporalis et spiritualis. modo si bono corporali eges tribue spirituale. i. bonam voluntatem et compassionem pauperi. Et licet pertinet ad omnes: maxime tamen ad nobiles. Sen. Nulla in dominibus maior clementia quam quod reges et principes decet. Idcirco principes communiter portant aquilam in scutis eorum. quia dicit Plinius in speculo naturali. Aquila cibum pie et liberaliter sequentibus avibus impartitur et sic vos nobiles. Lu. xi. Date elemosinam et omnia vobis munda erunt. Hoc fecerunt antiqui principes et nobiles. qui fundaverunt episcopatus et prebendas ac ecclesias. nonne principes reges et nobiles. ut sanctus wentzeslaus et progenitores ipsius. et karolus in bohemia. sanctus Henricus in bavaria. Sed heu nostri nobiles istis temporibus annihilant. ut conqueritur Hiero. in epistola ad Eusebium sic dicens. Recipiunt superfluitatem vestimentorum. de pauperibus frigore et nuditate morientibus non curantes. Ipsi erigunt magna palacia et edificia. ut ea humani oculi contemplentur. et non attendentes quod pauperes in plateis moriantur. convivia frequenter parant divitibus replent ingluviem: sed fame pauperes pereunt. et subdit. Epulemini et inebriemini. non enim post mortem amodo facietis. sed cum divite epulone in tormentis gehennalibus guttam aque minimam optabitis nec habere poteritis. hec Hieron. Et implebitur in eis illud Lu. vi. Ve vobis qui saturati estis quia esurietis.

¶ Quarta virtus quam debent habere nobiles est veritas. ad Ephe. iiij. Loquimini veritatem unusquisque cum proximo suo. et dicit unusquisque. licet veritas pertinet ad omnes. maxime tamen ad nobiles. quia volunt esse victoriosi. sed scribitur .iii. Esdr. iiij. Veritas super omnia vincit. et statuit nomen laudabile in perpetuum. proverb. xii. Labium veritatis firmum erit in perpetuum. O quam nobile clenodium est veritas in nobilibus. secundum illud prover. xvii. Non decet principem labium mentiens. Sed est valde rarum hoc clenodium in nobilibus. quod prius erat rarum hoc nunc est generale. et quod prius erat dedecus hoc nunc est decus. Ideo spiritus sanctus per os prophete david dicit ps. cxlv. Nolite confidere in principibus. quasi dicat. raro est veritas in ipsis. ipsi enim iurant et periurant assumentes deum in testem. ut verificetur de eis illud ad Rom. i. Commutaverunt veritatem dei in mendacium. Ipsi appendunt plura sigilla et multiplicant verba. sed heu in eis pauca fiducia. ps. cxvii. Bonum est sperare in domino quam sperare in principibus. Talis non fuit beatus Nicolaus: sed totus verax. Unde cantatur de eo in officio misse. Misericordia et veritas cum ipso

¶ Quinta virtus est strenuitas ac virilitas ad defendendum orphanos et viduas. ideo portant gladios. ad Ro. xiij. Non sine causa gladium portat sed ad vindictam malorum et defensionem bonorum. Ipsi enim sunt illi qui veritatem defendere debent. ut habetur in canone xxiij. q. v. Regum proprium est facere iudicium et iusticiam. et vi oppressos eripere. et debent preesse et prodesse et non obesse pauperibus neque iusticie. sicut fecit David. i. Regum. xxii. et ponitur transsumptive in cano. vij. q. i. Omnes qui gemebant et vexabantur a Saul fugiebant ad David et liberavit eos. Eccli. iiij. Usque ad mortem certa pro iusticia. Dicit enim Amb. super proverbia. Aquila est inimica serpentum. et sic nobiles et principes debent esse inimici predonum. iuxta illud Exodi. xxij. Maleficos ne patiaris vivere super terram. et hoc ex amore iusticie.

Sap. i. Diligite iusticiā qui iudicatis terrā Nā si essent prīcipes milites ꝛ nobiles qui amarēt iusticiā oēs bn̄ starem⁹. Quia dicit Ciprian⁹. Queqꝫ bona in regno opaꝛ̄ iusticia. Talis iusticiari⁹ fuit btūs Nicolaus. q̄ liberauit tres milites iniuste captos. ꝛ duos adolescētes ī morte ꝯdēnatos. ut patꝫ in ei⁹ vita. p̄ quo ps. xxxvi. Nō vidi iustū derelictū. Aug. Si iust⁹ essem nō timerē. prouerbio. x. Benedictio dn̄i super caput iusti Nō em̄ audient iusti v̄ terribile v̄buꝫ. Ite maledicti ī ignē eternū. ps. cxi. In memoria eterna erit iust⁹. ¶ Dixi scdo ꝯmendaꝛ̄ btūs Nicolaus a glioso egressu cum dicit̄ abyt in regiōeꝫ lōginq̄m accipe sibi regnū Videmus qn̄ aliqua p̄sona regia ꝓficiscit̄ accipe aliquā ptāte. tunc vadit cū magno comitatu p̄cedētib⁹ eā cantantib⁹ tubicinis ꝛ hoc facit ideo ut hōies aut incole videntes ei⁹ gloriosum aduentū cū gaudio suscipiant ipm̄ ꝛ honore. ¶ F Spūaliter. et sic gliosus ꝯfessor btūs Nicola⁹ est p̄sona regia. Iirō. Si ratio te rexerit rex es. si corpus suus. Sed ipe p̄ suā rōem rexit sensualitatē que sp̄ ꝓna est ad malū. ut hēt̄ Genes. viij. Ipe vo a puericia sua vsqꝫ ad senium ingeniosam habuit rōem. ut potuit dicere illud Sap. viij. Puer eram ingeniosus et sortitus sum aīaꝫ bonā. Et f̄m hanc clarā rōem rexit sensus suos ne declinarēt ī pctm̄. Hic btūs Nicola⁹ hodie p̄ mortem p̄ciosam abyt in regionē iocundā. De quo Ber. in f̄mone de spūali negociatōe dicit. O regio sublimis et suauis plena deliciaꝝ ad te suspiro de valle lacrimaꝝ. Et merito q̄ f̄m Aug. ibi nulla tristicia. null⁹ labor: nullus dolor. nulla mors sꝫ p̄petua sanitas ꝑseuerat. Ad istā regiōem ꝓuect⁹ est honorifice p̄cedentib⁹ cantorib⁹. i. angelis dei. iuxta illō Isa. lv. Mōtes ꝛ colles cātabant corā eo laudeꝫ. ꝛ oīa ligna regionis plaudent manu. Per montes intelligūt̄ archāgeli. p̄ colles minores. p̄ ligna regiōis aīe sanctorū. Et ipm̄ letanter ꝯduxerūt. ꝛ accepit regnū decoris ꝛ dyadema speciei de manu dei. Sap. v. ut impleret̄ illō Sapie. x. Iustū deduxit dn̄s p̄ vias rectas ꝛ ondit il-li regnū dei. ¶ Dixi tercio ꝯmendaꝛ̄ beatus Nicola⁹ ab amoroso regressu: cū dicitur. ꝛ reuerti. Reuertit̄ enim btūs Nicola⁹ ī remuneratōe sibi deuote seruientiū. Videm⁹ enim qn̄ rex terrestris obtinet regnum in reuersiōe remunerat milites. sicut legitur d̄ Alexādro magno. cū circūiret mundū ꝛ multa regna dominio suo subiugaret. quotiens regnū aut ciuitatē famosam obtinuit. totiēs larga dona suis militib⁹ tribuit. Sic ꝛ beatus Nicola⁹ adept⁹ regnū celeste. Reuertitur enim ad suos famulos p̄ opatōeꝫ miraculosam ꝛ assistentiā ĝtiosam eos remunerādo de seruitio sibi facto. ut legit̄ de pluribus in necessitate eū plurima inuocātib⁹. quib⁹ dixit. Ecce assum. f̄m illud psal. xc. Clamabit ad me ꝛ ego exaudiā eū cum ipo sū ī tribulatiōe: eripiā eū ꝛ glificabo eū. s. ī ꝑsenti ꝛ futuro succurrā meis meritis.

¶ De ꝯceptiōe beate Marie v̄ginis.

¶ Sermo XI.

Erūt signa in sole et luna ꝛ stellis. Lu. xxi. ¶ G. Lux habꝫ multas ꝓprietates ut dicit autor de ꝓprietatib⁹ reꝝ. Prīo tenebras pellit. scdo gaudiū parit. tercio securitatē inducit. quarto viā ostēdit. quinto in oculis vibrat. ¶ Spūaliter. p̄ lucē intelligitur maria in sanctificatōne. Vn̄ de ea canit eccl̄ia. Cui⁹ vita gliosa lucē dedit seclo. Et p̄rīo lux tenebras pellit. sic gr̄a marie quas inuenit vicioꝝ tenebras fugat. De q̄ canit ecclesia. O xp̄i mr̄ fulgida. scatēs fōs omni gr̄a. lux pellēs q̄qꝫ nubila maria venustissima. Scda ꝓprietas lucis est q̄ gaudiū adducit. Eccl̄s. xi. Dulce lumē ꝛ delectabile est oculis videre soleꝫ. Et sic ꝯceptio beate marie attulit nobis gaudiū. Vnde canit ecclesia. Gaudiū annūciauit vniuerso mūdo. Aug. in f̄mōe. Adest dies sacratissima. adest dies celeberrima. in qua virgo Maria sua sanctificatōe mundū ꝯsolat̄ vniuersuꝫ. hodie egressa v̄ga d̄ radice yesse. De q̄ dic̄ Isa. xi. Hodie flos cāpi ortus est de q̄ processit liliū ꝯuallū. De q̄ Canticoꝝ. ij. id ē hodie cōcepta est sctā virgo maria p̄ quam

maledictio mutat᷑ in bñdictiõem. Idcirco
canit ecclesia. Gaudeam⁹ oẽs in dño ⁊c̄.
Si angeli gaudẽt merito hodie pl⁹ debent
gaudere. si iustus es gaude. qꝛ ex illa cuius
festũ hodie celebram⁹ ort⁹ ẽ sol iusticie. qui
est augmẽtator ⁊ dator gr̃e. Si captiu⁹ es
aliq̃ pc̃to gaude. qꝛ ipa est hodie p̃seruata
vel ſm aliq̃s scificata a pc̃to. Si penuat⁹
es bonis gr̃e gaude. qꝛ ipa ẽ cũ q̃ oẽ bonũ
nobis aduenit. Sap. vij. Uenerũt michi
oĩa bona pariter cũ illa. ita q̄ dic̄ Ans. Nõ
est sal⁹ in mũdo nisi quã pepit virgo. Ber.
Tolle corp⁹ solare q̃d erit in mũdo nisi tene
bre. ⁊ sic tolle mariã nõ hẽbis luc̃ gloriam
Tercio lux securitatẽ parit. De q̃ Joh. xi.
Qui ambulat ĩ die nõ offẽdit qꝛ lucẽ hui⁹
mũdi vidz. Et sic maria parit nob̃ securita
tẽ. Ber. Securũ accessum habes pc̃tor ad
deũ. corã p̃re habes filiũ ĩ hũanitate q̃ ostẽ/
dit vulnera corã p̃re. mr̃ez q̃ oñdit vbera.
quõ ñ possent exaudiri illa hmõi amorꝫ in/
dicia. Quarto lux viã oñdit. Jo. xij. Qui
ãbulat ĩ tenebrꝫ nescit q̃ vadat. sꝫ ĩ luce vidz
⁊ sic maria p ei⁹ virtuosam vitã oñdit nob̃
viã ad dñm. Uñ Amb. de virginitate. Ta
lis fuit maria: ut ei⁹ vita oĩm nr̃m exẽplar
essꝫ ⁊ disciplina. Hiero. Quicũqꝫ veniam
optat marie p̃miũ imploret eiusqꝫ auxiliũ
⁊ imitet᷑ exẽplũ. Quĩto lux vibrat in ocul᷑
signãter si clari fuerĩt. sic claritas gr̃e sancti
ficatõis marie ĩ oculis nr̃e ĩtelligẽtie vibrat
q̄ etiã eã nõ valeam⁹ enarrare. Bern. O
bñdicta oĩs gr̃e. q̃s lõgitudinẽ ⁊ latitudinẽ
scĩficatõis tue gr̃e ĩuestigare p̃t. Hiero. re
putat se indignũ dicẽs. De tali tãtaqꝫ loq̃
indignũ me fateor. Damas. Si gl̃iam eius
scribere volum⁹ verba q̃b⁹ scribere valeam⁹
deficiũt. Aug. Si oĩm nr̃m mẽbra verterẽ
tur in liguas nec minimã gr̃am nec gloriã
eius exprimere possem⁹. Et qꝛ eccl̃ia cele/
brat festũ ↄceptõis sancti Johis mlto ma/
gis marie. Jõ Ber. Si rerꝫ p̃cipia ꝟ cla
ritate pensam⁹. nil clarius sole ⁊ luna ⁊ stel/
lis possum⁹ inuenire. Idcirco rõe scĩficati
onis gr̃e maria ↄpat᷑ soli ⁊ lune. de q̃ thema
Erũt signa in sole ⁊ luna. ¶ H ¶ In ver/
bis p̃missis ↄmẽdat᷑ btã virgo a trib⁹. Pri

mo a sanctificatõis claritate. Scd̃o a defe
ctus emunitate. Tercio a stat⁹ dignitate.
primũ ibi. erũt signa ĩ sole. scd̃m ibi. ⁊ luna
terciũ ibi. ⁊ stellis. De primo dicit. Erunt
signa in sole. i. in maria. p̃s. lxxxviij. Thro
nus eius sicut sol ĩ ↄspectu meo. Idẽ. xviij
Posuit in sole tabernaculũ suũ. Et merito
ↄpatur soli q̃ttuor de causis. Primo sol oĩa
luminaria excellit. ideo dicit᷑ quasi sol⁹ lu/
cens. s. p̃ ceteris. Et sic maria p̃cellit ĩ san/
ctitate omnes. Prouer. vl. Multe filie regũ
ↄgregauerũt diuitias. scꝫ virtutis ⁊ sancti
tatis. tu sola supgressa es vniuersas. Uñ
Ans. de ↄceptõne btẽ virginis. Nil tibi o
dña est eq̃le. nil ↄpabile. oĩe q̃d est aut sup
te vel infra te est. supra te sol⁹ deus. infra te
oĩe q̃d deus nõ est. Nam gr̃a splẽdor mẽ
tis etiã splendebat in corpe. Ecce signum.
Unde Hug. Ardor gr̃e in aĩa splẽdebat
ut in corpe miracula faciebat. Nã dic̄ Hi
larius sup Math. Joseph cognouit sacra/
mentũ incarnatiõis ĩ maria p diuini lumi/
nis radiũ. Hoc ↄgnoscẽs Dyonisi⁹ eã vi/
dens dixit. Si lr̃is erudit⁹ nõ essem ⁊ fidẽ
nõ haberẽ aliũ lumẽ nõ crederẽ ꝓpt̄ e⁹ splẽ
dorẽ. Jõ de ei⁹ excellẽtia scĩtatꝫ dic̄ Ber.
Nũqꝫ sup ãgelos ascẽdissꝫ si ĩ vitesceritate
eos nõ trãscẽdisset. ¶ Scd̃o sol mediũ te/
net inter planetas. ⁊ sic maria ẽ mediatrix
inter deũ ⁊ hoiem. Unde Ber. in ſmõe de
aduẽtu inq̃t. O maria de⁹ p te fact⁹ est p/
ticeps nr̃e humanitatꝫ. ut p te pticipes esse
mus sue diuinitatꝫ. ⁊ subdit idẽ. Quis scit
q̃tiẽs refrigeras iudicꝫ irã. p te accessũ ha/
bemus ad filiũ. ut p te nos suscipiat qui per
te datus ẽ nob̃. de q̃ p̃s. lxxiij. Opat⁹ ẽ salu
tẽ in medio terre. i. in vtero marie. Et ma/
ria mediũ appellat᷑. qꝛ ad illã sic̄ ad mediũ
respiciũt omnes. Jõ Ber. Quidq̃d offer/
re paras marie ↄmẽdes. qꝛ dic̄ Ignacius.
Impossibile ẽ aliquẽ saluari pctõrẽ nisi per
tuũ o virgo auxiliũ ⁊ fauorẽ. Bern. Ipsa
apud filiũ inducit illud euãgeliũ. memẽto
fili in q̃ pc̃toribus spem dedisti Mat. ix. Nõ
ẽ opus valentib⁹ medicus sꝫ male hñtib⁹.
Nã sic̄ sol diẽ inchoat p ortũ ⁊ terminat p
occasũ. ⁊ sic p mariã vita iusti inchoat᷑ et

terminat᷑.ps.cxviij. Ordinatõe tua pseue
rat dies.i.vita xpiani. Tercio sol clari
tatẽ oibꝫ cõmunicat.qꝛ interptat᷑ sol q̃si sup
oĩa lucẽs.s.fedis ⁊ mũdis.ut dẽt Mat.v.
Facit solẽ suũ oriri sup malos ⁊ bonos iu
stos ⁊ iniustos.⁊ sic maria.Ber.Maria si
nũ pietatis apit.⁊ de plenitudie eius acci
piunt oẽs.s.captiui redẽptõem.egri curati
onẽ.tristes ꝯsolatõem.pc̃tor veniã.iniustus
iusticiã.iustus gloriã.angeli leticiã.filius
dei carnis substantiã.⁊ tota trinitas ꝯpla
centiã.Stãs in publico.nullũ excipiẽs.nl
lũ ꝯtemnẽs.nulli denegãs.dicẽs illꝺ Ec
cli.xxiiij.Trãsite ad me oẽs q̃ ꝯcupiscit᷑ me
Ideo Ber.in ſmõe q̃ incipit᷑.Tẽpꝰ loq̃n
di dicit.Sileat misericordiã tuã si q̃s te in
uocauit in necessitatibꝫ ⁊ inuenit te defuisse
q.d.nullꝰ talis est. Dicit nãq̃ Ans.Ois
a te auersus necesse est ut intereat. Ois ad
te ꝯuersus impossibile est ut ꝑeat. Quar
to sol varias opatões causat.i liquidis sic
citatẽ.in siccis liquiditatẽ.ut ptꝫ de luto et
cera. Sic maria siccos ⁊ induratos pecca
tores mollefacit.⁊ liq̃dos.i.instabiles ꝑse
uerare facit.De quo Ber.Tu ꝑ singulis
necessitatibꝫ subueniſ mater dei.tu ꝓ diuer
sitate laboꝝ ⁊ defectuũ aĩe largiris diuersas
medicinas.alijs vt durescãt.alijs ut lique
scãt.Jõ Cassioꝺ.in q̃dã epl̃a.Tu patrona
hũani generis.tu ꝯsolatio afflictꝭ.tu infir
mis medicina singularis.Jõ Bern.in ser
mone qui incipit᷑ Signũ magnũ dic̃.Nõ
trepidet accedere ad mariã hũana infirmi
tas.qꝛ nil terribile nec austeꝝ in ea.ſꝫ tota
suauis ⁊ mitis.Et in isto sole.i.maria facta
sunt signa. Jꝫ Sꝫ dicit sctũs Tho.ꝑ
te.i.q.cv.ar.viij. Ad miraculũ ⁊ ad signũ
miraculosum requirunt᷑ tria.Prio ꝙ ex
cedat facultatẽ nature.⁊ h̾ factũ ẽ i maria
qꝛ ꝯcepit sine virili semine verũ deũ ⁊ ho
minẽ qꝺ fuit sup nature facultatẽ.Gre.na
zanzenus.Qꝺ natura nõ habuit vsus igno
rauit.rõ nõ capit.lingua eloqui tacet.inge
niũ ebetat.celũ pauet.terra stupet.h̾ i ma
ria factũ est.Et Bern.sup missus est dic.
Qꝺ moysi mõstratũ est in rubo ⁊ igne.Ex
odi.iij.Aarõ in virga ⁊ flore.Nume.xvij.
Gedeoni in vellere ⁊ rore.Judicũ.vi.hoc
apte Salomõ vidit in forti muliere.Eze
chiel.s.xliiij.q̃ vidit portã in domo dñi clau
sam.Daniel vidit lapidẽ abscisum de mõ
te sine manibꝫ.Dañ.ij.De tali signo scribi
tur Jsa.vij.Dabit dñs ipse vobis signũ.ec
ce ṽgo ꝯcipiet.Reuera signũ.Ber.Quis
intellectꝰ capere possit ꝙ ille splẽdor inacces
sibilis infudit se i ṽgineis visceribꝫ.qꝺ an
gelus nũciauit dicẽs.Virtus altissimi ob
umbrabit tibi.q.d.Quid interrogas me:
tu experieris. Scꝺo requirit᷑ ad miraculũ
ꝙ fiat in instãti.et sic maria in instãti ut cõ
sensit ad ṽba angeli dicẽs.Ecce ancilla do
mini fiat mihi ſm ṽbũ tuũ:ipsa ꝯcepit ve
deũ et hoiem.De quo Aug.in ſmõe.O fe
lix obediẽtia.o insignis gr̃a.q̃ dũ hũiliter fi
dem dedit celi opificẽ incorꝑauit. Tercio
req̃rit᷑ ad miraculũ ꝙ fiat raro.⁊ sic i maria
Bern.in ſmone de vigilia natiuitatis xpi.
A seculo nõ est auditũ ꝙ omnipotẽs altissi
mꝰ deꝰ in mulierẽ descẽdisset.Jsaie.lxvi.
Quis vnq̃ audiuit tale vel vidit huic sile
qꝺ scribit Ber.ꝙ fuit ṽgo sine grauamine
grauida.sine dolore puerpera.sol natus de
stella.pr̃ de filia.creator de creatura.ut im
pleret illꝺ.iij.Reg.x.Nõ est sile opꝰ factũ
in vniuersis regnis.Ber.Multe ṽginitatem
possident.ſꝫ nulla gaudiũ mr̃is cũ ṽginita
tis pudore.Bern.Sola est q̃ grauamẽ nõ
sensit.et sine libidinosa voluptate cõcepit.
Quartũ ⁊ adiũctũ qꝺ requirit᷑ ad miracu
lũ habet᷑ de te.⁊ re.sctõꝝ.c.gloriosus.li.vj.
dicit Johã.andree in glo.ꝙ dꝫ fieri a deo
nõ ex arte vel dyabolo.Et h̾ factũ ẽ i maria
ps.cxvij.A dño factũ est istud ⁊ ẽ mirabi
le in oculis nr̃is. De q̃ Luc.i.Virtꝰ altissi
mi obũbrabit tibi ⁊ spũssanctꝰ supueniet i
te. R. Scꝺo maria ꝺꝛ luna.Cãti.vi.
Que ẽ ista q̃ ꝓgredit᷑ q̃si aurora ꝯsurgens:
pulcra ut luna.Primo ideo.qꝛ sicut luna ẽ
decor noctis q̃n sol nõ lucet.sic maria quã
do sol.i.d ẽ iusticia dei nõ lucet peccatoribus
tũc luna.i.misericordia marie in nocte tri
bulatõis succurrit.Cheꝛ.de ꝓrogatiuis be
ate virginis.Quos non saluat dei iusti
cia:saluat misericordia Marie infinita.

Ideo Hieroni. in li. de illustribo viris. In omni tpe. in quacunqз ope qs exercet marie gr̃a invocet. Bet. Peccatorē quātūcūqз fetidū nō abhorres si ad te suspirauerit. Secūdo sicut luna est mr̃ roris. sic maria ē mr̃ roris gr̃e. Luc. i. Inuenisti eñ gr̃am apud dñm. Ans. O ꝟgo bñdicta p tuā bñdictionē gr̃e bñdicit̃ ois creatura. Ber. Deus redemptur⁹ genus humanū totū p̃ciū ꝯtulit in maria. Idem. Quidq̃d in nobis ē salutis et gr̃e ex ea nouim⁹ redūdare. Iō Cāt. vi. dicit̃. pulcra ut luna. ¶ Nota beata virgo ꝯpat̃ lune put est in plenitudine. qꝛ tūc luna habet q̃druplicē pulcritudinē. primo in luce. scd̃o in ꝟtute. tercio in rotūditate. quarto in imagine. Sic i btā ꝟgīe q̃druplex est pulcritudo. s. puritatꝫ i carne. pietatis in ope. charitatis in corde. diuitatis in ventre. Hec q̃ttuor innuit angel⁹ dicēs. Aue. i. sine macula i carne. gr̃a plena. i. i corde p charitatē. dñs tecū. s. diuitatis in vētre. bñdicta tu i mlierib⁹. s. in pietatꝫ ope ¶ Prima pulcritudo marie in carne figurat̃ in luce lune. eo ꝙ ip̃a lucet in carne sine omni macula. Sap̃. vij. Nihil coinq̃natuз in eā incurrit. Cādor est eñ lucis eterne ꝛ speculū sine macula. De quo Cantico. iiij. Tota pulcra es amica mea ꝛ macula nō ē in te. Bern̄. Propriū delictū maria n̄ habuit. ꝛ ab alieno lōge innocēs fuit. etiā nihil impugnatōis fuit in ea. sed pax ꝛ tranq̃llitas qđ aliis sanctꝫ denegatū est. Ans. ꝛ Aug. Si oēs sancti ꝛ sancte interrogarēt̃ vtrū sine pctō essent. dicerent illđ. i. Ioh. i. Si dixerim⁹ ꝙ pctm̄ nō habem⁹ ip̄i nos seducimus ꝛ veritas in nobis nō est. Ideo de ea p̄t dici illud Sap̄. vij. Nō comparaui illi lapidē p̄ciosum. i. aggregatōem apostoloꝝ. et subdit. Omne aurū in ꝯpatōe illi⁹. i. ꝯgregatio martirū ē velut arena exigua ꝛ postea subdit. tanq̄ɜ lutū estimabit̃ argentum. i. turba virginū nihil in ꝯspectu illius ꝛ subdit. qm̄ inextinguibile est lumē illius. Hiero. Quid nobilius sancti⁹ lucidi⁹ matre dñi. quid splēdidius q̄ɜ illa quā splendor elegit glorie. cādor lucis eterne ab eterno p̄destinauit. puer. xxv. Aufer rubiginē de argento ꝛ egredief vas purissimū. ¶ Secūda pulcritudo marie est pietas in ope. figurat̃ in scd̃a pulcritudine lune. s. in ꝟtute nam luna hꝫ influētie virtutē sup mare. et sic marie pietas sup tribulatos. Nam crescente luna augmentant̃ oīa humida. ꝛ sic d̃ pietate marie augmentat̃ mĩsericordia ꝛ gr̃a Eusebius in s̃mōe dic̃. Nullo tpe aut momento o peccator sic vixisti vt aliqñ expers fueris gratie et auxilij matris xp̄i. ¶ Tercia pulcritudo marie est charitas in corde. ꝛ figurat̃ i rotūditate lune q̄ caret fine. sic charitas ei⁹ est indeficiēs. Eccl. xxiiij. Vsqз ad futurū seculū nō desinā. Nam i passione cū sol eclipsim pateret̃. tūc maria vt luna lucebat sub cruce. Hāc charitatē ꝯstantissimam quotidie nobis exhibet dicēs Eccli. xxiiij. Trāsite ad me oēs q̄ ꝯcupiscitꝫ me ꝛ a generatōib⁹ meis adimplemini. Nā dicit Christ. in s̃mōe. Nunq̄ɜ cepi aliquē inauditū q̄ se marie faceret sedulū ministrū.

¶ Quarta pulcritudo marie ē diuitas in vētre. ꝛ figurat̃ p imaginē lune q̄ videt̃ i plenilunio. Et sic maria habuit in se filium dei q̄ est imago p̄tis. Gregor. Quē celi ꝛ t̃ra capere nō poterāt tuo gremio ꝯtulisti. Ip̄a salutem mōo edidit. Ans. Nō est salus in mūdo nisi quā pepit virgo. Iō Ignaci⁹ dicit. Impossibile ē aliquē pctorē saluari o ꝟgo nisi p tuū auxiliū et fauorē.

¶ Sermo ¶ XII. ¶ Ad idem

SIgnuz magnū

apparuit in celo. mulier amicta sole ꝛ luna sub pedib⁹ e⁹. Apoca. xij Thema. ¶ Signū est magne dignitatis alicui⁹ ciuitatis. cui alie ciuitates sunt sub tributo. ꝛ ip̄a sola priuilegiata ē ꝙ sit libera ꝛ nihil tributi soluet. ¶ Sp̄ualiter. sic ois creatura puer hūana fuit peccato subdita. ꝛ p ꝯsequēs dyabolo tributaria. excepta beata ꝟgine. q̄ priuilegio eterni regis dotata est ut esset libera a censu pcti ꝛ tributo eius. Ideo Ans. de ꝯceptu virginis dic̃. Si oēs sancti ꝛ sancte interrogarent̃ vtrū sine peccato essent: puto ꝙ responderēt illđ. i. Io. i. Si dixerimus ꝙ pctm̄ nō habemus ip̄i

De cõceptiõe btē marie virginis

nos seducim⁹ ⁊ veritas in nobis nō est. Ꝺē
pta beata ꝟgīe. figurat͛ Geñ. xlij. Tempe
egestatis carīstie tota terra egipti fuit tribu
taria Pharaoni. excepta sacerdotali terra
q̄ fuit libera ex legis priuilegio. ❡ Spūali
ter. tpe q̄ fuit tāta carīstia grē ꝑ excessum
primoꝝ ꝑentū oīs creatura hūana fuit tri/
butaria pc̄to ēpta sacerdotali terra. i. ma/
ria. de q̄ ps. lxxxiiij. Bñdixisti dñe terraʒ
tuā. s. ꝑ grām priuilegij. ⁊ decuit eā esse libe
rā. De q̄ Aug. in de natura ⁊ grā. Cum de
pc̄to agit͛ de maria nullā ꝓrsus volo habe/
re mentōeʒ. qꝛ meruit illū ꝯcipe quē nullū
ꝯstat habuisse pc̄tm. De quo habet͛ figura
Geñ. vij. Cū venit diluuiū aq̄ opuit oēs
mōtes altioꝛ q̄ndecim cubitis p̄terq̄ ꝑadi/
sum. Spūaliter. ꝑ aquas diluuij intelligit͛
pc̄tm. ps. lxviij. Saluū me fac de⁹ qm̄ itra
uerūt aque vsq̄ ad aīam meā. i. pc̄tm ope/
ruit oēs mōtes. i. oēs sctōs p̄terq̄ ꝑadisuʒ
id ē btām virginē. De q̄ Eccl. xl. Sic ꝑa/
disus in bñdictōibꝫ. sic maria i priuilegijs.
De quo Bēr. Maria ꝓpriū pctm̄ nō habu
it ⁊ ab alieno lōge innocēs fuit. Et h̄ vidit
Johānes ⁊ mirabat͛ dicēs. Signū magnū
apparuit i celo. mulier amicta ⁊c. ❡ In v̄/
bis p̄missis btā ꝟgo ꝯmēdat͛ a tribꝫ. Pri
mo a status dignitate. Scdō a sanctitatis
claritate. Tercō a defect⁹ emunitate. Pri
mū pꝫ in pricipio. ibi. Signū magnū appa
ruit in celo. scdʒ ibi. mulier amicta sole. ter
ciū ibi. luna sub pedibꝫ eius. De prīo dicit.
Signū magnū apparuit i celo. i. maria.

❡ L. ❡ Nota maria ꝯpat͛ celo triplici de cā.
Prīo rōe inhabitatōis. scdō rōe eleuatōis
tercio rōe clarificatōnis. Prīo rōe inhabi
tatōis. qꝛ celū est dei habitaculū. Isa. lxvi.
Celū mihi sedes ē. nō ꝙ de⁹ esset ibi solum
sic ꝙ nō al ibi. qꝛ dicit mgr̄. in. i. dist. xxxvi.
ca. i. De⁹ est vbiq̄ essentialiter. p̄ntialit͛ et
potētialiter. Nā ip̄e ē i celo laudabil͛. i cre/
aturis mirabilis. in angel͛ desiderabil͛. Ma
thei. xviij. Angeli eoꝝ sp̄ vident faciē pr̄is
In hoībꝫ bonis amabilis. in malis tolerabi
lis. in se incōp̄hensibilis. In maria ꝑ car/
nis susceptōeʒ fact⁹ est visibil͛. Gre. Quē
celi ⁊ terra capere nō poterāt tuo gremio ꝯtu
listi. Eccli. xxiiij. Qui creauit me requieuit i
tabnaculo meo. Scdō rōe eleuatōis. qꝛ sic
celū eleuatū est a terra. sic maria vltra oēs
creaturas. Ideo dꝛ Eccli. xxiiij. Ego i altis͛
simis habito. Ans. de ꝯceptōe btē ꝟginis.
O dña nihil tibi equale. oē qđ est aut in
fra te aut supra te. supra te sol⁹ de⁹. infra te
oē illud qđ de⁹ nō est. ❡ M ❡ Nā ipsa
fuit alta in tribꝫ. Prīo in puritate. nā nul/
lus puluis peccati eā maculauit. Canti. iiij.
Tota pulcra es amica mea ⁊ macula nō est
in te. vbi dicit Ans. Ea puritate nitebat q̄
maioꝛ sub deo intelligi neq̄t. Rōem ponit
sctūs Tho. pte. i. q. iij. ar. xxvi. De quanto
magis aliq̄d appropinq̄t primo principio
de tāto magis ꝑticipat effectū ei⁹. Exēpli/
ficat Dyonisi⁹ in celesti ierarchia. Angeli
q̄ sunt deo ꝓpinq̄ores magis ꝑticipāt bonis͛
diuinis q̄ hoīes. xp̄us aūt est pricipiū grē
s̄m diuinitatē autoritatiue. s̄m hūanitateʒ
ministerialiter. Joh. i. Grā ⁊ ꝟitas ꝑ hiesū
xp̄m facta est. Sʒ maria est magis ꝓpinq̄s͛
sima ihū xp̄o. eo ꝙ ip̄e de ip̄a hūanitatē ce
pit. ideo alta est maria i puritate. Scdō al
ta ē maria in grē vbertate. Eccli. xxiiij. In
me oīs grā vie ⁊ ꝟitatis. ac si diceret. Oīs
grā oībꝫ hoībꝫ in p̄nti ⁊ in futuro necessaria
misericorditer est mihi collata. Hiero. Ce
teris ꝑ ptes. marie ꝟo se tota infudit grē
plenitudo. Tercio ē alta in ꝟtuositate. pro
uer. vlti. Multe filie ꝯgregauerūt diuitias͛
tu sola supgressa es vniuersas. Bern. Ipsa
excessit fidē patriarchaꝝ. spem ꝓphetarum
charitatē aploꝝ. ꝯstantiā martiꝝ. sobrieta/
tē ⁊ misericordiā ꝯfessoꝝ. castitatē ꝟginum
fecunditatē ꝯiugaliū. Hiero. Nullo genere
ꝟtutū vacauit cui angel⁹ plenitudinē gra/
tie ꝓmisit. Ruth. iij. Scit oīs ppl's te esse
mulierē ꝟtutis. Tercio maria dꝛ celū rōe cla
rificatōis. qꝛ celū empireū est luciduʒ. ⁊ sic
maria. Hug. Splēdoꝛ grē in aīa splende/
bat ꝙ in corpe ei⁹ miracula faciebat. Naʒ
dicit Hilari⁹ sup Math. Joseph ꝯgnouit
sacramentū incarnatōis ꝑ diuini lumīs ra/
diū q̄ in ea nitebat. eo ꝙ verū deuʒ ⁊ hoīem
in vtero habebat. Hoc ꝯgnoscēs Dyonisi⁹
vidēs eā dixit. Si diuinis lr̄is eruditus non

essem ꝛ fidem nō habere aliud lumē nō cre
derē ꝓpter ei⁹ splēdorē. Idcirco his ꝯ cau
sis maria vocat̃ celum. Ideo bn̄ dicit̃. Si
gnū magnū apparuit i celo. i. btā ꝟgine.
¶ Dixi scdo ꝯmendat̃ btā virgo a sanctitatis
claritate. ibi. mlier amicta sole. Sec. Quo
ties sacra scriptura talia ꝟba nobis ꝓponit
in qbꝰ exterior notatio nō potuit esse ꝟba hic
spūssanctus nobis innuit ut misticū sensū in
quiramus. Et sic intelligit̃ de ꝓprietatibus
solis q̄ plēs sunt. Primo gaudiū generat. se
cūdo securitatē parit. tercio viā ostēdit. qrto
in oculis vibrat. qnto mediū tenet. sexto cla
ritatē oībꝰ ꝯmunicat. septīo varias opati
ones causat. Quere de deductōe harꝫ sup
in ſmōe p̄cedēti ad pricipiū. ¶ Dixi tercio
ꝯmendat̃ btā ꝟgo a defect⁹ emunitate. ibi.
ꝛ luna sub pedibꝰ ei⁹. Per lunā intelligitur
defect⁹. ꝛ sic ꝑ lune suppeditatōez oīm defe
ctuū designam⁹ ꝯculcatōem. Et sunt septē
Prim⁹ peccati feditas. Ro. iij. Oēs pecca
uerūt ꝛ egēt grā dei. intellige ſm ꝯmunez
cursum. ad Ephe. ij. Eram⁹ naturalit̃ filij
ire. Et Eccli. xli. Ve vobis q̄ dereliqstis le
gē dn̄i altissimi. Si nati fueritis i maledi
ctōe nascemi. si mortui fueritꝭ i maledictiōe
moriemi. ps. l. Ecce in iniqtatibꝰ ꝯcept⁹ sū
Et puer. xx. Quis p̄t dicere mūdū est cor
meū. q. d. null⁹ ſm cōem cursum. De quo
Aug. et habet̃ ꝯ ꝯse. di. iiij. firmissime. Fir
missime tene ꝛ nullaten⁹ dubites oēm ho
minē ꝯcubitu viri ꝛ mlieris genitū ꝯceptū
fuisse in peccato. vbi dic̄ Scot⁹. h̄ verū est
ſm cōem cursum nature. nō aūt ſm priui
legiū. Ipa ꝟo virgo btā speciali priuilegio
fuit p̄suata. Qd̄ ꝯsiderās Salomō in spū
dixit Cañ. iiij. Tota pulcra es amica mea
ꝛ macula nō est i te. Nā si vnq̄ꝫ fuisset i pec
cato originali ꝯcepta nō posset ꝑ eodē tēpo
re dici imaculata. ¶ N. Pro q̄ sciendū
beata ꝟgo merito fuit p̄seruata ab origina
li peccato. ut dic̄ Alexāder sup Canti. Ri
char. de sctō victore ꝛ Hug. Thomas de
argētina. Petr⁹ de cādia. Nam de⁹ potuit
matrē suā a peccato originali p̄suare. Si
militer ꝛ decuit rōe mr̄is ꝛ filij ¶ Dixi pri
mo de⁹ potuit mr̄em a peccato originali p̄s

uare. qꝛ princeps statuēs legem autoritatē
sua eadē autoritate p̄t legē eandē reuocare
qꝛ lex ista habet vim ex ei⁹ institutōe. Itē
p̄t eandē legē ad tpus suspēdere. Itē p̄t ea
dem autoritate cū aliqbꝰ dispēsare. vel pōt
alicui priuilegiū dare. oīa ista patēt i legibꝰ
diuisim. ut institutis ꝛ autētica ꝛ i alijs li
bris legalibꝰ. Et de h̄ etiā sunt exēpla in sa
cra scriptura. De primo. circūcisio fuit da
ta a dn̄o deo rege sup̄mo sub anathematis
p̄cepto. ut h̄r Geñ. xvij. Masculꝰ cui⁹ p̄pu
cij caro circūcisa nō fuerit delebit̃ aīa illa ꝯ
ꝓplo suo. Sed hec lex i nouo testamēto to
taliter ē reuocata. De q̄ apl's ad Gala. vi.
In xp̄o ihū neq̄ꝫ circūcisio aliqd valꝫ neq̄ꝫ
p̄pucīū sed noua creatura. Et ibidem. c. v.
Dico vobis qm̄ si circūcidami xp̄us vobis
nichil ꝓderit. Et post dic̄. vos i libertatem
vocati estis. s. a corꝑali circūcisione. De se
cūdo. s. de dispensatōe ad tpus habet̃ etiaꝫ
de circūcisiōe. qꝛ ad tpus fuit suspensa i de
serto. Et h̄ ꝓpter laborē itineris. Exodi. iiij.
De tercio. s. de dispensatōe legis Exoď. xi.
Nā nō spoliare pauꝑem fuit lex a dn̄o da
ta. imo nc̄ primū quēcūq̄ꝫ ut Leui. xix. ꝛ tn̄
p̄ceptuꝫ fuit filijs isrl' spoliare egiptios. vt
habet̃ Exoď. xi. Et sic dn̄s legis p̄t circa le
gē dispensare. sic̄ ꝛ fecit btē ꝟgini q̄ fuit sin
gularit̃ priuilegiata. sic q̄ꝫ sine originali pec
cato est ꝯcepta. De q̄ dicit Scot⁹ super. iij.
sniaꝝ. di. iij. De⁹ potuit ꝯsuare semē deci
sum ab ista morbida infectōe manēte suba
ei⁹. sicut ꝯsuauit tres pueros i camio ignis
Dañ. iij. Alio mō dicit Scot⁹. deus potu
it illud semē mūdasse. Tercio dic̄ de⁹ potu
it in eodē instāti corp⁹ ꝑfectū organizatuꝫ
imediate sua ꝟtute mūdare ab illa ꝯtracta
qualitate ante infusiōem. ꝛ post h̄ aīam cre
ando corꝑi infundere. ꝛ grām scificantem
in ipa creare ¶ Scdo decuit btām ꝟgineꝫ
p̄suari ab originali pc̄to. De quo Ans. de
ꝯceptu ꝟginali. Decuit ut ista virgo ea pu
ritate niteret qua sub deo maior intelligi ne
quit. Sed si nō fuisset p̄seruata tunc fuisset
maior puritas angelica. qd̄ est ꝯ Aug. q̄ di
cit. Tanta est puritas marie ut angelica di
gnitas nō audeat se ei cōparare. ¶ Tercio

decuit. nam si nō fuisset p̄seruata tūc maior fuisset puritas prioꝝ parentū. vicȝ Ade et Eue tpe innocētie q̄ fuerūt in originali iusticia. Nō nō decuit mai⁹ priuilegiū cōferre Ade ⁊ Eue q̄ꝫ dei mr̄i marie. ¶ Quarto decuit eā p̄seruari. Nā dicit Aug. Nō decuit ꝙ corpus marie fuisset incineratū et corruptū. Sȝ maior ē corruptio aīe q̄ꝫ corporis. ḡ xp̄us multo min⁹ ꝑmisit ꝙ aīa ꝟgis subijceret̄ pc̄to originali. si nō voluit ꝑmittere corruptōem corporis ei⁹. ¶ Quinto decuit ip̄am p̄seruari. Nā sicͭ mr̄ dn̄i sup omnes choros angeloꝝ erat exaltāda. ita decuit ut angelicis priuilegijs esset honoranda. Nō oēs angeli erāt ī innocētia creati sine originali pc̄to. ⁊ nō est ꝟisibile ꝙ aliq̄ creatura q̄ fuit ī tēa dei fieret oībꝫ angelis p̄lata. Igit̄ Bern. dicit. Nequaq̄ꝫ sup oēs choros āgeloꝝ ascēdisset si eos in puritate nō trāscendisset. ¶ Sexto decuit eā p̄suari. q2 nō est decēs aliquē filiū suā mr̄em odio hr̄e. cum sit p̄ceptū Exo. xx. Honora p̄rem ⁊ matrē. mō si fuisset in pc̄to originali ꝯcepta tūc e⁹ fili⁹ ita odio eā habuisset ut ī iā ꝯdēnationis ꝯ eā ꝯtulisset. qd̄ nō est ꝟisibile. ¶ Septimo decuit eā p̄seruari. Nā q̄dq̄d honoꝛ ⁊ laudis possum⁹ debem⁹ dei genitrici attribuere. De q̄ Ieron. in s̄mōe de assumptōe Quidq̄d ei digne impensum fuerit totū ad laudē dei ꝑtinet. ¶ Oppositū ꝟo tenētes arguūt sic. allegātes p'o ps̄. xiij. ⁊ lij. dicentē. Oēs declinauerūt vsq̄ꝫ ad vnū. Itē ps̄. cxv. Oīs hō mēdax. ⁊ allegāt apl̄m ad Rom. iij. Oēs peccauerūt ⁊ egēt gr̄a dei. Scot⁹ dicit ista soluēdo. hoc veꝝ est de cōmuni mō loquēdi. nō aūt singulari priuilegio. ¶ Scd̄o arguūt. si fuisset p̄suata a peccato originali tūc fuisset xp̄o ei⁹ filio parificata. Rn̄det scotus ꝙ nō. q2 adhuc est triplex differētia inter mr̄em ⁊ filiū. Primo q̄ntū ad misteriū incarnatōis ⁊ generatōis q2 non fuit ꝯcepta a sp̄ūsancto ꝟgo maria. nec sine corruptōe matris genita sicͭ xp̄us. Scd̄o fuit differētia q̄ntū ad misteriū p̄suatōis. q2 xp̄us nō indiguit p̄suari. ip̄a vero habuit indigentiā p̄seruādi. Tercio fuit differētia q̄ꝫtū ad misteriū glificatōnis. q2 aīa xp̄i fuit ab instāti ꝯceptōis beata. habēs fruitōem deitatꝫ. nō sic aīa btē ꝟginis. Iō Aug. de natura ⁊ gr̄a dicit. Cū de peccatis agit̄ nullā ꝓrsus de ea volo fieri mentōem. Et Orige. Sicͭ mr̄ dn̄i fuit intacta ita immaculata ⁊ incorrupta. Si originalē maculā ꝯtraxisset ꝑ quācūq̄ꝫ horā īmaculata nō fuisset. Ideo Bern. dicit. Decuit reginā ꝟginū sine omni macula vitā ducere. q2 genuit illū quē nullū ꝯstat peccatū habere. ¶ Tercio arguūt sic. Si mr̄ dn̄i fuisset p̄seruata ⁊ nō ꝯtraxisset originale pc̄tm tūc nō indiguisset redēptōne. Rn̄det Ans. li. ij. Cur deus hō. c. x. Indiguit redēptōe ⁊ xp̄i passione nō ꝓpter peccatū qd̄ in fuit. sed ꝓpter peccatū qd̄ infuisset nisi ip̄emet ex speciali priuilegio ip̄am p̄suasset. Unde q̄ntū fuit ex ꝑte hūane nature ⁊ q̄ntū fuit ex ꝑte sui ip̄ius ip̄a ꝯtraxisset originale. nisi fuisset a deo p̄seruata specialiter. Et iō indiguit ista satisfactōe. nō ꝓ pc̄to qd̄ infuit. sȝ ꝓ delicto qd̄ actu infuisset q̄ntum fuit ex ꝑte sua. Uel dicit̄ sic ꝙ indiguit illa redemptōe nō ꝓpter pc̄tm qd̄ ꝯtraxit. sed ꝓpter ianue celestis apertōem. Unde q̄ꝫuis multi sancti p̄res etiaȝ hic ī vita fuerīt mūdati ab omni pc̄tō tā actuali q̄ꝫ originali. ⁊ taliter ꝙ nulla ampli⁹ pena ip̄is decedentibꝫ debebat̄. nichilominus celestē ꝑadisum introire nō potuerūt ꝓpter diuinū decretū. qui ꝓpter primoꝝ ꝑentū peccatū decreuit ꝙ null⁹ ꝑ ꝓpagatiōem genit⁹ limbū euaderet ⁊ celestē ꝑadisum intraret nisi ꝑ passiōem xp̄i filij dei īcarnati. ¶ Quarto arguunt sic allegātes Damascenū dicētem ꝙ sctūs sp̄ūs venit in ip̄aȝ purgās. Respondet̄ ꝙ aliquid dicit̄ purgari dupliciter. Uno mō ꝙ aliquid immundū aufert̄. alio mō ꝙ aliq̄ ꝑfectio supadditur ꝑ quā nō solū mundū ostendit̄ sed etiā ab omni immūdicia peccati p̄seruat̄. Primo mō nō intelligit Damas. dictū sed scd̄o mō. ⁊ sic oꝑtet itelligi ꝯmune dictum tam sanctoꝝ q̄ꝫ mḡroꝝ quo dicit̄ ꝙ ip̄a sanctificata fuit in vtero. Hō est ꝙ deus infundens aīam eius corpori prius virtute sp̄ūssancti ab omni feditatis cōtractōe mundato vel purgato in eodem instanti infudit ei gr̄aȝ sanctificantē aut gr̄aȝ

gratificantē. nō φ purgaret eā ab aliq̄ cul/pa q̄ ꝯfuit. sed vltra illā mūdatōem seu ꝑꝑ/atōem gratis datā q̄ istā vnionē ꝑuenit eā gratiosiorē ꝛ ꝑfectiorē reddidit. Hec gͣ dͬ prima sanctificatio. Hec eadem gr̄a in ꝯce/ptōe filij sui fuit augmentata. ꝛ dͬ scd̄a san/ctificatio. Hec eadem gr̄a in assumptōe fu/it ꝯsummata. qꝛ tunc facta fuit eiꝰ glorifica/tio. Ideo correlarie sequit̄. φ sanctificare ꝓprie loq̄ndo nō est idem qd̄ mundare vel purgare sed potiꝰ sanctū facere vel sanctita/tem alicuiꝰ ꝯſuare. Idcirco ꝯcludit magi/ster Alexāder asserēs cum esset mgr̄ theolo/gie existēs in scolis. publice ꝛ ꝑtinacit̄ vo/luit ꝯtrā docere. Et dicit. Teste sole iusti/cie arripuit me tā repentinꝰ morbꝰ q̄ eodē die et annis singul̄ me exercitauit. ita φ oī/ die ꝯceptōis officiū magisterij nūq̄ꝫ exer/cere potui. vnde auditores ꝛ ꝯsocij mei esti/mantes istū morbū euenire mihi. qꝛ impu/gnabā festū ꝯceptōis btē ꝟginis: corripue/runt me ꝛ sanū ꝯsiliū ab eisdem recepi ut d̄ illo festo credere ꝯgruū ꝛ istud festum cele/brandū annuatim sentire. Qd̄ ꝛ feci ꝛ do/ceo faciendū ꝛ assero. hec Alexāder. Et hoc ꝓuidens Salomō in spū dicit Sapie. vij. Nil coinq̄natū in ea. Jō ꝯcludit ꝑfatꝰ ma/gister Alexāder sup Canti. ī fine. φ b̄ festū ꝯceptōis btē virginis habet̄ ꝑ reuelatōnē factā abbati Elsino sub redemptōe morti q̄ non debet discredi sic̄ nec reuelatōes sctōꝝ patrū. Nam natiuitas ꝟginis celebrat̄ ꝓ/pter reuelatōē factā cuidā solitario. Qua/re ergo cōceptio beate virginis nō deberē ce/lebrari ꝓpter reuelatiōem factā isti abbati sancto.

Sermo XIII. Ad idem.

Pulcra es et decora

P ulcra es et decora filia ihr̄l'm. scribit̄ Cāt. vi. originaliter. ꝛ legit̄ in ꝑn̄ti festi/uitate in matutino officio historialiter.

Rex volēs sibi ꝯstruere palaciū habitatio/nis: licet respicit ad h̄ ut oīa habitacl'a sint decorata. signāter tñ habet respectū ad hita/culū suū qd̄ ꝑ se inhabitare velit. ut est aula regia φ hec aula sit decora. Spūalit̄. sic rex glorie: rex regū ꝛ dn̄s dn̄antiū dei filiꝰ iha/bitare decreuit cum hoīb꜄. ut ꝓmisit ꝑ pro/phetā Zachar̄. ij. Ego veniā ꝛ habitabo in medio vr̄i. Et ut scribit Johānes Apocal̄. xxi. Habitabit cū eis eoꝝ deus. Licꝫ oīa habitacula. i. electoꝝ corda dn̄i esse munda ut docet Jsa. i. Lauami ꝛ mundi estote. rō: qꝛ nō habitabit in corpe subdito pctīs. Sap̄. i. Signāter aula regia. i. btā ꝟgo ma/ria debuit esse mūda. qd̄ figurat̄. iij. Regū x. Salomō fecit sibi thronū de ebore gran/dem. et vestiuit eū auro purissimo. ꝛ habuit sex gradus. sūmitas eius erat rotūda. ꝛ duo manus erāt tenētes hincinde. ꝛ duo leōes erant iuxta manus. ꝛ duodecim leunculi.

M. Sic spūaliter. ꝑ salomonē intelligi/tur xp̄us. Math. xij. Ecce plus q̄ꝫ salomon hic. q̄ parauit sibi thronū. i. mr̄em bn̄dictā gl'iosam ꝟginem mariā de ebore castitatis: ꝛ de auro charitatis. Cāti. ij. Ordinauit i me charitatē. Sex gradꝰ ascēdebat̄. hoc ē sex ordines sctōꝝ trāsgredit̄. s. angeloꝝ. pro/phetaꝝ. aplo͛ꝝ. martirū. ꝯfessoꝝ ꝛ ꝟginum. Sūmitas throni erat rotūda. i. tota ꝑfecta ꝛ clara De quo Aug. Quid ignorare potu/it in qua plenitudo diuinitatis corporaliter in/habitauit. Duo leones sunt duo testamē/ta. s. vetus ꝛ nouū. Et duodecim leunculi sūt duodecī articuli fidei. Et subdit̄. Nō erat opus tale in vniuersis regnis. i. ipa excedit oēs sanctos in sanctitate ꝛ dignitate. De q̄ Chrisͦ. Nichil in gl'ia oīm ꝑcedentiū me/moria. ꝛ Hiero. Quid nobilius. q̄ dab eiꝰ/no sanctius mr̄e dn̄i. quid splēdidiꝰ q̄ꝫ illa quā splēdor elegit. et cādor lucis etn̄e ab e/terno ꝑdestinauit. Ideo ꝑs. dic̄ psal. lxxx/viij. Thronus eiꝰ sicut sol in ꝯspectu meo ꝓpter qd̄ ꝑuidēs eā Salomō Can. vi. dic̄. Pulcra es ꝛ decora filia ihr̄l'm. In sum/ma ꝟboꝝ duo innuunt̄ Pri̊o ꝓponit̄ beate marie ꝟginis puritas ꝛ decor. Scd̄o subiū/git eius dignitatē ꝛ honorem. Primū ibi. pulcra es ꝛ decora. scd̄m ibi. filia ihr̄l'm.

De pri̊o dicit. pulcra es ꝛ decora. glo. pul/cra facie ꝛ decora mēte. Pulcra facie fuit vt dicit Amb. Nullus eñ eā aspicere po/tuit quin eā nō amaret. nullus eā amauit q̄

eam inordinate ɔcupisceret. Idcirco ɔpaꝛ
cedro Eccl. xxiiij. Quasi ced9 exaltata sū
in libano. qḋ interp̄taꝛ candidatio. nā ce-
drus suo odore serpētes interficit. sic ma-
rie candida ꝟginitas ꝛ cordis ei9 puritas
interficit oēs carnis ɔcupiscētias ꝛ oēs in-
ordinatos aīos seu motus. Nā facies eius
ita radiabat ꝙ dixit Dyoñ. Si diuinis lrīs
erudit9 nō essem ꝛ fidē nō hrēm alīḋ lumē
nō crederē ꝓpter ei9 splēdorem. Et sic erat
pulcra facie. Scḋo fuit decora mēte. nā in
tus nitebat oīni puritate ❡ P. Triplex
eñi fuit ei9 puritas. s. pfecta ɔtinua ꝛ im-
mixta. Pmo eius puritas fuit pfecta quia
trāscēdit puritatē hūanā ꝛ angelicā: ꝛ ap-
propinq̄t ad puritatē diuinā. Primo enim
dico ei9 puritas trāscendit oēm puritatem
De quo ꝓuer. vlti. Multe filie regū ɔgre
gauerūt diuitias. s. puritatis. q̄s tu sola su-
pgressa es vniuersas. Et loquiꝛ Ans. de cō
ceptu ꝟginali. Nil tibi o dn̄a equale. nil cō
pabile. oīne qḋ est aut sup̄ te aut infra te ē.
supra te sol9 deus. infra te oīne illud qḋ de9
nō est. Ita etiā trāscēdit puritatē angelicā
De quo Ber. Sic ei9 fuit mētis puritas
vt se ei nō audeat cōparare angelica digni-
tas. Et si angelos trāscendit: pensa q̄nte p-
fectōis eius puritas fuit. ita ut ad purita-
tē diuinā appropinquit. vt etiā puritatē di
uinā nouem mēsibꝫ in vtero baiulauit. ꝛ cā
dorē eterne lucis huic mūdo apportauit. De
quo Gre. in pfatōe. Huic mūdo lumē eter-
nū effudit ihm̄ xp̄m dn̄m nr̄m. Et sic eius
puritas fuit pfecta. ❡ Scḋo fuit ei9 puri-
tas cōtinua. qꝛ nō interpolata. i. non vnder-
losꝛ. quia a deo firmata. Unde Eccli. xxiiij
Et sic in syon firmata sum. Hꝫ est in potētia
liberi arbitrij ❡ Q ❡ Unde liberū arbitri
um pt ɔsiderari q̄druplicter. Primo put
se habꝫ indifferēter ad peccandū vel nō pec
candū. ꝛ sic liberꝫ arbitriū fuit in statu inno
centie in primis pentibꝫ. qꝛ Adā potuit nō
peccare. De q̄ Eccli. xv. De9 creauit homi
nem ꝛ reliquit eū in manu ɔsilij sui. Scḋo
ɔsideraꝛ liberū arbitriū cū dispositōe ad pec
candū. et hꝫ est in regeneratis p baptismū.
qꝛ fomes peccati manet ꝛ eis nō auferꝛ. De

quo ꝓuer. xx. Quis pt dicere mundū ē cor
meū. pur9 sum a pc̄to. q. d. null9. De q̄ Ri
char. sup Isa. i. dicit. Liberū arbitriū añ p-
uaricatōem oīa libere habuit. nihil ɔtradi-
ctōis inuenit q̄mdiu suo supiori spōnte se sub
iecit. sꝫ post puaricatōem est rebellio in cogi
tatōibꝫ effectibꝫ. in locutōibꝫ ꝛ opatōibus.
vt iā impleꝛ illud Geñ. viij. Sensus ꝛ co
gitatio hoīs ab adolescētia ꝓna sunt ad ma
lū. Tercio ɔsideraꝛ liberꝫ arbitriū cū neces
sitate ad peccādū Hoc mō est in nō regene
ratis p baptismū in quibꝫ fomes nō solū ē
dispositio. sed q̄si necessitas ad peccandum
Quarto ɔsideraꝛ liberꝫ arbitriū cū disposi
tōe ad nō peccandū. i. nullo mō peccanduꝫ.
ꝛ sic se hꝫ liberꝫ arbitriū in angelis ꝛ beatis
qꝛ liberꝫ arbitriū coꝝ est in bono ɔfirmatū.
Et sic fuit in beata ꝟgine. qꝛ fomes totaliꝛ
fuit ablata. ꝛ nullā inclinatōem habuit ad
malū. nec difficultatē ad bonū. qḋ nulli san
ctoꝝ legiꝛ ɔcessum. De q̄ Aug. Si oēs sā
cti ꝛ sancte interrogarenꝛ vtrū sine peccato
essent. dicerēt illud. i. Joh. i. Si dixerim9
qꝛ peccatū nō habemus ipi nos seducim9
ꝛ ꝟitas in nobis nō est dempta gl'osa ꝟgi
ne maria. De qua Bet. Propriū delictuꝫ
maria nō habuit ꝛ ab alieno lōge innocēs
fuit. Nam gratia dei ita rutilabat in ei9 mē
te ut resplēdebat in corpis facie ꝙ Hila-
rius dicit. Joseph cognouit sacramentū p
diui luminis radiū ꝛc. ❡ Tercio impmixta
fuit ei9 puritas. qꝛ nō habuit admixtioneꝫ
originalis peccati. nec actualis venialꝛ nec
mortalis. Nō originalis. qꝛ fuit ex speciali
priuilegio ɔseruata. De q̄ Ans. de cōceptu
ꝟginali. Decuit ut ista ꝟgo ea puritate ni
teret sub deo q̄ maior itelligi neq̄t. Nec ha
buit admixtionē peccati mortalis. qꝛ fuit a
puritate filij ꝛ clemētia spū sancti im̄pgna
ta. Nec venialꝛ. qꝛ fuit a potētia pris obum
brata. Ideo potuit dicere illḋ Eccl. xxiiij.
Quasi balsamū ñ mixtū odor me9. ꝓpꝛ qḋ
dicit Bet. Decuit reginā ꝟginē sine oīni
peccato vitā ducere. qꝛ genuit illū quē nul-
lū ɔstat habere peccatū. Et talis p̄suatio de
cuit eam. ut ꝓbaꝛ multis ꝑsuasiōibꝫ ꝛ rati
onibꝫ in scḋo mēbro p̄cedētꝫ ser. vide sup.

¶ Dixi secūdo innuit eius honorē et dignitatē. cū dicit. filia ihrlm. Dicit Ans. cātuariensis eps. Multotiēs euenit in scriptura ut vnū verbū significat plā. vbi grā. ut leo et ihrlm. Leo aliqn̄ significat diabolū. De q̄ .i. Pe. v. Aduersari⁹ vr̄ dyabol⁹ quasi leo rugiens circuit. Aliqn̄ leo significat christū Apoc. v. Ecce vicit leo de tribu iuda. Sic ihrlm capit aliqn̄ p ciuitate terrestri q̄ fuit ciuitas sanguinaria et occisiōis. Mat. xxiij. Ihrlm ihrlm que occidis pphetas. Aliqn̄ capit p regno celesti. De quo ad Gala. iiij. Illa q̄ sursum est ihrlm libera est q̄ est mr̄ nr̄a. Aliqn̄ capit p ecclesia militāt. ut i ps. cxlvi. Edificās ihrlm dn̄s. i. ecclesiā militantē cumulās p̄dicatōe et signis. Aliquādo p beata vgine ut in pn̄ti themate. pulcra es et decora filia ihrlm. ¶ R. Et merito beata vgo significat p ihrlm. et hoc quinqz d̄ causis. Primo rōe dilectōis. scđo rōe opulētie et repletōis. tercio rōe situatōis. quarto rōe glificatōis. quīto rōe refugij et oblatōis. Primo maria vocat ihrlm rōne dilectōis. Fuit eni ihrlm ciuitas dilecta a dn̄o. Ps. lxxxvi. Diligit dn̄s portas syon super oīa tabernacula iacob. Et sic btā vgo diligebat a deo sup oēs mlieres. et figurat p Hester. ij. c. Adamauit eā rex Assuer⁹ sup oēs mlieres. pter qđ p̄t dici de ea illđ Sap. viij. Dn̄s oīm dilexit eā. Reuera dilexit. nā sm̄ Gre. Probatio dilectōis est exhibitio opis. ¶ S. Et sic deus multa p̄rogatiua ostdit ei p̄ alijs sanctis. Primo ab etno eā p̄figurauit. puer. viij. Dn̄s possedit me ab initio viarū suarū a pricipio antequā qc̄q faceret ab eterno ordinata sum. Ipa est rubus moysi Exo. iij. q̄ ardebat et nō ɔburebat. Ipa est vellus Gedeōis Judicū. vi. qđ maduit et tellus arida māsit. Ipa est tēplū salomōis. Ipa est porta ezechiel. Eze. xliiij. q̄ fuit clausa et null⁹ trāsiuit p eam nisi rex. Jō Ber. Ipa est a p̄triarchis p̄figurata. a pphetis p̄nūciata. a deo o p̄ordinata. Et sm̄ Damas. Ipa dei genitrix vgo ab eterno est p̄uisa in trinitatis ɔsilio. Scđo ipa est ab angelo reuerēter salutata. Lu. i. Aue grā plena. O inaudita salutatio. nulli sctōr legitur hoc ɔcessum. q2 nullus sine re: tempta illa sola. Tercio ipa est spūsctō obumbrata. Bern. Quis eni intellect⁹ capere possit qualiter splēdor ille inaccessibilis virginis se infudit visceribz. nisi forsitā illa que expiri meruit Lu. i. Et vtus altissimi obūbrabit tibi. q. d. In altissima vtute spūssancti opatōem in suo secretissimo ɔsilio occultabit. Quarto apparuit signū dilectōis. vt diuino ɔceptu fecūdata deū et hoīem parturiuit. Nā si de btā Elisabeth legit q̄ hūano more ɔcepit et pepit hoīem q amici ɔgtulabant. eo q dn̄s magnificauit mīsicordiā suā cū illa. quid de beata vgine q̄ nō tm̄ hominē. sed deū et hoīem ptulit nobis ad salutem. pter qđ Elisabeth eā bn̄dixit Luce. i. Bn̄dicta tu in mlieribz. Quintū priuilegiū est q in ɔceptu nō fuit grauata vt alie mlieres. Rō Aug. q2 portauit illū a q̄ portabat. Ideo Bern. inqt. Sola illa grauedinē nō sensit q̄ sola sine libidinosa voluptate ɔcepit. Unde ab initio fuit q cetera s mulieres miseria grauedis ex ɔceptu affligit. ipa vo cū gaudio mōtana ascēdit. Sextū priuilegiū amoris est q i partu dolore non est aggrauata. licet oibz mulieribz in persona Eue dictū est Gen. iij. Multiplicabo erūnas tuas. in dolore paries filios tuos. De ea aūt scribit Isa. lxvi. Quis vnqz audiuit tale et quis vidit huic sile. s. q vgo pareret sine lesione pudoris. Nec mirū sm̄ Bern. q2 nouā plem nouo modo edidit. q2 canit ecclesia. Sicut sidus radiū parit virgo filium pari forma. Neqz sidus radio neqz virgo filio fit corrupta. Septimū priuilegiū q2 in partu et p⁹ partū inuiolata pmansit. d̄ quo Aug. O bn̄dicta vgo maria. fili⁹ tuus fecunditatē tibi tribuit. et virginitatis gloriā nō abstulit. qđ nulli alteri collatū ē. De quo Bern. Multe vginitatē possidēt. sed nulla habens gaudiū matris cū virginitatis pudore. ¶ Scđo maria dicta est ihrlm ratōe opulētie et repletōis. q2 scribit Isa. xxxiij. Videbunt oculi tui ihrlm ciuitatē opulentā. Et sic maria ē diues in vtutibz. De quibus diuitijs scribit Gre. Vere diuitie nō sunt opes sz vtutes. his abūdat. Prouer.

xli. Multe filie regū ɔgregauerūt diuitias scz vtutum. q̄s tu supgressa es vniuersas. Bern. Ipa excessit fidē p̄triarcha℞. spez p̄phetar℞. charitatē aplo℞. ɔstantiā marti℞. sobrietatē ⁊ mīſicordiā ɔfesso℞. castitatē v̄ginū. fecūditatē ɔiugato℞. iō Hiero. Nullo genere virtutū vacauit cui angel⁹ plenitudinē grē p̄misit. Ecce opulēta in v̄tutibus. ¶ Tercio maria vocat̄ ihrl̄m rōe situatōis. q: ihrl̄m fuit situata in alto. de q̄ scribit̄ Hiere. xxx. Edificabit̄ ciuitas ī excelso. ⁊ sic maria in altissimis gratijs meritis ⁊ p̄mijs. Vñ Eccli. xxiiij. Ego ī altissimis habito. ¶ T ¶ Prīo in altissimis gratijs. q: ſm Hiero. Ceter℥ sanctis grā p̄ ptes p̄stat̄ marie se tota infudit plenitudo gratie. p̄pter qd̄ inq̄t Ber. Si qd̄ grē. si q̄d salut℥ ex ea nouerim⁹ redūdare. Scd̄o in altissimis meritis. nā vita actiua valde ē meritoria q̄ ɔsistit in opib⁹ mīſicordie. ut d. Gre. sup Ezech. ut esurietē cibare. exulē hospitare ⁊c̄. Ipa est q̄ pauit dei filiuz v̄gineis vberib⁹. ipa est q̄ hospitauit creatorē celi et terre in vtero v̄ginali nouē mensib⁹. O q̄z altū meritū. Nā scribit̄ Math. x. Qui p̄phetā suscipit mercedē p̄phete accipiet. q̄d illa meruit que dn̄m deū ⁊ hoiem suscepit. p̄pter qd̄ canit ecclesia. Qua gloria in celis ista virgo colit̄. q̄ dn̄o celi p̄buit hospitiuz sui sanctissimi corp̄is. Tercio ī altissimis p̄mijs. De quo canit eccl̄ia. Quā splēdida polo stella maris rutilat. q̄ oīm lumē astrorum ⁊ hoīm atq̄ spirituū genuit. ¶ Quarto maria d̄r ihrl̄m rōe glorificatiōis. Nam sup oēs alias ciuitates in iudea ihrl̄m fuit honorata. ut scribit̄ in p̄s. lxxxvi. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Sic̄ Thob. xiij. Bñdictus de⁹ q̄ exaltauit ihrl̄m. Sic m̄rem eius sup omnē creaturā exaltauit ⁊ gl̄ificauit in assumptōe. De q̄ Ber. O bñdicta oīs grē. q̄s altitudinē gl̄ie tue poterit inuestigare. q. d. null⁹. Idē. Quantā grāz adepta est p̄ ceteris ī terris. tātā excellētiorē gl̄iam obtinet in celis. Nā sic dic̄ Isa. c. lxiiij. et ap̄ls. i. Chor. ij. Ocul⁹ nō vidit nec auris audiuit q̄ p̄parauit de⁹ diligētibus se. ¶ Quīto maria dicta est ihrl̄m rōe refugij ⁊ oblatōis. Nam oēs hoīes habebant refugiū ad ihrl̄m. de q̄ p̄s. cxxi. Illuc enim ascēderūt tribus trib⁹ dn̄i. s. gentiliū ⁊ iudeo℞. Et sic nos oēs ad mariā. de q̄ canit ecclesia. Oīs hō oriu hora hāc adora ac implora ei⁹ patrocinia. Nā ipa inuitat oēs Eccli. xxiiij. Trāsite ad me oēs q̄ ɔcupiscitis me. Nō q: dicit Ans. Oīs a te auersus necesse est ut intereat. ad te v̄o ɔuersus impossibile ē ut p̄eat. q: ſm Ber. Maria sinū pietatis oīb⁹ ap̄it ⁊ p̄ singulis necessitatibus subuenit. Itē rōe oblatōis. De q̄ Deutero. xvi. Ad locū quē elegerit dn̄s offerz vnusquisq̄ qd̄ hab℥. Et sic per mariā dei matrē electā oīa debemus deo offerre ut docet Ber. Quidq̄d deo vis offerre p̄ os marie cōmendes.

¶ Sermo ¶ XIIII. Ad idem.

Domū maiestatis mee gl̄ificab⁹. scribit̄ Isa. lx. ⁊ applicat̄ ad honorē marie v̄ginis in hodierno festo. Thema q̄re in p̄cedenti s̄mone q̄ incipit̄. Pulcra es ⁊ decora. In v̄bis p̄missis ɔmendat̄ btā virgo maria a duob⁹. Prīo a diuinali inhabitatōe. Secūdo a speciali gl̄ificatōe. primū ibi. domuz maiestatis mee. scd̄m ibi. gl̄ificab⁹. Prīo dixi ɔmendat̄ btā virgo a diuinali inhabitatōe. cū dicit domū maiestatis mee. ¶ V Ipa est domus de q̄ canit ecclesia. Domus pudici pectoris tēplū repente fit dei. Reuera repente. q: cū dixit Lu. i. ad angelū. fiat mihi ſm v̄bū tuū. statim ɔcepit verū deuz ⁊ hoiem. vn̄ potuit dicere illud Eccl̄i. xxiiij. Qui creauit me requieuit in tabnaculo meo. Reuera inhabitauit hāc domū nouē mensibus. ut scribit̄ Sap̄. viij. Intrās in domū meā ɔq̄escā in illa. Hec ē dom⁹ de q̄ scribitur p̄uer. ix. Sapia edificauit sibi domum ⁊ excidit sibi colūnas septē. Et sunt septem dona sp̄ussancti. ut scribit̄ Isa. xi. Req̄escz sup eū sp̄us dn̄i sp̄us sapie ⁊ intellect⁹. ⁊c̄. Lu. i. Sp̄ussanct⁹ supueniet ī te. Hec ē domus dn̄i firmiter edificata hn̄ fundata. p̄s. lxxxvi. Fūdamenta ei⁹ in montib⁹ sanctis .i. sup potētia p̄ris. vt nō potuit cadere per

humanā infirmitatē. ut dr̄ Lu. i. Virt⁹ altissimi obumbrabit tibi. Sup sapiētia filij Sap. vij. Venit in me sp̄ūs sapie. ꝙ nō potuit cadere ꝑ ignorātiā. Gre. Quid ignorare poterat in q̄ eterna sapia ⁊ plenitudo diuinitatis inhabitauit. Sup bonitate sp̄ūssancti est fūdata hec domus sic ꝙ non potuit cadere per maliciam. Hec est domus diuine maiestatis. Mat. vij. Fūdata erat super petrā. i. diuinitatis sustētatōem. Bern̄. De⁹ fecit mariā potentē vt nos iuuare posset. fecit eā sapientē ut nr̄os defect⁹ ꝯgnosceret. clementē eā creauit ut nr̄e necessitati ⁊ indigētie succurreret. ¶ Dixi scđo cōmendat̄ btā virgo a speciali glorificatōe. cū dr̄. glorificabo. Reuera de⁹ omnipotēs hāc domū glīficauit tripliciter. prio ante tp̄us. scđo in tp̄e. tercio post tp̄us. ¶ X Prio glīficauit eā an̄ tp̄s. q̄r ab eterno eā p̄ordinauit ac p̄uidit. prouerb. viij. Dn̄s possedit me ab initio viaꝝ suaꝝ an̄q̄z q̄cq̄z faceret a principio. s. ad hūanā salutē. ab et̄no ordīata sū s. ad diuinā inhabitatiōꝫ. necdū erāt abyssi id ē anteq̄z hō cecidit in abyssum miserie ꝑ pc̄tm. ⁊ deinde in abyssum pene ꝓpter pc̄īꝫ p̄s. xli. Abyssus abyssum īuocat. i. cl̄pa causat penā. Isid. Si hō innocēter viueret nihil eū lederet. Et ego iā ꝯcepta erā. i. p̄uisa ꝯcipi. Ex illo patet ꝙ si hō nō peccasset eq̄ bn̄ deus incarnatus fuisset. licet sctūs Tho. pte. iij. tenet ꝙ nō. ¶ B Rn̄det̄ ꝙ nō assumpsisset corpus passibile attn̄ assumpsissꝫ carnē. Prio rōe p̄destinatōis m̄ris ab eterno. Scđo rōe dilectōis demōstrāde. Au. in li. de cathezizādis rudib⁹ dic̄. Que maior causa incarnatōis q̄z ut ōnderet incarnatōem et dilectōem suā in nobis. Nō nō minus dilexisset naturā innocētē q̄z peccātem. igit̄ ⁊c̄. Tercio rōe beatificatōis. Unde Leo i li. de fide. Cū hō sit ad btitudinem creatus. ⁊ beatitudo q̄ntū ad pt̄ē sensitiuā ꝯsistit in aspectu hūanitatis assumpte. sꝫ q̄z tū ad intellectiuā ex intuitu diuitatis. et sic ſm Leonē. Si hō nō peccasset eq̄ bn̄ de⁹ incarnatus fuisset. attamē homo ꝑfecte beat⁹ nō fuisset. q̄r nisi ſm aīam. sed aīa est pars ⁊ nō hō. Cū igit̄ aīa ⁊ corpus cōmunicēt sibi

actōes ⁊ passiōes ꝯueniēs est vt ꝯseq̄nter accipiāt p̄mia actionū. Ideo aīa beatificat̄ ex visiōe diuitatis. ⁊ corp⁹ ex visiōe hūanitatis. Iō Aug⁹. exponit illd̄ Ingredietr̄ et egredietr̄ ⁊ pascua inueniet. s. in ꝯtēplatōne diuitatis ⁊ visiōe hūanitatis. Et sic elegit eā ab eterno in m̄rem. ¶ Scđo glīficauit eam in tp̄e. ⁊ h̄ dupliciter. s. in tp̄e legis et in tp̄e gr̄e. Prīo in tp̄e legis p̄figurauit eā Vn̄ Ber. sup missus est. Nō moysi mōstratū est in rubo ⁊ igne Exo. iij. aarō in v̄ga et flore Nu. xvij. et gedeom in vellere et rore. Judicū. vi. Danieli i lapide Dan̄. ij. h̄ apte Salomō vidit in forti mlīere. Ezechiel i porta clausa post ⁊ an̄. Eze. xliiij. Scđo glīficauit eā in tp̄e gr̄e. q̄r sp̄ālem gr̄am ⁊ singularē ei ꝯtulit. et h̄ tripliciter. s. in ingressu. ꝓgressu ⁊ egressu. Prio i ingressu. q̄r eā a peccato originali p̄ſuauit. Scđo i ꝓgressu. q̄r eam speciali gr̄a ⁊ dignitate dotauit. Tercio in egressu. q̄r eā corp̄e ⁊ aīa in celū sublimauit. ¶ Dixi primo dignificauit eā in ingressu. q̄r eā a pc̄to originali p̄ſuauit. De q̄ vide sup̄ in ſmōe. Signū magnuꝫ. Scđo eā dignificauit in ꝓgressu. q̄r eā singulari gr̄a dotauit. Eccli. xxiiij. In me oīs gr̄a vie ⁊ veritatis. in me oīs spes vite ⁊ virtutis. Hieron̄. Ceteris sanctis gr̄a ꝑ ptes p̄stat̄. marie tota se infudit plenitudo gr̄e. Licet Jobēs baptista abundantē gratiaꝫ habuit ꝙ in m̄rem ⁊ p̄rem refluceret. q̄r ambo ceperūt gr̄am ꝓphetādi. attn̄ ab ip̄a virgine copiosior gr̄a. q̄r in omēs se diffudit. Bern̄. De plenitudine eius accipiūt oēs. iustus gr̄am. peccator veniā. angel⁹ leticiā. fili⁹ dei carnis subam. tota trinitas gloriam Ideo subdit Ber. Acuti⁹ intuemī quāto deuotōis affectu eā a nobis voluit honorari. q̄ totius gr̄e plenitudinē posuit in maria. Nam siquid spei. si q̄d gr̄e. si q̄d virtutꝭ in nobis est ex ea nouim⁹ redundare. hec ille. ¶ Tercio i egressu singulari dignitate eā nobilitauit. q̄r eā in matrē suā elegit. Anſ. O mira res. oīs creatura a deo est creata. sed dei natura ex maria nata. Iō d. Bern̄. O maria q̄nta est dignitas tua. tu facta es m̄r illi⁹ cui⁹ pater est de⁹. fili⁹ p̄ne charita

tis est corona tue castitatꝫ. Et Petr⁹ rauē.
O ꝟgo mēcūte fecienō natura sed gratia
Nō mirat᷑ Aug. Que ꝟgo tā casta ut essꝫ
ꝟgo post partū. q̄ tā sancta ut esset dei ma/
ter. hec sola potuit mē ꝛ ꝟgo vocari. Ter
cio dignificauit eā post tps. s. p̄ntis vite. et
h̄ est in egressu qꝛ eā cū corpe ꝛ aīa in celū
sublimauit. ut dic̄ Aug. ꝛ canit eccl'ia. Assū
pta est maria in celū. Hiero. Sic̄ in terrꝫ nō
est locus dignior vtero ꝟginali. q̄ xp̄m ce/
cepit dei filiū. sic nec in celo solio regali quo
dei fili⁹ mariā sublimauit. idcirco eā sic glī
ficauit. Ans. Nil tibi equale o dn̄a. nil cō/
parabile. om̄e qd̄ est aut sopra te est aut infra
te. sup̄ te sol⁹ de⁹. infra te om̄e qd̄ de⁹ nō est
B. Idcirco merito a nobis glorificāda ē
Prīo ꝓpter ei⁹ dignitatē. Eccli. xliij. Exal
tate eā qn̄tū potestis qꝛ maior est om̄i laude
vn̄ canit eccl'ia. Felix nāqꝫ es sacra ꝟgo ma
ria ꝛ om̄i laude dignissima. Hiero. Quid
nobili⁹. qd̄ sancti⁹. qd̄ digni⁹ mr̄e dn̄i. quid
splēdidi⁹ ea quā splēdor elegit glīe. candor
lucis eterne ꝛ speculū sine macula ab eterno
p̄destinauit. Aug. Quid nos tātilli. qd̄ nos
animo pusilli. si oīa mēbra nr̄a ꝟterent᷑ i li/
guas nec eā collaudare sufficim⁹. Secūdo
ꝓpter ei⁹ placabilitatē. Fortonat⁹ i omelia
Grati⁹ est obsequiū deo qd̄ marie ipendit᷑
qꝫ qd̄ sanctoꝝ cuilibet dirigit᷑. Hiero. i ser
mōe de assumptiōe. Si ore ꝓphetico dn̄m
in sanctis ei⁹ laudare iubemur. multo magꝫ
in veneratiōe btē ꝟginis marie matris ei⁹
Subdit idē. Nulli dubiū qn totū ad glīaꝫ
laudis ꝑtinet xp̄i qdquid ei honoris impē
sum fuerit. Tercio ꝓpter nr̄am salutē. Hi/
larius. Impossibile ē aliquē saluari pc̄torē
o virgo nisi ꝑ tuū auxiliū ꝛ fauorē. Chris.
Tribularer nimiū si marie nescirē patroci
niū. qꝛ nobis sibi nō est sal⁹. De quo Ans.
Nō est salus in mūdo nisi quē pepit virgo
Quarto debem⁹ eā glīficare ꝓpter nr̄aꝫ ne
cessitatē. qꝛ dicit Ber. Tu ꝓ singulis necci
tatibꝫ subuenis mr̄ dei. Tu ꝓ diuersitate
infirmitatū largiris diuersitatē medicinaꝝ
vt pateti miraculis. Ad insinuandū p̄sentē
festiuitatē esse celebrandā prīo est ostensūꝫ
Elsino abbati. cui succurrit i necc'itate tēpe

statis maris laborāti. Scd̄o subuenit sacer
doti cuidā adultero post mortē i faucibꝫ di/
aboli existēti eū eripiēdo. Tercio ꝯsolata ē
adolescentē nubere volētē eū ad castitatem
ꝯmonēdo. ut patet i historia hui⁹ festiuitatꝫ
Ideo Ans. dic̄. Nō est ver⁹ amator ꝟgīs
q̄ respuit colere festū ei⁹ ꝯceptōis.

Ex decreto ꝯcilij Basiliensis.

Acrosancta ec
clesia generalis sinod⁹ Basi
liensis ꝛc̄. Ad ꝑpetuā rei me/
moriā elucidantibꝫ diuie gr̄e misteria merce
dem gloriosam repromisit eterna pr̄is sapi
entia dū ait. Qui elucidāt me vitā eternā
habebūt. Nō etiā de btā virgine q̄ ipsam
pr̄is sapientiā dei filiū eternū in vtero ꝯtu
lit ac mūdo pepit sacrosancta legit ecclesia.
Nā qdqoid de dignitate ꝛ sublimitate ꝟ/
ginis mr̄is educit᷑ in lucē. h̄ nō est dubium
ad laudē ac honorē dei filij sui ꝑtinere. Et q̄
honorificāt mr̄em ꝛ sanctitatē mr̄is hono
rificāt ꝛ elucidāt glīosum nomē filij eius q̄
ipsam sanctificauit ꝛ repleuit gr̄a. Vn̄ si in
ceteris reb⁹ elucidatio ꝟitatis q̄ a dn̄o deo
est p̄clara merita parturit in ea re specialiter
fruct⁹ vberimos afferre sperāda ē. q̄ scīfica
tōem ꝛ dedicatōeꝫ tēpli illi⁹ ꝯcernit. in quo
an̄ secula āteqꝫ terra fieret ab et̄no sibi mā
siōem ordinauit prima ꝛ eterna ꝟitas. Id
circo maxime ꝯgruit ut pax habeat᷑ in q̄stio
nibꝫ ꝯcernētibꝫ sanctificatōem illius ꝑ quā
pax diffusa est i terris. Hacten⁹ ꝟo difficil᷑
questio in diuers᷑ mōi ꝑtibus ꝛ corā hac sā
cta sinodo sup̄ ꝯceptōe illius gloriose ꝟgi/
nis matris dei ꝛ exordio sanctificatōis eius
facta. quibusdam dicentibꝫ ipsam ꝟginem
ꝛ ei⁹ aīam ꝑ aliqd̄ tpus aut instans tēporis
subiacuisse actualiter originali culpe Aliqui
bus aūt ecōuerso dicētibꝫ. a pricipio creati
onis sue deū ipsam diligēdo gratiā eidē cō/
tulisse ꝑ quā ab originali macula illā bn̄issi/
mā ꝑsonā liberās et p̄seruās sublimioꝛ san
ctificatōis genere redemit. cum fūdaret eā
ipse altissimus. et ipsam fabricaret fili⁹ dī pa
tris. ut esset eius mater in terris. Nos au/
tē diligēter aspectis auctoritatibꝫ et ratōibꝫ

que iā a plib9 annis in publicis relatōibus ex pte vtriusq3 doctrine corā hac sancta sinodo allegate sunt. aliisq3 plurimis sup hac re visis ꝛ matura ꝯsideratōe pensatis doctrinā illā asserētē gl'iosam v̄ginē dei genitricē mariā p̄ueniēte ꝛ opante diuini numinis grā singulari nunq3 actualiter subiacuisse originali peccato. ꝫ immunē sp fuisse ab omni originali ꝛ actuali culpa. sanctāq3 ꝛ imaculatā tanq3 piā ꝯsonā cultui ecclīastico fidei catholice recte rōni et sacre scripture ab oībus catholicis approbandā fore tenendā ꝛ amplectendā diffinim9. Et declaram9 nulli de cetero licitū esse in ꝯtrariū p̄dicare seu docere. renouātes p̄terea institutōem de celebrāda ei9 ꝯceptōe. q̄ tā p romanā q3 p alias ecclias. vi. Id9 decēbris antiq̄ ꝛ laudabili ꝯsuetudine celebrat' statuim9 ꝛ ordinamus eandē celebritatē p̄fata die in oīb9 ecclesiis monasteriis et ꝯuentib9 xp̄iane religiōis sub noīe ꝯceptōis festiuis laudib9 colendā esse. Cūctisq3 fidelib9 v̄e penitētib9 ꝛ ꝯfessis ea die missarū solēniis. c. dies. primis atq3 scd̄is vesperis totidē. s̄moni vero v̄bi dñi de ea festiuitate interessentib9. cl. dies cōcessione ꝑpetuis tp̄ib9 duratura de iniunctis sibi penitētiis hec sancta sinodus elargit'. Datū Basilee in nr̄a sessiōe publica. in ecclesia maiori Basiliensis solēniter celebrata. xv. kalēdas octobris. Anno a natiuitate dñi. M. cccc. xxxix.

De sancto Thoma apostolo

Sermo XV.

Beati qui non viderūt ꝛ crediderūt. scribit' Iohā. xx. et legit' ad honorē sancti thome in festo hodierno. Thema. Uidem9 q̄ nō est tutū tpe noctis ire sine lumie. q2 ē cōmune ꝓuerbiū. Nox nulli9 est amica. C Sp̄ualiter. p noctē intelligit' p̄ns vita que nulli9 ē amica. h̄ est neminē securat. ut dicit' Eccl'e. ix. Nemo scit an amore vel odio dei dignus sit. sed oīa in futuꝝ s̄uant' incerta. Et nemo est qui sp viuat ꝛ q̄ diu9 dei habeat fiduciā. q2 nescit hō finē suū. sed sic pisces capiunt' hamo ꝛ aues laq̄o ꝯp̄hendunt' sic capiunt' hoies ī tpe malo. Signāter his qui vadūt sine lumine fidei. De quo lumīe habetur Iohan. xii. Adhuc modicū lumē in vobis est. id ē modica fides. Nam sicut lumē ardens assecurat hominē ne offendatur. ut habet' Iohan. xi. Si quis ambulat in die non offendit. quia lucē mundi videt. si autē ambulauerit in nocte offēdit quia lux nō est in ea. hoc est. qui ambulat in infidelitate ille est in periculo offensiōis. id est dānatōis. Iohā. iii. Qui nō credit iā iudicatus est. id ē iā habet causam sue damnationis. quia nō credit in noīe vnigeniti filii dei Hoc est iudiciū quia lux venit in mundū. id ē vera fides xp̄iana. et dilexerūt homīes magis tenebras. i. infidelitates q3 lucē. vt iudei ꝛ pagani qui ambulāt in tenebris infidelitatis. ꝓpter qd̄ verū deum nō cognoscunt. q2 habet' in cano. xxiiii. q. i. q2 ex sola. Quia nisi qs soliditatē fidei tenuerit deū ꝯgnoscere nō pt. et p ꝯseq̄ns claritatē eterne patrie nō videbit. Ideo Aug9. de v̄bis dñi. Ambula p fidem ꝛ ꝑuenies ad speciē Nemo gaudebit in patria nisi quē fides cōsolatur in via. quia scribit' Thob. ii. Uitā expectamus quā deus daturus est his qui fidem suā nunq3 mutāt ab eo. Nam fides ꝑducit hominē ad beatitudinē. ut dixit saluator Marthe Iohā. xi. Si credideris videbis gloriā dei. Et sic hic Thome. Beati qui nō viderunt ꝛ crediderunt ꝛc̄. In summa euangelii duo innuunt'. Primo innuitur segregatio Thome periculosa. Secundo subiūgitur apparitio christi gratiosa primū. ibi. Thomas nō erat cū eis quādo venit ih̄s. secundū ibi. post dies octo.

De primo dicit. In illo tēpore. scilicet i die resurrectōnis Thomas qui dicitur didimus nō erat cum eis. scilicet cum aliis discipulis christi quando venit ih̄s. D

Pro quo sciendū. hoc nomē thomas habet quadruplicē interpretationē. Primo Thomas interp̄tat' geminus. Scd̄o thomas dicit' a thomos grece quod est diuisio latine. Tercio interp̄tatur abyssus. Quarto dubius. hec omnia nō debent adesse quādo venire debet ih̄s per grām in mentem.

Primo dico thomas interp̄taȓ geminus. q̄ŋ gemino sensu.i. duplici sensualitate voluit experiri xp̄i resurrectōez.s. visu ꝛ tactu qꝛ dixit. nisi videro ī manib̄ ei⁹ fixurā clauoꝝ ꝛ mittā digitū meū in latus ei⁹ nō credā. Ecce voluit videre ꝛ palpare. Spūaliter. ꝛ sic geminatio ꝯsolatōis dꝫ abesse sibi eius p̄ grām dꝫ nobis apparere. qꝛ hō nō debet insistere duplici ꝯsolatōi. vicꝫ corp̄ali ꝛ spūali. Gre. Delicata est diuia ꝯsolatio nō daȓ admittētib̄ alienā. p̄s. spreuit alienas ꝯsolatōes p̄ter diuinā dicēs p̄s. lxxvi. Renuit ꝯsolari aīa mea: memor fui dei ꝛ delectatus sum. ꝛ exercitatus sum ꝛ defecit spiritus me⁹. Anticipauerūt vigilias ocli mei turbat⁹ sum ꝛ nō sum locut⁹. Nā vtraqꝫ simul stare nō p̄t. De q̄ Bern̄. Impossibile est aīam repleri delicijs spūs ꝛ corp̄alibus delectatōib̄. ut figuraȓ Exo. xvi. vbi diciȓ Mānā nō dabaȓ filijs israel durāte farina egipti. sed ea cōsumpta dabaȓ māna. Spiritualiter. p̄ farinā egipti intelligiȓ corp̄alis siue mūdialis ꝯsolatio. illa nō stat cū manna id ē cū ꝯsolatōe diuia. De quo Bern̄. Erras si te spiritū veritatis suscip̄e putas: et carnalib̄ ꝯsolatōib̄ nō cōtradicis. Vn̄ dn̄s discipulis suis in corp̄ali sua p̄ñtia delectātib̄ dixit. Joh. xvi. Expedit vobis vt ego vadam. si em̄ nō abiero p̄aclitus nō veniet. Sup̄ quo Bern̄. dicit. Si carni dn̄ice inherētes spūsancto discipuli repleri nō poterant donec tolleret ab eis. quō carni tue vel aliene spurcissime inherēs putas te spiritū suauitatis posse recip̄e. Jō p̄s. xxxvi. Delectare in dn̄o ꝛ dabit tibi petitōnes cordis tui. Ideo thomas. i. gemina ꝯsolatio nō debet adesse. Scd̄o thomas d̄r a thomos grece qd̄ est diuisio latine. ad designandum ꝙ si xp̄us debet apparere p̄ grām tūc diuisio seu segregatio ab ecclesie vnitate vl' a bonoꝝ societate nō dꝫ adesse. qꝛ scribiȓ in canone. xxiiij. q. i. Alien⁹ est ꝛ p̄phan⁹ nō habens deū p̄rem q̄ nō tenet ecclie vnitatem. Nā sic ramus fract⁹ ab arbore nō p̄t germinare. ꝛ sic talis abscisus ab ecclie vnitate n̄ p̄t in bonis op̄ib̄ fructificare nec grām dei habere. saltē gratū facientē. Unde Aug. ꝛ habeȓ in cano. i. q. i. eos q̄. Extra catholicā ecclīam nō est spūssancti grā. Ergo scd̄o n̄ debet esse segregatio a bonoꝝ societate. quia valde vtile est esse cū bona societate. Nā multa emolumēta ab hac ꝓueniūt. Primū est acquisitio scītatis. p̄s. xvij. Cū sācto scūs eris. Nam si tāta est virtus societatis vnius p̄sone cum altera ꝙ dicit ap̄ls. i. ad Chorin. vij. Sanctificaȓ vir infidelis p̄ mulierē fidelē. q̄nto magis sanctificaȓ qs cū societate bonoꝝ multoꝝ. Ideo Isi. dic̄. Bonā societatē quere. si es soci⁹ cōuersationis eris et socius virtutis. Secūdū ē accensio charitatis. Nam sicut vn⁹ carbo frigidus accendiȓ cum multis alijs ardētibus ita tepidi ꝛ frigidi in charitate ex societate ꝛ cōmunicatōe multoꝝ feruentiū calefiūt. De quo Eccl's. iiij. Unus quō calefiet. sꝫ si fuerint duo fouebunȓ mutuo. Nam sic res igniri nō p̄t nisi applicetȓ igni. sic serui dei nō meli⁹ inflāmanȓ nisi simul habitādo. De q̄ Aug. sup̄ Exo. Qui bonis adheret exēplo operis accendiȓ in amore virtutis. ut habeȓ in cano. xli. dist. vbi diciȓ. Societas requirit cōcordiā moꝝ. Terciū est corroboratio bonitatis. De quo ꝓuer. xxvij. Ferrū ferro acuitur. sic homo acuit faciē amici sui. s. corroborando. Et ꝓuer. xviij. Frater qui adiuuatur a fratre quasi ciuitas firma. Sic̄ em̄ in ciuitate vnus murus aliū corroborat. sic in congregatōe bonorū vnus aliū ꝯfirmat ꝙ nō potest vinci ita cito temptatōe. Nam sicut lupus citius inuadit vnā vagantem ouē q̄ꝫ in grege existentē. ꝛ sic diabol⁹ citi⁹ temptat solitariū q̄ꝫ in cōgregatōne bonoꝝ situatū. Et etiam citi⁹ cadit. qꝛ dicit Ber. in ep̄la ad Sophiā virginē. Malū qd̄ nemo videt nemo arguit. et vbi non timeȓ reprehensor citius accedit tēptator. Jō Eccl's. iiij. Melius est duos simul esse q̄ꝫ vnū. scꝫ causa corroboratōnis. Quartū bonuꝫ qd̄ ꝓuenit ex bona societate est subleuatō cadētis. Unde Eccl's. iiij. dicitur. Si vnus ceciderit alter ab altero fulcietur. Ibidē. Ue homini soli. quoniā si ceciderit non hꝫ subleuantē se. quia p̄ exemplum corrip̄iȓ vita sua. Et ꝓpter oratōem bonorū domin⁹ dat

sibi grãz resurgẽdi. Ideo Hiero. dic. Im possibile est multoꝝ pces nõ exaudiri. Nã sic scribit Iaco. v. Multũ valet depcatio iusti assidua. si iusti. amplꝰ multoꝝ iustoꝝ Quintũ est indulgẽtia diuine vltõis. qꝛ deꝰ citius indulget peccãti in bona ꝯgregatõne existẽti. qḋ patet Geñ. xviij. vbi angelꝰ dixit Abrae. Si inuenero in sodomis q̃nquaginta iustos submersionẽ dimittã. etiam si decẽ iustos inueniã non subuertat. Ecce si rõe societatis bone tã modice paratꝰ fuit deus pcere tãte multitudini ꝛ i tãtiꝫ scelerib° nũquid nõ pcet paucis malis ꝓpt societatẽ bonoꝝ. Sextũ bonũ est p̄ñtia xp̄i saluatoꝛiꝫ qui dixit Math. xviij. Ubi duo vel tres in nomĩe meo ꝯgregati fuerint ĩ medio eoꝝ sũ. Et sic xp̄us venit in ꝯgregatõem bonoꝝ discipuloꝝ suoꝝ. Sed thomas nõ fuit cũ eis ergo xp̄i p̄sentiã nõ vidit. ꝛ p totã octauam vera fide resurrectõis xp̄i caruit. Ecce q̃ntũ malũ sequebat ꝙ diuisꝰ fuit a societate bonoꝝ. Septimũ emolumentuz est exauditio orõis. nã saluatoꝛ dixit Mat. xviij. Si duo ꝯsenserint de q̃cunq3 re petierint fiet eis a patre meo. q̃nto magiꝫ vbi magna multitudo. Nam abbas citꝰ audit totũ ꝯuentũ ꝙ vnũ fratrẽ depcantẽ. ꝛ sic deus. Unde i collectis de oĩb° sanctis. multiplicatis intercessorib° largiaris. Ergo cõmunes orationes sunt valde efficaces. Quas etiã affectauit sctũs paulꝰ ad Ro. xv. dicẽs. Adiuuetiꝫ me orõib° vr̃is. Nam talis orõ est q̃si elemosina sp̃ũalis quã quis p necessitate ꝓximi facit. et est valde acceptũ deo cũ quis ex charitate fraterna facit. De q̃ Chris. sup Matheũ. Pro se orare est necessitatiꝫ. p aliis autẽ orare est fraterne charitatiꝫ. Nã melioꝛ est oratio quã charitas ꝯmẽdat ꝙ illa quã necessitas trãsmittit. Idcirco cũ deuotõne ꝛ ex dilectõe p aliis est orandũ. qꝛ d. grc. i mora. Q̃nãto quis deuotiꝰ p aliis intercedere nitit. tãto citius p se exaudiri meret. qꝛ tũc implebit illud p̄s. xxxiiij. Orõ mea in sinũ meũ ꝯuertet. Octauũ bonũ est assecuratio in agõe mortis. qꝛ magis secure recedit ab h̄ seculo ꝙ si solꝰ esset. Ideo i claustris ꝯuocant fratres et sorores ꝛ exhortantur ad orandũ p infirmo in agõe laborante quia et dyabolus maxime tẽptat hominem quia scit si eũ ceperit amplius ei effugere ñ poterit. Ergo necessariũ est ibi habere bonã societatẽ ꝓpter maiorẽ securitatem. Exemplũ legitur de quodã heremita cui reuelata fuit hora mortis. quid fecit ip̄e. accessit ad ꝓpinquum cenobiũ: petẽs se recipi in eoꝝ consortiũ. Tunc abbas exhibuit se grauem ꝓpter eius senectutẽ et debilitatem: timens ne esset fratrib° grauamen. Hoc ille considerans respondit abbati. Pater ne timeas tis quia cito moriar ut mihi reuelatum est Cui abbas dixit. Cur vis tunc intrare statũ nostrũ. respondit. vt essem securioꝛ in bona societate ꝓpter trãsitum periculosum per nescẽs latrones infernales. p̄s. lv. Ipsi observabunt. id ẽ insidiabunt calcaneo eiꝰ. i. infirme vite. Ideo necessariũ est bonoꝝ cõsortiũ. De quo Tullius. Cum illis cõuersare qui possent te meliorẽ facere. Legit nãq3 in vitaspatrũ. Sicut surculus insitꝰ arbori sic homo in bona societate. qꝛ trahit ad se virtutẽ ꝛ immutat totã naturã arboris. Et hoc placet deo. s. meliorari a bona societate. De quo Chris. Nichil adeo gratũ sicut viuere ad cõmunẽ vtilitatẽ. Et sicut bona societas multa bona adducit. sic mala societas ad multa mala pducit. Dicit nanq3 Chris. Nil tam nociuũ sicut ꝯsortiũ malorum. De quo poeta. De consorte malo fit mens tua sepius egra Ideo Isido. in sino. Melius est habere maloꝝ odiũ ꝙ consortium. Ideo scribit Nu. xvi. Recedite a tabernaculis impioꝝ. nolite tãgere ea que ad eos ptinent. id ẽ. nolite cõmunicare malignis eoꝝ operibus. Prouerb. i. Si te lactauerint peccatores ne acquiescas eis. pedes eñ eoꝝ ad malũ currũt. Sꝫ a consortio bonoꝝ nõ est recedendũ. qꝛ si thomas in ꝯsortio aploꝝ pmãsisset xp̄m vidisset. ꝛ tã diu in infidelitate non pmansisset. ¶ F

¶ Tercio h̄ nomẽ thomas interp̄tat abyssus quia nimis ꝓfunde et p̄sumptuose voluit scrutari resurrectõem xp̄i quam pie debuit credere. Et ꝓpter illã p̄sumptõem nõ apparuit sibi xp̄us vsq3 ad octauã resurrectõis.

⁊ nõ affuit Thomas cũ primo xp̃us discipulis apparuit in exẽplũ ꝙ p̄sumptiõi debet adesse si nobis xp̃s p̄ grãm dꝫ apparere. Sp̃ualiter primo nõ dꝫ hõ p̄sumere de misericordia dei. Unde Eccli. v. Ne adijcias peccatũ sup peccatũ. nec dicas. mi̾satio dei magna ẽ multitudĩs peccatoꝝ meoꝝ miserebit̾. Misericordia enim ⁊ ira cito ab illo ꝓximãt. ⁊ in peccatõres respicit ira illiꝰ. qꝛ dicit p̄s. cxi. Misericors ⁊ miserator ⁊ iustꝰ dñs. ¶ G Primo mi̾icors ponit. s. ad suscipiẽdum penitentẽ. post h̾ subdit. iustus. s. ad puniẽdũ delinquentẽ. Jõ Eccli. v. Ne tardes cõuerti ad dñm deũ tuũ. ne differas de die in diẽ. subito enĩ veniet ira illiꝰ ⁊ in t̄pe vindicte disp̄det te. Scd̾o nõ de fortitudine. qꝛ scribit̾. i. Reg. ij. Non i fortitudine sua roborabit̾ vir. ⁊ Judith. vi. Presumẽtes de se ⁊ de sua virtute gl̾iantes humilias. Nũquid lucifer fortissimus. samson robustissimꝰ ⁊ ceciderũt. qꝛ de seip̄is p̄sumpserũt. Jõ Eccli. xxxvij. O p̄sumptio neq̄ssima vnde creata es. q. d. q̄d habes de te boni. Jdeo ad Gala. vi. Si q̄s existimat se aliq̄d esse cũ nihil sit ip̄e se seducit. ⁊ Ro. i. Euanuerũt in cogitatõibꝫ suis. ¶ Tercio nõ p̄sumas de bona societate ꝙ ꝓpterea es securꝰ ꝙ cũ veris religiosis habitas. Nã iudas fuit vnus de duodecim. ⁊ tñ saluator dixit de eo Jo. vi. Nõne duodecim elegi ⁊ vnꝰ vestrũ ẽ dyabolꝰ. Silr̄ Nicolaꝰ fuit vnꝰ de septẽ dyaconibꝫ. et primus ĩ heresim cecidit. ⁊ dixit simplicẽ fornicatõem nõ esse pctm̃. Similit̾ Esau filiꝰ Jsaac ⁊ frater Jacob electi. ⁊ tñ fuit reprobatꝰ a dño. iuxta illd̾ Malach̾. i. Jacob dilexi esau autẽ odio habui. Et sic thomas fuit vnꝰ de duodecim. Mat. xxiiij. Erũt duo in lecto vno. i. ĩ vna societate cõtemplatiua. ⁊ vnꝰ assumet̾ ⁊ alter relinq̄t̾. ¶ Quarto nõ p̄sumas de loci dignitate. nã lucifer i celo peccauit. Adã in p̄adiso ⁊ thomas in terra ih̾rlm ⁊ in domo dñice cene ⁊ gl̾iose dñice resurrectõis discredidit. Jdõ scribit̾ in cano. xl. di. Nõ loca aut ordines creatori nr̃o nos ꝓximos faciũt. sꝫ nos aut merita bona ꝯiungũt aut mala disiungunt. Reperiunt̾ enĩ q̄ die noctuqꝫ in eccl̾ia iacent. p̄ hoc tamẽ meliores nõ existũt. quia dicit Gre. et habet̾ in cano. xl. di. quelibet. Quelibet occulta loca sine gr̃a infusa aĩam saluare nõ p̄nt. Ratio Ebrik. qꝛ locꝰ ñ sanctificat hoĩem sed hõ locũ. Propter q̄d inquit Ber̄. in li. de floribꝫ. Nõ ih̾rlm fuisse sed ih̾rlm bene vixisse laudandũ est. ¶ Quĩto nõ p̄sumas te securũ de scientie et intelligentie claritate. Nam Salomõ sapientissimus ⁊ dauid eximius peccauerũt. et multi sunt q̄ de salute salomõis desp̄rãt. sic sctũs Thomas discipulꝰ summi mgr̃i ih̾ũ xp̄i. et tñ p̄missus est dubitare de articulo fidei. s. resurrectõis xp̄i. ergo nõ est p̄sumendum de sciẽtia. i ad Corin. viij. Scientia inflat. charitas edificat. Jdeo Jsi. li. ij. de sum. bo. c. i. Meliꝰ est studiũ viuẽdi bñ ꝙ̃ multa sciẽdi. qꝛ seruus sciẽs volũtatẽ dñi ⁊ nõ faciẽs vapulabit plagis multis. Luc. xij. eo ꝙ scribit̾ Jaco. iiij. Bonũ sciẽti ⁊ nõ faciẽti peccatũ est illi. ¶ Sexto nõ p̄sumas te securũ ex feruida volũtate. de q̄ Ber̄. ad eugeniũ papã. Noli nimis credere affectui tuo. nihil bonũ fixũ q̄d nõ negligẽtia ⁊ t̄ps abolescat. Sic fuit thomas prius ita feruidus in volũtate ꝙ dixit Joh̾. i. Eamus et moriamur cũ eo. Et Petrꝰ qui cũ feruore ⁊ vera intentõe dño dixit Math̾. xxvi. Paratus sum tecũ mori ⁊ in carcerẽ ire. ⁊ postea negauit eũ. Credo ꝙ princeps ap̄l'orũ p̄missus est ita faciliter negare. vt nos erudiamur in nos nõ cõfidere: sed totũ deo cõmittere. ¶ Septimo nõ p̄sumas te securũ ex maxima dñi familiaritate eo ꝙ nimia familiaritas aliquãdo cõtemptum parit. Et multi dulcissime deũ gustantes ac diuĩs illuminati lumine lapsi sunt. De quo ap̄lus ad Hebre. vi. Gustauerũt donũ celeste ⁊ p̄ticipes facti sunt sp̄ũssancti. gustauerunt nichilominus bonũ dei verbũ. virtutesqꝫ seculi venturi ⁊ p̄lapsi sũt ⁊c̃. Ut legit̾ in vitaspatrũ. ꝙ quidã frater in heremo p̄uenit ad tantã p̄fectõem ꝙ angeli loquebant̾ ei. ⁊ portabant ei singulis diebus vnum albũ panem ponentes sup eiꝰ mensam q̄ vesceretur. Factũ est dyabolo instigante vt ascenderent cogitatõẽs libidinose in corde eius

quibꝫ a pricipio nõ cessitit. sed in eis dele/
ctatus venit hora ꝙ ad mẽsam vadẽs inue
nit panẽ pollutũ. Iterũ alijs diebꝫ cogitati/
onibꝫ malis occupatꝰ ꝑuenit ad ꝯsensũ et
nõ aduertit. hora nona volẽs prandere in/
uenit panẽ quasi a porcis corrosum ⁊ valde
maculatũ. Tũc in se reuersus meditatꝰ est
tñ nullũ brutũ est in cella tua sed heu bruta
les cogitatiões delectatiões et ꝯsensus fuerũt
cause illiꝰ: ⁊ incepit flere. attñ inq̃ntũ fleuit
⁊ penituit ista gr̃a prior in dulcedine panis
nunꝗ̃ redijt. Ideo Greg. xxix. mora. Se/
pe quẽ tẽptatio nõ supauit securitas strauit. Octauo nõ ꝑsumas ex meritorũ mul
tiplicitate. Bern. Nõ sunt talia merita ꝓp
ter que datr̃ vita eterna nisi ex dei gr̃a. saltẽ
de ꝯdigno. Nam sicut nõ sunt ꝯdigne pas/
siones huiꝰ tẽporis ad futurã gloriã. sic nec
sunt ꝯdigne opatiões. H. Sed d. quid
faciemus. ociabimur. Rñdet Ber. nõ. sed
merita habere cures ⁊ in misericordia dei nõ
desperes. qꝛ h̃ est totũ meritũ hoĩs si spẽ
in deo ponis. bona tua deo tribue. mala tibi
q̃nto tibi vilior: tãto corã deo maior. Ideo
Cassio. sup ps. lxxij. Nil securiꝰ ꝗ̃ ꝙ totũ
illi ꝯmittimꝰ qui omnia ꝓfutura nouit ꝑ/
stare suis cultoribꝫ. Idcirco dies apparitionis gr̃e dei est cognitio ꝓprie vilitatis ꝗ̃ꝓ
ni sumus ad lapsum. ⁊ de nullo bono pute/
mus nos securi. ⁊ hũiliemus aĩas nostras
corã deo. qꝛ deꝰ supbis resistit. hũilibꝫ autẽ
dat gr̃am ⁊ nõ ꝑsumptuosis. I. Quar
to thomas interp̃tatr̃ dubius h̃c vidimus.
⁊ sic dubietas ẽe nõ dꝫ adesse in aduẽtu gr̃e
Jaco. i. Si ꝗs indiget postulet a deo in fide
nihil hesitãs. Dicit eñ Ber. tractãs illud
Josue. i. Omnẽ locũ quem calcauerit pes
vester vr̃ erit: exponit dicens. Quantũ pe
dem fiducie in dñm posuerĩs tm̃ obtinebis
⁊ possidebis. qꝛ fides magna meretr̃ magna
Ergo thomas. i. dubietas nõ dꝫ adesse ap
paritiõi gratie dei.

Sermo XVI. Ad idem.

D Ominus meus
⁊ deꝰ meꝰ. scribitr̃ Joh. xx. ⁊ legitr̃
ad honorẽ sancti Thome in festo
hodierno. Uidemus ꝙ aliter aspiciunt
in speculũ hoĩes magni ⁊ senes intelligẽtes
⁊ aliter pueri. qꝛ magni ita se speculantr̃ ꝙ
sufficit eis videre ꝓpriã formam in speculo.
Sed pueri volũt ipm̃ speculũ frãgere ⁊ ali
q̃n tãgere. ⁊ dũ frangitr̃ in duas ptes videntur due imagines. dũ aũt integrũ est specu
lum videtr̃ tm̃ species vnius imaginis.
Spũaliter p speculũ intelligitur xp̃s. Nã
sicut in speculo sunt duo. vicz plumbũ ⁊ vi
trũ. sic in xp̃o humanitas ⁊ diuinitas. naz
plumbũ causat reflectiõem. et sic humani/
tas vitiõem. Baruch. iij. In terris visus
est ⁊ cũ hoĩbꝫ ꝯuersatus est. Plũbum enim
cũ in fornace ponitr̃ cũ argento. plumbũ cõ
sumitr̃ argentũ viuo manet. Sic humanitas
in crucis fornace posita fuit ⁊ obijt: diuini/
nitate ꝑmanẽte illesa. Hoc speculũ xp̃s ha
buit purũ vitrũ. i. deitatem. De quo Salo
mon Sap. vij. Cãdor est lucis eterne ⁊ spe
culũ sine macula. Hoc speculũ sufficiebat
aplĩs videre ⁊ videntes gauisi sunt. Sed
beato thome tãꝗ̃ puero nõ sufficiebat vide
re nisi palparet. Sed sic speculo integrõ ma
nente relucitat vna species. sic xp̃o integro
manente in vita apparuit imago humani/
tatis. sed fracto p mortẽ in passiõe appatu
erũt due imagines. s. diuinitatis ⁊ hũani/
tatis. De quo saluator Joh. viij. Cũ exal/
taueritis filiũ hoĩs tunc ꝯgnoscetis qꝛ ego
sum. s. deus et hõ. Sic cognouit Thomas
q̃n speculũ erat fractũ duas imagines. id ẽ
duas naturas in xp̃o. s. diuinitatis ⁊ hũa
nitatis dicẽs. Dñs meꝰ et deꝰ meꝰ. In
summa euãgelij duo innuuntr̃. Primo du/
bitatio thome ꝑmissiua. ibi. thomas nõ e/
rat cũ eis. Scd̃o apparitio xp̃i reiteratiua.
ibi. post dies octo iterũ erãt discipuli ꝯgre/
gati. De primo dicit. In illo tp̃e. s. i die pa
sce Thomas nõ erat cũ eis q̃n venit ih̃s. qꝛ
singulariter abijt in locum specialem. K
Nota singularitas est duplex. s. bona ⁊ ma
la. Bona q̃n aliq̃s sepatr̃ ab his q̃ male vi/
uunt. h̃ est laudandũ. ⁊ docetr̃ in cano. xlv.
di. Recedite immundũ nolite tãgere. qꝛ q̃
tetigerit picẽ inquinabitr̃ ab ea. Eccli. xiij.
Sic q̃ ꝯuersatr̃ malis ⁊ immũdis hoĩbꝫ. õ

quo p̄s.xvij. Cū sancto sctūs eris ⁊ cū per
uerso querteris. Ideo puer.i. Si te lacta-
uerint pc̄tores ne acquiescas eis. Poeta.
De ꝯsorte malo fit mēs tua sepꝰ egra. Hoc
ꝯsiderātes dei sancti ut Anthoniꝰ et alij re
liquerūt ꝯuersatiōem mūdi ⁊ intrauerunt
heremū ⁊ edificauerūt monasteria. sic ad-
huc nō decēt claustrales intrare mundū. ut
habeᷣ in cano. xvi. q. i. Si cupis esse mona
chus qd facis ī vrbibꝫ. Sed eis est ꝯsulen
dum sic angelꝰ ꝯsuluit Loth. Gen̄. xviij. di
cens. Surge ne peas ī ciuitate scelerꝫ hꝰ.
s. mūdi. Nā totus mūdꝰ ī maligno positꝰ ē
i. Joh. v. Idcirco signanter maloꝝ ꝯsortia
sunt declināda. iuxta illō Nu. xvi. Recedi
te a tabernaculis impioꝝ. nolite tāgere que
ad eos ꝑtinēt. ne inuoluamī peccatꝫ eoꝝ. et
illa singularitas ē bona. Jsi. in sino. Meliꝰ
est hr̄e maloꝝ odiū ꝙ ꝯsortium. Talis fuit
p̄s. dicēs p̄s. xxv. Odiui ecc̄iam malign̄
tiū ⁊ cū impijs nō sedebo. Alia ē singulari
tas mala cū hō nō seruat ꝯsuetudinē bono-
rū cū quibꝫ habitat. Unde in cano. xli. dis.
Quisqꝫ excedit metas ꝯsuetudīs bonoꝝ in
ter q̄s viuit supsticiosus est vel ypocrita. qꝛ
dic Aug. et habeᷣ in cano. xi. di. In his re
bus de qbꝫ nil certi statuit diuīa scriptura
mos ppli dei ⁊ ꝯsuetudo ꝓ lege est suanda.
Et sic puaricatores legū diuinaꝝ. ita ꝯtēp
tores ꝯsuetudinū ecclesiaꝝ sunt cohercēdi.
Silr̄ singularitas intelligētie scripture ma
la est. ut habeᷣ in cano. xxiiij. q. iij. ī fine vbi
diciᷣ. Quicūqꝫ scripturā sacrā aliter intel
ligit ꝙ spiritussancꝰ flagitat licet ab ecc̄ia
non recedat tamē hereticus appellari potest
Ideo hortaᷣ nos aplus ad Heb. xiij. Do
ctrinis varijs ⁊ ꝑegrinis nolite abduci. eo
ꝙ dicit Inno. papa. et habeᷣ in cano. dist.
xi. Quis nesciat. Ab oībꝫ debet obserua-
ri qō sancta romana obseruat ecclesia. quia
ꝰm san. tho. in. ij. ij. q. x. Maximā autorita
tem hꝫ ecc̄ia q̄ ab oībꝫ est imitāda. qꝛ qui
ecc̄iam nō audierit sit sic ethnicꝰ ⁊ publi-
canus. Cui alludit Gre. dicēs. Peccatū
paganitatꝫ incurrit q̄ ecclesie sancte ꝑ īobe
dientiā ꝯdicit. ꝓpᷣ qō scribiᷣ ī cano. xxiiij.
q. i. c. rogamꝰ. Aliō ꝙ romana iubet ecc̄ia
nec sentire nec ꝑmittaᷣ dicere. Ideo collau
dat p̄s. vnitatē dicens p̄s. cxxxij. Ecce ꝙ
bonū ⁊ ꝙ iocundū habitare fratres in vnū
Pro qua quidē vnitate rogauit xp̄s Joh.
xvij. Rogo p̄r ut vnum sint sic ego ⁊ tu v-
num sumus. Et ab hac vnitate sepauit se
thomas nō credēs resurrectōez. cui cū alij
discipuli dixerūt. vidimus dn̄m. respōdit
nisi videro ī manibꝫ eius fixurā clauorum
⁊ mittā digitū meū in locū clauoꝝ. ⁊ mittā
manū meā in latꝰ eiꝰ nō credā. Augꝰ. Jlla
dubitatio ꝑmissa est ꝓpᷣ nos. qꝛ deꝰ ē adeo
bonꝰ ꝙ nullū malū ꝑmittit qn̄ bonū ex eo ef-
ficere velit. L. Nā licet dubitatio in se
fuit mala tn̄ bonū venit ex ea. qꝛ nr̄e fidei fir
mitas. De q̄ Gre. ī omē. hodierna. Plus
valet nobis Thome incredulitas ꝙ marie
magdalene repentina fidelitas. qꝛ dum ille
palpādo ad fidē reduciᷣ nr̄a mēs oīi dubi
tatōe postposita ī fide solidaᷣ. Nā sic dispen
satiue voluit mr̄em suā despōsare ut spōsus
esset testꝫ v̄ginitatꝫ. sic discipulū dubitare
ꝑmisit ut esset testis de resurrectiōis. Eru-
bescāt igiᷣ vesani q̄ beatū thomā minorē ali
is aplis putāt eo ꝙ dubitauit. cum tn̄ eius
diuturna dubitatio nr̄e fidei fuit ꝯfirmatū
Idcirco in hoc alijs fuit ꝑfectior in q̄ nobis
vtilior. De q̄ legiᷣ exemplū de q̄dā sim-
plici rustico q̄ in die aploꝝ venit ad ecc̄iaꝫ
volēs sibi sorte eligere aplm̄ iuxta doctrinā
pape Celestini in sermone vbi dic. Unusqꝫ
qꝫ fideliū aliquē aploꝝ sorte eligat cuiꝰ lau
dibus iugiter deseruiat ⁊ intēdat. Et cū car
tule fuissent ei apposite rapuit cartulā cum
nomine sancti thome. qō cū a p̄sbitero di-
dicisset, piecit cartulā cū indignatōe dicēs.
Nolo hūc dubitātē hr̄e sꝫ vnū d̄ dignīori
bus. cūqꝫ cartā eandē scd̄o ⁊ tercio modo
sumpsisset ait. Si aliū hr̄e nō possum. nec
illi seruire volo. Plebanꝰ autē ꝓpter laici
simplicitatē dissimulās ait. Vade ꝗ̄rm ibi
inuenies potiorē. qō ⁊ rusticꝰ ꝓmisit. Cō-
tigit post ꝑuū tpus q̄sdā de prochia illuc se
trāsferre. Qō ille audiens disposuit se ro-
gans vxorē ꝓ licētia ⁊ cū illis ꝓfectus est.
Cūqꝫ ī mari laborarēt nauigādo. ventū va
lidū obuiā habuerunt. ita ut iā pene de vita

desperarēt. inuocauerunt diuinū auxiliū et
sortes mittūt cui⁹ esset culpa q̄ i mari ꝑi/
rent. ⁊ cecidit sors sup rusticū ꝑdictū. At
illi ligauerūt eū sup asserē ⁊ i mare ꝓiecerūt
⁊ statim trāq̄llitas est secuta. Nocte igit̄
venit sctūs Thomas ad illū dicēs. Velles
illū venerari qui te liberaret ⁊ ihrl'm duce
ret. Cui ille. O q̄ libenter. statim ille ma/
nu accipiēs eū ⁊ ad terrā ꝑducēs ⁊ cū eo ā/
bulās ⁊ ꝑueniēs ad q̄ndā villā dixit. Ma/
ne ciuitatē ingredere ⁊ inuenies q̄d deside
ras. ⁊ sic ab eo recessit nec sibi indicauit q̄s
esset. Ille mane intrauit ciuitatem ihrl'm. ⁊
gauisus sacrificiū offerebat. Trāsactꝫ autē
duab⁹ hebdomadis venerūt socij eius ⁊ in
uenientes eū gauisi sunt. Et causam h⁹ rei
ꝑquirūt. audiētes deū glificauerūt. In vi/
gilia aūt pasce socij alij se ꝑꝑauerunt ut iter
arriperēt. sed ille noluit ⁊ ꝑ diē festuz pasce
māsit. Quo ꝯpleto socios insequit̄ festināś
vt cū eis domū vaderet. Cū aūt circa vespe
rā currēdo fere defecisset vidit a tergo vnū
in alba veste eq̄tātem q̄ eū pie salutauit ⁊ q̄
vadit req̄rit. Cui ille. ad socios meos curro
⁊ ille. Lōge inquit sunt. sed veni ducā te ad
socios tuos. Et ille audacter porrexit ma/
nū equitāti sedēs retro sup equū. dixit ad
illū. Eya mi dn̄e vellē libenter nomē vestꝝ
scire. ut de bn̄ficijs possem grates referre.
Cui ille. Expecta q̄usq̄ veniem⁹ ad notos
tuos. q̄z sero est. ⁊ postea scies q̄s ego sum.
Cūq̄ breuē viā iuissent, dixit ei. Descēde
⁊ vade ad villā adiacentē ⁊ inuenies tuos
notos. ⁊ accipe cedulā illā et in illa nomen
meū inuenies. Descēdit laicus ille noīe pi
chuld⁹ cepit ire ad pueros pastētes agnos
videntes ipm agnoscūt ⁊ occurrūt venien
ti ⁊ suscipiūt. Ille aūt admirās ait. O bo/
ni pueri q̄s vos vltra mare duxit. credebat
se adhuc vltra mare. Ad quē pueri. Nos ī
villa nr̄a sum⁹ ⁊ vltra mare nūq̄ venim⁹.
currūt pueri ⁊ nūciant vxori aduentū ei⁹.
Sed illa ꝑ indignatōe nec eū suscipe volu
it nec ei occurrere. putās eū ihrl'm nūq̄ ve
nisse. Alij sibi occurrūt ⁊ suscipiūt eū. ⁊ que
runt vbi amicos eorum reliquisset. Refert
oīa ille q̄ facta sunt. sꝫ nō ē q̄ credit. ꝓducit
ille cedulā ⁊ dat plebano. rogat eū sibi no/
men denotare: visa cedula pleban⁹ agnouit
illā esse cedulā quā trina vice de altari re/
iecit. Et ait pleban⁹. Ecce quē tu in altari
ꝓ aplo venerasti ipse ē q̄ tecū fecit misericordi
am. Quo ille audiēs dixit. sctūs thomas di/
gnissimus est oīm sctōꝝ. sua limina deo coo
perāte sum aditur⁹. Licētia ab vxore postu
lata vadit ad sctm̄ thomā. Et illo iā redeū/
te ī via ad patriā sui socij ꝑegrini a ꝑrio ꝑ/
uenerūt. qui testimoniū de oīb⁹ que rusticus
dixit ꝑhibent. ⁊ quō in ihrl'mis in vigilia
pasce eū reliquissent. Mirant̄ oīes de his
q̄ facta sunt. Et cū sic referrēt venit ille lai/
cus ⁊ ab omnib⁹ ei occurrit̄ ⁊ reuerēter ab
eis suscipit̄. Et ex īde celebritas sancti tho
me ꝑ totā ꝓuinciā eandē in magna venera
tōe habet̄. Et h̄ q̄ntū ad primū de dubitati
one thome ꝓmissum. Itē ꝓmisit de⁹ thomā
dubitare nobis ī exēplū q̄ nemo de gr̄a dei
dꝫ se reddere securꝝ. Quia dic̄ Aug. in. x. li
bro ꝯfessionū. Nemo secur⁹ dꝫ esse in hac
vita que tota temptatio noīat̄. nā poterit fi
eri de deteriori melior ⁊ ex meliori deterior
Job. vij. Militia est vita hoīs sup terram.
Nā sic miles dū est in cāpo nō est securus
donec veniat in castrū suū. ⁊ sic nec hō in ꝑ
senti vita. ut patꝫ in ꝑcedēti ꝯmōe. ¶ Di/
xi scd̄o subiungit̄ apparitio xp̄i reiteratiua
rū dꝫ. post dies octo iterū erāt discipuli cō
gregati. ⁊ thomas cū eis. venit ih̄s ianuis
clausis ⁊ stetit in medio eoꝝ ⁊ dixit eis. pax
vobis. ¶ M Nota erḡ est in aduētu. et
nos ꝯm reꝑntatōem ecc̄ie expectam⁹ aduē
tū gr̄e. q̄lis dꝫ fieri ī dispositio illoꝝ quibus
xp̄us apparebit ꝑ gr̄am. R̄ndet̄ dispositio
dꝫ fieri ꝯm modū ⁊ formā in euāgelio exp̄s
sam. Primo fuit sero ⁊ in fine diei. ⁊ signi
ficat mortis memoriā. Et figurat̄ Genesis
xxviij. apparuit dn̄s Jacob dū sol occidissꝫ
Sp̄ualiter. occasus solis ē memoria mortꝫ
Nam post occasum solis duo cōiter acci/
dūt tp̄e estiuali. s. q̄ calor euanescit. ⁊ sic ca
lor peccati. Eccī. vij. Memorare nouissima
⁊ in eternū nō peccabis. Vn̄ Aug. Nichil
sic reuocat a pctō sic freq̄ns mortꝫ medita
tio. Et post occasū cessante calore cadit ros

id est gr̄a bñ oꝑandi ⁊ fructificādi in bonis
opib⁹. De quo Gre. in mora. Ualde se sol
licitat in bono ope q̄ frequēter cogitat de ex
tremo fine. q̄r ubi est destio mali ⁊ operatio
boni ibi adest gr̄a dei Aug. Sola gr̄a homi
nes ꝑducunt̄ ad bonū. Ideo dicit Grego.
Dei gr̄e deputo ꝙ bonū ago ⁊ malū refuto
¶ N. Scd̄o fores erāt clause. ⁊ significat sen
suū restrenatōem. s. oculoꝝ: auriū ⁊ oīm sen
suū exterioꝝ. De q̄ Isa. xxvi. Popule me
us intra ī cubicula tua. ⁊ claude ostia tua su
ꝑ te. i. tuoꝝ sensuū. Rō Hiere. ix. Mors in
trat ꝑ fenestras. i. sensualitates. De q̄ gre.
in mora. Mors ꝑ sensus intrat. id̄ non lic;
intueri qd̄ nō licet ꝯcupisci. Nā si eua po
mū vetitū nō inspexisset nō ꝯcupiuisset. Di
citem̄ ꝑhūs. Nichil est in intellectu q̄n pri
us fuerit in sensu. Claudat̄ igit̄ oculi. q̄r cō
querit̄ Hiere. Tren. iij. dicēs. Ocul⁹ me⁹
dep̄datus est aīam meā. Aug. Impudicus
ocul⁹ impudici cordis est nūci⁹. Claudatur
os. q̄r scribit̄ ꝓuer. xiij. Qui custodit os su
um custodit aīam suā. Math. xij. Ex verbis
tuis iustificaberis ⁊ ex verbis tuis ꝯdēnabe
ris. Dic igit̄ cū ps̄. cxl. Pone dn̄e custodi
am ori meo. ⁊ ps̄. xxxviij. Posui ori meo
custodiā. Nā Amb. i li. de offi. dic̄. Diffici
lius est nosse tacere q̄̄ loq̄. ꝓpter qd̄ agatho
ꝑ tres annos portauit lapidē iore ut disce
ret tacere. aīaduertēs qd̄ dic̄ poeta. Nul
li tacuisse nocet. nocet tn̄ sepe esse locutū
¶ O. Itē nota nō solū fores exteriores de
bent esse clause s; et interiores. ut sunt sen
sus ꝯmūis. memoria. imaginatio. fantasia
⁊ estimatio. q̄ dicūt̄ sensus iteriores. quos
oēs Aug. ꝯp̄hēdit sub imaginatōe. Nam
cor est ostiū. ⁊ illd̄ d; fore clausum. q̄r scri
bit̄ Mat. xv. De corde exeūt male cogita
tōes. imo nō solū male cogitatōes s; ⁊ ꝯsen
sus p̄uoꝝ opeꝝ. Iō ꝓuer. iiij. Omi custo
dia sua cor tuū. Nā ꝯsensus h; se ut porta
ferrea. ut figurat̄ Actu. xij. Pertrāseuntes
primā ⁊ scd̄am custodiā ꝑuenerūt ad por
tā ferreā q̄ vltro apta est eis. Nā pria por
ta si apiret̄ non multū noceret. s. cogitatio.
Bern̄. Nulla est dānatio si ꝯcupisc; absq;
ꝯsensu. Sed scd̄a porta vic; ꝯsensus si ap
ta est in malo multū nocet. q̄r s̄m Aug. pec
catū imputat̄ ex ꝯsensu. etiā si op⁹ vl' factū
nullū sequat̄. Idcirco fuerūt ostia clausa ꝑ
pter metū iudeoꝝ. ⁊ sic cōsensus cordis nr̄i
d; esse clausus ¶ Terci⁹ ostiari⁹ isti⁹ clau
sure d; esse timor dn̄i. ille em̄ nihil mali ꝑ
mittit intrare. ꝓuer. xv. In timore dn̄i de
clinat oīs a malo. Eccl. i. Timor dn̄i expel
lit pct̄m. De q̄ Ber. In veritate ꝯperi nil ita
efficax ad grām dei ꝓmerēdā ꝯseruandā nu
triendā sic nō alta sape s; timere. ¶ P ¶
Quarto discipuli erāt intus ꝯgregati. per
discipulos intelligunt̄ potētie aīe. s. mēoria
intellect⁹ ⁊ volūtas hoīs. q̄ nō debēt eē va
gabūde. s; dicēdo illd̄ Isa. xviij. Quiescā
in loco meo. Rō s̄m Rich. q̄r q̄nto q̄s cor
di suo vicinior tāto deo ꝓpinq̄or. Et sic dn̄t
esse ꝯgregati in fide spe ⁊ charitate. Primo
in fide eccl'ie. q̄r scribit̄ in cano. xxiiij. q. i. lo
q̄mur. Extra vnitatē romane eccl'ie spū' san
ctus nō dat̄. Scd̄o in spe gr̄e. ad Rom. v.
Spes nō ꝯfundit. ⁊ ad Ro. xv. Deus spei
repleat vos omī gaudio. Tercio ī charita
te xp̄i. i. Chor. xvi. Oia vr̄a ī charitate fiāt
q̄r charitas dei diffusa est in cordib⁹ nostris
ꝑ spm̄ sanctū. ad Ro. v. Et vbi est charitas
ibi est spūs sancti gr̄a. Joh. xv. Si quis di
ligit me ad eū veniem⁹ ⁊ māsiōem apd̄ eū
faciem⁹. Et hec est ꝯgregatio de q̄ loq̄t̄ sal
uator Mat. xviij. Ubi duo vel tres ī noīe
meo ꝯgregati sunt ī medio eoꝝ sum. Et ta
lib⁹ ita ꝯgregatis nūciat pacē mēt; dicēs.
pax vobis. Nā s̄m Aug. Pax mēt; est a
volūtate dei nō diuidi. et in his q̄ solius di
sunt delectari. Et hec gr̄a dat̄ his discipul'
id ē potētijs aīe. ¶ Quito ad oꝑatōē; mē
tis req̄rit̄ exercitatio corꝑis. ⁊ tangit̄ in te
xtu cū dicit̄. Infer digitū tuū huc et vide
manus meas. ⁊ affer manū tuā. i. extende
ad oꝑatōem. Gre. Uacue charitati nō cre
dit̄ sed que oꝑib⁹ approbat̄. q̄r charitas nō
est ociosa sed oꝑat̄ magna si est. Et hec ope
ratio causat̄ ex p̄ntia gr̄e. De q̄ Aug. in li.
de correctōe ⁊ gr̄a. Gr̄e est quidq̄d bn̄ agi
m⁹. De q̄ apl's. i. Chor. xv. dic̄. Abūdāti⁹
oīb⁹ laboraui non ego sed gr̄a dei mecū. Et
hec est fidei vera ꝯfessio. s. oꝑari bona ex gr̄a ⁊

in fide vā. De q̄ subdit̃. Noli esse incredulus sed fidelis. i. noli hr̄e fidē informē sȝ formatā. i. charitate habituatā. ⁊ bonis opib⁹ decoratā. Gre. Quid ꝓdest ꝙ fide deo iūgimur moribꝫ vō deo disiūgimur. Jac. ij. Fides sine opibꝫ mortua ē. Greg. Ille vere credit qui exercet opando q̄ credit. ⁊ sic fides vā est fundamentū appaitōis gratie. Nota iustificati sumus ꝑ fidē in grā q̄ stamus. qr scribit̃ in cano. xxiiij. q. i. Ubi nō ē fides sana nō pt̄ esse iusticia. Jō subdit. qr vidisti me thoma credidisti. btī q̄ nō viderūt ⁊ crediderūt. ¶ Q. Sed v. meruit etiam btūs Thomas in h̄ ꝙ credidit. eo ꝙ dicit Gre. in ome. Fides nō hȝ meritū vbi ratio hūana p̄bet experimentū. Rn̄det idez Gre. in ome. Thomas aliō vidit aliō credidit. vidit hoiem ⁊ credidit deū quē videre nō poterat. ⁊ in h̄ meruit. qr vtrāqꝫ naturā ꝯfess⁹ ē. vnā quā vidit. s. hūanā. reliquā credidit. s. diuinā dicēs. Dn̄s me⁹ ſm humanitatē. et de⁹ me⁹ ſm diuinitatē. ¶ R. Sed v. t ū scribit̃ Lu. x. Beati oculi qui vident q̄ vos videtis. hic aūt dr̄. Beati q̄ nō viderūt ⁊ crediderūt. Rn̄det̃ ꝙ visio ē duplex. corpalis ⁊ spūalis. ibi Lucas loquitur de visiōe spūali. hic vō Johānes de visione corpali. ¶ Medicus quidā piissim⁹ ⁊ valde deuotus noīe Thōmas in ciuitate metensiū fuit. q̄ ſm ꝯsuetudinē eccl'ie beatū Thomā apl'm sibi elegit. quē in maxia deuotōe habēs feruētissime honorabat. Et q̄ciensciiqꝫ se de cura alicui⁹ infirmi intromisit p̄mittere solebat ista. Dn̄s me⁹ ⁊ de⁹ meus sanet te. Cū autē dux quidā lotaringie valde potēs grauiter infirmaret̃. ⁊ etiā dolore oculoꝝ ⁊ dentiū valde torqueret̃ ꝓ p̄dicto phisico honorabiles nūcios dirigens vt ad eū veniret instāter rogabat. Quibus ille rn̄dit. ite ego veniā: ⁊ dn̄s me⁹ ⁊ deus me⁹ curabit eū. Illi aūt abierūt. Cūqꝫ phisicus morā faceret ⁊ medicinaȝ ꝯponeret. Dux p̄ impatiētia ⁊ dolore clamare cepit. O qn̄ veniet ille dyabol⁹. Statimqꝫ sathā formā et habitū illi⁹ phisici assumēs ad ducē intrauit. Cui dux ait. q̄re ita diu tardasti venire. At ille, Ecce p̄sto sum volēs tibi libenter facere qḋ omnibꝫ me inuocantibꝫ et desiderātibꝫ facio. Cui dux. O bone phisice si fideliter egeris ⁊ me ab egritudīe liberabis honores reportabis. Cui respondit. Fidem quā omnibꝫ seruo tibi ſuabo. His dictis phisic⁹ ille fantasticus manibꝫ suis oculos apiens ducis. quos dux p̄ dolore apire nō potuit. et puluerē q̄ndā maledictū quē in ore habuit expuēs in oculos ducȝ sufflādo iniecit. Qui ꝓtin⁹ de suis sedibꝫ miserabiliter ꝓruperūt. Cūqꝫ pn̄ceps inestimabili tormēto cruciaret̃ ⁊ validissime ⁊ horribiliter clamaret. demō tāqꝫ medic⁹ pixidē quā in manu tenebat sup̄ pectus ei⁹ cū ingenti fortitudine ꝓiecit. Sicqꝫ aīam eius ex corpe eius excussit. sicqꝫ euanuit. Ad cuius clamorē tota curia ⁊ familia cū strepitu palaciū ingredit̃ et principē mortuū reperientes luctus inenarrabilis orit̃. ⁊ phisicus homicida ab omnibꝫ querit̃. Et interim ille ver⁹ phisic⁹ aduenit. Et cū tanti luct⁹ causam inquisiuisset. statim sine oīm audientia ꝯp̄henditur et plagis ⁊ iniurijs maximis ⁊ ꝯtumelijs afficit̃. ⁊ vinctus ꝯpedibꝫ in carcerē ꝓijcit̃ donec ciues deliberarēt q̄ morte eum ꝑderēt. Cū aūt demōes aīam ducȝ ad regionē tenebraꝝ traherēt. ⁊ ad quendā puteum ꝓfundissimū de quo fetor sulphure⁹ exibat venisset. q̄ ere bulliēti plen⁹ erat. ⁊ ī eam aīam miserā iā p̄cipitare vellēt. venerūt angeli ut eā liberarēt. Quibꝫ demō ille q̄ euȝ in forma medici necauerat dixit. Nil iuris in aīa hac habebitis. in multȝ eīm malis inuēta est. Insup me inuocauit ⁊ ad eū veni ⁊ fidē quā omnibꝫ seruo ſuaui ei. Cui angeli. Falsa sunt que loq̄ris. q̄uis eīm p̄ impatiētia ⁊ dolore h̄ dixit. tn̄ intentōem te inuocādi nūqꝫ habuit. Cū autē angeli ⁊ demōes talia ⁊ silia adinuicē dicerēt mutuo litigādo. btūs apl's thomas cū īgēti luce apparuit ⁊ omnes in fugā ꝯuertit. Solus ille malignus medic⁹ stetit. ⁊ audacter cū apostolo disputauit. Apl's vō sursum respexit ⁊ ecce tonitruus cū fragore horribili improbum illū demonez tam valide ꝑcussit ac si oēs mōtes hui⁹ mūdi ꝯquassarent̃. sicqꝫ ī baratrū putei corruēs ad ima descēdit. Tunc

sctūs Thomas dixit. q₂ ceterꝫ fugiētibꝰ tu
stare ꝑsupsisti. iō nunc ⁊ i euū torq̄beris et
meis fidelibꝰ de me ꝓsumētibꝰ de cetero no
cere nō valebis. Tūc iubente aplo aīa ad
corpus rediit. et q̄ circa horā primā mortuꝰ
fuit. circa horā nonā cūctis videntibꝰ ⁊ am
mirātibꝰ. imo p̄ gaudio flētibꝰ reuixit. Et q̄
liter eū btūs Thomas ꝑ merita phisici qui
in carcere tenebaꝛ eū de inferno liberassꝫ ꝑ
ordinē enarrauit. Preterea btūs Thomas
suo thome in angustia existēti apparuit ⁊ tri
ste caput eiꝰ blādo tactu ꝑmulcēs eūq₃ cō/
solās dixit. Cū ꝯfusiōe es introductꝰ cū ho
nore exibis. sicq₃ disparuit. Cum ḡ adduci
phisicꝰ vocareꝛ. et cū adesset dux manū eius
osculabaꝛ. ⁊ de eiꝰ iniuria multū tristabaꝛ.
Tūc medicꝰ dixit. deus meꝰ ⁊ dñs meꝰ sa
net te. Statimq₃ ita sanus factus est ī toto
corꝑe vt in eo nec vestigiū egritudīs rema/
neret. Tūc oēs q̄ aderāt deo grās egerunt.
et aplm̄ p̄conijs extulerūt. Dux v̄o predi
ctus ad honorē dei ⁊ bti thome apli nobilis
simū claustrū ꝯstruxit. in q̄ thomas medicꝰ
primus abbas factꝰ est q̄ in bonis opibꝰ do
letuiēs ⁊ beato Thome migrauit ad dñm.

Sequiꝛ hystoria Udonis epi
Saxonie q̄liter ⁊ quō sibi suc
cessit in episcopatu suo.

Anno domini
nongētesimo. xl. Ottone
tercio imperante. ⁊ apō par
tinopolim. i. magdeburg ī sa
xonia ꝯtigit factuꝫ terribile nimis inaudi/
tū a seculis. Qō factū sic stilo v̄aci referā
vt oībꝰ innotescat quantū malū sit in statu
ꝑlatōis turpiter viuere. ⁊ ꝑimoniū christi
res. i. eccl'ie iniuste distrahere. ⁊ scādalorūꝫ
fetoribꝰ subditos corrūꝑe. ⁊ moniales deo
dicatas ausu temerario violare. In p̄dicta
igiꝛ vrbe erat scolaris q̄dam noīe Udo q̄ li
beralibꝰ studijs insudabat. q̄ cū esset inertis
ingenij ⁊ nihil omnino ꝓficere poterat q̄n
tūcūq₃ etiā mgr̄i v̄beribꝰ torq̄baꝛ. Quadā
vice post enormes plagas scolas exiēs ⁊ ec
clesiā maiorē ad honorē sancti Maurici ⁊
socioꝝ eiꝰ magnifice fabricatā introiuit. ibi
q₃ cū ingenti deuotōe se ꝓsternēs. ⁊ regine
celi clementiā ⁊ beati maurici patrociniuꝫ
ꝓ illuminatōe sui ingenij īplorauit. Ac sic
in p̄ce positꝰ aliq̄ntulū obdormiuit. Cui ꝓ/
tinus mr̄ misericordie apparēs dixit. Audi/
ui orōem tuā ⁊ vidi afflictōeꝫ tuā. Et ecce
nō solū sciētie munꝰ tibi tribuo. imo et post
mortē archiepi q̄ nūc p̄est eccl'iam p̄ncipis
mei maurici tue fidelitati ꝯmēdo. quam si
bn̄ rexeris p̄miū grāde ꝯseq̄ris. ⁊ si male ī
aīa ⁊ corꝑe morieris. His dictis v̄go dis/
paruit. et iuuenis scolas more solito reperi
uit. Cūq₃ ad loq̄ndū aperuisset os cepit oēs
disputādo ꝯcludere et in omi scīa ꝑitissimꝰ
apparere. Stupebāt aūt oēs q̄ eū audiebāt
dicētes. Un̄ huic tāta est inspirata sciētia
nōne iste ē Udo q̄ heri mactabaꝛ vt bestia.
⁊ ecce hodie ꝓbaꝛ phūs. Post bienniū ar/
chiepūs moriꝛ magdeburg. ⁊ Udo a cūctꝫ
electus archiepūs efficiꝛ. Cōfirmatꝰ ergo
⁊ pallio decoratꝰ aliq̄ntulū diu bene vixit.
Et q₂ honores mutāt mores cepit processu
tpis ꝯsiliū matris dei negligere. ⁊ ꝓprie sa
lutis īmemor esse ⁊ voluptatibꝰ defluere. Et
dilapidare ecclesie facultates. Et nō soluꝫ
seculares femīas sed etiā velatas violare.
Insuꝑ qō deteriꝰ ē ad oīꝫ flagicioꝝ genera
habenas laxare. Sicq₃ facta eiꝰ est vita oī
bus odiosa omībꝰ detestāda. Proch pudor
cū multa annoꝝ curricula memoratꝰ epūs
aerē mundūq₃ totū suis scelerib9 corrupissꝫ
⁊ q̄dam nocte quādā nigraꝝ monialiū abba
tissam de regali cenobio. qō tunc ostit holtz.
nūc v̄o vallis liliōꝝ diciꝛ cisterciēn̄. secū ī
lecto haberet audiuit vocē in hec v̄ba terri
biliter intonantē. Fac finē ludo q₂ lusisti sa/
tis vdo. His dictis multū cachinnās ficti
ciū suspicaꝛ. Et mane facto rursus delicijs
inuoluiꝛ. factusq₃ durꝰ q̄si lapis ad ꝓdigio
se vocis ꝯminatōeꝫ minime ꝯpungiꝛ. Se
quenti etiā nocte vocē silem audiēs sꝫ ꝑui/
pendens stultꝰ ille ut antea ī sua malicia ꝑ/
durat. Nocte igiꝛ tercia apud abbatissaꝫ p̄
fatā cubās cū nephandū opꝰ libidiose ꝯmo
tōis exercuisset. vox sepedicta cū ingēti fra
gore intonuit dicēs. Fac finē ludo q₂ lusisti
satis vdo. Hac ḡ voce tercia audita stupe/

factus aliq̃ntulũ ingemuit s3 nõ resipuit. verũtamẽ iã dãnatorũ ꝓximꝰ miser ille coruũ q̃dem sepe cecinit. sed neq̃q̃ ad pñie lauacrũ ꝑperauit. Mira dictu: sunt vera tñ. que si laxões apõ q̃s gesta sunt reticere vellent lapides clamarẽt sicut seq̃ntia manifestãt. Post mẽses igit̃ tres canonicꝰ q̃dã eccl'ie magdeburgeñ. Fridericꝰ noĩe vir etiã multũ venerabilis ⁊ magne scititatis q̃dã nocte in choro sancti mauricij existẽs ⁊ orõi feruẽtius instãs. deũ ꝓ sancta vniuersali ecclesia ꝓcabat̃. maxime ⁊ attẽte ꝓ sua .s. metropolitana. ⁊ ut ꝯditor oĩm iustꝰ iudex eiꝰ morbidũ caput Udonẽ .s. epm ꝑ interitũ ð medio. aut certe in meliꝰ ꝯmutaret. vba ꝓndꝰ habuerunt. Et ecce secuta est ꝓtinus visio nimis horribilis. et cũct3 mortalibꝰ metuẽda. maxime tñ rectoribꝰ eccl'ie q̃ gregẽ dñicũ ꝯmissum ꝓcedũt. ⁊ malis exẽplis inficiẽtes ꝓcipitãt sepiꝰ in infernũ. Uidit g̃ ⁊ ecce ventus validꝰ oẽs eccl'ie lãpades ꝑiter extinxit. q̃propter timore nimio correptus loco adhesit. steterũt come. vox est faucibus interclusa. Tũc venerũt duo iuuenes duos cereos gestãtes ⁊ ad altare ꝓcedentes. hincinde iuxta cornua ꝯstiterũt ac totã illã aulã lumĩe replẽt. Post quos ingressi sunt alij duo quoꝝ vnus tapecia añ altare decẽter strauit. Alter vo duas aureas cathedras collocauit. Post istos alter quidã solꝰ venit pugil strẽnuus incedebat euaginatum tenens gladiũ. et stans in medio eccl'ie valenter clamabat. Oẽs sancti q̃ꝝ reliq̃e hic habent̃ surgite ⁊ venite ad iudicium dei. Hijs dictis apparuit maxima ⁊ ꝑfulgida multitudo vtriusq̃ sexꝰ. Alij militari habitu adornati. alij etiã pontificalibꝰ infulis insigniti. Et hij oẽs choꝝ intrauerũt. Tũc ecẽ apparuerũt duodecim viri religiosi. in q̃rũ medio gradiebat̃ sole splẽdidior. regio dyademate ⁊ sceptro adornatus. Apl'i vo erãt ⁊ dñs ihũs xp̃us celi ⁊ terre rex. quez mox vt oẽs viderãt deuotissime adorauerũt. et supra cathedrã sedere fecerũt. Affuit ꝓterea regina celoꝝ luna ⁊ stellis clarior. quã clarissima turba virginũ seq̃bat̃. Sancti vero omnes dei m̃rem venerãtes geniculãter suscepãt. Cui xp̃s mox occurrẽs ⁊ manum eiꝰ apprehẽdens iuxta se venerabilit̃ collocauit. Et ecce postremo apparuit sctũs mauricꝰ dux gl'iosus cũ sua legione sexmilibus sexcẽtis sexaginta sex. q̃ vnanimiter se prosternẽtes adorauerũt dicẽtes. Equissime iudex ⁊ ꝯditor seculoꝝ da iudiciũ. Hijs dictis surgẽtes steterũt reuerẽter ꝓstolantes. Quibꝰ dñs dixit. Scio qd̃ q̃ritis. ⁊ adiecit. Si vdonẽ epm. Cõtinuo q̃dã de astantibꝰ abierũt: ⁊ miserrimũ Udonẽ de latere abbatisse trahẽtes mirabiliter adduxerunt. Quẽ sctũs mauricius seuerꝰ intuẽs dixit. Dñe mi iudica. Ecce iste vdo nõ epus sed lupus. nõ pastor s3 raptor. necator ⁊ deuorator gregis tui. Iste etiam est cui dña nr̃a m̃r tua scientiã donauit. Cui hãc eccl'iã ad honorẽ nomis tui sctõꝝq̃ tuoꝝ ꝯmẽdauit. ꝓdicens ei si bñ regeret vitã ꝑhennẽ haberet. sin aũt mala morte in corpe ⁊ aĩa moreret̃. Iste insuꝑ est qui semel admonitus ac iteꝝ ⁊ tercio se corrigere noluit. Et nõ solũ hãc eccl'iam sed etiã se ⁊ oĩa sibi ꝯmissa ꝓphanando ad nichilũ redegit. imo sponsas tuas sp̃ et vbiq̃ turpiter ⁊ temere violauit. Hijs auditis dñs ꝓsidens iudicio. sctõsq̃ respiciens dixit. Quid vobis videt̃ de isto. Pugil autẽ supradictꝰ voce magna clamauit dicẽs. Reꝰ est mortis. Iudex vo ⁊ oẽs sancti q̃ aderãt in hãc sniam ꝯuenerũt. ⁊ q̃le genus mortis ille impiꝰ deberet sustinere tractauerũt. Tũc iudex ait. caput meruit amittere q̃ sine capite tpus ꝯsumendo sordibꝰ computruit. Quo dicto pugil ꝯfestim vdoni ꝓcepit ut ceruicẽ tẽderet. Qð cum Udo fecisset. ⁊ pugil gladiũ ad ictũ eleuasset. q̃dã ex eis clamauit dicẽs. Cõtine manũ tuã donec ab eo reliq̃e auferant̃. tũc quidam cũ calice affuit corã vdone stãs donec pugil miserrimi homĩs collũ cũ pugno valde ꝑcussisset. Et ecce post quẽlibet ictum et pulsum hostia polluta ꝑ os epi exiẽs in calicẽ corruit. q̃s oẽs ille reuerẽter suscipiẽs diligentissime lauit. ⁊ sup' altare in calice põnẽs cũ sua turba decẽter inclinauit: abijt et recessit. Post h' miserabilẽ vdonez pugil sepedictꝰ aggrediẽs decollauit. Sicq̃ tota

ista ꝯgregatio sanctoꝝ disparuit. Canoni-
cus aūt sup̄dictus iust⁹ q̄ h̄ vidit: nō ī som-
nis sed apertis oculis stupēs ⁊ tremēs. ⁊ lu-
mē in cripta repertēs omēs ecclie lāpades
p̄iter reaccēdit. Cūq̨ adhuc de facto dubi-
us ⁊ anxi⁹ secū miraret̄. tādem reassumpta
audacia ad locū iudicij paululū ꝓcessit. vi-
dit calicē cū hostijs in altari. ⁊ caput a cor-
po longi⁹ ꝓiectū. necnō pauimentū sangui-
ne madefactū. Cūq̨ q̄ntū poterat exclama-
ret ⁊ diceret. O triste spectaculū. o grāde
miraculū. o ꝟe tremēdū iudiciū. o quantū
horrendū est incidere ī manus dei viuētis.
Nā q̄s diu vt ꝯuertant̄ tolerat nō ꝯuersos
duri⁹ dānat. Post hoc om̄s ecclie ianuas
obserauit. ⁊ nullū om̄ino ingredi ꝑmittēs
donec sole iā orto oēs potiores vrbe clericos
⁊ laicos ꝯuocat. Tūc ianuis reseratis seue-
rissimā dei vltōem Udonē vicȝ ep̄m ī suo
sanguine tabefactū oibꝫ ōndit. Et tūc q̄ au-
dierat ⁊ viderat ꝑ ordinē enarrauit. Eadēȝ
ꝟo die q̄dam ex capellanis suis noīe bruno
cū legatōem sibi ꝯmissam ꝑegisset partinō-
polim ꝯtinuo famulis lōge aīi se p̄cedētibꝰ
studuit remeare. Interim g̃ui opp̄ss⁹ som-
no arborē q̄ndā vmbrosam vidēs de equo
descēdit. ⁊ frenū fortiter ad brachiū ligans
paululū reqeuit. Et ecce ingēs globus spiri-
tuū immūdoꝝ cū tubis ⁊ timpanis: cū gla-
dijs ⁊ fustibꝫ cū lāceis ⁊ securibꝫ ad eūdēȝ
locū gradu ꝯcito ꝑꝑerabāt. Cūq̨ oēs ꝯue-
nissent vni ex eis q̄ princeps videbat̄. quia
erat statura ꝓcerior ⁊ vultu terribilior soli-
um ꝯstituentes desuꝑ posuerūt sine mora.
Alter clamās ⁊ cachinnās ⁊ tripudiās emi-
nus apparuit. de q̄ q̄dā velociores aq̄lis ce-
li p̄cesserūt ⁊ fortiter clamauerūt. Date lo-
cū date locū. ecce pricεps Udonē charissi-
mus approping̃t. Hys dictis satellites sa-
thane miseꝗ Udonis aīam in effigie cor-
ꝑali cathena ignea a collo ꝯstrictā ad sūmū
pricipem ꝑduxerūt. Cui sathā ꝓrin⁹ assur-
rexit salutās eū ꝟbis pacificis in dolo. Bn̄
inq̄t venisti o princeps ⁊ fautor ⁊ dilatator
regni nr̄i. Ecce ꝑati sum⁹ tibi ⁊ oibꝫ nostris
fidelibꝫ ꝓ meritis vr̄is reddere talionem.
Cūq̨ vdo obmutesceret sathan assistētibꝰ
ait. Fatigatus est iste nr̄ dilect⁹ huc veniē-
do. ⁊ ideo placet ut ꝯsolet̄. date g̃ ei mādu-
care. Illo aūt renuēte ⁊ caput auertēte cru-
deles ministri ei⁹ bufones ⁊ serpentes violē-
ter imp̄sserūt. ⁊ liquorē sulphureū postmo-
dū infuderūt. Adhuc illo nō loq̄nte sathā
p̄cepit dicēs. Ad balneū deducat̄. ⁊ p⁹ ho-
ram ilico reducat̄. Et ecce nō ꝓcul erat pu-
teus cooꝑculū habens. Quo ablato flāma
vorax vsq̨ ad celū erūpebat q̄ nō solū arbo-
res ⁊ mōtes ⁊ lapides. īmo etiā aquā iuxta
manantē velut stipulā ꝯsumebat. In quem
infelicē illā vdonis aīam p̄cipitauerunt. et
postmodū extrahētes ī modū ferri cādentis
totā igneā suo pricipi detulerūt. Qui subri-
dens. Nōne balneū suaue habuisti o prin-
ceps. Tūc vdo damnatū se om̄ino videns
cepit blasphemare ⁊ dicere. Maledict⁹ sa-
than tu ⁊ oīs familia tua ⁊ om̄e imperiū tu-
um. Maledict⁹ de⁹ q̄ me creauit. maledicta
terra q̄ me portauit. maledicti parentes q̄ me
genuerūt. ⁊ maledicta oīs creatura tua ī ce-
lo ⁊ in terra. Tūc omnes demōes vna cūȝ
principe suo ceperūt manibꝫ plaudere ⁊ di-
cere. Uere dign⁹ est iste manere nobiscum
q̄ ꝑoptime scit officiū nr̄m. Mittat̄ g̃ nūc
ad pricipalē scolā damnatoꝝ ut videat: au-
diat: sentiat ⁊ discat ampli⁹. indeq̨ nō exe-
at in secula seculoꝝ. Uix ꝟba finierat. ⁊ ec-
ce vnanimiter in odiosam illā creaturā ir-
ruerūt. eāq̨ impetuose in tartareū illū ba-
ratrū iactādo immerserūt. ac si celū ⁊ terra
⁊ omnes mōtes mūdi hui⁹ adinuicē q̄terent̄.
Capellan⁹ aūt ille p̄dict⁹ hec oīa in somnis
vidēs ⁊ audiēs timuit vehemēter. Tūc pri-
ceps tenebraꝝ digito eū ōndēs dixit. Ui-
dete ne fugiat cleric⁹ ille q̄ nos aspicit. quia
sꝑ astitit maloꝝ suoꝝ cooꝑator ꝯsci⁹ ⁊ defē-
sor. ergo sicut fuit fautor culpe. sic sit parti-
ceps ⁊ vindicte. Ideoq̨ ad illū puteū ad do-
minū suū dimergat̄. Quo dicto cū demo-
nes eū rape vellēt ⁊ ip̄e effugere conaretur
repēte a somno exiliēs euigilauit. Sicq̨ equ⁹
territ⁹ tādiu hincinde saliebat ⁊ cursitabat
miseꝝ trahens hoīem donec a sua iunctura
ei⁹ brachiū penit⁹ soluebat̄. difficulter tamē
equū ascēdens ꝑtinopolim venit. ⁊ mox ut

dñm suũ mortuũ3 esse cognouit. visionem
visioni. terrorem terrori iudicium iudicio.
prodigiũ ꝓdigio cumulauit. ⁊ oia q̄ i via
sibi acciderãt queq3 viderat ⁊ audierat pa
tefecit. ostendens a sua ꝓpage brachiũ auulsũ
⁊ repentinã caniciẽ in argumentũ veritatꝫ.
Ciues igit̃ vidẽtes ⁊ audiẽtes tã horribile ⁊
insolitũ dei iudiciũ vehemẽter timuerunt.
⁊ cadauer ignobile ꝓcul ab vrbe in paludez
iactauerũt. Quõ bestie infernales cũ plausi
bus ⁊ canticꝫ. i. cãtibꝫ laudis ꝓtin⁹ excepe
rũt. ⁊ huc illucq3 trahẽdo morsibꝫ discer-
pserũt. et circulas iuxta habitãtes varijs
terroribꝫ multotiẽs affecerũt. Tandẽ ꝯsilio
inito glebã illã maledictã de palude extra-
hentes ꝯbusserũt. ⁊ pulueres ⁊ cineres i al-
beam ꝓiecerũt. Mira res est tũc oẽs ut fertur
pisces suũ gurgitẽ relinq̃ntes oceanũ adie
rũt: donec letanijs ieiunijs placat⁹ iã dñs
post decenniũ vixtaudẽ redierũt. Hui⁹ hor
rẽdi ꝓdigij memoria iugiter p̄ oculis super
pauimentũ marmoreũ cãdidu3 ⁊ politũ in
decollatõe vdonis cruor est. q̃ tã indelibili
ter adheret pauimẽto. ut de essentia marmo
ris esse q̃dãmodo videat̃. sup locũ illũ vbi
decollatio facta est sp̄ tapecia iacẽt. Et super
electos epõs Te deũ laudam⁹ canit̃. et iu-
xta morẽ collocant̃. ibi ad orõe3 ꝓsternẽdo
vt videntes sibi caueãt. ne forte ꝑeant sicut
ille. A dño factũ est istõ ad terrorẽ epo-
rũ illi⁹ eccl'ie ⁊ omniũ inutilium p̄latoꝝ. ut
audiẽtes ꝯtremiscãt lese maiestatis terribi
le iudiciũ ⁊ seuerissimã vltõem.

De natiuitate dñi nr̃i ihũ xp̄i.

Sermo XVII.

EVangeliso vo
bis gaudiũ magnũ q̃d erit om
ni ppl'o. q2 natus est vobis hodie
saluator. Lu. ij. c. ⁊ legit̃ in hac nocte ꝑ euã
gelicali officio. T. Thema. Sole ori
ente tp̄e estiuali aues iocundant̃ ⁊ simpho-
nisant. signãter munde. s3 immunde tristant̃.
Sp̃ũaliter. sic hodie illuxit ⁊ ort⁹ est sol iu-
sticie xp̄us de⁹ nr̃. De q̃ dr̃ Malach. vlt'o
Orie t̃ vobis timentibꝫ deũ sol iusticie. Er
go oẽs boni ⁊ veri xp̄iani hodie debẽt letari

q2 canit eccl'ia. Dies ẽ leticie in ortu rega-
li. Reuera leticie. q2 dic̃ Berñ. i s̃mõe ho
dierno. Gaudeãt hodie esurientes q2 man-
na de celo descẽdit. gaudeãt sitiẽtes. q2 de vi
nea celi vitis vua erupit vinũ gr̃e prestans.
Gaudeãt egrotãtes. q2 hodie oleũ effusum
est sanãs vulnera egrotantiũ. Gaudeãt mo
rientes q2 hodie vita nata ẽ in mundũ. Gau
deãt leprosi peccãtes. q2 hodie patet fõs in
ablutiõem pctõꝝ. Gaudeãt ⁊ letent̃ hodie
celi. q2 redibit capta p̄da. Exultet terra. q2
hodie dat⁹ ẽ ei heres. Jubilẽt ãgeli. q2 ho-
die venit rep̄ator ruine. Gaudeant iusti. q2
gr̃a ⁊ vitas hodie orta ẽ. Gaudeãt pctõres
q2 hodie venit medic⁹ vulnera pctõꝝ sanãs
Ideo Leo papa in s̃mõe hodierno. Nõ ẽ
phas locũ esse tristicie vbi natalis est vite.
Nam hodie adimpletũ est desideriũ antiq̃-
rũ patru3. q2 venit p incarnatõem. que3 diu
affectabãt. ꝓut dic̃ Ber. i hodierno s̃mõe.
Quid tã necessariũ ꝑditis. q̃d tã optabile
miseris. q̃d tã vtile desperatꝫ. nil ita neccari
um est ꝑditis sic redemptio. nil ita optabile
miserꝫ sic ꝯsolatio. nil ita necessariũ despera
tis q3 redẽptio. liberatio ⁊ saluatio. mõ ho-
die venit nr̃a redẽptio. nr̃a ꝯsolatio. nr̃a sal-
uatio. De q̃ angelus dixit Mat. i. Ip̄e sal-
uũ faciet ppl'm suũ a peccatis eoꝝ. Idcirco
merito est gaudendũ. De q̃ thema. Euan-
geliso vobis gaudiũ magnũ. In vbis p̄
missis duo innuunt̃. Pr̃o innuit̃ annũcia
tio magne alacritatis. ibi. euãgeliso vobis.
Scd̃o subiũgit̃ ei⁹ rõ q̃ est bñdicte natiuita
tis. ibi. q2 natus est vobis hodie saluator.
De pr̃o dicit. euãgeliso vobis gaudiũ ma-
gnũ. Reuera magnũ. De q̃ Ber. Magnũ
p̄ñtis festiuitatis est gaudiũ. q2 pri⁹ replet
celũ q3 terrã. Nã hodie natus ẽ q̃ obiectu3
est felicitatis et̃ne p quẽ celũ empireũ erat
illustrandũ. Ideo multitudo exercit⁹ ãge-
loꝝ letãter canebãt. Gl'ia in excels̃ deo. Nã
si angeli letãter deũ bñdixerũt quoꝝ naturã
nõ assumpsit ut dic̃ ap'ls ad Heb. ij. Nus-
q3 eñ angelos apphẽdit s3 semẽ abrae. mł-
to magis nos gaudere deem⁹ cũ in nr̃a natu
ra apparuit. Reuera magnũ deberet nob es
se gaudiũ. q2 dicit Chris. Gaudeat quilib3

iustus q: natus est sue iusticie remuneratio
Gaudeat qlibet peccator. q: hac nocte nat⁹
ē q venit ad saluandū ɔtritos corde. Si eī
marie ꝟginis natiuitas gaudiū annūciauit
vniuerso mūdo. multo magis dei ꝛ hoīs na
tiuitas ihū xpī oīm hoīm gaudiū existit. Iō
adiecit angelus. qd̓ erit omī ꝓplo. De quo
Leo papa. Nemo ab huī⁹ alacritatis ꝑtici
patōe secernit̄ vna cūctis leticie cōis ē ra/
tio. Exultet sanct⁹ q: inuitat̄ ad palmā. gau
deat pctor q: inuitat̄ ad veniā. Animet̄ gē/
tilis q: vocat̄ ad vitā. Reuera gaudiū ma/
gnū dz esse omī ꝓplo. q: dicit Aug̃. primo q:
deus fact⁹ est hō ut hō fieret de⁹. Secūdo
dn̄s celi fact⁹ est seru⁹ ut seru⁹ fieret dn̄s.
Tercio de⁹ de celo descendit ut hō de terra
ad celos ascēderet. Quarto de⁹ est fact⁹ fili
us hoīs ut hō fieret fili⁹ dei. Quīto de⁹ fa/
ctus est mortalis ut hō fieret īmortal̄. Se/
xto deus factus est pauꝑ ut pauꝑ hō diues
fieret. ut dicit apl̄s. ij. Chor̄. viij. Qui cum
diues esset ꝓpter nos egen⁹ fact⁹ est. Vn/
de ꝙ magnū est hodie gaudiū in ꝟitate dei
cū sancti pr̄es ita gaudebāt in expectatōne
spei. De quo Joh̄. viij. Abrahā pr̄ vr̄ exul
tauit ut videret diē meū ꝛc̄. Itē h̄ gaudiū
fuit tā magnū ꝙ hodie infernū penetrauit.
ꝛ pr̄es q in limbo erāt inenarrabili gaudio
impleuit. ut impleret̄ illud Isa. ix. Popu
lus gentiū q ambulabat ī tenebris vidit lu
cem magnā ꝛc̄. Itē gaudiū ē magnū qd̓ se
extēdit ad p̄teritos p̄ntes ꝛ futuros ut dic̄
Amb̄. Hec est gl̄ia natalis ut in futur̄ trā/
seat ad p̄destinatos ꝛ imꝑpetuū manet ad
deuotos. Nā hodiernū gaudiū ita repleuit
totū mundū ꝙ dies nō sufficit sz eē nox in
laude dei occupat̄. Nā h̄ gaudiū extēdebat
se vsq; ad orientē. vt etiā magi q erāt ī oriē
te tāto gaudio sunt repleti ꝙ sua regna reli
querūt ꝛ natū puer̄ quesierūt. Etiā extēde
bat se ad occidētē. ut rome visa est imago
ꝟginis habens puer̄ in brachijs circa solē.
Et tanto gaudio implet⁹ est Augustus ꝙ
ei thura obtulit. ꝛ deos vanos respuit. vt
de h̄ gaudio adimpleret̄ illud Sap̄. viij. At
tingēs a fine vsq; ad finē fortiter: disponēs
q; oīa suauiter. Ideo nunq; missa in nocte
cantat̄ ꝑ totū annū nisi hac nocte. ¶ V
Et tres misse cantant̄ ꝓpter triplex gaudiū.
Primo ꝓpter gaudiū angeloꝝ cantat̄ mis/
sa in nocte. In aurora ꝓpter gaudiū pastoꝝ
In die ꝓpter gaudiū fidelium cūctoꝝ. In
prima missa nat⁹ puer̄ dicit̄ dn̄s rōe poten
tie. in scd̓a dicit̄ lux rōe sapiētie. ī tercia dr̄
puer rōne hūilitatis sue ꝟe. Et merito est
gaudendū in omībꝫ tribꝫ missis. In prima
dicit̄ dn̄s rōe potētie. q: dyabolū subiuga/
uit. In scd̓a dicit̄ lux rōe sapiētie ꝙ nos il
luminauit. In tercia dr̄ puer rōe hūilitatis
ꝟe qua nos liberauit ꝛ exaltauit. Iō Ber̄.
dicit. O natiuitas sancta ꝛ illibata. hominibꝫ
amabilis. mūdo letabilis. oībꝫ āmirabilis.
collan bn̄ficij inexplicabilis. ¶ Dixi scd̓o
subiūgit̄ rō leticie q est bn̄dicte natiuitatis.
De q subdit. natus est vobis hodie salua/
tor mūdi. Dicit saluator. i. salutis dator. de
quo p̄s. xxxvi. Salus iustoꝝ a dn̄o. Ideo
Bern̄. in hodierno s̄mōe dicit. Nūquid ti/
meā q: venit saluator in domū meā. nunqd
fugiam ut Adā. nūquid desperē. q. d. non.
Nunq; maior poterit esse ɔsolatio q̄ ī dul
ci vocabulo saluatoris. q: natus est nob̄ sal
uator hodie. Nā ip̄e est qui dicit Lu. ix. Fi/
lius hoīs nō venit anias ꝑdere sed saluare.
Quapropter dr̄ Zacha. ix. Exulta satis filia
syon. ecce rex tu⁹ veniet tibi iustus ꝛ salua/
tor ip̄e pauꝑ. ¶ X ~ Pro q sciendū. hec
natiuitas non solum est gaudiosa vel gau/
diosissima. sed etiā gratiosissima. amorosis/
sima. occultissima. mirabilissima ꝛ vtilissi/
ma. ¶ Dixi primo ꝙ hec bn̄dicta natiuitas
ē gratiosissima. Nā s̄m Aug̃. xiij. d̓ trinita
te. c. xix. In rebꝫ ꝑ tpus ortis illa sūma est
gr̄a ꝙ hō in vnitate ꝑsone ɔiūctus est deo.
Nam sic ip̄e dei fili⁹ ex gr̄a ꝑ opatōem spi
ritussancti ɔceptus est. ut dixit angel⁹ Lu
ce. i. Inuenisti gr̄az apud dn̄m. sic ex sūma
gr̄a natus est. ut legit̄ hodie in euāgelio Jo
hā. i. Vidim⁹ eū plenū gr̄a ꝛ ꝟitate. vt im
plet̄ illud Eccl̄. xxiiij. In me oīs gr̄a vie et
veritatis. Scd̓o hec natiuitas fuit amoro
sissima vel charissima. nā ex maria charita/
te. ut dicit Ber̄. Sola charitas fecit xp̄m
īcarnari. De quo Joh̄. iij. Sic de⁹ dilexit

mundū vt filiū suū vnigenitō daret. Ideo Bern̄. sup Iob. Si de⁹ pctōres nō ama-ret de celis ad terrā nō descenderet. Hanc dilectōem ꝓpendit Leo papa dicēs. Si hō nō peccasset tūc de⁹ eq̄ bn̄ ex charitate hūa-ne nature hō natus fuisset. qꝛ ut dicit Ber. Sola charitas fecit xp̄m incarnari. Ideo exclamat btūs gre. ammirās tantā dilecti-onē nobis pctōrib⁹ exhibitā. ⁊ dic. O in-estimabilis dilectio charitatis. ut seruū re-dimeres filiū tradidisti. O aīa leua hodie oculos ɔtēplatōis. ⁊ vide si q̄s se obligaret p te in carcerē. nōne esset signū magne dile-ctōis. Sic hodie de⁹ pr̄ ꝓprio filio suo non pepcit sed p nobis oīb⁹ tradidit illū. i. Io-han. iiij. In h̄ apparuit charitas dei i nob̄ q̄m filiū suū vnigenitum misit nobis. non solū misit sꝫ ⁊ dedit. de q̄ hodie legit̄ in ītroi-tu misse illud q̄ð scribit̄ Isa. xi. Puer nat⁹ est nobis ⁊ fili⁹ datus ē nobis. vbi Hiero. Nō retent⁹ in aere. sꝫ nobis ɔmunicat⁹ be-nigne. Iō Damas. li. iij. c. xxiiij. Quid eīm magis ad charitatē accēdit q̄ꝫ q̄ ꝓprio filio suo de⁹ nō pepcit. Reuera magna est cha-ritas. ita ut dicūt doctores. Si oēs homi-nes ab initio mūdi creati ⁊ adhuc creandi in futuro simul viuerēt. ⁊ q̄libet hoīm hrēt tantā charitatē quantā aliq̄s i maximo acq̄-siuit vel acquirere possꝫ. ut maria mater xp̄i vel ut omnes angeli q̄ in celo sunt. ⁊ eē dya-boli si essent in charitate ut fuerūt. ⁊ vnusq̄s-q̄ꝫ hrēt tantā charitatē. ut angeli de throno cherubin ⁊ seraphin q̄ ardēt in charitate. ⁊ si q̄s illā oēm charitatē in vnā formā redi-geret. ⁊ si q̄s caperet illā charitatem et ꝓberet vnicuiq̄ꝫ homi ⁊ āgelo singulariter. adhuc charitas dei ad hoīes esset maior. Itē si ce-lum ⁊ terra essent ꝑgamenū: ⁊ totū mare et omnes aque incaustū. ⁊ si oīa folia arboꝝ et oīa gramina essent scriptores ab initio mū-di creata vel creāda. ⁊ si incepissent scribere ab initio mūdi a primo die vsq̄ꝫ ad nouis-simā. ⁊ si q̄s acciperet filū ⁊ faceret pūctū. re-spectu tot⁹ scripture esset ꝑuū. Sic ꝑuus est amor oīm hoīm ⁊ angeloꝝ respectu amo-ris quē dn̄s in incarnatōe nobis ostēdit. Iō Ber. Nesciui quō me de⁹ diligeret nisi p me mori eligeret. i. mortalē carnē susciperet. Hāc magnā dilectōem ɔsiderās Hug. ex-clamauit dicēs. O charitas q̄ntū est vincu-lū tuū q̄ deus ligari potuit. Hoc vinculo de⁹ tractus de celo ad terrā descēdit. ⁊ vsq̄ꝫ ad inferos nullū vinculū eū tenere potuit. Iō Bern̄. Vere in nullo ɔmēdat de⁹ charita-tem suā in nob̄ q̄ꝫ in incarnatōis ⁊ passiōis misterio.

Tercio hec bn̄dicta natiuitas fuit occultissima vl' subtilissima: oēm enim naturā. oēm intellectū acutū hoīm ⁊ spiritu-um. imo summoꝝ angeloꝝ trāscēdebat. de q̄ Leo papa. Vtrāq̄ꝫ naturā dei ⁊ homīs in vnā venisse ꝑsonā s̄mo nō explicat. ligua n̄ sufficit exprimere sꝫ deficit. credi p̄t sꝫ enar-rari nō p̄t. De q̄ etiā dic̄ Dyo. de diuis no-mib⁹. Hec natiuitas bn̄dicta erat ita archa-na ut oīb⁹ spiritib⁹ ineffabiliter oīni men-ti ignota. Nā ut dic̄ maxim⁹. Licet angelis innotuit. tn̄ latuit eos inuestigabilis mod⁹ q̄liter tot⁹ in patre. tot⁹ in m̄re existat. quia dicit Aug. sup Ioh. Xp̄us sic venit de celo vt nō absceder et. ⁊ sic rediit ad celū ut nos nō derelinqueret. Ecce subtile negociū.

Quarto hec bn̄dicta natiuitas fuit mirabi-lissima. Vn̄ Bern̄. in s̄mōe de vigilia nati-uitatis xp̄i dicit. A seculo nō est auditū q̄ sublimitas ⁊ vilitas ɔuenerūt i vnū. nihil deo sublimi⁹ nec limo vili⁹ cū de⁹ descēdit in limū. Hoc mirat̄ Isaias dicēs vltio ca. Quis audiuit vnq̄ꝫ tale et quis vidit huic sile. De quo scribit Ber. q̄ virgo fuit sine ꝯ-tamine grauida. sine dolore puerpera. ⁊ q̄ sol nat⁹ ē de stella. pr̄ de filia. creator de cre-atura. O q̄ꝫ mirabilis est hec natiuitas be-nedicta. ut dicit Ciprian⁹. In xp̄i bn̄dicta natiuitate dn̄i dei filius de virgine nascit̄. ce-lū in terra ɔcludit̄. sol tenebris inuoluitur. inuisibil' cernit̄. imortalis mortalis. dn̄s ser-uus. etern⁹ tp̄alis nascit̄. format̄ q̄ format natura portat̄ q̄ portat omnē creaturā. v̄-bū fit infans ⁊ tacet. in sūmis stat. i imis ia-cet. q̄ i nubib⁹ tonat in ꝓsepio plorat. Ideo de ista mirabili natiuitate p̄t dici illud. iij. Regū. x. Nō est sile factū op⁹ in vniuersis regnis. eo q̄ dic̄ Amb. ɔ hereticos. Nā oēm sensū ⁊ intelligētiā excedit. nō capit rō.

ſed fidelis ꝓfeſſio. ſcrutari nõ licet ſuperna miſteria. ſ3 lic3 ſcire. q2 vt3 Iſa. liij. Generatõ3 eiꝰ qs enarrabit. q2 dicit Damaſ. li. iij. ſniaꝝ in pein. Nihil ẽ maiꝰ inter oia ⁊ ſup oia q3 q deꝰ eſt hõ factꝰ. Ergo inqt Gre. nazanzenꝰ dicens. Hꝰ dici clamabo vitatẽ ⁊ grãm annũciabo. in q̃ q̃ natura nõ h3. viſus ignat. rõ neſcit. mẽs nõ capit. eloquiũ tacet. ingeniũ ebet. celũ pauet. terra ſtupet q deꝰ hõ natus eſt. O q3 noua ⁊ inaudita ꝯmixtio. O mira ⁊ inexq̃ſita ꝯpago. q̃ſic ꝯmixta ꝯmiſcent deꝰ ⁊ hõ. vbũ ⁊ aĩa in vnã ꝯueniũt pſonã. ¶ Quito hec natiuitas bñdicta fuit vtiliſſima. ut poſſemꝰ dicere illõ Sap. vij. Venerũt michi oĩa bona pariter cũ illa. Nã an filij dei aduentu in carnẽ vt dic wilh. in rõnali. humanũ genꝰ laborabat ĩ ſeptẽplici morbo. ¶ A. Primo eramus ſtulti ⁊ inſipientes. iõ indigebamꝰ doctore. Scdo eramꝰ venditi. iõ indigebamꝰ redẽptore. Tercio eramus capti. iõ indigebamꝰ libatore. Quarto eramꝰ incarcerati. iõ indigebamꝰ eductore. Quito eramꝰ excecati. iõ indigebamꝰ illuminatore. Sexto eramꝰ a parad̃o excluſi. iõ indigebamꝰ introductore. Septio eramꝰ morti eterne deputati. iõ indigebamꝰ ſaluatore. Iõ ꝓ oĩbꝰ hijs defectibꝰ clamabãt ſancti pr̃es in limbo. ⁊ nũc facit eccleſia exiſtẽs in mũdo in ſeptẽ antiphonis. hos defectꝰ repñtãdo. ⁊ deſiderio mag̃ clamãs de hijs liberari ¶ B. Primo dixi añ aduentũ xp̄i eramus ſtulti ⁊ inſipiẽtes ꝑpt̃ peccatũ. de q ps. xlviij. Hõ cũ ĩ honore eſſ3 nõ intellexit ⁊c̃. Ideo eccl̃ia clamat ꝓ doctore in pria antiphona. O ſapiã que ex ore altiſſimi ꝓdiſti. attingẽs a fine vſq3 ad finem fortiter. ſuauiter diſponẽſq3 oĩa veni ad docendũ nos viã prudẽtie. S3 hodie eſt natꝰ nobis doctor veritatis. De q Iohã. xviij. In hͦ natꝰ ſum ⁊ ad hͦ veni in mũdũ ut teſtimoniũ phibeã vitati. Hodie natꝰ ẽ ille q ẽ ſapiã patr3. q dixit Iſa. xlviij. Ego dñs docẽs te vtilia. Nã ipe eſt doctor q reuelabit nobis pr̃is ſui archana. De q Iohan. xv. Oĩa q audiui a pr̃e meo nota feci vob. Secũdo ꝑ peccatũ eramꝰ vẽditi. De q Iſa. lij. Gratis venũdati eſtis. q2 ꝓ vno pomo. ideo

eccleſia in ſecũda antiphõna clamat ꝓ redẽptore. O adonay et dux domus iſrael. qui Moyſi in igne ⁊ rubo apparuiſti. ⁊ in Syna legẽ dediſti. veni ad redimendu3 nos in brachio extento. Hunc clamorẽ deus pater audiuit. et filiũ ſuũ in redemptorẽ miſit De quo ps. cx. Redemptõnem miſit dñs populo ſuo. Nam hodie venit de quo dicit aplſ ad Titũ ij. Dedit ſemetipm ꝓ nobiſ vt nos redimeret ab omni iniquitate. Hodie impletũ eſt illud Iſa. xl. Ecce dñs venit et ⁊ merces eiꝰ cum eo. ⁊ opus illiꝰ corã illo. i. opꝰ redemptõis. Sed qd ꝓdeſſet ſi eſſemus docti ⁊ redẽpti. ⁊ adhuc poſt redẽptõem detineremur captiui. Sic tercio per peccatũ eramus captiui. de qua captiuitate habet̃ Treno. i. Propter multitudinẽ iniqtatum eius. ſc3 Ade paruuli ⁊ poſteri ducti ſunt in captiuitatẽ. O q3 miſerabilis ⁊ diuturna captiuitas. quia quinq3 milia annorum ⁊ vltra durauit. Ideo eccleſia in tercia antiphona clamat ꝓ liberatore dicens. O radix yeſſe qui ſtas in ſignũ populoꝝ ſuper te reges continebũt os ſuũ. quẽ gẽtes deꝑcabunt̃. veni ad liberandũ nos iam noli tardare. Nam hoies qui volũt ſe exercitare in curſu corꝑali ꝯſueuerũt locũ aliquem ſignare. ⁊ ad illũ currere. ⁊ q primus ꝑueniet accipit mercedẽ. Et ſic xp̄s quaſi in ſignũ in alto poſitꝰ eſt. ad quẽ omnes debemus currere. dicẽdo. veni ad liberãdũ nos iã noli tardare. S3 hodie venit liberator. d' quo Iſa. lxi. Miſit me ut captiuis p̃dicarẽ indulgentiã. Nam ipe dicit Ioh. viij. Si filius vos liberauerit veri liberi erit3. Nam liberatio hũani generiſ fieri nõ potuit niſi ꝑ eũ. ut dicit Aug. de vbis apli. Nõ libaret̃ hõ niſi deꝰ fieret hõ. Sed qd ꝓdeſſet captiuis ſi eſſent redẽpti ⁊ liberati ſi nõdũ eſſent ab omni vinculo abſoluti. ut ſc3 ſub peccato eſſent. et libere quo vellẽt ire nõ poſſent. Et ſic q̃rto adhuc eramꝰ incarcerati ⁊ in tenebris clauſi. Ideo in quarta antiphona clamat eccleſia. O clauis domꝰ dauid ⁊ ſceptrũ domꝰ iſrl̃. q apis ⁊ nẽo claudit. claudis ⁊ nẽo apit. veni educ vinctos de domo carcer3 ſedẽtes ĩ tenebr3 ⁊ ĩ vmbra mortis.

Sic hodie venit ut eductor de carcere. De
quo Apoca. i. Ego habeo claues mortis ⁊ in
ferni. Nam ipse est q̄ ꝑ clauē crucis sue re/
serauit ⁊ aꝑuit aditū regni celestꝫ. Jsa. xxij.
Dabo clauē dom⁹ dauid suꝑ humeꝝ ei⁹. d̄
q̄ Damas. Crux xp̄i est clauis ꝑadisi. Ꝫ qui
diu sunt in carcere oculos hn̄t obtenebra/
tos. nec clare videre pn̄t. ideo p⁹ absolutio
nem a carcere restat eos illumiare. ut vide/
ant q̄ ire debeāt. Sic q̄nto eram⁹ in carcere
peccati excecati. iuxta ill'd Sap. ij. Exceca/
uit eos malicia coꝝ. ⁊ Sophonie. i. Ambu
lauerūt ut ceci q2 dn̄o peccauerūt. Jd̄ eccl'ia
in q̄nta antiphona clamat ꝓ illumiatore di
cēs. O oriēs ⁊ splēdor lucꝫ eterne. sol iusticie
veni ⁊ illumina sedētes in tenebris ⁊ ī vm/
bra mortis. Sic hodie venit lux mūdi. d̄ q̄
Joh. i. Erat lux vera que illuminat oēm ho
minē venientē in hūc mundū. Hodie iple/
tū est illud dictū Zacharie Lu. i. Uisitauit
nos oriēs ex alto. Illuminare hijs q̄ in te/
nebris ⁊ in vmbra mortis sedēt ⁊c. Hodie
venit illa lux de qua Jsa. xlij. Dedi te in lu/
cē gentiū vt aꝑires oculos cecoꝝ. Jdeo q̄/
libet cec⁹ peccator hodie clamare dꝫ cū psal.
xij. Illumina oculos meos ne vnq̄ꝫ obdor/
miā in morte. q2 dicit Aug. suꝑ Joh. Na/
tiuitas xp̄i est collirīū de q̄ illuminant̄ ocu
li nr̄i. vt videre possim⁹ maiestatē ꝑ ei⁹ hūi/
litatē. Nam ut verbū caro factū est medica
mentū nobis factū est. vt q2 de terra eram⁹
excecati sic de terra sanati. Sed q̄d ꝓdessꝫ
si essem⁹ docti. ⁊ ab inimicis penit⁹ liberati
⁊ illuminati. si nō essem⁹ ad regnū perducti
Sic sexto eram⁹ a patria exclusi. id̄ ī sexta
antiphona ecclesia clamat ꝓ introductore:
dicēs. O rex gentiū ⁊ desideratus eaꝝ qui
facis vtraq̄ꝫ vnū. veni salua hominē quē de
limo formasti. Sic hodie venit introdu/
ctor ī terrā ꝓmissiōis que fluit lacte ⁊ mel
le. i. in q̄ est refectio hūanitatis ⁊ diuitatis.
quia dicit Aug. suꝑ Joh. De⁹ occult⁹ fa/
ctus est hō manifestus. ut homīes manife/
stos faceret deos. Jd̄ factus est ꝑnceps no
stre hūanitatis vt essem⁹ ꝑncipes sue diui
nitatis in patria celesti xp̄i coheredes. Sꝫ
q̄d ꝓdesset si deberem⁹ ad regnū ꝑduci ⁊ n̄

saluari ab omni morte Sic septimo eram⁹
morti deputati. De quo ps̄. cvi. Appropi/
quauerunt vsq̄ꝫ ad portas mortis. Jd̄ indi
gebamus saluatore. ꝓ quo clamat eccl'ia in
septima antiphona dicēs. O emanuel rex
⁊ legifer noster. expectatio gentiū ⁊ deside
ratus earū. veni ad saluandū nos dn̄e deus
noster. Hūc clamorē hodie audiuit de⁹
pater ⁊ misit saluatorē. de quo thema. Na
tus est vobis hodie saluator mūdi. Jp̄e est
qui dixit Lu. xix. Uenit fili⁹ hois. q̄rere ⁊
saluū facere q'd ꝑierat. q2 dicit Aug⁹. super.
Joh. Ut homies nascerent̄ ex deo: de⁹ hō
natus est. factus est hō mortalis vt homies
fierēt immortales. Hodie venit ille saluator
de quo An̄. Non est salus in mundo nisi
quem peperit virgo.

Sermo XVIII. Ad idem

Oportet preueni
re solē ad bn̄dictōeꝫ tuā. scribit̄
Sap. xvi. et ponit̄ loco thematꝫ
leticie p̄ntis festiuitatꝫ. C. Dicūt natu
rales. q̄n sol orit̄ sub nube. tūc ē signū futu
re pluuie. Sp̄ūalr̄. ꝑ solē intelligit̄ xp̄s. De
cui⁹ ortu hr̄ Malach. vl. Orief vobis timē
tibꝫ deū sol iusticie. Et Gre. Ortus est sol
iusticie xp̄us deus nr̄. Et merito xp̄us dicit
tur sol. Nam sicut dicit Amb. in exameron
Sol est ocul⁹ mūdi. iocūditas diei. pulcri/
tudo celi. Sic xp̄us est ocul⁹ mūdi et lux.
Joh. viij. Ego sum lux mūdi. ⁊ Jo. i. Erat
lux vera q̄ illuminat oēm hoiem venientē in
hūc mundū. Jtē sicut sol est gaudiū diei. sic
xp̄us est iocūditas eternalis. Nā sp̄ūs an/
geloꝝ et hoim̄ recipiūt ab ip̄o iocunditateꝫ.
De quo Ecci. xv. Jocūditatē ⁊ exultatio/
nem thesaurisant suꝑ eū. Nam sine isto so
le nullū est gaudiū. ꝙ oēs hoies ꝫ lumine
nō vtētes pn̄t dicere illud Thobie. v. Quale
michi gaudiū cū in tenebrꝫ sedeo et lumē
celi n̄ video. nā omne gaudiū ꝓcedit ab ip̄o
Unde p̄t dici de eo illud Eccl's. xi. Dulce est
lumē ⁊ delectabile oculis videre solē. s. iu/
sticie. D. Hic sol iusticie hodie ort⁹ ē
sub nube humanitatis. ⁊ ꝫ fuit signū pluuie
gratiaꝝ. Nā an̄ aduētū xp̄i celū fuit clausꝫ

nō solū trib9 annis cū dimidio sicut in tpe
helie. sed pl9 ꝗ̄ quinqꝫ milib9 annoꝝ ꝙ nō de
scēdit pluuia grāꝝ pfecta q̄ posset hoīēz pu-
rificare saltē pfecte. ita ꝙ miraret̄ dauid in
terrogādo ps̄. lxxxviij. Ubi sunt mīsicor-
die tue antique dn̄e sicut iurasti ⁊c. ⁊ alibi:
ps̄. lxxvi. Nūquid cōtinebit in ira mīsicor
dias suas. aut obliuiscet̄ misereri de9. Et p
hac pluuia grē clamant Jsa. c. xlv. Rora-
te celi desup ⁊ nubes pluāt iustū. Sed ho-
die deus pē audiuit hūc clamorē ⁊ misit so
lē iusticie oriri sup nube hūanitatis. cū quo
venit pluuia oīs grē. De quo hodie legit̄ in
epl'a. ⁊ habet̄ ad Thitū. ij. Apparuit grā dī
⁊ saluatoris nr̄i oīb9 hoīb9. Et merito eius
natiuitas dr̄ grā. qr dic̄ Ber. Quid em̄ eui
dentius signū grē esse poterit ꝗ̄ ꝙ deus pa
ter de sinu pēno filiū suū tradidit ⁊ in hūani
tate debitū p homie soluit. que solutio non
potuit fieri sine ipo. ut testat̄ Aug. dicens.
Nō liberaret̄ hō nisi de9 fieret hō. Et h̄ i spi
ritu vidit Salomō dicēs. Optet puenire
solē ad bn̄dictōem tuā. scribit̄ loco vbi sup.
E. Pro q̄ nota. p solē hic intelligit̄ xp̄s de
us ⁊ hō. Et merito. qr sicut sol est vn9 n̄ ha
bens silem. ⁊ dr̄ sol q̄si sol9 lucēs. Et sic xp̄s
de9 ⁊ hō solus est. vn̄ Deut. xxxij. Uidete
ꝙ ego sim sol9 ⁊ nō sit ali9 deus p̄ter me. qr
est vn9 in essentia cū pēe ⁊ sp̄ūsancto. De q̄
Jsa. xliij. Ante me nō est format9 de9 ⁊ p9
me nō erit. Ego sum ego sū dn̄s et n̄ ē ab-
sqꝫ me saluator. Jō canit eccl'ia. Tu sol9 sā-
ctus. tu solus dn̄s. Et sic est sol solus lucēs
Hic sol xp̄us orit̄ dupliciter. s. corpalit̄ et
spūaliter. Primo corpaliter ortus est ho-
die p humane carnis apparitōem. vn̄ Ge-
nes̄. xix. Sol egressus est sup terrā. i. xp̄s
sub nube humanitatis apparuit. ut implere
tur illud Ezech. xxxij. Solem nube tegam.
Scdo iste sol orit̄ spūaliter p grām i mēti
bus hoīm. ⁊ de vtroqꝫ ortu solis iusticie pos
sum dicere. Optet puenire solē ad bn̄dicti
onē tuā. Et bn̄ optuit. qr dicit Ber. Nesci
ebam salu9 fieri nisi mitteret̄ fili9 altissimi
Et ḡ optebat puenire solē p carnis assum
tōem. F. Pro quo notandū. xp̄s i sua
natiuitate merito dr̄ sol pp̄ter solis pprieta
tem. que est multiplex. Prio sol opat̄ fecū-
ditatē in terris. ut dicit Aristo. in. ij. phisi-
corū. Homo generat hoīem ⁊ sol. Nā nul
la creatura sine solis virtute fructificat. sic
nec sine xp̄o p̄t oriri fructus opis merito-
rie. De quo Johā. xv. Sine me nihil po-
testis facere. Et hoc ꝯsiderās apl's dixit. ij.
Chor. iij. Nō sum9 sufficiētes cogitare ali-
q̄d a nobis tanq̄ꝫ ex nobis. s3 sufficiētia no-
stra a deo ē. Scdo sol h3 v̄tutē in recōci
liādo ꝯtrarietatē. Nā sic i medio planetaꝝ
existit. supiores cū inferiorib9 recōciliat q̄
inuicē ꝯtrariant̄. Et sic xp̄us in hūanitate
deū p̄rem homib9 recōciliauit. De q̄ Ro.
v. Cum inimici essem9 recōciliati sum9 per
sanguinē filij ei9. Hic sol hodie ort9 est latē
ter sub hūanitatis nube. ut canit eccl'ia. Ho
die celoꝝ rex de virgine nasci dignatus est
vt hominē pditum ad celestia regna reuo-
caret. Jdeo Leo papa in hodierno s̄mone
dic̄. Saluator noster dilectissimi hodie na
tus est. gaudeamus. Nā sicut nullū a pc̄tis
liberū inuenit. ita p liberādis oīb9 venit. Ec-
ce nūc est sol recōcilians. Tercio sol ope
rat̄ sursum ⁊ deorsum illuminositatē. qr per
solē supiora ⁊ inferiora illustrant̄. sic hodie
xp̄o nato sup iora. h̄ ē angeli apparuerūt in
magna claritate. ut habet̄ Luce. ij. Et obscu
ritas noctis versa est in clarū dic̄. iuxta illō
ps̄. cxxxviij. Nox sicut dies illuminabitur.
Nā sic refert Petr9 i histo. scolast. ꝙ hora
natiuitatis xp̄i tres soles apparuerūt ad eui-
dens signū ꝙ ille venerat q̄ oīa illuminaret.
supiora. media ⁊ inferiora. s̄m illud Lu. i.
Uisitauit nos oriēs ex alto. Jlluminare his
q̄ in tenebris ⁊c. O vtinam ⁊ tenebrosa cor-
da peccatoꝝ hodie illuminarent̄ p hūc so-
lem. Timendū est ꝙ heu ꝗ̄ plures sunt q̄
ita in valle peccatoꝝ sunt depssi ꝙ lux istius
solis ad eos nō p̄t ptingere. Tales p̄nt con
queri illud Sap̄. v. Errauim9 a via vita-
tis et iusticie lumē nō luxit nobis. ⁊ sol intel
ligentie nō est ort9 nobis. Nō quia ceci sūt
in peccatis ꝙ nō possunt pcipere sore effe-
ctus lucis. Nō ꝯquerit̄ Aug. dicēs. Ue ce-
cis oculis q̄ te eternū lumē nō vidēt. de te-
nebris ad tenebras vadunt. nescientes vbi

corrūnt. Quarta ꝓprietas solis ꝙ sole ori
ente dura dissoluunť et fluere incipiunt. ut
nix ꝛ glacies. Sic in natiuitate xp̄i dura i/
cipiūt fluere sic̄ celi qui ante natiuitatē xp̄i
fuerūt ita duri ꝙ in q̄nqꝫ milib⁹ annoꝝ nō
fluebant aq̄ grē. Sed hodie melliflui facti
sunt celi ut canit eccl̄ia. Hodie mōtes flui/
di facti sunt. Johelis. iij. In illa die stilla/
būt mōtes dulcedinē ꝛ colles fluent lacte
Hodie vinee engaddi floruerunt. vt dicit
Bartholome⁹. ꝛ ꝓtulerūt atqꝫ abūdanter
effuderūt balsami liquorē. Hodie fōs aque
in ciuitate romana in liquorē olei ꝯsus est.
vt dic̄ Inno. ꝛ erūpens in tiberim ꝓfluxit.
ad designandū ꝙ ille nat⁹ est hodie q̄ largis/
sime grām oib⁹ peccatorib⁹ vellet dare. Jō
Haymo sup Apoc̄. Natiuitas xp̄i tantam
apportauit grām ac salutē. ut q̄ in multis of/
fendim⁹ oēs ꝛ timem⁹ strictū iudicē ad gr̄/
tiosum recurram⁹ infantē. G. Vt habe
tur exēplū de moniali meretrice facta. ꝛ p⁹
h venit ad pn̄iam. nā qn̄ cogitauit de iudicō
extremo tūc desperauit: cogitādo. adā ꝓpter
vnū pomū de paradiso est expulsus. lucifer ꝓ
pter cogitatōem supbā cecidit de celo. Qn̄
ꝯo cogitauit de passiōe xp̄i innocēti timu/
it: cogitādo. q̄d te optet pati si innocens ita
passus est. Cū ꝯo meditata est de hūanitate
suscepta in qua puer nat⁹ est. dulcis orta est
ei ꝯfidentia: cogitās. pueri cito ignoscunt.
sic ꝑ tuā infantiā ignosce meis criminib⁹. Et
merito ꝯfidētia dulcis debz oriri ex sua infan/
tia ꝛ hūanitate suscepta. q2 dicit Au. super
ps̄. Qui suscepit malū tuum ꝯfide et spera
q2 cōicet tibi bonū suū. Quito sole orien/
te venenosa aīalia ad latibula fugiunt. Sic
orto sole iusticie. h est xp̄o nato oēs immū/
di ꝛ ꝯtra naturā peccātes sunt extīcti ꝛ mor
tui. De quo ꝓpheta dauid in ps̄. c. In ma
tutino interficiebā omnes pc̄tores terre. h
fecit ne in hūana natura assumpta tāta im/
mūdicia de cetero inueniretť. Nam ut dic̄
Aug. Illud nephādissimū peccatū ꝯ natu/
ram fuit causa maria q̄re tam diu distulit i/
carnari. ꝶm illud Gen̄. vi. Penitet me fe/
cisse hoiem. q2 indigni sunt xp̄i natiuitate.
Timere deberēt ne terra se apiret ꝛ ut da/
than ꝛ abyron deglutiret. vel sulphur pluer
ret sic̄ sup sodomitas. Genes. xix. Idem.
Nō solū immūdi pc̄tores sed etiā immun
da ydola sūt deleta. Nā legiť ꝙ in ortu istī
us solis statua romuli q̄ fuit romanoꝝ de⁹
cecidit ꝛ alie statue alioꝝ deoꝝ. ad denotan/
dū ꝙ ille natus esset q̄ omniū deoꝝ esset de⁹.
Sexto sole oriēte aīalia cūcta letantur.
Sic xp̄o nato oēs fideles. ꝓuerbi. xv. Lux
oculoꝝ vl celoꝝ letificat oēm aiam. Eccl̄s.
xi. Dulce ē lumē ꝛ delectabile ocul' videre
solem. s. claris. ꝛ sic fidelib⁹. De q̄ Aug. in
ep̄la ꝯ fausti. Scio inestimabile gaudium
angelis ꝛ hoib⁹. sctisqꝫ patrib⁹ in xp̄i nati/
uitate fore natū. Nec mirū ꝙ homies letati
sunt. q2 dicit Hylari⁹ sup Mat. Sustolli
tur hūana fragilitas vltra angelicā celsitu
dinē. Ideo Isa. lv. Mōtes ꝛ colles canta
būt laudē deo. ꝛ oīa ligna regionis plaudēt
manu. Et merito. q2 hec dies boni nūcij est
si tacuerimus. s. a laude. ꝛ noluerim⁹ nunci
are sceleris arguemur Reuera. Jō legitur
de q̄dā monacho. q̄ cū legereť: ꝯbū caro fa
ctum est nō flectebat genua. ꝛ diabol⁹ dedit
ei alapā dicēs. Si legeceť. ꝯbū demō factū
nūqꝫ genu flectere cessarem. Jō demēs pa
pa dedit vnū annū ꝛ. xl. dies oib⁹ q̄ deuote
genu flecterēt cū audirēt: verbū caro factuz
est. Jō canit eccl̄ia. Grates nūc oēs redda
mus dn̄o deo q̄ sua natiuitate nos liberauit
de diabolica ptāte. Amb. in li. ꝯfa. Qui in
gratus fuerit xp̄i natiuitati erit sine fructu
ei⁹ passiōis meritorie. Septimo sol in or
tu ꝛ in occasu maior videť. ut dic̄ Alexan/
der sup. iij. metheroꝝ. Et rō. q2 multus va
por interponiť. ꝛ sic maior apparet. Gratia
nus. In ortu saluatoris maior apparet cle
mētia ꝯditoris H. Vt patet i exēplo
Mulier q̄dā deuota p⁹ infantiā xp̄i sp inhi
abat. Veniēte igiť tp̄e ei⁹ natiuitatis roga/
uit eū ut sibi ondēret imaginē sue infātie. et
cū in recessu alioꝝ hoim̄ i eccl̄ia sola expecta
ret visus est ei formosus puer stās añ eam.
Videte igiť ea pueꝝ tā formosum interro/
gauit ipm si sciret Aue maria. qui respōdit
etiā. ꝛ illa. dic. Et cū puer dixisset vsqꝫ ibi.
Bn̄dict⁹ fruct⁹ ventris tui. dixit puer. ego

sum idẽ fructus. ⁊ euanuit. ⁊ mulieri spẽalẽ
gr̃iã infudit. At illa iubilãdo clamauit. re/
uertere charissime puer decore ⁊ amabilis.
Et p̱ trigĩta dies esuriabat post eũ. Tricesi/
mo die venit ih̃ũs dicẽs. Quare reuocas? ve/
ni o adiẽus ⁊ tu venias ad me in regnũ meũ
illa gaudẽs emigrauit. ❡ Octauo in ortu
solis infirmitates alleuiant̃. Nõ qz infirmi
tas surgit ex malis humorib. et hĩ ĩ nocte
magis augmentant̃. Ideo infirmi nocte for
tius puniunt̃. sole oriẽte humores grossi p̱
calorẽ minuunt̃. ⁊ sic infirmitates alleui/
ant̃. Sic añ incarnatiõem xp̃i hõ patiebat̃
multas infirmitates. Prĩo supbie tumorẽ
ortũ in celo. deindeqȝ ĩ padiso. Cõtra istuȝ
tumorẽ attulit carnẽ suã in hũilitate. Au.
Medicina tumoris est hũilitas saluatoris.
Damas. Hõ p̱ supbiã erexit se cõtra deuȝ
vsqȝ ad deũ sup̃ deũ. Cõtra deũ qz ĩ illius
p̃ceptũ. Usqȝ ad deũ qz vsqȝ ad diuinitatis
sue appetitũ. Sup̃ deũ. qz voluntatẽ suam
sup̃ dei voluntatẽ posuit. Sed xp̃s in redẽ
ptõis ope nõ ꝯtra hoĩes sed ꝓpter hoĩes. i.
ꝓpter ipoꝝ saluatõem. vsqȝ ad hoĩes. i. vs/
qȝ ad hũane nature susceptõem. ⁊ qñãmo/
do infra hoĩes ꝓpter passiõis nimiã abiecti
onem. Isa. liij. Desideraui⁹ eũ despectuȝ
⁊ nouissimũ viroꝝ virũ doloꝝ ⁊ scientẽ in/
firmitatẽ. Aug. Hũilitatis exẽplũ est sup/
bie medicamentũ. Nam nr̃a supbia nõ po/
tuit meli⁹ sanari q̃ȝ hũilitate filij dei. Ber.
in ẜmõe. Quis digne pensare poterit q̃nte
hũilitatis extitit qꝫ dñs maiestatis ita se de
primere voluit qꝫ hodie rex niniue in sacco
apparuit. Jone. iij. Et Job. xvi. Saccũ cõ
sui sup cutẽ meã. Ber. Misit saccũ plenuȝ
mĩĩcordia in incarnatõe scindendũ ĩ passi
one. Sacc⁹ iste ꝯtinebat plenitudinẽ diui
nitatis. Jone. iij. Rex niniue indut⁹ est sac
co ⁊ sedit in cinere. i. indutus hũanitate: vt
penitentiã ꝓ nobis ageret. Aug. Filius dei
nõ habet vnde flagellaret̃. ad h̃ carne indu
tus est vt sine flagellis nõ esset. Itẽ añ ortũ
hui⁹ solis gen⁹ hũanũ erat errore excecatũ
ita vt adoraret ligna et lapides ⁊ bestias t/
re. Geñ. vi. Cũcta cogitatio cordis intenta
est ad malũ oĩm tpe. Geñ. viij. Sensus et
cogitationes hoĩs ab adolescẽtia ꝓna sunt
ad malũ. De q̃ Ro. i. Mutauerũt gl̃iaȝ in/
corruptibilis dei in silitudinẽ imagis cor/
ruptibilis hoĩs. ⁊ volucrũ ⁊ q̃drupedũ ⁊ ser
pentũ ⁊c. seq̃t̃. Seruierũt creature poti⁹ q̃ȝ
creatori. Sol iste veniẽs in mõm illumina
uit tenebraꝝ errorẽ p̱ p̃dicatõeȝ. Job. xiiij
Creditis in deũ ⁊ ĩ me credite. q. d. lapides
⁊ ligna quos colitȝ nõ sunt dij sȝ ego. P̃s. xc
v. Oẽs dij gentiũ demonia. De ortu dici
tur Naũ. iij. Ort⁹ ẽ sol ⁊ auolauerũt locu/
ste. i. errores q̃ de malo in malũ saltãt vt lo/
custe. qz vno incõueniẽte dato sequũt̃ plã.
Idẽ. ĩ carnali effectu depuati Geñ. vi. Oĩs
caro corruperat viã suã sup terrã.

❡ Sermo ❡ XIX. Ad idem.

Oportet preueni
re solẽ ad bñdictõneȝ tuã. scribit̃
Sap̃. xvi. Audistis eñ quõ sol
iusticie xp̃us de⁹ nr̃ ortus est corporaliter p̱
hũane carnis apparitõem. Nũc vo viden
dũ est quõ orit̃ spũaliter in cordib hoĩm p̱
gr̃am suã. Quid eñ ꝓdesset natiuitas cor/
poralis in mõm si nõ adesset natiuitas spũ
alis in mẽtib hoĩm. eũ dicit Aug. in enchi
ridion. Oĩa nr̃a merita nõ sunt aliud nisi dei
gratia. qua ꝓpter spũalis natiuitas p̱ dei g̃
tiam sũme est desiderãda. iuxta illud Isi. i. si
no. In omni tuo ope gratiã dei posce. Naȝ
sicut vbi radi⁹ solis attingere nõ põt fruct⁹
nõ crescit. sic vbi nõ adest lux gr̃e ibi ẽ steri
litas in omni ope bono. De quo Damas. li.
ij. dicit. Tolle gr̃am et nõ erit alicui⁹ operis
efficacia. Idcirco oportet p̃uenire solẽ scȝ
gratie ad bñdictõem tuã. ❡ I. Pro quo
sciendũ qꝫ sol tam in ortu suo q̃ȝ in cursu hȝ
sex ꝓprietates. Sic sol iusticie xp̃us deus no
ster sex spũaliter opatur in nobis dũ nascit̃
in nobis. Sol sex habet ꝓprietates. Primo
p̃mittit rorẽ. scdo ꝓijcit splendoreȝ. tercio
inducit ruborẽ. quarto ascẽdit gradũ altio/
rem. quinto inualescit ad feruorẽ. sexto de/
clinat in pallorẽ. Hec sex opatur in nobis
spũaliter sol iusticie. Prĩo volẽs oriri ĩ no
bis p̃mittit rorẽ. i. p̃uenientem gr̃am. ⁊ nõ
est aliud nisi quedam admonitio monena

bo iem ad salutē. De q̄ ad Eph. ij. Donum dei est nō ex opib9 ne q̄s glief. 7 Ro. xi. Si ne pñia sunt dona 7 vocatio dei. io Bern. Quotiēs suggestionē bonā senseris da honorē deo 7 age reuerētiā spūi scto. cui9 vox sonat in auribꝫ tuis. suggerēs illō Isa. xlvi Preuaricatores redite ad cor. R. Cō uenienter em̄ hec gr̄a noīe roris designat̄ ꝓpter tria. q2 sic̄ ros cadit leniter. ascēdit subtiliter. fructificat vtilit̄. sic gr̄a ꝑueniēs hec oīa opat̄. Prīo cadit leniter. q2 nullus casus eius sentit̄. sic 7 gr̄a ꝑueniēs. Nā difficulter inter gr̄e admonitōnem et nr̄am cogitatōem drīa valet assignari. Dic enim Ber. Silia sunt cogitata mētꝫ nr̄e ſmonibus dītatis. Scdō ascēdit subtilr̄ sine motu sensibili. Sic gr̄a sine motu sensibili interiora nr̄a sursum trahit. Tercio fecūdat vl̄ fructificat vtilr̄. 7 sic ros gr̄e oīa etiā aliena facit nr̄a. Ro. viij. Scim9 qm̄ diligentib9 deū oīa coopant̄ in bonū. Scdō ꝓijc̄ splēdorē. Et sic sol iusticie xp̄us deus nr̄. ꝓijcit sup faciē terre. i. terrene ꝯsciētie splēdorem scꝫ ꝯgnitōis interne. s. q̄d egisti. q̄d meruisti. quid ꝑdidisti. Gre. Dū diuin9 respect9 nos illuminat cūcta mētis abscōdita manifestat. Luc. i. Illuminare his q̄ in tenebris 7 in vmbra mortis sedēt. Tercio sol inducit ruborē. i. pn̄iam 7 ꝯtritiōem. Nā hō nō ꝯterit̄ de hijs que ꝯmisit nisi ex splēdore gr̄e prius ꝯgnoscat. Ber. Si ipi9 cognitio est salutis initiū. tūc cognitio 7 pn̄ie ꝯtritō sunt ꝯiūcta. Et bn̄ ꝯtritio pn̄ie figucat̄ ꝑ ruborē. L. Nota ex triplici causa homies rubore suffundunt̄. s. verecūdia: iracūdia: et terroris vehemētia. que tria cū ꝯfluxerit veram pn̄iam efficiūt. Verecūdia em̄ efficit̄ ex dei offensiōe. iracūdia ex dāni illatōe. terroris vehemētia ex ꝓpria dehonestatōe. Cū g̃ ex splēdore cogtōis deū nos cognoscimus offendisse merito rubore suffundimur ꝙ tā gl̄iosum deū nos viles 7 exigui homiēs ꝓpt̄ peccata vilia 7 feda offēdim9. Et sic ps. xliij. Tota die verecūdia mea corā me est 7 cōfusio. Ber. Cogitāti mihi ꝙ p̄rem offenderim. est certe qō pudeat. q̄ frōte tollā oculos meos ad vultū tam pij patris ꝙ caduca 7 vana nō erubui ꝑferre eterni p̄ris amori. Scdō merito nobis irascimur 7 irascēdo rubore suffundimur ꝯsiderātes ꝙ tā g̃uia damna ex peccatis incurrim9. s. ꝑditionem aīe 7 damnatōem 7 omniū bonorū denudatōem. Tercio ruborē cōcipimus ex terrore contritōis. ꝙ tam viles 7 abominabiles facti sumus ex peccato. clamātes in celū Psal. lxxij. Ad nichilū redactus sum 7 nesciui. Et psal. xlviij. Homo cū in honore esset nō intellexit 7c̄. Bern. Quātuꝫ putas ꝯtristatur animus seipm̄ intuens 7 carneꝫ leprosam inueniens. multo magis de aīa. Quarto sol gradū ascendit altioreꝫ. Et sic xp̄us deus noster cū ortus est in nobis ꝑ gradus, ꝓfectuū ascendit. ps. lxxxiij. Ascensiones in corde suo disposuit. De quo Gre. Nemo repente fit summ9. sed a minimo q̄s ꝙ ichoat ut ad mag̃ tāte ꝑueniat. Ascēdit autem sol diuinus in nobis trib9 gradibus scꝫ per peccatoꝝ remissionē. gratiaꝝ actionē gratuitā dilectionē. Primo cōtingit cum homo dolet veniēs ad ruborē ꝙ penitētiam tam diu simulauit. tūc dn̄s misertus ei in confidentia dicit ei. Confide fili remittuntur tibi peccata. Cum hoc fit statim spiritus sanctus trahit hominē ad secūdū. s. ad gratias agendas ꝑ gr̄am remissionis. i. Chori. i. Gr̄as ago deo meo semper. Ber. Felix homo q̄ ad singula dona gratias agit. Nā cum nos grates exhibemus amplius gratie locū in nobis facimus. Post gratiaruꝫ actōem 7 beneficioꝝ memoratōnem transit̄ ad terciū gradū ut incipiat̄ deus dulcescere 7 ꝓpter seipm̄ diligi. Hunc amorē quesiuit dn̄s Malach. i. Quis est qui incēdat altare meū gratuito. id ē altare cordis gratuita dilectōne. ps. cxvij. Confitemini dn̄o q̄ niā bonus. Bern. Qui ꝯfitet̄ dn̄o n̄ ut bonus sit sibi sꝫ ī seipo hic nō diligit deū. Vel t9 amor nō reqrit p̄miū sꝫ meret̄. Quito sol inualescit. s. ad feruorē circa sextā horā. et virtute sui feruoris tres effectus opatur facit homines incalescere. arescere. nigrescere. Sic sol dn̄s spūaliter in nobis ꝓficiēs primo facit nos calescere feruētissima charitate. Cum enim dicit̄ Deuterono. iiij.

De⁹ ignis consumēs est. ideo facit eruere. Hiere. xx. Fact⁹ est in corde meo q̄si ignis estuās clausus q̄z in ossib⁹ meis. ꝛ defeci ferre nō sustinēs. Osee. i. Tota die dormiunt coq̄ns eos mane ipse succēsus q̄si ignis flāme. Hec fortissima flāma feruōris pficit i nobis grām vniōis. sic em̄ ignis materialis ꝯuertit in se materiā in quā agit. sic ignis diuinus ꝯuertit in se aīam quā accēdit. Ber. Quēadmodū varia soluta metalla in igne in vnū ꝯfluūt. sic de⁹ ꝛ aīa lōge a se diuersa in vnū ꝯfluunt. nā ex h igne corda liquescūt ꝛ ꝯfluūt. Johā. xvij. Rogo ut vnū sint sicut ego ꝛ tu vnū sum⁹. Ex illa glosa vniōne oīa que dei sunt: sunt nr̄a. et nr̄a di. Secūdo sol diuin⁹ facit nos ab oīm carnalitatis hūore arescere. ut nil eoꝝ q̄ carnis sunt admittamus. Et h est qđ dic̄ Ber. Dulce est hijs in terrenis esse reb⁹ q̄ nil gustāt de celestib⁹. Sed q̄ gustauit dulcedinē celestium bonoꝝ hꝫ amaritudinē terrenoꝝ. De q̄ Gre. Gustato spū desipit oīs caro. Tercio̅ facit nos nigrescere. i. oēm exteriorē ornatū ꝯuipendere ꝛ de exteriori hoīe q̄si nil curare. Qđ designatᷓ in figura ꝛ docemur in scriptura. In figura tabernaculum exterius dissilib⁹ pellib⁹ est coopertū. int⁹ auro purissimo decoratū. In scriptura Canti. i. Nigᷓ sum sed formosa. nolite me ꝯsiderare q̄ fusca sim. q̄ decolorauit me sol. i. iusticie i passione. Isa. liij. Uidimus eū nō habentē specie neq̄ȝ decorē q̄si leprosum ꝛ humiliatū

Sexto sol ad occasum induit pallorē. Sic sol diuinus p⁹ p̄dicta effundit in nos tres effectus p pallorē ꝯgrue designatos. M

Naȝ hoīes ꝯsueuerūt pallescere ex labore. timore ꝛ languore. Primo ex labore. ꝛ significat ꝯtinuū studiū pficiēdi. q̄ post p̄dicta tam auide currunt viā dei ut modū habere nesciāt in agēdo. Et talis conat⁹ p pfectōe filijs grē reputatᷓ. q̄ p̄ nimio amore multa magna ꝛ ardua faciūt. et q̄dq̄d faciūt p nihilo reputāt. sic maria magdalena scdm gre. cuȝ ꝯsiderauit q̄d fecit noluit moderare q̄d faceret. Et sic Ber. dic̄. Tot⁹ labor meus vix est vni⁹ hore. ꝛ si ampli⁹ nō sentio pre amore. Aug. Qđ gue ē laborātib⁹: leue amantib⁹. Ber. Ubi amor nō ē labor. Secūdo hoīes pallescūt ex lāguore. nam ex nimio desiderio prioris laboris necessariū est vt grā subtrahatᷓ. q̄ subtracta vehemēter lāguorē suscipiūt ut grā reuertatᷓ. In h labore stetit sponsa Cantic̄. v. Nūciate dilecto q̄ amore langueo. vulnerata charitate ego sum. Nā nihil penali⁹ aīe amorose q̄ȝ subtractio rei amate. Et sic mēs q̄ sentit subtractā grām dicit illud Orige. sup Cantica Heu iquit quo abijt gaudiū. vbi latȝ amor meus. cur me dereliquisti salus mea. Et sic Magdalena scdm Orige. sup stabat. Onerosi sunt mihi angeli ꝯsolantᷓ ꝛ grauant me q̄ nō quero creaturā sȝ creatorē. Bern̄. in tractatu de charitate. Frustra ꝯsolatᷓ exterius vbi vulnus amoris curari optȝ interi⁹. sicut anna post filiū Thobiā suspirās. ꝛ sic tales. Bern̄. Quāto charior q̄ p̄ns ē. tāto egrior iacet cū subtrahitᷓ. Tercio pallescūt homies ex timore. qđ ꝯtingit q̄n hoīes appropinquant fini tanq̄ȝ sol vᷓgens ad occasum ex timore vicine mortis nesciētes quē finē sortiantᷓ. Eunt enim ꝛ quocūq̄ȝ venerit ibi erunt sp. Eccl's. xi. Quocūq̄ȝ ceciderit lignū ibi erit. siue ad aquilonē siue ad austꝝ Etiā electi ꝛ sancti cogitāt illđ Eccl's. viij. Uidi impios in inferno sepultos. q̄ cū̄ diu viuerēt in loco sancto erāt ꝛ laudabantᷓ q̄si iustoꝝ opa haberēt. Ideo dicūt intra se illud Eccl's. ix. Nescit hō an odio vel amore dei dignus sit. sȝ oīa in futurū reſuantᷓ incerta. Nam de xp̄o legim⁹. Appropinquāte solutōne carnis factus in agonia plurius orabat. Abba pater. si possibile est transeat a me calix iste. et subiunxit. Tristis est aīa mea vsq̄ȝ ad mortē. ꝛ fact⁹ est sudor ꝛc̄. De hoc timore dicit Gre. Dilecti dei sp iudicia dei pertimescant in omnib⁹. signāter in extremis. tanto timor acrior q̄nto eterna tribulatio vicinior.

Sermo XX. Ad idem

Euāgelizo vobis

gaudiū magnū qđ erit omni populo. q̄ hodie nat⁹ est saluator. Lu. ij.

N. Dicit Plinius in speculo naturali.

Sol cū orit͛ grādis fragor et strepitus in
orientalibꝫ regiōibꝫ audit͛. Ratio ſm phm̄
.ij. metheoꝝ. Omne humidū velocit͛ cale
factū facit strepitū. Sic videmꝰ ā nubibus
cū velociter ꝛ celeriter inflāmant͛ tonitrua
et fragores varios efficere ꝓprobant͛. Re
gio aūt oriētis hūida est valde. q2 stagnis et
paludibꝫ humectat͛. iō supuemēte virtute
solis velociter calescit. ꝛ sic fragor causatur
Spūaliter. Sic sol iusticie ortꝰ est ꝑ bene/
dictā natiuitatē ſm cepn̄tatōem ecclie. iō
fragor diuine laudis a xp̄iano ꝓplo ꝑ gau/
dio audiri dꝫ. Unde Leo papa. Nō ē phas
locū esse tristicie vbi natalis est vite. Et me
rito hec dies est leticie. q2 Cassiod. sup illō.
p̄s. cxvij. Hec ē dies quā fecit dn̄s: dicit.
Licet dn̄s cunctos dies creauit. singularit͛
tn̄ hūc diē fecisse dr̄. q xp̄i dn̄i natiuitate sa
cratus est. in q merito exultare ꝛ letari cō/
uenit. qm̄ in eo diabolꝰ vim ꝑdidit ꝛ mun/
dꝰ salutē accepit. Et in huiꝰ figurā plēs cā
tilene et plura iubilamina q̄ꝫ in alio die ca/
nunt͛. q2 angeli hodie letātes cātabāt. Glīa
in excelsis deo. ꝛ in terra pax hoībꝫ bone vo
lūtatis. Lu. ij. Sup q dic gre. li. xxvij. mo/
ral. Celi rege nato angeloꝝ chori in eiꝰ an/
nūciatōe ꝓdeūt hymnū de victoria dicunt
de praue vite discordia nos quos dudum
despexerāt ciues ꝯgnoscūt ꝯsono ore ꝑdicā
tes. glīa in excelsis deo ꝛc̄. Ac si dicāt. quos
a nobis malicia disiūxerat. iā nūc in t͛ra bo
nitas saluatoris copulat. Ideo dauid inui/
tat nos oēs hodie ad fragorē laudis di/
cēs. p̄s. xcvij. Cantate dn̄o cāticū nouum
q2 mirabilia fec͛. s. in incarnatiōe. De q thē/
ma. Euāgelizo vobis gaudiū magnū ꝛc̄.

¶ In summa euāgelij tria innuunt͛. Primo
tp̄alis natiuitatis ꝯgruitas. Scd̄o nati in
fantis tractabilitas. Tercio angeli annūci
antis claritas. Primū ibi. Exijt edictū. se/
cundū ibi. iplēti sunt dies. terciū ibi. pasto/
res erāt in eadē regiōe ¶ Dixi p̄io innuit͛
tp̄alis natiuitatis ꝯgruitas. De q dic. In
illo tp̄e. s. anno. xlij. Octauiani q ꝯgnomina
tus est Augustꝰ q2 valde auxit impꝫiū ro/
manū. a q oēs impatores dicunt͛ augusti.
ꝛ mēsis q dicebat͛ ab eo dicit͛ Augustus. q2
tūc cedijt de victoria ꝯ Anthoniū cleopatrā
ꝑ̄e totū orbem romano imperio subiugauit
ideo dic. Exijt edictū a cesare augusto ut de
scriberet͛ vniuersus orbis. Dic Symon d
cassia. Illa descriptio a supbia ꝓcessit cesa/
ris. ¶ O ¶ Scire studuit q̄t hoīes suo im
perio subdidit. ꝛ tn̄ nō legimꝰ eum tp̄aliter
punitū. sicut Dauid. ij. Regū. xxiiij. q simi
le facere i regno suo ꝑsumpsit. ideo optōe si
bi data elegit tres dies pestilentiā. ꝛ obierūt
septuaginta milia hoīm. Hic aūt sic nō fuit
punitus. q2 gētilis ꝛ indignꝰ ꝑfiti correctiō
ne. Dauid ꝟo erat fidelis. iō correctus est
Dicit nāqꝫ Aug. Aliqui indigni sunt ꝑfiti
correctōe. iō erūt in eterna dānatōe. ut di
cit Gre. Cōtinuus successus tp̄aliū ē eter/
ne dānatōis indiciū. ut explificat Aug. d
Assuero q erat i ꝯtinua ꝓsꝑitate. Hester ꝟe
eo in tribulatōe cū ꝓplo. Itē iste etiā iō non
fuit punitꝰ. q2 diuīa ꝓuidētia ꝓmisit in p̄sa
giū q vnus rex omnibꝫ impaturꝰ erat. De
quo Zacha. xiiij. In illa die erit dn̄s vnꝰ.
scꝫ dn̄ator hoīm ꝛ angeloꝝ. ꝛ erit nomē eiꝰ
vnū. s. xp̄us ihūs. q dixit Math. vlti. Da/
ta est mihi oīs ptās in celo ꝛ in terra. Iō̄o
Theophi. Dignū erat ut vnꝰ dn̄s toti or/
bi impāret. q2 vnꝰ deꝰ adorādꝰ erat. s. xp̄s.
Et merito tp̄e vniꝰ dn̄atiōis nascit͛ ad si/
gnificandū q spūaliter nascit͛ i hijs qui cre
dunt in vnū deū ihm̄ xp̄m ꝛ nō in alijs. vt
habet͛ in cano. i. q. i. Cū paulꝰ. vbi dicitur.
Ubi xp̄s nō est fundamentū nullū boni ope
ris supedificat͛ edificiū. Cōsilr̄ hēt. xxiiij. q.
i. Alienus. Nō hꝫ deū p̄rem q nō tenet ec
clesie vnitatē. Itē ꝯgrue nascit͛ tp̄e descri
ptōis. q2 dicit Gre. i ome. Quia ille veni/
bat i carne qui electos suos ascriberet in e/
ternitate. Cuiꝰ ꝯtrariū de reprobis ꝑ p̄s. dr̄.
Deleant͛ de libro viuentiū ꝛ cū iustꝫ nō̄ scri
bant͛. Et hn̄ ꝯgruit. ꝓctores em̄ ꝛ homies
mūdani ꝯsueuerūt hic amplificare noīa sua
in terris. ecōtra paupes ꝛ hūiles occultare.
Ideo dignū est ut iustoꝝ noīa in cel̄ scribā
tur. pctōꝝ ꝟo statim post mortē deleant͛. iu
xta illō Sap. xi. Per que qs peccat ꝑ hec
ꝛ puniet͛. In cuiꝰ a ꝓprobatōem enā nomē
diuitis epulonis subticet͛. nomē ꝟo paupis

recitat᷑. Lu. xvi. Ad certitudinē ergo illius
ꝙ suos in ciuitate ascribere vellʒ. ideo sub
mūdi descriptiōe de᷒ nat᷒ est. Et bn̄ illis q̄
sic ascribunt᷑: qm̄ beati sunt Lu. x. Gaudete
qm̄ noīa vr̄a scripta sunt in celis. Correla/
rie sequit᷑ ꝙ ꝑtinaciter in peccatis mortali
bus existētib᷒ hodie spūaliter nō nascit᷑ do
min᷒. iuxta illō Prouer. xv. Lōge ē ab im
piīs dn̄s. In cui᷒ figurā etiā vt dic̄ Hiero
nim᷒. in nocte natiuitatis xp̄i oēs peccan/
tes seu laborātes vicio sodomitico extincti
sunt. ne in natura quā assumpserat de᷒ tan/
ta de cetero imundicia inueniret᷑. ¶ P
Scdo ꝙ in nocte nat᷒ est. iuxta illō Sap.
xviij. Dū mediū silentiū tenerēt oīa ꝛ nox ī
suo cursu mediū iter teneret omnipotēs ser/
mo tu᷒ dn̄e exiliēs de celo a regalib᷒ sedib᷒
venit. Nō ad significandū ꝙ ip̄e esset lux ve
ra q̄ illuminat oēm hoīem venientē in hūc
mundū. Joh. i. Tūc impletū est illō Isa.
ix. Populus gentiū q̄ ambulabat ī tenebrʒ
vidit lucē magnā. etiā ad designandū ꝙ ip
se esset q̄ eductur᷒ esset de limbo sedētes in
tenebris ꝛ in vmbra mortis. In cui᷒ etiaʒ
figurā legit᷑ ī hystoria lōbardica ꝙ ī nocte
natiuitatis xp̄i tota noctis obscuritas in cla
ritatē diei ꝯūsa ē. ad significandū ꝙ qui seq̄
ret᷑ hunc pueꝝ natū nō ambularet in tene/
bris. iuxta illud qd̄ xp̄s ꝑ se dixit. Ego suʒ
lux mūdi. qui seq̄t᷑ me non ambulat ī tene/
bris sʒ habebit lumē vite. Correlarie seq̄t᷑.
ꝙ in infidelib᷒ spūaliter nō nascit᷑ dn̄s. rō.
qꝛ lumē fidei nō hn̄t. Unde Joh. iij. Qui
nō credit iā iudicat᷒ est. Et sequit᷑. Hoc au
tē est iudiciū. i. cā iudicij. qꝛ lux venit ī mū/
dū ꝛ dilexerūt hoīes magis tenebras q̄ͣ lu
cē. ¶ Tercio ꝙ tp̄e frigiditatꝫ natus est.
ita ꝙ p̄ frigiditate vagiret. Un̄ canit eccl̄ia.
Uagit infans inter arta posit᷒ ꝑsepia. ꝛc.
īmo p̄ frigiditate ꝛ membroꝝ teneritate la
crimas plorādo emisit. iuxta illō Sap. vij.
Ego natus accepi ꝯmunē aerē. et primam
vocē silem oīb᷒ emisi plorās. ad significan
dū ꝙ ip̄e nouerat frigidas hoīm mētes ca/
lefacere. iuxta illō Lu. xij. Ignē veni mitte
re in terrā. et qd̄ volo nisi vt ardeat. Et con
grue. nā ignis charitatis q̄si plene extin/
ctus erat. iuxta illō p̄s. xiij. ꝛ lij. Oēs de/
clinauerūt s. l᷑ inutiles facti sunt. nō ē q̄ fa/
ciat bonū: nō est vsqꝫ ad vnū. s. xp̄m hodie
natū. In cui᷒ etiā figurā ut habet᷑ in legēda
lōbardica. bos ꝛ asin᷒ miraculose deū in p̄/
sepio corā eis positū cognouerūt. ꝛ ip̄m fle
xis genib᷒ adorātes suo anhelitu calefece/
runt. Correlarie seq̄t᷑ ꝙ in inuidis ꝛ iracū/
dis hodie spūaliter nō nascit᷑ dn̄s. qꝛ ī ma/
liuolā aīam nō introibit spūs sapie nec habi
tabit in corꝑe subdito peccatis. Sap. i.
¶ Quarto natus est tp̄e accrescēte. ad signifi
candū ꝙ venit crescere q̄ntū ad sue potētie
manifestatōem corā deo ꝛ hoīb᷒. i. ad glīaʒ
dei ꝛ vtilitatē hoīm. iuxta illō Lu. ij. Ihūs
ꝓficiebat sapīa ꝛ etate ꝛ grā apd̄ deū ꝛ ho
mines. Silr̄ ad significandū. ad q̄mcunqꝫ
veniret illi apportaret oīa bona secū. iuxta il
lud Sap. vij. Uenerūt mihi oīa bona ꝑit᷑
cū illa. et loquit᷑ hic de sapīa increata q̄ ē fi
lius dei. Et ꝯgrue. Nā an̄ ip̄ius aduentuʒ
valde paupes fuim᷒. nichil boni habentes.
iuxta illō Thob. iiij. Fili recordare qꝛ pau
ꝑem vitā gerim᷒. In cui᷒ etiā figurā dicit
Orosi᷒ ꝛ Inno. terci᷒. Fons aq̄ in liq̄rem
olei versus est. ꝛ erūpens vsqꝫ in tyberī flu
xit. ꝛ tota illa die largissime emanauit. pro/
phetauerat eīm Sibilla ꝙ nisi erūpet fons
olei nō nasceret᷑ saluator. Correlarie sequit᷑
ꝙ ī immiꝛicordib᷒ hodie nō nascit᷑ dn̄s. C᷒
rō colligit᷑ Eccī. xiij. vbi dr̄. Ois caro ad si
milē sibi ꝯiūgit᷑. sic qꝛ puer miꝛicordissim᷒
natus est. ut patet. igit᷑ ꝛc. ¶ Quito natus
est in tp̄e pacis. iuxta illud p̄s. lxxi. Orie᷑
in dieb᷒ ei᷒ iusticia ꝛ abūdātia pacis. qd̄ ꝛ
factū est. Unde ꝛ Innoc̄ tercius scribit. qꝛ
an̄ natiuitatē xp̄i rome pax ꝯtinua fuit. xij.
annis. et iō romani tēplū pacis pulcrū cō/
struxerūt. ꝛ ibi statuā romuli posuerūt. Cō
sulētes aūt Appollinē quantū duraret acce
perūt rn̄sum q̄usqꝫ virgo pareret. Hec au/
diētes dixerūt. ineternū manebit. Impossi
bile eīm credebāt virginē parere posse. Un̄
in forib᷒ tēpli scripserūt hūc titulū. Tēplū
pacis in eternū. Sed in ip̄a nocte q̄ virgo
ꝑꝑit templū fundit᷒ corruit. ꝛ ibi hodie ē
eccl̄ia sancte Marie rotūde. In h̄ figurat᷑

q ip̄e esset faciēs pacē inter deū et hoiem ꝑtotē. iuxta illud ad Eph̄. ij. Ip̄e ei ē pax nr̄a q̄ fecit vtraq̄ vnū. Et seq̄t. Interficiēs inimicicias in semetip̄o. Correlarie seq̄tur q̄ iracūdis discordantibꝰ ⁊ inimicicias inter se hn̄tibus hodie sp̄ualiter nō nascit̄ do minꝰ. iuxta illō Eccli. xxviij. Hō homī ser uat irā ⁊ a deo q̄rit medelā. In hoiem sibi silem nō habet mi̇ꝛicordiā. Et sequitur Quis exorabit ꝓ delictis illiꝰ. q. d. nemo.

¶ Sexto natus est in bethleē. Un̄ dic̄ hic Lucas in euāgelio. Factū est aūt cū Maria esset in bethleem. impleti sūt dies eiꝰ ut pa reret. et peꝑit filiū suū pꝛimogenitū. ad sig nificandū ꝯm Hiero. q ip̄e esset q̄ venit refi cere suos hic ⁊ i futuro. ꝯm ip̄z Gre. i ome. hodierna. Bethleem domꝰ panis interp̄ tat̄. et ip̄e est q̄ de se ait. Ego sum panis vi uus q̄ de celo descēdi. Joh̄. vi. Locꝰ ergo in q̄ dn̄s nascit̄ an̄ locꝰ panis vocatꝰ est. q2 futuꝝ erat ut ille ꝑ materiā carnis appare ret q̄ electoꝝ mentes interna satietate refi ceret. hec Greg̃. Correlarie seq̄t̄. suꝑbis et inmūdis hūc panē spernētibꝰ hodie sp̄uali ter nō nascit̄ xp̄s. iuxta illō Jaco. iiij. Deꝰ suꝑbis resistit. hūilibꝰ aūt dat grām. Ideo hortat̄ nos Aug. Erubescat suꝑbire hūana infirmitas cū ita se depssit diuīa maiestas.

¶ R. Jō volētes hodie xp̄m sp̄ualiter i cor dibꝰ eoꝝ nasci debent hēre sex ꝟtutes. Pri mo pn̄iam ⁊ verā ꝯtritiōem. q2 alias i libro vite nō scriberent̄. Scd̄o sincerā fidē. quia alias ꝯdemnabunt̄. Tercio verā dilectōez q2 alias xp̄o nō vnirent̄. Quarto mi̇ꝛicor diā ⁊ benignitatē. q2 alias xp̄o nō assimila rent̄. Quīto ꝯcordiā ⁊ pacē. q2 alias xp̄o nō obseq̄rent̄. Sexto mundiciā ⁊ eq̄tatē ⁊ hu militatē. q2 alias xp̄o nō ꝯsociarēt̄.

¶ Dixi scd̄o subiungit̄ nati infantis tractabilitas. vbi ōr. factū est cū essent ibi. s. in bethleē im pleti sunt dies. Symō de cassia. Dies ne q̄ custodi cogniti neq̄ ꝟgini sed deo soli. vt pareret filiū suū. De q̄ ꝑtu dic̄ Symon de cassia. De tali tātaq̄ bn̄dicta natiuita te loq̄ excedit facultatē hūani ingenij sil2 et eloquij. sed ꝟtute diuina credit̄ esse q̄d agi tur. Ideo potiꝰ taciturnitate opꝰ esset q̄ dissertōe ꝟboꝝ. Ibi intellectꝰ hūanus ob ruit̄ et angelicus suꝑat̄. Atiā dicit. Adue niēte hora ꝑtus tūc xp̄us mirabiliter cepit exultare in vtero mr̄no. iuxta illud p̄s. xv iij. Exultauit ut gigas ad currēdū viā. Et ꝑ hoc mr̄ sil2 maxime fuit impleta desiderio ⁊ gaudio. Et nō mirū. Si enim elisabeth i pleta desiderio erat ⁊ gaudio cū in eiꝰ vte ro iohānes exultauit. ut habet̄ Luc. i. q̄nto magis mater saluatoris gaudebat. Symō de cassia dic̄. In illa hora partꝰ ꝟgo maria fuit nube clara tecta. nec ab vllo visa. in sū ma ⁊ iocūdissima ꝯtēplatōe rapta. nullo do lore p̄grauata. ut impleret̄ illud Isaie vlti. Anteq̄ parturiret peꝑit. nullis sociata cō plicibꝰ. nec obstetricū officijs vt errantes estimāt. Et sic peꝑit filiū suū pꝛimogenitū nō post quē aliū sed ante quē nullū. Un̄ ca nit eccl'ia de hac natiuitate bn̄dicta ⁊ ꝟgie intacta ac incorrupta. Sicut sidus radium parit ꝟgo filiū pari forma. Neq̄ sidus ra dio neq̄ mater filio fit corrupta. Et sic pu er natus nudus i terra iacens vocē cū lacri mis emisit. iuxta illud Sap̄. vij. Primaz vocē silem omnibꝰ emisi plorās. Ad quā vo cem ip̄a mater ea captu rediēs: velocissime cū reuerēdissima hūilitate se ad natū pueꝝ inclinauit.

¶ R. Et in primo eiꝰ intuitu tria ꝯgnouit ⁊ ꝯsiderauit. Primū erat mi seria assumpta ⁊ mors futura. Et h̄ ꝯcepit ex fletu nudi iacētis ⁊ gementis. Scd̄z q̄d cognouit erat diuitias eius ꝟa quā ꝯgnouit ex suo ortu ⁊ egressu iocūdissimo. q2 sine do lore cū gaudio maximo ⁊ virginali integri tate. Terciū q̄d cognouit fuit trinitatis pla catio ⁊ peccatoꝝ nr̄oꝝ recōciliatio. ⁊ curie celestis exultatio. ⁊ hūani generis redem ptio. Hoc ꝯsidrauit ex angelico misterio ⁊ concentu. Ex pri̇o fuit dolorosa. ex scd̄o et tercio valde gaudiosa. Et hec duo sacrifi cia iugiter offerebat. s. gladiū passiōis ⁊ amo rem ꝯgratulatōis. sicut satis colligit̄ ex ser mone beati Bern̄. qui incipit̄. Signū ma gnū. Et gaudiū fuit tam amenū q̄ maiorē oblectatōnem ex intuitu illius pueri habe bat q̄ habuerūt pꝛimi ꝑentes ex amenita te ꝑadisi. q2 fructus huius virginis omnes

fructus paradisi excessit. qr dicit Alexãder
sup Cãti. Mater ibi fuit pluries admissa
ↄtemplari intuitiue diuinitatẽ filij. ut imple/
ret illud Sap. viij. Cõuersatio illi⁹ nõ ha/
bet amaritudinẽ. Dicit nãq; Bern. O q̃
sepe osculata est eũ. O quantũ gauisa ⁊ cõ/
solata est in eius aspectu. qr diuinitas eius
irradiabat p carnẽ. quia aspexit ei⁹ huma/
nitatẽ et ↄtemplata est ei⁹ diuinitatẽ. ut po
tuit dicere illud Cantico. v. Comedi fauũ
cũ melle meo. bibi vinũ cũ lacte meo. i. de/
lectata sum in eius hũanitate et diuitate.
¶ S — Ideo sciendũ. virgo dei genitrix xp̃o
nato pricipaliter sex exhibuit litteralit. que
⁊ nos sibi exhibere debemus misterialiter:
eo q ipsa est exemplũ nostrũ. ut dic̃ Amb.
li. ij. de virginitate. Uita marie est nostra
viuẽdi forma. quia in ipsius vita oĩa magi
steria pbitatis sunt expressa. Primũ quod
habuit in hui⁹ filij tractabilitate est q mox
xp̃m adorauit. Et merito quia ex reuelati/
one angeli sciuit eũ altissimi filiũ. qd̃ ⁊ pfe/
cte credidit. ut habet̃ Luce. i. Beata q̃ cre
didisti. Sic ⁊ nos licet sp eum venerari de
bemus ⁊ adorare. maxime hodie. Juxta il/
lud qd̃ canit ecclesia. Uenite adoremus. qr
venit saluare nos. Nã bos et asinus hodie
venerabant̃ eũ. vt impleret̃ illud Ysaie. i.
Bos cognouit possessorẽ suũ et asinus p̃se/
pe dñi sui. quia anhelitu suo calefaciebãt eũ
in p̃sepio. Heu quot sunt hodie rudiores bo
ue et asino. qui nullũ calorẽ dilectõis osten/
dunt in nato dei filio. ut sunt lusores in hac
nocte p offertorio ludẽtes: volẽtes offerre
deo ex male acquisito. De quibꝰ habet̃ i ca/
none. xv. q. v. Imolãs. Immolãs ex iniquo
est maculata oblatio. quia dicit̃ puerb. iij.
Honora dñm de tua substãtia. qr scribitur
Eccli. xxxiiij. Dona iniquoꝝ nõ pbat altis/
simus. Et Malach. iij. Erũt dño offerẽtes
sacrificia in iusticia ⁊ placebit dño. qr dicit
Hiero. et habet̃ in canone. xxiiij. q. i. Odi.
Nõ sacrificioꝝ magnitudinẽ sed offerẽtiũ
merita causasq; respiciat de⁹. Naz fm gre.
Quid pdest sua dare deo et seip̃m dyabo/
lo: ut sunt lusores p offertorio. Dicit nãq;
Aug. Nihil bonũ est nisi ex te bono. et ideo
p̃be teip̃m ⁊ offer te primo deo. deinde tua.
qr nõ Abel ex munere deo placuit. sed mu/
n⁹ ex Abel. Sed heu aliqui offerũt sua ⁊ n̄
aliena. sed tñ eligũt pessima. De qbꝰ Ma/
lach. i. Maledictus qui habet in grege suo
masculũ et imolat debile. habet̃ nãq; i ca.
xlix. di. c. sacerdotes. in fi. Indignum ẽ da
re deo qd̃ dedignat̃ homo. Nã tales nõ ve
nerant̃ pueꝝ natũ cũ boue ⁊ asino sed magꝫ
irritãt. ¶ Secundũ qd̃ exhibuit btã ꝟgo
puero nato est q pãnis eum inuoluit ut di
cit hic euãgelista. ⁊ ipsa sola h̃ fecit ⁊ nõ alia
psona. Unde canit ecclia. Membra pannis
inuoluta virgo mater alligat. ⁊ pedes ma/
nusq; crura stricta cingit fascia. Nõ ioseph
h̃ fecit. quia dicit Chris. Joseph mirabat̃
⁊ gaudebat ⁊ attingere nõ audebat. Et isti
pãni ut pie credendũ est erãt ex velamẽtis
virgineis. Ecce q̃nta humilitas. qr d. Sy
mon de cassia. Uilitate pannoꝝ tecta ẽ sup
bia primoꝝ pentũ quã ex suggestiõe recepe
rãt sathanica. et absterse sunt nñoꝝ pc̃toruꝫ
feces. Ecce ab ea hora q̃ in mũdo voluit ap
parere cepit pri⁹ facere q̃ docere. nobis in
exemplũ. si nascit̃ in nobis spũaliter p bo/
nam opatõem debemus eũ inuoluere ĩ pan
no. i. in humiliatõne. nõ in serico vel aureo
pãno. i. in vana glia. quia habet̃ Judith. ix.
Supbi nõ placuerũt tibi dñe ab initio. sꝫ
humiliũ semp tibi placuit dep̃catio. De q̃
Bet. Magna virtus hũilitas cui facile se
inclinat diuina maiestas. Isti pãni debent
ẽẽ mundi. id ẽ gradus hũilitatis impmi
xti. Eccli. xix. Est qui se nequiter hũiliat.
viij. q. i. in scripturis. Hũilitas ficta est cũ
supbia mixta. Greg. Simulata eq̃tas du/
plex est iniquitas. Ideo optet esse ancillaz
que lauet illos pãnos. et est melior respect⁹
in opibꝰ alioꝝ Gre. v. mora. Magna q̃ agi
mus minima sũt dũ fortiora pensam⁹. Itẽ
alia ancilla que exiccat est sui cognitio. bonũ
enim est scire ppriã infirmitatez. s. q̃dquid
habes aliũde habes et impfecte habes ⁊ a/
mittere potes. Michee. vi. Hũiliatio tua i
medio tui. In hijs vilibus pãnis humili/
tatis xp̃s quiescit. Bern. in smõe ad Se
nonẽ. Non quiescit deus nisi sup quietuz

et humilem. ¶ Tercio strauit. subdit. re/
clinauit in p̄sepio. Bern̄. Si rex vbi thro
nus. vbi aula regia. vbi familia. Aula sta/
bulū. thronus p̄sepiū. familia bos et asinus
quia nō erat ei locus in diuersorio. Bern̄.
Ad dexterā dei patris sedet. in diuersorio
loco eget. Sic tibi fac hodie stratū p accu/
mulatōem virtutū. Cantic. i. Lectulus no
ster floridus in p̄sepio cordis nr̄i. Inferior
lectus dʒ esse patiētia que scit oīa equanimi
ter tolerare. Jaco. v. Patientes estote cō
firmātes corda. quia scribit Lu. xxi. In pa
tientia vr̄a possidebitis aīas vr̄as. Superi
or vero lectus debet esse amor dei. De quo
.i. Petri. iiij. Ante oīa mutuā charitatē
in vobismetip̄is habētes. quia charitas ope
rit multitudinē peccatorꝝ. Si igit̄ multum
peccasti multū dilige. Prouer. x. Uniuer/
sa delicta opit charitas. ut patet in Maria
magdalena. Luc. vij. Dimissa sunt ei pecca
ta multa qm̄ dilexit multuʒ. Ideo hortatur
nos Hugo. Quantū potes tantū dilige.
Ratio Grego. sup Cāti. Charitas sancta
cor pacificat. mentē in tēptatiōibꝫ roborat.
ꝛ aie iuste qetē tribuit. ꝙ q̄ charitatē fuat
xp̄m securissime intra cordis sui p̄sepiū hʒ
nec eū pdere pt̄ q̄diu i charitate manet. d̄
quo. i. Joh. iiij. Deus charitas est. ꝛ q̄ ma
net in charitate in deo manʒ ꝛ de⁹ ī eo. Itē
lectulus ei⁹ sup fenū. De quo canit eccl̄ia
Feno iacere ptulit p̄sepe n̄ abhorruit. Sic
nos debem⁹ sternere fenū. i. ꝯsideratōnem
ꝓprie infirmitatis ꝛ hūane fragilitatʒ. Un̄
Isa. xl. Ois caro fenū et oīs gl̄ia ei⁹ quasi
flos agri. Et p̄s. lxxxix. Mane floreat ꝛ trā
seat. vespe decidat induret et arescat. Hec
ꝯsideratio inducit mentis humilitatē ī qua
reqescit deus p grām. ut habet̄ Isa. xl. Su
per quē reqescet spūs meus nisi sup hūilē.
ꝛc. ¶ Item aptari dʒ mollicies le/
cti p bone ꝯsciētie securitatē. In hac puer
natus habet quietē. Sene. Nō est vera mē/
tis leticia nisi ex pura ꝯsciētia. De q̄ Rich
ardus de sctō victo. Cōscientia bona est ti/
tulus religiōis ac ager bn̄dictōis. ac tēpluʒ
Salomōis. ortus deliciaꝝ. amenū reclina/
toriū. aula dei. habitaculum spūssancti. Et
subdit ibidem. Nihil iocūdi⁹. nihil securi⁹
pura ꝯsciētia ꝛ bona. Nam si p̄mit corpus:
fremit mūdus: terret dyabol⁹ illa est secura
Itē mūda lintheamia debem⁹ supponere in/
fantulo. i. mūdas cogitatiōes ꝛ cordis me/
ditatōes. Sap̄. v. Cogitatio corꝝ apd̄ altis/
simū. s. in meditatōe ꝛ ꝯtemplatiōe. Dicit
nāqꝫ Bern̄. Meditatio maiestatʒ diuīe re
qrit cor purgatū ꝛ liberū a cogitatōe vicio/
rum. qr̄ dicit̄ Sap̄. i. Aufert se a cogitatōi
bus que sunt sine intellectu. Ideo Isaie. i.
Auferte malū cogitationū vr̄aꝝ ab oculis
meis. Itē debem⁹ ei aptare ceruical. i. pm
ptitudinē bone voluntatis. Ans. Volūtas
bona est que deo subiecta ē q̄ñ vult illd̄ qd̄
deus vult habere et debere. In hac quiescit
deus p grām. Luce. ij. In terra pax hoibus
bone volūtatis. Dicit eñ Hugo d̄ claustro
aie. Velle qd̄ deus vult. h est iā deo silēʒ eē
Ideo Hieroñ. Volūtas bona sufficit p oīa
si desunt cetera. Itē tecturā supponere de/
bemus. i. ornatū morū ꝛ honestatē bonorū
operū. qr̄ dicit Ambro. in li. de offi. ꝛ habe
tur. lxxxvi. di. Nō satis est bn̄ velle nisi as/
sit bn̄ facere. Nam sm̄ Ber. in talibꝫ ut opi
nor reqescit spūs dei qui sunt ꝯpositi ad mo
res. pbati ad sanctimonia. pati ad obedien
tiam. mansueti ad patientiā. subiecti ad di
sciplinā. ¶ Quarto virgo eū lactauit. Un̄
cantat ecclesia. Sola virgo lactauit vbere de
celo pleno. In quo dat̄ argumentū matri/
bus p se si saltē sufficiūt pueros suos lacta
re. exemplo btē virginis. qr̄ dicit Bern̄. in q̄
dam smōe de assumptōe. Lacta maria sal/
uatorē. lacta tuū creatorē. lacta panem celi.
lacta p̄cium mūdi. p̄be lābenti māmillā qui
pcutienti se dedit maxillā. Ideo Au. Ma
gni debitores sumus hui⁹ btīssime virginis
genitricis. multasqꝫ grās ei post deū agere
debem⁹ que saluatorē mūdi nobis ꝯcepit. vir
go pepit. aluit in gremio fouit. fasciis cinxit.
materna sollertia curauit. Sic nos xp̄um
lactare debemus p opa mīſicordie. Math.
xxv. Qd̄ vni ex minimis meis fecistʒ michi
fecistis. Nā sicut pueri ꝯpescunt̄ dū lactā/
tur. sic dei ira mitigat̄ paupeꝝ miserādo. de
quo puer. xxi. Munus absconditū extiguit

iras. et etiā p opa spūalis misericordie. De q. i. Petri. iiij. Unusquisqȝ sicut accepit grām in alterutrū illā administrātes. qꝛ ipse sibimet in omnibꝫ sufficiēs ⁊ bonoꝝ nroꝝ non indigens bonitatē suā ingenitā ɔmunit omnibus voluit ɔdiuidere. Et ɔgrue significatur p lactatōem. qꝛ sicut pueri lac p nutrimēto ɔcupiscūt. sic incipiētes a pficiētibus et pfectis ɔmunicatōem bonoꝝ operū appetere debent. iuxta illud. i. Pe. ij. Quasi mō geniti infantes lac cōcupiscite. Huiusmodi enim nō cibo due⁹ sed lenis ut bonū facere assuescat est pponend⁹. ¶ Quinto virgo eū cibauit. iuxta illō Can. ij. Dilectus me⁹ pascitur inter lilia. id ē inter vgineas manus. Unde pter humanā naturā quā cū oībꝫ defectibꝫ assompsit solo dempto peccato qō omnino nō tetigit: cibatōne sicut alter homo indiguit: quaē virgo ipm cibauit. Et ɔgrue. ut sic satisfaceret p esu pomi quod Adam in padiso ɔtra dei phibitōem māducauit. Sic ⁊ nos ipm hodie cibare debemus. totū h' tpus quantū nobis possibile est in ei⁹ volūtate pficiēdo. exēplo xpi qui dixit Joh. iiij. Meus cibus est ut faciā voluntatē eius q me misit ut pficiā opa eius. ¶ Sexto vgo natū puerū vagientē ⁊ flentem sepe dulcissime alloqndo qetauit. Ubertī. in psona virgis ad pueruȝ dicit. Fili dulcissime noli flere. si exteri⁹ frigescit tua infantia corpalis. in charitate tñ calescit sācta mens et aīa. Unde ⁊ tu fili mi. qꝛ angelus gabriel pmisit mihi te regnaturū in domo Jacob in eternuȝ. noli g flere. An forte ploras miseriā hūane ɔditōis. an forte turbaris futurā mortē tue amarissime passiōis. An forte dolorē ⁊ planctuȝ mihi annūcias meea te p mortē sepatōnis ⁊ gladiū doloꝝ q tūc aīam meā ptrāsibit. sustine modicum quia nondū venit hora. Sic ⁊ hodie facere debemus. hincinde ipm mouēdo ⁊ volutādo. ut in mentibꝫ nrīs nobiscū maneat.

¶ V Hoc aūt maxime fit p grārūactōem. ad quā nos maxime hortat ɔsideratio sue diuinitatis. fm quam nos ex nihilo creauit. Silr ɔsideratio sue assumpte humanitatȝ. in qua nos recreauit. Hoc eīn meditando ipm hincinde volutam⁹. Et ɔgruē. sic in tali motu fit attractio ⁊ motio a se. sic meditando hūanitatē fm quā nosci pt eū attrahim⁹ meditādo vo diuinitatē fm quā nosci non pt ipm mouem⁹. ⁊ tñ vtrobiqȝ infinita bnficia nobis exhibita inuenim⁹ Quare ad grārū actōnes hortat nos ecclesia canens. Grates nūc oēs reddamus dño deo q sua natiuitate nos liberauit de diabolica ptāte. Huic optet vt canamus cū angelis sp glia in excelsis. ¶ Dixi tercio subiungit angeli annūciantis claritas dicēs. Pastores erāt in regiōe eadē nō lōge a Bethleē vigilātes ⁊ custodiētes vigilias noctis sup gregē suū scȝ pter timorē pdonū. qꝛ multitudo pdonū erat. ¶ X ¶ Ecce angel⁹ dñi stetit iuxta illos et subito apparuit. Et fuit angel⁹ q annūciauit macie. ⁊ claritas dei circūfulsit illos. Beda. Nusqȝ in tota veteris testamēti serie repim⁹ angelos q tā sedule apparuerūt patribꝫ cū luce apparuisse. Sed hoc priuilegiū recte huic tpi seruatū est qñ exortū est in tenebris lumē rectis corde. Ecce paupibꝫ pastoribꝫ apparuit. Primo ad denotandū q venit vocare paupes. Isaie. lxi. Ad annūciandū māsuetȝ misit me. Jac. ij. Nōne paupes elegit de⁹. diuites in fide. coheredes regni. Scdo pter sollicitudineȝ timoris. qꝛ erāt vigilātes ad carnalē et tēporalē ɔsolatōem. Isaie. xxviij. Quē intelligere facit auditū ablactatos a lacte. Exo. xvi. Manna in deserto dat. Maxim⁹ in sermone. Plus ɔgruit ꝯitan simplex iustificatio qȝ supba dñatio. Hec. qȝ multi nobiles fm carnē. qȝ multi sapiētes hui⁹ seculi hora ista in stratis melioribꝫ qescebāt. et nemo illorū dignus est lucē nouā videre. angelos cantātes audire nisi pastores vigilantes. Mat. xi. Abscōdisti hec a sapiētibus ⁊ prudētibꝫ ⁊ reuelasti ea puulis. Nā agnus natus pastoribꝫ demōstrat⁹. Timuerūt timore magno. s. pter subitā claritatem. Ait angel⁹. nolite timere. annūcio vobis gaudiū magnū ¶ A Renera magnū Primo mō pstat gaudiū cū aliqd diu affectatū est. Et sic hodie. Lu. x. Multi reges ⁊ pphete voluerūt videre que vos videtis et

audire que vos auditis. i. Petri. i. In quē angeli desiderāt ꝑspicere. Isa. lxiiij. Utinā dirumperes celos ꝛ descēderes. ps. cxliij. Dñe inclina celos tuos et descēde. et psal. lxxxviij. Ubi sunt misericordie tue antique dñe. hodie venit Bern. Misit saccū plenū misericordia in passiōe scindendū. Scdo ꝑstat gaudiū honoꝝ ꝯsecutus. Unde legit̄ ď Thito. Cum audiuit fratrē suū Vespasianum in obsessione hirl'm electū in imperatorē incidit ꝑ gaudio in infirmitatem. Et sic nos gaudere debemus. Johā. i. Dedit eis ptātem filios dei fieri. Aug. sup Job. Deus factus est hō ut hō fieret deus. Aug. sup ps. Factus est particeps nr̄e mortalitatꝫ ut hō fieret ꝑticeps sue diuīitatis. Ans. in libro Cur deus hō. Honor in creatōe ad imaginē maior honor in incarnatōne ut ipse susceperit imaginē nr̄az. ad Ro. viij. Heredes di. coheredes xp̄i. Itē gaudet cecus cū illuminat̄. sic ꝛ nos. Sophonie. i. Ambulauerunt ut ceci q2 dño peccauerūt. ps. xxxvij. Lumen oculoꝝ meoꝝ ꝛ ipm̄ non est mecū. Sap. ij. Excecauit illos malicia eoꝝ. potuimus ꝯquerí illud Thob. v. Quale mihi gaudiū cuꝫ in tenebris sedeo ꝛc̄. Hodie lux orta. Isaie xlij. Dedi te in lucē gentiū ut apires oculos cecoꝝ. puerb. xv. Lumen oculoꝝ letificat aiam. Eccl's. xi. Dulce lumē et delectabile est oculis videre solē. Tercio gaudꝫ quis a magno ꝑiculo liberat̄. sic iudei Hester. viij. oēs vna die liberati. Et sic hodie. Sicut Exo. xv. Iudei a ꝑiculo a pharaone sunt liberati ꝛ gauisi dicētes. Cātemus dño ps. cx. Redemptōem misit dñs ꝑplo suo. Aug. de vbis dñi. Nō liberaret hō nisi deus fieret hō. Isa. v. Populus meus captiuus ductus ē. infernus dilatauit aiam suā. Quarto si audit ꝙ a magno dño dilectus. O sic hodie ꝯgnouimus dilectōem. Ber. Nesciui quō me diligeret deus nisi ꝑ me mori eligeret. Aug. sup Job. Si deus pctores non amaret de cel' ad terrā nō descēderet. Gre. O inestimabilis dilectio charitatꝫ. Aug. sup ps. li. Cōmunicauit tuū malū ut ꝯmunicares suū bonū. Quīto magnū. q2 ītonuit in celo ut angeli gauderēt. ut dic euangeliū. multitudo celestis exercitus gaudēter intonuit. Bern. Magnū ꝑn̄tis festiuitatis gaudiū. q2 prius replet celū ꝙ̄ terrā. Itēꝫ in limbo. Isa. ix. Habitantibꝰ in tenebris lux orta est eis. Itē in ꝓteritos ꝑn̄tes et posteros. Amb. Hec est gloria natalis vt ī futurū trāseat ad ꝓdestinatos. ꝛ imꝑpetuū manet ad deuotos. B. Subdit. Qd̄ erit omni ꝑplo. s. iudeo ꝛ gētili. pc̄toribꝰ ꝛ offitibus iustis. Gaudere dꝫ peccator. q2 inuitatur ad veniā. ps. xcv. Exultabūt oīa ligna siluaꝝ. qm̄ venit ꝓcu̇. s. ad vēditos. vita ad mortuos. i. Thimo. i. Fidelis sermo ꝛ omni acceptōe dignus ꝛc̄. Gaudeat iustus quia appropinq̄t ad coronā. ps. xxxij. Exultate iusti in dño. Tunc subiūgit exultatōis causaꝫ dicēs. Quia natus est vobis hodie saluator. i. salutis dator. ps. xxxvi. Salus iustoꝝ a dño. q̄ est xp̄us dñs. Damas. tractās illud Mat. xvi. Tu es xp̄us filius dei viui: dic. Hoc nomē xp̄us significat vnitatē ꝑsone in duabus naturis. ꝛ dignitatē regalē ꝛ sacerdotalē ꝛ grē plenitudinē ꝓpter vnctiōis ꝓrogatiuā. cuius plenitudīs venit nos facere ꝑticipes. Job. i. De plenitudine eius omnes accepimus grām ꝓ grā. grām noue legis ꝑfectam ꝓ grā veteris legis imꝑfecta. Ideo Bern. Nunq̄d timeā q2 venit saluator in domū meā. nunquid fugiā vt Adam nūquid desperē. q2 venit ille cuius legē ꝓuaricatus sum. cuius bn̄ficio ingratus sū. cuius pacientia abusus sum. Nūquid maior poterit esse ꝯsolatio ꝙ̄ in dulci saluatoris vocabulo. q2 natus est vobis hodie saluator. Nā ipse ꝑ se dixit Lu. xi. Filius hoīs nō venit aīas ꝑdere sed saluare. Iō Zacha. ix. Exulta satis filia syon. ecce rex tuus venit tibi iustus: saluator ꝛ pauꝑ. Pauꝑtatē subdit in textu. hoc sit vobis signū. Inuenietis infantē. ecce mititas ꝛ benignitas. ad Thitū. iij. Apparuit benignitas ꝛ hūanitas saluatoris nostri ꝛc̄. Pānis inuolutū et positū in ꝓsepio. Ecce pauꝑ in vestimento. Bern. Qui totū mūdum varijs vestit ornamētis sine decore vestitū apparuit. Ecce pauꝑ in hospitio. q2 in stabulo ponit̄ q̄ ꝯtinet mundū. Unde bern. Unde homo q̄liter ꝓ te factus. si rex vbi aula

vbi thronus. vbi curialis freq̄ntia. i. familia. Bern̄. O hō q̄ solicitus es de regali edificio cū deus tuus iacet in p̄sepio. q̄d cogitas de sup̄fluo vestimēto cū rex tu⁹ indutus est vili panniculo. Quid laboras de clientū collegio cū deus tu⁹ iacet cū boue ⁊ asino. Quid anxiaris de dn̄o cū rex glīe maricet Joseph obediuit impio. ¶ C ~ Ipse enim est rex q̄ arma secū apportauit nēc redemptōis. Presepe durū significat crucē, duo animalia significāt duos latrones. fascia stricta significat vincula q̄bo mater sua cū. s. sinagoga ligatur⁹ erat Maria ⁊ ioseph circa p̄sepiū significāt Mariā cū Johanne sub cruce. fetidū stabulū significat caluarie locū. Uide o deuota aīa ad q̄d nat⁹ est deus Hoc defleuit Amb. Uagit infans ꝛc̄. Job xvi. Nunc opp̄ssit me dolor me⁹. iō Eccli. xxxvi. Innoua signa immuta mirabilia. sig̃nūa i natiuitate īmutata sunt in passione. Hic infans ibi clamās. hic pānis īuolutus ibi vestibꝰ spoliat⁹. hic reclinat⁹ ī p̄sepio: ibi affix⁹ patibulo. hic ort⁹ media nocte: ibi occisus in meridie. hic inuolut⁹ in p̄sepio: ibi inuolut⁹ ⁊ posit⁹ in sepulchro. hic eternus nascit̄: ibi morit̄. Hec oīa p te sustinuit. Jō facta ē cū angelo multitudo milicie celestis exercitus: laudantiū ⁊ dicentiū. Glīa in excelsis deo. nobis in exēpluz. Beda. vt de acceptis bn̄ficiis deo ḡtes referam⁹. Unde canit ecclesia. Grates nūc oēs ꝛc̄. ⁊ cū gaudio laudare. q̄ꝛ in terra pax hoībꝰ. non demonibꝰ s̄ʒ hoībꝰ. neq̄ʒ obstinatꝫ malis pc̄toribꝰ s̄ʒ bone volūtatꝫ. Jsa. lij. Nō ē pax impiis dicit dn̄s. Job. ix. Quis restitit ei et pacē habuit. Ps. xiij. Cōtritio ⁊ infelicitas in viis eoꝝ ⁊ viā pacꝫ nō ꝯgnouerūt. econuerso. Pax multa diligētibꝰ legem tuam. Ps. cxviij.

¶ De sancto Stephano.

¶ Sermo ¶ XXI.

Cum esset Stephanus plen⁹ grā intēdens i celū vidit gl̄iam dei. ⁊ ih̄m stātē a dextris virtutis dei. Actuū. vij. ¶ D Uidemus q̄ vasa plena nō resonāt sed vacua. Sic corda electoꝝ plena grā spūssancti nō resonāt p̄ impatientiā ⁊ murmurationē. Un̄ canit eccl̄ia de martiribꝰ. Nō murmur resonat. nō q̄rimonia: sed corde tacito mēs bn̄ ꝯscia ꝯseruat paciam. Dic̄ Greg. Quō sustinuissent nisi spūssancti grā eos solidasset. De q̄ apl̄s ad Ro. viij. Ipse spiritus coadiuuat infirmitatē nr̄am. Jō ps. l. Spū p̄cipali ꝯfirma me. Sic ꝯfortati fuerunt sancti patres. de quibꝰ habet̄ ī canone. xxiij. q. v. Si nō licet. Et est Aug⁹. Sācti p̄res inspiratiōe diuīa fecerūt et sustinuerūt impossibilia. Talis etiā fuit apl̄s ad Phil̄. iiij. Oīa possum in eo q̄ me ꝯfortat. Jdeo ꝯsiderās hec Salomō puer. xviij. dic̄. Spūs viri sustētat imbecillitatē e⁹ De quo etiā loquit̄ sctūs Tho. li. iij. ꝯ gētiles. c. xlv. Indiget hō diuie grē auxilio ad h̄ vt p̄seueret in martirio. Hāc habuit beatus Stephan⁹ p̄thomartir. de q̄ thema. Cū esset stephanus ꝛc̄. ¶ In v̄bis p̄missis beatus stephan⁹ ꝯmēdat̄ a duobꝰ. Prīo a plenitudine grē sanctitatꝫ. scd̄o a certitudine eterne claritatis. Primū patꝫ in p̄ncipio. scd̄m ibi. vidit gloriā dei ⁊ ih̄m stantē a dextris. De p̄rio dic̄. Cū esset stephan⁹ plen⁹ grā. Nota legit̄ q̄ xp̄s fuit plen⁹ grā. similiter maria ⁊ discipuli ī die penthecostes. ⁊ hodie de sctō Stephano ¶ E ~ Que igitur est dr̄ia istu⁹ plenitudīs. R̄ndet̄ q̄ q̄druplex est plenitudo. Prīa sup̄effluētie. scd̄a excellētie. tercia abūdantie. q̄rta sufficientie. ¶ Prīa plenitudo grē dr̄ sup̄efluentie. illa fuit in xp̄o s̄m q̄ caput est eccl̄ie ⁊ exuperāter redūdat i alios ut fōs scaturiens. De quo Joh. i. Uidim⁹ eū plenū grā ⁊ v̄itate quasi vnigeniti a p̄re. Illa plenitudo grē excludit potētiā peccādi. q̄ꝛ peccatuz est defectus grē. De q̄ dr̄ ad Col̄. i. In xp̄o ꝯplacuit oēm plenitudinē diuitatis inhitare. q̄ꝛ habuit oīmode oēm p̄fectōem. Joh. iij. Nō ad mēsurā dat⁹ est ei spūssanctus. Et sic nullo mō potuit peccare. q̄ꝛ pctm̄ ē recessus a deo. et p̄ se fuit de⁹. ⁊ sic ipse a seipso recedere nō potuit. ⁊ sic nec peccare. vn̄ .i. Petri. ij. Peccatū nō fecit. nec inuētus est dolus in ore ei⁹. Et talis plenitudo grē

non fuit in btō Stephano. Scđa est plenitudo excellentie .s. specialis ꝑrogatiue gtie qñdo aliqua creatura ex speciali dono ⁊ diuina gratia priuilegiat̃ ꝙ sibi ꝯferunt̃ omnes virtutes. que ipm nō solū custodiūt a peccato mortali sed ⁊ veniali. Illa erat in Maria: cui angelus Lu. i. Aue gratia plena. Unde dicit Bernard⁹ in sermone. Cogitur me ⁊c̃ Ceteris sanctis gratia ꝑ partes ꝓstat̃. marie se simul tota infudit gratie plenitudo. et ibidem. Si diligēter inspicies. nihil ē splēdoris virtutis et glorie quod in ea non resplēdeat. Et ideo bene circūdabant eaȝ flores rosarū et lilia ꝯuallium ut virtutib⁹ virtutes fulciant̃. et formositas decore castitatis augeatur. eo ꝙ dicit Ans. Ea puritate nitebat q̃ maior sub deo intelligi nequit. Tercia est plenitudo abūdantie. Illa fuit i apostolis. Actuū. ij. Repleti sunt omnes spiritusancto. ⁊ ceperūt loq̃ magnalia dei varijs linguis. ita ut mirarent̃ iudei. Illa grā ꝯsistit in h̃ ꝙ quis nullū peccatū mortale committit. et magnū habet ardorē ad bona opa ⁊ virtuosa ⁊ ad omnia deo placita. ita ꝙ etiam talis raro pẽccet venialiter. Istam etiaȝ habuit btūs Stephanus. Actu. vij. Iudei nō potuerūt resistere spiritui ⁊ sapiētie q̃ loquebatur i eo. ita ꝙ impleret̃ illud qđ dixit ihūs discipulis suis Lu. xxi. Dabo vobis os ⁊ sapientiā. cui nō poterūt resistere oēs aduersarij vestri. Et Mat. x. Non vos estiȝ qui loquimini sȝ spūs patris vestri qui loquitur in vobis. Quarta est plenitudo sufficientie quā vnusquisq̃ȝ habet electoꝝ intantū ꝙ sibi ip̄i sufficit ad salutē. Et sic elisabeth repleta est spūsancto. et sic Zacharias. Lu. i. ⁊ sic Simeō. Lu. ij. Mēsurā bonā .s. quo ad grām sufficientē. confertā .s. quo ad grāȝ abundantē. et coagitatā. quo ad grām supexcellentem. ⁊ supeffluentē quo ad gratiaȝ exuperantē ⁊ redundantē in omnes electos que est in xp̄o ihū. ¶ F. Tūc subdit. Intendens in celū vidit gloriā dei. Nota hō libenter ad quattuor respicit. Prīo q̃ad thesaurū. scđo quo ad amicū. tercio quo ad auxiliū. quarto ad palaciū. Sic btūs stephanus respexit primo ad thesaurū. vicȝ ad celum. iuxta illud Math. vi. Ubi thesaurus tuus ibi ⁊ cor tuū. modo ibi vidit thesauꝝ suū. i. gloriam dei. De q̃ Mat. vi. Thesaurisate vobis thesaurū in celo. Dicit Fulgētius. Ubi thesaurus ibi cogitantis affect⁹ Ideo ad Phil. iij. Nostra cōuersatio in celis est. q̄ ibi noster est thesaurus. Secūdo homo libenter respicit ad amicū. ⁊ sic beat⁹ Stephanus vidit ihm̄ stantē a dextris virtutis dei. Ipse em̄ sm̄ Ber. est amic⁹ dulcis adiutor fortis. et ꝯsiliarius prudens. Ipse amicus est. de quo Ioh. xv. Iam nō dicaȝ vos seruos sed amicos. q̄ oīa que audiui a patre meo nota feci vobis. Ipse ē amicus dulcis q̃ omnes vult saluari. i. Thim. ij. Quia vult omnes hoīes saluos fieri. Ipse est amicus ꝯstās. vñ q̃. puer. xvij. Omni tpe diligit q̃ amicus est. Et sic xp̄us dilexit beatū stephanū in vita. q̄ spūsanctus eū repleuit. Dilexit ⁊ in morte. quia stetit ad auxiliū. Dilexit post mortē. quia coronauit eū corona glorie ꝙ ꝯstanter pugnauit. q̄. ij. ad Thimo. ij. Nemo coronabit̃ nisi qui legitime certauerit. Sic et tu si vis fore dignus corona. q̄ dicit Aug⁹. in s̄mōe de sctō Stephano. Disce pugnare nō seuitia sed patiētia. nō malicia: sed beniuolētia. Et sic btūs stephanus. Item xp̄us nō solū est amic⁹ dulcis sed etiā adiutor fortis. q̄ ꝑatus ē oīs adiuuare. et notat̃ in h̃. q̄ vidit eum stantē tanq̃ȝ ꝓntum. De quo Au. in solilo. Domine semꝑ te ꝑatuȝ offers si ꝑatū me inueneris. Item ip̄e est ꝯsiliarius prudēs. q̄ ꝯsulit terrena despicere et celestia amare. et notatur in hoc. q̄ vidit euȝ a dextris virtutis dei. Tercio hōmo libenter videt ibi vnde sibi ꝓuenit auxiliū. quia a deo. psal. cxx. Auxiliū meū a dño qui fecit celum ⁊ terrā Et hoc auxiliū ip̄e vidit. quia ihm̄ stantem scȝ sibi ad auxiliū. Et sic nos. ij. Paralipo. xx. Cum ignoramus quid agere debeamus hoc solū residui habemus ut oculos ad celū leuemus. Quarto homo libēter respicit ad palaciū suum seu domō suā. Et sic stephan⁹ vidit in celū ⁊ vidit celos aptos vt domuȝ suam ⁊ tabernaculū. Unde psal. lxxxiij. Q̃ȝ dilecta tabernacula tua domine virtutum.

Sicut pegrini a longe terrā suam libent͛ in
spiciunt. Unde Hiere. li. Recordamini p/
cul dn̄i. et hierl'm ascendat sup cor vestrum
Nam miles securū se putat cum ꝓpe videt
sibi castrū apertū. Et sic celū est castruꝫ et
domus nostra. Unde. ij. ad Chori. v. Sci/
mus cū domus terrestris hui⁹ habitatōis
dissoluet͛ habemus domū nō manufactam.
Et hanc vidit btūs stephanus cū vidit ce
los apertos. nō sic intelligēdo ꝙ celi fuerūt
diuisi cū sint incorruptibiles. sed qꝛ sic cla/
re vidit ac si nullū esset obstaculū. Et notan
ter dicit. ꝙ vidit ihm̄ stantē a dextris v̄tu/
tis dei. hoc exponit sanct⁹ Tho. parte. iij. q.
lviij. ꝭm diuinitatē a dextris v̄tutis dei. i.
in plenitudine diuine potestatis ꝛ glīa diui/
nitatis. ꝭm hūanitatē vo in potioribꝰ bo/
nis. ¶ G. Sed d. q̄lis fuit visio btī ste/
phani q̄ vidit ihm̄. an fuit mētalis. aut ima
ginaria aut corpalis quo ad xp̄i hūanitatē.
Rn̄det Nico. de lyra. sup Act. aploꝝ ꝙ fu
it imaginaria visio ꝛ etiā mentalis q̄ ad di/
uinitatē. sed etiā corpalis quo ad xp̄i hūa/
nitatem. Dico notāter quo ad xp̄i humani
tatem fuit visio corpalis. qꝛ in volūtate cor
poris xp̄i in celo est ꝙ corpus suuꝫ videat͛
a lōge sicut de ꝓpe. sicut in ptāte eius est im
mutare visum in ꝓpria vel in alia effigie. sic
fecit Luce vlti. Deitatē vero nō potuit vi/
dere isto mō. sed sicut in visione imagina/
ria format͛ virtute imaginatiua aliqua effi/
gies ad repn̄tandū deuꝫ. ita exterius pōt
diuinitus formare ad immutatōem corpa/
lis oculi. sicut suo modo fit in apparitōe an
geloꝝ qn̄ apparēt in corporibꝰ sic assumptis
que corpaliter vident͛. ita etiā aliqua effigi
es corpalis nō a deo assumpta sed formata
p̄t ip̄m repn̄tare oculo corpali. Et sic ꝓ/
babiliter p̄t dici ꝙ fuit in visiōe Stephani
mentaliter. tamē ꝯgnouit ꝙ illa effigies n̄
erat ip̄a deitas nisi tm̄ repn̄tatiue. ¶ Sꝫ
diceres. tn̄ habet͛ Exo. xxxiij. Nō videbit
me hō ꝛ viuet. Rn̄det sanc. Tho. pte. i. q.
xij. arti. xi. ꝙ est verū corpalibꝰ oculis i hoc
mortali corpe. licet p̄t fieri oculis ment⁹.
Sed d. tn̄ dicit Jacob. Gene. xxxij. Uidi
dn̄m facie ad faciē. Rn̄det Dyoñ. iiij. cele/
stis gerarchie. ꝙ referendū est nō ad ip̄am
essentiā diuinā sed q̄ ad figurā in q̄ repn̄ta/
bat͛ deus. qꝛ dic͛ Nicola⁹ de lyra ꝙ vidit an
gelū in psona dn̄i. ¶ H. Nota dicit. vi/
deo celos aptos. Pro quo sciendū. legitur
ꝙ celū q̄ttuor vicibꝰ visum est aptū. Prio
a xp̄o baptisato. Luce. iij. Secundo a bea/
to Petro Actuū. x. Tercio a btō. stephāo
vt hic. Quarto a btō Johāne Apoca. iiij. q̄
dixit. Ego Johānes vidi ostiū aptū in ce/
lo. ad designandū ꝙ quadruplices sunt ho/
mines quibus celū aperit͛. scꝫ. innocentibꝰ
penitentibꝰ. martiribꝰ: et psectis religiosis
¶ Primo celum aperit͛ innocentibꝰ. s. par
uulis baptisatis. ꝛ nō soluꝫ paruulis sed etiā
adultis. De quo Bonauētura sup quarto
sententiaꝝ. Quantū ex se est baptism⁹ oēm
culpam tam originalē q̄ꝫ actualē: mortalem
ꝛ venialeꝫ delet. et restituit innocentiā quo
ad animā. sic si baptisatus morit͛ statim in
celum volat. Et hoc nō p̄t fieri nisi oīs cul/
pa et pena esset deleta. Et sic tali homini q̄
ꝯuāuit innocentiā sp̄ celū est aptū. In figu/
ra illius xp̄o baptisato aperti sunt celi. Lu.
iij. et Mat. iij. Cōfestim ascēdit de aqua et
aperti sunt ei celi. Idcirco qn̄ morit͛ puer i
innocētia parentes nō debēt ita dolere. qꝛ fatu
um est dolere ꝙ quis trāsit de societate hō
minū ad societatē angelorū. de exilio ad pa
triā. ut innocētes. qui nec peccata venialia
nec actualia sup innocentiā baptismalē ad/
diderunt. Nam licet tales pueri nō habent
ꝓpria merita. tamē ex meritis xp̄i est eis ce
lū aptum. Ideo Bern. Nil est qd̄ timeas
si innocentiā habeas. Bern. Secundi ꝙ de
purgat tribulatio quos cōtaminat prioris
p̄uaricatio. ideo Math. xix. Sinite puulos
venire ad me ꝛ nolite ꝓhibere eos. taliū enī
est regnū celorū. s. ex meritis christi. Ber.
Qui ex aliena culpa obligat͛ per alienā pe/
nam absoluit͛. Qui ꝓpria culpa obligatur
ꝓpria ex pena placatur. ¶ Secundo aptū
est celum penitentibꝰ. Actuū. x. Petr⁹ vi/
dit celū apertū ꝛ descēdit vas quasi linthe
um plenū reptilibꝰ. et dictū est ei. Occide ꝛ
māduca. ꝛ dixit Petr⁹. Dn̄e immūdū nō
māducaui. ꝛ dixit ei. quod deus mundauit

immundū ne dixeris. Et receptū est vas ī celū. Spūaliter. p aīalia immūda. reptilia serpentia: volatilia: intelligunt̄ vicia in lectulo ↄsciencie. cū ↄfitant̄ ante pedes petri. id ē dignitati sacerdotali p ↄtritōem ⁊ sacramentalē ↄfessiōem. tunc mundant̄. i. Joh. i. Si ↄfiteamur peccata nostra fidelis ⁊ iustus est de⁹ ut remittat. ut patet Lu. xvij. d decem leprosis q̄bȝ dixit. Ite ⁊ ostēdite vos sacerdotibȝ. ⁊ fecerūt ⁊ mūdati sunt. Ideirco ista aīalia venenosa. s. peccata mortalia sunt occidenda p verā penitentiā. ⁊ tūc recipiunt̄ in lintheo vale p̄nīc in celū. Vn̄ Luce. iij. et Math. iij. Penitentiā agite appropinquabit em̄ regnū celorū. ¶ I ¶ Dixi notanter p verā p̄niam. Nam nō q̄liscunq̄ penitētia celū aperit. Difficillimū est inquinatū ad pristinā redire puritatē. patet ī figura. Tēplū salomonis a gentibȝ ↄphanatū nunq̄ potuit ad pristinū decorē reformari. Et sic difficile est ↄfectam agere penitētiam. Unde Amb. Facilius inueni qui fuauerūt innocentiā q̄ qui verā egerūt p̄niam quia singulis peccatis singule pene debent̄. de quo Job. xx. Luet oia que fecit. ⁊ Salomō Eccl's. xij. De omni errore adducet te dn̄s ad iudiciū. Attēde q̄ ↄfunda debȝ fore penitentia. Unde Lu. iij. Facite dignos fructus penitētie. i. ↄfectā p̄niam. Nā modus pene dȝ corrn̄dere culpe. Sap. xi. Per que quis peccat p hec ⁊ punit̄. Si p superbiam peccasti. p humilitatē peniteas. Si p voluptatē carnis excessisti p castigatōnem ieiunij et flagellatōis deleas. Si p auariciam trāsgressus es. p elemosinā ⁊ misericordiam satisfacias. ad Ro. vi. Sicut exhibuistis mēbra vestra seruire immūdicie ⁊ iniquitati ad iniquitatē. ita nūc exhibete membra vr̄a seruire iusticie in sanctificationem. Nā scribit̄ Deutero. xxv. Scdm̄ mensuram peccati plagarū erit modus. Nam si peccasti in corde cōsentiēdo. in ore loquendo. in ope implēdo. ecōtra peniteas corde ↄterendo. ore cōfitendo. ope satisfaciendo. sicut fecerat hester. Hester. xiiij. Omnia loca in quibȝ antea letari ↄsueuerat crinū laceratōe cōpleuit. et dep̄cabat̄ dn̄m deū. Et sic nos Apocal. xviij. In quātū glorificauit se ⁊ in delicijs fuit in tantū date illi tormentū et luctū. ¶ Tercio apерit̄ celū de religiosis et ↄfectis p religionis ingressum: vbi regulariter viuūt. q̄ dicit sctūs Tho. .i. ij. ij. q. vlti. Nam hoc est holocaustū maximū qn̄ homo diuinis seruitijs totaliter se māncipat. et excedit omne genus satisfactōis. vt habet̄ in decreto. xxxiij. q. ij. admonere.

¶ K. Nā religiosus offert deo oīa que habz Prīo res tēpales p paupertatis votū: omnino nihil possidēdo. ut habet̄ in decre. xij. q. i. dilectissimis. In religione existēs nō dȝ habere denariū si nō vult ↄticipare cū anania ⁊ Zaphira. Actuū. v. Dicit enīȝ Gregori⁹. Monachus habēs obolū nō valet iliū. Jō Aug. de cōmuni vita clericoꝝ. et habet̄. xij q. i. Non dicatis vos habere ↄpriū sed sint vobis omnia cōmunia. Secūdo religios⁹ offert corpus p votū castitatis ⁊ abstinentie. ad quas se obligat. vt nō comedere carnes. iacere in stramini bȝ. media nocte surgere. et h̄ ↄpter deū. dicens cū aplo. i. Chor. ix. Castigo corpus meū et in seruitutē redigo. ¶ Tercio frangit liberā voluntatē ↄpter deum p votum obediētie. Et hoc est maximū q̄ homo frāgit liberū arbitrium ↄpter deum q̄ō deus homī frāgere nō vult. sȝ relinquit eū in manu ↄsilij sui. Eccli. xv. Jō Ank. in li. de similitudinibȝ. Sicut qui dat arborē cū fructibȝ plus dat q̄ qui solū fructū p̄bet. sic qui dat liberū arbitriū ↄpter deūȝ in manus p̄lati plus dat q̄ qui alias multa bona opa ex libera volūtate faceret. i. Reg. xv. Melior est obediētia q̄ victima. Aug. Melior est vna obedientia q̄ oēs virtutes. id ē oīm virtutū opa. ¶ L ¶ Cōtra obedientiā sunt vicia. Dic̄ ei sctūs Tho. i. ij. ij. q. c lxxxi. ar. iij. Rōnabiliter potest dici q̄ p ingressum religionis aliq̄s ↄsequit̄ remissionē peccatorū. Si enim aliquibȝ elemosinis factis hō p̄t satisfacere de peccatis suis. s̄m illud Dan̄. iiij. Peccata tua elemosinis redime. multo magis in satisfactōe p omnibus peccatis sufficit q̄ hō dat oīa q̄ hȝ. corp⁹ substantiā temporalem: et voluntatem liberam. Ideo in Vitaspatꝝ legit̄: q̄ eandem

gratiã ꝯsequunť religionẽ ingredientes quã
ꝯsequunť baptisati. Et sic eis apitur celum
Et figuratˀ ꝑ Johãnẽ euãgelistã qui vidit
celum aptũ. Apoca. iiij. qui fuit de numero
ꝑfectoꝝ. quia reliquit patrẽ retia ꝛ nauẽ ꝓ
pter christũ. Math. iiij. ¶ Quarto celum
aperiť martiribꝰ. sicut btõ Stephano q̃ vi
dit celos aptos. Hoc priuilegiũ habẽt mar
tires si patiantˀ mortẽ ꝓ xp̃o inueniẽt vitã
in celis. Unde Augˀ. Qui orat ꝓ martire
iniuriã facit martiri. ¶ N ~ Sed v. ex q̃
nẽis tpibꝰ nõ martirisanť homies. q̃ nob. ſ
facienda sunt ut xp̃i martires efficiam̃. Re
spondetur. sextuplex est sp̃uale martiriũ. tri
plex ſm Gre. et triplex ſm Ber. Primũ
sp̃uale martiriũ ſm Gre. est patiẽs in ad
uersis toleratio. Scõm est afflictoꝝ ꝯpas
sio. Terciũ inimicoꝝ dilectio. ¶ Primum
dixi est patiẽs in aduersis toleratio. Gre.
Martires esse possumus si patientiã in ani
mo toleramus. Et quanto maior aduersi
tas cũ patientia tãto maius martiriũ. ps.
xliij. Propter te mortificam̃ tota die. Nã
patientiã habere in aduersis est maiˀ signũ
gratie q̃ȝ mortuos resuscitare. cecos illumi
nare. leprosos mũdare. De quo Gre. Pa
tientiã maiorẽ reputo miraculis. quia non
natura dat patientiã i aduersis sed gratia.
Dicit enim Aristo. viij. ethico. Triste fu
git natura. Sed impatiẽtes ostẽdunt se va
cuos esse a gratia ꝑ murmuratiõem. Gre.
Qualis vnusquisq̃ȝ apud se lateat illata cõ
tumelia ꝓbat. ¶ Secundũ sp̃uale marti
rium ſm Gre. est afflictorũ compassio. vñ
Gre. Qui dolorẽ exhibent i aliena necessi
tate crucem portãt in mente. Nam tot sũt
vulnera mentis ꝯpatientis quot tribulati
ones patiẽtis hoĩs. Sic maria circa crucẽȝ
ihũ martir est effecta. q̃ȝ dic̃ Damas. Oĩa
vulnera que xp̃us sustinuit corꝑe ipa susti
nuit mente. Et sic Johãnes iuxta crucem
stans factˀ est martir. O q̃s cogitare pote
rit q̃ntam ꝯpassionẽ habuit cũ vidit illũ ita
grauiter pati qui sibi in sero ꝑde ꝯ lauit. cor
pus suũ dedit. in cuius pectore requieuit.
Et ideo nõ ꝑmisit eum pati. q̃ȝ ꝯpassio xp̃i
mortis fecit eum martirẽ. Et sic si habes cõ
passiõem cũ pauꝑibꝰ si sustinẽt famẽ: sitim
tribulatõem a malis hoibꝰ q̃ eos spoliãt. vl'
q̃ñ vides aliquẽ peccare choꝛisãdo. blasphe
mãdo: adulterãdo. luxuriãdo supbiẽdo. vl'
q̃ñ audis mala de ꝓximis ꝛ eis ꝯpateris. si
gnũ est bonitatis q̃ sis mẽbrũ xp̃i. Uñ gre.
Nõ aliter mẽbra christi redemptoris no
stri efficiemur nisi ꝓximis compatiamur.
Et quanto quis plus dolorẽ ꝓximorũ sen
tit. tãto melior coram deo existit. vñ Gre.
Tanto quis ꝑfectior quanto dolores sentit
alienos. Talis fuit apl's. ij. ad Chorin. xi.
dicens. Quis infirmať ꝛ ego nõ infirmor.
quis scãdalisať ꝛ ego nõ vror. quasi diceret
vnicuiq̃ȝ in necessitatibꝰ suis ꝯpatior. Nã
tales sunt spirituales martires crucẽ xp̃i ge
rentes. De quo dicit Gre. Duobꝰ modis
crux xp̃i tolliť. cum patientiã in animo tole
ramus: et ꝓximo cõdolemus. ¶ Terciũ
spirituale martiriũ ſm Greg. est dilectio
inimicoꝝ. De quo Gre. Ferre ꝯtumeliam
ꝛ odientẽ diligere est martiriũ in occulta co
gitatõne. Nam signũ magne bonitatis ẽ il
li optare bonũ qui tibi optat malũ. ꝛ illũ di
ligere qui te odit. et ꝓ illo orare qui te ꝑse
quitur. ut docuit dñs Math. v. Diligite
inimicos vestros ꝛ orate ꝓ ꝑseq̃ntibꝰ vos
vt sitis filij pr̃is vr̃i q̃ in celis est. Nam dili
gere inimicos est iniuriantibꝰ indulgere ex
corde. ꝛ est valde acceptũ deo. De q̃ Gre.
Qui peccantibꝰ clemẽter indulserit nullũȝ
peccati vestigiũ in eius anima remanebit. ꝛ
Aug. in ſmone de btõ Stephano. Per a
morẽ inimici efficieris amicus dei. Itẽ sci
endum. adhuc ſm Ber. triplex est spiritua
le martiriũ sine sanguinis effusione. Pri
mũ est parcitas in vbertate. scõm est largi
tas in paupꝑtate. terciũ est castitas in iuuen
tute. ¶ Dixi primũ est parcitas in vbtate.
De q̃ Ber. Nõ martiriũ grauius q̃ȝ iter
epulas esurire. inter vestes algere. inter di
uitias paupꝑtatem sustinere ꝓpter deũ. non
videre delectabilia ꝛ nõ gustare cũ posset ẽ
satis graue. Nã ibi vinciť natura q̃ semꝑ
appetit delectabilia. vbi gr̃a. Sicut iacere
in straminibꝰ ꝓpter deum cum homo posset
habere tres lectos. bibere aquã ꝓpter deum

cū hñ posset habere vinū. et sic de singulis. Hoc sine speciali grā nō posset haberi. Similiter si homo abūdans diuitijs possꝫ chorisare: supbire ⁊ carnis voluptatē exercere ⁊ nō vult ꝓpter deū ē spūale martirium. Vñ scribit̄ Eccl. xxxi. Biūs vir q̄ potuit trāsgredi ⁊ nō est trāsgressus. facere mala ⁊ nō fecit. ¶ Scōm spūale martiriū est largitas in paupꝫtate. sicut vidua q̄ misit duo minuta in gazophilaciū. Marci. xij. collaudat̄ a saluatore pl⁹ omnibꝯ misisse. q꜡ totuꝫ dedit q̄d habuit. Ex illo patet. si paupꝫ dat denariū ex charitate ampl⁹ meret̄ q̄ꝫ diues dans florenū. q꜡ habet̄ in cano. iij. q. vij. in grauibꝯ. Affectus offerētis pl⁹ placet deo q̄ꝫ munus. Gre. Cor ⁊ nō substantiā pensat de⁹. signāter de bonis iusto labore acq̄sitis. De iniusto vo habet̄ in cano. xiiij. q. v. Immolās ex iniquo maculata est oblatio. Ideo, puer. iij. Honora dñm de tua substātia. non dicit de aliena. q꜡ scribit̄ Eccli. xxxiiij. Dona iniquoꝝ nō ꝓbat altissim⁹. ¶ Terciū spūale martiriū est castitas in iuuentute. Et h̄ ē deo acceptū ꝓpter graue impugnatōem carnis quā iuuenes ꝑsone sustinent. quia dicit Auerrois cōmentator. Complexio iuuenū est calida ⁊ humida. senū vo sicca ⁊ frigida. Unde iuuenes qui volunt caste viuere debent domare corp⁹ cū abstinentijs. De quo Aristo. iij. ethicoꝝ. Tēperātia est magis eligēda in iuuenibꝯ q̄ꝫ senibꝯ. quia iuuenes pl⁹ ꝯcupiscentijs molestant̄. ⁊ sic resistēdo ꝓpter deū martires fiūt ꝑ certamē. q꜡ dicit Aug. Inter oīa xp̄ianoꝝ certamina duriora sunt castitatis ꝓlia vbi q̄tidiana pugna rara victoria. Quos plus collaudat Amb. in li. de officijs. Maior est castitas virginū q̄ꝫ angeloꝝ. angeli sine carne viuūt. virgines in carne triūphant. qualis triūphator fuit beat⁹ Stephan⁹. ut patet in eius legenda.

¶ Sermo. XXII. ~ Ad idem.

Veniat super vos omnis sanguis iustus qui effusus est sup terrā a sanguine abel iusti vsq̄ꝫ ad sanguinē zacharie filij Barachie. quem occidistis inter templū ⁊ altare. scribit̄ Math. xxiij. ⁊ legit̄ hodierna die ꝑ euāgelicali officio. ¶ N ~ Uidemus q꜡ peritus medic⁹ intēdens curare infirmū ministrat medicinā nunc dulcē nūc acerbā. nunc debilem nūc fortē ꝑ diuersitate infirmitatū tempoꝝ ⁊ ꝯplexionū. ſm q̄ viderit infirmū esse dispositū. Spūaliter. sic ihūs xp̄us spūalis medicus venit heri in mundū ſm repn̄tatōem ecclesie visitans infirmū genus humanū. De quo Aug. Magnus venit medicus q꜡ vbiq̄ꝫ iacebat egrot⁹. Dō ꝯquerebat̄ Isa. c. i. Omē caput lāguidum ⁊ omē cor merēs. Nā ꝓles ꝓphete affectabant huius medici aduentū. ut Hiere. ca. xvij. Sana me dñe ⁊ sanabor. Silr̄ et psal. vi. Miserere mei dñe q̄m infirm⁹ sum sana me dñe. Sed iā venit ꝑ incarnatōeꝫ dicens Math. ix. Non est op⁹ valentibꝯ medicus sed male habētibꝯ. Et ꝓstituit variaꝫ medicinā. nūc dulcem. ut in prima ꝑdicatione. Math. iiij. Penitentiā agite appropiquabit enim regnū celoꝝ. Hec erat medicina dulcis ꝑmittēs venā. Sed post hoc dedit medicinā amarā dicens Luce. xiij. Nisi p̄niam egeritis omnes simul ꝑibitis.

¶ O ~ Sūt enī aliq̄ q̄ nō mouet̄ beniuolētia sed seueritate. Idcirco fec̄ xp̄s sic̄ Moyses Deutero. xxviij. ꝓponens primo benedictiones filijs israel: dicens. Si seruaueris mādata domini dei tui benedictus eris ī agro. benedictus in domo. benedictus in cellario benedictus fructus ventris tui. Deīde subiunxit acerbam medicinā: ꝓponens maledictōnem dicens. Si non ambulaueris in mandatis domini dei tui maledictus eris ī agro. maledictus in cellario. Ita fec̄ xp̄us iudeis. Primo ꝑdicauit eis octo beatitudines. sed beatitudinē noluerūt adipisci per exercitiū virtutū. Idcirco in vltima ꝑdicatōne sua ꝑdicauit eis octo ve. i. maledictōes dicēs Math. xxiij. Ue vobis scribe ⁊ pharisei q̄ edificatis sepulchra ꝓphetaꝝ ⁊ ornatꝫ monumenta iustoꝝ ⁊c. vos impletis mensuram patrū vestroꝝ. Idcirco ꝑsens euangeliū bene sequit̄ euangeliū hesterna die lectum. Heri audiuistis quō dixit angelus.

annūcio vobis gaudiū magnū qđ erit omni pplo. qꝛ natus est vobis xp̄s saluatoꝛ. Hec erit medicina dulcꝫ plena omni gaudio. quia deꝰ pater misit filiū suū in mundū ad saluādum genꝰ hūanū. Johā. iij. Sed iudei indurati nō susceperūt eū. ut habeť Johā. i. In ꝓpria venit ꝛ sui eū nō receperūt. ꝓpter qđ hodie icutiť eis timor ꝛ medicina acerba. ut q̄ nolūt ꝯuerti amore saltē retrahanť a peccatis timore ꝛ ꝯminatōe dicēs. Ueniat sup vos oīs sanguis iustus ꝛc. ¶ In sūma euāgelij duo innuunť. Pͥo xp̄i clemētia inexplicabilis. scđo iudeoꝝ malicia irreuocabilis. Primū patet in pri. scđm tāgiť ibi. hiŕlm hiŕlm. ¶ De primo dic̄. In illo tp̄e. scꝫ feria tercia post palmaꝝ: postq̄ꝫ xp̄us mane rediijt de bethania in hiŕlm: et correxit phariseos clericos et laicos ꝛ scribas denūcians eis multiplex ve. Dic̄ Symon de cassia. Ue in sacra scriptura significat eternā damnatōem. Et videns ibūs ꝙ in sua correctiōe nihil ꝓficeret tūc dixit ad turbas iudeoꝝ et pricipes sacerdotū. Ecce ego mitto ad vos ꝓphetas. q. d. fm Haymonem. priusq̄ꝫ indutus carne venirē in mundū misi ad vos patriarchas quos nō estis secuti in virtuositate vite. Deinde misi vobis Moysen: huic nō credidistis. Pꝰ hoc misi vobis ꝓphetas hos respuistis. nūc ꝑo me verū filiū dei negastis. et cruci tradere tanq̄ꝫ malefactorē ꝯspirastis. Sed ut ꝯgnoscatis q̄ntum affecto salutē vestram. Ecce mitto ad vos ꝓphetas et sapientes et scribas. i. aplos ꝛ martires meos. ¶ P. Et dicunť ꝓphete ꝓpter futuroꝝ reuelatōnem. qꝛ scꝫ penas reproboꝝ ꝛ merita iustoꝝ denūciabant. Itē dicunť sapiētes ꝓpť xp̄i agnitōem q̄ est sapīa dei patris. eo ꝙ omnes thesauri sapiētie et sciētie in eo sunt recondīti. ut habeť ad Colo. ij. Et dicunť scribe: qꝛ legem dei scriptā intellexerūt. ut habeť Luce vlti. Aperuit eis sensum ut intelligerent scripturas. Subdit. Et ex illis occidetis ꝛ crucifigetis et flagellabitis in sinagogis vestris. qđ et factū est. Nam Jacobū frēm Johānis occiderūt gladio. Actu. xij. Petrū ꝛ Andreā crucifixerūt. ꝛ Paulum flagellauerūt. ut habeť. ij. ad Choř. xi. Ter virgis cesus sum. Silř ꝛ alios flagellauerūt. et ꝓhibuerūt ne loquerenť in nomie ihū. Qui ibant gaudentes a ꝯspectu ꝯcilij: qm̄ digni habiti sunt ꝓ noīe ihū ꝯtumeliaz pati. Actuū. v. Et subdit. Et ꝑsequemini de ciuitate in ciuitatē. Hoc factū est. qꝛ expulerunt eos de iudea. ꝛ ad gentes migrare fecerunt. iuxta illud Actuū. xiij. Uobis oportebat primū loqui verbū dei. sed qm̄ repulistꝫ illud et indignos fecistis vos. ecce conuertimur ad gentes. Ideo subdit. vt veniat super vos omnis sanguis iustus. i. vltio omīs sanguinis iusti. Et hoc ideo. ꝓpter effusionem innocentis sanguīs xp̄i. Nō quia q̄dquid iusticie aut virtutis fuit in alijs sāctis abundāter fuit in xp̄o. ut habeť in euāgelio Johan. iij. Non ad mensurā datus ē ei spiritussctūs. De alijs sanctis scribiť. i. Choř. xij. ꝙ diuisiōes gratiarū sunt. De xp̄o ꝟo scribiť ad Colo. i. Ip̄e est in om̄ibꝫ primatum tenens. qꝛ in ip̄o ꝯplacuit toti trinitati omnē plenitudinē inhabitare. scꝫ grē ꝛ glorie. ꝛ ꝑ eum oīa recōciliari. Idcirco merito effusio omnis sanguīs iusti redūdat in eos a sanguine Abel iusti vsq̄ꝫ ad sanguinē zacharie filij Barachie quē occidistis int' templum ꝛ altare. Dicit Hiero. Abel iste fuit frater Cayn qui eū occidit. Gene. iiij. Sꝫ Zacharias fuit filius Joyade sacerdotis. de quo habemus. ij. Paralipo. xxiiij. Et vocatur Barachias. quasi benedictū donū ratōe iusticie. vel fuit forsitan binomius.

¶ Q. Sed diceres. q̄re isti duo nominanť ꝓ ceteris. Rn̄deť triplici de causa. Primo rōe ꝯmunitatis. scđo rōe singularis ꝓprietatis. tercio rōe q̄litatis. Pͥo rōe ꝯmunitatis. qꝛ abel fuit pastoꝛ ouiū in cāpo occisus. Zacharias sacerdos. ꝑ hos significantur omnes martires laycalis et sacerdotalis ordinis. quoꝝ sanguis sup illos veniet. Secundo rōe singularis ꝓprietatis fm Chrisostomum. Comparat mortem Abel cum morte xp̄i. quia sicut Abel occisus est a fratre suo Cayn ex inuidia. ꝛ sic iudei xp̄z Mat. xxvij. Sciebat pilatus qꝛ ꝑ inuidiā tradidissent eum. Silř sicut Zachariā hominem sanctum lapidauerunt in loco scō.

sic xp̄m iudei sanctũ sanctoꝝ in loco sancto. id ẽ in ihr̄lm. Tercio ſm Mat. de Crac. ratõe grauitatis. s. culpe. Nã maiꝰ peccatuꝫ est ɔsanguineũ occidere ꝙ̃ extraneũ. bñfactorem ꝙ̃ inimicũ. Sic abel occisus ẽ a fratre. sic xp̄us a fratribꝰ suis. s. iudeis ex qbus natꝰ est. Et zacharias a Joas rege. cui pater suus multa bona fecit. Sic xp̄us occisꝰ a iudeis qbꝰ infinita bona ostẽdit a p̄re celesti. De q̃ Job. x. Multa bona ostẽdi vobis ex p̄re meo ꝓpter qđ opꝰ vultis me lapidare. Ipi ꝟo nõ potuerũt negare sꝫ r̃ñderũt. Non ꝓpter bonũ opꝰ lapidamꝰ te sed ꝓp blasphemiã. Idcirco eo maiꝰ peccatũ quãto plura susceperũt bona. De q̃ Sene. Nõ est maius peccatũ ꝙ̃ ad bñficia dei esse ingratũ. Iõ subdit. Amẽ dico vobis. veniẽt hec oĩa sup generatiõem istã. s. iudaicã.

R ~ Sꝫ d. q̃ sunt hec oĩa. Rñdet̃ ſꝫ Chrisost. sup Mat. ꝟ p̃t intelligi dupl'r. Primo rõe ꝓmissi. scđo rõe meriti. Pr̃o rõe promissi. q2 oĩa bona que ꝓmissa sunt singulis generatõibꝰ ab initio mundi illis sunt data q xp̄m receperũt. sic oĩa mala veniẽt sup illos qui xp̄m repulerũt. Scđo rõne meriti. nam sicut omnis iusticia sanctoꝝ tantũ mereri nõ potuit quantũ gratie datum est hominibꝰ in xp̄o. quia scriptũ ẽ Sap. vij. Venerunt mihi omnia bona pariter cũ illa. s. diuina sapientia. Sic peccata omniũ impioꝝ tantũ demereri nõ potuerũt q̃ntũ meruerũt iudei ex morte christi. ex eo ꝙ in xp̄o cõtinebatur generalis iusticia omniũ sanctoruꝫ p̄cedentiũ et seq̃ntiũ. Idcirco ſm Chris. sequunt̃ ex illo tria correlaria. Primũ correlariũ quod elicit̃ est. ꝙ nec diluuiũ vniuersale nec aliqua pena corpalis iudeis vel gentibꝰ qua afflicti fuerunt fuit similis pene huic quã a romanis iudei ꝑtulerũt cum crucifixerunt tot ꝙ loca defecerũt et triginta iudeos ꝓ vno denario vendiderũt. ut dic̃ Josephus. in libro de iudaico bello. Correlarium secundũ qđ elicit̃ est ꝙ dñs nõ stati punit peccata alicuius gẽtis vel ciuitatis. ꝟo ut postea grauius puniat si se nõ emẽdet. ut factũ est de iudeis qbus pepcit. xlij. annos. Correlariũ terciuꝫ. ꝙ sepe dñs deus punit peccata parentũ in filijs. ut habet̃ Exo. xx. Ego dñs fortis zelotes: visitans iniquitatem patrũ in filios in terciã ꝛ in quartam generatõnem.

S ~ Sed diceres. tamẽ habet̃ Ezech. xviij. Filius nõ portabit iniq̃tatem p̄ris. Rñdet sctũs Tho. dicẽs. verum est vbi filij patres nõ imitant̃ i paternis excessibꝰ. vbi ꝟo eos imitant̃ ꝓ eis puniunt̃ corpaliter. q2 ſm corpꝰ sunt res parentũ. et etiã eternaliter ſm imitatõeꝫ viciorũ.

T Dixi scđo tãgit̃ iudeoꝝ malicia irreuocabil' dicẽs. hir'lm hir'lm. Nota duplicat ꝟ ꝟbũ hir'lm. Pr̃o ſm Chrisos. rõe dilectõis ꝛ ɔpassiõis. q2 eos dilexit. iuxta illud p̃s. lxxxvi. Diligit dñs portas syon sup oĩa tabernacula Jacob. Et ɔpatiebatur eis. quia ingrati fuerũt sue dilectõi. vt impleret̃ illud p̃s. cviij. Retribuebant mihi mala ꝓ bonis et odiũ ꝓ dilectõe. Secũdo duplicat hir'lm rõe duplicis ꝑsecutõnis. q2 ꝑsecuti sunt xp̄m et sanctos eius dupliciter. corpaliter et spũaliter. corpalit̃ occidendo. spũaliter mẽte inuidendo.

V. Idcirco peccatũ coꝝ aggrauat̃ ex multis. Primo rõe gẽtis. q2 hir'lmitani fuerũt: nõ babilonici. fuerũt iudei nõ gentiles. fuerũt scientes nõ ignorãtes. q2 hir'lm fuit magistra legis. Unde habet̃ Isa. ij. De syõ exibit lex et ꝟbum dñi de hir'lm. Idcirco peccatũ coꝝ maius. ut habet̃ Jaco. iiij. Bonũ sciẽti ꝛ nõ facienti pc̄tm est illi. Scđo aggrauatur coꝝ peccatũ rõe interp̄tatõis nomis. q2 hir'lm interp̄tat̃ pacifica. ipi aũt occiderũt regẽ pacis. ꝓpter qđ rõe aggrauationis pc̄ti coꝝ ut elicit̃ hic in textu hir'lm habuit q̃nq3 noĩa. Primo fuit sanguinaria ab int̃fectõe. ꝛ notat̃ in textu cũ dicit. que occidis ꝓphetas. et lapidas eos qui ad te missi sũt. Si enim hostes vel p̄dones occideres mirabile esset. sed ꝓphetas. Ideo Isa. ca. i. Quõ facta est meretrix ciuitas fidel'. Olim iusti habitabant in ea nũc autẽ homicide. Iõ cõminat̃ eis ꝓpheta Ezechiel. xxiiij. Ve ciuitati sanguinũ. cuius ego grandeꝫ facio piram. id ẽ intensum ignem. Secundo vocatur hec ciuitas ꝑfida et rebellionis. ꝛ tangitur ibi. quoties volui ɔgregare filios tuos ꝛ

noluisti. Ecce cōtradictio. De qua ps. liiij. Uidi iniquitatē & cōtradictōem in ciuitate Nam deus omni tpe voluit eos cōgregare ad se. Primo p legē nature. scdo p legem scripture. tercio p legē gratie. Sed noluerunt. Ideo arguit eos stephan9 Actu. vij. Dura ceruice & incircūcisi cordib9 & auribus vos semp spiritusancto restitistis. quē pphetarū nō sunt psecuti patres vri. De q̄ Chris. sup pñti euāgelio dic. O ihrl'm misi ad te Isaiā & secasti eū. Hieremiā & lapidasti eum. Ezechielē & tractū p lapides excerebrasti eū. Quō ergo sanaberis q̄ nullū medicū admittis sed medicos occidisti. medicinā spreuisti. ideo nō sanaberis. Hiere. xv. Hierusalē q̄s medebit̄ tibi. aut q̄s cōtristabit̄ p te. aut quis ibit ad rogandū p pace tua. q. d. nullus. qr fuit ciuitas rebelliōis ¶ X. Tercio hirl'm fuit ingrata & cōuipēsiōis. Nam parui pēdebat bona que xp̄s ei impendebat. et notat̄ i textu cum dicit. Uolui cōgregare filios tuos queadmodū gallina cōgregat pullos suos sub alis. Nā gallina pullis suis multa bona exhibet. Et sic xp̄s omnib9 iudeis & gētib9. Primo pullos a miluo ptegit alas extēdens. sic xp̄us extendit alas suas. i. manus in cruce ad ptegenduz nos a miluo. i. diabolo. qd desiderabat ps. dicēs ps. xvi. Sub vmbra alaꝝ tuaꝝ ptege me. Scdo pter dilectōem pulloꝝ egrotat & infirmat̄. et sic xp̄us pter nos. Isa. liij. Uere languores nr̄os ipse tulit. Tercō plus de pullis cibandis q̄ȝ de seipa cogitat Et sic christus aridus mansit in cruce. de quo ps. xxi. Aruit tanq̄ȝ testa virtus mea. Et nobis puidit de cibo anime. De quo Johan. vi. Caro mea vere est cibus. Quarto pter dilectōnem pulloruz fit rauca. Et sic xp̄us p nobis in cruce. De quo ps. lxviij. Laboraui clamans rauce facte sunt fauces mee. Quinto pter dilectōem pullorū plumis se spoliat. et sic xp̄us p nobis i cruce nudus pependit. Unde ps. xxi. Diuiserunt sibi vestimenta mea. Sexto pter dilectōnem pullorū hispida apparet & difformis. et sic xp̄us p nobis in cruce. De quo Isa. liij. Uidimus eū nō habentē speciē neq̄ decorem. sed tanq̄ȝ leprosū reputauim9 euz. Ecce ingrati fuerūt dilectōni dei. Hoc cōqueritur Isa. c. v. dicens. Nūc enim habitatores hirl'm et viri iuda iudicate int̄ me & vineā meā. quid est qd debui vltra facere vinee mee. expectaui ut faceret vuas & fecit labruscas Et hoc est qd dic̄ & noluisti Ecce cōtēptus omniū bonoꝝ & ingratitudo coꝝ. ¶ Quarto hirl'm fuit ciuitas deserta & desolatōis. & notatur in textu cū dr̄ Ecce relinquet̄ vobis dom9 vr̄a deserta. Chris. p domū intelligit tēplū. Licz sit dom9 sua ut habet̄ Math. xxi. Domus mea domus orōis vocabit̄. attn̄ pter abusum dicit domū eoꝝ. qr nō cultū diuinū sed ambitōnem & questū in ea exercebāt. fm illud Job. ij. Uos fecistis domū meā speluncā latronū. Hec domus fuit deserta tpib9 Titi & Uespasiani cū nō māsit lapis sup lapidē in tota ciuitate. Nūc aūt nō solū deserta ē edificio sed sacrificio et habitatorū numero & regū psidio & pphetarū eloquio. De q̄ pdixit Hieremias Treno. i. Quomodo sedet sola ciuitas plena pplo quasi vidua dn̄a gentium. et Isa. i. Terra vestra erit deserta. et ciuitates vestre succēse igni. regionē vr̄am corā vobis alieni deuorāt. & desolabitur sic in vastitate hostili. et derelinquet̄ filia sion sicut vmbraculū i vinea. ¶ Quito hirl'm facta est ciuitas odiosa & repulsiōis. & notatur in textu. cū dicit̄. Dico vobis. non me videbitis āmodo donec dicatis. bn̄dictus qui venit in noīe dn̄i. ¶ B. Hoc pt itelligi dupliciter. Primo de hūanitate. scdo d' diuinitate. Primo de hūanitate. nō videbitis me in hūanitate. s. corpaliter āmodo. id est vsq̄ȝ in diē iudicij. vbi dicetis velitis nolitis Bn̄dictus q̄ venit i noīe dn̄i. h' ē fm Chrisost. q cognoscetis me et videbitis i effectu me esse filiū dei benedictuz. Nam licet mali nō videbūt diuinitatem in iudicio. cognoscent tamē ex ptāte & maiestate effectū diuinitatis. Scdo exponit̄ de diuitate. q. d. nō videbitis diuinitatē meam in claritate eterna donec dicatis. bn̄dictus qui venit in nomine dn̄i. id ē donec cōfitemini me p fidem spem & charitatē esse filiū dei. quem pt̄ mi

sit in mundũ ad manifestandũ nomẽ suum qꝛ visio diuinitatis, corrñdet fidei. Jõ Jsaie vij. Si nõ credetis nõ pmanebitis. Oremus igit᷑ ut credam⁹. ut cõfiteamur eũ esse filiũ dei. ut ɔtẽplemur faciẽ ei⁹ in eternum

Sermo XXIII. Ad idem

Ecce mitto ad vos scribas ꝛ pphetas ꝛ sapiẽtes. ꝛ ex illis occidentis. Mat. xxiij. Moraliter. dñs mittit nobis nũcios q̄ vocãt nos ad salutẽ. P. Primo pphetas. i. tribulatões q̄ nos vocãt ad salutẽ. Greg. Mala q̄ nos hic pmũt ad deum ire ɔpellũt. Ps. xv. Multiplicate sunt infirmitates eoꝝ postea accelerauerũt. Jsti pphete pphetãt nobis duo. Primo peccati remissionẽ. Thob. iij. Jn tempe tribulatõis pc̃ta dimittit. Ber. Uult vt flagellemur ut a pc̃tis purgemi. tu nõ facis tanta bona p q̄ possis expiari. ideo mittit pphetas. i. tribulatões. Gre. Magꝭ meritoriũ est bñ pati q̄ꝫ bñ agere. Secũdo spei solidatõnem. Gre. Tãto spes solidior ĩ deũ surgit q̄nto maiora p illo q̄s ptulit. qꝛ scribit᷑ Job. v. Increpatõem dñi nõ reprobes. subdit. Btũs hõ qui corripit᷑ a domĩo. Sed heu plẽs sunt q̄ illos pphetas non sequunt᷑. ut impatiẽtes. maledicẽtes. de q̄b⁹ Gre. Jlloꝝ suppliciũ est eterne pene initiũ ut habet᷑ de pe. di. i. q. §. autoritas. Scdo dñs mittit sapiẽtes ꝛ scdm nunciũ. i. multitudinẽ inspirationũ. Job. xxxij. Jnspiratõ oĩpotẽtis dat intelligentiã. s. mali vitãdi et boni agendi. O si ille nũci⁹ nõ veniret quis se meritorie ɔgnoscere posset. nullus. De q̄ Gre. xvij. mora. Si lumẽ puenictis grãe nos nõ irradiaret. mẽs nr̃a in pc̃ti tenebris obscura remaneret. Sed de⁹ freq̄nter mittit illũ nunciũ. Aug. De⁹ q̄d suũ est sp inspirat si est q̄ recipiat. Aug. Dei vocatio ẽ occulta inspiratio. Tercio mittit scribas id ẽ doctores ꝛ pdicatores pponẽtes vbũ dei. de quib᷒ Job. xx. Sicut me misit pater. sic mitto vos in mundũ. s. pdicare vbũ dei. Ro. xv. Quecũq꞉ scripta sunt ad nr̃am doctrinã scripta sunt. Sctũs Tho. pte. i. q. i. ar. ix. Maior ɔgnitio nõ habet᷑ de deo ĩ hac vita nisi ĩ sacra scriptura. Gre. i. mor. Sacra scriptura oculis mẽtis q̄si speculũ pponit᷑ vt interna facies videat᷑ an feda sit vel pulcra. Sed heu hos scribas flagellãt. s. linguis detractorijs. Audi Mat. x. dic dominus. Qui vos audit me audit. Nõ vos estis q̄ loquimĩ: sed spũs patris vr̃i. Eze. iij. Noluerũt audire te. qꝛ noluerũt audire me. in cano. xi. q. iij. Quicũq꞉ ɔtristauerit doctorẽ vitatis spiritũ dei ĩ ɔturbat. Gala. v. Qui vos ɔturbat portabit iudiciũ q̄cũq꞉ est ille. Quart⁹ nũcius est pia petitio Job. xxi. Audite q̄so sermones meos ꝛ agite pñiam. Sed heu nõ attẽdũt illõ q̄d ɔqueri᷑ Hiere. xv. Laboraui rogãs tñ a vijs suis nõ sunt reuersi. Chris. Si nõ audis eũ p te supplicantẽ quõ audiet te orantem.

Quintus nũcius est dura ɔminatio Jsa. i. Si nolueritis et ad iracũdiã me puocaueritis gladi⁹ deuorabit vos. gladi⁹. s. iusticie De q̄ Ps. vij. Nisi ɔuersi fueritis gladium suũ vibrabit. arcũ suũ tetẽdit. s. diuini iudicij. De tali ɔminatõe d᷑ Lu. xiij. Nisi penitentiã egeritis oẽs simul pibitis. Sextus nũcius est grẽ ꝛ glorie pmissio. pmisit eñ grãm Jsa. i. Quiescite puerse agere discite bñ facere. ꝛ si fuerint peccata vr̃a vt coccinũ quasi nix dealbabunt᷑. Promisit grãm Mat. xi. Uenite ad me oẽs q̄ laboratis ꝛ onerati estis et ego reficiã vos. Jtem pmisit gl̃iaꝫ Jsa. lxiiij. et. i. Cho᷑. ij. Oculus non vidit nec auris audiuit. nec in cor hoĩs ascẽdit q̄ pparauit deus diligẽtibus se. Gre. Si ɔsideramus que pmittunt᷑ in celis vilescunt oĩa in terris. Sed heu aliq̄ obstinati sunt ut fuit regina Uasthi. Hester. i. Asuerus fecit grãde ɔuiuiũ. ꝛ Uasthi. id ẽ aĩa peccatrix noluit venire. s꞉ fecit ɔuiuium feminaꝝ. i. ɔcupiscentiarũ carnaliũ. Uasthi ɔtẽpdit nũcios asueri. ꝛ eunuchos missos. ꝛ sic aĩa peccatrix ɔtẽpendit ɔminationes ꝛ pmissiões dei. Ps. cv. Pro nihilo habuerũt terrã desiderabilẽ. Occidũt inspirationes. et flagellãt scribas. i. pdicatores. Crucifigũt pphetas. i. tribulatões p impatientiã murmurãdo dicẽtes. O dñe q̄d tu pmittis sup me. sed nesciũt dictũ August.

in enchiridiō. Adeo bon⁹ est de⁹ vt nō pmittat malū nisi vult elicere bonuz. Sz deu pquerit̄ dauid dicēs ps. xci. Vir insipiens nō cognoscet ꝛ stultus nō intelligz hec. ps. xxxv. Noluerūt intelligere vt bn̄ agerent. meditati sunt iniquitatē in cubilib⁹ suis Job. xix. Seruū meū vocaui ꝛ nō respōdit michi. Sed de talib⁹. qꝛ maledicunt̄ deꝛ Hiere. xi. Maledictus vir qui nō audierit vba pacti huius. ꝑpter qd̄ dicet̄ eis. hierusalē hierl'm que occidis ꝑphetas ꝛ lapidas eos. Beda. Quot malos cogitas tot lapidas. Quotiēs volui pgregare filios tuos: id ē vires anime. s. intellectū: memoriaz et voluntatē Vbi dicit Aug. Largissima dominimisericordia multa nobis pctorib⁹ impendit bn̄ficia. peccatores expectat. benigne reuocat. hilariter suscipit. plene ignoscit. gr̄tiam sine meritis tribuit. gratiā multiplicat multiplicatā pseruat. conseruatam coronat. hec ille. q̄si d. Recogita quō de celo descendit. de throno gl'ie in p̄sepiuz. de p̄sepio ad crucē ꝛ latus apire fecit. Dicit Ans. Quid misericordius dici poterit pctōri eternis supplicijs deputato. q̄z accipe filiū meū vnigenitū ꝛ da ꝓ te. ꝛ filius dicit. p̄sto sum. id est patus. accipe me ꝛ redime te. hec ille. Et noluisti. i. in ꝓpria ꝛ praua voluntate pstinsti. Sicut heri annūciata est pax homib⁹ bone volūtatis. sic hodie pena illis qui sunt praue volūtatis. De quib⁹ subdit. Ecce relinquet̄ vobis domus vr̄a deserta. i. pscientie spoliātꝛ āmodo nō videbitis me. s. cum gr̄a sz cuz iusticia. q̄n dicetis velitis nolitis morte appropinq̄nte. iudice assistēte. bn̄dict⁹ qui venit in nomine dn̄i. O si fuisses dn̄o deo. tunc. i. in hora mortis forsitan nō habebis grtiam nec tēpus: nec volūtatē nec memoriā De quo Aug. Hac aniaduersiōe pcutitur peccator ut moriēs obliuiscat̄ sui. q̄ dū viueret oblitus est dei. q̄ qui nūc ptēnit misericordiā inueniet iusticiā. Ideo Aug. ꝛ habetur de penitētia. dis. i. §. p̄t. Hoc ptinet ad dei iusticiā ut nū q̄z careāt supplicio qui noluerūt carere peccato. Et d pe. di. vij. § . nullus. in fine. Qui sp sine charitate: plenus iniquitate torquebit̄ sine fine.

¶ De sancto Johāne euāgelista.

Sermo ¶ XXIIII.

Conuersus Petrus vidit discipuluz quē diligebat ihūs. Johā. vlti. et legit̄ hodierna die ꝓ euāgelicali officio ¶ In sūma euāgelij duo innuunt̄. Prio innuit̄ petri interrogatō amorosa. ibi. dn̄e hic aūt q̄d Scdō subiūgit̄ xp̄i rn̄sio gl'iosa. ibi. sic eum volo manere. De prio dic. In illo tpe. s. p⁹ xp̄i resurrectōem p̄s̄dentib⁹ discipulis frustra. ꝛ tota nocte i piscatōe laborātib⁹. ꝛ ih̄s stans in litore dixit. Mittite i dexterā nauigij rethe ꝛ inuenietis. ꝛ pcluserūt multitudinem pisciū. Illis aūt egressis ad terram: inuitauit ad prādiū. ꝛ inter prandiū ter interrogauit petrū an ip̄m amaret. ꝛ tercio amorē pfitēti. qꝛ ter eū negauerat. tercio pascēdas oues sibi pmisit. ꝛ deinde qꝛ ꝓ earuz ouiū cura pastorali vsq̄z ad martiriū crucis esset ꝑuēturus intimauit dicēs. Amē dico tibi. cū esses iunior cingebas te ꝛ ambulabas vbi volebas. cū autē senueris extēdes manus tuas et ali⁹ te cinget ꝛ ducet q̄ tu nō vis. Hoc aūt dicebat: significans q̄ morte clarificaturus esset eū. ꝛ ꝓtinus subiūxit dicens. seq̄re me. glo. Aug. s. paciēdo pro me martiriū crucis. ¶ C ¶ Nota xp̄s natus est in mūdum ut pateret̄ ꝓ nr̄a salute. ut patz Isa. ix. Paruul⁹ natus est nobis cui⁹ principat⁹ sup humer͡ ei⁹. i. crux. ꝛ Isaie. xxij. Dabo clauē domus dauid sup humer͡ ei⁹. Ec ista clauis est crux xp̄i quā in humeris gessit ꝛ nob ianuā regni apruit. Ideo ꝑ se dixit Lu. vl. Nōne optuit xp̄m pati. et sic intrare gl'iam suā. Sic ꝛ nos. Dic ei bern̄. Si nō pepcit filio nūq̄d parcet neq̄z seruo. q. d. non. Nā p̄ns tpus est tpus passiōis et martirij ꝑ qd̄ veniem⁹ ad psolatōem. iō dixit Mat. x. Qui nō accipit crucē suā ꝛ seq̄t̄ me nō est me dign⁹. Idcirco ad h̄ figurādū triplex festū sequit̄ festū natiuitatꝭ xp̄i. ad significandū qꝛ triplices sunt martires. Aliqui sunt martires actōne ꝛ volūtate. vt sctūs Stephanus. aliq̄ volūtate ꝛ nō actione. vt btūs Johānes. aliq̄ actōe ꝛ nō volūtate

ut innocẽtes. De quibꝫ dicit sctũs Tho. 3
q. xi q. cxxiiij. ꝙ martirij gl'iam sunt adepti
Nã qḋ in libero arbitrio defecit h̃ gr̃a dei i-
pleuit. Nã effusio sanguis ꝓpter xp̃m gerit
vicẽ baptismi. De quibꝫ Aug⁹. in s̃mõe de
epiphania. Licet nõ habuerũt etatem vt in
xp̃m crederẽt. habebãt tñ carnẽ in q̃ ꝓ xp̃o
passionẽ sustinerẽt. iḋ oportet ꝙ sit passio. q2
dicit Gre. Si sine flagello nõ exijt q̃ sine
peccato venit. quõ digni flagello nõ erũt q̃
in peccato vixerũt. ꝓpter qḋ habet' Actuũ
xiiij. Per multas tribulatões oportet nos i-
trare regnũ dei. et apl's. ij. ad Chor. i. Si so
cij passionũ estis eritis ⁊ ꝯsolationis. Et h̃
est qḋ ḋr Petro. seq̃re me. Sed heu ꝯq̃rit'
Bern. dicens. Dñe oẽs volũt ad te venire:
pauci post te ire. Oportet tñ sore vel ꝑ passi-
onẽ illatã: innatã vel volũtarie assumptam
iuxta illud apl'i. ij. ad Thi. ij. Null⁹ corona
bit' nisi q̃ legitime certauerit. Jõ Math. x.
Qui nõ accipit crucẽ suã ⁊ seq̃t' me nõ ẽ me
dignus. subdit. Cõuersus petr⁹ vidit disci
pulũ quẽ diligebat ihũs seq̃ntẽ se. s. ioban
nẽ. ⁊ ait. Dñe hic aũt qd. Chris. Petr⁹ di
lexit iohannẽ. iḋ freq̃nter legunt' simul fuis
se in euãgelio. Nã fuerũt simul ante passio-
nem ad parãdũ pasca. Lu. xxij. Scḋo tẽpe
passiõis sil' introierũt in atriũ pricipis. Jo-
hã. xviij. Tercio fuerũt simul ĩ die resurre-
ctõis. Joh. xx. Currebãt duo sil' ad monu-
mentũ. Jdeo desiderabat eũ secũ hr̃e ĩ mi-
sterio ꝑdicatõis. Nota dicit in textu. vi-
dit discipulũ quẽ diligebat ihũs. D.
Pro q̃ nota. licet dñs de⁹ diligit generalit'
oẽs. ut hr̃ Sap. xi. Diligis oĩa q̃ sunt. ⁊ ni
hil odisti eo2ꝗ̃ fecisti. Que q̃dẽ generalis
dilectio attendit' ĩ tribꝫ. s. ĩ creatõe. redem-
ptõe ⁊ saluatõe. Primo in creatõe. vt nos
oẽs ad imaginẽ suã crearet. ps. xcix. Jpse
fecit nos ⁊ nõ ipi nos. Et nõ simplicit' cre-
auit. sed ad imaginẽ suã formauit vt ꝑ rati
onẽ pticipes possem⁹ fieri diuine essentie.
Et mgr' in. ij. sentẽtia2. dis. i. Creat⁹ est hõ
vt summũ bonũ intelligeret. intelligẽdo a-
maret amãdo possideret. possidẽdo etnalit'
frueret'. Et sic rõ creatõis hois fuit eterna
dilectio ⁊ bonitas sua. q2 est sũme bon⁹: vt
dicit mgr' in. ij. di. i. vt beatitudinis sue qua
etnal'r btũs ẽ alios velit eẽ pticipes quã vi-
dit cõicari posse ⁊ minui ñ posse. Jllõ g' bonũ
qḋ ipe erat quo btũs erat sola bonitate alios
ꝯmunicare voluit. Et q2 nõ valet q̃s beati-
tudinis sue pticeps existere nisi ꝑ intelligẽ
tiam. q2 q̃nto magis intelligit' tãto plenius
habet'. ꝓpter qḋ fecit de⁹ rõnalem creaturã
ecce signũ dilectõis. Scḋo ei⁹ generalis
dilectio patet ĩ ei⁹ redẽptõe. De q̃ ad Ro.
viij. Proprio filio suo nõ pepcit de⁹ sed ꝓ
nobis oĩbꝫ tradidit illũ. Et illa dilectio est
maior q̃3 pria. Gre. Quid nasci ꝓfuiss3 ni
redimi ꝓfuisset. Jdeo de prima dilectiõe. s.
creatõis dicit Bern. Hoĩes creati deo in
grati: tedio affecti. Jdeo venit in mundum
carnẽ assumẽdo humanã: in hũanitate nos
redimẽdo. Vñ Johes in Apoca. c. i. Dile
xit nos ⁊ lauit nos in sanguie suo a peccat3
nr̃is. qḋ certitudinal'r ꝓmisit q̃si iã ꝑteritũ
esset dicẽs Hiere. xij. Reliq̃ domũ meã: di
misi hereditatẽ meã. dedi dilectã aĩa3 mea3
in manũ inimico2 meo2. s. ꝓ oĩbꝫ hoĩbꝫ. sic
dicit apl's. ad Rom. v. Sicut ꝑ vnius deli
ctũ in omnes hoĩes mors trãsijt in ꝯdẽna-
tõem. ita ꝑ vni⁹ iusticiã in oẽs hoĩes in iu-
stificatõem vite. Dicit sctũs Tho. pte. iij.
Jn oẽs q̃ ad sufficientiã. nõ aũt q̃ ad efficiẽ
tiam. E. Tercio attendit' ei⁹ generalis
dilectio ĩ saluatõe. vñ apl's. i. ad Thim. ij.
Vult oẽs hoĩes saluos fieri ⁊ ad agnitõem
v'itatis ꝑuenire. Nico. de lyra. Vult volũ-
tate ꝯseq̃nti: nõ aũt volũtate añcedẽti. Vo
luntas antecedẽs est q̃ q̃s vult aliq̃d simpli
citer ⁊ absolute ⁊ sine ꝯditõe. ⁊ sic nõ vult
omnes hoĩes saluos fieri ⁊ ad agnitiõe3 v'i
tatis ꝑuenire. Sed volũtas ꝯseq̃ns ẽ q̃ q̃s
aliq̃d vult cũ circũstantijs ⁊ ꝯditiõibꝫ. et sic
vult deus oẽs hoĩes saluos fieri. sed cũ v'a
fide ⁊ obediẽtia mãdato2 Mat. xix. Si vis
ad vitã ingredi s'ua mãdata. q2 scribit' Ec-
cli. xv. Si volueris mãdata ꝯs'uare ꝯseruа-
bũt te. s. ĩ saluatõe. Et de tali cõi dilectõne
saluatoris scribit' Luce. xij. Nolite timere
pusillus grex: ꝯplacuit p'ri meo vobis dare
regnũ. F. Scḋo aliq̃s diligit singula
riter q̃bꝫ singularia priuilegia dilectionis

exhibet. sicut beato Johāni. De q̄ Grē. in omē. Priuilegio amoris pcipui meruit ceteris alti⁹ honorari. et h in vita: i morte et post mortē. ¶ Prio in vita habuit plura priuilegia amoris. Primū est ꝯseruatio virginalis castitatis seu puritatꝫ. vñ Hiero. i ꝓlogo sup Joh. Hic est Johēs euāgelista q̄ virgo a deo est elect⁹. quē nubere volētē vocauit a nuptijs de⁹. Nā mūdicia ꝟginalis valde placet deo. vñ ꝓuer. xxij. Qui diligit cordis mūdiciā habebit amicū regē. et Sap. vi. Incorruptio facit ꝓximū deo. nā ꝟginitatē ſuare nō est in ꝯditōe hoīm. sed in donatōe dei. Mat. xix. Nō oēs capiunt ꝟbū h. s. ut se castrarēt ꝓpter regnū celoꝝ sed q̄ pt cape capiat. i. cui a deo datū ē. Sapiēne. viij. Nō possum esse ꝯtinēs nisi deus det. O magnū donū. de q̄ in collatōibꝫ patrū. Maior ꝟtus est castitatē tenere q̄ȝ demones expellere. Nā dicit Chris. sup Mat. Hec castitatē hoīes assilant angel. ꝛ Damas. li. iiij. Quāto angelus hoīe supior. tāto ꝟginalis castitas nuptijs honorabilior. Hec collata est scō Johāni. ita ꝙ pt dicere illud Thob. iij. Tu scis qꝛ mundā suaui aiam meā ab omī ꝯcupiscētia. ꝓpter qd nūc est in celis i delicijs ꝛ affluētia. De quo Petr⁹ damiani. Qui expers erit carnalis dulcedinis. merito celestiū epulaꝝ fruet' delicijs. Et sic dōe ꝟginalis puritatis est dilectus. ut dicit Beda i omē. Quē ꝓrogatiua castitatis ampliori dilectiōe fecerat dignū Ideo canit eccl'ia. Tu lene ꝯtingis pect⁹ respuisti messiam secut⁹. ¶ Scōm priuilegium est reclinatio regal' maiestatꝫ. de q̄ text⁹ Recubuit supra pect⁹ dñi in cena. O quis vnq̄ȝ tale reclinatoriū habuit. o attēdite rē nimiā. nā Johānes bap. q̄ maior nō surrexit inter natos mlieꝝ verticē xp̄i eo eē iubente tāgere trepidauit Maria etiā magd. pedes dñi osculādos se indignā reputauit. ideo retro accessit. Thomas etiā tangendo latus ꝑ stupore. de⁹ me⁹ ꝛ dñs me⁹ exclamauit. Moyses faciē dñi videre desiderauit. cui tm̄ posteriora ꝛ nō facies ꝓmittebat' Sed iohānes euāgelista in dulcissimo pectore in q̄ oēs thesauri sapiētie ꝛ sciētie sūt abscōditi requieuit. ¶ Terciū priuilegiū est reuelatio secrete stabilitatis. in h ꝙ traditorē sibi reuelauit. De q̄ Petr⁹ damiani i smōe. Tacet petr⁹. tacet celi clauiger. tacet ligua q̄ celū simul et terrā soluit. cui porte inferi nō ꝑualebunt. Silet andreas q̄ ad fontē vite primus fuit. nō ꝑsumit os aperire philippus. q̄ pꝛem sibi ostēdi poposcit. oēs tacēt. oēs dubitāt. sed latēter inq̄rūt. nō ꝓlatōe ꝟboꝝ sed nutibꝫ oculoꝝ. Petr⁹ innuit iohāni ut interrogaret. qd ꝛ fecit dicēs. Dñe q̄s est q̄ te tradet. Jō. Petr⁹ damiani Cōsiderandū est q̄nta deuotōis instātia beati Johānis debem⁹ implorare auxilia. queꝫ sibimet interuentorē et ipi ap'li petierūt. q̄ȝtū ꝓdesse apd iustū iudicē pctōribꝫ poterit q̄ et ꝓ ipis celestis curie senatoribꝫ interuenit. ꝛ q̄ aduocat⁹ est summ⁹ q̄ȝ humiliter implorādus est. hec ille ¶ Quartū priuilegiū ē ꝯmēdatio btē virginis mr̄is. Ber. Cui xp̄us in cruce mr̄em ꝟginē virgini Johāni ꝯmendauit. qd em̄ poterat esse clarius signū dilectiōis. q̄ȝ ꝙ in cruce extēsus dñs nr̄ ꝛ in vltimo articulo mortis amare ꝯstitutus etiā suoꝝ vulneꝝ oblitus mr̄is ñ obliuiscebat'. et hunc thesauꝝ ꝑciosum dilecto Johāni discipulo ꝯmēdauit. Quid em̄ poterat esse clari⁹ signū dilectōis: cū illa beatissima mr̄ que est omī laude dignissima sibi ꝯmendata. De q̄ Hiero. Si oīm nr̄m mēbra ꝯuerterent' in linguas ei⁹ laudē minimā explicare neq̄mus. Hanc xp̄us sibi cōmēdauit. Et videam⁹ modū recōmendādi q̄ nō dixit. ecce seru⁹ tuus. ecce nepos tuus sed ecce fili⁹ tu⁹. nec dixit. ecce dña tua. sꝫ ecce mr̄ tua. Credēdū est em̄ ꝙ si xp̄s meliorē inuenisset hūc thesauꝝ ꝑciosū sibi recōmendasset. Secure igit' iusti ad iohānē debent accedere. qꝛ habet in ptāte matrē ḡtie. Secure et pctores. qꝛ hꝫ in ptāte mr̄ez misericordie. Secure ꝛ morietes. qꝛ hꝫ in potestate illā que i hora mortis suscipit. Unde canit eccl'ia. Maria mr̄ ḡre mr̄ misericordie tu nos ab hoste ꝓtege: i hora mortꝫ suscipe. Ideo dicit Ber. i soliloq̄o. Per iohānē ad virginē. ꝑ ꝟginē ad filiū. ꝑ filiū ad patrem in h vehiculo vehit' ab h seculo. ¶ Quātū

priuilegiū est repletio sapiētie claritat;. Jō
canit᷑ et legit᷑ hodie de eo illō Eccli.xv. Im
pleuit eū dñs spū sapiētie ꝛ intellect⁹. Vñ
Amb. Johānes dū caput suū sup pect⁹ bñe
sū reclinauit ꝓfunda secreta diuīe sapiētie
hausit. Nam primo ibi fuit ei reuelatū mi⸗
steriū eterne generatōis. qđ scripsit Johā
nes. Joh.i. In pricipio erat ꝟbum. Scđo
ibi vidit ut dicit Orige. filiū dei cū pr̄e coe⸗
ternitatē. dicēs. In pricipio erat ꝟbū. Ibi
vidit filiū a pr̄e distinctā ꝑsonalitatē. cū di
xit. ꝛ ꝟbū erat apud deū. Tercio vidit ꝟ⸗
bi cū pr̄e ꝯsubstātialitatē. ibi cū dixit. deus
erat verbū. Quarto vidit assumptā hūani⸗
tatē. ibi cū dixit. ꝛ ꝟbū caro factū ē. Qui⸗
to vidit suā benignā familiaritatē. ibi. cū di
xit. et habitabit ī nobis. De q̄ Baruch. iij.
In terris visus est ꝛ cū hoīb ꝯuersat⁹ est.
Sexto vidit glie iocūditatē. ibi cum dixit.
vidimus gliam eius q̄si vnigeniti a patre.
Septimo vidit gr̄e amicabilitatē. ibi. ple
nū gr̄e et ꝟitatis. Ideo Orige. ome. i. sup
Job. ꝑfert eū Paulo dicēs. Paul⁹ rapt⁹
est in terciū celū. iohānes sup omne celum.
Paulus in ꝑadisum. iohānes ꝟo in ꝑadi
suz ꝑadisoꝝ. h̄ est omnē hūanū angelicūq̄ꝫ
intellectū excedit vel trāsgredit᷑. Paul⁹ au
diuit ꝟba que nō licēt homī loq. iohannes
audiuit vnū ꝟbū ꝑ qđ facta sunt oia. Et li⸗
cuit ei illud ꝟbū dicere hoīb ꝛ ꝑdicare. iō
ꝯꝑatur aq̄le volāti. Unde canit ecclīa. Uo
lat auis sine meta q̄ nec vates nec ꝓpheta
euolauit altius. vbi Aug. Si alti⁹ volasset
totus mūdus eū cape nō potuisset. ꝛ Ori⸗
ge. Johānes nō potuit ascendere alti⁹ nisi
totus fieret de⁹. ¶ Sextū priuilegiū est ge
neralis ꝑfectio sanctitatis. q; Johes oīm
sctōꝝ ꝑfectōes in se habuit. De q̄ Petrus
damiani. Quid in ꝟtutib iohānes incom
ꝑabiliter nō excedit. Est nāq̄ꝫ apl's ī epl'is
euāgelista in euāgelio. ꝓpheta ī Apocalipsi
martir ī oleo. epūs in ephso. fuit ꝯfessor ꝛ
virgo. Jō canit ecclīa. Ualde honorād⁹ est
btūs Johes. Reuera honorād⁹ q; ip̄z ho
norabat xp̄us. angelus. totus cet⁹ aplicus.
ꝛ oīm sanctoꝝ laudabilis numer⁹. Primo ho
norauit eum xp̄us. q; sup pectus suū recū⸗

scere eū fecit. Scđo honorauit eū angelus
q; ab ip̄o adorari recusauit ꝛ ip̄m ꝯseruū vo
cauit. Apoca. xix. Uide ne feceris. q; ꝯser⸗
u⁹ tuus sum ꝛ fratrū tuoꝝ hñtiū testimoni
um ihesu. Tercio honorauerūt eū apl'i: qñ
ip̄m ꝛ petrū tāq̄ꝫ colūnas ecclie ad samari
tanos miserūt. ut h̄r Actuū. viij. Quarto
eū omnes sancti honorauerūt. q; ad ei⁹ ter
minū ꝯuenerūt. Multo magis nos eū ho⸗
norare debemus. q; ip̄e est xp̄i amic⁹. euāge
lista. martir: ꝯfessor ꝛ ꝟgo. Jō Chris. sup
Mat. Johānes est celi ciues. ecclīeꝝ colu⸗
na. angel⁹ terrestris. hō celestis. ¶ Septi
mū priuilegiū amoris est angelice figuratē
dignitatis. q; ꝑ aquilā figurat᷑ Apocal. iiij.
vbi dr̄. Quartū aīal est sile aquile volanti.
h̄ est Johes. Aug. Alij tres euāgeliste ī ter
ris ambulāt cū dño. iohānes ꝟo q̄si aquila
in celū volat. Ideo Petr⁹ damiani. Quis
digne ꝯsiderare valeat q̄nte dignitatis exi⸗
stit ut hūilis piscator ad tantā celsitudinē
ꝑuenit vt celestia secreta penetret: ꝛ diuī cō
ciliū secreta hoīb reuelet. Jō Aug. sup Jo
han. Johannes trāscēdit oīa cacumīa mō
tiū arboꝝ ꝛ terraꝝ. Ideo scribit petr⁹ dami
ani. In speculatiōe diuīe essentie ip̄e ꝑcellit
ꝓphetas. supgredit᷑ ꝑtiarchas. aplos supe⸗
rat. postremo toti⁹ hūanitatis intellectum
trāscēdit. ꝛ illi aciē mētis tēdit quo vix an
gelica creatura ꝯtingere valet. ꝛ Origeñ.
Johānes oēz creaturā visibilē ꝛ inuisibilē
supat. oēm intellectū penetrat. ꝛ q̄si deifor⸗
mis tandē in deū intrauit. hec ille. Ecce di⸗
scipulus quē diligebat ihūs. ¶ Octauum
priuilegiū est ꝯcessio singularis felicitatis.
Et hoc est qđ dixi. in morte dilexit eum. q;
tria priuilegia in morte sibi exhibuit. Pri⸗
mū est q̄ ip̄m ꝑ se ad tpus sue resolutōis i⸗
uitauit. Uñ canit ecclesia. Apparuit charo
suo iohāni dñs ihūs xp̄us cū discipul' suis
ꝛ ait. Ueni dilecte mi tpus est vt epuleris
cū fratrib tuis. Scđm priuilegiū est q̄ ip̄z
die dñico ad seip̄m recepit. Nā h̄ die mun
dus assūpsit exordiū. mors interitū: ꝛ vita
principiū. ut dicit Seuerin⁹: et habet᷑ ī ca⸗
none. lxxv. di. c. de die. vbi dr̄. q̄ die dñi⸗
co gestū quidquid insigne a deo factum est.

Terciū priuilegiū ē q ipm a morte 7 martirio doloris p̄seruauit. ¶ Et h̄ est scđm mēbrū .s. tūsio xp̄i gl'iosa. cū subdit. Sic eū volo manere donec veniā: q̄d ad te. tu me seq̄re. Ex h̄ dicto aliq̄ estimabāt Johānē non debere mori. ut dicit̄ in textu. Exijt ſmo inter fratres q2 discipul' ille nō morit̄. Et h̄ nō est. q2 dicit phūs .i. de generatōe. Om̄e generabile est corruptibile. Theophilus. Om̄e qđ orit̄ morit̄. et ad Heb. ix. Statutū est om̄i homī semel mori. Ideo inquirit ps. lxxxviij. Quis est hō q̄ viuit 7 nō videbit mortē. q. d. null'. Ideo hūc sensum iohānes p se excludit i textu dicēs. Et nō dixit ihūs. q2 nō morit̄. sed sic eū volo manere donec veniā. Et h̄ aliq̄ sic exponūt. scz ad iudiciū. Et isti dicūt q trāslat' sit iohānes in padisum. eo q corp' eius nō est inuentū in sepulchro. sz reuerti cū enoch 7 helya debere 7 pati p xp̄o. Sed alij dicūt q adhuc viuit in sepulchro. nā terra sursum scaturit 7 dicūt h̄ causari ex anhelitu. Sed h̄ reprobat Aug'. q2 puam grām xp̄us dilecto suo fecisset si ceteris apl'is in gloria regnantibus ipe sub terra dormire dicat̄. Nam minus beatus est si dormiens viuit q̄ȝ si beatus viueret cū christo. Ideo ille textus. Sic eūz volo manere donec veniā: intelligitur ſm Chris'. id ē nolo ipm p martiriū consummari. sed volo eū manere. scz ad p̄dicanduz donec veniā. scz p mortē. 7 recipiā eū in eterna tabernacula. Et factū est. quia dicit Hieronim' sup epl'am ad Gala. Plenus senio. scz. xcix. annorū foueā intrauit: 7 dulciter obdormiuit. Ratio ſm Soccū cur euz a martirio cōseruauit. Respondet. in recōpensam illius doloris quē sub cruce pertulit. O quis cogitare sufficit quanta pena eū repleuit dum pijssimus magister crucē sustinuit: in cuius pectore priori nocte recubuit 7 ei dulcissimā m̄rem cōmendauit. Terciō ihūs dilexit eū post mortē. quia ɔseruauit eum ab incineratōe. Unde Leo papa. Uenient omnes gētes 7 obstupescēt miraculū omnibus seculis inauditum q in sepulchro vbi est domus vermiū nascitur panis angelorum.

¶ Sermo. XXV. ¶ Ad idem.

Amantissimus domini habitabit ɔfidēter. scribitur Deut. xxxiij. c. 7 applicat̄ ad honorē beati Johānis i festo hodierno. ¶ In v'bis p̄missis duo tangunt̄. Prio ponit excellētiā charitatis. scđo subiūgit frequētiā securitatis. Primū ibi. amātissim' dñi. scđm ibi. habitabit ɔfidenter. De prio dic̄ Amātissimus dñi. Uidem' q parentes filios q̄s tenerrime diligūt ab om̄i molestia custodiūt. ppter qđ parentes Thobie doluerūt q eū peregrinari miserūt. timētes ne aliqđ moleste accidisset ei. ut p3 Thob. xi. similiter Jacob incōsolabiliter doluit amisso ioseph quē dilexit valde. Geñ. xxxvij. Et q2 saluator nr̄ p̄ alijs discipul' Johānē dilexit ppter qđ eū a molestia violēte mortis ɔseruauit. ppter qđ d̄r amātissim' dñi. ¶ G ¶ Pro q̄ sciendū q de' nos oēs diligit ɔmuniter. tñ aliquos diligit singulariter. ut sanctū iohānē euāgelistā. de q̄ dictū est in p̄cedenti ſmōe. ¶ Sed d. q̄ sunt tñ hij q̄ singulariter ab eo diligunt̄. R̄ndet̄ sunt hij q̄ singulariter eū diligūt. iuxta illud puerb. viij. Ego diligētes me diligo. Sunt eñ diligētes deū in duplici drñtia. Aliqui diligunt deū ɔmuniter. aliqui singulariter. Primo cōmuniter. ut sunt illi q̄ diligūt deū cōmuni dilectōe que necessaria 7 satis est ad salutem. Et sunt tria signa ɔmunis dilectōnis Primū vitare peccata mortalia. scđm libenter audire verbū dei. tercium custodire dei mādata. Dixi primū signū dei dilectōis est vitare mortalia peccata. d̄ q̄ ps. xcvi. Qui diligitis dñm odite malū. Dicit eī Aug'. in omē. viij. sup Job. Charitas 7 mortale peccatū opponunt̄. iō stare nō p̄nt in eadez volūtate. et nisi vnū radicit' expulsū fuerit reliquū plātari nō poterit. Nā cū incipis deū diligere tūc incipis odire qđ sibi ē ɔtrariū. i. peccatū. Ideo si adhuc delectaris in p̄cto mortali. s. supbia: auaricia: luxuria 7c. tūc est signū q nō diligis deū. De quo Gre. Qui adhuc p illicita desideria defluit p̄fecte deū nō amat. Scđm signū dilecti

onis est libenter audire dei v̄bū. de q̄ Eccl. iij. Qui diligūt illū ɔseruabūt mādata illi⁹. q2 amātes delectant̄ in ſmonib⁹ amator̄. siue sint ſmones inspirati: siue scripti: siue exteri⁹ auditi. ex illis capiūt experimentū ali or̄ effectuū. q2 dic̄ Chris. Mos est amāti/ um ut amorē suū silētio tacere nequnt. ꝓpt̄ qđ dicit saluator Johā. xiiij. Si q̄s diligit me ſmonē meū seruabit. Si autē rēnuis dei v̄bū signū est ꝙ nō diligis eū. De quo ij. Johan. i. Omnis q̄ nō ꝑmanet ī doctria xp̄i deū nō amat. q2 scribit̄ Joh. viij. Qui ex deo est v̄ba dei audit. Aug. Verbū dei est ꝓbatoriū ꝑ qđ filij dei discernunt̄ a filijs diaboli. Terciū signū est custodire dei mā/ data. Johan. xiiij. Qui diligit me mādata mea ſuabit. qui aūt mādata dei transgredit̄ signū est ꝙ deū nō amat. Symō de cassia. Quid est ꝙ dico diligo regē sic⁹ nō custo dio legē. Regis dilectio est ei⁹ ꝑcepti adi/ pletio. Et illa sunt tria signa cōis dilectōis. Et si habes illa signū est ꝙ deū diligis. ⁊ di ligeris ab eo. ¶ B. Itē sunt alia tria sig̃ specialis dilectōis dei. Primū signū ē oīm tpaliū abrenūciatio ꝓpter deū. ita ꝙ nō sit aliqua res trāsitoria ⁊ tpalis tibi ita chara q̄n ipsam libenter velis relinquere ꝓpt̄ deū sicut ⁊ ſuare. Nam charitas nō q̄rit q̄ sua sunt sed q̄ ihū xp̄i. i. Chor. xiij. q2 ſm Hie/ ro. Perfectus seruus xp̄i nihil q̄rit preter xp̄m. Et talē singularē charitatē habuit io/ hānes. q2 reliquit retia et p̄rem Math. iiij. Inquit em̄ Aug. Quantū quis despicit tm̄ diligit. Ipse reliquit mundū. reliq̄t carnem sibi desponsatam. Ecce singularis ⁊ ꝑfecta ei⁹ charitas. De qua Gre. viij. moral. Ad culmen ꝑfectōis tendūt q̄ exteri⁹ cūcta de/ relinquūt. ergo a xp̄o merito dilect⁹. Se/ cundū signū specialis dilectōis est aduersi/ tatū patiēs toleratio. ita ꝙ nulla sit tribula/ tio ⁊ pena quin vult eā ita libēter sustinere sicut euadere. q2 dicit ap̄lus. i. ad Chor. xiij Charitas oīa suffert. Rō. q2 charitas mē/ tem ab amore h⁹ mūdane vite auertit. Hō hoiem q̄si insensibilē reddit. De q̄ Origen. sup ep̄lam ad Ro. i. Dū in dei amore ꝑfe/ cte sumus sensū doloris nō recipim⁹. ut im/ plet̄ illud ꝓuer. xij. Nō ɔtristabit iustū q̄d q̄d ei acciderit. Talē charitatē habuit bea tus iohānes. Ipse em̄ fuit celus cū alijs apo stolis. ut scribit̄ Actuū. v. Ibāt ap̄li gaudē tes a ɔspectu ɔcilij q̄m digni habiti sunt ꝓ noīe ihū ɔtumeliā pati. Terciū signū speci alis dilectōis dei est nō solū aduersitates pa tienter pati sed ⁊ mortē. Cāti. viij. Fortis est vt mors dilectio. Et hec ē singularis cha ritas et ꝑfecta. De qua Orig. Tāto amor altior q̄nto volūtas ad mortē sit patior. Ta lis fuit charitas btī iohānis. q2 habuit pa/ ratā voluntatē moriēdi ꝓ xp̄o. ut patz ī pas sione sibi illata a domiciano in ardore feruē tis olei. Nam illa singularis ⁊ ꝑfecta cha ritas causat h̄. vt si hō nūq̄ deberet ꝑmiū re cipe a deo. tñ adhuc vellet libenter pati tri/ bulatōnes ⁊ mortē ꝓ deo vt esset xp̄o ɔfor mis. Et ut ageret charitatiuā retributōem ꝓ sua passiōe. ideo ꝑ se scribit. i. Johā. iiij. Perfecta charitas foris mittit timorē. qui timet nō est ꝑfectus. Idcirco sine timore ꝑ dicauit. ꝓpter qđ singulariter eū amauit: ꝙ dicit̄ amantissim⁹ dñi. ¶ J. Sed dice/ res. quē plus dilexit an Johēm vl̄ Petr̄. Rñdet sctūs Tho. sup. iij. sniar̄. dis. xxxij. triplex est drñtia dilectōis. Pria ɔsistit in familiaritatis ostēsione. ita magis dilexit io hannē q̄z petrū. q2 maiora signa dilectōis si bi ostēdit. Scđa ɔsistit in donor̄ collatōne. ⁊ ita magis dilexit petrū. q2 maiora dona ei ɔcessit. q2 ei ecclesiā sctām ɔmisit: ⁊ claues regni celor̄ tradidit. Tercia dilectio cōsi/ stit in ꝑcordiali amore. ⁊ ita ꝯ nūq̄ cēꝫ di/ scipulū dilexit. Joh. xiij. Cum dilexissz su os vsq̄ in finē dilexit eos. ¶ Sed d. plus debebat diligere Petr̄ q2 pl⁹ dilexit xp̄m eo ꝙ scribit̄ ꝓuer. viij. Ego diligētes me di ligo. Et etiā de petro legit̄ illud Joh. vlti. Symon diligis me pl⁹ hijs. rñdit. tu scis dñe q2 amo te. ¶ R. Dicit venerabil̄ Be da. Petrus dilexit feruēti⁹ ⁊ diligebat̄ for tius. Johānes v̄o diligebat dulcius ⁊ di/ ligebat̄ familiarius. Et sctūs Tho. sup. iij. Petrus plus dilexit xp̄m in mēbris suis. sed Johēs plus dilexit xp̄m in seipō. Ideo Petro ɔmisit curā membror̄. Johi vero

curam matris sue que ad ꝑsonā ipius specialiter spectabat. Uñ ⁊ Petrꝰ a xp̄o plus diligebat̃ ad effectū interiorē. q̄ȝ donū maioris charitatis erat ei tūc collatū. sed Johānes plus diligebat̃ quoad signa maioris familiaritatis. ut patet in s̄mōe p̄cedēti.

Dixi scd̄o subiūgit̃ ꝯfidentia securitatꝫ. ibi habitabit ꝯfidēter. Pro q̄ sciendū ꝙ sctūs Johānes euāgelista secure vixit: secure obijt: secure regnat. L Primo secure vixit q̄ȝ in dei charitate vixit. et charitatē vsq̄ȝ in finem vite sue p̄dicauit. De charitate scripsit. i. Johan. iiij. Deꝰ charitas est. q̄d dignius est deo: nihil. ⁊ qui manet in charitate in deo manet. quid securiꝰ q̄ȝ in deo manere. Et subdit. Et deus in eo. q̄d iocūdius nihil. Ideo Hugo in li. de laude charitatꝫ. Dilige deum ⁊ fac quicq̄d vis. oīa sacramenta habere potes ⁊ malus esse potes. sed cū charitate malus esse nō potes. et ꝑ cōsequens securus es. eo ꝙ dicit Augꝰ. Cum charitate nemo dānat̃. ⁊ sine charitate nemo saluat̃. Ideo aplus ad Col. iij. Super oīa habete charitatē q̄ð est vinculū ꝑfectōnis. Nam s̄m Aug. Nō numerositas operū. nō diuturnitas tēpoꝝ: sed maior charitas auget meritū ⁊ p̄miū. s. essentiale. Et sic securat hoīem. Dicit enim Hugo in li. de laude charitatis. ꝙ charitas est fons ꝓpriꝰ de quo nō ꝯmunicat alienꝰ. Oēs ieiunamꝰ oramus ⁊ eccl'iam intramus. sed q̄d est sine charitate nihil. Ideo Augꝰ. Ubi charitas deest q̄d ꝓdesse p̄t. et vbi adest q̄d obesse p̄t. nihil. Et hāc Johānes habuit io ꝯfidenter vixit. M Scd̄o secure ⁊ ꝯfidenter obijt. q̄ȝ multā assistentiaꝫ habuit. Prio ꝯscientiā assecurantē. Uñ aplus. ij. ad Chor. i. Gloria nr̃a hec est testimoniuꝫ ꝯscientie nr̃e. q̄ȝ ꝯsciētia nr̃a erit testis in iudicio. ut habet̃ ad Ro. ij. Testimoniū reddente illis ꝯscientia ipoꝝ in die cū iudicabit dn̄s occulta hoīm. Ideo valde debemꝰ discutere cōscientias nr̃as. ut dicit Gre. et habet̃. xi. q. iij. inter verba. Non hoīm linguas sed ꝯsciētias curare debemꝰ. Nā cū i teste inuenit̃ aliq̄d falsitatis tūc totū testimoniū decolorabit̃. ut dicit Amb. ⁊ habet̃ iij. q. ix. ca. pura. Pura sit ⁊ simplex series testimonij. Si aliquid addat totā fidem testimonij mēdacio decolorat. Sic erit in iudicio dei de cōscientia. Jacobi. ij. Offendens in vno factus est oīm reus. Ideo ꝓuerbioꝝ. iiij. Omni custodia serua cor tuū id ē cōscientiā. Nam cōscientia dicit̃ cordis scientia. quia cor noscit quid agis vl' dicis. vel qua intentōe dicis vel agis. Propter q̄ð dicit Socrates. Plus attēde cōscientiā q̄ȝ famam. In fama falli potes. i cōsciētia vero raro vel nunq̄ȝ. Grego. Quid obest si omnes homines me accusant ⁊ cōsciētia excusat. ⁊ econuerso. Quid ꝓdest si omnes hoīes laudāt ⁊ excusant ⁊ ꝯsciētia accusat. Et sic sctūs Johānes secure obijt q̄ȝ puritatē ꝯsciētie habuit. ⁊ charitatē dei ⁊ ꝓximi. ut scribit̃. i. Johan. iij. Nos scimus quoniā trāslati sumus de morte ad vitam quoniā diligimꝰ fratres. Secūdo habuit sibi xp̄m associantē. Unde canit ecclesia. Apparuit charo viro suo iohāni dicēs Ueni ad me tp̄us est ut epuleris in ꝯuiuio meo cum fratribꝫ tuis. O q̄ȝ securus est ille cum quo est xp̄us verus deus et hō. De quo ad Roma. viij. Si deus ꝓ nobis quis contra nos. et Job. xvij. Pone me dn̄e iuxta te. et cuius vis manus pugnet contra me. quasi diceret. nullius. Non habꝫ opꝰ timere. Unde psal. p̄s. xxvi. Dominus ꝓtector vite mee a quo trepidabo. Et sic beatus Johānes confidēter obijt. quia xp̄us secum fuit. ⁊ eū de hoc seculo neq̄ȝ cōduxit. Tercio cōfidēter regnat. quia scribit̃ Sapiētie. iij. Justoꝝ anime in manu dei sunt. Quid securius q̄ȝ quem tenet dei manus. quia xp̄us dixit Johā. x. Nemo rapiet eos de manu mea. quia fortissimꝰ. Unde Job xij. Apud dominū est sapiētia et fortitudo Et Sapiētie. v. Dextera sua ꝓtegat illos. idcirco securi Apocal. xxi. Nō est amplius neq̄ȝ luctus neq̄ȝ clamor neq̄ȝ dolor. sꝫ implebitur illud Isa. xxxij. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis: ⁊ in tabernaculis fiducie: et in requie opulenta. Quaꝫ nobis cōcedat deus pater: ⁊ filius ⁊ spiritussanctus.

Sermo.XXVI. Ad idem.

AQuila grandis magnarum alarū. lōgo mēbrorum ductu. plena plumis et varietate: venit ad libanū. et tulit medullam cedri. id ē den kern ceders boms. et summitatem frondiū eius euellit. et trāsportauit in terram chanaan. scribitur Ezech. xvij. et proponitur ad honorē beati iohānis euāgeliste ī festo hodierno. ¶ In verbis pmissis btūs Johānes cōmendatur a duobus. Primo a vite sanctitate ibi. aquila grādis magnarum alarū. Scdo cōmēdatur a doctrine dignitate. ibi. venit ad libanū et tulit medullā cedri. ¶ N. Dixi primo cōmendatur sctūs Johānes a vite sanctitate. et cōgrue ac merito. quia debet prius pdicator bonū in se facere q̄ alios docere. quia scribitur Math. v. Qui fecerit et docuerit hic magnus vocabitur in regno celorum. Joā Actuū. i. Jhūs cepit facere et docere. Primo fecit. post hoc docuit. nobis in exemplū quia dicit Leo papa. Efficacior est vox exempli q̄ verbi. Gregorius. Cuius vita despicitur restat ut eius pdicatio cōtemnatur. Idcirco merito cōmendatur primo iohannes a vite sanctitate. Et hoc est ī quattuor. Primo a charitatis magnitudine. ibi. aquila grandis. Fuit enim magnus in dilectione dei. Augus. Quantū quis despicit in tantum diligit. Ipse enim reliquit rete: nauē et patrem: et secutus est dominū. Secutus est eū in vita vsq3 ad crucē. in quo apparet magnitudo dilectōis. ¶ Secundo cōmendatur a cōtemplatōnis celsitudine. cum dicitur. magnarū alarū. Prima ala est dextra .s. dilectio dei. secunda sinistra. et est dilectio pximi. que dicuntur bene magne. quia ī hijs dependet lex et pphete. Math. xxij. Et quanto iste ale due maiores sunt. tāto homo altius volat in cōtemplatōe. Richar. Scdm mēsurā dilectōnis erit mensura manifestatiōnis. Sic beatus Johānes fuit tanq3 aquila. Nam sicut dicit Grego. Aquila se ad altissima eleuat ut p nimia celsitudine vix videtur. tamē gratia pastus ad infima interdum descendit et lepusculū in terra aut piscem in mari capit. Ita beatus Johānes celestis aquila volauit altissime. Volauit eñi Paulus ad terciū celū sicut testatur hoc. ij. ad Chori. xij. Scio hominē in xpo ante annos .xiiij. raptum in terciū celum. Sed iohānes volauit sup omne celū vsq3 ad ipm deum. sicut hoc testatur Augus. super Johānē. Trāscēdit inquit Johānes omnia cacumina mōtium omnes cāpos aeris. omnes altitudines siderum. omēs choros angelorū. Distinguit eñi Dyonisius in libro de trinitate tres celos spirituales. scz spiritū humanū: angelicū et diuinū. Trāscendit igitur sctūs Johēs spiritū humanū et angelicū: et puenit vsq3 ad diuinū. De quo Isaie. lij. Ecce intelliget seruus meus et exaltabitur et eleuabitur et sublimis erit valde. Fuit eñi exaltatus sup spiritū humanū. eleuatus sup angelicum et sublimatus in deū. Cui alludit Orige. Beatus inquit Johannes vltime supuolauit nō solū que audiri ac intelligi possunt. verū etiam que omnē intellectū et sensum excedūt. et si altius volasset omnē intellectū trāscendisset. ¶ O. Attamē ad instar aqle interdū ad ima descēdit. et se cū creaturis occupādo recreauit. sicut de h legitur in hystoria ecclesiastica. cū pdix viua ei oblata fuisset ille eam q̄si demulcēdo tetigit et tractauit. Quod quidā adolescēs vidit et dixit socijs suis. Ecce quō ille senex ut puer cū auicula ludit. Hoc beatus Johēs p spiritū cognoscens vocauit adolescentē et dixit. qd ī manu tenes. Rñdit: arcū. Cui iohānes. quid cum eo facis. rñdit. aues sagitto. Cui apls. qualiter. At ille cepit arcū tendere. et cum sibi nō loqueretur tensum distendit. cui Johānes. Quare arcū distēdisti. at ille. Si diutius teneretur tensus infirmior redderetur. Ad quem Johēs. Sic et humana fragilitas ad cōtemplatōnes minus valida fieret si sp in suo rigore psisteret. oportet igitur interdū cōdescendere humane fragilitati etc. Senec. ī epla ad Lucillū. Interdū animu tuo requiē dato. Aristo. viij. politico. Omnis laborās requie indiget. Nā vita hoīm cōsistit in labore et requie. ut dicit phūs in lōgitudīe et breuitate vite. Nā sp quiescere causat pigriciā

⁊ labor nimius causat defectu3. Alternatis igitur vita est delectabilis. Sic vita spiritualis consistit in actione ⁊ contemplatione quam exercuit beatus Johannes. ¶ Tercio commendatur beatus Johannes a vite longitudine, cum dicitur, longo membrorum ductu. quia diutius aliis vixit in hoc mundo. quia .xcix. annis vixit. ¶ P. ¶ Quanta fuerunt eius merita. Nam adultus dumtaxat sunt due cause vivendi. scilicet propter mala penitere: ⁊ bona augere. Mala notabilia non fecit, et a iuventute usque ad senium in bonis operibus profecit, ut potuit dicere illud psal. ps. lxx. Deus docuisti me a iuventute mea. vt ipse dixit christo ut habetur in eius legenda. Gratias ago tibi, quia custodisti corpus meum ab omni pollutione ⁊ animam meam semper illuminasti. ⁊ non dereliquisti me. ¶ Quarto commendatur a virtutum plenitudine cum dicitur, plena plumis et varietate. i. abundantiam virtutum habuit ⁊ diversitatem. O quam pulcra varietas. nigredo humilitatis. albedo puritatis. rubedo charitatis. Ipse enim habuit nigredinem humilitatis, quia cum de se loquitur causa humilitatis nomen suum non exprimit. sed tanquam de alio loquens dixit. Vidit illum discipulum quem diligebat ihesus. Item habuit albedinem castitatis quia virgo electus a domino ⁊ virgo in evum permansit. Etiam habuit rubedinem charitatis quia dei amore inflammatus fuit. ita quod in epistolis suis maxime de charitate scripsit. Et in senio quicquid loquebatur de charitate dixit et hortabatur dicens. Diligite invicem fratres. ita vt discipuli mirarentur dicentes. quid hoc continue resumeret. respondit. Si charitas adsit ⁊ sufficit. ita ut christus de eo posset dicere illud Cant. v. Dilectus meus candidus ⁊ rubicundus. electus ex milibus. candidus propter puritatem. rubicundus propter charitatem. electus ex milibus propter profundam humilitatem. ¶ Quinto secundo commendatur beatus Johannes a doctrine dignitate. De quo subdit. Venit ad libanum id est ad christum. Dicit enim Hiero. Mons libani est mons confidentie ⁊ securitatis. Ibi enim tute quiescitur a venenosis serpentibus. quos mons ille sua aromaticitate vivere non permittit. ita in christo est securitas. Bern. et Cassiodorus super ps. lxxiii. Nil securius quam quod illi totum committimus. quia ipse est pax nostra que fecit vtraque vnum. Ephe. ii. Ipse est qui dixit Job. xvi In mundo pressuram habebitis: in me autem pacem. In isto autem monte glorioso est altissimus. id est deus. i. maiestas divinitatis. ps. lxxxii. Tu solus altissimus super omnem terram. Ad hanc volavit beatus Johannes aquila celestis. et tulit medullam cedri. id est gratiam spiritussancti dulcissimam hausit quod altius de divinitate scripsit. et evellit summitatem frondium eius. id est de divinitate eius altiorem cepit intellectum. et transportavit in terram chanaan. id est in hoc mundo exposuit. Chanaan interpretatur transmutatio. et significat instabilitatem huius mundi. qui nunquam in eodem statu permanet. Job xiiii. ¶ Pro quo sciendum quod ille celestis aquila Johannes de illo cedro eterne dignitatis septuplicem medullam tulit ⁊ recepit. ¶ Q. Prima fuit medulla specialis exaltationis. Secunda secrete revelationis. Tercia sapientie salutaris. Quarta dulcis consolationis. Quinta ardentis dilectionis. Sexta firmissime vnionis. Septima totius perfectionis. Prima hec celestis aquila beatus Johannes volans duabus alis. i. gemina dilectione dei et proximi ad montem libani. i. ad candidam humanitatem christi dum recubuit in cena super pectus eius. tulit inde medullam specialis dilectionis. de quo Isa. lii. Ecce intelliget servus meus exaltabitur: sublevabitur ⁊ sublimis erit. ut patet supra in primo membro. Dicit enim Ambro. in li. sermonum. Omne volens elevari ad deum oportet ut sit purum leve ⁊ subtile Johannes igitur altissime elevatus est. quia fuit purus sine admixtione terrene avaricie. quia omnia reliquit Mat. iiii. Fuit levis sine ponderositate carnalis concupiscentie. quia virgo electus a domino. Subtilis sine grossitudine mortalis peccati seu culpe. quia dilectus a domino. Ideo comparatur soli. Eccli. l. Quasi sol refulgens. sic iste effulsit in templo dei. Nam secundum Bed. sol purior est omnibus planetis. et altior in situ suo sic beatus Johannes purus erat in puritate virginalis mundicie. quia virgo erat mente et corpore. Ideo valde exaltatus est in hac vita in intelligentia secretorum dei ⁊ in eterna beatitudine. in claritate perpetue glorie. Jo

compar᷑ angelo Apocal. vij. Uidi alteꝝ angelũ ascendentẽ ab ortu solis. Et sic quicũqꝫ ad exẽplũ beati Johis vult eleuari de terrenis ad celestia sit pur⁹ sine auaricia. sit leuis sine luxuria. sit subtilis sine sugbia. aut alteri⁹ culpe mortal᷑ macula. ¶ Scd̃a fuit medulla secrete reuelatõis. De q̃ Ant. O altissime euãgelistaꝝ dei sup aplos dulcissime dilecte Johes. Tu es ille discipul⁹ qui supra illud sanctissimũ pectus q̃euisti. vbi ꝛ secreta celestia hausisti. et dicere potuisti illud Cãti. ij. Introduxit me rex in cellã vinariã. ordinauit in me charitatẽ. qꝛ tu introductus es in secretariũ eterni regis. in quo tibi reuelata sunt archana dei ¶ R̃ — Reuelauit eñi sibi tria secreta. Pr̃o reuelauit sibi suã gl'iosam trãsfiguratõem ĩ mõte thabor. Mat. xvij. In q̃ ip̃e ꝯgnouit secretum eterne deitatis. Scd̃o reuelauit ei resuscitatõnem puelle filie principis archisinagogi. Math. ix. in q̃ ꝯgnouit secretũ diuĩe misericordie ratõis et hũane saluatõis ꝙ velit nos reducere de morte ad vitã. Johã. x. Ego veni vt vitã habeãt ꝛ abũdãti⁹ habeãt. Tercio reuelauit sibi traditorẽ suũ iudã. in q̃ ꝯgnouit patientiã passiõis. iuxta illud Isa. liij. Oblatus est qꝛ ip̃e voluit. Sibi cognouit ibidẽ secretũ hũiliatõis xp̃i. iuxta illð ad Phil. ij. Exinaniuit semetip̃m. qꝛ a discipulo tradi voluit. ¶ Tercia medulla fuit medulla sapiẽtie salutar᷑. De quo Eccli. xv. Aqua sapiẽtie salutaris potauit eos. Nec mirum ꝙ btũs Johãnes fuit plen⁹ sapiẽtie salutaris. qꝛ ad fontem diuine sapiẽtie sedit. Corã ꝗ xp̃i ut ait apl's ad Col. ij. plenum fuit sapiẽtie ꝛ sciẽtie dei. qꝛ ip̃e est fons de quo Eccl. i. Fons sapientie verbũ dei in excel'. Sup hunc fontẽ recubuit. de illo aquã salutarem sapiẽtie hausit. De quo Isa. xij. Haurietis aquas in gaudio de fontib' saluatoris ¶ Quarta fuit medulla dulcissime ꝯsolatõis. Unde ps. xciij. Scd̃m multitudinem doloꝝ meoꝝ ꝯsolatõnes tue letificauerũt aĩam meã. ¶ S — Beat⁹ iohannes triplicẽ habuit dolorẽ ĩ hac vita. Primum qꝛ fuit relegatus in exiliũ. Scd̃m quia fuit in doliũ feruẽtis olei missus. Terciũ quia fuit veneno potat⁹. Cõtra primũ dolorem xp̃us eũ dulcissime ꝯsolat⁹ fuit qñ celũ sup eũ aperuit. ꝛ se sibi amicabil' oñdit. vñ Apocal. i. Uidi ego iohãnes. s. p spũalẽ intelligentiã septẽ cãdelabra aurea. et ĩ medio septẽ candelabroꝝ aureoꝝ vidi silẽm filio hoĩs vestitũ podere. i. veste talari p̃cinctũ ad mãmillas zona aurea. Caput aũt ei⁹ et capilli erãt cãdidi tãq̃ lana. ꝛ facies eius sicut sol lucens in virtute sua. ꝛ cũ vidissem eũ cecidi ante pedes ei⁹ tanq̃ mortu⁹. et posuit dexterã ei⁹ sup me dicẽs. Noli tiere Johãnes. ego sũ ꝯsolator tu⁹ q̃ te ꝯsolar᷑ ĩ omnib' tribulatõib⁹ tuis. Cõtra scd̃m dolorez scꝫ bulliẽtis olei fuit ꝯsolatus. s. qñ angel⁹ demõstrauit ei fontẽ aque viue. Apoca. xxij. cõtra ardorẽ olei. Cõtra terciũ dolorez scꝫ ꝯ veneni potatõem ꝯsolatus fuit ꝙ venenum bibit ꝛ nullã lesionem sibi intulit. De quo Mar. vlti. Et mortiferꝝ q̃d biberint ñ eos nocebit. ¶ Quita fuit medulla ardentissime dilectiõis. Uñ Hiere. xxxi. In charitate ꝑpetua dilexi te: ideo attraxi te miserãs. Reuera traxit eũ primo de terrenis occupatõib'. qꝛ de mari. Math. iiij. Secũdo traxit eũ de carnalib' delectatõib'. qꝛ de nuptijs. ut dicit Hiero. in ꝓlogo. Tercio traxit eũ ꝯ mortis penalitatib'. Joh. xxi. Sic eũ volo manere donec veniã. s. ad tollendũ eum sine martirio de hoc mũdo. quia dicit Hiero. sup eplam ad Gala. ꝙ in pleno senio foueã intrauit quadratã. ꝛ ibi dulciter in dño obdormiuit. Nõ ẽm Socciũ est i recõpensam illius doloris. quẽ tp̃e passionis xp̃i sub cruce ꝑtulit. Quis eñi cogitare poterit quantã penã cor ei⁹ sustinuit cũ ei⁹ pijssimus mgr̃ sup cuius pectus recũbuit priori nocte. in die de cruce loq̃ns ip̃m mr̃i sue dulcissime ꝯmendauit dicens. Ecce filius tu⁹ ecce mater tua. Reliqua dilectõnis signa vide supra in sermone primo. ¶ Sexta medulla quã tulit de cedro deitatis de mõte libano. i. de candidissima hũanitate xp̃i fuit medulla firmissime vnionis. qꝛ Johãnes vnitus erat xp̃o p vinculũ dilectõis. ꝛ xp̃s iohanni. Et dicere potuit illud Cantic. ij. Dilectus meus mihi: supple vnitus. et ego

illi. Johãnes erat vnitus dupliciter xp̃o.
Primo in carne ſm naturã. qꝛ naturalit̃ ab
vno genere pcesserũt. qꝛ mater iohis ꝛ mr̃
xp̃i due erãt sorores. ꝛ ideo vinculo carnal̃
ꝓpinquitatis ꝯiuncti erãt. Secũdo melius
erant vniti ſm aiam p gĺiosam amiciciã ꝓ
pter priuilegiũ virginitatis. prouerb. xxij.
Qui diligit cordis mundiciã habebit regẽ
amicũ. Sed iohẽs multũ dilexit mũdiciã
cordis et corpis. Ideo p gĺosam amiciciã
insepabiliter ꝯiũctus est ſm aiam eterno re
gi xp̃o. Sap. vi. Incorruptio primum fac
deo. Tercio optime ſm spiritũ spũs beati
Johãnis vnitus erat deo. et erat q̃si vnus
spiritus vnitus cũ eo. i. ad Chori. vi. Qui
adheret deo vnus spũs efficit̃ cũ eo. Et sic
iohãnes dulcissime adhesit deo i spiritu. vt
dicere potuit cũ ps̃. lxxij. Mihi adherere
deo bonũ est. qꝛ in hac vnione spũs Johã
nis cũ spiritu dei erat vnitus p dulcissimã
gĺam spũssancti. in qua Johẽs in hac vita
p̃gustauit dulcedinẽ eterne btĩtudinis.

¶ Septima medulla fuit totius pfectõis. vñ
Luc. vi. Perfect⁹ erit discipul⁹ si sit sicut
mgr̃ eius. Unde Aug. Perfect⁹ est q̃ ſm
legẽ mentis vitã gubnat. ꝛ diligẽtissimus
inquisitor veritatis btũs Johẽs totã vitam
suam gubernauit ſm legẽ rõnis. et legẽ scri
ptã in corde suo pfectã p spm̃ sanctũ. Et eti
am pfũdissim⁹ inquisitor fuit eterne veritat̃
vt patet in suis scriptis. Et pfect⁹ erat i in
tentõe pfectoꝝ. qꝛ cũ ardenti desiderio in
tẽdebat in omnibꝫ honorẽ dei ꝛ charitatem
ꝓximi. ꝛ innocẽtiã suipi⁹. ꝛ finale p̃miũ et̃
ne beatitudis. Et in hijs q̃ttuor ꝯsistit pfe
cta virtus seu vita sanctoꝝ. que oĩa i se ha
buit. ut patet in eius legẽda.

¶ Sermo. XXVII. Ad idem

Quartuz animal

q

Quartuz animal
ſile erat aq̃le volãti. scribit̃ Apoc.
iiij. c. ꝛ applicat̃ ad honorẽ scti Jo
hannis in festo hodierno ¶ Legit̃ in p̃sato
ca. φ Johãnes vidit ostiũ apertũ in celo. ꝛ
sedes posita erat in eo. ¶ T. Sp̃ualiter.
p celũ intelligit̃ ecclesia militãs. qꝛ sicut in
celo. i. in ecclesia triũphanti regnat deus p
gĺiam. sic in hoc celo. i. in eccĺia militanti p
gr̃am regnat. Eccĺia dr̃ celũ ꝓpter scie cla
ritatez qua fulget. ꝛ ꝓpter stellarũ. i. fideliũ
varietatẽ quã ꝯtinet. ostiuz hui⁹ celi ẽ xp̃s
Johã. x. Ego sum ostiũ. p me si quis intro
ierit saluabit̃. Hoc ostiũ est aptũ. nulli clau
dit̃. neminẽ enim ad se veniẽtẽ repellit. Jo
han. vi. Omne qđ venit ad me nõ eijciã fo
ras. Et ecce sedes. i. autoritas seu cetus p̃
latorũ posita. i. ordinata erat in eo. s. i celo. i.
in ecclesia militãti. ps̃. x. Dñs in celo sedes
eius In ecclesia militãti ordinauit autorita
tem iudicij p p̃latos. s. apl̃os. ep̃os: reges
et principes. ꝓuer. viij. Per me reges re
gnant. Ergo sedes. i. autoritas dr̃ posita. qꝛ
p̃lati p positõez statuunt̃ in eccĺia. Ro. xiij.
Omnis ptãs a dño deo est. Johã. xv. Po
sui vos ut eatis. Idcirco nõ deberẽt gloria
ri. eo φ ptãs nõ est originaliter ab eis sed a
do. Eccĺi. xxxij. Rectorẽ te posui noli extol
li. sed esto inter illos quasi vn⁹ ex illis. Et
ideo poni dicũt̃ qꝛ deponi pñt. Nã q̃dquid
est ponibile est ꝛ deponibile ſm artẽ. Joh.
xv. Posui vos vt eatis et fructũ afferatis
Itẽ de depositõe habet̃ Eccĺi. x. Sedes du
cum supboꝝ destruxit deus et sedere fec̃ mi
tes ꝓ eis. ps̃. lxxiiij. Hunc humiliat ꝛ hũc
exaltat. Dicit igit̃ apl̃s ad Hebre. v. Ne
mo sibi assumat honorẽ nisi vocat⁹ a do. Ec
cĺi. vij. Noli ab homie querere ducatũ ne
qꝫ a rege cathedrã honoris. ¶ U. Req
rũtur enim ad p̃latum sex. vt figuratur. iij.
Regũ. x. φ ad sedem seu ad thronũ salomo
nis ascendebat̃ sex gradibꝫ. ad designanduz
φ sex debet habere q̃ vult ad p̃latõez ascẽde
re. ¶ Primus gradus est innocẽtia. φ nul
li noceat ꝛ cũctis ꝓficiat. ſm φ dic̃ Aug⁹.
diffiniẽs eam. Innocẽtia est que nec facit
miserũ nec deserit miserũ. hoc est φ nulli no
cet sed oibꝫ ꝓdest. ¶ Scđus est mũdicia.
vñ Isa. lij. Mũdamĩ q̃ fert̃ vasa dñi. Hic
est φ Aaron et filij eius p̃cipiunt̃ femorali
bus lineis ꝛ camisia candida indui. Exodi
xxviij. ¶ Tercius est sollicitudo spiritual̃
vnde ad Ro. xij. Qui p̃est in sollicitudine
scꝫ pceſit. Hec sollicitudo excludit occupa
tionem temporalẽ. ij. ad Thimo. ij. Nemo

militās deo implicat se secularibꝫ negocijs. ¶ Quartus est virtus ꝓmissiōis. ut quod ꝓmittit in susceptōne regiminis soluat ī execucōe officij. Uñ ⁊ tales docet Jetro moysen eligere adiutores in qbꝫ sit virtus. Exodi. xviij. De hijs q̄ttuor dicit ps. xxiij. qs ascēdet i mōtē dñi. i. in p̄latōem. aut qs stabit in loco scō eiꝰ. i. in p̄latōnis dignitate. Qui reuera locꝰ scūs est ⁊ scām dꝫ facere aut recipe sessiōem. Rñdet ꝓpheta. Innocēs manibꝫ. ecce primus gradus. et mūdo corde. ecce scōs. q nō accepit in vano aīam suam. i. qui in vanitatibꝫ nō implicauit animam suā. ecce terciꝰ gradus. nec iurauit in dolo ꝓximo suo. ecce quartus. ¶ Quītus est sapiētia. i. spūalis intelligētia. qꝛ scribit Sap. xiij. Uani sunt oēs hoīes in qbꝫ non est sciētia dei. Dicit notāter sciētia dei. nā dicit apl's ad Ro. viij. Prudentia carnis mors est. prudētia aūt spūs vita ⁊ par. ꝓpter h̄ nō ē pax in ecclīa. qꝛ p̄lati nō hñt prudentiā spūs. sꝫ magꝫ prudentiā carnis ⁊ mūdi que mortē ⁊ lites facit. Jaco. iij. Nō est ista sapiētia desursum descēdens. sꝫ terrena aīalis. deifica aūt desursum ē. Primū qdē pudica est. deinde pacifica: modesta: suadibilis. bonis ↄsētiēs: plena mi̇̃cordia ⁊ fructibꝫ. bonis iudicās sine simulatōne. Baruch iij. Disce vbi sit prudētia: vbi virtus. vbi intellectus ⁊ sciētia sit. vbi sit diuturnitas vite ⁊ virtus. ⁊ infra. Ubi sunt pricipes gentium q dñant sup bestias que sunt sup terrā. qui in auibꝫ celi ludūt. qui argentū thesaurisant in quo ↄfidūt hoīes. ⁊ nō est finis acq̄sitōis eorū. subdit. exterminati sunt ⁊ ad inferos descēderūt ⁊ alij in locū eoꝝ exurrexerūt. Filij q̄ꝫ agar exquisierūt prudentiam q̄ de terra ē. Quales sūt aliq p̄lati nr̄i tp̄is ¶ Sextꝰ gdꝰ est zelꝰ aīaꝝ. sine q nullꝰ debet p̄fici in p̄latū. Jō xp̄s ter interrogauit petrū de amore suo. Johā. vlti. ⁊ postea cōmisit ei custodiā ouiū suaꝝ. Sꝫ hodie deest zelꝰ aīaꝝ ⁊ adest īpletio bursaꝝ. Eze. xxxiiij Dispse sunt oues mee: eo ꝙ n̄ esset pastor. ⁊ facte sunt in deuoratōem oīm bestiarum. ꝓpter qd̄ coacerutatim peunt oēs. ut ↄq̄rit Bern. Cadet asina ⁊ ē q sublevet. cadit aīa nō est q recogitet. Talibꝫ pastoribꝫ minat dñs Ezech. xxxiiij. Pastores audite verbū dñi. ego ip̄e reqrā oues meas. ⁊ h̄ fiet cum dicet. Redde rōem villicatōis tue. tūc implebit illud Ezech. xxxiiij. Ue pastoribus q pascūt semetip̄os. Simō de cassia. Ue significat eternā dānatōem. Tūc subdit. Et in circuitu sedis. i. p̄latorū q̄ttuor aīalia. id est q̄ttuor euāgeliste q̄ꝝ doctrina p̄lati fulciunt. Unde Hiero. in ꝓlogo sup Marcū Licet plēs fuerūt q scripserūt euāgelia. tū tm̄ q̄ttuor sunt q hñt autoritatis testimoniū q ꝑ q̄ttuor ptes mūdi fidem nūciant trinitatis. Et sunt quasi q̄ttuor rote in quadriga dñi. Et sic alioꝝ euāgelia nō sunt recepta. qꝛ iste numerus figuratꝰ est p̄io Gene. ij. in q̄ttuor fluminibꝫ de ꝑadiso egredientibus q irrigant vniuersam terrā. Scdo in q̄ttuor angulis arche testamēti. Exo. xxv. Tercio in q̄ttuor cornibꝫ altaris holocaustorū. Exod. xxvij. Quarto in q̄ttuor deambulatorijs domus salomōis. iij. Reg. vij. Quīto in q̄ttuor ventis mortuos viuificantibꝫ. Ezech. xxxvij. Sexto in quattuor fabrꝫ cornua heresis deijciētibꝫ. Zacha. i. Septimo in q̄ttuor quadrigis ꝑ orbem discurrētibꝫ. Plena oculis añ ⁊ retro. i. ꝙ scripserūt de p̄teritis ⁊ futuris. Et primū aīal sīle leoni. ꝑ qd̄ intelligit Marcꝰ q est leo ꝑ desertum rugiēs. sic incipit euāgeliū suum. Uox clamātis in deserto. Scdm aīal sīle vitulo. ꝑ qd̄ intelligit Lucas. q de sacrificio qd̄ maxime fit de vitulis inchoauit. Terciū aīal hñs faciē q̄si hoīs. ꝑ qd̄ intelligit Mathēꝰ q hūanā xp̄i generatōem describens īcipit. Liber generatōis ihū xp̄i. Quartū aīal simile aq̄le volāti. ꝑ qd̄ intelligit Johēs.

X ¶ Nā aq̄la hꝫ q̄nqꝫ notabiles ꝓprietates Prio speciolitatē. scdo generositatē. tercio calliditatē. i. deceptōem. q̄rto visus acuitatē. q̄nto volatus velocitatē. ¶ Dixi primo aquila habet speciositatē. ⁊ eiꝰ speciositas attēdit in tribꝫ. in alaꝝ magnitudine. i. mēbroꝝ lōgitudine. in plumaꝝ plenitudine ⁊ varietate. De hijs tribꝫ scribit Eze. xvij. Aquila grādis: magnarū alarū. lōgo membrorum ductu. plena plumis et varietate.

Prio iohãnes habuit alarꝫ magnitudinez. qꝛ altissime volauit. volauit eni͂ paul⁹ ad terciũ celũ. sed iohẽs sup omẽ celũ .s. vsqꝫ ad ipm deũ. Nam sicut dicit Aug. sup Johã. Nisi iohãnes esset sup om̃ia eleuat⁹ nõ ita ascẽdisset in celũ. Jõ canit eccl'ia. Uolat auis sine meta q̄ nec vates nec ꝓpheta euolauit alti⁹. Et si alti⁹ volasset dic̃ Aug. omnem intellectũ hũanũ trãscẽdisset. Secũdo habuit mẽbrorꝫ lõgitudinẽ. Mẽbra aie sunt ꝟtutes aie. q̃ tũc lõge sunt qñ sunt pseuerãtes et ꝯtinue. Hãc lõgitudinẽ habuit btũs Johannes. qꝛ habere cepit virtutes a iuuẽtute ꝛ vsqꝫ ad senectutem pseuerauit. ps. lxx. Deus docuisti me a iuuẽtute mea: ꝛ vsqꝫ nũc ꝓnũciabo mirabilia tua. ꝛ vsqꝫ ad senectã et seniũ ne derelinq̃s me. ut habetur in legẽda q̄ dixit. Custodisti corp⁹ meũ ab omni pollutõe. et animã meã illuminasti ꝛ nõ dereliquisti me. Tercio habuit plenitudinẽ ꝛ varietatẽ plumarꝫ .i. abundantiam ꝛ diuersitatẽ virtutũ. O q̃ꝫ pulcra varietas nigredo humilitatis: albedo puritatꝫ ꝛ rubedo charitatis. Ipse eni͂ habuit nigredinẽ humilitatis. cũ de se loq̃t̃ tãq̃ꝫ de alio nõ exprimit nomẽ suũ. sed causa ꝓfũde humilitatis dixit. vidit illũ discipulũ quẽ diligebat ihũs. Habuit etiã albedinẽ puritatꝫ. quia virgo elect⁹ a dño. ꝛ rubedinẽ charitatis. qꝛ dei amore inflãmatus fuit. Canti. v. Dilect⁹ me⁹ candidus ꝛ rubicũd⁹. electus ex milibꝫ. rubicũd⁹ ꝓpter charitatẽ. electus ex milibꝫ ꝓpter ꝓfundã hũilitatẽ. ¶ Secũdo aq̃la habet generositatẽ. Nam ei⁹ generositas attendit̃ in q̃ttuor. Prio. nam circa nidũ suũ nõ venat̃. sed a nido longe venari dicit̃. Scdo ꝑdã suã nõ sola ꝯmedit sꝫ ꝑtẽ alijs auibꝫ derelinq̃t. Tercio qꝛ filios degeneres abijcit. vt dicit Ysid. pullos suos radijs solis obijcit. ꝛ q̃s viderit imobilẽ tenere aciẽ fouet ꝛ nutrit. q̃s ꝟo intuitũ videt flectere a sole hos tanq̃ꝫ degeneres abijcit. Quarto qꝛ ꝑ salute filiorꝫ cor suũ ponit. cũ eni͂ sentit sagittariorꝫ insidias: pullos suos in dorso portat. ut si sagitta ꝯ eos dirigatur ictũ ipa recipiat. Istã q̃druplicẽ generositatẽ habuit btũs Johãnes. Primo qꝛ i locis vicinis ꝛ ꝓpinq̃s in hoc mũdo venatus nõ fuit. sed lõge. s. in celũ abijt. Et illud verbũ quod erat in principio apud deũ venatus fuit. Jdeo ex ꝓphetia Ezech. xvij. Aquila grandis ꝛc̃. venit ad libanũ. i. ad celũ. ꝛ tulit medullã cedri. Cedrus est xp̃us alt⁹ potẽtia ꝛ maiestate. hic hꝫ corticẽ. i. hũanitatẽ ꝛ medullã. i. deitatẽ. Ceteri euãgeliste tulerũt corticẽ. qꝛ versati sunt circa humanitatẽ xp̃i. hic autẽ tulit medullã. qꝛ ꝟsatus est circa diuinitatẽ occultã. Uenatus est marcus in locis vicinis. quia dicta Mathei collegit ꝛ in euãgelio suo posuit. Uenatus est Mathe⁹ in locis vicinis. qꝛ carnalẽ xp̃i generatõem texuit. Uenatus est Lucas i locis vicinis. qꝛ xp̃i infantiã disseruit ꝛ a ꝟgine maria didicit ꝛ ꝯscripsit. Sꝫ iohẽs in locis vicinis venari noluit. qꝛ nec dicta aliorꝫ euãgelistarꝫ iplicauit. sꝫ sua ꝓpria nobis exhibuit. nec texuit xp̃i carnalẽ natiuitatez sed celestẽ. nec disseruit ei⁹ infantiã sꝫ gloriam sempiternã. Jõ dic̃ btũs Aug. sup Johan. Alij euãgeliste ut aĩalia in terrs g̃diũtur. siue leo siue vitulus siue hõ. qꝛ tres euãgeliste maxime occupati sunt in hijs q̃ xp̃s in carne opatus est. Johãnes vero sup nubila infirmitatꝫ hũane q̃si i celũ volat. ꝛ lucẽ incõmutabil' veritatis acutissimis oculis intuet̃. Scdo ꝑdã suã nõ sola ꝯmedit. Et sic btũs Johẽs ꝑdam quã de celo cepit sol⁹ nõ ꝯmedit sic paul⁹. cui nõ licuit loq̃ secretũ qd̃ in celo vidit. sicut testat̃. ij. Chor. xij. Scio hoiem raptũ in ꝑadisuz. ꝛ audiuit archana q̃ nõ licent homĩ loq̃. Sup q̃ dicit glo. Nico. de lyra. q̄ h̃ ipi paulo reuelatuz est q̄ ex intuitu primo in oibꝫ hoibꝫ ꝯgnouit quis esset ꝑdestinatus ad gl'iam ꝛ quis ad penã. Ne igit̃ possent audaci⁹ peccare h̃ paulus sibi reseruauit. Sed iohãnes ꝑdaꝫ quam sup om̃e celũ rapuit solus nõ mãducauit. qꝛ eã largiter ꝑdicauit. et in scriptꝫ reliquit. De q̃ Orige. Paul⁹ audiuit verba q̃ nõ licẽt homĩ loq̃. iohãnes intime veritatis inspector ĩ ꝑadiso ꝑadisorꝫ. i. causa oĩm audiuit vnicũ verbũ ꝑ qd̃ facta sunt om̃ia. qd̃ ꝛ licuit loqui ꝛ quantũ ꝑt hoibꝫ ꝑdicari ¶ Tercio generositas eius ꝯgnoscit̃ in hoc

q̄r filios ad lucē solis ducit. odiētes lucem
dāpnabiles iudicat. amātes autē lucē filios
ꝓprios reputat. Hoc fecit. i. Joh. i. De⁹ lux ē
et tenebre ī eo nō sunt ulle. Si dixerim⁹ q̄
societatē cū eo habem⁹ et ī tenebris ambu-
lam⁹ mētimur. Si aūt in luce ambulamus
sicut ip̄e est ī luce societatē habem⁹ adinui-
cē. Sed lucē odiētes ip̄e abijcit. ut hē Jo.
iij. Hoc ē iudiciū. i. cā iudicij. s. dāpnatōnis
lux venit in mōm. et hoīes magis dilexerūt
tenebras q̄ȝ lucē. subdit. Qui male agit o-
dit lucē. Quarto ei⁹ generositas attēdit̄ ī
h. q̄r p̄ salute filioꝝ se morti exposuit q̄ñ ve
nenū p̄ eoꝝ ꝯuersiōe bibit. sic̄ canit ecclia.
Hausit vir⁹ hic letale. Ideo p̄t dicere cū
ap̄lo. ij. ad Cho. xij. Ego libentissime impē
dā. s. corp⁹ meū exponēdo morti. et supimpē
dar p̄ aīab̄ v̄ris. s. trōes reddēdo et passio
nes sustinēdo. Et h bn̄ exēplo demōstrauit
ut refert Clemēs in . iij. libro ecclīastice hi
storie. q̄ quodā tp̄e quendā pulcrū iuuenē
et ferocē ꝯuertit. et cuidā ep̄o ꝯmēdauit. ut
patet in passionali. q̄re ibidē. Tercio aq̄
la hȝ calliditatē. et ei⁹ calliditas attendit̄ in
tribus. Primo q̄r in nido suo lapides vtu-
tē habentes fugādi serpentes ponit. Secū
do q̄r pullos volare instruit. Tercio q̄r ni-
dū suū in tuto loco stabilit. Istā triplicē sa-
pientiā seu calliditatē habuit btūs Johēs.
Primo q̄r in nido suo . i. in euangelio lapi-
des fugātes s̄pentes. id ē hereticos posuit.
Unus lapis fuit cū dixit. In pricipio. i. in
eternitate erat verbū. Et ille lapis fugauit
serpentē qui dixit filiū principiū habuisse.
Cōtra quē dixit Athanasi⁹. Etern⁹ pt̄: et-
nus fili⁹: eternus sp̄ūssanctus. Alius lapis
fuit cū dixit. et verbū erat apud deū. Et hūc
lapidem posuit ad fugandū Zabelliū: q̄ di-
xit q̄ nulla esset ibi distinctio p̄sonaꝝ. Cō-
tra quē dicit Athanasi⁹. Alia est enī p̄sona
patris. alia filij. alia sp̄ūssancti. Terci⁹ la-
pis fuit. et de⁹ erat v̄bū. Istū lapidē posuit
ꝯ arriū q̄ dixit filiū minorē p̄re. Cōtra queȝ
dicit Athanasi⁹. Patris et filij et sp̄ūssancti
vna est diuitas equalis glīa: coeterna ma-
iestas. Quartus lapis. oīa p̄ ip̄m facta sūt
Et hūc lapidē posuit ꝯ hereticū manicheū.

q̄ dixit visibilia oīa creata a demōe et non a
deo. Cōtra quē canit et legit ecclia in simbo-
lo. Credo in vnū deū p̄rem oīpotentē crea
torē celi et terre visibiliū oīm et inuisibiliū.
Quint⁹ lapis ē. v̄bū caro factū est. quē iteȝ
posuit ꝯ manicheū q̄ dixit xp̄m nō habuisse
hūanū corp⁹ sed fātasticū. Scd̄a calliditas
seu prudētia aq̄le est q̄ pullos suos volare
instruit. et sic btūs Johēs fecit. p̄uos īstru
ebat paruū facere volatuȝ. s. vitare p̄ctm. i.
Joh. ij. Scribo vob̄ ut nō peccetꝭ. s; si quis
peccauerit aduocatū habem⁹ apud deū pa-
trē q̄ ꝓpiciatio ē apd̄ deū p̄ p̄ctis n̄ris. Me
diocres et ꝓficiētes instruxit ad altiorē vo
latū. s. ad despiciēdū mūdū. i. Joh. ij. No-
lite diligere mōm neq; ea q̄ in mōo sunt. si
q̄s diligit mōm non est charitas p̄ris ī eo.
Perfectos aūt instruit ad altissimū volatū
s; ad p̄fectiōem. ut ad appetēdū martiriū.
. i. Joh. iij. Ille p̄ nobis aīam suā posuit. et
nos debem⁹ p̄ fratrib̄ aīas ponere. Ter-
cia calliditas: nidū suū in tuto loco stabilit.
Job. xxxix. In arduis ponit nidū suū. ī pe-
tris manet. Et sic btūs Johānes nidū suū
id ē māsionē in tuto loco. i. in celo collocauit
q̄d p̄ bona op̄a ꝯparauit. dicēs cū ap̄lo Phi
lippē. iij. N̄ra ꝯuersatio in celis ē. Et ī pe-
tra. i. in xp̄o ꝯstituit mansiōem . i. Cho. x.
Petra aūt erat xp̄s. Et hoc ꝓpter securita
tē. q̄r ip̄e dixit Johā. xvi. In mōo p̄ssuraȝ
habebitis. in me aūt pacē. Quarto aqui
la habet visus acuitatē. Unde dicit Isid.
q̄ aq̄la ab acumine oculoꝝ est dicta. tāte ei⁹
acuitatis esse dr̄ q̄ sup̄ maria imobili p̄ēna
ferat̄. nec hūanis pateat aspectib̄. piscicu-
los natare videat. Et hȝ visus irreuerbera
tōem. quia solē irreuerberatis oculis intuet̄
ut dicit Aug. Sic btūs Johannes habuit
visus acuitatē. q̄r in terra posit⁹ celestia vi
dit. Job. xxxix. Oculi ei⁹ de lōge ꝓspiciūt
Johānes v̄o de lōge ꝓspexit. q̄r d̄ terra vs
q̄ȝ ad celū vidit. Scd̄o habuit visus irre-
uerberatōem. ip̄e enim diuīo edoctus spiri
tu irreuerberatis intelligētie oculis natu-
rā v̄bi eandē esse cū p̄re et sp̄ūscto vidit et
docuit. Uñ ꝓpter ei⁹ altissimā intelligētiā
Dyonisi⁹ in ep̄la quā ei scribit vocat eum

nota

euãgelij solē. et ei⁹ doctrinā splendidū radium. Tercio habuit in visu renouatōem. sicut aq̄la cū caligāt ei⁹ oculi ī fonte se ꝓijcit ⁊ sic in plumis ⁊ oculis renouatōnem accipit. Sic btūs Johānes fuit renouat⁹ cum senesceret: nō a mundi vetustate. s3 priusꝙ̄ seq̄ref xp̄m passus est caligīnē oculoꝝ. q2 intellectū habuit min⁹ claꝝ ad videndū spiritualia. ꝙ̄diu q̄rebat carnalia sensit a laꝝ ḡue dinē. q2 affectus desiderij sui q̄ debebat ferri sursum terrenis inherebat. Sz q̄d fec̄. sic aq̄la ascēdit ī aera .i. cogitādo oīa in mūdo fore trāsitoria. Et sicut incalescit aquila in aera se eleuādo. sic btūs Johānes incaluit in amore celestiū. ⁊ venit ad fontē. id est ad xp̄m. vbi ad instar aquile renouat⁹ est ī oculis aīe. s. in intellectu ⁊ affectu. in intellectu ad ꝯgnoscendū. in affectu ad diligendū. de q̄ ps. ciij. Renouabit̄ ut aq̄le iuuētus tua. O inuetetate pctōꝝ accipe hodie exēplum ꝯuersiōis tue. si caligāt oculi tui ꝑ vetustate peccati vt nō possent videre q̄ aīe tue sūt necc̄aria. si ingueſcāt ale tue vt ñ possit mēs tua ferri sursum ad ꝯtēplandū celestia: fac sicut aq̄la. ascēde ꝑ aera ꝯtēplā do h⁹ mūdi instabilitatē. curre ad fontē viuū. i. ad xp̄z De quo ps. xxxv. Dñe apud te est fōs vite. Quere grām ei⁹ ⁊ sic a pc̄to mūdaberis ⁊ spū renouaberis. De q̄ apl'us Ephe. iiij. Renouamini spū mētis vr̄e ⁊ induite nouū hoīem q̄ s̄m deū creat⁹ est ī iusticia ⁊ sanctitate ꝟitatis ❡ Quito aq̄la hab3 volat⁹ velocitatē. Nā aq̄la volat velociter: sublimiter ⁊ insatigabiliter. Prīo volat velocit̄. ij. Regū. i. vbi ꝯmendat dauid saul ⁊ Jonathan dicēs. Aq̄lis velociores ⁊ leonib⁹ fortiores. vbi innuit aq̄lā velocē. Scd̄o aq̄la volat sublimiter. ꝓuer. xxx. Tria sunt mihi difficilia. viā aquile in celo. ⁊c̄. Tercio volat insatigabiliter. Vñ Isa. xl. Qui sperāt in deo mutabūt fortitudinē. assumēt pēnas sic̄ aq̄le. currēt ⁊ nō laborabūt. ambulabūt ⁊ nō deficiēt. Sic btūs Johēs ad istar aquile volauit primo velociter: sic̄ d. Ambro. in li. s̄monū. Volare nō p̄t nisi q̄d purum leue ⁊ subtile est. Btūs ḡ iohānes volauit velociter. q2 fuit pur⁹ sine admixtiōe terrene cupiditatis. Math. iiij. Oīa reliq̄rete naue ⁊ p̄rem. Fuit leuis sine pōderositate carnalis ꝯcupiscētie. q2 ꝟgo a dño elect⁹ atq3 inter ceteros magis dilect⁹. Fuit subtil' sine grossicie sup̄bie. Scd̄o volauit sublimiter. q2 oīa creata trāscēdit. ⁊ vsq3 ad creatorē deuenit. Aug. sup Job. Transcēdit iohānes oīa cacumina terraꝝ oēs campos aeris. oēs altitudines sideꝝ. oīns choros et legiōes angeloꝝ. Nisi eñi trāscēderet oīa illa q̄ creata sunt. nō ꝑuenire ad eū ꝑ quem oīa facta sunt. Jō Orige. Johēs velut aq̄la supuolat. nō solū q̄ intelligi vel dici p̄nt. verūetiā q̄ oē3 intellectū excedūt. Jō Job xxxix. Nūquid ad p̄ceptū tuū eleuabit̄ aq̄la. q. d. Aq̄la nō h3 ab hoīe ꝙ ita alte volat sed a deo. Et sic be. Johēs a deo habuit ꝙ ita ꝓfūde de diuinitate scripsit. ⁊ alij tres euāgeliste de humanitate: ad significandu3 ꝙ paucoꝝ est cogitare de diuinitate. plimoꝝ de hūanitate. Vñ btūs Paul⁹ q̄ fuit rapt⁹ sup terciū celū ille dixit. i. ad Chor. ij. Nō eñi iudicaui me scire aliq̄d īter vos nisi ihm̄ xp̄m et hūc crucifixū. Sed heu sūt aliq̄ stulti simplices. qui volūt se occupare de diuinitate ⁊ ideo labunt̄ in errores. cōtra q̄s apostolus ad Ro. xi. Noli altū sapere sed time. scribit̄ enim ꝓuer. xxv. Qui ꝑscrutator est maiestatis opprimet̄ a glīa. iō Eccī. iij. Altiora te ne quesieris. ⁊ fortiora te ne scrutatus fueris. s3 q̄ p̄cepit tibi de⁹ illa cogita sp̄ Sed sufficit ad salutē cogitare de hūanitate in q̄ nos redemit ꝙ ꝓ nob hō fact⁹: pass⁹ mortuus ⁊ sepult⁹: resurrexit ⁊ ascendit: et totū mūdū iudicabit. Ex h̄ habemus ꝙ eu3 amare ⁊ laudare debemus ⁊ timere. Eccl'e vlti. Time deū ⁊ mādata ei⁹ obs̄ua. h̄ est omnis hō obligat̄ ad hoc. Tercio volauit insatigabiliter. et hoc ꝑ amorē. q2 q̄ amat ñ laborat. Aug. Vbi amor ibi nō labor sed sapor. Et tales volāt insatigabiliter: vt dicit Amb. ī li. de ysaac. Charitas h3 alas ignis ardētes vt volet ꝑ pectora et corda sctōru3 q̄ exurit q̄dq̄d materiale ⁊ terrenū ē. quicq̄d ꝟo sinceꝝ meliorat suo igne.

❡ De Innocentibus.
Sermo XXVIII.

Herodes iratus

qz illusus esset a magis occidit
oēs pueros q̄ erāt in bethleem
ꝛ in omnibꝫ finibꝫ eius. scribit' Math. ij. ꝛ
legit' hodierna die ꝑ euāgelicali officio
A Hugo i vidalcolicon. li. iiij. dicit. Fu/
mus q̄ egredit' ex lignis humidis oclos ama
ricat. lacrimas ꝓuocat ꝛ visū ledit hūanuz
Et nō solū ledit hoīes sed ꝛ apes ꝛ accipi/
tres. iō coꝝ sessio a locis fumosis dz remo/
ueri. Spāliter. ꝑ fumū lignoꝝ madidoꝝ
intelligit' ira diuitū ꝛ potētū. Nō qz sic fu/
mus cito in altū ascēdit ꝛ subito euanescit.
sic ira potentū quā ꝯ bonos exercēt non diu
durat. qz sunt quasi fumus qui a vento diffu
sus ē. i. dissolut'. Sap. v. ꝛ figurat'. ij. Ma
chabeoꝝ. xv. de nicanore q̄ in ira sua voluit
ꝯpellere filios israel vt derelinq̄rent sabba/
ta. cū iudei dicerēt sibi. De' potēs est ī ce/
lo q̄ iussit diē sabbati celebrari. rn̄dit ꝓter/
ue in ira sua. Et ego potēs in terra: q̄ iubeo
assumere arma. Ecce q̄liter fumigauit. sed nō
diu durauit. qz sicut legit' in eodē c. q̄si cir/
ca finē. Judas machabe' exhortat' est po/
pulū ꝛ ꝯ ipm iuit pugnatur'. Cūqz deūz in
cordibꝫ suis inuocassent ꝓstrauit. xxxv. mi
lia ex hostibꝫ. inter q̄s nicanor succubuit cū
armis suis. ꝛ ꝓcepit iudas caput e' ꝛ manū
cū humero abscidi ꝛ in hierl'm deferri. Li/
cet em̄ tales potētes nō diu durāt. interim
tū dum viuūt amaricāt oculos. i. bonos ho/
mines. q̄ cū Job dice ꝑpōt. Ocul' fui ce/
co. Job. xxix. Et multotiēs eos ꝓuocant ad
fletū. sicut patz in p̄nti euāgelio. vbi dz. ꝙ
matres deflebāt filios q̄s herodes occidit.
de quo thema. Herodes irat'. In sūma
euāgelij tria innuunt'. Pmo āmonitio ange
lica amorosa. Scd̄o ꝑsecutio tirānica inui
diosa. Tercio lamētatō materna lacrimo
sa. Pmū patet in pricipio. Scd̄m ibi. hero
des videns. terciū ibi. vox i rama audita ē.
De primo dicit In illo tpe. Dic̄ Haymo
postqz magi fecerūt oblatōem dn̄o. ꝛ ꝑ aliā
viā reuersi sunt in regiōez suā. ꝛ nihil hero
di renūciatū est a magis credidit reges per
stellā fore deceptos. Et iō ad se p̄ ꝯfusione

nō reuersos. a q̄rendo puero q̄euit. sed tp̄e
purificatōis oblato puero in tēplo. ꝛ a sy/
meone iusto p̄dicato ꝛ manifestato. silr̄ ab
Anna ꝓphetissa corā om̄i p̄plo. tūc Hero/
des cogitauit occidere pueꝝ. Unde dicunt
aliqui ꝙ hec fuga xp̄i ꝛ marie ꝛ ioseph fa/
cta est ī vigilia pasce. B Et ꝯgruebat
in illa nocte. qz eadē nocte multo tp̄e añ po
pulus isrl' ducebat' ꝑ moysen d' egipto. Ad
significandū igit' ꝙ q̄ iudei essent ingrati nec
vellent suscip̄e ihm̄. iō reuersus ī egiptū si/
gnificauit se gētiles velle suscip̄e. Ex h' patz
q̄n xp̄us fugit in egiptū nō fuit ꝯplete vni'
medij anni. sed tāte etatis q̄ntū est a natiui
tate xp̄i vsqz ad festū pasce. Sed d. ꝙ q̄
tūc factum ē q̄re illō hodie ecclia celebrat.
Rn̄det' ideo. qz statim herodes postqz audi
uit natiuitatē xp̄i a pastoribꝫ. silr̄ a tribꝫ regi
bus intēdebat occidere puerū. licet illō ꝓpt'
causam superi' positā dimisit. Et sic ecclia
hic recolit malā volūtatē herodis q̄ ꝓ fa/
cto accipit'. quam etiā postea facto ostendit.
Deus g' h' ꝓuidens āmonuit ioseph ꝑ an/
gelū. De q̄ textus. angel' dn̄i. Haymo. id
ē gabriel minister dn̄ice incarnatōis appa/
ruit in somnis ioseph. C Sed d. q̄re
in somnis ꝛ nō in vigilia. sic̄ pastoribꝫ: ma/
rie ꝛ zacharie. Rn̄det'. prima ratio est fm
Christ'. qz fuit vir iustus ꝛ valde fidelis. ꝛ
tō nō indigebat manifesta reuelatōe sic̄ pa/
stores q̄ rudes erāt. Hgo aūt indigebat q̄si
in primo de maximis instruēda. Silr̄ ꝛ za/
charias indiguit q̄ nō ita credul' fuit. ut pz
Luce. i. Scd̄a iuxta Remigiū. ꝑ h' signifi/
cat' mistice ꝙ illi q̄ a curis terrenis ꝛ secula/
ribꝫ negocijs vacāt ꝛ req̄escūt. āgeloꝝ custo
diā merēt' ꝛ visiouē adesse. ꝛ tlē spūt dicere
cū sponsa. Cā. v. Ego dormio ꝛ cor meū vi
gilat. Tercia rō. in h' recōmēdat' diligentia
Joseph. Un̄ credendū est ꝙ tp̄e nocturno
valde occupauit se quō digne xp̄o et matri
bn̄dicte posset famulari. intātū etiā ꝙ in ta/
li obdormiuit. Et eo sic dormiēte angel' ap
paruit sibi dicēs. Surge ꝛ accipe puerū et
matrē eius. Theif'. sup Mat. Nō dixit: ac
cipe matrē et pueꝝ ei'. sed ecōtrario. qz nō
ꝓpter mrēm ei' asciscit'. sed ꝓpter puerum

mater addita est. ¶ Nota ꝙ illud ꝯsortiuꝫ
triū ꝑsonaꝝ .s. ihū marie et Joseph legitur
plurie s sibi fuisse. Primo illud ꝯsortiū inuenit̄
i stabulo in bethleem. Lu. ij. Pastores ine/
nerūt mariā ⁊ ioseph ⁊ infantē positū in p/
sepio. Scḋo in effugiēdo in egiptū. sic hic
Tercio in redeūdo de egipto. Mat. ij. Ec/
ce angelus dn̄i apparuit in somnis Joseph
in egipto dicēs. Surge ⁊ accipe pueꝝ ⁊ ma
trē ei⁹ ⁊ vade in terra isrl̄. defuncti sunt eīm
q̄ q̄rebāt aīam pueri. nob in exēplū. Siue
eīm herodē .i. diabolū fugias. siue de egipto
id ē de peccato redeas. siue in bethleē .i. in q̄
tia maneas sp̄ habeas tecū mariā .i. amari/
tudinē p̄nie. et pueꝝ ihm̄ .i. puritatē ꝯscien
tie. et ioseph .i. augmentū v̄tutis ⁊ grē. Sb
dit. et fuge in egiptū. ¶ D ¶ Sꝫ d. q̄re in
egiptū et nō in aliā regionē . cū inter oēs
terras egipt⁹ magis ꝯtra fuit pp̄lo suo. Re
spondet prio. in h̄ ondit magnā mīsericordiā
suā. q: nō solū hostes suos mīsericorditer su/
scipit. sed etiā eos q̄rit. vn̄ Chris. Recorda
tus dn̄s q: nō in finē irascit. iō misit filium
suū in egiptū ut daret illi magne recōcilia/
tōis signū ⁊ ꝑpetue amicicie pign⁹. Secū
do vt cultū ydolatrie euacuaret ⁊ scriptu/
rā impleret. Isa. xix. Ingredietur dn̄s egiptū
⁊ ꝯmouebunt simulachra egipti a facie e⁹
Unde dic̄ Mathe⁹ de Crac. sup h̄ euāge/
lio ꝙ eadē nocte dn̄s egiptū intrauit q̄ po/
pulus inde exiuit. ⁊ sic nō fuit dom⁹ in qua
nō iacebat primogenitū mortuū filijs isra/
el egredientib⁹. ita tūc nō fuit tēplū in q̄ non
corruisset ydolū. Et sic āmonitio angelica
nō potuit bñ fieri in vigilia pasce. sꝫ magis
post t̄pus purificatiōis marie. ut vult Au.
Tercio voluit xp̄s fugere in egiptū ad si/
gnificandū gentiū susceptiōem. iuxta illud
Actuū. xiij. Uobis optebat primo loq̄ ver
bū dei. sꝫ qm̄ repulistis illud ⁊ indignos vos
iudicastis eterne vite. ecce ꝯuertimur ad
gētes. sic eīm p̄cepit nobis dn̄s. Et ꝓpt' has
rōes pricipaliter dixit angelus . fuge in egi
ptū. futurū est eīm vt herodes querat pueꝝ
ad ꝑdendū eū. Qui surgēs accepit pueꝝ ⁊
mr̄em ei⁹ ⁊ secessit in egiptū. Dicit Chris.
potuisset ioseph dixisse. O angele dei. nōne
tu p̄dixisti mihi. q: qḋ nascet' ex ea de spiri
tu sancto est. ⁊ quō iubes nos fugere. quō fi
lius dei ante hoīem fugit. aut q̄s liberet de
inimicis si ⁊ ip̄e inimicos suos timet.
¶ E ¶ Sciendū multiplici de cā fugere vo/
luit. Primo sm̄ Chris. ꝓpter nature hūane
ōnsionē. Nā si se occultasset vel v̄tute diui
na se inuisibilē fecisset de v̄itate hūane na/
ture et v̄tute diuie aliqui dubitassent. Se
cūdo sm̄ Bedā ꝓpter nr̄am exēplificatiōeꝫ
Job. xiij. Exemplū eīm dedi vobis ut ⁊ vos
ita faciatis. Futuꝝ eīm sciuit ꝙ ip̄e ꝑseq̄ret'
in suis fidelib⁹. Ut igit' licite rabiē ꝑseq̄nti/
um t̄pe possent declinare dedit eis exemplū
ope sit' ⁊ v̄bo. Mat. x. Si ꝑsecuti vos fue/
rint in vna ciuitate fugite in aliā. Tercio
nobis in ꝯsolatiōem . Nā si fideles sui sp̄ua
liter nati deo fuerint. ⁊ deo s'uire inceperint
⁊ tūc tribulatiōes ⁊ tēptatiōes statim euene
rint. in h̄ nō debem⁹ turbari sꝫ ꝯsolari. beř.
Quidq̄d diligit' a deo impugnat' a diabolo
⁊ Aug. Magna ꝯsolatio est mēbris ex ca/
pite. Nā ip̄e dixit Joh. xv. Si me ꝑsecu/
ti sunt ⁊ vos ꝑseq̄nt'. vn̄ Hiero. In cunabu
lis enī nō defuit iniquitas p̄mēs ⁊ iusticia
patiēs. Adhuc xp̄s in cunabul' erat ⁊ coge
bant eū fugere ⁊ exulare. Quarto fugit ꝓp
ter fidei ꝯfirmatōꝫ. Si eīm in tā tenera eta/
te mortu⁹ fuisset q̄s credidisset pueꝝ tā p/
uulū nō loquentē. nō docētē. nō mirabilia
opantē fuisse deū ⁊ hoiem ⁊ volūtarie pas/
sum ꝑ salute mūdi. Ideo Aug. sup Johā.
Poterat nō occidi. nō ledi si vellet. fugit nō
timore sed dispensatiōe . optebat eīm eū pri⁹
p̄dicare ⁊ mirabilia facere ⁊ fidē publicare
iuxta illḋ Isa. lxi. Sp̄us dn̄i sup me. euā/
gelisare paupib⁹ misit me. Postq̄ꝫ autē il/
la facta erāt volūtarie se ad passionē obtulit
Un̄ ip̄e dixit Petro volenti eū defendere.
Mat. xxvi. Cōuerte gladiū tuū in locū suū
q: optet ut scripture impleant'. qm̄ sic optꝫ
fieri. iō Aug. Nō necītate sed dispensatiōe
q̄ pependit in ligno latuit ī egipto. Seq̄t' in
textu. Et esto ibi vsq̄ꝫ dū dicā tibi. futuruꝫ
est eīm vt herodes querat pueꝝ ad ꝑdendū
eū .s. ꝑ mortē. vbi Aug. Putabat eīm infe/
lix tyrānus ꝑ aduentū saluatoris se a regali

solio detrudendū. sed nō erat ita. nō eṁ ad hoc venit xp̄us ut alienā glīam q̄reret. sed ut suā donaret. nō venerat ut regnū terrestre arriperet sed ut celeste ꝯmunicaret. nō venerat ad ptātes et dignitates rapiēdas. sed ad ꝯtumelias ꝛ iniurias ꝑferēdas. nō venerat ut sacrū illud caput dyademate gēmato coronaret. sꝫ ut coronā spineā portaret. nō venerat ut ꝯstitueret̄ sup sceptrū magnific⁹ sed ut crucifigeret̄ illusus. hec Aug. Idcirco sine causa quesiuit eū ad ꝑdendū. ¶ Sed d. Q̄diu fuit dn̄s in egipto cū egiptiis. R̄ndet̄ ꝙ septē ānis ī ciuitate Hermoli. Moral. ad significandū ꝙ xp̄s septēplicem misericordiā in h̄ mūdo ꝯmunicat petōribus in egipto. i. in tenebris peccatoꝝ existentibꝫ. de qbꝫ dic̄ Bern̄. in s̄mōe q̄ incipit. Misericordias dn̄i. ¶ Pria est apc̄tis ꝓseruatio ꝙ a multis peccatꝫ me ī h̄ seculo custodiuit. Quis eṁ nō videat ꝙ sicut ī multa cecidi sic in plura potuissem cecidisse nisi misericordia dei me ꝯseruasset. Naꝫ nullū est peccatū qd̄ ꝑpetrauit alter q̄n ego facere potuissem nisi dn̄s ex speciali misericordia te cōseruasset. ps. xciij. Nisi q2 dn̄s adiuuit me: paulominus habitasset in inferno aīa mea. ¶ Scd̄a misericordia est occasiōis peccādi subtractio. Osee. ij. Ego vias tuas sepiam spinis. ꝛ in semitis ei⁹ nō inueniaris. Euenit aliq̄n ꝙ hō intēdit malū facere. ꝛ tn̄ de⁹ ex misericordia aliq̄n ponit mediū ut nō ꝑficiat. sicut btō Paulo Act. ix. q̄ fuit ꝑue intētōis vinctos ꝑducere in hirl'm oēsq̄ ꝯfitent̄ xp̄m. Et sic supuenit plaga q̄ fuit aīe medela ex dei misericordia. Et sic hodie fit. De quo Hugo. Deus multos flagellat ne peccēt. aufert aliq̄n potētias: diuitias. sanitatē corpis cum qbꝫ impediunt̄ ne volūtatē malā ꝑficiāt. ut impleat̄ illud ꝓuer. xxvi. Cū defecerint ligna extinguet̄ ignis. h̄ est. subtractis occasiōibꝫ ꝑue ꝯcupiscētie tunc deficiet et op⁹. ¶ Tercia misericordia ē penitentie expectatio. Isa. xxx. Expectat vos deus vt misereat̄ vr̄i. Nō solū expectat sed etiā clamat post tergū ut ad ip̄m ꝯuertamꝫ. Canti. vi. Reuertere reuertere sunamitꝫ reuertere. Hoc maxime dꝫ mouere pc̄torem. Ipse eī ex mīa dic̄ Hiere. iij. Si dimiserit vir vxorē suā ob fornicatōez ꝛ recesserit ab ea nūquid reuertet̄ ad eā. nūq̄d nō polluta ꝛ ꝯtaminata est mlier illa. Tu aūt fornicata es cū amatoribꝫ multis. tn̄ reuertere ad me ꝛ ego suscipiā te dicit dn̄s. Qd̄ exponēs Gre. dic̄. Pēsate fratres ꝯclusit dei pietas duriciā nr̄am. nō est q̄d excusatōis ꝙ hō n̄ veniat. de⁹ despicit̄ ꝛ expectat. ꝯtēnit se vidꝫ ꝛ reuocat iniuriātes. iniuriā de ꝯtēptu suo suscipit ꝛ tn̄ dissi̇at ac si nesciret. De q̄ ber. Ego peccabā ꝛ tu dissi̇abas. Ego nō ꝯtinebā a scelerībꝫ ꝛ tu ꝯtinebas a ꝟberibꝫ. ego ꝓlōgabam iniq̄tatē. et tu ꝓlōgabas pietatē cur h̄ ꝓpter pn̄iam. Ro. ij. An ignoras q̄m benignitas dei ad pn̄iaꝫ te adducit. vn̄ Gre. Nemo lōganimitatē ei⁹ negligat. q2 quanto diuti⁹ expectat tāto districti⁹ iudicat. et implet̄ illd̄ Ro. ij. Scd̄m duriciā cordis ꝛ impenitēs cor tuū thesaurisas tibi irā in die ire. vn̄ Eccli. v. Ne tardes ꝯuerti ad dn̄m deū tuū. ne dixeris. misericordia dn̄i magna est. nā misericordia ꝛ ira cito ab illo approximāt. ¶ Quarta misericordia est ꝯtr. tōis collatio. Hiere. xxxi. Postq̄ꝫ ꝯuertisti me egi pn̄iaꝫ. Nā ꝯuersio ꝟa et ꝯtritio n̄ est ab hoīe sꝫ a deo. Tren̄. vl. Conuerte nos dn̄e ad te ꝛ ꝯuertemur. Initiū ꝯuertēdi ad dn̄ꝫ est pn̄ia quam sine dubio sp̄us opat̄ nō nr̄ sꝫ dei. Ad idē ponit̄ exēplū. Quis algēs ad ignē venerit et fuerit calefact⁹: nō dubitabit ab igne habuisse calorē quē sine illo hr̄e nō poterat. Sic q̄ pri⁹ sine igne charitatis frigid⁹ erat et iā feruore pn̄ie ardet ab igne grē sp̄ussancti ꝓcessisse credat. q2 dic̄ Aug. in li. de pn̄ia. Uere penitere nō est hoīs sed grē dei. Ideo Ber̄. ī s̄mōe vbi sup. Magnā misericordiā dei ꝯgsco ī me in eo ꝙ visitauit cor meū ꝛ immutauit illd̄: ut amara fierent q̄ pri⁹ dulcia erāt. Letabar ī rebꝫ pessimis q̄s nunc recogito ī amaritudine aīe mee. vn̄ ps. lix. Cōmouisti terrā. i. cor terrenū ꝛ ꝯturbasti eā. ¶ Quīta misericordia est petōꝝ remissio. Frustra exhiberet priores misericordias si penitētibꝫ nō indulgeret. vn̄ scribit̄. i. Paral. xxi. Uidit dn̄s ꝛ miser⁹ est sup magnitudinē mali. De q̄ Au. De⁹

tā liberaliter indulget vt iam nō dānet vlci
scēdo. nec ɔfūdat improperādo. nec minus
diligat imputādo. Sūt aliqui q̄ sic ɔdonāt
iniuriā licet nō vlciscant̄ ope sepi⁹ tñ ipro/
perāt ore. Sūt ⁊ alij licet sileāt. alta tñ mē
te repositū hñt in aīo rācorē. q̄ꝝ neutra ple/
na est indulgētia. Sꝫ de deo nō sic. sꝫ iplet̄
illud Ezech. xviij. In q̄cūq3 hora pc̄tor in/
gemuerit olm pctōꝝ ei⁹ nō recordabor am/
pli⁹. ⁊ illud Ro. v. Ubi abūdauit delictū
sugabūdabit ⁊ gr̄a. ¶ Sexta mi̅sicordia ē
a recidiuo ɔſuatio Un̄ Ber. Magna ē mi
sericordia tua p quā deinceps ɔtinēdi et e/
mūdanti⁹ viuēdi ꝑstitisti ꝟtutē ne recidi/
uū pateret. ⁊ esset nouissimus error peior
priori. Idē. q2 deteri⁹ est reincidere q̄3 in/
cidere. Propter qd̄ hō ɔpat̄ aīali bruto. ꝓ
uer. xxvi. Quasi canis qui reuertit̄ ad vo/
mitū. sic hō q̄ ceiterat stulticiā suā. ⁊. ij. Pe
tri. ij. Quasi sus lota in volutabro luti. Ut
igit̄ hō pseueret in bono ⁊ declinet a malo:
oportet fore ex gratie ⁊ mi̅sicordie dei assistē
tia. eo q̄ dicit Gre. Cito bonū amittit̄ nisi
a largiēte custodiat̄. ꝓpter qd̄ inq̄t Aug⁹.
Mi̅sicordie tue deputo q̄ bona ago ⁊ ma/
la refuto. ¶ Septima mi̅sicordia est ꝟtu/
tuū opatio ⁊ accumulatio p q̄s glīam cō/
seq̄mur. Un̄ Sap. iiij. Gr̄a dei ⁊ mi̅sicor
dia est in scōs ei⁹. ⁊ respect⁹ sup electos il
li⁹. An nō est magna dei mi̅sicordia q̄ pro
vilib⁹ meritis vult nobis dare eternā vitā
vn̄ dic̄ Ber. Nō sunt talia merita ꝓpter q̄
dat̄ vita eterna nisi ex dei gr̄a. Isti sunt se/
ptē anni. i. septē mi̅sicordie. Gen̄. xli. quas
exhibet egiptijs. i. pc̄torib⁹. Tunc subditur
Ioseph obediētia: q̄ surgēs nocte accepit
pueꝝ ⁊ mr̄em ei⁹ ⁊ secessit in egiptū. Sy/
mon de cassia. Iā incipiebat cudi gladius
doloris cū tenera ꝓles cogeret̄ regū timo/
re egiptiacas ꝓuincias incolere. vadit pe/
gre angeloꝝ dn̄a. originali relicta patria q̄/
rit extraneū incolatū. Subdit. Ecce regina
mundi egiptiacas ingredit̄ ciuitates. nulla
iuuēcula. nulla pedisseq̄ nec famuloꝝ copia
legit̄ ɔcomitata. nō curribꝫ aut eq̄s subue/
cta sed vt paupcula incedebat. Cōducit car
pentarius hospitiū. introducit mr̄em cū ꝓ/
le. ɔgregat modicā supellectilē ad fouen/
dā mr̄em ⁊ ꝓlē. artis carpētarie instrumē/
ta ꝓducit. incipit inq̄rere si ex illa modica
posset captare stipā. denūciat se in arte peri
tū. explorat si q̄s ɔueniat ꝓ mercede ut su/
stētaret ꝟginē mr̄ē ⁊ posset alere ꝓlē. nec
nō ob id etiā insinuat se hui⁹ artis magistꝝ
ne ociosus aut in fraudē alicui⁹ videret̄ ad
illā ꝓuinciā accessisse. mr̄ ⁊ ꝟgo maria labo
rib⁹ insistit. ⁊ q̄rit sic stipēdia. nullas vici/
nales visitat edes. Sic nota oīb⁹ p mode/
stiā mag3 q̄3 ingrederet̄ limīa vicinoꝝ. Ad
mirant̄ oēs q̄ in egipto filiis mulier nunq̄3
fuit. trahit oēs in sui ɔsideratōem ꝓpter su
am honestatē: velut magnes ad se ferrū se/
creto tractu nature. Nā talē grām in mr̄e
ꝟgine de⁹ posuit ut null⁹ eā intuebat̄ quin
eā diligeret. nec ita diligeret q̄ aliq̄ ɔcupi/
scētia mala insurgeret. Nec meditabat̄ de
amenitate patrie. nec stimulauit ioseph si
tpus repatriādi adesset. nō attediabat̄ pegr̄
natōis sufferre incōmoda. non ɔturbabat
virū multa reficiētia. sꝫ in pauci3 ɔtēta ⁊ su/
pnis intēta. Et qd̄ pc̄ eteri⁹ decernat expe
ctat. ut iussiōib⁹ diuīs obediat. hec ille. Sb̄
dit̄ in textu. Et erat ibi vsq3 ad obitū hero/
dis. ¶ G — Sed d. q̄lis fuit ei⁹ obitus
Rn̄det Eusebius in ecclastica historia. li.
i. c. ix. q̄ herodes cū esset septuaginta ānoꝝ
diuina vltōe ꝑcussus est. exteri⁹ lento igne
vrebat̄. inter⁹ vasto icēdio cremebat̄. ita
tū vt oīa viscera sua in scenū paulatim de
fluerēt. verēda q̄3 illi⁹ ꝟmib⁹ scaturirēt. to
tūq3 corpus inflāmat̄ ⁊ pedes. anhelit⁹ ei⁹
fetidus vt hoīes accedere horrerēt. Iussū
est a medic3 ut causa alleuiatōis i dolio oleo
pleno mitteret̄. sꝫ nil ꝓderat sꝫ mag3 deteri
orabat̄. Audiēs iudeos cū gaudio morteꝫ
suā expectare nobiliores ex oīn iudea col/
legit ⁊ i carcerē posuit. Uocauit sororē suā
nomine Salome. ⁊ viꝝ ei⁹ Alexādꝝ ⁊ ait.
Noui iudeos de morte mea gauisuros. sed
vt potero multos hēe lugētes mox ut exa/
lauero oēs iudeos q̄s posui in custodiā inter/
ficite. vt q̄ nolūt ex mea morte flere. saltē
de nece suoꝝ ꝑentū ⁊ amicoꝝ flere cogant̄.
Et ita ꝓmisit soror eius velle facere. Sic in

angustia mortis constitutus duos filios quos in custodiam posuerat occidi precepit. ut non solum in extraneis sed et in proprijs fieret homicida et filicida. Igitur non valens tot tormentorum genera seu penas tolerare balneum sibi preparare precepit. et ingressus pomum sibi afferri iussit Cumque cultellum in manu teneret ut pomum purgaret tussis violenta in eum properavit. circumspectis omnibus ne quis eum prohibere posset. ictu proprio vibravit in pectore. ita quod infelix misera morte vitam finivit. Et tunc sorores eius omnes vinctos prout ordinavit interfecit. Iusto dei iudicio. ut qui in necem salvatoris ei consenserant: simul cum eo terminum vite darent. Et ideo mortuo herode et illis iudeis ait angelus Ioseph Accipe puerum et matrem eius et revertere in terram israel. defuncti sunt enim qui querebant animam pueri. Ostendens etiam in necem salvatoris principes eorum consensisse et propter hoc mortuos fuisse. Subdit. ut impleretur quod dictum est a domino per prophetam. s. Osee. xi. Ex egipto vocavi filium meum. Nico. de lyra. Ista autoritas habet duplicem sensum litteralem. unus de filijs israel. alius vero de domino nostro ihesu christo. et perfectius. quia est filius dei naturalis. alij vero sunt filij dei per adoptionem

Sermo. XXIX. Ad idem.

Herodes videns

quia illusus esset a magis iratus est valde. Mat. ij. H. Legitur de similitudinibus rerum. li. v. quod canis rabidus multas habet proprietates. sic et homo iracundus. Primo est solivagus. quia solus vadit. ipsum enim alij canes fugiunt. sic homo iracundus est solivagus. quia nec amicum nec socium potest sustinere. Ideo prover. xxij. Noli esse amicus homini iracundo. Et merito est fugiendus. quia vir iracundus provocat rixas. Prover. xv. Secundo vadit ut ebrius cadendo. sic iracundi. ps. cvi. Turbati sunt et moti sunt ut ebrius. et omnis sapientia eorum devorata est. Non quia dicit Catho. Ira impedit animum ne possit cernere verum. Tercio omne obiectum impugnat ac si cecus. sic iracundus nulli parcit: non considerat iusticiam. quia cecus. Jacob. i. Ira viri iusticiam dei non operatur. Gre. Si ira mentem semel possederit putat iuste fieri quod male fit. prover. xxvij. Ira viri non habet misericordiam. Quarto aperto ore currit: et linguam extra os pendit. sic iracundus maledicta verba profert. et linguam suam prohibere non potest. quia stultus. Eccle. vij. Ne sis velox ad irascendum. quia ira in sinu stulti requiescit. Habet se iracundus ut olla bulliens que pinguia cum fecibus emittit. Et sic iratus homo verba cum falsis promit. proverbiorum. xxix. Totum spiritum suum profert stultus. Quinto habet oculos rubicundos propter fervorem sanguinis. et sic iracundi inclinati sunt ad effusionem sanguinis. Qualis fuit herodes. quia iratus occidit omnes pueros qui erant in bethleem et in omnibus finibus eius. Ista est secunda pars principalis in qua dixi innuitur tirannica persecutio invidiosa dicens. Herodes videns quia illusus esset a magis. i. deceptus eo quod non rediret ad eum iratus est valde. I. Primo propter regni zelum. quia timebat se amittere regnum. Chris. Reges et principes si ex aliqua causa irascuntur faciliter placantur. illa autem ira inextinguibilis est quam regni zelus accendit. Secundo iratus est propter sui contemptum. Dicit Chris. Magi contemnentes herodem addiderunt causam doloris quemadmodum fit qui fundit pinguedinem super ignem ardentem maius facit incendium. Sic herodes magis incensus fuit furore. quia quos ille sedens in throno suo non potuit persuadere consilio hos ihesus parvulus placavit iacens in presepio. Tercio iratus est propter cesaris metum qui precepit quod nullus sine suo imperio rex diceretur. ideo iratus est. Chris. Herodes volens illudere magos et christum illusus est. prover. xxi. Non est prudentia. non est sapientia neque fortitudo contra dominum. prover. iij. Illusores ipse deludet Chrisost. Herodes debuit amicari et cepit irasci Et ira mittens occidit omnes pueros. i. occidi fecit per milites suos. Glo. interline. Lingua vertitur per gladio. qui erant in bethleem et in omnibus finibus eius. R. Ecce duo mala in herode astutia et sevicia. Primo astutia in hoc. quia non statim fecit occidere pueros. sed secundum glo. post annum et quattuor dies puerorum occisio facta fuit. Distulit enim triplici de causa. Primo propter dilecredentiam. quia putabat magos falsa apparitione esse illusos. Secundo propter astutiam. ut sic dissimulando puer in medium deduceretur et appareret. Tercio propter moram contractam. quia fuit

impeditus.qꝛ citat⁹ ad curiã romanã ad p̄e
titõem suoꝝ filioꝝ.s.Aristoboli ⁊ Alexan
dri q̄ ipm̄ accusauerũt apud cesarẽ. Et iõ nõ
fuit aus⁹ tũc pueros interficere ne cũ alijs fa
cinoribꝰ ꝯq̄rerent̃ de tãta crudelitate. Jdõ
eũdo romã ⁊ remanẽdo in curia ⁊ redeũdo
in iudeã apposuit annũ aut pl⁹. ⁊ rediẽs ac
cepta licẽtia a romanis ꝓpositis signis ⁊ ꝓ
digijs in natiuitate xp̄i factis ꝙ romani de
derũt sibi licentiã occidẽdi pueros. ⁊ sic oc
cidit oẽs pueros q̄ erãt in bethleẽ. ¶ L
Nota hic seuiciã herodis in tribꝰ.s. in nũe
ro: loco ⁊ tp̄e. Prĩo in numero. qꝛ nõ ẽ con
tẽt⁹ in numero occidere aliq̄s pueros .imo
oẽs. Herodes habuit se ut lup⁹ dicit Ho
mer⁹ poeta. cũ esurit q̄rit diligẽter ouẽ. ⁊ si
ad ouile venerit nõ solũ vnã sed oẽs studet
iugulare. Sic herodes querẽs xp̄m verum
agnũ imolandũ ꝓ salute m̄di. sed ut ipsum
hẽre posset alios oẽs innocẽtes occidit. ⁊ di
cit Chris. Herodes fecit sicut fera pessima
si fuerit vulnerata naturalẽ duplicat ire do
loris crudelitatẽ. ⁊ q̄si ceca furore nõ aspicit
iã se vulneratã. ꝫ q̀dcũq̈ añ oculos ei⁹ oc
currerit siue hõ siue aĩal: illud q̄si actorẽ vul
neris sui dilaniat. Sic ⁊ ille illusus a ma
gis irã suã sup̄ ꝑuulos diffũdebat. Chriso.
Herodes cogitabat ĩ furore suo dicẽs. Ec
ce magi inuenerũt pueꝝ illũ quẽ regnatuꝝ
dicebãt. Et auꝝ acceperũt a ꝑentibꝰ. ⁊ lar
gis ꝓmissiõibꝰ sunt placati. iõ reuersi non
sunt. Et forsitan dicebat intra se. Quis pu
er ille anteq̈ nascat̃ in terra iã apparet ĩ ce
lo. nondũ ip̄e se oñdit ⁊ iã oẽs illũ querũt.
Et nec adhuc terrenũ ꝓplm̄ habet: q̄rũt cũ
tam militie celestes. i. stelle q̄ sibi ministrant.
Quis est ille q̄ añq̈ mecũ pugnat iã vicit.
añq̈ vincat iã regnat. q̈d putas factur⁹ ẽ il
le in regno meo si creuerit. ego ⁊ bona hoi
bus porrigo ⁊ gladiũ porto. q̄ nõ diligat sal
tẽ timeat. Jlle nec populũ hꝫ nec diuitias
ꝯgregauit. ⁊ quõ sine auro diligit̃ ⁊ sine fer
ro timet̃. Sic misit ⁊ interfecit oẽs pueros
vt inueniret vnũ in oĩbꝰ: sic nec vnũ inueñt
in oĩbꝰ. ⁊ vitã eternã ꝓstitit oĩbꝰ. ut imple
ret̃ illud p̄s. lxxviij. Effuderũt sanguinẽ in
nocentẽ tanq̈ aquã in circuitu hierlm̄. Dic

Chris. O insensate herodes q̈d agis si nõ
credis v̈bis q̄ magi dixerũt. cur sine causa
insanis ĩ pueros. nũq̈d tu possis immutare
s̄niam dei aut ꝑdere illũ quẽ deus defẽdit.
¶ Scd̃o apparet ei⁹ seuicia in loco cũ d̄r.
in bethleem ⁊ in oĩbꝰ finibꝰ ei⁹. Rabanus.
Nõ ꝯtẽtus vastare bethleem. ꝫ adiacẽtia
loca vastauit. ¶ Tercio apparet ei⁹ seuicia
in tẽp̄e cũ dicit. a bimatu ⁊ infra. i. occidit
omnes pueros duoꝝ annoꝝ vsq̈ ad pue
ros vni⁹ noctis vel diei. s̄m Haymonem
vt ly infra dicat ordinẽ tp̄is. sed Chris. ex
ponit vt ly infra dicat ordinẽ numeri. et est
sensus. a bimatu ⁊ infra. i. a pueris duoruꝫ
annoꝝ vsq̈ ad pueros q̈nq̈ annoꝝ. Dicit
eñ stellã ortã magis ꝑ annũ añq̈ hier̄lꝫ ve
nirẽt. ⁊ ꝑ annũ expectauit. Et sic xp̄m duo
rũ annoꝝ credidit. Sed de q̈nquẽnio vide
tur facere fidẽ ꝙ quedã ossa innocentũ ha
bent̃ ita grãdia ꝙ bimoꝝ vel biẽnioꝝ esse nõ
pñt. Pria tñ expositio est vsitatior. ⁊ p̄t di
ci. ꝙ lõge maioris q̈ntitatis erãt hoies tũc
tp̄is q̈ nũc sunt. ideo nõ miꝝ ꝙ maiora vi
dent̃ ossa pueroꝝ. ¶ Sed d. s̄tãte exposi
tiõe prima cur occidit pueros vni⁹ diei vel
noctis. Rñdet Aug. in s̄mõe de innocẽtibꝰ
qꝛ timebat ne puer cui sidera famulabant̃
speciẽ suã paulo sup̄ vel infra etatẽ sui tp̄is
posset occultare. ¶ Tũc adimpletũ est q̀d
dictũ est ꝑ Hiere. ꝓphetã dicentẽ. ca. xxxi.
Vox in rama audita ẽ. ¶ M. Hec ẽ tercia
pars prĩcipalis isti⁹ euãgelij in q̄ dixi innu
itur lamentatio maternica lacrimosa dicẽs
Vox ĩ rama audita ẽ. vt dicit Chris. Ra
ma erat ciuitas saul. Saul aũt erat d' tribu
beniamin. et Beniamin erat fili⁹ rachel. cu
ius sepulchꝝ erat iuxta bethleem vbi inter
ficiebant̃ ꝑuuli. Et rachel introducitur plo
rãs. q̈uis rama nõ est ꝓpe. qꝛ tãt⁹ fuit luct⁹
ꝙ etiã si phas esset mortui potuissent ꝯpati
⁊ flere. de q̄ dicit text⁹. Rachel plorãs fili
os suos. licet illi de tribu iuda vl̄ iudas nõ
fuerũt nati de rachel tñ d̄r mater pueroꝝ in
bethleem. nõ rõe geniture sed sepulture. vl̄
etiã qꝛ multi de tribu iuda filioꝝ beniamin
fuerũt occisi. ꝓpterea d̄r flere methaforice.
Alio mõ rama est nomẽ ꝯmune. ⁊ hebraice

interpretatur excelsum. ideo vox in rama. i. in ex
celso audita est. s. a deo. quia scribitur Eccli. xx
xv. Deprecationem lesi audit. et dominus non despi-
ciet preces pupilli et vidue si effundit loquelam
gemitus. Et noluit consolari. quia non sunt viui:
sed omnes occisi et per consequens non est consolatio. Et
loquitur similitudinarie: quando aliquis puer infir-
matur interim quod viuit mater recipit aliquam consola-
tionem. sed post mortem non. quia non sunt reuocandi
ad vitam presentem. Tunc subdit in textu. ploratus
scilicet paruulorum et vlulatus multus. s. matrum.
Augustinus in sermone. iij. de innocentibus. Cum paruuli
victimabantur matres misere lamentabantur.
Vlulabant matres quia agnos perdiderunt. sed voce ba-
lantes matres crines dissipabant. et ornamen-
ta capitis amittebant. quantis modis volebant
infantes abscondere ipsi se publicabant. nesci
ebant tacere nondum didicerunt formidare. mater
pugnabat et carnifex trahebat. illa tenebat
ad carnificem mater clamabat. Quid separas
a me quod genui ex me. vterus meus genuit. v-
bera mea lacte nutriuerunt. et tu crudelis in
terminis. modo fuderunt viscera mea et tu il-
lidis in terram. Alia mater dicebat. occide
matrem cum puero. ut quid me diuinitus manere
si culpa est mea. sed si non est crimen iunge mi
chi mortem. Alia dicebat. quid apud me queritis
vnum queritis et omnes occiditis. et ad eum qui est
vnus attingere non potestis. Et sic fuit vlu-
latus matrum. Sed de ploratu paruulorum dicit
Chrisostomus. Plorabant paruuli quia separabantur a ma
tribus. plorabant et vlulabant matres quia deso
labantur a filiis. et videre hoc erat maior dolor
in matribus remanentibus quam in pueris morien-
tibus. paruuli vnum patiebantur dolorem quia sepa-
rabantur a matribus. non quia ducebantur ad mortem
quia nec sciebant mortis dolorem. matres patie
bantur duplicem dolorem. vnum quod paruulos suos
videbant interfici. alterum quod ipse desolabantur a
filiis. In paruulis mors eorum statim finem fa
ciebat doloris. In matribus autem memoratio
paruulorum semper erat reparatio doloris. ¶ R.
Sed dices. quare festum innocentum celebratur cum vo-
luntarie non sunt passi. eo quod vsum liberi arbi-
trii non habuerunt per quod mereri potuerunt. Re
spondetur quod propter plures prerogatiuas illis col
latas. Prima sumitur ex tempore. quia primi fuerunt
qui sanguinem suum pro christo fuderunt. Unde Augustinus
vocat eos flores ecclesie. Unde canit de ipsis
ecclesia illud Apoca. xiiij. Hii empti sunt ex
omnibus primitie deo et agno. Immo non tantum
in se passi sed etiam in persona christi. quia quodammodo
in quolibet eorum occisus est christus. Unde volun
tarium sacrificium requiritur in adultis. non autem
in infantibus. Secunda prerogatiua capitur ex sta
tu quia sine macula vixerunt. quia prius circumcisi.
Unde de ipsis canitur illud Apocal. xiiij. Hii
sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati. i. non
sunt polluti mente et corpore. Nihil prodest vir
ginem esse corpore nisi mens sit incorrupta. Ter-
cia prerogatiua capitur ex gratia capitis. quia quan-
do rex coronatur multos milites secum facit.
Sic rex celestis nunc coronatus corona car
nea a matre per suam incarnationem hos innocen
tes milites sibi elegit. Et ideo eos sancta ma-
ter ecclesia festiuat. Unde licet in limbum de-
scenderunt et etiam liberum arbitrium merendi non ha-
buerunt. tamen quicquid in eis minus fuit gratia no
ui regis adimpleuit. vt dicit sanctus Thomas in
ij. ij. q. cxxiiij. ar. i. in solutione primi argumen
ti. quod martirii gloriam quam in aliis libera volun
tas meretur illi paruuli occisi per dei gratiam sunt
assecuti. nam effusio sanguinis propter christum vi
cem gerit baptismi. Unde sicut pueris bapti
satis per gratiam christi meritum operatur ad gloriam ob
tinendam. ita occisis propter christum meritum mar
tirii operatur ad palmam martirii consequendam.
De quo Augustinus in sermone de epiphania. Li-
cet paruuli non haberent etatem ut in christum crede-
rent. habebant tamen carnem in qua pro christo passu-
ro passionem sustinerent. Ideo idem in sermone
quarto de innocentibus. Occiduntur pro christo par
uulo paruuli pro iusticia moritur innocentia.
o quam beata etas. necdum christus potuit loqui et iam
pro christo meretur occidi. nondum opportuni con-
fessioni et iam idonei passioni. O quam feliciter
nati. vix degustauerunt presentem vitam et stati tran-
sierunt ad futuram. necdum egressi infantie cunas
et iam peruenerunt ad coronas. rapiuntur de sinibus
matrum et recipiuntur in gremiis angelorum. hec
ille. ¶ O. Sed diceres. quare sancta ma-
ter ecclesia tacet hodie leticie cantica. vt te de
um laudamus. gloria in excelsis. alleluia. Re
spondet vuilhelmus in rationali tribus de causis

Prima est in signũ tristicie matrũ que vlu
lauerũt ⁊ fleuerunt ꝓ morte filiorũ. Un̄ po
tuerunt dicere illɜ Ruth. i. Ne vocetis me
noemi. i. pulcrã. sed vocate me marã. i. ama
rã. q꞉ amaritudine repleuit me om̄ipotens
Scd̄a causa in signũ ꝙ ad limbũ descēde/
rũt vbi habuerũt penã damni vsqꝫ pꝰ pas/
sionem xp̄i. sicut ⁊ alij patres sancti. qd̄ fu/
it querulosũ. sicut cõqueritᷣ Job. xvij. In
fernus domꝰ mea est. ⁊ in tenebris straui le
ctulũ meũ. Tercia causa in signũ fuge ⁊ in/
colatus xp̄i ⁊ matris eius ⁊ Joseph ĩ egip/
to. De quo Hiere. xiiij. Quasi colonꝰ futu
rus es in terra. ⁊ quasi vic vagꝰ declinans
ad manendũ. In octaua sũt innocentũ oĩa
cantica leticie resumuntᷣ. Et hoc significat
resurrectõem futurã. q꞉ tũc innocētes ⁊ oēs
pueri baptisati. ⁊ senes electi resurgēt in ꝑ
fecta etate plenitudinis xp̄i. cũ aīe felicita/
te ⁊ corpis ĩmortalitate. Similiter qñ hoc
festum cadit in diē dominicã oĩa cantica
leticie cantantᷣ in reuerentiã dñice resurre/
ctõis qua die cũ maximo iubilo ꝑ dñm sũt
de limbo educti. ⁊ postea in die ascēsiõis in
plenũ gaudiũ assumpti. Ad qd̄ nos ꝑducat
ihũs xp̄us Amen.

Sermo. XXX. Ad idem.

O Ccidit oēs pue
ros qui erãt in bethleem ⁊ in oĩ/
bus finibꝫ eius. scribitᷣ Mat. ij.
P Queritᷣ loco thematis. cur hec tria
festa Stephani Johãnis ⁊ innocentũ sub
vno natiuitatis dñice gaudio recolit eccle/
sia. Rñdet Serũ. in s̄mõe de innocētibus
dicens. Xp̄us natus est in hũc mundũ ⁊ pa
ti ꝓ nobis voluit. ꝓpter qd̄ Johãnes bapti
sta dixit eũ agnũ ĩmolandũ. Johã. i. Ecce
agnus dei qui tollit peccata mũdi. Et per se
dixit Lu. vij. Oportet filiũ hoĩs multa pa
ti ⁊ reprobari a generatõne hac. ⁊ Job. xv.
Nõ est seruus maior dño suo. si me ꝑsecu/
ti sunt et vos ꝑsequentᷣ. Ex qbꝫ quidē ꝯbis
elicitᷣ oēs fideles passuros. de q̄ ⁊ apl's. ij.
ad Thimo. iij. Omnes q̄ pie volũt viue/
re in xp̄o ihũ ꝑsecutõem patientᷣ ⁊ ꝑ conse/
q̄ns fore martires. Innuit igitᷣ eccl'ia ĩ hijs
tribꝫ festiuitatibꝫ triplex martiriũ. Primũ
est volũtatis ⁊ opis. sicut beati Stephani
q̄ fuit primus martir post xp̄i resurrectõem
⁊ ascensiõem. Hinc est ꝙ statim post nati/
uitatē xp̄i sācta mater ecclesia ordinauit di
em sancti Stephani. q꞉ dies martirij san
ctoꝝ dr̄ dies natalis eoꝝ. De q̄ Fulgētius
in s̄mone. Heri xp̄us natus est in mũdo
vt hodie stephanus nasceretᷣ in celo. Secũ
dum est martiriũ volũtatis ⁊ nõ operis. si/
cut Johãnis euãgeliste q̄ ꝑatus erat ꝓ xp̄o
omnia supplicia sustinere. nõ tñ actu sustí/
nuit. Serũ. in s̄mõe de innocētibꝫ dicᷣ. ꝙ ĩ
pace vitã finiuit diuini ꝯsilij fuit. sicut ipse
dixit Johã. vl. Sic eũ volo manere donec
veniã. Et q꞉ minus est pati volũtate tm̄ ꝙ̄
actu et volũtate. ideo ecclesia post diē sancti
Stephani ordinauit diē sancti Johannis
euãgeliste. Terciũ martiriũ est opis ⁊ non
volũtatis. Sic pueri innocētes vlum rõis
nõ habētes passi sunt. q̄ deũ nõ loq̄ndo sed
moriēdo cũ sanguine suo ꝯfessi sunt. de qbꝫ
thema. occidit oēs pueros. In sũma euã
gelij duo innuuntᷣ. Primo angelica ammo/
nitio. scd̄o tyrãnica ꝑsecutio. Primũ patꝫ
in pricipio. scd̄m ibi. occidit om̄es pueros.
De primo dicit. Angelus dñi apparuit in
somnis Joseph. Ideo in somnis. vt ꝯgno
sceret ꝙ idem esset angelꝰ qui priꝰ appatu
it ei ante natiuitatē pueri. Mat. i.
Pro quo sciendũ in somnis accidũt multe
apparitões ⁊ visiões. aliq̄n delectabiles. a/
liq̄n tristes. ⁊ hoĩes ex hijs volũt diuinare
hoc vel illud. bonũ aut malũ ꝯsequendũ. qd̄
nõ est faciendũ. Nõ q꞉ dicit Aug. de spũ ⁊
aĩa. Somniũ est figuris tectũ. et sine int/
ꝑratõe intelligi nõ pt̄. Nam multa sunt ge/
nera somnioꝝ que vt dicᷣ Isi. li. iij. de sũ. bo
no: ex diuersis q̄litatibꝫ oriuntᷣ. Quedã ex
saturitate ⁊ maceratõe occurrũt. Scd̄o q̄/
dam ex cogitatõe p̄uia. Nã vt dicit Isido.
Sepe que in die cogitamꝰ in nocte cogno/
scimus. Tercio ex diabolica illusiõe. Und̄
Isi. Nõnulle visiões spirituũ demoniaco
rũ sunt illusiões. qualis fuit visio vxorꝭ pi
lati. Math. xxvij. Multa passa sũ ꝑ visũ ꝓ
pter eũ. nihil tibi et iusto illi. vbi diabolus

volebat impedire xpi passionē. et p consequens nr̄am redēptōem. Quarto ex supnor̄ reuelatōe. ut Joseph Gen̄. xli. q̄ exposuit somniū pharaoni. ꝓpter qđ pficit dn̄s ac ꝑpositus totius egipti. Quinto ꝑmixte oriunt̄. s. ex cogitatōe ꝛ illusiōe. Sexto ex corpis dispositōe. ut qñ q̄s somniat ꝯmedere dulcia. signū est q̄ flegma dulce dominatur. sanguineus somniat aerea ꝛ leta. melācolicus terrea et tristia. colericus ignea. flegmaticus fluuios niues ꝛ aquatica. Septimo ex corporū celestiū impssione quando virtus motuū superioꝝ ꝑuenit ad imaginatōnem tunc imaginant̄ in eis imagies illoꝝ effectuū. ad quos motus celestes disponunt. Sm̄ q̄ virtus imprimēs est fortior vel debilior. ꝛ sm̄ q̄ virtus recipiēs ē magis vel minus disposita. et sm̄ q̄ magis quieta ab aliis occupatōibꝫ. Ideo hōīes futura sciunt̄ i dormiēdo qñ anima vacat ab exterioribus motibꝫ. Et ꝑcipue in nocte circa horā digestiōis cōplete. Et p hunc modum quedā animalia cognoscūt futura. sic pisces tempestatē ꝑnunciant motibus suis ꝛ in multis aliis animalibꝫ. quia imaginationes eoꝝ magis quiete sunt q̄ humane ꝑpter multiplices motus ratōis. ideo magis disposite sunt ad impssiones celi q̄ homīes. Octauo oriunt̄ somnia ex cerebri ꝑturbatōne. ut patet in indispositis ad frenesim et patientibꝫ. qui mira somniāt ꝛ inaudita sm̄ vaporē cellulā fantasticā inficientē vel immutantē ipa somnia inficiunt̄ ꝛ immutātur. Nono oriunt̄ somnia ex sanguinis infectione. Qui enim corruptū habent sanguinez somniāt se ambulare p loca immūda. Ideo Isido. ibidē. ex diuersis imaginationū q̄litatibus oriunt̄. tñ vñ veniāt raro ꝯsiderat̄. q̄ eis credere nō est op⁹. ne forte sathanas i angelū lucis se trāsformans fraude erroris decipiat. Ideo Eccli. xxxiiii. Multos errare fecerūt somnia ꝛ exciderūt sperātes in illis. De talibus scribit̄ in canon̄. xxvi. q. v. Episcopi. vbi dr̄. Stultus ꝛ hebes est q̄ oīa que in spiritu fiunt in corpe accidere arbitrat̄. Subdit. Nā qui talia credit fidē perdit. qui autē rectā fidez nō habet hic nō est eius. sed illius in quez credit. id ē diaboli. Ideo ꝓhibet̄ credulitas illoꝝ. Leuiti. xix. Nō obseruabitis somnia. Ratio Isi. li. iii. de sum. bo. Demones vt fallant et illudant aliqñ vera ꝑnunciant. Et subdit ibidē. Electi si hōīes visionibꝫ cōmouent̄. mox tñ euigilantes illusiōem vanitatis despiciūt. intētōnem suam ꝓtinus ad deū ꝯuertūt. hec ille. Ideo Catho. Somnia ne cures. qꝛ scribitur Eccli. xxxiiii. Somnia extollūt ipꝛudentes. quasi qui apprehēdit vmbrā et persequit̄ ventū. sic et qui attendit ad visa mēdacia. Et tantū sup isto verbo. Angel⁹ domini apparuit in somnis Joseph dicens. Surge et accipe puerū ꝛ matrē eius et fuge in egiptū: ꝓpter tres causas in primo sermone de innocentibꝫ dictas. R. Adhuc sunt due cause ꝓpter quas fugit in egiptum ꝛ nō in aliā regionē. Prima causa ē ꝓpter egipti sanatōnem. Unde Isaie. xix. Et ꝑcutiet dn̄s egiptū plaga ꝛ sanabit eaz ꝛ reuertent̄ egiptii ad dominuz ꝛ placabit̄ eis et sanabit eos. Unde Chris. sup Mat. Recordatus est dn̄s quia mala fecit super egiptū. filium suuz mittit vt plagas egipti sua sanaret medicina. Hec mutatio dextre excelsi. vt populus qui antea fuit ꝑsecutor populi primogeniti postea fieret custos filii vnigeniti. Secunda causa. intrauit egiptū ꝓpter future religionis ꝑfiguratōnem. quia christiana religio intantū viguit ibi: vt ceteris cōfusionem induceret. sicut dicitur Hiere. ii. Ab egipto ꝯfūderis. quia multi sancti fuerūt de egipto. arduā xp̄ianā vitam ducentes. vt sanctus Anthonius. sancta Maria egiptiaca: ꝛ ceteri. Chris. Qui prius populo dī violenter dominati sūt. isti cum deuotōne deo seruierūt. vt iam nō irēt ad mare rubrū dimergēdi. sed vocarent̄ ad aquas baptismatis viuificādi. Unde Isa. xix. Clamabūt ad dominū a facie tribulātis ꝛ mittet eis saluatorē ꝛ ꝓpugnatorē vt liberet eos. Ideo Aug⁹. in sermone. Aliqñdo Moyses in egipto ꝑfidis clauserat diē illuc christus adueniēs sedentibus in tenebris reddidit clarissimā lucem. Et subdit. Et esto ibi vsq3 duz dicam tibi. scilicz septē

annis. Futurū est enim ut herodes querat puerum ad perdendū eum. ¶ S. Visti ce dicit Leo papa. Deus in nobis p affectū cōcipit. scz boni operis. et p effectū nascitur. et p pfectum. id ē augmentū virtutum nutrit et crescit. Sed quādo Herodes id ē dyabolus hoc attēdit tūc querit pdere eum. Unde Bern. Quicqd a deo diligit a dyabolo impugnat. Huius figurā habemus. ij. Regum. v. Philistei audiētes q David esset vnctus in regē ascenderūt vniversi vt quererent david ad pdendū. Huic simile habet Apocal. xij. Draco stetit ante mulierē que paritura erat: vt cum pareret filium devoraret. ¶ T. Spūaliter. Draco. i. diabolus observator callidus qñ opera bona agimus querit quō resistat et occidat. Nam nulla est virtus que nō impugnat a vicio cōtrario. De quo habet in glo. Numeri. xiij. Virtus si ɔtrarietatē nō haberet nō clarescerct. Jdō ut simus cauti hortat apostolus Petr⁹ in canonica. i. Pe. v. Vigilate fratres qm adversarius vester diabolus die ac nocte circūit querēs quem devoret. Sed angelus dñi apparuit in somnis. hoc fit quādo homo existit in diligēti ɔsideratōe sui ipsius et ppríe salutis. tūc meret divinam gratiā ipm erudientē. qr dicit Aug. in li. de pñia. Semp pſto est grā si nō fuerit repulsa. et de periculis imminētibꝫ informat. De quo Job. xxxij. Inspiratio oipotētis dat intelligentiā. Nam herodes habuit dulcia vba et falsam intentōem. Et sic diabol⁹ sub specie boni querit nos inducere ad malū. De quo apls. ij. ad Chorin. xi. Sathanas trāsfigurat se in angelū lucis. Gre. Sepe vicia virtutū specie assumūt. xli. dis. sepe. Sed dicit ps. xc. Angelis suis mādavit de te vt custodiāt te in omnibꝫ vijs tuis id ē inspirat tibi āgelū. Surge. s. a mala cogitatōe et imaginatōe qua te impugnat diabolus. et accipe puerū. i. ppende ɔsciētie puritatem q̄ȝ iocūda sit in anima. De q Seneca. Nunq̄ȝ nascit vera leticia nisi ex pura ɔsciētia. Bern. Si trahit mūdus: terret te diabolus. impugnat caro. ille semp est secura. Et accipe eē matrē. i. grām assistentez. qr sine grā nō possumus ɔsistere in ɔsciētie puritate. De quo sctūs Tho. li. iij. cōtra gētiles. Indiget hō grē dei auxilio ut pseverz in bono. Ideo. i. ad Chori. xv. Grā dei suz id quod sum. Ipa est mater puritatis. Richardus. Quid purgat et cōservat cordis intima nisi dei gratia. His habitis fuge in egiptū. Egiptus interptatur tenebra. id est vade ad tenebras peccatoꝝ. De qbus apls Ro. xiij. Abijciamus opa tenebratū ¶ V. ¶ Esto ibi. scz septē annis. hoc est attende et cōsidera vniversa mala que tibi intulerunt vicia tua. Et sunt septē. Primū malum quasi primus annus dei est hostilitas. vñ Eccli. xij. Altissimus odio hꝫ petōres. Nam si de⁹ peccatū nō odiret. nūq̄ȝ tot milia angeloꝝ p peccato cogitatōis de celo repulisset. Itē nunq̄ȝ primos pentes et totuz genus humanū in ipis de padiso expulissz. nec hmōi miserijs multiplicibꝫ afflixisset. Itē si non odiret peccatū nunq̄ȝ totū mundum octo animabꝫ demptis p semine reservatis diluvio delesset. Idcirco peccare quidem nihil aliud est nisi deū offēdere: saltem mortaliter. Et Hiero. Offenso deo nulla ē loci religio. quia scribit Sap. xiiij. Odio sunt deo impi⁹ et impietas eius. Scōm malum quasi secūdus ann⁹ est omniū bonoruz operū invaliditas. De quo Ezech. xviij. Si se averterit iust⁹ a iusticia et fecerit iniquitatē omnes iusticie ei⁹ nō recordabunt. quia peccator ī mortali nō est in dei charitate. et dic Gre. Qui nō est in charitate bonū qd agit pdit. s. quo ad remuneratōem regni celestis. licet alias remuneret tpaliter sed nō in pptua vita eternaliter. Idō scribit Ecclesiastes. ix. Qui in vno offēderit multa bona pdet et c. Terciū malū qsi terci⁹ ann⁹ est ɔsciē penalitas. De quo Aug. Dñe dixisti et ita est q ois inordinat⁹ anim⁹ sibijpsi est pena. s. pper remorsum ɔsciētie. Sapiētie. iiij. Venient in cogitatōe petōꝝ suorum timidi. Sene. Nihil ita timidū facit animū sicut rephēsibilis ɔsciētia ppť peccatum. Quartū malū quasi quartus ann⁹ est status piculositatis. Johelis. ij. Quis scit si cōvertat et ignoscat de⁹. Nam peccator

habet se sicut piscis q̄ intrat hamū p se. exire aūt p se nō pt. sic peccator a se ipo sine gre dei auxilio nō pt penitere De quo Aug. in li. de pn̄ia. Uere penitere nō est hois sed dei grē. Ideo scribit̄ Osee. xiij. Perditio tua ex te. saluatio aūt ex me. Idcirco hunc piculosum statū debem⁹ cauere. Eccli. xxi. Quasi a facie colubri fuge peccata. Nō Eccli. iij. Qui amat piculū pibit in illo. Quintū malū q̄si quītus annus est aīe captiuitas Prouerbioꝝ. v. Iniq̄tates sue capiūt impiū ꝛ funibꝫ pctōꝝ suoꝝ q̄sq; ɔstringit̄. Et hijs funibꝫ ducet te ī carcerē infernalem. Athanasi⁹. Qui mala egerūt ibūt ī ignē et̄nū. Sextū malū quasi sextus ann⁹ est aīe mortalitas. qꝛ mors aīe seq̄t̄ istā captiuitatem. Ezech. xviij. Anima q̄ peccauerit ipsa morietur. Sap̄. xvi. Hō p maliciā occidit aīmā suā. licet corp⁹ viuit tn̄ aīa mortua ē corā deo. Aug⁹. Uita aīe de⁹ ē. ꝛ q̄ se separat ab eo mortu⁹ ē. Sic est oīs pctor ī mortali. Isa. lix. Iniq̄tates vr̄e diuiserūt inter vos ꝛ deū. Et p ɔseq̄ns tradūt aiaz ī mortē. Rō Ro. vi. Stipēdia pcti mors ē. Septimū malū q̄si septim⁹ ann⁹ ē damnatōis eterna litas. ps. v. Odisti omnes q̄ opant̄ iniq̄tatē pdes oēs q̄ loquūt̄ mēdaciū. Glo. si nō penitentiā egerint. Lu. xiij. Nisi penitētiaz egeritis oēs simul pibitis. Mat. vij. Ois arbor q̄ nō facit fruct⁹ bonos excidet̄ ꝛ ī ignē mittet̄. Ideo Ezech. xx. Recordami scelerū vr̄oꝝ. i. damna sceleꝝ. et displicebitꝭ vobis in ɔspectu vr̄o. qꝛ herodes. i. diabol⁹ q̄rit occidere pueꝝ. i. puritatē aīe si nō recordatus fuerꝭ peccati dāna. ¶ Dixi scđo subiungit̄ tyrānica psecutio dicēs. Herodes iratus ꝛc. mittēs occidit oēs pueros q̄ erāt in bethleem. Chris. ome. ix. sup Math. inuehit̄ cōtra eū dicens. Cur iratus es herodes illusus a magis. nō cognoscis quoniaz diuinus erat part⁹. nōne tu principes sacerdotū vocasti. nonne scribas cōgregāsti. nōne illi tibi pphetā induxerūt hoc antiquit⁹ pdicantē. nōne vidisti vetera nouis ɔsonantia. s. gentilis plebs ꝛ iudaica. Nōne audiuisti qꝛ hijs mōstrauit stella. illos vō ammonuit appartitio āgelica ꝛ lux celica. Nō ne deuicti tus es studium barbaroꝝ. nonne ammiratus es p̄sentiā eoꝝ. nonne ex hijs omnibꝫ reputare debuisti hec oīa nō esse deceptōis sed diuine ɔ̄tutis. putas te illū pdere quē deus pducit. O herodes nō vis eum regnare in iudea. velis nolis regnabit in celo et in terra. hec ille ¶ ☧ ~ Sūt pleriq; q̄ dicūt herodē pessime egisse in occisiōe pueroꝝ vt verū est. attamē sunt sex genera parētū qui occidūt pueros suos. ¶ Primi sunt q̄ scienter rei sunt q̄ pueri ī vtero matris sine baptismo decedūt. et hoc est graue homicidiū. qꝛ ibi corpus et aīa occidit̄. Aug̃. Mai⁹ est damnū in amissiōe vni⁹ aīe q̄ꝫ corpoꝝ mille. g̃ mr̄ q̄ est p̄gnās sollicitudinē dꝫ hr̄e de illo thesauro quē portat ī vtero ne fiat occasio damnatiōis illi⁹ pueri. Silr̄ viri debent parcere mulieribꝫ p̄gnantibus nec eas terrere nec turbare nec ɔ̄berare. imo sibi ip̄i subtrahere in comedendo ꝛ bibendo ꝛ impartiri suis mulieribꝫ p̄gnātibꝫ ꝛ eis fauere. exēplo marie que tribꝫ mēsibus seruiuit Elisabeth. Sed heu aliq̄ pcutiūt p̄gnantes: calcant: trudūt. ip̄is maledicunt. ꝛ sic rei erunt in pueris. Silr̄ peccant ille mulieres que se sup hoc remittunt q̄ p̄gnātes sunt. et scienter maritos suos offendūt. Silr̄ graue peccāt ille antique vetule que aborsum vel sterilitatē pcurāt in aliq̄ muliere vel virgine. Silr̄ iste ancille q̄ eū peccato et scandalo ɔcipiūt. et postea pter verecundiā humanā eos pueros sciēter occidunt. qđ animal irratōnale non faceret. ¶ Secūdi pentes illi qui pueros suos nimis diligūt. Sꝫ d. nō debeo pueꝝ meū diligere. Rn̄det̄. imo debes pueꝝ tuū diligere sed ordinate infra deū. Nam aliqui pueros suos vltra deū diligūt ꝛ habent maiorē cōplacentiā in pueris q̄ꝫ in deo omnipotēti. ꝛ potius vident pueros q̄ꝫ deū. et sic plus pueros q̄ꝫ deum diligūt. eosdē pueros deū suum faciūt. Aug̃. Hoc ab homīe colitur qđ p̄ ceteris diligit̄. Uñ et btūs Hieronim⁹. Quodcūq; vnusquisq; sup deū vl' eq̄liter deo diligit. hoc sibi p deo p̄stituit. Et deus q̄ndoq; ex sua bonitate subtrahit eis illos pueros. vt ip̄i pentes cor suū ecōuerso ad

deū erigāt ⁊ deū diligāt. Et ergo ē vna rō q̄re illi pueri q̄ sunt multū affabiles: prudē tes ⁊ pulcri cito moriunť. q2 parentes cuȝ nimio affectu eos diligūt. ⁊ cū nimia sollicitudine ſm cursum mūdi eos nutriunt. ⁊ intendūt ex ipis facere magnos dños et magnas diuitias ꝯgregare volūt. nō curantes an iuste vel iniuste acquirāt. Et ꝓpter illaȝ sollicitudinē quā habent ad pueros obliuiscunť deum ⁊ seipos. negligūt in salute aiarum ⁊ dānant seipos. Unde Mat. x. Qui amat filiū vel filiā plus q̄ me nō est me dignus. Et filij tales si vixerint et scienter possederint bona male acq̄sita damnanť. et impleť illud Marci. xiij. Tradet pater filiuȝ suum in mortē. ¶ Tercij parentes sūt qui informāt pueros suos in malis. s. chorisare. supbire in vestibꝰ. faciē depingere. crispos crines facere. Et ipi parentes rei erūt omniū peccatoꝝ que ex mala informatōe addiscunt ⁊ postmodū faciūt. Et sic implebiť in parētibus illud Deutero. xxxij. Immolauerūt filios ⁊ filias suas demonibꝰ. s. ꝑ mala documenta. ¶ Quarti parētes sunt qui pueros nō corrigunt cū deliquerūt. cū tamē tenenť. iuxta illud Prouer. xxiij. Noli a puero subtrahere disciplinā. si eñ ꝑcusseris eū virga nō morieť. Tu virga ꝑcutis eum: et animā eius de inferno liberabis. Signāter si filij sunt rebelles et ꝓterui tūc sunt castigandi verberibꝰ. Ecclesiastici. xxx. Non des illis potestatē in iuuentute. curua ceruicem eius ⁊ tunde latera eius cū infans est ne forte induret ⁊ nō credat tibi. et erit tibi dolor anime. sicut Hely. i. Regū. ij. Qō tractās Ruptus Holgot sup libro Sapiētie dic. Hely sacerdos ꝓpter negligentiā castigandi filios damnatus est. De quo et Beda. Hely filios delinquentes ferire noluit. id circo seipm apud deum crudeli damnatōe ꝑcussit. quia cum audiuit archā captā a philisteis ⁊ filios occisos in prelio cecidit retrorsū de sella et expirauit. Ecce q̄ mala dilectio est non corrige filios. imo magis est odium Prouer. xiij. Qui parcit virge odit filium ¶ Quinti parentes sunt q̄ malū exemplum prebent filijs. et ꝑ hoc spūaliter eos occidūt. Aug. Qui in ꝯspectu ꝑuli male viuit quantum in illo est eum a quo attendiť occidit. Pueri eñ illa que vident a parentibꝰ ꝯmuniter imitanť siue bonū siue malū. Si vidēt eos ieiunare. libenter orare. ecclesiā frequētare. misericordiā exercere. deū timere. pacem cū familia tenere imitanť eos. Si autem vidēt eos eccłie ieiunia soluere. festa nō celebrare. raro ecclesiam visitare. ad tabnas ire. audiūt blasphemare: maledicere etiam sequūtur eos. Et ꝑ hijs malis exemplis filij sequētes damnanť ⁊ parentes similiť si nō penitent. Unde Gre. in mora. Tot mortibꝰ q̄s dignꝰ est q̄t exēpla ꝑuitatis ī posteros trāsmittit. ¶ Sexti parentes sunt q̄ res iniustas pueris relinquūt. illi damnāt seipsos filios ⁊ pueros. xiiij. q. vi. Si res reddēda est ⁊ nō redditť. pñia nō agiť sed simulatur. Aug. Si teneš obolū teneris a diabolo. Et quot denarios male acquisitos pueris relinquūt tot gladijs eos trāsfigūt. Et implebiť in eis illud Eccłi. xli. De pr̄e impio q̄runť id ē ꝯquerunť filij. q̄m ꝓpter ipm dati sunt in opprobriū. s. sempiternū. Signanter cuȝ sciētes possidēt. q2 faciens ⁊ ꝯsentiēs eadeȝ pena puniunť. ut habeť in cano. ij. q. i. Notū sit. ⁊. iij. q. iiij. ꝯsanguineoꝝ. q2 scribitur Eccłi. xxi. Stuppa collecta sinagoga peccātium. ¶ B. Exemplū legiť in li. de dono timoris. Fuit quidā vir sctūs cui multa fuerāt reuelata secreta. inter cetera vidit hominē in ima flāmaꝝ ꝯstratū. de cuius ventro arbor alta ꝓcedebat. in cuiꝰ ramis homines suspensi fuerūt. et a flāma ab imo ꝓcedēte diuersime diuersimode ⁊ acerrime torquebanť. Et ille qui in fundo iacebat magis inter alios torquebať. Et cuȝ quereret ille q̄ hoc videbat a ductore suo cuiusmodi esset homo ille q̄ in imo iaceret. ille rñdit. Ille qui ab imo iacet fuit principiū generatōis oīm istoꝝ ⁊ fuit paup. et ꝑ vsuras ⁊ male acquisita ditatus est. Alij sunt q̄ ꝓcesserūt ab eo et torquentur. quia aliqui fuerūt imitatores illiꝰ. aliqui possessores iniuste acquisitorum bonoꝝ. ⁊ sic simul torquenť. ⁊ ſm q̄ fuerunt siles in culpa sunt in cōsimili pena. vt scribitur Mathei. xiij. Colligite zizania

et alligate ea in fasciculos ad cōburēdū.

B Item notandū est q̄ festū innocentū ꝛ aliorꝫ martirū solēniter est pagendū. Et hoc ꝓpter tria. Primo ꝓpter tp̄us. nam ipsi primi martires sunt qui ꝑ xp̄o post ei⁹ natiuitatē martirisati sunt. Nam triplex est martiriū. Primū volūtatis et operis sicut beati Stephani ꝛ laurētij. Secundū volūtatis et nō operis. sicut Johānis euāgeliste ꝛ beati Martini. qui habuerūt voluntatē ꝛ affectū sustinēdi martiriū. Quis nō sunt passi. Terciū est martiriū operis ꝛ nō volūtatis. sicut pueri innocētes et vsum ratiōis nō habentes. qui deū nō loquēdo sed moriēdo et cū sanguine suo cōfessi sunt. Et sic in sanguine suo baptisati sunt. Et ꝓpter illud triplex martiriū illa tria festa sunt immediate post festū natiuitatis instituta. Primo festū sancti Stephani qui est martir volūtate et ope. Post hoc festū sancti Johānis qui fuit martir volūtate et nō ope. Tercio festū innocentū qui fuerūt martires ope et nō voluntate. Nam dicit sanct⁹ Thomas. Deus suppleuit in eis ꝑ gratiā quod defuit in ratiōis efficacia. in eo q̄ ꝓpter christuꝫ passi sunt. Secūdo hoc festū innocentū est cōmendabile ꝓpter numerꝫ. quia tot sūt q̄ numerus corū incertus est. Sed ecclesia ꝑagit numerū corꝫ s̄m visionē quam vidit sctūs Johānes Apocal. xiiij. Uidi agnum supra montē syon stantē. et cū eo. cxliiij. milia habētes nomē ei⁹. ꝛ nomē p̄ris ei⁹ scriptū in frontibꝫ suis. Modo si laus et festuꝫ vnius sancti est laudabile ꝛ acceptū coraꝫ deo. quid tūc laus tot sanctorꝫ innocentum. Et si deus exaudit p̄ces vni⁹ sancti vel hominis vel duorꝫ vel triū in nomie ip̄ius ꝯgregatorū. quid tūc vbi tot sancti sunt simul cōgregati. Etiā si honorand⁹ est sctūs vnus. nōne tunc tot milia sanctorꝫ sunt venerādi. Tercio ꝓpter locū. quia in bethleem occisi sunt. et in omnibꝫ finibꝫ eius in q̄bus xp̄us quesitus est ꝛ fugit. ꝛ b̄tissima mater eius ꝛ Joseph in exilio positi sunt cū puero ih̄ū ī tam tenera etate ꝛc̄.

In octaua natiuitatis dn̄i.
Sermo XXXI.

At vbi venit plenitudo tp̄is misit de⁹ filiū suū factū ex mł̄iere factū sub lege ut eos q̄ sub lege erāt redimeret vt adoptōem filiorꝫ dei recipem⁹. scribit ad Gala. iiij. c. ꝛ lectū est dn̄ico die ꝑ epl̄ari officio. Jn verbis p̄missis tria innuunt. Prīo mittētꝫ benignitas mi̇̄ssatōis. Scd̄o missi ꝯgruitas legatōis. Tercio missiōis vtilitas fructificatōis. Primū ibi. misit de⁹. scd̄ꝫ ibi. misit filiū suū. terciū ibi. factū ex mł̄iere: factū sub lege vt eos q̄ sub lege erant redimeret. De primo dicit. At vbi venit plenitudo tēpis.

C Jn hijs v̄bis ꝓpositis destruit ap̄ls ꝛ eradicat triplicē errorē. Prīo iudeorꝫ assertentiū nōdū xp̄m venisse. ibi. At vbi veīt plenitudo tp̄is. De hoc vide sup̄ in p̄ria hebdomada aduētus quō erant iudei vt ceci. Scd̄o eradicat vesaniā hereticorꝫ dogmatisantiū xp̄m corpus fantasticū habuisse et nihil traxisse de virgine. ibi. factū ex muliere. Tercio manicheorꝫ dicentiū veterē legē a deo nō esse. ibi. factū sub lege

D De primo nota q̄ tp̄us incarnatiōis d̄r tēpus plenitudinis. et hoc ꝓpter triplicē repletionem. Prima est repletio vteri v̄ginal̄. Luce. i. Aue gratia plena ꝛc̄. Ecce ꝯcipies in vtero ꝛ paries filiū. Scd̄a ē repletio mētium fideliū. Act. ij. Repleti sunt oēs sp̄ūsācto. Tercia ē repletio veterꝫ legꝫ. Math. v. Nō veni soluere legē sꝫ adīplere. Prīa repletio fuit cā scd̄e. q̄ꝛ nisi venter v̄gis repletus fuisset filio dei corda fideliū n̄ essent repleta sp̄ūsctō. Scd̄a repletio fuit cā tercie. q̄ꝛ repletio mētꝫ facit impletōēꝫ legꝫ. Aug. Jō gr̄a sp̄ūscti dat̄ ut lex impleat̄. ut ec̄ hr̄i cano. de ꝯse. di. iiij. gratia. Sine sp̄ūsancti gr̄a nō possumus implere dei mādata. Idcirco inq̄t Aug⁹ de sp̄ū et lr̄a. Lex data est vt gr̄a q̄rat̄. gr̄a v̄o data ē ut lex īpleret̄.

E Idcirco tp̄s gr̄e d̄r plenitudo tp̄is ꝓpter q̄nqꝫ causas. Prīo ꝓpter caritismatū largissimā effusiōēꝫ. de q̄ Johel̄. ij. Effundaꝫ de spiritu meo supꝫ oēm carnē. Eze. xxxiiij. Deducā ymbrē in tp̄e suo ꝛ pluuie benedictōis erunt. i. bonorū spiritualiū abundātie

Unde tpus grē ꝯpaꝛ autūno. nam sic q̄ in hieme germināt ⁊ in vere pullulāt: ⁊ i estate maturanꝛ. in autūno colliguntꝛ. sic q̄ ante legē iustis germinauerūt ⁊ i lege pullulauerūt. ⁊ sub ꝓphetis ad maturitatē ꝑuenerūt. tpe grē oīa in xp̄o colligūꝛ. Amb. Xp̄s oīa nobis est. si sitis fons est. si esuris panis est si infirmaris medicꝰ est. si mortē times vita est. si sapiam desideras i ip̄o oēs thesauri sapiētie et sciētie sunt abscōditi. Iohā. i. De plenitudine eiꝰ oēs accepimꝰ. ¶ Secūdo ōr plenitudo tpis ꝓpter figuraꝝ adimpletōem. q꞉ ꝑcedēs tpus vacuū fuerat cōtinēs figuras. i. Chor. x. Oīa in figura ꝯtingebant illis. nūc aūt ꝟitate adimpleta. Iohā. i. Grā ⁊ ꝟitas ꝑ ihm̄ xp̄m facta ē. Tercio ꝓpter ꝓmissoꝝ solutōem. q̄cūq꞉ eīm i veteri lege sunt ꝓmissa oīa in xp̄o sunt impleta. Uñ aplūs Col. ij. In ip̄o inhabitat oīs plenitudo diuinitatis corpal'r. ⁊ estis i illo repleti. s. oīm grā ⁊ oīm ꝓmissiōe facta Quarto ꝓpter rōnalis creature ꝑfectōeȝ. Unde Eph. i. Proposuit in eo .i. filio in dispensatōe plenitudīs tēpoꝝ .i. tpe grē instaurare oīa in xp̄o q̄ in celis ⁊ q̄ in terris sunt. i. angelos et hoīes. q꞉ dum hoiem reducit in grām in eo supplet ruinam angeloꝝ. p̄s. cix. Iudicabit i natōibꝫ implebit ruinaꝛ. Quinto ꝓpter descripti tpis ꝯpletōȝ. De q̄ dan. ix. Septuagīta hebdomade abbreuiate. i. registrate sunt sup ꝑplm meū. ⁊ sup vrbem tuā sctām. e t ꝯsummeꝛ ꝑuaricatio ⁊ finem accipiet peccatū. ⁊ deleaꝛ iniquitas ⁊ adducaꝛ iusticia sempiterna. ⁊ vngaꝛ sctūs sanctorum. Ibi dicit Nyco. de lyra. hebdomada nō capiꝛ ꝑ septē diebꝫ sed ꝓ septē ānis Leui. xxv. Numerabis septē hebdomadaꝛ vij. annoꝝ. Et faciūt. lxx. hebdomade annorum. cccc. et nonaginta annos. multiplicando. lxx. ꝑ septeȝ. Et inceperūt isti anni a. xx. anno regni Arthaxersis qui dedit licentiaȝ Neemie reedificādi ciuitatē hierl'm. ⁊ terminanꝛ iiij. anno pꝰ xp̄i passiōem. ⁊ sic tēpus impletū est. ¶ F. Sȝ d. q̄re tādiu xp̄s distulit incarnari. Rñdeꝛ ꝓpter sex causas. q̄ te supra in prima hebdomada aduentꝰ ser. iij. Tūc subditur mittētis benignitas. ibi.

Misit deus filiū suū. Nota ꝙ nomē deꝰ aliq̄n significat naturā ⁊ supponit ꝓ eadeȝ vt cū dr̄. deus est eternus. vel deꝰ creauit oīa Aliq̄n significat naturā et supponit ꝓ ꝑsona. vt cū adiūgiꝛ ei actus ꝑsonalis. vt cum diciꝛ. deus generat. vel deꝰ generaꝛ vl' huiusmodi. Hic ꝟo significat naturā ⁊ supponit ꝓ ꝑsona p̄ris. ex ꝙ ꝙ dicit misit filium. Eiꝰ est filiū mittere cuiꝰ est filiū generare. scȝ soliꝰ patris. Dicit eīm mḡr in. iij. dist. i. Filij dei missio est ip̄a incarnatio. eo ei missus est ꝙ in forma hoīs visibilis apparuit. O q̄ꝫ magna benignitas ⁊ mīsatio attēdiꝛ in incarnatōe. Iohelis. ij. Cōuertimini ad dn̄m deū vr̄m q̄ benignꝰ ⁊ mīsicors est. in eo ꝙ filiū misit vt nos in filio patri recōciliaret. ad Ro. v. Cū inimici essemꝰ recōciliati sumus ꝑ sanguinē filij eius. De quo etiā ad Ephe. ij. Deus qui diues est in misericordia ꝓpter nimiā mīsc'diam qua dilexit nos cū essemꝰ mortui viuificauit nos i xp̄o. i. Chor. xv. Sicut i adā oēs moriuntur ita ⁊ i xp̄o oēs viuificabunꝛ. O mag̃ charitas. Ioh. iij. Sic deꝰ dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitū daret. nō angelū. nō ꝓphetā sed filiū. Dicit Symon de cassia. Sic dilexit deus p̄r hoiem creatū vt daret filium suum īcarnatū. sic deꝰ ꝓ hoīe. filiꝰ ꝓ seruo datus est in redēptōem. Ro. viij. Proprio filio suo nō pepcit: sed ꝓ nobis oībꝫ tradidit illū. Ubi exclamat Gre. O inestimabil' dilectio charitatis vt seruū redimeres filiuȝ tradidisti. ecce i mittēte notaꝛ liberalissima benignitas ⁊ miseratio. ¶ G. Dixi secūdo tagiꝛ missi ꝯgruitas legatōis. cū dr̄ filiū Nota ꝯgruū fuit mittere filiū ad incarnādū ⁊ nō aliā ꝑsonā. Hec ꝯgruitas onditur ex tribꝫ. Prīo ex ꝑte p̄ris mittentꝭ. Scd̄o ex ꝑte filij venientis. Tercio ex ꝑte hoīs indigentis. Primo ex ꝑte p̄ris mittētis duplici rōe. Prīo rōe ꝑtine manifestatōnis. q꞉ eīm filius est ꝟbū p̄ris. sic ꝓcedit ab ip̄o vt pater se manifestat ꝑ ip̄um. et ideo sicut ad expssionem intentōnis et ꝯceptōis mētalis verbuȝ intelligibile copulaꝛ voci sensibili. sic ad paterne maiestatis expssionē ꝯgruuȝ fuit vt filius qui est verbum p̄ris vniretur

carni humane. p quod se pr manifestaret. vt deus pr que se in enigmate insinuauerat per oracula prophetarum. in fine tempor se manifestaret p filium et proprium verbum. Hoc est quod d. apostolus ad Heb. i. Multifarie multisque modis olim deus loquens patribus in prophetis. nouissime diebus istis locutus est nobis in filio suo. Hoc etiam dicit filius patri. Joh. xvij. Pr manifestaui nomen tuum hominibus quos dedisti michi etc. Pr clarifica filium tuum ut filius tuus clarificet te. Ex quo igitur opus incarnationis erat ad manifestationem diuinitatis. ideo magis congruum erat vt illa persona carnem assumeret. vt dicit mgr in iij. di. i. que procedit a patre et que est ab alio quam que est a nullo. Procedit enim a patre per modum verbi expressi. Joh. i. Verbum erat apud deum et deus erat verbum. Et hoc verbum caro factum est. Secundo congruit ratione paterne cooperationis. quia omnia operatur pater per filium. Joha. i. Omnia per ipsum facta sunt. Ideo omnia quecunque pr facit hec et filius. Joha. v. similiter facit. vt dicit Aug. in li. de trinitate. et mgr in iij. di. i. Opera trinitatis sunt indiuisa. Et sic ipsam incarnationem licet tota trinitas est operata. tamen solus filius carnem assumpsit Et congruum fuit vt omnia repararentur per verbum incarnatum. sicut deus pater per verbum increatum omnia creauit. Ephe. i. Proposuit omnia in christo restaurare. Et ideo dicit Joh. v. Opera que dedit michi pr meus ut faciam ipsa testimonium perhibent de me quia pr misit me. Ex quo igitur opus incarnationis erat ad reparationem operum diuinorum. congrue ergo ille incarnatus est et missus per quem omnia sunt producta. Secundo congruum fuit ex parte filij venientis. Illa congruitas in ipso ostenditur duplici ratione. Primo ratione expresse similationis quia enim filius est expressa patris imago. ut scribitur Sap. vij. Candor est lucis eterne. et Col. i. Qui est imago dei inuisibilis primogenitus. congruum erat ut per ipsum humanitatis assumptio fieret. vt quia homo assumptibilis erat ratione dignitatis imaginis per quam assimilatur deo. sicut scribitur Gen. i. Fecit deus hominem ad imaginem suam. decens erat ut magis per illam personam assumeretur humanitas et vniretur deo que est expressa patris imago. ut imago creata que est homo vniretur deo per imaginem increatam que est filius. Hoc videtur dicere apostolus ad Ro. viij.

Quos predestinauit conformes fieri imaginis filij sui. s. per memoriam intelligentiam et voluntatem. Ex quo igitur opus incarnationis ad hoc erat vt vniretur homo deo qui erat imago dei creata congruum erat vt ille carnem assumeret qui est imago patris increata. s. filius. Secundo ratione eterne generationis. quia ipse filius est a patre eternaliter genitus. Ps. ij. Ego hodie genui te. i. ab eterno. Congruum igitur erat vt ille idem qui erat eternaliter genitus a patre ipse in tempore nasceretur. iuxta illud Isa. ix. Paruulus natus est nobis. scilicet temporaliter. et filius datus est nobis. s. qui natus est eternaliter. et Lu. i. Et filius altissimi vocabitur Mat. xxvij. Vere filius dei erat iste. Propter hoc dicit Aug. Filius dei non quesiuit nisi matrem in terris. quia illum habebat. s. patrem in celis. Item ne duo filij essent in trinitate beata. si vnus generaretur ex patre. alius ex matre. ideo magis decuit filium incarnari et in carnem mitti Dicit enim mgr in iij. sententiarum. di. i. Si enim pater in carnem venisset ab alio esse putaretur. Si enim spiritussanctus incarnatus fuisset alius filius putaretur ab alio esse. ideo spiritussanctus incarnatus non est. ut ille qui erat in diuinitate dei filius fieret in humanitate virginis filius. Non ergo pr nec spiritussanctus carnem induit ne alius esset in diuinitate filius et alius in humanitate. et ne idem esset pr et filius si deus pater de homine nasceretur. Cum igitur opus incarnationis ad hoc erat vt deus nasceretur ex homine congruum fuit ut ille ex homine nasceretur in tempore qui ex patre natus erat ante tempora. et ideo filius missus est. Tercio ex parte hominis indigentis ostenditur maior congruitas remedij in filio duplici ratione. Primo ratione primarie transgressionis. quia dicit sanctus Tho. parte iij. q. iij. ar. v. Peccatum primorum parentum erat de appetitu sciencie et sapientie dei. volentes fore sicut dij: scientes bonum et malum. Modo sapientia attribuitur filio. i. Chor. i. Dei virtus est et sapientia. ideo solus filius humanam naturam assumpsit ordine congruo. Ideo potuit dicere illud Jone. i. Propter me orta est tempestas. mittite me in mare. i. in mundum. Ideo dicitur ad Ro. viij. Proprio filio suo non pepercit deus. Ex quo opus incarnationis erat ad hoc ut lapsus hominis expiaretur. congrue filius missus est. cum delictum fuit ex appetitu sapientie que

attribuit filio. etiā expiatio hui9 peccati debebat fore ꝑ mediatoꝝ supplicatōem ⁊ obedientiā. Et magis ꝯgruebat filio supplicare patri ⁊ obedire. iō ꝯuenienter fili9 missus est. Scđo rōe plenarie gratificatōis. q2 enī fm rectū ordinē infima ꝑ media reducūt ad sūma. cū opus incarnatōis ad hō ordinat̄ ut q̄ eramus sui efficeremꝰ liberi. fm illō Joh. i. Dedit eis ptātem filios dei fieri. ꝯgruū fuit vt ab illo liberaremꝰ a suitute pcti ⁊ efficeremur filij ꝑ grām q̄ erat fili9 ꝑ naturā. Johannis. viij. Si filius vos liberauerit veri liberi eritis. Aug. Ut hō ex deo nasceretur prio ex hoīe natus ē de9. Cū enī essem9 extranei ꝯgruū fuit ut in hereditatē introduceremur ꝑ filiū. De q̄ apls Col. i. Trāstulit in regnū filij dilectōis sue in q̄ hēm9 redemptōem ⁊ remissiōem pctoꝝ. ¶ Dixi tercio innuit̄ missiōis vtilitas fructificatōnis cū subdit. factū ex muliere factū sub lege. vt eos q̄ sub lege erāt redimeret. Fuit enī ista missio fructuosissima. q2 missus est ad nos dei fili9 ut nobis opa peccati ⁊ diaboli dissiparet. ut dicit Johes i canonica. i. Johā. iij. In hō apparuit dei fili9 vt dissoluat opa dyaboli. ¶ H ¶ Pctm aūt qđ introductū ē diabolo suggerēte octo intulit dāna q̄ ꝑ dei filiū reparant̄. Prio vulnerauit integritatē nature. Scđo priuauit viuacitatē gratie. Tercio elōgauit felicitatē glie. Quarto ꝓcurauit atrocitatē pene. Quinto debilitauit facultatem potētie. Sexto obnubilauit claritatē intelligētie. Septio augmentauit ꝑuitatē ꝯcupiscētie. Octauo generauit ariditatē malicie. Sed ꝯ omnia ista dei filius missus est vt dissolueret opa pcti: ⁊ hoīem redimeret ab omnibꝫ hijs malis. ¶ Prio dixi peccatū vulnerauit integritatē nature Luc. x. Hō q̄dam. i. gen9 hūanū descendit ab hierl'm i hiericho. i. de statu iusticie in statū culpe. ⁊ incidit in latrōes. i. in man9 diaboli. plagis impositis vulnerauit eū semiuiuo relicto. sed venit sacerdos viso illo ꝑtereijt. Silr et leuita vidit eū et ptrāsijt. quia nullus nec in lege nature nec scripture erat q̄ vulnera anie sanare poterat. nisi samaritanus. i. xp̄us aīe nr̄e custos: appropinquās in sua bn̄dicta incarnatōne alligauit vulnera ꝑ suā doctrinā. et infudit oleū mīsicordie ⁊ vinū iusticie. et imposuit in iumentū suū. i. corp9 suū. i. Pe. ij. Tulit peccata nr̄a in corpore suo sup lignū Ipe curauit vulnera aīe ⁊ repauit integritatē nature egrotantis ꝑ medicinā passionis sue. Isaie. liij. Uere languores nostros ipe tulit: ⁊ peccata nr̄a ipse portauit. cuius liuore sanati sumus. Ꝺ quo ps. cvi. Misit verbū suum ⁊ sanauit eos. ⁊ Sap. xvi. Neqꝫ herba neqꝫ malagma sanauit eos. sed tu9 dn̄e sermo qui sanat omnia ps. cij. Qui sanat omnes infirmitates tuas ¶ Secūdo peccatū priuauit viuacitatē grē ⁊ induxit morte ꝫ anime. ad Roma. vi. Stipendia peccati mors ē. Jac. i. Pctm cū ꝯsummatū fuerit generat mortē. Sap. xvi. Hō ꝑ maliciā occidit aīam suā. Et sic oēs eramus mortui in aīa ꝑ peccatū Ade. De quo ad Ro. v. Per vnū hoiem intrauit pctm in mundū. ⁊ ꝑ peccatū mors. ⁊ ita in oēs homines mors ptrāsijt. Sed cōtra hoc missus est dei fili9 in incarnatōe vt restitueret vitā grē. De quo. i. Johā. iiij. In hō apparuit charitas dei qm̄ filiū suū misit i hunc mundū vt viuamus ꝑ eum. Hec est vita gratie quā ꝑ xp̄m accepimus. sic̄ ipse dixit Johā. x. Ego veni ut vitā habeant et abūdantius habeāt. habeāt. s. hic in grā. et abundantius in glia. Johā. iij. Misit deus filiū suū in mundū ut saluetur mund9 ꝑ ipꝫ Lu. ix. Nō venit filius homīs animas ꝑdere sed saluare ¶ Tercio peccatū elongauit felicitatē glorie. In figura illius parētes nostri eiecti sunt postq̄ꝫ peccauerunt de paradiso. Genesis. iij. Eiecit deus hominē de paradiso voluptatis. et collocauit ante paradisum Cherubin. scilicꝫ angelicam custodiam ad custodiendū eam. scilicꝫ ne homo inde eiectus posset illuc redire. ad designādum ꝙ a paradiso celesti elongatus ac eiectus esset ꝑpter peccatū. Apocal. xxi. Nihil coinquinatū intrabit. Contra hoc missus est filius in incarnatōne ad recuperandum felicitatē glorie. ad Hebre. x. Hn̄tes fiduciā in introitu sctōꝝ in sanguine christi Nā sicut Adā ꝑ peccatū celeste regnū no-

bis clausit. sic xp̄s ꝑ passiōem suā nob̄ aperuit. Isa. xxij. Dabo clauē dom⁹ dauid sup humeꝝ ei⁹. Damas. Crux xp̄i clauis ꝑadisi. Dicit eñ Aug⁹. de victoria xp̄iana. Si bñficiū passiōis abesset nemo ad deū spem habere posset. q2 dicit mgr̄ in. iij. sniaꝝ. dis. xviij. De⁹ creauit ut ꝓpter peccatū homo nō intromitteret̄ in ꝑadisum nisi tāta hūilitas esset in vno hoīe repta que oib̄ hoibus ꝓficere potuisset. sicut tāta supbia ī vno homine fuit q̄ omnib̄ hoib̄ nocuit. Et illa in nullo homie fuit repta nisi in xp̄o ihū dei filio q̄ exinaniuit semetipm formā s̄ui accipiens. ille hūilitate passionis sue celū aperuit qđ supbia ade clausit. De quo mgr̄ in. iij. di. iij. Nec circūcisio nec baptismus aperuit aditū regni celestis. sed hostia salutaris. d̄ q̄ canit ecclesia. O salutaris hostia: q̄ celi pandis ostia. ¶ Quarto peccatū ꝓcurauit attrocitatē pene. nā si nō fuisset culpa nulla fuisset pena. De quo Gre. Si nō adesset iniq̄tas nulla noceret aduersitas. De q̄ et Isi. Si hō innocēter viueret ignis eū nō vreret aqua nō submergeret. nō spinarū aculei nocerent. nec oīa que nocēt mortalib̄ eū impedirent. Sed oīa penalia hñt ortū a culpa. Ad amouēdā igit̄ penā missus ē dei fili⁹ in carnē. sicut enim ꝑ ipm restituit̄ gr̄a. et sic ꝑ ipm tollit̄ pena. Cui⁹ eñ est beatificare i gr̄a. eius est liberare a pena ⁊ a miseria redimere. s. ipi⁹ dei filij in assumpta carne. Jo. viij. Si filius vos liberauerit veri liberi eritis. Nā ꝑ penā passiōis ei⁹ ⁊ effusionē sanguinis liberati ⁊ redempti sum⁹ ab obligatōe pene. i. Petri. i. Nō corruptibilib̄ auro ⁊ argento liberati estis. sed sanguīe agni incōtaminati. Hūc missiōis fructū exponit p̄s. cx. dicēs. Redēptōnem misit dñs ꝑplo suo. i. Joh. iiij. In h̄ est charitas dei in nob̄ qm̄ misit filiū suū in ꝓpiciatōem ꝓ peccatis nr̄is. i. in deletiōem penaꝝ debitaꝝ ꝓ pc̄tis nr̄is. De q̄ et apl's ad Ro. v. Si cū adhuc pctōres essem⁹ xp̄s ꝓ nobis mortu⁹ ē. multo magis nūc iustificati in sanguine ipius salui erimus a pena eterna ꝑ ipm. dic̄ lyra i glo. ¶ Quinto peccatū debilitauit facultatem potētie. q2 de merito culpe debilitata ē potētia ad operādū bonū. ⁊ ad r̄pliandū ꝯtra malū. eo ꝙ aīa elongat̄ ꝑ peccatū a potentia dei vigorātis ⁊ roborātis. ꝓpter qđ d. apl's Ro. vij. Velle adiacet mihi. ꝑficere autē bonū nō inuenio. Jđ missus est dei filius in incarnatōe: vt nos roboraret in r̄pliando et laborādo. Hūc missiōis fructū exprimit p̄s lvi. Misit de celo ⁊ liberauit me. dedit i opprobriū ꝯculcātes me. Per ipm eñ debilitata est ptās diaboli que est ad impugnādū. i. ad Cho. x. Fidelis de⁹ qui nō patiet̄ vos tēptari vltra id qđ potestis. sed facit cū tēptatōe ꝓuentū. i. v̄tutis augmentū. Hiero. Debilis est hostis q̄ nō p̄t vincere nisi volentē. Itē etiā ꝑ ipm dei filiū incarnatū roborata est potētia ⁊ facultas ad bñ oꝑandū. Ipe est de q̄ d2 Isa. xl. q̄ dat lasso v̄tutē ⁊ robur. Sic dedit fortitudinē btō Paulo. de qua dic̄ Phil. iiij. Omīa possum in eo q̄ me ꝯfortat. ¶ Sexto peccatū obnubilauit claritatem intelligētie. Sap. ij. Excecauit eos malicia eoꝝ. s. ꝙ nō ꝯgnoscerēt defectū eoꝝ. Zopho. i. Ambulauerūt vt ceci q2 domino peccauerūt. p̄s. lxxxi. Nescierūt neq̄ intellexerūt. in tenebris ambulāt: Glosa. Nescierūt dñm neq̄ intellexerūt seipsos. Jdeo exclamat Aug̃. sup tales dicēs. Ve cecis oculis qui te eternū lumē nō vident. de tenebris ad tenebras vadūt: ⁊ nesciunt vbi corruūt. Jđ missus est dei filius ī carne ad illuminandū tenebrositatē intelligentie ignorātis. Hoc desiderabat Zacharias p̄r Johis baptiste Lu. i. Illuminare his qui in tenebris ⁊ ī vmbra mortis sedēt. Similiter ⁊ dauid petiuit hūc fructū missiōis: dicens p̄s. xlij. Emitte lucē tuā ⁊ v̄itatē tuā. Hec lux ⁊ v̄itas ē xp̄s qui dicit Joh. viij. Ego sum lux mūdi. ⁊ Johā. xiiij. Ego sum via veritas ⁊ vita. Via inobliquabilis. veritas infallibilis. vita interminabilis. Ipe eñ est lux v̄a illuminans oēm hoīem venientē i hūc mūdū. De q̄ scribit̄ Isa. xlij. Dedi te in lucē gentiū vt apires oculos cecoꝝ. Jdeo dicit Aug⁹. sup Johā. Incarnatio xp̄i est collirīū de quo illuminant̄ ocl'i nr̄i. vt videre possumus maiestatē ꝑ ei⁹ hūanitatē. Nā vt v̄bū caro factū ē medicamētū

nobis factū. vt q͛ de terra excecabamur de
terra sanaremur. Clama igit͛ cū ps. xij. Il
lumina oculos meos ne vnq̄ȝ obdormiā in
morte. Septimo, peccatū augmentauit
prauitatē ꝯcupiē ꝙ ꝓni sumus ad malum
Gene. viij. Sensus et cogitatio hoīs ab
adolescētia ꝓna sunt ad malū. Sȝ vñ orit͛
h͛ nisi ex peccato ꝑ qꝺ̄ natura est corrupta.
Sap. ix. Corpus qꝺ̄ corrūpit͛ aggrauat ani/
mā. Ioō Aug. Sola peccata nocēt nr̄e na
ture. Vñ infirmitas ad bonum, ꝓnitas ad
malū nisi a peccato habȝ ortū. Et de tali cō
cupiscētia mali ꝯquerit͛ aplus ad Ro. vij.
Video aliā legē in mēbris meis repugnā
tē legi mētis mee ⁊ captiuantē me in lege
peccati. Infelix ego hō q̄s me liberabit de
corꝑe mortis huius. Rn̄det gr̄a dei ꝑ ihe
sum xp̄m dn̄m nostrū. Nā ꝑ gratiam xp̄i
ꝯcupiscētia est diminuta. q͛ dū gr̄a mentē
replet q̄ ꝑ ip̄m facta est sensualitatē refre/
nat vt dicit Berñ. de libero arbitrio. Vbi g̃
tia ingredit͛ ꝑtās peccati minuit͛. Hūc mis
sionis fructū petiuit ps. cxliij. Emitte ma
nū tuā de alto eripe me ⁊ libera me de aquis
multis. Aque iste sunt fluctus ꝯcupiscētie
De quo ps. lxviij. Saluū me fac deꝰ q̄m in
trauerūt aque. i. ꝯcupiscētie vsq̄ȝ ad aīaȝ me
am. A quibꝫ liberamur ꝑ gr̄am xp̄i. ut dicit
ap̄ls ad Ro. viij. Deus filiū suū mittens
in similitudinē carnis peccati. ⁊ de peccato
idē hostia, ꝓ peccato damnauit pctm̄ ī carne
idē vicit diabolū ⁊ debilitauit fomitem
Octauo generauit ariditatē malicie. i. in/
durauit hoīem in malicia. sic legit͛ ī Exoꝺ.
vij. c. Induratū est cor pharaōis: nō vult
dimittere p̄plm meū vt sacrificet mihi ⁊c.
Sed ad h͛ missus est dei filius in incarna/
tōne ad exterminandū malicie ariditatem
indurantē. De q̄ ps. xxi. Aruit tanq̄ȝ testa
virtus mea. Sed sicut cera dura liq̄scit ꝑ
ignē. et lutū durū mollescit ꝑ aquā. sic cor/
da hoīm ꝑ maliciā indurata ꝑ ignitā xp̄i ꝑ
dicatōem ⁊ ꝑ gr̄e infusiōem a sue induratī/
onis ꝑtinacia molliunt͛. Hūc fructū missi
onis exprimit ps. cxlvij. Emittet v̄bū suū
⁊ liquefaciet ea. Audita eñ doctrina saluti
fera ⁊ suscepta gr̄a diuina mollescit cor in/
duratū: dum intellectus illuminat͛ ꝑ v̄bū
⁊ affectus inflāmat͛ ꝑ spiritum. De q̄ dicit
Bern̄. sup Cantica. Intrās in me v̄bū eter
num emolliuit cor meū. ⁊ cognoui eiꝰ pre/
sentiā. q͛ cōpressit affectū viciorꝫ. Et quoni
am hec oīa bona fecit xp̄i incarnatio. ideo mo
yses orauit ꝓ eiꝰ aduentu dicēs Exoꝺ. iiij
Obsecro dn̄e mitte quē missurus es ⁊c.

Sermo XXXII. Ad idem.

Si filius ⁊ heres

ꝑ deū. scribit͛ ad Gal. iiij. c. Vbi
q̄ȝ et oīni tp̄e ꝯsuetudo est approba
ta ꝙ filij legitimi hereditatē p̄ris debēt pos/
sidere. licet malicia hoīm ⁊ potentia resistit
aliq̄ñ. tñ deus q̄ñq̄ȝ mirabiliter disponit vt
hereditatē ꝑditā veri heredes recuꝑent
I Vt recitat mgr̄ ī histo. de Cyro rege ꝑ
sarꝫ loq̄ns de Abacuck dicēs: ꝙ Astiages
rex ꝑsarꝫ habuit vnicā filiā de q̄ tale habuit
somniū. ꝙ de genitalibꝫ filie sue oriebat͛ vi
tis que totā occupabat asiam. Et expositū
est sibi a ꝯiectoribꝫ se habiturū nepotē ex fi
lia qui dn̄s esset Asie. et ip̄m deiiceret ꝺ re/
gno. Quod timēs dedit filiā suā militi ple/
beio ne filiꝰ ex ea nasceret͛ nobilis et potēs.
Postea filiā p̄gnantē accuiit. ⁊ filiū ex ea na
tum cuidā pricipi tradidit ad occidendum
Qui misertus tradidit paruulū vni pasto
ri ad exponendū in nemore vt ibi periret vl͛
deuoraret͛ a bestijs. Qui cum exposuissȝ eū
⁊ indicasset vxori que in diebꝫ illis pepere/
rat. supplicauit ei mlr̄ee vt puulū ei deferrȝ
alendū. Cum redisset pastor ad puerꝫ inue/
nit canem ei p̄bentē vbera ⁊ a feris ⁊ ab a/
uibus defendentē. Cūq̄ȝ attulisset ip̄um ad
vxorem allusit ei tanq̄ȝ diu note. ⁊ vocauit
puerꝫ catulū. Qui cū creuit ludēdo cū pue/
ris factus est rex puerorꝫ. ⁊ ꝯtumaces ac i/
obedientes sibi g̃uiter affligebat. Qꝺ̄ g̃ui
ter ferētes pentes eorū v̄bū detulerūt ad
regem de filio pastoris. Quē cū aduocassȝ
rex et argueret eum ꝙ pueros plagassȝ. ille
intrepidus respōdit se vt regē fecisse. Et ad
miratus rex quedā signa sui generis ī eo vi
dens accito pastore secretius v̄itatem rei
agnouit. Verūtamē timor eius de nepote

mitigatus est. existimãs q᷑ v̄bũ ꝯiectoruꝫ in regno puerorꝫ iã ꝯpletũ esset Et eidẽ cui prius ꝯmiserat occidendũ ꝯmisit alendũ. ñ indicans tñ esse nisi pastoris filiũ. et recipiens filiũ illius pricipis secretarij occidit ꝛ dedit patri ad ꝯmedendũ. ex eo q᷑ nõ obedivit v̄bis eius. et post h̄ revelavit ei. Factum est aũt q᷑ Astrages habuit inimicos: ꝛ tradidit exercitũ illi pricipi secretarij sui ad hostes expugnãdos. Ipe enim resedit in media ꝓuincia. Porro ille nõ immemor maleficij regis ꝑsuasit exercitui ut Catulũ regẽ ꝑsidis sibi eligerẽt. ꝛ ꝯgnomiavit eum Cyrum. qδ interp̄tatur heres. q. d. Licꝫ relucterr̃ Astrages. cyrus hic est heres. Quo facto universium regnũ devolutũ est ad euꝫ Et ille fuit qui extraxit iudeos de s̄uitute babilonica dãdo eis licentiã ut possent templũ reedificare. iuxta v̄bũ Hieremie ꝓphete. Spũaliter. Sic nos sub ptãte diaboli positi hereditatẽ celestẽ ꝑdideramus. sed venit vitis v̄a. Johan. xv. q̄ extendit palmites suos vsq᷑ ad mare: ꝛ ꝓpagines vsq᷑ ad terminos orbis terraruꝫ. vt d᷑ p̄s. lxxix Qui inuentus a pastoribꝯ ĩ effrata ꝛ cãpis silue. qui nõ obstãte impedimẽto Astragis id ẽ herodis. licet mãdauit eũ occidi: tñ factus est heres et rex vniuersorꝫ De q̄ Aug. O herodes nõ vis eũ regnare in iudea. nolis velis regnat in celo ꝛ in terra. Et restituit iudeis .i. fidelibꝯ hereditatẽ celestẽ. p̄s cxxvi. Cũ dederit dilectis suis somnũ. ecce hereditas dñi filij merces fructus ventris de q̄ thema. Si filius ꝛ heres ꝑ deũ. In v̄bis ꝓmissis tria innuunt᷑. Primo libtas voluntaria. Scđo dignitas gratuita. tercio imbecillitas hũana. Primũ ibi. Si filiꝰ. In h̄ eñi q᷑ filiatõem dei sub ꝯditõe posuit dedit intelligi q᷑ in hoĩs ptãte est esse vel fieri filiũ dei. Joh. i. Dedit eis ptãtem filios dĩ fieri. Ecce libertas voluntaria. Scđm ibi. filius. Si eñi est honor hoĩem esse filiũ regꝭ terreni. multo plꝰ esse filiũ regis celestꝭ qui est rex regũ ꝛ dñs dñantiũ. Apoc. xix. Nã xp̄us ad h̄ venit in mđm vt nos filios dei faceret ꝛ in filios adoptaret. ad Gala. iiij. Misit deus filiũ suũ in mđm vt nos adoptionem filiorꝫ dei reciꝑemus. Idcirco si non esset alia causa vitãdi peccata. s. vitatio culpe vel adeptio glie. tñ ꝓpter tãti pr̃is reuerentiã deberemꝰ erubescere peccata ꝛ cessare ab illis. Sepe eñi filij ꝓpter honorꝫ ꝛ nobiliũ ꝑentũ reuerẽtiã erubescũt turpia ꝑpetrare. Et h̄ allegat Thobias. ca. ij. Nolite ita loq̄ q᷑ filij sctõꝝ sumus. q. d. Nõ licꝫ: ñ decet tã nobiles tã turpia opari. Ecce dignitas ğtuita. Terciũ ibi ꝑ deũ. q. d. q᷑ situs filij ꝛ heredes nõ habetis a vobis sꝫ a deo ꝑ deum. Jõ p̄s. xv. Tu es q̄ restitues hereditatẽ meã michi. q. d. Nõ habeo a me sed a te Nam ipe dixit Isa. lviij. Ego sustollaꝫ te sup altitudines terre. et cibabo te hereditate pr̃is tui. ij. Chor. iij. Nõ sumꝰ sufficiẽtes cogitare aliq̄d a nobis q̄si ex nobis. sed sufficiẽtia nr̃a ex deo est. Dixi primo ꝓponit voluntariã libertatẽ. dicẽs. si filiꝰ. licet sumꝰ oẽs filij dei creatiõe. Math. xxiij. Unus eñi est pr̃ vr̃ q̄ in celis est. oẽs eñi fratres estis. tamẽ rõe solius creatõis ñ possidebimꝰ hereditatẽ pr̃nã. sed rõe imitatõis doctrine eius ꝛ opatiõis. De q̄ Johã. viij. Si filij abrae estis opa abrae facite. Et dixit. Vos ex pr̃e diabolo estis q᷑ opa patris vr̃i vultis facere. Nã scribit᷑ Mathei. vij. Nõ oĩs q̄ dicit michi dñe dñe intrabit ĩ regnum celorꝫ. sed q̄ facit volũtatẽ pr̃is mei q̄ in celis est hic est q̄ intrabit in regnũ celorꝫ R. Idcirco notandũ. ꝙ quinq᷑ signa cognoscit᷑ quis esse filius dei. Primo ꝑ fidei v̄itatẽ. nã xp̄s desponsauit eccl̃iam ꝑ fidem Osee. ij. Spõsabo te michi ĩ fide. Jõ si filius ecclesie ꝑ fidem etiã filiꝰ dei. Johãnis. i. Quotq̄t aũt receꝑũt eũ dedit eis ptãtem filios dei fieri. e receꝑũt eũ. s. ꝑ fidẽ. Aug. Impossibile est sine fide ad numerꝫ filiorꝫ dei ꝑtingere. Et sic oẽs ĩfideles. iudei: gẽtiles et heretici excludunt᷑ ab hereditate paterna. Isa. vij. Si nõ credetis ñ ꝑmanebitis. Sed soli fideles xp̄iani sunt v̄e filij dĩ Gala. iij. Omnes filij dei estis ꝑ fidem in xp̄o ihũ. Scđo ꝑ mẽtis puritatẽ. de q̄ Leuitici. xi. ꝛ habet᷑ etiã. ij. Chor. vi. Immundũ ne tetigeritis ꝛ ero vobis in pr̃em. ꝛ vos eritis michi in filios. Nam deus pater est

speculū sine macula .et sic vult ꝛ filios esse sine macula. Leui.xi. Sācti estote qm̄ ego sanctus sum .i .puri ac mūdi a pc̄to mortali qꝛ scribit̄ .i. Job.iij. Ois q̄ natus est ex deo nō peccat. Tercio ꝑ vite humilitatē .figuratur Math.iij. dn̄o humiliato in baptismo sub manibꝫ Johānis baptiste audita ē vox pr̄ris. Hic est filius meꝰ dilectꝰ. Nam licꝫ oēs virtutes deo placēt. maxie tn̄ hūilitas Ideo singulariter eā ꝑposuit in exēplo dei filius dicēs Mat.xi. Discite a me qꝛ mitꝭ sū ꝛ hūilis corde. Bern̄. Si vis cape dei hereditatē recipe prius eiꝰ humilitatē. qꝛ ipse dixit Mat.xviij. Nisi effciami sicut puuli nō intrabitis in regnū dei. Quarto ꝑ pacis trāquillitatē Mat.v. Beati pacifici qm̄ filij dei vocabunt̄. Glo. Si pacifici sunt filij dei tūc rācorosi ꝛ discordes sunt filij diaboli. Ideo docet apl's ad Ro.xij. Quantū in vobis est cū oībꝫ hoībꝫ pacē hn̄tes.ij. Chorin.xiij. Habete pacē ꝛ deꝰ pacis ꝛ dilectōis erit vobiscū. Quinto ꝑ pietatem. Eccli.iiij. Pupillis esto mi̾sicors et eris velut altissimi filius.i. Thi. iiij. Pietas ad oīa vtilis est maxime ad ꝓmissiōem vite eterne. Ideo Isa.lviij. Frange esurientī panē tuū ꝛ egenos vagosq̄ꝫ induc in domū tuā ꝛ cibabo te hereditate pr̄is tui. Idcirco docet Luce .vi. Estote mi̾sicordes sic pr̄ vr̄ celestis misericors ē. Sexto in passiōis acerbitate .apl's ad Hebre.xij. Flagellat omnē filiū quē diligit. Est em̄ signū ꝙ sunt filij dei a deo passionibꝫ expositi. Eccl.xxx. Qui diligit filiuꝫ assiduat ei flagella. De alijs vero nil paticiibus dixit apl's ad Hebre.xij. Si extra disciplinā estis cuiꝰ filij estis. adulteri ñ dei. quis em̄ filius quē nō corripit pr̄.q.d. nullus. Ideo ꝓuer.iij. Quē dn̄s diligit corripit. et q̄si pr̄ in filio ꝯplacet sibi. Ideo Greḡ. Si exceptus es a passiōibꝫ flagellorū ñ eris heres i regno celoꝝ. Ideo dic̄ Bern̄. Nullum testimoniū credibiliꝰ in hac vita ꝙ hō sit regni heres q̄ꝫ ꝙ ꝯsiderat ꝓphetā. Corripiet me iustus in mi̾sicordia ꝛc̄. ¶ M ~ Dixi scd̄o subiūgit gratuitā dignitatē. ibi. ꝛ heres. Pro q̄ sciendū ꝙ inuenit̄ i scripturis q̄druplex hereditas. Prīa grē spiritual' Scd̄a opulentie tpal'. Tercia angustie gehēnalis. Quarta glīe eternalis. ¶ Prīa dixi est hereditas grē spiritualis .illa ē fructuosa. et iō custodiēda ꝛ nō ꝑuipēdēda. figurat̄.iij. Regū.xxi. dixit Naboth ad achab. Propicius sit michi dn̄s ne dem hereditatē patrū meoꝝ tibi .qꝛ scribit̄.i. Petri .iij. In h' vocati estis ut bn̄dictōem hereditate possideatis. Hec hereditas est pignus hereditatis pēne. ut bꝫ Eph'.i. Signati estis spiritu ꝓmissiōis sancto q̄ est pignus hereditatis vr̄e. Iō nō debemꝰ vēdere sic esau primogenita sua ꝓ lēticula.i. delectatōe peccati. Treno.i. Dederūt queq̄ꝫ p̄ciosa ꝓ cibo ad refocillandā aīam ꝛc̄. ¶ Scd̄a ē hereditas opulētie tpalis q̄ ꝯsistit in possessionibꝫ bonoꝝ tpaliū. vineaꝝ. domoꝝ: agrorū ꝛ hmōi. De quibꝫ Job.xlij. Dedit eis scꝫ filiabꝫ hereditatē inter fratres eoꝝ.

¶ N ~ Ista hereditas nō multū est pensanda multiꝭ de causis. Prīo qꝛ pacē inficit. Nā sic canes rixant̄ ad inuicē ꝓ osse carniū. sic fratres ꝛ amici ꝓ diuisiōe hereditatum. ut habet̄ Luc.xij. vbi dixit q̄dam de turba ad ihm̄. Mgr̄ dic fratri meo vt diuidat mecū hereditatē. Rn̄dit ihūs. qs me ꝯstituit iudicē sup vos. Immo rixant̄ etiā aliq̄n fratres iudicialiter ꝓ hereditate. Iō subdit dn̄s ibidem. Cauete et videte ab omi auaricia. qꝛ nō in abūdantia cuiusq̄ꝫ vita est ex hijs que possidꝫ. Scd̄o qꝛ cito deficit. Eccli.xli. Filioꝝ peccatoꝝ .i. diuitū q̄ vix sine pc̄to sunt periet hereditas. Tercio qꝛ dolore afficit. qꝛ cū labore acquirit̄ .cū dolore amittit̄ .sic aranea cū labore opat̄ telā cū dolore ꝑdit. Isa.xvij. Ablata est messis in die hereditatis ꝛ dolebit grauiter aranea. Aranea enim q̄ntūcūq̄ꝫ remota a tela sua sentit ꝛ dolꝫ cū rapit̄. Sic auarꝰ q̄ntūcūq̄ꝫ a tpalibꝫ suis remotus corpaliter sentit cū audit eoꝝ ꝑiculum ꝛ grauat̄ in corde. ꝛ turbat̄ signāter cū ab eis ꝑ mortē separ̄. Eccli.xli. O mors q̄ꝫ amara est memoria tua homi iniusto ꝛ h̄nti pacē. Quarto sepe damnū efficit ꝙ hereditas terrestris aufert celestē . de q̄ Prouer. xx. Hereditas ad quā festinat̄ in pricipio i nouissimo bn̄dictōe carebit. scꝫ illa. Venite

bñdicti patris mei. imo aliqñ est in testimonium et cumulum damnationis Hiere. xij. Facta est michi hereditas mea quasi leo in silua. dedit contra me vocem. Jac. v. Agite nunc diuites plorate et vlulate in miserijs vestris. aurum et argentum vestrum eruginauit. et erugo eorum in testimonium vobis erit. thesaurizastis vobis iram in nouissimis diebus. ¶ Tercia hereditas est angustie gehennalis. i. pena eterna quam mali hereditarie possidebunt. Eccli. xx. Potior est fur quam assiduitas viri mendacis. perditionem autem ambo hereditabunt. i. damnationem. Zachar. v. Omnis fur iudicabitur. i. condemnabitur. Mendax etiam dicitur falsus xpianus: quia quod in baptismo promittit transgreditur postea per peccatum. Ps. xvij. Filij alieni mentiti sunt michi. filij alieni inueterati sunt et claudicauerunt a semitis suis. Eccli. vi. Improperium et contumeliam malus hereditabit. Ibi erit improperium de bono amisso. et contumelia de malo commisso hec est hereditas damnatorum. ¶ Quarta est hereditas glorie eternalis. i. in vita eterna. Ps. xv. Dominus pars hereditatis mee. i. portio mea hereditaria. secundum Glo. q. d. Eligunt cupidi diuitias. voluptuosi delicias. pompatici dignitates quibus fruantur. pars autem mea deus est in eternum. Ps. lxxij. ¶ P. Hec hereditas est appetenda pluribus de causis. Prima est quia delectabilis est et iocunda. Eccli. xxiiij. Spiritus meus super mel dulcis: et hereditas mea super mel et fauum. i. super omne quod delectari potest quia oculus non vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit que preparauit deus diligentibus se. Isa. lxiiij. Bern. Tanta est leticia in hereditate eterna. in comparatione cuius omnis iocunditas meror. omnis suauitas dolor. omnis dulcedo acerbitas. omnis decor horribilitas. Secunda est. quia fertilis et fecunda. quia ibi nichil deficiet. Aug. de ciui. dei. Ibi nullum latebit bonum. nullum aderit malum. Chris. super Mat. Maius erit sanctorum premium quam eorum desiderium. Ideo apls. ad Ephe. i. Sciatis que sunt diuitie glorie hereditatis eius. Illas etiam describit Bern. dicens. Premia celestia sunt tam magna quod non possunt mensurari. tam multa quod non possunt numerari. tam copiosa quod non possunt terminari. tam preciosa quod non possunt estimari. Ideo dicit Gre. viij. mora. Si consideramus que promittuntur in celis vilescunt omnia que sunt in terris. Tercia causa quia inamissibilis et eterna. quia in illa patria nullus poterit aliquid operari quo illa priuetur. Ps. xxxvi. Hereditas eorum in eternum erit. Nec ibi aliquis morietur. ad Titum iij. Justificati gratia ipsius heredes sumus secundum spem vite eterne. Ps. xxxvi. Justi hereditabunt terram et habitabunt in seculum seculi super eam. ¶ P. Attamen notandum quod secundum iura pater propter aliquos excessus potest filium priuare hereditate paterna. Primo si patrem vel matrem verbo vel facto grauiter offenderit. s. percutiendo vel vulnerando. Nam si in veteri lege scribitur Exo. xxi. Qui maledixerit patri vel matri morte morietur. quanto magis qui percutiunt debent priuari hereditate et vita. Et ideo si talia contra deum temptauerimus priuamur merito vita celesti. ut est omnis qui mortaliter peccat ledit diuinam maiestatem quantum est in se. quia eam contemnit cum ei non obedit. Eccli. xli. Filiorum peccatorum periet hereditas. ut impleatur illud ps. li. Euellet te et emigrabit te de tabernaculo tuo. et radicem tuam de terra viuentium. Secundo si patrem deoptat vel negat patrem esse sic qui deoptat dominum suum. priuat eum dominus iure omnibus bonis et hereditate sua. et dat eis qui ei seruiunt et eum pro domino cognoscunt. sic mali et peccatores mortali deoptant deum patrem et negant. ad Titum. i. Confitentur se nosse deum verbis: factis autem negant. ut etiam dicit Hiero. et habetur in cano. xi. q. iij. c. estimant. Totiens deum negamus quotiens mortaliter peccamus. Ideo peccantibus aufert deus hereditatem paternam et confert penitentibus. De quo Treni. v. Hereditas nostra versa est ad alienos. et domus nostre ad extraneos. Tercio priuatur quis hereditate paterna cum habet societatem cum malis et reprobis hominibus. Non quia talis societas potius est ad consumptionem eorum. et magis ad personae destructionem quam conseruationem. Unde Prouer. i. Fili mi ne ambules cum eis. prohibe pedem tuum a semitis eorum. pedes enim illorum ad malum currunt. et festinant ut effundant sanguinem. Unde qui talibus ammonitionibus non acquiescunt digne priuantur hereditate terrestri in presenti et celesti in futuro. ut de hoc exponatur illud quod

recitat Petrus alphonsus de q̃dam dño vnius ciuitatis q̃ hũit tres filios. ⁊ cogitabat dimittere dominiũ ciuitatis vni illoꝝ qui melius posset regere ciuitatẽ. Et volẽs scire quis coꝝ triũ esset melior vsus est tali industria. Nã vocauit maiorẽ ⁊ dixit sibi. Si deus vellet te facere auẽ cuiusmodi auis velles esse fili mi. Rñdit filius. aquila. Dixit pr̃ ei. et quare. Rñdit ille q2 ẽ omniũ auiũ regina ⁊ sup oẽs aues volat. Vocauit scđm. et dixit. tu fili si deus vellet te facere auẽ de qua esses magis ꝯtẽtus. Rñdit de falcone. ait pater. ⁊ quare. Quia est auis que portat̃ in pugno nobiliũ. et qñ vadũt venatũ irruit sup aues ſm nobilitatẽ suã ⁊ occidit mõ vnã: modo aliã. Quibꝰ auditꝫ vocauit terciũ et dixit sibi quẽadmodũ fec̃ aliis. Qui respõdit ꝙ volebat esse sturnꝰ. quia semp volat cũ comitiua et societate ⁊ multitudine maxima. His pactis venit p̃dictꝰ dñs et cõdidit testamentũ dicẽs. Dimitto filiũ meũ iuniorẽ dñm ⁊ heredẽ ciuitatꝫ. q2 petit vt sturnus esse in cõmunitate ⁊ societate viuere. Et talẽ decet habere rectorẽ ciuitatis. Ita in ꝓposito deus pater habuit tres filios. s. Luciferꝝ. Adam ⁊ Ihm̃ xp̃m. Lucifer velut aquila petijt volare sup altitudinẽ nubiũ. Adã velut falco rapax sup poma ligni vetiti se immersit. Xp̃us vo ꝯuersatõem ꝯmunitatis elegit. Baruch. iij. In terris visus est ⁊ cũ hominibus ꝯuersatus est. Et ille est heres. ⁊ tales sunt paupes celestẽ hereditatẽ possidentes. Jacobi. ij. Nõne elegit deus paupes in hoc mũdo. diuites in fide. ⁊ heredes regni. qḋ repromisit deus diligentibꝰ se. Math. v. Beati paupes spiritu. ipoꝝ eñi est regnũ celoꝝ.

De Circũcisione dñi.
Sermo XXXIII.

Vocatũ ẽ nomẽ eius Ihũs. scribit̃ Lu. ij. c. ⁊ legitur i p̃ntis festiuitatis euãgelio. Presens festiuitas est gaudiosa rõe triũ causaꝝ. Pria causa est rõe octaue diei natiuitatis xp̃i. q2 octaua dies sanctoꝝ significat futurã vitã q̃ est eterna i qua circũcidimur ab omĩ miseria. Vñ Apoc. xxi. Mors vltra nõ erit neqꝫ clamor neqꝫ doloꝝ qm̃ priora trãsierũt. ibi erit festiuitas solẽnis. De quo Naũ. i. Celebra iuda festiuitates tuas. q2 nõ adijciet vltra ut ptransẽat belial. i. diabolica tẽptatio. Et sic p istã octauã designat̃ spes future vite. De quo Hebre. x. Initiauit nob viã nouã vbi nulla tribulatio. Apoca. vij. Neqꝫ cadet super eos sol neqꝫ vllus estꝰ, neqꝫ esuriẽt neqꝫ sitiẽt ampliꝰ. Scđa causa hec festiuitas est gaudiosa rõe effusiõis sanguĩs p̃ciosi quẽ in circũcisione fudit hodie ꝓ nobis. Augus. Sicut mors et resurrectio ita ⁊ circũcisio ꝓ nobis facta est. q2 ꝓ nobis circũcisionẽ sustinuit vt nos ab hoc graui onere liberaret. De quo Actuũ. xv. dixit Petrꝰ ad illos q̃ volebãt ꝙ ꝯseruaret̃ circũcisio cũ euangelio. Quid tẽptatis iugũ imponere sup ceruicẽ discipuloꝝ. qḋ neqꝫ. i. vix nos neqꝫ patres nostri portare potuimꝰ. sed p grãm dñi nostri ihũ xp̃i credimꝰ saluari. Idcirco hodie dedit nobis arrã salutis in sanguĩe suo sustinens onus legis ut nos ab onere legis eriperet. Gala. iiij. Misit deꝰ filiũ suũ factum sub lege ut eos q̃ sub lege erãt redimeret.

Tercia causa est rõe nois saluatoris. i q̃ ẽ grãm nob ꝓstendã insinuauit in hꝫ amoroso noie ihũs. i. saluatoꝝ. Dixit ei angelꝰ Mat. i. Ipse eñi saluũ faciet ꝑplm̃ suũ a peccatis eoꝝ. De quo noie b̃ndicto dicit dulcꝫ ber. O nomẽ dñi desideratũ: diu expectatum. multotiẽs inuocatũ. sed nũc exhibitũ. De quo dr̃ Actuũ. iiij. Nõ est nomẽ sub celo in quo optet saluari nisi in noie ihũ. De quo thema. Vocatũ est nomẽ eius ihũs. In summa euãgelij duo innuunt̃. Prĩo circũcisio xp̃i penalis ⁊ dolorosa. Scđo impositio nois salutaris ⁊ gaudiosa. Primũ ibi. postqꝫ impleti sunt dies octo. Scđm ibi. vocatũ est nomẽ eius ihũs. De primo dic̃ Postqꝫ impleti sunt dies octo. s. a natiuitate vt circumcideret̃ puer. intellige ſm vt scribit̃ Geñ. xvij. Infans octo dieꝝ circũcidet̃. R. Non ante octauũ diẽ q2 puer erat nimis tener. ꝓpter qḋ dicit Bonauẽtura sup. iiij. sentẽtiaꝝ. Nõ potuerunt p̃-

uenire tpus necꝫ differre nisi dñs dispēsas-
set cū eis .et puer mortuus añ octauū diem
saluabat in fide pentū. Sed si ex negligētia
nō circūcideret octaua die ⁊ moreret post
octauā diē nō saluaret puer. Ratio Bona
uētuee .q2 currēte circūcisiōe alia eemedia
nō disponebant paruulū masculū nisi cum
hac pditōe q essēt impossibile ad implēdū
mandatū. Sicut in deserto dispensabat de
us cū eis. Et hoc duplici de causa. Primo
ꝓpter piculū.q2 ad modū nubis mouebant
eo q in colūna nubis ducebat eos. et sic fu-
issent in piculo mortis ꝓpter instabilitatē.
Scdo in figura. ut vna generalis circūci-
sio fieret in terra pmissiōis que fuit figura
eterne vite vbi circūcidemur ab omi ōfectu
S. Sed d. que est rō q fides ecclesie nūc
nō saluat pueros ante baptismū. sicut tunc
ante octauā diē circūcisiōis. Rñdet sanct9
Thomas in .iiij. dis. i. dicens. Fides nunc
sufficit. sed hoc nō est ꝓpter minorē efficaci
am fidei sed ꝓpter obligatōem ad sacramē
ta que pcepta sunt. verbi gr̄a. Sicut religi-
oso nō sufficit obseruātia mandatorū sinē ob
seruantia pfessionis sue. nō ex eo q obser-
uantia mandatoꝝ sit minoris efficacie. sed
quia obligatio est maior qua se obligauit vl
tra mandata ad que tenet. quia illa tenetur
facere sed istud nō omittere. Secūdo ideo
quia baptismus ꝓpter sui generalitatē et p
fectōem et tpis indeterminatōnem alia re-
media euacuauerat. nō sic circumcisio: sz ad
misit aliud remediū ante octauū diē. Itē
nota circūcisio fuit data Abrae in nonage
simo anno. et data fuit vicis in remedium
peccati originalis. Sed p femellis dic bo-
nauentura sufficiebat pfessio fidei mediato
ris a parētibz vel ab hijs qui gerebāt curā
paruuloꝝ. T. Sed d. Cur generi ma-
sculino data fuit circūcisio in remediū pecca
ti originalis. Rñdet q ideo. q2 peccatū vi-
ri quo ad effectū fuit grauius peccato muli
eris. Dico notāter quo ad effectū. q2 dicit
sctūs Tho. ij. q. q. clxiij. ar. iiij. Respiciēdo
genus peccati peccatū vtriusꝗ fuit eq̄le q2
supbia. Sed q̄ntū ad speciē tunc grau9 pec
cauit mulier. quia nō solū peccauit sed viꝝ
ad peccandū induxit. Sed quantū ad cōdi
tōem psonarū tunc peccatū viri est grauius
eōne pfectōis. q2 erat pfectior muliere. sed
quantū ad effectū est maius peccatū viri. s.
ade. De quo Aug. in enchiriō. dicit. Ade
peccatū viciauit totū genus humanū. Naz
si vir nō peccasset peccatū ita diffusum p to
tum genus hūanū nō fuisset. vt dic mgr in
ij. di. xxij. Et apl̄s ad Ro. v. Per vnū ho-
minem peccatū in mundū intrauit. s. p viꝝ
⁊ mlierem vbi duo ī carne vna. p mulierē
sensibiliter vel specialiter. sz p virū dānabi
liter. V. Sed diceres. vtrū circūci-
sio cōferebat grām. Rñdet sctūs Tho. in
iiij. di. i. q sic. q2 quod in nobis opat baptis
mus pfecte h causauit circūcisio ipfecte. Et
sic in circūcisione dabat gratia. s. puula re-
spectu baptismi. q2 nō ita abunde restringe
bat fomitē peccati sicut baptismus. X.
Sed diceres. quare voluit xp̄us circūcidi.
cum circumcisio data est in remediū pecca
ti originalis. ip̄e aūt est ⁊ fuit immunis ab
omni peccato. Rñdet sanctus Tho. pte. iij
q. xxxvij. ar. i. vt veritatē hūane carnis oñ-
deret cōtra manicheū qui dixit eū habere
corpus fātasticū. Ideo voluit effundere san
guinē suū vt se verū hoīem demōstraret.
Scdo vt circūcisionē approbaret. De quo
apl̄s ad Ro. xv. Dico xp̄m ihm̄ fuisse mi
nistrū circumcisiōis ꝓpter ɔfirmatōem pro-
missionū patrū. Tercō vt se d genere abrae
demōstraret cui data est primo circumcisio
Quarto vt a iudeis excusatiōem tolleret q̄
se excusassent q eū nō receperūt. q2 nō esset
circūcisus. Quinto vt obedientie virtutē
ɔmendaret. in eo q ip̄e legi obediuit. Mat-
thei. v. Nō veni soluere legē sed adiplere.
nobis in exemplū vt obediamus pceptꝭ dī
⁊ ecclesie. vbi gratia. Ecclesia statuit semel
in anno ad minus ɔfiteri ⁊ eucharistiā su-
mere. de peni. ⁊ remis. Omnis vtriusꝗ se
xus. Et posito casu q hō nullū haberet pec-
catū mortale e[illegible] iāe semel in anno debet
ɔfiteri [illegible] venialia peccata ꝓpter obediētiā
pcepti. Naz si xp̄s qui peccatū nō fecit nec
vestigiū vulneris habuit ligaturā vulner9
recepit. multo magis nos nō debem9 peren

Eccli.iiij. Nō ɔfundaris ꝓ aīa tua dicere verū. Sexto ut spūalem circūcisiōem doceret. Dicit enī Aug⁹. in li. de doctrina xpiana. Omnis xpi actio nostra est instructio. nō corporalis sed spūalis. ut vult Origenes Sicut mortui sum⁹ spirituali morte eo moriente. sic circūcidi debemus spirituali circūcisione. eo ꝙ inquit Aug⁹. ad Ualerianū ꝛ habeť in cano. de cōse. di. iiij. c. Ex quo. ꝙ circūcisio carnis erat signū iustificatōis et purgatōis anime. Ber. Quid ꝓdest circūcisio corporis sine circūcisione mētis. quasi diceret. nihil. Ideo circūcisio corpalis iam cessauit. Dicit sanctus Tho. sup. iiij. dis. i. quia qñ venit quod ꝑfectū est: cessare debet quod imꝑfectū est. Sed baptismus est ꝑfectior circūcisione. ¶ A. Primo ratōe significatōnis. qꝛ exterior ablutio significat interiorē. nō solū ab originali sed etiam ab omī actuali peccato in adulto iudeo vel gētili baptisato. Ezech. xxxvi. Effundā super vos aquā mundā ꝛ mundabimī ab omnibꝰ inquinamentis vestris. ¶ Scđo rōne efficacis operatōis. qꝛ abundantior gratia dať ad bene operandū ꝛ ad fomitē restringēdū. Tercio ratōe generalis obligatōis. qꝛ circūcisio habuit determiatū ꝑplm. s. iudaicū. Nam licet alios etiā posset saluare ut gentiles non tamē tenebanť nec obligabantur Etiā habuit determinatū sexū ut virilē. Etiam habuit determinatū tpus. Baptismus vero est cōmunis omnibꝰ hominibꝰ ꝛ ad euȝ obliganť omnes saluari volētes si eū habere possunt. ut dicit saluator Johā. iij. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua et spūsancto nō intrabit in regnū dei. Circūcisio ṽo nō fuit talis ꝑfectōis ꝛ obligatōis. ideo dȝ cessare ¶ Sed diceres. quō debet vel posset cessare. cum scribiť Gen. xvij. ꝙ dať in fed⁹ eternum. Rñdet scūs Tho. sup. iiij. verū est quo ad signatū. et quantū ad id qđ successit Uel aliter eternū capiť ꝓ seculo. i. tpe lōgo ut habeť Hiere. ij. A seculo fregisti iugum meū. i. a lōgo tpe. Ideo nō circūcisio corporis necessaria est ad salutē sed cordis. De qua Deut. x. Circūcidite ꝑpuciū cordis vestri. Bern. Nos circūcidi necesse est: nō

lr̃a sed spiritu. nō i vno mēbro sed toto corpore. ¶ B. Primo circūcide oclos a visione vanitatis. ps. cxviij. Auerte oculos tuos ne videant vani. Conqueriť enī Hieremias Treno. iij. Ocul⁹ meus depdatus est aīam meā. Dicit nāqȝ Aug. de fide xpiana. Non dicatis vos habere animos pudicos cum habetis oculos impudicos. quia impudicus ocul⁹ impudici cordis est nūci⁹ vt habeť etiā in canone. xxxij. q. v. Nec solo. Et sic circūcidit Job oculos suos. Job xxxi. Pepegi fedus cū oculis meis ne cogitarē de virgine. ¶ Secūdo debes circūcidere aures ab adulatōibꝰ ꝛ detractōnibus audiēdis. De quo Eccli. xxviij. Sepi aures tuas spinis. et linguā neqȝ noli audire. et verba detractoria. qꝛ dicit Bern. in li. de consideratōnibꝰ. Detractor et libens auditor vterqȝ portat diabolū in lingua sua. ps. c. Detrahentē secreto ꝓximo suo hunc ꝑsequebar. apľs ad Roma. i. Detractores deo odibiles. Ideo Eccli. xxviij. Susurro et bilinguis maledictus. ¶ Tercio debes circūcidere os et linguā a mendacijs. qđ docet apľs ad Ephe. iiij. Deponētes mendacium loquimini veritatē vnusquisqȝ cū ꝓximo suo. qꝛ scribiť Sap. i. Os mendax necat aīam. Ideo habeť in cano. xxij. q. v. Cauete. et est Ambro. Cauete fratres mēdacium. qꝛ omēs qui amāt mendaciū filij sunt diaboli. eo ꝙ scribiť Joh. viij. Mendax ē ꝛ pater eius. O q̄ sunt incircūcisi labijs: et volūt esse religiosi nō refrenātes linguā. Jacobi. i. Si q̄s putat se religiosum esse nō refrenās linguā suā hui⁹ vana est religio. Jacobi. iij. Lingua nr̃a vniuersitas iniquitatȝ ideo necessaria est circumcidi. Eccli. xxviij. Uerbis tuis staterā facito. ꝛ frenos ori tuo rectos. Jaco. i. Qui in ṽbo nō offendit hic ꝑfectus est vir. ¶ Quarto debes circūcidere cor a malis cogitatōibꝰ. Jsa. i. Auferte malū cogitationū vestrarꝫ ab oculis meis Ratio Sap. i. Peruerse cogitatōes separant nos a deo. Ideo Augustin⁹ in epľa ad demetriadē virginē. Ne dixeris cogitaui malū sed nō feci. hoc cogitare crimen ē qđ facere nephas est. iō Jaco. iiij. Purificate.

corda vr̃a .i. a malis cogitatõnibꝰ. Sap. i. In cogitationibꝰ impij interrogatio erit. Ideo August. Quidq̃d pudet dicere pudeat et cogitare. ¶ Quinto debes circumcidere manus ab operibus malis. Jaco. iiij. Emũdate manꝰ pc̃tores. Ratio s̃m psal. xvij. Scd̃m puritatẽ manuũ meaꝝ retribuet michi. Apoca. xiiij. Opa illoꝝ sequũtur illos. Math. xvi. Filius hoĩs venturus est in glĩa patris sui et reddꝫ vnicuiqꝫ iuxta opera sua. ¶ Sexto debes circũcidere pedes id ẽ affectiões ꝛ volũtates prauas. Augꝰ. Pes aĩe amor est ꝛ affectio eiꝰ seu volũtas Bern̄. Homi deũ habere volẽti sp̃ scrutãda est ɔsciencia q̃d vult. Nam sicut pax ẽ hominibꝰ bone volũtatis. sic dãnatio est hijs q̃ sunt male volũtatis. qꝛ scribiť in cano. lvi. di. Nasci. Volũtas hõis est origo vicij ꝛ virtutis. ¶ Septimo debes circumcidere totũ corpꝰ a carnalibꝰ desiderijs ꝛ voluptatibus. i. Petri. ij. Obsecro vos abstinere a carnalibꝰ desiderijs q̃ militãt aduersus animã. ij. ad Cho. x. Arma milicie nr̃e nõ sunt carnalia sed sp̃ualia. ad Ro. viij. Qui s̃m carnem sunt deo placere nequeũt. Jdo ad Galatħ. v. Spiritu ambulate ꝛ desideria carnis nõ pficietis. qꝛ si s̃m carnẽ vixeritis moriemi. Roma. viij. Aug. O q̃ parua est ɔcubitus hora p quam pdiť vita eterna. ¶ C. Octauo debes circũcidere oẽs mores ꝛ omnẽ vitã tuã a praua ɔsuetudĩe. De qua in cano. dist. viij. mala. Mala ɔsuetudo q̃si pniciosa corruptela est vitãda quia dicit Aristo. vij. ethico. Difficile resistitur ɔsuetudini q̃ assimilať nature. Hiere. xiij. Sicut ethiops nõ pt mutare pellẽ suã ꝛc. sic vos nõ poteritis bñ facere cũ didiceritis malũ. Sap. xiiij. Cõualescẽte antiq̃ cõsuetudine hic error tanq̃ lex custoditus est. Ideo exclamat Chris. O infelix ɔsuetudo peccãdi. quãto magis peccãt tãto minus intelligũt. Greg. Hoc nõ erit cõsuetudini licitũ q̃d ratõni est phibitum. et dicunt nunc. ante centũ annos ꝛ vltra hoĩes chorisabant et gulose viuebant. vel sic pompose incedebãt. Audi q̃d scribiť de testibꝰ ꝛ attestatõibꝫ. Tanto grauiora sunt crimina: q̃nto diutius infelicẽ animã detinẽt alligatã. Silr̃ in cano. xxiiij. q. i. Scisma. Cõsuetudo mala quãto diuturnior tãto pnicior. ideo est circumcidenda. Idcirco noli allegare. Ego nõ solus sum. plures etiã faciunt hoc. Respondet hic Hiero. Multitudo sociorum nõ sinit crimẽ impunitũ. ut scribiť in cano. i. q. i. multi. Et nõ minus ardet q̃ cuꝫ multis ardet. Et sic circumcisio corpis fiebat petra acuta materiali. ꝛ sic s̃m Bern̄. petra acuta ɔpunctõis circũcidať vulnꝰ criminis. Et hoc q̃ntum ad primũ ¶. Dixi secundo subiungiť impositio nomĩs saluatoris ibi. ꝛ vocatũ est nomẽ eius ihũs. i. saluator. Et merito. qꝛ pter nostrã salutẽ venit in mundũ. De quo aplus. i. ad Thimo. i. Fidelis s̃mo ꝛ omni acceptiõe dignus. qꝛ ihũs xp̃us venit in hunc mundũ peccatores saluos facere. Licet plures fuerũt isto noĩe vocati. hoc erat solũ s̃m aliqualẽ et tpalẽ salutem. nõ aũt eternalẽ ꝛ totalem. ¶ D. Itẽ nota. tres fuerũt illius noĩs q̃ tpalem salutẽ exhibuerũt populo dei. Primꝰ fuit Josue de quo Eccl̃. xlvi. Fortis in bello ihũs filius Naue successor Moysi. Nã sic per iordanẽ sicco pede pplm̃ duxit in terrã promissiõis Josue. iij. Et sic noster ihũs oẽs saluãdos in limbo detẽtos duxit in celũ ꝛ nobis ianuã aperuit vite. ut patet Act. i. Secundus ihũs fuit filius syrach qui fuit doctor. et ɔposuit Eccl̃siasticũ. ut dic̃ Hiero. in plogo. Hic docuit vicia vitare ꝛ virtutes operari. De quo Eccl̃i. xxi. Fili si peccasti nõ adijcias iterũ. sed de pristinis depcare vt tibi dimittanť. quasi a facie colubri fuge peccata. Et sicuť ihũs. Johã. viij. ꝛ. v. Vade ꝛ iam amplꝰ noli peccare. Secũdo docuit virtuose viuere. Eccl̃i. ij. Fili accedẽs ad suituť dei sta in iusticia ꝛ timore. Inclina aurẽ tuã ad v̾ba intellectus ut in nouissimo crescat vita tua. in dolore sustine. i humilitate patientiã habe. crede deo ꝛ recuperabit te. Et sic noster ihũs docuit v̾tutes. Math. v. Beati paupes sp̃ũ. bt̃i mites ꝛc̃. Tercius ihũs fuit magnꝰ sacerdos. De q̃ Zacha. iij. Oñdit michi dñs sacerdotem magnũ ihm̃ stantẽ corã angelo dñi. Iste fu

it anus illius qui ꝯposuit Ecclesiasticū. hic ihūs hostias ꝓ ꝑpl'o obtulit ut decet sūmū sacerdotē. De quo Hebre. v. Omis ponti fex ex hoīb9 assumptus ꝓ hoīb9 ꝯstitui tur in hijs q̄ sunt ad deū vt offerat dona et sacrificia ꝓ peccatis. Sic et nr̄ ihūs semetipm obtulit ꝓ pc̄tis nr̄is. De quo apl's ad Hebre. ix. Semetipm obtulit deo. emundauit ꝯscientiam nr̄am ab oꝑib9 mortuis. Hic orauit ꝓ ꝑpl'o sicut decet sacerdotē ut dicit Hiero. ad Damasum papā. et habet' in cano. x. q. i. quia. Sacerdotes ꝓ omnib9 debent orare quoꝝ elemosinas ꝛ oblatōnes accipiunt. Et sic xp̄us summ9 sacerdos orauit ꝓ nobis. Hodie orat coram deo patre. ad Hebre. vij. Accedens ꝑ semetipum ad deū semꝑ viuēs ad interpellandū pro nob. Ideo magis ꝯgruit sibi hoc nomen ihūs. qꝛ ipe est verus totalis ꝛ eternus saluator. Iō dixerūt samaritani Iohā. iiij. Nunc ꝯgnouimus et scimus qꝛ hic est ꝟe saluator mūdi. Nam omnia illa q̄ isti tres ꝓnominati in se ad salutē populi habuerūt. ihūs noster in se ꝑfectissime habuit. Fuit doctor cum ihū filio syrach in ꝑdicatōe. Fuit sacerdos magnus in passione. Fuit dux populi fidelis in ascensione. E Sed d. cum Ihūs sit ꝓpriū nomen eius. quare nō nominamur a ihū saluati. sicut a xp̄o xp̄iani. Respondet'. ꝙ hec duo nomina ihūs xp̄us spēalit' dn̄o nostro ꝯueniunt. Ihūs est nomē ꝑsone et ꝯuenit ei s̄m diuitatē. ob hoc in pn̄ti nō denominamur saluati. Xp̄us ꝟo nomē dignitatis. et ꝯuenit ei s̄m humanitatē. et ob h' in pn̄ti denominamur a noīe dignitatis. qꝛ debemus esse reges spūales: spūaliter nos regentes. et sacerdotes spūales: spirituales hostias offerētes. Apocal'. i. Fecit nos deo nr̄o reges ꝛ sacerdotes. Et. i. Pe. ij. Vos estis genus electū regale sacerdotiū ꝛc̄. Hec est ratio quare nūc xp̄iani dicunt' a xp̄o. sic ꝑdixit Ysa. lxv. Seruos suos vocabit alio nomine. s. ut non dicant' iudei sed christiani Subdit. in quo qui benedictus est sup terram. s. bn̄dictōne gratie. bn̄dicet' in deo scꝫ benedictōe glorie. Sed ve illis q̄ tm̄ participant nomē ꝛ nō rem. qꝛ oꝑa xp̄ianoꝝ n̄ habent. De q̄b9 Orig'. Audite desides audite negligētes q̄ speratis i h' saluari ꝙ xp̄iani appellami' ꝛ xp̄ianoꝝ oꝑa nō faciti'. cū d. saluator nr̄ Mat. vij. Nō ois q̄ dicit michi dn̄e dn̄e intrabit regnū celoꝝ. sꝫ q̄ fac' voluntatē pr̄is mei. Iō Aug'. Frustra xp̄iani nomen sortit' q̄ xp̄m minime imitat'. Nā xp̄iani nomē nō saluat hoīez sꝫ ꝟtus. Apl's. i. Chorin. iiij. Nō in s̄mōe ē regnū dei sꝫ in ꝟtute. Iō Crisꝰ sup Mat. Qui nō ꝯuersat' s̄m xp̄i ꝟbū nō intrabit in regnū celorum. Isti hn̄ noīant' xp̄iani sꝫ nō denoīant'. qꝛ denoīatio est ꝑticipatio rei ꝛ noīs. Et tunc in futuro dicemur saluati. qꝛ ꝯsummabimur i salute ꝛ ꝯfirmabimꝰ. ut iā nō possem9 illā amittere. Vn̄ Ysa. li. Sal9 mea in sempiternum erit ꝛ iusticia mea nō deficiet.

Sermo XXXIIII. Ad idem.

P Ostquā impleti sunt dies octo vt circūcideretur puer. scribit' Lu. ij. ꝛ legit' in hodierne diei officio. F Dicūt naturales ꝙ a vite ꝓcedūt q̄dā palmites infructuosi qui nō fructificāt. et cū h' fructū i alijs īpediunt eo ꝙ humorē attrahūt a radice q̄ deberꝫ trāsire ad alios palmites. ꝛ nisi tales circūcidātur impediūt fructū. Spūaliter. ꝑ vitē ītelligit' Adam. quē de9 plātauit ꝛ posuit i paradisū voluptatis. ut botros ꝟtutū ꝛ vinū dilectōis ferret. Sꝫ heu ab eo ꝓcesserūt q̄daꝫ palmites infructuosi. s. originaliū peccatorum q̄ in oēs posteros suos sunt trāsfusi. ad Ro. v. Per vnū hoīem peccatū intrauit in mūdū. et impediebat fructū bonoꝝ operum ps. xiij. ꝛ. liij. Nō est q̄ faciat bonū nō ē vsqꝫ ad vnū. Ideo necesse est ꝛ fuit quatenus ꝑciderent' et eradicarent'. ut asserit saluator Math. xv. Omnis plantatio quā nō plātauit pater meus eradicabit'. Et hec eradicatio facta ē ꝑ circumcisionē que data ē ad culpam originalē tollendā. quā xp̄us hodie ꝑtulit. De q̄ thema. Insumma ꝟboruꝫ duo innuunt'. Prīo ꝓponit tp̄is determinatōem. scd̄o subiūgit salutis operatōnem. Primum ibi. Postq̄ꝫ impleti sunt dies. Scd̄m ibi. vt circūcideretur. De primo

dicit. Postq̄ impleti sunt dies octo. scʒ a tēpore natiuitatis. Dicit Symō de cassia. Ecce eternus ex tpe mensurat͛. quia creator inter creata factus est. ⁊ tangit͛ manibꝰ hō deus. G — Sed diceres. cur octaua die Rn̄detur. quia hoc tēpus est in lege deter/minatū. Geñ. xvij. Infans octo dieꝝ circū cidet͛. Secundo ideo. quia ante octauū dieꝫ erat puer nimis tener. Et nō diutius post octauū diē. ut cū paruā haberet imaginati onem minorē sentiret dolorē. Tercio misti ce ad insinuandū ꝙ in octaua etate. s. in generali resurrectōne ab electis oīms supflui tas corruptele ⁊ indecētie auferet͛. vñ Isa. xxv. Auferet dñs deus lacrimā ab oī fa/cie et opprobriū ppl̄i sui. H Quarto ad insinuandū ꝙ circūcisio spiritualis debꝫ fieri ꝑ octo que requirunt͛ ad decisionē pec/catoꝝ. Prima dies est peccati cognitio. dicendo cum ps. l. Quoniā iniquitatē me am ego cognosco. Nā pc̄tm sequunt͛ multa mala. obscurat em̄ intellectū. De q̄ Aug⁹ Peccatū est tenebra q̄ obtundit͛ intellect⁹ ⁊ inficit͛ affectus. et oībꝫ bonis gratuitꝫ spo liat͛ Idcirco bonū est hoī ista ꝯgnoscere ⁊ oēm vilitatē eius. nam malū nō euitat͛ nisi cognitū. Sic cognouit Seneca vilitatem peccati dicēs. Si scirē deos ignoscituros ⁊ hoīes ignoturos adhuc peccare dedignarer ꝓpter peccati vilitatē ⁊c̄. Secundus dies dicit͛ peccati cōtritio. Quid ꝓdesset pecca/tum cognoscere si nō doleret de offensione dei. Hiero. Nulla culpa delet͛ nisi tristicia anxiet͛. Trenoꝝ. ij. Velut mare ꝯtritō tua sicut mare est amarū et sic cōtritio. Hiere. vi. Luctū vnigeniti fac tibi planctū amarū Dicit em̄ sctūs Thō. Dolor de pc̄tis debꝫ esse maior q̄ꝫ quicūqꝫ dolor deliberatus de quacunqꝫ re. Ratio qꝛ sicut deus debet no/bis sup oīa placere. sic offensio dei que fit ꝑ peccatū dꝫ nobis sup oīa displicere. Dic igitur cum Ezechia rege illud Isa. xxxviij Recogitabo tibi oēs annos meos in amari tudine aīe mee. Terci⁹ dies est ꝓpositū nō peccādi. Hoc docet Isa. c. i. Quiescite per/uerse agere. discite benefacere. Notant͛ dic̄ benefacere. quia dicit Ambro. in li. de offi. et habet͛ in canōe. lxxxvi. di. nō satis. Nō satis est bene velle nisi assit benefacere. Cui cōsonat Grego. Nō satis est mala nō agere nisi quis studeat bonis operibꝫ insudare. Iuxta illud ps. xxxiij. Declina a malo ⁊ fac bonū. Quartus dies est pudor de peccato Et est magna pars pn̄ie. teste Aug. lib. de pn̄ia. vbi dicit. Per vos peccastis: per vos erubescatis. Erubescentia em̄ magnā partē habet remissiōis. Eusebi⁹. Verecūdia enꝫ penā tēperat quā quis ꝓ peccato pati debu erat. ut inquit etiā Rich. de sctō victo. De quāto verecūdia maior: de tāto in oculis dei clarior. De quo Eccli. iiij. Est ꝯfusio addu cens gloriā. E cōuerso de malis dr̄ Zopho. iij. Nescivit iniqu⁹ ꝯfusiōem. Quint⁹ di/es est timor de futuro iudicō. ꝓuer. xv. Per timorē dñi oīs hō declinat a malo. Nā quis vellet furari vel aliquē occidere in pn̄tia iu/dicis. nullus. quia vtiqꝫ timeret. Et sic de⁹ omnia videt. vbiqꝫ p̄sens est. Prouer. xvi Omnes vie hoīm patēt oculis eius Ideo Boecius de ꝯsolatu. Magna est nobis in/dictas necessitas ꝓbitatis cū oīa agam⁹ aū oculos iudicis cūcta cernētis. Nā si times hoīem ꝙ nolles male agere in eius ꝯspectu. magis ꝓo deū. Eccli. i. Timor dñi expellit peccatū. Et sic ps. cxviij. A iudicijs em̄ tu is timui. Et merito. quia scribit͛ in ca. xi. q. i. Sacerdotibus. Nemo scit qualis in iu/dicio dei futurus sit. Ideo Hiero. dixit. Si ue ꝯmedam siue bibā siue aliud faciā semꝑ videt͛ michi illa vox sonare in auribꝫ meis. surgite mortui venite ad iudiciū. Sextus dies est fiducia remissionis. Math. ix. Cō fide fili remittunt͛ tibi peccata. Nam scribi tur Prouer. xv. Per misericordiā et fideꝫ purgant͛ peccata. Hanc Iudas nō habuit. ideo a pc̄tis solutus nō fuit. Aug. Penitē tia que est sine fiducia est sterilis et marꝫ si/ne misericordia. vt Cayn Gene. iiij. dixit. Maior est iniqtas mea q̄ꝫ ut veniā merear. Bern. Mentiris cayn. maior est dei mise/ricordia q̄ꝫ oīs nr̄a miseria. Aug. Quid ꝯuerso nō ignosceretur cū effusio sanguis xp̄i ignoscebat͛. Ideo de diffidētibꝫ dic̄ Amb. Nō pt agere verā pn̄iam q̄ non sperauerit

indulgentiā. Septimus est oratio deuota. Eccli. xxi. Fili si peccasti nō adijcias iterū sed de pristinis depcare ut remittant̄ tibi. ut hr̄ Mat. xviij. Serue neq̄ omne debitū dimisi tibi qm̄ rogasti me. Dic igit̄ cum Thobia. iij. Ne reminiscaris dn̄e delicta mea. Octauus dies est dilectio. August. Nō solū oportet deū timere vt iudicē sz etiā diligere vt iustū iudicē. Aug. Cetera nō psunt si charitas desit. Hilari⁹. Frustra erit ois operatio nisi assit dei dilectio. In illo die octauo. scz dilectōis fit plena circūcisio remissiōis. Prouer. x. Uniuersa delicta operit charitas. ¶ I. Alio mō p octo dies pn̄t intelligi octo: q̄ si diligētee ɔsiderant̄ omnē voluntatē malā a nobis circūcidūt. Et hoꝝ septē enumerat Bern̄. dicēs. Septem sunt de essentia hoīs. q̄ si hō ɔsideraret in eternum nō peccaret. Et enumerat ea dicēs. Primū est natura vilis. Gen̄. iij. Puluis es ꝛ in puluerē reuerteris. Scd̄m operatio turpis. Eccl's. vij. Nō est em̄ hō iust⁹ in terra qui faciat bonū ꝛ nō peccet. Terciū exit⁹ flebilis. ij. Regū. xiiij. Omnes morimur et quasi aqua dilabimur. Quartū status instabilis. Job. xiiij. Hō natus de muliere breui viuens tpe replet̄ multis miserijs ꝛ nunq̄ in eodem statu pmanet. Eccli. x. Rex hodie est ꝛ cras morietur. Quintū dānatio detestabilis. Athanasius. Qui male egerūt ibunt in ignē eternum. Sextū mors tristabilis. Eccli. xli. O mors q̄ amara est memoria tua. Septimū dissolutio miserabilis. Eccl's. iij. Cūcta subiacent vanitati: ꝛ oīa pgunt ad vnū locū. de terra facta sunt ꝛ in terrā pariter reuertunt̄. Octauū pt esse ɔsideratio glie ineffabilis. ad quā nihil coinquinatū intrabit. Apoca. xxi. et Isa. xxvi. Tollat̄ impi⁹ ne videat gliam dei. iō Grego. Si ɔsideramus q̄ pmittunt̄ nobis i celis vilescūt oīa que sunt in terris. ¶ Tercio mō s̄m Nico. de lyra in glo. dic̄. Per dies octo designant̄ anni. s̄m illud Ezech. iiij. Diē p āno dedi tibi. ¶ R. Debz igitur infans octo annoꝝ circūcidi. h̄ est a tue pibꝰ restrigi et inhonestis. q2 tūc incipit habere vsum rōis. q2 dicit Aristo. ij. ethi. Nō paꝝ facit ad virtutē a puericia assuefieri ad virtutū opa ꝛc. ¶ Dixi scd̄o subiūgit salutis nr̄e opatōem dicēs. vt circūcideret̄ puer. Aug. de fide ad Petrū. Firmissime tene ꝛ nullatenus dubites oēm hoīem qui p ɔcubitū viri ꝛ mlieris ɔcipit̄ cū originali peccato nasci et filiū ire. De q̄ aplēs ad Eph. ij. Eram⁹ oēs natura filij ire. Et q2 puer nat⁹ anteq̄ haberet vsum liberi arbitrij nō poterit se disponere ad grām. iō oportuit instituere aliqd̄ remediū qd̄ peccatū originale tolleret ex ipo ope opato. iō statim post morbū de⁹ instituit remediū ɔtra originale peccatū. ¶ L. Et dicit Hugo de sanc. vic. Quinq̄ remedia p successum tpis deus dedit. Primū fuit oblatio. et incepit ab Abel Gen̄. iiij. Respexit dn̄s ad abel ꝛ ad munera e⁹. ꝛ durauit vsq̄ ad diluuiū. ꝛc. Scd̄m ē sacrificium. et incepit a Noe: ꝛ durauit vsq̄ ad Abraam. Gen̄. viij. Cū Noe de archa egressus esset edificauit altare dn̄o. ꝛ de cunctis volatilibꝫ ꝛ pecoribꝫ mūdis obtulit sup altare. Terciū fuit decimatio et incepit ab Abraā ꝛ melchisedech. Abraam enim tanq̄ summo sacerdoti decimas dedit melchisedech. Genes. xiiij. Quartū est circūcisio q̄ incepit ab abraam Genes. xvij. dixit deus ei. Hoc ē pactū qd̄ ɔseruabitis inter me et vos et semē tuū post te. circūcidet̄ in vobis omne masculinū. Quintū est baptismal' regeneratio. et illud incepit quantū ad materiam qn̄ xp̄us baptisatus est. tūc enim tactu sue mūdissime carnis vim regeneratiuam ɔtulit aquis. Quantū vo ad formā qn̄ dixit Math. vl. Eūtes baptisate eos in noīe p̄ris et filij et sp̄ussc̄ti. Quantū vo ad efficaciā qn̄ exiuit sanguis ꝛ aq̄ ex e⁹ latere. Johan. xix. ¶ M. Ista aūt q̄nq̄ de⁹ assumpsit p nob. Primo oblatōez. Eph. v. Obtulit semetipm̄ p nob imaculatā hostiā. Primo obtulit carnē suā in sanctificatōez. ps. lxviij. Que nō rapui tūc exoluebā. Scd̄o sanguinē i redēptōnem. i. Pe. i. Nō corruptibilibꝫ auro vel auro redēpti estis sed sanguine agni incōtaminati. Tercio animam in recōciliatōnem. Johan. x. Bon⁹ pastor animam suam ponit p oībꝫ suis. Quarto

diuinitatē in fruitiōem. Johā. xvij. Hec ē
vita eterna vt cognoscāt te solū verū deum
ꝛ quē misisti ihm̄ xp̄m. Scd̄o sacrificiū as/
sumpsit qn̄ se in ara crucis īmolauit. scribit̄
eñ Leui. vi. Omne sacrificiū in igne ꝯsum/
met. et sic ipse in igne amoris ī cruce īmola/
tus est. Lu. xij. Ignē veni mittere in terraȝ
q̄d volo nisi vt ardeat. Cōcrematus ē igne
doloris. Treno. i. O vos oēs q̄ trāsitis per
viā attē. ꝛ vi. si est dolor sic do. me⁹ Ex il
lo igne amoris ꝛ doloris ascēdit fum⁹ odo/
riferus q̄ deū p̄rem recōciliauit. Ephe. v.
Xp̄us dilexit nos ꝛ tradidit semetip̄m ꝓ no
bis oblatōem ꝛ hostiā deo in odorē suauita
tis. Terciū remediū fuit decimatio. sed
decimas reꝝ tp̄aliū xp̄s nō possedit. Mat.
viij. Vulpes foueas habent et volucres ce
li nidos. filius aūt hoīs nō habet vbi caput
suū reclinet. Sed decimas dieꝝ soluit q̄n/
do. xl. diebꝫ. et. xl. noctibꝫ ieiunauit. Et licꝫ
xxxvi. dies. sunt decima āni. voluit tn̄ xp̄us
q̄ttuor sup addere ad innuendū q̄ ī seruitio
dei et in opibꝫ p̄nie poti⁹ debem⁹ pl⁹ facere
q̄ȝ minus. meli⁹ est eñ abūdare q̄ȝ deficere
q̄ꝛ in pl⁹ faciēdo ē meritū. et in faciēdo mi
nus est piculū. Ideo Gre. ī omē. Decimas
dieꝝ nos deo impendim⁹ q̄n. xl. diebꝫ ieiu/
namus. q̄ꝛ annus reuoluit̄ p. ccc. lxvi. dies
ꝛ sic. xxxvi. dies essent decime āni. Quar
tū remediū fuit circūcisio. N Circa
q̄d nota. triplex est circūcisio. Pria est iude
oꝝ que fiebat in carne. i. Chori. vij. Circūci
sio nihil est sed obſuatio p̄ceptorū dei. Se
cunda est xp̄ianoꝝ q̄ hꝫ fieri in mēte a cl̄pa.
Deutē. xxx. Circūcidet dn̄s cor tuū ꝛ cor
seminis tui vt diligas dn̄m deum tuū ex toto
corde tuo ꝛ ex tota aīa vt possis viuere.
Tercia est btōꝝ que habet fieri in vtroqꝫ. s.
ab omni culpa ꝛ miseria. Scd̄a xp̄s nō in/
diguit. q̄ꝛ nihil viciosum in mente habuit.
Terciā in suo cruore fecit. q̄ꝛ omnē penali/
tatē ꝛ miseriā remouit. Primā vero acci/
pe voluit. primo vt verā carnē se hr̄e osten
deret. i. Job. v. Tres sunt qui testimoniū
dant in terra. i. in hūana xp̄i natura. spirit⁹
sanguis et aqua. Sp̄us quem emisit. san/
guis ꝛ aqua quā effudit. Et h̄ est ꝯ heretī/
cos q̄ dixerūt eū corp⁹ fantasticū assumpsis/
se. ꝯ q̄d dicit ap̄ls ad Thitū. iij. Apparuit
benignitas ꝛ hūanitas saluatoris dei nostri
Scd̄o vt diabolo misteriū incarnatōis oc/
cultaret. vidēs xp̄m circūcidi purū hominē
credidit q̄ circūcisionis remedio indigeret.
N Nota xp̄us incarnatōem suā sigillis
septē sigillauit quibꝫ diuītatē suā sub huma
nitate abscōdit. De quibꝫ Bern̄. in ſmōe
de resurrectōe. Primū sigillū q̄ de muliere
desponsata viro ꝯceptus ꝛ natus fuit. ꝛ di
abolus sciuit ex scripturis xp̄um de virgine
nasciturū. qualē nō credidit Mariā fore dū
sciret eā viro desponsatā. Scd̄m sigillū fu
it infirmitas humanitatis cū vidit eū esu/
rire. dormire: fatigari. Johā. iiij. Fatigat⁹
ex itinere. et sic de alijs defectibꝫ sub quibꝫ
diuinitas latebat. Terciū q̄ suscepit circū/
cisiōem. rōne cuius videbat̄ fuisse sub pc̄to
ꝛ ꝑ ꝯsequens solū homo ꝛ nō deus. Quar
tum fuga in egiptū. arguit eñ sic diabolus.
si eñ ille esset deus nō fugeret regē terrenū
Quintū terna temptatio. in qua xp̄us se ha
buit. ita q̄ diabolus experiri nō potuit an es
set verus deus. quod tamē diabolus desi/
derauit. Sextū dira passio. ꝛ tandē suspen
sio in cruce. vbi miro modo diuinitas latu
it. Septimū fuit sepultura xp̄i ꝓpter quaȝ
vehemēter putabat̄ purus homo. Tercio
xp̄us circūcidi corꝑaliter voluit vt nos cir
cumcidendos sp̄ualiter ostēderet. P
Pro quo nota. circūcisio facta est in tribus
locis. Prio facta est in egipto ꝛ in dexto tē
pore abrae et in abraam ꝛ in reliquo popu/
lo. Secunda trās iordanē in galilea iubente
Josue. Tercia facta est in terra ꝓmissiōis.
Et significāt tres status quibꝫ diuersi hoīes
diuersimode dicunt̄ circūcidi. Pria signi/
ficat circūcisionē secularium in egipto huius
mūdi. que dꝫ fieri a grauibꝫ culpis peccato/
rum mortaliū. Et ea q̄ ad eadē reducūtur
scꝫ a corde malas cogitatōes. Isaie. i. Au/
ferte malū cogitationū vraꝝ ab ocul' meis.
Rō Sap. i. Peruerse cogitatōes separāt
nos a deo. Secundo ab ore mala verba. ad
Ephe. iiij. Omnis sermo malus ab ore ve/
stro nō ꝓcedat. Ratio. i. ad Chorinth'. xv.

Corrũpunt bonos mores colloquia praua. Tercio ab ope illicito. qḋ bñ figuratũ est ꝑ ꝑmā circũcisiõem in deserto. Exod. iiij. Tulit Zephora acutissimā petrā ⁊ circũcidit ꝑpuciũ filij sui ne angel⁹ occideret eum ¶ Q. Spũaliter. acutissima petra est circũspectissima diligẽtia qua indigẽt seculares. q̄ volunt a mortalib⁹ circũcidi. qꝛ scribitur Apoca. ix. Ue ve ve habitātib⁹ in terra. Triplex ve ꝓpter triplex peccatũ qḋ regnat in mũdo. aut est ↄcupiscẽtia carnis: aut oculoꝝ aut supbia vite. Ideo Ber. Ualde difficile est diebꝰ istis maxime q̄b⁹ malicie vis inualuit in terris criminaliũ pc̄toꝝ foueas declinare. necesse tñ est q̄ ad regnũ venire desiderat. ut penitus se a mortalib⁹ circũcidat. Scribit̃ in figura Geñ. xvij. Masculꝰ cuius ꝑpuciꝫ caro circũcisa nõ fuerit: delebitur aĩa ei⁹ a ꝑplo. Et sic qui a mortalib⁹ circumcisus nõ fuerit. aĩa ei⁹ ꝑibit. qꝛ nullũ coinq̄natũ intrabit Apoc. xxi. ¶ R. Pro quo nota. res circũcidit̃ trib⁹ de caus. Prĩo vt ꝑ eã alia res nõ corrũpat̃. Scd̃o ut fruct⁹ maior habeat̃. Tercio vt in ↄueniẽti loco locet̃. Sic spũaliter hõ dꝫ circũcidi in sibi. Prĩo dixi ut ꝑ eã alia res nõ corrũpat̃. sic absciditur pomũ ⁊ membꝝ putridũ ne sanuz mẽbꝝ inficiat̃. Sic hõ apc̄to. qꝛ vn⁹ peccator inficit aliũ. et vnum pc̄tm induc̃ aliḋ De q̄ Greg. Pc̄tm qḋ ꝑ pñiam nõ abluit̃ mox suo pondere aliud ad se attrahit. Et sicut fm aplm. i. ad Chorin. v. modicuꝫ fermentũ totã massam corrũpit. sic vnũ peccatũ mortale multa bona annichilat. De q̄ Ecclesiastes. ix. Qui in vno peccauerit multa bona ꝑdet. Secũdo ut fructus maior habeat̃. Johã. xv. Omnem palmitẽ in me nõ ferentẽ fructũ purgabit eũ vt fructum plus afferat. sic in pc̄tõ mortali nõ est fruct⁹ boni opis. Ro. vi. Quẽ fructũ habuistis in quib⁹ nũc erubescitis. q. d. nullũ. Gre. Nihil deo acceptũ dũ hõ displicet deo ꝑ mortale peccatũ. Ideo necesse est circũcisio peccati mortalis ad fructificandũ. De q̄ Isa. xxvij. Iste est oĩs fructus ut auferat̃ pc̄tm Tercio ut ↄuenient⁹ locet̃. ut lapides circumcidunt̃ ad edificiũ. Et sic nos si volumus locari in edificio ꝑadisi opꝫtet prius circumcidi ⁊ poliri. Josue. v. Circũcisi sunt q̄ volebant terrã ꝓmissionis intrare. Et sic qui volũt intrare in regnũ celorum. Bern. Petra acute cõpunctõis circumcidat̃ vulnus criminis. ¶ Secũda circũcisio facta est trãs iordanẽ in galilea Josue. v. ex precepto Josue. et significat circũcisionẽ religiosoꝝ. Hic tãto ampli⁹ sup statũ secularium dꝫ fieri circũcisio q̄nto se terre ꝓmissiõis vicinius cõiunxerũt. ¶ S. Hec autẽ circũcisio religiosoꝝ dꝫ esse triplex. Primo in restrictõe tꝑaliũ. scd̃o i disciplina moraliũ tercio in affectu spũaliũ. Dixi primo in restrictõe tꝑaliũ. Aug. xij. q. i. ñ dicatꝫ. Nõ dicatis vos habere ꝓpriũ. habet̃ eñi de statu monachoꝝ ⁊ cano. regu. Cũ ad monasterium. Nõ existimet abbas dispensare posse cũ monacho sup habenda ꝓprietate. qꝛ abdicatio ꝓprietatis sicut ⁊ custodia castitatis adeo est annexa regule monachali vt ↄtra eã nec sũm⁹ põtifex possit licẽtiã indulgere. Iõ Humbert⁹ sup regulã August. Si monachus dicit assertiue. iste liber est me⁹ peccat mortaliter. Ideo legit̃ Actuũ. iiij. Erãt illis omnia cõmunia. ¶ T. Sed d. xtrã cum religioso posset dispensari circa habendum vsum alicui⁹ rei. Rñdet Hũbert⁹. duplex est vsus. certus et incert⁹. Cert⁹ vsus est qui nõ potest auferri. incertus in voluntate alterius vt auferat̃ cuꝫ ei placuerit. Et circa illum incertũ vsum pt̃ p̄latus dispensare ex causa ratõnabili ⁊ necessaria. Sed circa certũ vsum nõ potest dispensare Sp eñi volũtas religiosi dꝫ esse subiecta prelato vt resignet qñ voluerit. Et si nõ habꝫ talẽ voluntatẽ. tũc religiosus est ꝓprietarius ⁊ sp̄ in pc̄to mortali. Et nullus pt̃ eũ absoluere a peccatꝫ suis interim ꝙ est in tali ꝓposito libere nõ resignandi ⁊ ad ↄmunẽ vitã dãdi. Uñ Bern. Monacho hñti ꝓpriũ deus negat suũ ꝓpriũ. qḋ est inferri et ꝑcere. Secũdo dñt circũcidi in disciplina moraliuꝫ. .i. Pe. ij. Cõuersatõem vr̃am hñtes int̃ gẽtes bonam. fm ꝙ docet saluator Math. v. Sic luceat lux vr̃a coram homib⁹ vt videant opera vestra bona ⁊c̃. August. de ↄmuni

vita clericorũ .⁊ habet̃.xij.q.i.nolo. Nolo vt aliqs de vobis inueniat male viuẽdi occasiõem. cõsciẽtia necessaria est nobis: fama aũt ꝓximis. Tercio in affectibꝰ spũalibus. qđ docȝ apl̃s ad Ro.xij. Prouidẽtes bona nõ tm̃ corã deo sed etiã corã oĩbꝰ hoĩbꝰ. ¶ V. Dicit Ber. Prouidenẽ bona coram hoĩbꝰ tribꝰ modis .s. habitu actõe ⁊ sermone. Primo habitu vt nõ sit notabil̃ Augustinꝰ. Habitus honestꝰ sit ita. ne in eo aliis placeamus. ⁊ ne ita vt aliis scandalũ prebeamus. Scđo in actõne ne sit culpabilis. Gre. Ut actiões tuas caute pagas ne mala bonis ꝑmixta totã massam corrũpãt. q2 dicit idem. Nulla bona acceptanẽ que malorꝫ admixtione maculanẽ. Tercio in s̃mo ne vt nõ sit scãdalisabilis. Seneca. Sermo tuus nõ sit inanis. sed aut suadeat: aut moneat: aut cõsolet̃ aut edificet. et qđ magis est nõ scãdaliset. Math.xviij. Ve illi p quẽ scandalũ venit. ¶ X ¶ Hoc tñ sciẽdũ ꝙ exterior circũcisio nõ ꝓdest sine interiori quid em̃ lata corona ꝓderit aut capilli deraũ si nõ interior circumcisio comitet̃. Unde Gal.v. Si circũcidamini xp̃us nil proderit vobis. Bern. Si corpõris cõuersio fuerit sola erit nulla. sicut exterius vestis religiosa mens vana. corpus in claustro: cor in seculo. custodit̃ silentiũ sed murmurat cor tuũ. psallitur ore. sed cor tuũ est longe a deo. De quibꝰ Hiere.xi. Quid est ꝙ dilectus meus in domo mea facit scelera multa. numquid carnes sancte auferũt a te malicias tuas. Iungamus ḡ interiorẽ circũcisionẽ ne simꝰ de numero ipoꝝ de quibꝰ dicit apl̃s.ij.ad Thimo.iij. Speciẽ pietatꝭ habentes. pietatẽ aũt abnegantes. ¶ A ¶ Sciendũ igit̃ ꝙ tribꝰ modis in interioribꝰ nostris ꝓuidere debemus bona. Primo in cogitatõe. scđo in affectõe. tercio in intentõne. Primo cogitatio debet esse sancta ⁊ mũda vt deum cogitemus. Sap.v. Cogitatio eoꝝ apđ altissimũ .s. ad eius p̃cepta. Eccli.iij. Que p̃cepit tibi deus cogita illa semꝑ. Et etiã tua peccata quibꝰ deũ offendisti. Deutez.xiiij. Memẽto ⁊ nõ obliuiscaris ꝙ ad iracũdiã ꝓuocasti dñm deum tuũ. scȝ excessibꝰ tuis. Apoc.iij. Memẽto vñ excideris ⁊ age penitentiã. q2 dicit Theo. sup ep̃lam ad Heb. Et habet̃ in cano. de pe. di.iij. §. iudas. Nullum inuenit̃ delictoꝝ tale remediũ sicut eorũ ꝯtinuata memoria. Glo. ad ꝯpunctõem ⁊ nõ ad delectatõem. Scđo affectio debet esse pura. Aug. Qui puras affectiões vult erigere in deũ disiũgat se a sensibꝰ. recedat a turpibꝰ ⁊ nociuis. in hijs enim illudim̃. Tercio intẽtio debet esse recta. vt oĩa q̃ facimus nõ ad dexteram ꝓspitatis. nec ad sinistram aduersitatis intentõem nr̃am obliqmus. sed directa facie in dei laudeȝ. Ber. Intẽde in deũ ⁊ ꝓpter deum. Beda. Thesaurus cordis est intẽtio. est em̃ oculus aĩe. De q̃ Lu.vi. Si oculꝰ tuꝰ simplex ẽ. totuȝ corpus lucidũ erit. i. totũ opus. q2 scribit̃ ad Hebre.iiij. Discretor cogitationũ ⁊ intẽtionũ cordis est ipe. Gre.xxviij. mora. Sic oculus corꝑalis est corꝑis lucerna. sic ꝑ radium intentõis illustranẽ actõis merita.

¶ Tercia circũcisio facta est in terra ꝓmissiõis. et significat circũcisionẽ qua in celis circũcidimur ab omni miseria pene ⁊ culpe. In corꝑe a passibilitate. corruptibilitate: tarditate. mortalitate et difformitate. Mathei.xiij. Fulgebũt iusti sicut sol ĩ regno patris eoꝝ. Et sol erit septẽpliciter clarior q̃ nunc. sicut dicit Isa.xxx. Secundo in aĩa ab omni ignorãtia. Hiere.xxxi. Nõ docebit vltra vir ꝓximũ suũ dicens agnosce dominũ. omnes ei me noscẽt a minimo vsq3 ad maximũ. Aug. de ciui. dei. li.xxij. Ibi esse nostrũ nõ habebit defectõem. nosse nostruȝ nõ habebit errorẽ. Itẽ mens circumcidet̃ ab omni turbatõe. ⁊ relinquit̃ pura leticia. P̃s.xv. Adimplebꝭ me leticia cũ vultu tuo. ¶ B. Quintũ remediũ fuit baptismꝰ. Est aũt triplex baptismꝰ quẽ xp̃s suscepit. Primꝰ est baptismꝰ fluminis quẽ suscepit ad nostrã sanctificatõem. Nã ex tactu sue mundissime carnis aq̃s sanctificauit ⁊ eis ꝟtutẽ scĩficãdi dedit. Scđs ẽ baptismꝰ flaminis quẽ accepit xp̃s ad nr̃am iustificatõneȝ. ipe enim accepit sp̃m sc̃tm̃ sine mẽsura. Iohã.iij. Nõ em̃ ad mensurã dat deꝰ sp̃m sanctũ. Glosa. scilicet christo ex qua plenitudine

nobis ꝯmunicat. Johan. i. De plenitudine
ei⁹ omẽs accepim⁹. Ex q̃ ꝯmunicatõe nos
iustificauit. Johan. i. Hic est q̃ baptisat in
spũsancto. Ex qua iustificatõe nos glificat
Unde post q̃ Johẽs dixit. De plenitudine
eius oẽs accepim⁹ subdit. et gr̃a ꝓ gr̃a. gr̃i
am. s. glorificantẽ ꝓ gr̃a iustificãte. Terci
us est baptismus sanguis. quem recepit ad
nostrã redemptõem. De q̃ Lu. xij. Baptis/
mo habeo baptisari. s. cruoris ꝓprij. quõ co/
arctor vsq̃ dum pficiat̃. Et illo baptismo sã/
guinis nos redemit. Apoca. v. Redemisti
nos dñe in sanguĩe tuo ¶ C. Nã christ⁹
septies effudit sanguinẽ vt nos a septẽ pec
catis mortalib⁹ liberaret. Primo in circũcisi
one. ut hodie: ꝓpter pc̃m luxurie. g̃ si pec/
casti tali peccato roga eũ ꝑ amarã passiõez
vt tibi indulgeat. Scd̃o in mõte oliueti in
sudore sanguineo ꝓpter pc̃m gule. Terciõ
in flagellatõe ꝓpter peccatũ inuidie. Quar
to in manuum pforatõne ꝯ pc̃m auaricie.
Quinto in pedũ affixiõe. cõtra peccatũ ac/
cidie. Sexto in capite ꝑ coronã spineã con/
tra peccatũ supbie. Septio in corde ꝯ pec/
catũ ire. Phũs. i. de aĩa. Ira est accẽsio san
guinis circa cor.

¶ Sermo ¶ XXXV. Ad idem

Vocatũ ẽ nomen

eius ihũs. qđ vocatũ est ab ange/
lo prius q̃ȝ in vtero ɔcipet̃. Luc.
ij. ¶ D. Sãct⁹ Tho. pte. iij. q. iij. ar. ij
dicit. Noĩa si imponũt̃ dñt imponi a ꝓprie/
tatib⁹ rer. sic Abraam Geñ. xvij. Non vl
tra vocaberis abram sȝ abraã. q2 prẽm mul
tar̃ gentiũ ɔstitui te. Et q2 g̃ homĩ xp̃o hoc
munus gr̃e collatũ erat ut ꝑ ip̃m saluarẽt̃.
ideo ɔuenienter vocatũ est nomẽ ei⁹ ihũs. i.
saluator. ¶ In v̄bis p̃missis duo innuun
tur. Primo pietas diuine mi̾atõis. Scd̃o tã
git̃ ɔformitas angelice associatõis. Primũ
ibi. vocatũ est nomẽ eius ihũs. scd̃m ibi. qđ
vocatũ est ab angelo. De p̃io dic̃. Uoca/
tũ est nomẽ ei⁹ ihs ¶ E. Sȝ d. tñ scribit̃
ysa. vij. Uocabit̃ nomẽ e⁹ emanuel. ⁊ ysa.
viij. Uoca nomẽ ei⁹ accelera. detrahe. Et
ysa. ix. Et vocabit̃ nomẽ ei⁹ admirabil': ɔsi

liari⁹ de⁹ fortis. ⁊ Zacha. vi. Ecce vir ori/
ens nomẽ ei⁹. ⁊ ysa. lxij. Uocabit̃ tibi no/
mẽ nouũ qđ os dñi noiauit. Rñdȝ sã tho.
pte. iij. q. iij. ar. ij. In oib⁹ illis noib⁹ sigfica
tur h̾ nomẽ ihũs qđ est significatiuũ salutȝ
Nã ex pietate ⁊ mi̾atõe ad nr̃am salutez
venit in hũc mũdm. Lu. xix. Uenit fili⁹ hoĩs
q̃rere ⁊ saluũ facere qđ ꝑierat. Idcirco vo
cat̃ p̃io emanuel qđ interp̃tat̃ nobiscũ de⁹.
In q̃ noĩe innuit̃ cã salutis. q2 est vnio di/
uine ⁊ hũane nature. Scd̃o accelera d̾tra
he significat a q̃ nos saluabit. q2 a diabolo
cui⁹ spolia abstulit. Lu. xi. Cũ fortis arma
tus custodit atriũ suũ ĩ pace sunt oĩa q̃ possi
det. veniet fortior eo auferet vniuersa arma
ei⁹ ⁊ spolia in q̃b⁹ ɔfidebat. ⁊ h̾ fecit xp̃s di
abolo. Tercio nomẽ ei⁹ ãmirabilis. in h̾ si/
gnificat̃ via ⁊ termin⁹ nr̃e salutis. inq̃ntũ
admirabili cõsilio diuinitatis ꝑducim̃ ad
celũ. Quarto oĩẽs scẽt̃ ad incarnatõis mi
steriũ. s̾m q ꝑ exortũ est in tenebris lumẽ re
ctis corde. ut dicit p̃s. cxi. ut desiderauit za
charias pater Johãnis baptiste Lu. i. Il/
luminare hijs q̃ in tenebrȝ ⁊ ĩ vmbra mortȝ
sedẽt. ¶ F. Sȝ d. quõ d̾r nomẽ nouũ. cũ
etiã alij ut sup̃ dictũ est vocati sunt h̾ noĩe.
Rñdet sanc. tho. vbi sup̃. Licet alij vocati
sunt ihũs. h̾ est s̾m tp̃alẽ salutẽ nõ s̾m eter
nalẽ Ideo Actuũ. iiij. dixit Petrus. Non
est aliud nomẽ sub celo in quo oportet salua
ri nisi in nomĩe dñi nostri ihũ xp̃i. Hoc no
men ihũs nõ fuit fortuitu inuentum. nec ab
homĩe xp̃o impositũ sed poti⁹ a deo noiatũ
Isa. lxij. Qđ os dñi noiauit. Itẽ fuit a ꝓ/
pheta nunciatũ. Abacuck. iij. Exultabo in
deo ihũ meo. Ab angelo impatũ. Angelus
namq̃ȝ Gabriel impauit Joseph ut sibi hoc
nomẽ imponeret. Mat. i. Pariet filiũ ⁊ vo
cabis nomẽ e⁹ ihũs. Hoc idẽ impauit mrĩ
Lu. i. Ecce ɔcipies ĩ vtero ⁊ pari. fi. et vo/
cabis nomen eius ihm̃. Ideo Origenes.
Hoc nomen dignissimũ nõ debuit primo
appellari ab hominib⁹ sed a deo. neq̃ȝ ab eis
in mundũ afferri sed ab angelo. ideo vltio
a maria ⁊ ioseph fuit ei impositũ in circũ/
cisione. Luce. ij. Uocatum est nomen eius
ihũs. s. a maria et Joseph De quo noĩe dic̃

ps.cxij. Sit nomen dñi bñdictũ. Reuera
bñdictũ. qꝛ hoc nomẽ ihũs est p̃mo nomen
gloriosissimũ. scđo deliciosissimũ. tercio p̃ci
osissimũ. quarto virtuosissimũ sua sublimi
tate. Cuiꝰ sublimitatẽ describit apl's Phi
lip. ij. Dedit illi nomẽ qđ est sup omne no/
men. vt in noĩe ihũ omne genu flectat̃ cele/
stiũ terrestriũ et infernoꝝ. ¶ G ¶ In qbꝰ
verbis quĩtuplex sublimitas huiꝰ noĩs col
ligit̃. Primo qꝛ ipm habꝫ in reuerẽtia deꝰ.
qꝛ ipm exaltauit qñ ad ipsius noĩs inuocati
onem peccatoꝝ remissiõem nobis dare p̃/
misit. Act. ij. Baptiset̃ vnusquisqꝫ vestruꝫ
in noĩe ihũ in remissionẽ peccatoꝝ vestrorũ
Scđo habet ipm in reuerẽtia angelꝰ. i. hoc
apl's subdit. in noĩe ihũ omne genu fle/
ctat̃ celestiũ. i. angeloꝝ. Neemie. ix. Exer/
citus celi te adorat. i. angeli. Tercio habet
ipm in reuerẽtia angelus malꝰ. i. diabolus
qꝛ ad eiꝰ nominatõeꝫ tremet. cũ dic̃. et in/
fernoꝝ. Jaco. ij. Demões credũt ⁊ contre/
miscũt et subijciunt̃. Isa. xxx. Ecce nomen
dñi veniet de longinquo. ardens furor eius
⁊ grauis ad portandũ. s. demonibꝰ. Quar/
to ipm habet in reuerẽtia creatura irrõnal̃.
qꝛ ad eius inuocatõem sibi obedit. Mathei
viij. Qualis est hic qꝛ venti ⁊ mare obedi/
unt ei. Quĩto habet ipm in reuerẽtia crea/
tura rõnalis. cũ dr̃. Oĩs lingua ↄfiteat̃. qꝛ
dñs ihũs ⁊c̃. Ista ↄfessio dꝫ fieri p̃ laudan
onem. Hester. xiij. Viuẽtes laudemꝰ no/
men tuũ dñe. Ope. ad Col. iij. Oĩaqꝫ fa
citis in ꝟbo aut in ope in noĩe dñi nr̃i ihesu
xp̃i facite. qꝛ nomẽ est gl'iosissimũ. ¶ Se/
cũdo est nomẽ deliciosissimũ in sua suauita
te. Ber. sup illud Canti. i. Oleũ effusum
nomẽ tuũ: dicit. Aridꝰ est oĩs cibꝰ si isto o/
leo nõ ↄdiet̃. insipidꝰ si isto oleo nõ vnget̃.
Et subdit Berñ. Hoc nomẽ ihũs instar o/
lei lucet p̃dicatũ. pascit cogitatũ. lenit inuo
catũ. ps. cxxxiiij. Psallite nomĩ eiꝰ qm̃ su/
aue est. Reuera suaue primo qꝛ delectat gu
stũ. Ber. Ihũs mel in ore. Scđo delectat
auditũ. Ber. Ihũs mel ĩ aure. ut dicat sp̃o
sa Canti. ij. Sonet vox tua in auribꝰ meis.
vox eñ tua dulcis ⁊ facies tua decora. Ter
cio delectat oẽm interiorẽ affectũ. Ber. Iu
bilus in corde. Et subdit. Si scribis si leg'
non sapit nisi legeris ihũs. ⁊ sic est nomẽ de
liciosissimũ. ¶ Tercio est nomẽ p̃ciosissi/
mũ sui misterij. ⁊ attendit̃ h̃ in noĩe ihũs:
qđ ↄuenit cũ nomĩe dñi thetagramatõ: qđ
q̃ttuor l'r̃is scribit̃ sicut legit̃ in glo. Exo. xx
viij. et eedem l'r̃e in latino reperiunt̃ in hoc
nomĩe ihũs. licet nõ eodẽ ordine. ut sunt il
le in hebraico. Heth hec ẽ l'r̃a h. Jothẽ l'r̃a
J. He est l'r̃a e. wavo est v. et iste eedẽ l'r̃e
ↄponũt ihũs: adiunctis duobꝰ s. si scribit̃
integre. vel ponẽdo l'r̃am c p̃ titello sup trãs
uersũ mõ antiq̃. si breuiter scribit̃ sic ihũs.
et s̃m hoc vltra nomẽ thetagramatõ nomẽ
ihũs si extense scribat̃ abũdat in duplici s
vno erecto sic ſ. altero vero curuato s. nam
si scribit̃ extense ihesus. tũc s significãt du
as naturas in eodẽ supposito ihũ. vt p̃ ſ lon
gũ supeminens alijs l'r̃is intelligit̃ diuinitas
que supeminet vniuersis. ⁊ q̃dãmodo icli/
nat̃ ad creaturas subiectas q̃i p̃spiciẽdo su
per eas p̃ influentiã vniuersalẽ. s̃m illđ ps.
cxxxvij. Excelsus dñs ⁊ humilia respicit.
Per s ꝟo curuũ intelligit̃ natura hũana
in qua verbũ est incarnatũ. ps. xxxvij. Mi
ser factus sum et curuatus sum vsqꝫ in finẽ
Cuiꝰ figura legit̃. iiij. Reg. iiij. ꝙ Heliseꝰ
curuauit se sup pueꝝ. i. sup humanã natu/
rã que fuit pura in xp̃o. Et qm̃ h̃ misteriuꝫ
vniõis. s. istaꝝ duaꝝ naturarũ in idẽptita/
te fuerit in veteri testamẽto abscõditũ qđ ĩ
nouo testamẽto in noĩe. scꝫ ihũ extitit reue/
latũ. Hic ẽ q̃re h̃ nomẽ ihũs abũdat in du/
plici l'r̃a ſ s. vltra nomẽ thetagramaton. ⁊
hoc nomẽ apud iudeos est p̃ciosum ⁊ inef/
fabile. nec ipm p̃nunciare audẽt: qđ summus
sacerdos in frõte portabat. Dicit̃ aũt inef/
fabile. nõ qꝛ dici nõ possit. sed qꝛ rẽ ineffabi
lem significat. Est eñ ita p̃ciosum ꝙ dicit
apl's. i. Chori. xij. ꝙ nemo p̃t dicere voce et
re seu ꝟbo ⁊ facto nisi in gr̃a sp̃ũssancti fue
rit intrinsice illuminatus. ecce nomẽ p̃ciosis
simũ. ¶ Quarto est nomẽ virtuosissimuꝫ
Nã est ita efficax et ꝟtuosum. vt si q̃d fide
liter petieritmus in isto noĩe accipiemꝰ. Jo
han. xvi. Amẽ amẽ dico vobis. si q̃d petie
ritis p̃rem in nomĩe meo dabit vob. petite

igit̄ et accipietis ꝛc. ¶ H ¶ Sed diceret
quis: quid accipiemus. R̄ndet̄. q̄ttuor bo/
na accipiemus in noīe ihū. Primo veniam
peccatoꝝ in ꝯuersione. Actuū. x. Oēs ꝓphe
te testimoniū ꝑhibent remissionē pc̄toꝝ ac
cipe ꝑ nomē ei⁹. Crede igit̄ omnibꝫ nec de
spera de oībꝫ peccatis tuis. et si tot essent ꝙ
excederēt numeꝝ arene maris. ut dixit ma
nasses rex. ij. Paralipo. vl. adhuc noli dispe
rare. sed dic cū ps. xxiiij. Propter nomen
tuū dn̄e ꝓpiciaberis pc̄to meo multū ē eñ.
sed mi̇ꝛicordie dei nō est numerus. Bern̄.
Omnia peccata ab origine mūdi ꝯmissa di/
uine mi̇ꝛicordie ꝯꝑata sunt q̄i vna gutta re
spectu totius maris. qꝛ peccata nr̄a sunt fini
ta. Arist. viij. phisico. Finiti ad infinitū nul
la ē ꝓporcio. Ideo ps. lxxviij. Adiuua nos
deus salutaris nr̄ et ꝓpici⁹ esto peccatis no
stris ꝓpter nomē tuū. ¶ Scd̄o in nomīe
ihū accipiemus victoriā in impugnatōne.
ps. xliij. In noīe tuo sp̄nemus insurgētes ī
nob. si insurgat mund⁹. si tēptat diabol⁹ in
noīe ihū superam⁹ eos. Marci. xvi. In no
mine meo demonia eijciēt. Figura. i. Reg.
xvij. dixit dauid ad Goliā. Tu venis ad me
cū hasta et gladio. ego venio ad te in nomīe
dn̄i. Goliath diabolū significat: q̄ venit cū
gladio carnalis tēptatōis. ꝛ cū clipeo simulati
onis boni. ꝛ abscōdit malū tanq̄ꝫ sub clipeo
cū hasta. i. mūdana glīa. sed nō ꝑualet ꝯ da
uid. i. fidelē xp̄ianū q̄ cum inuocatōne noīs
dn̄i in orōe ꝛ baculo sancte crucis. et q̄nq̄ꝫ
lapidibꝫ. i. vulneribꝫ in recordatiōe vincit
diabolū et oēm temptatōem. Marci vltīo.
In noīe meo tollēt s̄pentes. i. tēptatōnes.
q̄m demones timent nomē ihū. ps. xcviij.
Cōfitebor nomī tuo q̄m terribile ꝛ sanctuꝫ
est. Chris. Tāta est v̄tus noīs xp̄i. non vi
sus sed noiatus facit mirabilia. Petr⁹ ra/
uen̄. In nomine ihū cecis visus. surdis au/
dit⁹. claudis gressus. sermo mut̄. vita mor
tuis restituta est. ecce virtuosum. ¶ Ter/
cio in noīe ihū recipiemus grāam in ꝯuersati
one. s. grām sp̄ūssancti. Unde Johā. xiiij.
Paraclitū sp̄m v̄itatis quē mittet pr̄ in no
mine meo ꝛc. Uidemus ꝙ paupes deuote
petūt in noīe sancti Nicolai vel alteri⁹ san/
cti in cui⁹ noīe sperāt exaudiri. multo mag̃
nos in noīe ihū in q̄ iussi sumus petere ꝛ cer
tificati de exauditōe. Joh. xvi. Usq̄ꝫ mō ni
petistis q̄cq̄ꝫ in noīe meo petite ꝛ accipiet̃
Idcirco ecclīa oēs orōes q̄s dirigit ad deū
p̄rem ꝯcludit. ꝑ dn̄m nr̄m ihm̄ xp̄m filium
tuū. Bern̄. Non hortaret̄ nisi dare vellet.
Iaco. i. Si q̄s indiget postulet a deo in fi/
de nil hesitās. ps. cxliiij. Fidelis de⁹ i oībus
v̄bis suis. ¶ Quarto recipiemus in noīe
ihū glīam in remuneratōeꝫ. ps. xix. In no
mine dei nr̄i magnificabimur. s. in et̄na glīa
Ergo ob reuerentiā eiusdē noīs q̄libet xp̄ia
nus q̄n audiret hoc nomē ihūs deberet ge/
nua flectere deuote dicēdo cum ps. cxviij.
O dn̄e saluū me fac ꝓpter nomē sctm̄ tuū.
qꝛ dicit ap̄ls Ro. x. Quicūq̄ꝫ inuocauerit
nomē dn̄i salu⁹ erit. ¶ I Exemplū legi
tur. q̄dam bonus hō diu morat⁹ fuerat cum
vxore ī magna sanctitate: ꝛ illa sil̄r cum eo.
Immisit aūt diabol⁹ tēptatōem ī eos vt su
spenderēt se. ut sic euaderēt p̄ntes miserias.
Cū ḡ vterq̄ꝫ hac tēptatōe improba ꝛ impor
tuna tristis efficeret̄ ut nec somnuꝫ caperēt
nec ꝯmederēt: q̄siuit alter ab altero causas
tristicie. R̄ndit vir ꝙ sup oīa magnā hr̄et
voluntatē suspēdendi se. Mulier aūt respō
dit illud sil̄r esse desideriū suū. Cōsentiētes
aūt ambo q̄dā modo laq̄os optāt vt se suspē
dant. Tūc mli̇er dixit viro suo. O dn̄e ꝯsu
lerē ꝙ prius biberemus amorē Johīs mu
tuo de illo optimo vino nr̄o q̄d valde p̄cio/
sum fecimus de vinea nr̄a de q̄ nō gustaui/
mus nec scimus q̄le adhuc sit vt potati leui
us moriamur. placet viro. vinum afferunt.
Qd̄ cū vir vellet bibere: ꝯsignauit illud sig̃
sctē crucis sicut ꝯsueuit dicens. in noīe ihū
xp̄i bibimus. ꝛ dedit mli̇eri. Cū bibissent
vinū cruce signatū ita fugit diabol⁹ ꝛ oīnis
tēptatio recessit. ita ꝙ ꝑ toto mūdo h̄ q̄d co/
gitarūt facere nō fecissent. sed ꝯtriti ad ꝯfes/
sionem ꝯfugerūt: ꝛ vitā coꝝ in statu bono
finierūt. Jō Anr̄. in li. orōnū. c. ij. dic̄. Ihe
sus est nomē dulce. nomē delectabile. nomē
ꝯfortās pc̄torē. ¶ Jō legit̄ aliō exēplum ꝙ
fuit q̄dā hō bonus q̄ habuit hāc ꝯsuetudinē
q̄uēs sibi diabolus aliq̄d mali ingerebat. et

quantūcūq; temptamētū in se sensit iuit ad locū oratōis. et inuocauit deū dicēs. O dñe ihū miserere mei et adiuua me. statim cessauit tēptatio et recessit diabolus ab eo. scribit Lu. x. In noīe tuo demonia subijciunt nob. Ideo Bern. sup Canti. Hoc nomē ihūs ē cibus. nā totiēs ɔfortaris qtiēs inuocas et recordaris. Quid ita vtutes roborat. qd bonos mores vegetat. castas affectōes fouet sicut h dulce et virtuosum nomē ihs. Itez legit q qdā sctūs pr semel audiuit q demō dicebat q ipi diaboli repellerent p h nomē sctīssimū ihūs. Jō bone ihū fons indeficiēs et hūana corda refitiēs ad te curro sitiēs. tu solus mihi merces sufficiēs.

Sermo XXXVI. Adidem.

Apparuit gratia dei saluatoris nr̄i oībꝰ hoībꝰ erudiens nos. ita scribit ad Tituz .ij. et legit hodierna die p eplari officio. K. Plinius dicit i speculo naturali q arbor morus est medicinalis tota pcipue q ad cortices fructus folia et radices. Spūalr, hec arbor est maria q tota tā in vbo q exēplo et ɔuersatōe est medicinalis et bonis operibꝰ vtilis. Amb. Marie vita oīm nostrū morū est e templū et disciplina. Jō Eccli. xxiiij. Ego mr̄ pulcre dilectōnis timoris et sancte spei. in me oīs gr̄a vie et vtutis. trāsite ad me oēs q ɔcupiscitis me et a generatōibꝰ meis adimplemini. Fructus eiꝰ est xp̄s Luc. i. Bñdicta tu in mlieribꝰ et bñdictus fructꝰ vētris tui. Amb. Fructus mori primo est albꝰ. post h rubicundꝰ. tercio niger. Et sic xp̄us prio albꝰ p vite mūdiciā. hodie rubicūdꝰ p sanguīs effusiōem. tercio ī morte niger p faciei sue discoloratōez. vn̄ Isa. liij. Uidimꝰ eū nō hñtē spēm neq; decorez Quos colores ɔuidit Salomō Cātico. v. Dilectus meꝰ cādidꝰ et rubicūdꝰ. Cādidꝰ in incarnatōe. rubicūdꝰ in circūcisiōe. Nā hodie effudit roseū suū sanguinē in pignus nr̄e redemptōis. Dic nāq; aplꝰs ad Heb. ix. Oīa pene mūdant in sanguine. Impossibile est eñi sine sanguine auferre pc̄ta Jdcirco Aug. in hodierno smōe. Sicut passio et resurrectio sic circūcisio facta est. Et hec est gratia que nobis hodie apparuit oībꝰ. de q thema. Apparuit gr̄a. In sūma eplē duo innuunt. Primo apparitio diuīe benignitatis. Scđo ɔsecutio hūane vtilitatis. Primū ibi. Apparuit gr̄a saluatoris nostri. i. illeq est deꝰ p naturā et saluator nr̄ p gratiā. De qua apparitōe legit Abacuck. ij. Apparebit in finē et non mentiet. et Baruch. iij. Post h in terris visus est et cū hoībꝰ ɔuersatꝰ est. L. Solēt gaudere subditi qñ ex certis signis ɔgnoscūt se hēre grām dñi sui Sic nos p incarnatōem cognouimꝰ nos habere gratiosum dñm. nā a mūdi exordio apparuit iusticia. qr districtissime puniuit peccata. Nā angelū apostatā pp̄ter solā cogitatōem eiecit de celis. post h primos parentes pp̄ter pomi degustatōem de padiso expulit. deinde totū mundum diluuio pemit. Et sic gr̄a et misericordia latebat. qr deꝰ peccantibꝰ nō parcebat. legē dedit q pc̄ta puniret. Sodomā et gomorrā incēdio subuertit multos in deserto pstrauit p murmure. Dathan et abyron absorbuit terra. ecce iusticia apparuit et gr̄a latuit. Sz hodie octaua die legebat et hodie legit ad Titū. ij. Apparuit gr̄a saluatoris nr̄i oībꝰ hoībꝰ. i. incarnatio. M. Itē nota xp̄i icarnatio dr gr̄a antonomatice. Prīo qr ī eo hītat plenitudo oīm gr̄az. Joh. i. Uidimus eū plenū gr̄a et veritate. Et subdit. De plenitudine eiꝰ oēs accepimus. Scđo dr gr̄a. qr oēs grē antiqtꝰ pmisse p eā plene ɔsoluunt. Nā deꝰ pmisit nō semel sz multotiēs aduentū sz ptraxit solutōem. pp̄ter qđ dicit Ber. Hoies treati et ingrati tedio affecti suspectas habebant pmissiōes. dixerūt hijs q annūciabāt. dicētis pax pax et nō est pax. spōdet et nō exhibz Sed in incarnatōe venit gr̄a pmissa. De q Bern. Quid euidētioris signū grē esse poterit q; q deꝰ pr filiū suū de sinu prno ad nos misit. Tercio incarnatio dr gratia qr ex ea hauriūt oīm genera grāz. Est eñi gr̄a nihil aliud fm Isid. q; donū diuie misericordie p qđ remittunt mala et ɔferunt bona. N. Nam primꝰ parēs hereditaria successiōe qttuor mala in nos effudit vel trāsfudit. scz

culpam: penā. amissionē virtutū ⁊ celest; re
gni pditionem. ob hoc q̄drupliciḡra indige
bat humana pditio. s. q̄ remitteret culpam
auferret penā. cōferret ꝟtutē ⁊ decorē ⁊ p/
mitteret eternā felicitatē. ¶ Prima ḡra scz
remissio culpe apparuit in incarnatōe in h̄
ꝙ diuina natura vniuit sibi hūanā. apparu
it enim ꝙ remisit oēm iniuriā. Sicū si aliq̄s
sororē illi⁹ quē odio haberet duceret. mani
festū foret ꝙ ei rancorē dimitteret. sic ⁊ h̄.
De q̄ sctūs Tho. pte. iij. q. i. ar. i. In h̄ ḡra
⁊ bonitas apparuit q꞉ infirmitatē ꝓprij plas
matis nō despexit sed assumpsit. Aug⁹. sup
ps. Ex q̄ ꝙ suscepit malū tuū spera cōmuni/
cet tibi bonū suū. Nā ideo pticeps fact⁹ est
nr̄e mortalitatis vt nos ptīcipes faceret sue
diuinitatis. Ex h̄ appar; dimissio culpe. Ber.
Magnus puus fact⁹ est ut p indulgentiam
placari leuiter posset. ¶ Scd̄a ḡra scz remis
sio pene apparuit in circūcisiōe ⁊ passione:
vbi soluit penā debitā. ps. lxviij. Que non
rapui tūc exoluebā. Ubi dic̄ Aug. Nos pe
nam meruim⁹ et soluit ꝓ nobis agn⁹ ima/
culatus. q꞉ cōquerebat̄ p Isa. xliij. Serui/
re me fecisti peccatis tuis. Ideo Bern. O
hō agnosce q̄ꝫ grauia fuerūt vulnera tua ꝓ
quibꝫ necesse fuerat xp̄m dn̄m vulnerari. si
nō fuissent ad morte eternā nec fili⁹ in car/
ne moreret̄ ꝓ te. Ecci. xxix. Gratiā fideius/
soris ne obliuiscaris. dedit eīn ꝓ te aiaz suā.
Nam incepit hodie pati ⁊ sanguinē suū fū
dere. iuxta illd̄ ad Ro. v. In sanguine ipi⁹
saluati ab ira p ipm. Nā nos p suā circūci/
sionem ab ipa pena circumcisiōis liberauit.
Fuit eīn magnū iugū ꝙ Petr⁹ dixit Actu.
xv. Quid tēptatis iugū imponere sup cer/
uicē discipuloꝝ qd̄ neqꝫ nos ⁊ pr̄es nostri
portare potuim⁹. sed p ḡraz dn̄i nr̄i ihū xp̄i
credim⁹ saluari. Jō apl̄s ad Gal. iiij. Mi/
sit deus filiū suū factū sub lege vt eos q̄ sub
lege erāt redimeret. Bern. Justū erat vt
quē aliena pena ligauerat aliena pena solueret
Hic potes dicere ꝙ deus quoqꝫ remedia ꝯ
pc̄tm originale instituit. et ꝙ se ꝓ nob̄ susce
pit. vide in p̄cedenti s̄mōe scd̄o de circūcisi
one. ¶ Tercia ḡra. s. virtutū collatio appa
ruit in resurrectōe qū discipulis insufflauit
spm̄ sanctū dicēs Joh. xx. Accipite spm̄ san
ctū quoꝝ remiseritis pc̄ta ⁊c. Nā p spiritū
sanctū dant̄ virtutes. Apl̄us Gala. i. Fru
ctus spūs sunt gaudiū: pax: bonitas: chari
tas. benignitas: fides: patiētia: modestia:
cōtinentia ⁊ castitas. Ro. v. Charitas dei
diffusa est in cordibꝫ nr̄is p spm̄ sanctum.
Apl̄s ad Gala. iij. Qui tribuit vobis spiri
tū opat̄ ꝟtutes in vobis. Aug. Sol⁹ deus
est qui virtutes nobis tribuit. Jō Ber. In
cassum laborat in acquisitōe virtutū q̄ aliū/
de querit q̄ꝫ a dn̄o. ¶ Quarta ḡra est p̄pa
tio glīe que apparuit in ascēsiōe. Joh. xiiij.
Uado vobis pare locū. Licet regnū celorū
sit omnibꝫ cōmune et generale pusillis ⁊ ma
gnis Lu. xij. Nolite timere pusillus grex. cō
placuit eīn pr̄i vr̄o vobis dare regnū. tū in
eo mātiōes multe sunt. i. varie retributōes
Math. xvi. Reddet vnicuiqꝫ s̄m opa sua
scz i regno suo. De quo Lu. xxij. Dispono
vobis sicut disposuit michi pr̄ meus regnū
Subiūgit in textu dicēs. omnibꝫ hoibꝫ. i.
ad vtilitatē oīm. oībus eīn natus est ad sa/
lutē q̄ntū ī eo est. De quo dixit angel⁹ Lu
ce. ij. Annūcio vobis gaudiū qd̄ erit omni
pplo. Ideo natus est in diuersorio. Nā sic
Ade peccatū vt dic̄ Aug. in enchir. vicia/
uit totū genus hūanū. ita xp̄i incarnatio ē
ad salutē toti generi hūano. Jō Chris. ad
designandū istā generalitatē extra ciuitatē
⁊ extra muros pati voluit vt intelligas qm̄
cōmunis est hostia ꝓ genere hūano oblata.
Eccli. xl. Gratia dei sicut padisus in bn̄di/
ctiōibus. Paradisus fuit cōmunis in fructi
bus oibꝫ hoibꝫ si in innocētia ꝑstitissent. sic
⁊ fructus passiōis sue. Ro. viij. Pro nobis
omnibꝫ tradidit illū. Dicit sctūs Tho. pte
iij. quo ad sufficientiā ꝓ nobis. nō aūt ad ef
ficientiā. q꞉ aliqui sibyp̄is sunt impedimen/
tū p peccatū. ¶ O ¶ Sed de illis q̄ a bn̄/
dictōe filij generali se excludūt. Aug. in li.
de pn̄ia. Semp p̄sto est ḡra si nō fuerit re/
pulsa. Ideo aplus ad Heb. xij. Uidete ne
quis desit ḡre dei. Cōquerunt̄ aliqui ꝙ non
habēt ḡram. et p̄t cōqueri ḡra ꝙ nō haberet
hoiem se disponentē ad eam. q꞉ dic̄ Aug. i
li. de septē questiōibꝫ. Nulli vnq̄ꝫ defuit q̄

dignus fuit. Ro. x. Idem dñs oim. diues in omnes q̄ inuocāt illū. Ideo misit p̄dicatores in vniuersum mundū. Mat. vl. Eūtes in mundū vniuersum p̄dicate euāgeliū omni creature. i. oīm homini. vt null⁹ valeat se excusare. iō dicit oībus hoībꝫ. Ecce illa est apparicio dei diuine benignitatis.

¶ Dixi scdō subiūgit̄ ꝯsecutio hūane vtilitatis dicens. erudiēs nos. s. dī gr̄a. Sꝫ quid docet quō digne occurram⁹ eisdem gratiis ꝛ b̄nficiis dei incarnati. Et primo docꝫ q̄d cauendū. scdō q̄d agendū. tercio q̄d sperandū. ¶ Primū est qd̄ cauendū est. ibi. abnegantes oēm impietatē ꝛ secularia desideria Ecce hic docet sp̄ualē circūcisiōem. de quo dictū est sup̄ in primo ꝛ scdō s̄mone. ¶ P

¶ Et nominat duo hic in textu a q̄bꝫ debemus circūcidi. Primū est impietas. q̄ s̄m Bern̄. est deū nō colere. deū nō amare. mādata ei⁹ nō s̄uare. est impietas b̄nficia eius nō curare. gr̄am eius nō desiderare. est impietas quā monet ap̄ls abnegare. Nā si impium fuit p̄cepta dei p moysen ꝛ ꝓphetas oblata nō s̄uare. quō nō maius impiū ꝛ malū grām p ꝓpriū filiū oblatā nō curare. de quo ap̄ls ad Heb. x. Irritā q̄s faciēs legē moysi sine vlla miseratōe duobꝫ vel tribꝫ testibꝫ moriet̄. q̄nto magis putatis deteriora mereri supplicia q̄ filiū dei ꝯculcauerit et sanguinē testamenti pollutū duxerit in q̄ sanctificatus est ꝛ sp̄ui grē ꝯtumeliā fecerit. ut sūt oēs in pc̄to mortali ꝛ ingrati a fusiōe sanguinis ihū xp̄i. Scdm̄ qd̄ debemus cauere in recōpensam b̄nficioꝝ incarnatōis est q̄ abneganda sunt secularia desideria. nā tantā materiā gr̄arū nobis exhibuit in incarnatione. vt merito deberemus oīa secularia desideria reputare ut stercora. et sunt tria. de q̄bus. i. Iohā. ii. Omne qd̄ est in mūdo aut ē ꝯcupiscentia carnis aut ꝯcupiscētia oculorū aut supbia vite. Et cū hiis deo placere n̄ possumus. s̄m illd̄ Iaco. iiii. Qui vult esse amicus hui⁹ mūdi: inimicus dei ꝯstituitur Idcirco abscidi debemus a mūdo. i. Ioh. ii Nolite diligere mūdū neqꝫ ea q̄ in eo sunt. Si q̄s diligit mundū nō est charitas p̄tris in eo. August. Si in te ē amor mūdi nō est q̄ intrat amor dei. ¶ Secundo docet q̄d sit agendū. ꝛ sunt tria que sunt faciēda. de q̄ text⁹. Sobrie iuste pie viuam⁹ in h̄ seclo ꝛc.

¶ Q. In hiis tribꝫ oīa genera b̄nficioꝝ seu bonoꝝ exercitioꝝ includunt̄. Nā hō primo ordinari dꝫ corpaliter q̄ ad se p refrenatiōꝫ voluptatis. iō dicit. sobrie. Scdō q̄ ad ꝓximū p exhibitōnem equitatꝫ. iō dicit. iuste. Tercio q̄ ad deū p adoratōem vel veneratōnem maiestatis. iō dicit pie. ¶ Quātū igit̄ ad primū dicit. viuam⁹ sobrie. Est autem sobrietas ꝑs tpantie. Itē nota tribus modis ꝯtingit excedere p modū. Primo in corde nimiū p̄sumēdo. Et sic viuamus sobrie tpando p̄sumptōem eleuantē. Ro. xii. Nō plus sape q̄ oportet. sed sape ad sobrietatē. i. sine p̄sumptōe. Scdō excedit q̄s modum nimiū loq̄ndo. Sed viuam⁹ sobrie tēperādo locutōem offendentē. s. resecādo v̄ba ociosa. vana ꝛ supflua. Nam ex nulla re ita stultus ꝛ sapiēs ꝯgnoscit̄ sicut ex verbis Prouer. x. Qui ꝓfert ꝯtumeliā insipiēs ē qui aūt moderat̄ labia sua prudentissim⁹ ē Ideo scribit̄ Eccli. xxviii. Uerbis tuis staterā facito. et frenos ori tuo rectos: non nimis laxos. Rō ꝓuer. x. In multiloq̄o non deerit pc̄tm. Bern̄. Leuis est s̄mo sed grauiter vulnerat. De q̄ Iacob. iii. Lingua nr̄a vniuersitas iniquitatis. Nā sicut parua scintilla generat ignē copiosum. sic aliq̄n vnum v̄bū generat litigiū. iō p̄s. xxxiii. Prohibe linguā tuā a malo. ꝛ labia tua ne loquāt̄ dolū. Prouer. xiii. Qui custodit os suū custodit aīam suā. Tercio ꝯtingit excedere modum in carne nimiū delectādo. Dic ergo. viuam⁹ sobrie: tpando delectatōem lasciuientē. vicꝫ delectatōes q̄nqꝫ sensuū sp̄ealit̄ circa gustū. Est ēm sobrietas cibi ꝛ pot⁹ medicina corpis ꝛ aīe. de q̄ Eccl. xxxi. Sanitas est aīe ꝛ corpis vinū in sobrietate potatum ꝛ ecōuerso infirmitas in supfluitate. Eccli. xxxvii. In multis escis nō deerit infirmitas q̄ aūt abstinēs est adiiciet vitā. de q̄ Chris. Nichil sic sanitatē efficit egritudinē curas sicut moderata refectio. Sic etiā q̄ ad sp̄ualem sanitatē. qꝛ sobrius nō ita facile sentit titillatōem carnis ꝛ ebetudinē intellectus sic

ebrius. Nōne fatu⁹ esset qui p̄ se incēderet domū: et sic in crapula vinētes. Sen. Clēter vino estuās cito spumat in libidinē. ⁊ hēc ē ī ca. xxxv. dist. Clēter. Ideo apl's Eph. v. Nolite inebriari vino. Ratio pu̇er. xx. Luxuriosa res vinū ⁊ tumultuosa ebrietas. Jō ad Titū. ij. Juuenes hortare ut sobrij sint. Glo. q2 iuuētus, p̄mptior est ad lapsū. Dixi etiā debemus viuere iuste. glo. i. iuste viuamus. s. inter nos et p̄ximū nēm: iusticie regulā ꝯsuādo. ¶ R. ¶ Est aūt duplex regula inter nos ⁊ p̄ximos ꝯsuāda. s. naturalis ⁊ legal's. Naturalis quā ab initio mūdi vsq3 ad legē moysi patres antiq̄ qui iuste vixerūt suauerūt. De q̄ Mat. vij. ⁊ dist. i. Humanū genus. Quod tibi vis fieri alijs fac. et quod tibi nō vis fieri alteri non fac. Hec lex naturaliter est scripta in corde. vñ dic̄ Isa. xlvi. Preuaricatores redite ad cor. Nō dicit ad p̄dicatiōes. q2 in seipo inuenit hoc homo. ut dicit apl's ad Rom. ij. Cum enim gentes que legē nō habēt naturaliter que legis sunt faciunt. et legē nō habentes sibijpi sunt lex testimoniū reddente illis cōsciencia ip̄orum. ⁊ inter seinuicē cogitationum accusantiū. q̄si di. Cum quis se sentit fecisse malū remordet ꝯsciencia et accusat. Si autē bonū exhibeat cōsciencia nō remordet nec accusat. Et sic ex lege naturali detestatio peccati surgit. Ideirco ꝯsciencia dicitur quasi cordis sciencia. q2 homo scit ī corde ex naturali lege an bonū vel malum agit. Secunda regula est legalis que p̄ legē mādatur. Diliges p̄ximū sicut teip̄m. ad Ro. xiij. Qui p̄ximū diligit legē adimpleuit. Nō adulterabis. nō occides. nō furtū facies. nō falsum testimoniū dices. in hoc v̄bo restaurant̄. dilige p̄ximū tuū sicut teip̄m. ad Ro. xiij. quia plenitudo legis est dilectio ¶ S ¶ Terciū est ꝙ debemus viuere pie. s. quo ad deum. ut colamus deū pura ꝯsciētia ⁊ n̄ ficta. Hoc facimus qn̄ dn̄m natū imitam̄. eius beneficia nō obliuiscimur. si ex deuoto affectu eius beneficijs regratiamur. Si ergo p̄ opis effectū. mentis intellectū. deuotōnis affectū incarnatū deū colimus cōuenienter hanc particulā obseruamus. De hac imitatōe monemur Judicū. vij. Quod me videtis facere om̄es facite. Nā sicut ip̄e natus est corp̄aliter ⁊ circumcisus. sic et nos sp̄ūaliter. Et sicut passus est nobis in exemplū. i. Petri. ij. x̄p̄us passus est p̄ nob̄ vobis relinquens exemplū vt sequam̄ vestigia eius. Sed heu cōquerit̄ Bern̄. lamētabiliter. Sunt quib̄ nōdum est passus. sunt quib̄ nō surrexit vsq3 adhuc. Alijs nōdū ascendit. alijs nondū misit spiritū sanctum. Quō eni̅ humilitas dei nascentis in superbo homie op̄atur. q̄si d. nihil. talib̄ eni̅ nōdum est natus. Sunt quib̄ nōdum est passus q̄ labores metuūt. mortē fugiunt q̄si illa labores sustinēdo ⁊ mortē metuendo non vicerit. Sunt quidā quib̄ nōdū surrexit qui in labore: anxietate ⁊ afflictōe afficiunt̄ tota die nō sp̄ūali cōsolatōe recepta. Alijs nondū ascēdit. sed cū eis pia dulcedine cōmorat̄ in terris. s. qui in deuotōne sunt tota die. flent in oratōib̄. suspirāt in meditationib̄. et omnia iocūda sunt eis. vt p̄ omnes dies illos continuū dicat̄ alleluia. Jdeo oportet lac eis subtrahi vt discant cibo solido vesci. Expedit ergo vt x̄p̄us vadat ut tēporal's deuotio subtrahat̄. ut desideriū eorū ad celestes māsiones eleuet̄. ¶ T ¶ Legit̄ ī moralib̄ Holgot de quodā rege cuius regnum fuit versum in tam subitā mutatōnem ꝙ cepit deficere in honore ⁊ diuitijs. Ip̄e admirās habuit cōsultos suos cōsiliarios inquirens causam illius subitanei defectus. q̄ cōsiderātes regimē regni respōderūt sequentes v̄sus. Dormit speculator potētia hic dominatur. Paruū est magnum: duo quoq3 sunt vnū. Amicus hostis voluntas estq3 libertas. Ip̄e intelligens sex defectus. Primum ꝙ p̄lati dormiūt. Secundū potentia est iusticia. Terciū hūiles sunt elati. Quartum vnum sunt duo. Quintū amic⁹ est inimicus. Sextū quilibet viuit vt vult. Ip̄se meditās de reformatōe misit depigere imaginē pueri statuēs in medio ciuitat; habēs p̄pricatates pueri in duob̄ v̄sib̄. in dextera vnū ⁊ in sinistra vnū versum. Currūt conformes humiles verūq3 dicētes. Pacifici subito pueroq3 tenero.

Consuetū est in hijs ptibꝫ ꝙ sup̄ ista so
lēnitate pāti vnus alteri solet dare nouum
annū in signū amoris. Idcirco ex҃ presens
euāgeliū ꝓponit nobꝭ saluatorē puer̄ ihm̄ na
tū ⁊ in puericia ꝓ nobis hodie circūcisum.
Idcirco merito ꝯ oēm maliciā ⁊ inordina
tōnem vite hoīm ꝓprietates puerorꝫ distri
buā ꝓ nouo āno. cū xp̄us ihūs ꝑ se docuit
Nisi efficiami sicut puuli n̄ intrabitꝭ regnū
celorꝫ. Math. xviij. Idcirco nota ꝯ sex inor
dinatōes hodie recipiatis sex paruulorꝫ ꝯdi
tōes ꝓ nouo āno. V. Pria inordina
tio est q̄ dicit̄ speculator. Ezech. iij. Fili ho
mis speculatorē dedi te domui isrl̄. Iō non
dꝫ p̄latus ut ep̄s vl̄ plebanus dormire. Iu
xta illud P̄s. cxx. Nō dormitabit neqꝫ dor
miet q̄ custodit. Glo. q̄ nō dormitat neqꝫ
dormit q̄ impugnat isrl̄. Nā valde piculo
sum est p̄latos dormire ꝑ negligētiā. q̄ scri
bit̄ Mat. xiij. Cū dormirēt hoīes venit ini
micꝰ hō et supseminauit zizaniā ī medio tri
tici. i. diabolꝰ seminauit tēptatōem erroris ī
ꝯgregatōem fideliū. Iō scribit̄ in ca. di. xl.
Si papa. vbi dr̄. Negligentia p̄latorꝫ ē p̄
cipitatio subditorꝫ. Idcirco ꝯpetit eis prima
ꝯditio puerorꝫ. currūt pueri: nō diu qescūt
nec sedēt diu sꝫ currūt hīcinde. sic p̄lati per
diligentiā. Iuxta illud ꝓuer. vi. Fili si spo
pōderis ꝓ amico fac q̄ dico. temetipm̄ libera
discurre. festina. suscita amicū. ne somnū de
deris oculis tuis. Et sic p̄lati sunt fideiuſ
sores ꝓ animabꝫ subditorꝫ. ut dicet̄ eis illō
Ezech. iij. Si impio n̄ locutꝰ fuerꝭ ut auer
tat̄ a via sua impia. sanguinē eius. i. animā
de manu tuā requirā. Ideo ap̄ls ad Heb.
xiij. Ip̄i ꝑuigilāt q̄si rōnem reddituri ꝓ ani
mabꝫ vr̄is. Dicat ḡ vnusq̄sqꝫ p̄latorꝫ seu pa
stor cū pastore Iacob Geñ. xxxi. Fugit som
nus ab oculis meis. Nā nō sine cā singu
lariter correptus est a dn̄o ihū sctūs petrus
Mar. xiiij. Simō nō potuisti vna hora me
cū vigilare. q. d. Tu es pastor. tibi oues sin
gulariter sunt cōmisse. iō specialem deberes
habere diligētiā. sm̄ illud ꝓuer. xxvij. Di
ligēter ꝯgnosce vultū pecoris tui tuosqꝫ gre
ges ꝯsidera. Et subdit. Corona tibi tribuet̄
in generatōe ⁊ generatōem. Scd̄a inor
dinatio. potētia est iusticia. Nā potētia plꝰ
dn̄atur ⁊ regit q̄ȝ iusticia. ut hodie fit a prin
cipibꝫ et potestatibꝫ dicētes illō Sap. ij.
Sit fortitudo lex iusticie nostre. Olim iu
sticia fuit pauperi ⁊ diuiti. nūc potētias et
diuitias respicit. Cōtra qō scribit̄ ꝓuerb.
xiij. Accipe ꝑsonā in iudicio nō est bonum
Iaco. ij. Si ꝑsonā accipitis pc̄tm opamī.
O quotiēs hoc fit. De quo Innocē. li. ij. ꝯ
vilitate hūane ꝯditōis. Clamat paup̄ nullꝰ
audit. loquit̄ diues q̄libet applaudit. Dr̄ in
libꝫ Isa. v. Ve vobis q̄ iustificatis impiuȝ
ꝓ muneribꝫ. xi. q. iij. Non licet iudici ven
dere iustū iudiciū et si liceat aduocato ven
dere iustū patrocinium. ⁊ iurisconsulto rectuȝ
ꝯsiliū. Iō ꝯpetit dn̄o terre regi vl̄ principi
dn̄o capitaneo vel ꝯsulibꝫ iudici ⁊ scabinis
ciuitatis scd̄a ꝯditio puerorꝫ. s. ꝙ sunt ꝯfor
mes pueri: nō respiciunt ꝑsonas neqꝫ acce
ptāt. Sic ꝯformitatē iusticie sine ꝑsonarū
acceptōe eis do ꝓ nouo āno. iuxta illō Sa
piētie. i. Diligite iusticiā q̄ iudicatis terrā
scribit̄ in ca. xxi. q. v. Regū est ꝓpriū facer
re iudiciū ⁊ iusticiā liberare de manu calū
niantiū vi oppssos. Leui. xix. Nō facias qō
iniquū est ī iudicio. nō ꝯsideres ꝑsonā pau
peris. nec honores vultū potētis. iuste iudi
ca ꝓximo tuo. Nō Gre. et hr̄. xi. q. iij. Qui
recte iudicat ⁊ p̄miū remuneratōnis expe
ctat fraudē in deū ꝑpetrat. q̄ iusticiā quaȝ
gratis impiri debuit ꝓ pecunia vēdit. Et
dr̄ impius talis. ꝓuer. xvij. Impiꝰ de sinu
munera accipit ut ꝑuertat semitas iusticie.
X. Tercia inordinatio. paruū est ma
gnū. i. q̄ deberēt esse ꝑui ꝑ humilitatē: ma
gni sunt ꝑ elatōem. ut religiosi ꝟgines ⁊ vi
due. Nā licet oībꝫ ad salutē necessaria ē hu
militas. signāter tn̄ hijs tribꝫ generibꝫ ho
minū. P̄rio igit̄ monachis assignat̄ hūili
tas puerorꝫ. Quia dicit Amb. Virtꝰ hūi
litatis q̄uis oīm debet esse xp̄ianorꝫ. maxie
tamē qelcere dꝫ in cordibꝫ monachorꝫ. Isi.
Sūma virtus hūilitas. summū viciū sup
bia. quia prima stulticia elatio. ⁊ ꝟa sapiē
tia hūiliatio. Scd̄o virginibꝫ debet̄ hūili
tas. De quo Amb. Quāto ꝟgo castior: tā
to humilior. Hieroni. Melius est humile

cõiugiũ q̃ ſupba virginitas. Ideo Bern.
Laudabilis virginitas. laudabilior hũilitas
illa ꝯſulit̃. iſta p̃cipit̃. Ideo Bern. Audeo
dicere ꝙ nec placuiſſet deo virginitas ma/
rie ſine humilitate. Jõ Lu. i. Reſpexit hũi/
litatẽ ancille ſue. Tercio debet̃ humilitas
viduis. q2 debent humilia opa exercere mi
niſtrãdo paupib9. De quo apls. i. Thim.
v. Uera vidua eſt ſi paupes hoſpitio rece
pit. ſi ſanctoꝝ pedes lauit. ſi tribulatõem pa
tientib9 ſubmiſtrauerit. Ꝗ neceſſaria eſt eis
humilitas. Illa virtus ꝟaciter pullulat q̃
in radice humilitatis ꝑdurat. et q̃ ceteras ꝟ
tutes ꝯgregat ſine humilitate quaſi q̃ cine/
res in ventũ ſpargit. ¶ Quarta inordina/
tio eſt. vnũ ſunt duo. i. cũ de vno d2 de alte
ro timet̃. pri9 erat q̃dq̃d hõ ore dixerat cor
de rectificauit. ſed hodie eſt vnũ duo intan
tũ etiã ꝙ nõ ſolũ mentiunt̃ ſed etiã qd ſigil
lis ⁊ lr̃is ꝓmittũt mendoſe infringũt. idõ ci/
uitates ⁊ regiões ꝑeunt. de q̃ Ecci. xxviij.
Ligua tercia ciuitates muratas diruitẽ de/
ſtruxit ⁊ domos magnatoꝝ effodit. Ligua
tercia eſt mendaciũ. vnde de9 fecit duas li
guas eſt eſt: nõ non. nonne diabol9 ꝯpoſuit
terciã: eſt nõ: nõ eſt. Ideo q̃rta ꝯditio puer/
roꝝ verũq3 dicentiũ. i. ſimplicitas ⁊ ꝟitas
ꝟboꝝ dat̃ negociatorib9: mercatorib9: emẽ
tib9 ⁊ vendentib9 oĩb9 vt ſunt mechanici ꝓ
nouo anno Juxta illud Math. v. Sit ſmo
vr̃ eſt eſt: nõ non. Sic̃ emere ⁊ vẽdere ſi/
ne dolo. i. ad Theſ. iiij. Ne q̃s ſupgrediat̃
aut circũueniat fratrẽ ſuũ in negocio. et ad
Ephe. iiij. Loq̄mini ꝟitatẽ vnuſquiſq3 cũ
ꝓximo ſuo. Bern. Ueritas liberat. ꝟitas ſol
uit. Ps. xiiij. Dñe q̃s habitabit in tabernacu
lo tuo. rñdet. Qui loquit̃ veritatẽ in corde
ſuo. q̃ nõ egit dolũ in lingua ſua. ¶ Quin/
ta inordinatio. amicus eſt hoſtis. reuera iã
impletũ eſt meretricũ dictũ. Jam fallit fi/
lia mrẽm. iã vxor virũ vir vxorẽ odit. Jaz
impletũ eſt illud Hiere. ix. Unuſq̃ſq3 a ꝓ/
ximo ſuo ſe cuſtodiat. q2 oĩs amic9 fraudu/
lenter incedet. ſignãter in mr̃imonio ꝯſtitu
ti. idõ ꝯpetit eis. vt ſi aliq̃n tirant̃ ⁊ vxor re/
cipit aliq̃n eyn mulbere oder polle vonetz vſ
q3 ad errorẽ dentiũ. attamẽ cito d3 obliui/
ſci. ad Ephe. v. Sol nõ occidat ſup iracun
diã vr̃am. Nam licet oẽs debem9 hr̃e pacẽ
iuxta illud Hebre. xij. Pacẽ ſequimĩ cũ oĩ
bus ſine qua nemo videbit deũ. Singulari
ter ꝯiuges in mr̃imonio ꝯſtituti. q2 ſũt duo
in carne vna Geñ. ij. Propter h̃ relinquet
hõ prẽm et mrẽm ⁊ adherebit vxori ſue. Jõ
apls ad Ephe. v. Unuſquiſq3 diligat vxo
rem ſuã ſicut ſemetipm. Nã vbi ẽ charitas
⁊ pax ibi eſt de9. ij. ad Chor. xiij. Pacẽ ha
bete ⁊ de9 pacis ⁊ dilectõis erit vobiſcũ
¶ Sexta inordinatio. volũtas eſt libera. vnuſ
quiſq3 viuit ſic̃ vult. nõ eſt rigor diſcipline
⁊ nõ valet ſignãter in pueris. Jõ ꝯpetit eis
ſexta ꝓprietas pueroꝝ. pueros ſub freno te
neto. ut docet ihũs filius ſyrach. Ecci. xxx.
Nõ des illi ptãtem in iuuẽtute. curua cer/
uicem ei9. tũde latera ei9 dum infans eſt ne
forte induret̃. ⁊ erit tibi dolor. ꝓuerb. xxiij.
Noli a puero tuo abſtrahere diſciplinã. ſi
ꝑcuſſeris eũ virga nõ moriẽt. Et dicũt tũc
ego diligo eos: ne q̃o facere. Cõtra q̃s ſcribi
tur in canõe. xxiij. q. v. Nõ putes te amare
filiũ qñ nõ das ei diſciplinã. nõ eſt amor ſ3
dolor ⁊ lãguor vbi mali mores nõ corrigũt̃
ideo Ecci. xxx. Qui diligit filiũ ſuũ aſſidu
at ei flagella. Et h̃ nõ fecit Hely ſacerdos
. i. Regũ. ij. tepide corrigẽs ꝟbis filios ⁊ nõ
factis. ideo filij in ꝑlio occiſi ſunt. ipe vero
audiẽs de ſella cecidit ⁊ expirauit fracta cer
uice. Dicit eñ ſalomõ ꝓuer. xiij. Qui ꝑcit
virge odit filiũ. Jõ corrigite filios vr̃os ne
in vobis impleat̃ illud Luce. xxiij. Ueniẽt
dies in quib9 dicet̃. beati ſteriles qui nõ ge
nuerũt. et vbera que nõ lactauerũt. cũ in iu
dicio ꝑentes videbũt filios ducere ad pati
bulũ infernale eo ꝙ nõ correxerũt eos ꝓ ex/
ceſſib9. nec docuerũt eos deo ſeruire ſ3 mũ/
do. Tũc implet̃ illud Ecci. xli. De pr̃e im/
pio ꝯquerunt̃ filij. Tũc talib9 ꝑentib9 dic3
iudex. non flete ſup me ſed ſup ipos flete.
Eſt nã q3 ꝯmune ꝓuerbiũ. pueri nõ ꝓficiũt
ſine diſciplina ſicut nec ſine cibo. Itẽ ceu/
dis ſocijs de nocte currẽtib9 aſſignat̃ etiã
correctio ſed nõ puerilis et parua. ſ3 vnius
ſoldi ſcopaꝝ. nõ in domo ſed in foro. nõ in
ſecreto ſed publice ĩ theatro. iuxta illd apli

.i.ad Thimo.v. Peccātes corā oībꝰ ar/
gue ut ceteri metū habeāt. Nō gre.in regis.
Ubi unus corripitur plres emendant.

De epiphania.
Sermo.XXXVII.

Videntes autē magi stellā gauisi sunt gaudio
magno. scribit Mat.ij. ⁊ legit i
pñtis festiuitatis euāgelio. ¶ A. Petri
primoꝝ parentū intulit nobis tria mala.s.ex
cecatōem.inqnatōem ⁊ afflictiōem. Cōtra
hec tria mala xp̄s ihūs hodie attulit tria re
media.ratiōe quoꝝ remedioꝝ pñs festū tria
sortit noīa. Primū malū est aīe excecatio.
Sophonie.i. Ambulauerūt ut ceci.qꝛ ad tā
tā cecitatē venerūt ꝙ diuinū honorē lignis
⁊ lapidibꝰ impēdebant.ut gentiles.de qbus
ps.lxxxi. Nescierūt neq₃ intellexerūt.i te/
bris ambulāt.ut dicit aplus ad Roma.i.
Obscuratū est insipiēs cor eorū. Et subdit
Qui mutauerūt veritatē dei in mendaciu₃.
coluerunt.s.idola.et seruierūt potius crea
ture ꝙ̄ creatori. Contra hanc cecitatē xp̄s
hodie attulit remediū.s.stellā fulgentē ad
illuminandū eoꝝ cecitatē ꝑ grām suā. Isa.
xlij. Dedi te in lucē gentiū ut apires oclos
cecoꝝ. Ideo hortatur hodie ecclesia in lecti
one.de qua Isa.lx. Surge illuminare hie/
rusalem qꝛ venit lumē tuū.s.grā ꝯ tenebras
mentis. Isaie.ix. Populus qui ambula/
bat in tenebris vidit lucē magnā.s.stellam
fulgentē.et habitātibꝰ i regiōe umbre mor
tis lux orta est eis.s.grā illumināns intelle/
ctum. Propter hoc remediū dr̄ hoc festum
Epiphania.ab epy.i.supra.⁊ phanos appa
ritio.qꝛ tūc desursum stella apparuit.⁊ ma
gis gentilibꝰ xp̄m dūm verū ad adorandu₃
demōstrauit.ad p̄sepe suū i tredecimo die
ꝑduxit. ¶ Secūm malū fuit inquinatio cō/
scientie. De quo ꝓuer.xx. Quis pt̄ dicere
mundū est cor meū purus sum a peccato.q̄
si diceret nullꝰ. Omnes declinauerūt.cor
rupti sunt.abomīabiles facti sunt in inīqta/
tibꝰ suis. Job.xv. Celi nō sunt mūdi in cō/
spectu eius.q̄nto magis inutilis hō. Cōtra
hoc malū attulit remediū ꝙ in.xxx.anno sue
etatis baptisatus ē.ideo hoc festū dr̄ theopha
nia.a theos qđ est deus ⁊ phanos appari/
tio.qꝛ tūc trinitas apparuit.pr̄ in voce. filiꝰ
in carne.spūssanctus in colūbe specie.ad de
signandū nr̄am purificatōem in aqua ⁊ spi
ritusancto fiēdā. De qua Ezech.xxxvi. Ef
fundam sup vos aquā mundā ⁊ mūdabimi
ab omnibꝰ inquinamētis vestris.et dabo vo
bis spm̄ nouū.que mūdatio necessaria ē ad
salutē. Joh.iij. Nisi quis renatus fuerit ex
aqua ⁊ spūsancto nō pt̄ introire in regnum
dei. ¶ Terciū malū est mētis afflictio. De
q̄ Isa.i. Omē caput languidū ⁊ omne cor
merēs.s.rōe culpe. Augꝰ. Oīs inordinatꝰ
animus est sibiipsi pena. Ideo Eccls.ij. Cū
cti dies eius erūna pleni.vidi in omnibus
vanitatē ⁊ afflictōem spūs. Cōtra hoc malū
attulit hodie remediū ꝙ in.xxxi.anno muta
uit aquam in vinū.ad designandū ꝙ aqua₃
afflictōis vellet mutare in vinū cōsolatōis
iuxta illud ps.xciij. Secūm multitudinem
doloꝝ meoꝝ ꝯsolatōes tue letificauerūt ani
mā meā. Qđ vtiq₃ ꝑmisit Isa.lxvi. Quō
si cui mater blandiat.ita ego cōsolabor vos
dicit dñs. Et ꝑ se in humanitate dixit Jo/
han.xvi. Tristicia vestra ꝯtetur in gaudi
um. Ideo hoc festū dr̄ bethphania.a beth qđ ē
domus.quia in miraculo facto hodie in do
mo verus deus apparuit.ideo hec tria mira
cula recolit hodie ecclesia legēs ac canens.
Hodie tribus miraculis ornatū diē colimꝰ
hodie stella magos duxit ad p̄sepiu₃. hodie
vinum ex aqua factū est.hodie xp̄us a Jo/
hāne baptisari voluit ut saluaret nos. De
primo aūt agit hodie. De quo thema. Vi
dentes stellā gauisi sunt gaudio magno
¶ In summa ꝯboꝝ euangelij tria tanguntur
Primo magoꝝ diligēs indagatio ⁊ amoro
sa. Secūdo prauoꝝ ingens ꝑturbatio ⁊ ma/
leficiosa. Tercio deuotoꝝ feruens adoratio
⁊ gloriosa. Primū ibi.cū natus.secundum
ibi.audiēs aūt herodes rex turbatus ē.ter
cium ibi.introeūtes domū inuenerūt pueꝝ
De primo dicit. Cū natus esset ihūs.i.sal
uator de virgine.sc₃ tempaliter qui est ge/
nitus a patre eternaliter. De quo Fulgēti
us in s̄mone hodierno. Puer ihūs paruꝰ

in p̄sepio sed immēsus in celis. vilis in pānis sed p̄ciosus in stellis. ꝑmittit se in terris manibꝰ portare. sꝫ p̄cipit sibi celestia famulari. Quid ergo infantulā attēdis etatē: et eius nō intelligis ꝑtātem. hic ille natus est nuper in terris a mr̄e: qui ab euo genit⁹ est a patre. Sed vbi in terris. subdit. In bethleem iude. ad drĩam alteri⁹ bethleem que ē in galilea in tribu Zabulō. De quo legitur Iosue. xix. Sed quo tpe. subdit. in diebus herodis regꝫ. ¶ B. Sꝫ d. q̄re euāgelista Mathe⁹ nō scribit tps natalis dñi penes Octauianū impatorē sed penes Herodeꝫ. Rñdet' illi⁹ sunt tres cause. Prīa qꝛ Matheus scripsit euāgeliū suū iudeis: ideo fecit mentōem de rege iudeoꝝ ⁊ nō de impatore gentiliū. Scḋa vō ut ex h' ꝓbaret' ꝙ ver⁹ messias xp̄us natus. qꝛ regnabat alienigena ⁊ nō habuerūt regē de stirpe iudeoꝝ. iuxta ꝓphetiā Danielis. ix. Cum venerit sanctus scōꝝ cessabit vnctio vestra. Tercio ideo ut in h' ostenderet' dei magna mīsericordia. Nā iudei fuerūt in magna tribulatōe eo ꝙ ꝑdiderūt regalē dignitatē. ut suꝑ eos regnaret tirānus herodes. ideo tūc misit eis maximā ꝯsolatōem. s. filiū suū. Ideo scribit eis matheus q̄si ꝑ ꝯsolatōe natiuitatē ihū in diebꝰ herodis regis. fm ꝙ p̄dixit Isa. c. xix. Clamabūt ad dñm a facie tribulantis ⁊ mittet eis saluatorē. Ecce magi ab oriēte venerūt ihrl'mam. Cōsuetudo est aūt qñ rex vadit accipe regnū. tunc venerūt ad eū milites curie sue. ut de sua sublimatōe in regnū ꝯgaudeant et g̃ras deo referāt. Venerūt populares ut dñm suum cognoscāt. venerūt principes ⁊ barones vt munera offerāt ⁊ omagium p̄stent et fidelitatē faciāt. ¶ C. Spiritualiter. sic xp̄s dñs habuit duplex regnū scꝫ terrestre ⁊ celeste. Regnū celeste pacifice obtinebat. regnū aūt terrestre diabolus sibi vsurpauerat. Ideo xp̄us ihūs venit in hūc mōm ut diabolū de regno eijceret ⁊ regnū suū recuparet. Ideo ip̄e dixit Io. xij. Nūc p̄ceps h⁹ mūdi eijciet' foras. Venerunt g° primo visitandū milites curie sue celestis de sua sublimatōe gaudētes ⁊ deo g̃ras referētes dicētes. Glīa in excelsis deo.

Scḋo venerūt populares. i. pastores ⁊ ipsum in recognitōem domini q̃ visitauerūt et g̃ras referebant. Luce. ij. Reuersi sunt pastores laudātes ⁊ glificantes deū. Tercio venerūt principes ut magi hodie adorantes ⁊ munera offerētes. De quo text⁹ Ecce magi venerūt. Glo. Nō malefici sed sapia magni. Dicit eñ Chris'. suꝑ Math. ꝙ fuerūt sapiētissimi maxime in astronomia. et tenuerūt ꝓphetiā Balaam de q̄ hr' Nume. xxiiij. Orietur stella ex iacob ⁊ ꝯsurget virga de israel ⁊ ꝑcutiet duces moab. Hāc ꝓphetiā intellexerunt de nascituro rege in iudea. Et ut possent habere tpus illi⁹ stelle. in monte altissimo vbi erat aer serenissimus nomine Faus cōstruxerūt palaciū mire pulchritudinis. ⁊ elegerūt. xij. sapiētes doctos ī astronomia. q̄bus dederūt omnia necessaria ut eo diligentius possent ꝑscrutari tpus illius stelle. et vno illorū mortuo alter successit ī locū illius. Et hec tā diu fecerūt donec xp̄s nasceret'. In eadē hora natiuitatis sue stella noua apparuit illis in oriēte. qui nūciauerunt illud regibꝰ. qui dicunt' magi. i. sapiētes. qꝛ olim sapientes eligebant' ad regimē ꝯmunitatis. qꝛ dicit Aristo. i. politico. Homines intellectu ⁊ ratōe vigētes naturaliter sunt alioꝝ dñi ⁊ rectores. Iō hugo d' sācto vic. O felicia antiq̄ꝝ tpa cū reges se studio sapie dederīt. Iō Salomō Sap. vi. O reges ppl'i diligite sapiam et regnetis in ꝑpetuū. Et subdit. Diligite lumen sapie oēs qui p̄estis populis. Et tales fuerūt illi ideo dicunt' magi. i. sapia magni. Venerūt ab oriente. Chriso. Vnde dies nascit' inde initiū nr̄e fidei ꝓcessit. Fides est lumen aīaꝝ ducens ad xp̄m regē eternū. Et fuerūt tres ad significandū gentiū omniū ꝯuersionē per fidem summe trinitatis. Venerūt ihrl'mā. ¶ Sed diceres. nūquid nō sciebāt Herodem ibi regnantē. Rñdet Chris'. dicēs sic. sꝫ ita ꝯsiderabāt regē futurū ꝙ nō timebāt p̄sentē. Adhuc eū nō viderunt ⁊ iam mori pati ꝓ eo erāt. ¶ D. Sꝫ d. q̄re ihrl'mā venerūt cū ibi xp̄s nō erat. Respondꝫ Remigius triplici de causa. Prima. cognouerunt temp⁹ et nō locum ip̄i magi. Sꝫ ihrl'ꝫ

erat ciuitas regalis ⁊ sacerdotalis.iō estima bant talē puerꝝ nasci in tali ciuitate. Et vene runt ibidem ad interrogandū ꝓ loco.ut im pleeret illud Isa.ij. De syon exibit rex ⁊ ver bum dñi de ihrlm Scdo ut iudei essent in excusabiles.alias pñt se excusare dicentes Nos scimus locū ⁊ nō tp̄us .ideo magi an nūciauerūt eis tp̄us dicētes. Ubi est q̄ na tus est rex iudeoꝝ. Tercio ut ex studio ma goꝝ ↄdemnaret pigricia iudeoꝝ. Illi vni ꝓphete crediderūt.scꝫ Balaam.isti ñ plu ribus. Illi querūt regē alienū: isti non ꝓpri um. Illi venerūt de lōginquo.isti manserūt in ꝓpinquo. Hec est antiqua nequicia iude orum.de qua ps.lxxvij. Nō crediderūt ver bis dñi. Gre. Cognouerūt eū celi.q꞉ ī eiꝰ passiōe sol obscuratus est.terra q꞉ ↄmota ē petre q꞉ scisse sunt. aque q꞉ calcabiles se ꝑ buerūt .infernus q꞉ mortuos dimisit.iumē ta bos et asinus. Isa.i. Cognouit bos posses sorē suū ⁊ asinus ꝓsepe dñi sui.isrl'aūt me ñ cognouit. Ideo ps.de eis dicit in ꝑsona do mini.ps.xciiij. Ipi nō ↄgnouerūt vias me as q̄bꝰ iratꝰ ī ira mea.si nō introibūt in re q̄em meā. Idcirco venerūt ihrlīmā.q꞉ stel la occultauerat se cū viderūt ciuitatē ihrlꝫ Iō ↄpulsi erāt intrare ⁊ interrogare.ne iu dei se excusarēt.⁊ venerūt .xiij.die. Grego. Diuina opatiōe h' factū est.sicut figuratū est Dañ.vlti. Abacuck ab angelo ductus est de iudea in babilonē vltra centū dietas in exitu ⁊ reditu suoꝝ laborantiū in cāpo.i.in vna hora meridiei. Et sic factū est hic mira culose. Et sicut pueri in camino ignis ꝑmā serūt illesi.sic isti reges nō fatigati ex itine re. Et sicut hic puer natus est de clauso vgi nis vtero.sic potuit eos ꝑducere ad ꝓsepe iu um sine defectu ⁊ lesiōe: dicētes. vbi ē q̄ na tus est rex iudeoꝝ. Simō de cassia. Ingres si secundo animo.diserti lingua ꝑ interp̄tes sine timore interrogāt de rege nūc nato.pu tantes nō displicere iudeis.sed magnū esti mantes gaudiū inesse.⁊ s'm Simonē de cassia. Non adierūt primo regē .sed q̄scun q̄ꝫ priores ꝑplares obuios habuerūt inter rogauerūt. vt si ibi natus esset vt cū mune ribus decēter se ordinarēt. Cum aūt nemo

eos de h' informaret. ne ipi tanq̄ꝫ leues ⁊ fa tui hec fecisse viderent. subiūxerūt causam ⁊ noticiā sui aduentus dicētes. Uidimus stellā eiꝰ ī oriēte ⁊ venimꝰ cū mūeribꝰ ado rare eū. ¶ E ¶ Sꝫ d. vñ sciuerūt q̄ hec stel la xp̄m natū significaret. R̄ñdet Aug. Prio didicerūt ab angelis .nā angelꝰ loq̄bat de stella dicēs. Ite adorate eū q̄ natꝰ ē quē ce li nouo sidere manifestāt. Scdo s'm Ber. didicerūt ꝑ diuinā reuelatiōem dicēs .q̄ ꝑ stellā eos foris āmonuit .ipe in occulto cor dis eos edocuit ꝑ grāc illuminat ōem . Iōo Chris.dicit. Illa stella fuit sp̄ūsctūs q̄ po stea sup̄ xp̄m in specie colūbe visus est .hic ī forma apparuit stelle. Aug. dic̄ fuisse ange lū dei in tali forma q̄ pastoribꝰ apparuit ī for ma rōnalis creature. Fulgentiꝰ dicit fuisse nouā stellam a nouo rege creatā. Sꝫ si vo lumus rite ↄsiderare. tūc vbiq̄ꝫ veritas est sp̄ūsctūs fuit ibi opans effectiue illumināſ corda coꝝ in fide xp̄i ꝑ exterius signū stelle Et angelꝰ fuit ibi admistratiue ducēs stellā Ipa stella fuit materialis splēdēs.viā ⁊ ꝓ sepe ostēdēs. ꝓpt' qō dic̄ Fulgētiꝰ . In die natiuitatis oñdit xp̄s vtriusq̄ꝫ nature vita tem .s.hūane ⁊ diuīe. Hūane in hoc q̄ tam pastores q̄ꝫ magi inuenerūt puerꝝ ꝑuulum. sed diuīe in h' q꞉ celū famulabat' sibi.q꞉ an gelus pastoribꝰ stella magis apparuit. Hāc vtrāq̄ꝫ naturā ↄfitet' hic. hūanā cū dr. vbi est q̄ natꝰ est.diuinā vero ibi.venimꝰ cū mu neribꝰ adorare eū.vidimꝰ eīn stellā eius in oriēte. ¶ F ¶ Sctūs Tho.pte.iij.q.xxxvi ar.vij.dic̄. Illa stella nō fuit vna stellaruꝫ celestiū orbiū.sed differebat ī multꝭ ab ali is stellis. Primo in situ .q꞉ nō fuit fixa in firmamēto celi sic̄ alie stelle. sꝫ ī aere vicino terre. Scdo ī motu.q꞉ nō circulariter mo uebat' sꝫ indirecte.q꞉ cū eūtibꝰ ibat ⁊ cū stā tibus stabat. Tercio in splēdore .q꞉ splēde bat die ⁊ nocte ⁊ nō obfuscabat' sole. Alie vero stelle lucent tm̄ in nocte. Quarto ī q̄n titate .quia alie tam magne sunt q̄ vna stel la est maior tota terra. vt dic̄ Ptolomeus sed illa nō fuit tā magna . Quinto in signifi catōe.quia alie stelle significāt distinctōem tēpoꝝ.illa xp̄i natiuitatē. de q̄ Fulgentius.

Hec stella fuit dñice natiuitatꝭ nūcia. Se/
xto in duratōe. qꝛ alie sunt stelle ꝑpetue. il/
la vo redijt in ꝑiacentē materiā. G.
Dixi scdo subiungit prauoꝝ ingēs ꝯturba
tio ⁊ maliciosa cū subdit. Audiēs herodes
rex turbat⁹ est. Aug. Quid faciet tribunal
iudicantis cū suꝑbū regē cuna terrebat in/
fantis. Quid faciet ad dexterā pr̄is sedens
quē rex impi⁹ timuit adhuc vbera matrꝭ la/
ctentē. Dicit greg. in ome. Altitudo terre
ꝯfundit̄ cū celestis celsitudo aperit̄. In sili
dicit Chris. Sicut rami arboris in alto po
siti ex leui aura mouent̄. sic sublimes hoīes
de facili turbant̄ ne dignitatē ꝑdant. Sꝫ q̄
in valle sunt hūilitatis in trāquillitate ma/
nent. Herodes vero in sublimi dignitate e/
rat ideo timuit. Leo papa. O herodes suꝑ/
flue times. quē nō vis ut regnet ī iudea ve/
lis nolis regnat in celo ⁊ in terra. Cui cō/
sonat Aug⁹. Stulte times o herodes. non
venit te ꝑdere qui peccatores venit saluos
facere. nec venit regnū accipe in terris qui
regnū hꝫ ī celis. nec venit te occidere q̄ ꝓpt̄
te venit occidi ⁊ sanguinē suū fūdere. Sub
dit. Et omīs ierl'ma cū eo. s. rege in ꝯplacē
tiam. iuxta illud Isa. xxiiij. Sicut dñs ita
⁊ seruus eius. Nā debuissent letari ſm il/
lud Zacha. ix. Letare filia syon. qꝛ rex tuus
venit tibi māsuet⁹ ⁊ saluator. ipe paup. ex/
ulta satis iubila filia ierl'm. Et ipi nō ꝑtē/
debāt salutē nec attēdebāt ꝓphetie ꝑconiū
sed ꝓpter tpalē dñm ꝑtēdebāt tristicie ma/
lū. qd̄ nō licꝫ. xi. q. iij. q̄d ergo vbi dr̄. Pro
pter obediētiā ꝑt q̄s bonū deserere sed nō li
cet malū facere. qꝛ scriptū est Actu. v. Op
tet magis obedire deo q̄ᷓ hoībꝰ. subdit. Et
cōgregās omnes pricipes sacerdotū ⁊ scri
bas ppl'i sciscitabat̄ ab eis vbi xp̄s nascere
tur. Ecce astutia. cōgregauit oēs ut ex h̄ cō
sideraret an ex natiuitate noui regis tristes
vel leti apparerēt: et sciscitabat̄ locū ut eum
occidendo extingueret. Et appellat eū xp̄m
more iudeoꝝ q̄ regē ꝓpriū taliter ab vnctio
ne nominār. At illi dixerūt. in bethleē iude
Ecce cecitas iudeoꝝ et ꝑuersitas. alijs locū
demōstrauerūt. et tn̄ ad ipm adorandū cuꝫ
eis non ꝑrexerūt. Aug. Iudei interrogati

de scripturis sanctꝭ erāt parati ad legendum
ceci ad intelligendū. duri ad credendū. ali/
is demāstrauerūt fontē vite. ipi sunt mor/
tui siccitate. Siles facti sunt fabris arche
noe q̄ alijs vt euaderent diluuiū ꝑauerunt
māsiōem. ipi aūt ꝑ se ꝑierūt. Ex q̄ ec̄ patet
ꝙ scribe ⁊ pharisei nō ex ignorātia sꝫ ex du
ricia recusauerūt credere. Iō ꝯfirmāt essio/
nē eoꝝ ꝑ ꝓphetā. sic eīn scriptū ē ꝑ ꝓphetaꝫ
scꝫ Micheā. c. v. Et tu bethleē iuda neq̄ᷓ
minima es in pricipibꝰ iuda. ex te eīn exiet
dux q̄ reget ꝑpl'm meū isrl'. Iudei abbreui/
auerūt ꝓphetiā. nec formalr̄ eā exposuerūt
herodi. Quia ibidē legr̄ scriptū. Et egressꝰ
eius ab initio a diebꝰ eternitatꝭ. ⁊ h̄ obticu
erūt. et iniquū regē deceperūt. q̄ postea xp̄ꝫ
tanq̄ᷓ tpalē regē occidere ꝯliuit. et multos
pueros interfecit. qd̄ forte non fecisset si et
veritatē dixissent. ꝙ egressus eius esset ab
initio ⁊ a diebꝰ eternitatis. et in h̄ facti sūt
rei sanguinis innocentū. Et in h̄ etiā corri/
gunt̄ qui ꝑtē ꝟitatis dicūt et ꝑtē obticent.
Et sic ipos ⁊ multos seducūt. Unde ī ca
none. xi. q. iij. Quisquis metu ptātis verita
tem occultat irā dei suꝑ se ꝓuocat. qꝛ magꝭ
timet hoīem q̄ᷓ deum. vterq̄ᷓ reus est ⁊ qui
veritatē occultat et qui mendaciū dic̄. Nā
ille ꝓdesse nō vult et ille nocere desiderat.
Quales fuerūt scribe. quia dicit Chrisost.
Si integrā ꝓphetiā ꝓtulissent in tantū fu/
rorem herodes nō exarsisset. Tūc herodes
clam vocatis magis remotis sacerdotibꝰ.
Chris. Ne forte iudei regē sue generatōis
amātes ⁊ astutiā herodis intelligētes regē
occultarēt. nesciēs qꝛ maiores hostes xp̄i e/
rāt q̄ᷓ ipe. Et diligēter didicit ab eis tpus
stelle q̄ apparuit eis. nō pueri ne videatur
insidiari puero. sꝫ stelle. qꝛ estimauit in ea/
dē hora xp̄m natū fore. Et sic ſm etatē tpis
ꝓposuit occidere pueros innocētes. Et mit
tens illos in bethleem dixit. Ite ⁊ interro/
gate diligēter de puero. Chris. Nō d̄ rege
qꝛ nomē regis sibi displicebat: sꝫ de puero.
⁊ cū inueneritꝭ renūciate mihi vt ⁊ ego ve/
niēs adorē eum. Chris. Deuotiōeꝫ ꝓmitte
bat ore. sꝫ gladiū acuebat corde. Iō Fulgē/
tius in ſmōe huiꝰ festi. O calliditas ficta.

o nequicia fraudulēta. si adorare puer₇ intē
debas q̄re ꝑ illo multos pueros occidebas.
Sāguis innocētū quē crudeliter effudisti
attestat̄ q̄d ꝺ illo puero voluisti. hec ille. O
q̄t sunt hodie tales dolosi. de q̄b₉ ps. xxvij.
Loquunt̄ pacē cū ꝓximo suo mala aūt ī cor
dib₉ eo₇. Malachie. i. Maledict₉ dolosus
Rō ps. v. Virū sanguinū et dolosum abo-
minabit̄ dn̄s. Et sic de herode v̄ificat̄ illō
ps. xxxv. Verba oris eius iniq̄tas ₇ dol₉.
Tūc subdit. Qui cū audissent regē abierūt
Chrisost. nihil mali suspicātes. Ecce stella
quā viderāt in oriente antecedebat eos. sc₃
tanq̄₃ lucerna diuini lumīs vsq₃dum veni-
ens staret sup̄ domū. s. vbi erat puer. Stel
la demōstrauit solē iusticie regib₉. q̄si dice-
ret magis. In h̄ loco ē rex iudeo₇. Chrīs.
dicit. Veniēs ibi descēdit sup̄ caput pueri
inferi₉. Videntes aūt stellā gauisi sunt gau
dio magno valde. Chrīs. Gauisi sunt quia
spes eo₇ nō fuit decepta s₃ ampli₉ ꝯfirma-
ta. licet habebāt testimoniū hoīm. tn̄ illō est
q̄nq₃ fallax. iō celeste signū eos certificauit
sc₃ de dignitate nati regis q̄ excedebat digni
tatē oīm mūdano₇ regū. Qui tercio inui
tur deuoto₇ feruēs adoratio et glīosa. cum
subdit. Et intrātes domū inuenerūt puerū
cū maria mr̄e ei₉. Historia de trib₉ regib₉
dicit. ꝙ regaliter se induerūt: ₇ cū muneri-
bus regijs diuersoriū intrauerūt. ibi solum
puer₇ cū maria mr̄e inuenerūt. Dicit Ra-
ban₉. Diuīa dispēsatōe factū est ut ioseph
abesset ne cordib₉ gentiliū suspicio orta fuis
set. Simō de cassia. Ingrediunt̄ domū nul
la suppellectili ornatā. inuenerūt puer₇ nō dia
demate coronatū nec in lectulo serico pro
cūbentē. nec ꝑturbant̄ nec scandalisant̄. sed
pl₉ in fide ꝯfortant̄. cogitantes hūc puerū
nō solū esse regē iudeo₇ sed et celo₇. q₂ dic̄
Chrīs. Si regē terrenū quesiuissent magi
cōfusi fuissent nec adorassent. sed celestē q̄-
rebant regē. gaudebāt eo₇ oculi ꝯtemptibi-
lem puer₇ aspicere. q₂ sp̄ūssanctus in corde
eo₇ terribilē ac amabilē ꝺmōstrabat. Ideo
inquit Bern̄. Nō sordet illis stabulū. non
offendunt̄ pānis. sed venerūt ut regē ado-
rarēt vt dn̄m. Ideo subdit. Et ꝓcidentes

adorauerūt eū. Rabanus. Adorāt in carne
verbū eternū. in infantia sapientiā. in infir-
mitate potentiā. ₇ in hoīs vilitate maiesta-
tē diuinā. Chrīs. Paruulū non adorassent
nisi q̄d diuinū ī eo vidissēt. ₇ subdit. Quis
est qui eos duxit. eos instruxit vt ꝓ salute
mūdi in tali forma venit. N ~ Nā₃ isti
magi tria cognouerūt se habere ab illo pue
ro. s. corpus ₇ aīam ₇ t̄palē substantiā. Iō
etiā tria ei exhibuerūt. Pm̄o habuerūt ab
eo corpus. ideo ꝓcidētes. i. ad terrā caden-
tes. Scd̄o aīam. iō adorauerūt. Tercio tē
palem substātiā. iō subdit. Apertis thesauris
suis obtulerūt ei munera. aur₇ thus ₇ mir-
rā. Dicit Simō de cassia. Xp̄s ꝑ se mūera
non accepit. imo nihil aliō ostēdit q̄₃ ut puer
xiij. die₇. s₃ pia mr̄ eius accepit munera de
quib₉ largas elemosinas fecit. Et postea ꝑ
vij. ānos in egipto se ₇ puer₇ sustētauit Di
cit Remigi₉. Hec tria munera obtulerūt.
aurū ad tributū vt regi magno. thus ad sa-
crificiū vt sacerdoti vero. mirrā vero ad se-
pulturā ut homi mortali. Vel sic s̄m Bed.
aurū ꝓpter releuandā paupertatē. thus pro
pter stabuli fetorē tollendū. mirram ꝓpter
membro₇ solidatōem. Innocenti₉ vero di
cit. tria munera significāt tres substātias in
xp̄o. Aurū q̄ð vniuersis eminet metallis si
gnificat diuinitatē. thus redolēs p̄ciosam si
gnificat animā. mirra vermes ꝓhibēs a cor
pibus significat corpus xp̄i mortale. nō sen
tiens stimulos vicio₇. Finito sacrificio co
gitantes de recessu. responso accepto ī som
nis ne redirēt ad Herodē. Chrīs. Intue-
re mago₇ fidē. nō scādalisati sunt in seipis
dicētes. Si puer iste magn₉ ₇ potēs est. q̄
necessitas ē fugere ₇ occulte recedere. s₃ cre
diderūt ₇ obediētiā p̄stiterūt. pausātes die
illa ₇ nocte. Chrīs. Si regē terrenū q̄siuis-
sent inuenietes apud eū māsissent. hūc aūt
adorauerūt ₇ munera obtulerunt. Reuersi
sunt ꝑ aliā viam in regionē suā. s. ꝑ naues
tharsis. Quod audiēs herodes secutus est
eos. et veniens vidit naues in litore stātes
et ꝙ ipi nunc trāsfretassent. cōmotus est et
in ira contriuit naues. De quo psal. xlvij.
In spiritu vehemēti cōteres naues thars.

Et vix in duobꝫ annis domū venerūt an/
gelo duce. ⁊ econtra ad montē Faus ꝑuenerūt
ibiqꝫ in honorē noui regis capellā ꝯstruxe/
runt. In qua vt dr̄ in historia triū regū ar/
ma sua depingere fecerūt cū puero mr̄e et
stella. deinde quilibet in sua est reuersus.

¶ I. Post ascēsiōem dn̄i Thomas aplus
in Indiā venit ⁊ vidit stellā cū infante ⁊ mr̄e
depictā. ⁊ inter cetera sua opa p̄dicauit illis
ihm̄. ⁊ instruxit illos scōs reges ꝑfecte de
misterijs vite passiōis ⁊ ascēsiōis xp̄i ⁊ eos
baptisauit. ⁊ quēlibet in archiepm̄ in suo re
gno ordinauit. Demū inūxit ut quilibet an/
no quo viueret ad capellam in mōte Faus
quā etiā aplus ꝯsecrauit ꝯueniret. ⁊ ibi me/
moriā natalis xp̄i ⁊ epiphanie celebrarent
qd̄ ⁊ fecerūt. Cū ergo grādeue essent etatis . et
circa natalē xp̄i ibi ꝯuenissent. tūc Melchi
or senior in octaua natiuitatis xp̄i ibidē ob
dormiuit. Deinde ī die epiphanie p᷑ mis/
sarū solēnia Balthasar q̄ prior iunct᷑ ī eo
dem fuit sepulchro sepultus. Demū ī octa/
ua epiphanie Caspar. ⁊ dum ad sepulchrū
prioꝝ duoꝝ fuisset allatus. ipi tanqꝫ viui se
cesserūt in ptes. et eoꝝ fratrē in medio loca
re ꝑmiserūt. ¶ K. De eorū trāslatiōe sic
legit. ꝙ Helena mater Cōstantini fide re/
cepta ⁊ cruce sancta inuenta. audiēs trium
regū corpa circa montē Faus qescere. colle
git solēnē comitatū. ⁊ cum magno honore
illuc ꝑuenit. Quod audiēs patriarcha in/
die cū omnibꝫ nobilibꝫ suis sibi obuiā venit.
⁊ eam honorifice suscepit. ⁊ tandem p̄cibus
⁊ muneribꝫ victus sibi ipoꝝ corpa ꝓ hono
re dedit. Que gratāter ea recipiēs Cōstan
tinopolim que est mater grecie adduxit. et
ibi in ecclesia sancte Zophie honorifice col
locauit. Mortua Helena post tpus Cōstā/
tinopolis Mauricio impatori rebellauit q̄
inter cetera mediolanēses in auxiliū recipi
ens ipam deuastauit. et triū regū corpa me
diolanensibꝫ illud petentibꝫ ꝓ stipēdio cō/
donauit. ⁊ sic mediolanū ꝑuenerunt. Suc
cessu vo tpis mediolanenses Friderico im
peratori se opposuerūt. cū inter ceteros ī sui
p̄sidiū Reynoldū archiepm̄ Colonensem
vocauit. ⁊ expugnata ciuitate sibi in recom

pensam sui lōgi itineris maximiqꝫ laboris ea
dem tria corpa assignauit. Qui gratāter ip
sa recipiēs vsqꝫ ad Coloniā ꝑduxit. vbi in
summo honore hodie requiescūt fideliter si/
bi famulantibꝫ apud deū rogātes. ¶ L.
Exemplū refert de sancto Edmundo re/
ge Anglie. qui cū patri in regno successit. ⁊
in die epiphanie in regē coronatus fuisset.
votū vouit quousqꝫ viueret se in dicto die
oblatiōem suā multiplicare. Obtulit g᷑ de/
uotus rex anno primo tres marcas auri. se
cundo anno sex. tercio nouē. Et sic ꝑuenit
multiplicādo vsqꝫ ad annū vicesimūqrtuꝫ.
in quo septuagintaduas marcas offerre de
bebat. Cōtigit autē eodem anno ꝙ normā/
ni ⁊ Daci ceteriqꝫ regnū suū inuaserunt. et
illud incēdijs et rapinis crudeliter vastaue
rūt. illic diu ꝑmanentes. Cū ergo rex in ta/
li dispendio omne auꝝ ꝯsumpsisset ⁊ festiui
tas instaret dixit ꝓcuratori vt septuaginta
duas marcas auri ꝓcuraret. q̄ rn̄dit se non
pl᷑ ī omī ī thesauro suo hr̄e. nisi. xxx. marcas
Rex anxi᷑ neminē scire voluit. sed spem su
am in deū et auxiliū triū regū posuit. ⁊ ī no
cte vigilie epiphanie in palacio stetit. ⁊ tur
batus celū inspexit. ⁊ vidit ibi p̄fulgidā stel
lam nō remote a capella sui castri. quā cuꝫ p̄
pulcritudine rex intueret᷑. et sibi in mentem
stella triū regū venisset. ecce subito celū plu
cidum se aperuit: ⁊ tanqꝫ foret telū cū ingē/
ti fragore de stella ꝑ tectū capelle cecidit iu
xta altare supra petrā. Quo viso rex statim
capellā ingredit᷑: ⁊ teluꝫ aureis lr̄is scriptuꝫ
inuenit in hec verba. Tolle. fode posside b̄
⁊ ineternū. Cum autē rex sensum verboruꝫ
nō intelligeret. tunc vir scūs sibi exposuit.
tolle lapidem. fode terrā. posside hic thesau
ros tpales. et ineternū spūales. Quod
⁊ fecit ⁊ innumerabilē thesauꝝ inuenit. Quē
collegit ⁊ de hostibꝫ triūphauit. Cum hono
re igitur diuitijs hic tempaliter: ⁊ in celis
eternaliter vsus est.

¶ Sermo ¶ XXXVIII. Ad idem

Ecce magi ab ori
ente venerunt iherusalem dicentes.
vbi est qui natus est rex iudeorū.

scribit᷑ Math. ij. Inter om̄es infirmita
tes corp̄ales p̄cipua est cecitas oculoꝝ. Er
go si ceci oīa bona haberēt. tñ in ꝯpatiōne ad
videntes nihil se putārēt habere. Idcirco cō/
mune est ꝓuerbiū. Cec⁹ homo pau ꝑ hō. oī
bus pauperior. Propterea Thobias audi
ens angelū sibi dicere. gaudiū sit tibi. rñdit
Thobias. quale michi gaudium cū in tene
bris sedeo ⁊ lumē celi nō video. Thob. v.
Et sic ipe cecus Luce. xviij. cui dixit ihūs
Quid vis ut faciam tibi. respondit. Dñe
vt videā lumē. nō petiuit aurū aut domini
um sed lumē. Si ḡ cecus sciret aliquē me/
dicū ꝑ cētū miliaria q̄ eū sanare posset illuc
ꝓperaret. M Spūaliter. sic illi tres
magi fuerunt ceci in fide q2 gentiles. Isaie
ix. Popul⁹ gentiū q̄ ambulabat in tenebri
Audierūt igit᷑ in iudea esse natū q̄ possz ape
rire oculos cecoꝝ. iuxta illud Isa. xlij. De
di te in lucē gentiū vt apires oculos cecoꝝ
Et intellexerūt hūc adesse ꝑ apparitōz stel/
le. ideo reliquerūt ꝓpria ⁊ festinanter i iu/
deam appropinquauerūt et ierl'm venē
runt inquirētes. vbi est qui natus est rex iu
deoꝝ. In summa euāgelij ꝯmendantur
isti beati magi a septē i quibꝫ veri xp̄iani eos
imitari debent. N Primo a sapientie
magnitudine. q2 xp̄m natū in sidere cogno
uerunt. quem iudei a lege ⁊ ꝓphetis edocti
cognoscere cōtēpserūt. Vñ Isa. i. Cogno/
uit bos possessorē suū ⁊ asinus p̄sepe domi/
ni sui israel autē me nō cognouit ⁊ populus
me⁹ nō intellexit. Spūaliter. ⁊ sic nos co/
gnoscere debem⁹ xp̄m ꝑ fidē q̄ est vā sapiē/
tia sine qua oīs hō reputatur fatu⁹. vñ Sa/
piētie. xiij. Uani sunt om̄es hoīes in quibꝫ
nō est scientia dei. Hieroni. Absq3 noticia
creatoris sui omnis hō cecus est. que noti/
cia est ꝑ fidem. Isa. vij. Nisi credideritis
nō intelligetis. s. dñm deū vestrum. Jō Au
gustin⁹. Nō est maior sapientia nec vtilior
scientia q̄3 fides catholica. De tali sciētia
scribit᷑ in canōe. xxvi. q. ij. Qui sine. Qui
sine vera sapiētia putat se esse prudentē fa/
tuus est i. sine fide Ideo Sap. vij. Nemi
nem diligit de⁹ nisi qui cū sapiētia inhabi/
tat. s. fidei. Et noscitur in isto. q2 infideles

finaliter ꝑeunt. Marci vltimo. Qui credi/
derit ⁊ baptisatus fuerit saluus erit. qui ve
ro nō crediderit ꝯdemnabit᷑. Ideo necessa/
rium est ad salutē noscere deum ꝑ fidē. ꝓp
ter quod scribit᷑ Hiere. ix. ca. Non glorie᷑
sapiens in sapiētia sua. et non glorie᷑ for/
tis in fortitudine sua. et nō glorie᷑ diues in
diuitijs suis. sed in hoc glorie᷑ qui gloria᷑
scire et nosse me. sc3 ꝑ fidem. ad Hebre. xi.
Impossibile est sine fide placere deo. Se
cundo ꝯmendan᷑ ab inquisitōnis feruore.
quia viso signo celesti nec morā cōtraxerūt.
nec tepide iter aggressi sunt. imo festine sur
gentes spacio. xiij. dierū a finibꝫ ꝑsarum et
chaldeorū in iudeā approximauerūt. Hie/
ro. dicit eos vectos dromedarijs qui sūt a/
nimalia minora camelis. sed velociora. Au
gustin⁹ dicit miraculose factū vt iter vnius
anni in. xiij. diebus ꝑficerent. Spirituali/
ter. Sic nos ꝑ studiū bonorū operū festinā/
ter debemus ire ad xp̄um. Unde Eccli. v.
Ne tardes ꝯuerti ad dñm deū tuū. ne dif/
feras de die in diē. sicut coruus qui sp̄ cla/
mat cras cras. sed qui nō est hodie cras mi
nus aptus erit. In hui⁹ figurā dñs nō ꝑmi
sit quendā sepelire p̄rem suū. sed iussit ut sta
tim sequere᷑ eū. Math. viij. Multi tñ cō/
tra naturā omniū aīaliū ꝓpositū boni ope
ris portāt in vtero mentis duobꝫ vel tribus
annis. cōtra q̄s dñs ait Luce. xxi. Ue pre/
gnantibꝫ ⁊ nutriētibꝫ in illis diebꝫ. Tales ꝓ
ponūt bonū sed nūq̄3 vel raro in effectū ꝓdu
cūt. Isa. xxxvij. Uenerūt filij vsq3 ad ꝑtū
⁊ non est virtus pariēdi. Hec est voluntas
ociosa nō remuneratōe digna. lxxxvi. dist.
nō satis. Nō satis ē bñ velle nisi assit bñ fa
cere. iō Eccl's. ix. Quodcūq3 p̄t man⁹ tua
opari instāter fac. Idcirco festina: nō tar/
da ad querendū ihm̄. Isa. lv. Querite do
minū dum inueniri p̄t. inuocate eum dū ꝓ
pe est. Johā. xij. Ambulate in luce dū lucē
habetis. O Pro quo sciēdū. q̄ quiq3
sunt stelle seu luminaria q̄ ducūt pc̄tores ad
ihm̄. Prima stella est xp̄us. Apocal. vltio.
Ego sum stella splēdida ⁊ matutina. Cuius
luminositas ducit ad diuinitatē. Unde ait
Johā. xiiij. Ego sum via v̄itas ⁊ vita. Est

enim via inequabilis. vita interminabilis. veritas infallibilis. Ideo Johã. viij. Ego sum lux mũdi q̃ sequit᷑ me nõ ambulat in tenebris sed habebit lumẽ vite. Secũda stella est beata ꝟgo maria. Nũeri. xxiiij. Orietur stella ex iacob. Unde ꝛ maria stella maris dicit᷑. q꞉ sicut stella maris ducit navigãtes ad portũ. sic ipa se devote invocãtes ad xp̃m. Unde Berñ. Si es in piculis. si in rerũ dubijs: mariã cogita. mariã invoca. ipaʒ seq̃ns nõ errabis sed secure pvenies. Tercia stella est exẽplũ sanctoꝝ. ut Eccli. xliij. Species celi glĩa stellaꝝ. i. sanctoꝝ. Nam ideo ꝓponit᷑ nobis vita sanctoꝝ: vt imitemur vestigia eorũ. Chris. sup Mat. xxiiij. Que iusticia est sanctos colere ꝛ sanctitatẽ spernere. sine causa iustos honorat q̃ iusticiã spernit. Quarta stella est sacra scriptura. proverb. vi. Mandatum lucerna est ꝛ lex lux: et via vite increpatio disciplĩe. Ideo p̃dicatores verbũ dei ꝓponentes ꝛ doctores sacrã scripturã docẽtes dicunt᷑ lucere vt stelle. Daniel. xij. Qui ad iusticiã erudiunt multos fulgebũt quasi stelle in ꝑpetuas eternitates. Quinta stella est divina gratia que interius illuminat. et ꝓprie designat᷑ ꝑ stellã que magos vocavit p̃cessit ꝛ dux it ad xp̃m. Et sic grã dei est adductrix ad deum Johã. vi. Nemo p̃t venire ad me nisi pater me⁹ traxerit euʒ. i. ꝑ gratiã. Richard⁹ in li. de cõtemplatõe parte. v. Gratia est divin⁹ nũci⁹ ꝑ quem voluntatẽ divinã ꝯgnoscimus. Et ſm August. Gratia est lumen anime faciẽs hominẽ peccatũ suũ cognoscere. ꝛ deum super omnia diligere ꝛ illi firmiter adherere Ideo merito significat᷑ ꝑ stellam. nã sic magi si ꝑ stellam ñ fuissent admoniti moti ꝛ ducti ad xp̃m nõ pvenissent Et sic ſm Greg. xviij. moral. Si lumẽ p̃venientis gratie nos nõ irradiaret ꝓfecto mens nr̃a in peccatoꝝ tenebris obscura remaneret ¶ P. Et sicut stella ista occultavit se triplici de causa. sic et dei gratia. Primo ꝓpter herodis et iudeorũ maliciã. sic sepe deus subtrahit viris sanctis gratiã et spiritualẽ consolatõeʒ ꝓpter maliciã eorũ cum quibus habitãt. In figura filij israel nõ potuerũt habere manna q̃diu fuerũt in egipto cum malis. Jõ Salomõ Prover. i. Fili si te lactaverint peccatores ne acquiescas eis. et ne ambules cum eis. ꝓhibe pedeʒ tuũ a semitis eorũ. Berñ. Bonus in cõsilio. bonus in cõtubernio. bonus in obsequio. Sepe enim evenit ꝙ deus aliquãdo bonos punit ꝓpter malos cũ quibus habitant. ut Ezechielẽ ꝓphetã Ezechielis. iiij. Fili hominis et tu dormies sup latus tuum sinistrũ: et pones iniquitates domus israel sup eo. Secũdo occultata ẽ stella ut maiorẽ adhiberẽt querẽdi diligentiã. scʒ ex interrogatiõe et autoritate scripture. Et sic deus aliquãdo subtrahit lumẽ gratie ꝓpter tepiditatẽ vt fortius operet᷑ per eam. scilicʒ quãdo sibi restituet᷑. ij. ad Chori. vi. Hortamur vos ne invanũ gratiã dei recipiatis. Nam talis est inutilis servus. Luce xix. qui talentũ domini abscondit ꝛ non negociabatur. ꝓpter quod fuit sibi ablatũ et alteri datum. Ideo Apocal. iij. Tene quod habes ne alter accipiet coronã. Et aplus. i. ad Thimoth. iiij. Noli negligere gratiaʒ q̃ in te est que data est tibi. quia scribit᷑ Hieremie. xlviij. Maledictus qui facit op⁹ domini negligenter. Richard⁹. Quantũ negligis tantũ decrescis ꝛ retrosum vadis.

¶ Tercio occultavit se vt de novo letificarẽtur. quia res chara ꝑdita: ꝛ viceversa invẽta generat novam et maiorẽ leticiã. Sic magi videntes stellam gavisi sunt gaudio magno: et sequebant᷑ eam. Et sic deus subtrahit aliquãdo gratiam vt cum gaudio eã viceversa recipiamus. et circumspectõeʒ maiorem habeamus ne ꝑdamus eam. quia sine ea nichil boni operari valemus. Johã. xv. Sine me nichil potestis facere. Richardus. iij. de cõtemplatõne. cap. vltimo. Sine gratia non sufficimus ad cognitõnem veritatis: nec ad operatõem virtutis. Augustinus de correctõe et gratia. Grãe dei est q̃dq̃d boni agimus. ¶ Q. Chrisost. dicit. Hec stella a magis visa in se signũʒ pueri gerentis in dextero humero crucem habuit. Per quod ꝯsignatur spiritualiter ꝙ volens in se ꝯservare stellã seu lumẽ grẽ debet fieri ꝑ meditatõnem passiõis dñice. Berñ.

Si vis homo de virtute in virtutē ꝓgredi
de gr̃a in gr̃am, ꝓmoueri passiõis xp̄i recor
dare. passio enim xp̄i oīm ꝟtutū ↄ̄suatio ē
Tercio ↄ̄mendat̄ a prudēti interrogatõe
q̄ regē ⁊ totā iherl'im ↄ̄turbauerūt dicētes.
Ubi est q̄ natus est rex iudeoꝝ. q. d. Que/
rimus regē recēter natū. nō herodē iaȝ diu
in solio collocatū. Sic sp̄ualiter nos q̄tidie
debemus interrogare ⁊ discutere ↄ̄sciētiaȝ
nr̃am q̄rētes vbi sit q̄ natus est rex iudeoꝝ
ij. Cho. vlti. Uosmetip̄os tēptate si estis ī
fide xp̄i. vosip̄os ꝓbate an nō cognoscitꝫ vos
ip̄os. q2 ibūs xp̄s in vobis ē. R Nota
q̄ttuor sunt signa ꝑ q̄ scire possum⁹ vtruȝ in
nobis sit xp̄us. Primū ē si amaritudinem
de peccatꝫ habem⁹. q2 puer inuenit̄ cū Ma
ria mr̃e sua. Maria nāq3 mare amarū inter
p̄tat̄. et significat amarā ↄ̄tritõem de p̄ctis.
Tren. ij. Uelut mare ↄ̄tritio tua. Prouer.
xiiij. Cor qđ nouit ↄ̄tritõnem aīe sue ī gau/
dio ei⁹ nō miscebit̄ extrane⁹. i. a p̄n̄ia alie/
nus. Nam ↄ̄tritio ꝟa est signū p̄n̄ie eius
Hiero. Tunc salus p̄ctoꝝ incipit cū de pec
catis ꝟaciter ingemiscit. Scđm est si paup̄/
tatē diligimus. q2 xp̄us inuolutus ē pānis
Unde Ber. Pauꝑ natus est: pauper vixit
⁊ pauꝑ obijt. Idcirco dilige pauꝑtatē. nō
solum in teip̄o sed etiā in alijs. Ecci. iiij. Cō
gregatõi pauperū affabilē te facito. ⁊ decli/
na paupi sine tristicia aurē tuā. Thob. iiij.
Nō auertas faciē tuā ab vllo paupe. et sic
fiet ꝙ nō auertat̄ a te facies dn̄i. Tercium
est si delicata ꝓpter deū ↄ̄temnim⁹. q2 xp̄us
in p̄sepe reclinat̄ ut cibo iumētoꝝ. Job. xx/
viij. Nō inuenit̄ in terra suauiter viuētiū.
Dic igit̄ cū Daniele. ix. ca. Panē deside/
rabilē nō manducaui. Quartū est si ociosa
ꝟba vitamus. q2 inuenierūt infantē. Amb.
Uagit infans inter arta positus p̄sepia. In
fans nob. ē in exemplū custoditõnis sermo/
num. ꝓuer. xiij. Qui custodit os suū custo/
dit aīam suā. i. xp̄m q̄ est vita aīe. Ber. Faci
le est verbū sed grauiter vulnerat. volat ꝟ/
bum irremeabile. nec aduertit insipiēs q̄d
emittat. Sed audiēs herodes. i. diabol⁹ cō
turbatus est. Bern. Om̄e qđ diligit̄ a dō
impugnat̄ a diabolo. Et sic cū gr̃a in nob' na

scit̄ diabol⁹ impugn̄re nitit̄. Figurat̄ ij. Re
gū. v. Audierūt philistijm ꝙ vnct⁹ est Da
uid in regē ascēderūt vniuersi vt q̄rerēt da
uid ad ꝑdendū eum. Nā sic Herodes vo
luit sibi renūciari puerū. sic dyabol⁹ vult g̃
tiam nō celataȝ habere s3 publicatā vt occi
dat eam. Sed ↄ̄ scribit̄ Math. vi. Nesciat
sinistra tua q̄d faciat dextera tua. Gre. De
p̄dari desiderat q̄ thesauꝝ publice ī via por
tat. Jō Thob. xij. Sacramentū regꝫ absco
dere bonū est. Quarto ↄ̄mendat̄ a cal
liditatis app̄hēsiõe cū dicit. Ite et interro
gate diligēter de puero ꝟ ⁊ renūciate mihi
Qui herodis astutiā cognoscētes ad eū re/
dire sicut ip̄e postulauerat rēnuerūt. ꝓuer. i.
Frustra iacit̄ rethe an̄ ocl'os pennatoꝝ ⁊c.
Sic ⁊ nos debem⁹ astutiā diaboli p̄cauere.
nō redeūdo ꝑ recidiuatõem. ex q̄ incepim⁹
q̄rere xp̄m ꝑ bonā opatõeȝ. Gene. xix. Sal
ua aīam tuā ⁊ noli respicere post tergū. quia
scribit̄ Lu. ix. Nemo mittēs manū suaȝ ad
aratrū ⁊ respiciēs retro apt⁹ est regno dei.
Sed heu dyabol⁹ cū aliq̄bus ludit sic cuȝ
mure murileg⁹. q̄ ad t̄pus murē dimittit.
⁊ fugientē murē capit ⁊ interficit. Sic ⁊ di
abolus dimittit q̄sdā ad t̄pus a se recedere.
verūtamē dicit cū pharaõe Exo. viij. Nō
lōge abeatis. Uū postmodū vehemēti⁹ eos
inuadit ⁊ in peccato occidit. Hinc est ꝙ re/
gi isrl' ait ꝓpheta. iij Regū. xx. Uade ⁊ cō
fortare. ⁊ scito ⁊ vide q̄d facias. seq̄nti eniȝ
anno rex syrie ascēdet ↄ̄ te. sed a multꝫ illu/
dit̄ ei. Sic etiā ↄ̄tingit de murilego q̄ aliq̄n
capit auē ⁊ vult secū ludere sic cū mure. s3 il
la euolat nec se de cetero arripi sinit Ho⁹ mō
faciēs illudit diabolo ad eū non redeundo.
ꝓuer. vi. Erue te q̄si damula de manu: ⁊ q̄si
auis de insidijs aucupis. Quīto ↄ̄mēdā
tur a sp̄uali ↄ̄gratulatõe. q2 audito ꝓphetie
oraculo ⁊ viso stelle signo. ⁊ inuēto rege pu
ero gauisi sunt gaudio magno S Sic
⁊ nos gaudere debem⁹ de sp̄ualib9 bonis.
Primo de infusiõe gr̃e qua liberamur a po
testate diaboli et efficimur filij dei. ad Col.
i. Eripuit nos de p̄tāte tenebraꝝ ⁊ trāstulit
in regnū filij dilectõis sue. Scđo de puri/
tate ↄ̄sciētie. ad Heb. ix. Emūdauit ↄ̄sciaȝ

nostrā ab opibꝯ mortuis ꝛc. Seneca. Nō
nascit̄ ꝟa leticia nisi de pura ꝯsciētia. quia
scribit̄.i. Job.iij. Si coꝛ nostrū nō rep̄hē
derit nos fiduciā habeamꝰ ꝙdquid petieri/
mus ꝛc. puer.xv. Secura mēs ꝗ iuge cō/
uiuiū. Tercio de ꝓmissiōe glie. vñ Luc.x.
Gaudete qm̄ nōīa vestra scripta sunt ī cel.
vbi erit eternū gaudiū. Job.xvi. Gaudiū
vestꝝ nemo tollet a vobis. Primū gaudiuꝫ
est magnū. scd̄m maius. terciū maximū.

Sexto ꝯmendant̄ a deuota adoratōe. cum
subdit. intrātes domū.s. diuersoriū in quo
natus est xp̄s inuenerūt pueꝝ cū maria ma
tre eiꝰ. Bern. Hec fuit familia. hec vniuer
sa milicia. thronꝰ ꝑlep̄iū. diuersoriū fuit re
gale palaciū. Et ꝓcidētes adorauerūt eum
Bern. Nō sordet illis stabulū. nō pānis of
fendunt̄. nō scādalisant̄ lactētis infantia.
ꝓcidunt ꝛ venerant̄ virginē: adorāt dn̄m.
Nā ꝗ eos foris ꝑ stellā āmonuit: ꝛ ip̄e ī oc
culto eos edocuit ꝙ ita ꝓ salute nr̄a venit

T Spūaliter. sic nos debemus introire
domum ꝯsciētie nr̄e. iuxta illd̄ Eccl.xxxij.
Precurre prioꝛ in domū tuā.s. ꝯsciam. ꝛ il
lic aduocare.s. scrutiniū ꝯsciētie ꝛ illic lude
scꝫ diuīa bn̄ficia reuoluēdo deuote. Sic lu
debat dauid totis viribꝰ saltās an̄ dn̄m.ij.
Reg.vi. Qui saltat nūc summa petit nūc
ad ima redit. sic ꝗ ꝯtēplat̄ diuīa bn̄ficia mo/
ra cū iocūditate ascēdit ut ibīs ei dulcescat
ꝛ mole grauitatis descēdat ut ip̄e sibi vile/
scat. Deinde debemꝰ ꝓcidere ꝑ ꝯsideratōēꝫ
ꝯditōīs infirme. sic Abraā ꝗ dicebat Gen.
xviij. Quid loq̄r ad dn̄m cum sim cinis et
puluis. Puluis est hō q̄ꝛ flatu tēptatōīs de
loco suo excutit̄. et quociēs deycit̄ delectus
ꝓpria ꝟtute nō leuat̄. Cinis est. q̄ꝛ ex se nul
lū germen boni opis ꝓducit.ij. ad Cho.iij.
Nō sumus sufficiētes cogitare aliq̄d a no/
bis tanꝙ ex nobis. Sic igit̄ debemꝰ adora
re deū ī domo ꝯsciētie. Mat.vi. Tu cū ora
ueris intra cubiculū. ꝛ clauso ostio ora pa/
trē tuū in abscōdito Chris. Cū oras nemo
sit in ꝯsciētia tua nisi quē adoras. ꝛ recogi/
ta tibi suā maiestatē ꝛ tuā vilitatē. Judith
viij. Humiliemus illi aīas nr̄as ꝛ in spiri
tu humiliato ꝛ ꝯtrito seruiamus illi. Eccli.
xxxv. Oratō humiliātis se nubes penetrat
q̄ꝛ dicit Aug. Oratio humilis si fuerit va/
cua nō redibit. Sic adorauerūt eū tres re
ges. Chris. Paruulū n̄ adorassent nisi ali
qd̄ diuinū in eo vidissent. Septio ꝯmē
dant̄ a muneꝝ oblatōe. cū subdit. Apt̄is the
sauris suis obtulerūt ei munera. aurū thus
ꝛ mirrā. Grego. aurū ut regi magno. thus
deo vero. mirrā passibili ꝛ mortali homī. sic
ꝓphetatū fuit Isa.lx. Omnes de saba ve/
niēt aurū ꝛ thus deferētes. Et dicit oēs. q̄ꝛ
ꝑ istos tres reges significat̄ totū genꝰ hūa
num de tribꝰ filijs Noe ꝓpagatū. Et dic au
rū ꝛ thus deferētes. Et ꝓpheta Isaias non
noīat mirrā. q̄ꝛ mortalitas eiꝰ satis fuit ma
nifesta. Sed diuītas que ꝑ thus designat̄
ꝛ regalis dignitas ꝗ ꝑ auꝝ significat̄ illa e/
rāt latētia. Unde exprimit ea ꝓpheta ut cō
fundant̄ iudei ꝗ xp̄m purū hoīem suspicāt̄
Chris. Diuina grā ordinauit hec vniuersa
Spūaliter. ꝛ sic nos debemꝰ offerre mune/
ra regi nato. Remigiꝰ dicit. Nō singla sin/
guli obtulerūt. sed qlibet eoꝝ hec tria obtu/
lit. aurū ad tributū. thus ad sacrificiū. mir
ram ad sepulturā. Et sic nos hodie. q̄ꝛ inde
uotus est vacuꝰ. Adora ergo deuote. Exo.
xxiij. Nō apparebis in ꝯspectu dn̄i vacuꝰ.
ꝛ sic nos. V Nota triplex ē thesaurꝰ
scꝫ cordis oīs et opis. De quolibet thesau/
ro debemꝰ ei offerre munera. Primꝰ ē the
saurus cordis. vñ Lu.vi. Bonus hō d̄ the
sauro cordis sui ꝓfert bonū. Et sic nos d̄ the
sauro cordis debemꝰ offerre munus.s. auꝝ
dilectōīs. Apoc.iij. Suadeo tibi emere au
rū ignitū.i. feruidā dilectōēm. Et hīc ꝑ auꝝ
diuina dilectio intelligit̄. Primo ꝓpter p̄ciosi
tatē. q̄ꝛ excedit oīa alia metalla. Nāq̄ꝛ alia
decorant̄ ꝑ aurū ꝛ nō ecōuerso. Et sic cha
ritas seu dilectio excellit oēs alias ꝟtutes
.i. Chori.xiij. Maioꝛ hoꝝ charitas.s. fide et
spe. Isid. de sum.bo. Charitas oīm ꝟtutuꝫ
obtinet pricipatū. ꝛ decorat oēs alias ꝟtu
tes. q̄ꝛ alie sine ea sunt deformes. August.
Charitas est ꝟtꝰ que valꝫ ad oīa sine qua
nihil valēt oīa. Hoc munꝰ desiderat̄ ꝑ oībꝰ
Deut.x. Audi isrl̄ q̄d dn̄s petit a te. ut am
bules in vijs eiꝰ. ꝛ diligās eū ex toto corde

tuo. Idcirco offer dño teipm ⁊ omnē substanciā tuā: nō acceptat sine auro charitatꝭ. Hilarius. Frustra erit oīs bona opatio nisi assit dei dilectio. Col. iij. Sup oīa hēte charitatē. Ideo dicit Hugo de arra anīe. Nihil possumus deo de bñficijs repēdere nisi te amare. Scđo ꝑ aurū diuīa dilectio intelligit ꝓpter raritatē. qꝛ aurū est rarū idō p̄ciosum. qꝛ omne aurū p̄ciosum. Hiero. Omne qđ magis rarū est magis appetit. pulegium apđ indos p̄ciosius est ꝙ̄ aurū qꝛ rarū. ⁊ sic charitas est rara. qꝛ pauci sunt qui deū veraciter diligūt. Qđ conquerit apls Phil. ij. Omēs q̄ sua sunt querūt nō q̄ sunt ihū xpi. Nam plꝰ supbi diligūt honores. Mat. xxiij. Amāt primos recubitus i cenis. salutatōnes i foro. Luxuriosi vo plus diligūt delectatōes corpis. De quibꝫ Osee. iij. Diligit dñs isrl' ⁊ ipi diligūt vinacia uuarum. dulce des vinū. scꝫ ad modū porcoꝝ. Plus diligūt diuitias auari. Isa. i. Oēs diligūt munera sequūtur retributōes. Idō sic multus est numerꝰ spinaꝝ paucus lilioꝝ. ⁊ multus est numerꝰ grossoꝝ lapidū paucꝰ p̄ciosoꝝ. ⁊ multus est numerꝰ ferri ⁊ plūbi. paucus auri. Et sic pauci sunt vere deū diligentes. multi diligūt vbo ⁊ nō facto. Ps. lxxvij. Dilexerūt eū in ore suo. sed ligua sua mētiti sunt. cor ipoꝝ nō erat rectū cū eo. nec fideles habiti sunt in testamēto eius. ut sunt oēs p̄fati. De qbꝫ Grego. i ome. Qui adhuc ꝑ illicita desideria defluūt. pfecto deum nō amāt. Et sic dilectio cōpar auro ꝓpter raritatē. Tercio dilectio cōpar auro ꝓpter durabilitatē. qꝛ verū aurū in igne nō corrūpit. Et sic vera charitas i igne tribulatōis ⁊ passiōis ꝓpter deū durat ⁊ nō perit. Cāti. viij. Fortis est ut mors dilectio. Apls Roma. viij. Scio ⁊ certus sum qꝛ neqꝫ mors neqꝫ vita neqꝫ tribulatio nec angustia, nec instātia me possit separare a charitate dei. i. Cho. xiij. Charitas nunqꝫ excidet. pibit spes fides. Fides. qꝛ succedet apta visio. spes peribit. qꝛ succedet p̄ñtialis possessio. Charitas autē nō pibit. qꝛ nihil est qđ sibi succedet. sed hic incipit et in futuro pficiet. Nā de igniculo pui amoris pueniemꝰ ad caminum fontalis dilectōis. Isa. xxxi. Dic dñs cuiꝰ ignis in syon ⁊ caminꝰ i ihrl'm. Quarto dilectio dr aurū ꝓpter dulcorositatē. qꝛ i fundo ciphi positū facit potū dulcē. Et sic charitas indulcorat mentē etiā in durꝭ opibus. Gre. in moralibꝫ. Mens q̄ fortr deū diligit dulcia estimat q̄ amara sunt. Et sic tiburcio ardētes carbones apparuerūt q̄si rosei flores. ⁊ Laurētio in craticula carbones ardentes refrigeriū. ⁊ Act. v. Ibāt apostoli gaudētes a cōspectu cōcilij q̄m digni habiti sunt p noīe ihū cōtumeliā pati. Et hoc causauit charitas. Vñ Orig. sup eplam ad Roma. i. Dū in dei amore subsistimꝰ signū doloris nō recipimus. ¶ Scđo est thesaurꝰ oris. de q̄ puer. xxi. Thesaurꝰ desiderabilis in ore sapiētis. Hūc thesauꝝ debemꝰ apire ⁊ offerre dño thus duote orōis. Ps. cxl. Dirigat orō mea sicut incēsum in cōspectu tuo. Nā sicut thus positū sup carbones ignitos ꝓcedit i altū ⁊ reddit dulcē odorē. sic oratio debet ꝓcedere de corde ignito ꝑ amorē. Eccl. l. Quasi thus ardēs in igne. s. amoris. nā talis orō diabolū incēdit ⁊ expellit. Vñ Thobie. vi. Cordis eiꝰ particulā si sup carbones ponas fumꝰ eiꝰ extricat oēs genꝰ demonioꝝ. siue a viro. i. a rōe. siue a muliere. id ē a sensualitate. Et talē orōnem petiuit ꝓpheta Ps. cxix. dicēs. Quid der tibi aut qđ apponar tibi ad linguā dolosam. i. cō suggestionē diaboli. Rñdet. Sagitte potētis acute cū carbonibꝫ desolatorijs. i. charitate ignitis. Ps. xxxviij. In meditatōne mea exardescet ignis. s. charitatis. Bern. Cū mēs igne charitatis accēdit talis oratio ad deū ascēdit ⁊ exaudit. ¶ Terciꝰ ē thesaurus opis. Mathei. xiij. Sile est regnū celoꝝ thesauro abscōdito in agro. Gre. Thesaurꝰ abscōditur vt obseruetur. ⁊ sic thesaurꝰ boni opis abscōdi dꝫ ab hūanis laudibꝫ. Depdari desiderat q̄ thesauros publice i via portat. Hunc thesauꝝ opis debemus apire ⁊ offerre deo mirrā mortificatōis carnis. Col. iij. Mortificate mēbra vr̄a que sunt sup terrā. fornicatōem. immundiciā. libidinē. cōcupiscētiā malā. Aug. Tota nr̄a vita est ut affectus peccatoꝝ carnis ⁊ mūdi mortificare debemꝰ.

X Et mortificatio carnis bñ significatᷣ p mirrã. Nã mirra habet triplicẽ virtutẽ. scꝫ expulsiuã. ꝯfortatiuã ꝛ ꝯſuatiuã. Primo habet virtutẽ expulsiuã. odor enĩ mirre ex/pellit vermes ꝛ serpentes. et sic mortificatio carnis et castigatio expellit oẽs tẽptatõnes diabolicas. Prover. xxij. Stulticia colligata est ĩ corde pueri. i. pueriliter viuẽtis. ꝛ vir/ga discipline fugabit eaꝫ. Eccĩ. xi. Malicia vnius hore obliuionẽ facit luxurie magne. Sicut enĩ dr Thobie. vi. c. Piscis. i. dia/bolus in aquis deliciaꝝ nutritᷣ. in sicco absti/nentie palpitat ꝛ moritᷣ. Scdo hꝫ virtutẽ ꝯfortatiuã. ꝯfortat enĩ mẽbra tenera ꝛ debi/lia. sic mortificatio infirmũ ꝛ debilẽ ꝯstan/tem facit ꝛ fortẽ. ij. Chori. xij. Cũ enim ĩfir/mor tũc fortior sum et potẽs. Sancti enĩ vi/ri pñie armis armati adeo fortes efficiũtur ꝙ oĩa diaboli munimẽta frangũt ꝛ dẽstru/unt. ij. ad Chori. x. Arma militie nr̃e ñ sunt carnalia. sed potẽtia deo ad destructõeꝫ mu/nitionũ inimicorũ destruẽdo cõsilia praua. Tercio habet virtutẽ cõseruatiuã. qꝛ con/seruat a putrefactõe. Sic mortificatio car/nis ꝯſuat grãm ꝛ virtutes. ij. ad Chorᷣ. xij. Virtus in infirmitate pficitᷣ. Hoc cogno/scens apls dicebat. i. Chori. ix. Castigo cor/pus meũ et in seruitutẽ redigo. ne forte cũ alijs pdicauerim ipe reprobus efficiar. Si/cut enĩ sal pſeruat a putredine. sic mortifi/catio aĩam a corruptõe peccati. Dic igitᷣ cũ sponsa. Canti. v. Digiti mei pleni mirra p/batissima. i. castigatõe volũtaria Et sic sctũs Benedict9 abbas sentiẽs putredinẽ carna/lis tẽptatõnis, piecit se in spinas ꝛ fuit ꝯser/uatus. Berñ. Vulnus corporis sanat vulnus mentis. Dicit enim Hugo. Tũc mirra est pbatissima. qñ carnis ſuatᷣ mortificatio di/screta.

Sermo XXXIX. Ad idem.

Ecce magi vene

runt ab oriẽte ierlimã dicentes vbi est qui natus est rex iudeoꝝ Vidimus enĩ stellã eius in oriẽte ꝛ venim9 cũ muneribꝫ adorare eum. Math. ij. In summa verboꝝ duo innuunᷣ. Prĩo mago/rum sollicita inquisitio. ibi. Ecce magi vene/rũt ab oriẽte. Scdo inqsitõis coꝝ rõ. ibi. vi/dimus enĩ stellã ei9. De primo dicit. Ecce magi venerũt ab oriẽte A Vel sic. In summa vboꝝ ꝯmendanᷣ magi a trib9. Pri/mo a distãtia longinq̃ regiõis ibi. Ecce ma/gi venerũt ab oriẽte. Scdo ab audacia ꝯe ꝯfessiõis ibi. vbi est q̃ natus est rex iudeoꝝ. Tercio a reuerẽtia debite subiectõnis. ibi. Vidim9 stellã ei9 ꝛ venim9 cũ muneribus adorare eũ. De prĩo dicit. Ecce magi. Au. dicᷣ. Isti magi fuerũt primicie nr̃e fidei i h̃ ꝙ primo de pplo gentiũ crediderũt ĩ xp̃m. Simus igitᷣ coꝝ sequaces eisdem ꝯformes in hijs trib9 in quib9 ꝯmendanᷣ. Primo a distãtia longinq̃ regionis pficiscunᷣ diffi/culter. cum dicit. ab oriẽte venerũt. glo. A finib9 persaꝝ: medoꝝ ꝛ chaldeoꝝ vbi ẽ saba fluuius. a q̃ regio illa denominatᷣ. iuxta quã ꝛ arabia est. vbi isti fuerũt reges. Et hoc ẽ qḋ dr in ps. lxxi. Reges arabũ ꝛ saba do/na adducẽt. B Ecce coꝝ diligẽtia. nõ tardabat eos itineris longinqtas nec tẽporꝫ diuturnitas. nõ opis asperitas. nobis in ex/emplũ ꝙ nulla difficultas laboris nos dꝫ re/trahere ab opatõe boni opis. qꝛ scribitᷣ Ro/ma. viij. Nõ sunt ꝯdigne passiões hui9 tẽ/poris ad futurã gl'iam. s. pmerendã. qꝛ la/bor est cum fine. gloria vero sine fine. ið Isi. Nullus labor durus. nullũ tẽpus longum quo gl'ia eternitatis acquiritᷣ. Nam sicut se habet punctus ad lineã. sicut vnitas ad nu/merũ. et sicut centrũ ad circũferentiam. sic nĩ oĩs labor respectu quietis eterne. Idcir/co scribitᷣ Eccli. vl. Modicũ laboraui ꝛ in/ueni michi requiẽ multã. vñ Berñ. Labor meus vix est vnius hore. ꝛ si ampli9 nõ sen/tio. s. p nimio amore mercedis. Chrisᷣ. Si attẽderes requiẽ celi nõ turbareris p labore mundi. scribitᷣ Sap. iij. In paucis vexati. i multis bñ disponenᷣ. Scdo ꝯmendanᷣ ab audacia ꝯe ꝯfessiõis dicẽtes. vbi est qui natus est rex iudeoꝝ. Cõfitẽtᷣ audacter eũ regem iudeoꝝ. Ecce ꝯ isto regali titulo quo xp̃us dr rex iudeoꝝ. quẽ pilatus scripsit p causa mortis in cruce. Iste titulus xp̃o mo/riente deleri nõ potuit. sed in natiuitate ꝛ i

morte agentibus approbatus fuit. s. a magis et pilato. Istum titulum negauerunt iudei Joh. xix. Non habemus regem nisi cesarem. Istum titulum publicare prohibuerunt. Johis. xix. Noli scribere rex iudeorum. sed quia ipse dixit rex sum iudeorum. Huic titulo insultauerunt. si rex israel es descende de cruce. Mat. xxvij. Sic adimpletum est in eis quod dixit dominus ad Samuelem. i. Reg. viij. Abiecerunt me ne regem me habeant. Ideo cum prius fuerit populus eius: et erant oues pascue eius. nunc negantes eum vagantur absque domino. ut dicitur Dan. ix. Non erit populus eius qui negaturus est eum. Sed isti reges audacter confitentur eum dicentes. vbi est qui natus est rex iudeorum. Coram rege terreno confitebantur eternum nobis in exemplum quod a confessione veritatis non debet retrahere nos tirannitas timoris. quia scribitur ad Ro. x. Corde creditur ad iusticiam. ore autem confessio fit ad salutem. Chris. Sciebant bene quod in ihrlm regnaret herodes. intelligebant etiam iusticiam legis. quod quicumque rege viuente alterum nunciaret quasi inimicus puniretur in sanguine. Sed sic considerabant regem futurum quod non timebant presentem. Sic debet facere quilibet fidelis ad ea maxime que sunt fidei. Unde Act. xviij dixit dominus nocte per visionem Paulo. Noli timere sed loquere ne timeas. Ad hoc autem animat nos xpus. Math. x. Omnis qui confitebitur me coram hominibus confitebor et ego eum coram patre meo qui in celis est. Et magi confessi sunt dicentes intrepidi. vbi est qui natus est rex iudeorum.

C. Ista questio multipliciter potest intelligi et formari. Primo potest queri. vbi est generaliter. Potest responderi illud quod dicit magister in. i. sniarum. Est vbique per essentiam potentiam et presentiam. Est vbique primo per essentiam quantum in nobis opera bona omnia facit. De quo Isa. xxvi. Omnia opera nostra operatus es domine. Ideo apostolus. i. Cor. xij. Diuisiones operationum sunt. idem autem deus qui operatur omnia in omnibus. Noli ergo gloriari de operibus tibi ascribendo. quia dicit apostolus Phil. ij. Deus operatur in nobis velle et perficere. Secundo est vbique per potentiam. quia per potentiam suam in nobis bona operatur et operata custodit. ps. cxxvi. Nisi dominus custodierit ciui. etc. Nam aliquando a bono opere distrahitur per aduersitatem seuientem. aliquando per prosperitatem blandientem. In vtroque statu dominus custodit. De quo Isa. xxi. Custos quid laboras de nocte aduersitatis. custos quid de nocte. Et ponitur ibi nox. quia est aduersitas permissa a deo et immissa a diabolo. In qualibet istarum ipse custodit. et non est tantum custos in nocte aduersitatis. sed etiam in die siue mane prosperitatis. Ideo subdit. Si queritis querite. scilicet auxilium a me. conuertimini. s. a peccatis et venite ad me. s. inuocandum. Tercio est vbique per presentiam. in quantum. s. omnia cognoscit. de quo Hebre. iiij. Non est vlla creatura inuisibilis in conspectu eius. omnia autem nuda et aperta sunt oculis eius. Ideo Boecius de consolatione. Magna est nobis indicta necessitas probitatis cum omnia agamus ante oculos iudicis cuncta cernentis. Eccli. xxiij. Oculi domini lucidiores sole circumspicientes omnes vias nostras. Idcirco tu adulter vel adultera aut fur noli dicere. quis me videt. puer. xv. In omni loco oculi domini contemplantur bonos et malos. bonos ad premiandum malos ad puniendum. Secundo potest queri. vbi est deus localiter. Potest responderi quod in mundo per incarnationem assumptam. licet ante incarnationem non esset in loco cum esset inuisibilis: incircumscriptibilis. per naturam tamen assumptam hodie cepit esse in mundo qui prius videbatur esse in celo. Olim enim erat in celo per misericordiam puram et consolationem veram. ps. xxxv. Domine in celo misericordia tua. In mundo autem per penam iusticie. De quo subdit. Justicia tua sicut montes dei. iudicia tua sicut abissus multa. Post incarnationem autem est adeo misericordia dei multiplicata in mundo quod etiam saluat animales brutales et carnales. i. peccatores malos. ps. cxxv. Homines et iumenta saluabis domine. homines. i. bonos. iumenta. i. peccatores magnos. Tercio potest queri. vbi est singulariter. Ad quod potest responderi. in humana natura per vnionem. Johan. i. Verbum caro factum est et habitabit in nobis. i. in terra humane nature ex qua vnione factus est frater noster. ad Heb. ij. Non confunditur nos vocare fratres suos dicens. Narrabo nomen tuum fratribus meis. Et hoc stat nobis ad magnam nobilitatem: securitatem et iocunditatem. Primo ad nobilitatem quia nobiliores angelis facti sumus ex eo quod nobiscum et non cum eis parentelam contraxit. Heb. ij

Nusq̃ angelos apprehēdit sed semē abrae. Scdo ad magnā securitatē in iudicio. q2 videbimus fratrē nostrū esse iudicē vniuer sorꝫ. ideo nō dicit. Datū est iudiciū filio dei sed filio hominis. q2 in forma hoīs apparebit ꝛ sententiā pnūciabit. Johā. v. Potestatē dedit ei iudiciū facere. q2 filius hoīs est. Tercio ad magnā iocunditatē in regno. Johā. xvij. Hec est vita eterna ut cognoscāt te solū verū deū ꝛ ihm xpm quē misisti in incarnatōnem. Bern. Plenū erit omni gaudio videre hoīem ꝛ hoīs cōditorem. ¶ Quarto queri pt vbi est specialiter. Ad qd pt rndere in bethleem. Nā hoc magi in sua interrogatōe specialiter intēdebāt scire. s. locū specialem in quo natus maneret. Et iō iudei interrogati dixerūt. in bethleem iude. sic eīm scriptū est p pphetam ꝛc. Ex quo notat cecitas ꝛ puersitas iudeorꝫ q̃ aliis locū demōstrauerūt vel denūciauerunt. et ipi ad eum adorandū minime preterunt. Ideo Aug. Iudei interrogati de scripturis sanctis fuerunt pati ad legendū. ceci ad intelligendū. duri ad credendū. ¶ Quinto potest queri. vbi est spūaliter. Ad quod respōderi pt q in iustis p gratiā. Johā. xiiij. Si quis diligit me ad eū veniemus ꝛ mãsionē apd eū faciemus. Et dicit notāter. veniemus in plurali. q2 veniet pr̄ nr̄ā infirmitatē roborādo. Phil. iiij. Oīa possum in eo q̃ me confortat. scꝫ ad bonū opandū ꝛ malo resistendum. ad Ephe. vi. Cōfortamini in dño ꝛ in potētia virtutis eius. Veniet filius nr̄am ignorantiā illuminādo ut cognoscam9 faciē dei. Joh. i. Illuminat oēm hoīem venientē in hūc mundum. ij. Paralipo. xx. Cū ignoram9 qd agere debeamus h solū residui habem9 ut oculos nostros ad te dirigamus. Veniet spūs sctūs. de quo Lu. xij. Ignē veni mittere i terram. qd volo nisi ut ardeat. ¶ Sexto pt queri. vbi est sacramētaliter. Ad h rndet. sub specie panis ꝛ vini. Fm quē modū nobiscū est hic in hac vita ꝛ sp erit. Mat. vl. Ecce ego vobiscū sum oībꝫ diebꝫ vsq ad cōsūmatōem seculi. Est eīm nobiscū i memoria sue passiōis. Lu. xxij. Hoc facite in meā cōmemoratōe. Est nobiscū sacramētaliter i medicamentū nr̄e curatōis. Eccā. xxxviij. Altissimus de terra creauit medicinā. ꝛ vir prudens nō abhorrebit illā. Est nobiscū sacramētaliter in viaticū nostre pegrinatōis. Et dr viaticū. q2 dꝫ dari ex hac vita migrātibꝫ vt securius ꝛ fortius pgant ne in via deficiant. Marci. viij. Si dimisero eos ieiunos deficiēt in via. Figurat. iij. Reg. xix. Helyas cōmedit de pane subcinericio ꝛ confortatus ambulauit ad montē dei oreb. Spūalr sic xpi corpus de cineribꝫ nr̄e mortalitatꝭ assumptū cōfortat hoīem in via pn̄tis vite q̃usq veniet ad montē dei. i. ad regnū celorū. Johā. vi. Qui manducat hūc panē viuet in eternū. ¶ Dixi scdo subiūgit eorꝫ inquisitionis rō. cū subdit. Vidimus stellā ei9 i oriente. ¶ D ― Sed v. quare xp̄s voluit natiuitatē suam p stellā ꝛ nō p aliā creaturam manifestare. Rndet primo ut suā natiuitatem xp̄s purissimā demōstraret. stella enīꝫ purissimū corpus est. ꝛ sic ei9 natiuitas pura ex pte matris. Unde canit eccl'ia. Sicut sid9 radiū parit virgo filiū pari forma. necq sidus radio necq vgo filio fit corrupta. Itē ex parte plis. Job. xv. Stelle nō sunt mūde in cōspectu eius. Rō q2 est cādor lucꝭ eterne ꝛ speculū sine macula. Sap. vij. Secundo ut incarnatōis misteriū insinuaret. Nam stella hꝫ lumē a sole. et q2 solem inspicere nō sufficimus eius radiū in stell' videmus. Et sic deitatē in se cōspicere nō possumus. Joh. i. Deum nemo vidit vnq̃. rō. i. ad Thimo. vi. Inhabitat lucē inaccessibilē. Ideo induit corp9 terrenū vt lumē diuinitatis in humano corpe videremus. vt sicut lux solis videt insidere. et sic lux diuinitatis in humanitate. Aug. exponēs illud Johā. xiiij. Ego sum via: dicit Xp̄us in humanitate factus est nobis via ad suā diuinitatem. Ideo dicit Apoca. vlti. Ego sum stella splēdida ꝛ matutina. Tercio vt lingua celi testimoniū sibi phiberet. ¶ E ― Est enim quadruplex lingua q̃ testimoniū phibuit de xp̄o. Prima diuina. Lu. iij. et Mat. xvij. Vox pr̄is audita est. hic est fili9 me9 dilect9. Scda est lingua hūana. s. pphetarꝫ natiuitatē xpi pdicentiū. vt Isa. vij. c. Ecce vgo

ꝯcipiet ⁊ pariet filiū. et Hiere. xxxi. Nouū faciet dn̄s sup terrā. mulier circūdabit virū. Ideo Actuū. x. Huic om̄s ꝓphete testimoniū ꝑhibent. Tercia est lingua angelorum. Luce. ij. Annūcio vobis gaudiū magnū qḋ erit omni ꝑp̄lo. q2 hodie natus ē saluator xp̄us dn̄s in ciuitate dauid. Quarta celestis. de qua Aug. Quid erat illa stella nisi lingua celestis mirifica q̄ enarraret gloriam dei. que inusitatū virginis partū inusitato clamore: inusitato fulgore clamarz iuxta illud p̄s. xviij. Celi enarrāt gloriaz dei.

F. Moraliter de vita nr̄a. sic quattuor lingue sp̄ūales dant testimoniū de hoīe: vt sit sp̄ūaliter natus cum xp̄o. Prima lingua ē diuina. id ē obedientia inspiratōis dei. p̄s. lxxxiiij. Audiā quid loquat̄ in me dn̄s de9. Gre. in moral̄. Locutiōem dei audire ē inspiratōem mente concipe. quia dicit Aug. de triplici habitaculo dei. Allocutio est occulta inspiratio qua mētib9 suam veritatez ⁊ voluntatē inuisibiliter ostēdit. Cantic. ij. Dilectus meus loquit̄ michi. surge ꝓpera amica mea. surge. scz a peccatis. ꝓpera. s. ꝑ bonam voluntatē et operatōem. Ideo psal. lxxxiiij. Loquet̄ pacē in plebem suam ī hijs qui cōuertunt̄ ad cor. id ē ad mentē. Secunda lingua est angelica. scz pura ꝯsciētia. q̄ generat mentis leticiā. Seneca. Nunq̄ nascitur vera leticia nisi ex pura ꝯscientia. ij. Chorin. i. Gloria nr̄a hec est testimonium ꝯscientie nr̄e. Nā sicut lingua angelica annunciauit gaudiū natiuitatis. ⁊ sic ꝯsciētia bona. ut dicit Hugo de bono ꝯscientie. Bona ꝯsciētia est titul9 religiōis. templuz Salomōis. ager benedictōis. ortus deliciarum. gaudiū angelorū. Tercia lingua ē celestis. i. bona vita ⁊ celestis ꝯuersatio. dicendo cū ap̄lo ad Phil. iij. Cōuersatio nr̄a in celis est. s. celestia cogitādo. Sap̄. v. Cogitatio eoꝝ apud altissimū. Itē celestia loquendo. i. Petri. iiij. Si quis loquit̄ quasi s̄mones dei. s. loquatur. Itē celestia operando. ad Gala. vi. Opemur bonū ad oēs. i. Petri. ij. Cōuersatōem vestrā inter gētes habentes bonā. Dicit enī ph̄s. Qualis vnusquisq3 est talia loquit̄ meditat̄ ⁊ opat̄.

Ideo ap̄lus ad Gala. vi. Opus suū ꝓbet vnusquisq3. q2 saluator Iohā. x. dixit. Opera que facio testimoniū ꝑhibent de me. et hec etiā de nobis. Iohā. viij. Si filij abrae estis opera abrae facite. Quarta est ligua humana. Illa debet ꝑhibere de nobis testimonium. et est bona fama De q̄. i. ad Thimo. iij. Oportet hēre testimoniū bonū ab hijs q̄ foris sunt. i. bonam famā. Dicit enī Aug. d̄ ꝯmuni vita clericoꝝ. Consciētia necessaria est ꝓpter nos. bona fama ꝓpter ꝓximos. iō Eccl. xli. Curam habe de bono nomie. prouer. xxij. Melius est nomē bonū q̄3 diuitie multe. eo q̄ dicit sctūs Tho. in. ij. ij. q. lxij. ar. ij. Inter res tꝑales maximū bonū ē bona fama. Ideo Aug. ⁊ habet̄ in cano. ij. q. i. c. Nolo. Qui ꝯscientie cōfidit ⁊ famā negligit crudelis est. ꝓpterq̄ḋ dicit ap̄ls Rom̄. xij. Prouidentes bona nō tm̄ corā deo sed ⁊ corā om̄ib9 hoīb9. scz ꝓpter bonā famā et vitare scandalū. Dixi tercio in scd̄a diuisiōe. q̄ ꝯmendāt̄ isti magi a reuerētia debitē subiectōis. quia venerūt obsequiū ei īpendere. s. adorare eū. Dicit Leo papa. Reges enim erāt ⁊ tn̄ pueꝝ venerant̄ in fascia ⁊ diuites. et tamē pauꝑculo genuflectunt. sapiētes erāt ⁊ tn̄ infantē adorant nōdū v̄ba ꝓferentē. Et ideo dixerūt. Vidim9 stellam eius in oriēte ⁊ venimus cū muneri9 adorare eū. ut impleret̄ illud Isa. lx. Venient ad te qui detrahebāt tibi. ⁊ adorabunt vestigia pedū tuorū. p̄s. lxxi. Adorabūt euz omnes reges terre. omnes gētes s̄uient ei. Idcirco nō retrahat te sublimitas honoris ab impensiōe obsequij. Nam si reges adorant. quid hodie debet facere populus popularis. Si adoratur inuolutus fascia. nonne adorādus est sublimatus in gl̄ia. Si adoratur vagiēs in cunabulis. nōne adorād9 est nunc regnās in celis. Si adoratur angustatus in diuersorio. nōne adorādus est q̄ venturus est iudicare in iudicio. Magi ḡ nato puero hūiliter genuflectere nō verēt̄. nec ipsos regalis dignitas retraxit. Vn̄ ad lr̄am illō salutare ꝯsiliū ꝯs̄uauerūt. p̄s. ij. Et nūc reges intelligite: erudimi q̄ iudicatz terram. Seruite dn̄o ī tīore ⁊ exultate ei cū tremore.

Sermo XL. Ad idem

INtrātes domuz
inuenerūt puerū cū Maria ma-
tre eius ⁊ ꝓcidentes adorauerūt eū
⁊ apertis thesauris suis obtulerūt ei mune-
ra aurū thus et mirrā. Math. ij. In ver-
bis pmissis duo innuunt. Primo pueri le-
ta inuētio. Scḋo munerū ꝑpria oblatio. Pri-
mū ibi. Et intrātes domū inuenerūt pue-
rum ⁊c. scḋum ibi. et apertis thesauris suis.
De primo dicit. intrātes domū. Dic Si-
mon de cassia. nullo suppellectili ornatā. nō
fuerūt sedilia. tapecia: pulminaria hanc do-
mū decorantia. Aug. Inuenerūt puerū q̄n-
titate paruū. fandi impotentē. alieni operis
indigentē. Et nulla ab humana infantia ge-
nerositate discretū. q̄r sicut stella eius diui-
nitatē ostendebat. ita eius verā hūanitatem
ꝓtendebat. Cum maria matre ei⁹. Chriso.
Nō diademate coronatā aut ī lecto aureo
recumbentē. sed vix tunicā habentē vnam.
non ad ornatū corꝑis sed ad tegumentum
nuditatis. qualē habere poterat vxor carpē-
tarij pegre ꝯstituta. Et forte virgo Maria
aduentū magorū ꝑsenserat ut dū essent ante
tuguriū respiciēs extra ⁊ intuēs magne po-
tentie viros: ut aliqui volūt, tulit puerum
de cunis. i. de ꝑsepio: ⁊ posuit inter brachia
⁊ collocās in gremio vt puer decēter iace-
ret. ⁊ ipa se matrē pueri ostenderet. Magi
autē viso puero lumine fidei illumiati sunt.
⁊ crediderūt illū puerū quē cū tāta sollicitu-
dine querebāt ⁊ quem stella annūciauerat.
nec ab hac fide eos matris paupertas nec pu-
eri imbecillitas retraxerat. hec Raban⁹

S Sed quare ibi nō inuenerūt Joseph
sicut pastores inuenerūt. Rūdet ꝯm eūdez
q̄ diuina dispositōe factū est vt illa hora io-
seph absens esset ne pater pueri crederet a
gentibꝫ in fide nouellis. ideo dic. Inuene-
rūt puerū cū maria mr̄e ei⁹. Hec est felix il-
la mater sine qua ihūs nō ꝯcipit nec nascit
Lu. ij. Impleti sunt dies marie ut pareret
⁊ pepit filiū suū primogenitū. Nec mirū.
quia ipa est flos puritatis. Isa. xi. Egredie-
tur virga de radice yesse ⁊ flos eius de radi-
ce ascendet. Hec est bn̄dicta mr̄ sine q̄ ihūs
nō inuenit. Luce. ij. Sicut hic inuenerunt
infantē cū maria matre eius. Nec mirū. q̄r
ipa est veritatis via. Eccli. xxiiij. Transite
ad me omnes qui ꝯcupiscitis me ⁊ a gene-
ratōibꝫ meis adimplemini. Ipa est mater
sine qua ihūs nō crucifigit. Joh. xix. Sta-
bat iuxta crucē ihū mater eius. Nec mirū
quia ipa est mater pietatis. Jō crucifixa e-
rat in anima. Lu. ij. Et tuā ipius animā ꝑ-
trāsibit gladi⁹ doloris. Fuit ergo socia pas-
sionis filij. q̄r vera mater ⁊ tota mater. Hec
est mater sine qua ihūs ad nuptias nō voca-
tur. Johan. ij. Nuptie facte sunt in chana
galilee. Nec mirū q̄r ipa est thalamus pu-
dicicie. ps. xviij. Ipe tanq̄ꝫ sponsus ꝓce-
dens de thalamo suo. Ipsa est mater sine q̄
spūssanctus nō datur. Actu. i. Erāt oēs ꝑ-
seuerātes in orōe cū mulieribꝫ ⁊ maria ma-
tre ihū. Nec mirū quia ipa est aqueductus
gratie. Eccli. xxiiij. Sicut aqueduct⁹ exi-
ui de ꝑadiso. ꝑ ipam enim grā dat et grā i-
petratur Ideo canit ecclesia. Maria mr̄ grē
mater misericordie. et Lu. i. Inuenisti eniz
grām apud dn̄m. nos ꝑdidimus. ipa inue-
nit. Eccli. xxiiij. In me oīs gratia vie ⁊ ve-
ritatis Bern̄. Si quid in nobis est grē ex
ea nouimus redūdare. ideo grā spūssancti
sine ea nō dat. Ideo sancti magi inuenerūt
puerū cū maria matre ei⁹ H Nota san-
cti magi quattuor modis se habuerūt. Pri-
mo inuenerūt. scḋo adorauerūt. tercio ho-
norauerūt. quarto honoratū custodierunt.
Prio ḡ ipm querētes inuenerūt. Nō pria
quia ipm quesierūt eo studio. scḋo eo modo
tercio eo ordine. q̄rto eo fine. Prio que-
sierūt eo studio quo debuerūt. Nam studi-
um eorū fuit triplex. Prio in ꝑscrutādo. q̄r
diligēter scripturā ꝓphete Balaam ꝑscru-
tati fuerunt. ⁊ ibi inuenerūt q̄ in ortu xp̄i
stella oriri debebat. Numeri. xxiiij. Orietꝰ
stella ex iacob ⁊ ꝯsurget virga de isrl̄. Spi-
ritualiter. ⁊ sic nos si volumus eū inuenire
oportet nos habere studiū ad sacrā scripturā
Johā. v. Scrutami scripturas in quibus
putatis habere vitā eternā. ille testimoniū
ꝑhibent de me. Dic nāqꝫ Dyo. in li. celestis

ierarchie. Impossibile est nobis lucere diuinũ radiũ nisi sub velamine scripturarũ. Jõ Gre. sup Ezech. Oẽs q̃ viã vite deside-rant vba vite audire debẽt. i. scripturã sa-crã. Rõ sancti Thome pte. i. q. i. ar. ix. Ma-ior cognitio nõ habet de deo in hac vita ni-si in sacra scriptura. Ad hãc adhibuerũt stu-diũ. et sic eũ inuenerũt. Scdm studiũ in vi-gilãdo. qr sup montẽ victorialẽ ascẽderunt. ascẽdentes sollicite ibidẽ vigilabant. Et sic nos. qr scribit puer. viij. Qui mane vigi-lauerint ad me inuenient me. Terciũ studiũ habuerũt in orãdo. qr in dicto mõte p ipi⁹ stelle apparitõe orabãt. et iõ meruerũt exau-diri. Et sic nobis nõ sufficit vigilia si nõ af-sit oratio deuota. i. Petri. iiij. Estote prudẽ-tes et vigilate in orõibꝫ. qr scribit Mat. xi. Amen dico vobis q̃dq̃d orãtes petieritis cre-dite et accipietis et eueniẽt vobis. Jõ apl's. i. Chori. xvi. Fratres vigilate et state in fi-de. Et sic ipi. Scdo quesierũt eo mõ quo debuerũt. qr quesierũt eũ fortiter. sapiẽter et dulciter. Primo q̃sierũt eũ fortiter: ut nec labore itineris nec tribulatõe regis nec amis-sione sideris aliquatenus frãgerent. sed viri-lẽ animũ habẽtes. Et sic nos viriles eẽ de-bemus. iuxta illud ps. xxx. Viriliter agite et confortet cor vestrũ. Ephe. vi. Cõfortamini in dñõ et in potẽtia virtutis ei⁹. Et sic ipi nõ ti-mentes tirannũ herodẽ. Mat. x. Nolite ti-mere eos q̃ occidũt corpus. Chris. Adhuc eum nõ viderũt et iam pati p eo moriebãt Scdo quesierũt eum sapiẽter. ut nec hero-dis astutia deciperent. Tercio dulciter vt nec herodis pmissionibꝫ allicerent. O q̃ pauci sunt qui querũt deũ fortiter ut nõ frã-gant a mundi aduersitatibꝫ sed in tribulati-one et psecutõe pter verbũ aliquãdo scan-dalisant. Pauciores vo sunt qui querunt sapiẽter vt nõ decipiant a diaboli callidita-te De quo apl's. ij. ad Cho. xi. Timeo eñ ne sicut serpens seduxit Euã astutia sua. ita corrumpant sensus vri. Paucissimi sunt q̃ querũt dulciter ut nõ illiciant a carnis vo-luptate. Jaco. i. Unusquisq̃ temptat a cõ-cupiscentia sua abstract⁹ et illectus Ter-cio quesierũt eo ordine quo debuerũt. Pri-mo quesierũt p ptem sensualem. s. p stellã deinde p partẽ ratõnalẽ. i. pphetam. tercio p partem intellectualẽ. Jn hoc instruimur si dñm querere volumus incipiam⁹ ab infi-mo statu humilitatis. Lu. xiiij. Recũbe ĩ no-uissimo loco. Deinde pgamus ad mediũ v-tutis. ps. lxxxiij. Ibunt de vtute in vtutẽ Ultimo pueniamus ad summũ ctẽplatõis vt possimus dicere cũ pphета. Sup excel-sa statuens me. ps. xvij. vsq̃ implebit illd apli. ij. ad Chori. iij. Reuelata facie gloriã dñi speculantes. Jn eandẽ imaginem trans-formamur de claritate in claritatẽ. Iste tri-plex gradus tangit Geñ. xxvi. Ibat ysaac pficiens. s. p viã hũilitatis atq̃ succrescẽs scz p viã virtutis. donec magnus vehemẽ-ter effectus est. scz p viam summe ctẽplati-onis. Quarto quesierũt eum eo fine quo debuerũt. scz vt ipm honorarẽt: adorarent: et dotarẽt. honorarent in corpis pstratiõe. adorarẽt cũ mentis deuotiõe. dotarẽt cum munerum largitõne. J. Nam oẽ qđ habuerunt sibi obtulerũt. Primo corpus cũ dicit pcidentes. Ecce humilitas in no-bilibꝫ regibꝫ et diuitibꝫ. qđ est rarũ q̃ nobi-les et diuites sunt humiles. sed magis paupe-res et populares. Unde hoc oritur. Respondz Henric⁹ de hassia. primo ex supbia. Aug. Uermis diuitiarũ superbia. difficile ẽ ena-rum q̃ nõ sit supbus qui diues est. Secũ-da causa est ne maculẽt vestes pciosas. plus honorant vestes q̃ deum. nõ cogitantes q̃ deus pater nõ pepcit filio suo sed p nobis omnibꝫ tradidit illũ. Et implebit in eis illd Jsa. iij. Jn illa die auferet dñs ornamentũ et p ornatu erit ignominia. Tercia causa ne nimis fatigarent corpa delicate nutrita. nõ attendentes quod dixit dñs Jsa. l. Corpus meum dedi pcutientibꝫ et genas meas vel-lentibus. faciẽ meã nõ auerti ab increpãti-bus et cõspuentibꝫ in me. Et q̃ cecidit ĩ fa-ciem suam orãdo. Luce. xxij. et q̃ inclinato capite tradidit spiritũ. Luce. xxiij. Jõ docz apl's ad Roma. xij. Obsecro vos ut exhi-beatis corpa vestra hostiã viuentẽ deo pla-centẽ. Sed heu aliqui ita se ligauerũt q̃ ne-q̃ genua corã sacramento flectere possunt.

veniet aliquādo ꝙ tales oportet flectere genu
corā spiculatore. Et finaliter dicetur eis illud
Math. xxij. Ligatis manibus et pedibus ꝓijci/
te in tenebras exteriores. Ideo apls Phi
lip. ij. In nomine dn̄i ihū omne genu flecta
tur. Secūdo obtulerūt animā. cū dr̄. ado
rauerūt. et sic nos. Johā. iiij. Ueri adorato
res adorabūt patrē in spiritu et veritate. i. ad
Chori. xiiij. Orabo spiritu orabo et mente.
psallam spiritu psallā et mēte. Tercio obtu
lerūt res tpales. cum dicitur. apertis thesau/
ris suis. Et sic nos. Prouerb. iij. Honora
dn̄m de tua substantia. ¶ R. Dixi secun
do inuentū adorauerūt. cū dicitur. et ꝓciden
tes adorauerūt eum. scz adoratōe latrie. Est
autē latria cultus soli deo debitus. De quo
Deuter. vi. Dn̄m deū tuum adorabis et il/
li soli seruies. In quibus verbis exprimitur tri/
nitas ꝑsonarū. dn̄m. scz prēm. deum. s. filiū
tuum. s. spiritūsanctū. ¶ Nota adoratio ē
triplex. Una est que debetur soli creatori. Et
dr̄ grece latria. Scd̄a que debetur creature.
et dr̄ dulia. que tn̄ est duplex. Unde quedā
est dulia simplex. qua adorantur homines. Alia
yperdulia. i. superior dulia q̄ adoratur caro xp̄i
et crux eius. carnē xp̄i adoramus ꝯfitēdo ꝙ
ipa est cā materialis nr̄e redemptōis. Naz
ꝑ ipam redemit nos xp̄s exponēdo eā pas/
sioni. Unde Eph. ij. Soluēs inimicicias ī
carne sua. Itē ꝯfitendo ꝙ ipa sit viuifica/
trix aīarum nostrarum. Johā. vi. Nisi mādu
caueritis carnē filij hoīs nō habebitis vitā
in vobis. qm̄ ipa ꝯfert et auget gr̄iam si di/
gne recipiatur in sacramēto altaris. Joh. vi.
Panis quē ego dabo caro mea est ꝓ mūdi
vita. q̄ manducat hūc panem viuet in eter/
nū. ¶ L. Attn̄ notādū. Dicit enī Aug. de
ciui. dei. li. x. c. i. ꝙ caro xp̄i dupl'r ꝯsideratur
Uno mō ꝑ se. alio mō ꝑ accidēs. Per se cō
siderata capitur ꝓ parte materiali illius hūanita
tis que ꝑs distinguitur ꝯ aīam. Et sic nō est
adorāda adoratōe latrie cū sit creatura nul
lam hn̄s relatōem ad diuinū suppositū sm̄
se ꝯsiderata. sed adoratōne yperdulie. Alio
mō ꝯsideratur ꝑ accidens. vicz put est yposta
sis diuine nature. nō vt carnē nudā ꝯside/
rantes. sed vt vnitā deitati in vnitate ypo/
stasis dei verbi duabus naturis reductis. Itē
ypostasis dr̄ q̄si substās vel subsistēs et ponitur
ꝓ materia prima. Et greci ypostasim vocāt
ꝑsonā. ut ꝙ sunt tres ypostases in diuinis. i.
tres ꝑsone. hec katholicō. Et sm̄ beatū tho
mā pte. iij. q. xxv. ar. ij. Adorare carnē xp̄i
nihil aliud est q̄ adorare verbū incarnatū. et
sic adoratur adoratōe latrie. Et hoc est qd̄ dicit
Aug. sup Joh. tractās illud Joh. xiiij. Nō
turbetur cor vestrū. dicēs. Ego dn̄icā carnez
imo ꝑfectā xp̄i humanitatē ideo adoro ꝙ
a diuinitate suscepta et hūanitati vnita est. Et
sic adoratōe latrie adoratur verus deus et verus hō.
Sed btā virgo adoratur adoratōe yꝑdulie nō
latrie. Damas. li. iiij. Quia honor q̄ ē ad be
atā virginē reducitur ad deū qui ex ipa incar
natus est. Sil'r crucē xp̄i adoramus in q̄ xp̄s
pependit adoratōe yꝑdulie. licz nō hz formā
seu figurā crucis. sed eo ꝙ sit instrumētū nr̄e
redēptōis ī q̄ redemptor nr̄ operatus ē nr̄am
salutē. Alias vero cruces adoramus rōne fi
gure. in eo ꝙ significāt xp̄m crucifixū in ta/
li forma. nō enim adoramus formā ut dicit
Damas. li. iiij. c. iij. sed typū crucis. Un̄ si
typus soluitur nō est adoratio fienda. ¶ M
Sctūs tho. vero pte. iij. q. xxv. ar. ij. dicit ꝙ
crux xp̄i in q̄ xp̄s crucifixus est dupliciter est
a nobis venerāda. Uno mō ꝓut nobis rep
sentat figurā xp̄i extēsaz ī ea. Alio mō ex cō
tactu ad mēbra xp̄i et ex hoc ꝙ sanguis eius ꝑ/
fusa. vtroqz mō adoratur adoratōe latrie. Et
ꝓpter hoc crucē alloquimur et deꝑcamur. Tuā
crucem adoramus dn̄e. Si vero loqmur de
effigie crucis xp̄i ꝓut est in alia materia. puta
ta lapidis vel ligni: auri vel argenti. sic vene
rantur crucē ut imaginē xp̄i. Et dicit ibidem
sctūs Tho. ar. iij. ꝙ oīs imago est venerā
da sicut illud cuius est imago. Cum ergo xp̄s
adoretur adoratōne latrie ꝯseq̄ns est ꝙ eius
imago sit adorāda adoratōe latrie. imagi/
nes vero sctōrum adoramus nō ī ordine ad se sed
in ordie ad signatū. s. ad sctōs. ¶ N. Sz
d. imagines fieri ꝓhibitū ē. Exo. xx. Non
facies tibi sculptile. neqz oēm silitudinem
que est in celo desup et que in terra deorsū
neqz eorum que sūt ī aquis sub terra. Nō ado
rab eas neqz coles. Rn̄det Damas. in. iiij

Prohibitū est facere similitudines vel imagines ad adorandū ꝓ dijs. q2 tūc ꝓpꝰs iudaicus ꝓnꝰ fuit ad idolatriā ꝓpter exēpla gētiū cū qbꝰ habitabāt. Et q2 nōdū deꝰ hūanā naturā assumpsit. iō figurari nō potuit. q2 erat incircūscriptibilis ⁊ infigurabił. sȝ mō ꝑ mīscordie sue viscera factꝰ ē hō passus ⁊ crucifixꝰ. ḡ pt̄ figurari. Jō dicit Bonauētura. Imaginū introductio in eccłia nō fuit absqȝ rōnabili cā. Prio ꝓpt simpliciū ruditatē ⁊ informatōeȝ. Sūt eī simplices q̄ scripturā nō psūt intelligere. iō ꝑ hmōi pictur; tāq̄ in scriptur; legūt gesta xp̄i ⁊ sctoꝝ. vn̄ Gre. ⁊ h̄r de ɔse. di. iij. ꝑlatū. Qȝ legētibꝰ scriptura: h̄ idiotis cernētibꝰ p̄stat pictura. Scd̄o ꝓpter deuotōis excitatōem plꝰ eīn mouēt exēpla q̄ vba. ⁊ ea q̄ videmus q̄ q̄ audimꝰ. Ut ḡ moueremur ad deuotōneȝ ⁊ ɔpassionē eccłia tenet ⁊ ꝑmittit imagines. Tercio ꝓpter memorie labilitatē. q2 ea q̄ audiunť facilꝰ obliuiōi tradunť q̄ ea q̄ videnť. vn̄ ꝺ ɔse. di. iij. venerabiles Venerabiles imagines xp̄iani nō deos appellāt nec seruiūt eis vt dijs. neqȝ spem salutis ponūt in eis. neqȝ ab eis spectāt futuꝝ iudiciū. sed ad memoriā ⁊ recordatōeȝ ꝓmitiuoꝝ veneranť eas. ¶ Q ¶ Ideo Greg. de ɔse. di. iij. ꝑlatū. dicit. Aliō ē adorare picturā. Glo. tanq̄ sit aliqd̄ diuinū h̄ ꝓhibetur. Aliō ꝯo est ꝑ picture historiā q̄d sit honorandū addiscere. q. d. ꝓpter h̄ imagīes sunt institute. Unde ꝟsus. Effigiē xp̄i dū; trāsis ꝓ adora. Nō tn̄ effigiem sȝ qd̄ designat honora. Beati ꝯo magi xp̄m adoratione latrie adorauerūt. Dicit eīn Aug. ī enchiridion. Adoratio latrie est triplex. s. cordis opis ⁊ oris. Pria cordis ꝓm Aug. ɔsistit in tribꝰ. s. in dei agnitōe. dilectōe ⁊ debita subiectōe. Et h̄ mō eū magi corde adorauerūt. Primo q2 eū verū deū et hoīem ꝟaciter cognouerūt. Scd̄o dulciter amauerūt ꝓ cuius amore regna sua dimiserūt. Tercō humiliter se subiecerūt. Secunda adoratō oris illa est ꝓfessatio diuine maiestatis. Et habet fieri tripliciter. s. orando: laudando ⁊ grās agendo. omnibꝰ hijs modis adorauerunt ore. Tercia adoratio est opis. illa etiā ɔsistit in tribus. Primo in genuflectione. Isaie. xlv. Michi curuabiť omne genu. et sic ip̄i. quia ꝓcidentes adorauerūt. Secūdo in reꝝ oblatōe. Deutero. xxvi. Cū intraueris terrā quam dn̄s deus tuus daturꝰ ē tibi possidendā tolles de cunctis frugibꝰ terre ⁊ offeres dn̄o deo tuo. Et sic ip̄i obtulerūt ei munera. Tercio in sacrificij īmolatōe. et sic ip̄i incensū qd̄ deo in sacrificiū ponit sibi dederūt. Quarto adoratū honorauerūt. scȝ ꝑ munera que sibi obtulerūt ¶ P ¶ Nota ꝙ quadruplex munꝰ sibi obtulerūt. Primo munus a corde. q2 eū dilexerūt ⁊ in eū crediderūt. Secūdo munus ab ore. q2 ip̄m verum deū ⁊ hoīem ɔfessi sunt. Tercio munus a manu. q2 sibi auꝝ thus ⁊ mirrā obtulerūt. Quarto munꝰ ab obseq̄o. q2 se aīā cū corpe ꝓstrauerūt. Istud q̄druplex munꝰ nos sibi exhibere in honorē debemꝰ. Prīo munus a corde. ⁊ est dilectio. Math. xxij. Dilige dominū deū tuū ex toto corde tuo. Secundo munus ab ore. ⁊ est laudatio. Ps. xlix. Sacrificiū laudis honorificabit me. Tercō munus a manu ē bona operatio. Eccłs. ix. Qd̄cunqȝ pt̄ manus tua opari instanter fac. q2 nec opus nec ratio est apud inferos. Jō ad Gał. vi. Dū tp̄us habemꝰ opemur bonum. Eccłi. iiij. Noli esse remissus in opibꝰ tuis. Apocał. xiiij. Opa eīn illoꝝ sequunť illos. Quarto munꝰ ab obseq̄o. qd̄ ē exhibitio ꝟ uirtutis ꝑsonalis. s. qn̄ quis se totū in obsequiū deo mācipat. Unde Eccłi. xlvi. dicit caleph. Senectē illꝰ obtinuit hereditatem ⁊ viderūt oēs filij israel ꝙ bonū est obseq̄ sancto deo. Quinto honoratū custodierūt in h̄ ꝙ ad herodē nō redierūt nec de pueri inuētōe sibi nūcios trāsmiserūt. nec ꝑ eiꝰ ɔfinia trāsire voluerūt. sed ꝑ aliam viā redierunt. Sed heu multi sunt qui postq̄ xp̄m inuenerunt ip̄m nō custodiūt. q̄dam eīn eoꝝ ad peccatū ⁊ ad herodē. i. diabolū redeunt. Tales cū diabolo pactū faciūt. Isa. xxviij. Percussimus fedꝰ cū morte. ⁊ cū inferno pactū fecimus. flagellū inundans cū ꝑtrāsierit nō veniet suꝑ vos. Sed tales occidūt pueꝝ natū. Heb. vi. Rursum crucifigētes filiū dei. Tales q̄ ad peccatū redeūt sunt sicut ille qui

vadit ad carcerē inimici. vel ad viā vbi erit spoliatus. qui sunt brutis insipiētiores. que ad laqueos nō redeūt q̄s semel euaserunt. Eccl's. i. Stultoꝝ infinitus est numerus. Alij ꝟo nūcios herodi. i. diabolo trāsmittūt Hij sunt quibus et si peccādi deest facultas. nō tamē deest volūtas mala. Tales vero praui desiderijs et voluntatibꝫ agitant᷑ mala ꝟo desideria ⁊ praue volūtates sūt q̄dam nūcij diabolo missi. quia dicit Aug⁹. in li. retractationū. Ex voluntate nascit᷑ peccatū. Osee. x. Cōfundet᷑ israel in voluntate sua. Nam sic volūtas bona est initiū ois boni. sic ecōuerso volūtas mala est initiū oīs mali ⁊ ꝯdemnatōis. Jō Gre. Sic eīn peccādo ꝑ supbiā ⁊ inobedientiā a regiōe nr̄a id ē ꝑadiso celesti recessimus. sic penitēdo ꝑ humilitatē ⁊ obedientiā redire debemus ꝑ aliam viam. s. penitētie.

Sermo XLI. Ad idem.

Obtulerunt ei munera aurū thus et mirrā. Mat. ij In summa ꝟborū duo tanguntur Primo magoꝝ pia oblatio. ibi. obtulerunt ei munera. Secūdo munerū denominatio. ibi. aurū thus ⁊ mirrā. De primo dic. obtulerunt ei munera. Q. Sed diceres quare obtulerūt ei munera. R̄ndet᷑ primo ꝓpter consuetudinē arabū. qui cū quempiā adorāt munera offerūt. Scd̄o ut ostenderent eum esse deū. q̄ dixit Exo. xxiij. Non apparebis in ꝯspectu meo vacuus. iō q̄n apparemus corā dn̄o ut audiēdo missam debemus aliq̄d deo offerre. ut habet᷑ in cano. de conse. di. i. omnis. Ois xp̄ian⁹ studeat ad missaꝝ solēnia aliq̄d deo offerre. s. spūale vł tpale munus. qꝫ oblatio est duplex. s. spūał ⁊ tpalis. ut hr̄ de ꝯse. di. ij. tribꝰ ī fine. Sꝫ h̄ est ꝯtra aliquos q̄ nec tpale nec spūale offerunt in missa ⁊ solū p̄sentiā exhibent. ⁊ infra missam inutilia loquunt᷑. R. Jdcirco sciendū vt oblatōes sint deo acceptabiles requirunt᷑ plura. Primo ut ꝑsona offerēs deo placeat. qꝫ oblatio placere nō p̄t nisi pri⁹ hō placeat deo. Unde ꝓuer. xv. Victime impioꝝ abominabiles sunt dn̄o. vota iustoꝝ placabilia. Figurat᷑ Geñ. iiij. Respexit dominus ad Abel ⁊ ad munera eius. Dicit notanter ad abel prius. ⁊ deinde ad munera. Gre. Nō placuit abel ex munere sꝫ munus ex abel. qꝫ ip̄e erat acceptus deo ꝑ iustā vitam ⁊ innocentiā cordis sui. et ꝓpterea accepta fuerūt e⁹ munera. Jō Eccl. xxxiiij. Dona iniquoꝝ nō ꝓbat altissim⁹. ut pꝫ de chayn. Geñ. iiij. c⁹ munera nō acceptauit de⁹. qꝫ ip̄m ꝓpter iniquitatē suā reprobauit. ꝓpter qd̄ dicit Hiero. et hr̄ ī ca. xxiiij. q. i. odi. Nō sacrificioꝝ magnitudinē sed offerētiū merita respicit deus. S. Jdeo multoꝝ peccatoꝝ oblatōnes ꝓhibet accipe ecclesia. Primo notoꝝ dissidentiū fratrū. Mat. v. Si offers munus tuū ad altare ⁊ ibi recordatus fueris ⁊c. relinque ibi mun⁹ tuum. Scd̄o opprimentiū paupes. di. xc. oblationes. ⁊ de raptoribꝫ sup eo. Tercio vsurarioꝝ. de vsuris. qui in oībꝫ. Quarto eorum qui sunt in crimie notorio ⁊ hōrrēdo. ut meretricū. xvij. q. iiij. miror. vbi q̄dem ꝓhibētur oblatōes coꝝ q̄ hoīes rapiunt ab ecclīa. Quīto sacrilegoꝝ. xij. q. ij. de viro. Sexto excōmunicatoꝝ ⁊ eorū qui sponte ⁊ sine necessitate rebaptisati sunt ab hereticis. Horum oblatōes duobꝫ annis nō sunt recipiende. etiā si vere peniteāt. de ꝯse. di. iiij. oīs

Scd̄o dꝫ fieri de re bona. Eccl. xxxv. Noli offerre munera praua. nō eīn dominus suscipiet illa. Jdeo Malach. i. Si offeratis cecū ad imolandū nonne malum est si offeratis claudū ⁊ languidū nōne maluꝫ est. offer illud duci tuo terreno. si placuerit illi. i. non. Propter qd̄ subdit in fine capituli. Maledictus dolosus q̄ habet in grege suo masculū ⁊ imolat debile dn̄o. Propter quod scribit᷑ in cano. xlix. dist. sacerdotes. ī fine. Jndignū est dare dn̄o qd̄ dedignat᷑ hō

Tercio dꝫ fieri de substātia ꝓpria. ꝓuer. iij. Honora dn̄m de tua substantia. non de aliena ⁊ furto. Jsa. lxi. Ego dn̄s diligēs iudicium ⁊ odio habens rapinā in holocaustū Malachie. i. Intulistis de rapina munus. nunquid suscipiam illud de manu vestra. q̄si diceret non. Unde et Hiero. Sūt q̄dam qui in hoc estimant se placere deo eo q̄ de

rapina edificāt ecclesias. ꝛ larga testamenta faciūt ꝛ deo offerūt. paupes viduas ꝛ orphanos deprimētes. sed magis deū ꝓuocāt ad irā ꝛ remuneratōem vindicte. Et exclamat dicēs. O omīpotēs deus si taliū munera accipes tūc iniquus esses cū ipis. quod absit. Tales eīn volūt participē facere deū eorū iniquitatis et opp̄ssiōis pauperū. ꝓpter qḋ scribit᷑ in cano. xiiij. q. v. Immolans ex iniquo maculata ē oblatio. Ideo Malach. iij. Erūt dn̄o offerētes in iusticia ꝛ placebit dn̄o. nō de rapina. Eccli. xxxiiij. Qui offert de rapina pauperū quasi qui victimat filiū in ꝯspectu p̄ris sui. Ideo oblatio deo accepta debet fieri de iuste acquisitis. q᷑ hr̄ ī ca. .i. q. i. nō est. Quidq̄d ī sacrificio dei ex malo acquisito offert᷑ nō placet deo. sed ipsius iracundiā irritat. ¶ Quarto oblatio debꝫ esse deuota. p̄s. lxv. Holocausta medullata offerā tibi. Per medullā que ī medio ossiū est intima vis deuotōis accipit᷑. ac si diceret Licet modicū sit quod foris offero. tn̄ hꝫ modicum intima deuotōe offero. Cassian⁹ ī li. collationū patrū. in collatōe Iohānis abbatis. Melius est deuotū in minoribus q̄ȝ indeuotū in maioribus operib⁹ inueniri. Legit᷑ eīn. iij. Regū. viij. de magna oblatione quā fecit rex Salomō: ꝛ oīns multitudo filioꝝ israel immolabāt oues ꝛ boues absq̄ȝ estimatōe ꝛ numero. que licet essent multa ꝛ magna. magis tamē reddebat ea accepta offerentiū deuotio. Nā subiungit᷑ ibi. vtrūq̄ȝ genu Salomō in terrā defixerat et manus expādebat in celū. in quo cordis deuotio denotat᷑. Silr̄ et Dauid. i. Parali. xxix. letus fecit oblatiōem dicēs. Quis ego et quis ppl's meus vt possimus tibi vniuersa hec offerre. tua eīn hec sunt omnia et que de manu tua accepimus dedimus tibi. In simplicitate cordis mei letus᷑ tibi obtuli vniuersa hec. Et subdit de populo dicēs. Populū tuū qui hic reptus est vidi cum ingenti gaudio tibi offerre donaria. ꝛ subiungit. Domine deus custodi hanc voluntatē cordis eorum. et semꝑ in veneratiōe tui mens ista ꝑmaneat Unde aplus. ij. ad Chori. ix. Unusquisq̄ȝ ꝓut destinauit in corde suo nō ex tristicia aut ex necessitate. hilarē eīn datorem diligit deus. Nō delectat᷑ in aliqua oblatōe facta sine deuotōe. ꝓpter qḋ in veteri lege multa sacrificia iussa sunt asꝑgi oleo in signū q̄ sine deuotiōis asꝑsione nō sunt deo grata. q᷑ dicit Gre. Cor ꝛ nō substātiā pensat deus. nec ꝑpendit quantū in ei⁹ sacrificio. sed ex quāto. s. ex cordis deuotōe. ¶ T. Richar. de mistico somno. Deuotio ē feruida mētis in deū dilectio ꝛ animi dulcedo Bern̄. Sicut mel in cera sic deuotio in aīa quia mel indulcorat et sapidū facit. ꝛ sic deuotio. Et sic fuit oblatio triū regū. Primo fuit deuota. quia ꝓcidentes adorauerunt. Scd̄o fuit de re bona. q᷑ aptis thesaur. qḋ dicitur a thesis qḋ est positio ꝛ auꝝ. Et ē locus vbi cōseruant᷑ p̄ciosa quecūq̄ȝ ꝛ maxime aurū. Tercio fuit de re ꝓpria. et notat᷑ cum dicit᷑ suis. nō alienis. Quarto fuit deo placida rōe ꝑsonꝝ. quia fuerunt in charitate feruidi. Et ip̄a bona ī charitate facta sūt dō accepta. Aug. Habe charitatē ꝛ fac quidq̄d vis ꝛ placebis deo. ¶ Dixi scd̄o tangit᷑ munerꝝ eorū denominatio seu specificatio. ibi. aurū thus ꝛ mirrā. ¶ U ¶ Sed diceres. q̄re hec tria obtulerūt ꝛ nō alia munera Ratio assignat᷑ lr̄alis sm̄ glo. quia arabes in sua regione abundant hijs. scꝫ auro thure ꝛ mirra et diuersis generib⁹ aromatuꝫ. ꝛ ip̄i talia cōsueuerunt offerre. Sed meli⁹ dicit᷑ sm̄ eandē glo. q̄ ex inspiratōe diuīa hoc factū est ꝓpter misticā significatōnem. quam ꝛ si tūc magi nō intelligebāt. tamē ut dicit Chrisost. gratia dei hec oīa facere hortabatur. ¶ X ¶ Moraliter. ꝑ hos tres reges significant᷑ omnes electi fideles qui sūt in triplici statu. s. incipientiū ꝓficientiū et ꝑfectoꝝ. Dicit enim Greg. xxiiij. moraliū. Electi dei sacre scripture testimonio reges vocant᷑. qui cunctis motib⁹ ꝛ carnis tēptationibus mundi ꝛ diaboli non consentiunt nec succūbunt. sed bene preesse nouerunt. Unde reges sm̄ Isido. de summo bono. a recte regendo vocati sunt. ideo recte faciēdo tenet recte nomen regis. peccando vero amittit. Unde subdit ibidem. Rex nunq̄ȝ eris si te nō rexeris Dic᷑ eīn ph̄s. i. polìtic.

Mens rationalis regali dominio regnat ⁊ regit appetitū sensitiuū ne insurgat inordinatus motus in regno aīe cōtra diuinū honorem. Et si insurgere ceperit statim ꝑ rationem quasi ꝑ regalē manum dꝫ cohiberi ⁊ cōpesci. ꝓuer. xx. Rex q̄ sedet in solio iudicij dissipat omne maluꝫ intuitu suo. Et sic omnes debem⁹ esse reges. Poeta. Si ratō te rexerit rex es. si corꝑe seru⁹. Amb. Rex est qui corpus ꝓpriū subegit. nec ei⁹ passiōibus animā suā turbari ꝑmiserit. Et quid tales debent offerre regi celesti. Sunt eñ vt dictū est in triplici differētia. ¶ A. Primi incipientes. illi debent offerre mirrā ꝯtritōis. ps. l. Sacrificiū deo spūs ꝯtribulat⁹ Nā sicut mirra habet amaritudinē i gustu. ⁊ sic vera ꝯtritio habet amaritudinē cordis Treno. ij. Uelut mare ꝯtritio tua. dicendo cū Ezechia rege Ysa. xxxviij. Recogitabo tibi oīs annos meos in amaritudine anie mee. Itē mirra expellit vermes mordentes ⁊ causat quietē. ⁊ sic ꝟa cōtritio expellit culpā remordentē. Hiero. Nulla culpa delebit̄ nisi ꝯtritōne deleatur. Et facit quietē in ꝯscientia. Hugo. Peccatoꝝ salus tūc incipit cū ꝓ peccatis ꝟaciter ingemiscūt. Iteꝫ mirra serpentes fugat. Et sic ꝟa ꝯtritio diabolum ꝯtristat. De quo Aug⁹. Acriores dolores diabolo nō facimus ꝙ cum vulnera peccatoꝝ dolendo ⁊ ꝯfitēdo sanam⁹. Itē ex mirra ꝯficitur vngentū placabile. Unde Judith. x. Judith vnxit se mirra ⁊ placuit holoferni. et in oculis omniū pulcra apparuit. Sic et ꝟa hūilitas reddit hominē placabilē deo ⁊ angelis eius. Daniel. iij. In spiritu humilitatis ⁊ animo cōtrito domie suscipiamur a te. vt sic acceptabile fiat sacrificium nostrū vt inquit venerabilis Beda. Amaritudo cordis mentē purgat. angelos letificat ⁊ deū placat. psal. l. Cor contritū et humiliatū ⁊c. ¶ Secundi sunt ꝓficiētes. Illi debent offerre aurum bone oꝑatōnis. Unde Eccli. xxix. Pone thesaurū tuū in preceptis altissimi. et ꝓderit tibi magis ꝙ aurum. Nam aurū nō liberat in die iudicij Iuxta illud ꝓuerb. vi. Non recipiet ꝓ redemptōe munera. sed cōseruatio ꝑcepti liberabit a damnatōne. Eccl'e. viij. Qui custodierit ꝑceptū non experiet̄ quicꝙ mali. Ideo Eccli. iij. Que ꝑcepit de⁹ cogita sp. Rō Eccli. xxxv. Salutare sacrificiū est attēdere dei mādatis. q2 cū alijs sacrificijs pōt dānari. sed nō cū obediētia mādatoruꝫ dei. Ideo ꝯpatur auro. Nā sicut aurū indulcorat potū. ⁊ sic obꝟuatio ꝑceptoꝝ animū. Ecclesiastici. xxiij. Nil dulci⁹ ꝙ respicere i mādatis dñi. ꝓpter qd̄ dixit Samuel. i. Reg. xv. Nunq̄d vult dñs holocausta ⁊ nō potius vt obediat̄ sibi. Nam obediētia pl⁹ valet ꝙ victima. Gre. In victima aliena caro in obediētia ꝟo ꝓpria offert̄. Item auꝝ cor letificat. ⁊ sic obꝟuantia mandatoꝝ. Aug⁹. Suauem ⁊ iocūdam vitā gustabis si precepta dñi seruabis. ¶ B. Tercij sunt ꝯtēplantes. hij debent offerre thus deuotōnis Nam sicut thus dr̄ a theos grece qd̄ ē de⁹ latine. quia in dei sacrificio offert̄ siue adoletur. Et sic cōtemplantes debent se sacrificare deo ad modū thuris. vbi gratia. Th⁹ primo in igne positum calefit. ⁊ sic cor eorū debet primo calefieri igne deuotōis. q2 dic̄ Richard⁹ d̄ mistico somno. Deuotio ē feruida mentis in deum dilectio. Secūdo th⁹ calefactū dissoluit̄. Et sic mēs ꝯtēplātis ī lacrimis debet dissolui deuotōis ⁊ desiderij post deū. dicendo cum ps. xli. Fuerunt michi lacrime mee ⁊c. Ber. Futura gaudia ñ satis ꝯcupiscis si nō quotidie postulas cū lacrimis. Tercio thus post dissolutōem eleuat̄ sursum in aera. sic mens ꝯtēplantis ad deū dꝫ esse eleuata. ad Col. iij. Que sursuꝫ sunt querite. que sursum sunt sapite nō que sup terram. quia terrena cōcupiscētia impedit contemplatōem. De quo Isido. de summo bono. Oculus alta ꝯspicere nō poterit quem puluis claudit. Ideo anime ꝯtēplatiue ꝑt dici illud Ysa. li. Eleuare eleuare cōsurge ihrl'm. Dicit eñ Aug. in li. i. de trinitate. Quanto magis homo de temꝑalibus ad eterna se extendit. tanto similior deo erit Dicant igit̄ cōtemplatiui cum apostolo ad Philippeñ. iij. Nostra conuersatio in celis est. Quarto thus eleuatum dilatat̄ in templo. et sic mens deuota sursum eleuata

ad celestia dilatat᷑ desup celestibꝫ theoricis
meditãdo bonitatẽ dei ⁊ gl̃iam sctõꝝ ⁊ gau
dia eoꝝ. De hoc apl̃s. ij. Choꝛ. vi. O choꝛi
thij coꝛ nostrũ dilatatũ est. tanq̃ filijs dico
dilatamini ⁊ vos. ut post h̃ tũc efficiami ꝓ/
ni ad queqꝫ bona opa. dicẽdo cũ p̃s. cxviij
Uiã mandatoꝝ tuoꝝ cucurri cuꝫ dilatasti
coꝛ meũ. Quinto dilatatũ acuit᷑ ꝯsus celuꝫ
Et sic mẽs ꝯtẽplãtis in tali deuotiõe acuit᷑
versus celum ꝑ gr̃aꝝ actõem totius boni re
cepti a deo in ipsius effusiõe. sicut fecit apl̃s
q̃ dixit. ij. ad Choꝛ. xij. Pro me aũt nichil
gloꝛiaboꝛ nisi in infirmitatibꝫ meis. grã dei
sum id q̃d suꝫ. Sexto acutum euanescit q̄
nõ amplius apparet. Et sic mẽs ꝯtẽplãtis
sic in deuotiõe accẽsa sic dissoluta eleuata ⁊
dilatata ⁊ acuta euanescit ꝑ suspẽsi⁹ ⁊ omni
um sensibiliũ obliuionẽ. De quo Richar.
Sepe ꝯtẽplãtes sunt ĩ tãta altitudine q̄ ea
q̃ circa ipsos fiũt ignorãt. ut legit᷑ de sctã mo
nica matre sancti Augustini q̃ in ꝯtẽplatiõe
rapta clamauit. Uolemus in celũ volem⁹ ĩ
celũ. mirãtibꝫ ꝑplis in eccl̃ia estimabãt eã a
dõe destitutã. Post hoc ad se reuersa inter
rogabat᷑ cur sic clamasset. R̃ñdit. Coꝛ meũ
⁊ caro mea exultauerũt in deũ viuuꝫ. Igit᷑
de tali deuota aĩa dici p̃t illud Canti. iij.
Que est ista que ascẽdit ꝑ desertũ sic virgu
la fumi ex aromatibꝫ mirre ⁊ thuris.

Sermo XLII. Ad idem.

Ego vidi et testi
moniũ ꝑhibui q2 hic est fili⁹ dei.
Johã. i. In summa euãgelij
duo tangunt᷑. Primo iohãnis hũilitas ⁊ vigo
rosa. ibi. vidit ihm̃ iohãnes venientẽ ad se.
scdõm ibi. hic est qui baptisat. De primo dicit
In illo tp̃e. s. cũ iudei miserũt sacerdotes ⁊
leuitas ad Johãnẽ interrogãtes eũ. Quis
es tu. R̃ñdit. Nõ sum ego xp̃s. ⁊ deni q̃ vo
lentes scire q̃s esset. r̃ñdit eis. Ego sũ vox
clamãtis in deserto ⁊c. Cui⁹ nõ sum dign⁹
corrigiã calciamẽti soluere. Et cũ Johãnes
baptisaret in ioꝛdane ad se venietes. tũc vi
dit ihm̃ ad se venientẽ. s. inter alios homĩes
Ecce Johãnis humilitas. nõ se extollebat
nobis in exemplũ. ut de bonis gratuitis nõ
extollamus nos. sed magis hũiliemur. iu/
xta illud Eccli. iij. Quanto maioꝛ es hũi/
lia te in oĩbꝫ ⁊ inuenies gratiã. Quod do/
cumentũ seruans maria ait Luce. i. Ecce an
cilla domini. licet fuit dñ̃a mundi ⁊ regina
celoꝝ. Ideo in cãtico suo. Respexit humili
tatẽ ancille sue. nõ matris sue. Item ihũs
venit de galilea bis ad Johãnẽ. Primo ut
baptisaret᷑ ab eo. de quo Math. iij. Scdõ
vt manifestaret᷑ a Johãne. Et merito venit
secũdo ad eum s̃m Chriso. quia dic̃ Mat.
iij. Exibat ad Johannẽ oĩs hierosolima
⁊ iudea regio circa Joꝛdanẽ ⁊ baptisabãt᷑
ab eo in Joꝛdane ꝯfitẽtes peccata sua. Sed
prima vice venerat xp̃us ad Johannem ut
baptisaret᷑. Ne ergo aliquis ipm̃ ut ceteros
crederet esse peccatoꝛẽ: cõueniẽs fuit vt se/
cundo veniret vt Johãnes ex suo testimo/
nio eũ ostẽderet innocentẽ. vt sic oĩs mala
suspicio de xp̃o a cordibꝫ hoĩm tolleret᷑. ostẽ
dens eum agnum sine macula dicẽs. Ecce
agnus dei qui tollit peccata mũdi. q̃si dicereꝫ
Agnus a patribꝫ desideratus. Isa. xvi. E/
mitte agnum dñe dominatoꝛeꝫ terre. Ecce
agnus in lege figuratus. de quo Exodi. xij.
Erit agn⁹ sine macula mascul⁹ ⁊c. Cõsue/
tudo est vt boni serui laudant dñm ⁊ ꝓbi mi
lites regẽ suum. ⁊ industrij nunctij exaltant
innocentẽ. Sic in ꝓposito seruus dñm. mi/
les regem. p̃cursoꝛ saluatoꝛẽ Johãnes chri
stum ꝯmendat a duobꝫ. E. Primo q̃d
habeat ex natura. Secũdo q̄ cõfert ex gra
tia. Primo ex natura est dulcis tractabilis
⁊ annosus. Ideo dicit. Ecce agnus dei. Ag
nus nõ habens coꝛnua quibus te verberet.
nõ habens vngulas. id ẽ clavoen quibus te
laceret. nõ habet dentes quibus te moꝛde/
at. nec rostrũ cũ quo te pungat. Itẽ nota
xp̃us dicit᷑ agnus quattuoꝛ de causis. Pri
mo ꝓpter vite innocẽtiã. i. Petri. ij. Qui
peccatũ nõ fecit nec inuentus est dolus i oꝛe
eius. Hic agnus dixit lupis Johan. viij.
Quis ex vobis arguet me de peccato. Sic
si vis partẽ habere cũ isto agno in ouili suo
esto innocẽs. p̃s. xxiiij. Innocẽtes et recti
adheserũt michi. Scdõ dicitur agnus
ꝓpter molestie patientiã. ⁊ sic xp̃s. i. Petri

ij. Cū maledicereť q̄i sedŭctor nō maledicebat .i. improperabat eis mala. cū pateretur ut infamis nō cōminabať. De quo Jsa. liij. Quasi agnus corā tōdente se obmutescit nō apiens os suū. Et sic nos si volum⁹ habere ptē cū isto agno debem⁹ esse patiētes. Jac. v. Patiētes estote cōfirmātes corda vestra Sȝ heu multi sunt q̄ ad vnicū vbū moueťť vt apiāt ora ad īproperia. hij ꝓprie fatiūt ut strix q̄ ē aial spinosū mittēs spinas q̄i sagittas vt canes vulnerȝ insequētes. Tales sūt vt vasa testea ꝛ fragilia q̄ ad modicū pulsum franguntť. Treno. iiij. Quō reputati sunt in vasa testea opus manuū figuli. Christus ḡ dr̄ agnus ꝓpter patientiā aduersitatȝ quā habuit dū esset ī mūdo. nūc nō min⁹ est patiens existēs ī celo cū tot maloꝝ sustineat scelera ꝛ pc̄ta a malis hoībꝫ. De q̄bꝫ Heb. vi. Rursū crucifigētes filiū dei. Sȝ dicit Grē. Qui in p̄senti velut agnus p̄ce vnita flecti potuit. omni leone ferior inexorabilis oībus in iudicio futuro apparebit. ¶ Tercio dicitť agnus ꝓpter victime cōdecentiā. Agn⁹ cōsueuit victimari in sacrificiū ꝓ pc̄to. vt dr̄ Leuit. xiiij. Cū enī sacerdos purificās hominē statuerit eū corā dn̄o tollet agnū ꝛ offeret eū ꝓ delicto. Sic xp̄s victimat⁹ ꝛ occisus est in ara crucis ꝓ peccatoribꝫ redimēdis. Hiere. xi. Ego quasi agnus māsuetus q̄ portatť ad victimā. Et ergo dicitť agn⁹ dei qȝ deus pē illuȝ obtulit ꝓ salute mūdi. Roma. viij. Proprio filio suo nō pepcit deus sed ꝓ nobis oībꝫ tradidit illū. Ecce iō agn⁹ dei. Sed de⁹ illū acceptauit ut oblatōez dignā ꝛ sufficientez. vt dicit Theop̄. ꝓ p̄cio hūane redēptōis. c⁹ sāguis sup postes saluabit ab angelo ꝑcutiēte .i. Petri .i. Nō corruptibilibꝫ auro ꝛ argēto redēpti estis. sed sanguīe agni incōtaminati. ¶ Quarto dicitť agnus ꝓpter mr̄is noticiā. qȝ agn⁹ dicitť ab agnoscēdo. in turba magna noscit matrem. Et sic xp̄us licet esset in tāto strepitu turbarū ꝛ in tāta p̄ssura crucis. nō tn̄ fuit immemor matris sue q̄n sibi statuit fautorē ꝛ custodē Joh̄. xix. Cum vidisset ihūs matrē ꝛ discipulū stantē dixit matri sue. Mulier ecce filius tuus. Etiā agnus dicitť ab agnoscēdo patrē cui fuit obediēs vsq̄ȝ ad mortē: mortez autē crucis. Etiā agnus dr̄ ab agnoscendo gregē suū. ꝓ quo mortu⁹ est dn̄s. Lu. xxiij Pater dimitte illis. iō ter ī missa dr̄ agnus dei. ¶ Dixi scd̄o cōmendat Joh̄es xp̄m in h̄ q̄ cōfert ex gr̄a. qȝ est vtilis ꝛ fructuosus. Jdeo subdit. Qui tollit pc̄ta mūdi. Glo. id ē originale q̄ð fuit cōmune toti mūdo q̄ð ī lege nec ꝑ agni oblatōem nec ꝑ alia sacrificia ita cōueniēter et ꝑfecte auferri poterat. De quo ad Heb. ix. Jmpossibile ē sanguinez hircoꝝ aut vituloꝝ auferre pc̄ta. Sȝ iste vt scribitť Osee vlti. aufert oēm impietatē Jdeo xp̄iani oēs scelerati peccatis aggrauati ad ip̄m fugere debent. qȝ dr̄ .i. Johā .i. Ip̄e est ꝓpiciatio ꝓ pc̄tis nr̄is. nō tm̄ nr̄is sed totius mūdi. Nico. de lyra. Ip̄e est ī q̄ est gr̄a et virtus purgatiua oīm peccatorū. Nam ip̄e est agn⁹ q̄ nos mīsericorditer redemit. De quo Apocalť. v. Vidit iohānes libꝝ septē sigillis signatū. et nemo poterat soluere ea ꝛ apire librū. et ego flebā. et vn⁹ de seniorībꝫ dixit mihi. ne fleueris. Et vidi agnū stantē tanq̄ȝ occisum. ꝛ accepit libꝝ ꝛ apuit. Tunc ꝛ quattuor seniores cantabant canticū nouū dicētes. Dignus es domine de⁹ nr̄ apire librū ꝛ soluere septē sigcula eius. ¶ D. Itē septē signacula sunt septē mala q̄ venerūt ex p̄uaricatōe primorū ꝑentū cōtra genus humanū. Primū est dei irritatio. p̄s. cv. Irritauerūt eū in vanitatibꝫ suis. Deutero. xxxij. Ad iracundiam cōcitauerūt eū. ꝓpterea omnes nascimur filij ire. Eccli. xli. Ve vobis q̄ dereliquistȝ legem altissimi. Si nati fueritȝ in maledictōe nascemī. si mortui fueritis in maledictōne moriemī. Sed h̄ sigillū agnus dei apuit. qȝ iram dei mitigauit. De quo aplus Ro. v. Cum inimici essemus recōciliati sum⁹ ꝑ sanguinem filij eius. ¶ Secundū malū fuit doni amissio. id est originalis iusticie ꝑditio ꝓ se et posteris. Treno. i. Dederūt queq̄ȝ p̄ciosa ꝓ cibo. Reuera p̄ciosum fuisset opus si Adam ꝑstitisset tunc omnes in innocentia fuissemus nati ꝛ in iusticia originali. nunc vo oēs pc̄tores. ad Ro. iij. Oēs peccauerunt ꝛ egēt gratia dei. Prouerbioꝝ. xx.

Quis pt dicere mundū est cor meū purus
sum a pcto.i.Joh.i.Si dixerim⁹ qꝛ pctm̄
nō habem⁹ ꝛc.Sed h sigillū ipe agnus di
apuit.qꝛ iusticiā impetrauit.De q apłs ad
Ro.v.Nūc iustificati in sanguie ipi⁹ sal-
ui erimus ab ira p ipm. Terciū malū fu
it patrie exulatio.In cui⁹ signū fuit hō ei-
ctus de padiso.Sed ↄ hoc ipe patriā acq-
siuit ꝛ pmisit.Lu.xij.Nolite timere pusill⁹
grex.ↄplacuit pri meo dare vobis regnum
Quartū malū fuit i exiliū relegatio.Cō
tra h ipe vocat nos de exilio Mat.xi.Ue
nite ad me oēs q laboratis ꝛ onerati estis ꝛ
ego reficiā vos. Quintū malū fuit ad satis
factōem obligatio.De q mgr in.iij.snīarū.
di.xviij.De⁹ decreuit ut hō pter peccatū
nō intromitteret in padisum.i.in ↄtēplati
onē di nisi i vno hoie essꝫ tāta hūilitas q pos
set omnib⁹ pdesse.sicut in vno homine fuit
tanta supbia que olb⁹ nocuit.sed seipm hūi
liauit vsqꝫ ad mortē:p omnib⁹ satisfecit.ps
Que nō rapui tūc exoluebā.De q Jsa.lij.
Gratis venūdati estis ꝛ sine argēto redem
pti ꝛc. Sextū malū fuit glie amissio.De
quo Jsa.Tollatur impius ne videat glo-
riam dei.Sed ipe repauit.Joh.xiiij.Ua
do vobis pare locū.i collecta.De⁹ q nobis
p vnigenitū tuū eternitatis nobis aditū de
uicta morte reserasti ꝛc.Et ps.xv.Tu es
qui restitues hereditatē meā mihi. Se-
ptimū malū fuit acqsitio pene.s.mortis aīe.
Ro.v.Regnauit mors ab adā.nō soluꝫ in
corpe sed etiā in aīa.Sed ipe agn⁹ dei h si-
gillū aperuit Gre.Mortē nrām moriendo
destruxit.De q.i.Cho.xv.Sic oēs i adā
moriunt.ita in xpo oēs viuificabunt.Sb
dit.Hic est de q dixi.q post me venit.vbi
Theop.qꝛ xpus iā erat triginta annoꝝ hōe
tpalis necessitatis.q ante me factus ē.Au.
id ē dignior me.qꝛ prior me erat.s.fm diui
nitatem.qꝛ ab eterno.Eccli.xxiiij.Ego ex
ore altissimi pdiui primogenita añ omnem
creaturā.Et ego nesciebā eū.s.quo ad pso-
nam humanitatis pria cognitōe.sꝫut ma
nifestaret in isrł.Ego veni.Ecce hic possu
mus elicere qꝫ liber de infantia saluatoris ē
apocrifus.qꝛ si fecisset signa notificasset se-
ipm.et nō fuisset op⁹ a Johāne manifesta
ri.Ego veni in aqua baptisans.q.d.bapti-
mus me⁹ vilis est. E- Queritur an ba-
ptismus Johānis fuit sacramentū.Rñdꝫ
sctūs Thomas sup.iiij.snīaꝝ dicēs.Sac
mentū dr dupliciter.vno mō qsi sacre rei si
gnū.et sic erat sacramentū.significabat eni
rē sacrā.qꝛ baptismū xpi q est remissio pcto
rum.Alio mō pprie sacramētū dr sacre rei
signū ꝛ causa.ꝛ sic nō fuit sacramentū. Sꝫ
d.an pueri debent baptisari baptismo Jo-
hānis.Rñdet sctūs Tho.sup.iiij.sentētia
rū.di.ij.Baptism⁹ iohānis fuit baptismus
pnīe.qsi iohes diceret.penitras g fac te ba-
ptisari.sed pnīa nō ↄpetit pueris.ergo nec
baptismus Johis Sed d.an baptism⁹
Johānis ↄferebat grām.Rñdet sctūs tho
mas.pte.iij.q.xxxviij.ar.ij.qꝫ nō.qꝛ opa
tio Johannis erat saltim qdam pparatio ad
xpm.sicut misici ꝛ inferioris artificis est p-
parare materiā ad formā quā inducit prici
palis artifex.grā aūt ↄferēda erat hoib⁹ per
xpm.fm illud Johā.i.Grā ꝛ vitas p ihꝫ
xpm facta est.Et ideo baptismus iohānis g
tiā verā nō ↄferebat.ↄferebat aūt disposit-
ue.Et h tripliciter.Uno mō p doctrinā io
hānis inducentē hoies ad fidem.Alio mo-
do assuefaciēdo homies ad ritū baptisandi.
Tercio p penitentiā ppando hoies ad su-
scipiendū effectū baptismi xpi. Sed di.
tam dr Marci.i.qꝫ iohānes fuit in deserto
baptisans ꝛ pdicans baptismū in remissio
nē peccatoꝝ.sed pnīa ꝛ remissio pctoꝝ ē p
grām.igit baptismus iohānis ↄferebat gra
tiam. F Respōdet sctūs Tho.vbi su
pra allegās Bedā.qꝫ pt intelligi duplex ba
ptismus pnīe.qꝛ erat qdā inductiuum ad
penitētiā et qi quedā ptestatio q pfitebant
hoies se pniam acturos.Alius aūt baptis-
mus xpi p quem peccata remittunt.quē io
hannes dare nō potuit.sed solum pdicabat
baptismū penitētie in remissiōeꝫ nō autē cō
ferebat.ideo dixit hic in textu.Ego veni i
aqua baptisans.qd exponēs Gre.dic.Jo
hānes nō in spū sed in aqua baptisauit.quia
peccata soluere nō valebat.qd solūmodo ē
a grā spūssancti.g baptismus iohānis grām

nõ ꝯferebat. ¶ Dixi scḋo tangitˀ ꝑdicatõis eius veritas gloriosa. cũ subdit. Et testimoniũ ꝑhibuit Johannes dicẽs. qꝛ vidi spm̃ scꝫ descendentẽ q̃si colũbã de celo ⁊ manentẽ sup eũ. Angelˀ nõ descẽdit in ipm̃ scīficãdo. qꝛ sanctussanctoꝝ erat. sed fuit ad ostendendũ eum sanctũ. Et dicit manentẽ sup eũ Christ. Differẽtia erat inter scītatẽ xp̄i ⁊ alioꝝ sanctoꝝ. Nã ipe sic est sanctus ꝙ in ipo habitat plenitudo spũssãcti ꝑmãsiue ⁊ possessiue. ita ꝙ ipam non pt̃ amittere. In omnibꝰ aũt viatoribꝰ nõ ita plenarie fuit gr̃a spũssancti ⁊ est quia pñt eã amittere nisi ꝯfirmentˀ a deo ¶ G ¶ Et dicit tanꝗ columbã. Sciendũ ꝙ illa fuit vera colũba. vñ Aug. de agone xp̄iano. Sic dicimˀ xp̄z verum corpˀ habuisse. licet vera colũba fuit. nõ tñ fuit generata naturaliter vtute colũbaꝝ sed ꝑ diuinã potentiã nouiter ꝑducta. ita spũssanctus oculis hoīm apparuisse videbatur in specie colũbe sic nouiter ⁊ recẽter a deo ꝑducte. Sed aliter apparuit filˀ in hũana natura. aliter spũsscũs in colũba. Nã filius vt dicit scũs Tho. pte. iij. q. iij. ar. vij. assumpsit humanitatẽ. spũssanctˀ nõ assumpsit columbã in vnitate ꝑsone. sed solum tanꝗ signũ ipius. Ideo Aug. ij. de trinitate dicit. ꝙ filˀ dei dici potuit hõ rõe vnius sed spũsscũs nõ potuit dici colũba. Et sic d̃ flatu ⁊ igne in qbꝰ spũsscũs apparuit. subdit. Et ego nesciebã eũ. ¶ Sꝫ di. mi dicitˀ Mat. iij. Ego a te debeo baptisari. Rñdetˀ. nesciebã eũ ita ꝑfecte sicut postꝗ eũ baptisaui. Vel sic. nesciebã illã autoritatẽ baptisandi mihi reseruatã. Sed qui misit me baptisare in aq̃ ille mihi dixit ⁊ reuelauit. Super quẽ videris spm̃sanctũ descẽdentẽ ⁊ manentẽ et requiescẽtẽ hic est q̃ baptisat in spiritusancto ¶ H ~ Item nota. Nico. d̃ lyra sup Johã. in isto vbo manentẽ. In mãsiõe quies designatˀ. ꝙ aũt spũsscũs in aliq̃ nõ q̃escit duplici causa ꝯtigit. Vna ex peccato mortali ꝑ qḋ effugatˀ spũsscũs. Sap. .i. Nõ habitabit in corpe subdito peccatis Alia causa ex peccato veniali. ꝑ qḋ aliq̃ operatio spũssancti impeditˀ. In xp̄o autẽ neqꝫ mortale neqꝫ veniale neqꝫ originale peccatũ fuit. vñ sp sup eum mãsit. i. quieuit. Alia cã qꝛ q̃tũ ad gr̃as gratis datas nõ sp adest vtus opandi miracula. nec ꝓphetis virtˀ ꝓphetie. xp̄us aũt sp habuit ptãtem ad omnẽ opatõẽ virtutũ ⁊ opatiõem gr̃aꝝ. iḋo sup eũ mãsit. Isa. xi. Requiescit sup eũ spũs dñi. qḋ intelligendũ est de xp̄o inq̃ntũ minor ẽ pře et spũsancto. s. fm̃ ꝙ hõ. Tunc subdit. hic est q̃ baptisat in spũsancto. ¶ I ~ Nota duplex ptãs xp̄i attẽditˀ in baptismo. Prima est essentie. s. q̃ mũdat interiˀ aiaꝫ a peccati macula. hãc ptãteꝫ nulli ꝯmũicat. Secũda est ptãs ministerij. hãc ꝯmunicat fidelibꝰ. Mat. vl. Baptisantes eos in noīe patris et filij ⁊ spũssancti. Et iḋo sacerdotes vt ministri scḋarij habent ptãteꝫ baptisandi. Sꝫ xp̄us inquantũ hõ est caput oĩm mĩstroꝝ ecclesie. ut dicit aplꝰs. Quantũ ad hoc hꝫ singularẽ ptãtem ⁊ excellẽtiã in sacramentis. q̃ excellẽtia vt dicˀ Nico. de lyra sup Joh. apparet in q̃ttuor. ¶ Priõ in sacramẽtorũ institutõe. quorum institutor est solus christus. sic ꝙ nullus homo: nec etiam ecclesia tota posset sacramẽta instituere. sacramẽta eñi gr̃am ꝯferũt. ꝯferre aũt gr̃am ẽ solius dei. Et iḋo qꝛ xp̄us est solˀ verˀ deus sacramẽta pt̃ instituere. ¶ Scḋo qꝛ ex merito sue passionis xp̄i sacramẽta vtutẽ habent. Ro. vi. Quicũqꝫ baptisati sumˀ in xp̄o ihũ. in morte ipius baptisati sumus. ¶ Tercio quia xp̄us pt̃ ꝯferre effectũ baptismi sine sacmẽto. qḋ est solˀ dei. ¶ Quarto qꝛ aliq̃ tpe baptismus ꝯferebatˀ ad inuocatõem noīs xp̄i licet eñi mõ nõ fiat. Hec eĩ xp̄s nulli hoīm ꝯmunicauit ne aliquis in noīe petri vel alicuius sancti baptisaretˀ ne fieret scisma ĩ ecclesia. ⁊ baptisati ponerẽt spem in illis in q̃rũ noīe baptisati essent. Spũs g̃ scũs mãsit sup xp̄m q̃ solˀ interiˀ sui vtute mundat baptisando ꝑ gr̃aꝫ. Tũc subdit. Et ego vidi. s. oculo interiori ⁊ testimoniũ ꝑhibui qꝛ hic ẽ filˀ dei. ¶ K ¶ Nota iterũ duplex est baptismˀ. s. sacramẽtalˀ et spũalis. Sacramẽtalis baptismˀ mũdat puulos ab alieno peccato. s. originali. adultos ab originali et actuali vtute passiõis xp̄i. ⁊ tollit oẽm penã culpe quã hõ a seipo cõtraxit: vel ab alio

impoſita ſibi. que ſaltē retardat ⁊ impedit a patria. Dico primo penā culpe. ꝓpter irre gularitatē bigamie q̄ nō ꝓcedit a culpa. ut patet di. xxxiiij. Si q̄s viduā. Baptiſm⁹ li cet tollat culpā: nō tn̄ penam homicidij. vt patet di. iiij. li q̄s. Dixi quā hō a ſeipō ꝯtra xit vel ab alio impoſita. ut penitētia. Et di xi, q̄ retardat ꝓpter penā corꝑalem. ſ. ut fa mes: ſitis. que nō retardat ſꝫ ꝓmouet. Sꝫ d. ſi baptiſmus tollat oēm penā. tūc aliqd̄ peccatū manebit impunitū. qd̄ ē ꝯ Auguſ. Nullū malū impunitū. Rn̄det ſanc. Tho. ſuꝑ. iiij. Mala eoꝝ q̄ baptiſant̄ nō manent impunita. q꞉ puniunt̄ pena inſufficiēti in ſe ipſis ꝑ ꝯtritōem vel attritōem. ut in adult̄. Sufficiēti aūt pena in capite ꝑ paſſionem xp̄i. q꞉ ꝑ baptiſmū hō incorꝑat̄ xp̄o ⁊ fit mē brum xp̄i. Et ideo pena quā xp̄us ſuſtinuit reputat̄ ei in ſatiſfactōem. Ro. vi. Quicū q̄ꝫ baptiſati ſumus in xp̄o ihū ī morte ipſius baptiſati ſumus. ꝯſepulti em̄ ſum⁹ ⁊c̄.

Scd̄o em̄ eſt baptiſmus ſpūalis. ſ. flamīs. vt ex vda ꝯtritōe cordis ⁊ effluētia lacrima rū habet vim regeneratiuā. ſ. in ſpū ꝯtritio nis et aqua lacrimaꝝ. De q̄ ps. lxxiij. Con tribulaſti capita draconū ī aq̄s. Ber. Qd̄ in nobis min⁹ eſt in vnda lacrimaꝝ ⁊ afflu ctōe penarū ipe de⁹ ſupplet ſuis penis. Ille baptiſmus nr̄ ſpūalis figurat̄ in corꝑali ba ptiſmo xp̄i. Aug. in li. de doctrina xp̄iana. Ois xp̄i actio eſt nr̄a inſtructō. Et ap̄ls ad Ro. xv. Quecūq̄ꝫ ſcripta ſunt ad nr̄am do ctrinā ſcripta ſunt. Igit̄ q̄ttuor ſcri pta ſunt de baptiſmo xp̄i. Primū eſt q̄ Jo hānes tenuit xp̄m ī manibꝫ. Spūalr̄ iohā nes interp̄tat̄ gr̄a vel in q̄ eſt gr̄a dī. q꞉ gr̄a tenet in manu penitentē ne recidiuet. De q̄ ſctūs Tho. li. iij. ꝯ gētiles. c. lv. Indigꝫ hō diuine gr̄e auxilio ut ꝑſeueret in bono. De quo etiā. i. Pe. vlti. De⁹ ois gr̄e q̄ vocauit nos in eternā glīam ſuam. ipe ꝑficiet ꝯfir mabit ſolidabitq̄ꝫ. Sed ne pc̄tor iā penitēſ in priſtinū op⁹ redeat. ⁊ ne ſic fieret nouiſſi mus error peior priore. Mat. vi. Et ne aſ ſimilaret̄ bruto. ꝓuer. xxvi. Canis reuerſ⁹ ad vomitū. ſic q̄ reiterat ſtulticiā ſuā. Ergo req̄rit̄ ad ſacramentū baptiſmi iohānes id eſt gr̄a dei. que tenet hoīem ne recidiuat. ad Titū. ij. Apparuit gr̄a dei erudiēs nos vt abnegātes omnē impietatē ⁊ ſecularia deſideria. Scd̄o legimus colūbā deſcen dētē q̄ manſit ſuꝑ eū. Colūba hꝫ gemitū ꝓ cantu. et ſignificat ſpm̄ ꝓmouentē ad gemi tū ꝓ ꝯmiſſiōe peccatoꝝ ⁊ defectuū ꝯſidera tōe. Ro. viij. Ipſe ſpūs poſtulat ꝓ nobꝫ ge mitibꝫ īenarrabilibꝫ. Nā ad veꝝ penitentē requirit̄ gemit⁹ ⁊ dolor. Au. de pn̄ia. Uere penitēs ſemꝑ doleat ⁊ de dolore gaudeat: ⁊ ſe nō ſꝑ doluiſſe doleat. dicēdo cū ps. xxx vij. Dolor meus in conſpectu meo ſꝑ.

Tercio vox pr̄is audita ē. Hic eſt fili⁹ me⁹ dilectus. Hoc ꝯtingit ſcd̄m ap̄lm Ro. viij. cum ipe. ſ. ꝑhibet teſtimoniū ſpūi nr̄o q̄ ſu mus filij dī. Hoc fit q̄n̄ poſtpoſito om̄i timo re ⁊ horrore ꝑiculoꝝ. in deuotōe nr̄a non ut iratū ſed piū ⁊ benignū ⁊ dulcē pr̄em ado ramus. De qua deuotōe ad Ro. viij. Ac cepiſtis ſpm̄ adoptōis filioꝝ dei in q̄ clama mus abba pr̄. Et ſic nr̄a deuotio ſe hꝫ ad de um nō vt ad dn̄m. nō ut ad iudicē ſꝫ vt ad piū pr̄em. In eadē em̄ atteſtatōne ſtat vt ſi mus filij dei cū ſumus deuoti ad deum.

Quarto legim⁹ celū ſe aperiēs. ꝑ qd̄ deſig̃ tur q̄ ii in ſpū baptiſat̄ illi celū ꝯacitee apie tur. cū de h̄ exilio euolauerit. Cū legit̄ Act. x. Uidit Petr⁹ celū aptū ⁊ linthēū quat tuor initijs ſummitti ante eū in quo erāt oīa quadrupedia. ſ. ſꝑētina ⁊ volatilia celi. Et vox facta eſt dicēs. Surge petre occide et mādnca. Nā ꝑ verā pn̄iaꝫ om̄ia immunda q̄ aīam maculāt ⁊ in linthēo ꝯſcie apparue rūt illa occidunt̄ ꝑ ꝯtritōem ⁊ ꝑ verā peni tentiā ⁊ recipiunt̄ in celū. Eberh. O pn̄ia auro rutilātior. ſole ſplēdidior. q̄d de te di cam. q̄d de te referā. oīa ligata ſoluis. ꝯtri tū ſaluas. immūdū mūdas. triſtē exhilaras paradiſum apeꝛis. ad vitā eternam reuocas. Mat. iij. Penitentiā agite ⁊c̄.

Sermo XLIIII. Ad idem

Ego a te debeo ba ptiſari. et tu venis ad me. Math. iij. et legit̄ hodierno die ꝓ euāgeli cali officio. In ſūma euāḡ. duo inueniunt̄

Primo vigorosum exēplū nostre humilitatis. Scđo generosum testimoniū eterne veritatis. Primū ibi. venit ihūs ad iohannē. Scđm ibi. ecce apti sunt celi. De prio dicit. In illo tpe. s. cū iohānes baptisaret hoīes ī iordane ad se veniētes. venit ihūs inter alios hoīes cū tñ baptismo nō egeret. qꝛ verus deus. ⁊ alios saluare venerat. Mat. i. Ipse saluū faciet ppl'm suū a pc̄tis eoꝝ. a galilea id ē a nazareth vbi latuerat. q̄ situata erat ī galilea ad iordanē q̄ est fluui⁹ ⁊ ortꝰ ad radicē libani mōtis ex duobꝫ fōtibꝫ ior ⁊ dan In quo fluuio ut dic̄ Aug. in ſmōe de epiphania dn̄i facta sunt multa mirabilia.

¶ M Prio legiꝰ ps. cxiij. Iordanis ꝯuersus est retrorsum. Dic̄ mgr̄ in glo. sup ps. ad litam. Factū est cū filij isrel' exierūt d̄ egipto. tūc supiores aq̄ iordanis fluxerunt retrorsum. i. inclinatōes seu male passiōes superioris ptis aīe mitigant̄ i baptismo. Itē helyas in iordane fecit diuisiōez aq̄ꝝ. tulit palliū ⁊ inuoluit illud. ⁊ ꝑcussit aq̄s iordanis et diuise sunt in duas ptes. ⁊ sicco pede trāsierūt helyas ⁊ helise⁹. iiij. Reḡ. ij. Et sic nūc ī baptismate fit sepatio peccatoꝝ ab hoīe. Et ad hūc fluuiū venit ihūs ad iohānem. dn̄s ad ſuū. rex ad militē. impator ad scutiseꝝ. sol ad luciseꝝ. Sꝫ q̄re ut baptisaret ab eo maior a minore ut null⁹ dedignaret̄ minorē se. ¶ N ¶ Sed d. tñ xp̄s nō indiguit baptisari cū nō haberet pc̄tm. q̄re ergo voluit baptisari Rn̄det sctūs Tho. pte iij. q. xxxix. ar. i. Prīo ut aq̄s mūdaret. De q̄ Amb. sup Lu. Baptisatus est ihūs non mūdari volēs sed ut nobis flumīa mūdarꝫ ¶ Scđo ut legē quā instituerat impleret De quo Aug. in ſmōe de epiphania. Voluit facere q̄d faciendū oībꝫ impauit. Hoc est q̄d habet̄ in cano. de ꝯstitutōibꝫ. c. cū oēs Quidq̄d iuris ī alteꝝ q̄s statuit: eo ipso ꝯ se vti debeat. debet eīm legi parere quā ipse tulerat. Et h̄ est ꝯ aliquos. de quibꝫ Mathei xxiij. Alligāt onera grauia in humeꝝ hominū ⁊ mīmo digito nō attingūt. sed ihūs nō sic Iō scribit̄ Act. i. Cepit ihūs facere ⁊ docere. Et sctūs Thomas. Nō solū debebat implere ea que sunt legis veterꝫ. ſꝫ etiā q̄ noua inchoare. ¶ Tercio baptismo iohānis baptisari voluit: dicit Hiero. ut baptismū iohis approbaret. ¶ Quarto ut nemo q̄ntūcūqꝫ sanct⁹ baptismi grām supfluaꝫ iudicaret. ¶ Quīto ut misteriū sancte trinitatꝫ reducerꝫ Ideo Chris. in omē. Quia licet baptismus iohānis erat pnīe ne aliq̄s estimaret q̄ xp̄s venisset ea rōe ad iordanē ꝑpter penitētiaꝫ. ideo iohes dixit. ego a te debeo baptisari. qꝛ sanctioꝛ ⁊ fortioꝛ ⁊ maioꝛ me es. ⁊ tu venis ad me q̄ nō indiges. q. d. Ego a te debeo iustificari vt efficiar celo dign⁹. ⁊ oēs hoīes debent mūdari p te. sed tu venis ad me.

¶ O ¶ Sed d. tñ in vtero mr̄is fuit sctificatus ⁊ ab originali mūdat⁹. quō dixit. Ego a te debeo baptisari. Rn̄det sctūs Tho. ī. ii. q. di. ij. Qis hō nō baptisatus tenet̄ ad baptismū si p̄t baptisari. ut h̄z in cano. de presbitero nō baptisato. et. c. aplīca. ⁊. c. veniēs etiā q̄ sunt sctificati in vtero. Prīo ꝑpt' obgdīt̄ tue subiectōem. qꝛ dicit generale p̄ceptū Mat. vlti. Eūtes baptisate oēs gētes. Secūdo ꝑpter caracterē. dicit sctūs Tho. Caractee est signū sacramētale a deo impssum aīe. qꝛ ascribit nos familie xp̄i. qꝛ baptism⁹ habꝫ efficaciā a morte xp̄i quo noīamur populꝰ dei. Tercio ꝑpter ꝯformitatē passiōis xp̄i qꝛ baptismus ut supra ad Ro. vi. Quicūqꝫ baptisati sum⁹ in xp̄o ihū. i. in institutōe xp̄i ihū in morte ip̄i⁹ baptisati sum⁹. nā xp̄s instituit ꝟbo ⁊ facto. ꝟbo cū dixit Iohā. iij. Nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aq̄ ⁊ spūsancto ⁊c. Et facto cū baptisare cepit Cōfirmauit etiā ꝟbo cū in die ascēsiōis dixit Mat. vlti. Ite baptisate oēs gentes. Facto cū de latere eius exiuit sanguis ⁊ aq̄. Et sic baptisati sumus in xp̄o ihū. i. in institutōe ⁊ confirmatōe ihū xp̄i. Dicit eīm mgr̄ li. iiij. dis. iij. Sacerdos baptisat exteri⁹. xp̄s ꝟo interius. q̄ tollit pc̄tm ⁊ ꝯfert grām. iuxta illud Iohā. i. Sup quem videris spm̄scm̄ descendentē ⁊ manentē sup ip̄m hic ē q̄ baptisat in spūsancto. Sed baptism⁹ hꝫ efficaciam a morte xp̄i. ut dictū est. qꝛ mors eius ē causa purificatōis. In signū hui⁹ exiuit sāguis ⁊ aqua de latere eius. ut d̄ Iohā. xix. Sanguis in p̄ciū. aq̄ in lauacrū. ꝑpter q̄d

inquit apl's ad Ephe.x. Habem⁹ fiduciā in introitu sctoꝝ in sanguine xp̄i. Nā ſm bu-gonē apperuit nobis passio xp̄i ianuā ꝑadisi. Idcirco iohānes baptista licet sanctificat⁹ in vtero ab originali tamē debuit baptisari a xp̄o.s.a pena debita originali.q̄ est carētia visionis dei. Mgr in.iiij.dis.iiij. Nec circūcisio nec baptismus aperuit aditū regni celestis sed hostia salutaris. Idcirco aīa iohis baptiste descēdit in limbū vsq3 ad passiōez ⁊ resurrectōem. De q̄ Greg. Liberatus ē ꝑ xp̄m eo q dixit. Ois salus nr̄a in passione xp̄i est posita. P. Q. aūt ecclia in baptisando gerit silitudinē mortis xp̄i ptz ex multis. Prio ante eccliam exorcizat᷑. et fit oratio sup baptisandū. et significat oratōez quā fecit xp̄us post cenā ān passionē in qua orauit ꝓ omnibꝫ credituris. Joh.xvij. Rogo vt vnū sint sicut ego ⁊ tu vnū sum⁹. pater sanctifica eos in vitate. Scdo introducit᷑ in eccliam baptisand⁹. ⁊ significat introductōem xp̄i in ihrl'm post captiuatōem cū a iudice ad iudicē ducebat᷑ ⁊ false accusabatur. Tercio puer denudat᷑ ⁊ significat denudatōem xp̄i in loco crucifixiōis. et sup vestimēta sua posuerūt sortē. Marci.xv. Quarto baptisandus tenet᷑ in alto sup fontē. ⁊ significat xp̄i exaltatōem in cruce. ⁊ acerbam corꝑis et aīe seꝑatōem. Et sicut tūc xp̄s corꝑaliter moriebat᷑ ⁊ sic pricipaliter icipit puer baptisatus tūc viuere. Ideo baptismus nō gerit solū silitudinē de mortis xp̄i. sz et sepulture. Prīo inungit᷑ in ore. ad significādū q fidem publice ꝓfitet᷑. Scdo in vtice ad significandū q in agēdis subtilis e᷑. Tercio inter scapulas vt iugū dn̄i suaui⁹ ab eo portet᷑. Quarto in pectore ad significanduz q de⁹ ab ipo dulci corde amet᷑. Secūdo post baptismū alba veste induit᷑. Spūalr̄ q corp⁹ sindone mūda fuit inuolutū a Joseph ab arimathia. Moraliter ad significādū q peccati maculā ꝑ baptismū delet᷑ ⁊ innocentia dat᷑. Tercio ter immergit᷑ ad significandū triduā sepulturā. ut habet᷑ in ca. de ꝯse. di.iiij. De trina mersiōe nil veri⁹ ꝙ q sepulture triduane sacramēta signam⁹. Moraliter q fidē trinitatis ꝓfitet᷑. Quarto ꝑ baptismū patrinoꝝ custodie deputat᷑ ad significandū q corpus xp̄i fuit munitū custodibꝫ. Mat.xxvij. Ite custodite sicut scitis. Moraliter ad significandū vt Aug. dicit ⁊ hr̄ de ꝯse. di.iiij. Uos aūt oīa patrini q filios in baptismo suscepistis moneo vt vos cognoscatis fideiussores apud deū extitisse ꝓ illis quos de sacro fonte suscepistis. Ideo eos monere debetis vt castitatē custodiant iusticiā diligāt. et charitatē ante oīa teneāt. simbolū ⁊ orōem dn̄icalē teneāt: ipos docete. Et hoc est qd̄ dic apl's. Cōsepulti sumus cū ipo in morte. Et sic patet baptismi virtutem fore a passiōe xp̄i. Aug⁹. Si passio xp̄i abesset nemo ad deū spem hr̄e posset. Et ergo iohānes dixit. Ego debeo a te baptisari. id ē a passiōe tua. et tu venis ad me. Rn̄dit ⁊ dixit ei. Sine mō. i. ꝑmitte me baptisari a te. sic. s. faciēdo decet nos adimplere oēm iusticiā. i. ꝑfectā hūilitatē. Q. Dicit ei Gorra. tres sunt ḡdus hūilitatis. Prim⁹ subdere se maiori. nec ꝓferri pari. hic ē incipiētiū ⁊ sufficiēs. Ro.xiij. Ois aīa ptātibꝫ sublimioribꝫ subdita est. qui ptāti resistit: ordinatōi dei resistit. qr oīs ptās a dn̄o est. ⁊ ad Heb.xiij. hortat᷑ nos apl's. Obedite ꝓpositis vr̄is. nā ipi vigilāt rōem reddituri ꝓ aīabus vr̄is. Scd'us grad⁹ humilitatis ē subdere se pari. nec ꝓferri minori. ⁊ ē abūdans et ꝓficientiū. Terci⁹ grad⁹ est subdere se minori nec ꝓferri alicui. ⁊ est supabūdās ⁊ ꝑfectoꝝ. Et sic se xp̄s minori se subdidit iohāni in baptismate. ⁊ discipulis in lotione pedū. Joh.xiij. Et marie ⁊ ioseph. Lu.ij. Descēdit cū eis ⁊ erat subdit⁹ illis. Et hāc humilitatē docuit Math.xi. Discite a me qr mitis sum ⁊ hūilis corde. Eccli.iij. Quāto maior es hūilia te in oībꝫ ⁊ inuenies graz. Jaco.iiij. i. Petri.v. Deus suꝑbis resistit humilibꝫ aūt dat grām. Bern. Noli te cōpare maioribꝫ nec minoribꝫ nec alicui nec nulli. qr h̄ est signū de hūilitatis. De q̄ Chris. Qui de est humilis indigniorē se reputat alijs. Tūc dimisit eū. i. ꝯsensit vt ab eo baptisaret᷑. Prio ꝓhibuit iohānes q̄si ex reuerentia. Secūdo ꝯsensit dbis xp̄i ex obediencia. Baptisatus aūt ihūs ascēdit de aq̄

Dicit ascẽdit. in signũ ꝙ qui se humiliat exaltabit̃. Lu. xviij. Itẽ in signũ ꝙ baptisati statim ad virtutes ꝓficiũt ⁊ ad dignitates celestes subleuant̃ ⁊ de carnalib⁹ fiũt spirituales. Et dicit de aqua. qꝛ nõ in aliquo liq̃re q̃ȝ in aqua pt̃ fieri baptismus. nec in vino nec in oleo neq̃ȝ in medone: neq̃ȝ in aqua artificiali: ut rosea. sed elemẽtari. In necessitate autẽ vt dic̃ Nicola⁹ dinckelspuel: pt̃ fieri in lixiuio. qꝛ ẽ naturaliter aqua seu substãtialiter licet ꝑ cineres colorata. Sic eciã pt̃ fieri in aquis sulphureis. qꝛ est aqua elemẽtaris. Et nõ ꝓpter aliud nisi ꝓpter effectus baptismatis ad modũ ꝓprietatꝫ aque. ¶ R ¶ Prima ꝓprietas est. aqua abluit sordes corꝑis. Et sic baptismus sordes mẽtis De quo Ezech. xxxvi. Effundã sup vos aquã mundã ⁊ mũdabimĩ ab oĩb⁹ inq̃namẽtis vr̃is. Puer ab originali ⁊ actuali. ps̃. l. Lauabis me ⁊ sup niuẽ dealbabor. Jõ Ambro. Baptismus nõ req̃rit gemitũ. s. penitẽtie exterioris sed bñ interioris. ⁊ h̃ in adulto. Et h̃ habet̃ in cano. de ɔse. di. iiij. c. sine Sine pñia sunt dona ⁊ vocatio dei. licꝫ tollit ⁊ mũdat oẽm culpã. nõ tñ irregulacitatẽ bigamie. ut habet̃ in cano. di. xxxiiij. Si q̃s viduã. ¶ Scd̃a ꝓprietas aque est ꝙ extinguit ignẽ. Et sic aq̃ baptismatis extinguit ignẽ infernalẽ ⁊ ɔfert salutẽ. Mat. vltimo Qui crediderit ⁊ baptisatus fuerit saluꝰ erit. In illo aũt q̃ ficte accidit nõ opatur remissionẽ peccatoꝝ licꝫ ei caracter imprimit̃ sed incipit opari cũ fictio recedit. de cõse. di. iiij. Tũc valere. Nec est opus reiterare baptismũ. de cõse. di. iiij. solet. ¶ Tercia ꝓprietas aq̃ ẽ ꝙ refrigerat. Et sic baptism⁹ ꝑstat refrigeriũ ɔtra ardorẽ ɔcupiscentie. De quo Ro. vi. Destruit̃ corpus peccati. id ẽ fomes deprimit̃. ps̃. xxxviij. Remitte mihi ut refrigerer. ⁊ ampli⁹ nõ ero. s. tanto ardore succẽsus ad malũ. ¶ Quarta ꝓprietas aque est ꝙ submergit. sic baptism⁹ submergit oẽm ptãtem diabolicã. ut habet̃ de conse. di. iiij. Pharao est submersus cũ suis. Et significat ꝙ diabol⁹ oẽs vires amittit in aqua baptismi. ps̃. lxxiij. Cõtribulasti capita draconũ in aquis. i. oĩa pc̃ta. de cõse. dist. iiij. regenerãte. vbi dicit̃. Per baptismũ omne peccatũ originale actuale ⁊ veniale remittit̃. qd̃ nõ fit ꝑ alia sacramẽta. ¶ Quinta ꝓprietas est ꝙ aqua fructificat terrã ⁊ sic baptism⁹ rigat terrã cordis nr̃i ad fructificandũ. ps̃. ci. Terra sine aqua. q. d. sine aqua baptismatis nullus est fruct⁹ boni operis. qꝛ sine eo nõ est salus. xv. q. i. firmissime. Firmissime tene ꝙ nullus pt̃ salu⁹ fieri si cõtemnit baptisari. ¶ S ¶ Sed dr̃. a quo fuit institutus baptismus Johannis. Respondet̃ ꝙ a deo. Joh. i. Qui misit me baptisare ille dixit mihi. sup quem videris spiritũsanctũ descendentẽ ille est qui baptisat in spiritu. ¶ Sed dr̃. quod a deo institutũ dicit̃ dei ⁊ nõ hoĩs. ut dicit̃ baptismus xp̃i nõ pauli. i. Cho. iij. sed hic dicit baptismus iohãnis ⁊ nõ dei. Rñdet̃ ꝙ Johes fuit minister primarie institutõis ⁊ singularꝫ executõis ⁊ totalis. quia deus in illo baptismo nihil faciebat quod ꝑ iohannẽ fieret. totum enim ãministrabat qꝛ tantũ exteri⁹ lauabat. ⁊ fuit ꝑcipuus ãministrator. Et qꝛ de⁹ ꝑ ipsm institutuit ⁊ ei officiũ ãministrãdi ɔmisit ⁊ nõ alteri. idcirco a iohãne nominatur ⁊ cessauit cessante Johãne. Sed in baptismo xp̃i nullus alter erat plenari⁹ administrator. qꝛ ibi fiebat interior regeneratio. g̃ nõ nominat̃ a petro ⁊ paulo ⁊c̃. sed a xp̃o. Jõ iohãnes dixit Mat. iij. Ego baptiso te ĩ aq̃. Glo. ante corꝑa lauo. q. d. peccata nescim⁹ soluere. Et sic baptismus iohãnis ad figurandũ baptismũ xp̃i ⁊ ad assuescẽdũ ad xp̃i baptismũ fuit institutus. Et forma baptismi iohãnis fuit in nomĩe venturi. ¶ T ¶ Sed d. in qua forma iohãnes ꝑdicauit ⁊ baptisauit xp̃m. Rñdet Nico. dinckelspuel. sup. iiij. di. xiij. ꝙ xp̃us fuit baptisatus a iohanne ꝑfectiori forma q̃ȝ ɔsueuerat habere iohãnes qñ ɔmuniter baptisauit. patet per Aug. et Bedã qui dicũt ibi fuisse trinitatẽ expsse. prẽm in voce. filiũ in carne. spm̃sanctum in specie colũbe. Vnde pt̃ dici ꝙ xp̃s fuit baptisatus in forma quã nũc hꝫ eccl̃ia. si nõ v̾bo tamẽ facto. Idem dicit ꝙ brã virgo ⁊ omnes apl̃i fuerũt baptisati. De apl̃is habetur in cano. de cõsecra. dis. iiij. quando

ab thelimis. et. c. sequenti. et pbat p locum a maiori. qr si xps baptisari voluit videt q nullu voluit ab hac lege exemi. Sed di. an aliquis posset baptisare seipm. Respondetur q no. quia inter baptisante et baptisatum oportet esse distinctoem psonale. ut habetur de baptismo et eius effectu. c. debitu. qr ibi otrahit cognatio spiritualis baptisantz. Nullus aute pt esse pater suspius. sic eniz in corpali generatoe sic et in sacrametali alius est qui generat et ali9 qui generat. C. Sed diceres. erq baptisabant discipuli ante passioem xpi. ut dicit mgr in. iiij. di. iij ad quid valuit illud baptisma. Rndz Alanus. Habebat effectu dimittedi culpa et conferedi gram sed no tolledi pena. qr descedebat ad inferos. sed in passione domini consecutus est baptismus effectu totale auferedi culpa et pena et oferedi gram. Dixi secundo innuit generosum testimoniu eterne divitatis dicens. Et ecce celi apti sunt. Glosa. Tantus fulgor circufulsit xpm in baptismo quasi videret celu empireu aptum. non q fuerat celu divisum: sed qr videbat apertu sicut tpe chorusscatiois videt fieri. Et sm Ber. fulgur iste tadiu durauit qdiu pna vox audita est. et cu ea termiatus est. K. Sed diceres. an ouenies fuit celu apiri eo modo sicut dictu est. Rndet Remigius q sic. Celum eni videbat aptum ad designadum q baptisatis in xpo aperit ianua celestis regni. et sic erat figura. Ex hoc patz fatuitas mulier ploratiu incosolabiliter mortem puerorum vt infantiu. Na gloria qua sibi vellent filijs inuident de quo gaudere deberent. Et apparet q rephensibiles sunt illi parentes quor negligetia negligit baptism9 et q occidunt pueros crudeliores sunt lupis et hostib et leonib q legunt alienos filios nutriuisse. ut patet de Ciro rege psar quez nutriuit lupa ut inuenit quida pastor. Ecce bruta oseruant homies in vita corpali. sed parentes negligunt pueros in vita spirituali et eternali. Et hoc est primu testimoniu veritatis apertio celi. tc. Scdm testimoniuz est apparitio spussancti. de quo subdit. vide runt. s. tam iohes. q illi spm dei descendente. non p gram: qr ab instanti oceptois fuit plenus gra spussancti. sed descedentem scz in signo visibili. vt subdit. sicut colubaz venientē sup se. i. sedente sup xpm Et hoc ē quod dr Joh. i. Manente sup eu. De quo pphetauit Jsa. c. xi. Requiescet sup eu spus dni. Et merito spussanctus apparuit ad significandu q puuli post baptismuz et etiam adulti efficiunt templu dni. iuxta illd. i. ad Chori. iij. Templu dni sanctu est quod estis vos. O q in magna reuerētia tenebat archa testamēti in qua fuit māna. ut d. aplus ad Hebre. ix. qnto magis deberet parentes ad puulos reuerentia habere in quib ē spiritussctus. Jdeo aplus. i. Chor. iij. Qui violauit templu dispdet illu dns. Ecce q fatui sunt qui diu faciut iacere pueros sine baptismate. hospitantes spm malignu. qr dicit in cathecismo. Exi maligne spus. et cu h ponunt puer in piculo. qr posset mori sine sacramento baptismatis sine q puulis no ē salus. A. Sed d. vtru fuerit vera coluba Rndz sctus Thomas pte. iij. q. xxxix. No decebat q filius dei qui est veritas pris aliqua fictoe vteret sicut fantasticu est sed verum corpus suscepit. Sic etia spussanctus q est spus veritatis veram columba formauit in qua apparuit. licet no assumpsit in vnitate psone sic filius huanitatē. Et dictu ē q sedit sup eum. et h triplici de causa. Prima ē ad significandu eu habere spmsanctu plenissime. ideo totu habuit De qua plenitudine scribit Joha. iij. No ad mesura datus est spussanctus. Secudo sedit ad designaduz q otinue et freqnter datur nobis particulariter. et aliqado recedit a nobis. in ipso autē sp mansit et no recessit ab eo. Tercio ad ostendendu q vox pris ipi facta est sup quo requieuit spussanctus et no alteri. De q scribit Lu. iij. Ecce vox de celis et pris celestis dicens. Hic est filius me9 dilectus. s. consubstantialis. qr de mea substatia genit9 no optatus. Et merito dilectus. qr omes cause dilectois fuerunt in eo, pter quas pater diligit filiu. B. Prio pter obedietia Ephe. ij. Factus est obediēs vsq ad mortem. Scdo pter doctrina vel locutonem.

ad Hebre. i. Locutus est nobis in filio suo. Tercio ꝓpter sapientiã. ad Colo. ij. Om̃es thesauri sciẽtie ⁊ sapiẽtie in eo sunt recõditi. Prouer. x. Filius sapiens letificat patrem. Quarto ꝓpter pulcritudinis formã que fuit in xp̃o. Sap. vij. Cãdor est lucis eterne ⁊ speculũ sine macula. i. Petri. ij. In quẽ angeli desiderãt inspicere. Ideo ps. xliiij. Speciosus forma p̄ filijs hoim. In quo mihi bñ complacui. quia nunq̃ ei displicuit. nunq̃ oculos diuinitatis offendit. q2 ipius voluntatem adimpleuit. Johã. viij. Que bñplacita sunt ei facio sp. ꝓpter qd̃ dixit Johã. v. Nõ veni ut faciã voluntatẽ meã sed ei⁹ qui misit me patris. ¶ Sz diceres. cur vox pris sonuit. hic est filius me⁹ dilectus. Respondet ad designandũ ꝙ nos q̃ttuor cõsequimur in baptismo. Primo enĩ discernimur a grege infideliũ in caractere ⁊ nomine Caracter enĩ est indelibilis. q2 a deo in baptismo imprimit̃ anĩe in signũ ꝙ sumus de familia eius. Et etiã discernimur nomine. Isa. lxv. Seruos suos vocat alio noĩe. s. ut denominant̃ xp̃iani a xp̃o. Tercio nobilitamur in adoptõem filioꝝ. Joh. i. Dedit eis potestatẽ filios dei fieri qui nõ ex voluptate carnis nec ex voluptate viri: sed ex deo nati sunt. O magna nobilitas. i. Johã. iij. Uidete qualẽ charitatẽ nobis dedit vt filij dei nominemur ⁊ simus. Uñ Berñ. Participes nomĩs sumus et hereditatis. xp̃ian⁹ sũ frater xp̃i sum. Si sum quod dico: heres sũ dei. coheres autẽ xp̃i. Tercio diligimur affectõe. ut in collatõe donorũ. pater enĩ tribuit nobis potentiã: ne p̱ violentiã opprimamur. filius sapientiã ne p̱ fraudulentiaz seducamur. spũssanctus bonitatem ne per maliuolentiã deprauemur. i. ad Chori. x. Fidelis aũt deus q̃ nõ patitur vos tẽptari vltra id quod potestis. sed facit cum temptatione ꝓuentum ⁊c. quia a stat nobis. Rom. viij. Si deus pro nobis quis contra nos. Quarto ĩ baptismo efficimur placiti ⁊ accepti deo ĩ decore ꝟtutũ. ps. xliiij. Cõcupiscit eex decorẽ tuũ. ut implet̃ illd̃ Sap. iiij. Placita erat enĩ aĩa illi⁹.

¶ De sanctis Fabiano ⁊ Sebastiano.

¶ Sermo ¶ XLIIII.

Tanquã aurum in fornace ꝓbauit illos. ⁊ inuenit eos dignos se. Sap. iij.

¶ In summa ꝟboꝝ duo innuunt̃. Primo sctõrum martiriũ a dño ꝓbatio. ibi. tanq̃ auꝝ. Scdo ipoꝝ iusta inuẽtio. ibi. ⁊ inuenit eos dignos se. De primo dicit. tanq̃ auꝝ ĩ fornace. ¶ Ubi sciendũ. fornax est q̃druplex in qua hoies ꝓbantur aut ꝓbari possunt. s. fornax miserie. culpe gehẽne et glie. ¶ D ¶ Prima fornax est miserie. p̱ miseriã ĩpsenti intelligo qualscũq̃ tribulatiões siue ab intra siue ab extra. innatas. illatas. p̱missas In hãc fornacẽ ꝓijciunt̃ iusti. s. p̱ paciam. De quo Ecci. xxvij. Uasa figuli ꝓbat fornax. et hoies iustos tẽptatio tribulatõnis. Et hoc q̃si necessario habet fieri electis in h̄ seculo. sic legit̃ Thobie. xij. de thobia angelo dicẽte. q2 acceptus eras deo necesse fuit vt temptatio ꝓbaret te. sicut sancta Judith alloquebat̃ sacerdotes spũ sancto docta. Judith. viij. dicẽs. Corda ꝓpli ad eloquiũ erigite ut memores sint q2 tẽptati sunt patres nr̃i. ut ꝓbaceñt in tribulatõibꝫ varijs. ⁊ sb̄dit. Om̃es q̃ placuerũt deo p̱ multas transierũt tribulatões. Illi aũt q̃ temptatões nõ susceperũt cũ timore dei. ⁊ impatientiã suã ⁊ improperiũ murmuratõis sue ꝯtra dominũ ꝓtulerũt exterminati sunt. ¶ Scda fornax est culpe. in hac fornace aliqui ardẽt igne ꝯcupiscẽtie. aliqui ardore auaricie. aliq̃ sup̱bie. ꝯtumacie ⁊ vane glie. In hac fornace p̱ijt genus humanũ q̃si in toto tp̱e diluuij. Geñ. vij. ⁊ sodomite Geñ. xix. Itez pharao cũ exercitu suo. Exo. xiiij. ¶ Tercia fornax est gehẽne. de qua Mathei. xiij. Qui faciũt iniquitatẽ mittent̃ in caminuz ignis. ibi erit fletus ⁊ stridor dentiũ. ps. xx Pones eos ut clibanũ ignis. Ibi ardebũt hij qui in vicijs arserũt ⁊ sine pñia decesserunt. De quo Deutero. xxxij. Ignis accẽsus est in furore meo ⁊ ardebit vsq̃ ad ĩferni nouissima. h̄ est ineternũ. Isa. vl. Ignis eoꝝ nõ extinguet̃. Ibi reprobi ꝓbati sunt: ⁊ ꝓbantur ⁊ ꝓbabunt̃ vsq̃ in sempiternũ.

Quarta fornax est glie. De q̄ Isa. xxxi. Cui⁹ ignis in syon ⁊ camin⁹ in ihrl̄m. De quo Gal. iiij. Illa q̄ sursum est ihrl̄m ē mater nr̄a. Fornax illa figurata est Dan. iij. p fornacē. in qua positi fuerunt tres pueri. q̄ fuit accēsa nimis. ⁊ ambulabant in ea Sidrach: misach ⁊ abdenago in medio flāme bn̄dicentes deū ⁊ laudātes. n̄ nocuit eis flāma sed potius refrigerabat eos. Sic bene fornax siue caminus dicit̄ in ihrl̄m. cuius ignis charitas ē. Existētes in ea nō aliō faciūt q̄ȝ ut deū incessanter laudāt. In hanc fornacē veniūt q̄ hic in fornace tribulatōis prius pbati sunt. ita q̄ in eis implet̄ illō ps̄lr̄. Qm̄ pbasti nos deus. igne nos examinasti sic̄ examinat̄ argentū. Et iterū ps. eodē Trāsiuimus p ignē ⁊ aquā ⁊ eduxisti nos in refrigeriū. Sic sctā Sara dixit Thob. iij. Hoc autē p certo h̄ꝫ oīs qui colit te. q2 vita ei⁹ si in pbatōe fuerit coronabit̄. Sic sancti martires pbati sunt: ut dicit thema. Tanq̄ȝ aurū pbauit illos. dicit p̄cipue tā q̄ȝ aurū. ¶ E. Ubi sciendū sancti martires hic auro cōparantur. ⁊ h̄ pꝑter quattuor. Primo. q2 in igne aurū pbat̄. ⁊ sic peccator ī martirio. Thob. iij. In tp̄e tribulationis peccata dimittis. Un̄ sic̄ baptism⁹ fluminis oīa crimina hoīs lauit. sic baptismus sanguinis. de ɔse. di. iiij. baptismi. Baptismū dico vicē supplere passionū. Idcirco dicit Leo papa. et habet̄ in cano. xxiij. q. viij. Omni timore ⁊ terrore postposito si q̄s p veritate fidei morit̄ celeste r̄gnū ɔsequit̄. Hoc ipm̄ de fortibꝫ tribulatōibꝫ patiēter tolerātis ītelligere possum⁹. Un̄ ⁊ btūs Job eiusdem. xxiij. c. dic̄. Probauit me q̄si aurū qō p ignē trāsit. Exustiōe em̄ tribulatōis ⁊ suberabunt̄ vicia ⁊ augent̄ merita iustis. sꝫ nō ɔsument̄. q2 in igne tribulatōis rubiginē. i. peccata dimittūt. Scd̄o aurū est ductile. q2 sub malleo dilatat̄. Sic grā dei p paciā crevit in martiribꝫ. figurat̄ Exo. i. Quāto magis opprimebat eos pharao tāto pl⁹ multiplicabāt̄ et crescebāt. Et sic sctī martires in gratia. qua pꝑter dicit apl̄s. ij. Chor. xij. Libenter gl̄iabor in infirmitatibꝫ meis ut inhabitet in me virt⁹ xp̄i. pꝑter qō placeo mihi in infirmitatibꝫ meis ⁊ ɔtumelijs in necessitatibꝫ ⁊ p̄secutōibꝫ in angustijs p xp̄o. ps. iiij. In tribulatōe dilatasti mihi. Nota faber est xp̄us. mallei p̄secutores. incus corpus martirꝫ. aurū aīa eorꝫ. Sic igit̄ econtrario qui in tribulatōe patientiā nō habꝫ. nec in grā dilatat̄ aurū n̄ est. Sicut fistula eris que vacua est ⁊ pcussa sonat. sic vacuū a grā se ostendit q̄ in p̄secutōibꝫ impatiēs est. Grego. Nemo inuen⁹ reāgs regnū dei accipit. Tercio martires sancti auro cōparant̄. quia ipm̄ habet colorē magis decorꝫ inter cetera metalla. Et sic inter ceteros sctōs martires habent signū magis decorꝫ martirij. scꝫ aureolā. Unde canit de ipīs ecclesia Hā rubro fluido sanguine lauereis ditant̄ bene fulgidis. sic d̄r de eis illud Apoca. vij. Hij sunt qui venerūt ex magna tribulatōe ⁊ lauerūt stolas suas et dealbauerūt eas in sanguine agni. Et sic in ipīs magis resplendebit sol iusticie. ita vt verificat̄ in eis illud. i. Macha. vi. Refulsit sol in clipeos aureos ⁊ resplēdebant mōtes ab eis sicut lāpades ignis. q2 q̄ se magis ɔformes fecerūt xp̄o per mortꝫ imitatōem. magis etiā similes erūt ei in gl̄ia. Quarto aurū inter omnia metalla est p̄ciosissimū. et sic martires inter ceteros sanctos maioris charitatis se ostendūt cum p fide xp̄i etiam se morti exposuerūt. sic̄ dicit sctūs Tho. Non est maius signū charitatis pfecte q̄ȝ mori p xp̄i noīe. Et sic dicit idem doctor in. ij. ij. q. xxiiij. Ad pfectum martiriū requirit̄ q̄ aliquis subeat mortem p xp̄i noīe. Nec pꝑrie d̄r martir q̄ p sola tolerantia carceris vel alia tribulatōne patit̄ forte nisi mors ex hijs sequeret̄. Et subdit ibidem. ar. v. Martires dicunt̄ testes. quia corpalibus suis passiōibꝫ vsq3 ad mortem testimoniū phibent v̄itati. nō cuicūq3 sꝫ veritati fidei. Et sic cuiuslibet martirij causa ē fidei v̄itas. Ideo oīm virtutuꝫ opa s̄m q̄ referunt̄ in deum sunt quedā pꝑtestatōes fidei. p quā innotescit q̄ de⁹ huiꝫ opa a nobis requirit. et nos p eis remunerat. ⁊ s̄m h̄ pñt esse martirij causa. Unde martiriū iohānis baptiste in eccl̄ia celebrat̄ q̄ nō p fidei ɔfessiōe sed repꝑhēsiōe adulterij mortē

sustinuit. Et sic nõ solũ martir dr qui patit̃ p fidei ɔfessiõe q̃ fit p vba. sed etiã q pati tur p quocũq ope bono faciẽdo vel peccato euitãdo ppter xp̃m. qr hoc totũ ptinz ad fidei ptestatõem. Nõ ergo ẽ aĩa aur nisi p charitatẽ. Et hanc sancti martires. s. Fabianus ⁊ Sebastianus ⁊ Uincentius habuerũt ⁊ in ea vsq ad finẽ fortiter pseuerauerunt. Ideo merito de eis dicit̃. Tanq̃ aur in fornace pbauit illos dñs. ⁊ inuenit eos dignos se. sm qd in primo ɔcludit̃.

De sancta Agnete.

Sermo XLV.

Qui matrimonio iungit vginẽ suã bñ facit q nõ iũgit meli⁹ facit. i. Chor. vij. In summa vboꝝ duo innuunt̃. Primo aplus statũ mrimonialẽ ɔmẽdat. ibi. q matrimonio. Scdo statũ vginalẽ mrimonio pfert. ibi. q nõ iũgit meli⁹ facit. De primo dicit. Qui matrimonio vginẽ suã iungit bene facit. F. Pro q sciendũ. duplex est mrimoniũ. s. spũale ⁊ corpale. De corpali matrimonio hic loquit̃ apls qd celebrat̃ inter vxorẽ ⁊ virũ. ⁊ illud est bonũ si rite fiat̃. vñ. i. Chor. vij. Si nupserit vgo non peccauit. ⁊ iteꝝ. Melius est nubere q̃ vri. id ẽ praua ɔcupiscẽtia vinci. Et digtas huius matrimonij in multis ostdit̃. ut pz sup de mrimonio in smõe de tpe q incipit Nuptie facte sunt ⁊c̃. Huic statui inest saluatõ ut patet p aplm. i. ad Thimo. ij. Saluabitur mlier p generatõem filioꝝ. Dixi secũdo pfert statũ vginalẽ dicẽs. q nõ iũgit meli⁹ facit. qr stat⁹ dignior est q ad castitatẽ. De q Beð. Bona ẽ castitas mrimonialis. melior vidualis. sz optima vginal. Nec solũ in castitate sz in plibꝰ alijs stat⁹ vginal mrimonialẽ pcellit. G. Prio pcellit eũ in dignitate. De q Damas. li. iij. Quanto angelus hoĩe est supior tãto virgitas nuptijs honorabilior. Et d. ibidẽ. c. xviij. Quis celos clausit. quis mortuos suscitauit. quis iordanẽ intercidit. nõne virgo helyas. nõne tres pueri virgĩtate potiores igne effecti sunt. Nõne danielis corpi vgitatẽ diligentis feraꝝ feroces dentes nequiuerũt infigi. hec ille. Ideo in collatõnibꝰ patrũ dicitur. Maior est virtus virginitatẽ tenere q̃ demones expellere. Eccli. xxvi. Nõ ẽ dig pondeꝛatio ɔtinentis aie. Sicut ergo aqla inter volucres. lucifer inter stellas. gẽma int̃ lapides. sic pcellit matrimoniũ virginitas. De quo Aug. O fulgida virgĩtas. gẽma vtutum. germana angeloꝝ. lampas ecclesiarũ lux aiarũ. Albertus sup. iiij. sniaꝝ Nihil dignius poterit castitati virginali ɔpari. ppt qd dicit Amb. et habet̃. xxxij. q. i. integritas. vbi dicit̃. Uirginitas suaderi pt. imperari nõ pt. i. ad Chor. vij. De virginibus pceptum dñi non habeo. ɔsiliũ aũt do. Ob hoc dicit Hiero. ⁊ h̃r i ca. xxxij. q. v. Tũc saluabit̃ mulier si illos genuerit filios q virgines pmansuri sunt. qd ipa pdidit acquirit in liberis. Scdo status virginalis pcellit matrimoniũ in puritate. De qua miratur salomõ Sap. iiij. O q̃ pulcra est casta generatio cũ charitate. Ambro. in li. de virgitate. Pulcritudinẽ qs pt existimare maiorẽ decore vginitatis q amat̃ a rege. pbatur a iudice. dedicat̃ a dño. Nam est q̃i status angelic⁹. De q Chris. sup Mat. Licz oẽs virtutes sint res angelice. spẽaliter tñ castitas angelica virt⁹ est. p hanc eñ singulariter hoĩes angelis similant̃. De q Hiero. Uiuere in carne pter carnẽ pl⁹ est vita angelica q̃ hũana. angeli sine carne viuũt virgĩes in carne triũphant. Jõ Apoc. xiiij Uirgĩes sunt ⁊ sequunt̃ agnũ q̃cunq ierit. Sup quo dicit Aug. Dñm seq est integritatẽ mentis ⁊ corpis suate. Et hmõi puritas nõ est in matrimonio. Nunc ergo i hac vita hoc habent virgines quod ɔiugati habebunt in futura. Mat. xxij. Non nubẽt neq nubent̃. sed erũt sicut angeli dei. Et licet ɔiugati nõ mortaliter peccent. tñ difficiter carẽt veniali ppter ardorẽ cõcupiscẽtie. Et licet ɔiugati deo possunt suire mũdo corde. tñ nõ mũdo corpe. Et sic dr Apoc. iij. Qui nõ coinqnauerũt vestimẽta sua ambulabũt mecũ in albis. Sic pcedũt virgines sctõs martires. intellige q virginitatez nõ habuerunt: vel in virginitate non decesserunt.

Et pcedent oēs alios corruptos .q2 status
coꝝ est dignior. ꝑpter hoc etiā nudo capite
incedūt. q2 nihil secundū fecerūt. Jō ꝯpe
tit ipis illud .i. Thes. v. De⁹ pac sanctifi/
cet vos ꝑ oia. vt integer spūs vr̄ ⁊ aia ⁊ cor
pus sine q̄rela in aduētu dn̄i dei ſuet. Naz
integritas spūs ad rōem ꝑtinet .cū rō sub/
ditur soli deo ⁊ nullo errore corrūpit᷑. Inte
gritas aūt aie ꝑtinet ad salutē q̄n rōi subdit᷑
⁊ nulla delectatōe illicita corrūpit᷑. Integri
tas ꝟo corpis ad gl'iam cū oia membra cor
poris imaculata ꝯſuant᷑. De q̄ Hieco. Ad
verā castitatē virginalē req̄rit᷑ castitas mē
tis et corpis. ut hō sit castus. tactu visu ⁊ af
fectu. Gre. Intueri nō licet qd nō licet con
cupisci. Et si nō intueri. multo mag nō tā/
gere. ¶ Tercio status virginalis ꝑfert᷑ mr̄i
moniali in libertate. q2 ille status est ad def
uiendū deo liberior. De quo .i. Chori. vij.
Virgo cogitet q̄ dn̄i sunt vt sit sancta cor/
pe et spū. nupta ꝟo quō placeat viro suo.
Virgo pt̄ orare. ieiunare. elemosinā dare si
ne omi impedimēto. sed mlier in mr̄imonio
nō sine licētia viri. nisi haberz parafernalia
vel esset lucrosa. ut dicit sctūs Tho. ij. q. d
elemosina. Sic enī dr̄. i. Chori. vij. Muli
er sui corpis ptātem nō habet: sed vir. Et
sic ꝯiugata turbat᷑ corpe ⁊ spū. spiritu in ti/
more mariti. Eph. v. Mulier timeat virū
Corpe turbatur parturiēdo fructus ⁊ nutri
endo ⁊ multa incōmoda a viro audiendo.
virgo ꝟo nihil hmōi tribulatōis habet. nec
timet ꝟberari. nec dure alloqui. ⁊ sic de ali
is. Ex hoc iteruz ꝑcellit virginalis castitas
matrimoniū. ¶ Quarto ꝑcellit status ꝟgi
nalis matrimoniū in spōsi venerabilitate.
quia sponsus eorū venerabilior est. q2 xp̄us
dn̄s. De quo aplus. ij. ad Chori. xi. Despō
di vos vni viro ꝟginē castā exhibere xp̄o.
Ille est primo speciosissim⁹. ps. xliij. Spe
ciosus forma p̄ filijs hominū. Nimiruz. q2
dr̄ Sap. vij. Splendor est lucis eterne: et
speculū sine macula. ad Heb. i. Splendor
glorie est ⁊ figura substātie patris. i. Pe. ij
In quem desiderāt angeli ꝓspicere. In ei⁹
aspectu stat vita eterna. Johan. xvij. Hec
est vita eterna ut cognoscāt te solū verū deū

et quem misisti ihm̄ xp̄m. Secūdo est elo
quentissimus. quia aduocatus noster. i. Jo
han. ij. Aduocatū habemus apud deū p̄rez
qui est ꝓpiciatio ꝑ peccatis nostris. Tercio
scientissimus ⁊ sapientissim⁹. q2 ad Col. ij.
dicit᷑. Omnes thesauri sapie ⁊ sciētie dei i
eo sunt recōditi. Quarto est ditissimus. q2
ipi⁹ sūt celi et terra. ps. xxiij. Dn̄i ē terra ⁊c̄
Et diuitie ipius non decrescūt. Quinto est
fortissimus. ad Hebre. i. Portās oia ꝟbo
virtutis sue. Et Job. ix. Si fortitudo q̄rit᷑
robustissimus est. De seipo dic̄ Mat. vl.
Data est mihi omnis potestas in celo ⁊ in
terra. Sexto est immortalis ⁊ eternus. ps
ci. Tu autē in eternū ꝑmanes ⁊ memoriale
tuū a generatōe in generatōez. Septio ipe
est humilis. non spernit aliquē vel aliquam
qui ipm̄ in sponsum eligit. et se ipi ꝑ fidez ⁊
charitatē desponsat. ¶ Quito ꝑcellit stat⁹
virginalis matrimoniū in p̄mij quantitate
q2 singulariter coronabūt᷑. Sap. iiij. O q̄
pulcra est casta generatio cū charitate imp/
petuū coronata triūphat. ⁊ Sap. iij. Que
nescivit thorū in delicto habebit fructuz in
respectōe animaꝝ sanctaꝝ. deus omnes re
spicit in remunerādo. tamē virginibꝫ cente
simū fructū assignauit. Insuꝑ addit᷑ eis co
rona ꝑfecte decoris. s. aureola. ⁊ est p̄miuz
accidentale. Dicit sctūs Thomas suꝑ. iiij
sentētiaꝝ. Aureola dat᷑ ratōe pugne. modo
virginū pugna est magna. sicut dicit Aug.
Inter omnia xp̄ianoꝝ certamina duriora
sunt castitatis ꝑlia. vbi quotidiana pugna:
et rara victoria. ¶ H ¶ Ubi clari⁹ sciēdū
duplex est p̄miū btōꝝ. s. essentiale ⁊ accidē
tale. Essentiale est sine quo hō nō est beat⁹.
vt clara visio essentie diuine. Sed acciden
tale p̄miū est quoddā accidētale supadditū
sine q̄ essentialiter q̄s beat⁹ esse pt̄. sicut de/
cor virginitatis quē multi sancti nō habue/
rūt ¶ J ¶ Et nota. tres sunt pugne. scz ꝯ
mundū: carnē ⁊ dyabolū. que cuilibz ꝯueni
unt. in quibꝫ tres aureole sumunt᷑. ⁊ debent᷑
his q̄ obtinēt ꝑfectā victoriā. Unde in pu
gna ꝯtra mūdū illa est victoria p̄cipua qua
resistit᷑ in ꝑsecutiōibꝫ vsq ad mortē ꝑ xp̄o.
Sic merent᷑ aureolam martires. qui mūdū

p̄fecte vicerūt. In pugna ɔtra carnē: victo
riam illi obtinēt potissimā. q̄ delectatōibꝫ ve
neris que sunt p̄cipue in h̄ genere ostinuo ꝓ
pter xp̄m resistūt. ⁊ sic virginitati debet̄ au
reola. In pugna ꝯo ɔtra diabolū illa est p̄
cipua et priuilegiata victoria. cū aliq̄s hostē
nō solū a se sed etiā ab alijs remouet. q̊d fit
ꝑ doctrinā ⁊ p̄dicatōem. Et iō doctoribꝫ et
p̄dicatoribꝫ debet̄ aureola. Et sic habemus
tres victorias priuilegiatas quibꝫ corresp̄ō
dent tres aureole. i. tria accidētalia premia
priuilegiata. ¶ K. Tercio notandū q̄ ꝑ
aureolā intelligit̄ p̄miū accidētale ⁊ gaudi/
um eiusdem. sicut ex gaudio essentialis pre
mij redūdat in corpus quidā decor ⁊ gloria
corporis. ita ex gaudio aureole resultat aliq̄s
decor in aīa. Et ut sic aureola est principali
ter gaudiū sp̄ūale in mente ꝓueniēs ex oꝑe
p̄cellēti ⁊ priuilegiato. et ꝑ quandā redūdā
tiam etiā refulget in carne. Et sic patz quō
aureola est p̄miū aīe supadditū. ¶ Quar
to nota s̄m q̄ d̄r in descriptōibꝫ aureole q̄
debet̄ oꝑibꝫ ꝑfectiōis q̄ illa sunt q̄ nos ma
xime ɔformant xp̄o. Xp̄us enim fuit martir
s̄m q̄ passionē suaz in mūdo sustinuit. Ip̄e
fuit virgo inq̄ntum virginitatē in corꝑe s̄/
uauit ꝑpetue. Et fuit doctor s̄m q̄ ꝟitatem
quā a p̄re accepit ī mūdo manifestauit. Qui
ḡ ꝑsecutōem patit̄ vsq̄ ad mortē aut virgi
nitatē ꝓpter deū retinet. aut ꝑ doctrine ꝟi/
tatem nō solū a se sed etiā ab alijs hostē ex/
pugnat ille maxime xp̄o ɔformat̄ s̄m victo
riam ꝑfectam ¶ L. Quinto nota. differē
tia est inter auream. palmā. aureolā et fru/
ctum. Aurea est premiū essentiale. q̊d corrn̄
det radici charitatis. Et per hoc homo effi/
citur particeps diuitatis. et ꝑ ɔsequēs re
gie potestatis. cui ꝓpter dignitatem regiaz
debetur corona aurea. Aureola est diminu/
tiuum ab aurea. ⁊ idē est quod parua coro/
na posita super aureā. i. p̄miū accidentale es
sentiali supadditū. Et correspondet oꝑi ex
cellenti ⁊ priuilegiato. scʒ victorie martirū.
virginū et p̄dicatorū. Palma est p̄miū ac/
cidētale quod nec radici charitatis. nec oꝑi
aut victorie debetur sed volūtati. Tale pre/
mium habuit btūs martinus eo q̄ martiri
um desiderauit licꝫ nō sustinuit. De quo ca
nit ecclesia. O beatissima anīa quā ⁊ si gla/
dius ꝑsecutoris nō abstulit. tamē palmam
martirij nō amisit. Fructus ꝟo est quoddā
p̄mium quod debet̄ hominibꝫ ex eo q̄ a carna
li vita in sp̄ūalē trāseunt ex semīe verbi dei
Et illi vite sp̄ūali fructus correspōdet q̄ ho
minem p̄cipue a carnis subiectōe liberat.
¶ M. Hoc fac̄ ɔtinētia q̄ hō ɔtinꝫ se ab acti
bus luxurie seu incōtinētie. q2 ꝑ retractōes
⁊ restrictōes venereoꝝ caro aīe subdit̄ ⁊ ī vi
ta sp̄ūali ɔstituit̄. Sed ꝑ delectatōnes vene
reas aīa p̄cipue carni subdit̄. ita vt in actu
carnali s̄m Hiero. nec sp̄ūs ꝓphetie corꝑa
tangat ꝓphetarū. nec in illa delectatōne est
possibile aliquid intelligere. ut dic̄ Aristo.
.i. ethicoꝝ. Et ideo ɔtinentie magis corre/
spondet p̄miū illud quod est fructus q̄ꝫ alte
ri virtuti. Et sic diuersis meritis diuersa
correspondent p̄mia. Sic ꝟginitati corre/
spondet aurea s̄m q̄ ꝓpter deū seruat̄ impe
rio charitatis. Aureola s̄m q̄ est opꝰ perfe/
ctōnis habens rōem victorie excellētꝫ. fru/
ctus ꝟo ꝑ ɔtinentiam. Sic finaliter virgi
nitas matrimoniū p̄cellit in p̄mij quātitate
Et hoc premiū adepta est beata Agnes. vt
patet in eius legenda.

¶ Sermo ¶ XLVI. Ad idem.

Habentes donati
ones s̄m gratiā que data est nobis
differētes. ad Ro. xij. ⁊ lectū est ī
dominica in epistolari officio. ⁊ applicat̄ ad
honorē sancte agnetis in s̄mone hodierno
¶ In summa epistole duo innuunt̄. Pri
mo ꝓponit gratiarū diuersitatem. ibi. habē
tes donatōnes. Secūdo subiungit carū cō
municabilitatē. ibi. qui tribuit in simplici/
tate. ¶ De primo dicit. Fratres habentes
donatōnes s̄m gratiam. Dicit s̄m gratiaz.
quia nihil habemus boni a nobis. ij. Chor.
iij. Nō sumꝰ sufficiētes cogitare aliq̄d a no
bis tanq̄ꝫ ex nobis sed sufficiētia nr̄a ex deo
est. Jaco. i. Omne datū optimū ⁊ omē do
num ꝑfectum desursum est descēdens a pa/
tre luminū. Dyonisiꝰ. Nihil bonum est ni
si a deo qui essentialiter bonus est. Et dicit

differētes. quia omnes fideles sunt vnum corpus misticū quod est ecclesia .que est cōgregatio fideliū. sicut deducit Ciprian⁹ papa. et ponit. xxiiij. q. i. c. loquitur. Multi sūt radij sed vnū lumen. et rami arboris multi sunt et robur vnū tenaci radice fundatum. Et quomodo de fonte vno riuuli plimi defluunt. Et numerositas licet diffusa videatur exundantis copie largitate. vnitas tamen seruatur in origine puritatis ⁊ vnitatis. Sicut vnū caput est quod est xp̄us qui est caput ecclesie: ⁊ vna origo ⁊ vna mater fecūditate copiosa: adulterari nō pt xp̄i spōsa vnū dnm̄ nouit vnius cubiculi sanctitatem in casto pudore custodit. hec ille. Oēs filij illius matris. i. membra ecclesie diuersitate gratiarū sunt capescēdi. de quo thema Habentes donatiōes sm̄ gratiā que data ē nobis differētes. Singuli sumus membra differentibꝫ tamē donis. ¶ N ~ Nota deus dat suis sex magna dona ex sua grā. scz duo ⁊ duo ⁊ duo. Prima duo dona dat ut seruari possunt. si nō seruantur nunq̄ rehabentur. Secunda duo dat vt nunq̄ perdi possunt in quocūq̄ statu. Tercia duo dat vt possent pdi et seruari ⁊ multotiens rehaberi. Prima duo dat ut seruari possunt ⁊ pdita nunq̄ rehaberi. scz virginitas et tēporis nobilitas. ¶ Primū est virginitas. et est pulcerrimū donū. Ber. Quid virginitate decorius. q̄si di. nihil. Ambro. Pulcritudinē maiorem nemo pt existimare virginitatis decore. Et est duplex virginitas: vt dicit sctūs Tho. ij. ij. q. clij. ac. iij. scz nature et gratie. De secūda hic loquitur que est ppositū seruandi virginitatem. De qua et Aug⁹. Virginitas est in corpe corruptibili pptue incorruptōnis meditatio. Et illa a deo datur. Sapiētie. viij. Nō possum esse continens nisi deus det. Lucide ostenditur in hoc q hoc donum a deo specialiter descēdit. Ideo aplus. i. ad Chori. vij. De virginibus pceptū dni nō habeo. consiliū aūt do tanq̄ misericordiā consecutus a dno. Et cui datur hoc donū sollicite debet seruare ⁊ diligenter custodire. quia habet se sicut speculum quod faciliter frangit ⁊ nunq̄ reintegratur. Amos. v. Cecidit et nō adijciet vt resurgat. Virgo israel piecta est in terrā suam. nō est qui suscitet eam. Habet etiā se h̄ donum sicut sericū. quod cum in lutū semel cadit pfecte nunq̄ abluitur quin semp macula appareat. Ideo dicit Aug. in li. de vita xp̄iana. Quāto sublimior est glia eo maior debet esse cura. sed gloria virginitatis ē magna. Mitatur enim Aug. dicens. O q̄ fructus dulces sunt castitatis ut in eis singulariter reficit dn̄s maiestatis. Canti. vi. Dilectus me⁹ pascit inter lilia. i. pura corda. liliū vbi tangit nudis manibꝫ polluit ⁊ putrescit. sic virginitas. De q̄ Aug. de fide xp̄iana. ⁊ hē. xxxij. q. v. nec solo. vbi dicit. Nec solo affectu. i. desiderio ⁊ tactu. sed aspectu quoq̄ appetitur ⁊ appetit pcupiscentia feminarum. et infra ibidem. Et ab intactꝫ ab immūda violatōe corpibus fugit ipa castitas. ¶ D ¶ Dicūt eīn naturales q corp⁹ natū ē obedire imaginatōi in suis delectationibꝫ applaudenti. idō incestus mētis q̄nq̄ redūdat in pollutōem corpis. sic in tēptatione cū deliberatōe ⁊ pposito delectādi turpiter. tūc delectatio nō est in corpe nisi cū mentis pcuratōne. Ad cuius imperiū motiet pcupiscētia ⁊ fantasia ⁊ incipit hō pollui a delectatōe ⁊ imaginatōe. ⁊ sic corrūpitur virginitas. nō solū mētis sed ⁊ corpori que nūq̄ recupari pt. De quo sctūs Tho. ij. ij. q. clij. ac. iij. Per penitētiā pt acq̄ri formale ṽginitatis. nō aūt materiale. Cui cōsonat Hiero. in epla ad Eustachiū dicens Cū oia deus possit. non pt virginē suscitare post ruinā. intellige quo ad materiale. potest eā quidē liberare de pena. s. p penitētiā. sed nō vult coronare corruptā. Et idō dicit ibidē Hiero. ⁊ habet. xxxij. q. v. Si Paulus aplus vas electōis et ppatus in euāgelio xp̄i ob carnis aculeos ⁊ incentiua viciorum reprimit corpus suum: ⁊ seruituti subijcit. ne alijs pdicans ipe reprobus inuenitur. Et tamē vidit aliā legē in suis mēbris repugnantē legi dei. id ē psideraunt fomitē peccati. Si post nuditatē: ieiunia famē et carceres: flagella ⁊ supplicia in semetipo reuersus clamauit. Infelix ego homo qs me

liberabit de corpe mortis huius. Et subdit.
Tu te putas secuꝝ esse debere: queso caue
q̄n de te dicat deus. virgo israel cecidit ⁊ nō
est qui suscitet eam. Et sic in maximo peri-
culo sunt femine deliciose iuuenibꝰ familia-
res. ⁊ econuerso. ¶ P. Secundō est tē-
poris nobilitas De quo Bern̄. Nil nobili
us tpe. Reuera nobile. primo qꝛ parū dat̄
qꝛ dicit Philosophus. iiij. phisicoꝝ. Nihil
habemus de tpe nisi nunc. Idcirco Eccli.
iiij. dicit̄. Fili obserua tēpus. Secūdo est
nobile qꝛ nō gratis dat̄. sed homini dat̄ ad
merendū. Et hoc est qd̄ dicit Hiero. ⁊ ha
bet̄. xiij. q. ij. c. in p̄senti. vbi dicit̄. In p̄sen-
ti solū est tēpus merēdi. sed post hoc imple
bit̄ illud ps̄. Non dabit deo placatōem suā
nec p̄ciū redemptōis aie sue. Ideo apl̄s ad
Gal̄. vi. Dum tēpus habemus operemur bo
num. quia dicit Bern̄. Omne tēpus impē
sum queret̄ quō est expensum. Et ideo dic̄
Hiero. Sicut non perijt capillus de capite
sic nec momentū de tēpore. ¶ Tercio nobile
quia nō reuertit̄ nec recuperat̄. Unde sicut
virginitas amissa nō recuperat̄. sic qui vnū
diem inutiliter expendunt nūq̄ȝ recupera-
būt: siue vadant ad celum siue ad infernū.
Si damnātur semꝑ plus ardebunt. simili-
ter si saluabunt̄ nunq̄ȝ recuperabūt semꝑ ꝑ
ꝑditū e vni° diei minus habebunt gaudiū.
licet peccatū penitebunt et delebunt ꝑ peni
tēciam. Ideo Chrisost. dicit. Nulli rei ma
gis debes parcere q̄ȝ tēpori. Aurum si ꝑdi-
deris recuꝑare poteris: temp° vero p̄teritū
nunq̄ȝ. Unde tēpus sancti patres valde cu
stodierunt. Et ideo scriptura singulariť cō
mendat eos de obseruātia tēporis. Sic scri
bitur de Abraaio. Genes. xxv. Mortuus
autē est abraam in senectute bona. Sic de
ysaac Genes. xxxv. Mortuus est ysaac se
nex et plenus dierū. Sic de Jacob eiusdē
ca. vltio. Sic de Dauid. i. Paralipo. xxix
Mortuus est dauid in senectute bona ple-
nus dieꝝ. De quo ps̄. lxxij. Conuertentur
⁊ pleni dies inuenient̄ in eis. ¶ Alia duo do
na dedit deus que possunt reseruari et perdi-
ta recuperari. Primū est gr̄a quā reseruā-
uit sctūs Johānes baptista. De quo canit
ecclesia. Antra deserti teneris sub annis ci-
uiū turmas fugiēs petisti. ne leui saltē ma-
culare posses famine vitā. Luce. i. Reple-
bit̄ spūsancto adhuc ex vtero matr̄ sue. Ec
gr̄a habita potest amitti ⁊ amissa recuꝑari.
vt patet de sancto petro q̄ negando gr̄am a-
misit. penitēdo recuꝑauit. imo maiorem. vt
habet̄ in cano. l. dist. fidelior. vbi dicit̄. Fi-
delior factus est petrus postq̄ȝ fidem se ꝑdi
disse defleuit. atq̄ȝ ideo maiorē gr̄am acce-
pit q̄ȝ amisit. ¶ Q. Io notandū. gr̄a du
pliciter ꝑdit̄. Prīo ad damnatōem. secun-
do ad ꝓmotōem. Primo ad damnatōeȝ ꝑ
dit̄ per peccatū mortale. Eccl̄s. ix. Qui in
vno offendit multa bona ꝑdit. Reuera. qꝛ
principaliter deum perdit. De quo Aug°.
Deus est vita aie. intrāte morte ꝑ peccatū
recedit. Et q̄ deū nō habet f̄m cunctē nihil
habet. ps̄. lxxij. Qui elōgant se a te ꝑibūt.
Ideo Hiere. ij. dz. Scito ⁊ vide qꝛ maluȝ
⁊ amarū est reliquisse te dn̄m deū tuū. Re-
uera oīs dulcedo amara est deo nō habito
ad cuius amissiōem semꝑ amata est ꝯscien-
tia. Aug. Omnis inordinatus anim° sibi-
ipi est pena. Hec pena hic incipit ⁊ in eter-
nū ibi durabit. Isa. vlti. Uermis eoꝝ n̄ mo
riet̄ ⁊ ignis eoꝝ nō extinguet̄. Sic Isa. xl
viij. Non est pax impijs dic̄ domin°. nec
hic nec in eternū pacem habebunt. Secū
do perdit̄ gratia ad ꝓmotōnem. Uñ Aug°
de ciuitate dei. Audeo dicere sup̄bis vtile
esse cadere in aliquod peccatū apertū ⁊ ma
nifestum vt humilietur. Dicit Richard°
suꝑ flumina babilonis. Ad hoc electis quā-
doq̄ȝ gratia diuia subtrahitur vt vnusquis
q̄ȝ intelligat quid sit ex seipo et quid ex mu-
nere diuino. In vno erudit̄ ad humilitatē.
⁊ in alio ad maiorē dilectōnem. Et hoc est
quod dicit Aug° de ciuitate dei. Salubri°
sibi displicuit petrus quādo fleuit q̄ȝ placu
it quādo p̄sumpsit. Secundo priuat̄ homo
gratia vt cautior reddatur. Namque ce-
teraq̄ȝ animalia in eundē laqueū ⁊ in easdē
pedicas raro incidūt. Sic nos hortat̄ apl̄s
Eph. v. Uidete quō caute ambuletis. i. ad
Cho. x. Qui se existiāt stare videat ne cadat
Tercio vt feruētiores resurgāt. hc̄ patet in

maria magdalena. q̄ post casum feruentius xp̄m dilexit. Amb. Sancti vō aliq̄n cadūt feruētiores resurgūt. Jō Luc. xv. dr̄. Gaudiū est angelis dei sup̄ vno pc̄tore pn̄iam agēte. Quarto ut sciāt alijs cōpati. Greg. z hr̄. l. di. c. ꝯsiderandū. Cur oīpotēs deus eū quē ecclesie p̄ferri disposuerat ancille vocē ꝑtimescere z seip̄m negare ꝑmisit. qd̄ nimirū magne pietatis dispensatiōe actū esse cognoscim⁹. ut is q̄ futurus erat pastor i sua culpa disceret q̄liter alijs misereri deberet. R ¶ Scd̄m est innocētia. illa p̄t ꝑdi z etiam recuꝑari. Jdcirco dicit Gre. in quadā collecta q̄ dr̄ ī ecclīa. Deus innocētie restitutor z amator. Et nota īnocētia capit̄ dupliciter. Uno modo ꝓut negat actū ꝯtrarium. sic dicit̄ innocens qui nunq̄ aliquid cōmisit quo fieret nocens vel re⁹. Et sic ad primum statum innocentie peccator nunq̄ potest venire. Et hoc est qd̄ dicit Hiero. De⁹ nō p̄t facere q̄ corrupta fiat incorrupta q̄ntum ad actū p̄teritum. Alio modo sumit̄ innocentia ꝓut negat culpā. Et sic peccator potest ad pristinū statū innocentie ꝑuenire. quia deus potest omnē maculā culpe delere ꝑ infusiōem gratie. ut anima tāta niteat puritate sicut prius vel maiori. quia deus radicem charitatis recuꝑare potest: etiā gradu ampliori. ut dicit Ambro. in ome. z habetur. l. dist. c. fidelior. Et hoc fit ꝑ penitētiam. sic dicit glosa sup̄ eodē. c. fidelior. Penitens innocēti in p̄laturis debet p̄ferri. q̄r talis subditis suis nouit ꝯpati. Et innocēs dr̄ s̄m Amb. in li. de offi. z hr̄. xxij. q. iij. c. innocēs. Innocēs de oīb⁹ bene iudicat. Et Aug. de ciui. dei. et habet̄. xxiij. q. v. c. nō ē innocētie. vbi dr̄. Innocentis officiū ē nulli nocere. peccata punire. ¶ Sunt et tercio duo magna dona q̄ semel habita nunq̄ amitti p̄nt q̄liscunq̄ fuerit hō siue bon⁹ siue malus. siue fidelis siue infidelis. siue saluet̄ siue dānet̄. vnū est mīsericordia. aliud iusticia ps. lxxxviij. Misericordia mea z veritas mea id est iusticia cū ip̄o. Aug. Nō tollit misericordia iusticiā. Nam si descēdis in infernū tecū descēdit iusticia. q̄r qui plus peccauerit plus punietur. qui minus etiā min⁹ punietur. Ro. ij. Reddet vnicuiq̄ s̄m opa ei⁹. Tribulatio z angustia in omnē aīam operantis malū. in pōdere. s. magnitudīs. ꝓ adulterio plus q̄ ꝓ fornicatōe. in tp̄e. s. diuturnitatis id ē in mēsura lōgi tp̄is. q̄r qui diuti⁹ iacuerunt in peccatis etiā diutius torquebunt̄. in numero. s. delictoꝝ. Attn̄ mīsericordia est eis q̄ nō tm̄ puniunt̄ q̄ntum meruerūt. licet ita dure eos punit q̄ null⁹ sensus hūan⁹ potest excogitare tn̄ citra ꝯdignū. et sic est misericordia remittēs sed nō redimēs seu liberās Sic̄ in celo est iusticia. Job. xxxiiij. Opus hoīs reddet eis z iuxta vias singuloꝝ restituet eis. ps. xvij. Scd̄m puritatē manuū meaꝝ retribuet mihi. Lu. vi. Eadē mēsura qua mēsi fueritis remetiet̄ vobis. Rom. ij. Nō est ꝑsonaꝝ acceptio apud deum. glosa id ē deus nō iudicat s̄m faciē sed s̄m merita. nō respicit quis ille vel iste. Etiā misericordia est in celo. q̄r vltra ꝯdignū remunerat. Ro. viij. Non sunt ꝯdigne passiōes huius tp̄is ad futurā gl̄iam. Bern̄. Nō sunt talia merita ꝓpter que dat̄ vita eterna nisi ex dei sola mīsericordia z gr̄tia. Et dic̄ Chris. sup̄ Mat. Magnus est sanctoꝝ p̄miū q̄ eoꝝ desiderium. Prima duo dona beata agnes habuit et diligenter seruauit. Secūda duo dona similiter obtinere meruit. Et licet perdere et recuperare potuisset. pie tamē est credendum q̄ nunq̄ ea ꝑdidit. Et si possibile esset q̄ ꝑdidisset abundāter tamē recuperauit ꝑ ardentissimū amorē sponsi sui dn̄i nostri ihū xp̄i. ꝓpter quem etiā mortē cū gaudio sustinuit. et meruit obtinere donū eterne glorie. quod ab ea nunq̄ auferetur. Ad quod nos ꝑducat zc̄.

De sancto Uincentio
Sermo XLVII

Si quis vult venire post me abneget semetip̄m z tollat crucē suā z sequat̄ me. Mat. xvi. ¶ S ¶ Introductio. Aris. dic. Res ꝑ q̄s causas ꝯponit̄ ꝑ bas et dissoluitur. Sic pc̄tm actuale mortale orit̄ ex ꝓpria voluntate. De quo Aug⁹. i. li. retractatōnū z habetur in canone. xv. q. i. q̄ autē ea. Ex

voluntate itaq₃ pcedūt peccata. Nō ita dif
finit peccatū Aug. dicēs. Pctm̄ est volun
tas retinēdi vel ɔseq̄ndi qḋ iusticia vetat.
Idem de vera religiōe. Nil pc̄m nisi vo
luntariū. Idcirco erḡ voluntarie pc̄tm oīs
voluntate añcedēte vel ɔsequēte. opꝫ etē q̄
voluntarie ꝛ actualiter i nobis puniat. Nā
dicit apl's ad Heb. x. Voluntarie peccātib⁹
nobis iā nō relinq̄t hostia ꝓ pc̄to. q₂ nō de
nuo crucifiget xp̄s. neq₃ ɔplantet hō siītu
dine mortis eius ꝑ baptismū. sed i ꝓpria la
crimaꝝ vnda exigit ꝓpriā baiulare crucem
Sed sic̄ alieno pc̄to obligati eram⁹. ita ꝛ so
luti sum⁹. nūc vo q̄ ꝓpria mala ɔmisit ꝓpri
am crucē pñie tollat. De q̄ Eze. xviij. Nō
erit amplius ꝓuerbiū in isrl'. pr̄es nr̄i ɔme
derūt vuā acerbā et dentes filioꝝ obstupe
scunt. i. q̄ aliq̄s nō puniet ꝓ peccatis penitū
eternaliter. lic₃ tpaliter. s₃ sicut dr̄ ad Gal.
vi. Vnusq̄sq₃ onus suū portabit. Grego.
Qui ꝓpria mala ɔmittit iustū ē ut ꝓpria pe
na diluat ꝛ emēdet. Ad qḋ nos hortat the
ma. Si q̄s vult venire p⁹ me. ¶ In summa
euāgelij duo innuunt. Primo ꝓponit largi
tas diuie bonitatꝭ. ibi. si q̄s. Scḋo subiūgit
malignitas humane q̄litatis. ibi. abneget se
metip̄m. De p̄rio dr̄. In illo tpe. s. xp̄o di
cēte q̄ passurus esset ihr'lmis. tūc petr⁹ di
xit. nequaq₃ s₃ ꝓpici⁹ esto tibi. Tūc dn̄s re
darguit petrū dicēs. Nō sapis ea q̄ dei sūt
sed ea q̄ hoim. ꝛ dixit. Si q̄s vult venire p⁹
me abneget ꝛc̄. q. d. ꝓhibes me pati. s₃ ego
dico tibi. nisi passur⁹ fueris ꝛ vite tue abre
nūcies saluari nō poteris. ꝛ sic q̄libet alter.
Dicit ḡ. Si q̄s. s. dn̄s vel suus. diues aut
pauꝑ. nobilis vel ignobilis. Ecce diuia lar
gitas omnib⁹ se offert. nulli se denegat. Iu
xta illud. i. ad Thi. ij. Vult oēs homies sal
uos fieri ꝛ ad agnitōnem veritatis venire.
Patet h̄ i figura ꝛ scriptura. In figura. q₂
natus est in ɔmuni domo Lu. ij. In scriptu
ra. Job. xxv. Suꝑ quē nō fulget lumē ei⁹.
ꝛ Act. x. In vitate ɔperi q₂ nō est ꝑsonaꝝ
acceptio apud deū. s₃ in omi gēte q̄ timet
deū et opat iusticiā accept⁹ est illi. ¶ T.
Et ergo in h̄ vbo vult intelligi hūana lib
tas liberi arbitrij q̄ hō dignificatus est suꝑ
ceteras creaturas. q₂ oīs potētia brutoꝝ al
ligata est organo corꝑali. Et sm̄ Damasc.
nō est liberū qḋ ḋ necessitate agit ipetu. nec
bruta habēt arbitriū. q₂ nō habēt discretōīs
iudiciū. sed naturalib⁹ affectōib⁹ ferunt ad
aliquid ꝓseq̄ndū vel fugiendū. Nō ē sic in
hoib⁹. Iḋ apl's ad Gal. v. Vos i libtatem
vocati estꝭ tm̄ ne detꝭ eā in occasiōe₃ carnis
Qḋ exponēs Ber. dic̄. Hec ē libtas qua
nos de⁹ liberauit. ut nulla creatura nos ab ea
euellere aut violēter auertere possit nisi so
la nr̄a volūtas. Et dr̄ arbitriū. q₂ sine necita
te ꝛ coactōe valet vnū eligere vel appetere
ꝛ relinq̄re reliquū. De q̄ Ecci. xv. De⁹ ab
initio ɔstituit hoiem ꝛ reliq̄t eū i manu cōsi
lij sui. adiecit mādata. si volueris suare sua
būt te. apposuit tibi ignē ꝛ aquā. ad qḋ volu
eris extēde manū tuā. añ hoiem bonū ꝛ ma
lū. vita ꝛ mors. qḋ placuerit dabit ei. Ipe
agnoscit oēm operā hois. nemi mādauit im
pie agere. Geñ. iiij. Subter te erit appetit⁹
tuus. ¶ V. Attn̄ notādū. dic̄ mgr̄ in. ij.
dis. xxv. q̄ i statu innocētie fuit maior liber
tas arbitrij q₃ nūc i multis. Primo q₂ hō añ
peccatū potuit ñ peccare. nūc aūt dr̄ Eccl'e
vij. Nō est hō iust⁹ suꝑ terrā q̄ faciat bonū₃
ꝛ nō peccet. Scḋo q₂ nihil i bono impedie
bat. Tercio q₂ nihil ad malū ipellebat. Nā
hō nō habuit infirmitatē ad malū s₃ habu
it adiutoriū ad bonū. Quarto q₂ sine erro
re ratio potuit iudicare. ꝛ volūtas sine diffi
cultate bonū appetere. s₃ post peccatū v. ber.
vndiq₃ bella. vndiq₃ tela. vndiq₃ tēptamia.
De q̄ Isa. i. Omne caput lāguidū ꝛ omne cor
merēs. a plāta pedis vsq₃ ad vticē nō ē i eo
sanitas. Et h̄ est qḋ Richar. suꝑ Isa. dic̄.
Liberū arbitriū añ ꝑuaricatōem nihil ɔtra
dictōis inuenit: q₃diu suo suꝑiori sponte se
subiecit. Sed post ꝑuaricatōem est rebellio
in cogitatōib⁹. affectōib⁹ ꝛ opatōib⁹. qḋ ɔq̄
rit apl's Ro. vij. Nō inuenio in carne mea
bonū. et Treñ. v. Ve nobis q₂ peccauim⁹.
Gee. Si nō esset iniquitas nulla ess₃ aduer
sitas. Attn̄ dicit mgr̄ in. ij. sentēciaꝝ. Pro
xp̄i hūū passiōe ꝛ nr̄i reparatōe. ꝛ baptismi re
nouatōe. licet liberū arbitriū impugnat cu₃
concupiscentia. attn̄ nō vincit. habet q̄dem

infirmitatē ꝛ inclinatōem ad malū. sed gratiā ɔfortatōis in loco vt possit peccare ꝑ libtatē ꝛ infirmitatē. ꝛ posset ñ peccare ad mortē ꝓpter libertatē ꝛ grām adiuuantē ¶ X Sȝ d. cur nō fecit de⁹ hoīem impeccabilē. Rñdet mgr̄ in. ij. ꝙ maluit eos sue libertati relinq̄re. vt nō infructuosi essent boni. nec impuniti mali. Ideo Richar. sup Isaiam Quid in hoīe sublimi⁹ q̄ꝫ ꝙ ad imaginem dei creat⁹ est. libero arbitrio dotat⁹. qꝛ sicut deus nō habet supiorē se nec hēc pt. sic liberū arbitriū dn̄m nō patit̄ nec pati pt. qꝛ violentiā ei inferre nec creatorē decet nec creatura pt. Ideo dic̄. Si q̄s. qꝛ neminē cogit saltē coactōe sufficienti vt metu mortꝫ. Nam dicit mgr̄ in. ij. dist. xxv. Ubi est necessitas ibi nō ē libtas nec volūtas. ꝛ ꝑ ɔseq̄ns nec meritū nec demeritū. Nā ſm Bern̄. Volūtas hoīs est origo vicij ꝛ ꝟtutis. Dic̄ eniꝫ Richar. Aīalia rōnalia q̄ sūt liberi arbitrij sunt actuū suoꝝ dn̄i. sic ꝙ ex libero arbitrio faciūt bonū gr̄a assistente. malū ꝟo ex arbitrio opant̄ gr̄a desistente. ꝓpter qđ dic̄ Au. ꝛ habet̄. xxiij. q. iiij. c. nabuchodonosor. vbi dic̄ inter cetera. Deus nequaq̄ꝫ redderꝫ interitū nisi hō voluntariū mereret̄ ꝑ peccatū. Et sic nō necessitas sed voluntas ɔpellit nos ad malū ꝛ facit pficere bonū gratia dei mediāte. Sic ḡ dicit. Si quis vult. q. d. ꝰ numero multoꝝ pauci sunt. Subdit. venire post me. Gre. Post xp̄m venire est in se deficere ꝛ in xp̄m ire. Sȝ heu pauci sunt tales. qđ ɔqueri‍t̄ Ber. dicēs. Dn̄e oēs vellēt ad te venire. pauci post te ire volūt. oēs finita iustoꝝ optāt sed pauci sequunt̄ vestigia eoꝝ. Dic̄ Boecius. iij. de ɔsolatu. Natural' inclinatio adducit. varius aūt error abducit. Idcirco dic̄. Si q̄s vult venire post me abneget semetip̄m. ¶ Dixi scđo subiūgit̄ malignitas hūane qualitatꝫ. Tales em̄ sūt homines. licet em̄ benignitatē ꝛ largitatē dei varijs modis ɔsiderant. et ꝑatum ad dādū grām ꝛ glīam intelligāt. tñ ipi sensualitatē seq̄ntes ꝓprie volūtati ɔtradicūt. Et h̄ innuit in textu cū dicit. abneget semetip̄m. q. d. Si q̄s ꝓpria volūtate vincere intēdit me nō sequit̄. ¶ A Ubi sciendū varia sunt impedimēta q̄ nos impediūt in via salutꝫ. ꝛ nō ꝑmittūt nos post xp̄m ire. Primū est ꝓpria volūtas. et tāgit̄ in textu. ibi. abneget semetip̄m. Glo. nō ꝑ naturā sȝ ꝑ maliciam nō est bonū habere ꝓpriā volūtatē. Grego. Nisi q̄s a seip̄o deficiat. i. ꝑ ꝓpriā volūtatē ad eū q̄ sup ip̄m est nō appropinq̄t. Relinquam⁹ ergo nosip̄os q̄les nos peccādo fecimus. ꝛ maneam⁹ q̄les ex gr̄a sumus. ꝛ relinquamus in q̄ sensualitas delectat̄. Dicit ḡ Glo. sup Math. Perfecta est ɔuersio vbi carnalis corrūpit̄ delectatio. Et sic superb⁹ factus hūilis seip̄m relinquit. Prouer. xij. Uerte impios ꝛ nō erūt. nō quia nō erunt omnino ꝑ essentiā. sed nō erūt ꝑ impietatꝫ culpā. Gre. Nec valet q̄s apprehēdere qđ supra ip̄m est si nescierit mactare qđ est. Et h̄ fieri hȝ ꝑ dei timorē. ps. cxviij. Cōfige timore tuo carnes meas. Greḡ. Cōfigat carnes tuas diuin⁹ timor ne decipiat carnalis amor. Eccli. xviij. A volūtate tua auertere Volūtas tua sit sine volūtate ꝓpria. ut dic̄ Bern̄. in ſmōe de Naamā syro. Est voluntas que nō est ɔmūis deo ꝛ hoīb⁹. i. q̄ ñ stat ad honorē dei ꝛ ad edificatōem ꝓximi ꝛ ad ꝓpriā salutē. De qua alibi dic̄. Nihil odit deus aut punit nisi ꝓpriā voluntatē. ¶ Secundū impedimentū est pn̄ie ɔtrarietas. nā penitētia est ɔtraria. ꝛ tñ eā oportꝫ habere q̄ vult saluari. iuxta saluatoris sententiam. Lu. xiij. Nisi pn̄iam egeritis oēs simul ꝑibitꝫ. Hoc impedimentū tangit̄ cum subdit. tollat crucē suā. i. crucē pn̄ie. Gal. v. Qui xp̄i sunt carnē suaꝫ crucifixerūt cū vicijs et ɔcupiscētijs. Gre. H̄ fit cū gulā restrigim⁹ carnis luxuriam ꝑ ɔtinētiam coartamus. cū de mūdi gl̄ia nil querim⁹. Exēplo apl̄i. i. Chori. ix. Castigo corp⁹ meū ꝛ in ſuitutē redigo. Simō de cassia. Nō semel sȝ quotidie. nam omni die mūd⁹ se offert cū delectatōib⁹. ꝛ caro incessanter impugnat. ꝟo gladiū cū quo nos decidim⁹ a mūdo deponere nō debem⁹. qꝛ nō dormit q̄ impugnat. licet aliq̄ñ cessat vt artē noui belli fabricet. pt subiugari nō exterminari. nō pt occidi sed ɔfligari. Et sic apl's ad Gal. vi. Stigmata xp̄i in corpe meo porto. Gre. Iam nō debet xp̄us

ꝑ me mori. sed ꝑ me carnalia desideria occi-
di. Ber. Qui infirmus est ut semel effūde-
re sanguinē nō sufficit q̄tidie tñ corp⁹ affli-
git. De quo. ij. Chori. iiij. Mortificatōnem
carnis in corpe nr̄o circūferētes. Per hoc
innuit ꝙ penitētia dꝫ esse afflictiua ꝛ auste-
ra. in eo ꝙ dicit glo. Gre. crux a cruciatu dr̄.
Sic Johel. ij. dr̄. Cōuertimi ad me in fle-
tu ꝛ planctu. scindite corda vr̄a. nō sit moni-
alis que se affligit ꝑ maximis delictis cau-
dis vulpinis. Etiā innuit vbi sup̄ ꝙ penitē-
tia dꝫ esse ꝓpria. Chris. Nō putes crucem
xp̄i sufficere sine tua. Aug⁹. Qui te plasma-
uit sine te. nō vult te saluare sine te. Et hoc
est ꝯtra illos qui gloriant̄ de sanctoꝝ auste-
ritate sperantes eis sufficere. Sic̄s iudeis
q̄ gloriabant̄ p̄rem se habere abraam. quibus
xp̄us dixit. Johā. viij. Si filij abrae estis
opa abrae facite. Dicit eñ Chris. et hē. xl.
di. c. nō est. vbi dicit̄. Nō filij sanctoꝝ sunt
qui tenēt loca sanctoꝝ. sed q̄ exercēt opa ip-
soꝝ. Et dicit Clemēs. di. xxxviij. Qui re-
bellit ꝛ viuit ꝛ discere atq̄ agere bona recu-
sat mag̃ diaboli q̄ȝ xp̄i mēbrū eē ondit̄. Et
poti⁹ infidelis q̄ȝ fidelis esse monstrat̄. Qua-
ꝓpter nemo d̄ aliēa penitētia ꝯfidat. Ezech.
xviij. Non portabit pater iniq̄tatē filij. et
ecōtra. sed iusticia iusti liberabit eū. Ter-
ciū impedimētuꝫ salutis est glorie mūdane
vanitas. nā in multis attenuat̄ vult⁹. et ex-
terius pallescit. attñ non ꝓpter deū sed ho-
minū laudem. De quibꝫ Bern. Ve semel
ꝛ ve iteꝝ portātibꝫ crucē xp̄i ꝛ nō seq̄ntibꝫ
xp̄m. Ideo subdit̄. et seq̄t̄ me. i. qui se casti-
gant sentiāt xp̄i amorē. nō mūdi honorē ꝛ ꝓ-
priā laudem. tales eñ duplici ꝯtritōe ꝯte-
rent̄. Chris. Fures ꝛ latrōes ñ xp̄m sequū-
tur ꝛ tñ portāt crucē. q̄ȝ suspendunt̄ ꝓpter
maleficiū. i. Pe. ij. Que eñ grā si peccan-
tes ꝛ collaphisati suffertis. Sed si bene fa-
cientes patiēter sustinetis hec est grā apud
dñm. i. Pe. iiij. Nemo vestrū patiat̄ q̄ ho-
micida aut fur aut maledic⁹ aut alienoꝝ ap-
petitor. Si aūt vt xp̄ian⁹ ñ erubescat. Qui-
dam eñ patiunt̄ ꝓpter dyabolū. ut amato-
res mūdi nos aūt ꝑ xp̄o. Idcirco nō soluꝫ
in te sit fortitudo patiēdi q̄ est in latrōibꝫ et
malis hoībꝫ sed etiā in te sit mā̄suetudo ꝛ
virtus ut ꝓpter xp̄m h̄ facias. O q̄nta iactu-
ra nō habere tantā fortitudinē patiētie pro
xp̄o ad ꝯsequendū vitā eternā sicut ad cō-
sequēdū penā eternā. Chris. Crucē xp̄i tol-
lit q̄ ꝑatus est ad omne piculū ꝓpter deum.
Sed pauci sunt tales. Nō q̄ȝ crucē xp̄i nō
portāt in mente ꝑ ꝯpassiōem. Greg. i ome.
Si passio xp̄i diligēter intuet̄ nullū graue
quin equo animo toleret̄. Bern. O q̄ȝ plēs
sunt q̄ volūt ꝯregnare. pauci aūt ꝯseq̄ ꝛ pati.
Cū tñ dicit apl's. Si cōpatimur ꝯregnabi-
mus. si ꝯmorimur ꝯuiuem⁹. ij. ad Thim.
ij. Quartū impedimentū est ꝓprij corpo-
ris charitas. Eccli. xvij. Quid nequius q̄ȝ
qd̄ caro excogitare poterit. i. amator carnal̄.
De quo Orige. Amator corpis vl' carnis
parcit vite sue timēs mori ꝛ aīam suā ꝑ hāc
mortē pire. Iste volēs hoc mō saluari ꝑdet
illā. Si q̄s autē ꝯtemnat vitā p̄sentē vsq̄
ad mortē ꝓpter xp̄m inueniet eā. s. aīam i eter-
na vita. Et hoc est qd̄ dicit euāgelista cum
subdit. Qui voluerit aīam suā saluā facere
ꝑdet eam. s. q̄ ad voluptates. ꝛ q̄ ꝑdiderit
eam. s. ꝓpter me inueniet eā. Dicit eī apl's
Ro. viij. Debitores sum⁹ nō carni sꝫ spūi.
Gre. Cū caro ad tpus suauiter viuit spūs
ineternū ꝑibit. Hugo li. iiij. de sacramentꝫ.
ca. xix. Conari debem⁹ q̄ȝtū possum⁹ ut car-
nem spūi subdamus ꝛ spm̄ deo. Bern. Cru-
delitas est carnē diligere et spm̄ negligere
Aug. Deus est summū bonū. aīa magna.
corpus pūū. ḡ magnū debem⁹ reuereri ꝑ pa-
uo. Chris. Nō aīa ꝑ corpe sed corp⁹ ꝑ aīa
factū est. Et ḡ ꝓpter qd̄ vnūq̄dq̄ tale ꝛ ip-
sum magis. i. posterioꝝ. Valde eñ exile ē
qd̄ ꝑ corpe est. ut dr̄ Isa. xl. Ois caro fenū
ꝛ omnis glīa eius q̄si flos agri. Quintū
impedimentū est auaricie cupiditas. Ecci.
viij. Multos ꝑdidit auꝝ ꝛ argentū. i. Thi.
vi. Cupiditas est radix oīm vicioꝝ. Jō sub-
dit. Quid ꝓdest homi si vniuersum mūdū
lucret̄. aīe vo sue detrimētū patiat̄. Chris.
Quid ꝓdest si videris famulos tuos i leti-
cia te in summis malis. hec reputa de carne
et aīa. Sequit̄. aut quā dabit hō ꝯmutatio-
nem ꝑ aīa sua. Chris. Nūq̄d habes aliam

aīam, p aīa tua dare. pecuniā si pdideris po- teris aliā dare. nō aūt aliā aīam. Sic neqꝫ diuitie redimere pñt corp⁹. sic nec aīaꝫ dā- natam. Ideo Hiero. Quid pdest tibi si ha- beres prudentiā salomōis. pulcritudinē ab- salonis. fortitudinē samsonis. lōgitudinem Enoch. potestatē Octauiani. victoriā ale- xandri si tandē caro dareſ vmibus. aīa de- monibꝫ cū diuite cruciāda sine fine. q. d. ni- hil esset. ꝫ valde cauendū est ut dicē Amb. ne ꝑpter amorē auaricie vel carnalis vite ne- gligam⁹ salutē aīe. q2 nihil pdest lucrifacere tpalia si pdunſ eterna. Prouer. vi. Nō recipiet p redēptiōe dona plima. ⁊ ꝑuer. xi. Nō pderūt diuitie in die vltiōis. iusticia li- berabit a morte. ❡ Sextū impedimentū est aīe leuitas. nō habēs respectū ad dei iudiciū ⁊ ad finalē terminū. ꝑpter qd dr Deuter. xxxij. Utinā saperēt ⁊ intelligerēt ac nouis- sima ꝑuiderēt. fm illud qd dr .ij. Cho. v. Oēs nos manifestari opꝫ añ tribunal xpi vt recipiat vnusqsqꝫ ꝑpria corpis put gessit siue bonū siue malū. Et h̄ ꝯclusiue tāgit in lr̄a cū dicit. Filius hoīs venturus est ī glīa patris sui. i. in forma glīosa. quā claritatem hꝫ a patre cū angelis suis. glo. ut sint testes humanoꝝ actuū. Hiero. Times mortem audi triūphantis glīam. vereris crucē au- sculta angeloꝝ ministeriū. hec ille. Et tunc reddet vnicuiqꝫ iuxta opa sua sine psonarū acceptiōe. s. pctoribꝫ penā. iustis glīaꝫ siue coronā. Nō debem⁹ ꝫ hēre mētis leuitateꝫ. sed iudicij memoriā. De q Gre. in ome. xx- ix. Sic agēda ē pñtis tpis leticia ut amari- tudo sequentis iudicij nō recedat a memoria. q2 dicē Greg. a h̄c. xi. di. Qualis vnusqsqꝫ hinc egrediſ talis in iudicio pñtaſ. Hoc pō- derauit btūs Uincenti⁹.

❡ Sermo XLVIII. Ad idem.

Certamē forte de- dit illi vt vinceret. Sap. x. Ho- minū est mos ꝙ fortes ad fortia assumunſ. Et q2 btūs Uincēti⁹ inter alios martires fortia passus est. iō merito ad for- tia dr assumptus. de q thema ❡ In summa verboꝝ btūs vincenti⁹ a duobꝫ ꝯmendaſ. Prīo a virili pugna. ibi. certamē forte. Se- cūdo a triūphali victoria. ibi. vt vinceret. De prīo dicit. Certamē forte dedit illi. scꝫ vincētio ⁊ oībꝫ nobis. s. pugnare ꝯ hostes fortissimos. s. carnē mūdū ⁊ diabolū. ❡ B Primus hostis est caro nr̄a. ⁊ hic impugnē nos carnali ꝯcupiscētia. Aug. Inter oīa xpianoꝝ certamina duriora sunt castitatꝭ p- lia vbi qtidiana pugna rara victoria. Hec. Nunqd forte certamē laqueū nr̄m gerim⁹ ⁊ inimicū alim⁹. Ité Hugo de claustro aīe Carnis voluptas tripliciter impugnat vi- ros sanctos. s. telis: hasta ⁊ gladio. h̄ ē visu auditu ⁊ tactu. Hec tria ꝯtingebāt ioseph. vxor em̄ dn̄i sui. vicꝫ Pharaonis primo ī ipm oculos ꝑiecit. Hug. Aspect⁹ impudi- cus est primū telū voluptatis. Iō Eccl. ix Nō circūspicias speciē alienā. ꝑpter speciē mulieris multi ꝑierūt. Gre. Nō licet intu- eri qd nō licet ꝯcupisci. sicut ī dyna filia ia- cob patet in figura. q2 si visum suū custodi- uisset capta nō fuisset. sꝫ h̄ nō fecit. iō vgini- tate priuabaſ. Geū. xxxiiij. Scdo hasta lo- cutiōis ipm ioseph ꝑcaciter allocuta fuit di- cens. Ueni inqt dormi mecū. ꝑuer. v. Fa- uus distillās labia meretricꝭ. ⁊ nitidi⁹ oleo guttur ei⁹. nouissima aūt ei⁹ amara qsi absin- thiū. ⁊ lingua ei⁹ acuta qsi gladius biceps. Eccī. ix. Colloquiū illi⁹ qsi ignis exardescit Tercio gladio. gladi⁹ mlieris est ꝯuersatio ⁊ h̄ ꝑ tactū. sicut ꝯtīgebat ioseph. vxor enꝫ pharaōis nō solū alloquebaſ cū sꝫ etiā teti- git. Ipē vo vestē reliqt in manu sua ⁊ mlie- reꝫ aufugit. Geū. xxxix. Et sic nos. q2 tact⁹ ꝑ alijs sensibꝫ valde ꝯtagiosus est. vñ ꝑuer. vi. Nunqd pt hō abscōdere ignē in sinu suo vt vestimēta sibi nō ardeant. sic q ingrediſ ad mlierē ꝑximi sui nō erit mund⁹ cū teti- gerit eā. ꝑuer. vij. Multos vulneratos de- iecit. s. vulnere ꝯcupiscētie. ⁊ fortissimi qꝫ interfecti sunt ab ea. s. carnali ꝯcupiscentia. sicut Salomō. De q Gre. xxxj. q. iiij. c. sa- lomon. sic samson. sic dauid. Ecce viri for- tissimi deiecti sunt a ꝯcupiscētia mulierū. ❡ C Debemus ꝫ nos armare prīo cō- tra tela oculoꝝ labore ⁊ exercitatiōe honesta Si dauid in exercitatiōe fuisset visum suuꝫ

incaute sup Bersabeā nō misisset. Poeta.
Queritur egistus cur sit factus adulter. In pm
pto causa q̄z desidiosus erat. Ezechiel. xvi.
Hec fuit iniq̄tas sororis tue saturitas pa-
nis ꝛ vini. Eccl. xxxiij. Multa mala docuit
ociositas. Hiero. Sp aliq̄d boni opis faci-
to ꝛc. Scd̄o ꝯtra bastā ignitaꝝ locutionū
castigatōem adhibere corpis debem⁹ exem-
plo apli. i. Cho. ix. Castigo corp⁹ meū. quia
dr̄ puer. xxix. Qui delicate nutrit seruū suū
sentiet eū ꝯtumacē. Et meditatōnem ignis
infernalis. vt dr̄ Eccli. xi. Malicia vini⁹ ho-
re obliuiōem facit luxurie magne. Tercio
ꝯtra tactū ꝯtagiosum dz accipe fugā omni
no. i. Chori. vi. Fugite fornicatōem. Amb.
Cū alijs nēpe vicijs pōt hō expectare ꝯflictū
hāc fugite ne approximetis. Aug. Cōtra re-
liqua vicia optet nos omi ꝟtute resistere.
ꝯtra ꝟo libidinē nō expedit repugnare sed
fugere. Jō Grr. Securꝝ est mlierē nō vi-
dere. securi⁹ eā nō audire. securissimū non
tāgere. dū videt inficit. inflāmat dū audit
polluit dū tangit. Aug. Magis appropinq̄
igni ardenti q̄z mlieri cum ipe sis iuuenis.
Greg. Cōtra impetū luxurie fugā arripe si
vis victoriā obtinere. nō sit tibi ꝟecūdia fu
gere si vis castitatis palmā hr̄e. Sic igitur
vt sup̄ vincit caro exercitatōe: castigatōe ꝛ
fuga. Scd̄us hostis ē diabolus. De q̄. i.
Petri. v. Vigilate q̄z aduersari⁹ vr̄ dyabo
lus tanq̄z leo rugiēs circuīt q̄rēs quē deuo
ret. Eph. vi. Nō sit nobis colluctatio ad-
uersus carnē ꝛ sanguinē. s. tm̄. sed aduersus
pricipatus ꝛ ptātes tenebrarum. D
Hic hostis etiā se habet in triplici dr̄ntia.
Primo est callid⁹ in decipiēdo. Gre. Ver
sutus hostis hz mille nocēdi modos. aliquos
decipit vigilātes. ot q̄ credūt artib⁹ magicꝫ
Dr̄ q̄b⁹. i. ad Thim. iiij. In nouissimis di
eb⁹ discedēt q̄dā a fide credētes spiritib⁹ er
roris ꝛ doctrine demonioꝝ. Jsi. Demones
triplici acumīe vigent. Prio subtilitate na
ture. q̄z de sublimiori natura sunt creati. iō
subtili⁹ ꝯsiderāt q̄z hoīes. ꝛ sic intelligūt na
turaliter pn̄tia. Scd̄o lōga expientia tpm
accessit em̄ demonib⁹ tā longe spaciū tēpo-
ris quo coꝝ vita ptēdit. lōge maior experi-

entia q̄z hoib⁹ ꝓpter breuitatē vite. Et fm
h̄ etiā futura pn̄t p̄dicere naturalia. Tercio
reuelatōe supnaꝝ virtutū Vn̄ sic medicus
expertus pōt infirmo varia p̄dicere. ꝛ sic ē etiā
demōib⁹. ut clari⁹ hr̄. xxvi. q. iiij. c. Scien
dū aūt. Ex h̄ multos decipiūt. ꝛ h̄ de⁹ fieri
pmittit ꝓpter hoīm maliciā ꝛ infidelitatem
vt q̄ spernūt ꝟitatē ꝛ mēdacio credūt. sicut
dicit Aug. de ci. dei. ꝛ hr̄ lucidr. xxvi. q. v.
c. sciendū. Angustis aliq̄s decipiūt dormiē-
tes. vt hos q̄ negligūt eas resistere. ꝛ habēt
varios modos in tēptatōib⁹ suis. vbi ma-
gis hoīez naturalr sentiūt inclinatū ibi ma
gis temptāt. Scd̄o est cupid⁹ in acq̄rē-
do. nunq̄z sibi sufficit. ꝛ q̄s magis ardētio-
res in dei ꝟuitio cognouerit hos magis im
pugnat. De q̄ Alexāder. ꝛ hr̄. iij. q. i. c. nul
li dubiū. vbi dr̄. Nulli dubiū q̄z boni a ma
lis sp ꝑsequunt ꝛ tribulant ꝛ diabolus nō
cessat querēs quē deuoret. qui rē s q̄s ex fide
lib⁹ pdat. ꝛ maxime q̄s ardētiores in serui
tio saluatoris eiq̄z familiares inuenerit. Est
etiā mirabilit seuos. De q̄ Jsi. de sum. bo.
Quāto breui⁹ tpus sibi restare videt: tāto
seuior est diuina iusticia pmittente. ꝓpter q̄d
dr̄ Apocal. xi. Ve terre ꝛ mari. q̄z descendit
diabol⁹ ad vos habēs irā magnam. sciēs q̄z
modicū tpus habet. Tercio sollicit⁹ est
in possidēdo ne q̄s sibi euadat. quē diutius
possidet magis difficult facit recedere. Di
cit tn̄ Amb. in li. de btā vita. ꝛ hr̄. xv. q. i.
Nō est. Neminē iugo ꝟuitutis astrictū pos
sidet nisi pri⁹ ei peccatoꝝ ere se vendiderit
Habet ḡ se ad hoīes sic tripliciter. ab aliq-
bus exit sed nō recedit neq̄z fugit. ut q̄ vicu
lo peccati sunt ei addicti. Aug. se talē ꝯsitet
in li. ꝯfessionū dicēs. Suspirabā ad te liga
tus nō ferro alieno sed mea ferrea volūta-
te. velle meū tenebat inimic⁹ ꝛ cathenā fece
rat. et ex volūtate ꝑuersa facta est libido. et
dū seruit libidini facta est ꝯsuetudo. ꝛ dum
ꝯsuetudini nō resistit facta ē necessitas. Et
si tales ī malis inueterati aliq̄n penitēt dia-
bolos ab eis aliq̄n exit sz nō recedit. ꝛ ibi ꝓ
pe expectat. q̄z post modicū est reuersurus.
Luc. xi. Et reuertar ad domū vn̄ exiui. Ab
aliq̄b⁹ ꝟo. s. a tepidis exit ꝛ recedit sz nō fugit

sicut enim ipsi lente et tepide deo seruiunt. et sic lente eum expellunt. Apoca. iij. Utinam frigidus esses aut calidus. sed quia tepidus es incipiam te euomere ex ore meo. A facie autem lectorum qui ferventer deo seruiunt recedit et exit et territus fugit. Unde licet astutus est potens et seuus. tamen non potest nobis dominari in temptatione sua nisi voluntarie ei consentiamus. Dicit enim Amb. in li. de bta vita. et habetur. xv. q. i. c. non est. Neminem iugo seruitutis astrictum possidet nisi prius ei peccatorum ere se vendiderit. i. Chor. x. Fidelis deus qui non patitur vos temptari vltra id quod potestis. Gre. Debilis est hostis non potest vincere nisi volentem. Idcirco dicit Jaco. iiij. Resistite diabolo et fugiet a vobis. Ber. in meditationibus. Licet mille nocendi modis nos temptet. tamen solummodo non consenseris. quotiens resistis toties coronaberis. ❡ Exemplum legitur in vitas patrum de quodam iuuene orante cum seniore. Senior attenuatus capite petiuit ad modicum quiescere vt iunior expectaret. iunior vigilans temptatus est septem vicibus, ad qualibet autem temptationum surrexit et orauit. et post qualibet orationum cessauit temptatio. Et senior euigilans vidit septem coronas in capite eius. interrogauit fratrem quid fecisset. ille narrauit seriem gestorum ei. Ex hoc agtepr ille senior cognouit ipsum septem coronas per septem resistentias meruisse. ❡ Tercius hostis est mundus. hic etiam vario modo nos impugnat. Primo potentia. facit enim hominem desiderare dominium magnum vt inquietum eum reddat et in periculo ponat. Ebrk. Sepe a ventu concutiuntur qui in alto sunt et qui in plano sunt securi existunt. Implebitur in eis nonnunquam illud Job. xxi. Erunt sicut palee a facie venti. et sicut fauilla quam turbo dispergit. propter hoc nobis in exemplum xpus fugit cum iudei vellent eum facere regem. Joh. vi. Secundo temptat diuitijs et honoribus. et sic iterum nos in maxima pericula ponit. quia per hoc inducit inter alia plura mala. maxime superbiam que odibilis est deo et hominibus. Eccl. x. Tercio temptat persecutionibus. Job. xvi. In modo persuram habebitis etc. In omnibus tamen hijs prenuntiatis temptationibus fortiter beatus vincentius pugnauit et vbique victoriam obtinuit dei assistentia et adiutorio. vicit enim primum hostem per continentiam. secundum per innocentiam. tercium per patientiam. que tanta fuit sibi a deo data quod non solum voluntarie ad varia tormenta pro xpi nomine se dedit. sed etiam in eis quasi spiritualem leticiam habuit et pro epulis reputabat. Unde minas carnificum arguendo ad penas alacriter properauit. Et vltra hoc desiderium magis patiendi habuit. Ideo merito verificantur de ipso verba thematis. Certamen forte dedit illi vt vinceret. et sic pro victoriis eterne glorie coronam obtinuit.

❡ De conuersione sancti Pauli.

Sermo XLIX.

Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. Mat. xix. Marci. x. Luce. xix. ❡ In summa euangelij tria per ordinem tanguntur. Primo perfecta mundi abrenunciatio. ibi. Ecce nos reliquimus omnia. Secundo directa xpi imitatio. ibi. et secuti sumus te. Tercio pia premij retributio. ibi. vos qui reliquistis omnia. De primo dicitur In illo tempore. s. cum adulescens interrogaret dominum. quid faceret vt vitam eternam possideret. Respondit. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Ille dixit se a iuuentute impleuisse. interrogauit quid adhuc sibi deesset. Respondit ihesus. Si vis perfectus esse vade et vende omnia que habes et da pauperibus. et habebis thesaurum in celo et veni sequere me. Cum audisset verba hec adolescens abijt tristis. erat enim multas possessiones habens. Tunc ihesus dixit discipulis. amen dico vobis. quia diues difficile intrabit in regnum celorum. Et iterum dico vobis. Facilius est camelum per foramen acus transire quam diuitem intrare in regnum celorum. Auditis hijs discipuli mirabantur valde dicentes. Quis potest saluus fieri. quibus ihesus ait. Apud homines hoc est impossibile apud deum omnia sunt possibilia. Tunc respondens petrus dixit. Ecce nos reliquimus omnia etc. ❡ Nota. Petrus princeps apostolorum loquitur pro omnibus dicens. Ecce reliquimus omnia. s. que habuimus. et que habere vel appetere poteramus. ❡ Commendat illam paupertatem que fuit in primitiua ecclesia. Primo quo ad promptitudinem in hoc quod dixit. Ecce reliquimus etc. multum prompti erant Gre. Ad vnius iussionis vocem Petrus andreas et Johannes relictis retibus et naui secuti sunt

dñm Mat. iiij. Secūdo cōmēdat a cōmunita-
te cū dicit. nos. q̄si d. omnes icōmuni. Act.
iiij. Nec q̄sq̄ eoꝝ aliquid suū esse dicebat.
sꝫ erāt oīa illꝭ cōmūia. Tercio a volūtate spō-
tanea. cum dixit reliq̄m⁹ Erāt aūt paupes
spiritu. i. volūtate. non coacta neccitate. Fue-
runt eñi d numero illoꝝ de q̄bꝫ Math. v.
Beati paupes spiritu qm̄ ipsoꝝ ē regnū celo-
rū. Quarto ab itegritate itegerrima fuit in
eis paupertas. ꝗ tāgit̄ cū dicit oīa. Oīa ēni q̄
rūt sua suos ꝗ se. i. ppriā volūtatē habendi.
Chris. in omel. alloquēs petro interrogat.
Qualia oīa o beate petre: reliquisti rethe ꝗ
nauigiū dicis oīa. Gre. in ome. Multum
reliquit q̄ sibi nil retinuit. multū relīq̄t q̄ cū
re possessa etiā cōcupiscētijs renūciauit. Nā
tāta ab eis dimissa sunt q̄nta ab eis cōcupisci
potuerūt. Bern̄. Plus nocet cōcupiscētia
q̄ꝫ substātia. q2 cōcupiscētia p̄t se extēdere ad
oīa. Et hāc reliquerūt. i. volūtatē habendi.

¶ Ubi sciendū beati aplī reuera oīa re-
liquerūt. oīa vniꝫ impediētia. oīa retrahen-
tia. oīa piclitātia. oīa pōderantia. oīa mediā-
tia. Primo reliquerūt oīa impediētia. Im-
pediūt eñi in dei seruitio amor ꝗ sollicitudo
tpaliū. ppt̄ q̄ dicit saluator Mat. x. Diffici-
le q̄ pecuniā habent intrabūt in regnū celo-
rū. Glo. pecuniā habēt in amore: nō in vsu
Dicit eñi Rabanus sup illud. Nō q̄dā ab
arimathia noīe Joseph erat diues. magne
erat dignitatis apud seculū. sed maioꝝ apō
deū meriti. q2 nō erat diues diuitiaꝝ amo-
re sed tantū possessiōe. ꝗ sic diuites nō exclu-
dunt̄ a discipulatu saluatoris. Iste eniꝫ di-
ues erat ꝗ discipulus xp̄i. q̄ nō erat pecunie
amator. sed ipius distributor. Et hoc ē qd̄
dicit p̄s. lxi. Diuitie si affluāt nolite cor ap-
ponere. nō dicit: nolite habere. Beđ. super
Lucā. Nō rep̄hendit̄ diues q2 terrā colu-
it. vel q2 fructus in horrea cōgregauit. sꝫ q2
fiduciā in illis posuit. ꝗ paupibꝫ nō eroga-
uit. ꝗ nimiū eas adamauit. Deq̄ Chrisos.
Qui diuitias amat necesse est q2 deū odiat
Et sic sunt impedimentū pfectōis. q2 amor
causat auariciā et seruitutē. quā phibet dñs
Math. vi. Nō potestis deo seruire ꝗ māmo-
ne. Glo. Ille diuitijs seruit qui plus de eis
sollicitus est ꝗ eas diligit q̄ꝫ aīe salutē. ꝗ sic
dr̄ Eccl. x. Nihil iniquius q̄ꝫ amare pecu-
niā. ꝗ ibidē. Auaro nil scelestius. nā aīaꝫ su-
am venalē habet. Ideo venerabilis Beda
Fratres cōsiderem⁹ ꝗ terrena ita possideam⁹
vt vniꝫ mente ad celestia tendam⁹. Beda
sup Lu. Differētia est inter renūciare ꝗ re-
linquere. renūciare cōuenit oībꝫ. relinquere
aūt pfectis. Ideo Gre. Si cuncta relinq̄-
re nō potestis. tñ ita tpalia tenete vt p ea nō
teneamini. ita possidete vt vos nō possideāt
vt sub mētis vrē sint dominio q̄ possidetis
q2 cūcta tpalia in vsu nō affectu possideatꝫ.
Nam dr̄ Eccl's. v. Qui amat diuitias fru-
ctū nō capiet ex eis. ꝗ Gre. Qui terrenarū
reꝝ. i. diuitiaꝝ amore vincit̄ in deo nullate-
nus delectat̄. Jō Rich. de sanc. vic. O fe-
lix aīma q̄d sollicita es erga plurima. porro
vnū est necessariū. dilige vnū in q̄ sunt oīa.
ibi fige cor ꝗ desideriū tuū. mūd⁹ eñi trāsit
ꝗ oīs cōcupiscentia eius. Sic fecit aplus ad
Phil. iij. Oīa arbitratus sum ut stercora
vt xp̄m lucrifacerē ¶ Secūdo reliq̄runt
omnia retrahētia. i. amorē mūdi qui retra-
hit hoīem ab amore dei. De quo Aug. Si
in te est amor mūdi. nō est quo intret amor
dei. Cor tuū vas est. effunde qd̄ habes. nō
p̄t eñi vas repleri balsamo qd̄ plenū est ace-
to. Jaco. iiij. Qui vult esse amic⁹ mūdi ini-
micus dei cōstituit̄. Jō. i. Joh. ij. Nolite di-
ligere mundū. Nā amare mūdū est amare
pditorē suū Aug. Ama seculū ꝗ absorbebit
te. Chris. Miser est mund⁹ miserrimi qui
eū sequunt̄. semp mūdialia opa excluserūt
hoīem ab eterna vita. Ideo exclamat Au.
O mūde immūde q̄ntos seduxisti. q̄ꝫ mul-
tos decepisti. Bern̄. in meditatōibꝫ. Mun-
dus facit ut tabernator q̄ dat potatoribꝫ sal-
sas carnes vt valde pōtēt: et postea chare
soluant. Et sic faciliter mūd⁹ delectat ꝗ bre-
ui tpe. ꝗ deinde sequit̄ eterna dānatio. Job
xxi. Ducūt in bonis dies suos ꝗ in puncto
ad infernū descendūt. Ecce q̄ trahit. Ideo
Paul⁹ ad Gal. vi. Mihi mūd⁹ crucifix⁹
est ꝗ ego mūdo. Chris. Quidq̄d mundus
reputabat gl̄iam hoc ipe penā ¶ Tercio re-
liquerūt oīa mediātia. ꝗ est amor amicorū.

Math.x. Qui amat patrē aut mrem plus
q̄ me nō est me dignus. et q̄ amat filiū aut
filiā sup me nō est me dignus. Aug. Amā-
dus est generator sed p̄ ponend⁹ est creator
Sed heu plures sunt q̄ ꝓpter filios ꝛ vxo-
res multa ꝯ deū faciūt. iurādo: iniuste bona
acquirēdo. diuinū officiū vel seruitiū sepius
negligēdo. ꝛ nōnunq̄ aīe salutē mīme ad
uertēdo. Et sic qui amici esse deberēt potī⁹
inimici sunt salutis. ꝗ̄ dicitur illō Michee
vij. Inimici hoīs domestici eius. Tali mō
mediant inter te ꝛ salutē aīe tue. Hoc medi
um habuit ille diues Lu. ix. cui dn̄s dixit.
Sequere me. et ille rn̄dit. Dn̄e pmitte me
pri⁹ ire ꝛ sepelire prēm meū. Glo. Pr illi⁹
fuit infidel ꝛ fuit mortu⁹ in vita. Et dixit il
li ih̄us. Sine ut mortui sepeliāt mortuos su
os. tu aūt vade ꝛ annuncia regnū dei. Ecce
quō xp̄us noluit ꝗ̄ etiā sepultura pr̄is debe
ret fieri quē tn̄ p̄cepit honorare ne h̄ mediū
esset salutis. Post h̄ ibidem Lu. ix. alter di
xit. dn̄e sequar te. sed pmitte me primū re-
nūciare hijs qui domi sunt. Ait aūt illi ih̄s
Nemo mittēs manū suā ad aratrū retro re-
spiciēs aptus est regno dei. vbi dat intelli-
gere ꝗ̄ illi q̄ domi sunt amici carnales fra-
tres ꝛ sorores ꝛc. hij nōnunq̄ mediāt i via
salutis. Idcirco dr̄ Deute. xxxiij. Qui di-
xerit pr̄i ꝛ matri nescio vos ꝛ nesciūt filios
suos hij custodierūt eloquiū tuū. Hoc attē
dens Paulus oīa mediātia reliquit. De q̄
Gal. i. Cū placuit ei q̄ me segregauit ex v-
tero mr̄is mee ꝛ vocauit p grām suā ꝯtinuo
nō acquieui carni ꝛ sanguini: h̄ est ꝓpinquis
meis iudeis Quarto reliquerūt oīa peri
ditātia h̄ ē ad malū attrahētia. ꝛ ē ꝓpri⁹ a-
mor. De q̄. ij. ad Thimo. iij. In nouissimis
tp̄ibꝫ instabūt tp̄a piculosa. ꝛ erūt homines
seipsos amātes. cupidi elati ꝛc. voluptatuz
amatores plus q̄ dei. hn̄tes spēm pietat͡ʒ. i.
religiōis. virtutē aūt eius abnegātes. De
talibꝫ dr̄ Rom. viij. Qui in carne sunt deo
placere nequnt. Ideo glo. sup Mat. Per
fecta dicit̄ ꝯuersio vbi carnalis rūpit̄ dile
ctio. Hanc ruptelā docꝫ Mat. xvi. Si q̄s
vult venire post me abneget semetipꝫ. glo.
Non p naturā ſꝫ p maliciā. qꝛ dicit Gre.

Nisi q̄s a seipso deficiat ad eū qui sup̄ ipsuꝫ
est nō appropinq̄t. Bern. Charitas chari-
tatem destruit. charitas carnis destruit cha
ritatē spūs. Ideo dicit idē doctor. Crudeli
tas est carnē diligere ꝛ spm̄ negligere. Hu-
go de sacramētis. Conari debem⁹ q̄ntū pos-
sumus ut carnē spūi subdamus. Hoc etiaꝫ
fecit paul⁹. i. ad Chorin. ix. Castigo corpus
meū ꝛ i s̄uitutē redigo R. Sꝫ d. ē ne
amor sui peccatū mortale. Rn̄det̄. si amor
sui crescit in ꝯtemptū dei tūc erit peccatum
mortale. Vbi grā. Si q̄s nollet ieiunare q̄-
tuor tp̄a cū tenet̄ ex p̄cepto ecclīe rū bn̄ pos
set et nō vult corpus suuꝫ aggrauare. Sic
nō vult surgere dn̄ica die ad missam et ad
dei vbum ꝓut quilibet tenet̄ ex p̄cepto ec-
clesie. ut hr̄ de ꝯse. di. i. c. missas. ꝛ c. sacerdo
te. ꝛ obmittit sine rōnabili ꝛ nc̄caria causa
peccat mortaliter ut dr̄ ibidē. Et breuit̄ q̄n
cunq̄ quis parꝰ est trāsgredi p̄ceptuꝫ dei
aut ecclesie ꝓpter illicitū amorē sui tūc sem
p peccat mortaliter. vt vult apl̄s Ro. viij.
cū dicit. Sed si s̄m carnē vixeritis morie-
mi. Eccli. xviij. Quid nequi⁹ q̄ qd̄ caro ex
cogitare poterit. Talis amator carnis nō fu
it apl̄us. De quo Chris. dicit. Nihil corpi
nisi nudā necessitatē ministrauit. Nam sic fa
ber incudem indurat crebris pcussiōibꝫ. sic
paulus assiduis laboribꝫ. de q̄. ij. Thes. iij.
In labore ꝛ fatigatōe die ac nocte opantes
Haymo. Nocte laborauit ꝛ die p̄dicauit:
nobis in exēplū sicut subdit ibidē. ut formā
darem⁹ ad imitādū nos. qm̄ si q̄s n̄ vult opa
ri nec mādūcet Quito reliquerunt omnia
ponderantia. ꝛ ē sarcina pc̄toꝝ. ps. xxxvij.
Sicut onus gue grauate sunt sup me. De
quo pondere loquit̄ apl̄us ad Heb. xij. De
ponentes oē pond⁹ ꝛ circūstans nos pec-
catū. Rō depositōis. qꝛ ut dicit Gre. Nul
la bona acceptant̄ que maloꝝ admixtōe ma
culant̄. nec ieiuniū: nec orō. nec elemosine.
sicut dicit Pi⁹ papa. ꝛ hr̄ de ꝯse. di. v. ca.
nihil. vbi dic̄. Nihil ꝓdest ieiunare homi
aut orare. aut alia religiōis bona agere nisi
mens retrahat̄ ab iniq̄tate. Et hoc est quod
dicit̄ Ecclesiastes. ix. Qui in vno offendit
multa bona pdit Gre Nihil est deo gratiꝫ

ab eo qui ingratus est deo p pctm mortale
Hoc cõsiderãs aplus cũ dñs arguit eũ de p
secutõe Act.ix. statim dixit. Dñe qd vis
me facere. Et sic docet nos .i. ad Chori.xi.
Imitatores mei estote sicut ego xpi. Ipse sta
tim cõuersus. sic et nos qñ vocamur p diuinã
inspiratõem. Eccl.v. Ne tardes cõuerti ad
dñm deũ tuũ. ne differas de die in diẽ. Am
bro. Si secutus es errantẽ sequere penitentẽ
Aug. Mox pauit se ad obediendũ qui prius
seuiebat ad psequendũ. ¶ Dixi scdo subiũ
gitur directa vel salutifera xpi imitatio. ibi. et
secuti sumus te. Ad verũ enim xpianũ ptinet
ut xpm sequatur. Dicit nanqz Aug⁹. de vita
xpiana. Xpiani nomẽ frustra sortitur q xpum
minime imitatur. Ecce nõ meretur dici xpian⁹
qui xpm nõ imitatur. ¶ L — Sed q. in qbus
tñ debemus xpm sequi. Rñdetur primo in vi
te asperitate. Ipse enim ab ingressu mũdi vsqz
ad egressum asperã duxit vitã. Nã in nati
uitate feno iacere ptulit. et in arto posit⁹ est
psepio. In egressu arduã penam in cruce e/
legit. In pgressu nõ legitur risisse sz fleuisse.
ideo dicit xps Mat.x. Qui nõ accipit cru
cem suã et sequitur me nõ est me dign⁹. Sic be/
atus Paul⁹ eũ secutus est .i. Chori.iiij. Esu
rimus et sitim⁹ et nudi sum⁹. colaphis cedi
mur. psecutiõem patimur. tanqz purgamẽ/
ta huius mũdi facti sum⁹ oim peripsima vs
qz adhuc. ¶ Scdo in mẽtis hũilitate. Ma
thei.xi. Discite a me qz mitis sum et humil
corde. De quo Aug. de vbis dñi. Vis ca
pe celsitudinẽ dei prius accipe hũilitatem
xpi. Dignare humilis esse pter deũ qz de⁹
dignatus est esse humilis pter te. Bern.
Quanto qsqz in se vilior tãto deo pciosior.
et sic paulus .i. Chor.xv. Ego minim⁹ aplo
rum non sum dignus vocari apls. et Eph.
iij. Mihi oim sanctorum minimo data ẽ grã
dei in gentibus. et .i. Chori.xv. Nouissime ve
ro tanqz abortiuo visus est mihi. respectum
habuit ad peccatũ suũ. ideo se ãnihilauit de
quo Gre. Qui pfecte peccatũ suũ itelligit
nullũ peccatũ par peccato suo existimabit.
Tercio debem⁹ eũ sequi in pietate erga p/
ximũ. Lu.vi. Estote misericordes sicut et pa/
ter vester misericors est. Pater autẽ nr̃ xps
dici poterit. qz p ipsm regeneramur. Ipse p
prio sanguine suo hereditatẽ regni celestis
nobis acquisiuit. sic iterum paulus eũ secut⁹ ẽ
qz de eo dicit Chris. Nemo intantũ dile/
xit amicos sicut paulus inimicos. Ipse ex pie
tate aliorum peccata defleuit .ij. Chor.xij. Lu/
geã multos ex hijs qui ãn peccauerũt et nõ
egerũt pñiam de immũdicijs suis. Chriso.
Nullus ita deplãgit ppria sicut Paul⁹ alie/
na. paulus quasi totũ mũdum genuisset oibus
cõdoluit. hec ille .ij. Chor.xi. Quis infirma
tur et ego nõ infirmor. Et sic hortatur et alios
ad Gala.vi. Fratres si qs hoccupat⁹ fuerit
in aliquo delicto vos q spũales estis instrui
te huiõi in spũ lenitatis. q. d. cõpassionẽ ha/
bendo cũ eo. Gre. Plus est aiam ppetue
victurã reficere qz ventrẽ moriture carnis
pabulo terreno satiare ¶ Quarto in aduer
sitate siue penarum patiẽti toleratõe. i. Pe. ij
Xpus passus est p nobis vobis relinqns ex
emplũ ut sequami vestigia ei⁹. Qui cũ ma
ledicerentur nõ maledicebat. cũ pateretur nõ cõ
minabatur. et sic nos. qz Actuũ.xiiij. dicitur
Per multas tribulatiões optet nos intra/
re regnũ dei. Sic paulus .i. Chor.iiij. Ma
ledicimur et bñdicim⁹ psecutõem patimur
et sustinemus. Et .ij. Chori.xi. In carceribus
abũdanti⁹. in plagis sup modũ. Et subdit.
A iudeis quĩquies quadragenas vna min⁹
accepi. Ter virgis cesus sum. semel lapida
tus sum. ter naufragiũ pertuli. in oĩbus hijs
fuit multũ patiẽs. Et sic nos ad patientiam
hortamur hodie. ad Heb.x Patiẽtia ẽ vobis
necessaria. ut voluntatẽ dei faciẽtes reporte
tis repromissiõem. Amb. sup Bti imacu/
lati. Quãto tribulatio maior tãto cõsolatio
uberior. ¶ Quĩto debemus xpm seqi in cha
ritate. quã docuit Luce.x. Dilige dñm deũ
tuũ et pximũ sicut teipsm. Et sic paul⁹ i cha
ritate dei primo fuit qsi igneus. Chris. Si
cut ferrũ missum in ignẽ totũ igneũ efficitur.
et sic Paulus igne charitatis succẽsus. sic
qz scribit Ro.viij. Quis me separabit a cha
ritate xpi. tribulatio an angustia: aut gladi⁹
aut fames. scio et certus sum qz neqz mors
neqz vita. Aug⁹. Dolendũ est qz apostolũ
horrenda tormẽta nõ poterant a charitate

dei separe. et nos ociose fabule et vilia vi-
cia separant. Habuit secundo charitatem
proximi tantã q dicebat ad Ro.ix. Cupiebã
anathema esse p fratribus a christo. id ẽ ad
tempus separi vt attenderet cõuersioni eo-
rum ad fidem christi. Sic etiaz dicit Phi-
lippẽ.i. Testis est mihi deus quoniã cupiã
vos omnes in visceribus ihũ xpi. Grego.
Nullũ deo tale acceptũ sacrificiũ sicut zel⁹
animarũ. Ecce quantã charitatem dei ⁊ pro-
ximi habuit. Ideo dicit ad Ephes. v. Imi-
tatores mei estote ⁊ ambulate in dilectiõe.
Et merito. quia quãto in hoc mũdo maior
dilectio: tanto in futuro maior retributio.
Sic dicit Chrisos. de laude pauli. Nil pe-
sus errauit qui pratũ quoddam insigne vir-
tutũ ac paradisum spiritualẽ animũ Pauli
nuncuparet. Quis ergo ad explicanda ei⁹
merita explicare sufficiet. Nam omĩa que
sunt in hominibus bona vna anima possidz.
singulorum enim virtutes sanctorũ excellẽ-
tissime in eo fuerunt. Abel obtulit sacrificiũ
deo et inde laudatur. Sed si hostia Pauli
ad mediũ pducat. tunc quantũ celũ a terra
distat. tantũ hostia pauli superius appare-
bit. ¶ M. Probat sic Chris. Abel ob-
tulit oues ⁊ aliena. paulus quotidie in seip-
so paratus erat mori pro xpo. Actuũ .xxi.
Non solũ alligari sed et mori paratus sum
p christo. Et studuit totũ mundum offerre
deo. i. ad Chori. ix. Omnibus omĩa factus
sum vt omnes lucrifacerẽ. Noe cõmenda-
tur quia se et septẽ homines cõseruauit tẽ-
pore diluuij. Paulus nõ tantum octo. sed
infinitos a damnatõne eterna p suã doctri-
nam pseruauit. Abraam cõmendatur quia
ad preceptũ dñi patriam ⁊ amicos suos si-
ue cognatos reliquit. Paulus nõ solũ pa-
triam sed totũ mundũ reliquit. ad Philip.
.iij. Omnia arbitratus sum ut stercora: vt
xpm lucrifacerẽ. Etiam in modo relinquen-
di domin⁹ abrae multa pmisit. sicut diuiti-
as: multiplicatõem seminis. ut habet Gen.
xij. Sed paulo multas tribulatões. Actu.
ix. Ego ostendã illi quanta opteat eum pati
p nomine meo. Cõmendatur Jacob a lon-
ganimitate. quia septẽ annis pro Rachel
seruiuit. et videbant sibi dies pauci. Gene-
sis. xxix. Paulus nõ septem annis sed tota
vita sua p sponsa nõ sua sed xpi que est ec-
clesia. nõ adustus sole et estu diei ⁊ gelu no-
ctis sicut Jacob. sz supra hoc infinita suffe-
rendo mala. ij. ad Chorinth. xi. In labori-
bus plurimis. in carceribꝰ abundantius. in
plagis supra modũ ⁊c. Hec omnia cũ gau-
dio maximo ⁊ alacritate suscepit. Commen-
datur Joseph a pudicicia ⁊ castitate. Ge-
ne. xxxix. q reliqt palliũ vxori pharaõis. il-
le postmodũ accepit vxorem. Sed paulus
p totũ tempus vite sue virgo permansit.
imo et quoscunqz potuit ad virginitatẽ in-
duxit. i. ad Chorinth. vij. Uolo omnes ho-
mines esse sicut meipm. Dico autẽ non nu-
ptis et viduis bonũ est illis si sic pmanserĩt
sicut et ego. Ideo in testimoniũ puritatis
sue lac p sanguine fluxit tempore decollati-
onis. Etiam cõmendatur Job a patientia.
Chris. Job quibusdã mensibꝰ patientiam
in tribulatõne habuit. sed Paulus multis
annis vsqz in agonem pseuerans tribulat⁹
fuit. nõ tantũ a tribus vel quattuor amicis
sicut Job. sed a cunctis infidelibus sepissi-
me impognatus, ⁊ sic in singulis gratias e-
git deo. i. ad Chorinth. i. Gratias ago deo
meo semp. et tñ non solũ p se sustinuit. sed
pter electos. ij. ad Thimo. ij. Omnia su-
stineo pter electos ut salutẽ consequant.
Cõmendatur Moyses a zelo q p salute po-
puli petijt deleri de libro vite. Gregori⁹ in
moral. id ẽ petijt se tempal. ter mori. Chris.
Paulus plus fecit. quia eterna gloria volu-
it ad tẽpus priuari p salute proximorum. ad
Roma. ix. Optabam ⁊ ego anathema esse
p fratribus meis. Commẽdatur Johãnes
quia arguit herodẽ p adulterio. Paul⁹ ve-
ro non vnũ sed plures tyrannos. Cõmen-
dant Enoch et Helyas quia in paradisum
rapti. et vltra hoc paulus in tercium celum
.ij. ad Chorin. xij. Scio hominẽ raptũ vs-
qz ad terciũ celum. id ẽ vltra naturã eleua-
tum vsqz ad celum empireũ. Et est loc⁹ be-
atorũ spirituũ. Et ibi vidit vt dicit Aug.
libro de videndo deũ: diuinã visionez. Et
ista visio dicitur auditus, quia instruct⁹ fu-

it de diuinis secretis. que non licēt homini
loq̄i .verb explicari ⁊ ilc ō alijs. Ideo canit
ecclesia. Magnus sanctus paul⁹ vas electi
onis vere digne est glorificandus ¶ Dixi
tercio subiungit̄ pia p̄mij retributio. Unde
Petrus in p̄sona omniū cum dixit. Ecce
nos reliquimus omnia ⁊ secuti sumus te.
p̄sequenter interrogauit. quid ergo erit no
bis. id ē que vtilitas. que honorabilitas. q̄
sufficiētia nobis inde. Respōdit ih̄s. Uos
qui secuti estis me. s. imitatōe viuendi. p̄di
candi ⁊ moriēdi. in regeneratōe. scz iustorū
de morte ad vitam. Raban⁹. Due sunt re-
generatōnes. vna animarū. et alia corporis
Et hec erit generalis resurrectio cū sederit
filius hominis. scz p̄ autoritatē iudiciariam
in sede maiestatis sue. scz p̄ manifestam po
tentiā que prius latuit. Uel sedes maiesta-
tis dicitur nubes clara diuina formata ma-
iestate. sedebitis et vos. scz quieti et securi
super sedes duodecim. scz tanq̄ principes
electi super vniuersaz terrā. ¶ N ¶ Per
sedes etiā iudiciaria potestas designat̄. quia
apostoli et viri p̄fecti iudicabunt natōes in
compatōe melioris vite ⁊ approbatiue. mo
do tamē specialiori q̄ alij electi. iudicātes
duodecim tribus israel. Rabanus. Nemo
putet tantū duodecim apostolos iudicatu-
ros. sic nec duodecim tribus israel tantum
iudicandos. sed in duodecim ap̄lis vniuer
sitas p̄fectorum designatur. ⁊ in duodecim
tribubus vniuersitas iudicandoꝝ designat̄
Ecce quomodo sancti apostoli p̄ alijs s̄ctis
honorandi sunt. quia p̄ ceteris eos elegit.
Johan. xv. Ego vos elegi ut eatis et fru-
ctum afferatiz et fructus vester maneat. Et
sic erunt tanq̄ scabini speciali modo in iudi
cio iudicantes. Item sunt nūcij dei pre ex-
cellentiā. quia deus eos misit. Marci vlti.
Euntes in mundū vniuersum p̄dicate euā
gelium omni creature. Item sunt honorā-
di tanq̄ p̄ceptores p̄cipui. Unde canit ec
clesia. De quorum doctrina fulget ecclesia
vt sol et luna. Item quia sanguine p̄testati
sunt fidem. Unde canit ecclesia. Planta-
uerunt ecclesiam sanguine suo. Ultimo se-
debunt iudiciū. nec crede q̄ tunc orabunt
p̄ te sicut nunc. Chrisosto. ⁊ Beda. Nec
parentes orabunt p̄ filijs in iudicio. nec an
geli sicut solebāt. nec sancti habebunt com-
passionem cum peccatoribus sicut nūc com
patiunt̄ nobis orando p̄ nobis. Bernard⁹
Si igitur sancti apostoli fuerunt potentes
et pij in terris. multo magis existētes nunc
in celis. vbi charitas nō minuitur sed au-
gmentatur. Imploremus igit̄ eorū clemē
tiam. de quoꝝ num... ille est cuius hodie
existit saluberrima cōuersio.

¶ Sermo ¶ L. Ad idem.

Saule saule quid me p̄sequeris. Actuū. ix. ¶ O

Introductio. presens festū quatu
or de causis celebrat̄. Primo in ordine ad
peccatores ut habeāt exemplum spei. ut nul-
lus quantum cūq̄ peccator magnus desperz
de venia. ex quo paulū qui tantus fuit in cul
pa respexit in gratia. Unde Grego. Per-
pendo petrū. considero latronem. aspicio za
cheum. intueor Magdalenaz. contemplor
paulum. ⁊ nil in eis video nisi spei et peni-
tentie posita exempla. Si forte aliquis la-
psus est in fide aspiciat Petruz qui ter ne
gauit christum. et post amare flendo pecca
tum deleuit. Alius contra proximū in mali
cia crudeliter exarsit. aspiciat latronē qui in
vltimo mortis articulo ad vite p̄mia penitē
do peruenit. Alius auaricie estibus anhelās
aliena diripuit aspiciat Zacheū qui si quid
abstulit reddidit quadruplum. Alius libidi
ne succensus carnis mundiciā p̄didit aspi-
ciat magdalenā que in se carnalem amorez
igne diuini amoris extersit. Alius in se vł
in suis mēbris ecclesiam p̄secut⁹ ē aspiciat
paulū qui ad vnius iussiōis vocem fact⁹ est
vas electōis. Nemo igit̄ despere̅t. sed ad su
scipiendam gratiā mentē suam disponat. et
dominus qui venit peccatores saluos face
re. ut dicit̄. i. Thi. i. prorsus sicut paulum
recipiet. ¶ Scdō celebrat̄ hoc festū in or-
dine ad ecclesiam. Unde ex quo sancta ma
ter ecclesia habuit maximā tristiciā in eius
p̄secutōne debuit etiam habere maximā le
ticiā in eius cōuersione. Et quia maiorem

leticiā nō potuit habere nisi ut festū celebra
ret. ideo in ipō btō Paulo impleta ē ꝓphe
tia Jacob. de qua Geñ. xlix. Cū filios suos
moriturꝰ bñdiceret ⁊ ad beniamin venissꝫ
dixit. Beniamin mane lupꝰ rapax ⁊ vespe
diuidet escas. Ibi ꝑ beniamin iuxta docto
res intellexit Paulū q̄ fuit de tribu Benia
min. Hic mane. i. primo fuit lupus rapax:
dei ecclīam persequēndo. Sed vespe diuisit
escas quādo ꝯuersus ad fidē: fidem ecclīe
p̄dicauit. ¶ Tercio in ordine ad angelos
⁊ ad celestē curiā. Sicut eī dr̄ Lu. xv. Gau
diū est angelis dei sup̄ vno peccatore peni
tentiā agente plusq̄ꝫ sup̄ nonagītanouē iu
stis. q̄nto magis in ꝯuersiōe vnius aposto
li. ꝑ cuius doctrinā ruina corꝝ ex magna pte
est restaurata. Dicit eī Chrisˀ. Oīes ad
salutē duxit ac si omnes regenerasset. i. ad
Chorinth. ix. Omnibꝰ oīa factus sum ut
omnes lacrifacerē. Volens igit̄ ecclesia se
sanctis angelis ꝯformare in gaudio institu
it hoc festū. ¶ Quarto in ordine ad deum
ꝓpter miraculū. s. q̄ ex seuissimo ꝑsecutore
fecit fidelissimū p̄dicatorē. Unde hoc mira
culū maius est vt dicit Augꝰ. q̄ꝫ celū et ter
ram ex nihilo creare. Et ratio. quia in crea
tōne nihil resistit diuine actōi. ps. xxxij. Ip
se dixit ⁊ facta sunt. sed in ꝯuersione pecca
toris ꝓpria volūtas resistit. Juxta illō Ma
thei. xxiij. Quotiens volui cōgregare te si
cut gallina cōgregat pullos suos sub alis et
noluisti. Et quia magnꝰ peccator fuit Pau
lus: vt ipse testat̄. i. ad Thimo. i. Blasphe
mus fui et ꝑsecutor ⁊ cōtumeliosus. ⁊ glo
riosus factus est p̄dicator. sicut canit eccle
sia. O gloriosum lumen omniū ecclesiarū.
sole splendidius ⁊c̄. Et ad vnicā vocez ad
dñm se cōuertit sicut dicit̄ in verbis thema
tis. Saule saule quid me ꝑsequeris ¶ In
summa epistole duo tangunt̄. Primo pau
li ꝑiculosa infirmitas. ibi. saulus adhuc spi
rans. Secūdo subiungit̄ eius miraculosa
sanitas. ibi. vas electōis est mihi iste. De
primo dicit. In diebus illis. scꝫ cū lapida
tus esset btūs Stephanus. ⁊ saulꝰ erat cō
sentiēs neci. ⁊ facta est ꝑsecutio magna ī ec
clesia que hierosolimis erat. et dispsi sunt si

deles ꝑ regiōes iudee ⁊ samarie. tūc saulus
adhuc spirans. s. corde ⁊ ꝑ odij animositatē
minaꝝ et cedis in discipulos dñi. i. in xp̄ia
nos anhelās ad cedez ꝑ minaꝝ asperitatē.
¶ Ubi sciendū sicut infirmitas corpal̄
dr̄ ꝑiculosa varijs de causis. sic infirmitas
spūalis. Primo qñ in corde interiꝰ radicat̄
Secūdo quādo exterius ꝑ totū corpꝰ dif
fundit̄. Tercio qñ morbus nescit̄. Quarto
qñ ꝯtria sumunt̄. Quinto qñ medicus con
temnit̄. Oībus hijs modis Paulꝰ infir
mabatur. ideo merito ꝑiculosam infirmita
tem habuisse dicit̄. Prīo fuit radicata ab
intra morbo peccati in corde. ⁊ tāgit̄ ibi cū
dicit̄ spirans. Ecce cordis malicia. quā ipse
ꝓhibet ad Heb. iij. Videte fratres ne for
te sit in aliquo vestrū malū cor incredulita
tis discedendi a deo viuo. Hiere. iiij. La
ua a malicia cor tuū ihrl̄m ut salua fias. Au
gustinꝰ. Nulle maiores diuitie q̄ꝫ fides ec
clesie. Abacuck. ij. et ad Roma. i. Justꝰ ex
fide viuit. Secūdo fuit ꝑiculosa infirmi
tas pauli q2 ꝑ totū corpus diffundebatur.
In ore cū dr̄. spirans minarū. in manibꝰ cū
dr̄ ⁊ cedis. in pedibꝰ ibi. accessit ad pncipes
sacerdotū. Et sic potuit locū in eo hr̄e ꝓphe
tia Isa. i. A plāta pedis vsqꝫ ad verticē nō
est in eo sanitas. Tercio infirmitas est pe
riculosa quādo nescit̄. Augꝰ. sup̄ ps. lviij.
Nō est insanabilior eo q̄ sibi sanꝰ videt̄. Et
sic paulꝰ videbat̄ sibi sanus. ꝓpt̄ qđ dic̄. i.
Thim̄. i. Ignorās feci. ¶ Est tñ sciē
dū fm̄ sctōs doctores duplex est ignorātia.
scꝫ facti et iuris. Prīa facti ⁊ ꝯtigit dupl̄r.
aut adhibet diligentiā. et sic excusat a toto.
vt cōcubitus Jacob cū Lya. Genes. xxix.
Aut non exhibet diligentiā. et sic excusat a
tanto et non a toto. ut ignorantia Lamech
occidentis Chayn cū putauit occidere ferā
Geñ. iiij. Secūda est ignorātia iuris. hec
est duplex. quedā inuincibilis. hec excusat
a toto. Alia vero vincibilis. ⁊ hec iterum
duplex. quedā affectata. hec in nullo excu
sat. q̄dā simplex. hec excusat a tāto sed nō a
toto. De quo Aug. de libero arbitrio. li. iij.
c. xxxv. Nō imputat̄ ad culpā qđ inuitꝰ ig
ras sed qđ q̄rere negligis. Grego. Aliud

est nesciuisse. aliud scire noluisse. Primuz õr negligẽtia. scḋm malicia ꝛ supbia. Habuit igit̃ apl's ignorãtiã iuris simplicẽ. Unñ bñ excusabat̃ a tanto sed nõ a toto. Et si ita mortu⁹ fuisset eternã damnatõem incurrisset. Attñ nõ fuit tãta ignorãtia sua sicut si ex ꝓpria malicia ignorasset. q2 sic dic̃ vbi sup̃. Ignorãs feci igit̃ miꝫicordiã ꝯsecut⁹ sum. valde tñ fuit ꝑiculosa ignorãtia sua. Quarto fuit infirmitas ei⁹ ꝑiculosa. q2 ꝯtria sumebat. nõ sufficiebat sibi ꝓpria feuicia ſꝫ ꝛ alios ꝯcitabat. cũ subdit̃. Accessit ad pricipes sacerdotũ. nõ vocatus ſꝫ sponte. ꝛ petijt epistolas. s. ad loca remota. Nõ sufficiebat sibi ꝑseq̃ fideles i ihr'lm sed petijt licẽtiã ad alia loca. s. in Damascũ ciuitatẽ ad sinagogas. vt si q̃s inueniret. q2 pauci h⁹ vie. i. xp̃ianorum viros ꝛ mlieres vinctos ꝑduceret in ihel'm. s. ad puniendũ. Ecce crudelitas sua. Seq̄tur. Et cũ iter faceret. s. cũ epl'is contigit ut appropinq̃ret Damasco. s. cũ exercitu suo. ꝛ subito circũfulsit euz lux de celo. ad designandũ ꝙ sine luce grẽ nemo p̃t retractitee ad deũ ꝯuerti. ideo merito circũfulsit eum lux R Et illa lux primo fuit repentina in celeritate. q2 eũ subito mutauit in aliũ virũ. in sciẽtia: vita ꝛ mentis ꝯstãtia. In sciẽtia. Dicit glo. q2 in illo triduo cecitate ꝑcussus oĩe cognouit misteriũ incarnatõis ꝛ veritatẽ euãgelij. Unde ad Gala. i. Notũ facio vobis euangeliũ qḋ nõ ab homine didici sed ꝑ reuelatõem ihũ xp̃i. Itez immutauit eũ in vita. quia statim virtute luminis qḋ ipm̃ circũfulsit omnẽ caenalez amorẽ ꝛ affectũ terrenũ mox abiecit. ꝓpter qḋ dicit ad Gala. i. Cũ placuit ei q̃ me segregauit ex vtero mr̃is mee. ꝛ vocauit per grãm suam ꝯtinuo nõ acquieui carni ꝛ sanguini. Et hoc ẽ quod dicit Ambro. Nescit tarda molimina sp̃ũssancti gratia. Etiã mutauit eũ in mẽtis ꝯstantia. De q̃ Ro. viij. Quis nos sepabit a charitate xp̃i. Scḋo illa lux fuit immẽsa. q2 circũfulsit eũ ꝛ ab intra ꝛ extra ipm̃ totum illuminauit. in interioribꝫ ꝑ sapientiã qua omnia misteria scripturarum intellexit. ab extra ꝑ lucidam cõuersatõem ꝛ sanctitatis exemplũ. a superiori ꝑ claram ꝯtemplatõem qua vnde ꝛ immediate deum ꝑ essentiã cognouit. Tercio illa lux erat celica. iõ intellectũ ip̃ius angelicis spiritibꝫ ꝯformauit. ĩmo etiam ut dic̃ Chrisost. Ip̃i angeli plurima secreta ꝑ ei⁹ p̃dicatõez didicerũt. vt dicit glo. sup̃ illud Eph. iij. Mihi eñ omniũ sanctoꝝ minimo data est gratia in gentibꝫ euãgelisare ꝛc̃. ut innotescat principibꝫ et potestatibꝫ in celestibus. Illa ẽ̃ lux affectũ eius totaliter trãsmutauit Chris̃. Sicut ferrũ in ignem missum. ꝛ sic paulus in charitate accẽsus. Etiam ip̃m celesti ꝯuersatõe decorauit. ideo ad Phil'. iij. Nostra ꝯuersatio in celis est. Hec tria innuit Dyonisius in epl'a de trãsitu ꝑ desertũ huius mũdi. vbi dicit ip̃m angelũ terrestrẽ ꝓpter primũ. imaginẽ diuinitatis ꝓpter secundũ. ꝛ celestẽ hominẽ ꝓpter terciũ. quia dicit Chris̃. Paulus in terra gradiẽs sic se gerebat in cunctis quasi societate angelorum frueretur. Hec subita conuersio pauli figurata est. i. Regũ. x. in saul. cui q̃ dicebatur. Insiliet in te sp̃us dñi spiritu repẽtino ꝛ ꝓphetabis ꝛ mutaberis in virũ aliũ. psal. lxxvi. Hec mutatio dextre excelsi. Seq̃t̃. ꝛ cadens in terraz. s. ex nimio terrore timuit ne forte maiori plaga ꝑcuteret̃ ꝙ̃ Pharao aut maria soror moysi. De quibꝫ in exodo. In h̃ etiã timuit ad designandũ ꝙ hõ illuminatus ꝑ gratiam debet cognoscere suam fragilitatẽ exẽplo abrae. Geñ. xviij. qui dixit. Quid loquar ad dñm cum sim puluis ꝛ cinis. Isa. xlvi. Redite p̃uaricatores ad cor. Berñ. Nõ est melior ꝯs̃uatõ grẽ ꝙ̃ in vera humilitate. Quito ꝑiculosa ẽ infirmitas cũ medicus ꝯtemnit̃. Et sic fuit in paulo. ꝓpter quod sequit̃ in epistola. Et audiuit vocem. ſꝫ auditu corporis dicentem. Saule saule quid me ꝑsequeris. Hec duplicatio fit ad mouendum eius intentõem quasi diceret. Grauis est tua infirmitas. quia medicũ contemnis. da locum medico et nõ discedat a te. Ecclias. xxxviij. quia opꝫ ea eius tibi sunt necessaria. Et dixit. quid me ꝑsequeris. s. in mẽbris meis que ꝑseq̃batur saulus ꝛ nõ xp̃um in ꝓpria persona. quia iã sedebat ad dexterã patris glo'sus.

Tantā tñ habet dñs dilectōem ad suos vt qd̄ eis exhibet̄ sibi fieri reputat. Mat. xxv. Qd̄ vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. Qui rñdit. Quis es dñe. s. deus aut angel⁹. q̄si di. Sctio potentiā nō scio essentiā. Estimabat eū esse angelū. Rñdit. Ego sum ihūs nazaren⁹ quē tu psequeris. q̄i diceret. Ego sum q̄ de celestibȝ loq̄r quē putas mortuū ut hoiem. ego sum viuēs ⁊ regnans p secula cūcta. Ecce bonus medic⁹. S Reuera bon⁹ primo q̄ habuit sapiētiaȝ in cognoscēdo. eo q̄ radicē infirmitatis pauli cognouit. Credebat q̄dem Paul⁹ psequi hominē mortalē ⁊ psequebat̄ deū celestē. Jd̄ infirmitatē ei⁹ eū cognoscere fecit dicēs. Ego sum ihūs nazarenus quē tu psequeris. q. d. Non hoiem psequeris sed deū. nō creaturam sed creatorē. nō corpus sed caput. Secūdo medic⁹ ille habuit bonitateȝ in exeq̄ndo. q̄ psonaliter de celo descēdit ⁊ sibi locut⁹ fuit ⁊ adhuc existēti in volūtate ⁊ actu psequendi eum ouertit. nō sic alios aplos. licet eū nō essent sequētes. tñ nō fuerūt eū psequentes. Tercio fuit medicus subtilis ⁊ pfect⁹ subtiliter eū ⁊ velociter pfecteq̄ȝ eū ouertit ⁊ sanauit. T Sed d. si dñs faceret mihi ita etiā me ouerterē. Rñdēt doctores Nō est nūc opus miraculose agere p fide. quia nūc multū creuit. Jdeo sicut plāte nouelle ⁊ filo acus inducit̄. sic per miracula fides in primitiua creuit ecclia Dñs autem nūc peccatores inspiratōibȝ. p̄dicatōibȝ. flagellis ⁊ tribulatōibȝ ouertit. Sic facit nobis nūc ut iudeis fecit. Primo p signa vocauit de egipto eos. sed in terra pmissiōis manifeste p pphetas. nūc per p̄dicatores. Nec requirit̄ vocatio miraculosa sicut fecit sancto paulo. ⁊ hoc ex sua ineffabili bonitate. Unde dixit ego sum ihūs. i. saluator. q̄ salutē tuā ⁊ nō aliud quero. nazaren⁹. i. floridus. q̄ p te ⁊ toto mūdo in cruce floruit. Ecce q̄ȝ mite eū alloquit̄ nobis in exemplū spei. pter qd̄ dicit apls ad Hebre. iiij. Accedamus cū fiducia ad thronū grē eius. vt mi̇ficordiā psequamur. Subdit. Durū est tibi cōtra stimulū recalcitrare. i. potenti deo te incōgabiliter resistere. s. vicijs ⁊ peccatis. U Unde nota dominus loquitur hic de statu peccati in quo iacuit aplus. Durū valde in tali statu est esse seu pmanere pter plura. Primo quia diabolus peccatoribȝ dominat̄. ij. Petri. ij. A quo quis supatus est huius et seruus est. tot demoniorum seruus quot vicioꝝ: ut dicit Aug⁹. Secūdo quia gladius euaginatus sup eos extendit̄. ps. vij. Nisi ouersi fueritis gladium suum vibrauit ⁊c. hoc viri iusti ⁊ sancti desiderant. Apoca. vi. Usq̄ȝ quo dñe sctūs ⁊ verus nō iudicas ⁊ nō vindicas sanguinē nostrū de hijs qui habitant in terra. Tercio quia cōscientia remordente aggrauant̄. Augustin⁹. Omnis inordinatus anim⁹ est sibi ipsi pena. ⁊ nō minima sed maxima. De q̄ Jsido. in li. soliloquioꝝ. Nulla grauior pena q̄ȝ remordens oscientia. Hanc secū ferre oportet peccatores. quod est valde graue. Sap. xvij. Frequēter eū p̄occupant pessima redarguente oscientia. cum sit enim timida nequicia datt estimoniū odemnatiōi. Quarto quia cumul⁹ peccatoꝝ augmētat̄. Grego. Peccatū qd̄ p penitentiā nō diluitur mox suo pondere ad aliud trahit. Jdeo Eccli. xxi. Quasi a facie colubri fuge peccatū. Quinto quia nescit quo fine terminatur an vnq̄ȝ deus sibi bonū finem cōcedat. Johelis. ij. Quis scit si ouertat̄ ⁊ ignoscat de⁹ Poeta. Omnia sunt hoim leui pendentia filo. Et subito casuque valuere ruūt. Sic dicit Aug⁹. Hac animaduersione pcutit̄ peccator vt moriēs obliuiscat̄ sui: qui dum viueret oblitus est dei. Jdcirco Gāfredus in poetria sua noua dicit Pessima res vicium nil eque pniciosum. Reuera pessima. nō tantum in vita sed etiā in morte et post morteȝ Primo q̄ in agone hominis a demonibus ante oculos peccata portabunt̄. Eccli. xi. Jn fine hominis denudatio peccatoꝝ illius. Secundo q̄ ab hinc exiēs demonibȝ p̄ntatur. Job. xx. Uadēt. s. aīe ⁊ venēt sup eā horribiles. s. demones. Sap. xvij. Persone tristes illis apparētes pauorē illis p̄stabant. Tercio q̄ p⁹ mortē ad locū tortitoꝝ deputat̄. vbi ipperpetuū cruciet̄. pp̄t qd̄ Eccli. vij. Memorare nouissima ⁊ ineternū nō peccabis

Quarto ꝓpter pene augmentatōem cū aīa
carni societ̄.s.in vniuersali iudicio.tūc cor/
pus et aīa sil̄ ardebūt. Tūc implet̄ illō Ap/
poca.vi.qō dicēt petris ⁊ montibꝫ. Cadite
sup̱ nos ⁊ abscōdite nos a facie sedētis sup̱
thronū. Quīto ꝓpter finalē sententiā. Ma/
thei.xxv. Discedite a me maledicti ī ignez
eternū ⁊c̄. Ideo finaliter Orosiꝰ dic̄. Plꝰ
est vitāda peccati feditas q̄ꝫ q̄libet tormēto
rū immanitas. Et h̄ sup̱ v̄bo. Dur est vt
recalcitres stimulo. Subdit. Qui tremēs
ac stupens dixit. Dn̄e q̄d iubes me facere.
q̄i diceret. Iā nō meā sed tuā volūtatē pa/
tus sum adimplere. Greḡ. Nisi q̄s a seipo
deficiat ad deū nō appropinq̄bit. sic paulus
Vn̄ Auḡ. Mox parat se ad obediendū qui
prius seuiebat ad p̱seq̄ndū. Ambro. Si se
cutus es errantē seq̄re penitentē. ¶ Dixi
secūdo tangit̄ sancti Pauli miraculosa sa/
nitas. De q̄ in textu leq̄t̄. Et dn̄s dixit ad
eū.s.q̄ ad voluntatē eius ꝓnuz se exhibuit.
surge ⁊ ingredere ciuitatē.s. Damascū ⁊ ibi
dicet̄ tibi q̄d te oporteat facere. ¶ X. In h̄
significat̄ mistice ꝙ ille qui deo vult place/
re dz surgere a viciꝭ ⁊ peccatis. ⁊ ingredi p̱
fidem ⁊ charitatē in ciuitatē.i. in vnionem
sancte mr̄is eccl̄ie. ibi dicet̄ illi q̄d sit facturꝰ
Ephe.v. Surge q̄ dormis ⁊ exurge a mor
tuis ⁊ illuminabit te xp̄us. Seq̄t̄. Viri au/
tem illi qui comitabant̄ cū eo.i. socij eius.
venit eīn cū notabili comitatu. Hij ergo sta
bant stupefacti. audiētes quidē vocē.s.pau
li. sed neminē videntes. stupebāt ex magni
tudine miraculi. quia audierūt vocē pauli:
sed nō xp̄i. ut habet̄ Actuū.xxij. Qui mecū
erāt lumē q̄dem viderūt. vocē autē eius nō
audierūt qui loquebat̄ mecū. neqꜫ videbāt
p̱sonam cui dirigebat̄ s̄mo. ⁊ sic stabāt stu/
pefacti. nesciētes quid facerēt. Surgēs au
tem saulus de terra. ⁊ apertis oculis nihil vi
debat. Exterior dispositio corp̱is interiorē
significabat. Ipse nanqꜫ tūc ab omnibꝫ ter
renis affectibꝫ surrexit. ⁊ dicit Auḡ. in s̄mo
ne de paulo. Eo tēpore quo cetera nō vide
bat misteriū informabat̄ credentiū. q̄m qui
credit in xp̄m ip̄m intueri debet. Et sic tunc
vidit q̄ ꝯtemplabat̄ celestia. cui visus clau

sus fuit ad terrena. ¶ A. Ad manus aūt
illū trahētes introduxerūt Damascū. ⁊ e/
rat ibi tribus diebꝫ nō videns.s. corp̱alibꝫ
oculis. neqꜫ māducās neqꜫ bibens. Dicit
glo. tres dies nō vidit. q̄ nō credebat xp̄z
tercia die resuscitatū. ¶ Sz d. quid tūc fec̄
in illo triduo. Dicūt doctores ꝯmūniter ꝙ
in illo triduo raptus fuit vsqꜫ ad terciū ce/
lū. ⁊ habuit illā excellentē visionem. de q̄. ij.
ad Chori.xij. Ex illa fuit ita sustentatus ꝙ
nec manducare affectabat nec bibere. Sic̄
legit̄ de moyse q̄ fuit cū dn̄o.xl. diebꝫ ī mon
te absqꜫ cibo. Sequit̄. Erat aūt q̄dā disci
pulus damasci noīe Ananias.s. d̄ iudaismo
ad xp̄m ꝯuersus. scīa ⁊ vita famosus. ⁊ di/
xit ad illū in visu dn̄s. Anania. ⁊ ille ait. Ec
ce ego dn̄e. Tales vocatōes legimꝰ etiā in
pluribꝫ locis veteris testamenti factas esse
hijs quibꝫ dn̄s ꝯuersatus est. Et sic in p̄nti
Et dn̄s ad eum. Surge ⁊ vade in vicū q̄
vocat̄ rectus. Et quere ī domo iude saulūz
nomine tharseū. q̄ de tharsis erat oriūdꝰ.
illuc eīn pater eiꝰ trāslatus fuerat de iudea
⁊ ibi creuerat in p̄tāte et fama. ut p̄z ī glo.
lyre.ij. ad Thimo. vlti. Sequit̄. Ecce eīn
orat. q.d. mentē ad deū eleuatā habz. Ex il
lo eīn raptu paulus egressus gr̄as deo age/
bat. Seq̄t̄. Et vidit.s.p̱ diuinā reuelatōez
virū Ananiā nomīe introeuntē ⁊ imponē
tem sibi manus. q.d. Hec q̄ tibi loq̄r iā p̄n/
tialiter in orōe et raptu tuo cognoscis. ⁊ nō
tantū vidit p̱sonā sed etiā nomē lucide co/
gnouit ⁊ opus facturū. imponentē sibi ma
nus. Lyra. Hec impositio nō erat ad rece/
ptōem sp̄ūssancti. ut patet Act.viij. sz ad sa
natiōem defectus corp̱alis. ut p̄z de sancto
Laurētio q̄ ponebat manus sup̱ oculos ce/
cor̄ ⁊ illuminabant̄. Et sic in ꝓposito sicut
subdit. ut visum recipiat. Sz quō se habu
it Ananias in hac p̄te sequit̄ in textu. Dixit
ananias.s. se excusando. dn̄e. q.d. sum parꝰ
facere qō iubes tanqꜫ seruꝰ fidelis. Sz vnū
est. miror de v̄bis tuis ⁊ de eo qō me iubes
q̄ audiui de multis de viro h̄.s. saulo quan
ta mala fecerit sanctis tuis in ihr̄lm. q.d. fa
mosus est in p̱secutōne. Et hic scilicz nouis
sime habet potestatē a principibꝫ sacerdotū

alligādi omnes qui inuocāt nomē tuū.q.d.
Uis vt meipm voluntarie tradā in man⁹ e⁹
⁊ nō debeo sustētari diuti⁹ ꝓ salute fideliū
tuoꝝ. Dixit aūt ad eū dn̄s. vade. Raban⁹
q̄si d. Nō est timēd⁹ q̄si ꝑsecutor ſʒ ample-
ctend⁹ ut frater. qꝛ mala q̄ sanctꝭ intulit pa
tus est sustinere. qm̄ vas electōis est mihi
iste. i. vas specialiter electū grē ⁊ sciē ꝯtētū-
uū. ut portet nomē meū corā gentibꝫ ⁊ regi-
bus ⁊ filijs isrł. B. Reuera libere ⁊ fi
ducialiter ⁊ ꝯstāter h̄ dulcissimū nomē ihe
sus portauit in ore ⁊ corde. quīgentꝭ em̄ vi-
cibꝫ scripsit illō in ep̄lis suis. ut ptʒ intuē-
ti. Et ego ostendā illi q̄nta opteat eū pati ꝓ
noīe meo. q.d. multa alijs sanctꝭ intulit: ec̄
ip̄e multa patieẞ. ⁊ h̄ cū magno gaudio et
hilaritate amore noīs mei. ij. Chor. xij. Li
benter gl'iabor in infirmitatibꝫ meis. Cōfor
tatus igiẞ sic Ananias ⁊ ꝯsolat⁹ a dn̄o abijt
sc; gaudēter ad explendū officiū ⁊ manda
tū dn̄i. ⁊ introiuit. s. in domū ꝑnomiatā. vbi
saulū repit. imponēs ei man⁹ ⁊ dixit. Sau
le frater. frēʒ vocat quē pri⁹ timuit inimicū
Ex lupo em̄ agnus fact⁹ erat. dn̄s me⁹ ihūs
misit me ad te. q apparuit tibi in via q̄ veni
ebas. s. ad ꝑseq̄ndū electos. licet ꝑ grāʒ suā
sis mutatus q̄re ad te venio ut videas. i. vi
sum corpalē recipias ⁊ implearis sp̄ūsctō.
O benigna ⁊ gratiosa locutio ⁊ legatio ana
nie ad Paulū ex causꝭ vbi sup̄ exp̄ssis. ⁊ q̄n
ti fuerūt experti dn̄i effectus ꝟba eadē sub
dunt. Et ꝯsestim. i. absq; mora ceciderūt de
oculis eius tanq̄ȝ squame. i. macule albe. et
dure sicut squame pisciū: ⁊ visum recepit.
Et surgēs baptisatus est supple in noīe xp̄i
Et cū accepisset cibū ꝯfortatus ē duplici cō
fortatōe. s. sp̄ūali ⁊ corpali. ecce miraculosa
sanatio. Attendam⁹ sanatiōis effectū. Fuit
aūt cū discipulis supple xp̄i q erāt Damasci
ꝑ dies aliquot. ⁊ ꝯtinuo. i. diligēter et solli
cite ingressus sinagogas p̄dicabat dominū
ihm̄. qꝛ hic est filius dei. Sʒ quō se ad hoc
miraculū habebāt iudei. seq̄ẞ. Stupebant
omnes q̄ audiebāt eū ⁊ dicebāt. nōne hic ē
q̄ expugnabat in ihrl'm eos q̄ inuocabant
nomē istud. et huc ad hoc venit ut vinctos
illos adduceret ad principes sacerdotū. q̄h

dicerent. Mirū est nobis quid sibi videtur
aut qualis existit. Sequiẞ. Saulus autē. s.
ante sic vocatus: ⁊ post baptismū Paulus
multo magis ꝯualescebat. scʒ p̄dicando: et
confundebat iudeos. scʒ ꝑ doctrinā a spiri-
tusancto datā. qui habitabant damasci. af-
firmans quoniā hic est xp̄us. s. in lege ꝓmis
sus. Et sic patet breuiter expedita sue ꝯuer
sionis historia. Ad merita ip̄ius nos cōmē
demus.

Sermo LI. Ad idem.

IMitatores mei
estote. i. Chorẞ. iiij. Introductio. Si q̄s vult aliquā
artē studere q̄rit exptū mgr̄m i ista arte. sic
volēs discere aut q̄rere salutē aīe dʒ sequi
paulū apl̄m. Rō Chrisẞ. in li. de laude pau
li. Quia q̄dq̄d ꝑriarche q̄dq̄d ꝓphete. q̄d-
q̄d apl̄i seu alij sancti in se ꝑfectōis aliq̄d ac
ceperūt. hec oīa sil' colligēs paul⁹ cū tāto cu
mulo habuit cū quāto nullus eoꝝ collegit
Et exēplificat h̄ de abel. de noe. ⁊ abraam.
⁊ sic de alijs q̄ȝ plimis. ut sup̄ ostensuʒ est.
Et subdit Chrisẞ. vbi sup̄. Nil prorsus ex-
tauit q̄ pratū qōdā insigne ꝟtutū ⁊ ꝑadisū
sp̄ūalē pauli animū nūcuparet. Item dicit
Chrisẞ. Quid in angelis magnificū p̄dica-
mus qui omni ꝑfecta dilectiōe deo adherēt
⁊ obediunt incessanter. Paulus vero mole
corꝑis grauatus adeo deo adhesit: ꝙ dicit
Ro. viij. Certus sum ꝙ neq; mors neq; vi
ta. neq; angeli. neq; archāgeli. neq; pricipa
tus neq; virtutes. neq; tribulatio. neq; an
gustia. neq; fames. neq; nuditas. nec ꝑse-
cutio. nec gladius. nec altitudo. nec ꝓfundi
tas. nec creatura aliq̄ poterit nos sepaꝛe a
charitate dei. Et sic paulus erat angel⁹ ter-
restris. hō celestis. Nā in terris degēs dixit
illud Philẞ. iij. Nr̄a ꝯuersatio in celis est.
Sic q̄ vult viā ambulare debet sequi sciētē
⁊ expertū in ea. Uolēs igiẞ tēdere ad viam
celestis patrie debet sequi paulū. ip̄e em̄ viā
expt⁹ est. ut dicit. ij. ad Chori. xij. Scio ho
minē raptū vsq; ad terciū celū. ip̄e diuinit⁹
nouit iter. ⁊ docuit illō ꝟbo ⁊ exēplo. Ideo
merito p̄t dicere. Imitatores mei estote.

Ubi sciendũ. quattuor vicibꝰ reperimus
hec verba supradicta scripta ĩ epl'is sui. s. imita
tores mei estote. vicȝ. i. Chor. iiij. ⁊. i. Cho.
xi. ⁊ Eph. v. ⁊ Phil. iij. Ex h' elicere possu
mus ꝙ quattuor sunt principal'r in qbꝰ imitari
debemꝰ apl'm. D. Primo eũ imitari de
bemꝰ ĩ pfecta ꝯuersiõe. Nã ꝯuersio sua fu
it initiũ salutȝ sue. ⁊ sic ꝯuersio nr̃a. Zacha.
i. Cõuertimĩ ad me ⁊ ego ꝯuertar ad vos.
Ecci. xvij. Cõuertere ad dñz ⁊ relinque pec
cata. Rõ qz dicit ps. vij. Nisi ꝯuersi fueri
tis gladiũ suũ vibrauit. h' est iudiciũ. Luce
xiij. Nisi pñiam egeritis oẽs simul pibitis.
Nota ad pfectã ꝯuersionẽ reqr̃ũt' tria.
scȝ terminꝰ a q̃. terminꝰ ad quẽ. ⁊ mediũ p
qꝺ ꝯuertimur. Primo terminꝰ a q̃. s. verti
debemus a nobis. i. a ꝓpria volũtate. Mat.
xvi. Si qs vult venire post me abneget se
metipm. Greg. Nisi qs a seipo deficiat ad
eũ q̃ sup ipm est nõ appropinqbit. Sed
v. quõ a seipo hõ recedere pt. Rñdet'. a no
bis recedimꝰ si ꝓpriã volũtatẽ abnegamꝰ.
Ecclesiasti. xviij. A voluntate tua auertere. ⁊
Osee. x. Cõfundet' isrl'i volũtate sua Ber.
Nullũ bonũ deo placere pt qꝺ factũ est ex p
pria volũtate. Exẽplificat' de ieiunio. Isa.
lviij. Ecce in die ieiunij vr̃i inuenit' volũtas
vr̃a. ⁊ subdit. Nunqd h' est ieiuniũ qꝺ ego
elegi. q. d. neq̃q̃. Bern. Quid est qꝺ odit
aut punit deus nisi ꝓpriã volũtatẽ. tolle ꝓ
priã volũtatẽ ⁊ infernꝰ nõ erit. Scꝺo termi
nus ad quẽ ⁊ est deꝰ. Iohel. ij. Cõuertimĩ
ad dñm deũ vr̃m. q̃ nihil meliꝰ. nihil digni
us. nihil vtiliꝰ. qz est summũ bonũ. Mar. x.
Nemo bonus nisi solꝰ deꝰ. De quo Dyo.
Nil bonũ est nisi ab eo q̃ essentialiter bonus
est. nil dulciꝰ. ꝓpt' qꝺ dr̃ Math. xi. Tollite
iugũ meũ sup vos. iugũ eñi meũ suaue ẽ: et
onus meũ leue. Gre. Pro amore eiꝰ oĩs p
secutio hȝ dulcedinẽ. oĩs afflictio ꝯsolatõz
De quo. ij. Chor. i. Sicẽ abundant xp̃i pas
siones ĩ nob. sic ⁊ ꝯsolatiões. ps. xciij. Scꝺz
multitudinẽ doloꝝ meoꝝ in corde meo ꝯso
latiões tue letificauerũt aĩam meã. Nil di
gnius ⁊ vtiliꝰ q̃ȝ ut ad illũ ꝯuertamur qui
ꝓ nobis de celo venit. Et oĩa que fecit in ce
lo ⁊ in terra ad nr̃am salutẽ ordinauit. Pro
uer. viij. Qui me inuenerit inueniet vitam
⁊ hauriet salutẽ a dño. Terciũ est mediũ p
qꝺ ꝯuertimur ad deũ. ⁊ est libera voluntas
Differẽtia est inter ꝓpriã volũtatẽ ⁊ liberũ
arbitriũ. Ber. in fmõe ꝺ naamã. Propria
volũtas est q̃ nõ est cõis deo ⁊ hoibꝰ. i. que
nõ fit aut stat ad honorẽ dei ⁊ ad vtilitatem
siue edificatiõem ꝓximi ⁊ ad salutẽ ꝓpriam
Sed liberũ arbitriũ ẽ illꝺ qꝺ hõ sine necessi
tate ⁊ coactiõe pt eligere ⁊ appetere. Bern.
Nulla creatura pt nos violẽter a deo retra
here. ad Gala. v. Uos in libertatem vocati
estis. Hoc est liberũ arbitriũ seu libera volũ
tas vr̃a q̃ ad deum ꝯuerti debetis dȝ esse ver
sa siue mutata in dei voluntatem. dicendo
Mat. vi. Fiat volũtas tua. sicut paulꝰ Act.
ix. Quid me iubes facere. q. d. offero tibi vo
luntatẽ meã. informa eã qd p eam fieri vo
lueris. De hac volũtate dicit Ber. Uolũ
tas est origo oĩm bonoꝝ ⁊ mater oĩm v'tu
tum. Et subdit Bern. Custos anime circa
statũ sue voluntatis sollicitus debet esse. scȝ
vt discernat quid volendũ sit. scȝ q̃ ad qua
litatem. ⁊ quantũ volendũ. quantũ ad quã
titatẽ volũtatis ⁊ regularitatẽ. E. No
ta volũtas nr̃a dȝ mẽsurari fm triplicẽ mẽ
suram. s. fm nostrũ posse. fm nostrũ nosse.
⁊ fm dei velle. Primo fm nostrũ posse. i. ad
nostrã possibilitatẽ. ut oĩa velimus q̃ pos
sumꝰ implere viribꝰ. de possibilibꝰ nihil pe
nitus obmittẽtes. ita ꝙ nec infra p deside
ria veniamus. nec p indiscretũ feruorẽ mo
dũ excedamus. De quo. ij. ad Chori. viij.
Si enim volũtas ꝓmpta est fm id qꝺ ha
bet accepta est. Sed heu conqueritur Bern.
Uix est aliquis q̃ in eis que ad deum sũt ex
periri velit quid possit sed etiã qd ꝓmptissi
me possit. Quid si dixeris illud ꝓuer. xxiiij
Uires nõ suppetunt. Respõdet salomon.
Qui inspector est cordis ipe intelligit. Se
cundo mensuranda est voluntas nostra fm
nostrũ scire vel nosse. ut sine exceptiõe veli
mus que scimus esse bona. et ea nolumus
que cognoscimus mala. Iaco. iiij. Bonum
scienti ⁊ non facienti peccatũ est illi. Lu. xij
Seruꝰ sciẽs volũtatẽ dñi ⁊ ñ faciẽs vapu
labit plagis multis. Tercio mẽsurãda ẽ fm

dei velle. ut oia velimus q̄ vult de⁹. Ecōtra oia que nō vult de⁹ ⁊ nos respuam⁹. ut vn⁹ q̄sq₃ nostrū dicere possit illud Math. xxvi. Nō mea p̄r volūtas sed tua fiat. Et illō ad Gala. ij. Viuo ego nō ego: sed viuit in me xp̄s. Et h̄ q̄ ad q̄ntitatē volūtatis. S₃ quo ad qualitatē dicit Ro. xij. Renouamini in nouitate sensus v̄ri. ut ꝓbetis q̄ sit volūtas dei bona bn̄placēs ⁊ ꝑfecta. Prīo bona voluntas iustoꝝ bona est. q₂ oia q̄ faciūt vł patiunt̄ in peccatoꝝ satisfactiōem ⁊ dei offēse placatōem ordinant̄. Ex remissiōe eni͂ pc̄torum homi͂ collata ↄsurgit ↄsciētia leta ⁊ serenata. Et sic nimirū ex hac leta ↄscientia nihil negligit quin h̄o oia in deum ordinat. Scd̄o bn̄placita. q₂ in ꝑmissa remissione amara nōnunq̄ incipiūt dulcescere. ut oia q̄ faciūt in dei bn̄placitū ordināt. Aug⁹. Ille placet deo cui placet de⁹. s. in ꝓsperis et in aduersis. Tercio voluntas ꝑfecta ↄsistit in dei dilectōne ⁊ oim̄ reꝝ abrenūciatōne. Gre. Volūtatis sacrificiū nunq̄ plene ꝑficit̄ nisi hui⁹ mūdi cupiditas ꝑfecte deserat̄. Itē ↄsistit i boni ꝓ malo redditōe. i. Thes. v. Videte ne q̄s malū ꝓ malo reddat. s₃ sp̄ q̄d bonum est sectami. Hec est volūtas dei in xp̄o ih̄ū. Gala. iiij. Estote ꝑfecti ⁊ pleni volūtatis dei. Talis fuit ap̄ls. Secūdo debemus ip̄m imitari in corꝑali exercitatōe. Ambro. Si secutus es errātē sequere penitentē. Dicit eni͂ Gre. in moral. Ille nobis oib⁹ debet ad exemplū ꝓtrahi q̄ cūctis passiōib⁹ carnis moriēs tm̄ sp̄ualit̄ viuit. q̄ ꝓspera postponit mūdi. quem nulla aduersa puniūt. ⁊ sola eterna desiderat. Talis fuit Paulus. merito debem⁹ ip̄m imitari. ¶ Ubi nota exercitatio ↄsistit i trib⁹. Primo in bonoꝝ oꝑatōe. Ambro. in li. d̄ offi. ⁊ h̄r in cano. lxxxvi. di. nō satis. vbi d̄r. Non satis est bn̄ velle nisi assistat bn̄facere. Oꝑa do nostra si d̄nt deo esse grata triplicē d̄nt hr̄e decorē. Prīo d̄nt esse fidelia. Gal. vi. Dū tp̄us habemus oꝑemur bonū. Eccl's. ix. Q̄ocūq₃ p̄t man⁹ tua oꝑari instātee fac. Roma. xij. Prouidētes bona nō tm̄ coram deo sed corā oib⁹ hoib⁹. Et sint fidelia vt in omnib⁹ q̄ agim⁹ nō q̄d nobis vtile ē: sed ad dei gl'iam ⁊ eius bn̄placitū inq̄ramus. Psal. cxiij. Nō nobis d̄ne nō nobis: sed nomini tuo da gl'iam. Et ↄgruū est q₂ oia que in celo ⁊ in terra sunt oꝑatus est. nō sibi s₃ nob̄ oꝑatus est. i. Chorin. iij. Oia v̄ra sunt siue appollo siue cephas. siue mūdus. siue vita siue mors. siue p̄sentia siue futura oia vestra sunt. vos aūt xp̄i. xp̄us aūt dei. Ut ḡ inuicē impendam⁹ faciamus sic. i. Chori. x. Siue manducatis siue bibitis vel aliq̄d aliud faciatis ad gl'iam dei facite. Et iteꝝ ad Col. iij. Oia quecūq₃ facitis in v̄bo et oꝑe oia i nomine d̄ni n̄ri ih̄ū xp̄i facite. In h̄ ↄsistit fidelitas. p̄s. c. Oculi mei ad fideles terre. Eccli. xij. Qui fideliter agūt placent deo. Sed heu pauci sunt tales. De q̄ ꝓuer. xx. Multi sunt viri misericordes. virū aūt fidelem q̄s inueniet. Lu. xij. Quis putas fidelis seruus. Talis fuit btūs Paul⁹. De quo. ij ad Thes. i. Grās ago deo meo sp̄ qui me fidelem existimat potēs i misterio suo. Secundo debent esse vtilia. de q̄ vnicuiq₃ nostrū d̄r Eccli. iiij. Noli esse inutilis in oꝑeribus tuis. Utilis debet igit̄ esse vnusquisq₃ i oꝑib⁹ suis. sic q̄ nō tm̄ sibi ꝓsit. sed etiā ut i eis ꝓximū edificet. iuxta illud Mat. v. Sic luceat lux v̄ra corā hoib⁹ vt videāt oꝑa vestra bona ⁊ gl'ificent p̄rem vestrū q̄ in celis ē. i. Pe. ij. Cōuersatiōem bonā inter gentes habete. ut ex oꝑib⁹ v̄ris ↄsiderātes gl'ificēt deum. Tūc eni͂ oꝑa simplicia tāto multiplicant̄ q̄nto ex eis plies edificant̄. ij. Chor. iij. Nemo q̄d suū est tantū q̄rat sed q̄d alterius. h̄ ōndit ap̄lus in seip̄o. Ro. xv. Unusq̄sq₃ vestrū ꝓximo placeat in bona edificatione. Talis fuit paul⁹. i. Chor. x. Oibus per oia placēs. nō q̄rēs q̄d mihi vtile est. s. tātū sed vt vtilis sim aliis ut saluificent̄. ꝓpt̄ q̄d dicit ad Phil. iiij. Vos estis corona nostra ante deū. Tercio debent esse difficilia ut nr̄ affectus ꝑ hec deuotior ꝓbeat̄. Hebreo. xij. Recogitate eū q̄ tale sustinuit a peccatorib⁹ aduersus semetip̄m ↄdictōem. ut ne fatigemini animis v̄ris deficiētes. nondū vsq₃ ad sanguinē restitistis aduersus pc̄tm pugnātes. ut btūs Paul⁹ fecit. ij. Thes. iij. Scitis fratres neq₃ gratis panē manducamus

sed in labore nocte et die sumꝰ laborantes.
vt nosipsi formā daremus vobis. ¶ G.
Scđo cōsistit corꝑalis exercitatio in malo
rū reluctatōe. De q̄ Ro. xij. Noli vinci a
malo sed vince in bono malū. Hec ē. corpꝰ mū
dum ⁊ dyabolū. Hec sunt q̄ ꝯtrariant̃ aie sa
luti. hec dicit apl's. Primo corpꝰ ꝑ castigatōꝫ
.i. Chor. ix. Castigo corpꝰ meū ⁊ in seruitu
tē redigo. Chris. Nihil corpi ꝑter nudaꝫ
necessitatē ministrauit. Et hoc fecit ut ꝑfecte
carnē subijceret sibi. Si ille hec fecit q̄ iam
certus fuit de dei dilectōe q̄d nos facere de
bemꝰ. Scđo mūdū ꝑ mētis alienatōnem.
De q̄ ad. Gal. vi. Mihi mūdꝰ crucifixus
est et ego mūdo. Chris. Quidq̄d mūdꝰ re
putabat gloriā hic ipse penā. Terciō diaboluꝫ
ꝑ ꝯtinuā resistētiā ⁊ humilē oratōnē vt ipse
met loquēs q̄si de ꝑiculo aie sue i tēptatōe
dyabolica. ij. Chor. xij. sic inq̄t. Datus est
mihi stimulꝰ carnis āgelꝰ sathane q̄ me col
laphiset. ⁊ subdit. Propter q̄d deū ter ro
gaui ut discederet a me. ecce oratio. ⁊ dixit
mihi. sufficit tibi grā mea. Tantā grām ei
dñs ꝯtulit ut sēꝑ vinceret ⁊ nūq̄ a diabolicis
tēptatōibꝯ vinceret̃. nec potuit a diabolo su
ꝑari. q2 a charitate xp̄i separi n̄ potuit Ro.
viij. ⁊ sic nos ad reluctatōeꝫ hortam̄ Ephe.
iiij. Nolite locū dare diabolo. ⁊ ibidē. c. vi.
Induite vos armaturā fidei ut possitis sta
re aduersus insidias diaboli. ij. Thimo. ij.
Nemo coronabit̃ nisi q̄ legitime certauerit
scꝫ ꝯ mūdū ⁊ diabolū ⁊ carnē. Sic corona
ri meruit apl's ut ipsemet testat̃. ij. Thim.
iiij. dicēs. Bonū certamē certaui. cursū cō
summaui. fidē seruaui. in reliq̄ reposita ē mi
hi corona iusticie quā reddet mihi dñs iu
stus iudex i illa die. nec solū mihi. sed ⁊ ali
is qui diligūt̃ aduentū eiꝰ. i. q̄ ita se habue
rūt q̄ nō timēt aduētū eiꝰ. ¶ Tercio ꝯsistit
corꝑalis exercitatio in aduersitatū ꝑpessio
ne. ij. ad Thi. iij. Oēs q̄ pie volūt viuere i
xp̄o ꝑsecutōeꝫ patient̃. Judith. viij. Oēs
q̄ tibi placuerūt ꝑ varias tribulatōes trāsi
erūt. Quāto magis q̄s deo acceptior tanto
magis q̄ñq̄ a deo tēptari ꝑmittit̃. Thobie
xij. Quia acceptꝰ eras deo necesse erat vt
tēptatio ꝑbaret te. i. Chor. iiij. Maledicim̄
⁊ bñdicimꝰ. ꝑsecutōeꝫ patimur ⁊ sustinemꝰ
blasphemamur ⁊ obsecramꝰ ⁊c̃. Sic paulꝰ
ij. Chor. xi. In carceribꝯ abūdantiꝰ. in pla
gis supra modū. ⁊ subdit. a iudeis q̄nq̄es qua
dragenas vna minꝰ accepi. ter virgis cesus
sum. semel lapidatꝰ sum. ter naufragiū ꝑtu
li. Jdcirco dicit nobis Heb. x. Paciētia vo
bis necessaria ē vt ⁊ volūtatē dei facientes
reportetis repromissiōem. ¶ H. Et nota
passiōes ꝑfectoꝝ de q̄bꝯ erat paulꝰ sunt tri
plices. Primo ex ꝓprie vite insufficiētia. vt
q̄ntūcūq̄ bonū faciūt sēꝑ maiori desiderio in
ardescūt ad ea q̄ desiderāt ⁊ estimāt se nihil
fecisse. Sic videbat̃ Paulo Ro. vij. Vel
le adiacet mihi. ꝑficere aūt bonū n̄ inuenio.
⁊ ad Phil. iij. Que retro sunt obliuiscens
ad anteriora me extēdo. Scđo affligunt̃ ex
mūdi displicentia. ad Gala. vi. ⁊ figuratur
Ezech. i. Quocūq̄ ibat spūs illic ⁊ rote ele
uabant̃. Quid ꝑ spm̄ nisi spūalis vita intel
ligit̃. q̄d ꝑ rotas nisi tribulatio q̄ vitā spūa
lem sequit̃. Greg. Quāto q̄s altius ꝓficit
tanto in hoc mūdo inueniet q̄d durius portat.
Tercio ex dei absentia. Osee. ix. Ve eis cum
recessero ab eis. Bern. Aia q̄ semel recepe
rit dei p̄ntiā ⁊ sustinere eiꝰ absentiā ē ex
ꝑiri gehenne penā. ¶ Tercio debemꝰ imita
ri apl'm in acquisitōe ꝟtutū. Ber. Quātū
cūq̄ affligis corpus nō ꝓdest nisi fueris ꝟ
tutibꝯ adornatus. i. ad Thim. iiij. Corꝑal̃
exercitatio ad modicū vtilis ē. spūalis vero
ad multa q̄ ꝯsistit in interioribꝯ ꝟtutibus.
O imitatores estote. ¶ J. Nā licet bea
tus Paulꝰ in oībꝯ ꝟtutibꝯ abūdaret. v̄ tri
bus tn̄ videamꝰ q̄s excellēter habuit. Pri
mo charitatē. Ro. viij. Quis nos sepabit
a charitate dei. tribulatio an angustia. ut su
pra. Scio ⁊ certus sum q̄ neq̄ mors neq̄
vita. Aug. Dolendū est q̄ apl's cū horribi
libꝯ tormētis a charitate dei nō potuit sepa
ri. nos interdū ociosa fabula ⁊ paruissimuꝫ
viciū sepant. imo q̄ñq̄ ꝓpter signū opina
tū ad inimiciā i inimiciciā venimꝰ. De pau
lo dicit Chris. Sic ferrū in ignē missuꝫ to
tū igneū efficit̃. sic paulus charitate succen
sus totus effectꝰ est charitas sic dr̄ Ephe.
v. Jmitatores mei estote sic filij charissimi

& ābulate in dilectōe sicut dilexit nos xp̄s Et merito. q2 dicit Aug. de laude charitat3 Quāto in h° mūdo maior dilectio: t̄ tanto maior in futuro retributio. Etiā habuit dilectōem, p̄rum tantā q̄ dixit Ro. ix. Cupiebam anathema esse, p̄ scribo a xp̄o. i. ad tpus separi a xp̄o ut intēderet ɔuersiōi iudeoru3 ad fidem xp̄i. Chris. Nullus tāto affectu d̄plāgit mala ꝑpria sicut paulus aliena Phil. i. Testis est mihi deus q̄m cupio vos oīs in visceribꝫ ihū xp̄i. Sic nos imitari debem⁹ Ro. xv. Debemus & nos firmiores imbecillitates infirmoꝝ sustinere. Gala. vi. Alter alteri⁹ onera portate. Nō Greg. sup Eze. Nullū est deo tale sacrificiū sic zel⁹ aīarū3.

¶ Scd̄a v̄tus quā excellēter habuit in q̄ eū seq debemus est hūilitas. pt3 ex noīs int̄p̄tatōe. paulus. i. modic⁹. inde paululū. id ē modicū. Aug. Paul⁹ nomē hūilitatis est. Et bn̄ ɔuenit sibi h° nomē. q2 ip̄e de se fideli aīo dixit. i. Cho⁹. xv. Ego sum minimus apl̄oꝝ. & nō sum dign⁹ vocari apl̄s. Itē ad Phil. iij. Mihi oīm scōꝝ minimo data ē gr̄a dei p̄dicare in gentibꝫ. Et iteꝝ cū dic de appariti ōibꝫ factis alijs apl̄is post resurrectionem xp̄i dicit. i. Chor. xv. Nouissime vo tanq̄ abortiuo visus est mihi. Et ne videatur h° dicere q̄dā simulatōne. id nō faciebat h° paulus mētiendi p̄cipitatōe sed estimādi affectōe. Gre. Qui eīn p̄fecte p̄ctm suū & se ip̄m examinādo intelligit nullū p̄ctm par suo p̄cto estimat. & q̄dq̄d boni h3 soli d̄o attribuit. Sic ip̄e paul⁹. i. Chor. xv. Gr̄a dei sum id q̄d sum. nihil aliud seip̄3 reputabat q̄ p̄ctorē & indignū hoīem. Vn̄. i. Thim. i. Fidelis s̄mo & oīm acceptōe dignus. quia ihūs xp̄us dei fili⁹ venit in hūc mūdm peccatores saluos facere. quoꝝ ego prim⁹ sum. i. p̄ncipalis. Ecce hūilitas. Gre. Oīa opera sunt nulla nisi fuerint in hūilitate fundata. Sic nos ip̄m debemus seq in v̄a hūilitate si ad celeste regnū volum⁹ ɔuenire. Aug. Excelsa patria hūilis est via. hūiliter ad hūile3 venire oportet. Dicit idē sup illud Joh. Ego sum ostiū. Ostiū hūile est. s. celestis patrie si sano capite volum⁹ intrare oportet nos caput dimittere sup̄bie. cū q̄ aliter impossibile est intrare.

¶ Tercia virtus quā excellēter hūit fuit māsuetudo siue pietas. Chris. Nemo intantū dilexit amicos sicut paulus inimicos. ij. Chor. xij. Lugeo multos q̄ peccauerūt & nō egerūt p̄niam de immūdicijs suis. Chris. Null⁹ deplāgit ꝑpria sic paulus aliena. Subdit idē. Ac si totū mūdum genuisset de oībꝫ ɔdoluit. ij. Cho. xi. Quis infirmat̄ & ego nō infirmor. Et sic hortatur nos imitari ad Gala. vi. Frēs si p̄occupat⁹ fuerit hō in aliq̄ delicto vos qui sp̄ūales estis instruite hmōi in sp̄ū lenitatis. Gre. Pl⁹ ē aīam ɔpetue victurā reficere siue reuocare q̄ ventrē morituræ carnis terreno pabulo satiare.

¶ Quarto debem⁹ ip̄m imitari q̄ntū possumus i sublimi ɔtēplatōe. Quis vnq̄ in terris sublimi⁹ ɔtēplatus est: q̄ ille q̄ totus in celū raptus ē. vbi imaginē scē̄ trinitatis raptu ꝑspexit. angeloꝝ & hoīm gaudiū ɔsiderauit. ecce triplex ɔtēplatio. Dr̄ q̄. ij. Chori. xij. Scio hoīe m ante annos. xiiij. siue in corp̄e siue extra corp⁹ nescio. de⁹ scit raptū hmōi vsq3 ad tcīū celū. Ecce ꝑfūda ɔtemplatio. Chris. De⁹ paulū i p̄adisum rapuit. in celū sublimauit. ineffabilia archana patefecit. Ideo canit eccl̄ia. O gl̄iosu3 lumē oīm eccl̄iaꝝ. solis splēdid⁹ &c̄. Et iterum. Magnus scūs Paul⁹ vas electiōis v̄e digne est gl̄ificādus. Ad ꝑpositū. Imitatores mei estote. vbi supra.

¶ Sermo ¶ LII. Ad idem.

V

Vas electōnis est mihi iste. Actuū. ix. Vel sic. Magnus scūs paulus vas electōis vere digne est gl̄ificād⁹. Ista sunt v̄ba eccl̄ie beati pauli apl̄i preconisantis gl̄iam. Dicit Ber. Cum xp̄i sponsa alterat v̄ba fortior ē ista trāspositio v̄boꝝ q̄ prima. Si eīn Pietro. pauli aut iacobi &c̄. v̄ba posita sūt autētica multo magis verba eccl̄ie. Vn̄ tātā autoritatem ip̄e saluator ascripsit eccl̄ie q̄ dixit Mat. xviij. Qui eccl̄iam nō audierit sit tibi sicut ethnic⁹ & publican⁹. Propter quod dicit Inno. papa. & h̄r in cano. xi. q. i. quis nesciat. Quis nesciat q̄ ab oībꝫ d3 obs̄uari q̄d romana obs̄uat eccl̄ia. & Aug. li. vi. 3

fusiũ. Ego euãgelio nõ crederẽ nisi autori
tas ecclie me cõmoneret. Et sctũs Tho. in
ij. ij. q. ix. Maximã autoritatẽ hȝ ecclia que
ab oibꝫ est emulãda. Et pl⁹ est standũ auto-
ritate ecclie q̃ autoritate gregorij: hieroni-
mi vel augustini. ppter qđ dic̃ Gre. Pctm
paganitatꝫ incurrit q̃ ecclie sancte p inobe-
dientiã ɔdicit. ideo ꝛc. ℞ In pmissis
ꝯbis btũs Paul⁹ a tribꝫ ɔmẽdat'. Primo
ab excellẽtia sctitatis. ibi. magnus sanctus
paul⁹. Scđo a plenitudine gratiositatꝫ. ibi
vas electõis. Tercio ab honorificẽtia dig
tatis. ibi. He digne est glificãd⁹. De primo
dicit. magn⁹ sctũs Paul⁹. Pro q̃ sciẽdꝫ
multa sunt exercicia siue ꝯtutes p q̃ siue p
quas magni apud deũ fieri possum⁹. ℞
Primo p dei timorẽ. Judith. xvi. Qui ti
ment te magni erũt apud te p oia. i. hic ꝛ i
futuro. hic in grã ꝛ in futuro in glia. Tal' fu
it btũs Paul⁹. cũ pstrat⁹ sensit dei plagã
audiuitqꝫ vocẽ. Saule saule q̃d me pseque-
ris. timuit ꝛ dixit. Dñe q̃d vis me facere.
ita iam ɔsensit in volũtatẽ dñi. ꝛ h' opabat'
timor. puer. xv. Timore dñi oĩs hõ declinat
a malo. idẽ dr Eccl. ij. Qui timẽt dñz requi-
runt que bñplacita sunt ei. ꝛ itez Eccli. xv.
Qui timẽt dñz faciẽt bona. ppter qđ dicit
ps. cxlvi. Bñplacitũ ẽ dño sup timẽtes eũ
Jdcirco docuit Thobias filiũ suũ Thobie
iiij. dicẽs. Memẽto fili qm̃ vitã paupez ge
rimus. habebis multa bona si timueris dñz
ꝛ recesseris a pcto ꝛ feceris bona. Ber. Jn
veritate ɔperi nil ita efficax ad grãm pme-
rendã nutriendã ꝛ ɔƥuãdã sicut timor dñi.
Dicit idem. Cõnexa sunt timor ꝛ religio.
vnũ nõ stat sine reliquo. Et sic paul⁹ Act.
ix. ꝛ legit' in hodierna epla. Tremẽs et stu
pens cogitãs de plaga pharaõis. timẽs si ñ
obediret forte maior plaga eũ pcuteret. Et
h' nõnunqꝫ euenit subito plagare iniquos ꝛ
nõ innocẽtes. ut declarat ipe saluator Luc
xiij. Cecidit turris in siloe ꝛ occidit. xviij
hoies. dixit ihũs. putatis q ipi. s. hoies de
bitores fuerũt. idcirco in plaga q̃ maxime
ɔgnosce peccata tua. time ꝛ dole ꝛ pcta reli
que. Cassiod. sup ps. Ois pcussio diuina
aut ẽ purgatõ vite pñtꝫ aut iniũ pene seqñtꝫ

Qui inter flagella nõ emendat' pena huius
hic inchoat' ꝛ ibi nõ terminat'. Et sic melio-
rauit se btũs Paul⁹ dicẽs. Quid me vis
facere. Aug. Mox parat se ad obediendum
qui pri⁹ seuiebat ad psequẽdũ. Et h' opaba
tur in eo timor dñi. Scđo efficit' hõ ma-
gnus p diuinũ amorẽ. De q̃ Aug⁹. Talis
est vnusquisqꝫ q̃lis est sua dilectio. sed qui
valde diligit magn⁹ est. q̃ nihil diligit nihil
est. Opa eni nr̃a meritoria erũt ꝛ pmiato-
ria sm dilectõem. De q̃ Aug⁹. Nõ nume
rositas opeꝝ. nõ diuturnitas tẽpoꝝ. sed ma
ior charitas auget meritũ ꝛ pmiũ ℣
Sed d. que ẽ rõ q meritoriũ esse stat i cha
ritate. Rñdet' primo q2 ɔiunet deũ. i. Johã.
iiij. Deus charitas est ꝛ q̃ manet in chari-
tate in deo manet ꝛ de⁹ in eo. Mõ deus est
adeo magn⁹ q dicit ps. cxliiij. Magn⁹ dñs
ꝛ magnitudĩs ei⁹ nõ est finis. Scđo ɔtinꝫ
oẽs ꝯtutes. Vñ phũs. Qui hꝫ vnã ꝯtu-
tẽ. s. charitatẽ hꝫ oẽs. Nã sic deus ɔtinet i
se omĩa ut dixit Dyoni. De⁹ est summum
bonũ sine q̃ nihil ẽ bonũ. Et sic charitas sm
Hugonẽ oim virtutũ tenet pricipatũ ꝛ ex
cludit oĩa vicia. i. Chori. xiij. Charitas nõ
inflat'. nõ emulat'. nõ inuidet. sed oia mãda
ta implet. q2 plenitudo legꝭ ẽ dilectio. Ro.
xiij. Tercio q2 charitas ɔtinet pticipatiõez
oim meritoꝝ. Bern. Charitas est virt⁹ lae
giflua q̃ facit oia ɔmunia. Gre. Qđ tuũ est
p laborẽ hoc meũ p amorẽ. Subdit idẽ. Pe
sent igit' inuidi q̃ntũ bonũ sit charitas q̃ sine
labore aliena ppria facit. Ber. O charitas
q̃nta est tua virtus. neminẽ spolias ꝛ oia ra
pis. nulli aufers sua ꝛ oia facis tua. Hanc
habuit sctũs Paul⁹. De quo Chris'. Sic
in ignẽ ferrũ missum totũ fit igneũ. ꝛ sic pau
lus igne charitatis fuit succẽsus. q plescri
bit Ro. viij. Quis nos sepabit a charitate
dei. tribulatio. an angustia. an fames ꝛc. scio
ꝛ certus sũ q neqꝫ mors neqꝫ vita ꝛc. Au
gust. Dolendũ q horrida tormẽta aplm ñ
potuerũt a charitate dei separe. ꝛ nos ocio
sa fabula ꝛ vilia vicia sepant. Jõ Ephe. v.
Jmitatores mei estote filij charissimi ꝛ am
bulate in dilectõe. q2 dicit Aug. Quãto i h'
mũdo maior dilectio: tãto in futuro maior

retributio.iõ Col.iij. Sup oia habete cha
ritatē qđ est vinculū pfectiōis. ¶ Tercio
efficit hō magnus p humilitatis decorem.
Gre. Quāto in oculis nris sum⁹ humiliores
de tāto in oculis dei maiores. ut hē de saul.
cui samuel ex pte dei dixit.i. Reg.xv. Nō/
ne cū paruul⁹ esses in oculis tuis caput ī tri
bubus israel fact⁹ es. sic dixit saluator Lu.
xviij. Qui se humiliat exaltabit. Ber. Quā
to vnusq̄sq̄ sibi vilior tāto in oculis dei pci
osior. Et sic sctūs Paulus .i. Chorin.xv.
Ego sum minim⁹ aplor̄ q̄ nō sum dign⁹ vo
cari aplus. Et iter Ephe.iij. Mihi omniū
sctōr̄ minimo data est gr̄a dei euāgelisare ī gē
tib⁹. Ecce dicit se minimū. cū tn̄ hē Ro.xv
q̄ a ihrl̄m p circuitū vsq̄ ad yllircū mare
repleuit euāgelio dei. Et in virtute hūilita
tis non solū dixit se minimū sed et abortiuū
ut habet.i. Chori.xv. Nouissime tanq̄ ab
ortiuo visus est ⁊ mihi. Ad hanc humilita
tē duxit eū principalis respectus quē habu/
it ad peccatū suū. De quo Gre. Qui pctm̄
suū examinādo ītelligit. nullū peccatū par
suo pcto existimat. Et quāto seipm̄ homo
magis deijcit: tāto corā deo magis ascendit.
Et sic humilitate meruit maria effici mr̄ fi
lij dei. De quo Bern. sup missus est. Au/
deo dicere q̄ nec virginitas marie deo pla
cuisset absq̄ eius pfunda hūilitate. Sz vt
placeret virginitas h̄ pculdubio fecit hūili
tas. hec ille. Idcirco oīm virtutū oblita di
cit in cantico suo Lu.i. Respexit hūilitatem
ancille sue ⁊c. Sic nos debem⁹ esse hūiles.
Jaco.iiij. Humiliamini.s. veraciter: nō ficte ī
cōspectu dei ⁊ exaltabit vos. De q̄ Amb. su/
per Beati imaculati. Quāto q̄s abiectior ī
h̄ seculo tāto mag̃ exaltabit in futuro. Sic
dicit de v̄gine gl̄iosa Ber. Nunq̄ sup cho
ros angelor̄ exaltata fuisset nisi vltra oēs
hoīes se hūiliasset. ¶ Quarto efficit homo
magnus p magnā passiōem ⁊ tribulatōnē
quā q̄s patit̄ ꝓpt̄ deū. De q̄ Amb. sup Be
ati imaculati. Quāto maior tribulatio tāto
vberior cōsolatio. ut pmisit xp̄us Math.v.
Beati estis cū maledixerint vobis hoīes et
psecuti vos fuerint ꝓpter me. gaudete ⁊ ex
ultate qm̄ merces vr̄a copiosa est in celis.

Ps.xciij. Scd̄m multitudinē dolor̄ meor̄
in corde meo cōsolatōes tue letificauerūt ani/
mā meā. Et sic post magnā penā seq̄t̄ mag
gloria. De q̄.ij. Chori.i. Sic abūdant pas/
siones xp̄i ī nobis. sic et cōsolatōes. Sic iter
hīi magnus paul⁹ dici pt̄. q̄z magna passus
est ⁊ multa. vt̄ q̄.ij. Chori.xi. In laborib⁹ plu
rimis. in carcerib⁹ abūdātius. in plagis sup
modū. in mortib⁹ freq̄nter. i. in pīculis mor
tis. a iudeis q̄nquies q̄dragenas vna min⁹
suscepi. ter virgis cesus sum. semel lapida/
tus sum. ter naufragiū ptuli. nocte ⁊ die in
pfundo maris fui. in itinerib⁹ sepe insidiabā
tur michi. in pīculis latronū. in pīculis ex
genere.i. iudeis. in pīculis ex gētib⁹. pīcul̄
in ciuitate. pīculis ex sollicitudine. pīculis
in mari. pīculis in fals̄ fratrib⁹. in labore et
erūna. in vigilijs multis. in fame ⁊ siti. ī ie/
iunijs multis. in frigore ⁊ nuditate. et.i. ad
Chor.iiij. Maledicimur ⁊ bn̄dicim⁹. psecu
tōem patimur ⁊ sustinem⁹. Sic nos si volu
mus magni fieri in celo. Actuū.xiiij. Per
multas tribulatōnes opt̄et nos intrare re/
gnū dei. Greg. Gl̄iosius est bn̄ pati q̄ bene
agere. ij. ad Thimo.iij. Oēs q̄ pie volunt
viuere in xp̄o ihū psecutōez patient̄. Quis
maior xp̄o q̄ a cunabulis psecutōem passus
est ut dicit Hiero. ⁊ sic nos. Joh.xv. Nō
sit seruus maior dn̄o suo. si me psecuti sunt
⁊ vos psequntur. ¶ Quito efficit hō apud
deū magnus p v̄bi dei p̄dicatōem ⁊ actio/
nē. De q̄ Math.v. Qui fecerit ⁊ docuerit
hic magnus vocabit̄ in regno celor̄. Et sic
beatus paul⁹ solēnis p̄dicator fuit. Vn̄ cat̄
eccl̄ia. Doctor egregie paule mores instrue
Isid. Egregi⁹ q̄n extra gregē positus ¶ N
¶ Nā triplici fuit p̄ditus sci̅a. Prio mo/
sayca. illā docuit Act.xxij. Ego sum vir iu
deus ſcrutus pedes Gamaliel. eruditus iu
xta v̄itatē p̄tne legis. Scd̄o sapīa euāgeli
ca. illam didicit in scolis xp̄i. De q̄ Gala.i.
Notū vobis facio euāgeliū qđ nō ab homi
ne didici. sed p reuelatōem ihū xp̄i. Tercō
sapiētia diuina. illā didicit in scolis ange/
lor̄ q̄n raptus est in terciū celū: ⁊ audiuit
archana v̄ba que nō licent homini loqui.
Ibi Nico. de lyra dicit. q̄ p̄destinatōnem

hominū vidit. Et q2 triplicē sapientiā ha-
buit. ideo pfectus doctor fuit. ⁊ tripliciter
verbo exēplo et martirio pdicauit. Pri-
mo pdicauit vbo instātee et laboriose. Chri
sost. Nō vnum diē in ocio ptransijt. ij. ad
Thes. iij. In labore ⁊ fatigatōe nocte ⁊ die
laborantes. Haymo. Nocte laborauit: die
pdicauit. Nam a primo pullor cantu vsq3
ad quintā horā manibꝫ laborauit. deinde p-
dicatōi vacabat. et plerūq3 vsq3 ad noctez
smonem ptraxit. et residuū tpus in refecti
one: somno ⁊ orōibꝫ cōsumpsit. Scdo pdi
cauit exemplo. Leo papa. Efficacior ē vox
exempli q̄ vbi. Gre. in omē. Cui⁹ vita de-
spicit̄ restat q̄ e⁹ doctrina cōtemnat̄. Pau
lus nihil docuit verbo quin cōfirmauit exē-
plo. ad Ro. xv. Nō enī audeo aliquid loqui
eor que p me nō efficit xpus. Et sic p se p-
dicauit castigatōnem corpis. p se fecit. i. ad
Chori. ix. Castigo corpus meū et in suitu-
tem redigo. Si pdicauit castitatē p se casti
tatem tenuit et castus fuit. i. Chor. vij. Uo
lo omnes hoies esse sicut meipm. ⁊ sic de alijs
Tercio pdicauit martirio. quia ī morte
trūcato capite illud mellifluū nomē ihūs si
bi medullitus ɔplantatū tribꝫ vicibus sona
bat. ut dicit Dyoni. de trāsitu aplor. D
Dixi secūdo ɔmendat̄ a plenitudine grati
ositatis. ibi. vas electōis. Nota electio re
quirit triplicē gratiā. sc3 pueniente: coope-
rantē ⁊ cōsummantē. Primo puenientez.
De q̄ Grego. xvij. mora. Si lumē puenie
tis gratie nos nō irradiaret, pfecto mēs no
stra in tenebris peccator obscurata pma-
neret. Illā habuit apl's. i. Chori. xv. Gra-
tia dei sum id qd̄ sum. Aug⁹. Gratia est lu
men aīe faciēs hoiem peccatū suū agnosce
re ⁊ deū sup omnia diligere. Scdo coope
rātē reqrit electō. q2 Joh. xv. dr. Sine me
nihil potestis facere. Aug. Nolentē dei grā
puenit ut velit ⁊ volentē subsequit̄ ut possit
Ideo Gre. in collecta. Tua nos grā sp p-
ueniat et sequat̄. pueniat inspirādo sequat̄
iuuādo. Aug. de correctōe ⁊ grā. Gre dei
est quicqd bonū agimus. Et iter sctūs tho.
li. iij. ɔ gentiles. illa indiget hō. Hanc habu
it paulus. i. Chorin. xv. Gratia dei i me va
cua nō fuit. et ad Phil. iiij. Oīa possum in
eo qui me ɔfortat p gratiā suam. Tercō
reqrit grām cōsummantē. De quo sanctus
Tho. li. iij. ɔ gētiles. c. clv. Indiget homo
diuine grē auxilio ut pseueret in bono. Il-
lam habuit sctūs Paulus. i. Chorin. xv.
Gratia eius semp in me manet. Et sic vas
electōis ex triplici causa dicit̄. Dixi ter-
cio cōmēdat̄ a celsitudine dignitatis ⁊ san
ctitatis. ibi. vē digne est glificand⁹. Chris
de laude pauli. Singulor iustor virtutes
excellētissime fuerūt in beato paulo. ita ut i
eo impleri potuit illud Eccli. xliiij. Bñdi-
ctōem oīm gentiū dedit illi. q̄re de h sup cir
ca finem primi smonis de sancto Paulo:
q̄ incipit. Ecce nos reliquim⁹ oia.
Sequit̄ scd'us sermo quasi coincidens
cū primo smone postillari sup hac epistola
Seqntē smonē a principio nō vidi in ra-
piarijs. alias ābos in vnū redegissem. hic
mag3 doctrinalis est q̄ primus

Sermo LIII. Ad idem.

Vas electōnis est

mihi iste. Actuū. ix. In summa
ɔple tria innuunt̄. Prīo infirmitas
sauli. ibi. saulus adhuc spirās. Scdo ei⁹ sa
nitas miraculosa. ibi. subito circūfulsit eum
lux. tercio ipi⁹ dignitas gliosa. ibi. vas ele-
ctōis est mihi iste. De primo dic. In di
ebus illis cū lapidatus fuit btūs Stepha-
nus in mense augusto. et Paul⁹ erat ɔsen
tiēs eius neci. et facta est psecutio magna ī
ecclesia que erat ihrl'imis. ⁊ dispsi sunt fide
les. post hoc quasi ad h tpus ut nūc. tūc sau
lus adhuc spirās. glo. i. vehemēti spū ignez
psecutōis in se et in alijs suscitabat. Et h fu
it signū infirmitatis. P Nota infirmi
tas hois est piculosa q̄nq3 modis. Prīo qñ
in corde radicat̄. Et sic de paulo dr. erat spi
rans. i. anhelās podij fomitē. s. p incredu
litatē. p malā voluntatē ⁊ prauā intentōez
ɔtra xpianos. Ecce tria mala erāt in corde
eius. Primū fuit incredulitas. Et h ē ma
lum. ut dicit sctūs Tho. in ij. ij. q. x. ar. iij.
Peccatū infidelitatis est maximū. Rō sā
cti Tho. Quodlibet peccatū tāto grauius est

quanto ꝑ ipm hō magis a deo elongatur. sed peccatū infidelitatis maxime elōgat hoīem a deo. igitur maximū. Heb. xi. Impossibile ē sine fide placere deo. Radix salutis fides ē Gre. Arbor arescit sine radice. et sic opꝰ sine fide. Abacuck. ij. Iustꝰ ex fide viuit. Ideo simꝰ puidi. iuxta illud Heb. iij. Uidete fratres ne in aliquo vestrū sit cor incredulitatis. Rō Aug. de verbis dñi. Nulle maiores diuitie q̄ fides ecclesie. Johan. xi. Si credideris videbis gl̄iam dei. ecōtra Heb. iij. Iurauit incredulis ut nō intrarēt in requiem suā. Et sic valde grauis est error i fide. Aug. Sine fide falsa est omnis virtus. etiā si sit in bonis moribꝰ. ut habetur. xxiij. q. i. c. vbi. Ubi nō est fides sana ibi nō ꝑt esse iusticia. Ratio Aug. de fide ad petrū. Fides est omniū bonoꝝ fundamentū ⁊ humane salutis initiū. sine qua omnis labor est vacuus. Illa fide caruit Paulꝰ. et si ita mansisset eternaliter damnatꝰ fuisset. Ideo falsum ē qđ aliqui dicūt in sua fide quēlibet saluari iudeum ⁊ gentilē. Athanasiꝰ. Hec est fides catholica quā nisi quisqꝫ fideliter firmiterqꝫ crediderit absqꝫ dubio ineternū ꝑibit. Johā. iij. Qui incredulus est nō videbit vitā eternam. sed ira dei manebit sup eum ¶ Secūdo infirmitas est ꝑiculosa qn̄ ꝑ totū corpus exterius diffunditur. Et sic infirmitas aīe saulifuit. Primo in ore. ibi. minarū. secūdo in manibꝰ. ibi. cedis. tercio fuit in pedibꝰ. q2 accessit ad pricipes sacerdotū. ut impleretur in eo illud Isa. i. A plāta pedis vsqꝫ ad verticē nō est in eo sanitas. Et sic hodie graue ē peccatū infirmitatis aīe. grauius autē peccatum fit cū ab extra diffunditur v̄bo vel ope. De quo Cassiod. sup ps. Culpā geminat q̄ facinora cogitata diuulgat. vt aliqui sunt d̄ q̄bꝰ dicit Isa. iij. Peccatū suū q̄si sodomā p̄dicant. puerb. ij. Letantur cū malefecerint ⁊ exultant in rebꝰ pessimis. Isi. de sum. bo. Maioris culpe est manifeste peccare q̄ occulte. Talis dupliciter reus est. Primo quia peccat. Scdo q2 p̄xim scādalisat. Mat. xviij. Ue homi illi ꝑ quē scandalū venit. ¶ Tercio infirmitas est ꝑiculosa cum ignoratur. de quo Aug. sup ps. lviij. Non est insanabilior eo

qui sibi sanꝰ videtur. Et sic saulus. i. Thi. i. Ignorās feci in incredulitate mea. Sꝫ nō fuisset excusatus ꝑ illā ignorantiā. ¶ Q Nota dicit Alexander de halis in suo tercio. Duplex ē ignorātia. s. facti ⁊ iuris. Primo ignorātia facti ꝯtigit fieri dupliciter. aut homo adhibet diligentiā. et sic excusat a toto. ut ꝯcubitus Jacob cū Lya. Gen̄. xxix. Aut nō adhibet diligētiā. ⁊ sic excusat a tāto sed nō a toto. ut Lamech occidēs Chayn cū putauit se occidere ferā. Genes. iiij. Alia est ignorātia iuris in hijs q̄ de iure tenetur scire homo. ut legē nature. p̄cepta dei. Qđ tibi vis fieri fac alijs. glo. i. velle debes alijs fieri qđ tibi fieri vis. Et q̄ ꝯcernūt fidem ut pricipales articulos. Illa adhuc ē duplex. quedam vincibilis. q̄dā inuincibilis. Inuincibilis excusat a toto. ut i fatuis q̄ nō ex culpa sua infatuantur. Et etiā in vtentibus eōe cū faciūt diligentiā. Aug. Nō reputabitur ad culpā qđ inuitus ignoras. sꝫ qđ tinere negligis. Si autē vincibilis illa est duplex. aut est simplex. i. ex negligētia. aut affectata. i. ex malicia. Si ex negligētia excusat a tāto sed nō a toto. Si aūt est affectata id ē ex malicia qꝛ ꝑt q̄erere ⁊ habere instructores ⁊ nō vult illa a nullo excusat. ps. xxxv. Noluit intelligere ut bn̄ ageret. Ideo Au. Nō omnis ignorās immunis est a pena. Ille ignorās excusari poterit q̄ qđ disceret nō inuenit. nō illi qui inuenientes a q̄ discerent opam nō dederūt. Gre. Aliud est nescisse. aliud scire noluisse. Primū est negligentia. scdm est malicia. Tales alleuiare ꝯsciētiam suā nō pn̄t ex ignorātia. q2 dicit Ber. de. xij. gdibus hūilitatis. Frustra sibi de ignorantia blandiuntur q̄ libentee ignorāt ut liberius peccēt. De talibꝰ. i. Chori. xiiij. Ignorans ignorabitur. Gre. et habetur. xxxviij. dis. qui ea. Qui ea que dñi sunt nesciūt a dño nesciuntur. Et licet talis ignorātia mala est oibꝰ adultis et ꝑiculosa. ut habetur ibidē. xxxviij. di. c. ignorātia. Ignorātia est cunctoꝝ errorum matee. Et neminē excusat. nec iudeos qui xp̄m venisse ignorant. attamē sacerdotibus maxime est dānabilis q̄ alijs ducatū prebent. De quibꝰ Isa. lvi. Ipi pastores

ignorāt intelligentiā. ⁊ sic de iudeis. Mat.
xv. Sinite eos q̄ ceci sunt ⁊ duces cecorū.
Et si cec⁹ ceco ducatū p̄stat ambo i foueam
cadūt. Lu. vi. Tūc implebit̄ i eis illō Gre.
i. mora. Stult⁹ in culpa fiet sapiēs i pena.
Et sic fuisset de saulo. Gre. Error dū verus
credit̄ difficulter emēdat̄. ¶ Quarto infir-
mitas est piculosa qn̄ illud recipit̄ p q̄d in-
firmitas roborat̄. Et sic saul⁹ accessit ad prī-
cipes sacerdotū ⁊ petijt ep̄las i Damascū.
nō vocatus sȝ seipm ingerēs volūtate nocē-
di inflāmatus accessit ad sinagogas. ut si q̄s
inueniret huius vie. q2 pauci fuerūt viros
aut mlieres vinctos pduceret in ihrlm. Et
sic hodie aliq̄ licȝ i ratiōis sciūt se hr̄e iniusti-
ciā. tn̄ assumūt in ptāte ɔstitutos in iuuamē
Arist. in politi. Seuissima est iusticia q̄ ha-
bet arma. Et sic fuit in saulo. ¶ Quito ifir-
mitas est piculosa cū medicus ɔtemnit̄. et
sic saulus psecutus est xp̄m. ut patȝ i textu.
Audiuit vocē. Saule saule q̄d me pseq̄ris
scȝ in mēbris meis. q. d. grauis est infirmi-
tas q2 medicū ɔtemnit̄ medicinā nō appetȝ
Cū scribit̄ Ecci. xxxviij. Da locū medico
⁊ nō discedet a te. q2 p opa ei⁹ tibi est neces-
sarius. Subdit. Durū est tibi ɔtra stimulū
recalcitrare. id ē potētiori te resistere. Job
ix. Quis restitit ei ⁊ pacē habuit. q. d. nul-
lus. Et sic est ōis pc̄tor i mortali pc̄tō. quia
s̄m Aug. Peccare est deū inhonorare. O
q̄ȝ durū et piculosum est h̄ ut hō existat in
mortali crimine. q2 talis est in ira dei Ecci.
xij. Altissimus odio hȝ pc̄tores. mō durū
est esse in ira illius sine quo nequaq̄ȝ ɔs̄uari
possumus nec in corpe nec in aīa ad momē-
tum. Bern. Sicut necessario indigem⁹ cō-
ditore ita ɔs̄uatore. Aug. Sic hō ex nihi-
lo factus est sic ad nihilū tēderet nisi deus
manu regimīs eū ɔs̄uaret. Idcirco pc̄to nō
est ɔmouendus. q2 valde ɔ̄trariatur ei. Ps. v.
Qm̄ nō volens iniquitatē de⁹ tu es. ¶ R
Ex multis p̄t ostēdi q̄ ei summe displicȝ pec-
catū. Primo ex h̄ q̄ tot milia angelorȝ ppter
pc̄tm̄ de celo eternaliter puniēdos detrusit
Scd̄o primos parentes nr̄os cū oībȝ posterȝ
suis de padiso expulit: ⁊ eos a celesti here-
ditate pl⁹ q̄ȝ ad. v. milia annorum exclusit.

Tercio totū mundū p diluuiū piecit sed dē-
ptis octo hoībȝ. Hodie infinita mala ppter
peccata hoībȝ eueniūt. Itē nullū gen⁹ leruī-
cij deo placet in crimine mortali neq̄ȝ sacrifi-
ciū. Isa. i. Quid mihi d̄ multitudine victi-
marȝ vr̄arȝ. ne offeratis sacrificiū frustra. nā
solēnitates vr̄as odiuit aīa mea. Nō orati-
ones vr̄as. ibidē. Cū multiplicaueritȝ pre-
ces vr̄as nō exaudiā vos. q2 man⁹ vr̄e. i.
opa vr̄a plena sunt sanguine. i. pc̄to. Ps. l.
Libera me de sanguinibȝ. i. de peccatȝ. Gre.
Perpendite peccati malū. q2 etiā illa p que
peccata laxant̄ in peccatis abijciunt̄. Ideo
Gre. Nulla bona a deo acceptant̄ que ma-
lorȝ admixtione maculant̄. Secūdo durū
est peccatoribȝ ab infra. q2 infernus est eis
aptus. Isa. v. Dilatauit infernus aīam su-
am ⁊ fortes descēdeℯūt in eū. Idcirco Ps.
xxx. Erubescāt impij et deducant̄ i infernū
muta fiant labia dolosa. Propt̄ h̄ etiā dici-
tur Isa. v. Ve vobis q̄ trahitis iniquita-
tem in funiculo vanitatis. q. d. Non valen-
tes piculū vestrū aduertere. et quasi vincu-
lum plaustri peccatū. Tercio durū est ab in-
tra rōe remorsus cōsciencie. Sap. xvij. Ti-
mida ɔsciētia dat testimoniū ɔdēnatiōi. Ps.
xli. Abyssus abyssum inuocat. glo. abyssus
ɔsciētie inuocat. i. dat abyssum ɔdemnatō-
nis eterne. Aug. Omis inordinat⁹ aīm⁹
est sibiip̄i pena. Hec pena est vermis. d̄ quo
Isa. vlti. Vermis eorū nō morieť. Greg.
Non est grauior pena q̄ȝ remordens ɔsciē-
tia. Isido. Quocūq̄ȝ homo fugit ɔscienti-
am fugere nequit. ad Roma. ij. Testimo-
niū phibēte ɔsciā eorȝ. Quarto durū est ab
extra. s. a fragili vita que est pendens quasi
gladius in filo paruo. De quo poeta. Om-
nia sunt hominū leui pendentia filo. Et subi-
to visu que velociter ruunt. Ecclastici. xxi.
Quasi rumphea bis acuta omnis iniq̄tas
quia corpus et aīam scindit gladius diuini
iudicij. et iusticia cum gladio minat̄. Ps. vij
Nisi cōuersi fueritis gladiū suum vibrauit
Hic gladius pendet in filo. i. in breui vita.
Job. xiiij. Breues dies hoīs sunt. nume-
rus mēsiū ei⁹ apud te ē. Non stat in ptāte
nostra quamdiu volumus viuere. Idcirco

durum est et periculosum in peccatis iacere. Quinto durum est, et hoc quo ad futurum ex omni parte. quia priuat hominem celesti iocunditate. et obligat ad eternam damnationem in corpore et anima. De quo Athanasius. Hec est fides catholica. i. qua homo obligatur hoc credere inter cetera. quod qui bona egerunt in charitate. s. perseueranter ibunt in vitam eternam. qui vero mala et qui sine penitentia decesserunt in ignem eternum. s. cum corpore et anima. et hoc post vniuersale iudicium. ps. ix. Conuertentur peccatores in infernum omnes gentes qui obliuiscuntur deum. O dura res vicium. Et hoc est quod dicit galfredus in poetria sua noua. Pessima res vicium nil eque pernitiosum. Ideo Orosius. Plus est vitanda peccati feditas quam quorumlibet tormentorum immanitas. Ans. Amara et mala res est peccatum. faciles habet actus sed valde difficiles exitus. ¶ Dixi secundo subiungitur sanitas eius miraculosa. De quo subdit textus. Cum iter faceret. s. cum epistolis. contigit ut appropinquaret Damasco. et subito circumfulsit eum lux de celo. ¶ S Dicit sanctus Tho. in. iij. q. lxxxiij. ar. viij. Quattuor requiruntur ad iustificationem peccatoris. Primo infusio gratie. hoc habuit sanctus paulus. et tangitur ibi. lux eum circumfulsit. i. gratia vel diuina illuminatio. Augus. Gratia est lumen animam faciens hominem peccatum suum cognoscere. Hug. super tractatum angelice ierarchie. Quid est dei gratia nisi diuina illuminatio. et Gre. Nisi gratia diuini respectus nos illuminaret mens nostra in peccatorum tenebris remaneret. Ideo ps. xij. Illumina oculos meos ne vnquam obdormiam in morte. s. criminali. Osee. xiij. Perditio tua ex te. saluatio ex me. i. ex mea gratia Secundo requiritur motus liberi arbitrij in peccatum et eius enormitatem ut ei peccatum displiceat. Hoc saulus habuit. et hoc tangitur ibi. cadens in terram. Glo. In terram cadere est peccata que quis commisit ex terreno amore cognoscere et de eis dolere. Quid prodest peccata cognoscere ex lumine gratie cum homo etiam ea non detestetur et dolet. cum dicit Hiero. Nulla culpa delebitur nisi tristicia anxietur. Ideo subdit in textu. tremens et stupens. Erat enim litteris imbutus cogitans de plaga pharaonis: timens si non obediret quod maiori plaga eum percuteret. et sic timore correptus est. Eccl. i. Timor domini expellit peccatum. Sic igitur multotiens euenit quod dominus vnam terram plagat vt cetere timeant. et in timore a peccato cessent. prouerb. xvi. In timore domini omnis homo declinat a malo. sic pater corrigit vnum filium ut ceteri timeant. Luc. xiij. Cecidit turris in siloe et occidit. xviij. dixit ihesus. putatis quod ipsi tam debitores fuerunt. nisi penitentiam egeritis omnes peribitis. Idcirco in plaga quam deus permittit facit te maxime cognoscere peccata tua et dolere. Cassiodo. super ps. Omnis percussio diuina aut est purgatio vite presentis aut initium pene sequentis. qui non emendatur inter flagella pena eius hic inchoatur ibi non terminatur. Et sic emendauit se paulus et doluit. ad Roma. ix. Tristicia mihi est et dolor continuus cordi meo. Hugo de sancto victore. Tunc salus peccatorum incipit cum veraciter pro delictis ingemiscunt Tercio requiritur motus liberi arbitrij in deum vt sit nostre voluntatis cum diuina voluntate conformatio. Hanc habuit paulus. et tangitur ibi. Domine quid vis me facere. id est. non meam voluntatem sed tuam facere paratus sum. Aug. Mox paratus est ad obediendum qui prius seuiebat ad persequendum. Et sic docemur nos Eccli. viij. A voluntate tua auertere. Bern. Grande malum est voluntas propria. ut sit bona non sit tua. sed dicamus. Fiat voluntas tua domine. Bern. Quid odit deus aut punit nisi propriam voluntatem. Dicit sanctus Tho. in. iiij. d. s. xvij. Omnino non potest tolli culpa nisi reordinetur voluntas secundum diuinam voluntatem. Hiero. Quantum proprie voluntati subtraxeris tantum virtuti addideris. Quartum est peccati remissio. hec sequitur illa tria. et est finis iustificationis. Et hoc fuit in beato Paulo. propter quod dicitur in epistola. Vas electionis est mihi iste. In hoc tercium principale presentis epistole tangitur. scilicet. eius dignitas gloriosa. ¶ T Sciendum beatus Paulus merito vas electionis dicitur quadrupliciter. Primo vas singularis gratie. Secundo doctrinalis sapientie. Tercio mirabilis patientie. Quarto vas diligibilis vel amabilis effluentie. Primo dicitur vas singularis gratie. O magna et singularis

gratia quā deus ei ptulit. qꝫ illū q̄ adhuc in volūtate ⁊ actu ꝑseq̄ndi extitit. tā mirabilr̄ ⁊ ꝑsonaliter ad se vocauit. Talē grām aliꝗ apłis nō exhibuit. Licꝫ em̄ nō erāt seq̄ntes tñ nō ꝑsequētes. ut saulus quē sic miraculose ⁊ ꝑfectissime ꝯuertit. Tūc potuit locū habere illud Eccli. xliij. Uas admirabile opus excelsi. Nā ut dr̄ Ro. v. Ubi abūdauit delictū supabūdauit ⁊ grā. ¶ Sꝫ d. si dñs faceret mihi ita etiā ꝯuerterer. Rñdēt doctores. nō est op⁹ nūc miraculose agere. qꝛ nūc fides creuit. iō sic plāte nouelle ꝑfundunt̄ in principio. nō aūt postq̄ꝫ radicate sunt. Et sicut ꝑ filū acus inducit̄. sic fides ꝑ miracula. Itē nō est opus ꝓpter meriti diminutionem. qꝛ dic Greg. Fides nō habꝫ meritū ubi hūana rō p̄bet experimentū. Aug. Magnū ꝓdigiū q̄ toto mūdo credēte nō credit Sed nūc vocat dñs ꝑ flagella inspiratōes ⁊ p̄dicatōes. ut sup̄ dictū est paulo. Surge ⁊ ingredere ciuitatē. i. vnitatē ecclie. ibi dicet̄ tibi q̄d opteat te facere. Nā sicut nō in tenebris sed in luce ꝯgnoscit̄ via. ⁊ sic nō in peccatis ⁊ inter pc̄tores. Joh. xi. Qui ābulat in die nō offēdit. qꝛ lucem videt. qui ambulat in nocte. s. peccati offēdit ¶ Secūdo fuit vas doctrinalis sapiētie. Eccl. xv. Repleuit eum dñs spiritu sapiētie ⁊ intellectus. Triplici nāqꝫ sapiā fuit p̄ditus. scꝫ mosayca: angelica ⁊ diuina. Et s̄m hoc tripliciter p̄dicauit. vbo: exēplo ⁊ martirio. q̄ de hoc in p̄cedenti s̄mōe: vbi dicit̄. qꝫ hō fit magnus ꝑ vbi dei p̄dicatōnem. sicut de eo dicit Chrī. in li. de laude Pauli. Nil erat ab eo desiderabile nisi deo placere. Nō ut dicit Gre. Nullū deo tale sacrificiū sicut zelus aīaꝝ. Hoc paulus q̄siuit Phil. iiij. Non quero datū sed fructū abundantē ī ratōe. i. in aīa rōnali ¶ Tercio fuit vas mirabilis patiētie ꝓpter multiuariā passiōem. ⁊ notat̄ ibi. Ego ostēdam illi quāta opteat eū pati ꝓ me. ¶ U. Ubi nota ei⁹ patiētia ⁊ mentis ꝯstātia patet in triplici genere passionū que patiēter tolerauit. Primo ꝑ assumptā corꝑalem passionē. i. afflictōnem a se ipō. ij. Chor. xi. In ieiunijs multis. in vigilijs: fame ⁊ siti ⁊ nuditate: in labore. ī ertīna. in carceribus. Scd̄o ꝑ mentalē ꝯpassionem. et hoc tripliciter. Primo ꝓ ecclesiarum dilatatōne ⁊ ꝑfectu fideliū. ij. ad Cho. xi. Preter illa que intrīsecus sunt quotidiana sollicitudo oīm ecclesiarū. Chrī. Omnes ad salutē dilexit ac si omnes genuisset. Secūdo ꝓ infirmoꝝ releuatōne. ij. Chori. xi. Quis infirmat̄ ⁊ ego nō īfirmor. Chris. Nullus intantū deplāgit ꝓpria sicut paulus aliena. Tercio ꝓ aliorū tribulatōe. ij. ad Chori. i. Siue tribulamur ꝓ vestra exhortatōe siue cōsolamur ꝓ vestra cōsolatōne ¶ Tercio in illata passione ei⁹ patiētia ostēditur. ij. ad Chori. xi. A iudeis quinquies q̄dragenas vna minus suscepi. ter virgis cesus sum. semel lapidatus. ter naufragium ꝑtuli ⁊c̄. Et iterū. ij. ad Chori. i. Nolo em̄ vos ignorare fratres de tribulatōe nr̄a que facta est in asia. quoniā sup̄ modū grauati sumus et supra virtutē. Sed dicit Chris. In oībus hijs suis passiōibꝰ saxo fuit durior. omni columna immobilior. omni adamante fortior. nulla vi a charitate xp̄i separari potuit. Merito de ipō dicit̄ verbū thematis. Magnus sanct⁹ paulus. ¶ Quarto fuit vas diligibilis dei amabilis effluentie. fuit em̄ igneus in charitate. Chris. Sicut ferrū in ignē missum totū fit igneum. sic paulus igne charitatis succēsus quo ad deum ⁊ quo ad ꝓximū. Quo ad deū. Roma. viij. Quis nos sepabit a charitate di. an angustia: fames aut gladius ⁊c̄. Scio ⁊ certus sum qꝫ neqꝫ mors neqꝫ vita neqꝫ principatus neqꝫ potestates. vbi Aug. Dolendū est qꝫ apłm horribilia tormēta nō potuerūt a charitate dei sepate. et nos ociosa fabula ⁊ vilia vicia. Sed q̄ ad dilectōez ꝓximoꝝ Ro. ix. Cupiebā ⁊ ego anathema esse ꝓ fratribꝰ meis. i. ad tps separi a xp̄o. ut intēderet ꝯuersiōi iudeoꝝ ad fidē xp̄i. ⁊ .ij. Chori. xij. Ego libētissime impendā ⁊ superimpēdar ꝓ aīabus vr̄is. ⁊ iteꝝ ad Phil. i. Testis est mihi de⁹ qm̄ cupiebā vos oēs in visceribꝰ ihū xp̄i. Et iteꝝ. i. ad Thes. ij. Que em̄ est spes nostra aut gaudiū aut glorie corona. nōne vos ante dominū nostrum ihūm xp̄m. vos gloria nostra estis et gaudium. Ecce

dẽs simul ad salutẽ feruẽtissime dilexit. Et videbat sibi singulare gaudiũ ⁊ solatiũ ex h resurgere. Tantã habuit dilectõez ad p/ ximos ꝙ dicit Chris. in supnomĩata auto/ ritate. Nemo in tantũ dilexit amicos sicut paul⁹ inimicos. Jdõ dicit Aug. Nõ nume rositas operũ. nec diuturnitas tẽpoꝝ sꝫ ma ior charitas auget pmiũ ⁊ meritũ. Jdõ ꝺ ipo dicere possum⁹ cũ ecclĩa ꝟba themat̃ ħassũ pta. Magn⁹ sctũs paul⁹ vas electõis ꝟe di gne glĩficand⁹. Glĩficãd⁹ vtiqꝫ ꝑpt̃ deco/ rem virtutũ ⁊ excellẽtiã meritoꝝ. Nã dic Chris. de laude pauli. Nil ꝑsus errauit ꝗ paulũ ꝑtũ qõdã insigne ꝟtutũ dixerit ⁊ spi rituale ꝑadisum vbi sunt vniuersa gña floꝝ .s. virtutũ. Exẽplificat Chris. ipm extollẽ/ do. q̃re i s̃mõe primo pñtꝫ materie vbi sup̃

De festo purificatiõis Marie ꝟginis.

Sermo LIIII.

Postquã impleti

sunt dies purgationis Marie. Lu. ij. Introductio. festũ ꝟgi nis beate pluries in anno celebrat̃ ꝗꝫ festum alicuius alteri⁹ sancti. X. Et hoc preci pue ꝑpter q̃ttuor. Prĩo ꝑpter magnam di ꝯplacentiã. ut dicit Fortunatus i vno s̃mo ne. Gratius est deo obsequiũ qõ matri eius impendit̃ ⁊ offert̃ ꝗꝫ quod cuilibet sctõꝝ di rigit̃. Propter qõ dicit Hiero. Si ꝑ phe/ tico ore dñm in sanctis suis laudare iubemĩ multo amplius in ꝟgine gloriosa: de q̃ san ctus sanctoꝝ ꝑcessit. Secũdo ꝑpter ipsi⁹ dignitatẽ et excellentiã. Unde de ea ꝑt dici illud Eccĩ. xliij. Exaltate eam quantumcũ ꝗꝫ potestis. q² maior est omñi laude. Augus. Quid nos tãtilli qd nos aĩo pusilli. qd ĩ ei⁹ laude digne referamus. cũ et si omnũ no/ strũ mẽbra verterent̃ in linguas. null⁹ eaꝫ plene laudare sufficeret. Tercio ꝑpter pre mij fiduciã. Unde Hiero. de ꝓrogatiuis be ate virginis. Magꝫ remunerat deus cultũ qui matri sue btẽ virgini impendit̃ ꝗꝫ qui si bi quãtumlibet vel cuilibet sanctoꝝ ministrat̃. Quarto ꝑpter nr̃am indigentiã. Hugo. Dignũ est ⁊ iustũ vtquam tot vicib⁹ in no stris necessitatib⁹ inuocamus. ut eã sedulis beneficijs ⁊ obsequijs ⁊ laudib⁹ honorem⁹. Dicit em̃ Sedulius in suo carmĩe. Scio ꝙ dudũ celestia ac terrestria adinuicẽ cor/ ruissent si nõ ea marie gr̃a sustentasset. Jdõ hodierna solẽnitas quattuor habet nomina Prĩo dicit̃ festũ excellẽtis oblatõis. hodie em̃ xp̃us dei fili⁹ oblatus est in templũ De quo Ber. in hodierno s̃mone. Hodie sistit̃ creatori terre fructus sublimis. hodie pla/ cabilis ⁊ deo placẽs hostia virgineis mani bus offert̃ in tẽplo. ꝑpter quod in introitu canit̃ illud ps. xlvij. Suscepimus de⁹ mi/ sericordiã tuã in medio tẽpli tui. Secundo dicit̃ festũ deuote obuiatõis. Hodie em̃ sy meon ⁊ Anna deuotissime obuiauerũt xp̃o. et gl̃iosa virgo maria ⁊ ioseph etiã fecerunt nobilissimã ꝑcessionẽ. et sic dicit̃ festũ ypo/ panti. i. deuote obuiatõis. Tercio dicit̃ fe/ stũ potẽtis illustratõis. Hodie em̃ ver⁹ dei filius ihũs xp̃s reuelatus est. hodie lux mũ di in tenebris illuxit. ꝑpter quod et hodie candelas ardentes portamus. Quarto di cit̃ festũ volũtarie purgatõis. Uirgo em̃ be nedicta benigna ac humili mera et libera vo/ lũtate: nõ necessitate seruauit legem purifi/ catõis. de quo patebit in ꝑcessu. Et sub hoc nomine festiuitatis sonant verba thematis vbi supra. In summa ꝟboꝝ pñtis euan gelij duo breuissime tangunt̃. Prĩo p̃cepti legalis libens obs̃uatio. ibi. postꝗꝫ impleti sunt. Scd̃o symeonis iusti gaudẽs obuia/ tio. ibi. ⁊ ecce hõ erat in ihel̃m. De prĩo dic. Postꝗꝫ impleti sunt dies purgatõnis marie s̃m legẽ moysi. Audistꝫ sup̃ ꝙ pñs fe stũ q̃ttuor hꝫ noĩa. oĩa illa in serie pñtꝫ euã gelij s̃m ordinẽ explicant̃. Prĩo ꝺr festũ vo luntarie puegatõnis. h tãgit̃ ibi ĩ pricipio euãgelij. s. postꝗꝫ impleti sunt dies purgatõ nis marie s̃m legẽ moysi. Jn lege mosayca p̃ceptũ fuit Leui. xij. ꝙ m̃lier q̃ ꝯcepisset su scepto semine immũda esset septem dieb⁹ a ꝯsortio hominũ si pareret masculũ. ⁊ vl/ tra triginta tres dies abstineret ab ingressu templi. ⁊ duplicabant̃ dies post partũ fẽie. A Rõ q² mulier duplex pc̃m cõmisit. idõ duplici pena punita fuit. Prĩo ipa sup/ biuit. ideo de⁹ eã hũiliauit dicẽs. sub ptãte

viri eris. Geñ. iij. Scḋo ipa fructū vetituz
comedit. ideo de⁹ eã in fructu puniuit. Geñ.
iij. In dolore paries filios tuos. Et ꝓpter
h etiã post semie parturitõem duplicabant
dies ut humiliaret. q2 dic mgr̃ in. ij. sñiarū.
dis. xxij. Mulier credidit verū qḋ diabol⁹
dicebat. Eritis sic dij sciẽtes bonū ⁊ maluz
Ubi Aug. dicit. Quõ crederet mlier dia-
bolo nisi esset in mẽte eius supba ꝑsūptio.
Adã nõ fuit seduct⁹ sed mlier. nõ putabat
verū qḋ dixit dyabol⁹: sed vict⁹ amicabili
beniuolẽtia mlieris. Et sic mulier nõ soluz
peccauit sed virū in pc̃m ꝯcitauit. vñ Au.
Mulier infecta est ⁊ infecit. decepta ẽ ⁊ de-
cepit. seducta ẽ ⁊ seduxit. Eccli. xxv. A mu
liere initiū peccati ꝑ illã oẽs morimur. Sz
hodie eis nõ est h obijciendū. q2 dic Ber.
sup missus est. Quidq̇d hūana natura per
eue supbiã ꝑdidit. h ꝑ marie hūilitatẽ re-
cuperauit. Ob h tp̃us purificatõis duplica
bat ad ꝑtū femie. ¶ B. Sz d. vtrū nũc
mulier teneat tp̃i ac ꝑcepto purificatõnis
subiacere. et ab igressu eccl̃ie abstinere. Re
spõdet Gre. ꝙ nõ scribẽs anglo⁊ epõ Au-
gustino. di. v. c. in lege. vbi dicit. In lege ꝑ
cipiebat ut mulier si masculū pareret. xl. di
ebus. si ꝟo feminã. lxxx. dieb⁹ cessaret a tẽ-
pli ingressu. Nũc aũt post partū statim ec-
clesiã ingredi nõ ꝓhibet. Et subdit idẽ gre.
c. si mlier. Similier eadẽ dieq̃ genuit actu-
ra deo gr̃as intrat eccl̃iam nullo põdere pec
cati grauet ne penã vertam⁹ in culpã. volup
tas etenĩz carnis nõ dolor in culpa ẽ. Hoc
idem etiã habet extra de purificatõe p⁹ ꝑtū
c. volẽtes. Si tñ ex veneratõe aliq̃diu absti
nere voluerit. talis deuotio nõ est improbã
da. ⁊ ꝯsuetudo sup h inducta est ꝯmẽdãda.
Et eadẽ rõe nec sacra ꝯmunio est ei denegã
da. nisi ex reuerẽtia voluerit abstinere. vñ
Aug. Sepe sine culpa agit quod venit ex cl
pa. Unde etiã cū esurimus sine culpa ꝯme
dimus. q2 culpa primi hoĩs est ut esurimus
hec ille. ut habet di. v. c. ea. eius ꝟo ꝯcubi
tū. ⁊ c. sequenti. nemo tanq̃. Ad hanc vero
legẽ oĩnino nõ fuit obligata btã virgo. quia
lex dicit. mlier. qḋ significat corruptõem. sz
ipa fuit ꝟgo. Etiã dicit lex Mosayca. Mu

lier q̃ suscepto semie ꝯcepit ⁊ pepit. ipa ꝟo
a spiritusancto. Bern. Quis nõ aduertit li
berã esse btãm virginẽ dei mrẽm cū nihil in
cõspectu eius immundū. nihil impuruz. ni-
hil purgandū inueniat. nec rõne mr̃is nec
rõe ꝓlis. De matre scribit Cant. iiij. To-
ta pulcra es amica mea ⁊c. De prole Sap.
vij. Cãdor lucis eterne ⁊ speculū sine ma-
cula. Iõ dicit Ber. O virgo nõ est tibi o-
pus purificatõe. sicut nec filio tuo circũci-
sione. Sed sicut xp̃us qui ẜm diuinitatem
moysi legẽ dedit apparens in hũanitate im-
plere voluit. sic maria licet purificatiõe non
indigeret tñ tp̃us purificatõis obẜuare vo-
luit. ¶ C. Primo ꝓpter obediẽtie exem-
plū. quam vicz obedientiã ⁊ nos ꝑstare de-
bemus eccl̃ie. i. Regū. xv. Melior est obedi
entia q̃ victima. ut dicit Ber. Nõ credas
aliqḋ bonū placere deo qḋ est ꝯtra obediẽtiã
ecclesie. q2 ẜm Gre. Peccãm paganitatꝫ in-
currit q̇ ecclesie sancte ꝑ inobediẽtiã ꝯtradi
cit. ¶ Scḋo ꝓpter h ut a iudeis occasiõez
tolleret scãdali. alias iudei dixissent de ea si
cut d filio. Ioh. ix. Nõ est a deo q̇ sabbatū
nõ custodit. si eam putassent trãsgredi legẽ
⁊ sic in ea scãdalisati fuissent. ut dic Gre. ⁊
hr̃. xi. q. iij. inter ꝟba. Xp̃us soluit tributuz
ꝓpter vitare scandalū. Mat. xvij. ut non
scandalisem⁹ eos. et iterz dixit Mat. xviij.
Ue homĩ ꝑ quem scãdala fiunt. ꝓpter hoc
maria tenuit tp̃us purificatõis. Tercio ꝓ-
pter h ut ꝓfunde humilitatis sue ꝟtutẽ oñ
deret. Bern. Qui ꝟe humilis est nõ soluz
vult humilis dici: sed et vilis reputari. sic
virgo gloriosa. Unde ipa tam pura erat ꝙ
dicit Ans. Ea puritate nitebat qua maior
sub deo intelligi nequit. Et tamen ac si ipsa
immũda esset et purificatõe indigeret seip-
sam ostẽdit. Et si nõ habuisset tã ꝓfundam
hũilitatem potuisset dicere ut Ber. dicit in
hodierno ẜmone. Cur abstineã ab ingressu
templi. ex q̊ vter⁹ me⁹ nesciẽs virū ẽ fact⁹
templuz spũssancti. iuxta illud eccl̃ie. Do-
mus pudici pectoris tẽplum repente fit dei.
Cur nõ ingrediar ex q̊ pepi dñm tẽpli. nil ĩ
ꝯceptu meo immundū. nil in partu impurū
nihil illicitū cū ꝓles mea sit fons puritatis

Voluit igit̃ nõ ingredi ꝓpter hũilitatẽ cau
sam. sciẽs scriptũ Eccĩ. iij. Quãto maior es
hũilia te ĩ oĩbꝫ. Subdit. tulerũt illũ ĩ ihrl'm
ꝛc. Scđo ħ festũ ḋr pie ꝛ excellẽtẽ obla
tõis. In ipo em̃ dei filiꝰ portabat̃ ad oblati
onẽ. ḋ q̃ textꝰ. tulerũt illũ in ihrl'm. s. a beth
leem: maria ꝛ ioseph. qꝛ ibi erat locꝰ sacri
ficij. Et merito in ihrl'm. qꝛ ibidẽ post. xxxiij
annos seipm deo pr̃i ꝓ nobis oĩbꝫ ĩ remedi
um offerre voluit. Ut sisterẽt .i. offerrẽt seu
pñtarent eũ dño. D Sed ḋ. illud qḋ
alicui sp̃ est pñs q̃d opus est ei sisti seu pñta
ri. sed hũanitas xp̃i fuit sp̃ deo pñs. qꝛ ꝯiun
cta in vnitate ꝑsone. igit̃ nõ oportuit pñtari.
Rñdet sctũs tho. pte. iij. q. xxxvij arti. iiij.
Nõ fuit necesse xp̃m pñtari deo ac si nõ es
set sibi pñs. sed ħ factũ ẽ nobis in exemplũ
ut sicut nõ gr̃a sui factus est deꝰ et hõ sꝫ vt
nos ꝑ gr̃am suã faceret deos. sic nõ ꝓpter se
circũcisus est sed ꝓpter nos ut circũcidere
mur mente. Sic ꝛ ꝓpter nos sistit̃ dño ut
nos discamus deo offerre. Sed q̃d potuit
dicere maria in hac oblatõne. Ber. O pa
ter celestis offero tibi filiũ tuũ atqꝫ meum.
a me genitũ tpaliter. a te eternalit̃. offero ti
bi eũ hodie in odorẽ suauitatis. q̃ seipm of
ferrẽ venit ꝓ totiꝰ mũdi peccatis. Nã venit
et tpus q̃ nõ portabit̃ manibꝫ ꝟgineis sed
brachijs crucis. offero tibi illũ q̃ est sacerdos
sacrificiũ ꝛ templũ. De q̃ Aug. in li. ḋ fide
Ipe sacerdos ꝑ quẽ sacrificiũ offert̃ q̃ ẽ tẽ
plũ in quo recõciliati sumus. Ezech. xlvij.
Uidi aquã egredientẽ de tẽplo a latere dex
tro. q. ḋ. Offero tibi illũ q̃ se nõ offert sub
tecto. nõ in tẽplo iudaico sed in excelso cru
cis ligno. De q̃ oblatõe dicit ps. xxxix. Ob
latõem ꝛ olocaustũ voluisti tunc dixi. ecce
venio. Offero tibi veꝝ sacrificiũ ꝛ accepta
bile ꝑ q̃ḋ oĩa sacrificia veteris legis sunt fi
gurata. De q̃. i. Chor. x. Oĩa in figura ꝯtin
gebãt illis. De q̃ etiã Simõ de cassia. Ag
nus qui p̃ figuratus est ab origine mũdi ob
latus est in fine mũdi. Ber. Maria vltra ait
O pr̃ veniet tpus ut ñ redimet̃ ere alieno
aut agno. sed alios redimet sanguie ꝓprio.
nõ redimet̃ q̃nqꝫ siclis sed alios redimꝫ q̃n
qꝫ vulneribꝫ rubicũdis. Amb. Marie vita

est oĩm nostrũ exẽplar ꝛ disciplina. Ipsa ob
lata fuit a parentibꝫ in templũ. ipsa obtulit fili
um. ipsa obtulit et seipam ut nos ita facere
mus. ps. iiij. Sacrificate sacrificiũ iusticie
Glo. Sacrificiũ iusticie est offerre deo q̄ue
nos recepimꝰ ab eo. dicẽdo illud. i. ꝑalipo.
vlti. Tua dñe sunt oĩa ꝛ q̃ de manu tua ce
pimus offerimꝰ tibi. s. corpꝰ ꝛ aiam. Eccli.
xxxv. Da altissimo ſm datũ eiꝰ. Primo cor
pus in castigatõem. Ro. xij. Obsecro vos
vt corpa vr̃a exhibeatis hostiã viuẽtem deo
placentẽ. Scđo aiam ĩ gr̃aꝝ actõez. Eccli.
xxxv. Bono aĩo redde gl̃iam deo. Sequit̃.
Scriptũ est in lege dñi. s. Exo. xiij. Oẽ
masculinũ adaperiẽs vuluã. i. vtez. Hic lo
quit̃ de primogenito. sctũm vocabit̃ dño. id
est pñtabit̃ dño E Dicit sctũs Tho.
pte. iij. q. xxxvij. ar. iij. Duplex p̃ceptũ p̃ci
piebat̃ in lege moysi. Unũ generale q̃ntũ
ad oẽs. s. ut ꝯpletis diebꝫ purgatõis. i. pu
rificatõis offeret̃ sacrificiũ ꝓ filio siue filia
ut hr̃ Leui. xij. Et huius oblatõis duplex
fuit causa. Prĩa ut ꝓles nata a pc̃to in quo
erat ꝯcepta expiaret̃. Scđa fuit ut etiã pro
les ista dño ꝯsecraret̃. Scđm p̃ceptũ in
lege speciali fuit de primogenitis tã de hoibꝫ
q̃ iumentis in memoriã plage egiptioꝝ. de
q̃ ps. Et ꝑcussit oẽ primogenitum egipti
ab hoie vsqꝫ ad pecꝰ. primogenitis filijs leui
reſuatis. ut patet Exo. xiij. Sed xp̃us erat
primogenitꝰ iõ voluit nõ soluere legẽ sꝫ ad
implere. Mat. v. ꝛ Lu. iij. Sic decꝫ imple
re omnẽ iusticiã. Et sic ꝯmemorat vtrũqꝫ
ſuatũ. licet nõ esset obligatus ꝑ legẽ. eo q̃
vterũ matris non apuit. sꝫ clauso vtero exi
uit. Hic dat̃ exemplũ ꝛ doctrina p̃sidẽtibꝰ
idq̃ḋ alijs statuũt ꝑ se ꝯſuare debent. de cõ
sti. c. oĩs. Quidq̃d iuris in alterũ statuit. ip
se debet vti eo. Sed heu implebit̃ hodie il
lud Mat. iij. Alligãt hoibꝫ g̃uia onera ꝛ im
portabilia. digito aũt suo ea nolũt mouere.
Xp̃us aũt vtrũqꝫ ſuauit. Primũ tãgit̃ vbi
sup̃. Scđm cũ subdit in textu. Et ut darent
hostiã ꝓ eo ſm q̃ scriptũ est in lege dñi. sꝫ
Leui. xij. Chris. O ꝓfunditas diuitiaꝝ
sapie et sciẽtie dei. pater ꝯplet figurã ĩ filio.
ꝟitas adest. ꝯditor legis custodit legẽ. Et

subdit. par turturũ aut duos pullos colum
barꝝ. Hec erat oblatio pauperũ ſ3 diuitum
agnus. Nam ipa mater nouit filiũ in paup
tate viuere. De quo. ij. Chor. viij. Qui cũ
diues eſſet ꝓpter nos egen⁹ factus eſt. Et
ſic voluit ꝓ ſe hoſtiã pauperꝝ offerre. In iſta
oblatõne ſignificauit ꝙ figura legis ceſſare
debuit. q2 vitas affuit. Nam ioſeph potuiſ
ſet hẽre agnũ quẽ obtuliſſet. ſed vbi aderat
vitas debebat deeſſe figura. Agnus aũt q̃
offerebaꝛ in lege figura erat iſti⁹ agni xp̃i q̃
tollit peccata mũdi. Joh. i. Ecce in h̃ ꝙ ꝓ eo
dabaꝛ par turturꝝ aut duo pulli colũbarum
ſignificabaꝛ ꝙ ipe debuit eẽe p̃ciũ redẽpti
onis ꝑ ſui ſanguis effuſiõem. ¶ F ¶ Pri
mo in hoc q2 ſanguis colũbe eſt mũdiſſim⁹.
ꝛ ſic ſanguis xp̃i nulla peccati macula ꝯtami
natus. i. Pe. i. Nõ auro aut argẽto corru
ptibili redẽpti eſtis de vana vr̃a ꝯuerſatõe
ſed p̃cioſo ſanguine agni ĩmaculati ꝛ incon
taminati ihũ xp̃i. Scd̃o q2 ſanguis colũbe
eſt calidiſſimus. ſic ſanguis ihũ xp̃i ex ferue
tiſſimo amore effuſus. ut dicit Johãnes in
Apoca. i. Dilexit ꝛ lauit nos in ſanguĩe ſuo
a peccatis nr̃is. Tercio eſt virtuoſiſſimus
q2 inſtillatus oculis acuit viſum ꝛ remouꝫ
impedimentũ. Et ſic ſanguis xp̃i eſt nobiliſ
ſimũ colliriũ. Apoc. iij. Collirio vnge ocu
los tuos ut videas. Oculi ſpũs ſunt affe
ctus et intellectus: ut dicit Berñ. Et nos
debemus vngere oculos nr̃os ſanguĩe ihũ
xp̃i ꝛ clare videbimus miſ̃icordiã ꝛ bonita
tẽ ac charitatẽ dei in nobis. Bed̃. In quo
illuxit clarius ꝙ nos dilexit dñs q̃3 in ſuis
vulneribꝫ. ¶ Diri ſcd̃o tãgiꝛ in ſerie p̃ntis
euãgelij ſimeõis iuſti gaudẽs obuiatio. i. h̃
exprimiꝛ terciũ nomẽ p̃ntis feſtiuitatꝭ vbi
dixi ꝙ d̃r feſtũ deuote obuiatõis. de q̃ text⁹
Ecce hõ erat in ihr̃lm cui nomẽ Symeon
ꝛ hõ iſte iuſtus ꝛ timoratus. q2 iuſticia non
ſtat ſine timore. Eccl. i. Qui ſine timore eſt
nõ poterit iuſtificari. Et ſic de Job ſcribitur
eiuſdẽ. i. c. Job erat vir ſimplex et rectus
ac timẽs deũ. Et ſic ſymeon iuſt⁹ erat ꝑ bo
nã opatõem. et timoratus ꝑ mali declinati
onẽ. puer. xv. In timore dñi oĩs hõ decli
nat a malo. Expectãs ꝯſolatõem. i. redẽpti
onem iſrl̃. ſ. q̃ debebat fieri ꝑ xp̃m in bñficio
incarnatõis. ſicut ꝓmiſit dñs Jſa. li. Ego
ipe ꝯſolabor voſ. Simõ de caſſia. Juſt⁹ erat
erga deũ. q2 viuebat ex fide. Ro. i. Juſtus
ex fide viuit. Et iuſtus erga ꝓximũ. q2 toti⁹
ꝑp̃li expectabat ſalutẽ. Et ſpũſſctũs erat in
eo. q̃uis deus gr̃az ſuã ꝯmũicet oñi homĩ
diſponenti ſe ad eã. q̃buſdã tñ hoĩbꝫ ſpẽale
donũ ꝯtulit ꝓpẽ ꝯmunẽ vtilitatẽ. Et ſic hu
ic ſymeoni ſpẽale donũ iuſtificatõis ꝯtulit
ꝓpter ꝯmunẽ vtilitatẽ: q̃ dono ꝯgnoſceret
ꝓpinquã dñi p̃ntiã quã ꝓmiſerat ꝑ ꝓphẽs.
Hõ dicit Simõ de caſſia. Et ſpũſſctũ erat
in eo ad ſciendũ ꝛ docendũ futura. Et r̃nſũ3
accepit ſymeon a ſpũſctõ q̃ erat in eo. nõ vi
ſurũ. i. expiturũ ſe mortẽ niſi videret xp̃m.
ſc3 oculis corpis quẽ videbat oculis mẽtis
xp̃m dñi. i. vnctũ a dño meſſiã in lege dñi ꝓ
miſſum. Aug. R̃nſũ3 accepit ad luũ deſide
riũ. q2 frequẽter ſuſpirabat in oratõibꝫ ſuis
hijs vbis. Quare tardas dñe ꝛ faciẽ tuaꝫ
auertis. obliuiſceris inopie nr̃e ꝛ tribulatõ
nis nr̃e. mitte dñe redẽptorẽ captiuis. ꝯſo
latorẽ meſtis. veni dñe libera nos. vellẽ mo
ri donec prius viderẽ illũ ꝑ quẽ mors vinci
tur. nolo ex h̃ ſeculo recedere niſi videã illũ
ꝑ quẽ ꝯditũ ẽ ſeculũ. Dicebat nãq3 ſuſpirã
do. Putaſ ne me inueniat iſta ſelix natiui
tas: putas videbo. putas durabo. Ipe erat
alter Daniel vir deſideriorꝫ. cui dictuꝫ eſt
Dañ. iiij. Noli timere vir deſideriorꝫ. pax
tibi ꝛ ꝯfortare ꝛ eſto robuſtus. nõ te frãgat
etas. nõ morieris niſi videas. niſi tãgaſ. ni
ſi amplecteris xp̃m. Aug. in ſmone hodier
ne feſtiuitatis. Intelligite frẽs q̃le deſideri
um ſancti p̃res habuerũt q̃ ſic ſꝑ xp̃m affe
ctabãt ꝛ feruẽter videre. Et ipo viſo ãpli⁹
tp̃aliter viuere nõ affectarẽt. cũ tñ omẽs ad
limbũ deſcẽderẽt. Spũaliter ſic dic̃ Bed̃.
optet ꝙ ignis deſiderij p̃cedat ſiue p̃ueniat
ad omnẽ aĩam ad quã ventur⁹ eſt. Sequiꝛ
Et venit ſpũ in templũ. i. motus a ſpiritu.
Orige. Qui vult inuenire tenere ꝛ ãplera
ri xp̃m d3 in ſpũſancto venire in templũ. ñ
in ſpũ ſupbie ut ambicioſi q̃ vſurpãt ſibi di
gnitates eccl̃iaſticas. Ps. cxliij. Circũorna
te ut ſilitudo templi. ſic faciũt inanis glorie

cupidi. ornantes se varijs vestibꝫ ut appare-
ant corã hoibꝫ. nõ in spũ luxurie. nõ in spiri
tu vanitatis ut garruli. sed in spũlctõ. Bed.
Qui vicia in templũ dñi inducit. speluncã
latronũ facit. Sequit. Et cũ inducerent pu
erũ ihm parentes eius. s. maria ⁊ ioseph pater
putatiuus. ut facerẽt ſm ꝯsuetudinẽ legis ꝓ
eo ⁊ redimerẽt quinqꝫ siclis sic primogenita
alioꝝ tribuũ a tribu leui. Seqt. ipse. s. syme
on accepit euꝫ in vlnas suas. nõ sufficiebat
sibi eũ videre ⁊ tãgere. sed etiã recepit ipsũ
gaudẽter: amant ⁊ reuerẽter inter brachia
sua. Aug⁹. in ſmõe hodierno. Symeon vi
dit ⁊ ꝯgnouit eũ. intus est ei reuelat⁹ q̃ foꝛꝫ
est natus. Cognouit illũ in infantia quẽ iu
dei crudeles occidebant facientẽ mirabilia.
O q̃ꝫ sepe ei oscula impressit. o q̃ꝫ amãter euꝫ
inspexit. O q̃ꝫ multi filij nobiliũ oblati sunt
nullũ aduertebat. in illius aũt intuitu totus
in spiritu ardebat. O quãta grã potuit col-
lata esse. Orige. Si a tactu fimbrie vestimẽ
ti xp̃i mulier sanata est. q̃d putandũ est de sy
meone. Subdit. Et bñdixit deũ. s. ꝑ grãruꝫ
actiõem. et dixit. s. cupiẽs mori. Nũc dimit
tis dñe seruũ tuũ in pace. Amb. O q̃ꝫ piũ
spectaculũ q̃ nõ nisi pij delectari ꝓbantur.
stat virgo ⁊ mr̃. filius dei suscipit ⁊ de eo ꝓ
phetisat. O mira res vidit puerulũ. ⁊ ex e⁹
aspectu intantũ fuit ꝯsolat⁹ ꝙ iã let⁹ mori
volebat. Gre. Corꝑalibꝫ oculis vidit hũa
nitatẽ. intus illuminat⁹ ꝯgnouit mõi salua
torẽ. ⁊ ipm omibꝫ ꝑdicauit dicẽs. Nũc di
mittis dñe. Theoph. Cognouit eũ dñm vi-
te ⁊ mortis. dicit. ſm ṽbũ tuũ. i. ꝓmissum
ĩ pace. Orig. Si par mittit ad libũ q̃nta q̃
eũ suscipiũt eũtes ad lucẽ etnã. Potuit tũc
dicere Symeõ illꝰ Geñ. xlvi. Iã let⁹ mo
riar q2 vidi faciẽ tuam. Et h̃ est qꝺ subdit.
q2 viderũt oculi mei salutare tuũ. i. filiũ tuũ
aut saluatorẽ. Aug. in li. de nuptijs. Eadeꝫ
fides q̃ saluat nos et antiquos saluos facie-
bat. Subdit. qꝺ salutare pasti. s. nõ solũ vi
sibile sed etiã palpabile ante faciẽ oĩm popu
loꝝ. Iordan⁹. O attẽde sagacitatẽ hui⁹ ve
nerãdi senis q̃ cũ tãto zelo postulauerat salu
tare isrl̃. qꝺ post q̃ꝫ tãto voto potit⁹ est excla
mauit se vidisse oĩm ꝑploꝝ salutẽ. Et dicit

notanter aũ faciẽ ⁊c̃. Theoph. vt ei⁹ incar-
natio oibꝫ appareret. Quarto dr̃ h̃ festũ
potẽtis illustratõis. De q̃ in textu. Lumen
ad reuelatiõem gentiũ. Dicit Athanasius.
Gẽtes aũ aduentũ xp̃i erãt ĩ vltimis tene
bris cõstitute. q2 infidelitatis cã erãt ꝯgni-
tiõe diuina priuate. Has ḡ gẽtes multiplr̃
illuminauit. s. doctrinis: miracul' ⁊ sacmẽꝫ
ideo merito dr̃. Lumẽ ad reuelatõeꝫ gẽtiũ.
seqt. et gl̃iam plebis tue isrl̃. q2 de isrl̃ natus
est ſm carnẽ. ⁊ h̃ reddebat eis magnã glo
riã. Sꝫ illi⁹ gl̃ie pauci ex eis se ꝑticipes fe
cerũt nec hodie faciũt. Et sic q̃nto maioꝛ tũc
fuit eoꝝ gl̃ia tãto maioꝛ nũc eoꝝ ignominia
ita ꝙ implebit in eis illud Osee. iiij. Gl̃iaꝫ
eoꝝ in ignominiã ꝯmutabo. G. Nota
hodie cãdelas ardẽtes deferimus. et h̃ eõe
ṽginis. rõe xp̃i. ⁊ rõe nr̃i. Prio rõe ṽgis.
ad significandũ ꝙ ipsa purificatõe nõ indi-
gebat sed tota rutilabat. Prio in carnis in-
tegritate Et significat h̃ ꝑ cerã. nã sicut ce
ra generat ex apibꝫ sine corruptõe. sic Ma
ria xp̃m genuit ⁊ in euũ ṽgo ꝑmãsit. ſm il
lud Isa. vij. Ecce virgo ꝯcipiet ⁊ pariet fi-
liũ. ideo canit hodie. Erubescat iude⁹ infe-
lix q̃ dicit xp̃m ex Ioseph semine esse natũ
Scdo rutilabat in mentꝫ puritate. et h̃ in-
telligit ꝑ lignẽ occultatũ ⁊ candidũ. ps. xli
ij. Ois gl̃ia eius filie regis ab int⁹. Illa pu
ritas fuit tã magna ꝙ nullũ suo aspectu alli
ceret. sed oẽs immũdos cogitat⁹ in singulis
extinguebat. Isid. Sicut odoꝛ cedri fugat
venenosos vermes. ita puritas ṽginis ve-
nenosos cogitatus. Qua ꝓpt' h̃ ipsa scribit
Eccl. xxiiij. Quasi cedr⁹ exaltata sum in li-
bano. Tercio rutilabat singulari sanctitate
Et h̃ intelligit ꝑ bñdictõem cãdele. ps. xlv
Sanctificauit tabernaculũ suũ altissimus.
Ber. Puto ꝙ copiosioꝛ grã scĩficatõis in
ipsam descẽdit q̃ꝫ in aliã creaturã aliquã a fi
lio dei. q̃ nõ solũ ipius ortũ sed totã ei⁹ vitã
sanctificauit. Vñ ⁊ ipsa rutilabat in speciali
claritate. i. ꝯuersatõe. q̃ ꝑ lumẽ ardẽs intel
ligit. Vñ Amb. in li. de ṽginitate. Ex vita
marie tanq̃ꝫ ex speculo refulget species casti
tatis. forma ṽtutis ⁊ magisteriũ ꝓbitatis.
Talis fuit vita marie ut eius vita omniuꝫ

esset nostrū disciplina. hec ille. H Se-
cūdo lumē significat xp̄m ꝓpter tria q̄ sunt
in lumine. sicut cera ligmen ⁊ ignis. ꝑ q̄ sig
nificant tria que sunt in xp̄o. Prīo cera q̄ est
pura ⁊ absq̧ corruptōe apū genita signifi-
cat corpus xp̄i natū de incorrupta vgīne.
Scd̄o ligmen latēs in cera significat aīam
in corꝑe latentē. Tercio ignis vel lumen ar
dens significat ipius deitatē. q̄ ad modum
ignis rubiginē ↄsumit pc̄toꝝ. ⁊ lumē grē et
glīe ꝓstat. Tercio portam⁹ cādelas tōe
nsi. ⁊ h̄ etiā ex trib⁹ sumit. Unde prīo ꝑ ce
rā intelligunt opa nr̄a q̄ celesti roze gignū
tur. Isa. xxvi. Oīa opa nr̄a opat⁹ es dn̄e.
ij. Chori. iij. Nō sumus sufficiētes aliq̄d co
gitare a nobis tanq̧ ex nobis. Scd̄o ꝑ li-
gmen qd̄ est occultatū intelligit intētio no
stra q̄ dz esse in abscōdito. Gre. Sic fiat o-
pus in publico ut intētio maneat in occlto
Et dz esse cādida. Lu. xi. Uidete ne lumen
qd̄ est in vobis tenebre sint. i. intentōes per
uerse. qm̄ dicit mgr̄ in. ij. di. xl. Actus sim-
pliciter mali sunt q̄ ꝑuersam intētōem h̄nt.
Tercio ꝑ ignē significat charitas quā dēm⁹
h̄re in opib⁹ nr̄is. Lu. xij. Ignē veni mitte
re in terrā q̄d volo nisi ut ardeat. ignē. s. cha
ritatis. Ber. Opa nr̄a in feruore charitatis
sunt agēda. Mat. v. Sic luceat lux vestra
corā hoīb⁹ ⁊c̄. Supplicemus igit̄ virginem
mariā. ut lucē. i. xp̄m filiū eius dignet̄ ꝓ no
bis intercedere. ut mereamur hic illumiāri
ꝑ grām ⁊ in futuro ꝑ gliam. Amen.

Sermo LV. Ad idem.

Tulerunt illuz in
iherl'm ut sisterēt eū dn̄o. Lu. ij.
I Nota h̄ festū hz tria nomīa.
Prīo dr̄ festū volūtarie purgatōis. Scd̄o
pie oblatōis. Tercio clare illustratōis. Et
scd̄m h̄ p̄ns festū dat formā trib⁹ generibus
hoīm quō et ꝑ que deo placeāt. s. incipiētī-
bus: ꝓficiētib⁹ ⁊ ↄtēplātib⁹. ut patebit i ꝓ-
cessu. Dixi primo illud festū dr̄ volunta
rie purgatōnis. Diceres. cur h̄ seruauit
maria cū purgatōne nō indigeret. q2 scd̄m le-
gem ad candē obligata nō fuisset Rn̄detur
verū est purificatōe nullaten⁹ indiguit. nec
ad eandē obligabat̄. voluit tn̄ purificari. ⁊ ꝓ
cipue primo ut a iudeis occasiōem scādali
tolleret. Scd̄o ut ꝓfunde hūilitatis sue v-
tutē ostēderet. De hijs q̄re in s̄mōe p̄cedēti
Tercio nobis in exemplū ut formā imitā-
di p̄staret. vel ut spūalis purgatōis nobis si
gnū demōstraret. Amb. Marie vita est no
bis exēplar ⁊ doctrina. Sic maria post tē-
pus purificatōis in templū materiale venit
sic nos in tēplū eternitatis veniem⁹ cum ab
omi immūdicia purgati erim⁹. Dic Chris.
⁊ h̄r de ↄse. di. iiij. c. nō p̄t. vbi dr̄. Nō pōt
q̄s grām vite celestis accipe nisi purgat⁹ fu
erit ab omi sorde. R Debet igit̄ q̄lib3
cū maria purgari in corde: ore et ope. Ecci.
vij. De negligētia purga te cū paucis. s. cū
ↄtritōe: ↄfessiōe ⁊ satisfactōe. Prīo dz pur
pari cor. Jaco. iiij. Purificate corda vestra
Et h̄ tripliciter. s. ab omi defectu culpabili.
ab affectu voluptatis. ⁊ q̧ maxime a pecca
to mortali. Mat. xv. De corde. eī exeūt co-
gitatōes male. homicidia: adulteria: forni-
catōes: furta: falsa testimonia: blasphemie
⁊c̄. Merito purgandū est ut hortat̄ vnum-
quēq̧ ꝓpheta Hieremi. iiij. Laua a malicia
cor tuū. Hāc purgatōem desiderabat Da-
uid toto corde in p̄s. l. cū dixit. Cor mūduz
crea in me de⁹. Rō q2 dicit Aug. A sol' pu
ris mūdisq̧ cordib⁹ de⁹ haberi ⁊ teneri po-
terit. Et iterū Mat. v. Beati mūdo corde q̄
niā ipi deū videbūt. Scd̄o dz purgari os
ab omni inhonesta locutōe. Eph. iiij. Ois
s̄mo malus ex ore vr̄o nō ꝓcedat. ⁊ Ephe.
v. Fornicatio aut oīs immūdicia aut auari-
cia nō nominet̄ in vobis sicut decet sanctos
aut turpitudo aut stultiloquiū. ⁊ sic de aliqs
q̄ ad rē nō ꝑtinēt. Rō q2 dic̄ saluator Ma-
thei. xij. Ex vbis tuis iustificaberis ⁊ ex v-
bis tuis ↄdemnaberis. Et ibidē. De omni
vbo ocioso qd̄ hoīes locuti fuerint reddēt
rōem in die iudicij. ꝓuer. xviij. Mors ⁊ vi-
ta in manu lingue. Idcirco dic̄ Salomon
ꝓuer. xxi. Qui custodit os suū ⁊ linguā suā
custodit ab angustijs animā suā. ꝓpter qd̄
dicit dauid in p̄s. cxviij. Statue seruo tuo
eloquiū tuū in timore tuo. Sed Hester sā-
cta. eiusdē. xiiij. c. Da dn̄e s̄monē ↄpositū

in os meũ. Debemus ergo ⁊ nos purgare os nostrũ ꝑ legitimã ꝯfessiõem. hũilẽ ⁊ devotã orõem. q2 dic̃ Basili9. Per orões purissimas oĩa nobis vtilia tribuunt̃ ⁊ cũcta noxia effugant̃. Tercõ debem9 purgare manus ab oĩi illicita ⁊ iutili opatõe Jaco. iiij. Emũdate man9 pc̃tores. Et merito. q2 in vnoq̃q3 verificabit̃ illud ps. xvij. Scdm puritatẽ manuũ. i. opeꝝ meoꝝ retribuet mihi. Apoc̃. xiiij. Opa eĩi illoꝝ sequũt̃ illos Dẽm9 igit̃ purgare opa nr̃a ꝑ elemosinaꝝ largitõem. Lu. xi. Date elemosinam ⁊ oĩa mũda vobis erũt. Thob. iiij. Elemosina ab omni pc̃to ⁊ a morte liberat. ⁊ nõ patiet̃ animas ire i tenebras. Pmõ igit̃ purgatio requirit̃ ad incipiẽtes. Et merito dñt ẽe purgati. q2 dr̃ Apoca. xxi. Nihil coĩnq̃natũ intrabit. Hãc puritatẽ habuit Job. eiusdẽ. xxvij. c. Nõ repħẽdit cor meũ ĩ oĩi vita mea in h̃ stat gl̃ia nostra. O felix esset q̃ dicere posset cũ aplõ. ij. Chori. i. Gl̃ia nr̃a hec ẽ testimoniũ ꝯsciẽtie nr̃e. Scd̃o pñs festũ dr̃ festũ pie oblatõnis. Beĩ. Hodie maria obtulit primogenitũ suũ dicẽs. O pr̃ celestis offero tibi filiũ tuũ atq3 meũ. a me genitũ tpaliter. a te eternaliter. offero tibi eũ hodie in odorẽ suauitatis q̃ se offerre venit ꝓ totius mũdi peccatis. Nã veniet tpus q̃ ñ portabit̃ manib9 virgineis s3 brachijs cruc̃. Offero tibi illũ q̃ est sacerdos ⁊ sacrificiũ ⁊ tẽplũ. De q̃ Aug. in li. de fide. Ipe est sacerdos ꝑ quẽ recõciliati sumus. sacrificiũ q̃ recõciliati. ⁊ tẽplũ i quo recõciliati sum9. Ezech. xlvi. Vidi aquã egredientẽ de templo a latere dextro Potuit etiã dicere. offero tibi illũ q̃ seipm̃ offert. nõ sub tecto nec in tẽplo iudaico. sed i excelso crucis ligno. De q̃ oblatõe ps. xxxix. Oblatõnem ⁊ holocaustũ noluisti tũc dixi. ecce venio. offero tibi hodie veꝝ ⁊ acceptabile sacrificiũ ꝑ oĩa sacrificia veteris legis figuratũ. De q̃. i. ad Chorin. x. Omia in figura ꝯtigebant illis. Dicit Simõ de cassia. Agnus q̃ figurat9 ẽ ab origine mũdi oblat9 est in fine mundi. Propter qd̃ dicit glo. ad Heb. x. De9 nũq̃ delectatus fuisset in odorib9 illis. s3 tãtũ in fide offerẽtis ⁊ desiderio future oblationis. ¶ I. Ad qd̃ loquit̃ sctũs Tho. i prima scd̃e. q. ciij. ar. ij. q̃ cerimonioꝝ obs̃uatio fuit quedã fidei ꝓtestatio inq̃ntũ erat figura xp̃i. Et licet in veteri lege offerebant sacrificia ꝓ peccatis. h̃ nõ fuit iõ q̃ sacrificia ista a peccat3 mũdarẽt. sed q2 erãt q̃dam ꝓtestatiões fidei q̃ mũdabãt. Et sic nõ erat ex vi sacrificioꝝ sed ex fide ⁊ deuotõe offerentiũ ad figurandũ expiatõem a peccat3 q̃ fienda erat ꝑ xp̃m. moraliter nobis in exẽpluz. vñ Hiero. In maria habetis expssẽ magisteria ꝓbitatis. q̃d eligere. q̃d respuere: quid sequi debeatis. ipa fuit oblata a parentib9 ĩ tẽplõ. ipa obtulit filiũ. ipa obtulit deo seipam vt nos ita faceremus. qd̃ docet ps. iiij. Sacrificate deo sacrificiũ iusticie ⁊ spate ĩ domino. Glo. Sacrificiũ iusticie ẽ singula offerre deo que ab eo recepim9. dicẽdo illd̃. i. Paralipo. vlti. Tua dñe sunt oĩa ⁊ q̃ d̃ manu tua recepim9 offerim9 tibi. Sed q2 s̃m Aug. ex largitate diuĩa que replet oĩe animal bñdictiõe tria genera bonoꝝ hoĩes recipiunt. s. tpalia: corpalia et spũalia. h̃ est res corpus ⁊ aiam. ⁊ de eisdẽ d̃bemus hodie offerre oblatõẽs ne appeamus ingrati. ¶ Ad hoc seipm̃ dei filius dedit in exẽplum Prio obtulit bona deo pr̃i. cũ celestẽ mansionẽ reliquit: ⁊ in exiliũ mũdi venit. Hieremie. xij. Reliqui domũ meã. dimisi hereditatẽ meã. Qd̃ idẽ. c. xiiij. admirãs ait. Quare futurus colonus es in terra ⁊ q̃si vir vagus declinãs ad manendũ. Et h̃ ꝓpter nos ij. Chor. viij. Cũ diues esset ꝓpt̃ nos egen9 factus est. Mat. viij. Vulpes foueas hñt ⁊ volucres celi nidos. fili9 aũt hoĩs ñ habet vbi caput suũ reclinet. Scd̃o obtulit corp9 Isa. l. Corpus meũ dedi ꝑcutiẽtib9 ⁊ genas meas vellẽtib9. faciẽ meã nõ auerti ab increpãtib9 ⁊ ꝯspuentib9 ĩ me. ad Thitũ. ij. Dedit seipm̃ ꝓ nobis ut nos redimeret ab iniq̃tate. Tercio aiam. Hiere. xij. Dedi dilectã aiam in manus inimicoꝝ. Sic ergo ⁊ nos hortamur Eccĩ. xxxv. Da dño s̃m datum ei9. Primo tpalia. Eccĩ. xiiij. Dignas oblatões offer. s qd̃ iuste acquisitũ est. Eccĩ xxxv. Oblatõ iusti impugnat altare ⁊ odor suauitatis est in ꝯspectu altissimi. Malach.

iij. Erũt dño offerẽtes in iusticia ⁊ placebit dño. Et ecõtra Eccli. xxxiiij. Immolãs ex iniq̃ maculata est oblatio. Isa. lxi. Ego dñs diligens iusticiã ⁊ iudiciũ ⁊ odio hñs rapinã in holocaustũ. Eccĩ. xxxiiij. Qui offert sacrificiũ de suba pauper q̃si q̃ victiat filiũ i ꝯspectu pr̃is sui. vbi dic̃ Gre. ⁊ habetur. i. q. i. Nõ est. inter cetera. Quãtus sit dolor pr̃is ꝑpendam⁹ si i ei⁹ ꝯspectu filius victimet̃. ⁊ hic facile cognoscit̃ q̃ntus i deo dolor exasꝑat̃ qñ ei sacrificiũ ex rapina tribuit̃. Ideo q̃ in dei sacrificio offert ex scelere oĩpotẽtis dei irã nõ placat sed irritat.

¶ N Scdõ corpe. Ro. xij. Obsecro vos ꝑ misericordiã dei ut exhibeat̃ corpa vr̃a hostiam viuentẽ sctãm deo placentẽ. ⁊ h̃ ꝓpter duo. Primo ꝓpter debitũ recõpensatõis. Berñ. Quid tibi durũ esse poterit cũ recordatus fuer̃ ꝙ dñs nr̃ ihũs dedit corp⁹ suũ ꝑcutiẽtib⁹: ⁊ amaros cruciat⁹ sustinuit ne tu ꝑpetuas sustineres penas. Vñ aplus ad Hebre. x. Sãctificati sumus ꝑ oblatõez corpis ihũ xp̃i. in eo ꝙ seipm̃ obtulit imaculatũ deo dignũ ut recõpensam in corpe nr̃o faciam⁹. Scdõ ꝓpter debitũ satisfactõis. q: cũ membris corpis deũ offendim⁹ dignuz est ut ꝑ eadẽ emẽdem⁹. Sap. xi. Per q̃ q̃s peccat ꝑ hec ⁊ punit̃. Ro. vi. Sicut exhibuistis mẽbra vr̃a fuire immũdicie ⁊ iniq̃tati ad iniquitatẽ. ita nũc exhibete iusticie i sctificatõem. Tercio dẽm⁹ offerre aĩaz. i. Pe. ij. Offerte spũales hostias deo. q: nullũ deo dignius ⁊ vtili⁹ sacrificiũ offerri p̃t q̃ꝫ qd̃ meli⁹ ⁊ nobili⁹ est. ⁊ sic spũs nobilissimuz est. De q̃ Ber̃. in meditatõib⁹. Totus siq̃dem ille mũd⁹ ad vni⁹ aĩe p̃ciũ estimari nõ p̃t. ¶ O ¶ Sũt igit̃ offerẽtes animã in triplici dr̃itia. Primi in ꝯtritõe cordis ut incipiẽtes. illi inspiciũt peccata q̃ cõmiserũt ⁊ quõ aĩam maculauerũt ⁊ deũ offenderũt. Et sic lacrimis deo recõciliantur. P̃s. l. Sacrificiũ deo spũs ꝯtribulatus. Danielis. iij. In spũ hũilitatis ⁊ aĩo ꝯtrito suscipiamur a te. Hec est oblatio par turturũ. id ẽ duplex ꝯtritio. s. timoris pene quã meruimus. et timoris dei quẽ offendim⁹. dicẽdo cũ P̃s. cxxxvi. Sup flumina babilonis illic sedim⁹ et fleuim⁹ dũ recordaremr̃ syon. i. salutẽ ꝑditam. Isa. lix. Quasi colũbe meditãtes gemem⁹. Rich. de sctõ vic. Tunc pc̃toris sal⁹ incipit cũ ꝑaciter ꝑ delictis ingemiscit. Scdĩ offerũt aĩam in gr̃az actõe ⁊ est ꝓficientiũ. Hij inspiciũt bñficia q̃ receperũt. Nam ꝯsiderãt ꝙ pc̃toꝝ macle sũt abstersę. ⁊ dñs dedit tp̃us penitẽdi. ⁊ ꝯtulit gr̃am sine om̃i merito. ad Thituz. iij. Non ex opib⁹ iusticie que fecimus nos. Et sic q̃si admirãs ꝓficiẽs incipit deũ laudare. dicẽdo cũ P̃s. ciij. Bñdic aĩa mea dñz. ⁊ omnia que intra me sunt nomĩ sctõ eius. q. d. Ego te offendi. tu mihi ꝑpcisti. subiũgit P̃s. ciij. Bñdic aĩa mea dño. ⁊ noli obliuisci oẽs retributõẽs ei⁹. Eccĩ. xxxv. Bono aĩo redde gl̃iam deo. s. ꝓpter infinita bñficia e⁹. Ber. Nihil nos ita ad gr̃aꝝ actõem inflãmat sicut frequẽs bñficioꝝ recordatio q̃ sunt innumerabilia. dedit tibi bona tp̃alia ad sustẽtandũ. naturalia ad mĩstrandũ. bona spũalia ad sanctificandũ. gr̃am in pc̃toꝝ remissionem. virtutũ collatõez. meritoꝝ multiplicatõem ad spũalem iustificatõnez. Dic igit̃ cũ P̃s. cxv. Quid retribuã dño ꝓ oib⁹ q̃ retribuit mihi. Dedit eñ seipm̃ in incarnatõem. in redemptõem. in cibarioꝝ ⁊ in p̃mioꝝ retributõz. Et ecõuerso dicet̃ tibi Genes. xv. Ego ero merces tua magna nimis. Aug. i epl̃a ad marcellũ. Nil meli⁹ aĩo geramus. ore ꝓmam⁹ ⁊ calamo scribam⁹: q̃ꝫ ꝙ deo gr̃as agam⁹. P̃s. lxx. Tota die repleatur os meũ laude. Sup q̃ dicit Au. Quid est tota die nisi sine intermissiõe laudare. P̃s. xxxiij. Bñdicã dñm in om̃i tp̃e ⁊c̃. In prosp̃is q: ꝯsolaris. in aduersis quia arguer̃.

¶ Tercij offerũt aĩam in feruẽti dilectõe ⁊ est ꝑfectoꝝ. Illi solũ ꝯtẽplant̃ deũ a quo eis oĩa bona ꝓuenerũt. q: cũ fortior sit oĩb⁹ affectib⁹ in eius ꝟtute aĩa efficaciter offertur. Qualis aũt dꝫ esse charitas ut deo aĩa nr̃a ꝑfecte offerat̃ docemur Eccĩ. xxxv. Da altissimo s̃m datũ eius. qd̃ est intantũ dicere. In tãto amore offer aĩam tuã deo in q̃nto ille aĩaz suã ꝓ te dedit. Ad hoc etiã hortamur Canti. viij. Pone me sic̃ signaculum sup cor tuum. ꝯp̃ssione sigilli forma eius

imprimitur. In hoc ergo q dicitur. pone me hor
tatur nos ut sub ea dilectione qua ipse aiaz su
am p nobis posuit. sub eadem forma ei nos
aiam nram offeramus. Maximam aut cha
ritate in oblatione aie sue p nobis exhibuit.
Joha. xv. Maiorem charitate nemo habet
ut aiam sua quis ponat p amicis suis. Sic
& nos. Canti. viij. Fortis est ut mors dilec
ctio. i. Johan. iiij. Perfecta charitas foris
mittit timore. Greg. Qui pfecte deu amat
equanimiter oia portat. Hec tria sacrificia
figurant in veteri lege. oblatio p peccato q
signat ptritonem. & est incipientiu. Hostia
pacifica pfigurat grarum mactoem Holocau
stum & totu incensum significat incensu sive
ardente dilectoem. et est pfectoru. Hoc est
par turturu q est avis soliuaga. & bina poni
tur. qz vita ptemplativa reqrit duo. despice
re terrena & desiderare etna. ps. cvi. Asce
dunt vsqz ad celos & descedut vsqz ad abis
sos. Cotemplativor duplex est gemitus. amo
ris et devotois. amoris p desiderio patrie.
ps. Heu mihi qz incolatus meus &c. Job. x
Tedet aiam mea vite mee. Gre. Tuc pre
sens vita tedere incipit cu divinus amor in
corde dulcescit. Gemitus aute devotois ex
psideratoe dnice passiois fit. Aug. In val
le lacrimaru sumus in quo magis flendu est
quo minus flemus. Bern. Quis pt ptran
sire siccis oculis q lancea militis ptrasiit la
tus salvatoris. ¶ Tercio pns festu dr cla
re illustratois. revera qz ille hodie visibili
ter apparuit q sua claritate celu & terra illu
minavit. imo celis & terris lucem pstat. Ho
die vero similiter illa se ostendit cuius ortu Sa
lomon in spiritu cognosces in canticis suis
c. vi. admirans inqt. Que est ista q pgredi
tur qsi aurora psurgens. pulcra ut luna. ele
cta ut sol. Illa est de cuius nativitate eccl'ia
psallendo dicit. Nativitas est hodie sancte
marie virginis cuius vita inclita cunctas illu
strat ecclesias. In huius figura hodie fit p
cessio cu accensis sive ardentibus luminibus. & h
pter xpm. pter virgine et pter nos. De
primis duobus qre in pcedenti smone.
¶ De tercio sciendu vnusquisqz nostru
hodie lume dz portare in manu sua sm sta

tum suu. Prio incipientes debet portare lu
men gre. De quo Aug. Gratia est lumen
aie facies hoiez peta pgnoscere. Nam sic
lume i aere expellit tenebras sic dei gra oie
pctm. pter qd dicit Isa. lx. Surge illumina
re ihrlm qz venit lumen tuu. Quanto hō magis
p graz illuiatur: tato pfectius purgatur & clarius
lucet. Purgatur primo a pravis cogitati
onibus. Scdo ab vanis locutoibus Tercio ab
omnibus illicitis opatoibus. ¶ Scdo pficie
tes hodie debent portare lume triplex. Pri
mo in corde lume intetois recte. Lu. xi. Vi
de q lumen qd i te e ne tenebre sint. i. inte
tio pversa. Ber. Intentio viciosa viciosa
facit aiam. Gre. Intetio pstat fundametu
opi nro. Scdo lumen veritatis in ore since
re instruendo pximu. ad Gala. vi. Si quis
hō occupatus fuerit in aliquo delicto vos qui
spuales estis instruite huiói. i. Petri iiij.
Si qs loquitur qsi smones dei loqr. Tercio i
manibus lumen opatois bone. Mat. v. Sic
luceat lux vra cora hoibus ut videant opera
vra bona. Phil. ij. Sitis sine repbensione
in medio natois pve inter qs lucetis sic lu
minaria mudi. Lume em manifestat seipz.
& sic taliu hoim p opa bona lumen ardet. &
sic sm Bern. Oia opa vra in fervore cha
ritatis sunt agenda. Tercio pfecti seu ptempla
tes dnt portare lumen devotonis. ut dicere
possint illud ps. iiij. Signatu est sup nos
lume vultus tui dne. Hij etia repleti dnt
esse spusancto cu Symeone & intima emitte
re suspiria. ¶ Et nota h lumen devotonis
intime tria habet. s. splendore: ardore & dul
core. Splendore cognitois. ardore dilecti
onis. & dulcore psolatois. Prio hz splendo
rem pgnitois. ps. In noie tuo videbimus
lumen. Ipa naqz aia in illa devotioe sentit
se misericordia psecuta in remissioe petoruz.
& ideo velit nolit se ptinere no poterit quin
deu diligat. dicendo illud Actuu. xij. Nunc
scio vere qz misit dns angelu suu & liberavit
me. Ecce quo surgit. Scdm est. s. ardor di
lectois. Unde qnto excellentior est splendor co
gnitois. tato magis augmentatur ardor dile
ctois. Et ex h tuc sequitur terciu. s. dulcor co
solatois. Unde psideras i ardore dilectois

aliq̃d posse facere in quo bñficijs dei correspondeat. ꝛ nihil dignũ inueniẽs necesse hʒ flere ex dilectõis suauitate ꝛ ardore. psal. xxxviij. In meditatõe mea exardescʒ ignis Et iterũ ps. lxvij. Sicut fluit cera a facie ignis sic liquescit aĩa ex dulcedĩe deuotõnis. Et hʒ in h̃ fletu dicere illud ps. cxv. Quid retribuã dño ꝓ oĩbꝫ q̃ retribuit mihi. Nõ videt̃ sibi aliquid dño retribuere berñ. dicens. Diligã te dñe ꝓ dono tuo ꝛ modulo meo minus iuste sed plane ꝛ ꝓposse meo. Illud lumen habet principiũ mediũ ꝛ finem. Principiũ ꝯsistit in ꝯsideratõe bñficiorꝫ qñ nõ hʒ de peccans sollicitatõem. q2 iã sũt purgata. tũc ꝯuertit se ad dei bñficia recolenda. ꝛ videt tantũ cumulũ q̃ntũ est spacium inter celũ ꝛ terrã. incipit admirãdo dicere illud. ij. Reg. vij. Quis ego sum dñe ꝛ q̃ domus mea. q2 adduxisti me vsqꝫ huc. q. d. Tantã misericordiam fecisti mecũ. tam admirabilẽ bonitatẽ tuã ostẽdisti mihi. Aug. Cũ dei miseratõnes attẽdo sic mihi videt̃ si phas est dicere q̃dãmodo nihil agit de9 nisi saluti mee ꝓuideat. oĩm oblitus quasi mihi soli velit vacare. Mediũ: post hoc ĩ medullis cordis dulcescit dñs ut q̃ pri9 diligebat̃ ꝓpter bñficia nũc ꝓpter seipm diligit̃. Et oĩa sua obsequia ordinat talis ut solum deo placeat nihil ampli9 desiderãs: dicens cum ps. lxxij. Quid mihi est in celo et a te quid volui habere sup terrã. defecit cor meum ꝛ caro mea. dñs ps mea ineternũ. Finis autẽ huius deuotõis est vehemẽs desideriũ quo aĩa nititur venire ad amplexũ sũmi boni cũ symeone. ꝛ vehemẽter desiderat p̃ntiam eius quẽ diligit. Et pt dicere illd̃ Job xxxi. Quis mihi det ut desideriũ meũ audiat omnipotẽs. ac si diceret. Nõ surgo: non excitor de puluere donec veniet ꝛ osculetur me osculo oris sui. Cañ. i. Cũ aĩa sentit sic se accẽsaz scire habet q iuxta se est dñs. Et sic quasi spũalibꝫ brachijs amplectit̃ illum Et sic pt dicere illud Cãn. iij. Inueni quẽ diligit aĩa mea. tenui illũ nec dimittã. Ex hac ꝯsolatõe ꝯseq̃nter oĩs ꝯsolatio corporis extinguit̃. Tunc ꝯsequenter aĩa desiderat de labore ad requiem. de tribulatõe in leticiã de ꝯtumelijs in gloriam. dicens cũ symeone. Nunc dimittis dñe seruũ tuũ in pace. Quod mihi et vobis pstare dignet̃ ꝛc.

Sermo LVI. Ad idem.

Tulerunt illũ in ihrl'm vt sisterent eũ dño. Lu. ij. Ubi notandũ sup ṽba thematis. dicit: tulerũt illũ in ihrl'm. Item ihrl'm fuit locus sacrificij vbi erat tẽplũ. et sic tulerũt in ihrl'm. i. in tẽplũ. Aliud thema. Et cũ inducerent puerũ ihm̃ pentes eius ut facerẽt sm ꝯsuetudinẽ legis ꝓ eo. scribit̃ vbi sup. Nota q̃drupler est templũ in quo xp̃s ductus est. viʒ ṽginale. materiale. spũale ꝛ eternale. Pmo inductus est in tẽplũ ṽginale. hoc fuit vterus virginis bñdicte. Illud templũ fabricatũ est a diuina potentia. Figurat̃. iij. Regũ. vij. Hyram pfecit op9 regis salomonis in tẽplo. ꝛ sic deus pe. iij. Regũ. vi. Malleus neqꝫ securis in ea auditũ est. Sic maria p potentiã ṽtutis dei sine strepitu hũane opatõis. ps. lxxxvi. Homo natus est in ea ꝛ ipse fundauit eã altissimus Scdo adornatũ est diuina speciositate. Figuratũ est. ij. Machab. iiij. Ornauerũt faciem tẽpli coronis aureis. i. mentẽ ṽginis sanctissime ad cognoscendũ eterna. quã cogitõem vltra omnes creaturas habuit. sic q figuealiter in ea ꝯpleri potuit illõ. iij. Reg. vi. Nil in tẽplo. i. in ṽgine gloriosa quod nõ auro tegeret̃. i. speciale priuilegiũ nõ haberet cognitõis diuine. Aug. Quid ignorare potuit in qua tota diuinitas inhabitauit. Tercio dedicatũ est diuina grã. Lu. i. Spiritus sanctus supueniet i te ꝛ virt9 altissimi obumbrabit tibi. Bec. Totius grẽ plenitudinem posuit in maria. Unde Hiero. Ceteris sanctis p ptes pstat̃. marie se tota plenitudo grẽ infudit. In hoc templũ primo inductus est ihũs. De quo Ezech. xliij. Ingressa est maiestas dñi templũ. Hoc tẽplũ fuit triplici pictura decoratũ. Pmo fuit in ea depicta imago diuinitatis p grẽ plenitudinem qua in diuine nature silitudinẽ fuit totaliter trãsformata. ꝓpter qd dr Cãn. viij. Pone me sicut signaculũ sup cor tuũ. Sic

figura figuli imprimit materie molli. ⁊ sic btã virgo fuit liquida i amore dei. ideo recepit impressionem diuinitatis. Orige. sup cantica. O felicissima cui te adeq̃ bõ generi. oẽs excellis q̃si de⁹ cũ mr̃ dei sis sup oẽs hoĩes puros. q2 nihil hũani motus passa es in p̱le. nulli ꝯpari potes: q2 de⁹ est cui⁹ mr̃ es. femina lucidissima eo quã nũq̃ maculauit puluis macule venialis. Depicta fuit scõo in ea imago angelice puritatis p̱ virginitatis celsitudinẽ qua fuit angelis eq̃pata. immo sup angelos inestimabiliter collaudata Hiero. In carne p̃ter carnẽ viuere pl⁹ est vita angelica q̃ hũana. Idem. Angelicam vitã in carne acq̃rere pl⁹ est q̃ i natura habere. Si igit̃ in alijs hoĩbꝫ virgĩtas est laudabilis ⁊ ãgelice puritati ꝯpatur. m̃lto magis virginitas marie que in sua vgĩtate homines ⁊ angelos trãscẽdit. Ans. Ea puritate nitebat q̃ maior sub deo intelligi nequit. Tercio imaginẽ hũanitatis p̃clarissime cognouit. ipa eĩ i vtero suo illũ ꝯtiebat i quẽ angeli desiderãt p̱spicere. i. Petri. i. Cuius facies sicut sol radiabat. ut dĩ Math. xvij. Sic dicit Chris. sup Mat. q̱ facies xp̃i i vtero virginis tanto splẽdore pulcritudĩs exterius radiabat. et p̱ vterũ ei⁹ ita se aliq̃ñ reuerberabat q̱ ioseph nõ poterat intẽdere in ipam vginẽ donec pateret. p̱pter qõ et ipe voluit eã occulte dimittere reputans se indignũ eius cohabitatõi. Ecce q̃ speciosũ templũ. De ea Cãti. vij. scribit̃. O q̃ pulcra es ⁊ decora charissima in delicijs. pulcra corã hoĩbꝫ. decora corã angelis. pulcra hoĩbꝫ. pulcra in actiua vita. decora in ꝯtemplatiua. ¶ R. Scõm templũ in qõ ihs ductus est: est tẽplũ materiale. Malachie iij. Veniet ad tẽplũ sanctũ suũ dñator dñs Hoc historialit̃ hodie impletũ est Sꝫ quõ venit et qualiter se i tẽplo p̃ñtauit audiam⁹ ⁊ attendam⁹ ⁊ formã imitatõis in eo vel in hijs q̃ circa ipm facta sunt recipiam⁹. Primo venit ad templũ post tp̱us purificatõis et sic nos. Figurat̃ h̃ in vgine gl'iosa q̃ añq̃ ingrederet̃ templũ post p̱tũ imaculati filij sui pri⁹ tp̱us purgatõis impleuit. Sic eẽ filius anteq̃ duceret̃ in tẽplum circũcidi voluit. nõ q̱ mr̃ purificatõe: aut fili⁹ circũcisione indigeret. cũ ipa nõ suscepto semine ꝯcepat. et ipe filius ex intacta mr̃e nat⁹ fuerat. Vtrãq̃ tñ legẽ s̃uare voluit ut nobis daretur norma sp̃ũalis purificatõis ⁊ circũcisionis. s̃. ut purgati a vicijs circũcisi ecclesiã dei ingrederemur. Apoc. xxi. Nil coinquinatũ intrabit. Et h̃ est qõ dic̃ Beda. Per h̃ inq̃t ut virgo sacra añ tp̱us purificatõis templũ nõ ingredit̃. nec p̱ter nisi post circũcisiõem dño sistit̃ mistice insinuat̃ neminem nisi purificatũ ⁊ circũcisum a vicijs dominicis dignũ esse aspectibꝫ. Nã quilibet ĩ mortali ꝯstitutus suspensus est q̃ ad se. ut pꝫ ex canõe. i. q. i. sacerdotes. ⁊ extra de cohabitatõe viri ⁊ m̃lieris. c. si q̃s. Et iteꝝ. xiiij. q. iij. omnis. vbi sup̃. Oĩs impius ⁊ si ñ ab ecclesia tñ a deo sepat̃. Et sic q̃libꝫ talis dicit̃ occulte excõmunicat⁹. H̃ est corã deo Iõ inq̃ntũ talis nõ est aptus intrare ecclesiã ⁊ ingerere se diuinis officijs. nisi ad minus generalẽ ꝯtritõez prius habeat de pc̃tis suis. Et deniq̃ si copia sacerdotũ haberi poterit sua pc̃ta humiliter ꝯfiteã. q2 Eccli. xv dĩ. Nõ est speciosa laus in ore peccatoris. Et iteꝝ Ecci. xxxiiij. Dona iniquoꝝ nõ p̱bat altissim⁹. Idcirco Deut. xxiij. dĩ. Si fuerit inter vos hõ q̃ nocturno tp̱e sit pollutus summo mane egrediẽ extra castra ⁊ nõ reuertet̃ prius q̃ ad vesperã lauet̃ aq̃. ⁊ post solis occasum regrediẽ ad castra. Si h̃ ibi statutũ erat q̃d dicã de ecclesijs deo dicatis. vbi ipe deus sacramẽtaliter p̃ñs ꝯsistit. merito quilꝫ cũ omni timore dꝫ se disponere q̃ñ eas ingredit̃ ut nõ solum ab oĩni mortali peccato esset purgat⁹: verũetiã a veniali. In hui⁹ figurã dĩ Exo. xxxi. Ponebat̃ iuxta p̃ceptũ dñi vas eneũ cũ aqua añ ostiũ tabernaculi. et ibi Aaron et filij eius ingressuri tabernaculũ lauabãt manus ⁊ pedes. Sic hodie circa fores eccl'ie habet̃ aqua bñdicta p̱ quam hõ purgat̃ a peccatis venialibus. dũmodo prius mortalia p̱ penitentiã deleuit. Et sic tũc intrãs ecclesiã acceptus deo reddit̃ ¶ Scdõ xp̃us ingressurus templũ materiale portat⁹ est brachijs mr̃is. Et sic nos portari debemus brachijs scẽ mr̃is ec-

clesie q̄ vt dicit Ciprian⁹ nō est aliud q̄ꝫ cō
gregatio fideliū fide ⁊ charitate vnita. Ista
sūt duo brachia. extra illa sunt heretici. scis
matici ⁊ alij infideles q̄ oberrāt in fide. Si
militer oēs excōicati ⁊ mali xp̄iani q̄ deuiāt
a charitate ⁊ sunt p̄cisi ab vnitate sctē m̄ris
eccl'ie. Hij omnes inq̄ntū tales nō sunt apti
ad intrandū eccl'iam. q̄ꝛ dicit Ciprianus ⁊
hr̄. xxiij. q. i. alien⁹. Alien⁹ est p̄fan⁹ et hō/
stis. nō p̄t habere deū p̄trem q̄ vniuersal' ec
clesie nō tenet vnitatē. Ram⁹ fract⁹ ab ar/
bore nō p̄t germinare ⁊c̄. Frustra ḡ ⁊ indi/
gne ecclesiā ingredit̄ q̄ inter brachia eccle/
sie mistice nō ꝯstringit̄. quales sunt int̄ xp̄i
anos q̄ꝫ maxime excōmūicati. De q̄bꝫ Au
gust. de v̄bis apl'i s̄mōe. lxxviij. ⁊ hr̄. xi. q.
iij. oīs. Oīs xp̄ianus q̄ a sacerdotibꝫ excō
icatur sathane tradit̄. Subdit. q̄ꝛ sic ī eccl'ia
est xp̄s. sic extra eccl'iam est diabol⁹. Per h̄
ḡ quasi diabolo tradit̄ q̄ ab eccl'ie ꝯmuniōe
⁊ vnione remouet̄. Idcirco dic̄ idem super
Johānē. Nihil dꝫ sic formidare xp̄ianus q̄ꝫ
separi a corp̄e xp̄i. Si eñ separ̄ a corp̄e xp̄i
iam nō est mēbrū xp̄i. ⁊ si nō est mēbꝝ xp̄i
nō vegetat̄ a spū ei⁹. Subdit ibidē Hiero.
xi. q. iij. quoꝝ. vbi dicit. Quoꝝ dimiseritis
p̄cta ⁊c̄. i. q̄bꝫ eccl'iam interdixeritis nisi re/
cōciliati p̄ satisfactiōeꝫ fuerint ip̄is ⁊ ianua
regni clausa erit. Idcirco Chris̄. sup ep̄l'aꝫ
ad Heb. et hr̄ ibidē in canōe. Nemo. Ne/
mo ꝯtēnat vincula eccl'iastica. nō eñ hō est
q̄ ligat sed xp̄s q̄ hāc p̄tātem dedit. et dñs
hoīes fecit esse tāti honoris. hec ille ¶ Ter
cio inductus est ut sisterēt eū dño. Et sic in
nobis dꝫ esse cā recte intētōis. s. causa orōis
vel deuotōis debem⁹ eccl'iam ingredi. nō cā
ostentatōis ⁊ inanis gl'ie. Sic hij q̄ vadūt
ad eccl'iam ad ostendendū ornatū vestiū v'l
p̄sone pulcritudinē. v'l causa lasciuie ad vi
dendū mulieres et econuerso. q̄ꝺ nōnunq̄ꝫ
repitur in hosisatoribꝫ: qui negocia sua nō
valēt alibi expedire q̄ꝫ in eccl'ia. Nec etiam
causa ꝯfabulatōis nec causa emptōis ⁊ vē
ditōis. Tales maxime in rigore ip̄e salua/
tor de tēplo p̄ flagellū expulit dicēs Johā.
ij. Domus mea domus oratōis vocabitur
⁊ vos facit.s eam speluncā latronū. Bern.

Proditorē dño se nouerit q̄cūq̄ꝫ ille ē qui
vicia quelibet in ecclesiā conat̄ inducere: et
templū dei speluncā latronū vult facere. Hij
oēs templū ingredientes nō sistūt se dño sic
puer ihūs de q̄ hic dr̄. q̄ꝛ p̄entes ei⁹ induxe
runt eū ut sisterēt eum dño. Nec veniunt in
tēplū sic symeon in spū sctō. sed poti⁹ sistūt
se diabolo: ⁊ ei⁹ inducunt̄ spū: cui tali fine
s̄uiunt. Et q̄ntū hoc deo displicet satis in h̄
p̄pendi p̄t. cū eñ mitissim⁹ hic in terris in
hūanitate existeret nūq̄ꝫ talē rigorē ad ali/
os petōres sicut ad hos q̄ domū dei suis vi/
cijs dehonestarēt oñdit. Caueāt igit̄ tales
vt nō sistāt se diabolo vbi soli deo intēdere
⁊ s̄uire debent. ¶ Terciū templū in quod
ihūs inducit̄ est tēplū sp̄ūale. i. templū cu/
iuslibet fidelis aīe. De q̄. i. Chori. iij. Tem
plū dei sanctū est q̄ꝺ estis vos. p̄s. In tēplo
eius omnes dicēt gl'iaꝫ. Ut ḡ de⁹ in h̄ tē/
plo honorificet̄ requirit̄ p̄rio robur funda/
menti. hec est fides. Ephe. ij. Supedifica/
ti sup̄ fundamētū apl'oꝝ ⁊ p̄phetaꝝ ip̄o sum
mo angulari lapidi xp̄o ihū in q̄ oīs edifica
tio ꝯstructa crescit in templū sctm̄. Hoc est
fundamentū illō de q̄. i. Chori. iij. Fūdamē/
tū aliō nemo p̄t ponere p̄ter illō q̄ꝺ positū
est q̄ꝺ est ihūs xp̄us. i. fides ihū xp̄i que est
fundamentū salutis. Hoc fundamēto carēt
oēs heretici ⁊ in fide dubij. de here. c. dubi⁹
Dubi⁹ in fide hereticus est. Athanasius.
Hec est fides catholica ⁊c̄. Habēt se igitur
articuli fidei sicut lapides fundamentales.
Scd̄o requirit̄ culmē edificij. i. recta inten
tio. ⁊ figurat̄ Eccl'iastici. l. Symon onye fi
lius sacerdos magnus qui in diebꝫ suis cor
roborauit templū. tēpli etiā altitudo ab ip̄o
fundata est. duplex edificatio ⁊ excelsi pari
etes templi. Tūc est duplex altitudo tēpli
q̄ū recta intētio nō q̄rit aliud nisi regnuꝫ dei
⁊ iusticiā eius. ⁊ p̄ gratiā venire ad gloriam
Hanc igit̄ intentōem rectā mali habere nō
possunt. Figurat̄ p̄ cecos ⁊ claudos. ij. Re
gum. v. Cecus ⁊ claudus nō intrabūt ī tē/
plū. Cecus est q̄ in tenebris ambulat: ⁊ ni/
hil querit nisi bona p̄ñtia. Claud⁹ est q̄ ince
dit duplici via. mō q̄rit t̄palia. modo etna.
⁊ vterq̄ꝫ deijcit̄ de tēplo. Mat. vi. Nemo

ꝑt duob⁹ dñis ſuiec. i. Johã. ij. Si qs di-
ligit mundũ nõ eſt charitas pris i eo. Ter-
cio req̃rit odoꝛ ſacrificij. i. affectõ pia q̃ aſcẽ-
dit in oꝛõe. Et h̃ eſt de rõe oꝛõis ut d. Da-
maſce. Oꝛõ eſt pius affect⁹ mẽtꝫ in deũ ele-
uat⁹. Illo ſacrificio de⁹ placat̃ in coꝛde no-
ſtro. ꝓpt̃ qδ dicit ps. xlix. Immola deo ſa-
crificiũ laudis. Et iteꝝ. Sacrificio laudis
honoꝛificabit me. Illic itur q̃ oñdam illi ſa-
lutare meũ. Hoc ergo templũ ſic diſpoſitũ
dꝫ oꝛnari varijs coloꝛib⁹ et picturis. i. albo
caſtitatis. rubeo volũtarie paſſiõis ꝓ xpo. l
ſaltem patiẽtie in aduerſitatib⁹. viridõ foꝛ-
tis ſpei. croceo ſpũalis iocunditatis. flaueo
celeſtis deſiderij. ⁊ demũ nigro ꝓfũde hũili-
tatis. Hec eſt virtus illa que omnes alias
ꝟtutes exoꝛnat ad modũ nigri coloꝛis qui
alios coloꝛes excipit: diſtinguit ⁊ oꝛnat. ſic
dicit Gre. Qui ceteras ꝟtutes ſine hũili-
tate ꝯgregat q̃ſi qui in ventũ puluerẽs poꝛ-
tat. Et iteꝝ idem. Perit oĩe qδ agit̃ niſi
in hũilitate cuſtodiat̃. In iſtud ḡ templum
ſic diſpoſitũ ⁊ oꝛnatũ delectat̃ introduci xps
ihũs. iuxta illud puer. viij. Delicie mee eſ-
ſe cum filijs hoĩm. Ibi debemus offerre do-
pac turtuꝝ aut duos pullos colũbaꝝ. i. du-
plicẽ dilectõem dei ⁊ ꝓximi. vel ſollicitudi-
nem ꝯtemplatõis ⁊ publicã oꝑatõem vite
actiue. Et debem⁹ eũ poꝛtare in vlnis ãple-
xando brachijs veri amoꝛis cũ ſymeõe. Et
ſic poꝛtãdo debemus eũ bñdicere grãs ei re-
ferẽdo ꝓ oĩb⁹ bñficijs ſuis. ⁊ demũ in ꝑgu-
ſtatõe diuine dulcedinis q̃ſi tedio pñtis vi-
te affecti dicere cũ ſymeõe. Nũc dimittis
⁊c. Quartũ eſt tẽpluꝫ eternale. De quo
ps. lxiiij. Sanctũ eſt templũ tuũ mirabile i
equitate. Hoc templũ vt d̃r Apoca. xxi. ſo-
le non eget neq̃ luna ut luceãt in eo. ſꝫ clari-
tas dei illuminabit illud. In hoc templo tri-
plex eſt pictura. ſ. diuinitatis. hũanitatis et
angelice dignitatis vel claritatis. ⁊ ſm hoc
eſt triplex gaudiũ inexplicabile. De quo. i.
Coꝛi. ij. Nec oculus vidit: nec auris audi-
uit. nec in coꝛ hoĩs aſcendit q̃ pꝛeꝑauit de⁹
diligentib⁹ ſe. Ad hoc inexplicabile gaudiũ
merent̃ ꝑuenire hij qui reuerẽter et digne
xpm honoꝛauerunt in tẽplo ꝟginali ⁊ mate-
riali. ⁊ deniq̃ ei templũ ſpũale ꝑparauerũt
in quo habitauit ꝑ grãm. Et ſic digni erũt
ipo eternaliter ꝑfrui in gloꝛia. Ad quã nos
ꝑducat ihũs ⁊c.

Sermo LVII. Ad idem

Lumen ad reue-

latõem gentiũ. Luc. ij. Introdu-
ctio. Dicit pbus. in. iiij. ethi. ꝙ
nobiles: diuites: potẽtes ⁊ ꝟtuoſi dignifi-
cant̃ honoꝛe. S Spũalit̃ ſic marie fe-
ſtũ dignificat̃ vltra feſtiuitates alioꝝ ſctõꝝ.
Pꝛĩo ſic dignificant̃ nobiles. ⁊ ſic maria
nobilis. q2 mr̃ dei eſt. Amb. i li. de ꝟginita-
te. Quid nobili⁹ mr̃e dei. q. d. nihil. iõ Au.
Et ſi oĩm nẽm mẽbꝛa ꝟterent̃ i linguas nul-
lus eã plene laudare ſufficeret. De q̃ Gre.
admirãs inq̃t. Sctã ⁊ imaculata ꝟgĩtas
q̃b⁹ te laudib⁹ referã neſcio. q2 quẽ celi ca-
pe nõ poterãt tuo gremio ꝯtuliſti. Eccĩ. xliij.
Exaltate eã q̃ntũ poteſtis maioꝛ eſt oĩi lau-
de. Scdõ ſic diuites. ſ. in gratia. et ſic ipa.
Eccĩ. xxiiij. In me oĩs grã vie ⁊ ꝟitatis.
Hiero. Ceteris ſctis ꝑ ꝑtes. ſed marie to-
ta ſe infudit plenitudo grẽ. Vñ diuites ho-
noꝛant̃ a paupib⁹ ꝓpter ꝯmunicatõeꝫ. Ri-
chard⁹ de ſctõ victo. Nihil a throno dĩ di-
uini muneris defluit qδ ꝑ manus marie nõ
trãſit. Iõ Ber. ſup miſſus eſt. O magna o
pia: o multũ amabilis maria. nec nominari
potes q̃n accẽdas. nec cogitari q̃n recreas
affectus diligẽtiũ te. nec miꝝ q2 dic̃ Ber.
Xpus repleuit ei⁹ ventrẽ ⁊ mẽtẽ. cũ receſſit
a ventre nõ receſſit a mẽte. Tercio ſic potẽ-
tes. ⁊ ſic maria Eccĩ. xxiiij. In volũtate po-
teſtas mea. Ber. in ſmõe de natiuitate dic̃.
Nemo tã ydone⁹ q̃ abijciet gladium dñi ſi-
cut nec patrociniũ marie Ecce potẽtia. quã
admirat̃ Anſ. dicẽs. O dña. nil tibi eq̃le.
nil tibi ꝯpabile. oĩe qδ eſt aut ſup te ẽ aut
infra te. ſupra te ſolus de⁹. infra te oĩe qδ
deus nõ eſt. ſ. omnis creatura angelica ⁊ hu-
mana. Ecce potens eſt. Ideo Chriſ. dicit.
Tribularer nimiũ ⁊ deſperarẽ ſi nõ marie
patrocinijs animarer. Ideo dicit Hugo.
Dignum eſt quam totis virib⁹ in nr̃is ne-
ceſſitatib⁹ inuocam⁹ ut eã ſedul' obſequijs

honoremus. Quarto honore digni sunt v-
tuosi. Et sic ipa merito p oibꝰ aliis honorā
da est. Ecci. xxiiij. In me ois spes vite ꝛ v-
tutis. Hiero. Nullo genere vtutū vacauit
cui angelꝰ plenitudinē grē pmisit. Ipa abū-
dantissime ꝛ pfectissime potuit dicere illud
Ruth. iij. Scit ois ꝑplus me esse mulierem
vtutis. nec mirū. qꝛ illū meruit ꝯcipe ꝛ pa-
rere a quo ois virtꝰ ꝛ grā pcedit. sine quo
nec aliquid vtuosum dici poterit. Ob hoc
igit̃ ꝛ ipa lumen merito dici poterit. tā em̄
vtuosa eius vita fuit ut oibꝰ simul lumē ꝛ
exēplar vtutis pbuit. Ideo p themate as-
sumpsi vba vbi sup̃. ¶ Circa qḋ tria sūt vi-
denda. Primo qd p lumen significat̃. secū-
do quō p illud nobis via celestis demōstra-
tur aut reuelat̃. tercio q̃liter illud lumē ho-
die honorat̃. ¶ T. Circa primū sciēduz
virgo maria significat̃ p lumen. ꝛ hꝰ pcipue
ꝑpter q̃ttuor. Primo qꝛ lumen in essentia hꝫ
puritatē. ꝛ sic maria habuit altissimā puri-
tatē. Ans. Ea puritate nitebat q̃ maior sub
deo intelligi neq̄t. que lōge angeloꝝ trāscen-
dit puritatē. Nam scribit̃ Job. iiij. In an-
gelis reperit̃ prauitas. in ea nihil inuenies
macule. Canti. iiij. Tota pulcra es amica
mea ꝛ macula nō est in te. Bern̄. In puri-
tate trāscendit angelos ꝛ celestē omnē cre-
aturā supgredit̃. qḋ nō solū autoritate sꝫ ꝛ
rōe pbari pt. Quāto em̄ aliq̄ creatura est
deo vicinior ꝯmunior ꝛ ꝯiunctior tāto pu-
rior. De quo scrūs Tho. pte. iij. q. xxvij. ar-
ti. vij. dic̃. De q̄nto aliqd magꝭ appropin-
q̄t primo pricipio de tāto magis pticipat eiꝰ
effectū. ut exēplificat Dyonisiꝰ ī celesti ie-
rarchia. Angeli q̄ sunt magis ꝑpinquiores
magis pticipant bonis diuīs q̄z hoies. Sic
ipa sup omnes creaturas est deo vicinior.
qui est lumē indeficiēs. iō purior. Cuiꝰ pu-
ritatē Dyonisiꝰ expertus ait. Si lumē fidei
nō haberē. et diuinis lrīs eruditus nō essez
maius lumen nō crederē. Idcirco soli ꝛ lu-
ne ꝛ stellis ꝯpatur sine p ea significat̃ ut di-
citur Apoca. xij. Mulier amicta sole ꝛ luna
sub pedibus eius. in capite coronā hñs stel-
laꝝ duodecim. Sup quo dicit Ber̄. Si re-
rū pñtiam de claritate pensamus, nihil cla-
rius et purius sole luna ꝛ stellis poterimꝰ
reperire. ¶ Secūdo qꝛ lumen oñdit vie dire-
ctibilitatē. qui aliās erraret in tenebrꝭ. Sic
maria errātes in huius mūdi tenebrꝭ ad ce-
lestem patriā directa via dirigit ꝛ pducit.
De quo bern̄. Si es in angustiis in reꝝ du-
biis mariā cogita: mariā inuoca. ipam seq̄-
re non deuias. quia ipa habet normam vi-
uendi singuloꝝ sanctorū: actuū et autoꝝ.
vt dicit idem sanctꝰ doctor qui dicit. Ma-
rie nō defuit fides patriarchaꝝ. sapiētia p-
phetarū. charitas apostolorū. constātia mar-
tirum. sobrietas confessorū. castitas vginū
fecunditas coniugatorū. humilitas vidua-
rum. Ideo omnis etas. omnis status. omīs
conditio. omnis homo normā viuendi et
ad vitam eternā pueniendi poterit in ea in-
uenire. ita ut singulis possit dicere illḋ Ju-
dith. ix. Quod me videtis facere omnes fa-
cite. Hinc est q̄ Bern̄. vocat eam viaz per
quam itur ad vitaz eternā dicens. Regina
celorum virgo maria. ipa est via p quaz sal-
uator ad nos venit. teneamus ergo viaz vt
p illam ad deum possemus puenire qui per
illam in nostrā venit miseriā. De qua ꝛ ali-
bi dicit. Per te accessuz habemꝰ o bñdicta
inuentrix grē. genitrix salutis nr̄e. ut per
te nos suscipiat qui p te datus est nob. In
huius figurā ipa dicitur maris stella ut ca-
nit ecclesia. Aue mariꝭ stella ꝛc̃. Ipsa potest
dicere illud Johan. viij. Qui sequit̃ me nō
ambulat in tenebris. sed habebit lumē vite
¶ Tercio quia lumē ostendit ꝛ hꝫ ascēsus
ꝑprietatē. ꝛ sic maria in tota vita sua ascen-
dit ꝛ ostendebat in virtutibꝰ. De quo hie-
ronimus. Dietam sibi constituerat vt nul-
lum momentū sine fructu meriti transiret.
Ratio: quia non erat retardata obstaculis
eo q̄ non esset in ea inclinatio ad malū nec
tedium ad bonum. Ideo dicere potuit il-
lud Ecclesiās. iiij. In me omnis gratia vie
et veritatis. in me omnis spes vite et vir-
tutis. Et maxime ex feruore deuotōis ipa
maiori deuotione pro incarnatōne filij et
mundi redemptōne deprecabatur. Dicunt
enim doctores. cum angelus gabriel ad v-
ginē gloriosā missus venit. ipa deuotissimo

desiderio orauit hūc psalmū. Bndixisti dñe terrā. Et cū intelligeret de incarnatione dei, pfusis lacrimis dñm dep̄cabat: ut de cetero diutꝰ tardare nō dignaret. Et nō semel sed pluries credit lacrimis deuotōis in celū ascēdisse. et totius generis humani orasse salutē. Aug. Nō dubito tūc matrē tāto efficaciores q̄nto dulciores lacrīas effudisse. qbꝫ lacrimis q̄dquid voluit impetrauit. Figurata est p Hester. ut hr̄ eiusdē Hester. v. que ascēdit ad soliū regis asueri ad orandū p pplo suo isrl'q morti deputatꝰ fuit pucurso ɔsilio Naaman. qua visa rex ait. Hester ego sum frater tuꝰ noli timere. ꝛ inclinauit sibi regale sceptrū dicēs. Quidq̄d vis dabo tibi. At illa dixit. Peto p populo meo ꝛ impetrauit. Spūaliter. p Hester v̄go gl'iosa. p Asuerꝫ gl'iosus deꝰ pr̄. p Naaman dyabolus. p sceptrū dei filius. ꝛ pplm israel totus mūdꝰ significat. Ad p̄ces igit v̄ginis pater filiū suū tanq̄ꝫ regale sceptrū inclinauit qn̄ ip̄m in ip̄a incarnari. nasci: educari pmisit. ꝛ ɔseq̄nter ip̄m mōm redemit. Un̄ virgo gl'iosa post ascensionem xp̄i ad tantā altitudinē deuotōnis puenit. ut solum diuinis ɔtēplatōnibꝫ vacaret. sic̄ scribit de ea btūs Ignacius. qui dixit tpe v̄ginis q ip̄e quodā die post ascensionē xp̄i ihr'lm venit. ut virginē tanq̄ꝫ singulare solaciū fideliū videret. et inueniēs Johannē custodē virgis narrans sibi sui cordis affectum: tale recepit responsum. Uacat diuinis cōtemplatōibus in oratōne sua. ꝛ h̄ singulis diebus facit vsq̄ꝫ ad horam nonā. et non patet humanis aspectibꝫ sed diuinis. sustine modicum donec velit se tibi ostēdere. Adueniente v̄o hora nona egressa v̄go cubiculū oratōis tota diuina dulcedine pfusa fuit. ita q facies sua fulgebat tanq̄ꝫ sol. sic q nō potuit eā inspicere. Unde tactus dulcore quodā cecidit in terrā clamās. O si hec nō esset vita eterna ignoro quid aliō esset. Et sic patꝫ quomodo in motu suo ad modum lumis habuit ascensum. ¶ Quarto lumen in se habꝫ ɔmunicabilitatē. Et sic virgo maria ɔmunicat se oibꝫ. Cantico .ij. Ego flos campi. sicut flos cāpi exponit omnibꝫ ꝛ nulli claudit. sic virgo sancta omni creature se cōmunicat. De quo Ber. Maria omnibꝫ sinum pietatis aperit. ut de plenitudine eius accipiāt vniuersi. captiuꝰ redemptōem. eger curatōnem. tristis ɔsolationem. peccatoꝛ veniā. iustus gr̄am. angelus leticiam. tota trinitas gloriā. Ip̄a non denegat sed inuitat. fm illō Eccli. xxiiij. Transite ad me omēs qui ɔcupiscitis me ꝛ a generatōibꝫ meis adimplemini. Idcirco d. ber. Merito omniū oculi in te respiciūt. quia p te et de te benigna manus omnipotētis quidq̄d creauerat p te creauit. p te celū repletuꝫ est. infernus euacuatus. ex ore tuo pendet consolatio miseroꝝ. redēptio captiuorum liberatio damnandoꝝ: et vita vniuersoꝝ. Et hoc quo ad primū principale. ¶ Dixi secūdo considerandū est quomodo p h̄ gloriosum lumen nobis via celestis demonstratur. et tangitur in hoc. ad reuelatōnem gentiū. Pro quo sciendum. licet fm Ambrosium: tota vita Marie virginis sit tanq̄ꝫ speculum nostre saluatōis. tamen singulariter verba a benedicto ore eius plata reuelant ꝛ docent nos viam celestis patrie. ¶ Circa quod sciendum. licet beata virgo pauca verba ptulit. quotiens tamē aliquid dixisse legitur: semp aliquod maximū factuꝫ ex suis verbis consecutū est. in quibus nobis pueniendi modus ad celū demonstrat. Et hoc tractans Bernardꝰ dicit. In omni textu quattuoꝛ euāgelioꝝ si bene meminimꝰ mariā nō nisi in quattuoꝛ locis legimos ptulisse sermonē. Primo ad angelū. qui duꝫ pluries ad eam locutus fuisset: dixit Maria. Ecce ancilla dn̄i fiat mihi fm v̄bū tuū. Secundo cum ip̄a Elisabeth visitaret: et elisabeth eam laudibus extolleret dicens. Benedicta tu in mulieribꝫ ꝛ benedictꝰ fructus ventris tui. Et vnde mihi hoc q mr̄ domini mei venit ad me. ip̄a r̄ndit. Magnificat anima mea dn̄m. Tercio locuta ē ad filiū cum esset duodecim annoꝝ ꝛ pdidissꝫ eum ꝛ inuenisset eum in tēplo: dixit Lu. ij. Fili quid fecisti nobis. pr̄ tuus ꝛ ego dolētes querebamos te. Quarto locuta est ad filiū et ad ministros in nuptijs. Johan. ij.

Vinū nō habēt. Hec q̄tuor ꝟba tāte ꝟtu
tis erāt ⁊ efficacie ut ad q̄d̄libet eoꝝ singula
riter ꝓlatū magnū est miraculū ꝯsecutum.
Ad primū eius ꝟbū vbi dixit ad legatōez
angeli dans ꝯsensum: statim verus dei filiꝰ
deus ⁊ hō in vtero eius se ꝯcepit. Ad secun
dum ꝙ salutante Elisabeth infans iohēs in
vtero m̄ris exultauit. ⁊ spū̄sancto repletꝰ ē
Ad terciū q̄d̄ dixit. fili q̄d fecisti nobis sta/
tim filiꝰ dei obediuit ei. descēdit cū illis ī na
zareth. ⁊ erat subditus illis. Lu. ij. Ad q̄r/
tū q̄d̄ dixit vinū nō habēt obtinuit ut aqua
in vinū ꝯuerteret̄. Ecce ꝟboꝝ eiꝰ vigorosi
tas. ¶ X. In hijs q̄tuor ꝟbis ꝟgo glio
sa nobis modū veniēdi ad filiū suū reuela/
uit. In p̄mo ꝟbo nos docuit ꝟtutē ꝟe hu
militatis sine q̄ nemo ad celū ꝑuenire potu
it nec p̄t. Vn̄ cū angelꝰ gabriel eā tā reuerē
ter salutauit. ⁊ eam m̄rem dei futurā ꝑnunci
sauit potuisset dixisse. Ecce m̄r dei. regina ce
li. dn̄a mūdi. omniū tn̄ oblita ex fonte ꝓfū/
de hūilitatis dixit. Ecce ancilla dn̄i. offert
se ꝑsonam vilē q̄d̄ est signū ꝟe hūilitatis
Reuera in deo et ꝓpter deū oīb̄ ad seruien/
dum ꝑata est. Ipsa nāq̄ȝ est illa q̄ sepe sn̄iaȝ
iudicis ꝯtra p̄ctorē mutauit orando ꝓ ip̄o.
q̄d̄ figuratū est. i. Regū. xxv. Cū nabal of
fendisset Dauid regē ip̄e dedit sup̄ eū sn̄iaȝ
mortis cū iuramēto. Hoc audiēs prudenſ
Abigail venit ⁊ cecidit ad pedes eiꝰ et mu
tauit sn̄iam. ita dauid dedit nabal gratiam
Sic spūaliter ꝑ Nabal q̄libet pctōr. ꝑ Da
uid xp̄us ih̄us intelligit̄. ꝑ abigail ꝟgo glī/
osa sup̄ omnes hūilima. In h̄ ḡ ꝟbo docuit
si ad celum volumus peruenire: debemus
nos humiliare. Augustinus super Iohā/
nem. Excelsa patria hūilis est via. Hanc
humilitatis virtutē etiā hodie opib̄ ostēdit
cum tp̄us purgatōis obseruauit. In scd̄o ꝟ
bo informat nos in oīb̄ opib̄ laudē dei q̄re
re. iuxta illud Col. iij. Omne q̄d̄cūq̄ȝ faciṫ
in ꝟbo et ope in nomie dn̄i ih̄u xp̄i facite. ⁊
iteꝝ. i. Chorī. x. Siue mādacatis siue bibi
tis vel aliud faciatis ad gl̄iam dei facite. et
sic maria. Unde licet elisabeth ꝯfiteret̄ eaȝ
m̄rem dn̄i. alacricem spūſsancti. tn̄ ip̄a nihil
laudis sibi sȝ totū deo tribuēſ dixit. Magni

ficat aīa mea dn̄m. In cuius recompensaȝ
eā ecōtra deꝰ magnificauit ut peccatorib̄ tu
tum accessum ad deum ꝑstaret. ⁊ hoc val/
de est necessariū cum peccatores totiēs offen
dūt deū. et sic accedere nō auderet si mē mi
sericordie ducatū ⁊ accessum sibi nō ꝑberet.
De hoc securo accessu dicit Bern̄. O pec/
cator securū habes accessum ad deū patrem
vbi habes m̄rem ante filiū. filiū ante p̄rem
mater ostēdit filio pectus et vbera. filiꝰ pa/
tri latus et vulnera. nec p̄t ibi fieri repulsio
petitōis vbi tot sunt charitatȝ insignia. Iō
ap̄ls ad Heb. viij. Accedamus cū fiducia
ad thronum gratie eius. Ipsa est thronus in
quo quieuit rex glorie nouem mēsibus. ps.
lxxviij. Thronus eius sicut sol in ꝯspectu
meo. Apocalips. iij. De throno exiunt flu
uius ꝑ mediū ciuitatis. i. gratia dei a virgi/
ne gloriosa ꝑ mediū totius xp̄ianitatis. In
tercio ꝟbo nobis charitatē dei et proximi
ad salutem necessariā declarat. in hoc ꝙ fi/
lium suū verū deum ⁊ hominē plus q̄ȝ oēs
homines dilexit. Et in signū huius quādo
ip̄m ꝑdiderat in triduo cum maximo dolo
re quesiuit. Et ista dilectio ꝓuenit ex singu
lari cognitōe. Augustinꝰ. Quanto quid ꝑ
fectius ꝯgnoscitur tāto amplius diligit̄. Ip
sa igitur habuit maximā cognitōem natura
lis ⁊ infusi luminis. Augꝰ. Quid ignora/
uit in qua plenitudo diuitatis corꝑalit̄ no/
uē mensibus inhabitauit. Bern̄. O q̄ȝ sub
tiliter ⁊ vtiliter sapuit de deo. ⁊ sic plus di
lexit eum q̄ȝ aliqua creatura Dilectio autē
ꝓbatur cum res dilecta ꝑditur. Hac ergo
de causa cū ip̄m inuenit dixit. Pater tuus
⁊ ego dolentes querebamus te. O ineffabi
dolore tūc cor eius tenebat̄. in h̄ ergo ꝙ fu/
it deus et hō dilectio dei et ꝓximi nobis per
eum significat̄. Si ergo volumus venire ad
celū debemus charitatem dei ⁊ ꝓximi habe
re. ⁊ cum eam ꝑdimus dȝ nobis esse maxi/
mus dolor. Unde scr̄ıꝰ Thō. ꝑte. iij. Sic
deū debemꝰ sup̄ oīa diligere. sic de eiꝰ amis
sione maxime dolere. Hiere. vi. Luctū vni
geniti fac tibi planctū amaꝝ. Glosa. Ni/
hil dolentius morte vnigeniti. ⁊ sic amissio
ne christi. Hoc iterū figuratur in hodiernus

factis ꝑ par turturū. in quo significat̃ cōtri no que ꝓcedit ex timore ⁊ amore generat̃. In quarto ꝟbo excitat nos ad pietatē ⁊ misericordiā in h̃ ꝙ nō petita ad filiū ꝑ dfectu vini intercessit. ⁊ mutatōem aque in vinū impetrauit. ibi incitat nos ꝑ defectib⁹ nr̃is ad eam recurrere. nā nulli se negat. Bern̄. Ille sileat misericordiā tuam o ꝟgo. q̄ i necessitatib⁹ suis te inuocatā sensit defuisse. q̄si d. nullus est talis. cum nimia sit pietas ei⁹. ꝓpter quod dicit Aug⁹. Scio me nō posse perire p̄ pietate marie. Sic nos ꝑ modulo nr̃o si volumus saluari debemus esse pij. ad Titū. i. Sobrie et pie viuamus in h̃ seclo. i. ad Thimo. iiij. Pietas ad oīa vtilis est. maxime ad ꝓmissiōem vite eterne. Chriso. Misericordiam dei mereri nō poterit q̄ misericors nō fuerit. Ideo Amb. sup eplām ad Titū dicit. Ois summa xp̄iane discipline ꝯsistit in misericordia et pietate. lxxxvi. dist. q̄ clementiā. Qui clementiā nō habet q̄muis spūalis apparet xp̄i mandatū nō adīplebit. Idcirco apl's. i. ad Thim̄. iiij. Exerce teipsum in pietate. ⁊ h̃ quantū ad scōm.

Tercio considerandū est quō hoc gloriosum lumē a nobis honorat̃. Ubi sciendum volens eā honorare dz se suis actib⁹ quos hodie fecit ꝯformare. ⁊ sunt q̄ttuor. Prīo se cū puero q̄dragesima die iuxta legis p̄ceptū p̄sentauit. In h̃ docuit nos si volum⁹ ei placere ⁊ ipam digne honorare debem⁹ p̄ceptis dei ⁊ ecclesie obedire. q̄z extra illam obedientiā sum⁹ in odio dei. nec p̄t nob esse salus. ⁊ sic nec digne possum⁹ virginē gl'iosam honorare. Gre. Tanto q̄sq3 citius deū placitet quāto magis gladio p̄cepti se immolet. Bern̄. in meditatōib⁹. Quāto q̄s plus obediens fuerit: tāto ā plorē mercedē habebit. et econtra. Scdō ipa hodie obtulit dignissimū sacrificiū. q̄z filiū suū. Et sic nos nobilius qd̄ habem⁹ est corp⁹ ⁊ aīa q̄ offerre debemus. Ber̄. Duo minuta habeo. scz corpus ⁊ aīam q̄ in sacrificiū laudis deo offerre debeo. Et ꝯseq̄nter etiā tpalia. ut dicere possum⁹ illud. i. Paral̃. vlti. Tua dn̄e sunt oīa ⁊ q̄ de manu tua recepim⁹ dedim⁹ tibi. Et ꝯsequēter sic eā digne possum⁹ honorare.

Tercio ipa in tēplo existēs obtulit par turturꝝ aut duos pullos colūbarꝝ. Et sic nos si volumus deo ⁊ ꝟgini gloriose placere. Offerāt igit̃ illi turturē q̄ est auis solivaga. i. solitaria. q̄ sectāt̃ vitā ꝯtēplatiuā Illi ꝟo colūbā q̄ est auis ꝯgregatim volās q̄ sequunt̃ vitā actiuā. Utraq3 aūt auis bina bn̄ ponit̃. et vtraq3 ꝑ cātu gemitū habere ꝓhibet̃. bina ponit̃. q̄z vita ꝯtēplatiua dz habere duplicē oculū. et vita actiua duplicē actū. Cōtemplatiua vita dz hr̃e oculum vnū ut ꝯtēplet̃ celestia ad desiderandum. ⁊ aliū q̄ videat terrena ad despiciendū. De q̄bus p̄s. cvi. Ascēdunt vsq3 ad celos: descēdūt vsq3 ad abyssos. Actiua duplicē actū habet q̄ ad seipam. i. correctōez. p̄s. Exercitabar ⁊ scopebā spm̄ meū. q̄ ad ꝓximi edificatōem. Mat. v. Sic luceat lux vr̃a corā hoīb⁹ ⁊c. Utraq3 tn̄ vita. s. actiua ⁊ ꝯtēplatiua gemitū dz. q̄z dic̃ Aug. In valle lacrimarꝝ sum⁹ in q̄ magis flendū ē q̄ min⁹ flem⁹. Cōtēplatiuis duplex dz esse gemit⁹. Unus amoris ꝑ desiderio patrie. p̄s. cxviij. Heu mihi q̄z incolatus meus ꝓlōgat⁹ ē. Ali⁹ deuotōis ex ꝯsideratōe dn̄ice passionis. Sic actiuis est duplex. vn⁹ ꝓ peccatis ꝓprijs. p̄s. vi. Lauabo ꝑ singulas noctes lectū meum lacrimis meis. Alius compassiōis. Hieremie. ix. Quis dabit oculis meis fontē lacrimarū: ut plangā die ac nocte interfectos populi mei: In vtraq3 vita cōstituti digne eam possunt laudare.

Quarto ipa ad āplexandū dedit symeoni filiū suum. Et ipse symeon dominū benedixit. ⁊ sic nos deū debemus laudare: ꝓ omnib⁹ beneficijsq3 suis grates referre. Et sic ex consequenti mereremur deo et virgini gloriose accepti esse: ut veniam peccatorꝝ mereri valeamus sua intercessione. et gratiā in p̄senti seculo ⁊ gloriā in futuro Amen.

Sermo LVIII. Ad idem

Lumē ad reuelatōem gentiū ⁊c. Luce. ij.

Sciendū lumē ē multiplex. Primū est naturalis intelligētie. illud ex se nō sufficit ad verā cognitōnem. q̄z sepe fallitur

oleū misericordie nō habentibꝰ dictū ē Mathei.xxv. Amen dico vobis. nescio vos.

¶ Quinto apitur ianua celestis regni vitatē loquētibꝰ. sicut dicit dauid in pnoiato psal. xiiij. Qui loquitur veritatē cū primo suo ⁊c.i. hic habitabit in tabnaculo dñi. Et dic his q̄ loquit̄. Ambro. Ueritas a quocūqꝫ dr sp a spū sancto est.i.a deo. Johā.xiiij. Ego sum via veritas ⁊ vita. Unde de ipso diabolo dic̄ saluator Joh.viij. Mēdax est ⁊ pr̄ eius.scꝫ mendacij. Et sic q̄ mēdacia loquunt̄ filij diaboli sunt et eius hereditatē obtinebūt. ps. v. Perdes oēs q̄ loquunt̄ mendaciū. Sic ecōtra veraces ex deo sunt ⁊ hereditatē rgni celestis obtinebūt. Idcirco Leui.xix. dicit̄ Nō mētiemī nec decipiet vnusq̄sqꝫ ꝓximū suū. Ephe.iiij. Deponētes oīe mendaciū loquimī veritatē vnusquisqꝫ cū ꝓximo suo Jaco.v. Sit s̄mo vester est est: nō nō. ps. xi. Disꝑdet dñs vniuersa labia dolosa ⁊ linguā maliloquā. Idcirco Ecci.xxviij. Uerbis tuis facito staterā.i. Petri.iiij. Si q̄s loquit̄ q̄si s̄mones dei loq̄t̄. ꝓuerbi.xviij. Mors ⁊ vita in manu lingue. Math.xij. Ex vbis tuis damnaberis. ex vbis tuis iustificaberis. ¶ Sexto pacificꝫ. ⁊ tangit̄ ibi cum dic̄. nec fecit ꝓximo suo malū. id ē. qui sine dolo cū ꝓximis ambulat: ⁊ opprobriuꝫ nō accepit aduersus ꝓximos suos. Idcirco apl's Ro.xij. Quantū in vobis est cū omibus hoībꝰ pacē hn̄tes. Mat.v. Beati pacifici q̄m filij dei vocabunt̄. Ro.viij. Si filij ⁊ heredes. filij q̄dem dei. coheredes autē xp̄i.ij. Chori.xiij. Habete pacē ⁊ deꝰ pacꝫ ⁊ dilectōis erit vobiscū in glīa et grā. ¶ Septimi sunt veraciter se hūiliantes: ⁊ de seipsis in nullo ꝑsumentes. Aug. Si vis intrare ad eternitatē tene hūilitatē. ꝓuer.xxix. humilē spū suscipiet glīa. ps.xvij. Tu populū humilē saluū facies. Et dico notāter q̄ se veraciter humiliat. dicit̄ eī Ecci.xix. Est qui se nequiter humiliat. ⁊ interiora eiꝰ plena sunt dolo. Qui aūt veraciter se hūiliat: hic ianuā celestis regni meret̄ ingredi. Math. x. ⁊ Lu.xviij. Sinite puulos venire ad me. ⁊ nolite eos ꝓhibere. taliū eñ est regnū celorum. ¶ Octaui sunt sapientes. ꝓuer.xiiij. Acceptus est regi minister intelligēs. Ecclesiastici.iiij. Qui diligunt sapientiā diligit illos deus. ꝓpter qd̄ dicitur Prouer.iij. Gloriā sapientes possidebunt. ⁊ Sap.vi. Concupiscētia sapiētie ducit ad regnū ꝑpetuū. diligite sapientiā ⁊ imꝑpetuū regnetꝫ. ¶ Noni sunt fideles fidelē fidem immaculatā seruantes. Apocal.ij. Esto fidelis vsqꝫ ad mortē ⁊ dabo tibi coronā vite. ps.c. Oculi mei ad fideles terre.i. ecclesie. Et dico qui fidem fideliter s̄uant. Dicit eñ Luciꝰ papa. et h̄r in canone.xxiiij.q.i. A recta fide et ꝓphetico et apostolico tramite propter nullam tribulatōnem licet recedere. Cuius ratōnem assignat Grego.iij. mora. ⁊ habet̄ ibidē in cano.c. quia. vbi dicit inter cetera Quia nisi quis fidei soliditatem tenuerit: diuinā ꝑsentiā nō cognoscit. Unde Athanasius. Hec est fides catholica quā nisi q̄sqꝫ fideliter firmiterqꝫ crediderit saluus esse nō poterit. ¶ Decimo aperit̄ regnū celeste militibus fortiter pugnantibꝰ. figuratur in beato Stephano Actuū.vij. qui vidit celos aptos. Propter qd̄ dicit ip̄e saluator Mathei.v. Beati qui ꝑsecutiōem patiunt̄ ꝓpt̄ iusticiā q̄m ip̄oꝝ est regnū celoꝝ. Act.xiiij. Per multas tribulatiōes opꝫ nos intrare regnū dei. ꝓpter qd̄ dicit apl's.ij. Thimo.ij. Nemo coronabit̄ nisi q̄ legitime certauerit. Sic apta est ianua celi Dorothee vel Appollonie: ⁊ sic de alijs.

¶ De vna virgine.
Sermo ¶ LXII.

O Quam pulcra est casta generatio cū charitate. Sapie.iiij. ¶ In summa verboꝝ tria innuunt̄ que inuenire adoptat sponsus in sponsa. Primo pulcritudinis venustatem. Secundo pudicicie ꝓbitatem. Tercio cordis charitatē. Primū tāgitur ibi cum dicitur. O q̄ pulcra. secūduꝫ ibi. casta generatio. terciū ibi. cū charitate.

¶ Dixi primo sponsus adoptat in sponsa pulcritudinis venustatē. Nam s̄m Augustinū de doctrina xp̄iana. Species corporis est simulacrū mentis et figura ꝓbitatis. Nā ut

cōmuniter dicit̄. Distortū vultū sequitur
distortio moꝝ. id ē pulcritudo q̄rit̄ in sponsa
ꝛ decor. sic de⁹ q̄ est sponsus q̄rit pulcritudi
nem mētis ꝛ nō corporis. De q̄ Aug. in li. d̄
ꝟginibꝯ. Nō q̄rit de⁹ pulcrā carnē sed pul
cram mentē. ¶ M ¶ Idcirco sic̄ pulcritu
do corporis ꝯsiderat̄ in q̄ttuor sic pulcritudo
mentis. Prīo in pulcra facie. i. mēte sueccō
scientia. Canti. ij. Facies tua decora. i. mēs
ꝟtutibꝯ redimita. i. ornata. Sen̄. Nil ꝟtu-
te p̄stantius. nil pulcri⁹. Et merito. qꝛ hāc
pulcritudinē solus deus tribuit. Vn̄ Au.
Virtus est tā nobilis effect⁹ ut null⁹ oper̄
eā in nobis nisi sol⁹ deus. Possumus tn̄ ali
q̄d coefficere ut deus nobis hāc pulcritudi
nē p̄stet. s. vicijs abrenūciādo. defect⁹ nr̄os
ꝯgnoscēdo. p ꝟtutibꝯ deū supplicādo. Nā
s̄m aplm̄. i. Cho. iij. Dei em̄ coadiutores
sum⁹. Petam⁹ igit̄ eā a dō. iuxta illō dictū
Ber. Sine dei auxilio q̄s incassum laborat
in acquisitōe ꝟtutū. qꝛ s̄m Richar. Aīa ꝟ
tutibꝯ plena est dei sponsa. trinitatis cathe-
dra. Secūdo pulcritudo ꝯsiderat̄ in oculis
id ē in ꝯtēplatōe etenoꝝ. Canti. iiij. O q̄
pulcra es amica mea oculi tui sic̄ colūbaꝝ.
Oculi em̄ colūbaꝝ stant ad tria. s. ad cauē
dū picula. ad colligendū grana ꝛ ad sua cu
bicula. Primo ad cauendū picula. sedēt eī
colūbe iuxta aquas ꝛ fluēta ꝛ vidēt in aquis
ne rapaces aues in aere volātes eas interi
mant sed declināt ab eis. Et sic dn̄ica ꝟgo.
Canti. v. Oculi eius sic̄ colūbe sup riuos
aquaꝝ. id ē sacre scripture ut possit a tempta
tōibꝯ demonū declinare. De q̄ Hiero. in q̄
dam epl̄a. Sicut stellas celi nō extinguit
nox. sic mētes fideliū inherētes sacre scrip-
ture nō obscurat hūana iniq̄tas. Idē ad ru
sticū monachū. Ama scientiā scripturaꝝ et
carnis vicia nō amabis. Scđo oculi colū
be stant ad colligendū grana. Et sic ocli spon
se dei ad ꝟtutū exercitia. De q̄ Aug. Dn̄i-
ca ꝟgo debet insistere opi vel diuine lectōi
ꝛ meditatōi. Cui ꝯsonat apl̄s. i. Cho. vij.
Virgo cogitet que dn̄i sunt ut sit sancta spi
ritu ꝛ corpe. Nam s̄m Hiero. Virginitas
sola absq̄ ceteris ꝟtuosis opibꝯ nō est mul
tū laudanda. ex eo q̄ dr̄ Mat. xvi. Reddet
vnicuiq̄ iuxta opa sua. Tercio oculi colū-
be stant ad sua cubicula. sic oculi mētꝫ spōse
dei ad future p̄mia. vt de talibꝯ dicet̄ illud
Isa. lx. Qui sunt hij qui vt nubes volāt. et
quasi colūbe ad fenestras suas. Per volatū
intelligit̄ ꝯtemplatio celestis premij. qd̄ p
misit deus terrena relinquentibꝯ et carnem
ac mūnduꝫ vincentibꝯ. dicens Apocal. ij.
Vincenti dabo manna absconditū. i. maxi-
mā dulcedinē diuine fruitōnis quā oculus
nō vidit: nec auris audiuit. nec in cor hoīs
ascendit. i. Chori. ij. O si xp̄i sponsa oculis
mentis pmissa p̄mia ꝯtemplaret̄ nō formi
daret sufferre q̄q̄ ardua ꝛ celmq̄re corpis
oblectamēta. eo q̄ nō sunt ꝯdigne pass. ōes
h⁹ tēpis ad futurā gl̄iam. Ro. viij. Gre.
Cōsideratio p̄mij minuit vim flagelli. Ter
cio pulcritudo corpis ꝯsistit in labijs. Cā-
tic. iiij. Sicut vitta coccinea labia tua. Nā
p vittam circūligatur mentū. ꝛ significatur
refrenatio lingue vt sit moderata verb. iu-
xta illud Iaco. i. Si quis putat se religio-
sum nō refrenans linguā suā hui⁹ vana est
religio. Ideo hortat̄ sponsam xp̄i Amb. di-
cens. Custodi ꝟgo vias tuas vt nō de linq̄s
in lingua tua. qꝛ nō solū ociosa et vana loq̄:
sed etiā multa loqui excellēter pluribꝰ cri-
men est virgini. eo q̄ in multiloquio raro
deest mēdaciū. puer. x. Ideo Iac. i. dicit̄.
Sit omnis homo velox ad audiendū. tard⁹
ad loquendū ¶ N ¶ Rō pria. nā qui custo
dit os suum custodit animā suā. puer. xiij.
Nam mors et vita in manibꝯ lingue. puer.
xviij. Deniq̄ et dn̄s in euāgelio. Mat. xij.
Ex verbis tuis saluaberis ex ꝟbis tuis dā
naberis. Ratio secūda cur virgo dn̄ica de-
bet esse ad loquendū tarda. quia taciturnitas
est signum pfectōnis ꝛ prudentie. Jaco. i.
Qui in verbo nō offendit hic pfectus ē vir
Tercia rō ꝓpter virginitatis pudorē. exem
plo marie virginis. de qua Ambro. sup Lu
cam. Disce virgo verborū vitare lasciuiā.
Maria enim in salutatiōe angeli verebat̄.
Dico virginū esse ꝓpriū trepidare ad om
nis viri affatum. in hoc vera virginalis pu-
dicicia dinoscit̄. De qua Ambro. Vbiq̄ ī
virgine singulaꝝ ꝟtutū comes dꝫ eē pudor

Hiero. sup Lu. Sermo eorum dz esse rarus et pudicus. Rõem subdit. Nã vbi nõ ẽ pudicicia ibi nõ est putãda castitas. Quarto ↄsistit in genis et maxillis. Cãti. iiij. vbi collaudat pulcritudo sponse xp̃i fidelis aĩe dr̃. Quasi fragmẽ mali punici ita gene tue absq; eo qð intrīsec9 latz. q. d. pulcritudo corpis q̃ exterius patz magna ẽ sz interior maior. In malo punico cũ frãgit apparẽt duo colores. s. albus et rube9. sic in virgine dñica exterior albus color est exẽplaritas et ostensio bonorum operũ. De q̃ Mat. v. Luceat lux vr̃a corã hoĩbus ut videant opa vr̃a bona: et glificent prẽm vestrũ q̃ in celis est. Naz dicit Greg. sup Ezech. Qui in occulto bñ viuit carbo est quia minime aliis pdest sz solũ sibi ipi viuit. sed q̃ in publico lumẽ sctĩtatis demõstrat q̃si lãpas est q̃ in se ardet et aliis lucet. Qð collaudat Gre. x. mor. dicẽs. Nõ arbitror ↄsiliũ meli9 q̃ꝫ q̃ pximũ tuũ exemplo doceas. q2 dicit idẽ in ome. Raro vnq̃z pctõres ad pñiam redirẽt si nulla essent bonorum exẽpla q̃ eorum mentẽ traherẽt. Itẽ apparet etiã color rubeus. et est charitas cordis. nihil eñi pficerẽt oẽs p̃fate pulcritudines scz virtutũ claritas. mentis ↄtẽplatio. oris taciturnitas. bonorum exẽplaritas si nõ adesset iste rubeus color. i. cordis charitas. De quo Hilari9 sup Job. Frustra est oĩs opatio nisi assit dei dilectio. Testat aplŝ. i. Chorin. xiij. dicẽs. Si charitatẽ nõ habuero nihil sum. Et p̃dixi in scdo mẽbro. spõsus q̃rit et desiderat in sponsa pudicicie pbitatẽ et puritatẽ. eo q̃ dicit Amb. in li. de virginitate. Pulcritudinẽ maiorẽ q̃s pt estimare virginitatis decore. que amat a rege. pbat a iudice. Nam fm Damas. li. iiij. Quis clausit celos. q̃s suscitauit mortuos. q̃s iordanẽ intercidit. nõne virgo helyas. nõne tres pueri virgines igne puriores sunt effecti. Nõne daniel corpis virginitatẽ diligẽs ferarũ dentes nequiuerũt infigi. hec ille. Attñ virginitatis integritas sine charitate nõ pdest. De q̃ Ber. in epla ad Senonẽ. Castitas sine charitate lãpas est sine oleo. subtrahe oleum et lãpas nõ lucet. tolle charitatẽ et castitas deo nõ placet. hec ille. Nõ seq̃t membrũ terciũ q̃ sponsus in sponsa adoptat cordis charitatẽ. dicẽs. cũ charitate. Q. Sed d. que est noticia vere charitatis. Respondet Aug9. dicens. Quanto quis terrena despicit, pter deũ tantũ diligit. q2 charitas nõ querit que sua sunt sz que ihu xp̃i. Sic aplus ad Phil. iij. Omnia arbitrat9 sum vt stercora ut xp̃m lucrifacerẽ. Sic beatus Petrus in psona omniũ aplorum dixit Math. xix. Ecce nos reliquimus oĩa etc. Que vba tractãs Grego. dicit. Qui ad culmen pfectõis tendũt omnia derelinquũt vt solũ deũ habere possunt. Et sic hõ in vera charitate debet relinquere quattuor. Primo omnia impedientia. Secũdo oĩa cetrahentia. Tercio omnia mediãtia. Quarto omnia pclitantia. De hiis omnibus quere in s̃mone de ↄuersione sancti Pauli. super themate. Ecce nos reliq̃mus oĩa.

De sancto Valentino
Sermo LXIII.

Iustus germinabit sicut lilium. et florebit ineternum ante dñm. p̃s. In summa verborum beatus Valentinus a duobus ↄmẽdatur. Primo a decore pulcritudinis. ibi. germinabit sicut liliũ. secũdo a flore eternitatis. ibi. et florebit ineternum ante dñm. De prĩo dicit. Iust9 germinabit sic̃ lilium. P. Pro q̃ sciẽdũ. iust9 ↄpat lilio q̃druplici de causa. s. pter odorẽ. decorẽ. colorez et vigorẽ. Primo pter odorẽ. ipm eñi liliũ hz multũ bonũ odorẽ. sic̃ videt in expiẽtia. Sic iusticia optimũ hz odorẽ. q2 oẽs virtutes in se ↄphendit. De q̃ Hiero. Nonne in iusticia oẽs virtutes ↄphendunt. Etiam alie virtutes pñt stare cũ vicio. ut prudentia cum malicia. fortitudo cũ iracũdia. temperãtia cũ impacia. sicut dic̃ Amb. i exameron. Vbi prudẽtia ibi malicia. vbi fortitudo ibi iracũdia. vbi tpantia ibi impatiẽtia. pleriq; alia vicia. vbi autẽ iusticia ibi oĩm virtutũ concordia. Ipa eñi iusticia pprias vtilitates negligit et ↄmunia emolumẽta p̃ponit. Idcirco Tulli9 dicit. Justicia est oĩm virtutũ regina. Ob h̃ ipe saluator volẽs

fideles suos viã salutis docere dixit Ma/thei.vi. Nisi iusticia vrã plus abundauerit ꝙ̃ scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ nõ intrabitis in re/gnũ dei. Nõ dic̃ .nisi castitas. nisi hũilitas ⁊c̃. nec dicit nisi sanctitas. sed dic̃. nisi iusti/cia vrã. q̃si oẽs ꝟtutes alias sub nomĩe iusti/cie intelligere vellet. ꝓpter h̃ dic̃ phũs. v. eth̃. Justicia ẽ p̃clarissima ꝟtutũ . maxime famosum facit hoĩem . puer. iiij. Justoꝝ se/mita q̃si lux splẽdens. Eccl̃ .xvij. Quasi sol opa coꝝ in ɔspectu dei. et oculi ei⁹ sine inter/missiõe inspiciẽtes in vijs coꝝ. ¶ Scdo ɔpat̃ lilio ꝓpter vigorẽ. ipm̃ eñ liliũ odore suo infirma corpa fortificat ⁊ infirmitati subuenit. ⁊ sic iusticia infirmis ɔpat̃. Uñ Chris̃. sup Mat . Justicia sine mĩ̃icordia crudelitas ẽ. Dicit etiã Gre. ⁊ hr̃ in cano. xlv. di. Ʋa iusticia. vbi dz. Uera iusticia cõ passiõem habet. falsa ꝟo dedignatõez. Quis ⁊ iusti soleant recte pc̃torib⁹ indignari. sed aliud ẽ qd̃ agit̃ typo supbie. aliud qd̃ gerit̃ zelo iusticie . indignant̃ eñ iusti sed nõ dedi/gnãtes sunt. Indignant̃ sic ꝙ foris discipli/nã ⁊ correctõem siue increpatõem exagge/rãt. int⁹ tñ charitatẽ ⁊ dulcedinẽ s̃uãt. p̃po/nunt sibi in aĩo plerũq; eos q̃s corrigũt. me/liores estimãt q̃s iudicãt. et p disciplinã cor/rigũt subditos. p hũilitatẽ ꝟo s̃uãt ⁊ custo/diunt seip̃os. Cassiod̃. sup ps̃. Justi cũ alq̃s iurgiũ nõ habẽt sed cũ seip̃is. Cõtrariũ fa/ciũt hij q̃ de falsa iusticia supbiũt. ceteros de/spiciũt. nulla misericordia ɔdescẽdũt. ⁊ qui se pc̃tores nõ estimãt: deteriores tñ pc̃tõres fiũt. Sed ita fieri nõ dz. vñ Prouer. xviij. Justus priõ accusator sui ip̃i⁹ est. Et sic q̃n/to magis seip̃m ɔgnoscit ⁊ rep̃hẽdit. tanto pl⁹ in ɔsideratõe defectus sui alteri ɔdescẽ/dit. ¶ Tercio ɔpatur iust⁹ lilio ꝓpter co/lorẽ. liliũ triplicẽ habet colorẽ. s. albũ aureũ ⁊ viridẽ. et sic iustus. Primo hz albũ ⁊ co/lorẽ aureũ. Uñ Berñ. in epl̃a. Duo faciũt hoĩem iustũ. s. innocẽtia ⁊ beneficẽtia. In/nocẽtia iusticiã inchoat. beneficẽtia ɔsum/mat. Si innocẽtia alteri facit qd̃ sibi velit. alteri nõ negat qd̃ sibi optat. Quo ad pri/mũ dicit Socrates. Nulli imponas quod ip̃e pati nõ poteris. Quo ad scd̃m loquitur

Hierõi. in epl̃a ad filiũ mauricij. Justicia nihil aliud est ꝙ̃ nõ peccare. nõ peccare ẽ le/gis p̃cepta s̃uare. Mõ p̃ceptũ naturale est Quod tibi fieri vis alteri fac. Math. vij. ⁊ hr̃ in cano. di. i. Humanũ gen⁹. Quecũq; vultis ut faciãt vobis hoĩes eadẽ facite ill̃. h̃ ɔuenit aureo colori. Tercio hz liliũ co/lorẽ viridẽ. et designat̃ p desideriũ. Unde Mat. v. Beati qui esuriũt et sitiũt iusticiã Hiero. sup Mat. Nõ sufficit velle iusticiã nisi patiemur iusticie famez. ꝓpter qd̃ dixit ip̃e saluator Lu. xvij. Cũ feceritis oĩa q̃ p̃/cepta sunt vobis dicite inutiles s̃ui sumus Reuera. qz dicit Gre. v. mora. Sepe iusti/cia nostra ad examen diuine iusticie dedu/cta iniusticia est . ⁊ sordet in ɔspectu distri/cti iudicis quod fulget in estimatõne operã/tis. Sic dicit Berñ. in s̃mone de aduentu dñi. Justus nunq; arbitratur se comp̃hen/disse totũ quod ad salutẽ suam ptinet. nun/q; dicit satis est. sed semp esurit et sitit iusti/ciam. ut si semp viueret semp inquantũ ĩ se est iustior esse desideraret. atq; de bono ĩ me/lius p̃ficere totis viribus suis conaretur. et sic non ad annũ. non ad tẽpus sed in secu/lum seculi manet iusticia eius. Et hoc ẽ qd̃ dicit̃ Apocalips̃ .xxij. Qui iustus est iustifi/cetur adhuc. ¶ Quarto iustus compat̃ li/lio ꝓpter lilij decorẽ. Ip̃m enim liliũ inter omnes flores habet pulcritudinẽ. ⁊ sic iusti/cia. Unde Aug. li. viij. de ciuitate dei. Ju/sticia est pulcritudo animi qua homĩes pul/cri sunt in cõspectu dei. plerũq; etiã corpore deformes . Reuera pulcri et letabundi. qz semp habent deũ p̃ntem. Ambro. li. de offi/cijs. Nunq; iustus solus est quin cum deo semp est. quasi mortuus viuit. q̃si tristis le/tus est. quasi paup diues est. quia nõ cadu/ca bona sed eterna desiderat. Ideo Gregọ. ⁊ hr̃. xij. q. ij. Cũ deuotissima. vbi dic̃ inter cetera. Summũ bonũ est iusticiam colere. Itẽ decor lilij ɔsistit in hoc ꝙ vult esse sine contagione . sic iusticia. Unde Oroli⁹. Si quis minus vel magis facit ꝙ̃ iusticia pati/tur iniusticia est. Ideo Aug⁹. in li. de gratia ⁊ littera. Non omnib⁹ iustis ꝓmissa est eter/ne vite retributio. sed illis tñ qui sunt iusti

sine omni iniusticia. Idē decor etiā ꝯsideraẽ in lilio. q2 stat inter spinas ꝛ nõ lediẽ. sic iu stus. Q. Pria spina est timor dī. Ec cli. i. Qui sine timore dī est nõ poterit iusti ficari. Chriẽ. Facile deuitat a iusticia q nõ timet deū ſz hoīes. Idcirco cū dr̄ de hoīb iu stis ī sac̄ scriptura sp̄ timor dn̄i adijciẽ. Job. i. Job erat vir iust9 ac timēs deū. De syme one Lu. ij. Erat vir iust9 ꝛ timorat9. Jō di cit Ecclia stic9. Iust9 in oīb metuit. Et me rito. q2 dr̄ Eccl. xxvij. Si in timore dn̄i te ſi tenueris cito subuerteẽ dom9 tua. Jō. puer. xxviij. Btūs vir q sp̄ est pauid9. Secūda spina est dolor siue passio. ꝛ h̄ q ad tp̄alem: spūalē ꝛ corpalē defectū. Hoc apl̄s Ro. xij Flete cū flētib. sic dr̄ de Job q fuit iustus ꝛ h̄r Job. i. Justiciā suā in dīa ꝯpassiōe ostē dit. Vnd̄ Job. xxx. Flebā sup eū q afflict9 erat ꝛ ꝯpatiebaẽ aīa mea paupi. Nec suffi cit iusto ꝯpassio nisi etiā cū ꝑt assit iniurie defensio. Vn̄ Tulli9. Si es iust9 nõ solum nõ noceas sed etiā nocētes ꝓhibeas. Vnd̄ h̄r in canõe. xxiij. q. iij. nõ inferēdo. vbi dr̄ inter cetera. Qui nõ repellit a socio iniuriā si ꝑt: in tantū est in vicio q̄ntū ille q fac. sub dit Anastasius ꝛ Damasus papa. c. q ꝑot. vbi dic. Qui ꝑt obuiare ꝛ ꝑturbare ꝑuer sos ꝛ nõ facit nihil aliud est q̄ fauere im pietati eoꝝ. nec caret scrupulo societatꝫ oc culte q manifesto facinori desinit obuiare. Tercia spina est tribulatio. ps. Multe tri bulatōes iustoꝝ. Gre. i omel. Recognosco Job in sterq̄linio. iohānē esuriētē in here mo. petrū in patibulo. iacobū decollatū gla dio. cogito q̄liter de9 in futuro cruciabit q̄s reprobabit: q2 ita dure affligit q̄s amat Gre go. ꝛ h̄r. vij. q. i. aduersitas. Aduersitas bo nis est ꝓbatio ꝟtutꝫ. Ber. sup Cān. Quō stelle in nocte lucēt in die latēt. sic virt9 que in ꝓsperis latet in aduerẽ patet. ꝓpter h dr̄ Thob. xij. Quia accept9 eras deo necesse est vt temptatio ꝓbaret te. Itē alia cā qua re iustis ꝑmittit dn̄s tribulatōes. Gre. xx iij. mora. Electis suis ad se ꝑegrinātib do min9 iter asꝑeꝝ facit ne dū q̄s vite pn̄tꝫ re quie quasi vie amenitate pasciẽ: magis euꝫ diu ꝑgere q̄ cit9 ꝑuenire diliget. Ne igi tur oblecteẽ in via ꝛ obliuiscaẽ eoꝝ q sunt ī patria. etiā ꝓpter eorū remuneratōēꝫ Vn̄ dicit Hiero. in epl̄a ad Cyprianū. Quan to ī hoc seculo ꝑsecutōib inimicoꝝ vl̄ mor borum crudelitate fuerim9 afflicti: tāto p9 resurrectōem in futuro maiora p̄mia ꝯse quemur. ꝓpter qd̄ dicit Gre. xxvi. moraliū Sanctoꝝ mentes eternitatis gloriā p̄sto lantes vite sꝫ ex aduersitatib suscipiūt. quia crescente pugna gloriosiorē inde ambigunt victoriā ꝛ ex ꝑsequenti maiorē coronā.

R. Nota scd̄m mēbrū sup de vigore li lij recipe ꝓ quarto. ꝛ dic sic. Justicia est vi gorosa. Prio in vita. ps. Nõ vidi iustū de relictū. nec semē eius q̄rere panem. puer. iij. Tabnaculū iustoꝝ benediceẽ. ps. Ocu li dn̄i sup iustos ꝛ aures eius in p̄ces eorū. Propter quod dicit Aug. Si iustus esseꝫ non timerē. Secūdo in morte. diciẽ Sa piētie. iij. Justoꝝ anime in manu dei sunt. id ē ꝓtectōne dei. et nõ tāget illos tormētū malicie. Glosa. Rupti Holgot super lib. Sapiētie. i. in ꝓtectōne dei sunt. et ideo nõ tanget illos tormentū malicie. Sapiē. iiij. Justus si morte p̄occupatus fuerit iu refri gerio erit. Propter quod ꝓuerb. xxviij. de citur. Justus quasi leo confidēs absq̄ ter rore erit. quia iusticia eum ab ira dei liberat Idcirco ꝓuer. xi. Non ꝓderint diuitie in die vltōnis. iusticia liberabit a morte. Ter cio post mortē q2 ꝑducit ad vitā ꝑpetuā et ad regnū eternū. Sapie. v. Justi imꝑpetu um viuent et apud dominū est merces eoꝝ ps. Dn̄e quis habitabit in tabernaculo tuo Respondet inter cetera. Qui opatur iusti ciam. Math. v. Beati qui esuriūt et sitiūt iusticiam q̄m ipi saturabunẽ. vbi. in eterna gloria. ps. Tunc satiabor cū apparuerit glo ria tua. Idcirco Eccl. xx. Salus anime ī sanctitate iusticie. Ad ꝓpositū ergo iustus germiabit sic liliū. quo ad primū vbi supra ꝛ florebit ante dn̄m. quo ad scd̄um. qd̄ sub primo breuitatis causa ꝯp̄hendo. sic hodie floret btūs martir sanct9 Valētin9.

De sancto Petro in cathedra.

Sermo LXIIII.

Exaltēt euz in ecclesia plebis. ⁊ in cathedra seniorū laudent eū. ps. xvi. ¶ Sin vbis ꝓmissis btūs Petrꝰ ꝯmendaƚ a duobꝫ. Prīo ab exaltatōe gl'iosa. ibi. Exaltēt eū. Scdo a ꝯmēdatiōe honorosa. ibi. in cathedra senioꝝ. De prīo. exaltēt eū ī eccia plebis. Introductio. Cōsuetudo ē in cueis principū. quē rex decorat hūc oēs subditi regis honorare solēt. vñ poeta. Hūc quez rex decorat ꝓplus decēter honorat. Figuraƚ Geñ. xli. Rex pharao exaltauit ioseph: di. Tu eris sup domū meā ⁊ ad tuū imperiuz cūctus ppl's obediat. et tradidit sibi anuluz q̄ sigillabanƚ lr̄e regie in signū ptātis sibi cōcesse. qd videntes omēs alij honorabāt ipm. Spūaliter. sic xp̄s rex regū ⁊ dñs dñantiū honorauit btm̄ petrū. ps. Cōstituit eū dñm domus sue. i. ecclesie sancte quaz ꝯmisit ei ad regendū. ⁊ ꝯstituit eū vicariū suū. ideo merito debemꝰ eū honorare. Hoc ē qd dic de oibꝫ alijs sacerdotibꝫ ⁊ bti petri vicarijs btūs Gre. ad mauriciū imꝑatorē. ⁊ hē. xi. q. i. sacerdotibꝫ. vbi dicit inter cetera. Dignū est vt vr̄a sanctitas ⁊ pietas honorare dignet illos qbꝫ suo loco deꝰ honorē tribuit ⁊ angelos aut deos appellat. Et sigͣnter btm̄ petrū quē ꝯstituit dñm sup oēs pricipes dignissimū pⁿncipē sicut hodie canit ecclesia. Tu es pastor ouiū priceps aplōꝝ. tibi tradidit deus oīa regna mūdi. iō merito exaltent eū. Alia introductio. Dicit btūs gre. Dilecti ⁊ electi dei q̄nto amplīꝰ a dño diligunƚ. tāto in tritura ꝑsecutōnis durīꝰ ꝯterenƚ. Sed qꝛ btūs petrꝰ in patria celesti p̄ ceteris ī multis est sublimatꝰ. iō in hac vita duriores sustinuit cruciatꝰ. ¶ T. Procuius vlteriori introductōne sciendum. anteq̄ꝫ btūs Petrꝰ ꝑuenit ad celestis patrie exaltatōem. tribꝫ vicibꝫ prīꝰ sup terrā exaltatus legiƚ. Prīo exaltatus ē ꝑ electōnem ps. lxxxviij. Exaltaui electū de plebe mea. Pre ceteris eīm electus est a xp̄o in pastorē ouiū xp̄i. ⁊ sup vniuersam ecclīam ꝯstituꝰ. Johā. xxi. Simō iohānis diligis me plus hijs. Rñdit. Dñe tu scis qꝛ amo te. Cū se cūdo et tercio interrogauit si diligerz. quo facto dixit. Pasce oues meas. Trina vice interrogauit ad designandū q̄ btūs petrus cū suis successoribꝫ ppl'm sibi subiectū triplicite pascere deberet. s. vbo: exēplo ⁊ orōne. i. Pe. v. Pascite q̄ in vobis ē gregē. Jō. Gel. dicit. Justo ordine oues pascunƚ a pastoribꝫ. qꝛ lana ⁊ lacte pascunƚ ab ouibꝫ. Et dñs ait ꝑ ꝓphetā Ezech. xxxiiij. Ego ip̄e requiram oues meas de manu tua. vbi ꝯnotat quēlibet pastorē. Sed heu multi sunt q̄ instāt ad p̄sidendū ouibꝫ nō ad pascendū eas sed seip̄os. De qbꝫ Ezech. xxxiiij. Ve pastoribꝫ q̄ pascunt seip̄os. Heb. xiij. Ipi ꝑuigilant rōem reddituri ꝓ aiabꝫ vr̄is. lꝫ dr̄ Sapiētie. vi. Dei iudiciuz durissimū fiet hijs q̄ p̄sunt. Jō Gre. in omt. Grandis honor grāde onus. O q̄ꝫ cū grādi honore exaltauit btm̄ Petrū. sibi soli dictū ē Math. xvi. Tu es petrus ⁊ sup hāc petrā. s. quā tu cōfessus es edificabo ecclīam meā. ⁊ dabo tibi claues regni celoꝝ. qdcūq̄ꝫ ligaueris sup terrā ligatū erit ⁊ in celis. ⁊ qdcūq̄ꝫ solueris sup terrā erit ⁊ solutū in celis. Nunq̄d nō magnꝰ est honor cui rex ꝯmittit claues regni sui in recessu. ⁊ sic xp̄s volēs recedere de mūdo ad p̄rem nō tradidit claues regni sui ⁊ sp̄ūaliū thesauroꝝ btē ꝟgini Marie mr̄i sue dignissime. De q̄ hr̄ de peni. et remis. c. noua. Dicit Innoc. papa. Licꝫ beatissimā ꝟgo maria dignior ⁊ excellētior fuit vniuersis aplis. non tn̄ sibi sed istis dñs claues regni ꝯmisit in btō petro. Idcirco si volumꝰ intrare regnū celoꝝ refugiū hēamꝰ ad btm̄ petrū tanq̄ꝫ ad illius ꝓcuratorē. qꝛ dicit Amb. in ser. q̄ incipit. Propiciatō diuinitatis. Puto ingͣ celos aliter apire nō posse nisi claues petri apl'i apiendi sumpserimus. Et subdit idē. Rogemus petruz ut nobis tanq̄ꝫ bonꝰ pastor ⁊ ianitor portas regni celestis apiat. Et sic q̄ ad h̄ btūs Petrꝰ p̄t dicere illō ps. Dextra dñi fecit ꝟtutem dextera dñi exaltauit me. ¶ Scdo beatꝰ petrꝰ est exaltatus ꝑ miracl'oꝝ opatōnez qꝛ legiƚ Act. v. q̄ infirmi ponebanƚ in plateis in lectulis ut saltē vmbra illiꝰ obūbraret queq̄ꝫ illoꝝ ⁊ liberarenƚ ab infirmitatibꝫ

ris. Sic legit᷑ Act. ix. Quendā infirmuz
noīe Eneā solo ꝟbo sanauit dicēs. Enea sa
net te dñs ihesus xp̄s surge ⁊ sterne tibi. q̄
surrexit statim. ⁊ ibidē subdit de quadā di/
scipula noīe Thabita q̄ dū infirmata more
ret᷑ Petr⁹ rogat⁹ a discipulis orauit ⁊ di/
xit. surge. ⁊ apuit oculos ⁊ viso petro ecce/
dit. Ista signa cū vidissent tā fideles q̄ȝ in
fideles ꝙ tantis miraculis choruscaret: vo/
cabāt eū nō hoīez ſʒ deū. Act. xiiij. dicētes
Dij siles facti hoīb⁹ descenderūt ad nos. q̄/
ū errorē in ꝓfunda hūilitate se ꝓsternens
correxit. Quid nos q̄si ꝓpria ꝟtute ⁊ ptāte
fecim⁹ hūc ambulare. De⁹ Abraā de⁹ ysaac
de⁹ Jacob de⁹ patrū nostroꝝ glorificauit ꝑ
filiū suū ih̄m xp̄m. Sic q̄ ad h̄ de eo ꝑt di/
ci illud Ecc̄i. xxiij. Dedit ei ptātez coꝝ que
sunt sup̄ terrā. imo ista exaltatio miraculo
rū nō est dūtaxat in terrȝ ſʒ ⁊ subt⁹ terram
¶ Nā ꝑ esert Vincenti⁹ i speculo histori
ali li. xxij. c. xlix. Q, karol⁹ impator nocte
quadā sacri diei dñice cū post matutinū rei
eret pausatū. audiuit vocē terribilē dicētem
sibi. karole exeat a te spūs tu⁹. q̄ cū exisset d̄
corpe: duxit eū angel⁹ in vallē q̄ ex vna pte
erat tenebrosa ⁊ velut cliban⁹ ardēs. ex alia
vo pte erat amenissima. cōspiciēsq̄ȝ karol⁹
ꝑ tenebrosam ptē: ibi erat doliū cū feruēti
aq̄ in q̄ vidit patrē suū Luduicū vsq̄ȝ ad fe
mora stantē q̄ dixit. noli timere karole. q̄ꝛ ꝑ
misit te de⁹ venire huc vt videres q̄d pate
rer ꝑ p̄ctis. Nā vno die sū in pena hui⁹ do
lij. ⁊ altera mittar i suauissime aque dolio:
⁊ h̄ p̄cib⁹ sancti apl̄i Petri. cui⁹ p̄cib⁹ ge/
nus nostrū liberat᷑ ⁊ ad ꝑadisuz in gaudiuz
ꝑducit᷑. Ex h̄ patet ꝙ nō est tm̄ potēs beat⁹
Petr⁹ i miraculoꝝ opatōe sup̄ terrā. ſʒ et
infra terrā. ¶ Tercio beat⁹ Petr⁹ est exal/
tat⁹ ꝑ passionis tolerantiā q̄ꝛ leuat⁹ a terra
suspēsus in cruce pedib⁹ sursuz capite demis
so in terra. Ecc̄i. xlvi. Exaltauit eū de terra
Prima exaltatio facta est xp̄i autoritate
ad designandū illud q̄d scribit᷑ ad Heb. v.
Nēo assumat sibi honorē nisi vocat⁹ a deo
tanq̄ȝ Aaron. Sʒ heu m̄lti faciūt oppositū
cū tm̄ ꝓhibet᷑ Ecc̄i. vij. Noli querere duca
tū ab hoīe. nec a rege cathedrā honoris. Nā

i terra stare nō est periculosū ſʒ i alto. Chris.
Qui i terra sedet nō habet q̄ cadat. q. d. per
oppositū est de his q̄ in alto sūt positi. sic̄ di
uina sapiētia ait Ecc̄s. xiij. Interduz dñat᷑
hō homini in malū. ¶ Secūda exaltatio fa/
cta est in cognitōis claritate. de q̄ dicit dñs
Mat. xvi. Quē dicūt hoīes esse filiū hoīs.
Rñdit Petr⁹ tanq̄ȝ ꝑ alijs illuminat⁹ Tu
es xp̄s fili⁹ dei viui Nec miꝝ: q̄ꝛ clar⁹ fuit i
cognitōe. q̄ꝛ tres magistros sapientissimos
habuit. Primo patrē reuelantē. Mat. xvi
Beat⁹ es symō Petre: q̄ꝛ caro ⁊ sanguis nō
reuelauit tibi sed pater me⁹ qui in celis est.
Secūdo filiū instruentē. Joh. xv. Oīa
q̄ audiui a patre meo nota feci vobis. Ter
cio spūm sanctū insundētē. Joh. xiiij. Spi/
ritus sanct⁹ quē mittet vobis pater in nomi/
ne meo ille docebit vos oīa. ¶ Tercia ex/
altatio. s. in passione facta est ex feruēti cha
ritate. q̄ꝛ ꝑ ceterȝ magȝ dilexit. ꝓpter q̄d ip
sum saluator interrogauit Joh. xxi. Diligȝ
me plus his. Respōdit. tu scis dñe. nō su/
scepisset martiriū si nō ex radice charitatis
habuisset. imo oēs martires qui tormen
ta subierunt ex radice charitatȝ acceperunt.
Vñ Aug. Quomodo corpalis puluis cō
tra tam magna tormenta duraret: nisi xp̄s
de⁹ in eo habitaret. Ideo dictū est Thobie
ab angelo. c. xij. Quia accept⁹ eras deo ne
cesse est vt tēptatio ꝓbaret te. Greg. Qua
lis vnusquisq̄ȝ apud se lateat illata cōtume/
lia ꝓbat. Sʒ q̄ꝛ beat⁹ Petr⁹ pre ceterȝ ma
gis dilexerat. ideo proximi⁹ pre ceterȝ xp̄m
imitari debebat. ¶ X Idcirco ꝓpter istam
trinā exaltatōez festū sancti Petri trib⁹ vi/
cibus in anno celebrat᷑. Ex eo eñ ꝙ fuit di/
gnior in autoritate: q̄ꝛ princeps apostoloꝝ
⁊ claues regni celoꝝ accepit celebrat᷑ hodie
eius festū. Q, autē fuit efficacior in virtu/
te ꝓpter hoc celebrat᷑ festuȝ ad vincula. Et
ex hoc ꝙ fuit feruētior in charitate ob h̄ di/
es eius obit⁹ vel natalis celebrat᷑. Secūdo
celebrat᷑ ei⁹ festū ter in anno ꝓpter beneficiū
q̄d ei dñs ꝯtulit. hoc est ꝓpter potestatem li
gandi ⁊ soluendi. Ipse eñ liberat nos a trib/
bus generib⁹ peccatoꝝ. s. locutionis. cogita
tionis. ⁊ opationis. Tercio ꝓpter debitum

q2 ipe est pastor noster. Ipe eñ nos triplici
ter pascit verbo. exemplo. ꝛ oratõe. Ideo fe
stũ ei⁹ totiens celebraẽ nobis in exemplũ
vt nullus desperet. si quis xp̄m negasset cor
de. ore. ꝛ ope. si velit penitere xp̄s vult eum
suscipere penitentẽ.

Sermo LXV. Ad idem.

Exaltent eũ in ec
clesia plebis. ꝛ in cathedra se-
niorꝫ laudẽt eũ. p̄s. cv. X.
Pro doctrina sciendũ. Cupiẽtes hic exal
tari p vite meritũ. ꝛ in patria p glie p̄miũ
debẽt ad hoc conari p tria. Primo p electõ
nem ꝛ hoc fieri habet tũc cũ p grãm sp̄ussan
cti intrinsec⁹ cõpuncti incipimus inspicere
vitã nostrã. bonũ ꝛ malũ. celũ ꝛ terrã. cele-
stem iocunditatẽ. infernalẽ calamitatẽ. mo
mentaneã delectatõeꝫ. ꝛ eternã damnatio-
nẽ. mẽtis nostre oculis intuẽtes ꝛ timan-
tes quid inter ista potissime sit eligendum
vtrũ pꝑter momentaneã delectatõneꝫ expe
dit mereri eternã damnatõeꝫ. vtrꝫ pꝑter ter
rena bona expedit carere celestib⁹ cũ sint in
infinitũ meliora. ꝛ sic respiciẽtes deũ p̄ oĩb⁹
eligam⁹ ꝛ ꝯtria respuam⁹ statuẽtes custodi-
re iudicia iusticie sue. Statim ꝛ vt factuꝫ
fuerit elegit nos de⁹ vt sim⁹ filij dei ex fuiſ
dyaboli. ꝛ sic nõ erim⁹ mediocriter exalta-
ti. Tũc eñ implebiẽ in nobis illud Deut.
xxvi. Dñm deũ tuũ hodie elegisti vt sit ti-
bi de⁹ ꝛ ambules in vijs ei⁹. ꝛ elegit te ho-
die dñs vt sis ei pp̄ls peculiaris: ꝛ faciet te
excelsiorẽ cunctis gentib⁹ quas creauit in
laudẽ ꝛ gloriã suã. Nunqd nõ sum⁹ vehe-
menter exaltati cũ ex seruis dyaboli erim⁹
adoptiui filij dei. Joh. viij. Qui facit pec-
catũ seruus est pc̄ti. sic dicit ap̄ls ad Ro.
vi. An nescitꝫ cui exhibetꝫ vos seruos ad obe
diendũ hui⁹ serui estis. i. Joh. iij. Qui facit
peccatũ ex dyabolo est. Ideo dicit p̄s. lxxxiij.
Elegi abiect⁹ esse in domo dei mei magꝭ q̄ꝫ
habitare i tabernaculis pc̄torꝫ. ꝛ sic susanna
Dañ. xiij. Quid eligã ignoro. melius
est michi incidere in man⁹ hoĩm q̄ꝫ derelin
quere legẽ dei mei. ꝛ sic Eleazar⁹ vir anti-
quus poti⁹ gaudẽter elegit mortẽ q̄ꝫ cõtra
legẽ dei ageret. ij. Mach. vi. Secũdo ex
altamur p opationẽ. cũ post electõeꝫ opera
nostra cũ conatu facim⁹. cõmunẽ statũ ex-
cedim⁹. nõ ꝯtenti cõmunib⁹ obsequijs. sed
q̄ꝫtũ vires suppetũt cũ discreto excessu oĩa
faciẽdo. Dicẽdo illud Eccs. ij. Magnifica
ui opa mea. ꝛ tãdiu opa ardua ꝯtinuantes.
quousqꝫ de excessu operꝫ veniam⁹ in excessũ
mẽtis. Hunc excessum opis docet Bern.
di. Bonũ ẽ homini sua obsequia ad cumu-
lum dare. Verbi grã. Sufficit ad salutem
molestia ferre patiẽter. ſꝫ cumul⁹ est deside
ranter ꝛ feruẽter pati. sufficit ad salutẽ sup
flua nõ requirere. ꝛ nec pꝑter ipa si necessa
ria desint murmurare. ſꝫ cumul⁹ est alijs ne
cessaria ministrare. qui vere ꝛ p se penuriã
patiunẽ. Sufficit ad salutẽ p̄latis obedire.
ſꝫ cumul⁹ est fugere in q̄ sentit voluntatẽ ob
lectari. Vñ Bern. Perfecta obediẽtia le-
gem nescit. terminos nõ habet nec est ꝯtẽn-
ta angustijs pfessionis. longiori modo volũ
tatẽ ferũt in latitudinẽ charitatis ad omne
qd ei s iniungiẽ spontanea volũtate alacriqꝫ
animo extendiẽ. ꝛ sic de alijs opib⁹ exẽplifi-
candũ est. Tercio exaltamur p passioneꝫ
cũ eñ nos quibusdã exercitijs passionibus
equiualentib⁹ strenue exercitãtes. s. p grãꝫ
qua gustata ꝛ q̄ sbtracta fit amaritudo ama
rissima. ꝛ equiualet passioni in patiẽti desi-
derio incipiũt feruẽter languere. tũ nec ad
carnalia desideria nec libeat nec liceat ambo
bus carentes. ꝛ sic inter celũ ꝛ terrã suspẽ-
si amarissime cruciamur. ꝛ talis cruciatus
equiualet passioni. de tali Job. vij. Suspen
sum elegit anima mea. ꝛ ossa mea mortem
qd exponẽs Greg. dicit. Per animam nil
nisi mẽtis intentio intelligiẽ. Nã omne qd
suspendiẽ ab imis ad supna eleuaẽ. ꝛ ossa. i.
carnis fortitudo moriẽ. Greg. Dũ mentis
intentio ad alta sublimaẽ omnẽ in se fortitu
dinẽ necat. Vñ sancti viri rectissime sciũt
q2 hic requiẽ habere nõ possunt. ideo suspẽ-
dia eligunt. quia terrena derelinquẽtes: ce
lestia desiderãtes ad alta animũ tollũt. ossi-
bus mortẽ inferũt. quia amore supne patrie
virtutũ studijs accincti fortes pri⁹ mundo
morꝫ aũt deo. ꝛ hi dicunẽ suspensi. Vñ hugo

lib.v.de archa mistica. Nōne velut a terra
ad aera suspendit. dū homo sup hoīem du/
citur ⁊ mentis alienatōe a terrenis in cele/
stia erigit. hi tediū habēt viuere in seculo h
dicētes cū ps. Heu michi qz incolat⁹ me⁹
ꝓlongatus est. tales Petri martirio corpa
li coequant. qui inter celi ⁊ terre ꝯsolatōes
eleuati pendēt miserabiliter desolati. ⁊ hoc
est qđ dicit Greg. Cō gratia ꝯtemplantibꝫ
celeri⁹ nō subuenit. sic obsecranti celū ereū
⁊ terra ferrea. ⁊ sic sine ferro sanguinē fun/
dunt. ⁊ quāto maior passio tanto post mor/
tem vberior ꝯsolatio. Sic ergo ꝑ hmōi ex/
ercitia meremur hic exaltari ꝑ gratiā ⁊ ī fu/
turo ꝑ gloriā. ¶ Nota p̄sens festū qui
qꝫ de causis celebrat. Primo ꝓpter Petri
liberationē ⁊ ei⁹ exaltationē. qz hodie ō car
cere liberat⁹ ⁊ in cathedra sublimat⁹ Secū
do ꝓpter corone clericalis dedicationē. Nā
ipse Petrus ꝓpter ignominiā nominis xp̄i
abrasus fuit in capite. ⁊ h factū est diuina
ꝓuidētia ad significandū ꝙ inter deū ⁊ cle
ricum nullum debet esse mediū. ij. Cor. iij.
Nos vero reuelata facie gloriā domini spe/
culantes. Sꝫ heu quidā sunt qui inter se ⁊
deū ponunt terrā id est aurꝫ ⁊ argentum: vt
auari. quidā lutū vt luxuriosi. quidā ventū
vt sup̄bi. quidā ignē vt iracūdi. ⁊ sic ō alijs
Idcirco abraditur in supiori pte crinis et
ponit in modū corone. qz deo huire regna/
re est. ⁊ circulariter abradit. hoc denotat ꝙ
ipi sine fine deo seruire ⁊ ipm laudare debēt
Tercio hec festiuitas fit ꝓpter prime misse
celebrationē. qz Petr⁹ primā missam ī pō/
tificatu in antiochia celebrauit. Et creden/
dum est ꝙ isto die celebrauit qñ intronisa/
tus fuit vel saltē ī illo tpe. Et ideo ista dies
debet esse valde celebris ⁊ solēnis. Quar/
to ꝑ erroris destructōne. Olim erat error
ꝙ credebāt ut anime defunctoꝝ circa tumu
lum errarēt. vt dicit Marim⁹ in ser. ꝙ sup
tumulos cibos apportabāt. cū tamē corpali
bus cibis nō indigerēt. sed demōes ꝯsume/
bant Idcirco sancti p̄res ordinauerūt ista
die festū fieri sancti Petri q̄ hec fuerūt fa/
cta antiochie. vt virtute illius festi hec sub
scriptio obliuioni traderet. Alia quere in

passiōali Volēs tñ facere cū his notabilibꝫ
fm sermonē sup p̄dicto themate posset tot
virtutes aut bona opera colligere quibꝫ hō
magn⁹ efficit corā deo.

De sancto Mathia.

Sermo LXVI.

Tollite iugū me
um sup vos ⁊ discite a me qz mi
tis sum ⁊ humilis corde Mat.
xi. Introductio. Dura est seruit⁹ vbi la/
bor est magn⁹ ⁊ p̄ciū paruū. vbi magna af
flictio ⁊ parua remuneratio. ¶ Spūa/
liter. Et sic seruitiū mūdi peccati seu dyabo
li est graue. Hiere. xvj. Seruietꝫ etiā dijs
alienis qui nō dabunt vobis requiē die ac
nocte. Sap. iij. Labor eoꝝ sine fructu. pōt
ꝯqueri illud Lu. v. Preceptor ꝑ totā noctē
laborātes nichil cepim⁹ nisi dāmnū ⁊ vere/
cundiā. de q ad Ro. vi. Quē fructū habui
stis in quibꝫ nūc erubescitis. ⁊ loquit ibi de
p̄mio dicens. Stipēdia peccati mors. Id/
circo dimittam⁹ talia seruitia. hmōi labores
Isa. i. Quiescite puerse agere ⁊ discite bn̄
facere. Studeam⁹ iugū portare dei: qz val
de graue est gerere iugꝫ dyaboli. Figurat
Exo. i. ⁊ ij. Pharao aggrauauit filios isrl
lutū ⁊ paleas ꝯgregando. Spūalit. Pha/
rao. i. dyabol⁹ rex egipti. i. tenebraꝝ aggra/
uat filios suos paleas vanitatis ⁊ lutū ini/
quitatis colligendo. Prouer. x. Op⁹ iusti
ad vitā. op⁹ impij ad peccatū. Bern. Stul
tū est seruire dyabolo qui nullo placat obse
quio. Ideo thema. Tollite iugū meū super
vos ⁊c. In sōma euāgelij duo innuuntur
Primo illuminatio nostri intellectus. ibi.
ꝯfitebor tibi. Scđo subiūgit accēsio nostri
affect⁹. ibi. tollite iugū. De primo dicit In
illo tpe. s. cū dixit ihesus signa q̄ fecerat ī ci
uitatibꝫ iudeoꝝ. s. corozaym Bethsaida et
capharnaū q̄ si facta fuissent ī ciuitatibꝫ gē
tiliū. s. thiro ⁊ sidone egissent penitentiā ī ci
nere ⁊ cilicio. Modo diceret qs q̄ est ratio
ꝙ ꝓpls iudaic⁹ xp̄m reiecit qui tñ vnū deū
credidit. ⁊ gentilis ꝓpls eū tam prius rece/
pit. Quia igit vt dicit Chris. multos ō ista
q̄stione sciebat dubitaturos. Ideo videns

dixit. Confitebor tibi pater.i.gratias ago. Aug. Cōfessio nō est solū pctoꝝ.ſ3 ⁊ laudatoꝝ.tibi pater.ſ.ꝑ eternā generatōnē3.dn̄e celi ⁊ terre.i.visibiliū ⁊ inuisibiliū.ps. Tui sunt celi ⁊ tua est terra. ¶ Nota in his verbis Cōfitebor tibi pr̄ celi ⁊ terre: triplex error excludit̄. ¶ Prim⁹ iudeoꝝ q̄ dixerūt ihm̄ blasphemū dei. Math.xxvi. Blasphemauit.excludit̄ ille error in h̄ vbo. Cōfitebor.vbi exprimit vocem laudis. Job.viij. Ego glorifico patrē meū ¶ Scd̄s fuit error arrianoꝝ.q̄ dixerūt xp̄m nō esse veꝝ deū.q̄ excludit̄ in h̄ verbo pater.ip̄e eni̅ eterni patris fili⁹. ¶ Tercio excludit̄ error manicheorum.q̄ dixerūt deū nō esse creatorē inuisibiliū ſ3 solū visibiliū.⁊ h̄ ibi excludit̄ cū dicit: dn̄e celi ⁊ terre.i.visibiliū ⁊ inuisibiliū creator. Sequit̄.q2 abscōdisti hec a sapientib9.ſ.archana.ſ.sapiētie tue.⁊ sacramenta redemptōis nr̄e.⁊ misteria fidei q̄ in aduētu meo sunt impleta a sapiētib9 ⁊ prudētibus.ſ.hui⁹ seculi vel his q̄ sapiētes sibiip̄is vident̄.i.qui seculari vl̄ dyabolica sapiētia ꝑditi sunt. De q̄ Jaco.iij. Nō est ista sapiētia desursū descendēs.ſ3 terrena aīalis dyabolica. Et hmōi sapientiā habebāt scribe et pharisei qui sup̄be sibiip̄sis videbant̄ sapiētes.de talib9 etiā hic loquit̄. Ecce causa excecationis est sup̄bia. Jaco.iiij. De⁹ superbis resistit humilib9 dat grāꝫ. De q̄ subdit ⁊ reuelasti ea paruulis.i.humilib9. Greg. Nō dicit insipientib9 ſ3 paruulis.q2 reprobat sup̄bos eoꝝ tumorē nō accusantes. Ecce causa illuminatōis est hūilitas.ꝓuerb.xvi. Ubi humilitas ibi sapiētia Et sic reuelatio veritat3 facta ē paruulis.i.humilib9 ꝑ misericordiā.⁊ ecōuerso abscōsio veritatis facta est sup̄bis ꝑ iusticiā.⁊ dicit Luc.i.tractans de hac materia ꝙ xp̄s tunc exultauit sp̄itu. ¶ S3 diceres nūq̄d male fecit ih̄s ꝙ locutus est de infidelitate hoīm. Rn̄det Chrit̄. Locut⁹ est xp̄s nō de hoīm excecatione ⁊ infidelitate: sed de occulta dei iusticia quā sup̄bi ignorauerūt: ⁊ humiles cognouerunt. vel p̄t dici ꝙ exultatō xp̄i refert̄ ad reuelationē nō ad absconsionē. Subdit autē causam reuelatōis.ita pater.ſ.factū est qm̄

sic placitū est ante te.id est tūc placuit volūtati tue.q.d.nullā volēs aliā reddere rōem fili⁹ quare illos reprobauit: istos elegit.nisi beneplacitū patris.nobis in exemplū.vt secreta dei iudicia discutere nō p̄sumamus Greg.xxv.moral. Qui ꝑscrutator est maiestatis opprimet̄ a gloria. Ro.xi. Incōprehensibilia sunt iudicia ei⁹ ⁊ inuestigabiles vie ei⁹. Attū dicit sanct⁹ Tho.lib.iij.ꝯtra gentiles.c.xvi. Q, de⁹ vellet oēs hoīes saluos fieri inquantū essent dei capaces ꝑ amorē ⁊ agnitionē.modo ex q̄ nō faciūt tūc damnationē ⁊ reprobationem ei sibi ip̄sis ꝓcurant. Ideo Math.xx. Amice nō facio tibi iniuriā. Glo.q2 iniustū esse non p̄t qđ iusto placet. Idcirco ad Ro.xi. Noli altū sapere ſ3 time. Hiere.xviij. Sicut lutū i manu figuli.sic vos in manu mea. Roma.ix. Cui vult miseret̄ quē vult indurat. Sbdit. O hō tu quis es qui respōdeas deo.nunq̄d figmentū dicit ei qui se finxit quid me fecisti sic.an nō habet potestatē figul⁹ luti ex eadē massa facere aliud qđdam vas in honorem. aliud in ꝯtumeliā. Et sic volūtas dei est tā in generali ad oēs q̄3 in speciali ad aliquos vt.ſ.in electis appareat dei misericordia ⁊ ī aliis iusticia. Aug.li.i.de ciui.dei.c.xij. Si oēs manent in penis in quo appare̅t grā redimentis. Rursum. Si oēs saluarent̄ in nullo appareret seueritas reprobationis etiā si omnes saluarent̄ tunc ita liberū esset malū ⁊ viciū sicut virt⁹ ⁊c. Attū dic̄ Aug. ⁊ habet̄.xxiij.q.iiij.c.vasis. Uasis ire nūq̄3 deus redderet meritū si nō spontaneū inueniret̄ hō habere peccatū.nec de⁹ peccāti homini iuste infert iram.id est penā.si homo ex p̄destinatōe cecidisset in culpā Aug. sup illud Joh.vi. Nemo p̄t venire ad me nisi pater me⁹ traxerit illū. Multi interrogant cur trahit illū ⁊ nō illū. Rn̄det Aug⁹. Noli diiudicare si nō vis errare.causa esse p̄t: iniusta esse nō p̄t. Ad ꝓpositū ꝓsequēdo euangelij materiā dicit Chrit̄. Posset aliquis estimare ꝙ xp̄s priuat⁹ esset virtute. Ideo subdit. Oīa michi tradita sūt a patre meo. In hoc ostendit ꝙ sit eq̄lis potentie cū patre ex eo ꝙ dicit oīa.ſ3 relinquit̄

autoritas principii ĩ patre ꝑ h̃ ꝙ dicit. tra-
dita sunt michi a patre. nec tñ ex h̃ intellige
re debes ꝙ de⁹ desinit aliq̃d habere q̃ð tra-
dit. Ostẽdit se nũc equalẽ in sciẽtia. cũ sub
dit. Nemo nouit filiũ nisi pater. Nemo. i.
null⁹ alteri⁹ essentie nouit. s. in oĩpotẽtia
scilicet essentialiter plene ꝑfecte ⁊ cõpͥhẽ
siue Et h̃ dico ꝓpᵗ hoĩes q̃ cognoscũt ꝑ fidẽ
⁊ beatos in patria. similiter ⁊ angeli ꝑ mani
festã visionẽ. nõ tñ ꝑ visionẽ cõpͥhensiuã.
Aug. Beati habẽt plenã cognitionẽ appre-
hensionis sȝ nõ cõprehensionis. q̃ʒ dicit san
ctus Tho. pte. i. q. xii. ar. viii. Null⁹ intel-
lect⁹ creat⁹ totaliter deũ cõpͥhendere pt
q̃ʒ de⁹ infinit⁹ est. Damas. Eternitas sibi so
li cognita est ĩ tali cognitõe essentiali Et di
citur hic nisi fili⁹. in h̃ spũssanct⁹ nõ exclu-
dit: q̃ʒ nõ est alteri⁹ essentie. Subdit. neq̃ʒ
nouit patrẽ. Unñ Chris. cum dicit neq̃ʒ no
uit quis patrẽ. nõ h̃ dicit ꝙ eũ oĩes igno-
rent: sȝ cõmuni cognitõe. q̃ʒ fili⁹ eũ nouit
null⁹ alias eũ scit. sic ergo neq̃ʒ nouit ⁊c̃. vl
cui voluerit fili⁹ reuelare: ⁊ sic fili⁹ est causa
reuelationis. Unñ Aug. vii. ð ciui. dei. Re
uelat pater ꝑ verbũ suũ sicut verbũ trãsito
riũ q̃ð ꝓferim⁹ seipm ostendit. quãto ma-
gis verbũ dei ꝑ q̃ð facta sunt oĩa ita ostẽdit
patrẽ sicut ẽ pater: q̃ʒ fili⁹ est mẽtis nostre
lumẽ. Luc. ii. Lumẽ ad reuelationẽ gentiũ
Joh. viii. Ego sum lux mũdi. Nota hoc
euangeliũ legit̃ de sancto Mathia: q̃ʒ deus
sibi redemptõis ⁊ fidei secreta reuelauit. q̃
Jude abscõdit. Psal. Epatum ei⁹ accipiet
alter. Act. i. patet ad lr̃am. excecat⁹ eñ erat
Judas puluere malicie. q̃ʒ sacramẽta redẽ
ptionis dominice cognoscere nõ potuit ⁊c̃.
¶ Dixi secũdo subiungit̃ accẽsio nostri affe
ctus. cũ subdit. venite ad me oĩes qui labo
ratis ⁊c̃. Postq̃ʒ xp̃s docuit nos quid ð ip
so credere debeam⁹ vt ꝑ hoc nostrũ illumia
ret intellectũ. Consequẽter nos docet quid
eius exemplo facere debeam⁹ vt ꝑ hoc illu-
minaret intellectũ nostrũ ⁊ inflãmaret no-
strum affectum. ⁊ dicit venite. s. credẽdo ⁊
obediẽdo. nõ pedib⁹ sȝ morib⁹. nõ carne sed
fide. oĩes qui laboratis. s. siue ſm naturã q̃
nascimur. s. ad laborãdũ. Job. v. Siue ſm
culpã q̃ trãsgredimur. in qua trãsgressione
est labor magn⁹. Sap. v. Lassati sum⁹ ĩ via
iniquitatis. luxuriosus in voluptatib⁹. aua-
rus in cupiditatib⁹ ⁊c̃. Iste labor est maxĩe
afflictiu⁹. vt dicit̃ Eccl. x. Labor stultoꝝ af
fliget eos. ⁊ onerati estis. i. grauati onere le
gis. Act. xv. Fuit on⁹ q̃ð nec nos nec patres
nostri portare potuimus. Itẽ onerati onere
pharisaice traditõnis. Math. xxiii. Impo-
nunt onera grauia ⁊ importabilia. Itẽ one
ra dyabolice seruitutis. ps. Iniq̃tates mee
supgresse sunt caput meũ. i. ꝯscientiã meaȝ.
⁊ sicut on⁹ graue grauate sunt sup me. ⁊ ego
reficiã vos. s. cibo eucharistie doctrine ⁊ spi
ritualis grẽ. Chris. Per ea q̃ dicta sunt in
desideriũ sui discipulos incitauerat. ostẽdẽs
ineffabilẽ suã virtutẽ ⁊ gratiã. dicit eñ ve-
nite ad me oĩes. Bern. O felix termin⁹
ad me venite a stulto labore vestro ⁊c̃. ad me
medicũ salutis. portũ quietis. ostium veri-
tatis. vt in die nouissimo ad me venire po-
teritis ad gloriaȝ eternitatis. venite ad me
nunc ꝑ fidẽ ⁊ bona opa. vt cũ venero ad iu-
diciũ ad vos possim dicere illð Mat. xxv
Uenite ad me benedicti ꝑcipite regnũ ⁊c̃.
Chris. Nõ dicit venite illi vel ille. sȝ oĩes
qui in tristiciis ⁊ pc̃tis estis ⁊c̃. Unñ si acce
dimus hic in grã. ibi eripiet nos ab oĩi pe
na ⁊ onere. D Nota triplex on⁹ nũc por
tam⁹. Primũ est fragilitas corꝑis Sap.
ix. Corp⁹ q̃ð corrumpit̃ aggrauat aĩaȝ. hoc
ibi nõ erit. i. Cor. xv. Surget ĩmortale et
incorruptibile. Secundũ onus est ꝓnitas
ad malũ Geñ. viii. Sensus ⁊ cogitatio ho
minis ab adolescẽtia ꝓna sunt in malũ. Ec
clesiastici. xvii. Quid nequi⁹ q̃ʒ q̃ð caro ex
cogitare poterit. ad Gal. vi. Caro cõcupi-
scit aduersus spũm. hoc etiã ñ erit ibi. Isa.
xxxii. Sedebit popul⁹ me⁹ in pulcritudine
pacis ⁊ in requie opulenta. Aug. Ubi ve-
lit spũs ibi ꝓtinus erit ⁊ corp⁹ Terciũ on⁹
est penalitas. s. esuries. sitis. ab h̃ onere eti-
am liberabunt̃ Apoc. xxi. Absterget de⁹ om
nẽ lacrimã ab oculis eoꝝ. Sic ergo reficiã
vos. Et subdit. Tollite iugũ meũ sup vos.
nõ iugũ dyaboli. i. peccatũ. Illud graue est
Eccl. xl. Iugũ graue ratũ est super filios

Adā.i.Cor.vij.Nolite iugū ducere cū infidelib9.q2 ꝯiungit corp9 ⁊ aīaȝ ad penā. Jō dicit meū. E Nota triplex est iugū xp̄i Primū est euāgelice eruditōis. Rab.q2 iudeos ⁊ gētiles ī vnitate fidei ꝯiūgit. Eccī. vlti. Collū vestr̄ subijcite iugo ei9. Scōm est diuine dilectōis.eo q̄ hoīes duos iūgit sic iugū bīa iungēdo. Col.iij. Sup oīa habete charitatē q̄ est vīculū pfectōis Osee vij. Occisi sūt absq̄ iugo. Terciū ē caenis mortificatōnis ⁊ imitatōis passiōis. Treñ. iij. Bonū est portare iugū dn̄i ab adolescētia.i.penitentiā.⁊ h̄ denotat cū dicit meū. q2 ip̄e9 portauit. Bern. Nō sufficit crux xp̄i sine tua. sup vos.i.p̄sidens vobis p dn̄m ut impleatis q̄ad iugū euāgelij.vel sup vos.i. in vestro supiori.⁊ h̄ q̄ꝰtū ad iugū dilectōis Tercio sup vos.i.in vr̄o exteriori q̄ est carō:q̄ꝰtū ad iugū mortificatōis Vn̄ Gal.vlti. Stigmata in corpe meo porto. Subdit ⁊ discite a me.s.docēte ⁊ faciēte.ñ mortuos suscitare.nō demones effugare.nō sup mare siccis pedib9 ambulare.nō signa opari. nā signa facere nō semp sunt necessaria nec oīb9 cōmoda sunt nec oīb9 ꝯcessa.q2 mitis ⁊ humilis corde sum. Reuera mitȝ ad verba.i.Pe.ij. Cū malediceret̄ non maledicebat. Joh.viij.mite dixit.demoniū ñ habeo Secūdo mitis ad verbera.i.Pe.ij. Cū pateret̄ nō cōminabat̄.sȝ ait Johā.xviij. Si male locut9 sum p̄hibe testimoniū de malo. si bene:cur me cedis. Tercio mitis ad tormenta. Jsa.liij. Sic ouis ad occisionē duct9 est ⁊ nō apuit os suum.nisi ad orōnem Lu.xxiij. Pater dimitte illis. Sbdit.⁊ humilis corde. Bet. Collactanee sunt humilitas ⁊ māsuetudo. Et sic p̄sumptio ab elatione:sic vera māsuetudo ex vera humilitate p̄cedit. F Et nota hic circa litterā.septē in xp̄o possum9 ꝯsiderare humilitates. Primo hūiliauit se in incarnatōe. Phil. ij. Exinaniuit semetip̄m formā s̄ui accipiēs Jn h̄ docuit nos de nobilitate generȝ nō superbire.cū ip̄e fili9 dei habitū s̄ui assumpsit Aug. O hō pudet te fortasse imitari humilē deū. Scd̄o hūiliauit se in natiuitate.in q̄ docet nos in diuitijs nō sup̄bire. Nam ille cui9 est celū ⁊ terra pauptatē elegit. Terciō in circūcisione q̄ nō indiguit.attñ circūcidi voluit.vt nos in vera penitētia nosip̄os humiliarem9. Quarto in baptismate vbi Johānē m̄lto minorē nō ꝯtēpsit.⁊ ab eo baptisari voluit.sic etiā parentib9 subdit9 erat. Lu.ij. Jn h̄ nos docuit iferiores nō ꝯtēnere. Qñto in asini sessione.in q̄ docuit de bonis corpalib9 nō sup̄bire ⁊ corpus hūiliter subdere ⁊ tenere. Sexto ī pedū lotōne.in q̄ docuit hūiliter s̄uire. Math.xx. Fili9 hoīs nō venit ministrari sȝ ministrare. Septimo ī crucȝ passiōe.in q̄ docet ꝯtumelias humilr̄ pati. Eccī.ij. Jn dolore sustine.in hūilitate habe patiētiā.sic ḡ dicit.discite a me. Et subdit p̄miū imitatōis sue.cū subdit.⁊ inueniens requiē aīab9 vestrȝ.s.in p̄senti ⁊ in futuro. Jn p̄senti Eccēs.vlt̄. Laboraui modicū ⁊ inueni michi multā requiē.s.ꝯscientie vt scȝ pacē in futuro. Jsaie.xxxij. Sedebit pp̄ls me9 in pulcritudīe pacis ī tabernacul̄ fiducie ⁊ in reqe opulenta. Aug.in li.ꝯfes. Fecisti nos dn̄e ad te ⁊ inquietū est cor nostrū donec requiescat in te. G Vbi nota sunt aliq̄ q̄ habēt requiē ī corpib9.vt diues Lu. xvi.de epulōe.⁊ ille p̄cipue diues Luc.xij. q̄ dixit. Aīa mea habes m̄lta bona reposita ī annos plurimos requiesce comede bibe ⁊c. Alij sūt q̄ inueniūt requiē in aīab9.s.q̄ securā hn̄t ꝯsciētiā. Aug.in li.de cathezisādis rudib9. Jocundi9 gaudes de bona ꝯscientia int̄ molestias q̄ȝ de mala it̄er delicias. Seneca. Nō nascit̄ vera leticia nisi ex pura cōsciētia. Tercij sūt q̄ nec inueniūt requiē nec ī aīab9 nec ī corpib9 vt dānati. Hiere.xvj Seruietis dijs alienis q̄ nō dabūt vob requiē die ac nocte. Quarti inueniūt requiē in aīab9 ⁊ corpib9.vt beati post vniuersalē resurrectōēȝ.tūc in eis implebit̄ p̄fecte autoritas sup̄ allegata Jsa.xxxij. Sedebit populus me9.s.q̄ ad requiē aīe.in tabernacul̄ fiducie q̄ ad requiē corpis.⁊ ī reqe opulēta q̄ ad vtrūq̄ȝ.ibi erit requies a labore dolore ⁊ timore. A labore Apoc.xiiij. Ammodo requiescit sp̄ūs a laborib9 suis ⁊ a dolore. Jsa.li. Gaudiū ⁊ leticiā tenebūt fugiet ab eis dolor ⁊ gemit9 Et a timore Job.xi. Requiescet

⁊ nõ erit q̄ te exterreat. Est alia causa q̄ affectuꝫ nostꝝ accēdere debet ad xp̄i imitatõeꝫ quā subiūgit ꝯcludēdo euāgeliū dī. Jugū meū suaue est ⁊ onꝰ meū leue. q. d. si nõ velletis me seq̄ ꝓpter p̄miū. h̄ est ꝓpter eternaꝫ requiē. deberetꝭ tū me seq̄ ꝓptee cessationeꝫ acerbitatꝭ cultū laboꝝ. reꝝ quidē reqes magna est. sꝫ labor acerbꝰ ⁊ importabilis. ne hõ aliq̄tenꝰ haberet excusatõeꝫ dicit saluator iugū meū. Est iugū euāgelij respectu legꝭ. qꝛ lex euāgelij est charitatꝭ. lex ꝯo vetꝰ seruitutis. ad Ro. viij. Nõ accepistꝭ spūm seruitutis i timore: sꝫ accepistꝭ spūm adoptõis filiorū dei. h̄ est spūm charitatꝭ quā filꝰ ad patrē habere debet. sic dicit. ⁊ onꝰ meum leue. Aug. de ꝯbis dñi. Charitas oīa seua ⁊ immania. i. magna facit leuia. i. Cor. xiij. Charitas oīa suffert. Hiero. Amāti nichil ē difficile. Jp̄e ergo saluator vltra vires humanas nulli aliq̄d p̄cepit. vltra h̄ gratiā suā beniuole tribuit vt q̄ gratia videntꝰ leuissime fiāt. Jmitemur ergo xp̄m sicut hortatꝰ in p̄senti. cū aliquibꝰ laboribꝰ ⁊ ꝯtuosis opibꝰ requiremꝰ ⁊ gloriā suā obtinebimꝰ in futuro. hanc sanctꝰ Mathias adeptꝰ est. vt patet in eiꝰ legenda.

Nota sup euangeliū Nemo nouit.

Nota hic incidētaliter sup illud euāgeliū. Nemo nouit patrē nisi filꝰ. H Ad dei cognitionē possumꝰ venire p septē q̄litates. Primo p naturalē instinctū cū cū cognoscimꝰ summū bonū et fontē omniū reꝝ. sicut agnꝰ ex naturali instinctu matrē in balatu cognoscit. sic lumine rationis in q̄ creati sumꝰ ad imaginē ⁊ similitudinē dei. p̄s. iiij. Signatuꝫ est super nos lumē vultus tui dñe. i. naturalis ratio cognoscendi deū. Et sic nemo excusatꝰ. Sic philosophi cū cognouerūt vt summū bonū sꝫ nihil aliud inuestigare potuerūt. ⁊ sic vbi inceperūt ibi finierūt. Ro. i. Qui cū deū cognouerūt nõ sic deū glorificauerūt ⁊ euanuerunt in vanitatibꝰ suis. Secūdo per grē infusionē. Vñ sicut hõ in splēdore solis cognoscit colores differre ab inuicē. sic p infusionē diuine grē cognoscimus quantū creator differt a creatura ⁊ ecōtra. sic oriens ab occidēte. de q̄ ad Eph. v. Eratis aliq̄n tenebre. s. ante infusionē fidei. nūc aūt lux i dño p̄s. Jn lumine tuo. s. infuso videbimꝰ lumē scilicet essentiale. Tercio deū cognoscimꝰ p angelicā reuelationē. sicut hõ p nuncios cognoscit negocia. ⁊ sic angeli sūt nūcij dei. Richar. Angelꝰ est diuinꝰ nunciꝰ per quē diuinā voluntatē agnoscimꝰ. licet nõ visibiliter tū inuisibiliter. ex q̄ eoꝝ officio nobis reuelat agnitionē dei. Nā sicut dicit Dyoni. Angelꝰ est manifestatio diuini luminis. Et sic cognouerūt deū antiqui patres Abraaꝫ Jsaac ⁊ Jacob. quibꝰ multotiēs angeli dei visibiliter apparuerūt ⁊ docuerūt eos d̄ deo ⁊ de celestibꝰ. Quarto deū cognoscimꝰ p humanā eruditõeꝫ. sic discipuli lr̄as a magistris discūt. p̄s. Auribꝰ nostris audiuimꝰ patres nostri annunciauerūt nobis opꝰ qd̄ opatus est in nobis. opꝰ creatõis. gubernationis. glorificatõnis. ⁊ sic de alijs. Sꝫ heu plures eruditionē hmõi nõ susceperūt nec aliq̄ p deo sustinuerūt nec hodie sustinēt. p̄s. Noluerūt intelligere vt bene agerēt. Nolunt tales seip̄os nec deū cognoscere p eruditionē. ⁊ sic nec deꝰ eos cognoscit p approbationē. sꝫ dicit eis Math. xxv. discedite a me nescio vos. Joh. x. Ego cognosco oues meas ⁊ cognoscūt me mee. Quinto cognoscimꝰ deū p creaturaꝝ ꝯsiderationem. Ro. i. Jnuisibilia dei p ea q̄ facta sunt intellecta ꝯspiciuntꝰ. ⁊ i. Coꝝ. xiij. Videmꝰ nūc p speculū ⁊ in enigmate. Aug. de ciui. dei. Per speculū. i. p similitudinē creaturarū cognoscimꝰ deū. qꝛ in creaturis videmꝰ vestigia dei. Sic dicitꝰ Sap. xiij. A magnitudine speciei creature cognoscibilꝰ poterit eorū creator ītueri. sic sancta katherina cognouit. Sexto deū cognoscimꝰ p scripturarū inspectionē. sicut hõ vultū in speculo. Sanctus Tho. p̄te. i. q. i. arti. ix. Maior noticia de deo nõ habetꝰ in hac vita q̄ꝫ in sacra scriptura. Greg. Sacra scriptura est qd̄dam speculū qd̄ oculis mētis ꝓponitꝰ vt interna facies videatꝰ. Jd̄ dicit ip̄e saluator Joh. vij. Scrutamini scripturas in quibꝰ putatis habere vitā eternā ⁊ testimoniū habere de me ⁊c̄. Septimo p miraculoꝝ opatio

nē sic sapiēs cognoscit aīaȝ suā p opationē potentiaꝝ .s.p intellectū ꝛ memoriā q̄ cognoscit se habere aīam rōnalē ꝛ differre a brutis. Et sic nos cū audim⁹ miracula ꝯtra naturā ꝛ c̄. bn̄ cognoscim⁹ h̄ a deo fieri. cū id natura nō poterit opari. ꝛ sic xp̄s dixit de iudeis Joh. v. Si opa nō fecissem q̄ nemo ali⁹ fecit peccatū nō haberēt. nūc aūt excusatōēȝ nō habēt. s. de pc̄to sue infidelitatis. Sic ḡ talibus modis possum⁹ ꝑuenire ad cognitōēȝ. scȝ ḡt uitā dei ꝑ ꝑsenti ꝛ mereri vt ip̄m agnoscam⁹ deniq̧ ꝑ gloriā in futuro. Sūt tn̄ alij q̄ hic deū nō cognoscūt. s. p grāȝ neq̧ ī futuro p gloriā. J. Et taliū etiā septē sunt genera. Primi sūt iniq̄. Iniq̄tas eīn est ꝑuersio naturalis ordīs. Isa. i. Ue genti peccatrici ꝛ ꝑp̄lo graui iniq̄tate semini neq̄ ꝛ filijs sceleratis. Sbdit. Bos cognouit possessorē suū ꝛ asin⁹ ꝑsepe dn̄i sui. isrl̄ aūt me nō cognouit ꝛ pp̄ls me⁹ nō intellexit. p̄s. Obscuratū est insipiēs cor eoꝝ. Scdi sūt ingrati qui grās nō agūt de infusione grē. Ro. i. Qui cū deū cognouerūt nō sic deū glorificauerūt. Bern. Ingratitudo est vent⁹ vrēs exiccās fontē pietatis. Tercij sūt inobediētes nolētes audire p̄dicatōēȝ vn̄ deū possēt cognoscere Hiere. vij. Audite vocē meā ꝛ ero vobis de⁹. Sbdit. ꝛ nō audierūt neq̧ inclinauerūt aurē suā: sȝ abierūt in voluptatibȝ suis. Quarti increduli nō credentes sacre scripture. sic fuerūt homines tpe noe Gen̄. vi. Noe centū ānis archā edificauit ꝛ in edificatōē p̄dicauit hoībȝ v̄ cessarēt iniquē agere ꝛ irā dei euadere. ipi subsannauerunt eū. ꝛ sic cū securissimi essent venit diluuiū. sic dicit̄ nobis Math. xxiiij. Sic fuit ī diebȝ noe ita erit aduent⁹ filij hoīs. Quinti sūt mūdi amatores. q̄ pl⁹ amāt corpis affectū q̄ȝ aīaȝ Ro. i. Seruierūt poti⁹ creature q̄ȝ creatori. Jō Isa. vi. Exceca cor pp̄li hui⁹ vt vidētes nō videāt ꝛ audiētes nō intelligāt. Sexti sūt inuidi p̄ malicia Sap. v. Excecauit eos malicia eoꝝ. Septimi sunt indurati. q̄s nec scriptura sacra nec miracula illuminare pn̄t De quibȝ Hiere. v. Indurauerūt sup̄ petrā corda eoꝝ. p̄s. Ipi nō cognouerūt vias meas. si. i. nō introibūt in requiē meā. Itē nota volēs ex h̄ notabili s̄monē facere posset sic scribere. Nemo patrē nouit nisi fili⁹. In sūma verboꝝ ipse saluator duo innuit. Prīo insinuat q̄ꝫ patrē celestē nemo nouit. ibi. nemo Scdo specificat q̄liter ip̄m sol⁹ filius spālius cognoscit. ibi. nisi filius. Nota q̄druplex est cognitio. s. gratuita. gloriosa. naturalis. ꝛ ꝑfecta. K. Nota super illo verbo Confitebor tibi pater. dic̄ glo. sup Apoc̄. triplex est ꝯfessio. Prima pc̄ti. i. Coꝛ. xiiij. Nō ꝯfundaris cōfiteri pc̄ta tua. Scda ē fidei. Ro. x. Corde credit̄ ad iusticiā: ore aūt fit ꝯfessio ad salutē. Tercia est ꝯfessio laudis siue grāꝝ actionis. Eccl. li. Cōfitebor tibi dn̄e rex ꝛ collaudabo te deū saluatorē meū. ꝛ sic accipit̄ hic. L. Hec aūt ꝯfessio dȝ fieri primo cū vocali expssione. q̄ꝛ non solū habem⁹ a deo sp̄m sȝ etiā corp⁹. igit̄ ꝛc̄. Notat̄ h̄ in v̄bo Cōfitebor. s. corde ꝛ ore. Scdo cū recta intentōne. tangit̄ ibi cū dicit tibi. i. ad honorē tuū. nō ad fauorē hoīm vel ad lucꝝ terrenū. Magister in. ij. di. xl. Act⁹ simpliciter mali sūt q̄ ꝑuersā habēt intentōem. Tercio cū filiali dilectōe. ꝛ notat̄ in h̄ v̄bo pater cui tenem̄ filialē dilectōȝ quā req̄rit a nob̄ Malach. i. Si ego pater sū vbi est amor tu⁹. ꝛ tangit̄ ibi. dn̄e. Quarto cū magnificētiali honore cū dic̄ celi ꝛ terre. Sūmus honor ꝛ magnificētia ī diuinā laude est cognoscere deū creatorē esse visibiliū ꝛ inuisibiliū. Gre. xviij. mora. Quāuis de⁹ nō indiget laudibȝ nr̄is tn̄ ꝑpter nos vult laudari vt nos ꝑficiam⁹ Quīto cū beneficiali cōmemoratōe ꝛ tāgit̄ ibi. cū dicit. abscōdisti hec a sapiētibȝ ꝛ reuelasti ea paruulis. Amb. sup Lucā. Nichil deo ꝑ bn̄ficijs possum⁹ magȝ facere nisi q̄ gratias agam⁹. Sexto cū mētali exultatōe Luc̄. x. Exultauit in spiritu nobis in exemplū. p̄s. Psallite dn̄o in leticia. ij. Coꝝ. ix. Hilarē datorē diligit de⁹.

Sermo LXVII. Ad idem.

Uenite ad me omnes q̄ laboratis ꝛ onerati estis. discite a me q̄ꝛ mitȝ sū ꝛ humil̄ corde ꝛ inuenietȝ requiē aīabȝ vr̄is. Mat. xi.

In sũma verboꝝ apte saluator tria por-
dinē ostēdit. Primo laborantes ad se venire
inducit. ibi. venite Scd̃o formā ipm imitā-
di eis ꝓponit. ibi. discite a me. Tercio mer-
cedē laboris ⁊ imitatōis ipis ꝓmittit. ibi. ⁊
inuenietꝫ requiē animabꝫ vr̃is. s. hic ī ꝯsciē-
tia ⁊ post mortē ī eterna gloria. De primo
dicit. Venite ad me oēs q̄ laboratꝫ. Dic eñ
Hugo de sancto victo. Est labor ī viciis. re-
quies in ꝟtutibꝫ. ¶ Vbi tñ sciendū tri-
plex est labor. est labor ī viciis. labor p viciis
⁊ labor ꝯtra vicia. Et fm̄ h̃ triplices sūt la-
borātes. oēs tñ tales ex benignitate sua vo-
cat. ¶ Primꝰ labor est in viciis. ⁊ sūt tales
q̄ sic laborāt in viciis vt eoꝝ pessima deside-
ria cōpleant. ille est iniquꝰ. Piere. ix. Vt
iniq̄ agerēt laborauerūt. sic laborat supbꝰ in
supbia. auarꝰ in auaricia. luxuriosus in car-
nis ꝯcupiscētiis. gulosus ī crapula. iracūdꝰ
ī ira. ⁊ sic de aliis. Greg. in mora. Quid eī
in hac vita laboriosiꝰ q̄ꝫ terrenis ⁊ carnali-
bus desideriis estuare. aut q̄d quietiꝰ q̄ꝫ ni-
chil huiꝰ seculi appetere. Hinc est q̄ israe-
liticꝰ pp̄ls custodiā sabbati accepit munere
Exo. xx. Egiptꝰ ꝟo multitudine muscarū
fuit ꝑcussus. Et pp̄ls q̄ deū sequit̃ habet re-
quiē mentꝫ. Egiptꝰ ꝟo. i. mundꝰ muscꝫ ple-
nus hoc est iniquitatibꝫ. Musca est inquie-
tū aīal. ⁊ sic peccatores desideriis inquietā-
tur. Eccs. x. Musce morientes perdūt suaui-
tatē vngēti. i. cogitatōes criminose q̄ in aīa
nascunt̃ suauitatē spūs ꝑdere faciūt. Et si
he musce. i. cogitatōes iniq̄ ꝑdunt suauitatē
spūs: q̄ꝫto magꝫ ꝟba ⁊ opatōes. Et sic ī ta-
libꝫ laboribꝫ laborantibꝫ implet̃ illd̃ Sap.
iii. Labor eoꝝ sine fructu. imo ⁊ cū damno.
Vñ Ro. vi. Quē fructū habuistis in q̄bus
nūc erubesciꝫ. Stipēdia pc̄ti mors. Hi me-
rito possunt ꝯqueri illud Luc. v. Per totā
noctē laborātes nichil cepimꝰ. Nocte labo-
rat q̄ peccatꝫ insistit. isti nichil boni acq̄runt
q̄z totus onerosus est eoꝝ labor ⁊ penosus.
Eccs. x. Labor stultoꝝ affligit eos. s. nō tm̄
in p̄senti s; etiā in futuro. Et iō tales ex beni-
gnitate sua vocat ab hmōi labore dicēs. Ve-
nite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ onerati estꝫ
ps. xxxvii. Iniq̄tates mee supgresse sūt ca-
put meū. ⁊ sicut onꝰ graue grauate sūt sup
me. Reuera graue. q̄d grauiꝰ ⁊ onerosiꝰ
pc̄to. ipm nec celū nec terra nec ꝑadisus por-
tare potuit. ab eo igit̃ labore peccati vocat ⁊
refectōē ꝓmittit dicēs. Ego reficiā vos. s.
hic sacramētali aut spūali refectōne. ⁊ deni-
q̄ celesti in futuro. Sꝫ heu minime aduer-
tunt h̃ carnales hoīes ⁊ stultiores brutꝫ se
in h̃ ostēdunt. Vñ Simon d̃ cassia di. Aīa-
lia onerifera querūt iuxta nature instinctū
opprimentibꝫ oneribꝫ releuari. s; hoībꝫ nul-
la onera grauiora nisi ista quibꝫ se spōte one-
rauerūt in aīa. nec tñ illa deponere curant.
s; vt dicit̃ ꝓuer. ii. Relinquūt iter rectū: ⁊
ambulāt vias tenebrosas. letant̃ cū malefe-
cerint ⁊ exultāt in rebꝫ pessimis. quoꝝ finis
interitꝰ ⁊c̄. ¶ Secundꝰ est labor p viciis. s.
extirpādis. Et h̃ fit ī vera penitētia. ad quā
ipse saluator hortat̃ Luc. iii. Facite fructꝰ di-
gnos penitētie. Ro. vi. Sicut exhibuistis
mēbra vestra seruire immūdicie ⁊ iniq̄tati
ad iniquitatē. ita ⁊ nūc exhibete mēbra vr̃a
seruire iusticie in sanctificatōēz. Deut. xxv
fm̄ mensurā delicti erit plagaruꝫ modus.
Sap. xi. Per q̄ q̄s peccat per hec ⁊ punit̃
Apocal. xviii. Quantū glorificauit se et in
deliciis fuit tantū date illi tormentum ⁊ lu-
ctū. Sed heu hunc laborē multi ꝯtemnunt
potiꝰ volūt esse ociosi. nec in eis suo tp̄e im-
plebit̃ illud p̄s. In labore hoīm nō sunt. iō
cū hominibꝫ nō flagellabunt̃. Glo. s; cū de-
monibꝫ. ¶ Tercius est labor ꝯtra vicia. ille
labor est gloriosus. q̄z coronat laborantē iō
i. Thimo. ii. Labora vt bonus miles. s. ad
suppeditandū inimicos. Et subdit. Nemo
eñ coronabit̃ nisi q̄ legitime certauerit. iō
Psal. Viriliter agite ⁊ cōfortet̃ cor vestrū
⁊ sperate in dn̄o. Ecci. vlti. Opamini opus
vestrū ante tp̄s ⁊ dabo mercedē in tp̄e suo.
Oēs ergo hmōi laborātes vocat dicens
Venite ad me oēs. ⁊ h̃ q̄ ad primū. ¶ Se-
cundo dixi scd̃o formā imitandi ipm eis ꝓponit
cū subdit. discite a me q̄z mitꝫ sū ⁊ humilis
corde. Aug. de ꝟbis dñi. Nō dicit. discite
mortuos suscitare. nō demōes effugare. nō
sup mare siccis pedibꝫ ambulare. quia dicit
Gre. iii. moral. Sāctitatē nō ꝓbant signa

⁊ miracula ſ; charitatꝫ opa. ⁊ ḡ dicit. diſci/
te a me. ſ. docere ⁊ facere. q₂ mitis ſū. ſ. exte
ri⁹ in moribꝫ. ⁊ hūilis corde. hoc eſt veritatꝫ
interi⁹ in mēte. ꝓpter illos de quibꝫ Eccli.
xix. Eſt q̄ nequiter ſe hūiliat. ⁊ interiora ei⁹
ſunt plena dolo. Ergo vt illi ꝑuuli de q̄bus
Mat. xviij. Quicū; hūiliauerit ſe vt par/
uulus ille intrabit in regnū celoꝝ. Ex his ḡ
ſuꝑdictis ꝟbis nobis a xp̄o tria imitāda ꝓ
ponunt. ſ. mititas in ꝯuerſatōe. hūilitas in
cognitōe. ⁊ ꝟitas in intentōe. ſic̄ de ſe dicit
mitis ſū ⁊ hūilis corde. mitis ſū q₂ nullū le
do. hūilis ſū q₂ nullū deſpicio. corde q₂ nul
lū decipio. Huic ſentētie ꝯcordat Raban⁹
di. O. Tria a ſaluatore diſcam⁹. vt ſim⁹
mites moribꝫ vt neminē ledam⁹ ⁊ nullum
decipiam⁹. Pr̄o docet nos mititatē. Hie
ro. Mititas eſt animi dulcedo quā nl̄la vī
cit amaritudo. Sic dic̄ Bonauē. Mititas
habilitat animū ad beniuolētiā ⁊ ad paſſio
nis tolerantiā ⁊ aduerſitatꝫ patiētiā. q̄ ꝓpt̄
iniurias nō turbat̄ n͏̄c amaritudīe cordis ir
ritat̄. Meritū ei⁹ oñdit ſaluator Math. v.
di. Beati mites. Aug̃. de vita xp̄iana Mi
tes neminē ledūt nec verbis nec factis. ſed
oībꝫ ꝓdeſſe deſiderāt. Premiū eoꝝ eſt. ipſi
poſſidebūt terrā. de q̄ p̄s. Credo videre bo
na dñi in terra viuentiū. Aug̃. Ubi nullū
malū erit nullū bonū latebit. Hāc ḡ ꝟtutē
a xp̄o diſcere debem⁹ q̄ i ſeip̄o eandē oñdit.
Ip̄e eñ mitꝫ fuit ad ꝟba. ad verbera. ⁊ ad
tormēta. vide in p̄cedenti ſermone. P.
Et nota mites ſinglariter tria dona recipi/
unt a deo. Primo ꝯſeruatōēꝫ ab omī impa
tientia ira ⁊ inuidia. Boeti⁹. Mititas ē ſic̄
antemurale i caſtro aīe. oēs lapides duroꝝ
ꝟboꝝ. omes ict⁹ iniurie ſuſcipit ⁊ i patiēna
cuſtodit. Exemplū. ſic̄ vaſa vitrea i re mol
li voluunt̄ vt a leſiōe ꝯſeruent̄. ſic māſuetu
do. Ideo Eccī. x. Fili in māſuetudine ſua
aīaꝫ mā. Scdo mititas multiplicat gratiā.
Declarat h̄ Henric⁹ de firmaria. Sic ro/
ſa ad p̄ſentiā dulcꝫ roris ⁊ ad feruorē ſolis
naturalit̄ ſe apit. ⁊ ecōuerſo ad frigidi vēti
p̄ſentiā ſeip̄am claudit. ita cor humanū ex
dulcore mititatꝫ dilatat̄ ⁊ ad recipiendū di
uinos influx⁹ capaci⁹ reddit̄. ſic dr̄ ꝓuerb.
iiij. Māſuetꝫ dabit grām. Greg̃. Sic̄ ira ꝑ
turbat habitaculum ſp̄ūs. ſic māſuetudo p̄
parat ⁊ ꝯſeruat. Tercō facit poſſidere terrā
d̄ quo Deut̄. viij. Ducet te dñs in terrā bo
nā lacte ⁊ melle fluentē. ꝑ q̄ꝺ ſignificat̄ fru
itio diuinitatꝫ ⁊ hūanitatꝫ. Hāc terrā ꝑte
dñs his q̄ mites ſūt ꝓmittit. vt ſuꝑ declara/
tū eſt. Scdo docet nos ip̄e ſaluator. vt ſim⁹
hūiles moribꝫ. Raban⁹. ſ. vt neminē ꝯtem
nam⁹. Aug̃. Si magn⁹ vis eſſe a minimo i
cipe. ſi cogitas fabricā magne celſitudinis
ꝯſtruere inſpice fundamētū magne hūilita
tis. Greg̃. xxxiiij. mora. Ad h̄ vnigenitus
dei fili⁹ formā infirmitatꝫ nr̄e ſuſcepit. ⁊ per
hāc nō ſolū viſibilis ſ; etiā deſpect⁹ apparu
it. vt de⁹ hūilis doceret hoīeꝫ nō eſſe ſuꝑbū
Iō Aug̃. O hō puderet te imitari hominē
humilē ſaltē imitare humilē deū Erubeſcat
hō eſſe ſuꝑbꝫ cū humilis ſit de⁹. Greg̃. xxx
viij. mora. Sic̄ ſuꝑbia eſt origo ꝑditionis
ita humilitas eſt inſtrumētū nr̄e redēptōis
Redemptor nr̄ magn⁹ manēs ſuꝑ omīa fa
ctus eſt paruus. hoſtis ſuꝑ omīa videri vo
luit elatus eſſe. Ille dixit. In celum ꝯſcen
dam. xp̄s vero ꝑ ꝓphetam dixit. Repleta
eſt malis aīa mea. ⁊ vita mea in inferno ap
propīq̄bit. Ille dixit. ſilis ero altiſſimo. hic
vero ꝑ ꝓphetam dixit. Uermis ſum et non
hō ⁊c. Merito dicere potuit. Diſcite a me
q₂ humilis ſū. Q. Ulteri⁹ ſciendū mul/
ti ſunt grad⁹ hūilitatis q̄s diſcere debemus
a xp̄o ſaluatore. Prim⁹ ḡdus eſt volūta
rie ſubeſſe maiori. Ro. xiij. Omis aīa ꝑtāti
bus ſublimioribꝫ ſubdita ſit. Diſcite a xp̄o
q̄ dixit Joh̄. viij. Que placita ſunt ei facio
ſemꝑ. Joh̄. v. Nō veni facere voluntatem
meā ſ; ei⁹ q̄ miſit me patris. Et hoc docuit
nos ꝑ apl̄m Heb̄. xiij. Obedite p̄poſitis ve
ſtris. ipi ꝗ eñ ꝑuigilant q̄ſi rōnem reddituri
ꝓ aīabꝫ veſtris. Scdo grad⁹ eſt d̄ nobili
tate generis nō ſuꝑbire. ⁊ h̄ docuit in incar
natione. Phil. ij. Exinaniuit ſemetipſum
formā ſerui accipiens. Aug̃. Erubeſcat ſuꝑ
bire hūana infirmitas cū ſe dep̄ſſit diuina
maieſtas. Tercius gradus eſt de diuitijs
nō eleuari. Et hāc humilitatē docuit in na
tiuitate. Cum ille cui⁹ eſt celū ⁊ terra elegit

paup̄tatem pauperrime nat⁹ est. Lu. ij. Jn
uenerūt infantē pannis inuolutū positū in
p̄sepio. ¶ Multi hoīes oppositū faciūt osten-
dētes se ī diuitijs ⁊ vanitatibꝰ suis. ¶ Quar-
tus est se vilē seruitorē reputare. Hūc gra-
dū docuit cū circūcidi ⁊ in templo p̄sentari
voluit. ⁊ sic tanq̄ peccator apparere. q̄ nul-
lū vuln⁹ p̄cti habuit tn̄ ligaturā vulneꝝ nō
refugit nobis ī exēplū. ¶ Quint⁹ q̄ ab alijs
vilis reputari vult. Bern. Uere hūilis nō
vult tn̄ humilis dici ſꝫ etiā vilis cum hoc
reputari. Hūc xp̄s docuit in suo baptisma-
te vbi venit ad Johannē tanq̄ q̄ baptismo
indigeret ab eo baptisari voluit ac si minor
eo esset. Et nota de hac mētali humiliatōe
q̄ si q̄s se alijs viliorē reputat. dicit sanctus
Tho. q̄ h̄ merito fieri habet ⁊ in eo cogno-
scit̄. Primo cū videꝫ aliq̄d bonū in p̄ximo
q̄d ⁊ in te nō scis habere. tunc ex humilitate
debes te illi subijcere. Scd̄o cuꝫ cognoscis
aliquē defectū in te quē in alio nō cognosciꝫ
tūc iterū ex humilitate debes te ei subijce-
re. Tercio si tales non scias in manifesto si-
gno te p̄fulgere non posse debes cogitare q̄
aliq̄d bonū latet ī eo q̄d tu nō p̄cipis. Et sic
iteꝝ debes teip̄m viliorē reputare. h̄ reuera
nunq̄ euenit q̄ q̄s in se occulte habeat q̄d
ille q̄ magne reputatōis est nō habet. Et sic
dicit Chris. Qui vere humilis est semp̄ in-
digniorē se alijs reputat. Sed heu aliq̄ sūt
qui bene se viles dicūt. sed reputari nolunt
nec̄ audiri ⁊c̄. Et hoc semp̄ est quasi latēs
signū sup̄bie. ¶ Sext⁹ grad⁹ est inferiores
nō p̄temnere. ſꝫ eis humiliter se subijcere.
Hūc humilitatē xp̄us in duodecimo anno
etatis sue docuit cū parentibꝰ suis subditus
erat. vt Luc. ij. Descēdit cū eis ī nazareth
⁊ erat subditus illis. Bern. Quis quibꝰ de-
us hominibꝰ: cui angeli seruiūt: cui princi-
patus ⁊ potestates obediūt subdit⁹ erat ma-
rie ⁊ Joseph hominibꝰ. ¶ Septimus gradus
est humiles hoīes ex corde diligere. Eccli.
xiij. Omne aīal diligit sibi simile hūc humi-
litatis gradū xp̄s docuit cū humiles pisca-
tores in discipulos familiares sibi elegit.
vt patet Math. iiij. Marci. i. ⁊ Luce. v.
¶ Octau⁹ gradus est honorē impendendū
fugere. hunc docuit nos t̄pe p̄dicatōnis sue
cū signis ⁊ miraculis clarescereꝫ ⁊ iudei vel-
lent eū facere regē. Joh. vi. ip̄e fugit ab eis
abscondit se: noluit sustinere humanū ho-
norem ⁊c̄. ¶ Nonū signū humilitatꝫ est ho-
norem impendendū p̄hibere. ⁊ sic christus
Mar. ix. Surdo muto sanato prohibebat
ne cui dicerēt. similiter Math. viij. lepro-
so curato dixit. vade nemini dixeris. Etiā
in trāsfiguratōe Math. xvij. Nemini dix-
eritis visionē hanc. Et sic nos docuit Ma-
thei. vi. Nesciat sinistra tua q̄d faciet dexte-
ra tua. Qui se laudari desiderat sup̄buꝫ se
esse demonstrat. ¶ Decimus gradus est de
oblato honore dolere. ⁊ sic xp̄s ī die palma-
rum cum magnus honor esset sibi exhibit⁹
fleuit. Lu. xix. ⁊ sic nos. Chris. sup̄ Mat.
Sapiēs dū laudat̄ in facie flagellat̄ in cor-
de. ¶ Undecim⁹ gradus q̄n quis vilia offi-
cia exercere nō p̄temnit. hūc gradū xp̄s do-
cuit in pedū ablutōe. Q̄ autē hm̄oi exerci-
tia signa sunt vere humilitatis. habet̄ de pe.
di. ij. si q̄s. vbi dicit̄. Exercitia humilitatis
sunt se subdere vilioribꝰ officijs. ⁊ sic xp̄us
docuit. Uñ cuꝫ discipulis suis pedes lauis-
set. Joh. xiij. dixit. Exemplum dedi vobis
quemadmodū ego feci ita et vos faciatis.
Math. xx. Fili⁹ hoīs non venit ministrari.
sed ministrare. ¶ Duodecimus gradus est
patiēter pati ⁊ p̄temni. hūc gradum habuit
xp̄s. vt patet in multis locis euāgelij. Ma-
thei. xiij. Nōne est hic fabri fili⁹. Joh. viij.
Testimoniū tuū nō est verū. Et iteꝝ. Nō-
ne bene dicim⁹ nos q̄ꝛ samaritanus es ⁊ de-
moniū habes nobis in exemplū. Eccli. ij.
Jn dolore sustine. in humilitate patientiā
habe. Sicut in igne p̄bat̄ auruꝫ. sic hoīes
ī camino humiliatōis. ¶ Tredecim⁹ grad⁹
est non solum patienter sed gaudenter pati.
hūc gradū habuit ⁊ docuit in passione. He-
breoꝝ. xij. Proposito sibi gaudio sustinuit
crucē. ⁊ ap̄li Act. v. Jbant ap̄li gaudentes
a cōspectu cōcilij. q̄m digni habiti sunt pro
noīe xp̄i p̄tumeliā pati. sic veri hūiles. Gre-
go. Qui gloriā nō q̄rit nec p̄tumeliā sentit.
Aug. Plures sunt q̄ volunt humiles vide-
ri. pauci vo p̄temni. ¶ Quartusdecimus

gradus vilem se ex corde ↄfiteri. Isa. xliij. Narra si qd habes vt iustificeris. Eccl. iiij. Nõ ↄfundaris p aĩa tua dicere verũ. Quintusdecimus grad⁹ est dolor. s. qñ hõ est causa sue destitutiõnis. Michee. iiij. Dole ⁊ satage filia syon q̃si pturiẽs q̃ nũc egrederis de ciuitate. ⁊ habitabis i regione ⁊ venies i babilonẽ. i. domũ ↄfusionis ⁊c. Hi ergo sunt gradus xv humilitatis. Dyoni. de angelica ierarchia. Quãto quisq3 hũilior est: tãto deo ppinquior. Amb. sup Bti imaculati. Quãto quisq3 abiectior in hoc seculo: tãto magis exaltabit̃ in futuro. Nã p q̃t grad⁹ hũilitatis quis descẽdit p tot ibi ascendit. Ideo Isid. Descende vt ascẽdas. sic saluator. Discite a me q2 mitis sum ⁊ humilis corde. ⁊ inuenietis requiem animab⁹ vestris. s. hic ⁊ in futuro. Hic tercia ps principalis tangit̃. quã breuitatis causa ptermitto.

Sermo LXVIII. Ad idem.

Tu domine qui nosti corda oñide quẽ elegeris. Act. i. In sũma p̃sentis eplẽ duo breuissime tangunt̃. Primo ponit̃ iude puaricatio ⁊ ei⁹ punitio. ibi. Exurgẽs petrus. Scdo subiungit̃ mathie approbatõ ⁊ ei⁹ electio. ibi. Tu dñe q̃ nosti corda. vel ibi statuerũt duos ⁊c. De primo dicit. In diebus illis. s. in tpe medio inter ascẽsionẽ dñi ⁊ pentecostes. tũc exurgẽs petr⁹ tanq3 principalis ⁊ caput alioꝝ i medio fratꝝ ⁊ discipuloꝝ q̃ tanq3 frẽs mutuo se habebãt Erat aũt fere turba hoim. cxx. ⁊ dixit. s. Petrus Viri fratres optet ipleri scripturã quã pdixit spũssanct⁹. Cui⁹ verbũ nõ pt esse falsum q2 spũs veritatis est. p os dauid de Juda q̃ fuit dux eoꝝ q̃ apprehenderũt ihm. q. s. Judas ↄnumerat⁹ erat in nobis. i. vn⁹ ex duodecim aplis. ⁊ sortit⁹ est sortẽ ministerij huius. i. dignitatẽ aplicaz quã nõ habuit a casu vel a sorte sed p xpi electionem. Joh. vi. Nõne ego vos. xij. elegi ⁊ vn⁹ ex vob̃ ẽ diabol⁹. Sors eñ aliqñ accipit̃ p pte. ⁊ sic accipit̃ hic. q2 in ptẽ aploꝝ vocat⁹ est. Et hic quidẽ possedit agꝝ de mercede iniqtatis. i. possideri fecit ab alijs. q2 triginta denarios q̃b⁹ xpm vẽdiderat i templũ piecit. ex q̃b⁹ princeps sacerdotũ emit agꝝ pro sepultura pegrinoꝝ. vt hr̃ Mat. xxvij. Cõsequenter nũc inuit causas depositõis iude. R. Vbi nota pluribus de causis plat⁹ deponi ↄsueuit ⁊ sic iudas. Primo propter notoriũ homicidij immanitatẽ. i. crudelitatẽ. Et sic iudas mal⁹ plat⁹ homicidiũ cõmisit qñ dei filiũ occidi pcurauit. Et hoc homicidiũ fuit notoriuz. Vñ dicit̃ in textu. Et notũ factũ est oib⁹ habitãtib⁹ in hierlm. Notoriũ fuit homicidiũ iude trib⁹ modis Primo p p̃sumptionẽ violentã. Nã si seru⁹ cũ inimicis capitalib⁹ sui dñi ↄciliũ secretũ iniret. p̃sumeret̃ ↄ seruũ q̃ in mortẽ dñi sui machinat⁹ fuisset. Inimici eñ capitales xpi erãt scribe ⁊ pharisei ad q̃s ↄrexit ⁊ ↄciliũ cũ eis iniit. Mat. xxvi. Abijt vn⁹ ex. xij. ad pricipes sacerdotũ ⁊ ait. Quid vultis michi dare ⁊ ego vob̃ eũ tradã. Scdo fuit notoriũ p facti euidentiã. qñ venit turba cũ gladijs ⁊ fustib⁹ ad capiendũ ihm. tũc nõ potuit aliq̃ tergiuersatione celari Tercio fuit notoriũ p ↄfessionẽ ppriã. Mat. xxvij. Peccaui tradẽs sanguinẽ iustũ. Et ista ↄfessio facta ẽ in iudicio corã principib⁹ sacerdotũ ⁊ seniorib⁹ q̃ fuerũt iudices ppli. Scdo plat⁹ pt deponi pter hereticã p̃uitatẽ. Sic iudas a fide xpi p̃uaricat⁹ fuit. tangit̃ hic i lr̃a cũ sequit̃. accipe locũ ministerij hui⁹ de q̃ p̃uaricat⁹ est iudas. Ipe eñ recessit de lumĩe fidei ad tenebras infidelitatis. Jõ xp̃s post suũ recessuz dixit Nũc clarificat⁹ est fili⁹ hoĩs. Joh. xiij. Nã cũ ille malus erat cũ bonis sicut coruus cũ colũbis. tunc collegiũ aploꝝ nõ erat pfecte claꝝ. ⁊ sic dicit̃ ibidẽ. Erat aũt nox qñ recessit. ad significandum infidelitatem suam.

Tercio pt deponi pter simoniacã p̃uitatẽ. ⁊ sic iudas q̃ dedit spũale. i. xp̃m p tpali Math. xxvij. Acceperunt. xxx. argenteos p̃cium appciati a filijs israel. Hoc notat̃ in textu cũ dicit̃. ⁊ hic possedit agrũ de mercede iniquitatis. Nota sũt q̃dã diuina. s. spũssancti dona vt peccatoꝝ remissio. miraculoꝝ opatio. ⁊ hmõi. Sunt quedã spũalia. s. ecclesie sacramẽta. Sunt ⁊ quedam spiritualibus annexa. sicut iuspatronat⁹. Vendere ergo

spirituale anneхū est simonia magna. Uendere spūale purū est simonia maior. sȝ vendere diuina est maxima simonia. In xp̄o aūt fuit aliq̄d totū diuinū q̄d est eiꝰ deitas. fuit quoddam spūale purū q̄d est eius anima. Fuit quoddam spūale anneхū. q̄d est eiꝰ caro. qua mediāte anima fuit anneхa deitati ꝛ ꝯiuncta. Et sic iudas vendidit oīa. ergo pessimꝰ simoniacꝰ. ꝛ ꝑ ꝯsequēs dignꝰ damnatōne ꝛ depositōe. Subdit. Et suspēsus crepuit mediꝰ. vt pena correspōderet culpe. ꝛ diffusa sunt oīa viscera eiꝰ. Iustū erat vt viscera q̄ tantā ꝓditionē ꝯceperāt enormiter de ventre caderēt. nec digna fuit aīa exire per os illud q̄d nouissime xp̄m indigne tetigerat. Et notū factū est oībꝫ habitantibꝫ ī hierusalē. vt appellaret̄ ager ille acheldemach q̄d est ager sanguinis. nūc adducit scripturas Scriptum enim in libro psalmorum est Fiat cōmoratio eoꝝ deserta. ꝛ nō sit qui inhabitet in ea. ꝛ ep̄atum eiꝰ accipiet alter. hoc scribit̄ p̄s. cviij. ¶ Nota psalmista tria ponit de Iuda. s. depositionē. depositōis rōem ꝛ eternā punitionē. Depositōnē ubi dicit. Fiāt dies eiꝰ pauci. Nā xp̄s elegit iudā in discipulum de mūdo. tandē de discipulo in ap̄lm. tandē de ap̄latu in ꝓcuratorē. sȝ ī hoc triplici statu fuerūt dies eiꝰ dies pauci. ¶ S Sȝ diceres mirū est q̄ xp̄s dei sapiētia q̄ nec fallere nec falli p̄t elegit iudā in ꝯsortē discipuloꝝ ꝛ pastorē ouiū quē sciebat futurū lupū rapacē. mirabilius q̄ fecit eū ap̄lm quē sciebat futuꝝ ꝓditorē suū. mirabilissimum q̄ fecit eū ꝓcuratorē quē sciebat furē esse. Quare fecit h̄. Rn̄det̄. Xp̄s posuit eū in ꝯsortiū discipuloꝝ ꝛ pastorē ouiū suarū multiplici ratōe. ¶ Primo ad ostendendū q̄ in hoc mūdo mali semꝑ sunt permixti cū bonis. in celo tm̄ boni sunt. in inferno tantū mali. De q̄ Greg. ꝛ h̄r. xxiij. q. iiij. hec aūt vita. vbi dicit. Hec aūt vita q̄ inter celū ꝛ infernū sita est sicut ī medio subsistit ita vtrasq̄ partiū ciues cōmuniter recipit. Et iterū idē dicit. xx. moral̄. In ecclīa est sicut in area vbi sūt tritica ꝛ palee. Scd̄a ratio ad ostēdendū q̄ boni ꝓpter malos nō sūt deserēdi. sicut aliq̄ temerarie iudicātes vnā totā ꝯgregationē ꝯuipendūt ꝓpter vnū malū. De q̄bus Aug. in li. d̄ baptismo. ꝛ h̄r. xxiij. q. iiij. c. quantꝰ. Quantꝰ arrogātie tumor est: q̄nta hūanitatis ꝛ lenitatꝭ obliuio: quāta iactātia vbi q̄s se facere credat q̄d nec ap̄lis ꝯcessit dn̄s. vt zizania a frumēto putat se posse discernere. Nō sūt ḡ diiudicādi nec spernēdi. exēplo xp̄i. Ioh. vi. Nōne duodecim elegi ꝛ vnꝰ est dyabolꝰ. Vn̄ Aug. d̄ v̄bis dn̄i. vt habet̄. xxiij. q. iiij. Tu bonꝰ. Tu bonꝰ tolera malū. Nā xp̄s Iudā quē furē sciuerat esse tolerauit ꝛ ad p̄dicandū misit. eiq̄ cū alijs eucharistiā dedit. Itē sup̄ Ioh. ꝛ habet̄ in cano. vbi dicit̄. c. quid ergo. Quid ḡ voluit dn̄s noster ihs fratres mei āmonere ecclīaȝ suā. qn̄ vnū ꝑditū inter duodecim habere voluit. nisi vt malos toleremꝰ ꝛc̄. Idcirco dicit Greg. ibidē in cano. c. Hec aūt vita inter cetera. Si boni estis q̄diu hac vita subsistitis eq̄nimiter tolerate malos. Nā q̄sq̄s malos nō tolerat ipse sibi ꝑ intolerantiā testis est q̄ bonꝰ nō est. Sȝ q̄re voluit eū eligere ī ap̄lm quē sciebat furē ꝛ futuꝝ ꝓditorē suū. Ratio prima ē vt inde bonū eliceret. Aug. in enchiridion. Omipotēs deꝰ cū sit sūme bonꝰ nō sinit aliq̄d malū esse in suis opibus nisi bonū eliceret. Idē. Meliꝰ iudicauit de malis bn̄facere q̄ malū nō ꝑmittere. Secunda ratio vt vanā fiduciam amputaret. Aug. Nemo securꝰ p̄t esse in hac vita que temptatio noīat̄. vtrūq̄ p̄t fieri ex deteriori melior. ꝛ ex meliori deterior. Bern̄. Nusq̄ securitas fratres mei adest. Adā cecidit in paradiso de loco voluptatꝭ. Iudas ī mūdo de scola saluatoris. Bern̄. ad eugenium papā. Noli nimis credere affectui tuo. nihil bonū firū aīo q̄d nō negligētia ꝛ t̄pe absolescat. Idcirco. i. Coꝝ. x. Qui existimat se stare videat ne cadat. Itē voluit xp̄s iudā facere ꝓcuratorē quē sciebat furē. Primo vt t̄palia ꝯtēnenda ꝛ vilia esse demōstraret Greg. Contēptibilia cū ꝯtēptibilibꝫ dant̄ Xp̄s eī in hac vita habuit corpꝰ ꝛ aīam. hūit mr̄em ꝛ ecclīam. habuit quandā personam pro expenditione pecunie. ea que chariora habuit charioribꝫ custodibꝫ dereliq̄t. Matrem vero ꝛ ecclesiam chariores habuit q̄

corp⁹ ꝓpriū. idcirco corp⁹ suū charis custodib⁹ Joseph ⁊ Nicodemo dimisit. matrē ⁊ ecclesiā charioribꝰ. s. matrē Johāni. ecclesiā Petro tradidit. aīam vero charissimā patri cōmendauit. pecuniā vero ɔtēptibilē ⁊ vilissimā reputauit q̄m iude ad custodiā dedit Scd̄a rō. vt custodiā rez tp̄aliū signāter ꝑ dilectōēz ꝑiculosaz: ꝑiculosam ostēderet. Ecce modica pecunie admissī ratio fuit iude eterne damnatōis occasio. Hiero. Vis cognoscere q̄ꝫ ꝑiculosus sit amor habēdi pecuniā. Nā ille amor fecī iudā xp̄i ꝓditorē simul tū mercatorē Eccī. x. Nihil iniqui⁹ q̄ꝫ amare pecuniā. Auar⁹ aīaz suā venalē hꝫ. Eccī. viij. Multos ꝑdidit aurꝝ ⁊ argentū. Hiero. Qū audim⁹ iudā tradidisse xp̄m ꝓp̄t pecuniā ⁊ impiū discipulū ɔdemnam⁹ ꝓprio nos gladio ꝓfodim⁹. O quāti iude iudā dānant Hiere. vi. A minimo vsq; ad maximū oēs auaricie studēt. Idcirco. i. Cor. iiij. Queritꝰ inter dispēsatores q̄s fidelis inueniatur Lu. xij. Quis putas fidelis seru⁹ ⁊ prudēs. ¶ Nota trib⁹ modis p̄t dispēsator eē malꝰ. Prīo iniuste rapiēdo. Abacuc. ij. Ve q̄ multiplicat nō sua. Aug. Si tenes obolū iniuste tenerꝫ a dyabolo. Scd̄o auare retinēdo. Chris. Dispēsatores diuitiaꝝ sum⁹ nō dn̄i. sic diues. de q̄ Luc. xvi. dn̄s fuit diuitiaꝝ. nec tñ rite dn̄s. sꝫ poti⁹ seruus ⁊ nō dispēsator. Tercio insipiēter expēdēdo vt diues ille de q̄ Lu. xij. Aīa mea epulare comede ⁊ bibe. Vel etiā villic⁹ Lu. xvi. q̄ dissipauit bona dn̄i sui. Nos vero debem⁹ esse boni dispēsatores. nr̄a dare ⁊ nō aliena rape. nō aliena retinere sꝫ large imꝑtiri. Aug. Maledict⁹ dispēsator q̄ est auar⁹ cū larg⁹ ē dn̄s ei⁹ Ad ꝓpositū dicī in textu vbi sup̄. Ep̄atū ei⁹ accipiet alter. Nico. d lyra. Ap̄latus est ep̄at⁹ vbi ⁊ ep̄i successores sūt ap̄loꝝ. vt di. Anaclet⁹. ⁊ hẽ. xxi. dist. in noua. vbi dicit. Ap̄lis decedētib⁹ in locū coꝝ surrexerunt ep̄i. deinde discip̄li. lxx. discip̄li electi Quorū tipū gerūt ipi sacerdotes. Sic ḡ dicit. ep̄atum. i. ap̄latum ei⁹. s. iude accipiet alter Reuera alter Mathias fuit a Juda. nō tñ ꝑsona sꝫ in vita. ille ꝓditor. iste fidelissim⁹ p̄dicator. ille supb⁹: iste hūilis ⁊ paru⁹. ille latro pecunie: iste ɔtēptor toti⁹ terrene sb̄e ille a dyabolo possessus: iste sp̄usancto plen⁹ ille fili⁹ ꝑditōis: iste fili⁹ eterne saluatōnis. ille homicidij ꝑpetrator: iste aīaꝝ mortuaꝝ viuificator. illi⁹ viscera fusa sūt ꝑ crepatōēz isti⁹ viscera fundebanī ad oēs ꝑ cōpassionē. ille desꝑauit: iste ɔfidit deo. Ille suspensus manebat ad trabē: iste suspensus erat ad deū ꝑ amorē. illi⁹ guttur erat ɔfractū ꝑ laquei nodatōēz. isti⁹ guttur erat aꝑtū ꝑ fidei p̄dicatōēz. Ille. s. iudas i aere interijt vt esset de ɔsortio demonū: iste ꝑ fidē xp̄i mortuus fuit vt esset i ɔsortio angeloꝝ. Recte ergo alter Judas Mathias vocari meruit. Propter qd̄ dixi scd̄o subiūgiī mathie ap̄probatio ⁊ ei⁹ electio. de q̄ subdit. Oportꝫ ḡ ex his viris q̄ nobiscū ɔgregati sūt i omi tp̄e q̄ nobiscū intrauit ⁊ exiuit dn̄s noster ihesus incipiēs a baptismate Johis vsq; i diē q̄ assumpt⁹ est a nob ꝑ ascēsionē testē resurrectōis ei⁹ nobiscū fieri vnū ex istis. ¶ Nota ex lr̄a eliciī quales debēt esse electores. q̄lis eligend⁹. q̄liter sit eligendū. ⁊ ad q̄d sit eligend⁹. Quo ad primū videlicet q̄les. Rn̄deī q̄ꝛ debēt habere vnitatē ⁊ ɔcordiā. qꝛ hic fuerūt centū ⁊ viginti viri. ⁊ nullus discordauit sꝫ cōmuni ɔsensu Joseph ⁊ Mathiā tanq̄ꝫ viros approbatos corā dn̄o statuerūt. Sꝫ heu nūc vix electores p̄latorū sūt sine discordia. Scd̄o debēt habere diligentiā ꝓuidam. s. inq̄rendo bonū p̄latū ⁊ vtilē. nō amicos. nō ꝓpinq̄s. ⁊ sic hic fecerūt Tercio debēt habere intentionē rectā. vt nō querāt vtilitatē ꝓpꝛ: sꝫ honorē dei. Jd̄o nō est respiciēda dignitas ꝑsone. sꝫ ꝑsona dignitati. alias querētes dignitatē ꝑsone et nō ꝑsonā dignitati sunt silēs his qui ouib⁹ deberēt q̄rere pastorē. ⁊ querūt ouib⁹ furez qui eas mactat. Quarto debēt habere mentem deuotā. vt imminēte tp̄e electōis orationib⁹ insistant. qꝛ oīs ptās a deo est. Ro. xiij. Sic ergo fecerunt sancti apostoli. Vnde dicit in textu. orantes dixerunt. tu domine ostende quē elegeris. ¶ Hic secundo aduertendū q̄lis debeat p̄latus esse q̄ eligend⁹ est. ostendiī exēplo Mathie. Primo debet esse etate matur⁹. nō debet eē puer. nā ibi er

his viris notat᷑. In puero nanq̃ est vana lascivia. Eccs. xi. Adolescentia ⁊ voluptas vana sunt. In pueris est levitas ⁊ incōstā tia. Prelat⁹ eñ eligit᷑ ad subditoꝝ informa tionē. ideo debet habere moꝝ gravitatē. Eli git᷑ etiā ad maloꝝ repssionē seu reprobatio nē. ideo debet habere ꝯstantiā ⁊ firmitatē. ad Tytū. ij. In oībus p̄be teipm̄ exemplū bonoꝝ opeꝝ in doctrina ⁊ integritate ⁊ gra vitate. Secūdo nō debet esse alien⁹ sed do mesticus. notat᷑ ibi. Qui nobiscū ꝯgregati sunt. Caput ꝓpriū meli⁹ scit naturā sui cor poris q̃ alienū. amor eñ p̄lati de collegio electi ad ecclesiā est naturalis. alieni vo ac cidentalis. naturalia imutabilia sunt. acci dentalia vero de facili mutari possunt. Ter cio nō debet esse neofit⁹. ⁊ notat᷑ cū dr̄. In oī tpe. In p̄lato requirit᷑ experiētia. hūili tas vera. ⁊ autoritas reverēda. Prelat⁹ aūt neofit⁹ est inexpert⁹. ideo nescit se ꝯforma re qualitatibꝫ subditoꝝ. Eccī. xxxiiij. Vir in multis cogitabit multa. qui nō est expert⁹ paucos recognoscit. Etiā p̄lat⁹ neofit⁹ pos sit fieri supbus ⁊ elat⁹ putans q̃ ecclesia vel religio nō posset erigi sine eo. Ideo Pau lus. i. Thimo. iij. Nō suscipe neofitū. ne in supbia elat⁹ in iudiciū dyaboli incidat. Etiā p̄latus neofit⁹ possit a subditis ꝯtemni ⁊ de spici. ⁊ sic sua autoritas posset minui ⁊ vilifi cari. sicut accidit Loth. cui dixerūt sodomi te. Geñ. xix. Recede illuc. ingressus es vt advena nunq̃d vt nos iudices. Quarto nō debet esse insci⁹ sed doct⁹. ⁊ notat᷑ in hoc q̃ dicit᷑. intravit ⁊ exivit inter nos dñs ihesus incipiens a baptismate Johis. Ex hoc patꝫ q̃ fuit sapiēs. q̄r doctus a doctore veritatis imo ab ipsamet veritate. Ab illo de q̃ dicit apl's. Oēs thesauri sapiētie ⁊ sciētie i eo sunt recōditi. ad Col. ij. Et sic merito eligē dus. Alia duo. s. qualiter sit eligend⁹. ⁊ ad quid in sequentibꝫ ep'le verbis comp̄hendū tur. cū subdit ꝯcludēdo. ⁊ statuerunt duos Joseph q̃ vocabat᷑ Barsabas q̃ cognomi nat⁹ est iust⁹. ⁊ Mathiā. ⁊ orātes dixerunt Tu dñe qui nosti corda hoīm ostēde quem elegeris ex his duobꝫ in locū ministerij hu ius ⁊ aplatus de q̃ p̄varicat⁹ est Judas vt abiret in locū suū. ⁊ dederūt sortes eis. ⁊ ce cidit sors sup Mathiā. ⁊ annumeratus est cū vndecim apostolis.

¶ Sermo ¶ LXIX. ¶ Adidē.

Sors cecidit su p Mathiā ⁊ annumeratus est cū vndecim apl'is. Act. i. ¶ Introductio. Dicūt naturales q̃ lux de se p̄icit splendorē. ⁊ splēdor manifestat latē tia ⁊ occulta vt patet de sole ad experientiam Spūaliter. p luce itelligit᷑ xp̄s q̃ dic Joh. viij. Ego sū lux mūdi. ⁊ Joh. i. Erat lux ve ra q̃ illuminat omnē hoīem venientē in hunc mundū. Et notāter xp̄us dicit᷑ lux. q̄r dicit Amb. in exameron Lux est pulcritudo oīs visibilis creature. ⁊ oībꝫ creaturis dat pul critudinē. Sic xp̄s est pulcritudo oīm cre aturaꝝ. q̄r oēs creature ab ip̄o habēt suā pulcritudinē. teste Berñ. in soliloquio qui ait. Ab ip̄o est quidq̃d habet pulcritudinis vniverse creatura ⁊ decoris. Tu solē claritate vestisti ⁊ clarior es sole. Et subdit Quid est lux solis ⁊ decor oīus creature in compatiō ne tui nisi tenebre. ornasti celū sideribꝫ. celū empireū angelis. aera volucribꝫ. aq̃s pisci bus. terrā herbis ⁊ floribꝫ. Sed nō est his species neq̃ decor in tui compatiōe. O fons vniverse pulcritudinis ihu. Ab hac iocūda luce ihu xp̄o ꝓcessit splendor divin⁹ q̃ ma nifestavit suos famulos q̃s elegit. vt legit᷑ de beato Gre. qui volēs se latitare ne elige ret᷑ in papā revelat⁹ est p lucidā columnā e celo missā. Et sic beat⁹ Mathias vt dic Dyoni. in li. celest' ierarchie. Splēdor di vin⁹ affuit q̃ ondebat ip̄m assumēdū i apl'm ⁊ notat᷑ hic sors. de q̃ thema ¶ In verbis p̄ missis beat⁹ Mathias a duobꝫ cōmendat᷑. Primo a celica electione. ibi. sors cecidit. Scđo ab apl'ica annumeratōe. ibi. ⁊ nume rat⁹ est cū. xi. apl'is. De primo dic Sors ce cidit sup Mathiā. Dicūt naturales. celum hꝫ varias stellas. vt hr̄ Geñ. xv. Suspice celū ⁊ numera stellas ei⁹ si potes. q. d. h' est tibi impossibile q̃d soli deo possibile. ps. cxl vi. Qui numerat multitudinē stellarū. Et q̄nis varias habet stellas inter illas habet

singulariter septez q̄ dicunť planete. Inter illos quidā influūt mititatē vt Jupiter. alij qui iracundiā vt saturn⁹. aliqui humilitatē vt ven⁹. aliq̄ iusticiā vt sol. aliqui sapientiā vt mercuri⁹. ¶ A. Spūaliter hic ꝑ celū intelligiť beat⁹ Mathias qui varijs ꝟtutibꝫ ornat⁹ fuit tanꝙ̄ septē planetis. q̄ virtutes in litteris hui⁹ noīs Mathias patēt. ¶ Prima littera q̄ ornat hoc nobile nomē est m. ꝛ significat mititatē q̄ est virt⁹ multū laudāda in ꝑlatꝭ. qꝛ scribiť Eccī. x. Sedes ducū supboꝝ subuertit: ꝛ mites sedere fecit ꝓ eis. Jdcirco xp̄s ꝑlat⁹ ꝑlatoꝝ hāc p̄ alijs docuit discipulos. Math. xi. Discite a me quia mitis sum ꝛc̄. ¶ Secūda virt⁹ intelligiť ꝑ secundā litterā. s. a. ꝛ significat austeritatē vite. Chris. Circa vitā alioꝝ esto benign⁹. ꝛ circa tuā auster⁹. audiāt te hoīes magna facientē ꝛ ꝓpria mandantē. Et sic beat⁹ Mathias auster⁹ fuit in vita ꝓpria. vt potuit dicere cū ap̄lo illud. i. Coꝛ. ix. Castigo corp⁹ meū ꝛ in seruitutē redigo. ꝛ merito qꝛ dicit ap̄ls. i. Coꝛ. xv. Caro ꝛ sanguis regnū dei possidere nō possunt. i. carnaliter viuentes. Ro. viij. Qui ſm carnem sunt deo placere nequeūt. qꝛ habeť Job. iiij. De⁹ spirit⁹ est ergo ſm spūm viuēs deo placet. eo ꝙ dīciť i. Coꝛ. ij. Aīalis hō nō ꝑcipit ea q̄ spūs dei sunt. Sic etiā austeritas ꝑtinet ad ꝑlatos. Dicit eīm Rich. de sancto victo. Sunt quidā qui ita mites esse volūt vt de vita subditoꝝ nichil curāt neminē corripiūt. Talis mititas nō est laudāda. qꝛ xp̄s ꝑlat⁹ oīm ꝑlatoꝝ docuit in exemplo Luc̄. xix. de seruo inutili q̄ receptū talentū posuit in sudario. q̄ dicebat. sciebā qꝛ hō auster⁹ es. Mat. xxv. Seruū inutilē ꝓijcite in tenebras exteriores. Et sic beat⁹ Mathias induratis dixit Annūcio vobis qꝛ viui in infernū descēdetis. ꝛ terra apuit se ꝛ deglutiuit eos. vt legiť in legēda. ꝛ sic fuit alter moyses. Nu. xvi. qui Dathan ꝛ abiron rebelles terrā deglutire ꝑmisit. Quilibet ergo ꝑlat⁹ nō solū debet esse mitis sꝫ etiā auster⁹. Figurať i throno Salomonis. iij. Regū. x. in quo sculpti erāt duo leones. vn⁹ in apparētia ꝛ apparatu mitis. alter auster⁹. Et sic ꝑlatus mitꝫ esse debet bonis ꝛ rectꝫ corde. Vn̄ p̄s. cxxiij. Benefac dn̄e bonis ꝛ rectis corde. Austerus malis. Exo. xxij. Maleficos ne patiaris viuere sup terrā. ¶ Tercia lr̄a hui⁹ noīs est t ꝛ significat timorē dn̄i. Exo. xviij. Elige tibi viros timētes deū. Eccī. ij. Qui timent dn̄m inquirūt q̄ beneplacita sunt ei. Talibus eīm astat dn̄s. p̄s. cxliiij. Voluntatē timētiū se faciet. Huiōi fuit beat⁹ Mathias figuratus ꝑ abdiā. iij. Reg. xviij. q̄ fuit princeps in curia regis Ozie regis iude. valde timebat deū. ꝛ sic ip̄e. ꝓpter qḋ p̄s. dicit. Cōstituit eū dn̄s dn̄m dom⁹ sue ꝛ principē oīs possessionis sue. Timētes ergo dn̄m debēt esse ꝑlati. qꝛ timor omnē negligentiā excludit. Eccs. vij. Qui timet deū nichil negligit. Sic ergo cū ip̄i timerēt deū tūc timerētur a ꝑp̄lo. Judith. vlti. Qui timent te magni erūt apud te ꝑ oīa. ¶ Quarta littera est h. ꝛ significat humilitatē. Hec etiā virtus specialiter ꝑlatis cōuenit. Eccī. xxxij. Rectorē te posuit noli extolli sꝫ esto inter illos q̄si vn⁹ ex illis. ap̄ls Phil. ij. Jn hūilitate supiores inuicē arbitramini. Eccī. iij. Quāto magn⁹ es hūilia te in oībꝫ. Nā iales exaltenť Luc̄. i. Deposuit potētes de sede ꝛ exaltauit humiles. sic legiť ḋ Saul. i. Reg. xv. Nōne cū paruul⁹ i oculis tuis esses caput fact⁹ es in israel. Et sic supbi iudas deposit⁹ est: ꝛ humilis Mathias exaltatus. imo elect⁹ ad celestia regna ex humilitate cognosciť. vt dicit Gre. Euidentissimū signū reproboꝝ est supbia: electorū humilitas. ¶ Quinta lr̄a est i. ꝑ quā significať iusticia q̄ est virt⁹. vt dicit Amb. in li. ḋ paradiso. q̄ magis alijs ꝙ̄ sibi ꝓdest: ꝛ vtilitates suas negligit. cōia emolimenta ꝓponiť. Et illa ꝑtinet ad ꝑlatos. quibꝫ diciť Sap. i. Diligite iusticiā q̄ iudicatꝭ terrā. Sic etiam diciť Exo. xviij. Elige viros q̄ diligūt iusticiā ꝛ oderīt auariciā. Cyprian⁹. Que ꝙ̄ bona in regno opať iusticia. Talis fuit beatus Mathias. iḋ de eo legiť illud ꝓuer. x. Benedictio dn̄i sup caput iusti. iḋ dedit illi dn̄s partē in tribubꝫ. xij. sic ꝛ nos. p̄s. xxxvi. Nō vidi iustū derelictū. Idē. Dn̄e q̄s habitabit in tabernaculo tuo. Respōdet. Qui

opa᷑ iusticiā in seipo. ⁊ nō noceāt alijs nec
ꝓhibeat. qꝛ dicit Tulli⁹. Si es iust⁹ nō so
lū nō noceas: sȝ etiā nocētes ꝓhibeas. Hāc
virtutē collaudat Greg. ⁊ hē. xij. q. ij. Cū
deuotissimā. Summū in rebꝫ bonū est iusti
ciā colere ⁊ vnicuiqȝ sua iura suare. Se
xta lr̄a est a. ⁊ significat amorē. Nā reliq̄
nichil ꝓsūt sine amore. Aug⁹. Si charitas
desit cetera nichil ꝓsunt. qꝛ ē forma ꝟtutū.
Jō dicit᷑ Ephē. iij. In charitate radicati et
fundati. Hilari⁹. Frustra est oīs opationi/
si soli deo debeat᷑. Sic fuit Mathias i chari
tate ardēs. Aug. Quāto qs terrena despi
cit tāto diligit. Et sic ipe ꝓpter deū oīa de/
reliq̄t. Sic qꝫ potuit dicere cū aplō ⁊ alijs
ꝑfectis illud Mat. xix. Ecce nos reliq̄mus
oīa ⁊ secuti sum⁹ te. Sic ḡ nos i chaitate
dei ipm imitari debem⁹. qꝛ ipsa chacitas vt
dicit Hugo. est fons ꝓpri⁹ de q̄ nō cōmuni/
cat alien⁹. Aug. Oīa sacramēta habere po/
tes ⁊ mal⁹ esse potes. cū charitate aūt mal⁹
esse nō potes. Ratio. 1. Joh. iiij. Qui i cha
ritate manet i deo manet ⁊ de⁹ in eo. Se
ptima lr̄a est s. ꝑ quā significa᷑ sapiētia dei
Sap. vij. Neminē diligit de⁹ nisi eū quē
cū sapiā ihabitat. Et hec ꝓcipue ad ꝓlatos
ꝑtinet. Vñ puer. iij. Sapiētes gubnacula
possidebūt. De hac materia poterȝ pl'a q̄re/
re ⁊ applicare. Et q̄nto h̄ prudētiores ⁊ do/
ctiores fuerint: tāto pl⁹ in futuro fulgebūt.
De q̄ Dan. xij. Qui docti fuerīt splēdebūt
q̄si splēdor firmamēti. ⁊ q̄ ad iusticiā erudi
unt plīmos fulgebūt q̄si stelle in perpetuas
eternitates. intellige de his q̄ erudiūt vita
⁊ doctrina. Hoc ꝟa sapiā reqrit. Vñ greg.
nazānen⁹. Sapiā est laudabil'. Hāc habuit
beat⁹ Mathias. nec sufficiebat sibi i seipso
h̄ tm̄ habere. sȝ plēs ad h̄ iformauit. Jdcir/
co a dn̄o eligend⁹ ⁊ elect⁹ est. ⁊ a nobis ho/
die honorand⁹ ac glorificand⁹ ⁊ inuocād⁹.

De annunciatōe beate Marie virginis.

Sermo LXX.

Ingressus ange
l⁹ dixit ad eā. Aue gratia plena
dn̄s tecū. Lu. 1. Introductio.
Boni rumores letificāt hoīes ⁊ habent᷑ in
memoria. Moraliter. O q̄ȝ boni rūmores
sūt hodie nūciati. sic qꝫ locū ꝑt habere illud
iiij. Reg. vij. Hec est dies boni nūcij. si ta/
cuerim⁹ scelerȝ rei erim⁹. Reuera ho
ni nūcij dies. qꝛ directe hec nūciatio ē ꝯtra
annūciatōēȝ serpētis: q̄ nobis oībꝫ morteȝ
intulit. ⁊ mala fuit multiplici ratōe. Prīo
qꝛ fuit nūciatio dubietatȝ respectu mulierȝ
cū dixit serpēs Gen̄. iij. Cur ꝓcepit de⁹ vo
bis vt nō comederetȝ de om̄i ligno paradisi
Rn̄dit. ne forte moriamur. Ecce illud qđ
de⁹ posuerat icerto mulier posuit in dubio.
Illa dubietas durauit vsqȝ ad xp̄m qꝛ hō
dubi⁹ fuit qūo salutē ꝯsequi deberet. Econ/
tra hec annūciatio est securitatȝ. Hodie em̄
angelus dixit. noli timere maria: inuenisti
em̄ grāȝ apđ dn̄m. Secūdo fuit nūciatio
falsitatȝ. qꝛ dixit serpēs Gen̄. iij. Nequaq̄ȝ
moriemini. Ecōtra hec nūciatio est veritatȝ
qꝛ illā angel⁹ gabriel nūciauit q̄ est veritas
De q̄ Joh. xiiij. Ego sū via veritas ⁊ vita
Tercio fuit mala ratōe mortalitatis q̄ ꝓue
nit ex illa. Ro. v. Per vnū hoīem peccatū
in mundū intrauit: ⁊ ꝑ peccatū mors. ⁊ sic
in oēs hoīes mors ꝑtrāsijt. Econtra ex hac
annūciatōe homini vita venit. Joh. x. Ego
veni vt vitā habeāt. Hodie dn̄s lignū vite
.i. filiū plātauit in medio ꝑadisi. i. in vtero
virginis benedicte. vt ī figura habet᷑ Gen̄.
ij. sicut dicit᷑. 1. Cor. xv. Sicut in adā om̄s
moriunt᷑. ita ⁊ in xp̄o viuificabunt᷑. Quar/
to fuit mala hec annunciatio ratōe acerbita
tis. fuit em̄ acerba vtrīqȝ parēti. Prīo ade
cui dictuȝ est Gen̄. iij. Maledicta terra in
opere tuo. spinas ⁊ tribulos germinabit tibi
In sudore vult⁹ tui vesceris pane tuo. Se
cundo Eue. ibideȝ. In dolore paries filios
tuos. Ecce maledictio. Sȝ hodie annūcia
ta est benedictio. Bn̄dicta tu in mulieribꝫ.
Luc. 1. Ecce nūciatio benedictōis ⁊ alacri/
tatis. Aug. Hodie maledictio Eue mutat᷑ i
benedictōēȝ marie. Bern̄. Hodie reuelatū
est ꝯsiliū ꝑ qđ mors tolleret᷑: vita redderet᷑
⁊ hō de seruitute dyaboli liberaret᷑ ⁊ ī pristi
nā dignitatē reduceret᷑. Hodie implet᷑ illđ
Zach. ij. Letare filia syon. ecce venio ⁊ ha
bitabo i medio tui. Jdcirco cāit hodie ecc̄ia

Hec est dies quā fecit dn̄s. hodie dn̄s afflictionē ppl'i sui respexit ꝛ redemptōēꝫ misit. hodie mortē quā femina intulit femina fugauit. Hodie de⁹ hō fact⁹. id qđ fuit ꝑmansit: ꝛ qđ nō erat assumpsit. ergo exordiū nostre redemptōis deuote recolam⁹ ꝛ exultemus dicētes. gloria tibi dn̄e. Et merito q2 vt dicit Aug. Fact⁹ est ꝑticeps nostre hūanitatꝫ vt essem⁹ ꝑticipes sue diuinitatꝫ. Jō Alexander sup Cañ. Amor erat in orbe regnaturus. iō missus est celestis paranymph⁹. q̄si colūba Noe fact⁹. portās ramū oliue. i. pacis ꝛ salutꝫ. De quo thema. Missus est ꝛc.

In sūma euāgelij q̄ttuor ꝑ ordinē tanguntur. Primo noua legatio diuine maiestatꝫ ibi. missus est. Scđo ꝓmpta executio angelice dignitatꝫ. ibi. ingressus angel⁹. Tercio mutua collocutio inquirēde veritatꝫ. ibi Quō fiet istud. Quarto deuota hūiliatio virginee voluntatis. ibi. Ecce ancilla dn̄i. De primo dicit. Missus est angel⁹. Etiam ꝓponit In illo tp̄e. ¶ Quo ad tp̄s q̄n q̄ sūt ꝯsiderāda. videlicet q̄ anno. q̄ mense. q̄ hebdomada. q̄ die. q̄ hora angel⁹ missus est. Quoad primū h̄ est q̄ anno. dicūt breuiter sancti doctores ꝙ fluxis a principio mūdi annis quiq̄ milibꝫ. cxcix. In isto igitᷣ vltimo anno facta est hec legatio. Sꝫ q̄ ad secundū. s. q̄ ad mēsem. dicunt ꝙ in mense marcio. ꝛ allegāt illi⁹ plures rōnes q̄s alibi reperies. Sꝫ q̄ ad terciū. s. hebdomadaꝫ colligitᷣ ex dictis beati Augustini in. iiij. de trini. ꝙ vltima hebdomada ꝑnominati mēsis. Cui⁹ ratio est s̄m eundē. ad designādū ꝙ in vltimo tp̄e xp̄s incarnari voluit. s. i tp̄e grē. De q̄ Abacuc. ij. Apparebit in fine. si morā fecerit expecta eū. q2 veniens veniet. Quo ad quartū. dicūt ꝙ feria sexta. q2 illo die fact⁹ est hō. Et sic merito hac die ꝯcipi ꝛ nasci debuit q̄ die regenerādus erat hō ꝑ ei⁹ passionē. Sꝫ q̄ ad quintū. h̄ est q̄ ad horā diei. dicūt cōmuniter doctores. ꝛ q̄ maxime Francisc⁹ maronis ꝙ hora cōpletorij fuit ista nūciatio incepta. sꝫ hora matutinali fuit icarnatio celebrata. Et hoc rep̄sentat ecclesia in cāpana quā mane et vespe pulsare ordinauit ad hui⁹ rei memoriā. Et dicūt sancti doctores aliq̄ ꝙ locutio angeli cū virgine durauit ab hora cōpletorij vsq̄ ad mediū noctis. Et sufficit beato Luca verboruꝫ scribere substantiā. Sicut in multꝫ exemplis scripture habemus ꝙ illa q̄ longissimo tp̄e sunt ꝑacta breui pagina sūt descripta. Sic scribitᷣ Sap. xviij. Dū quietū silentiū tenerent oīa ꝛ nox in suo cursu iter haberet omnipotens sermo tu⁹ exiliēs de celo a regalibꝫ sedibꝫ venit. Et intelligitᷣ hoc etiā ad ꝓpositum. Dū enī virgini benedicte oīa creata silerēt. velut cuncta in nocte latētia in ea sopita erāt. Tūc omnipotens s̄mo tu⁹. i. eternū verbū patris venit. Et hoc potuit esse hora cōpletorij. Ad ꝓpositū eñ dicit ap̄lus ad Gal. iiij. Cū venit plenitudo tp̄is. ¶

Sꝫ. d. circa p̄dicta q̄re tādiu incarnari distulit. Rn̄det Tho. ꝑte. iij. q. i. ar. vi. ꝙ h̄ fecit multꝫ ratōibꝫ. Primo ꝓpter diuine iusticie manifestatōēꝫ. Nā dei iusticia vt dicit Aug⁹. nullū malū sinit impunitū. Vt igitᷣ de⁹ peccatū Ade puniret. tantos clamores sustinuit: ꝛ luctus ꝛ suspiria fieri ꝑmisit. et adā cū sequacibꝫ suis tanto tp̄e expectaret in limbo. ꝛ exul existeret a ꝑadiso vt manifestaret ꝑ diuinā iusticiā nullū peccatū dimitti inultū. Scđo ꝓpter pc̄ti cognitionē. Uñ medicina nō datᷣ infirmis nisi se cognoscāt modo ipi in primo nō cognouerāt infirmitatē suā. debebāt enī pri⁹ cognoscere ꝙ non a se sꝫ mediāte liberatore redimi debebāt. et ꝙ illi⁹ necessario indigerent. Tercio ꝓpter desiderij augmentatōnēꝫ. Nā dicit Bern. Dilatio rei amate est augmētatio desiderij Et q̄to diuti⁹ desideratū denegatᷣ: tāto magis desideriū augmentatᷣ. ꝑuer. xiij. Spes q̄ differtᷣ affligit aīam. Idcirco post clamores ꝛ magna desideria sanctoꝝ patrū venire voluit. Exo. iij. Vidi afflictōēꝫ populi mei. ꝛ clamorē ei⁹ audiui. descendā ꝛ liberabo eū. Quarto ꝓpter bn̄ficij incarnatōis maioreꝫ cōmendationē. q2 qđ ampli⁹ ꝛ diuti⁹ differtur cū datᷣ ꝑciosi⁹ reputatᷣ. Et sic dicit Innocenti⁹ in sermone de aduētu dn̄i. Si filius dei subito post lapsū hoīs venisset ꝛ eum reduxisset. ille vidēs se facile sanatū incidisset i ingr̄titudinis viciū ꝛ nō magno medico

indiguisse se credidisset. Sic ḡ ex diuturna
expectatōe difficultatē saluatōis cognouit.
ergo ⁊c̄. Quinto ꝓpter scripture impletio
nē. Osee. xiij. Diebꝰ multis expectabis me
Jō dicit Abacuc. ij. Apparebit in fine. i. in
tpe grē. De q̄ p̄s. Tps miserēdi eiꝰ venit.
Et h̄ fuit tps illud q̄ ad annū mēsem ⁊ heb
domadā diē ⁊ horā. de q̄ sup̄ audisti. Tunc
ḡ missus est angelꝰ. E. Cur angelꝰ ⁊ non
hō. Rn̄det Simō de cassia. Primo q꞉ qli
libet hō fuit pctor. ſ꞉ opꝰ incarnatōis debe
bat hoīe꞉ soluere a pc̄tis. iō mag꞉ ꝯgruū fu
it mittere angelū q̄ȝ hoīem. Scd̄o q꞉ missio
ista fuit ꝓpter reuocatōe꞉ ad regnū celoꝝ
idcirco mitti celestis ciuis debebat. Tercio
q꞉ per incarnationē dn̄i etiā angelica ruina
reparanda erat. ⁊ de cetero pax esset inter an
gelos ⁊ hoīes. In huiꝰ ergo figurā tpe na
tiuitat꞉ gaudētes angeli cantabāt. Gloria ī
excelsis deo: ⁊ in terra pax hoibꝰ. F. S꞉
q̄re tm̄ vnꝰ angelꝰ mittebat̄. Rn̄det ꝓpter
celare dyabolo opꝰ incarnatōis ⁊ redēptio
nis. Dicit tn̄ Albertꝰ. ꝙ sibi soli cōmissum
erat ꝙ nūciare verbū debe꞉. attn̄ cū eo erat
magnꝰ angeloꝝ exercitꝰ q̄ nō sciuerāt ī spe
ciali. A simili. sicut vnus angelus nūciauit
gaudiū natiuitat꞉ dn̄i pastoribꝰ. venit tamē
magna multitudo cū eo celest꞉ curie. Figu
rat̄ Geñ. xxiiij. Abraā misit vnū. s. eleazar
ad ꝯducendū ipsā filio. ille tn̄ multos ha
buit comites. modo nō est minoris dignita
tis incarnatio q̄ȝ natiuitas. Solus tn̄ Ga
briel apparuit. ⁊ colloquiū cum virgine ha
buit. idcirco textꝰ specialiter eū noiat. G.
S꞉. d. q̄re gabriel ⁊ nō aliꝰ. Rn̄det Bec.
sup̄ missus est. Gabriel fortitudo interp̄ta
tur. Nā ꝑ opꝰ incarnatōis virtꝰ altissimi
manifestat̄. ḡ merito ꝑ fortitudinē annūci
atur. Nā ꝑ h̄ opꝰ fortissima vicit. Primo
dyabolū. Joh. xij. Nunc princeps mundi
eiciet̄ foras. Scd̄o mundū. Joh. xvi. Cōfi
dite ego vici mundū. Tercio omnē intelle
ctū creatū. puto ꝙ oēs angeli nō possent ca
pere suis intelligētijs vehemētiā incarnatō
nis quā nobis in h̄ ope exhibuit. q̄ꝺ opꝰ an
gelꝰ certe ignorauit. Vn̄ interrogatꝰ a vir
gine. quō fiet istud. Rn̄dit. Sp̄ussanctus

superueniet in te. q. d. Tu experieris. Aug. Fi
de capit̄ rōe cōprehendi nō p̄t. s. quō deitas
hūanitati iungit̄. ⁊ deꝰ ⁊ hō de v̄gine nascit̄
Aug. s̄mōe. i. de annunciatōe di. Est stupē
dū miraculū excellēs omnē intellectū. qui ī
cherubin est terribilis. in oībꝰ angelis est in
cōprehēsibilis. ꝯceptꝰ est ī aluo v̄ginis. Vn̄
virginē ꝯcipe ⁊ parere supat omnē legem
nature. Adhuc tn̄ fortꝰ est ꝙ deus ⁊ hō ab
hoīe nasci voluit. Jō Aug. de ꝯceptu virgi
nali. Quis vltimū primo cōiunget nisi dei
fortitudo. ⁊ ita ꝯglutinauit ꝙ nec morte sol
uit̄. Merito ergo gabriel. i. fortitudo dei mit
tit̄. Sequit̄. a deo. s. sine medio. Ecce p̄ro
gatiuā. q꞉ nō est seruatꝰ cōmunis modꝰ eo
ꝙ nō ꝑ superiorē reuelatōe꞉. ſ꞉ a deo missus
est. Dyoni. c. vij. celest꞉ ierarchie. Alij co
gnouerūt ſ꞉ nō hn̄ ⁊ plene. maxīe latuit eis
modꝰ q̄liter totꝰ in patre. totꝰ ī virgine. In
ciuitatē galilee. H. S꞉. d. cur nō in iude
am. Rn̄det̄. q꞉ in galilea cohabitabāt gēti
les cū iudeis. in signū ꝙ vtrūq̄ꝫ ꝓplm̄ vell꞉
redimere. Joh. xi. Hic ihesus moriturus
erat ꝓ gēte. ⁊ nō tm̄ ꝓ gēte. s. iudaica. ſ꞉ vt
filios dei dispsos ex varijs gentibꝰ in vnū
ꝯgregaret. Eph. ij. Ipse est q̄ facit vtraq̄ꝫ
vnū. Cui nomē nazareth. q̄ꝺ interp̄tat̄ flos
ad significandū ꝙ ip̄e esset ille flos. de quo
Cañ. v. Ego flos cāpi. Dicit flos campi ⁊
non orti. q꞉ flos orti clausus est. ſ꞉ flos cāpi
oībꝰ apertꝰ est. ⁊ sic xp̄s. Math. xi. Venite
ad me omnes. Itē flos gignit̄ ex purissimis
terre humoribꝰ ⁊ calore solis. ⁊ sic xp̄s in
carnatꝰ v̄tute sp̄ussancti ex purissimo san
guine virginis marie. Itē in ꝑtibꝰ trāsma
rinis habet̄ quidā flos q̄ habet stipitē aspe
rū ⁊ quīq̄ꝫ rubea folia. ⁊ significat xp̄m q̄ ha
buit asperitatē cruc꞉. ⁊ quīq̄ꝫ rubea vulne
ra. Itē cū flos ꝯterit̄ lōge spargit odorē. et
sic xp̄s in martariolo crucis ꝯtritꝰ. Iste er
go flos floruit in ꝯceptōe in nazareth. appa
ruit in natiuitate in bethleem. emarcuit ī hie
rusalē. floruit inter duo lilia. s. angelo annū
ciante. virgine consentiēte. Apparuit inter
duo aīalia. Isa. i. Cognouit bos possessore꞉
suū ⁊ asinus p̄sepe dn̄i sui. Emarcuit inter
duos latrōes ī cruce. refloruit ī resurrectōe

Sequit̃ ad mariã virginẽ. Et merito vt ꝓphetia impleret̃ Isa. vij. Ecce virgo ↄcipiet et pariet filiũ. et Hiere. xxxi. Nouũ faciet dñs sup terrã. femina circũdabit virũ. vbi dicit Dyoni. de diuinis noibꝫ. De oibꝫ nouis h̃ est maximũ nouũ. Berñ. Decebat hmõi natiuitas. Et si debebat nasci tũc d̃ virgine. et si virgo debebat parere tũc deũ Sic igit̃ missus est ad virginẽ. Aug. Veniẽs creator mũdi ex mũdis visceribꝫ i mũdo nasci voluit vt immundũ mundũ redimeret. sic di. Berñ. sup missus est. Ad virginẽ carne. ad virginẽ mẽte. ad virginẽ ꝓfessione. ad virginẽ talẽ de q̃. i. Cor. vij. Mente et corpe sanctã nec nouiter nec fortuitu inuentã. sꝫ a seculo electã. ab altissimo ꝓcognitã. a spũsancto ꝑparatã. a patriarchis ꝑsignatã. a ꝓphis ꝓmissaꝫ. Damas. li. iiij. c. viij. Ipa dei genitrix virgo ab eterno dei cõsilio ꝓuisa. ipa est quã vidit Moyses i rubo ardente. Gedeon i vellere. Ezechiel in porta clausa i domo dñi. Daniel in lapide absciso sine manibꝫ. Aaron i virga et flore. Sanct⁹ Tho. pte. iij. q. xxviij. Merito agn⁹ dei sine macula debebat nasci. et sine pctõ d̃ virgine pura. Sequit̃. desponsatã viro. Amb. vt iudeis tolleret scandalũ. vt puer haberet nutriciũ. et vt virgo virginitatꝫ sue testimoniũ. cui. s. viro nomen erat ioseph. d̃ domo .i. de familia David. ¶ J. Tres legimus esse viros in sacra scriptura hui⁹ nois. Primꝰ fuit ꝓcurator egipti q̃ cõmendat̃ ab innocentia. Secund⁹ ioseph ab arimathia. q̃ cõmendat̃ a pietate et mĩ̃icordia. et a deuotione eximia posuit xp̃m de cruce. et in monumentũ suũ collocauit. Terci⁹ fuit vnus ex lxxij. discipul̃. ille cõmendat̃ a iusticia. vt habet̃ Act. i. Omnes hi hũc ioseph figurabãt. oĩm enĩ virtutes ipe ꝑfecte habuit. Et specificat eũ euãgelista q̃ sit de domo dauid. vt ꝑ h̃ designet̃ veritas ꝓmissionis. Ps. cxxxi. De fructu ventrꝫ tui ponã sup sedẽ tuã ℟. Et nomẽ virginis Maria. Isid. Antiq̃ patribꝫ noĩa imponebant̃ secreta futuroꝝ ptinentia. a fortiori ergo virgini dei genitrici q̃ oibꝫ fuit sanctior et in statu sublimior Unde Cbns. in ẽmone de annunciatõne. Nichil erit in gloria respectu beate virginis et oim̃ ꝓcedentiũ memoria. Dicit̃ ergo maria. qḋ hebraice interptat̃ stella marꝫ. q̃ nauigantibus viã indicat. Et sic ipsa misit radium ꝑ quẽ totũ mundũ illuminauit. Greg. Hunc mũdo lumẽ eternũ effudit. Berñ. Sic n⁹ radi⁹ minuit sideris claritatẽ. sic nec filius virginis matrꝫ integritatẽ. Scdõ Maria grece et latine dicit̃ amarũ mare. Et sic ipsa in passiõe. Luc. ij. Tuã ipi⁹ aiaꝫ gladi⁹ doloris ꝑtrãsibit. Tercio Siriace d̃r dña. et sic ipa dña angeloꝝ ꝓtegẽs nos ab infestatione inimicoꝝ. Berñ. Nõ enĩ hostes visibiles timẽt aciẽ ordinatã sic demones dei matrẽ. Amb. Totũ collegiũ ꝑtestatꝫ maligne terret̃ ad inuocatõeꝫ nois marie Ber. Sic cera fluit a facie ignis. sic demões ad inuocatõeꝫ nois marie virginis. Et sic dic̃ Nomẽ virginis marie. nõ a casu h̃ nomen sꝫ speciali instinctu et angelica reuelatõe virgini impositũ est. Et ↄueniẽter h̃ venerabile nomẽ obtinet ex ethymologia. Ipm enĩ habet quinq̃ lr̃as ꝑ q̃s ipsi⁹ quinq̃ priuilegia designant̃ Et q̃libet eaꝝ priuilegiũ vnũ ex his quilq̃ designat q̃ ipa specialiter a deo meruit obtinere. ꝓpter q̃ h̃ nomẽ sibi ↄgrue ↄuenit. ¶ Prima lr̃a hui⁹ sanctissimi nois est m. per quã designat̃ primũ priuilegiũ. q̃ ipa est mater oĩm sanctoꝝ. q̃ oibꝫ sanctitatẽ generauit. Dañ. ix. Veniet sanct⁹ sctõꝝ et vngat̃. Idcirco Berñ. Laudam⁹ tuã virginitatẽ et miramur humilitatẽ. quia nobis oibꝫ genuisti sctitatẽ. Eccl. xxiiij. Ego mater pulcre dilectõis et timoris et agnitõis et sancte spei. modo oĩa illa ad sanctitatẽ ptinent. Et sic ei specialiter dicere possum⁹ illud Judith. viij. Ora ꝑ nobis qm̃ tu mlier sancta es imo et oĩm sanctoꝝ mater. ¶ Secunda lr̃a est a. ꝑ quã significat̃ secundũ priuilegiuꝫ. s. q̃ est aduocata oim pctõꝝ. Sic ecclĩa noiat eã. Eya ergo aduocata nostra ꝛc. Nota dicit Isid. Voles aduocare pro alio debet habere primo iudicis amiciciã. et sic ipa q̃ mater. Berñ. Tu mater exulis. tu mater iudicis. Ipa in m̃re salomonis figurat̃. cui salomõ. iij. Regũ. ij. Pete a me q̃d vis. nõ est phas vt auertã faciẽ meã a te

Bern̄.in ſmone de natiuitate. Cū corā tre
mendo iudice aſſiſtim⁹ q̄ vibrat gladiuz ire
ſue ſup nos. ⁊ q̄s auertat irā ſuā niſi maria
p quā ſuſcepim⁹ in terrꝫ miſericordiā. Hec
exemplū ī diſcipulo ſmone vlti. de iuuene
depaupato. Nō mirꝫ ſi apud deū potēs eſt
Dicit em̄ beat⁹ Anſ. Oīa res oīs creatu
ra a deo creata eſt. de⁹ oīa creauit. ſꝫ maria
eū generauit. Et ſic merito habet amiciciā.
Scđo dꝫ habere pietatꝫ clemētiā. ⁊ ſic ma
ria. Vn̄ Bern̄. in ſmone q̄ īcipit. Magnū
ſignū apparuit ī celo. Quid ad mariā trepi
dat accedere hūana fragilitas. nichil auſterꝫ
nichil terribile ī ea. ſꝫ tota ſuauis ⁊ mitis.
Jdō dicit Aug. in lib. retractationū. Scio
me perire nō poſſe p̄ pietate marie. Sic ergo
poſſum⁹ dicere ei illud. iij. Reg. ij. qđ dixit
Adonias ad matrē regꝫ ſalomōis Pro no
bis loq̄re regi. q2 in te eſt pietas ⁊ miſicor
die clemētia. neqꝫ tibi q̄cq̄ꝫ denegare pote
rit. Tercio dꝫ p̄ponere eci indigentiaꝫ. Et
ſic maria. Vn̄ Bern̄. Apud filiū ſuū indu
cit illud euāgelicuꝫ. Memēto fili verbi tui.
in q̄ peccatoribꝫ ſpem venie tribuiſti. nō eſt
op⁹ valētibꝫ medic⁹ ſꝫ male habētibꝫ. Nō
veni vocare iuſtos ſꝫ pctores. Jpa eſt mulí
er de q̄. ij. Reg. xiiij. q̄ aduocauit p abſalo
ne apud dauid allegās generalē infirmita
tē d. cēs. Oēs morimur ⁊ q̄ſi aq̄ dilabimur
ī terra. Caſſio. in quadā epl̄a. Tu patrona
hūani generꝫ: tu afflictꝫ ꝯſolatio: tu īfirmis
medicina ſingularꝫ. q̄s tuo nō indiget iuua
mine cū peccare cōmune ſit. ergo ſecūdo eſt
aduocata oīm pctorꝫ. Tercia lr̄a eſt e. p
quā ſignificat terciū priuilegiuꝫ ſiue tercia
grā marie collata qꝛ ipa eſt regula oīm mo
rū ⁊ virtutū. Et primo puritatꝫ. q2 di. Anſ
Ea puritate nitebat q̄ maior ſub deo intelli
gi nequit. Q, aūt puritas virt⁹ ſit ⁊ nos ac
ceptos deo reddit. dꝛ puerb. xxij. Qui dili
git mundiciā cordis habebit amicū regē. et
Sap. vi. Jncorruptō, primū facit deo. pſ.
xvij. ſm puritatem manuū mearꝫ retribuet
michi. Jpa etiā ſpēalite eſt regula hūilita
tis. imo ⁊ mgr̄a Lu. i. Ecce ācilla dn̄i. Nō
potuit eā ampli⁹ extollere angel⁹. q2 dei ma
trē futurā eā p̄dixit. Et ipa dixit ſe ancillaꝫ

pſonā ſeruilē ⁊ humilē. O mira humilitas
hec eſt virt⁹ illa quā ipe ſaluator docuit di
ſcipulos dicēs Mat. xi. Diſcite a me q2 mi
tis ſū ⁊ humilis corde. Jpſa etiā eſt regula
charitatꝫ. Vn̄ Amb. Sicut ferꝝ in ignem
miſſū totū fit igneū. ⁊ ſic ipa charitate dei ⁊
ꝓximi tota fuit ignea. i. charitate plēa. Et
ſic excellēter in ſe oēs ꝟtutes habuit. qꝛ ve
rificari poterat de ea illud Judith. xi. Nō
eſt talis mulier ſup terrā. i. decore virtutū.
Bern̄. Jpa dignū dei habitaculū oībꝫ ꝟtu
tibꝫ plenū. Nō mirꝫ ſi fuerit regula morū.
Amb. in li. ð ꝟginitate Talis fuit vita ma
rie vt ei⁹ ſoli⁹ vita eſſet oīm regula ⁊ diſci
plina. Quarta lr̄a huius nōis eſt i. Per
hāc quartā ſignificat priuilegiū. quo ipa di
ci meret interfectrix oīm viciorꝫ Vn̄ bern̄.
ſup miſſus eſt Sicut dyabol⁹ p mulierē hu
manū gen⁹ pdidit. ſic dn̄s p mulierē repa
uit. Sic dicit Maxim⁹ in ſmone Sic eua
nocuit p ſtulticiā. ſic maria ꝓfuit p prudēti
am. Eua dānauit p ſupbiā. maria ſaluauit
p humilitatem. Jpa fuit de q̄ canit eccleſia
Mortē quā femina intulit femina fugauit.
Jpſa fuit illa de q̄ Gen̄. iij. ex pte dyaboli
dicit Jnimiciciā ponā int̄ te ⁊ mulierē. ⁊ ſb
dit. Jpa ꝯteret caput tuū. Quinta lr̄a ⁊
vltima eſt a. Per illā ſignificat quintū pri
uilegiū q̄ ipa ſpēaliter dici meruit armonia
ſcꝫ ſpūſſancti donorꝫ. Aug. tractās illud ꝓ
uerb. ix. Sapiētia edificauit ſibi domū. ex
cidit colūnas ſeptē. dicit. domū edificauit.
i. cor ꝟginale ſpūſſancti donis plenū. Naꝫ
alij ſācti habuerūt grāꝫ cū menſura. ipa fon
tem oīm grāꝝ. ſic qꝛ ī ea impleri potuit illđ
ꝓuer. vlti. Multe filie regū ꝯgregauerūt di
uitias. tu ſola ſuggreſſa es vniuerſas. Ber
nar. Jpa exceſſit fidē patriarchaꝝ. ꝓphetarū
rū ſpem. aplorꝫ charitatē. ꝯſtanciā martirū
caſtitatē virginū. Aug. in ſmone de aſſūpti
one. Quid dign⁹ hac virgine cui null⁹ ſā
ctorꝫ poterit cōparari. Hiero. ſcđs in ſmōe
de aſſumptōe. Sicut in compatōe dei null⁹
bon⁹. ita in compatōe marie nulla eſt pfecti
or virtutibꝫ Merito igit maria dicit mater
oīm ſanctorꝫ. aduocata oīm peccatorꝫ. regu
la morꝫ. interfectrix viciorꝫ. armonia ſpūſ

sancti donoꝝ. Ex sup̄dictis ergo ꝯcludit̃
noua legatio diuine maiestatꝫ. Noua vtiqꝫ
ꝛ inaudita. Nā licet multe legatões fueꝛĩt
ꝑ oracula ꝓphetaꝝ ꝛc̃. illa tñ fuit oībꝫ ex-
cellentioꝛ. Primo ex ꝑte nūcij. q2 fuit nun
cius de supioribꝫ veniēs de his q̄ assiſtant añ
faciē dei. Luc. i. Scḋo ex ꝑte mittentis. q2
imediate missus a deo. a ꝯcilio tot9 sancte
trinitatis. Tercio ex ꝑte ꝑsone ad quā mit
tit̃. hec fuit virgo maria oīni laude dignissi
ma. Quarto ex ꝑte cause. ꝛ hec fuit maria.
q2 nostre salutꝫ redemptio. vt infra clarius
patebit. Et h̄ quantū ad primū. Dixi se
cundo subiungit̃ ꝓmpta executio angelice
dignitatis. de q̄ subdit. Et ingressus ad eaꝫ
angel9 dixit. Aue gr̃a plena dñs tecū. bene-
dicta tu in mulieribꝫ. Postillā q̄re in the-
sauro antiquo circa hodiernā festiuitatem.
vel lati9 circa ſmones Bern̄. sup missus ē.

L Ad ꝓpositū tñ ante legatõis executõeꝫ
angel9 reuerendissimā formauit salutatõeꝫ
in q̄ virginē gloriosā ex q̄ttuor principaliter
cōmendauit. Primo a vite innocētia. et
hoc tangit̃ cū dicit̃ Aue. i. sine ve. s. pudoris
laboris ꝛ doloris. Gene. iij. Multiplicabo
erūnas tuas ꝛ ꝯcept9 tuos. in dolore paries
filios tuos. Bern̄. Ipa sine corruptione fe-
cunda. sine grauamine grauida. ꝛ sine dolo
re puerpa. Sꝫ vñ h̄. q2 dicit Bern̄. Pro-
priū delictū nō habuit. ab alieno lōge inno
cens fuit. Et sic ꝑ ꝯsequens nec talis male
dictio Eue in ea locū habere potuit. Meri
to dixit ei Aue. i. sine ve. Reuera ipa fuit si
ne ve culpe. sine ve miserie. sine ve gehenne.
quere in thesauro antiquo. Secūdo ipaꝫ
cōmendauit a gratie supeffluētia. cū dixit.
gratia plena. Ubi nota duplex est gr̃a. Pri
ma est gratia gratū faciēs q̄ dicit̃ charitas
infusa sine qua nemo est accept9 deo. ꝛ que
inter oīa dona a deo creata est excellentissi
mum donū vt dicit Aug. De illa principa-
liter loquit̃ angel9. Bern̄. Ita copiose est
ei collata gratia q̄ oēm vitā suā custodiuit
ab oīni culpa veniali ꝛ mortali. Ideo Aug.
dicit. Quid dign9 hac virgine q̄ transcen
dit merita oīm mortaliū etiā ꝛ angelorum.
Alie sunt gratie gratis date que licet oībꝫ

hoībꝫ a deo gratis dant̃. nō tñ hoīem ſmlr
gratificāt oēs simul nec aliq̄ eaꝝ sꝫ ad multa
alia ordinant̃. Tūc hmōi gratie possunt di
ci oēs virtutes alie a charitate. Maria ḡ
nō solū habuit donū gr̃e principalis gratuꝫ
facientis. sꝫ etiā plenitudinē gr̃aꝝ gratis da
taꝝ. De q̄ Hiero. in ſmone de assumptõe
sic inquit. Si diligēter attēdis nil est ꝟtu-
tis qḋ nō resplēdeat in virgine maria. Unī
ipa fuit hūilima. Bern̄. Si maria humilis
nō fuisset spūssanct9 sup eā nō quieuisset nec
eā impgnasset. Isa. vlti. Sup quē requie-
scet spūs me9 nisi sup quietū ꝛ humilē. Itē
fuit castissima. Unī Bern̄. Tante fuit puri-
tatis qꝫ nec angelica puritas ausa est ei se cō
parare. Idē. Nec astra mūda sunt in ꝯspe
ctu ei9. Tanta mūdicia o maria de9 carnē
tuā mūdauit. vt etiā sue diuine puritati eā
ꝯglutinare nō despexit. Item fuit mitissima
Bern̄. Nichil austeꝝ nichil terribile i ea to
ta suauis ꝛ mitis. Itē fuit miſicordissima.
Unī Ignaci9. Maria oīm opeꝝ pietatꝫ vni
cuiqꝫ aliquid ministrat miseris ꝛ afflictꝫ est
coafflicta. Et hec miſicordia nō est i beati-
tudine diminuta sꝫ ꝑfecta. Sic igit̃ merito
a gr̃e supeffluētia cōmendat̃. Tercio cō-
mendauit eā angel9 in salutatõe sua a diuia
assistētia. cū dixit. dñs tecū. Bern̄. Licꝫ cū
oībꝫ sanctis sit dñs tñ singulariter ꝛ singu
lari ꝓrogatiua est cū maria. vt licꝫ dr̄ Iob.
xiiij. Si q̄s diligit me ad eū veniem9 ꝛ mā
sionē apud eū faciem9. tñ cū illa excellētissi-
me ꝛ singularissime. Unī exponēs supradi-
cta verba Bern̄. dicit. Dñs tecū. pater te
obumbrās vt tantū splendorē filij tui posses
sustinere. tecū fili9 vt sibi seruet vteꝝ tuū.
ꝛ tibi seruet virginitatꝫ signaculū. Tecum
spūssanct9. cui9 ꝟtute ꝯcipis: sanctificās te
vt sola digna esses filiuꝫ dei portare. Et sic
tota trinitas fuit cū maria. vt corp9 mūda
ret. vitā sctificaret. ꝛ aīam fecūdaret Aug.
Dñs tecū manet. tecū ꝑseuerat. a te nūq̄
recedet Hugo de san. victo. in sermone de
annunciatõe. Dñs tecū in castitatis voto.
tecū in prudēti ꝯsilio. tecū in vtero. tecū in
ꝯsciētie secreto. tecū in ore ope ꝛ corde. te-
cū vbiqꝫ. age secure q̄d vis. Hiero. Iā cū

virgine erat qui ad virginẽ mittebat Dñs vbiqꝫ per essentiã. in celis ꝑ apparentiã. in angelis ꝑ ꝑsidentiã. in sanctis ꝑ grãz. in assumpta hũanitate ꝑ vnionẽ. ꝫ in virgine ꝑ pot⁹ deitatꝫ ꝑsentiã ꝛ corꝑalem existentiaz Merito potuit dicere dñs tecũ. Sꝫ. d. q̃ re nõ pot⁹ dixit. dñs in te. Rñdet ꝙ ñ tm̃ ñ ea fuit ꝑ inhabitatõez. ꝫ etiã ꝑ cooꝑatõne. Hoc ergo significare volẽs dixit. dñs tecũ. Quarto eã cõmendauit a feminea excellẽtia. ibi. benedicta tu in mulieribꝫ. i. sup omnes mulieres. Reuera nõ solũ sup omnes mulieres. ꝫ ꝛ sup omnes viros post xp̃m. nec solũ sup omnes viros: ꝫ ꝛ sup omnes angelos ꝛ vniuersaliter sup omnẽ creaturã aliam a xp̃i humanitate. eo ꝙ a verbo assumpta est. Jõ Ans. O benedicta ꝛ supbenedicta ꝑ te benedicit̃ omnis creatura. Aliq̃ mulieres sũt bñdicte: qꝛ virgines. ꝫ nõ sũt fecũde Aliq̃ vo sũt fecũde ꝫ nõ virgines. Petr⁹ rauẽ. in sermone quodã sꝑ missus est. sic̃ Ber. Maria ꝟgo inter mulieres est bñdicta. qꝛ dec⁹ possidet virginitatꝫ. pudorẽ ꝛ dignitatem ꝑtulit matris. O vere benedicta. q̃ celo fuit maior. terra fortior. orbe latior Deũ eñ quẽ mund⁹ nõ capit sola suscepit. ꝛ portauit eũ q̃ portat orbẽ. suũ genuit genitorez. nutriuit oĩm viuentiũ nutritorẽ. Hiero. in sermone de assumptõe Talibꝫ oꝑpignorare decebat virginẽ muneribꝫ vt esset grã plena. Et ideo dicit̃ dñs tecũ: benedicta tu in mulieribꝫ. que dedisti celis ꝛ angelis terris ꝛ hoĩbꝫ deũ. fidẽ gentibꝫ ꝛ finẽ vicijs. vite ordinẽ. moribꝫ disciplinã. vt omnes homines surgentes in grãꝝ actõne dicere habẽt illõ ꝑs. lxxxiiij. Bñdixisti dñe terrã tuã. auertisti captiuitatẽ Jacob. s. ꝑ singularẽ bñdictionẽ matris. Quintũ volum⁹ addere ꝛ eã cõ Elisabeth cõmendare a dignitatis sue excellentia. qꝛ hodie mater dei effecta meritꝫ sup extollẽda ꝛ sũme cõmendãda. Sed q̃d dicã de ei⁹ excellẽtia. ꝛ q̃uo valeã eã digne cõmẽdare. Erg̃ eñ mater dei est. sicut deũ null⁹ sufficit nec digne laudare ꝑt. sic nec matrẽ. De q̃ Petr⁹ Damiani. Qualiter eã laudari poterit mũdanus hõ ꝑ trãsitoriũ verbũ q̃ de se verbũ ꝑtulit q̃d manet weter nũ. Aug. in quodã sermone de beata ꝟgine. Si oĩm nostꝝ mẽbra verterent̃ in linguas null⁹ eã digne laudare sofficeret. altior est celo de q̃ loq̄mur. ꝑfundior inferno ꝛc. Hec sola est q̃ mater ꝛ spõsa vocari meruit. q̃ enĩ ꝟgo tã sãcta quã dignaret̃ supuenire spũs sanct⁹. que tã speciosa quaz de⁹ eligeret sibi spõsam ꝛ filio suo in matrẽ. O q̃ tã casta ut esset virgo i partu ꝛ post partũ. O q̃d dicaz paup ingenio. o q̃d dicã. quidq̃d dico minor laus est q̃ꝫ tua dignitas req̃rit. O q̃d dicã dei genitrix cũ ñ sufficit lingua carnis tuas enarrare ꝟtutes. Ecci. xliij. Exaltate eam q̃ꝫtũ potestꝫ qꝛ maior est omni laude. Jpsa est de q̃ Bern. q̃ tot⁹ mũdꝰ obtinuit impetrando salutẽ Cui spẽaliter ꝑ toto genere humano dictũ est. Ne timeas maria inuenisti eni grãm apud dñm Quis g̃ o beata mater misericordie valeat inuestigare tuã longitudinẽ. latitudinẽ. altitudinẽ. ꝛ ꝑfunditatẽ. longitudo tua vsqꝫ ad diẽ nouissimũ subuenit vniuersis inuocãtibꝫ te. latitudo tua replet orbẽ terraꝝ. altitudo supne ciuitatis meruit ꝑ te recuꝑationẽ. ꝑfunditas sedentibꝫ in tenebris ꝛ i vmbra mortꝫ obtinuit redẽptionẽ. Hoc ergo q̃ ad angelicã salutatõnẽ Reliqua vt sup̃ dixi quere in thesauro antiquo Recurram⁹ g̃ oẽs ad matrẽ grẽ. ipaz q̃ꝫtũ possum⁹ laudibꝫ ꝛ ꝑconijs extollẽdo. vt ei⁹ inuicto suffragio poss.m⁹ obtinere grãz omnipotentis dei in hꝫ seculo. ꝛ i futuro fieri ꝑticipes eterne glorie Amen.

Sermo LXXI. Adidẽ.

Ingressus angelus ad eaz dixit. Aue grã plena dñs tecũ. Luc. i. Introductio. Videm⁹ gaudiũ oriri dũ tribulatꝫ nunciat̃ liberatio de angustijs. Spũaliter. humanũ gen⁹ añ incarnatõez xp̃i erat i maximis tribulatõibꝫ. sic ꝙ potuit ꝯqueri illõ Dan. xiij. Angustie sũt michi vndiqꝫ. Renera vndiqꝫ. Nã primo erat aridũ ex ꝑte defect⁹ hũoris. i. carẽtie grẽ. ꝑs. cxl. Anima mea sic̃ terra sine aq̃ tibi. Jõ Ysa. xlv. Rorate celi desup ꝛ nubes pluãt iustũ. Jsta ariditas figurat̃. iij. Re. xvij. Tribꝫ annis et

sex mēsibꝫ nō fuit ros neqꝫ pluuia. Et sic tēpore nature culpe ꝛ legis scripte ī his tribꝫ annis nō fuit ros salutis ꝛ pluuia bñdictionis vsqꝫ ad sextū mēsem quarti anni. i. tpe grē. de q̄ p̄s. lxxxiiij. Dñs dabit benignitatē ꝛ terra nostra dabit fructū suū. Scḋo hō erat famelic⁹. Amos. v. Mittā famē sup terrā. nō famē panis. ſꝫ famē audiēdi vbū dei. i. filij dei. vel famē vidēdi. s. faciē dei. q2 nichil satiat hoīem nisi dei visio. Hac erat prim⁹ hō priuat⁹ ꝛ totū genus humanum. Sꝫ hodie venit semē de celo seminatū i terrā benedictā. i. in vteꝝ virginis benedicte. p̄s. lxxxiiij. Bñdixisti dñe terrā tuā. Figuratur Nume. xi. cū descenderet nocte super castra ros. descēdebat pariter ꝛ manna. p̄s. Panē celi dedit eis. Tercio hō erat infirmus. Jsa. i. Omne caput languidū ꝛ omne cor merēs. Hodie venit ille q̄ se medicū corporū ꝛ aiaꝝ ondit. ꝛ q̄ ꝓpter languidos se venisse testat̄. Math. ix. Nō est opus valētibꝫ medic⁹ ſꝫ male habentibꝫ. Nō veni vocare iustos ſꝫ peccatores ad penitētiā. Aug. Sanguis eñi medici fact⁹ est medicina freneticoꝝ. q2 suo sanguine curauit nos a languore anime. Jsa. lxi. Spūs dñi super me eo q̄ vnxerit me: vt mederer ꝯtritos corde Quarto hō erat captiuus. ꝓuer. v. Funibꝫ pc̄toꝝ quisqꝫ ꝯstringit̄. Sap̄. xvij. Una cathena ꝯstringit oēs. Hodie venit q̄ captiuos liberat. ꝛ Jsa. lxi. Misit me vt p̄dicarē captiuis indulgentiā. ꝓpter qḋ ip̄e saluator dixit Joh̄. viij. Si fili⁹ vos liberauerit veri liberi eritis. Quinto hō erat ī aīa mortuus. Gen̄. ij. De ligno sciētie boni ꝛ mali ne comedes. in quacunqꝫ hora comederis morte morieris. Ro. v. Regnauit mors ab adam. Sed hodie nunciata ꝛ missa est vita. i. Coꝝ. xv. Sicut in adam oēs moriuntur. ita ꝛ in christo oēs viuificabunt̄. Figurat̄ Gen̄. ij. Posuit domin⁹ lignū vite ī medio paradisi. i. filium in vtero virginis benedicte. p quem vita ꝛ salus credentibꝫ illuxit. Joh̄. x. Ego veni vt vitā habeāt: et abundanti⁹ habeant. Jdcirco. iiij. Re. vij. Hec est dies boni nuncij. si tacuerim⁹ scelere arguemur. Hec aūt sal⁹ incepit cū angel⁹ ingressus ad virginē venit. de quo thema. Jn verbis p̄missis duo tanguntur. Primo apparitio angelice claritatis. ibi. ingressus angelus. Scḋo salutatio virginee dignitatis. ibi. Aue gratia plena. De p̄mo dicit. Jngressus angel⁹. s. mense sexto post ꝯceptōeꝫ Johānis bap. qui fuit ꝯcept⁹ ī fine septēbris. saluator vero in marcio vicesimaquinta die mēsis eiusdē. Sꝫ q̄re in isto mēse ꝛ nō in alio a ubi repies. R. Jdeo iste mēsis p̄ alijs est priuilegiat⁹. Primo q2 in eo mūdus est creat⁹. Jdcirco iudei habēt eū p primo mēse anni ꝛ incipiūt annū ab eo dē. Exo. xij. Jste mēsis sit vobis principiū mensiū. Scḋo q2 ppl̄s israelitic⁹ in eo est liberat⁹. Exo. xiij. Egredimini mēse nouaꝝ frugū. licet nō sint fruges formate. tñ ī celesti paradiso formate erāt noue fruges. Tercio mēsis ille priuilegiat⁹ est: eo q̄ mund⁹ est in ip̄o redempt⁹. liꝫ hñ ꝯtingit solēnitatē passionis in aprili celebrari. isto ergo mēse. s. marcio die ꝛ hora. vt sup̄ in p̄cedēti sermone. ingressus est angel⁹. Sanct⁹ Tho. pte. iij. q. iij. ar. ij. Assumpto corpe ī forma hoīs. Aug. Facie rutilās: veste choruscans. Bern̄. sup missus est. ꝛ sanct⁹ Tho. Merito in forma hoīs. q2 debebat deū annūciare incarnandū ꝛ hoīes redimendū. Jō ꝛ oēs angelice appaōitōes in veteri testamēto ordinant̄ ad illā. q2 xp̄m in carne nasciturum ostenderūt. ad eā. s. solam. Franeisc⁹ maronis. Uirgo a iuuentute lr̄as didicit. ꝛ legebat illud Jsa. vij. Ecce vgo ꝯcipiet. cepit desiderare si fieri posset q̄ esset illi⁹ vginis ancilla. ꝛ occupauit se cū defectibꝫ humani generis. ꝛ demqꝫ dedit se in orōem: vt cito oīpotens pater vellet ondere ineffabilem miſicordiā suā hūano generi. ꝛ p filiū suuꝫ vnigenitū illud redimere. ꝛ p orōem venit in ꝯtemplationē. Sola ergo deo dedita flexis genibꝫ. eleuatis oculis. maxillis lacrimis ꝓfusis. vt impleret̄ illud Sap̄. xviij. Cum silentiū esset. s. dū virgini omnia creata silerent. velut in nocte in ea cuncta latēta sopita essent. Sic ergo sp̄ualiter deo vnita ingressus est angelus ostio clauso. Bern̄. vt mōstraret se angelū ꝛ ñ hoīeꝫ. ꝛ dic̄ Bern̄.

ꝙ hec apparitio angelica fuit nimis insolita. q₂ in forma hoīs cū ingenti lumine. Vñ dicit. Credendū est ꝙ maria multotiēs vidit angelos. ſ₃ nunꝗ̄ i tanta claritate. ¶ Nota ꝙ quondā angel⁹ maior erat hoīe in trib⁹ principaliter. Primo in dignitate. q₂ spūs. ps. ciij. Qui facis angelos tuos spūs ſ₃ hō terren⁹. Geñ. xviij. Quid loquar ad dñm cū sim puluis ⁊ cinis. Secūdo in familiaritate. Math. xviij. Angeli eoꝝ semꝑ vidēt faciē patris qui in celis est. Tercio ī gratie vbertate. q₂ angelus in splēdore. hō in obscuritate. i. Coꝛ. xiij. Videm⁹ nūc ꝑ speculū ⁊ in enigmate. Maria vero excessit angelos in his trib⁹. Primo in dignitate. q₂ electa mater dei ⁊ dña angeloꝝ. vñ canit eccl̄ia. Aue regina celoꝝ. Scđo in familiaritate. ꝓpter h̄ dixit ei angel⁹. dñs tecū. q. d. aliter ꝙ̄ mecū. Tercio ī grē vbertate. q₂ fontē grāꝝ generare meruit. Idcirco angelus h̄ ꝓcognoscens cū omī reuerētiali honore quo potuit ad eam ingressus est. ⁊ salutauit eam dicens. Aue gratia plena. Dic aue. ¶ Sup quo dicit Petr⁹ grec⁹. Cōtra vocē mulieris prime. q₂ erat causa oīs ve dixit aue. Prima Eua corruit ꝑ stulticia⁊. q₂ credidit serpēti ⁊ sic fuit seducta in ꝓuaricatione. S₃ maria instructa ꝑ sapiētiā prudentissime disserēs cū angelo. Scđo eua cecidit ꝑ supbiā. cū deitatem petijt. sed maria exaltata est ꝑ humilitatē dum ancilla esse voluit dicens Ecce ancilla dñi. Tercō eua ꝓuaricata est ꝑ inobedientiā transgrediens dei mandatū. sed maria ꝑfecta est ꝑ obediētiam ꝓbendo ꝯsensum. Quarto sicut Eua peccauit ꝑ fiduciā credens verbis serpentis. Jtā maria meruit nobis salutē credēs vbis angelicis. Quinto Eua ꝑ fructus ligni comestionē intulit mortē Eccli. xxv. A muliere initiū peccati ⁊ ꝑ illā omēs morimur. sed Maria attulit fructū vite. Joh. xi. Ego sū resurrectio ⁊ vita. Eua duxit nos de ꝑadiso in exiliū. Maria leuat nos de exilio i celum. per euā maledictio. ꝑ mariā oībꝰ nobis venit sal⁹ ⁊ benedictio. Idcirco verbū maledictionis vertit in verbū bñdictōis ⁊ initiū sue salutatōis Aue. Hic tangit secundum principale hui⁹ ſmonis. vbi dixi innuit salutatio virginee dignitatis. dicēdo aue grā plena. ¶ Vbi nota. solēt mlieres ī mūdo affectare principaliter quinꝗ̄. Primo pulcritudinē. secūdo diuitiaꝝ vbertatē. tercio sponsum laudabilē. quarto famā celebrem quinto prolē nobilē. Omia hec angel⁹ cōprehendit in salutatōne. Primo pulcritudinē. Vñ licet corꝑali pulcritudine notabiliter esset adornata. de illa tñ ipa paꝝ curauit. sciēs illud ꝓuerb. xxxi. Fallax grā ⁊ vana est pulcritudo. Pulcritudine vero spūali maxime fulgebat. Vñ pulcritudo corꝑalis mulierꝫ ꝯsistit in h̄ q̄ñ in se est pulcra Et sic beata virgo Canti. iiij. Tota pulcra es amica. Reuera pulcra pulcritudīe spūali Hoc tangēs angel⁹ dixit. Aue. i. sine ve. s. originalis ⁊ actualis peccati. q₂ scriptura illa locū in ea habere ꝓt que scribit Ezech. xxxi. Omē lignū paradisi nō est assimilatū ei Et pulcritudineꝫ ei⁹ mirat. Ans. Ea puritate nitebat ⁊c. Secunda pulcritudo ꝯsistit in cōpositione moꝝ. De qua Sap. iiij. O ꝙ̄ pulcra es casta generatō cū charitate. i. morum venustate. Istā pulcritudinē ipa excellenter habuit. Unde de ipa dicit Cañ. vij. Quā pulcri sunt gressus tui in calciamētis filia principis. Gressus sunt virtutes aīe. calciamenta gressuū sunt oꝑa virtutū. De pulcritudine morum eius dicit Ambrosi⁹ Nil in maria toruū in oculis. nichil in verbis ꝓcax. in actu nichil verecundū. non incessus solutioꝛ. nō vox petulantioꝛ. Hiero. Si Mariaꝫ dei matrē inspicias. nichil virtutis. nichil speciositatis: cādoris glorie qđ in eanō splenderet. Tercia est pulcritudo celestꝫ. de q̄ Isa. xxxij. Sedebit ppl's meus in pulcritudine pacis. Nūc possidet hanc pulcritudinē qua totū mundū illuminauit. Bern̄. Marie ꝓsentia tot⁹ illuminat orbis Et etiā supna ciuitas vginee lāpadis est illustrata fulgoribꝰ. ps. lxxxviij. Thron⁹ ei⁹ sicut sol in ꝯspectu meo ⁊c. Quarta est pulcritudo diuinitatis. Hiere. xxxi. Bñdicat tibi de⁹ pulcritudo pacis. Istā ipa habuit ⁊ hodie concepit. quapropter dicit ps. Concupiuit rex decorem tuum. Ambro. in li. de

virginitate. Quid nobili⁹ matre dei ꝛ splē
didi⁹ illa quā splēdor elegit. Tā splendida
est ꝙ Salomō in spiritu splendorē ei⁹ ad/
mirās dicit Can. vi. Que est ista q̄ pgredi
tur q̄si aurora pulcra vt luna. electa vt sol.
ecce pulcra. Sic nos si volum⁹ eā digne sa
lutare cū angelo videam⁹ primo de pulcri/
tudine spūali. qꝛ dicit̃ Ecci. xv. Nō est spe
ciosa laus ī ore peccatoris. alias dicere pos/
set nobis illud Isa. xxix. Hic pp̄ls labijs me
honorat. Hiere. iiij. Laua a malicia cor tuū
hierl̃m. Nā habes os pulcrū ꝛ cor falsū Se
cundo debem⁹ habere moralē pulcritudinē.
Math. v. Luceat lux vestra corā hominib⁹
Greg. ꝛ habet̃. xi. q. iij. inter cetera di. Int̃
cetera ꝯsciētia nobis necessaria est fama aūt
ꝓximis. Idcirco Ro. xij. Prouidētes bo/
na nō tantū corā deo sꝫ ꝛ corā omib⁹ hoib⁹.
Et tūc p ei⁹ merita dat̃ nobis claritas di/
uina ꝛ celestis. Secūdo optant mulieres
diuitiaꝝ vbertates. Ipa tñ nō curauit d di
uitijs tp̄alibus. sciens illud Ecci. viij. Mul
tos ꝑdidit auꝝ ꝛ argētū. Et vt dicit̃ ꝓuer.
xi. Nō ꝓsunt diuitie in die vltionis. Ideo
optauit diuitias gratie. ꝛ has attulit ange/
lus seu ipsam eas habere demōstrauit. in eo
ꝙ dixit gratia plena. Reuera plena. qꝛ dic̄
Hiero. in sermone de assumpcōe. Ceteris
sanctis ꝑ partes gratia dat̃. sꝫ marie se totā
plenitudo infudit gratie. Et sic verificat̃ in
ea illud Prouerb. vlti. Multe filie regum
ꝯgregauerunt diuitias tu sola supgressa es
vniuersas. Unde cū ceteri sancti habebant
in se aliquā mensurā. ipsa fontē gratiaꝝ ha
buit. i. xp̄m. De quo Bern̄. sup canti. Ori
go omniū fontiū ꝛ fluminū mater est omni
um virtutum ꝛ scientiaꝝ fons ihesus xp̄s.
Ipsa eñi est aqueduct⁹. Merito ei dicere
potuit angelus. gratia plena. Plena vtiq̃
non tantū plenitudine sufficiētie q̄ est oīm
sanctoꝝ. nec etiā abundātie. que fuit aploꝝ
sed vltra hoc habuit plenitudinē supefluē
tie. Ecci. xxiiij. In plenitudine sanctoꝝ de
tentio mea. Sic ergo oēs alios sctōs ī gra
tie vbertate excessit. Reuera excessit. qꝛ cuꝫ
ceteri determinatas mensuras gratiaꝝ ac/
ceperūt. ipa vniuersas mensuras simul ha/
buit. De quib⁹ mēsuris Luc̄. vi. vbi q̄drū/
plex mēsura notat̃. s. bona. ꝯferta. coagitata
ꝛ supefluēs. Mēsura bona est habere ea q̄
requirunt̃ ad sui sanctificatōēꝫ q̄ est in oīb⁹
sanctꝭ. Cōferta q̄ requirit̃ ad alioꝝ erudiciō
nē. ꝛ fuit in aplīs. Coagitata q̄ requirit̃ ad
sui ꝯfirmationē. q̄ fuit in Iohāne baptista q̄
fuit in vtero ꝯfirmatus. Supefluēs q̄ est
ad plenā diffusionē q̄ in xp̄o est. Ioh. i. De
plenitudine ei⁹ oēs accepimus. Istā tñ
mensurā matri cōmunicauit. qꝛ de plenitu/
dine sua nobis īfudit. Habuit ergo quadru
plicem plenitudinē. ita ꝙ scribit̃ de ea Ec
cli. xxiiij. In me omnis gratia vite veritatis
ꝛ virtutis. Transite ad me ꝛc̄. vite quo ad
gratiā sanctificantē. veritatis q̄ ad grāꝫ in/
struentē. ꝛ virtutis quo ad gratiā ꝯfirman
tem. transite ad me oēs. s. quo ad gratiaꝫ
effluentē Heb. iiij. Accedamus cū fiducia
ad thronū gratie ei⁹. Ignaci⁹. Impossibi/
le est aliquē o virgo saluari peccatoreꝫ nisi
per tuū auxiliū ꝛ fauorē. Hugo. Ardor grē
ardebat in corde vt mirabilia faciebat ī cor
pore exteri⁹ illa mēbra radiādo. Unū Hila/
rius sup Math. Ioseph sponsus virginis
ꝯsiderauit sacramentū ꝑ diuini luminis ra
dium. Ideo Bern̄. De plenitudine ei⁹ ac/
cipiunt vniuersi. captiuus redemptionem
eger curationē. peccator veniā. Idcirco ꝯsi/
dera ꝙ hodie possis ꝑticeps fieri ei⁹ gratie
Sꝫ possum ꝯqueri de aliquib⁹ illud Iob.
iiij. Nō habes in quo haurias. Bern̄. Ue/
hementia desiderij feruor deuotōnis ꝛ dile
ctionis ꝛ puritas orationis hauriūt fonteꝫ
misericordie ꝛ pietatis. Porta ergo ydriā
tuā hodie ꝛ munda eaꝫ. qꝛ vt dicit̃ Sap. i.
In maliuolā animā nō introibit spūs sapie
Tercio affectant mulieres sponsū lauda
bilem. Sic ipsa hodie sponso nobilissimo
fuit decorata. Hoc sentiens angelus dixit
dn̄s tecum. q. d. aliter q̄ꝫ mecum. Mecum
tāq̄ꝫ dn̄s cū seruo. ꝛ sicut creator cū sua cre
atura. tecū sicut filius cum sua matre. tecū
sicut aurora cum sole lucente. s. diem gratie
nunciando. tecum sicut flos cū virga floren
te. Isa. xi. Egredietur virga de radice Iesse ꝛ
flos de radice eius ascendet. Tecū sicut ros

cum regina palaciū ingrediēte. Figuratꝰ. ij. Reg. ij. mater Salomonis sedēs iuxta regem. cui rex. Pete a me quicquid vis. nō est phas vt denegē tibi. Tecū dñs. pater per potentiā. tecū filiꝰ p sapientiā. tecū spūs sanctus p clementiā. Idcirco peccator quouismodo peccasti recurre ad eā. Bern. Si es in angustijs pīculis aut in reb dubijs mariam inuoca. mariam cogita. nō recedat ab ore tuo. nō a corde vt impetres eiꝰ oratōis suffragiū Et merito. qz ut dicit Bern. Qz in te. p te. ⁊ de te pia manꝰ omnipotentis quicquid creauit recreauerat ⁊c. Quarto optant mulieres celebrē famā. Hanc ꝯsiderauit in ea angelꝰ. idcirco dixit ei in salutatione. Benedicta tu in mulierib. i. vltra oēs mulieres. O q̄ famosa fuit illa cuius fama de terris vsqz ad celos redoluit. Vñ dicere potuit illud Ruth. iij. Scit oīs populꝰ te esse mulierē virtutis. potius hoc dicere habuit maria. Et licet oīb virtutib abundaret. ⁊ in his famosa essz. tamē eius humilitas tantam famā ei non solum in terra sed ⁊ in celis fecerat. ꝙ etiā filium dei in vterū suū per humilitatē trahere meruit. hoc significatꝰ Luc. i. Respexit humilitatem ancille sue. Ecce enī ex hoc beatā me dicent omnes generatōes. Et b̄ Aug. in quodā sermone attestatꝰ vbi virginē gloriosā quasi admirādo alloquitꝰ dicēs. Obsecro virgo gloriosissima dic michi quid boni egisti. quantū p̄ciū obtulisti vt virtꝰ ⁊ sapiētia dei patris q̄ attingit a fine vsqz ad finē fortiter suauiter qz disponit omnia. totus vbiqz manens. et sine vlla sua mutabilitate in vterū tuū veniens. ita castum castellū tui ventris incoluerat: vt ingrediēs nō lederet. ⁊ egrediēs incolumē custodiret. Et respondēs in ꝑsona virginis dicit. Queris quid obtulerim vt mater domini mei efficerer. oblatio mea est virginitas ⁊ hūilitas mea. Nō respexit ornamēta mea neqz pulcritudinē corporis sed humilitatē mentis. Et hec ei intm̄ placuit vt vnigenitū filiū suum de me nasci voluit. Ecce q̄ famosa fuit non solū in humilitate sed ⁊ in castitate ⁊ in fecūditate vltra oēs mulieres. Ipa potuit abundāter dicere id qđ de Judith dicebatꝰ. vt scribitꝰ eiꝰdē. xv. c. Tu gloria hierusalē. tu leticia isrtꝰ tu honorificentia ꝑpli nostri. Reuera qz tu gloria ī hierusalē. i. dei. tu leticia in isrl. i. angeloꝝ qui vidēt faciē patris. tu honorificentia populi. i. generꝫ humani. qz tu fecisti humiliter ⁊ viriliter. s. ex eo ꝙ p tuā humilitatem deū ad terrā traxisti. Aug. Humilitas marie facta est scala celi. iō merito ei angelꝰ dicere potuit. Benedicta tu in mulieribus

Quinto optant mulieres nobilē prolem Et sic ipsa ꝟgo maria hodie dotata ē. Hoc sensit Elisabeth. ꝓpter qđ dixit ei. Benedictus fructꝰ ventris tui. O nobilis ⁊ generosus fructus ille fuit. qz dicitꝰ Sap. xviij. Ex regalib sedib venit. Rom. i. Ex semine Dauid ſm carnēz. O nimis generosus fructus. in celo habens patrem sine matre. in terra matrem sine patre. O generosus fructus. ipse solus natus ex virgineis visceribꝰ. matrē virginē habuit. vt impleretꝰ illud Isa. vij. Ecce ꝟgo ꝯcipiet ⁊ pariet ⁊c. Hodie lapis abscinditꝰ sine manib. Dan. ij. Hodie rubꝰ ardet ⁊ nō comburitꝰ. Exo. iij. Hodie vellus Gedeonis maduit. Judicū. vi. Hodie virga Aaron floruit. Numeri. xvij. Hodie virgo cepit vnicornū. Aug. Vere virginis nobilitas. parientis in virginitate. nascentis in diuinitate. qui ante luciferum genitus a patre. hodie cōceptus est a matre. Bern. O maria hodie facta es mater cuiꝰ deus est pater. filius paterne charitatis ⁊ corona tue castitatis. O q̄ benedictus fructus. Hodie plantatū est lignū in medio paradisi. Hodie in virgine ꝯceptus est p quē toto orbi salꝰ effluxit. Ansꝰ. Non est salus in mundo nisi quem pepit virgo. Bern. Hodie dñs operatꝰ est salutē ī medio terre. Idcirco nec cōuenit nobis hodie tacere quin plurimū ei gratias referre debemus a qua tāta salus nobis exorta est. Debemus ergo nos exemplo angeli virginem gloriosam deuotis mentib hodie celebrare ⁊ salutare. R Et hoc maxime quinqz ꝫ causis. Primo ꝓpter debitū. Salutatio enī p̄cipue debetꝰ amicis ⁊ benefactorib. et sic ex debito tenemur eaꝫ salutare. qz multa

bñficia dilectõis ⁊ signa nobis exhibuit et hodie exhibet nobis in salutẽ. Magnos enĩ labores habuit filiũ nutriẽdo. in egiptũ fugiẽdo. paupertatẽ sustinẽdo. ⁊ vsq3 ad patibulum ipm sequẽdo. Joh. xix. Stabat iuxta crucem mater ihesu. stabat vt si forte passio xp̄i sufficiẽs nõ fuisset ipa parata ad patiendu3 p nobis fuisset. Sic ab eo tpe q̄ mater dei facta est vsq3 ad nouissimũ diẽ nõ cessat petere p nobis. Bern. Suppliciter ⁊ efficacitee salutis nostre negocia ptractat tanq3 mater misericordie. mater exulis. mater peccatorũ. ⁊ mater indicas. In ipsa locu3 habet illud Ro. vlti. Salutate mariã q̄ multũ laborauit in vobis. i. in oĩm vestr̄ salutẽ. Secundo debem⁹ eã salutare pp̄ter ei⁹ bñplacitũ. Et maxime cum illa salutatõne qua mariã salutauit angel⁹ celestis nunci⁹. ⁊ detulit tanq3 ep̄lam in q̄ recolit̄ exordiũ nostre redemptionis. redemptio captiuorũ. victoria hostium. Hodie potuit angel⁹ dicere illud psal. Immisit in os meũ canticũ nouũ. nouu3 ⁊ multũ suaue. tã suaue q̄ eã mouit in spiritu exultare Luc. i. Magnificat anima mea dñm. S Nõ est salutatio aliqua magis sibi placita q̄3 illa. sicut legit̄ exẽplũ de quadã sancta moniali sanctitate famosissima ⁊ beate virgini specialiter deuota. Hec cuidã viro religioso ⁊ virgini marie similr̄ deuoto sub psona alteri⁹ de se manifestauit dicens. Scitote mi dñe q̄ fuit quedã genitricis dei dilectrix i tali monasterio q̄ sicẽ ⁊ tu valde virginẽ gloriosam dilexit. cui p certo tale nup scias accidisse Quadã nocte cũ i lecto quiesceret vidit ante se mariã stare dicentẽ. dormis ne filia: Cui illa r̄ndit. Non dormio dña charissima. s3 scire desidero cur ad me peccatricẽ venisti. Cui virgo gloriosa. Ne timeas piam matrẽ filia cui deuota reddis seruitia. sed moneo te vt magis pseueres. salutationẽ angelicã sicut incepisti diligenter ptinuando. scias enĩ q̄ maximũ gaudiũ ex eadẽ salutatõne habeo. qd̄ nullus hominũ sufficiẽs est explicare sermone. Na3 cũ dicis dñs tecũ. videt̄ michi q̄ in me sitr̄ sit filius meus sicut in me fuit cum p peccatoribus nasci dignatus fuit. Et sicut tũc mi

chi ineffabile gaudiũ fuit. sic nunc cum easdem verba explicas. Ex hoc ergo patet q̄ multum sibi placet. Tercio debem⁹ eam salutare propter salutationis fructũ. Unde sicut hec salutatio virgini Marie sũme placet. sic ipsam ei dicentibus valde remunerat. sicut patet in pluribo exẽplis. Quarto debem⁹ eã salutare propter cauere ingratitudinis vicium. summa enĩ ingratitudo ẽ multa bona suscipere ⁊ nõ cognoscere et regratiari. Modo dicit Bern. in sermone de natiuitate virginis. Altius intuemini quanto deuotionis affectu eam domin⁹ voluit a nobis honorari qui totius boni plenitudinem posuit in maria. vt si quid spei in nobis si quid grẽ. si quid salutĩ ex ea nouimus redundare. nichil habere nos voluit qd̄ p manꝰ marie man⁹ non transierit. Quinto pp̄ter dyaboli suppliciũ. q2 ipe inuid⁹ tuebat̄ cum vidit ⁊ audit p quid hõ salutẽ est consecutus quam ipe amisit. Unde Eccĩ. xxij. Musica in luctu importuna est narratio. ⁊ sic cũ dyabolo Sic dicit Bern. Celũ ridet. angelus gaudet. mund⁹ exultat. infern⁹ ptremiscit. demones fugiunt cũ dico Aue maria. Non solum dyabolo displicet illa vocalis oratio. sed singula verba que in ea ptinent̄. Displicet sibi Aue cum sit sibi in eternũ ve Et ve eternu3 pcurauit ⁊ hominem salute priuauit qd̄ maria recuperauit. displicet sibi maria. q2 de ea dictũ est Geñ. iij. Ipa cõteret caput tuũ. Idcirco h̄ nomẽ valde exosum habet. Displicet sibi cũ audit grã plena. q2 ipe mulierẽ ⁊ p mulierẽ vir̄ a gratia euacuauit. Displicet sibi dñs tecũ. dolens valde q̄ hãc societatẽ diuinã ipa habet a q̄ ipe ignominiose ẽ detrusus. Displicet sibi bñdicta tu i mlr̄ibo. qm̄ ipe p mulierẽ maledictõe3 dei pcurauit. Displicet sibi vltra modũ. ⁊ bñdict⁹ fruct⁹ ventrĩ tui. q2 ipe p suã suggestionẽ fructũ. i. mlr̄ẽ maledictionẽ pene ⁊ culpe ĩtulit. Idcirco ex debito tenemur marie placere. Uideamus g̃ deinde quẽ nobis fructũ venire pspiem⁹ cũ ingratitudinis viciũ euitare volum⁹ ⁊ dyabolo suppliciũ iferre conamur. tũc v̄ginẽ gl̃osã humiliter ⁊ deuote salutare debemus. imo

quicūq; es ipam salutare nō cesses. q2 si im mund⁹ es. ergo ad mundā ꝛ sanctā dicas Aue. i. sine omni ve culpe ꝛ pene. si tenebrosus es dicas maria. i. illuminata. si peccator es ꝛ grā cares dic grā plena. Si omni bono vacu⁹ es dicas dñs tecū. si pene obligatus es debes accedere ad benedictā ꝑpter qḋ dicas ei. benedicta tu in mulierib⁹. q. d. erue me de maledictōib⁹. Si famelic⁹ es dicas benedict⁹ fruct⁹ ventris tui. Ipse eñi est fructus ille in cui⁹ ꝯspectu est vera ꝛ eterna saturietas. de qua ps̄. Satiabor cū apparuerit gloria tua. Hiero. Si virgo es lauda eam. quia meruisti habere quā laudas. Si continens es lauda. q2 hoc non aliunde habes q̄3 ex gratia christi que fuit in ea. Si coniugata aut peccatrix: imo cuiuscūq; ꝯditōnis vel sex⁹ es lauda eā. q2 ex ea fluxit gratia ꝛ misericordia. Exultem⁹ ergo oēs ꝛ singuli et excitemur voce pia ꝛ mente sincera ꝛ deuota: exemplo angeli laudantes. q̄ ingressus dixit. Aue grā plena dñs tecū ꝛc̄. Et sic ꝑ ei⁹ intercessionē obtinebim⁹ gratiā omnipotētis dei in hoc seculo ꝛ in futuro efficiemur ꝑticipes eterne glorie. Ad quā me vosq; ꝑducat q̄ hodie in virgine ꝯceptus eternaliter viuit ꝛ regnat Amen.

De sancto Georgio.

Sermo LXXII.

Sine me nichil potestis facere. Iob. xv. Et legit̄ hodierna die ad honorem sancti Georgij ꝑ euangelicali officio. Dicit phs. ij. de aīa. q̄ oculi hoīs nō possunt cognoscere colorē sine lumine. Nā ad ꝑfectā visionē requirit̄ q̄ mediū sit illuminatū. L. Spūaliter. Sic naturalis intellect⁹ nō p̄t habere meritoriā cognitōez ꝛ opatōez sine lumine grē. De q̄ Rich. de ꝯtēplatōe. li. iij. c. viij. dicit. Sine grā nō sufficim⁹ ad cognitōez veritat; nec ad amorē virtut; Et figurat̄ Act. xij. Petr⁹ in carcere existens nesciuit q̄ circa eū agebant̄. Sed postq̄3 angelus eū illuminauit ꝛ eduxit tūc cognouit ꝛ dixit. Nūc scio vere q2 misit de⁹ angelū suū ꝛ eripuit me. Spūaliter. sic homo i carcere peccati existens sine illuminatōne grē nō p̄t quicq̄3 meritorie opari nec cognoscere. De quo Chris̄. Sicut terra nō germinat sine pluuia. sic nec homo sine dei grā. Ideo Greg. ix. moral̄. Spūssancti grā mēti terrene infundit̄ vt ad intellectū sui ꝯditoris erigatur. Dicit nāq; apls. ij. Cor. iij. Nō sumus sufficiētes cogitare aliq̄d a nobis tanq̄3 ex nobis. Si eñi non possum⁹ bonū cogitare. multo min⁹ opari. Propter qḋ dicit ps̄. xciij. Si dicebā mot⁹ est pes me⁹ misericordia tua adiuuabat me. et Isaie. xxvi. Oīa opa nostra opatus es dñe. ꝛ apls. i. ad Cor. xv. Gratia dei sum id qḋ sum De q̄ thema. Sine me ꝛc̄. In sūma euāgelij duo innuunt̄. Primo hortat̄ nos ad fructificandū. secūdo ad in se manendū. Primū patz in principio. secundū ibi. manete i me De primo dicit. In illo tp̄e. s. post cenā dixit ihesus discipulis suis. Ego sum vit; vera. Simō de cassia. Dñs loquit̄ ꝑ similitudinē vt trahat ad veritatē. Ul. Nā xp̄s similitudinarie viti compat̄ multis ō causis. Primo sicut vit; est arbor pua ꝛ despecta sic xp̄s modic⁹ in hūilitate. q2 exinaniuit semetip̄m. Phil. ij. Et despect⁹ in deformitate. de q̄ Isa. liij. Uidim⁹ eū nō habentē speciē neq; decorē. Putauim⁹ eū tanq̄3 leprosum ꝑcussum a deo ꝛ humiliatū. Scd̄o vitis est tortuosa. i. crepfich vel knorricht. Et sic xp̄s liuid⁹ in cruce nō lenis. vt impleat̄ illud Isa. i. A plāta pedis vsq; ad verticē nō est in eo sanitas. Tercio vit; est arbor humida. nā cū scindit̄ manat liquor. Sic ō xp̄o triplex liq̄r emanauit cū scissus in cruce fuit. s. sanguis. aq̄. ꝛ lacrime. sanguis ad redemptōez. aq̄ ad ablutōez. lacrime in iustificationē. Nā si lacrime marie magdalene iustificabāt eā: multo mag; lacrime xp̄i. De q̄b⁹ Heb. v. Orabat cū lacrimis ꝛ exauditus ē ꝑ sua reuerētia. Quarto vitis excedit oīa ligna in dulcedine fruct⁹. Et sic xp̄s oēs sanctos. Vn̄ Cant. ij. Fruct⁹ ei⁹ dulcis gutturi meo. De q̄ fructu dicit Orige. O dñe tolle desideriū meū vt attingā dulcem fructū tuū. Quinto flores vitis bonum dant odorē. ꝛ sic xp̄i exemplū. Eccli.

xxiiij. Ego q̄si vitis fructificaui suauitatē
odoris. i. exēpla bona. Vn̄ Canti. x. Curre
mus in odore vnguentoꝝ tuoꝝ. Hec vitis
figurat Gen̄. xl. Uidebat vitē habentē ꝓpa
gines tres. i. xp̄m habentē tres substātias.
diuinitatē aīaꝫ ⁊ corp⁹. Hāc vitē planta
re debem⁹ in aīaꝫ cordis nostri. De q̄ hiere.
xxxi. Erit aīa eoꝝ q̄si ortus irriguus. Id
circo inuoca hāc vitē dicēdo illud Canti.
v. Ueniet dilect⁹ me⁹ in ortū suū. ¶ Hec
vitis ꝓtulit nobis triplex vinū. s. vinū cō
punctōis. dilectōis. ⁊ sanguinis effusiōis.
¶ Prio vinū cōpunctōis. Vn̄ ps. lix. Po
tasti nos vino cōpunctōis. Vn̄ verā cōpun
ctionē hō a se nō pt hr̄e sꝫ a deo. Vn̄ hiere.
xxi. Postq̄ ꝯuertisti me egi penitentiā. Et
Tren̄. vlti. Cōuerte nos dn̄e ad te ⁊ ꝯuer
temur. Hoc vinū lacrimaꝝ letificat angelo
rū collegiū. de q̄ Bern̄. Lacrime penitētiū
sūt vinū angeloꝝ. ¶ Scōm est vinū dilecti
onis. ps. ciij. Et vinū letificet cor hōis. id ē
charitas. Hoc vinū charitatis figuratū est
Gen̄. ix. Noe bibit de vino ⁊ inebriat⁹ est
⁊ denudat⁹. Sic xp̄s bibit de vino charita
tis i cruce. Et inebriat⁹ charitate denudat⁹
est a cham. i. a militib⁹ pilati. ⁊ obdormiuit
i cruce. Ad h̄ vinū hortamur ꝓuer. ix. Ue
nite bibite vinū qd̄ miscui vob. s. vinū cha
ritatꝫ. Hoc dat nobis mixtū. q2 ita pure nō
possum⁹ eū diligere sicut ipe nos dilexit. q2
maiorē charitatē nēo hꝫ ⁊c. Joh. xv. De
h̄ vino bibit apl's Paul⁹: ⁊ ita erat inebri
atus ꝙ dixit ad Ro. viij. Scio ⁊ cert⁹ suꝫ
ꝙ neq̄ mors neq̄ vita neq̄ gladi⁹ neq̄ fa
mes poterit me separe a charitate xp̄i. De
h̄ vino bibit beat⁹ Georgi⁹. ¶ Tercio hec
vitis ꝓtulit nobis vinū rubeū sanguinis ef
fusionis. Joh. vi. Sāguis me⁹ vē est pot⁹
Hoc vinū exp̄ssuꝫ est de torculari crucis ⁊
cōsolat tristes. ꝓuer. vlti. Date vinū his q̄
amaro sūt corde. dicit notāter. ego sū vitis
vera. Aug. vt discernat se a vite corrumpi
ta ꝑplo iudeoꝝ. Vn̄ Hiere. ij. Quō ꝯuer
sa es in amaritudinē vitis aliena. Reuera
amara. Vn̄ Deut. xxxij. Uua coꝝ vua fel
lis botr⁹ amarissim⁹. fel draconū vinū coꝝ
⁊c. Quis ꝓpinauerūt xp̄o fel ⁊ acetum tpe
passiōis. Hec vitis circūcisa est octauo die
Et subdit. Pater me⁹ agricola ē. Ex q̄ ha
bet ꝙ xp̄s s̄m humanitatē est vitꝫ. q2 caput
eccl'ie. ⁊ nō s̄m diuinitatē. q2 sic pater etiā
esset vitꝫ ex eo ꝙ s̄m diuinitatē vnū sūt. Et
pater dr̄ agricola. q2 plātauit ⁊ rigauit grē
plenitudinē in vite. i. in xp̄o hōie. Vn̄ ps. i.
Erit tanq̄ lignū qd̄ plātatū ē sec⁹ decursus
aq̄ꝝ qd̄ nō pt arescere Et sic xp̄s in nl'lo de
ficere. q2 de plenitudine ei⁹ oēs accepimus
grāꝫ. Et subdit. omnē palmitē in me nō fe
rentē fructū tollet eū. i. omnē fidelē nō faci
entē opa bona sepabit a xp̄o vite Ex q̄ patꝫ
ꝙ nō solū q̄ mala agūt: sꝫ etiā q̄ bona facere
negligūt sepant a xp̄o. Figurat Lu. xiij. ꝙ
xp̄s abscidi fecit ficū sterilē. Et sic infructu
osi fideles. Vn̄ Mat. xiij. Sepabit malos
de medio iustoꝝ ⁊ mittet eos in caminū ig
nis. Et iste loc⁹ infernalis cōpetit eis. s. mū
dus q̄ est loc⁹ laboris. Job. v. Nascit hō ad
laborem. Nō celū. q2 ibi dat merces labo
rantib⁹. Math. xx. Uoca oparios ⁊ redde
illis mercedē. Nec cōpetit eis esse i purga
torio. q2 in h̄ mūdo nō laborauerūt. Unde
ps. lxxij. In labore hoim nō sūt. ⁊ cū hoib⁹
nō flagellabunt. s. in purgatorio. Nec cōpe
tit eis terrestrꝫ ꝑadisus. q2 posuit de⁹ hoīeꝫ
in ꝑadisū voluptatꝫ vt opare. Cōcludit er
go ꝙ loc⁹ coꝝ erit in infimo. i. in inferno. q2
ille loc⁹ nō est ad opandū sꝫ ad puniendum
Eccl's. ix. Quodcūq̄ pt man⁹ tua opari in
stanter fac. q2 nec ratio nec sciētia nec opus
est apud inferos. Jō hortatur nos apl's ad
Col. i. Fructificātes in omni ope bono. ¶ Ter
tiū sciendū ꝙ tria sunt q̄ fructū impedi
unt boni opis: q̄ sunt figurata ꝑ tria q̄ deso
labant fruct⁹ in egipto. s. locusta. brucus. ⁊
erugo. ¶ Primū fuit locusta. de quo Exo.
x. Mane facto ventus surgens leuauit lo
custas. ⁊ ascenderūt super vniuersam terrā
⁊ deuorata est oīs herba terre i egipto Spi
ritualiter. ꝑ locustaꝫ intelligit supbia. quia
locusta saltando vadit. ⁊ sic superbus se ele
uat. Unde psal. lxxiij. Superbia eoꝝ qui
te oderunt ascendit semper. et destruit fru
ctum bonorum operū. de quo Grego. Per
it omne qd̄ agit nisi in hūilitate custodiat

Nā suꝑbia in ꝯsciētia habet se sicut negatio in logica. quidqd post se inuenit ħ totū destruit ⁊ oppositū ei⁹ inducit. Et sic de superbia. Ideo Judith. ix. Supbi nō placuerunt tibi ab initio. Ideo Bern. sup canti. sermone. iiij. Nolite cōparari maioribꝫ. nolite minoribꝫ. nolite alicui nec vni. sed dico ꝙ nulli. Sꝫ tene dictū saluatoris Lu. xvij Cū feceritꝫ oīa que ꝑcepta sunt vobis dicite inutiles serui sum⁹ fecim⁹ qđ debuim⁹ et nil amplius. Nā tales locustas. i. superbos tollet de ꝯsortio sanctoꝝ. ps. c. Nō habitabit in medio dom⁹ mee qui facit superbiam

Secundū qđ ꝯsumpsit terre fruct⁹ īegipto fuit brucus. Vñ ps. ciiij. Venit locusta ⁊ brucus cui⁹ nō erat numer⁹. ħ Per brucū intelligit᷑ luxuria. q̄ꝛ brucus nutritur in fimo ⁊ in immūdicia. Et sic luxuria impedit fructū boni opis. de q̄ Greg. Luxuria cū semel mentē possederit vix bona cogitare ꝑmittit. Jō apl's Ro. viij. Qui ī carne sunt deo placere nequeūt. nā de⁹ spirit⁹ est. Et dicit Hiero. Sicut ignis ⁊ aq̄ simul stare nō possunt. sic corꝑales ⁊ spūales delicie Ideo apl's. i. Coꝝ. vi. Fugite fornicationē Nā ḿm Chris. ꝑ vsum fornicatōis efficit᷑ hō aīalibꝫ similis. Et aīalis hō nō ꝑcipit ea q̄ spūs dei sunt. Sic nec luxuriosus. Ideo Aug. ꝯ ꝯflictu vicioꝝ ⁊ virtutū. O q̄ꝫ parua est ꝯcubitus hora ꝑ quā ꝑdit᷑ vita eterna. q̄ꝛ vt dicit Bern. Qui carnalibꝫ delicijs pascit᷑ eternis indign⁹ habet᷑. Ideo Johā. in Apoc. c. vlti. excludit tales a regno celorū dicens. Fures canes venefici ⁊ impudici. Nā nil coinquinatū intrabit. Apoc. xxi.

Terciū qđ deuorauit fruct⁹ terre egipti fuit erugo. de quo ps. lxxvij. Dedit erugini fructus eoꝝ. ℭ Spūaliter. ꝑ eruginē intelligit᷑ auaricia. q̄ꝛ cadit succinctum in splendore solis. Sic auaricia accrescit in ꝓsperitate. nunc optans hoc nūc illud. ꝯ quo phs in. iij. ethicoꝝ. Appetitus diuitiaꝝ crescit in infinitum. Et talis erugo. i. auaricia oēs fructus aīe destruit. Vñ Ecc̄i. x. Nichil iniqui⁹ q̄ꝫ amare pecuniā. Nā auarus animā suā venalē habet. Ideo Luc. xij. Cauete ab oī auaricia. Math. xvi. Quā commutationē dabit hō ꝓ anima sua. q. d. nullam. Nā ꝓpter illa terrena hō ꝑdit celestia. iuxta illud Greg. Nō possunt sperare ī celis qui maiorē spem ⁊ amorē ponūt in terrenis Ideo hortamur ꝑ psal. ps. lxi. Diuitie si affluāt nolite cor apponere. Ratō Eccl'iastici. viij. Multos ꝑdidit auꝝ ⁊ argentum. Ideo Aug. O damnosa lucra: accipis pecuniā perdis animā Hec tria sunt q̄ fructū bonoꝝ opeꝝ destruūt. de quibꝫ Isid. de summo bono dicit. Luxuriosis supbis ⁊ auaris demones plus fautores existunt. ħ At tamē posito ꝙ nec sis superbꝫ luxuriosus nec auarus. tñ nō sufficit ad vitā eternā nisi in bono te exerceas. q̄ꝛ dicit Aug. in li. de vita xp̄iana. Non solū a xp̄iano querit᷑ vt malo careat: sꝫ etiā vt in bono se exerceat. Nā si nichil mali fecerit aut boni. tñ ad eterne vite ꝑmium nō admittit᷑: sꝫ gehēne ignibꝫ mancipat᷑. vt habet᷑ Math. xxv. de seruo inutili habente vnū talentū ⁊ nō negociāte fuit dictū. Seruū inutilē ꝓijcite in tenebras exteriores. q̄ꝛ dicit Greg. Nō satis est malum nō agere nisi quisq̄ꝫ discat bonis opibꝫ insudare. Sꝫ quomodo habet se agricola circa bonos palmites. subdit. Et omnē palmitē q̄ fert fructū purgabit eū vt fructū pl⁹ afferat Sicut in vite materiali aliqui palmites abscindunt᷑ ne humor nimis dispgatur Et sic virt⁹ vnita fortior est ⁊ magis fructificat. Sic fideles purgant᷑ ꝑ tribulatōes vt iocūditas ꝑsentis vite ab eis abscindat᷑. Greg. Deus electis iter aspeꝝ ꝑbet in via vt ñ obliuiscant᷑ eorum que sunt in patria. Bern. Qđ flagellum grano. fornax auro. lima ferro. hoc facit tribulatio iusti. Et sic corda eorum retrahunt᷑ ab amore mūdi ⁊ faciūt maiorē fructū bonorū operū. psal. xxxiij. de tali purgatione. Multe tribulatōnes iustorum Apoc. vlti. Qui iustus est iustificet᷑ adhuc Aug⁹. in ome. Quis est in hac vita ita mūdus vt nō fiat magis mund⁹. Subdit quomodo palmites mundant᷑ ꝑ sermones eius dicens. Jam vos mundi estis ꝓpter sermonem meū quē locut⁹ sum vobis. ℭ Ubi nota ꝙ verbum christi mundat. Primo domum a sordibus peccatorum. sicut aqua

mundat vas. medicina corpus. Uas enim cui frequēter aqua infundiť licet nō retineat. est tñ mundi⁹ q̄ȝ si nō infundereť. sic ille q̄ frequēter audit verbū dei mūdior erit q̄ȝ ille q̄ nō audit. Exemplū in vitaspatꝝ legiť ꝙ cuidā patri monacho dixit vn⁹ ꝙ verbū dei sibi nichil ꝓdesset. qꝛ statī obliuisceret̃ Hoc audiens pater tradidit illi cophinū .i. kopff fumo denigratū dicēs ei vt cū plenum aqua afferret. cū facere nō possꝫ ecciđit tristis. Cui ait pater. Et si aquā nō attulisti tñ colatū hunc mundasti. Sic aliqui circa verbū dei audiendū sunt ita negligētes ꝙ possunt assimilari cribro. qđ cū in aqua poniť statim impleť. sꝫ cū extrahiť nil remanꝫ Sic multi sunt qui cū dei audiūt verbū pleni sunt aqua cōpunctionis ⁊ deuotōis. sed cuꝫ recesserint vacui remanent. Eccli. xxi. Cor fatui q̄si vasculū fractū. omnē sapiētiā nō retinet. Greg. Quid facit vent⁹ igni. h' verbū dei audienti. qꝛ cuꝫ inflāmat. ⁊ facit per ventū igne accendit. ⁊ sic verbū dei cor audientis. Hiere. xxiij. Nōne verba mea quasi ignis ardens Luc. vlti. Nōne cor nostrum ardens erat. ps. cxviij. Ignitū eloquium tuū vehemēter. Secūdo verbuꝫ dei mundat ab errorib⁹ tenebrarꝫ. ps. xviij Lex dñi immaculata conuertens animas. Et idē. ps. cxviij. Lucerna pedib⁹ meis verbum tuū: ⁊ lumen semitis meis. Naꝫ sicut lumen est formarū ⁊ figurarꝫ manifestatiuū sic verbum dei manifestat nobis formas viciorū ⁊ virtutū. Unñ apls ad Eph. v. Oia que aguntˀ a lumine manifestanť. Dixi secundo hortať nos ad l se manendū. ibi. manete in me ⁊ ego in vobis. Et subiūgit i textu dicens. Sicut palmes nō potest ferre fructū a seipso nisi manserit in vite. sic nec vos nisi in me manseritis. Nā palmes cū separať a vite perdit humorē stipitis ⁊ eius pinguedinē. sic hō separatus a xp̄o perdit dei gratiā. ⁊ subdit. Ego suꝫ vitis ⁊ vos palmites. Aug. Sicut vnius nature sunt vitis et palmes. sic xp̄s ƒm humanitatē nobiscum. Unde ps. lxxix. Extēdit palmites suas vsq̄ȝ ad mare. Tunc ostendit ꝙ mānsio xp̄i sit necessaria homini vt fructificet. dicēs. Qui manet in me ⁊ ego in eo hic fert fructū multū. ¶ Nota manere in xp̄o debemus tripliciter. Primo ꝑ fidei integritatē. secundo per spei securitatē. tercio ꝑ charitatis puritatē. ¶ Primo manere debem⁹ in xp̄o ꝑ fidei integritatē. i. Joh. iiij. Si quis ꝯfess⁹ fuerit ꝙ xp̄s est filius dei in deo manet. Et hoc ꝑ fidē: qua carent iudei ⁊ pagani. quia raro est heresis quin aliquē articulum fidei credat. Athanasi⁹ Hec ē fides catholica ⁊c. Hanc fidem bene habem⁹ si ipsam opere implemus. quia fides sine operib⁹ mortua est Jacobi. ij. Si estis in fide vos ꝓbate. ij. ad Cor. vlti. s. per opa. quia aliqui confitentur se nosse deum ore: factis aūt negant. ad Titum. i. Unde Hiero. Quotiēscunq̄ȝ quis mortaliter peccat totiens deū negat. Talibus enī diciť. Eccli. xxix. Confirma verbū ⁊ fideliter age cū illo ⁊ in omī tempore inuenies qđ tibi necessariū est. De hac fide dicit Greg. Liquet quia fides illarū rerū argumentū est que apparere non possunt. que enī apparent fidem nō habent sed argumentum. ¶ Secūdo per spei securitatē. Unde Judith. viij. Nos aliū deum nescimus preter te deum in quo speramus. Hec est que non confunditur. Apostol⁹ ad Rom. v. Et hoc propter sui securitatē. Glosa. Confunditur qui qđ sperat non inuenit. Sic sperauit Golias in fortitudine sua. ideo cōfusus est. quia in funda deiectus. Sic ⁊ Lucifer sperauit in sapientia ⁊ in fortitudine ⁊ pulcritudine sua ⁊ confusus est. quia proiectus est ad profundū laci. Aug. Putabant se esse excelsos cum siderib⁹ ⁊ fulgidos: et ecce ruerunt in terrā. vnde perierūt ⁊ difformes facti sunt. Sic diues ille qui spem posuit in diuitijs: in horreis ampliatis ⁊ annis pluribus: ꝯfusus est. qꝛ more diuitijs ⁊ vita priuatus est Aug. Quid in reb⁹ humanis certius morte. qđ hora mortis incerti⁹ inueniť nō misereť inopi. nō vereť diuitijs. iuuenibus nō ꝑcit. nō deniq̄ȝ ipsa ꝑcit etati nisi ꝙ senib⁹ est ī annis: iuuenib⁹ ī insidijs. Sꝫ ps. xxi. dicit. Dñe in te sperauerūt pr̄es nostri. ⁊ nō sunt ꝯfusi. ¶ Tercio in deo debemus manere ꝑ charitatis puritatē. i. Johā. iiij.

Deus charitas est et qui manet in charita
te ꝛc. O nobilis charitas. quā qui habet de
um habet. De hac Aug⁹. Et eius affectibꝫ
fac me cognoscere ꝑ amorē. sequit̄. quia per
cognitiōem fame amoris languet aīa mea.
refocilla eam. satiat eā dilectio tua. imple
at eam amor tuus. Hic amor purus esse de
bet. ut scꝫ deus amet̄ ꝓpter se. nō ꝓpter tē
poralia vel spiritualia. Qui autē aliter ama
uerit audiat qd̄ dicit Aug. Ve anime te de
um nō querēti. te nō amanti. que si te nō di
ligit peccat⁊ seruit. nunq̄ȝ quieta: nunq̄ȝ se
cura. nil queso sine te dulcescat mihi. nil pla
ceat ꝑciosum. vilescat omne ꝑter te. qd̄ tibi
est aduersum mihi sit molestū. tedet gaude
re sine te. delectat gaudere: flere tecū. contri
stari ꝓpter te. sit nomē tuū mihi refocillatio
memoria: cōsolatio. si peccata mea ꝓhiberꝫ
si delicta mea excludat. tamē natura cōmu
nis nō repellit. Multa enim sunt mouentia
ad dilectiōnem dei. sicut eius bn̄ficia spiritu
alia: corꝑalia: tēporalia. Aug. Celum ⁊ ter
ra ⁊ omnia que in eis sunt dicūt mihi vt a
mem te deus meus. Sed ista sunt tanq̄ȝ in
citamenta ad purū amorē. Unde Ber. su
per Canti. Causa diligendi deus est. Tul
lius. Eos tanq̄ȝ pecora diligim⁹ quos non
ꝓpter se sed ꝓpter vsum diligimus. Talis
amor est carnis. q2 eos ꝓpter carnē diligūt
Nota sup isto ꝟbo. hic fert fructū multū
Non sufficit pluralitas fructuū nisi etiā as
sit bonitas. G Ideo sciendū. ad boni
tatem fructus requirunt̄ multe cōditiōnes
Primū est maturitas. nam fructus dꝫ esse
tēpestiuus: ꝛcyug. et sic fructus boni oꝑis
debet fieri tpe cōgruo. Eccli. iiij. Fili obser
ua tēpus. Et aplūs ad Gala. vi. Dum tē
pus habemus operemur bonū. et hoc est pre
sens tēpus. Unde. ij. ad Chorin. vi. Ecce
nunc tpus acceptabile. Non enī spectandū
est ad tēpus senectutis. Bern. Infelix hō
qui offert florē iuuentutis diabolo ⁊ fecem
senectutis deo. Dic igit̄ cum ꝑs. lviij. For
titudinē meam a te custodiā. Sed heu de
multis cōqueritur Hiere. viij. ca. Miluꝰ in
celo cognouit tēpus suū. hyrundo et cico
nia custodierūt aduentū tēporis sui. popu
lus autem meus nō cognouit iudiciū dn̄i.
Secūdo requirit̄ integritas. scꝫ intus et
extra. nō interius putridus exteri⁹ pulcer
vt hypocrite qui sunt ut sepulcra dealbata.
Math. xxiij. De quibus. ij. ad Thimoth.
iij. Speciē pietatis habētes: pietatē abne
gantes. Habet̄ nanq̄ȝ in canōe. lxxxiij. di.
nihil. Nihil in ecclesia sancta amplius no
cet. nomen sanctitatis habens ⁊ ꝑuersle a
gens. Terciū est odoris suauitas. Eccl.
xxiiij. Ego quasi vitis fructificaui suauita
tem odoris. id ē bone fame. Licet enī ꝓpter
se sufficiat puritas cōscientie. tamē ad pro
ximū requiritur odor bone fame. quia dicit
Aug⁹. Cōscientia est nobis necessaria: fa
ma ꝓximis. xij. q. i. ca. Nolo. Qui cōfidit
cōscientie et negligit famā crudelis est. ad
Roma. xij. Prouidētes bona nō tantū co
ram deo. sed etiā corā oīb̄us hominibus
Ideo dicit̄ Apocal'. vltimo. Qui sanct⁹ est
sanctificet̄ adhuc. qui est interius exercet
exterius. Quartū est saporis bonitas. id
est dulcedo in animo. ad Hebre. xij. Cōtē
plantes ne radix amaritudinis sursum ger
minās impediat. vt aliqui i seip̄is sunt ama
ri alios turbātes. Cōtra quos apl's Ephe.
iiij. Omnis amaritudo ⁊ indignatio tollat̄
a vobis. Quintū est vtilitas vt nō sit oci
osa. Ezech. xxvij. Et erunt fructus eius in
cibum. ⁊ folia eius in medicinā. i. Thimo.
iiij. Exemplar esto fideliū in omni cōuersati
one. Seneca. Sermo tuus nō sit inanis.
Math. v. Sic luceat lux vr̄a coram homi
nibus ꝛc. Sextum est durabilitas. ⁊ sic
nos. Luce. i. In sanctitate et iusticia serui
amus dn̄o. Chris. Tolle ꝑseuerantiā nul
lum obsequiū habet mercedē. Sed timeo
aliqui sunt mittētes manū ad aratrū sancti
tatis incipientes colere viam dn̄i ⁊ respi
ciunt retro. ⁊ sic putrescunt in futuro. Exē
plum. quedā anima apparuit vni sancto vi
ro qui hic a deo obtinuit ut ei appareret. in
terrogauit sanctū virū dicens. viuit ne ali
quis in mūdo. At ille. cur interrogas. Re
spondit. Tantā vidi multitudinē descēden
tem in infernū vt aliquē in mundo esse du
bitaui. Gre. Incassum bonū agitur si ante

vite terminū deserat̄ Ideo Mat. x. r. xxiiij. Qui pseuerauerit vsq₃ in finē hic saluus erit. et Apoca. ij. Esto fidelis vsq₃ ad mortem ꝛ dabo tibi coronā vite. s. eterne. Ad quam pducat nos ꝛc.

De sancto Marco
Sermo LXXIII.

Iustus quasi leo confidens absq₃ terrore erit. puer. xxviij. Nota vita iustorū cōpatur ꝓprietatibꝰ leonis. Primo leo habet generositatē q₂ est rex animaliū. ꝛ sic iustiores sunt generosiores. Ideo Chris. ꝛ hr̄. xl. dist. quicunq₃. Unusquisq₃ festinat quō appareat maior. nō qui maior iustior: sed qui iustior maior est et dignior. Sene. Generosissimus est q̄ optimus est. Jō gre. Summū bonū est in rebus est iusticiā colere et q̄d equū est custodire. Secūdo leo habet pietatē. quia cibū suū nō solitarie comedit sed alijs aialibꝰ diuidit. ꝛ sic iusti. Gre. Uera iusticia cōpassionē habet. Chris. Justicia sine misericordia crudelitas est. Tullꝰ. Si iustus es nō solū nō noceas sed etiā innocentibꝰ cōdoleas. Tercio leo habet aiositatem. et sic iustus habet cōfidentiā ut a deo nō derelinquet̄ in vita: in morte ꝛ post mortē. In vita. ps. xxxvi. Nō vidi iustū derelictū. In morte Sap. iij. Justoꝝ aīe in manu dei sunt. Ambro. Nunq̄ iustus solꝰ est sed deus cū eo. Augꝰ. Si iustus essem non timerē. puer. x. Expectatio iustorū leticia. Glo. Rupti holgot. Fides in ꝓtectōne dei nō tanget tormenta malicie. Sap. iiij. Justus si morte ꝓoccupatus fuerit aīa eius in refrigerio erit. quia iusticia eruit a morte. iuxta illud puer. xi. Diuitie n̄ ꝓderit ī die vltōis. sed iusticia liberabit a morte. Etiam post mortē q₂ ducit ad regnū. De quo ps. xiiij. Dn̄e quis habitabit in tabernacl'o tuo Rn̄det. qui opatur iusticiā. Ideo psal. cv. Beati qui custodiūt iudiciū ꝛ faciūt iusticiam in omni tp̄e. Nam iusticia pducit hominē ad viā vite. iuxta illud Sap. x. Justū deduxit dn̄s p vias rectas ꝛ ostēdit illi reg. dei. Quarto leo habet timorositatē. s. cū videt catulū verberari coram se. Sic vere iustus habet dei timorē. q₂ scribitur Eccl. i. Qui sine timore est nō poterit iustificari. Nā talis nō habet pseuerātiā iusticie. De q̄ Chrisost. Facile diuertit a iusticia qui nō timet deum sed hoīem. quia timor hoīm defert. s₃ nō aufert voluntatē male faciēdi. Ideo in iustis vbi de eis scribit̄ semꝑ timor dn̄i adiungitur. ut patet de Job. c. i. Erat vir iustꝰ ac timēs deū. Similiter Lu. ij. Symeō erat vir iustus ac timoratus. Quinto q̄uis leo sit animal forte tamē patit̄ infirmitatē ut dicit Plinꝰ. q₂ febres quartanas rōe caliditatis. et etiā ut ferocitas edomet̄. Et sic vir iustus opꝫ ut habeat tribulatōnes. iuxta illud psal. xxxiij. Multe tribulatōes iustorū. vt dicit Gre. in mora. Legimus Job ī sterquilinio. Johannē decollatū gladio. petrū in patibulo. hec omnia permittit deus suꝑ iustos ut ꝓbent̄. De quo Thobie. xij. Q₂ acceptus eras deo necesse fuit ut tēptatio ꝓbarette. Et sic leo patitur ut sua ferocitas edomet̄. sicut dicit Cassiodo. suꝑ ps. Deꝰ iustos flagellat ne de iusticia supbiāt. Sic flagellatus est aplus. ij ad Chorī. xij. Ne magnitudo reuelationū extollat me datꝰ est mihi stimulus carnis mee angelꝰ sathane. Nam tribulatio generalis est omnibꝰ iustꝪ vt dicit Hiero. Quis sanctoꝝ sine tribulatōne coronatus est. q. d. nullus. Et sic beatus Marcus licet fortis fuit. similiter ꝛ Georgius ut leo passus est tamē infirmitatem tribulatōis et mortis. ut patet in legēda.

Sermo LXXIIII. Ad idem

Similis factus ē leoni in opibus suis. i. Machabe. iij. Gre. dicit. Quia natura vniuscuiusq₃ ex diuersis componit̄. ideo ꝑ ipsam aliq̄n diuersa designant̄. ut exemplificat de leone qui habet virtutē. habet et seuiciam. ex virtute significat xp̄m et hoīem iustum.

Primo significat xp̄m deum qui habet virtutē ex natura. Scd̄o siḡficat hoīem iustū qui habet virtutē ex gratia Tercio diabolū ex seuicia. De primo q xp̄z significat legit̄ Apoca. v. Ecce vicit leo de tribu iuda

Nam xp̄us in resurrectiōe habet se ut leo.
vt dicit Jsido. Nam sicut leo ē animal po/
tens ⁊ forte. ⁊ sic xp̄us in resurrectōne ma
gnam exhibuit fortitudinē ⁊ potentiā De q̄
Johā. x. Potestatē habeo sumēdi aīaz me
am et iterū ponendi eam. Et Math. vltīo.
Data est mihi omnis potestas in celo et in
terra. Secūdo xp̄us habuit se ut leo in re/
surrectōne ꝓpter tp̄us et modū. quia dicit
Jsido. Leo natus dormit trib⁹ diebus ⁊ ex
citatur rugitu. ⁊ sic xp̄us tercia die a morte
resuscitatus. Unde Geñ. xlix. Requiescēs
accubuisti ut leo. s. in sepulchro. Scd̄o leo
significat hoīez iustū ut patet in p̄cedenti s̄/
mone. Justus quasi leo ꝯfidens. ꝓuer. xx/
viij. Tercio leo ex seuicia significat diabo/
lū. i. Petri. v. Uigilate fratres q2 aduersa
rius vr̄ diabolus tanq̄ꝫ leo rugiēs circuīt q̄
rens quem deuoret. R. Et quarto leo
significat beatū Marcū. et h̄ i multꝫ. Pri/
mo rōe descriptōis euāgelice. Scd̄o rōe di
gnitatis et excellētie. Tercio rōe fortitudīs
⁊ ꝯstātie. Dixi p̄rio p leonē intelligit' beat⁹
Marcus ratōe descriptōis euāgelice. q2 si/
cut leo in deserto nascit' et pascit'. sic beatus
Marcus in principio descriptōis euāgelice
seu euāgelij sui mox deducit Johannē in d̄
serto rugientē. cū dicit. Uox clamātis i de/
serto. et fuit Johannes in deserto p̄dicans
baptismū penitētie. Et post hec statim sub
iungit xp̄m dimicantē ꝯtra diabolū in des̄
to. Similiter Marcus in medio Mar. viij
describit quō xp̄s pauit q̄tuor milia homi/
num septem panib⁹ ⁊ paucis piscib⁹. Jtez
in fine euāgelij introducit patrē filiū suscī/
tantē. sicut leo ad sui clamorē excitat leūcu
los. sic pater tercia die suscitauit filiū. Se
cūdo btūs Marcus compat' leoni rōe forti
tudinis ⁊ ꝯstantie. q2 leo est animal forte in
aggrediendo. Et sic btūs Marcus fortiter
tormētis se exposuit. Nam habuit fortitu/
dinem veritatis. de qua. ij. Esdre. viij. Su
per omnia vincit v̄itas. ut de eo potuit v̄ifi
cari illud p̄s. xc. Scuto circūdabit te v̄itas
eius. et nō timebis a timore nocturno. Jtē
habuit fortitudinē charitatis. De q̄ Ber.
Fortis v̄mus charitas. de qua apl's. i. Cho.
xiij. Charitas omnia suffert. ita ut scribit'
Canti. viij. Aque multe nō potuerūt extin
guere charitatē meam. i. multe tribulatio/
nes. q2 fortis est ut mors dilectio. Ter/
cio btūs marcus ꝯpatur leoni ratōe digni/
tatis et excellētie. naz leo grece dicit' rex la
tine. Sic ip̄e tanq̄ꝫ rex fuit excellētis digni
tatis. quia de tribu leui que dignior fuit tri
bubus. Fuit enī patriarcha euāgelista ⁊ ꝓ
pheta. Nam ex corruptiōe calciamenti sui
intellexit et ꝓphetisauit corruptōez sui cor
poris. Etiam fuit martir. dicit nāq̄ꝫ Aug⁹.
Non pena sed causa facit martirē. L.
Proquo nota circa causam que facit marti
rem p̄t esse multiplex. Prima cū quis pati
tur ꝓ defensione fidei catholice. ⁊ sic beatus
marcus et apl'i et alij martires. De apl'is
Hebre. xi. Tēptati sunt. lapidati sunt occi
si sunt ꝓ xp̄o. Et subdit causam. Testimo/
nio fidei ꝓbati sunt. Tales omnes vere di
ci merent' martires ⁊ digni sunt celesti pre
mio. ut habet' in canone. xxxiij. q. viij. omi ti
more. vbi dicit Leo papa. Omni timore d̄
posito qui cōtra inimicos sancte fidei agit
⁊ aduersarios oīm religionū agere viriliť
studeat. si quis moriet' celeste p̄miū ꝯseq̄t'.
qualis fuit btūs Marcus. Scd̄a cā marti
rij est quādo quis patit' ꝓ defensiōe verita/
tis vite et iusticie ut scūs Johānes bapti
sta. q̄ arguebat herodem de incestu. Jō im/
pletum est in eo illud Eccl'i. xlix. Male tra/
ctauerunt eū qui de vtero matris ꝯsecratus
est ꝓpheta. Et sic nos pati debemus ꝓ veri/
tate vite ⁊ iusticie. Quod cōmendat Aug.
⁊ habet'. xi. q. iij. c. nemo. Melius est ꝓ veri
tate pati suppliciū q̄ꝫ ꝓ adulatōe ꝯsequi bn̄fi
ciuz. Tercia causa martirij quādo quis pa
titur ꝓ defensione libertatis ecclesie. sic bea/
tus Thomas cātuariēsis passus est. q̄ potu
it dicere hoc p̄s. lxviij. Zelus dom⁹ tue co/
medit me. Quarta causa que facit martirē
quādo quis patit' ꝓ obediētia matris eccle
sie. ut btūs Laurentius ex iussu sixti pape di
stribuit thesauros ecclesie. ⁊ hūiliter obedi
uit. et fidem negare noluit. Et sic duplici d̄
causa fuit martir. Nam beat⁹ Tho. dicit i
ij. ij. q. cxxiij. ar. v. q̄ꝓ omnia oꝑa virtutum

ſm q̄ referunt̄ in deū ſunt q̄dam ꝓteſtatio nes fidei .⁊ ſic poſſunt eſſe cauſa martirij. Et ſic quicunq̄ patitur ꝓ bono ope faciēdo bona vel mala vitādo eſt martir ꝓpter deum M. Item ſciendū q̄ dicit Ciprian⁹. Ad ꝑfectū martiriū requirunt̄ quattuor. Primo fiducia in corde. q2 corde credit̄ ad iuſti ciam. ad Ro. x. Secūdo requirit̄ ꝯſtantia in ſmone et queſtione. q2 ore fit ꝯfeſſio ad ſalutē. ibidem. Tercio requiritur ꝑſeuetan tia in ope. ut cūcta p̄ſentia ꝯtemnere: ꝯſan guineos: bona tēporalia. et honores p̄ſentes paruipendere. Iuxta illud Job. ij. Pellem ꝓ pelle: et omnia que habet hō dabit ꝓ aīa ſua. Quarto requirit̄ patiētia in morte. vn̄ ſanctus Thomas in ſcd̄a ſcd̄e. q. cxxiiij. ar. iiij. Ad ꝑfectū martiriū non ſolū requiritur tolerātia carceris vel exilij. aut rapina bo norū tp̄alium. niſi forte ex hijs ſequit̄ mors Sed heu ſunt aliqui cōfitentes deum ⁊ ve ritatē fidei. ſed poſtq̄ venerint ad paſſionē exilij vel rapine tūc reſiliunt. De quibꝫ veri ficatur illud apl̄i ad Titū. i. Cōfitent̄ ſe noſ ſe deum vbis. factis autē negant. Qualis nō fuit ſctūs Marcus: ſed fortiter ꝑſeuera uit. ſic ⁊ nos. Math. x. Qui ꝑſeuerauerit vſq̄ in finē hic ſalu⁹ erit. Nam dicit Au. Maior honor deo ⁊ ſanctis eius nō poteſt exhiberi q̄ vt ſtudeam⁹ eos imitari. q2 dic̄ Chriſ. ſup Mat. Que iuſticia eſt ſctōs co lere et ſanctitatē ſpernere. q. d. nulla. Idcir co qualiter ſanctitas eius eſt imitāda patz in eius legenda.

De ſanctis Philippo et Jacobo.

Sermo LXXV.

NOn turbetur cor veſtrū neq̄ formidet. Iohā. xiiij. et legit̄ hodierno die ꝓ euāgelica li officio N Dicit phūs in de aīalibꝫ. Aīalia q̄ hn̄tia mag̃ corda naturalit̄ ſūt timida. ſicut lepores ⁊ mures. Rō q2 calor naturalis nō p̄t implere tā magnū cor. ſicut videmus de igne q̄ citius calefacit clibanū paruū q̄ magnū. ⁊ ſic magnū cor eſt frigi dius ⁊ ꝑ ꝯſequens timoroſius. Spūaliter ſic homo habens magnū affectū ad tēpora lia et terrena eſt timoroſus ꝯtra vicia: ⁊ ad ſpiritualia exercēda. p̄s. lij. Trepidauerūt timore vbi nō erat timor. Sed habēs ꝑuū affectū ad terrena eſt fortis ad celeſtia ⁊ ad ſpiritualia exercenda. De quo Greg. xx. moral. Omnes hui⁹ ſeculi amatores in ter renis rebus ſunt fortes. in celeſtibꝫ vero de biles. Nam ꝓ terrena glīa vſq̄ ad mortez deſudare appetūt. ſꝫ ꝓ ſpūali nihil pati poſ ſunt. timētes ꝑdere tp̄alia ⁊ nō eterna. De talibꝫ ſcribit̄ Job. vi. Qui timet pruinam cadet ſup eum nix. qui timet paruam penā tp̄alem cadet in eternam. Ideo Math. x. Nolite timere eos qui occidunt corp⁹. q̄d etiam vult dn̄s in vbis p̄miſſis dicēs. Nō turbetur cor veſtrū ⁊c̄. In ſumma euāge lij duo innuunt̄. Primo timoroſa remotio directe turbatōis. ibi. Nō turbet̄. Secūdo ſubiungit̄ diuerſa manſio celice habitatōis ibi. In domo p̄ris mei manſiōes multe ſūt De primo dicit. In illo tp̄e. ſ. poſt cenā cū dixit xp̄us diſcipulis de eius traditōe ⁊ pe tri negatōe ⁊ de eorū fuga. tūc diſcipuli fue runt turbati. Ideo ſaluator ꝯſolabatur eos dicens. Non turbet̄ ⁊c̄. D. Pro quo ſciendū. turbatio eſt triplex. prima laudabi lis. ſecūda tolerabilis. tercia vituꝑabilis. Prima eſt laudabilis. ſcꝫ cum homo turba tur de peccatis. De qua p̄s. xlvij. Ipſi vidē tes. ſ. peccata turbati ſunt. cōmoti ſunt. tre mor apprehendit eos. Illa eſt bona turbatō quia ſignū ſalutis. De qua aplus. ij. Chori. vij. Gaudeo ꝓpter vos. q2 ꝯtriſtati eſtꝪ ad penitentiā. Nam hec turbatio ⁊ triſticia de let vicia. Unde Hiero. Nulla culpa delet̄ niſi triſticia anxiet̄. Hoc ꝯſiderans dauid dicit in p̄s. Cōturbata ſunt omnia oſſa mea a facie peccatoꝝ meoꝝ. Nā ſicut turbat̄ o culus collirio ut clarius videat. ſic turbatō de peccatis ⁊ de offenſiōe dei ꝑducit hoīem ad claritatem viſionis diuine. Unde apl̄s ij. Chori. vij. Que ſm deum eſt triſticia pe nitentiā in ſalutē ſtabilē opatur. Secun da turbatio eſt tolerabilis. ſ. de morte. q̄ dū fit ſm imperiū rōis et nō contra imperium tunc eſt tolerabilis. ut dic̄ Damaſ. Si vero ꝓgreditur vſq̄ ad ꝑturbatōem rōis ⁊ a ſua

rectitudine. tūc pt fieri vituperabilis vt dicit poeta. Qui mortē metuit amittit gaudia vite. qꝛ est signū φ diligit nimiū pn̄tē vitā. qḋ phibet̄. i. Johā. ij. Nolite diligere mundū. Nam licet naturale ē timere mortē. debet tn̄ fieri ſm imperiū rōis ꝛ nō ꝯtra rōem. Et sic de morte et recessu magistri turbatio erat in discipulis. Unde Simon ḋ cassia. Que causa maior turbatōis ꝛ tristicie φ separi a dilecto q̄ nō pōtest falli nec fallere.

¶ Tercia turbatio est vituperabilis. s. p amissione rei tpalis in sollicitudine auaricie. Un̄ ps. cvi. Turbati sunt et moti sunt sicͭ ebri⁹ ꝛ omnis sapiētia eoꝝ deuorata est. Nā tales sunt quasi attoniti in rōe. Unde puer. xv. Cōturbat domū suam qui sectat̄ auariciam. nam tales nō quiescūt in mentibꝫ eoꝝ. Un̄ Hiere. xlviij. Turbati sunt in mari p̄ sollicitudine qescere nō potuerunt. Nā ut dicit Tullius. Tota vita auari hoīs ē plena miserie ꝛ doloris. Nam sicut fons turbatur pede ut nō resplēdeat imago. sic turbatio auaricie obfuscat claritatē rōis. Talem turbatōem habuit ille iuuenis cui dixit dn̄s Math. xix. Si vis pfectus esse vende oīa que habes ꝛ da paupibꝫ ꝛ veni seqre me. Ille aūt tristis abijt. erat eñ multas habens diuitias. Ideo apl's. ij. Cho. vij. Seculi tristicia mortē opatur. Nā est signū φ tales plus diligūt tpalia φ̄ eterna. ꝓpt̄ qḋ dicit ihūs filius syrach Ecci. xxx. Tristiciam longe repelle a te. multos occidit tristicia ꝛ nō est vtilitas in illa. Itē turbatio vituperabilis nō solū orit̄ ex auaricia ꝛ sollicitudine. sꝫ etiā orit̄ ex indiscreto p̄cepto platoꝝ. Unde de saul dixit Jonathas. i. Re. xiiij. Pr̄ meus turbauit terrā qꝛ p̄cepit φ nemo gustaret cibū vsqꝫ ad vespas. Et sic erāt attenuati φ nō poterāt psequi inimicos. Saul interp̄tat̄ abutēs. sic q̄ ptāte abutit̄ mala multa in cōmunitate opat̄. ꝛ sic fecit Dauid. ij. Reg. xxiiij. q̄ iussit numerare populū. ꝓpter qḋ dn̄s misit pestilentiā in isrl̄ de mane vsqꝫ ad tpus ꝯstitutū. mortui sūt ex ꝑplo a Dan vsqꝫ ad Bersabee septuaginta milia viroꝝ. Nam dicit apl's. ij. Chorin. vlti. de p̄latis. Dedi eis ptātem in edificationem ꝛ nō in turbatiōem ꝛ in destructionē. Qualem turbatōem in cōmunitate fec̄ achab. ut dixit Helyas regi achab. iij. Regum xviij. Nō ego turbaui israel. sed tu ꝛ dom⁹ p̄tris tui q̄ dereliquisti viam dn̄i. ¶ Terciō turbatio vituperabilis etiā causat̄ ex inobediētia subditoꝝ. ꝛ sic totus exercitus turbatus est ꝓpter furtū achior Josue. vij. cui dictuꝫ est. Quia turbasti nos cōturbet te dn̄s. Et sic hodie ꝓpter inobedientiā mandatoꝝ dei turbat̄ cōmunitas. vn̄ Eccli. xxviij. Uir peccator turbat amicos. ¶ Quarto talis turbatio oritur ex v̄bis bilinguis. multos perturbat pacē habētes bilinguū ꝛ susurriū. vn̄ Eccli. xxviij. Susurriū et bilinguium multos ꝯturbāt pacē hn̄tes. Ciuitates muratas diuitū destruxit. Et subdit. Beatus qui rectus est a lingua neqꝫ. ¶ Quinto talis turbatio orit̄ ex ꝑtinacia. i. kriegsheit. iō Eccli. xi. Attende tibi a pestifero. fabricat enī mala. i. ꝑuū sensum habet. Ideo ibidē dr̄ De ea re que te nō molestat ne certaueris. Nam sicut a scintilla vna egredit̄ ignis. sic ab vno dolo auget̄ sanguis. Tūc subdit̄. neqꝫ formidet. s. amissionē terrenā. ps. xlviij. Ne timueris cuꝫ hō factus fuerit diues. et cum multiplicata fuerit glīa domus ei⁹. qm̄ cum interierit nō sumet oīa. nec descendet cū eo gloria eius. Aīa eius in vita bn̄dicet̄ sed in futuro nō. Neqꝫ formidet. s. psecutionem. ij. Thimo. iij. Oēs qui pie volūt viuere in xp̄o psecutōem patiunt̄. Dicit nāqꝫ Gre. Cū cognosco Job penā pati in sterquilinio. Johannē esurientē in heremo. petrū extensum in patibulo. iacobū decollatuꝫ gladio. cogito qualiter deus in iudicio cruciabit reprobos qui ita affligit suos electos. Tūc subdit. Creditis in deū ꝛ i me credite. q̄si d. ſm Chris. Si turbemini ꝓpter formam serui. i. humanitatē quā timetis per mortem pire. nō turbemini ꝓpter meā deitatem. qꝛ etsi moriar ut homo: resurgā qꝛ de⁹ sum. qui etiā post tribulatōnem ꝛ mortē remunerare ꝛ letificare possum. Nota ponit fidem remediū contra turbatōem. qꝛ fides purgat oculū cordis. Act. xv. Fide purificans corda eoꝝ. Dicit Hiero. Fides clari

ficat et serenat ut appareant picula q̄ in tri-
bulatōe latebāt. P. Nota ſm Augus.
sup Johānē. et sup h̄ v̄bo Creditis in deū
dicit. aliud est credere deū. aliud ī deū. ⁊ ali-
ud deo. Credere deo est credere ea esse v̄a
que de⁹ loquit̄. h̄ nō saluat. q̄z h̄ faciūt ma-
li. Sed credere deū est credere q̄ deus est.
Et h̄ credit diabol⁹. Jaco. ij. Diabol⁹ cre-
dit ⁊ ꝯtremiscit. Sed in deū credere ē cre-
dendo deū diligere ⁊ in eū ire: ⁊ ei firmiter
adherere ⁊ eius mēbris. Et h̄ est ꝓpriū bo-
noꝝ: nō illoꝝ q̄ hac nocte agūt multa male
ficia. ut de subtractōe lactis ⁊c. quoꝝ fides
est corrupta ⁊ mortua. Vñ Jaco. ij. Fides
sine opibus mortua est. Jdeo Jhō. Bñs
est qui recte credit. recte credēdo bñ viuit.
bñ viuendo rectā fidē custodit. Hec fides
est remediū ꝯtra omne turbatōis piculū.
vt dicit Aug. sup Joh. Virtus fidei q̄ cre-
ditur ī p̄rem ⁊ filiū est potētior oīb⁹ piculis
q̄ fidelib⁹ accidere pñt. Jō. i. Joh. v. Hec
est victoria que vincit mundū fides vestra
vt fecerūt sancti ap̄li ⁊ martires. de q̄ He-
bre. xi. Sancti ꝑ fidem vicerūt regna. Jd-
circo hortat̄ eos ad fidem dicens. Creditis
in deum ⁊ in me credite. q. d. ſm Aug. id ē
ꝯseq̄ns est q̄ in me credere debeatis. q̄z ego
sum creator ⁊ redemptor vt̄ ⁊ remunerator
Nam nullus p̄t v̄e in deū p̄rem credere ni-
si etiā credat in filiū. q̄z filius est eiusdē na-
ture ⁊ eiusdez essentie cū p̄re. Jō dic̄ Joh.
v. Qui nō honorificat filiū nō honorificat
p̄rem qui misit illū. Jdeo Athanasi⁹. Ne-
cessariū est homi ad eternam salutē vt incar-
natōem quoq̄z dñi nr̄i ihū xp̄i fideliter cre-
dat. nam sine hac fide nō est salus. Vñ ha-
betur in canōe. xxiij. q. i. quia. Quia nisi so-
liditatē fidei quis tenuerit diuinā p̄ñtiam
nō cognoscit. Jdeo Aug. d̄ v̄bis dñi. Am-
bula ꝑ fidem ⁊ ꝑuenies ad speciē. s. visiōis
diuine. De quo Joh. xi. Qui credit in me
etiā si mortuus fuerit viuet. Dyn secūdo
subiungit̄ diuersa māsio celestis inhabita-
tōis. ibi. Jn domo p̄ris mei māsiōes mlte
sunt. Q. Nota duplex est domus dei.
Prima est ecclesia militās. i. ad Thimoth.
iij. Scias quō in domo dei te opteat ambu-
lare. Jn hac domo multe māsiones sunt. i.
multi hoīes in quib⁹ deus manet ꝑ fidem.
Hiere. xiiij. Tu aūt in nobis es dñe. s. ꝑ fi-
dem. Ephe. iij. Dico xp̄m habitare ꝑ fidez
in cordib⁹ vestris. Scđa est ecclesia trium-
phās. ij. ad Chori. v. Habem⁹ domū nō ma-
nu factā in celis. p̄s. xxxv. Replebunt̄ ab
vbertate domus tue. Jn hac domo māsio-
nes multe sunt ſm diuersitatē meritorum.
Aug⁹. Vnaqueq̄z anima ꝑ meritis suis il-
lic honorat̄. et ſm q̄ ampli⁹ in merito se di-
latauit. i. ad Chori. xv. Stella differt a stel-
la in claritate ⁊c. Licet eñi obiectū beatitu-
dinis est vnū. s. deus. ⁊ idem denari⁹ diur-
nus q̄ datur omnib⁹ in vinea dñi laborāti-
bus. attamē vnus excedit aliū in dignitate
⁊ claritate eterna. R. Primo ꝑ cogni-
tōem. q̄nto ampli⁹ q̄s cognouit deū ꝑ v̄itā-
tem fidei: tāto intēsius cognoscet ꝑ visiōez
Scđo q̄nto quis deo feruens fuerit ꝑ amorē
tāto ampli⁹ ꝑfruet̄ illo ꝑ claritatē. Exēplū
de fonte. qui maius vas habet magis reci-
pit. Et nō erit inuidia. Bern. Qđ meū per
laborē tuū ꝑ amorē. Aug. Vnusquisq̄z q̄d i
se nō possidz in alio se possidere gaudz. Gre-
go. Vnicuiq̄z sufficit q̄ntū recipit. De hac
domo p̄s. dicit. psal. xxvi. Vnā petij a dño
hanc requiram ut inhabitem in domo dñi.
Et quid ibi acturi sumus dicit p̄s. lxxxiij.
Beati qui habitāt in domo tua dñe in secu-
la seculorū laudabūt te. Subdit. Si q̄mi-
nus. i. si esset aliquis defectus dixissem vo-
bis. q̄z vado vobis parare locū. Sz dice-
res. tamen d̄r Mat. xxv. Venite possidete
regnū quod vobis paratū est ab origīe mū-
di. Respondet Simon de cassia. Parauit
ab eterno p̄r p̄destinādo. filius in humani-
tate patiendo. ⁊ impedimentū. s. culpe ⁊ pe-
ne remouendo ⁊ in celū ascēdendo. Nā li-
cet essent ab eterno p̄destinati: tñ beatitudi-
nem nō ꝯsequerent̄ nisi ꝑ grām que datur
tēpaliter ī p̄senti. Et si abiero ⁊ p̄parauero vo-
bis locū. Nicolaus de lyra. Non q̄ ī gloria
celesti q̄d p̄parauit sed post ascensiōez dñi spi-
ritum sanctū misit. ꝑ quem p̄paramur ad cō-
secutōem beatitudinis. Jterū veniam ad vos
⁊ accipiaz vos ad meip̄m. vbi aliq̄ heretici

dixerũt q electi nõ assumenĩ vsqz ad diem iudicij. Hoc est ptra aplm Phil.i. Cupio dissolui et esse cum xp̃o. et ij. Chorin.v. Si domus nr̃a terrestris destructa est. habem⁹ domũ nõ manu factã in celis. Sed sic est intelligendũ. ut ꝑ.s. in morte accipio vos ad beatitudinẽ anime. in iudicio vo ad beatitudinez corpis et aĩe. vt vbi ego sum. q ante suam passionem iam erat beatus q̃ntum ad animã. et vos sitis. Simõ de cassia. O ineffabilis dilectio. nõ ptentus psortio angeloꝝ. sed homines intantũ pensauit ut in terram descẽderet et peuntes quereret. vt i domo paterna secũ habitarent: nobis particpans in humanitate ut secum essem⁹ participes in diuinitate. Et quo ego vado. s. ad patrem. et viaz scitis. s. morte et passionẽ. Simon de cassia. Intelligit quo ad debituz. i. scire debetis. ip̃e em̃ sciuit coꝝ desideria. ideo dedit eis occasionẽ interrogãdi. Dic ei thomas. Dñe nescimus quo vadis. s. in speciali licet in generali. quõ possum⁹ viam scire. Dicit Simon de cassia. Laudabile est cõfiteri ignorantiã ꝓpter acquirere scientiã

¶ S. Respondit ihũs. Ego sum via vita et vita. via inobliquabilis. ein weg der da keyn krum hat. De qua Hiere. vi. Interrogate que sit via recta et ãbulate i ea. Hec via est xp̃us et eius vita in humanitate. vñ Aug. Xp̃us in humanitate fact⁹ est nobis via ad diuinitatẽ. Hec est via de q̃ Deut. v. Non declinabitis neqz ad dexterã neqz ad sinistrã. sed p viã ibitis quam p̃cepit dominus deus vr̃. Ille declinat ad dexterã q̃ dicit xp̃m esse deũ. Ille ad sinistrã qui negat humanitatẽ. Sed ille tenet mediuz qui fatet vtrũqz. s. xp̃m deum et hominẽ. Hec est via de qua p̃s. cxviij. Beati immaculati qui ambulãt in via. i. in xp̃o. Nam omes alie vie ducũt ad inferos. hec sola est via recta que ducit ad celos. Unde puerb. iiij. Uiam sapientie mõstrabo tibi. quam cum ingressus fueris nõ habebis offendiculum. Scdo xp̃us est veritas infallibilis. q nec fallitur nec fallere p̃t. Unde Simõ de cassia. Ip̃e est a quo verũ est omne quod veruz est. q̃si d. ego sum veritas omnia vincẽs et nullo deuicta. Ip̃e em̃ dicit Lu. xxi. Celum et terra trãsibunt vba autẽ mea non transibunt. quia ip̃e est de quo p̃s. cxliiij. Fidelis dñs in omnibus vbis suis. ¶ Tercio xp̃us est vita imptubabilis. vita desiderabilis. vita sine morte. cõsolatio sine merore. De qua p̃s. xxxiij. Quis est homo qui vult vitam. desiderat dies videre bonos. p quã vitam deuenimus ad vitã eternam. De quo subdit in textu. Nemo venit ad patrẽ nisi p me. q̃si d. Missus sum in mundũ a patre si vultis eum cognoscere tũc p me cognoscere debetis. Et subdit. Si cognouissetis me scz pfecte quo ad diuinitatẽ. et patrẽ meum vtiqz cognouissetis. quasi d. Si fili⁹ crederetur etern⁹ tũc et pater. Ammodo cognoscetis eum. et vidistis. s. a tpe passionis. q aperuit eis sensum ut intelligerent scripturas. Luce vlti. Et tũc habuerũt pleniorem noticiã de misterio diuinitatis. vl' sic. Ammodo cognoscetis eũ. s. p spiritũsanctũ. q ille vos docebit oĩa. Johan. xvi. Et vidistis eum. i. aliqui vestrũ iam viderũt eum. i. itellexerunt. Nam qui recte cognoscit filiũ per fidem. in ip̃o cognoscit patrẽ. q dicit Joh. x. Ego et pater vnum sumus. nã sicut splẽdor facit ꝯgnoscere lucem a qua ꝓcedit. ita xp̃us facit cognoscere patrẽ. q est splẽdor glorie. ad Hebre. i. Sed quia de hac noticia nõ omnes erãt informati. sicut Philippus. q̃ estimabat patrẽ in substantia sine psona filij videri oculis corpalib. ideo ait. Domine ostende nobis patrẽ. Chrif. q corporalibus oculis voluit videre recepit ex ysaia eiusdem. c. vi. Uidi dñm facie ad faciẽ &c. sed illa visio nõ fuit in diuina substantia: sz in subiecta creatura. vt dicit Aug⁹. in. ij. et iiij. de trinitate. et Johã. i. Deum nemo vidit vnqz. Ideo dicit Simon de cassia. Multum errabat a veritate. si p̃tris ostensionem poscebat ad oculũ. cum nõ solum corporalis ocul⁹ sed etiã glorificatus nõ sit credẽdus posse intueri diuinitatẽ. nam aĩa sola quãdo glorificata fuerit intuitiuã visionẽ atqz fruitõem diuinitatis habebit. non impedit glorificato corpe in quo erit. Si aũt philippus poscebat ad intellectũ videre diuinitatẽ cẽ

errabat. si querebat aliter q̈ p̱ fidem qꝛ nõ viator et cõphensor poterat simul esse. Si in futuro erat petitio. s. in patria ut ostenderetur tũc nõ incõgrue p̄cabatur. qꝛ dic̃ Augustinus lib. i. de trini. Nam vos implebit cũ vultu suo vt nihil amplius requiret. Et ergo s̃m hunc sensum bñ dixit Philippus Dñe ostende nobis patrẽ et sufficit nobis qꝛ ibi erit omnis sufficientia sine omni defectu ut dicit Berñ. i meditatõibꝫ. Amabimus sine modo. videbim⁹ sine termino. cohabitabimus sine medio. videbim⁹ ad voluptatem. fruemur ad iocunditatẽ. habebimus ad voluntatem. In ratõe erit plenitudo lucis. in voluntate multitudo pacis. in memoria ꝯtinuatio eternitatis. O q̈ multe mansiões erũt in domo eternitatis. Primo ibi erit iocũditas sine merore. ibi vita sine morte. ibi leticia sine tribulatõne. ibi eternitas sine fine Ad quã eternitatẽ p̱ducat. ꝛc̃

Sermo LXXVI. Ad idem.

Dicit ei philippus domine ostende nobis patrẽ ꝛ sufficit nobis. Johan. xiiij. In summa ꝯ borũ duo tangũtur. Primo philippi pia petitio. Scd̃o xp̄i benigna respõsio. De primo dicit. Domine ostende nobis patrem. Simon de cassia. Multum errabat a vero si patris ostensionẽ petebat ad oculũ corporis qui puro mentis intuitu conspicit̃. Johannis. i. Deum nemo vidit vnq̈. Exodi xxxiij. Non videbit me hõmo et viuet.

Nota q̱ inter aplo̅s quidã petierunt secularẽ potentiã. Math. xx. Dic vt vnus sedeat a dextris ꝛc̃. quidã futuroꝝ scientiã Math. xxiiij. Quãdo hec erunt dic nobis quod erit signũ aduentus tui. Quidã inimicorum vindictã. Luce. ix. Dic ut ignis descendat de celo. Philippus nõ petijt secularẽ potentiã. qꝛ breuis. Eccli. x. Omnis potentatus breuis. Nec mundanã scientiã quia curiosa est. i. ad Chori. viij. Sciẽtia inflat. nec inimicoꝝ vindictã quia ꝓhibita ẽ. Mat. v. Diligite inimicos. Sed petijt visionem paternã que est eterna beatitudo. quia ibi summa iocũditas. p̄s. xv. Adimplebis me leticia cum vultu tuo. Itẽ plena sacietas. p̄s. xvi. Satiabor cũ apparuerit gl̃ia tua. Item eterna felicitas. Johã. xvij. Hec est vita eterna ut cognoscant te ꝛc̃. Jd̃o subdit. et sufficit nobis. Aug⁹. in li. de libero arbitrio. Tanta est felicitas iocunditatis eterne. vt si non liceret in ea amplius q̈ vnius diei horam viuere homo posset om̃es delicias huius mũdi ꝯtemnere. p̄s. lxxxiij. Melior est dies vna ꝛc̃. Aug. in li. de ciuitate dei Quid est q̱ p̱ ꝓphetam dñs dicit. Ero illorum deus. nisi ego ero vnde satiant̃. Ego ero quecunq̈ ab hoĩbꝫ desiderant̃. ꝛ vita et salus et virtus: ꝛ copiosa gloria: pax ꝛ honor ꝛ omnia bona.

Primus igitur fructus beatitudinis est vita. ꝓuerbio. viij. Qui me inuenerit inueniet vitã. Secũd⁹ est sanitas. Parũ ꝓdesset habere vitã si sp̱ infirmitas haberet̃. qꝛ vita cum morbo nõ est vita sed pena ꝛ miseria. Eccl̃i. xxx. Melior est mors q̈ vita amara. Sed ibi erit sanitas. Apoca. xxi. Neq̈ clamor neq̈ luctus neq̈ dolor. qꝛ habebunt medicũ p̄sentẽ De quo Eccl̃i. xxxviij. Altissimus de terra creauit medicinã.

Tercius fructus est vict⁹ siue ꝯmestio. parũ esset habere sanitatẽ si ñ haberet quid comederet. vt Lu. xxij. Edatis et bibatis sup̱ mensam meã in reg̃ meo. Sed quia multe sunt ꝯmestiones que p̄ nimia tenuitate non satiãt. sed ibi nõ sic. p̄s. xvi. Satiabor cuꝫ apparuerit gl̃ia tua. Et vero multi sunt qui vno cibo nõ satiant̃. iõ comestio habebit ferculoꝝ varietatẽ. Unũ ferculũ ex contemplatiõe diuinitatis. aliud humanitatis. Jsa. vij. Butirũ et mel ꝯmedet. Butirũ qd̃ causat̃ ex carne. i. humanitas. Sed qꝛ multi in ꝯmestione solent habere fastidiũ. ibi non. sed plena dulcedine. Eccli. xxiiij. Qui edũt me adhuc esurient. Sed sepe delicata comestio soꝫ cito finiri. ꝫ illa hẽbit ꝑpetuitatẽ. Apoca. vij. Nõ esurient neq̈ sitiẽt ampli⁹. Quart⁹ fruct⁹ diuitie. paꝝ esset si ꝯmestionẽ hr̃et sine diuitijs. puer. viij. Mecũ diuitie et gl̃ia. p̄s. cxi Gl̃ia et diuitie in domo eius. Prouerb. i. Abundantia p̱fruet̃ maloꝝ timore sublato Math. vi. Thesaurisate vobis ꝛc̃. Iste nõ

faciūt iter secur⁊ s3 timoribꝫ plenū. Job.xv Sonitus terroris semꝑ in auribus meis. ⁊ cum pax sit semꝑ insidias suspicat̃. Quītus fructus pulcritudo. Par⁊ esset si q̃s haberet diuitias ⁊ aliqua deformitate federet̃ Erit igitur pulcritudo triplex. Prima a diuinitate.iij. Regū.viij. Impleuerat gloria domini domum dn̄i.i.sanctos. Sicut sol suo splendore omnia illuminat.sic diuinitas omnia clarificat. Secūda a corꝑe fulgenti. Math.xiij. Fulgebūt iusti sicut sol. Tercia ab anima influente. Cantic.iiij. O q̄ꝫ pulcra es amica mea.absq3 eo qd̄ intrinsecus latet. Eccli.xlij. Gl'ia dn̄i plenum est opus eius. Sextus fructus honor. parum esset habere pulcritudinē nisi haberet honorem. Primo honorabilē habitū. ps.xliiij. Astitit regina in vestitu deaurato.id ē. corpore glorificato. ⁊ circūdata varietate.i.in mēte ps.xliiij. Omnis gloria eius filia reg3. Secundo quantū ad dominiū collatū. ps. viij Omnia subiecisti sub pedibꝫ eius. Tercio quantū ad honorabilē familiaritatem. ps. cxxxviij. Nimis honorati sunt amici tui deus. Johan.xv. Iam nō dicam vos seruos. quia seruus nescit qd̄ facit dn̄s suus.s3 amicos.q2 omnia que audiui a prē meo nota feci vobis.i. Johan.iij. Iam filij dei sumus. nondū apparuit qd̄ erimus. Septim⁹ fructus pax. Si quis haberet omnia supradicta et semꝑ guerrā: qd̄ ꝓdesset. ps.cxlvij. Posuit fines tuos pacē. Leui.xxvi. Dabo pacem in finibꝫ vr̄is. Unus finis est deus alius corpus.tercius est q̄libet ꝓxim⁹. Isaie.xxxij. Sedebit ꝑplus meus in pulcritudine pacis. Ultimus fructus est omne bonū. Unde Aug. Nullū latebit bonū. nullum aderit malū. Primo omne bonū in cōgregatōne. Sap.vij. Venerūt mihi oīa bona pariter cum illa. Boeci⁹. B'titudo ē status oīm bonoꝝ aggregatōe ꝑfectus. Secūdo in possessoꝝ fruitōe. Parū esset si q̃s multa bona possideret nisi eis vti liceret. Eccle v. Quid ꝓdest possessori nisi ꝙ cernit diuitias oculis suis. Hiere.xiij. Requiescet ⁊ cunctis affluet bonis. Tercio in fruitionum continuatōne. quia illa fruitio bonorū nunq̄ꝫ finietur. neq3 interpellabit̃. Vñ ps cxxvij. Videas bona ihrl'm omnibꝫ diebus vite tue. Ecclīastici.xxxi. Stabilita sunt bona illius in domino. Idcirco libenter deberemus sustinere mortē ꝓ xp̄o ⁊ mori mūdo vt ibi viueremus cū deo. Ad quod hortatur Augustin⁹. Illuc festinate vbi semꝑ viuatis.si enim hic amatis miserā ⁊ fluidā vitam vbi homo nascit̃ cu3 dolore. viuit cū labore.et finitur cum luctu ⁊ merore. quāto magis amare debetis vitā eternā. vbi semꝑ summa securitas. summa felicitas. Jō Augustinus. Si diuitie appetant̃ ibi querātur vbi perire nō possunt et seruant̃. Aug⁹.i li. confessionū. Domine fecisti nos ad te. inq̄etum est cor nostrum donec requiescat in te Quia in te est omnis sufficientia sine omni indigentia. Et sic dixit philippus. Dn̄e ostē de nobis patrē ⁊ sufficit nobis ⁊c̄.

De sctā Cruce | Sermo.LXXVII

QUi me inuenerit inueniet vitam. Prouerbi. viij.

Scribit Isidorus de q̄dam arbore que est in India.et habet fructus dulcissimos. Ad hanc volant columbe ⁊ de fructibus eius comedunt mane et sero Draco autē qui est naturalis inimicus columbarū insidias ponit eis vt transglutiat et occidat. Sed tamen draco intantū timet arborem predictam ꝙ nec audet attingere: nec in ea latitare. Si vmbra ꝑtendit̃ ad occidentem draco ad orientem declinat. vñ naturaliter ꝑpendens columba semꝑ ī vmbra arboris manet. et tunc a dracone est secura. Sed qñ columba arborē dimittit et vmbram eius tunc ꝓtinus a dracone deglutitur. Spiritualiter. ꝑ arborē nobilem intelligitur sancta crux. De qua Amb. Crux fidelis inter oēs arbor vna nobilis. Hec est arbor figurata quam vidit Nabuchodonosor Dañ.iiij. Vidi ⁊ ecce arborē ī medio terre.cui⁹ altitudo ad celū ꝑtigebat ⁊ aspect⁹ eius vsq3 ad vniuersos fines terre.folia eius pulcerrima.fructus ei⁹ nimis dulcis.et esca vniuersoꝝ erat ī ea. subter eā habitabāt bestie.in ramis eius volucres ce

li. Spūaliter. Hec arbor sancte crucis in medio terre est sita. ps. lxxiij. Operat⁹ est salutem in medio terre. Longitudo crucis ptingebat ad celū. quia est scala quam xp̄us erexit sibi et suis sequacib⁹. Unde canit ecclesia. Hec est scala peccatorū p quam xp̄us rex celorū ad se traxit omnia. In hac arbore est esca omniū animaliū. i. peccator. qr xp̄i caro que vere est cibus. Johan. vi. Ad hāc arborem p̄ciosam volare debent colūbe. id ē deuote anime si volūt habere vitā et sedere in vmbra. id ē in ꝓtectōe illius. dicēdo Cāticor. ij. Sub vmbra illius quem desideraui sedi. et fructus eius dulcis gutturi meo. Nam sub vmbra illius est secura. qr draco id ē diabolus multū timet arborem crucis. quia in ea est victus. Gre. Qui ī ligno vincebat in ligno quoqȝ vincereť p xp̄m dn̄m nostrū. imo etiā in ligno crucis diabol⁹ ē crucifixus in sua ptāte. De quo Adamantinus. sup li. Judicū. In cruce visibiliter crucifixus est xp̄s. inuisibiliter vo diabolus. Col. ij. Expolians principatus et ptātes. et ideo timet. Isa. xxx. Pauebit assur virga pcussus. Et sic hec est virga de qua ps. psal. xxij Virga tua et baculus tu⁹ ꝛc. Ideo ꝯfugere debem⁹ ad vmbrā ꝓtectōis scē crucis dicēdo cū ps. xvi. Sub vmbra alarū t. ꝓtege me. Nā i ea est vita colūbarū. id ē aīaꝝ fideliū. De quo introitus. Nos autē gloriari optz in cruce dn̄i nostri ihū xp̄i in quo est sal⁹ vita ꝛ resurrectio nostra. De quo Eusebius. Tota salus mētis et corpis ꝓueīt ex lig crucis Ideo thema. Qui me inuenerit. In quib⁹ verbis duo innuunť. Primo salutifera crucis inuentio gloriosa. ibi. qui me inuenerit. Secundo subiungiť eius vtilitas operosa. ibi. inueniet vitā. De primo dicit. q me inuenerit. Homini viatori est magnū solacium ꝛ magna securitas si iuxta ꝓfundum fluuiū inueniť nauem. Et sic de fluuio p̄sentis fluxibilis vite ad portū salutis homo puenire nō potuit. Et venit xp̄us in nauicula crucis. De quo Sapiētie. xiiij. Exiguo ligno credunt homines saluare aīas suas. ꝛ trāseuntes mare p ratē liberati sunt. Augustin⁹. Nemo poterit trāsire p mare huius seculi nisi portatus a cruce xp̄i. Ideo Isi. de summo bono. Quotiēs in fluctib⁹ et procellis es lignū ascēde crucis et liberaberis. Et Bern. sup Cant. Crux xp̄i fuit vite lignum. quod solū fuit dignū ferre salutem et vite fructū. ideo dicit. qui me inuenerit.

A Nota inuētio sancte crucis post ānos ducentos a resurrectōe dn̄i facta est. de qua hodie ecclesia solēnisat. Attamē hoc lignū longe ante in immersione est inuentū. Primo a seth filio Ade: vt habeť in euāgelio nicodemi. cum Adam infirmareť seth fili⁹ e⁹ portas paradisi adijt. ꝛ oleū misericordie q corpus patris pungeret postulauit. Cui apparens angelus Michael ait. Noli laborare et flere p oleo misericordie. quia nequaqȝ illud cōsequi poteris nisi cōpleti fuerint quinqȝ milia annorū. Attamē legitur alibi. q dedit sibi ramusculū vt illum in mōte libani plātaret. Sed in quadā historia grecorum legiť q tradidit ei de ligno in q adā peccauit dicens. qn̄ fructū fecerit tūc pater saluabitur. Rediens igiť et patrē mortuum inueniens. hunc ramū super tumulū patris plātauit qui creuit in arborē magnam. ꝛ vsqȝ ad tempora salomonis pdurauit. Secundo a Salomōe est inuenta. Nam salomon dum domū saltus edificaret vidit arborem tam pulcrā: fecit eam succidere. ꝛ in p̄dictam domū collocare. nusqȝ tn̄ ut dicit Johānes beleth locari poterat. nec alicubi aptari voluit. modo nimis lōgū. mō nimis breue. Ideo indignati artifices ip̄m reprobauerunt. et supra quendā locū ut esset pons transeuntib⁹ ꝓiecerunt. Tercio inuenta est a regina Sabba. Ista s̄m Josephū dicta fuit Nicaula. et venit in hierusalem vt habeť. iij. Regū. x. vt audiret sapientiā salomonis. Et cum p̄dictū lignū ptransire debebat iuxta scolasticā historiā vidit in spiritu q saluator in illo ligno suspendendus erat. ideo sup illo ligno ire noluit. ꝛ Salomon intimauit q ī illo ligno q̄dā suspendendus erat p cuius mortē regnū iudeorū deleri debebat. Ideo Salomon lignū illud inde sustulit. et in ꝓfundissimis terre visceribus submergi fecit. Quarto inuenta est

est a iudeis in ꝓbatica piscina vbi hostias abluebant. Hec inquã piscina habuit virtutem sanãdi infirmos. s. ꝓsertim qui prior descendebat. Job. v. Et hoc nõ solum fuit ex descensu angeli sed etiaꝫ ipsius ligni. Appropinquante igitur passione ꝑdictũ lignum supnatauit. qđ iudei videntes ipm acceperunt ⁊ crucez dñi parauerũt ⁊ ipm in eo crucifixerunt. Mortuo aũt xp̃o et sepulto crucez in terra absconderũt. vbi p̱ ducentos annos ⁊ vltra latuit. ¶ Quinto inuenta fuit ab helena. ⁊ hec ab ecclesia celebrat᷑. qꝛ alie quattuor inuentões eiusdeꝫ ligni nondũ sanguine xp̃i erãt cõsecrate. Et ipsa inuenit p̱ Judam sacerdotẽ fodientẽ vt habet᷑ in legenda tres cruces. ad designãdũ ꝙ homines vtriusqꝫ sexus triplices inueniunt᷑ qui in eis gerunt crucẽ. Aliqui crucẽ mali latronis. aliqui boni latronis. aliqui crucem xp̃i. ¶ B Primi sunt qui inueniuntur in cruce mali latronis. et sunt peccatores in mortali. Nã tales habent cruciatũ ꝯm Aug. Unaquequꝫ culpa sibiipsi pena ẽ. De quo Eccli. xij. Nõ est bene ei qui est assidue in malis. Nã conscientia ad minus die noctuqꝫ vrget eum. Bern. Sunt qui labores sustinent. non tñ est eis pars in dño. vt raptores: adulteri. iõ de portantibꝫ crucem sed nõ xp̃i. Sunt eñ cornua quattuor crucis huiꝰ. Licet latronũ crux nõ habuit q̃ttuor sed tria. tñ ꝯm modũ crucis disposita. ¶ Primũ cornu est pena añ peccatũ. vt iracũdi. supbi fures. ⁊ sic de aliis. Primo meditant᷑ punientes se cogitationibꝫ in seipsis quõ ꝑueniant ad peccatum. ita vt impleat᷑ illud p̃s. psal. xxxi. Multa flagella peccatorꝫ. Sicut enim aranea se inuoluit vt capiat muscas multis laboribꝫ. Jsaie lix. Telas aranee texerũt. veniet paruꝰ ventus mortis ⁊ destruit telam. vt diues Lu. xij. misit horreũ dilatare. ⁊ dictũ est ei Hac nocte animã repetam a te. p̃s. lxxv. Dormierunt somnũ suũ ⁊ nil inuenerunt viri diuitiarum ⁊c. ¶ Secundũ cornu est pena post peccatũ. De quo Sapie. xvij. Subitaneꝰ timor superuenit illis pessima redarguẽte cõscientia. velit peccator vel nolit nõ erit ei requies. Unde Jsa. lvij. Cor impij quasi mare feruẽs qđ quiescere nõ potest. Gre. Nã est maior pena ꝙ̃ remordens ꝯscientia. ¶ Terciũ cornu est confusio corã hominibus Unde Sap. xvij. Semp ꝓsumit seua conturbata cõscientia. Unde Catho. Conscius ipse reus de se putat oĩa dici. Job. xv. Cum pax sit: ille sp̱ insidias suspicat᷑. et Hiere. x. Malicia tua amara Sed nõ melioraꝫ qꝛ ñ timet deum. Chris. Timor hominũ differt peccatũ. Bern. Quid trepidas ad carnis penas. ⁊ gladium districti iudicis ꝯtemnis Quartum cornu est eternũ tormentũ. Sapiente. xvij. Timida nequicia dat testimonium cõdemnatõi. p̃s. xli. Abyssus abyssuꝫ inuocat. quia abyssus criminis inuocat abissum cõdemnatõis. quia dicitur Roma. vi. Stipendia peccati mors. Quia de hac cruce culpe descendit᷑ in ꝯdemnatiõem eterne pene. ⁊ sic latro malus in infernũ. Secũda crux inuenta fuit boni latronis. ⁊ est crux pñie. Hanc crucem hodie debet nobis inuenire Helena regina. i. ratio que dꝫ regere omnia. ⁊ debet cõpellere iudã. i. sensualitatẽ ⁊ igne minari eterno ei. Et dꝫ habere quattuor cornua. ¶ C Primũ cornu est ꝯtritio et dolor ꝓ peccatis. quam habuit dauid p̃s. v. Dolor meus i ꝯspectu meo sp̱. Et ad hanc hortamur Hieremie. xxxi. Pone tibi speculũ: statue amaritudies. Hec amaritudo facit pacẽ ꝯscientie. Jsa. xxxviij. Ecce ĩ pace amaritudo mea amarissima Et ille dolor ꝯm sanctũ Tho. in. iiij. nõ p̃t esse minor in volũtate sicut nec dilectio. sed bene ĩ sensualitate. Et debet esse continuus. Jõ p̃s. Dolor meus ⁊c. Augꝰ. Ubi dolor finit᷑ de pena nihil relinquit᷑. ¶ Secundũ cornu infernus vbi pedes affixi fuerũt vno clauo: significat affectões anime q̃ debet affigi vno clauo. s. timore dei et timore peccati ne deuꝫ amplius offendat. p̃s. cxviij. Cõfige timore tuo carnes meas. sed cum timore peccati peccatũ ne reincidat. i. Chori. x. Qui se existimat stare videat ne cadat. Eccli. xxvij. Nisi in timore dei te tenueris cito subuertetur domus tua. ¶ Terciũ cornu ad parteꝫ sinistrã ẽ ꝓmptitudo ad ignoscendũ. qꝛ dicit Chris. Hec est virtꝰ q̃ hoĩeꝫ assimilat deo

qui nō solū inimicis indulsit sed etiā ꝓ eis intercessit. Luce. xxiij. Pater dimitte illis Eccli. xxviij. Relinque ꝓximo nocenti tibi Sed clauꝰ est timor de ꝓpiciato peccato. d' quo Eccl. v. De ꝓpiciato peccato noli esse sine metu. Exq̄ dicit aplus. i. Chorin. iiij. Nihil mihi ꝯsciꝰ sum sed in h' nō iustificatus sum. Videmꝰ ꝙ canis offendēs dn̄m vocatꝰ cū timore accedit. ¶ Quartū cornu a dextris est satisfactio quā docet Johānes baptista Lu. iij. Facite dignos fructꝰ pn̄ie sicut dicit apl's Ro. vi. Sicut exhibuistis mēbra vr̄a servire iniquitati ad iniquitatem. ita nūc iusticie in sctificatōnem. Deut. iiij. Scd̄m mensurā peccati plagarū erit modꝰ qꝛ f'm Augꝰ. Nullū malū impunitū. si non hic tn̄ ibi. Et ergo dicit Chris. Nō sufficit crux sua sine tua. Ideo hortat' Math. xvi. Qui vult venire post me abneget semetipz ⁊ tollat crucem suā et sequat' me. Sed clavus affigens est timor iudicij. ps. cxviij. A iudicijs tuis timui. qꝛ nihil ibi occultū. Eccles. xij. Cuncta q̄ fiunt adducet dn̄s in iudiciū ꝓ omni errato sive bonū sive maluz sit. ¶ Tercia crux inuēta fuit crux xp̄i. ⁊ significat crucē iusticie quā portāt iusti. dicendo cū aplo ad Gal. ij. Xp̄o ꝯfixꝰ sum cruci. et Gal. v. Qui xp̄i sunt carnē suam crucifixerūt cū vicijs ⁊ ꝯcupiscētijs. Qd' v'bū pertractat Aug. in glo. dicēs. Cōgruit vr̄e devotōi vt q̄ dn̄i crucifixi passionē celebramꝰ reprimendaꝝ carnaliū voluptatū crucē nobis faciamus. O si vis meritorie te crucifigere debes hodie habere q̄ttuor cornua crucis. i. q̄ttuor v'tutes quas xp̄s in cruce ostēdit. de quib' Bern. sup Cāti. Xp̄us virtutū gēmis q̄ttuor decorauit cornua crucis. Supeminēs charitas quā ꝑfecita dextris crucis. O benigna obediētia quā adimpleuit a sinistris. O sancta patiētia quā exhibuit in ꝓfundo. O summa humilitas q̄ā sp̄ retinuit. ¶ Primū cornu supiꝰ ē charitas Unde ex charitate fit dolor crucis de subtractōe sp̄ualis ꝯsolatōis. ps. ciij. Auferes spiritū eoꝝ et deficient. i. sp̄ualem ꝯsolatōez O quāta est illa crux. Bern. Anima que semel didicit ad seip̄am intrare ⁊ intimis suspirijs suspirare. nescio an ip̄i gehēnā ad tēpus experiri penalius horribiliusq̄ extat: q̄z ꝯsolatōe sp̄uali carere. Ideo glo sup Trenoꝝ. i. Frustra q̄rit ꝯsolatōem exteriꝰ q̄ spiritualē ꝑdidit intrinsecꝰ. ¶ Secundū cornu a dextris est obedientia in difficilib' ⁊ arduoꝝ opatōne: ut diris laborib' exhauriat sanguinē ⁊ offeret xp̄o deo in recōpensam. qui sanguinē ꝓ nobis effudit. iij. Regū. ij. Effundunt sanguinez belli in pace. s' est in corpali afflictōe sanguinē attenuare. Bern. Uerum genus martirij est quotidiana afflictio corpis. ¶ Terciū cornu a sinistrꝭ ē patientia in aduersitatis oppressiōe. s. paupertatis: infirmitatis. Greg. Crux xp̄i tollit' cum aduersitas patiēter tolerat'. ¶ Quartū ⁊ infimuz est humilitas ꝓfunda xp̄i. Et sic nos si vilipendimur. ⁊ licet sit crux humiliter debemus pati. ut David. ij. Regū. xvi. cui maledixit semey. quod audiens Abisay filius sarvie ait. vt quid canis iste moriturꝰ nostro maledicit regi. Cui david. Dimitte eum ut benedictio det' mihi ꝓ maledictōne Eccli. vij. Humilia valde sp̄intū tuū Hiero. Quantūcunq; te humiliaueris xp̄o humilior nō eris. Et sic hec est crux xp̄i ꝑ quā venitur ad gloriā ⁊ exaltatōem eius: vt scribitur ad Philip. ij. Propter qd' exaltauit eum ⁊c. ¶ E ¶ Dixi scd'o subiūgit' crucis xp̄i vtilitas. Primo diabolus fugat'. Aug. Ubi signū crucis cum fide crucifixi ꝓcesserit ibi inimicus nihil nocebit. non solū fidelib' sed et infidelib'. ut patz exēplū de iudeo in templo deserto. Nam sicut david a saul ꝑ citharam sp̄intū malū effugauit. i. Regū xvi. sic crux xp̄i repellit hostem malignū ab hominibus. Augꝰ. Crux xp̄i pellit a nobis exterminatorē. si tamē cor nostrū habeat deū inhabitatorē. Ideo Innocen. In inchoatione cuiuslibet operis oportet muniri pectus crucis signaculo. ꝓpter qd' dicit Bern. in meditatōibus. Si pulsat turpis cogitatio si p̄mit te caro. si demō ꝑauit insidias. fuge ad signū crucis xp̄i et liberaberis. ¶ Secūdo paradisum vite celestis aperit. Damasce. Crux xp̄i clauis ꝑadisi. Isa. xxij. Dabo clauē domꝰ david sup humeꝝ eꝰ. Hec ē clauis

que latroni paradisum aperuit. q̃ p quinq̃ mi
lia et ducentos annos clausa fuerat. Cui do
minus ait. Hodie mecū eris paradiso. Luce
xxiij. Amb. Hoc signo celū apit. et hoīes a
malo fuant. Qd signū hodie honorem⁹ et
nos muniemur semp.

Sermo LXXVIII. Ad idem.

Peccata nostra ip
se ptulit ĩ corpe suo sup lignū. ut
pcītj mortui iustīcie viuam⁹. i. pe.
ij. F. Rabbi salomō sup Exo. dic. Mo
dus est aqle quādo portat pullos suos de lo
co ad locū q portat eos supra dorsum. eo si
pjiciat sagitta ab inferius recipiat sagittaz
et non pulli. Spūaliter. sic xp̄us qñ voluit
nos de obligatōe eterne damnatōis porta
re ad spem celesti glificatōnis accepit nos
id ē penas peccatoꝝ nr̃oꝝ sup dorsum suuz
De q̃ Deut. xxxij. Sic aquila puocans ad
volandū pullos suos ꝛc. Expādit alas ꝛ as
sumpsit atq̃ portauit pcta nr̃a in humeris
suis qñ crucē baiulauit. ps. Redemit nos ĩ
brachio extēto. Dicit cm̄ mgr in. iij. di. xv.
Prio accepit de nr̃o vt nobis daret de suo.
suscepit penā ut nobis daret pene absoluti
onem. Ideo Eusebius. Tota nostra salus
mentj ꝛ corpis puenit ex ligno crucis.

In quibꝰ vbis duo innuunt. Primo ma
gna acerbitas xp̄i passiōis. ibi. peccata nr̃a
Scdo subdit mira vtilitas nr̃e saluatōnis.
ibi. ut peccatis mortui. ꝛc. De primo dicit.
Pctā nr̃a ptulit. i. penā pctoꝝ nr̃oꝝ pfecte
tulit. Aug. Si eque pensat culpa hoīs ꝛ p
ciū redēptōis: nō tm̄ distat ortus ab occidē
te: ꝛ centrū terre a summo celi cardine. In
hoc tm̄ valet. i. plus soluit q̃ debuit. ps. cxx
ix. Copiosa apud eum redēptio. Subdit. ĩ
corpe suo sup lignū. Ecce penalitas ꝛ acer
bitas xp̄i passiōis. qz eius penalitas tanta
fuit q nō pt bn̄ explicari ab hoīe. ps. lxxxv
ij. Oēs fluct⁹ tuos induxisti sup me. glo.
id ē. oīa que de passione ei⁹ pphetata sūt e
uenerunt. Nā sic eius natura q̃ntū ad tene
ritatem oīm hoīm naturā incōpabiliter ex
cessit. sic eius passio alioꝝ passionē. Tren. i.
Uidete si est dolor similis. ꝛc. Ideo dicit

Aug. Caput nostrū intueamur. multi mar
tires talia passi sunt sed nihil hoꝝ relucet q̃
modo caput nostrū. qz xp̄us nullā ɔsolatio
nem recepit in sua passione. ꝛ noluit sibi h̄
miraculose in passiōe subtrahere. qd ex ei⁹
gratia dignatus est suis martiribꝰ tpe passi
onis clargiri. Nam quāto eis durior fuit
tribulatio tanto martirij maior interior cō
solatio. Unde sctūs Laurentius sup crate
re assatus dixit. Carbones tui refrigeriū mi
hi pbent. Et sctūs Tiburcius dum nudis
plātis sup carbōes ignitos duceret ait. Ui
det mihi sup flores roseos incedere. Sed ĩ
xp̄o nulla talis ɔsolatio. id dixit. De⁹ deus
meus q̃re me dereliquisti. Et sic ptz acerbi
tas passiōis ĩ ligno. G. Hoc lignū cru
cis figuratū est multipliciter in veteri lege.
Prio Geñ. xxij. Abraā colligauit ysaac: et
posuit eū sup struē lignoꝝ. ꝛ p⁹ h̄ semīs mul
tiplicatio ei pmittit. ꝛ sic multiplicatio xp̄i
anoꝝ facta est. Joh. xij. Si mortuuz fuerit
fructū multū affert. sicut stelle ꝛ arene ma
ris. boni xp̄iani p stellas. mali p arenā. qz isti
erūt ĩ celo vt stelle. mali ĩ inferno vt arena
in pfūdo maris. Scdo figurat Exod. xv
Ondit ei lignū. qd cū misisset in aq̃s ĩ dul
cedinē vse sunt aque. i. tribulatōes. ps. lx
viij. Saluū me fac de⁹ qm̄ intrauerūt aque
id ē tribulatōes. Sz ad dulcoratōez tribu
latōis est efficax lignū sctē crucis. et ɔsidera
tio dñice passiōis. Gre. Quicqd tribulati
onis terrena ppinat aduersitas leue erit si
inspiciat qd biberit in crucis patibulo q̃ inui
tat nos ad celū. Tercio figurat Nu. xxi.
in palo in q̃ spens ꝛc. Cassio. Crux victoria
xp̄i. pditō diaboli. infernoꝝ destructio. cele
stiū ɔformatio. mors ĩfideliū. vita iustorum
Amb. Fugat tiōr corpal vbi ptegit dulcor
dñice passiōis. Nā h̄ ɔ lignū nullū stat picu
lū. Quarto figurat. i. Reg. xvij. Dauid
tulit baculū ĩ manibꝰ: ꝛ collegit sibi q̃nq̃ la
pides lipidissimos d torrēte. misit i perā pa
storalē. ꝛ sigficat baculū crucis ꝛ q̃nq̃ vlnera
Geñ. xxij In baculo meo trāsiui iordanē istū
Jacob paup venit ĩ mesopotamiā. sz cū dua
b⁹ turmis redijt. sic cū turma gētiū ꝛ iudeoꝝ redijt
xp̄s d victoria ĩ cruce hita. Quīto lignū

crucis figuratur Hester. v. Aman parauerat lignum mardocheo et per se in eo interijt. sic diabolus nobis dampnationem parauit in ligno transgressionis. sed victus est per lignum crucis. de quo Gre. Qui in ligno vincebat in ligno quoque vinceretur. Unde et Aug. Domuit orbem vicit diabolum non ferro sed ligno. ¶ Sexto figuratur lignum crucis Dan. iiij. Ecce arbor in medio terre. cuius longitudo pertingebat ad celum. et latitudo ad terminos terre. esca vniuersorum in ea erat. Per arborem in medio terre intelligitur crux xpi in medio terre sita. De quo Ps. lxxiij. Operatus es salutem in medio terre. Hec arbor attingebat celum. quia per crucem xpi omnes nos oportet ascendere. Mat. x. Qui non accipit crucem suam et sequitur me non est me dignus. In hac arbore pendebat esca omnium animalium. i. omnium fidelium. quia xpi corpus nobis datur in cibum. Et omnes volucres celi id est fideles nidificent in ea. Bern. in meditationibus. Cum premit caro. cum pulsat turpis cogitatio recordor crucis et vulnerum xpi et resurgo et resipisco. Non inuenimus in omnibus temporibus tam efficax remedium: sicut ad vulnerum xpi refugium. ¶ Septimo figuratur Cantic. iij. Ferculum fecit sibi rex salomon. et dicitur a fero fers. quia fertur de loco ad locum. et figurat xpi crucem que fuit lectus in quo requieuit xpus. Isa. xxviij. Coangustatum est stratum. Reuera angustum quia posuit pedem super pedem: et non habuit vbi caput suum reclinaret Math. viij. Uulpes foueas habent. filius autem etc. quod figuratum est Genes. xlix. Jacob finitis mandatis quibus filios israel instruebat collegit pedes super lectulum et obijt. Spiritualiter per Jacob qui interpretatur supplantator intelligitur xpus. qui supplantauit hostem nostrum diabolum. hic collegit pedes in lectulo crucis et obdormiuit moriendo. Nam sicut quando magni domini in meridie se reclinant ad dormiendum solent fenestre claudi ut quietius dormiant. sic xpus dormiens in lectulo crucis fenestra mundi videbatur clausa quando tenebre facte sunt per vniuersam terram. ab hora sexta vsque ad horam nonam. Hic est lectus de quo Mat. xxiiij. Erunt duo in lecto vno. scilicet diuinitas et humanitas. vna sumebatur ad penam. scilicet humanitas. et alia relinquebatur libera scilicet diuinitas. Hoc est lignum preciosum inter omnia ligna siluarum. ut canit ecclesia. in quo salus nostra pependit. ut dicit Eusebius. Tota salus nostra mentis et corporis pependit in ligno crucis. Hoc est lignum cum quo fit defensio contra diabolum. ut dicit Isido. de sum. bo. Si procellis mundi et diaboli inuolueris lignum ascende crucis et liberaberis. ut legitur exemplum de iudeo signans se signo sancte crucis. et diabolus non preualuit contra eum ¶ H ¶ Dixi secundo subiungitur mira vtilitas nostre saluationis. ibi. ut peccatis mortui iusticie viuamus. Aug. in li. de salutaribus documentis. Quid est peccato mori nisi opera maligna in nobis dampnare. et hoc miserabile seculum fugere. et diabolum cum omnibus pompis debellare. Nam sicut homo mortuus nulli detrahit. nemini molestus existit. non inuidet. non superbit. et sicut in mortuo non est sensus neque motus. sic in eo qui est mortuus mundo et peccato non est interior affectus criminis nec exterior. Non tamen possumus esse sine peccatis de lege communi ut motus penitus non assurgant. quia dicit Amb. Nulla mens nulla anima est que non recipiat agrestes motus cogitationum malarum Jo. Bern. sermone. lix. super Can. Quamuis in hoc corpore manens perfeceris: erras si vicia putas emortua et non compressa magis velis nolis inter fines tuos habitat iebuseus. Subiugari potest exterminari non potest. Attamen de lege speciali est possibile vt aliquis attingat ad statum tante perfectionis vt habeat corpus emortuum: et ab omnibus motibus illicitis alienum. ut dicit Johannes cassianus in collationibus patrum. coll. ij. Subdit. vt iusticie viuamus. i. virtutibus insistemus. Nam dicit Hiero. Omnes virtutum species nomine iusticie continentur. Et hec est crux spiritualis. scilicet peccatis mori et iusticie viuere. habens quattuor cornua De quibus Bern. super Canti. Quattuor sunt cornua crucis spiritualis. superius obedientia. inferius humilitas. a dextris charitas. in sinistris paciencia et sic perficitur crux tua. De qua Mat. xvi. Qui vult venire post me abneget semetipsum et tollat crucem suam. Dicit glo. super apostolum ad Gala. v. Congruit nostre deuotioni ut domini crucifixi passionem celebremus. reprimendarum carnalium voluptatum nobis crucem faciamus. In hac cruce semper pendere debet xpianus vt sit fixus clauis. i.

p̄ceptis iusticie. Nam dicit Maximꝰ in ser-
mone de martiribꝰ. Uita oīs xp̄iani qui
ſm euangeliū viuerit crux est atq; martiri-
um. Et ab hac cruce sp̄ualr nō debemꝰ de-
scēdere sed vsq; in finē pseuerare. De quo
Bern̄. Neminē audiamus nec carnē neq;
sanguinē a cruce descēdere suadentē sed p-
seueremus quousq; deponamur. Qd̄ nob̄
ꝯcedat pater et filius et sp̄ūssanctus.

Sermo LXXIX. Ad idem.

Benedictū lignū
p qd̄ fit iusticia. scribit Sap. xiiij.
Pro quo sciendū in v̄bis p̄missis
duo tangunt. Prīo lignū crucis bn̄dicitur
ibi. Bn̄dictū lignū. scd̄o v̄o bn̄dictōis red
ditur. ibi. p qd̄ fit iusticia. Dixi pri
mo lignū crucis bn̄dicit' vbi dr̄. bn̄dictū li-
gnum. ⁊ merito bn̄dicit'. Prīo q2 in eo dia
bolus supat' et hō de ptāte eius liberat'. ut
dicit Adamātinus sup Judicū. Uisibilit'
xp̄us crucifixus est. sed inuisibilit' diabolus
supatus est. pp̄ter qd̄ demōes valde timēt
crucē. ut dicit Chris'. Ubicūq; demōes si
gnū crucis dn̄icum viderint fugiūt. timen
tes baculū quo plagā pceperūt. Jd̄ volens
esse tutus a diaboli temptatōe ꝯsignz se cru
cis signo. Nam p Aug. reddit' ratio dicēs.
Ubi signū crucifixi cū fide ⁊ deuotōe p̄ces-
serit ibi inimicꝰ nō nocebit. Dico notanter
cū deuotōe. nā fures raptores ⁊c̄. se signāt
⁊ eis non pficit. Quia dicit Chris'. Crux
xp̄i nō patrocinat' crimini. sed deuotio cū fi
de et dilectōe debet p̄cedere. iuxta illd̄ Eze
chiel. ix. Sup quē videris signū thau non
nocebis. Et sic canit ecclesia. Contra h̄ si-
gnum nullū stet piculū. Unde legit' exem-
plū de dono timoris. Cū quidā vir bonꝰ cū
vxore sua diu in pace ⁊ sanctitate ꝯmoratꝰ
esset. h̄ inuidēs diabolus immisit eis tēpta
tiones ut se suspenderēt. ⁊ sic p̄ūtem miseri
am euaderent. Cū vterq; in hac temptati-
one improba tristis efficeret' ⁊ in importuna
cogitatōe vt nō somnū capent nec ꝯmede-
re possent. quesiuit alter ab altera tristicias
suas. Rn̄dit vir q haberet voluntatē se su-
spendendi. Rn̄dit mulier ꝯsl'e fore desider-
rium suū. ꝯsentiētes ambo laqos aptant ut
se suspendāt. Tūc mlier dixit viro. O dn̄e
ꝯsulerē ut priꝰ biberemus de illo bono vino
qd̄ habemꝰ in cellario de vinea n̄ra qd̄ non
dū gustauimus. ⁊ sic potati letius ⁊ suauiꝰ
moriemur. Placuit viro. que afferēs vinū
obtulit viro. qd̄ cū vellet bibere sic ꝯsueue-
rat signauit illud crucis signo ⁊ bibit ⁊ de-
dit vxori sue. Cū aūt bibissent vinū signatū
sancte crucis signo statim fugit diabolus et
tēptatio q p toto mūdo h̄ qd̄ cogitauerūt
facere noluissent. sed ꝯfusi ad ꝯfessionē ve-
nerunt et penituerūt de malo pposito. Et id̄
docuit btūs Benedictus ꝯtra malas cogi-
tatiōes adhibere signū crucis. Cū quidam
monachus filius cuiusdā potētis in cena sua
teneret ei lucernā cogitauit in corde suo di
cens. Quis est hic cui ego seruio. et qs sum
ego q tali seruire debeo. Clamauit sanctus
benedictus. Signa cor tuū frater. qd̄ cum
fecisset temptatio recessit. et qd̄ cogitauit ali-
is reuelauit. Nam signū crucis est flagellū
quo abyciēde sunt musce moriētes a suaui-
tate vngenti. Nā dicit Aug. sup Johānē.
Signum crucis a nobis expellit extermina
torē si tamē cor nostrū habeat deū inhabi-
tatorē. Scd̄o benedictū est cruc3 lignū3
quia p illud meritū nostrū auget'. Figurat'
Gen̄. xxij. Cū Abraam colligasset ysaac su-
per struē lignoꝝ multiplicatio semīs ⁊ gene
ris sui pmitti'. cum dicit' Multiplicabo se
men tuū sicut stellas celi. Et sic p crucis li-
gnū aucta est multitudo fideliū. ut habetur
Johan. xij. Si granū frumēti mortuū fue-
rit multū fructū affert. Reuera multū. q2
hoībꝰ venit ꝯsolatio. angelis vo gaudioru3
augmentatio. De prīo dicit Rich. de scō
victo. Sicut p diaboli temptatōem ī ligno
surrexit hoīm oīs tribulatio. sic p passione3
xp̄i in ligno oīs ꝯsolatio. De scd̄o vo dicit
idem. In te crux sancta angeli augmētant
sua gaudia. Tercio bn̄dictū est lignū san
cte crucis. q2 in eo omnia sustentant'. vn̄ p̄s.
xxij. Uirga tua ⁊ baculꝰ tuus. s. crucis. ipa
me ꝯsolata sunt. Nā dicit Damas. li. iiij.
Crux xp̄i est baculus infirmoꝝ. datrix bo-
norū. auersio oīm maloꝝ. Hic est baculus

de quo .i. Regū. xvij. David tulit bacculū in manibꝰ cōtra philisteū. ⁊ sic nos crucis signū ad sustentādū ɔtra dyabolū. De quo Chris. Crux xpi est xpianoꝝ spes et victoria. mortuoꝝ resurrectio. dux cecoꝝ. via cōuersoꝝ. baccul⁹ claudoꝝ. cōsolatio pauperū vite eterne lignū. ¶ Quarto bñdictū ē crucis lignū. q2 in eo homo reconciliatᷓ. Unde ad Col. i. Pacificans ꝑ sanguinē crucis q̄ in celis et in terris sunt. Ideo ambas man⁹ extendit in cruce ad recōciliandū ambas ꝑtes. De quo Ro. v. Cum inimici essemus recōciliati sumus ꝑ sanguinē filij eius. Rabanus de laude crucis. Tu crux sancta es. egrotos curas. mestos letificas. tribulatos consolas. tu status credentium. tu firmitas operantiū. tu beatitudo in te sperantium.

¶ Quinto benedictū est lignū crucis. quia i eo adversitas dulcoratᷓ. Figuratᷓ Exodi. xv. Moyses clamavit ad dñm ꝓ aquis marath id ē amaris. et ostēdit ei lignū. qđ aquis impositū dulcorabantᷓ. Spūaliter. aque amare sunt tribulatōes ꝑsentis vite. que dulcorantᷓ ꝑ crucis memoriā. Unde Gre. Quid qđ afflictionis pateris in terris leve erit si inspiciatᷓ qđ biberit xps in ligno crucis. Nam sm Ber. Bon⁹ miles nō sentit sua vulnera dum vulnera regis intuetᷓ. Gre. Dum passio xpi intuetur nil tam grave quod non equo animo sustinetᷓ ¶ Sexto xps in eo honoratᷓ. ad Phil. ij. Factus est obediens usq3 ad mortē: mortē autē crucis. ꝓpter qđ exaltavit eū deus. s. ꝓpter obedientiā. Dicit mgr̄ in. iij. sententiaꝝ. di. xviij. Ut xps clarificaretᷓ in sua resurrectōe humiliat⁹ est in crucis passione. Nā humilitas crucis ē meritū claritatis. et claritas resurrectōis est p̄ciū et p̄miū humilitatis sue passiōis.

¶ Septimo benedictū est lignū crucis. Naz ꝑ illud omnis benedictio datᷓ. ut habetᷓ i canone de ɔse. di. v. nunq̄3. ubi dicitᷓ. Sacerdotalis gradus aliaq3 sacramēta ligno crucis ꝑficiuntᷓ. Ideo Aug⁹. in s̄mone de passione dñi. Crux xpi nobis est causa toti⁹ beatitudinis. hec de cecitate liberavit erroris. hec de tenebris reduxit ad lucē. hec debellatos quieti sociavit. hec alienatos deo coniunxit. longe ɔstitutos ꝓximos reputavit. hec ꝑegrinātes cives effecit. hec discordias amputavit. hec est pacis firmamentū. hec est abundans largitio oīm bonoꝝ. ¶ Octavo benedictū est lignū crucis. Nam ꝑ illud celum reseratᷓ De quo Damasce. Crux xpi est clavis ꝑadisi. De qua clave Isaie. xxij. Dabo clavē domus David sup humeꝝ ei⁹ Ideo Gre. in ome. dicit. Crux xpi ꝑadisū patefecit qđ ꝑ quinq3 milia annoꝝ ⁊ amplius clausū fuit. De qua aptōe dixit salvator Hodie mecū eris in ꝑadiso. Lu. xxiij. Ideo Rabanus sup Gene. Dñs in meridie crucē ascendit. Et ꝓmissa latroni habitatōne ꝑadisi post meridiē hora nona spiritū tradidit. ut vicz hora eadem q̄ primus hō lignū ꝑvaricatōis tetigerat. secūdus homo lignuz redemptōis ascēderet. Ex qua hora diei p̄varicatorē Adam ď ꝑadiso expulerit. ea hora latronē cū ɔfitentē in ꝑadisuz induceret. ¶ Dixi scđo ratio bñdictōnis redditur. cuz dicitᷓ. ꝑ qđ fit iusticia. Nota multiplex facta fuit iusticia ꝑ lignū crucis. Pria. naz ꝑ illud hō rependit qđ abstulerat. Iustū est eī q2 sm formā et q̄ntitatē delicti fiat emēdatio cum restitutōe ablati. hō aūt fructum vetitū recepit ab arbore. ꝓpter qđ mortalitatem incurrebat. ⁊ sic homo xp̄us fructuz vite restituit arbori cū pependit in ea. Homo delectatus est in omni sensu suo illicite in ligno. Et sic xp̄us punitus est in omi sensu suo iniuste. Penā eī habuit quoad tactum in flagellatōe: crucifixione ⁊ coronatione. Penā habuit quoad visum. ɔsiderando matrē lacrimantē et discipulū. audivit opprobria ⁊ blasphemias. Alios salvos fec̄ ⁊c. Gustavit acetū cū felle mirtū. Odoratus est sputi fetorē. iuxta illud Isa. l. Faciē meam nō averti ab increpātibꝰ et ɔspuentibus in me. Idcirco impletū est illud aplī ad Roma. v. Sicut ꝑ unius delictū in oēs hoīes mors in ɔdemnatōem trāsijt. ita per unius iusticiā in omnes hoīes vita in iustificatōem. De quo Ambro. in s̄mone ď passione. Quod adā in arbore ꝑdidit. hoc xp̄s in cruce invenit. Secundo iustū fuit sicut diabol⁹ hominē in ligno deceperat ⁊ vicerat

vt p lignũ viceuersa falleret et deciperet. De quo Greg. Qui in ligno vincebat ꝛc. Ideo ps. cxliiij. Justus dñs in omĩbꝫ vijs suis. De hac iusticia loquit mgr in. iij. dis. xx. reddens rõem quare xp̃s potentia nõ voluit nos liberare. sed iusticia: dicẽs. Potẽtia vincere noluit. quia dyabolus vicio peruersitatis sue amator est potentie ꝛ desertor oppugnatorq̃ iusticie. in quo euꝫ homines magis imitant qui neglecta vel postposita iusticia magis student. eiusq̃ adeptõe letãtur vel cupiditate inflãmant. Ideo placuit deo vt nõ potentia sed iusticia vincẽs hominem liberaret in quo hominẽ imitari disceret ꝛc.

De ascensione dñi.
Sermo LXXX.

Ascẽdit deus in iubilatõne: et dñs in voce tube. ps. xlvi. In verbis premissis duo innuunt. Pmo iocũda xp̃i ascẽsio. Secundo eius tremebũda reuersio. Pmo dicitur ascendit deus in iubilatõe. 2. Nota xp̃us multipliciter ascẽdit. Primo potenter q2 ppriis viribꝫ. Job. iij. Nemo ascendit in celũ nisi qui descẽdit. Glo. virtute propria. Si tu debes ascẽdere oportet q fiat virtute sua. Unde phũs in libro de generatõe. Omne leue sursum graue deorsum. Nos vo grauati sumus peccatis. ps. xiij. Omnes declinauerũt simul inutiles facti sunt. nõ est qui faciat bonũ nõ est vsq̃ ad vnũ. i. xp̃m. Ipse eñ leuis sine omni peccato. Ita potenter ascẽdit ut mirarent angeli dicẽtes illud Jsa. lxiij. Quis est iste q venit de Edom. i. sanguineus. q viderũt cicatrices vulneruꝫ. tinctis vestibꝫ d bosra. i. tribulatõe. Iste formosus in stola sua. i. claritate: in multitudine virtutis sue gradiẽs. Respondit. Ego sũ qui iusticiã loquor ꝛ ppugnator sum ad saluandum. i. p homine pugnaui ↄtra diabolũ quẽ vici: et hoiem quem saluaui. Nõ sic potenter ascẽdit Enoch. de quo dicit. Tulit eum dñs et nõ apparuit. Geñ. v. Nõ sic raptus est paulus. nec in curru sublimatus igneo vt helyas solũ in celũ aereũ. sed ipsemet ppria virtute ascẽdit. Dicit eñ sanctus Tho. pte. iij. q. lxxiij. In xp̃o erat duplex natura. s. diuina et humana. Uñ fm vnãquãq̃ naturã pt accipi ppria virtus. Pmo fm naturã diuinã. q2 in potẽtia diuinitatis fm quã est vbiq̃ ↄpetit sibi id qd est ex potentia diuinitatis facta est corpalis ascẽsio. Unde Gre. Ille p humanitatẽ ascendit i celum qui p diuitatẽ ↄtinet terrã et celum. Sed fm humanã naturã pt accipi duplex virtus. Una naturalis q pcedit ex pncipijs nature. ꝛ tali virtute manifestũ est q xp̃us nõ ascendit in celũ. Alia virtus in humana natura est virtus glie ex parte aĩe glorificate. ex cuius redũdantia glorificat corpus. q2 fm Aug. Tãta est obediẽtia glorificati corpis ad aĩam q vbi vult spiritus ibi ptinus erit et corpus pter dotẽ agilitatis. Et sic illi termini: assumpt9 ꝛ eleuat9 ferebat in epl'a ꝛ euãgelio: licet vident signficare quid alteri9 ãminiculi: pprie tñ xp̃m ascendisse importãt. q2 virtute aĩe volentis corpus xp̃i ascendit in celũ. Nã sic corpus efficit gloriosum ex pticipatõe aĩe. ita ex pticipatõe dei efficit beatũ. Et sic prima radix ascensiõis xp̃i fuit virtus diuina. Ideo xp̃us potenter ascẽdit et ppria virtute: nõ que est humane nature naturalis. sed que ẽ virtutis diuine ꝛ anime sue beate. Sꝫ diceres. tñ dicit in epl'a. nubes suscepit eũ. Respondet. nõ fecit hoc quasi nubis ministerio indigeret. sed p hoc ostẽdit q omnis creatura parata est obsequi creatori suo.

Secundo xp̃us ascendit patẽter. Actuũ. i. Uidentibꝫ illis assumpt9 est. s. aplis. De q Johan. xvi. Uado ad eum q me misit ꝛ nemo ex vobis interroget me q vadis. Glo. Palam ascendã ut nemo interroget qd vi su corpali cernet. Ideo illis videntibꝫ ascẽdere voluit vt ipi ascensiõis testes existerẽt ꝛ naturã humanã ferri in celũ gauderent. Tercio velociter. vnde dicit volasse tanq̃ venti vel angeli. Uñ ps. xvij. Ascendit sup cherubin ꝛ volauit sup pennas ventorum. Potuit sup cherubin ascendere et volare q2 mouebat non virtute nature sicut venti. sed virtute glorie: p quã corpus suum hẽbat

dotem agitatõnis. nõ tamẽ motus iste fuit ita velox ꝙ in instanti ascẽdisset. B ẽm repugnat motõi corporis locali ꝗ oportet ꝙ commẽsuratur spacio. Scdm huiõi dimensionem diuidit͛ tpus. vi. phisicoꝝ. Unde mouebatur ea velocitate qua deus disposuerat ꝛ ꝑut expediebat vt discipuli eius videre possent. Uel alia glo. ascendit sup cherubin. i. super angelos mĩstrantes qui designant͛ in ventis ꝓpter mobilitatẽ ꝛ velocitatẽ ministerioꝝ. Reuera velociter ascẽdit. refert eñ rabbi Moyses maximus astronom⁹. ꝙ dic a terra vsq; ad celum supmum tantum esse spaciũ ꝗntum de via plana vnus iret in septem milib⁹ septingentis annis si intantũ viueret. ita tamẽ ꝙ iter cuiuslibet diei quadraginta miliaria iret. et ꝙ miliare sit duorum miliũ passuũ. hec rabbi moyses. Hãc mensuratõem nouit ille qui fecit oĩa in numero pondere ꝛ mẽsura. Quarto ascendit letãter. quia cũ magno tripudio ꝛ iubilo. De quo ps. xlvi. Ascendit de⁹ in iubilatõe. Reuera xp̄i ascẽsio erat iubilosa. Primo sibipĩ ꝓpter op̄is sui ↄsummatõez. homines multũ solent gaudere qñ magna opera laudabili fine ꝑegerunt. sic xp̄us op⁹ suũ sibi a patre celesti cõmissum laudabiliter expleuerat. De quo Johan. xvij. Opus consummaui qđ dedisti mihi. Et moriẽs dixit Johan. xix. Cõsummatũ est. s. quicqđ sibi erat cõmissum a pr̃e. Nam vicerat mũduz ꝑ paupertatem. Joh. xvi. Confidite qm̃ ego vici mundũ. Item diabolũ expulerat. Joh xvi. Princeps hui⁹ mũdi iã iudicatus est. Itẽ hoiem ꝑditum reppererat. ideo letãter ascẽdit. De q̃ Lu. xv. dixit ad angelos. Cõgratulamini mihi qꝛ inueni ouem ꝑditam. Secũdo ascensio xp̄i fuit iocũda angelis ꝓpter ruine repatõnem. De q̃ ad Eph. iiij. Xp̄s qui descẽdit ip̄e est q̃ ascendit sup oẽs celos vt adimpleret oĩa. i. omnẽ ruinã angeloꝝ. Nam ex omnib⁹ choris angeli ceciderũt ↄsentiẽtes Lucifero ꝛ pctõ eius. Hanc ruinam xp̄us hodie reparare incepit. iuxta illud ps. cix. Judicabit in natõib⁹ implebit ruinas. O quantũ gaudiũ fuit angelis i xp̄i ascensione. qñ viderũt tantã multitudinez aĩaꝝ ad choꝝ coꝝ trãseuntẽ. Nã dr̃ Lu. xv. Gaudiũ est angelis dei sup vno peccatore pñiam agente. quantũ putas gaudiũ cũ tot milia animaꝝ cum xp̄o ascenderũt. potuerũt dicere illud Apoca. xix. Gaudeam⁹ ꝛ exultem⁹ ꝛ demus gloriã deo qꝛ venerũt nuptie agni. Tercio fuit iocũda patrib⁹ de limbo venientib⁹. s. ꝓpter carceris liberatõnez. et ꝓpter regni celestis adeptõem ꝛ angelorum associatõem. De hijs trib⁹ dr̃ Isa. lij. Eleuauerũt vocem suã deũ laudãtes. s. de liberatõe. et simul laudantes de regni adeptione. quia oculo ad oculũ viderũt faciẽ dñi. ꝛ delectabilẽ societatẽ angeloꝝ. Item gaudebant patres ꝓpter humane nature sublimatõez vltra angelos in xp̄o ihũ. Ambro. sup illo vbo. Nusq; angelos apphendit: dicit. O q; magnũ ꝛ mirabile gaudiũ omni stupore plenũ. carnem nr̃am sursum sedere ꝛ ab angelis et archangelis adorari. nõ in veteri testamento permiserũt se adorare angeli. ut patet Gene. xviij. Abraam tres vidit vnũ adorauit. In nouo testamẽto p⁹ ascensionẽ xp̄i dixit angelus Johãni volẽti eũ adorare. Ne feceris: ↄseruus tu⁹ ego sum. Apoca. xix. Iõ Gre. in omẽ. ascẽsionis. Nascente dño videbat͛ humiliata deitas. ascendente xp̄o dño exaltata est humanitas ꝛ hoc fuit gaudiũ patrib⁹. Quarto eius ascensio est iocũda hominib⁹. qꝛ ascendit ut pr̃em ꝓ nobis exoraret. vñ ad Hebre. vij. Accedens ꝑ semetipm̃ ad pr̃em vt ꝓ nobis interpellet. O si duo fratres essent i exilio ꝛ vnus reuocaret͛ ad patriã ꝛ alter derelinqueret͛ in exilio. vtiq; frater exul rogaretz vt frater reuocatus exoraret ꝓ eo. Et sic xp̄us nobiscũ fuit in exilio. ps. cxix. Habitaui cũ habitantib⁹ cedar. i. in tribulatõe. sed hodie reuocat⁹ ad patriã. De quo Joh. xx. Ascẽdo ad pr̃em meũ ꝛ ad pr̃em vestrũ. Gre. in ome. Maria stabat. dicit. ascendo ad pr̃em meum ꝑ naturã. vestrum ꝑ grãm. i. Johã. ij. Aduocatum habem⁹ apud deũ patrẽ q̃ est ꝓpiciatio ꝓ peccatis nr̃is. Ideo cicatrices reseruauit vt patri ostẽderet. Jõ d. herũ Securũ o peccator habes accessum ad deũ Ideo ps. xcvij. Jubilate in cõspectu regis.

Hec iubilatõ figurat̃.ij.Regũ.vi. David reduxit archam cũ iubilo.⁊ hic fili⁹ dei cor pus qđ assumpsit cũ tripudio. Quinto ascẽdit vtiliter.Joh.xvi.Expedit vobis vt ego vadam.Reuera vtilis est xpi ascensio de q̃ nobis debet fore iubilatio. Primo vt di abolũ cõfunderet.Naũ.i.Celebra iuda fe stiuitates tuas et redde vota.q2 nõ adijciet vltra vt p te trãseat belial. Per iudam in telligit̃ cõfitens.et significat quẽlibet fidelẽ cui hec v̾ba dicunt̃. vt reddat ꝓmissa diabo lo vt diabolo renũciet et pompis eius.q2 di abolus vltra nõ habet tantã ptãtem.interij t enim.i.perijt eius ptãs.q2 nõ p̃t vincere nisi volentẽ. vt dicit Hiero.Debilis ẽ ho stis ⁊c.Ergo iocũda.Jsa.xxix.Pauperes homines in sancto israel habitabũt qm̃ defi cit qui ꝓualebat.Perpẽde quantũ hodie cõfundebatur cum videbat suos captiuos ita ascẽdere ⁊ suũ locũ de quo eiectus ẽ pos sidere. Secũdo vt viam p̃pararet.Mi chee.ij.Ascendit iter padẽs ante eos.Duo erant loca. vnus vbi tristicia ⁊ mors.vt in fernus.alter in quo vita et consolatio. Via primi loci erat notissima.Jsa.v.Infernus dilatauit aiam suã et aperuit os suũ absq̧ vllo termino.et descẽderũt fortes sublimes ⁊ gloriosi ad eũ. Sed viã in celo nullus sci uit sed hodie ostendit.p̃s.xv. Notas mihi fecisti vias vite.adimplebis me leticia cuz vultu tuo.Reuera oñdit nobis in sua ꝯuer satõe.Joh.xiiij.Ego sũ via ⁊c.Aug. Xp̃s in humanitate est nobis via ad suã diuita tem.Ideo.i.Joh.ij.Qui dic̃ se in xp̃o ma nere dz sicut ip̃e ambulauit ⁊ ille ambulare M Primo xp̃s descẽdit. ad Ephe.iiij. Qui descẽdit ip̃e est q̃ ascendit.Reuera de scendit p gradus hũilitatis.Philip.ij.Ex inaniuit seip̃m formã serui accipiẽs. et sic nos p humilitatẽ.Aug.in li.ꝯfessionũ.De scendite vt ascẽdatis.Luce.xviij.Qui se humiliat exaltabit̃.Aug⁹.de ciui. dei.Hu militas est via in celũ nõ leuãs se ꝯtra deũ. Berñ.Si ascendere desideras necesse ẽ vt descendas.Si vis habere celsitudinẽ dei cape prius humilitatẽ dei.ꝓuer.xxix.Hũi lem spiritũ sustinet glia.Berñ.sup verbo. Ascendo ad p̃rem meũ: dicit.Xp̃us descen dit quo inferi⁹ nõ debuit.vicz vsq̧ ad car nem: vsq̧ ad crucẽ.vsq̧ ad mortẽ.vsq̧ ad limbũ.Ideo ascẽdit quo celsius nõ potuit. q2 sup oẽs celos.Marci.vl.Sedz ad dexte rã p̃ris.Dextera dei ẽ equalitas s̃m diuita tem.Sed s̃m hũanitatẽ dicit scĩus thomas est frui optimis bonis ⁊ potioribꝰ in diuita te.Sed heu in sup̱bia aliq̃ volũt ascendere qđ ẽ impossibile.ascẽdunt vsq̧ ad celos. de scẽdũt vsq̧ ad abissos sic diabol⁹.Jsa.xiiij In celũ ascendã sup astra dei exaltabo soliũ meum.Audi subdit. Quõ cecidisti lucifer qui mane oriebaris .Vñ Fulgẽtius.Sup be mẽtes quãto altius ascẽdunt tãto ꝓfundi orem casum faciũt.Ber. Quẽ sequimĩ mi seri quem sequimĩ.nõne ille est mõs in quẽ angelus ascẽdit ⁊ factus est diabol⁹.Isido. Si quis in valle nõ ambulauerit ad mõtẽ ascẽdere nequit. Scđo innocenter vixit postq̧ descendit.i.Pe.ij.Peccatũ ñ fecit Et sic nos.q2 corp̱a de quanto puriora de tanto leuiora. ⁊ sic puri a peccato apti sunt ad ascendendũ.p̃s.xxiij.Quis ascendit in mõtẽ dñi.Rñdet.Innocẽs manibꝰ ⁊ mũ do corde. Tercio postq̧ passus est ascẽ dit.Luc.vlti.Nõne optuit xp̃m pati. ⁊ sic intrare in gliam.sic ⁊ nos p passionẽ. Act. xiiij.Per multas tribulatões ⁊c.Hortat̃ nos Mat.xvi.Qui vult venire p⁹ me ab neget semetip̃m ⁊ tollat crucẽ suã et sequat̃ me. N Crux xp̃i duobꝰ modis tollit̃ cũ p abstinentiã corpus macerat̃ ⁊ p ꝯpassi onem anim⁹.Geñ.iiij.Subter te erit appe titus tuus.Figurat̃ xp̃i passio in ꝓcessiõe Nos trãsiuimus vt discipuli post crucifi xum.sic licet xp̃us nõ reintrauit cum illis. tamẽ nos crucẽ reportam⁹.q2 s̱p est nobiscũ spũali p̄ñtia.Math.vlti.Vobiscũ sum ⁊c. In primitiua ecclesia ꝓcessio fiebat quintis ferijs.nũc die dñica ꝓpter plura festa. Eti am die dñico ad designandũ ei⁹ resurrectio nem.Sed heu multi volũt p diuitias ascẽ dere qđ est impossibile.Gre.Nemo valet ascendere ad id qđ sup ip̃m est nisi sciat ma ctare qđ est.Eccĩ.xviij.Ne p̃stes ꝯcupiscẽ tias aĩe tue. Quarto prius surrexit.et sic

nos. Ephe. v. Surge q̄ dormis ꝛ exurge a mortuis ꝛ illuminabit te xp̄us. Ifi. Nō ꝓdest xp̄i resurrectio nisi surgam⁹ cum xp̄o ¶ Quinto reprobrauit incredulitatē cor. ꝛsic tu vitā criminalē ꝑ displicētiā. Aug. de ꝟbis dn̄i. Displiceat tibi qđ es si vis ꝑuenire ad illud qđ nō es. ¶ Sexto trāsiuit ad montē oliueti de q̄ ascēdit. ad designādū ꝙ ꝑ opa misericordie ascēdere debem⁹. Eccl. xvi. Omnis misericordia faciet vnicuiq̄ locū sm̄ merita operū suorū. Figurat. i. Mach. ij. Dauid in sua misericordia ꝯsecutus est regni sedem in secula. i. Thimo. iiij. Pietas ad omnia vtilis est maxime ad ꝓmissionē vite eterne. ¶ Septimo eleuatis manib⁹: ad designandū ꝙ omnia nr̄a bona in deū debemus trāsfundere. i. Chori. x. Oia quecūq̄ facitis ad gl̄iam dei facite. ¶ Secūdo vtiliter. qr ad fidei ꝯfirmatōem. Aug⁹. in sermone de ascensiōe dicit. Xp̄i ascēsio est fidei catholice ꝯfirmatio. ¶ Tercio vtiliter qr ad erectōez spei. Aug. Naturā nr̄am sublimauit ad sidera ut credentib⁹ post se viā patere demōstraret. ¶ Quarto vtiliter ad charitatis inflāmatōem. Christ⁹ hodie ascēdit in celū vt cū illo ascēderet cor nostrū. Greg. Illic sequamur corde vbi credim⁹ eū corpore. Aug. in sermone hodierno. Si deuote ascensiōem celebram⁹. tūc sursum corda habeamus. Reuera debemus inflāmari charitate. Leo papa in sermone hodierno. Hodie firmati in ꝑadisum ꝑ passionē eius ampliora sumus accepturi ꝑ suā gl̄iam q̄ ꝑdidimus ꝑ diaboli inuidiā. ad Col. iij. Que sursum sunt querite. Mat. vi. Ubi ē thesaurus tuus ibi ꝛ cor tuū. Heb. xiij. Nō habemus ꝑmanentē hic ciuitatē sed futurā inq̄rim⁹. Johan. xiiij. Uado pare vobis locū vt vbi ego sum ꝛ vos sitis. ¶ Sexto ascēdit honorabiliter. ps̄. lxvij. Ascēdit in altū captiuā duxit captiuitatē. i. eos q̄ fuerūt a diabolo captiuati. prouer. xx. Honor regis multitudo populi. O q̄ cū magno honore suscept⁹ ē hodie. Hiero. Oēs ꝟtutes angelice xp̄o venerūt obuiā. Ps. lxxij. dictū impletū est In voluntate deduxisti me ꝛ cū gl̄ia suscepisti me Ideo ps̄. lxvij. Psallite deo q̄ ascēdit super celos. Ideo canit eccl̄ia. O rex dn̄e ꝟtutū q̄ triūphator hodie ꝛc. ¶ Secundo sequitur tremebunda reuersio in voce tube. i. Thes. iiij. Canet enim tuba. ps. xlix. Deus nr̄ manifeste veniet et nō silebit. Zach. ix. Dn̄s in tuba canet ꝛ exibit ut fulgur gladius ei⁹ in iudiciū scindens ex vtraq̄ pte. ¶ O Sciendū tamē ꝙ audiet triplex vox in aduentu xp̄i ad iudiciū. s. vox citatōis. vox disceptatōis. vox diffinitiōis. ¶ Prima vox citatōnis. Math. xxiiij. Mittet angelos suos cum tuba ꝛ voce magna. ꝛ ꝯgregabunt electos eius a quattuor ventis celi. Chris. O q̄ magna erit illa vox ꝛ terribil. cui omnia obediunt elemēta. que petras scindit. inferos frangit. monumenta aperit. vincula mortis dissoluit. et vniuersos ad iudiciū surgere compellit. Adeo terribilis erit reprobis sicut dicit Aug. ꝙ mallēt reprobi oē tormētū sustinere q̄ ipsam audire. Tūc reprobi dicēt mōtib⁹ Apoc. vi. Cadite sup nos De hac voce dixit Hiero. Siue ꝯmedā siue bibā sp̄ sonat illa vox i aurib⁹ meis. surgite mortui ¶ Scd̄a vox disceptatōnis erit terribilior. Johel. iij. Cōgregabo oēs gētes in vallē iosaphat ꝛ disceptabo cū eis. Primo obijciēdo malis bn̄ficiū passiōis. ꝓpter qđ reseruauit cicatrices ut dic Aug. Deinde opera misericordie que nō fecerūt. Math. xxv. Esuriui ꝛc. Deinde mala q̄ ꝑpetrauerūt. Eccl̄s vlti. Cūcta q̄ fiūt adducet dn̄s ad iudiciū. O q̄d rn̄debit miser pc̄tor. Isa. xxxviij Quid rn̄debo cū ipse fecerim. ps. cvi. Ois iniq̄tas opilabit os suū. muta fiūt labia dolosa. q̄s sapiēs ꝛ intelliget misericordias dn̄i ¶ Tercia vox diffinitōis. ꝛ ē terribilissima. q̄n vltimā sn̄iaz dabit ꝯ malos. De q̄ voce dr̄ Zach. ix. Dn̄s i tuba canet ꝛ exibit vt fulgur gladi⁹ ei⁹ i vltima sn̄ia. O q̄ acutus gladi⁹ scindēs ex vtraq̄ pte. s. corp⁹ ꝛ aiaz q̄n dicet reprobis. Ite maledicti in ignem eternū q̄ vob paratus ē ꝛc. Iō canit eccl̄ia. Ue cū flāmiuoma nube reuerteris ꝛc.

Sermo LXXXI. Ad idem

Dominus quidē ih̄ūs postq̄ locutus ē eis ascēdit

in celū. Marci vlti. ¶ Dicūt naturales q̄ aqua in aqueductu talē hz ɔditōem q̄ quā tum descēdit tantū ascēdit dū fistula sit ite gra. ¶ P. ¶ Spūaliter. p aquā intelligit̄ pp̄ls xp̄ianus. Vn̄ Apocal. xvij. Aq̄s quas vidisti sunt ppl̄i. Hec aqua ducit̄ in fistula idē in tore fidei et grē diuine. Et cū hec fistula sit integra hec aqua .i. pp̄ls fidelis tm̄ ascendit sursum in celū q̄ntū descēdit inter ris. i. se humiliauit. Lu. xviij. Qui se hūiliat exaltabit̄. Et sic xp̄s humiliauit se descē dendo in vter virginis ꝛ induit habitū ho mis. Scd̄o hūiliauit se vsq̄ ad p̄sepe. et ad crucē. ad tumulū ꝛ ad infernū. ꝑpter qd̄ me rito ascēdit. Ideo Bern̄. tractās illd̄ Ascē do ad p̄rem meū dicit. Xp̄us descēdit q̄ in ferius nō decuit. is ascēdit q̄ alti⁹ nō potu it. Quapropter dicit Gre. i omē. de ascēsiōe Sicut nascēte dn̄o diuinitas est hūiliata. sic eo ascēdente humanitas eius est exaltata. Dicit eciā mgr̄ in. iij. di. xviij. Decuit vt p pter peccatū hō nō intromitteret̄ in padisū idē in celū. nisi in hoīe vno tāta esset hūilitas q̄ oībo pficere posset. sicut in hoīe tāta fuit sup̄bia q̄ oībo nocuit. ꝛ illa repata fuit solū p xp̄m. Jō Apoca. iij. Vidit Johes ostiū apertum illi q̄ modicā ꝟtutē habuit. i. xp̄o q̄ habuit hūilitatē. ꝑpter qd̄ Joh. iij. Nemo ascēdit nisi q̄ descēdit. i. pmaxime se hūilia uerit. Aug. Portā quā nobis clausit super bia nr̄a apiat hūilitas. Sim⁹ g̃ xp̄m sectan tes in ei⁹ hūilitate. De q̄ Judith. viij. Hu miliem⁹ illi aīas nr̄as. expectem⁹ hūiles cō serusiōem ꝛ ɔsolatiōem ei⁹. Ber. Si vis cape celsitudinē dei cape pri⁹ hūilitatē xp̄i q̄ prius p̄dicauit et se hūiliauit. de q̄ thema Dn̄s q̄dem ihūs ꝛc. ¶ In summa euāge lij duo innuunt̄. Prīo amicabilis xp̄i appa ritio. Scd̄o subiungit̄ mirabil' ei⁹ ascensio De prīo dicit. In illo tp̄e. s. in die ascēsiōis recūbentibo vndecim discipul'. scz ī cenaclo in q̄ mādncauit xp̄s cū discipul' an̄ passiōē. tūc apparuit illis ihūs in die ascēsiōis. bis enim apparuit. s. in cenaculo ꝛ ī mōte oliue ti de q̄ ascēdit. ¶ Q. ¶ Diceres. qm̄ ecclia canit. dn̄s de sinay ascendit. R̄ndz roilbel mus in rōnali. Hoc intelligit̄ q̄ntū ad inter p̄tatōēz. q2 sinay interp̄tat̄ mandatū. Ascē dit ergo de sancto mandato. Eūtes docete omnes gētes. Aug⁹. Omnis xp̄i actio est nr̄a instructio. Et xp̄s hodie octo fecit nob in exēplū. vn̄ Greg. Optet fratres vt illuc seq̄mur corde vbi xp̄m credimus ascēdisse carne. ¶ Prīo xp̄us apparuit discipul' in cenaculo. ꝛ sic optet q̄ xp̄us nobis pri⁹ ap parebit p grām in corde. Nam s̄m Rich. li. iij. de ɔtēplatōe. Sine grā nec sufficim⁹ ad veritatē ɔgnitōem nec ad ꝟtutis amorē q2 dic̄ Aug. Grā est lumē aīe faciēs deum sup oīa diligere ꝛ ei firmiter adherere. Jō Gre. Tua nos grā sp p̄ueniat et sequatur p̄ueniat inspirādo. et sequat̄ adiuuādo. Dicit eciā Gre. in. xvij. mora. Si lumē grē in nobis nō appareret mēs nr̄a in pctōꝝ tene bris remaneret. ¶ R. ¶ Scd̄m est allocu tio. Dicit Aug. de triplici hītaculo dei. Al locutio ē eius debita ꝛ occulta inspiratio. q̄ mediāte suā ꝟitatē ꝛ voluntatē inuisibilit̄ ostēdit. de q̄ p̄s. lxxxiiij. Audiā quid loquat̄ i me dn̄s de⁹ meus. Gre. Vox dn̄i audit̄ cū inspiratio mente ɔcipit̄. ¶ Terciū est ex probratio peccatoꝝ. Nam dic̄ Aug. Hoc ē ꝓpriū grē ut faciat hoīez peccatū suū ɔgno scere. ꝛ Gre. Quāto maioris grē lumē q̄s recepit: tāto mag̃ rep̄hensibilē se ɔgscit. p̄s. xlix. Arguā te ꝛ statuā ɔ̄ te faciē tuā. q. d. qd̄ posuisti post tergū tuū De quo i textu Exprobrauit incredulitatē eoꝝ. s. ad p̄sens habitā. q2 hijs qui viderāt eū resurrexisse nō crediderūt. i. Marie magdalene ꝛ disci pulis venientibo de emaus. ad designanduz q̄ licet oīē peccatū est redarguendū. signā ter tñ infidelitatis. q2 dicit Aug. Illa ma nente cetera deneant̄. q2 sine fide falsa ē oīs religio. etiā in bonis moribo. Jō Aug. de ꝟ bis apl̄i. Hō infidelis nō p̄t videre splēdo rem veritatis. sz ī tenebris manet cecitatis. ꝛ lumē eternū nō lucet ei. De q̄ in ca. xxiiij. q. i. q2. Nisi q̄s soliditatē fidei tenuerit deū cognoscere nō poterit. q2 scribit̄ Abacuc. ij Justus ex fide viuit. Idcirco merito argu itur hō in seip̄o q2 fidem opibo nō impleuit ꝛ ꝑpter h̄ ingemiscit. q2 dicit Hugo de scō victore. Tunc peccatoꝝ salus incipit q̄ndo

pera citer de peccatis ingemiscit. Quartum est mādatū et eiusdē ꝓpositio ut a hierusalem nō discederēt. sed expectarēt ꝓmissionem patris. Spiritualiter. hierosolima id ē pacifica. Et sic si volumus cum eo ascēdere a pace nō debemus recedere. Unde ad Hebre. xij. Pacem et sanctimoniā sequamini sine quibus nemo videbit deū. Ideo bernē. Compone mores ut sis pacificus et eris verus dei filius. Math. v. Beati pacifici qm ipsi filij dei vocabunt. Et loquit de pace mētis. De quo Gregori⁹. xxiiij. mora. Sanctorum mens tanta pace vtit ut nec ꝓsperitate extinguitur. sed p̄miū eternitatis expectat. et vires ex aduersitatibꝫ sumit. quia crescente pugna crescit et corona. Dicit eni p̄s. psal. xxvi. Si exurgat aduersum me p̄lium. in hoc ego sperabo. Quintū est comestio. et hec comestio significat p̄libatōez et p̄gustatōem cibi vite eterne dulcedinis p desiderij amorem et deuotōem. Unde p̄s xxxiij. Gustate et videte quoniā suauis ē dominus. Nam regnū celorum non dat nisi esurienti. Esuries anime est desideriū beatitudinis. De quo Ambro. in meditatōibus O dn̄e fac me gustare p amorē quod gusto p cognitōem. Nam de tali spirituali cibo reficit aīa. De quo autor de spiritu et littera. Hec est vita cordis nostri cū aīa deum cōtemplatur et in cōtemplatōe reficit. Et qui hanc p̄gustatōnem nō habuerit ad regnū celeste nō anhelat. Unde Gre. sup Ezech. Quāto intēsius intelligit. id est gustat: tanto delectabilius a temporalibꝫ delectatōibus requiescit. Et subdit. Hijs dulce est esse in terrenis ecbꝫ qui nihil gustauerīt de celestibꝫ. Sextum est ad montē oliueti deductio. Et p hoc significat operū misericordie exhibitio. quia dicit aplus. i. ad Thimoth. iiij. Pietas ad omnia vtilis est maxime ad ꝓmissiōez vite eterne. Et ergo non sufficit in terris habere deuotōem interius. nisi etiā homo exterius exerceat se in miseratōe ad p̄ximū. Nam scribit Ecclesiastici. xvi. Misericordia vnicuiqꝫ parat locū sm illud p̄s. cij. Coronat te in misericordia et miseratōibꝫ. Hoc est oleum de quo Eccle. x. Oleum de capite nō deficiet. i. oleū misericordie. Nam ostia templi fuerunt de oliua in hierusalē. iij. Regū. vij. Et sic misericordia est celi ianua. Unde. i. Machab. ij. Dauid in misericordia cōsecutus est regni sedem in secula. Septimū est versus bethaniam deambulatio. Bethania. i. domus obedientie. Nam ih̄c fuit obediens vsqꝫ ad mortē. ad Philip. ij. Propter quod exaltauit illū deus. Et sic nos si volum⁹ secū assumi debemus mandatis suis obsequi. Mat. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mandata dei. eo qꝫ dicit Aug⁹. super psal. Sola obedientia accipit palmam. inobedientia penā. Glosa Math. ij. Per aliā viā reuersi sunt in regionē suam: dicit. Sicut p inobedientiam a paradiso cecidimus. ita p obedientiā appropinquamus. Octauo eleuatis manibus ferebatur in celū: et in eleuatōne manuum ascendit. et ostendit manus et pedes et stigmata vulnerū reseruata. ad ostendendū qꝫ volentes cum christo ascēdere debent ei⁹ passionē hic portare. Math. xvi. Qui vult venire post me abneget semetip̄m: et tollat crucem suam etc̄. Ideo in ꝓcessiōe portam⁹ crucem et sequimur ad designandū illō apostoli ad Roma. viij. Si cōpatimur simul et glorificemur. Nam p multas tribulationes oportet nos intrare ad regnū dei. Actuum. xiiij. Sed in omnibus hijs debet esse fides. quia dicit Aug. in libro de fide. Fides est humane salutis initiū et fundamentum omniū bonorū operum. Ideo subdit. Eūtes in mundū vniuersum. quia christ⁹ tantū redemit. quantū ergo in se est omnes vult saluare. Unde. i. ad Thimoth. i. Uult omnes homines saluos fieri. Predicate euāgeliū omni creature. id ē omni homini. et hoc ratione conuenientie. Grego. Homo habet conuenientiā cū omnibus creaturis. esse cū lapidibus. viuere cū plantis. sentire cū animalibus. intelligere cū angelis. Quapropter sm similitudinē homo dicit microcosm⁹. i. minor mundus qsi omnē creaturā continens sm eundem homo dicit omnis creatura. qꝫ ꝓpter eū omnis creatura mūdi est ꝓducta Unde mgr̄ in. ij. sentētiaꝝ. di. i. Totū ho

num hominis est qḋ factũ est. De quo apl's .i. ad Chori. iij. Omnia nostra supiora eq̃lia et inferiora. Supiora ut angeli ad ministrandũ. eq̃lis ad ↄsolãdũ. inferiora ad obediendũ. ps. Omnia subiecisti sub pedibꝫ eiꝰ. Vel sic ſm Theop. Omni creature. i. credenti et non credenti. Inde est q͏ꝫ euãgeliũ legitur palam omnibꝫ ut audiat. Doctrina euangelij excedit omnẽ doctrinã ut dic̃ Innocentius. Euangeliũ est verbũ dei. sapientia sapientie. verbum illius de q̃ Joh. i. In principio erat verbũ. Itẽ legitur ↄsus aquilonem vbi sita est ihrl'm vnde ad nos puenit. Vñ Lu. vlti. Vos testes hoꝝ. Itẽ ad euangeliũ dr. Dñs vobiscũ. qꝛ adest dñs fidelibꝫ q̃ credũt euãgelio. Math. vl. Vobiscum sum vsq3 ad ↄsummatõez seculi. Itẽ quintuplex crux imprimit' in ꝓnunciatõne euãgelij. Primo in libro ad designandũ q͏ꝫ hec sunt verba crucifixi. Scdõ in frõte ad designãdũ q͏ꝫ ipm euãgeliũ debemꝰ ꝑdicare et ↄfiteri corã regibꝫ et pricipibꝫ sine verecũdia et timore. Tercio in labijs. et ẽ vt oris cõfessio sit ad salutẽ. Quarto in pectore ut corde credatur ad iusticiã. Quĩto in tota facie ad designandũ q͏ꝫ apta facie gloriã dñi speculamur. Tunc ponit ꝑmiũ dicens. Qui crediderit et baptisatus fuerit saluus erit. Glosa. qui crediderit. scꝫ fide formata. charitate ornata. quia dicit Jacobus in canonica. Fides sine opibꝫ mortua est. Qui vero nõ crediderit ↄdemnabit'. Apl's ad Hebre. xi. Sed pueri baptisati saluant' in patrinorum fide et in fide ecclesie. Tũc ponit signa in quibꝫ credẽtes cognosci possent: et dicit. Signa aũt eos q̃ crediderint hec seq̃ntur. Et sunt quinq3. S. Primũ in nomine meo demonia eijciẽt. Hec signa ñ sũt necessaria nunc corꝑaliter. qꝛ nunc fides cõfirmata est. Et q̃m miracula hominẽ sanctũ ostendũt sed nõ efficiũt. Sed spũaliter req̃runt' ad salutẽ. Primo demonia. i. pc̃ta eijcere debemus ꝑ penitentiã. Apocal'. xviij. Facta est babilon. i. cor peccatoris habitatio tot demoniorꝫ quot viciorꝫ. Et Grego. sup Marcũ. Maria magdalena septem demonia habuit qꝛ vniuersis vicijs plena fuit. Illa eijciunt' ꝑ ↄtritõem: ↄfessiõez et satisfactõem. Scdm signum. linguis loq̃nt' nouis. iuxta illud. i. Regũ. ij. Recedent vetera de ore vr̃o. ut si q̃s solitus erat secularia verba dicere verba dei loquat'. i. Petri iiij. Si q̃s loquit' quasi ſmones dei loquit'. Terciũ signũ ſpentes tollent. id ẽ ꝑsecutõres. detractõres libenter ꝓpter deũ sustinẽt De quibꝫ ps. cxxxix. Acuerunt linguas suas sicut serpentes. Nã patiẽter tribulatões ferre est signũ salutis. De quo Greg. Ego patientie virtutẽ maiorẽ signis et miracul' crede. Quartũ signũ. mortiferꝫ si q̃d biberĩt non eis nocebit. si temptatões habent et ñ ↄsentiunt. sed immediate vicerint. vñ Grego. Nõ est cogitatio tam immũda que mẽtem polluat si ratio nõ ↄsentit. Unde Bern. Demonũ est suggestiones malas ingerere nostrũ est nõ ↄsentire. nã q̃ciẽs resistimꝰ totiens diabolũ supramꝰ. angelos letificamus. deum honoramus. Et sic nõ nocꝫ venenũ tẽptatõis. Vñ Augꝰ. Nõ sentit q̃ nõ ↄsentit. q̃i di. nõ sentit penã q̃ nõ ↄsentit ad culpã. Vñ possumus dicere cũ aplo. ij. ad Chori. vi. Castigati et nõ mortificati. i. penam habẽt et nõ moriunt' i aĩa. vñ Ro. viij Nihil damnatõis est in hijs qui sunt i xp̄o ihũ. et non ſm carnẽ ambulãt. Quĩtũ signũ. sup egrotos manus imponẽt et bñ se habebũt egri. Egri dicunt' q̃ alioꝝ subsidio egent in suis necessitatibꝫ. aliqui in corpe: aliqui in aĩa. et q̃ñ hijs misericordiã exhibemꝰ esurientẽs cibando. nudos vestiẽdo. simplices instruẽdo. manus imponunt'. i. opa misericordie ut bene se habeant. ꝓuer. vl. Manus suas aperiunt inopi. Nã est magnum signũ salutis. De q̃ Ambro. Nihil ita cõmendat xp̄ianum sicut misericordia. Jõ gre. Hec quinq3 miracula sunt tanto maiora q̃nto spiritualiora. qꝛ ꝑ ea nõ suscitant' corpa sꝫ aĩe. Dein scdõ innuit' eius mirabilis ascensio dicẽs. Dñs q̃dem ihũs postq3 locutus est eis assumptꝰ est in celũ. Ipe osculatꝰ est vnũquẽq3 ex amore cordis intimo. Vñ Ambro. in ꝓsa hodierna. Apl'is cheara relinquens oscula pacis et valedicens eis. Eleuatis manibꝫ ut dicit Lucas sicut pr̃ q

filijs recedens eos bñdicit. ⁊ assumpt⁹ in celum. ⁊ h̄ multiplr. ¶ T. ¶ Primo in conuenienti tpe. q2. xl. die decuit ⁊ conueniens fuit. Primo ut gaudiū resurrectōis excederet merorē tribulatōis. Nā Aug. iiij. de tri. Xp̄s mortu⁹ fuit. xl. horis. qđ fuit tpus meroris discipulis. Sz tpus resurrectōis fuit eis tps gaudij. qđ fuit cōnabiliter post quadraginta dies ꝓpter excessum. ut gaudiū excederet tribulatōem. De q̄ gaudio ait Johā. xvi. Iterū videbo vos ⁊ gaudebit cor vestrū Scđo in h̄ designauit. si q̄s patit̄ ꝓpt̄ deū tūc ɔsolatio ɔseq̄ns ⁊ leticia maior erit: q̄ tristicia habita. de q̄ Ro. viij. Nō sunt ɔdigne passiōes hui⁹ tpis ad futurā gl̄iā. Augustinus. Est quedam tribulatio cum fine. leticia sine fine. Tercio vt nobis modum ascensiōis mistice designaret. Nā quadragenarius numer⁹ s̄m Aug. ꝑfectōem pñie designat. q̄ disponit hoīem ad ascēsiōē. Mathei. iiij. Agite pñiaz ⁊ appropinq̄bit vobis regnū celoꝝ. Chris. O pñia rutilātior auro, splēdidior sole. q̄d de te referā. Omnia ligata soluis. celū aperis. et eternā gloriā tribuis ¶ Scđo ascēdit vtiliter. Diceret̄. nōne magis ꝓfecisset corꝑalis p̄sentia q̄ absentia. Nam discipuli in p̄sentia magistri melius erudiunt̄. Respondet̄ q̄ lōge meli⁹ fuit ꝓ nobis ut iret ad celū q̄ q̄ maneret nobiscū. Probatur triplici exēplo. Primo melius est ut aduocatus in causa alicuius corā dño sit vt ventilet causam illius. Sic xp̄us est aduocatus noster. i. Johā. ij. Aduocatū habemus apud deū p̄rem. Ideo vtilius est vt stet corā deo p̄re. Secundo ꝑsuadet̄ sic. Capitaneus guerre cū suis stipendarijs vtilius est vt stet extra ciuitatē resistendo inimicis q̄ intus cōuersando cū amicis. Naz nos habemus ꝓliū cū malis spiritibꝰ. nr̄ capitaneus est xp̄us. stipendarij sunt oēs sancti qui secum sunt. ⁊ ideo vtilius est ip̄m esse supius q̄ inferius. De quo Deut. xxxiij. Ascensor celi auxiliator est tuus. Tercia ꝑsuasio. Paterfamilias qui habet magnā familiā et multis indiget: vtilius est eū esse extra domū querēdo diuersas mercationes q̄ si remaneret in domo. Sic nos habemus magnā indigentiā gr̄e spūssancti sine qua nec possemus opari quicq̄. quā habere non poterimus nisi xp̄us iret ad celum. Unde ait Joh. xvi. Si nō abiero paraclitus nō veniet. Unde vtilius fuit ꝓ nobis vt ip̄e ascendit in celum. Videmus q̄ q̄n sol est in sup̄ma ꝑte celi. q̄ntumcūq̄ magis distat a nobis ꝑ situm. tāto magis appropiquat ꝑ effectum. q2 tūc arbores et plante ꝓducunt fructus. vt patet in estate. quod nō fit tempore hyemali quādo est ꝓpior nobis Ratio q2 in estate mittit nobis radios directe. in hyeme ꝟo oblique. ideo minus de eius virtute ꝑcipimus. Spiritualiter. sol est xp̄us. Malachie vlti. Orient̄ vobis timētibꝰ deum sol iusticie. q̄diu fuit nobiscū q̄si in vltima parte sui circuli parū potuimus de hac virtute sentire. sed cum ascēdisset supre omnes celos. ad Ephe. iiij. tūc impleuit omnia. quia terrā misericordia. infernū iusticia. et celum gloria. q2 ꝑ misericordiā in terris peccatores recōciliauit. ꝑ iusticiā infernū spoliauit. et patres de limbo liberauit. ⁊ cū ip̄o resurgentes ad celestē gloriam perduxit Itē videmus naturaliter q̄ nō pluit nisi vapor ꝟtute solis ascendat. Figurat̄. iij Regū. xviij. cū nō pluebat ꝑ annos tres ⁊ menses sex ascendit nubecula parua de mari quasi vestigiū hoīs. et sic misericordia dei. ps̄ lxxxviij. Ubi sunt misericordie tue antique dñe. Haymo. Ascendit in celū vt mitteret donū celi. ¶ V. ¶ Tercio ascēdit letanter. q2 ascensio xp̄i gaudiosa erat hoībꝰ. Aug⁹. in s̄mōe. Resurrectio xp̄i spes nostra. ascēsio glorificatio nr̄a. ¶ Notandū festiuitas hodierna est sancta omniū festiuitatū. quaꝓpter cū īcarnatus est triginta tribꝰ annis laborauit in terris. deinde passus ⁊ mortu⁹ vt nobis celū apiret. q2 hodie impletū est. Jō Aug⁹. in s̄mōe de ascēsiōe. Mors xp̄i nos liberauit. resurrectio viuificauit. ascensio nos ɔsociauit. q2 nobis spm̄ de celo tribuit. Ergo festiuitas hodierna prima oīm festiuitatū: annunciatōis: incarnatiōis ⁊c. Nā si celebrat̄ dies vni⁹ sancti q̄ ꝑ mortē euolauit ⁊ dies illa appꝓriat̄ sibi. ⁊ hic ista dies p̄t dici dies oīm sctōꝝ angeloꝝ q2 tunc

incepit reparare hodie. et similiter sanctorum patriarcharum quorum aie hodie cum xpo ascēderūt. Itē btē marie virginis. que maxia hodie letata est quia carnē filij sui quā de se assumpsit hodie super oēs celos exaltari vidit. Itē est gaudiū toti⁹ humane nature que hodie exaltata est. Et pt nobis dicere illō Joh. xiiij. Si diligeretis me gauderetis vtiqȝ quia vado ad prem. Dic naqȝ Grec. Dño nascēte videbatur humiliata diuinitas. sed xpo ascēdente humanitas ē exaltata. Nā fm gregoriu. Hec natura cui dictū ē. Terra es ⁊ i terrā reuerteris hodie exaltata ē super oēs celos. quia omni homini pt dici hodie illō ps. lxvij. Psallite dño qui ascēdit super celos ad orientē. Quem igitur nos in sua inuocem⁹ ascēsione vt virtute illius celū ascēdere valeamus. vbi regnaturi cū eo per infinita secula seculorum.

De sancta trinitate.
Sermo. LXXXII.

O Altitudo diuitiarum scientie et sapiētie dei. Ro. xi. Hodie ecclesia veneratur festum sancte trinitatis. Cui⁹ rō est. quia diuisim mentio facta est in festiuitatibus pentecostes de his psonis. Primo de potentia patris qui spiritūsanctū in noīe filij misit. vt h in die pēthecostes euāgeliū. Joh. xiiij. Paraclitū spiritūsanctū quem mittet pr in nomine meo. Deinde feria scda mentio facta est de filio. qui per suam mortē sapiēter nos redemit. iuxta illud euāgelij Johā. iij. Sic deus dilexit mundū ut oīs qui credit in ipm non pereat sed habeat vitā eternā. Sed post h feria tercia facta est mētio de spūsancto. qui per suam bonitatē est ostiari⁹ ouiū. quia aperit nobis viā celestis vite. ⁊ fuit euāgelium ferie tercie Joh. x. Qui intrat per ostiū in ouile ouiū huic ostiarius aperit. ⁊ saluabitur et pascua inueniet. Nō igitur sic differūt in psonis vt credat eos quis differre in essentia. Igitur ad designādū vnitatē essentie vno die piūctim festiuamus. Et rōnabiliter statuit ecclesia hoc festum statim post missionē spiritussancti ad significandū quia nemo de hac sancta trinitate aliquid dicere pt. sed solum qui habet per inspiratōem spūssancti. De quo .i. Chorin. ij. Que dei sunt nemo cognoscit nisi spūs dei. fm quia dicit Hilari⁹. In talibus soli deo de se credendū est. ⁊ qui se sol⁹ nouit. Dicit naqȝ phūs. ij. metha. Sicut oculus nocticoracis habet se ad lumē solis. ita intellectus noster ad manifestissima nature. ergo minus pt apprehendere creatorem nature. Ideo Chris. super eplas. Cum de deo loqui intēdimus quoad essentie vnitatē. personarum trinitatē. tunc nulla sufficit līgua ad exprimendū. nec intellectus ad intelligendū. Hinc est qd dicitur. O altitudo ⁊c. In summa eple tria innuuntur. Primo pfunditas sapiētie beate trinitatis. ibi. O altitudo ⁊c. Scdo subiungitur imbecillitas intelligentie humane capacitatis. ibi. quis cognouit sensum dñi. Tercio vnitas essentie et differētia psonalitatis. ibi. ex ipso. De prio dr. O altitudo. Sciendum epistola sic venit ad ppositū fm lyrā. quia gētiles conuersi insultabāt contra iudeos audiente Paulo. Tum quia a principio fuerūt electi. et per eorum prauitatē dimreliquerūt. tum quia eruditi in lege. ⁊ tñ legē ⁊ fidem spreuerūt. Tū quia filij eorū. s. apli qui si radices fidei fuerūt ⁊ eis iudei nō crediderūt nec audire voluerūt. Rñdit apls. h maxime puenit ex pmissione diuina. cui⁹ sapientia ⁊ sciētia ita pfunda ē quia etiā cōprehendi ⁊ inuestigari nō pt. iuxta illō Eccl's viij. Intellexi quia olm operum dei nullā hō possit inuenire rōem. Hoc innuēs dixit. O altitudo ⁊c. X. Sciēdū dixi prio quia pfūditas diuine sapie ⁊ sciētie notatur ex tribus. Primo ex rerum mirabili creatōe. Scdo ex mirabili earum mutatōe. Tercio ex mirabilissima earundē finali dispositōe. Primū ibi. O altitudo diuitiarū sapiētie et sciētie dei. quo ad eerum creatōem. Scdm ibi. quia incōprehensibilia sunt iudicia eius. quo ad taliū rerū pmissiuam mutatōem. Terciū ibi. ⁊ inuestigabiles vie ei⁹. s. quātū ad finalē dispositionē. De prio dicit. O altitudo diuitiarum. quo ad mirabilē rerum creatōz. Reuera mirabilis est eerum creatio. ⁊ h tripl'r. Primo respectu materie. quia oīa ex nihilo creauit. ⁊ hoc ē creare. quia differētia est īter facere ⁊ creare.

Creare est aliquid ex nihilo ꝓducere. Face
re est ex aliquo. q2 tūc facere dr cū ꝑ volūta
tē eius aliquid nouū ɔtingit. Modo creatō
q̄ fit ex nihilo est ita mirabil' ꝙ ei⁹ noticia n̄
potuit ꝑuenire ad hoīem nisi ꝑ reuelatōez.
ut testat' Gre. sup Ezech. tractās illō Ge/
nes. i. In prīcipio creauit deus celū ꝛ terrā
Est eīn tam mirabilis et alta ip̄a creatio ꝙ
philosophi nō potuerūt ꝑcipe. ut Aristo. dic̄
mundū fuisse ab eterno. ꝛ posuit duo princi
pia. s. materiā ꝛ formā. ɔseruatōem ꝛ gub/
natōem. qḋ ip̄e bene innuit. vij. politicoꝝ
dicēs. Diuīa virtus gubernat mundū. Se
cūdo creatio fuit mirabilis respectu illi⁹. q2
in instāti. p̄s. cxlviij. Ip̄e dixit ꝛ facta sunt.
Gen̄. i. Fiat lux ꝛ facta est lux. Nā ſm Hu
gonē de argētina in ɔpendio theologice ve/
ritatis. li. ij. ca. i. Homo opat' successiue siue
paulatim. angel⁹ repente. de⁹ in instāti. p̄s
eodē. Mādauit ꝛ creata sunt vniuersa ī in/
stanti. p̄s. Ip̄e dixit ꝛ facta sūt. Tercio cre
atio fuit mirabilis respectu dispositōis. Di
cit' eīn Sap. xi. Oīa in mēsura numero et
pondere disposita sunt. ¶ A Sed d. q̄re
deus ita mirabiliter creauit. Dicit san. Tho
mas ɔ̄ gētiles. li. ij. et ar. iij. ad fundatiōem
fidei. qḋ sic deducit'. Nam videntes magni
tudinē ꝛ multitudinē creaturaꝝ potentiaꝫ
patris miramur. Sap. xiij. A magnitudīe
speciei creature cognosci poterit eoꝝ crea/
tor. Deinde videntes debitū ordinē tūc sa/
pientiā filij miramur. Roma. i. Inuisibilia
dei ꝑ ea que facta sunt intellecta ɔspiciunt'.
Et deinde videntes rerū pulcritudinē tunc
bonitatē sp̄ūssancti ɔtēplamur. ſm illō p̄s.
xci. Delectasti me dn̄e in factura tua. ꝛ sic
ex noticia creaturaꝝ in noticiā trinitatꝭ ve/
nimus. ¶ Dixi scḋo ꝓfunditas hui⁹ sapi/
entie notat' ex creaturaꝝ mirabili mutatōe
Ip̄e eīn immutabilis ē. Malach. iij. Ego
eīn dn̄s et nō mutor. Et oīa mutabilia crea
uit. De quo boecius de ɔsolatōne. li. iij. me/
tro. ix. O qui ꝑpetua mūdum rōe gubernas
terrarūqꝫ sator q̄ tempus ab euo Ire iubes
stabilisqꝫ manens das cūcta moueri. De q̄
Ro. viij. Vanitati oīs creatura subiecta ē
Etiā angeli mutabiles sunt creati. ꝑ gratiā

ɔfirmati. De quo Job. iiij. Ecce q̄ seruiūt
ei nō sunt stabiles. et in angelis reꝑit pra/
uitatem. ¶ Sed d. q̄re ita creauit de⁹ eos
vt de statu bono vterent' in malū. Respon/
det Aug. in enchiridion. De⁹ adeo bon⁹ est
ꝙ nequaqꝫ ꝑmittit mala nisi eliceret bona
Hoc deducit mgr̄ in. ij. sniaꝝ. dis. iij. q̄rens
cur deus hoīem tēptari ꝑmisit quē casuruꝫ
prescriuit. Rn̄det p̄mo ꝓpter h̄ ut ostenderꝫ
neminē posse ī hac ꝑegrinatōe sine tēptatō
ne viuere. Scḋo q2 in h̄ laus ꝛ gl'ia ondit'
nō q2 diabol⁹ tēptat. sꝫ q2 hō strēnue resiste
ret. Et dicit ibidē mgr̄ in. ij. di. xxxiij. Glo
riosius est nō ɔsentire qꝫ nō tēptari posse.
Scribit' eīn Job. vij. Milicia est vita hoīs
sup terrā. i. certatio. Nā nemo coronabitur
nisi legitime certauerit. ij. ad Thi. ij. Naꝫ
si nō esset pugna nō esset victoria. si nō vi/
ctoria nō daret' corona. Ideo apl'us. ij. ad
Thimo. iiij. Bonū certamē certaui. cursū
ɔsummaui. fidem ſuaui. iō reposita est mi/
hi corona iusticie. Q, deus permisit multa
mala in veteri ꝛ nouo testamēto: ut eliceret
bona. ꝑmisit ioseph vendi et in carcerē tru
di: ex q̄ multa bona ɔsecuta sunt. ꝑmisit tho
mā in fide dubitare Joh. xx. ex q̄bꝫ mlta bo
na venerunt. ut patet de se. Signāter dicit
Gre. in eo ꝙ thomas dubitauit vuln⁹ du/
bitatōis in nobis amputauit. Et sic finalit'
ex tali reꝝ mutatōe cognoscimus fidē trini
tatis. Nam ex donatiōe reꝝ cognoscimus
patris potētiam Ro. xiij. Oīs ptās a dn̄o
deo est. Et sic ait ih̄ūs pilato. Nō haberes
ptātem aduersus me nisi data esset tibi de/
sup. Deinde ex eaꝝ habilitate ꝛ dispositōne
intelligit' filij sapiētia. ad significandū nob
ꝙ nō habemus hic manentē ciuitatē. Sed
ex reꝝ similiū ꝓductōe ondit' nobis bonitas
sp̄ūssancti. h̄ notat apl's in textu dicēs. O
qꝫ incōphensibilia sunt iudicia eius. p̄s. x/
xxv. Judicia tua abissus multa. Nā dr Ec
cl's. viij. Oim opeꝝ dn̄i n̄ possit inueniri rō
¶ Tercio notat' ꝓfunditas diuine sapiētie
in reꝝ creataꝝ finali positōe. q̄s vult saluat
quos vult dampnat. Exodi. xxxiij. Miserē
or cui voluero et clemens ero in queꝫ mihi
placuerit: vt patet in figura Malachie. i.

Jacob dilexi. esau autẽ odio habui. Sic de duobus regibus Pharao et nabuchodonosor. vterqʒ depdauit et impugnauit ppłm dei et vnus penituit et alter nõ. Nam de illa finali distinctõe dicit in textu. O q̃ʒ inuestigabiles vie eius. Aug. Nullus excogitare potest quod scribere est possibile. videam⁹ de thiro et sidone. Mat. xi. Ve tibi bethsaida ve tibi corrosaym. Si in thiro et sidone facte fuissent virtutes in cinere et cilicio egissent pñiam. cur pdicauit illis et nõ istz. Au. Causa esse pt sed iniusta esse nõ pt. ¶ B Dicit em̃ sctũs Thomas. Predestinatio includit tria. Primo a deo inchoat. Greg. et habet. xxiij. q. iiij. Obtineri nequaq̃ʒ pñt q̃ pdestinata nõ fuerũt. et tñ nõ ponũt necessitatẽ bene opandi ad saluandũ. sic nec pscientia male agẽdi. Dicit enim Au. et habetur xxiij. q. iiij. Nabuchodonosor. Nequaq̃ʒ deus redderet interitũ nisi hõ volũtarie mereret. ergo nõ necessitas sed volũtas operat. Scdo depcatione sctõꝝ adiuuat. Gregori⁹ Que sācti viri impetrāt ista pdestinata sũt vt pcibus obtineant. Cui consonat Aug. de penitẽtia. dis. i. que ex his. Tres mortuos suscitauit xp̃s ad discipuloꝝ petitões. quartum non. Math. viij. de quo dixit. Sinite mortuos sepelire mortuos suos. qꝛ defuerũt viri qui pro eo depcassent. ideo suscitari non meruit. Jaco. vlti. Orate p inuicẽ ut saluemini. Jdeo Aug. Adeo disposita est pdestinatio vt electi ex labore puemunt ad alios postulando et merent accipe qd añ secula disposuit dare. ut patet de ysaac. Dic em̃ Gre. exemplũ. cui pmisit fructũ Geñ. xxi. et tamẽ postmodũ depcatus est p vxore sua Jdeo. i. Petri. iij. Oẽs vnanimes estote in oratõe. Tercio ppria opatõe ꝯsummat. i. ad Chorin. iij. Dei em̃ coadiutores sum⁹ Aug⁹. Qui te creauit sine te nõ te saluabit sine te. Jdeo Eccl's. ix. Quodcũqʒ pt manus tua etc. Dicit Athanasius. Hec est fides catholica. Qui bona egerũt ibũt ad vitam eternam etc. Et apl's. ij. Chor. v. Oẽs stabimus ante tribunal xp̃i. et Math. xvi. Filius hois venturus est in gloria patrj sui cum angelis suis. et tũc reddet vnicuiqʒ iuxta opa sua. Apoca. xiiij. Opa eoꝝ sequuntur illos. Jdeo in finali dispositõe relucet fides trinitatis. Jn h' q salvat et damnat intelligit potẽtia patris. in h' q variat statum hois. nunc in grã nunc sine grã intelligitur sapientia filij. in h' vero q permittit malos sublimari et bonos hũiliari et puniri intelligitur bonitas spũssancti. ¶ Dixi scdo subiũgit imbecillitas intelligẽtie hũane capacitatis. ibi. Quis cognouit sensuz dñi. cur hoc pmittit sic. hoc ita. quis ꝯsiliarius ei⁹ fuit q ita stabiliuit terram. decorauit celũ stell'. q̃s prior dedit illi et retribuet ei. q. d. nullus

¶ C. Nota humanus sensus nõ pt altitudinem diuine sapiẽtie cape ppter tria. Primo ppter creaturarũ innumerositatẽ. Au. Opa ei⁹ q̃s dinumerare poterit. q. d. null⁹ Job. xxxvi. Memento q ignoras op⁹ ei⁹. q. d. quid tũc opatorẽ. Job. xxxvi. Ecce deus magnus vincẽs scientiã nrãz. io Sap. ix. Sensum tuum q̃s sciet nisi tu dederis sapientiã et miseris spm̃ tuũ de altissimis. q̃s nouit Judã dãnari latronẽ saluari. Jõ Eccli. i. Sapientia dei pcedẽte oĩa q̃s inuestigabit. q. d. nullus cognouit sensum. ¶ Secundo altitudinem sapiẽtie dei nõ possum⁹ cape ppter nostri intellectus paruitatem. Temistius sup de anima. Ea que scimus sunt minima hijs que ignoramus. Et h' q̃ntũcunqʒ modica: attamẽ cũ labore acquirimus. Eccl's. i. Qui addit scientiaz audit et laborat. et q̃ntũ laborat tm̃ acquirit et vah de labilia sunt. iuxta illd' Aristo. ij. Elẽcoꝝ Sepe qd scim⁹ trãspositũ ignoram⁹. Et si q̃ñqʒ durãt p se tñ nõ saluãt. sm̃ illd' Aris. v. eth. Stat esse bonũ geometria et malũ hominẽ. imo sepius ex se in pcipiciũ ducunt. Teste aplo. i. Chorin. viij. Sciẽtia inflat. charitas edificat. ¶ Diceres. quare sic intellectũ obfuscare pmisit. ipe nouit. ideo dicit quo ad h'. quis ꝯsiliarius eius fuit. ¶ Tercio altitudinẽ diuie sapiẽ cape nõ possum⁹ ppter meritoꝝ insufficientiã vel diminutibilitatem. Dicit ei aplus. ij. Chor. iij. Nihil enim sufficiẽtes sumus cogitare aliqd a nobis quasi ex nobis. nihil sibi dedimus aut ꝯcessimus sed oĩa a sua bonitate hẽmus. i.

ad Chorin.iiij. Quid habes qđ nō accepisti. Jaco.i. Omne datū optimū desup ꝛc. ¶ D ¶ Diceres. quare vni dat et nō alteri. ipse nouit. Ideo dicit. quis prior dedit illi: ꝛ retribuet ei. Attamē ex h' elucet fides trinitatis. Primo in creaturarū innumerositate patris potētia. Secundo in nr̄i intellectus paucitate sapiētia filij. Tercio in nr̄oꝝ meritorū tenuitate vel diminuibilitate bonitas spūssancti. qui non multominus facit solē suum oriri sup bonos ꝛ malos. Iđ exq̄ sumus imbecilles et infirmi ꝛ nō capaces altitudinis diuine sapiētie docemur Ecclesiastici.xxx. Altiora te ne quesieris ꝛ fortiora te ne scrutatus fueris. puer.xxv. Qui ꝑscrutator est maiestatis opprimetur a gloria. Ideo hec festiuitas est p̄cipua oīm festiuitatum. ꝛ inde celebratur in cōmuni festo die dn̄ico. ut nullus habeat singularē ꝑscrutationē ꝓpter vitare errorē. Dicit enī Hilarius in li. de trinitate. Uirtus terreni lumis obstupescit qđ nobis in sole iusticie supeminēter clarescit. iđ nō est ꝑscrutanda. ¶ E Primo qꝛ vanū. iđ nō possit ꝯsequi finē intentū. Hugo de sancto victore. Uide qđ p̄t sensus carnis in mūdo. ex hoc intelligas qđ possit sensus in deo. Exemplū de sctō Augustino. Nulla ē inutilior sollicitudo q̄ȝ occupatio trinitatis. Secūdo qꝛ ꝑiculosum. puer.xxv. Sicut qui ꝯmedit mel multum non est ei bonū. et sic qui ꝑscrutator est maiestatis. Ideo ad Roma.xij. Non pl' sapere q̄ȝ oportet. Aug. li. de trinitate. Ubi vnitas trinitatis querit' nullibi ꝑiculosi' erratur. nec laboriosius querit'. nec fructuosi' inuenitur Ideo Grego. Hec summa trinitas magis est fide veneranda q̄ȝ studiose inuestiganda. ¶ Dixit scđo subiūgitur vnitas essentie ꝛ trinitas ꝑsonalitatis dicens. qm̄ ex ipso sunt omnia. Hugo de aegētina in cōpendio theologice ꝟitatis. li.i.c.x. Ex dicit causam efficientē ꝛ esse a nullo. et hoc patri cōuenit qui est pricipiū sine principio. Secundo ꝑ ip̄m li per notat operatōēȝ siue medium esse ab alio. ꝛ ꝯuenit filio qui est principiū de pricipio. In ipo. hec ꝓpositio i: notat ꝯseruatōēm ꝛ esse ab alijs. ꝓpterea ꝯuenit spiritui sancto qui est cōtinentia oīs boni. Et sic manifeste hic tāgit trinitatē ꝑsonaꝝ ꝛ essentie vnitatē que relucet in scripturis. miraculis figuris ꝛ creaturis. Ideo subdit. ipi honor laus et gloria. Et merito. Primo ꝓpter debitū. Isa.xliij. Populū istū formaui mihi laudem meā narrabit. Secūdo ꝓpter meritū. i. Regū.ij. Qui honorificat me honorificabo eum. Eccli.xxiiij. Qui elucidāt me vitam eternā possidebūt. Tercio ꝓpter exemplū. qꝛ dicit Aug'. Non cessat laudes tuas vniuersa creatura. p̄s.cxlviij. Omnis spirit' laudat dominū. ergo ꝛ spūs hūanus laudet dn̄m. Quarto ꝓpter officiū assuescēdum in patria. p̄s.lxxxiij. Beati qui habitant in domo tua dn̄e in secula seculorū laudabunt te. Ideo btūs Gregori' instituit ī fine psalmoꝝ Gloria patri. Ideo hodie introit'. Benedicta sit sctā trinitas. ꝛ Dan.iij. Bn̄dicamus p̄trem ꝛ filiū ꝛc.

De corpe christi.

¶ Sermo.LXXXIIII.

Accipite ꝛ manducate.

H' est corpus meū. i. ad Chori.xi. scribit'. et legit' hodierna die ꝑ eplaci officio. ¶ In ꝟbis premissis duo innuunt'. Primo gratiosa donatio saluatoris. ibi. accipite. Secūdo subiungit' miraculosa refectio peccatoris. ibi. ꝛ māducate. H' est corp' meū. De prio dic. accipite. O q̄ȝ gtiosa ꝛ amorosa donatio. Nā ꝯpacando gradus diuine largitatis quātū ad donū tunc iste est summ' gradū. ¶ E Primus gradus amoris et donatōis est. qꝛ est largitus homini celū et terrā ꝛ omnes irrationales creaturas ad obediendū. psal.viij. Oīa subiecisti sub pedibꝫ eius. Eccli.xvij. De' creauit hoīem de terra: ꝛ dedit ei ptātem eoꝝ que sunt sup terrā. ꝛ dixit Genes.i. Dn̄amini piscibꝫ mariȝ ꝛ volucribus celi. Cui' donatōis recolit August. dicens O aīa mea dilige deū qui dedit tibi celū cū sideribus. aerem cum volatilibus. aquam cum piscibus. terram cū germinibus. totū mundū cū omnibꝫ que in eo sunt ¶ Scđus grad' amorose donatōis ē qꝛ dedit homini

nobilissimas creaturas. aie rōnali celestes.
id est. angelos ad ministrādū. Vñ Heb. i.
Oēs sunt admistratorij spūs ꝛ ī ministe
riū missi ꝓpter eos q̄ hereditatē capiūt salu
tis. Hiero. dicit. Magna dignitas aiaꝝ ꝙ
vnaqueqꝫ aīa habet vnū angelū ad custodē
sibi deputatum. de q̄ dixit saluator Math.
xviij. Angeli eoꝝ sp̄ vident faciē p̄ris coꝝ
q̄ in celis est. vbi dicit Aug. Dicunt āgeli
nr̄i. q2 nobis fuiūt ꝛ nos cōciues suos hr̄e
cupiūt. Jō Chris. sup eplam ad Heb. O
q̄t9 honor nobis existit ꝙ angelos ad nos
sic ad amicos suos trāsmisit. ¶ Terci9 gra
d9 amorose donatōis est: ꝙ largit9 ē seipm
ꝛ h̄ multꝫ modis. ¶ Primo dedit seipm
nobis ī sociū nr̄m seu nr̄e pegrinatōis Ba
ruth. iij. In terrꝫ visus est ꝛ cū hoīb9 ꝯuer
sat9 est. Ecce soci9 vie i hac pegrinatōe. de
q̄. i. Joh. i. Qđ vidim9 ꝛ audiuim9 ꝛ ma
nus nostre tractauerūt de v̄bo vite. ¶ Secū
do dedit seipm in fuū nr̄e necessitatꝫ. Phi
lip. ij. Exinaniuit semetipm formā fui acci
piens. de q̄ p se dixit Math. xx. Fili9 hoīs
nō venit ministrari sꝫ mīstrare. Reuera ser
uiuit nobis triginta trib9 annis in humani
tate. de q̄ Jsa. xliij. Seruire me fecistꝫ pec
catis vr̄is. ꝓpter qđ dixit Luc. xxij. Ego ī
medio vestꝝ sū sicut q̄ mīstrat. ¶ Tercio se
dedit in preciū nostre redemptōis. Unde
Eph. v. Dilexit nos ꝛ seipm obtulit ꝓ nob
hostiā ꝛ oblatōem deo in odorē suauitatis.
de q̄ Math. xx. Fili9 hoīs venit dare aiam
suā in redemptōez ꝓ multꝫ. Quarto dedit
se homini ī cibū. Joh. vi. Panis quē ego
dabo caro est ꝓ mūdi vita. vbi Greg. Bo
nus pastor dn̄s ih̄s aiaꝫ suā ꝓ ouib9 posuit
ꝛ in sacramēto corp9 ꝛ aiam ꝛ sanguinē de
dit. vt oues q̄s redimerat: carnis sue sacra
mento saciaret. Ecce magna dilectō ꝛ amo
rosa ꝛ graciosa. Hec est donatio de q̄ habet
de reli. ꝛ vene. sctōꝝ ī Clemētinis Si dn̄m
vbi dicit. O diuini amoris immēsitas: di
uine pietatꝫ supabundantia: diuine largi
tatis affluentia. dedit nobis oīa sub pedi
bus. angelicos spūs ministros. volens ad
huc exuberantē charitatē demōstrare. pci
pue liberaliter seipm nobis exhibuit. Trā
scendens omnē liberalitatē dilectōez ꝛ mo
dum tribuit se ipm in cibū. O singularis ꝛ
diuina liberalitas vbi donatio venit in do
num. ꝛ datū est idē penit9 cū datore. O q̄
larga ꝛ ꝓdiga largitas. cū quis tribuit se
ipm. ꝛ q̄ magna charitas. de qua Joh. xiij.
Cū dilexisset suos: vsqꝫ in finē dilexit eos
id est. in fine ostēdit dilectōez insupabun
dantē. que figurat. ij. Regū. xij. vbi dixit
ꝓpheta Nathan ad dauid Quidā vir pau
per habuit vnā ouē quā nutrierat vt filiū.
erat eni de pane illi9 comedēs: de calice bi
bens: in sinu suo dormiēs. Mistice. Paup
est xp̄s. ij. Coꝝ. viij. Qui cū diues esset ꝓ
pter nos egen9 fact9 est. Ouis est vnaq̄qꝫ
fidelis aīa Psal. xcix. Nos pp̄ls ei9 ꝛ oues
pascue ei9. Hāc ouē emit chare. de qua. i.
Coꝝ. vi. Empti estis precio magno q2 san
guine agni incōtaminati. i. Petri. i. Nutri
uit eā pane celesti. q2 sacramēto corpis sui.
Sap. xvi. Angeloꝝ esca nutriuisti populū
tuū. ꝛ in sinu suo requiescit. i. misericordie
sue. ꝛ tandē in sinu Abrae recipietur. Ecce
quāta dilectio. Quā dationē amorosā me
morat Aug. di. Quid tribuā dn̄o ꝓ oibus
que retribuit michi. donauit vitā. donauit
scientiā. donauit voluntatē liberā. substanti
am ꝛ ingeniū. Et quid plura. donauit seip
sum ꝛ oīa sua vt essent oia tua. Jō Ber.
Quid plus dare debuit q̄ seipm in edulū
ꙩ potuit dicere illud Jsa. v. Quid vltra
debui facere qđ non feci. Nā maiora signa
dilectōis nobis exhibuit in donatōib9 suis
q̄ patrib9 veterꝫ testamēti. Nā illis dedit
māna corruptōni obnoxiū in alterā diē re
seruatū. illud v̄o alienū est ab oīi corrupti
one. ps. xv. Non dabis sanctū tuū videre
corruptōem. Vñ canit ecclia Sumit vn9
sumūt mille q̄tū isti tm̄ ille nec sumpt9 cō
sumit. Isti q̄ manducauerūt māna mortui
sunt corpaliter ꝛ aliq̄ eternalr̄. vt dathan ꝛ
abyron. Nu. xvi. Qui v̄o māducat hunc
panē viuet in eternū. Joh. vi. Illis dedit
aquā de petra. nobis v̄o sanguinē de latere
Ecce magnitudo dilectōis ꝛ amorose do
natōis. Jō Amb. ꝛ hr̄ de ꝯse. di. ij. Reue
ra. vbi dicit. Sic lux potior est q̄ vmbra

veritas q̃ figura. sic h̃ dono dignꝰ ⁊ amo
rosꝰ est illo. qđ ꝑpendēs Bern̄. dicit. Qu
to ꝑ oēs angeli suis intelligētijs nō p̄nt ca
pere vehemētiā charitatꝫ. Et h̃ est cū dicit.
Accipite ⁊ mādúcate. ¶ P. Notādū hūc
amabilē cibū debemꝰ capere multꝫ modis.
Primo fideliter sine errore. secūdo sinceri
ter sine ꝯtagione. tercio diligēter cū ꝯscien
tie discussiōe. quarto hūiliter cū ꝯtritōe et
tremore. quinto decēter cū recta intentōe.
sexto prudēter cū studiosa meditatōe. septi
mo feruēter cū deuota ꝯtemplatōe. octauo
amicabiliter cū charitatiua affectōe. nono
dignāter cū meritoria opatōe. decimo dul/
citer cū expimentali ꝑgustatōne ¶ Primo
debemꝰ accipe fidelr̄ sine errore. Dicit nan
q̃ Bern̄. in ep̄la ad petꝛ papā. Hec sacra
menta necessario fidē exigūt. ⁊ ratonē nō
admittūt Hic mordeat linguā fallax sophi
sta. Taceāt ⁊ argumēta aristotelica. tal:s
substātia nō inuenit̃ p illa ſꝫ oportet crede/
re salubriter qđ nō inuenit̃ vtiliter. Nā h̃
est puteꝰ altꝰ. de q̃ Joh̃. iiij. Nō habes vñ
haurieς. Hic est torrēs: vbi nullꝰ patꝛ po
tuit trāsuadare. Jđ ad Heb̃. xi. Oportꝫ ac
cedentē ad deū credere: qꝛ est Et inq̄rentí/
bus se remunerator est. Sꝫ q̃ possibile fu/
it xp̄o nobis ꝑbere corpꝰ suū, pbat̃ a simili a
maiore ⁊ minore. Primo a simili a maiore
qđ pꝛiꝰ fecit. qꝛ vnā substantiā in aliā trans
mutauit. Joh̃. ij. Aquā in vinuꝫ. Secūdo
pbat̃ a minore. s. ab his q̃ fiūt ab arte a na
tura ⁊ gratia. Primo q̃ fiunt ab arte: vt ci
neres artificialr̄ mutant̃ in vitrū. si h̃ facit
ars: mltomagꝭ fabricator artiū Eccl̄s. viij.
Omne qđ voluerit faciet. ⁊ ſmo illiꝰ ptāte
plenꝰ est. nec quisq̃ dicere p̄t cur ita facis
Scđo pbat̃ in his q̃ fiūt a natura. apes na
turaliter faciūt mel de succo floꝝ. sol de ter/
ra aꝝ. in nobis vbo panis ⁊ aq̃ mutant̃ in
sanguinē ⁊ carnē naturaliter. Si hoc facit
natura. q̃d naturaꝝ dñs. Tercio pbat̃ ex
his q̃ fiūt a gratia. vt Moyses Exo. iiij. ⁊
vij c. piecit virgā ⁊ facta est serpēs: cū cau
da recipiēs i virge naturā reuertit̃. ecce ex
gr̄a natura bis est mutata. ⁊ flumina egipti
versa sunt in sanguinē. Rursus ad Moysi

p̄ces cruor cessauit ⁊ in aquaꝝ naturā reme
auit. Nu. xx. Moyses aquā de petra pdu/
xit qđ natura nō habuit. ſꝫ hec moyses ex
gr̄a fecit. Amb̃. de sacramētis. ⁊ hr̄ de ꝯse.
dist. ij. Reuera. Reuera dicit si tm̄ valuit
bn̄dictio hūana. q̃tum valebit bn̄dictio di
uina. Aduertimꝰ gr̄am maiores virtutꝫ q̃
naturā. Nā sacrm̄ verbo creatoris ꝯficitur
P̄s. xxxij. Ip̄e dixit ⁊ facta sunt. Nam illa
ptāte q̃ ꝯuersa fuit mulier in statuā salis. il/
la ptāte transmutat̃ substātia panis Tercō
pbat̃ a maiori qꝛ fecit ex gratia. Nā oīa
creauit ex nichilo ⁊ trāsmutauit terrā i car/
nem ⁊ ossa nostra in creatōe Adē. nōne ma
ius est nouas naturas ex nichilo creare. q̃
res ⁊ naturas creatas mutare. Jđ Amb̃.
de sacr̄is. Quid q̄ris nature ordinē in xp̄i
corpe cū p̄ter naturā sit in sacramentis. Et
ipse dñs ihesus ꝯceptꝰ de virgine. Eatenꝰ
dr̄ Isa. lxx. Nisi credideritꝫ nō intelligetis
Et Maximꝰ in ſmone Enarrari nō potest
credi p̄t. si lingua ⁊ sensus deficit tūc fides
sufficit. Nā magna est fidei perfectio. ⁊ erit
copiosa remuneratio. cū tm̄ de deo p fidē cō
cipimꝰ qđ ſmone nō p̄t explicari. Jđ aug̃.
de vbis dñi. Ambula p fidē: ⁊ puenies ad
speciē. nemo letificat̃ in patria. quē fides n̄
ꝯsolat̃ in via. Nā dicit dñs Joh̃. xx. Bea
ti qui nō viderūt ⁊ crediderunt. Nā ꝓpter
verā fidē habebimꝰ in futuro clarā visionꝫ
Quapropter hortat̃ Eusebiꝰ dicēs. Rece
dat ergo oīe infidelitatꝫ ambiguū. qꝛ ipse
est auctor munerꝫ q̃ est testꝫ veritatꝫ. Nā in
uisibilis sacerdos visibiles creaturas ī sub
stantiā corpis sui vbo suo ꝯsecrata ptāte cō
uertit dicēs. Accipite. Ubi Aug̃. Diuina
opa nō sunt discutiēda: ſꝫ credēda. nā ꝓ lu
ce rōnis habes oīpotentiam ꝯditoris. Et
iđ q̃to minꝰ capis ī intellectu: tāto amplꝰ
venerari debes in sacramento. Nā ip̄e fuit
ille de q̃ Hester. xiij. Dñe in ditione tua cū
cta sūt posita. nā credendū est sine hesitatō
ne q̃ xp̄s fuit ꝯuiua ⁊ conuiuium. vt dicit
Hiero. ⁊ hr̄ de ꝯse. di. ij. Nec moyses. Ip
se fuit comedens ⁊ qui comedit̃. Dicit glo.
vt daret exemplū alijs. sicut baptisatus est
alijs in exēplū. vt patet ꝺ ꝯse. di. iiij. Per

equã. ¶ Dixi secũdo subiungit̃ miraculosa
refectio pc̃toris cũ dicit. mãducate h̃ est cor
pus meũ. Mãducate sacramẽtaliter ⁊ spi/
ritualiter. ¶ J. Nã hoĩes in receptõe ⁊ mã
ducatõne hui⁹ sacramẽti hñt se q̃druplici
differẽtia. Aliq̃ accipiũt ⁊ mãducãt hũc ci
bũ tm̃ sacramẽtal'r. Aliq̃ spũaliter tm̃. Ter
cij nec sacramẽtaliter nec spũaliter. Quar/
ti spũaliter ⁊ sacramẽtaliter simul. ¶ Primi
dico accipiũt hũc cibũ sacramẽtaliter tm̃.
ita q̃ nõ ɔsequunt̃ grã3. vt sunt oẽs hoĩes
existẽtes ĩ pc̃to mortali. Vñ Eccs. vi. Est
malũ q̃dam qd̃ vidi sub sole. vir cui deus
dedit diuitias. substãtiã ⁊ honorẽ ⁊ nichil
deest anime sue. nec tribuit ptãtem ei de⁹ ut
comedat ex eo. Heb. vlti. Habemus altare
d̃ q̃ nõ hñt ptãtem edere q̃ tabernaculo cor
poris deseruiũt. Nã dr̃. i. Cor. x. Nõ pote
stis mẽse dñi pticipes esse ⁊ mẽse demonio
rũ. de quib; Greg. Sumũt pc̃tores ĩ mor
tali sacramẽtaliter verã carnẽ ⁊ ver̃ sangui
nẽ xp̃i p̃sentiali essentia s3 nõ salubri efficiẽ/
tia. Nã dicit aug. Quotidie sumptũ sacra
mentaliter nõ dat vitã eternã. s3 spũaliter.
¶ Pro q̃ sciendũ q̃ triplices sunt p̃sone
q̃ recipiũt sacramẽtal'r tm̃. ¶ Primi sũt ma
liciosi qui sumunt in voluntate peccandi. d̃
quib; Jsa. xxix. Appropinquat popul⁹ iste
ore suo. cor aũt eor̃ longe est a me. Appro/
pinquat ore p susceptionẽ s3 cor a deo lon
ge est p peccãdi voluntatẽ. Et tales ɔ̃sequũ/
tur tria mala. Primũ est peccati sui aggra/
uatio. Aug. Habentes voluntatẽ peccandi
magis dico aggrauari eucharistie pceptio
ne q̃ purificari. Scd̃m est dei inhonoratio
Aug. Xp̃m ɔculcat q̃ libere peccat. ⁊ cũ abs
q̃ timore indigne pcipit. Mag' enĩ delin/
quunt q̃ iã in celis regnantẽ ɔtemnũt. q̃ q̃
in terris ambulantẽ crucifixerũt. Hec aug.
Jdeo Amb. Qui pollut⁹ accedit. nõ solu3
corp⁹ christi lacerat. sed totã trinitatẽ adu/
natam xp̃i corpi inhonorat. Terciũ malũ
qd̃ incurrit est eterna damnatio. i. Cor. xi.
Qui manducat indigne: iudiciũ sibi man/
ducat ⁊ bibit. Dicit Ambro. Penã mort3
xp̃i meret̃ ac si xp̃m occidisset. ¶ Secũdi
qui accipiunt sacramẽtaliter tm̃ sunt dolo
si ⁊ ypocrite qui foris boni apparẽtes: occul
te sunt praui. ⁊ tanq̃ iusti accedũt ad altare
ij. Thimo. iij. Speciẽ pietatis habentes. i.
religionis pietatẽ aũt abnegãtes. i. charita
tem. Et sunt hi q̃ ore remittũt pximo: non
tñ corde. de quib; p̃s. xxvij. Loquunt̃ pacẽ
cũ pximo. mala aũt in cordib; eor̃ ⁊c̃. Si
cut etiã detractores q̃ apparẽt boni in facie
hoĩs. retroloquunt̃ oĩe malũ. de talib; Ec
clesi. i. Ne accesseris ad deũ duplici corde
ne fueris ypocrita in ɔ̃spectu hoĩs. Tales
sunt socij iude traditoris q̃ in specie amici ẽ
osculat⁹ xp̃m ⁊ tradidit eũ. de quib; Aug.
Qui accipit misteriũ vnitatis. ⁊ non tenet
vinculũ pacis. nõ accipit p se s3 ɔtra se. q2
dicit Ambro. Jndignũ est illi deũ ppiciũ
esse qui crudelis est in pximos. ¶ Tercij
sunt q̃ recipiũt sacramẽtaliter tm̃. v3 p̃sum/
ptuosi. qui nõ timent in magnis pc̃tis com
municare. de his habet̃ de ɔ̃se. di. ij. Sãcta
Sãcta nocẽt malis: nõ q2 illa res mala sit
s3 q2 mal⁹ qd̃ bonu3 est: male accipit. Nam
sicut lucẽ solis oculus san⁹ accipit ad dele/
ctationẽ. eger ad pturbatõem. ⁊ sicut sanus
hõ vinũ ad iocunditatẽ. febricitans autem
ad maiorẽ infirmitatẽ. ⁊ sic peccator in mor
tali. Jdeo Math. vij. Nolite sanctu3 dare
canib;. ¶ Secũdi sunt qui recipiũt spiritu
aliter tm̃ ⁊ non sacramẽtaliter. Hoc est q̃
recipiũt grãm sacramẽti. s3 nõ sacrm̃. Vñ
Prouerb. xij. Qui bonus est: hauriat sibi
grãm a dño. Et sunt q̃ttuor genera hoĩm q̃
spũaliter recipiũt hoc sacramentũ. Primi
sunt q̃ in infirmitate ɔstituti sunt. sic q̃ non
retinent cibũ. tm̃ ex corde desiderant hoc sa
cramentũ. s3 ppter infirmitatẽ ⁊ vomitum
non p̃sumunt illud sumere. ⁊ hi sunt q̃ man
ducant spũaliter. i. grãm sacramenti pcipi
unt pper desideriũ qd̃ habent ad sacrm̃. ⁊
tales nullo mõ recipe debẽt h̃ sacrm̃ qui sic
infirmati sunt q̃ cibũ retinere nõ possũt. q2
sufficit eis illa spũalis manducatio. Unde
legit̃ q̃ quidã habẽs deuotõne3 magnã ad
sacramẽtũ. oĩni die si aliq̃ modo potuit mis
sam audiuit integrã. cũ mori debebat. ⁊ p/
pter vomitũ cõicare nõ posset. ⁊ de h̃ multũ
doleret. petijt sibi lat⁹ suũ leuare ⁊ ĩ panno

mundissimo corp⁹ xp̄i inuoluere. ⁊ ei⁹ lateri applicare. ⁊ mox vt corpus xp̄i nudā carnem illi⁹ hoīs tetigit vsq₃ ad cor cunctis videntib⁹ penetrauit. ¶ Secūdi qui spūaliter manducāt sunt q̄ ꝓparauerūt se ad h̄ sacm̄ s̄m suū posse. ⁊ sacerdos denegat eis. etiam cū ipi humiliter petūt ⁊ desiderāt h̄ sacm̄ isti etiā vt puto spūaliter sumūt. ꝗ patiēter ferre debēt tales si h̄ sacm̄ eis ad libitū nō porrigit̄. ¶ Tercij qui spūaliter manducāt sunt qui in agone ꝯstitun libenter vellēt cōfiteri ⁊ cōmunicari. s₃ sacerdotē nō possunt habere. si tales in ꝯtritione ⁊ ꝓposito tali decederent spūaliter cōmunicauerūt ꝓpter cōtritionē quā habuerunt de peccatis. ⁊ desiderium qd̄ habēt ad sacramentū. ¶ Quarti sunt qui ex puro corde deo seruiūt. ⁊ cū magno desiderio hoc sacramentū appetunt ⁊ tn̄ ex hūilitate ⁊ reuerētia sacramēti non audēt accedere. Et sic omi die quilibet hō q̄ habet magnū affectū ⁊ deuotōnē ad sacm̄ p̄t se cōmunicare spūaliter. Tales quoq₃ q̄ ex deuotōe audiūt missam: maiorē grām interdū recipiūt q̄₃ ipe sacerdos celebrās missam. q₂ quoq₃ ipe sacerdos nō est bn̄ dispositus. isti ꝯo opposito: signāter homies boni sine mortali pc̄to q̄ desiderāt ꝑticipes fieri. De quo Aug⁹. ⁊ habet̄ de ꝯse. di. ij. c. Panem. Panē in altari spūaliter manducare est innocentiā ad altare portare. s. ꝑ fidē et charitatē. Nā s̄m Aug. Corp⁹ xp̄i mādu care ⁊ sanguinem bibere nō est aliud nisi in xp̄o manere. ⁊ xp̄m manentē in se habere. sc₃ per fidē ⁊ charitatē. Nam dicit Augu. Crede ⁊ manducasti. ad Ro. i. Justus ex fide viuit. ¶ Tercij sunt q̄ nec sacramētaliter nec spūaliter manducāt. ⁊ sunt obstinati ⁊ desperati pc̄tores. hi a fonte grāꝝ se diuidunt. nō miꝝ q̄ arescūt. nunq̄d p̄t arescere scirp⁹ absq₃ humore ⁊ carectū absq₃ aq̄. q̄si diceret nō Job. viij. Palmes si in vite nō māserit arescit: ⁊ excidet̄ ⁊ in ignē mittetur. ⁊ sic tales. Nā dicit̄ de nō recipientibus discipulos. Luc. x. Remissi⁹ erit terre sodomoꝝ in die illa. q̄₃ huic ciuitati q̄ nō recepit vos. Nā dicit̄ Job. xv. Quid tūc de dn̄o. Jō Hiere. xvij. Dn̄e oēs q̄ te dere

linquūt ꝯfundent̄ ⁊ in terra scribent̄. i. in inferno. ⁊ dicet̄ eis illud Mat. xxv. Hospes erā ⁊ nō me collegistis. Ite maledicti i ignē eternū. S₃ heu volūt sibi ip̄is applaudere ⁊ se excusare dicētes. Meli⁹ est xp̄i corp⁹ nō sumere: q̄₃ i pc̄to ⁊ indigne suscipe. Respōdet̄ veꝝ est. tn̄ dolere debēt q̄ sunt vasa ire qui deberēt esse vasa gratie. ⁊ q̄ abutuntur libero arbitrio. ⁊ sequunt̄ ꝓpriā voluntatē viuētes ꝯtra dei dilectōem. cū s̄m Augu. Nichil peccatū nisi voluntariū: ⁊ sic voluntarie mancipāt se damnatōi. Et hoꝝ hoīm sunt tria genera. Primi infideles excecati i lumine fidei. Exod. xij. Alienigena non comedet ex eo. ad Heb. xi. Oportet accedētē credere. Et sic Joh. vi. Quomodo p̄t nobis dare suā carnē ad manducandū. Sap. ij. Excecauit eos malicia eoꝝ. ⁊ Johā. iij. Qui incredul⁹ est filio: n̄ videbit vitā eternā. s₃ ira dei manet sup eū. ¶ Secūdi sunt negligētes q̄ tēꝑalib⁹ lucris ⁊ secularib⁹ negocijs intm̄ se implicant. vt sanctā cōmunionem debito tp̄e negligūt. de illis Math. xxij. Misit rex seruos suos. aliqui ibāt i villam. aliq̄ in negociatōem. alij neglexerunt. Greg. Maledictū negociū per qd̄ negligit̄ diuinum officiū. Luc. xiiij. Nemo illorum viroꝝ gustabit cenā meā. Itē Nu. xx. Si quis mund⁹ est ⁊ i itinere nō fuerit. i. nō h₃ impedimentū iuste necessitatis. ⁊ non fecerit phase. exterminabit̄ aīa ei⁹ de ꝓplo. q₂ sacrificiū nō obtulit dn̄o tp̄e suo. peccatū suum portabit. Eph. iij. Ergo vt possitis app̄hendere q̄ sit sublimitas ⁊ ꝓfunditas ⁊c. Tercij sunt ꝯtēnentes q̄ ita mundū amāt vt sumere ꝯtemnūt. de quib⁹ Joh. iij. Lux venit in mundū ⁊ dilexerūt hoīes magis tenebras q̄₃ lucē. erāt em̄ illoꝝ oꝑa mala. ¶ Quarti accipiūt sacramētaliter ⁊ spūaliter simul. ⁊ sunt boni ⁊ electi q̄ cū cordis ꝯtritōe ⁊ pura ꝯfessione ⁊ recta intentōe accedūt. De tali manducatōe Joh. vi. d̄r. Qui mādūcat me viuit ꝓpter me. Nā s̄m Greg. Hoc sacramentū dedit nobis xp̄s in salutē remediū. qd̄ p̄stare dignet̄ p̄r ⁊ fili⁹ ⁊ spūssanct⁹.

¶ Sermo. ¶ LXXXIIII.

¶ Ad idem.

Accipite ⁊ manducate hoc est corpꝰ meū. i. Cor. xi. Dixi ꝙ secūdo debemꝰ accipere hoc venerabile sacrm̄ sincere sine ꝯtagione. s. mortalis pc̄ti. de q̄ Nu. xviij. Qui mundꝰ est vescet̄ ex eo. Nā ſm Aug. Corpus xp̄i ꝯculcat q̄ peccat ⁊ īdigne absqꝫ timore ꝑcipit. Jō Exo. xix. Qui accedūt ad dn̄m sanctificent̄. Ysa. i. Lauamini ⁊ mundi estote. Nā dicit aug. ⁊ hr̄ de ꝯsec. di. ij. Sācta. Sācta nocēt malis. ꝓsunt bonis mala. i. pc̄torib̄ī mortali. Jō. i. Reg. xxi. Cū dauid venit ad Abimelech petēs panē sacerdos Abimelech rn̄dit. nō sunt hic panes: nisi panes ꝓpositōis. si sui sunt mūdi maxime a mlierib̄ manducēt. vbi dic̄ Hiero. ⁊ hr̄. xxxiij. q. iiij. c. Sciatis. Si panes ꝓpositōis ab his q̄ vxores suas tetigerant comedi nō poterāt. q̄nto magꝫ panis ille q̄ de celo descendit. Ergo eo tp̄e quo carnes agni manducaturi sumꝰ vacare a carnalib̄ desiderijs debemꝰ. ¶ L. Et habet̄ ex ꝯcilio Elibertino. de ꝯse. di. ij. Ois hō. Omnis hō ante sacramentū cōmunionis a ꝓpria vxore debet abstinere trib̄ q̄ttuor aut sex dieb̄ scꝫ ꝙ ab ea nō exigat Dicit Bartholomeꝰ brix. tn̄ reddere debet q̄libet tp̄e. vt hr̄. xxxiij q. v. Si dicat. vbi dicit̄. Exigēs peccat et nō reddēs. Et nō tm̄ debemꝰ esse mundi ab ope carnali. sꝫ vt dicit Hiero. ab omi ope seruili. i. pc̄to mortali. Mat. vij. Nolite sāctū dare canib̄. i. peccatorib̄ pollutꝫ. Rationē assignat Amb. Qui pollutꝰ accedit: nō solū corpꝰ xp̄i lacerat: sꝫ totā trinitatē adunatā xp̄i corpi inhonorat. Jō Ber. Ue homini cui salꝰ mūdi ad iudiciū est. cui vita mors est. cui absolutio damnatio ē. cui grā ira. cui calix ꝓpiciatōis est vas indignationis. hec ille. Nā si Oza fuit ꝑcussus ꝓpter tactū arche ruinā minantē. ij. Regū. vi. q̄ cōmiscuit se vxori. q̄d de accedētib̄ idigne ad corpꝰ xp̄i. Amb. Penā mortꝫ xp̄i merēt̄ ac si xp̄m occidissent q̄ īdigne ꝑcipiūt. Cui ꝯsonat Hylariꝰ. Talis deū ad vindictam cōcitat ⁊ sanctos a se fugat. hostē letificat. vitā suā abbreuiat. q̄ corpꝰ xp̄i indigne mā ducat. scip̄m peccatis illaqueat. p̄s. lxviij. Fiat mēsa eoꝝ corā ip̄is in laqueū in retributōes ⁊ in scandalū. Attn̄ hō volēs freq̄ntare hoc sacrm̄ debet respicere vt nō soluꝫ sine mortali: sꝫ etiā a venialib̄ sit cor mundatū. M. Diceres vtꝝ venialia impediūt effectum huiꝰ sacramēti. Rn̄det sanctꝰ Tho. ꝑte. iij. q. lxxix. arti. viij. Peccata venialia dupliciter accipi p̄nt. Primo ꝓut sūt p̄terita. ⁊ sic in nullo impediūt effectū huiꝰ sacramēti. Scd̄o in q̄ntū sunt actu exercitata. sic impediūt effectū huiꝰ sacramēti. nō ī toto sꝫ in ꝑte. q̄ sic accedit mēte distracta ꝑ venialia pc̄ta. q̄ tollūt ab eo actualē refectōnem sp̄ualis dulcedinis. nō aūt grē habitualis vel charitatꝫ. Un̄ iste q̄ cū actu venial̄ pc̄ti accedit mādicat ī habitu sp̄ual̄r. sꝫ nō actualiter. Jō habitualē effectū huiꝰ sacramenti ꝑcipit ⁊ nō actualē. hec thomas. Jō magꝫ bonū est. vt hō studeat se ꝑ ꝯfessionē emēdare ⁊ ꝑ ꝯtritionē purificare. Uerecūdū est aīe deuote ad sp̄osum cū macula accedere. Jō Dyonisiꝰ. Sacerdos accedēs ad canonē lauat digitos ad designandū mūdiciā. etiā a venialib̄. Hiero. Dic clerice q̄d tibi cū caducꝫ ⁊ vanis qui astas sacris aris. Dicit em̄ ꝓpha Ysa. lij. Mūdabimini q̄ fertis vasa dn̄i. Reuera illa mūdatio nō soluꝫ debet esse ab actu peccādi libera. sꝫ etiā ab affectu. Dicit aug. ⁊ hr̄ d̄ ꝯse. di. ij. Quotidie Si mēs est in affectu peccādi magꝫ dico aggrauari eucharistie ꝑceptōne q̄ꝫ purificari q̄re q̄d dat̄ in remediū ⁊ salutē vertit̄ in iudiciū ⁊ damnatōnē. De q̄ Haymo. Qui ita suscipit sacrm̄: sibi magnū acquirit tormentū. Aug. in ser. de aduentu dn̄i. Muta vitā: si vis accipere vitā. Dicit nāqꝫ Chrisosto. ⁊ hr̄ de ꝯse. di. iiij. Nō potest. Nō p̄t quisq̄ꝫ grām celestis vite accipe. nisi purgatus fuerit ab omi sorde ¶ N. Diceres. dictum est ꝙ hoc pctm̄ magnū est. sic illoꝝ xp̄m occidentiū. sꝫ illud fuit maximū ⁊ ꝗuissimū Math. xxiij. Ueniet sup vos oēs sanguis iusti ab Abel vsqꝫ ad sanguinem Zacharie Rn̄det sanctꝰ Tho. ꝑte. iij. q. lxxx. ar. v. dicens. Q, pctm̄ indigne sumentiū hoc sacrm̄ cōparat̄ pc̄to xp̄m occidētiū ſm similitudinē.

qꝛ vtrūq₃ cōmittiť ꝯtra corp⁹ xpi.nō autē
ſ̄m crimīs q̄ntitatē.pctm̄ ei occidentiū xp̄z
fuit grauı⁹.Primo ī h̄.qꝛ illud pctm̄ fuit ꝯ
corp⁹ xp̄i in ſua ꝓpria ſpecie.h̄ aūt eſt pctm̄
ꝯ corp⁹ xp̄i ī ſpecie ſacri.Scd̄o illud pctm̄
ꝓceſſit ex intentōe nocēdi xp̄o.h̄ aūt non.
Vn̄ pctm̄ infidelitat₃ qd̄ fundit⁹ ſepat ho-
minē ab eccl'ie vnitate ſimpl'r loq̄ndo ma-
xime hoīe₃ ineptū reddit ad ſuſceptōe₃ hu-
ius ſacramēti qd̄ ē ſacr̄m eccl'iaſtice vnita
tis vt dictū eſt.Vn̄ eſt q̄ grui⁹ peccat īfidel'
accipiēs h̄ ſacr̄m q̄₃ pc̄tor fidel'.ꝛ mag₃ ꝯtē
nit xp̄m q̄ eſt ſub h̄ ſacr̄o.ꝑſertim ſi nō cre-
dit xp̄m ſub h̄ ſacr̄o eſſe.qꝛ q̄ntū eſt ex ſe di
minuit ſanctitatē hui⁹ ſacramēti ꝛ virtutē
xp̄i opantis in h̄ ſacr̄o qd̄ eſt ꝯtēnere ipſu₃
ſacr̄m ī ſe.Sȝ ip̄e fidel' q̄ ſumit cū ꝯſcia pec
cati ꝯtemnit h̄ ſacr̄m nō in ſeip̄o.ſȝ q̄ntū ad
vſū indigne ſuſcipiēs.Jd̄o ſubdit ī ep̄la Nō
dijudicās corp⁹ dn̄i.i.nō diſcernēs ip̄m ab
alijs cibis.qd̄ maxīe facit q̄ nō credit xp̄m
eſſe ſub h̄ ſacr̄o.Jtē ille q̄ h̄ ſacr̄m ī lutū ꝓij
ceret grui⁹ peccaret q̄₃ ille q̄ cū ꝯſcia pecca
ti mortalis ſumit.ꝛ in h̄ qꝛ h̄ faceret ex intē
tione iniuriā inferēdo huic ſacr̄o.qd̄ nō in
tendit pc̄tor corp⁹ xp̄i indigne ſuſcipiens.
¶ Diceres an ſit pctm̄ corp⁹ xp̄i in pc̄to
mortali videre.vel an pc̄tor repelli dȝ.Re-
ſpōdet Durād⁹ ſil'r ꝛ Bonauētura ſup.iiij
ſn̄ia₂.Q₃ quidā accedūt ex fide.ſȝ non ex
charitate.iſti p̄nt videre.ſed nō ſumere.qꝛ
tales ſūt vniti xp̄o ī fide.ꝛ fides correſpon
det viſui.Alij fide ꝛ charitate.tales poſſūt
videre ꝛ ſumere.Tercij nec fide nec chari-
tate.vt infideles.ꝛ hi debēt repelli ab vtro
q₃.Jd̄o ſanct⁹ Tho.ꝑte.iij.q.lxxx.Per vi
ſum nō attingim⁹ corp⁹ xp̄i q̄ ad ſubſtantiā
ſȝ ſpecies ſacramētales.id̄ a viſione nulli⁹ ba
ptiſat⁹ ꝓhibeť. ¶ Attn̄ notandū q̄ dic̄
Petr⁹ de tharantaſia ſup.iiij.ſn̄ia₂.Ab h̄
venerabili ſacr̄o excludiť q̄s triplici ratōne
Primo ꝓpter indignitate₃ ſui.ꝛ eſt pctm̄
mortale vel volūtas ei⁹.Scd̄o ꝓpter reue-
rentiā ſacramēti.ꝛ ſic nichil aliud q̄₃ pctm̄
excludit hoīe₃ a ſacr̄o.vt immūdicia corpiſ
pollutio corpis.illuſio nocturnalis.q̄ uis
ſ̄m ſe ꝯſiderata nō ſit eſſe pctm̄ mortale.tn̄
ī ſua cauſa q̄nq₃ hȝ pctm̄ mortale annexum.
Prouenit q̄nq₃ a cauſa extrinſeca ſpūali.ſ.
a demonū illuſiōe.q̄nq₃ intrinſeca ſpūali.ſ.
a p̄cedētib⁹ cogitatōib⁹.q̄nq₃ ab intrinſeca
corpali.ſ.ex ſupfluitate nature.Vel ab ex-
trinſeca corpali.ſ.ex ſupfluitate cibi ꝛ pot⁹
ꝛ ſ̄m q̄ cauſe ſunt peccati ſic ꝛ effect⁹.et ſic
p̄t ꝯſiderari an pollutio ex neceſſitate impe
dit ſumptōe₃ ſacramēti.ſȝ ſi ex reuerētia ni
ſi neceſſitas vrget.tūc eſt dimittēdū.Sȝ q̄
ē illa necc̄itas.Rn̄deť eſt infirmitas ī layco
vel feſtiuitas in clero.vt patet diſt.vi.Te
ſtamentū.Jbidē habeť declaratio pollutio
nis optima.Si aūt dubitať de cauſa ex re
uerētia abſtinendū eſt.Aug.Bonaꝝ men
tiū eſt timere culpā vbi culpa nō eſt.ꝛ habe
tur di.v.ad ei⁹ ꝯcubitū.ibi habeť de mulie
rib⁹ mēſtruat₃.Jdcirco ꝓpter lubricitatem
vel infirmitatē q̄ nō eſt diuturna.p̄t ſe ab-
ſtinere ab h̄ ſacramēto ex reuerētia.Jtē ꝓ-
pter reuerētiā ſacramēti requiriť etiā ab-
ſtinentia a cibo ꝛ potu.h̄ eſt ieiuniū.vt dic̄
ſanct⁹ Tho.ꝑte.iij.q.lxxx.arti.viij. ¶
Jeiuniū eſt duplex Primū nature.ſ.priua
tio cibi ꝛ pot⁹ cuiuſcūq₃.ꝛ tale ieiuniū req-
riť ad h̄ ſacr̄m.vt neq₃ poſt ſumptōe₃ ſalis
vel aq̄ vel medicine aut alteri⁹ cibi vel pot⁹
vel medicine in q̄ntūcunq₃ parua q̄ntitate li
cet h̄ ſacramentū recipe.nec refert vtrum
hmōi nutrit vel non dūmodo ſumiť ꝑ mo-
dum cibi ꝛ potus.Si reliquie caſualiter de
glutianť nō impediūt ſumptionē hui⁹ ſacra
menti.qꝛ nō ſumunť ꝑ modū cibi.ſic etiā ꝛ
de reliquijs aque quib⁹ os abluiť.nō in ma
gna quātitate.ſȝ permixta ſaliue qd̄ vitari
nō poteſt. Secundū eſt ieiuniū eccl'ie qd̄
inſtituiť ad macerationē corporis.ꝛ tale ie-
iuniū per p̄dicta nō impediť.Et hoc ieiuni-
um eccleſie dicit ſanct⁹ Tho.incipiť a me-
dia nocte.ꝛ ſi poſt mediā noctē aliq̄d ſumiť
per modū cibi vel potus.ꝛ ſi eſt ſan⁹.non p̄t
eadē die ſumere ſacramentū.poteſt vero ſi
ante mediā noctem.Nec refert vtꝝ poſt ci
bum vel potum dormierit aut indigeſt⁹ ſit.
q̄ntum ad rationē p̄cepti.refert tn̄ quantū
ad perturbationē mentis quā patiūtur ho-
mines ꝓpter inſomnietatē vel indigeſtionē

Quia si mens multũ perturbet̃ hõ reddit̃
inept⁹ ad sumptionẽ hui⁹ sacramẽti. Ideo
i. Cor. xi. legit̃ Probet aũt seipm̃ homo. s.
ↄsciẽntiã suã ¶ Dixi tercio debem⁹ hoc ve
nerabile sacramentũ accipere diligẽter cũ
ↄsciẽntie discussione. Nã habet̃ in Cano.
xi. q. iij. Inter verba. Nõ hominũ linguas
sʒ ↄsciẽntias scrutari debem⁹. Aug. Quid/
quid est cõtra consciẽtiã edificat ad gehẽ/
nam. Greg. sup Ezechielem. In omni qđ
agit̃ semp debet homo tacite ad interiorẽ
testẽ currere. hoc est ad consciẽtiã. ij. Cor.
i. Gloria nostra est testimonium consciẽtie
nostre. Nã sicut cũ in teste inueniť aliquid
falsitatis totũ testimoniũ deroborat̃. ꝛ sic õ
consciẽtia. Jacobi. ij. Offendens in vno
factus est omnium reus. Ideo Luc. xi. Si
oculus tu⁹ simplex est: totũ corpus tuũ lu/
cidum erit. si ocul⁹ neq̃ꝫ. i. ↄsciẽntia. totum
corpus tenebrosũ ¶ R ~ Diceres. ex quo
debeo ingredi domũ consciẽtie. tamẽ ↄsciẽn
tia me retrahit a venerabili sacramento. sʒ
ratio attrahit. Respondeť superior ps rati
onis debet hoc iudicare. ꝛ volũtas superior ar
biter esse. ꝛ eligere quid sit faciendũ Dicit
primo ↄsciẽntia. O ardua est res corp⁹ do
minicũ suscipere. Ratio. pensa quãta vtili/
tas ꝛ ↄsolatio toti⁹ ecclesie. hoc debet te mo
uere. Consciẽtia. que est ista. Ratio. est re/
demptoris ꝛ redemptõis nostre memoria
le dulcissimũ. pign⁹ eterne hereditatis. fu/
ture iocunditatis amabile ꝑludiũ. arra spõ
se iocale diuinũ. vnio fraternalis ecclie tri
umphantis cũ militante. suaue glutinum.
vbi veritas reuelata facie hic paleata. sʒ illa
celestis hierusalẽ habet deũ iocundi⁹. Ista
militans in terra mirabili⁹. illa habet eum
omnino secure: ista ↄficne. si credis in h̃ sa/
cramento panẽ celestẽ dari omẽ delectamẽ
tum in se habentẽ. ꝛ desideras illã delectati
onem. Consciẽtia. desidero. quero ꝛ laboro
Ratio. bonũ est desideriũ. sʒ mirabile ꝙ vis
te remouere cũ vere credis sub sacramento
illã suauitatẽ verissime ↄtineri. Facis sicut
qui vinũ vehemẽter appetit. ꝛ vas in quo
est nõ vult attingere. Consciẽtia. aliis ex
ercitiis ꝛ ꝑ alia opa melius possit hauriri il
la dulcedo. vtputa in secreta oratione. Ra
tio. hic est fons toti⁹ gratie ꝛ dulcoris. ni/
chil rationis habet riuũ querere ꝛ fontẽ de
serere. licet alibi posset queri. meli⁹ tñ ꝛ fru
ctuosi⁹ ꝛ iocundius est arborẽ cũ fructu ha
bere q̃ꝫ solũ fructũ. Consciẽtia. O q̃ꝫ mul/
ti fontem suscipiũt. qui de eius dulcedine ni
chil sciunt. Fons dici potest ꝛ esse. nõ tamẽ
cuilibet patens sed signat⁹. vt dicit̃ in Can
ticis canticoꝝ. iiij. Ortus ↄclusus. fons si/
gnatus. Ratio. ita est vt dicis de his q̃ ad
exteriora diffusi: ad interiora nõ respiciunt
nucleũ sumentes nondũ cõminuunt. sed si
mul cũ testa degluciũt. nichil percipe possũt
latentis dulcedinis. iuxta illud Bernardi.
Omẽs ↄquerimur nobis deesse gratiã. si
iustitia quereret̃: null⁹ sibi gratiã deesse sen
tiret. Consciẽtia. ego timeo accedere. ꝛ pu/
to opus valde tremendũ. Ratio. nec vale/
ret si sine timore accederes. sʒ si ꝓpter timo
rem esset abstinendũ. tunc pre ceteris magꝫ
sancti plus timerẽt. ergo magis abstinere
deberent. Ponamus hominẽ qui adhibita
diligentia ꝑ modulo ꝛ posse nichil scit re/
stare ex debito faciendũ. ꝛ si sciret quidem
nollet negligere. vtrũ meli⁹ securi⁹ ꝛ ratio
nabili⁹ sit talẽ abstinere q̃ꝫ accedere. Cõsci
entia. Hoc quero. Ratio. si hunc meli⁹ est
abstinere male ↄsolati essent omnes deuoti
qui frequẽter cõmunicant nisi ex reuelatio
ne diuina in statu gratie se esse cognoscerẽt
ꝛ sic piculosum esset fieri sacerdotẽ: maxĩe
q̃ ad sepe celebrandũ rõne officij vel bñficij
est obligat⁹. Nã securitas hoĩm hic esse ñ
pt. ergo si bonũ est ex humilitate dimittere
multo meli⁹ ex humilitate accedere. nã ne/
scis h̃ deo placere. Primo qꝛ deus posuit in
potestate hominis suscipere. Secũdo: qꝛ de
dit ei bonã voluntatẽ nõ peccãdi. Tercĩo de
dit desideriũ cõmunionis. Quarto qꝛ deli
cie ihesu xp̄i sunt esse cũ filiis hoĩm. Pro
uerbioꝝ. viij. Quinto ingratitudo diuinis
deliciis non dare locũ. Consciẽtia. ego nul
lum scio peccatũ nisi scrupulũ. Ratio. si pec
cata haberes. maius dignũ esset vt dimit/
teres peccata ꝓpter sacramentũ. ꝛ sic es in/
disposit⁹. dispone te ergo qꝛ non est omniũ

sumentiũ vna dispositio. S. Probet se ipsm homo. Primo incipiens an se peccasse doleat ⁊ ɔfessus est oĩa pcta saltē mortalia. ⁊ si parat⁹ est penitentiã facere. ⁊ voluntatē habet a peccatis desistere. ⁊ faciat diligẽtiã suã ꝓ oportunitate loci ⁊ tpis ⁊ vitium. q̃ diu quis in istis deficeret nun q̃ deberet accedere. Secũdo ꝓficiens an ꝓmo ĩ suo peccato ɔdoleat. ⁊ in oratõne deuot⁹ existit fugit vicia. ⁊ occasiones ⁊ vanitates leuiũ peccatoꝝ. ⁊ pronũ in virtutibꝫ se inueniat. ⁊ ad obedientiã mandatoꝝ dei. Terciõ homo perfectus ꝓbet se an mori ꝓ ꝓmo sit paratus. aut si letanter patit̃. ⁊ si nil timet ampli⁹ q̃ deũ. ⁊ habet intima suspiria post deũ desiderãdo summũ bonuz. ferens spũm ei⁹ sursũ. q̃ dicit Berñ. Principalior est spũs vbi amat q̃ vbi animat. ⁊ hoc causat̃ ex charitate summi boñi qđ est sacramenta liter ꝓsens.

Sermo. LXXXV.

Ad idem.

Accipite ⁊ manducate h̃ est corp⁹ meũ. i. Coꝛ. xi. Audistis quomodo accipe debem⁹ hoc venerabile sacramentuz. fideliter sine errore. sinceriter sine ɔtagione. diligenter cũ ɔsciẽtie discussione. T. Quarto videndũ est q̃ recipiat̃ decẽter cũ recta intentõne. eo q̃ dicit Gre. xxvi. moꝛa. Intentio ɔstituat fundamẽtũ opi nostro. Nã sicut fabrica columnis innitit̃ columne basibus infulciunt̃. ita vita nostra virtutibꝫ et virtutes intima intentõne subsistũt. ꝓpter qđ dicit Greg. xxviij. moral. Vigilãti cura per cuncta opa nostra intentio nostra est pensanda. vt nil ampli⁹ tpale appetat. sꝫ totum se in soluz eternitatis figat. ne sic extra fundamentũ actionis nostre fabrica ponat̃ totũ in nichilũ soluat̃. Nã qui rectã intentionem nõ habet in opere. totum opus amittit. eo q̃ dicit magister in secũdo sñiaꝝ dis. xl. Actus simpliciter mali sunt q̃ puersam intentionẽ habent. Nã mala intentio facit bonũ opus non valere. vt habet̃ in canone. xxiij. q. v. Cũ minister. vbi dicit̃. Cum minister sponte occidit quẽ iudex iubet occidere homicida est. intelligendũ est de intentione speciali: que dat causam opi. Jđ Gregori⁹. xxviij. moral. Sicut ocul⁹ corpalis est corporis lucerna. sic per radiũ intentõis illustrant̃ intentõnis merita. Hoc idẽ etiã patet de ope indifferenti ad meritũ. vel ad demeritũ. vt patet dist. xli. Quisquis. ⁊ c. Delicie. ⁊ sunt verba sancti Aug. de doctrina xpiana. Q, sapiens ꝓciosissimo cibo sine aliquo vtit̃ vicio. Insipiens aũt fedissima gule flãma in vilissimũ cibuz ardescit. Et sapiẽs magis ⁊ poti⁹ more dñi piscẽ vescere ꝑt q̃ lenticulã more Esau. q̃ nõ cibo sed appetit⁹ est in culpa. Nã de⁹ pl⁹ respicit intentionẽ ⁊ voluntatẽ q̃ act⁹ hominis Nã intentio facit actum bonũ vel malũ. vt habet̃ de vsu. c. Consuluit. Q, sola spes et intentio sine pacto facit vsurariũ. Jđ Alexander pp. xv. q. vi. si sacerdotibꝫ. Nõ attẽdenda sũt q̃ fiũt. sꝫ quo animo fiũt. vbi glo. Poti⁹ respiciẽda est causa facti q̃ ipm factum. Nã fm Aug. Si quis aliquid opat̃ vt terrenũ cõmodũ ɔsequat̃: n̄ erit cor mũdum qđ in terra voluta. Et sic de ope accedendi ad hoc venerabile sacramentũ. op⁹ in se bonũ est. videat autẽ vnusquisq̃ intẽtionẽ. Nã dicit Bonauẽtura. Intentõ nõ est omĩbꝫ vna. Aliqui trahunt̃ amore vt inflãmentur. Aliqui infirmitate vt curentur Aliqui ex memoria delictoꝝ vt deleantur. Aliqui ex tribulatõne vt liberent̃. Aliq̃ ex desiderio gratie vt exaudient̃. Aliq̃ ex gratiarũ actione ꝓ beneficijs cũ nichil dign⁹. Aliqui ex dei honore ⁊ sanctoꝝ cum nichil maius. Aliqui ex dilectõne ⁊ cõpassione ꝓximi. cũ pro salute viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ nichil efficaci⁹. vt habet̃ de ɔse. di. ij. Nichil. Nichil in sacrificijs maius. nulla oblatio potior ista. ⁊ sic intentio est radix opis Ro. xi. Si radix bona ⁊ rami. Nã fm Bed. Thesaurus cordis est intentio quã respicit dñs vt dicit Greg. Cor ⁊ non substantiã pensat deus non quantũ: sed ex quanto. Nã sicut arbor mala non potest bonos fructus facere sic nec mala intentio opera bona vt patet de christi passione, quo ad intentionẽ christi.

fuit enim opus nostre salutis.s.quo ad nostram redemptionem.sed fuit iudeis damnatio.quo ad eorum intentionem. ¶ Pro quo sciendum.intentio est multiplex.Ratio.quia ut dicit Hugo de archa noe.Cor hominis in tot diuiditur.quot sunt ea que concupiscit et amat.ergo secundum diuersitatem concupiscentie seu amoris erit diuersitas intentionis.Unde Bern.sup Cantica.sermone.iiij.Si amans turpia appetit ⁊ intentio turpis est fedans faciem anime.si honesta appetit.intentio honesta est.ergo diuerse sunt intentiones secundum diuersos affectus. ¶ Prima intentio secundum Bern.peruersa ⁊ iniqua.ut illa que procedit ex voluntate affectata ⁊ amore carnali tendens ad finem qui est contrarius ultimo fini ut qui intendunt gule.ut magis luxurie vacari possunt. Talis est intentio obstinatorum ut intendere uni vicio propter aliud inducendum.s.superbie vestimentorum: propter copulare meretrici.Dicit namque Bern.de libero arbitrio.Quantum malum intendis.tantum malum facis.Sicut patet de fure qui intendit furari magnum thesaurum.⁊ posito quod non consequeretur actum.tamen fur coram deo probatur.ut habetur.xiiij.q.vi.c.Fur.ubi dicitur.Non furtum.sed mens furantis attenditur ¶ Secunda intentio est falsa ⁊ ficta que procedit ex affectata voluntate.mendaciter tendens in deum ⁊ apparenter false ⁊ non vere.quia propter fauorem hominum.De quo dicit Bernardus.Tendere quasi in deum sed non propter deum ypocrite anime est.Unde Math.vi.Exterminant facies suas ut videantur ab hominibus.Hec intentio fedat animam per turpitudinem ypocrisis ⁊ occidit eam.De quo Aug.in sermone de communi vita clericorum.Et habetur in Canone xi.q.i.Nolo.Qui ypocrita est mortuus est licet uiuit corporaliter:tamen mortuus est spiritualiter. ¶ Tercia intentio est mercenaria et obliqua que procedit ex voluntate affectata pusillanimiter tendens in deum.non propter deum.sed propter vite presentis necessaria.ex qua voluntate incuruantur quo ad se unde mercenaria est.quia filijs veris non conuenit.ut patet per Amb.qui dicit in glossa sup Luc.c.xv.Filius qui habet spiritussancti pignus in corde:secularis lucra mercedis non querit sed ius seruat heredis.Ergo de hac intentione dicit Bern.Tendere in deum propter vite necessaria est pusillanimis anime.quia non habet magnam confidentiam pro dei visione.de quo Ps.liiij.Jacta cogitatum tuum in domino:⁊ ipse te enutriet.Et iterum Ps.xxxvi.Spera in domino ⁊ fac bonitatem ⁊ pasceris in diuitijs eius.Idcirco si intentio sit obliqua deus debet esse fundamentum.De quo Bern.Qui intendit in aliud quam in deum.tamen propter deum est negocium Marthe ⁊ non Marie nondum peruenit ad perfectum decorem.quia non querit deum propter se:sed in ordine ad alterum. ¶ Quarta est intentio inordinata ⁊ inimica deo.ut intendere bonum affectu bono ⁊ affectu malo.quia bona intentio non excusat opus malum.ut patet in Canone.i.q.i.Non est.ubi dicit Greg.Non est putanda elemosina si pauperibus dispensetur quod ex illicitis rebus acquiritur.quia non sunt facienda mala ut bona eueniant quia talis magis aggrauatur quam iuuatur.Aliud est propter commissa peccata elemosinas facere aliud propter elemosinas peccata perpetrare.ut sunt qui diuitibus furantur ⁊ pauperibus tribuunt Hec elemosina non placet deo.licet bona sit eorum intentio.ut habetur.xvi.q.v.Elemosina illa placet que non ex illicitis ⁊ iniquitate cogeritur.sed que de rebus a deo concessis ⁊ bene acquisitis deo impenditur.Metrista.Quidquid agunt homines intentio iudicat omnes.Ideo dicit Greg.Quisque sacerdotium vel episcopatum non ad elationis pompam.sed ad utilitatem desiderat adipisci.bonum opus desiderat.sed bene prius vires suas cum eo quem subiturus est honorem metiatur.ut si est impar abstineat ⁊ ad id cum metu etiam sui se existimat sufficere:accedat.Et sic intentio eius non erit inordinata nec deo inimica ¶ Quinta intentio est vera ⁊ recta que in deum principaliter ⁊ propter ipsum dirigetur.que est actuum bonorum.⁊ procedit ex voluntate affectata specialiter ⁊ est igne amoris calefacta.Hec nullibi hominem sistere permittit nisi in deo.Unde Orige.sup cantica.c.v.Qui recto desiderio intus estuat nil in intentione portat quod non feruore estuantis.

desiderij in deū liq̄scat. Hec aūt intētio adhuc nō est ꝑfecta. qꝛ adhuc ꝑ multa occupata. Est tñ recta ⁊ puluerē terrene ꝯdemnationis faciliter abstergere p̄t. qꝛ occupatio fit ꝓpter deū. ⁊ est Marthe negocium ⁊ nō Marie. vt dicit supra Bernard⁹. Et subdit. Recta est nostra intentio. s. vt in omni actione nostra aut dei honorē. aut vtilitatē ꝓximi. aut bonā ꝯscientiā queram⁹. ¶ Sexta est intentio pura simplex. ⁊ magis īmediata. ⁊ omni odore dulcior ⁊ suauior. finis e⁹ ad vltimū finē allicit. ⁊ est ꝯtemplatiuorum. ⁊ illa ꝓcedit ex volūtate affectata experimentaliter. Experimētalis eīm odor vltimi finis oīa contraria ꝯtemnit. In nullo alio fine q̄ꝫ in vltimo fine quiescit. De qua Hugo sup. vij. angelice ierarchie. Experientia est rex magistra ⁊ mater intelligētie. Nā ille veritatē optime nouit qui nō soluꝫ audiendo. ſꝫ etiā faciēdo ⁊ studendo didicit. Et in tali experiētia tunc ambulat intētio. ⁊ quasi currit in odore dilecti dicēs cū sponsa Canticoꝝ. i. Currem⁹ in odore vngentoꝝ tuoꝝ. Hec intentio intendit solū in deū. ⁊ immediate quantū potest ⁊ propter ipm. sed vt plurics nō totaliter ꝓpter ipsū solū. sed etiā ꝓpter se querentes delectari ⁊ ꝯsolari retinētes adhuc aliquid de proprio vt dicit Bern̄. Et ideo talis intentio clamat cū Petro Mathei. xix. Ecce nos reliquimus oīa ⁊c. quid ergo erit nobis. In hoc qđ dicit. quid erit nobis. non totaliter ꝓpter ipsum solū. sed etiā ꝓpter se querens delectari ⁊ cōsolari. Ergo adhuc habet aliquid proprij. iuxta illud p̄s. cxviij. Inclina cor meum ad faciendas iustificatōes tuas ꝓpter retributionem. Quā tñ intentionem domin⁹ non solū rep̄hendit. qꝛ nō principaliter querebat mercedē. sed domini voluntatem. cū multi tales sint in domo patris. ¶ Septima est intētio que ē immediata simplificata ⁊ deificata ⁊ amore finis eterni totaliter attracta. ⁊ hec est beatoꝝ in patria. Et hec intentio dicit̄ deifica. qꝛ s̄m Bern̄. in libro de diligendo deū. Illa intentio nichil relinquit in voluntate admixtū vel proprium. ſꝫ totū ꝑ intentionē dirigit in deum.

Et subdit ibidē. Illa intentio eo deificatior ⁊ purificatior est. qꝛ in ea nichil de ꝓprio admixtū relinquit̄. eo suauior est q̄ totū diuinū est qđ sentit̄. Nā in hac intentōe hō a se ipso liq̄scit ⁊ in deū penit⁹ se trāsformat. qꝛ oīa in oīb⁹ est de⁹. nā licet in hoīe ibi manet substātia tñ alia forma. alia gloria. alia erit potentia. Et dicit Bern̄. ibidē. Impossibile est fieri nisi post resurrectōeꝫ vel post resumptionē corꝑis ab aīa. qꝛ adhuc aīe desiderio naturali appetūt vnionē corpoꝝ suorum. Idē sentit Aug. de appetitu corporuꝫ sup Gen̄. ¶ ✠ Diceres per q̄ signa recta ⁊ simplex intētio cognoscit̄. Rn̄det Henric⁹ de firmaria. q̄ hui⁹ intentōis sūt aliq̄ signa quedā exteriora q̄ ad hoīes. ⁊ quedā interiora q̄ ad ꝯscientiā. Signa igit̄ exteriora recte intentōis s̄m Orig. sup Cañ. sūt quinq̄ꝫ. ¶ Primū signū est hūane laudis detestatio ⁊ dei glorificatio. Vn̄ Math. vi. Cum facis elemosinā noli tuba canere. sic̄ ypocrite faciūt. de q̄ Chris. Tuba est oīs actus ꝑ quē demōstrat̄ opis iactātia. Aug. Iactantia est eo ꝑiculosior q̄ noīe religiosior. q̄ est vitāda. qꝛ nescim⁹ an deo placent opa nostra Eccs. ix. Sūt iusti quoꝝ opa in manu dei. Ideo Lu. xvij. Cū feceritꝫ oīa q̄ p̄cepta sunt vobis dicite. serui inutiles sumus qđ debuim⁹ facere fecim⁹. ¶ Secundū est ratōabilis tristicia ⁊ exultatio mētis Mat. vi. Cū ieiunatꝫ nolite fieri sic̄ ypocrite tristes. Hiero. ibidē dicit. Nō inueni verius signum boni cordis q̄ꝫ si erūpas foris in dulcedinē mentꝫ ⁊ frequētiā sobrie exultatōis tristicie. ¶ Terciū signū est ordo correptōnis. vt pri⁹ a teipso incipies. ⁊ deinde post hoc alios corripies. Vn̄ Luc. vi. Ypocrita eijce primo trabem de oculo tuo. ⁊ tūc videbis eijcere festucā de oculo fratris tui. Dic̄ Orige. ibidē. Nisi fallor nichil aliud appetis nisi apparere iustus dū me corrigis ⁊ te negligis. Nā scribit̄ ꝓuerb. xviij. Iust⁹ prior accusator sui est. Iō Greg. Impit⁹ medicus est q̄ alioꝝ curā gerit ⁊ seipm nescit ꝓpter qđ docet apls. i. Thimo. vi. Cōsidera teipm ne ⁊ tu tempterꝫ Eccl. xxxi. Intellige q̄ ꝓximi tui sunt ex teipo. Hꝫ est si me et

te corrigis. incipe primo a te ⁊ nō a me. ⁊ h̄ requirit vera ⁊ recta intētio. ¶ Quartū est benignitas cōpassiōis. Vn̄ Greg. Qui bonꝰ est corde: benignꝰ ē cōpassione. qꝛ vera iusticia ⁊ intētio cōpassionē h̄z. falsa indignatione. vt phariseoꝝ Math. xxiij. Imponunt onera grauia ⁊c. ⁊ ve vob̄ scribis ⁊ phariseis q̄ alijs claudit̄ regnū celoꝝ ⁊ n̄ sinit̄ itrare nec vos intrat̄. q̄ alios ex charitate n̄ docebāt viā dei. nec cōpatiebant̄ peccantibꝫ ex charitate. ⁊ sic nō fuerūt i via salut̄ carētes recta intentōe i benignitate cōpassiōis. Mꝫ dicit aug. sup ps. In q̄tū maior charitas tāto plꝰ torquet te cū quem peccare vides. ¶ Quintū signū est imobilitas mētis tā in aduersꝫ q̄ȝ in ꝓsperꝫ. vt Job q̄ dixit Job. i. Si bona suscepimꝰ de manu dn̄i. mala aūt q̄re nō sustineamꝰ. Ibidē d̄r. Erat iob simplex ⁊ rectꝰ. qd̄ exponēs Gre. dicit. Simplex ⁊ rectꝰ ē ille q̄ aduersis non frangit̄. q̄ ad tpalia nō inclinat̄. q̄ ad supiora totꝰ erigit̄. q̄ diuine volūtati hūiliter subijcit̄. Hec Aug. breuiter enūerat exponēs illd̄ Cañ. vij. q̄ȝ pulcri sunt gressus tui i calciamētis tuis filia principis. i. in oībꝫ tuis q̄ agis si laudē humanā vites. si sobrie. i. rōabiliter exultes. si primo te corripis. si alijs benignitatē exhibes. si patiētiā in aduersis ostēdis. hec sūt signa exteriora. ¶ Post h̄ videndū est de signis interioribꝫ. Dicit em̄ Ber. in li. de p̄ceptis. Ꝙ interior oculꝰ intentōis vere sit simplex duo arbitror nccīa. s. charitatē in intentōe. ⁊ veritatē in electōe. Primo ḡ necessaria ē charitas i intentōe. Rō qꝛ charitas dirigit intentōnē ad oīa illa q̄ ad finē principale sunt intentū. qꝛ charitas vnit ⁊ i oībꝫ vnū intēdit. ⁊ oīa q̄ p̄t cum illo vnire q̄rit. Col. iij. Sup oīa habete charitatē qd̄ est vinculū ꝑfectōis. ¶ Secundū veritas in electōe. qꝛ illa nō sinit errare circa finem intentū. Bern. Qūo simplex ē oculꝰ intentōis cū ignorātia veritat̄ bonū nō diligit: ⁊ malū nesciēs agit. ergo ad verā intentionē requirit̄ amor boni ⁊ cognitio veri. sic enī nec charitas sinit intentōnē ante finē intentū stare. nec veritas sinit eā circa finē errare. Ber. Veritas nō q̄rit āgulos: nec ei diuersoria placēt. ps. l. Spūm rectū innoua i viscerībꝫ meis. i. intentōēz rectā. qꝛ f̄m Rich. de scto vic. Inter oīa q̄ ad salutē spectare vident̄ primū ⁊ principale ē bona volūtas ꝑ quā i nobis diuine silitudinis imago repat̄ Sꝫ qꝛ intentō sine charitate est remissa. sine vitate corrupta. igit̄ ꝯsiderare rā intentōēz ꝯsigna p̄habita. Basiliꝰ. Porro vnū ē necessariū. s. recta intentio ad dei gloriā. ¶ Quīto accipe debemꝰ h̄ venerabile sacr̄m hūiliter cū tremore ⁊ timore reuerentie. Nā sanctꝰ Johēs baptista sctificatꝰ erat i vtero. tn̄ de eo legit̄ cuꝫ deberet xp̄m baptisare nō audebat sanctā dei tangere verticē. sꝫ clamauit cuꝫ tremore. sanctifica me saluator. Item legit eccl̄ia tremūt ptātes. Dic igit̄ cū Job. c. i. Anteq̄ȝ comedā suspiro. ⁊ tanq̄ȝ inundātie aq̄ sic rugitus meus. Timuit em̄ abraā loq̄ cū āgelo. Gen̄. xviij Quid loq̄r ad dn̄m cū sim cinis ⁊ puluis. Fuit angelꝰ in ꝑsona dn̄i. Multo magꝫ timere debes tu: accipiēdo dn̄m angelorum. Timuit em̄ moyses loq̄ Pharaoni Exod. iij. Quis ego suꝫ vt loq̄r pharaoni. Quid tu facere debes accipiēdo regē regū ⁊ dn̄m dn̄antiū. Jō scribit̄ in collationibꝫ patrū. Quantūcunq̄ȝ puritat̄ sit hō. nō debet se existimare dignū. Nā hō ignatꝰ est negligens ⁊ obliuiosus. iō debet se indignū estimare ꝓpter multoꝝ excessuū ignorantiā negligētiā ⁊ obliuionē. dicēdo cū Cēturione Math. viij. Dn̄e nō sū dignꝰ vt intres sub tectū meū. Nō sū dignꝰ sꝫ necessariꝰ. Reuera nō dignus. nā h̄ sacr̄m est speculū sine macula. candor lucis eterne. Sap. vij. Jō ps. xxxiij. Timete dn̄m oēs sancti eius. Et merito Job. xv. Celi nō sunt mūdi in ꝯspectu eꝰ. q̄ȝto magis inutilis hō. Aug. Xp̄m cōculcat q̄ hoc venerabile sacramentū sine timore reuerētiali accipit.

¶ Sermo LXXXVI. Ad idē.

Accipite et manducate h̄ est corpꝰ meū. i. Cor. xi. Audistis quomō accipiēdū est hoc venerabile sacr̄m quinq̄ȝ modis. s. fideliter sine errore, sinceriter sine ꝯtagione.

diligenter cū ꝯsciētie discussiōe. deuēter cū recta intentōe. hūiliter cū tremore ¶ Nūc serto videndū est q̄ accipiaꝫ prudēter cum studiosa meditatōe. nā nō sufficit recta intē tio nisi assit studiosa meditatio. q2 nisi spūs human⁹ aliquē finē ꝑcognosceret: nesciret q̄ tenderet vbi quiesceret. ꝛ vbi illū finē ali q̄liter desideraret nunq̄ꝫ eū q̄rere curaret. sed esset vacu⁹ ꝛ ꝓfug⁹ ẜup terrā vt alter ca yn a facie dñi. ꝓiect⁹ nunq̄ꝫ stabilis ꝑmane ret. Vñ Hugo li. de archa noe. Meditatō studiosa ꝑ oīa discurrēdo. ꝛ hūc finē inten/ tū inuestigādo. q̄si curatiue q̄ret inuestiget ꝛ inueniet ꝛ spūm ad illā cū exultatōne ad/ ducit. iō iter meditatōis rōnabiliter sequiꝫ iter intentōis. Rich. li. i. de archa mistica Studiosa meditatio q̄rit ardua apphende re. obscura discūpere. occulta penetrare. do nec veritatē diu q̄sitā inueniet. Et sic amor boni ꝛ cognitio veri q̄ sūt nccia intentōi au/ gmentanꝫ ꝛ ꝯfortanꝫ. ps. xxxviij. In me/ ditatōe mea exardescit ignis. Bern. Iguis ea q̄ inflāmat: inflāmat ad boni amorē ꝛ ve/ ri cognitōeꝫ ¶ A· Diceres. q̄ est differētia inter meditatōeꝫ ꝛ cognitōem. Rūdet Ri chard⁹ li. i. de archa mistica. c. iij. dicens. Vnā ꝛ eandē materiā aliter ꝑ cogitatōem intuimur. aliter ꝑ meditatōneꝫ rimamur. multa eñ a seinuicē differūt licet in mate/ ria ꝯueniāt. Idē Richard⁹. Cogitatio est improuid⁹ animi aspect⁹: ad euacuationeꝫ pron⁹. Ipe eñ se singulis pene momentis cōsueuit ad inepta ꝛ friuola relaxare. ꝛ sine vllo discretōis freno ad oīa se ingerere vel ꝑcipitem dare. Meditatio vo est studiosa mentꝭ intentio. ꝓuidus animi intuit⁹ ad ve/ ritatꝭ inquisitōeꝫ. Ex his patet istoꝝ multi plex differētia ẜm Richardū ibidē ¶ Pri mo cogitatio ꝑ diuersa huc illuc diuagaꝫ. sed meditatio circa magna ꝛ ardua ad dire ctionis finē cuꝫ animi industria ad magna peruenire querit. Secūdo differūt. q2 cogi tatio serpit. meditatio incēdit ꝛ ad plurima venit. Tercio cogitatio est sine labore ꝛ fru/ ctu. meditatō vo cū labore ꝛ fructu. Quar to cogitatio est semꝑ vaga motu ꝺ vno ad aliud trāsit. meditatō ẜꝑ vnū aliq̄d incessan ter intēdit. Attñ freq̄nter vnū poniꝫ ꝓ reli quo. Cogitatio q̄n q̄ꝫ in meditatōeꝫ ꝯuerti tur. Dicit Rich ¶ B ¶ Iō memoriā debe/ m⁹ habere q̄ttuor. Prīo ꝓprioꝝ vicioꝝ ad detestandū vt doleam⁹ Apoc. ij. Memēto vnde excideriꝭ ꝛ age pñiam. q2 Chrisꝫ. ẜup epl̄am ad Heb. ꝛ hꝫ de pe. di. iij. q2. Judas inq̄t peccaui: nullū delictoꝝ tale remediuꝫ hꝫ sic coꝝ ꝯtinua memoria. Glo. ad cōpun ctionē: nō ad delectatōeꝫ. ꝓpter q̄ꝺ Deuꝫ. ix. Memēto inquit vt nō obliuiscariꝭ q̄ ad iracundiā ꝓuocasti dñm deū tuū. ps. cxxx/ vi. Suꝑ flumia babilonis illic sedimus et fle. dū recor. syon. id est in captiuitate pc̄ti ꝛ ꝯfusionis flere debem⁹ cuꝫ recordaremur syon. i. grē ꝑdite ꝛ innocētie. in q̄ statu hō deū speculaꝫ. Aug. Quāto quisq̄ꝫ strictior tanto i eo ꝓ memoria delictoꝝ sit flet⁹ vbe rior. vt Ezechias Isa. xxxviij. Recogitabo tibi oēs annos meos in amaritudine aīe mee. Treñ. iij. Recordata est hirl̄m dierū afflictōis ꝛ ꝓuaricatōis q̄ ad culpā. oīm de siderabiliū suoꝝ q̄ ad grām ¶ Secūdo de/ bem⁹ habere memoriā mortꝭ ad pctm̄ vitā dū. Eccl. vij. Memorare nouissima tua ꝛ i eternū nō peccabis. Si diē mortꝭ hoīes me ditari vellēt ab omī immūdicia alos suos cohiberent. Sꝫ heu ꝯqueriꝫ Treñ. i. Sor des ei⁹ in pedib⁹ illi⁹. q2 nō est recordat⁹ fi nis. Et ergo q̄ nunc volūt meditari salubri/ ter. necesse est ḡ hāc aliq̄n dolēter sustinere Aug. in ser. de Innocentib⁹. Hac aīadu/ uersione pc̄toꝝ ꝯcutiꝫ q̄ dū viueret oblitus est dei: moriēs obliuiscaꝫ sui. ¶ Tercio dei iudicioꝝ ad timēdū. Eccs. xi. Si hō annis multis vixerit meminisse debet tenebrosi tē poris ꝛ dieꝝ multoꝝ vanitatꝭ. q̄ cū venerīt arguenꝫ ꝑterita. Prouer. xij. Cogitatōes iustoꝝ iudicia. s. dei. Eccs. vlti. Cuncta q̄ fi unt adducet domin⁹ ad iudiciū. Eccl. xviij Memēto ire ꝛ tps retributōis. hec omnia in ocul' dei. ps. lxx. Memorabor iusticie tue solius. ¶ Quarto debemus habere medita tionē beneficioꝝ dei ad gratias deo agendū Luc. xvi. Recordare q2 recepisti bona i vi/ ta tua. Reuera bona naturalia delectabilia substantialia. s. corpus ꝛ sanguinem christi.

Nā de māna dato dñs precepit Exo.xvi. Imple gomor ex eo ⁊ custodiat in futuras retrogeneratōnes vt nouerint panē q̄ alui vos in solitudine. Ita iustum īmo multū iustius est q̄ nos impleam⁹ cor nostꝝ memoria beneficij ⁊ doni celestis. q̄no dedit seipm̄ nobis in sacramēto altaris. Nā ei⁹ corpus in sacramēto cū in aliquo simile est manna. in aliquo multo excellenti⁹ ⁊ p̄ciosius. q̄ sicut lux potior est q̄ꝫ vmbra. veritas q̄ꝫ figura. ita hoc donū digni⁹ est illo. de ꝯse. di.ij. Reuera. Itē illud fuit corruptioni obnoxium in alteꝝ die reseruatū. istud vero ē alienum ab om̄i corruptōne in eternū. p̄s.xv. Nō dabis sanctū tuū videre corruptionē. Vn̄ canit eccl'ia. Sumit vn⁹ sumūt mille. nec sumpt⁹ ꝯsumit. Itē māna q̄n caluit sol liq̄fiebat. h̄ sacr̄m nullum patit accidēs. q̄ accidēs stat sine subiecto. Itē isti om̄es sūt mortui. aliq̄ corpalit. aliq̄ eternalit. vt dathan ⁊ abyron Nu.xvi. Istud facit aliq̄s esse sin̄ corruptōe culpe ⁊ pene. Joh̄.vi. Si q̄s mādūcauerit ex h̄ pane viuet in eternū. p̄s.cx. Memoriā fecit mirabiliū suoꝝ. escā dedit timētib⁹ se. Itē nota memorari debem⁹ dampnū ⁊ fructū inde p̄cedentē. Fruct⁹ inde p̄cedēs ē multiplex. ¶ C. Prim⁹ ad diligendū inflāmat. sic ad p̄sentiā ignis expellit frig⁹. sic ad p̄sentiā corpis xp̄i tepiditas. Exēplū habet ī malogranato sic q̄ panē calidū d̄ clibano recipit cū pane sumit calorē sic q̄ recipit corp⁹ dñi ignitū amorē recipit. Sꝫ heu patiēs febres licꝫ sit in camino ignis calorē nō sentit. ⁊ sic p̄ctor in mortali licet h̄ sacr̄m sumit nō sentit tn̄ calorē charitatis rōne malicie ⁊ iniq̄tatꝫ. Vn̄ hiere.vi. Sic cisterna facit aq̄m frigidā. sic malicia. Jō Bern̄. Qui mādūcat ⁊ amat augmentū amoris sentiet. ¶ Secund⁹ fruct⁹ est q̄ h̄ sacr̄m lucet. h̄ est q̄ illūīnat mentē hoīs. ⁊ latētia p̄cta p̄terita manifestat. ⁊ figurat per mel q̄d Jonathas comedit de arbore. i. Re.xiiij. Et dixit vidistis q̄ illūīnati sunt oculi mei eo q̄ paululum gustaui de melle. Mel est sapiētia dei mcreata Vn̄ Isa.vij. Butiꝛ ⁊ mel comedat .i. humanitatē ⁊ diuinitatē ī cibū recipiat. Hic cibo illuminat oculos mētis. Vn̄ Chris. Sic in sole naturaliter apparēt athomi. q̄ extra solē n̄ discernunt. sic in p̄sentia digne acceptōis huj⁹ sacramēti cognoscunt defect⁹ sp̄ūales q̄s hō alias n̄ cognosceret. Jō Isid. Accedite ⁊ illuminamini q̄ lux est mūdi. ¶ Tercio delꝫ venialia. De q̄ Inno. dicit. Hoc sacr̄m venialia delet ⁊ mortalia cauet. Silr̄ ⁊ Amb. li. de sacramētis. Iste panis q̄tidian⁹ sumitur in remediū q̄tidiane infirmitatꝫ. p̄pter q̄d dicit Bern̄. Nō manducam⁹ corp⁹ dñi q̄ boni sum⁹. sꝫ vt boni efficiamur. Jō aug. de v̄bis dñi. Accipe q̄tidie q̄ tibi q̄tidie p̄sit. ¶ Quarto p̄seruat a futurꝫ mortalibus. q̄ p̄ct̄m est mors sp̄ūalis anime. Vn̄ sic hō p̄seruat a morte corpis dupliciter. sic dic sanct⁹ Tho. p̄te.iij. q.lxx. ar.iiij. Primo natura roborat interi⁹ p medicinā. Scd̄o corpus p̄seruat exteri⁹ p armā Vtroq̄ꝫ modo sacr̄m eucharistie p̄seruat a p̄cto. Primo roborat interi⁹ sp̄ūm. Vn̄ p̄s.ciij. Panis cor hoīs ꝯfirmat. q̄ est panis vite. q̄ vitā manducat mori nō p̄t. Accedite ⁊ absoluemini. q̄ est remissio p̄ctoꝝ. hec ille. Quia s̄m augustinū de v̄bis dñi. Iste panis aīe nostre substantiam fulcit. ⁊ in esse gratuito ponit. Alio modo in q̄ꝫtū est signū passionis xp̄i p quā victi sūt demones repellit demonum impugnatōnē. De q̄ Chris. sup Job. Vt leones flāmam spirātes. sic ab illa mēsa recedim⁹ dyabolo effecti terribiles. ¶ Quinto auget .s. p̄teritā grāꝫ. De q̄ sanct⁹ Tho. dicit. Hoc sacr̄m est grāꝝ augmētū Figurat Nu.xi. vbi legit. q̄ descēdente māna descēdit pariter ⁊ ros. sic in xp̄i corpe accipitur ros grē. Nā sic ros facit fruct⁹ terre crescere ⁊ augmētat illos. ⁊ sic h̄ sacr̄m facit deuote recipiētes in meritis crescere ⁊ gratia. Prouer.iij. Nubes rore ꝯcrescūt. i. deuotis grā augmētat. Nā sic ignis nō est sine splendore. sic h̄ sacramentū digne sumptum nō est sine augmēto gratie. Isa.lv. Comedite bonū ⁊ ī crassitudine delectabit anima vestra. Vn̄ Gen̄.xlix. Pinguis est panis Aser. Sp̄ūaliter Aser interp̄tat beatitudo hic est pax eterne b̄titudinis. q̄ impinguat hoīeꝫ p gratie augmentū. ¶ Sexto h̄ sacr̄m

vnit nos deo. de quo Aug. Cibus grandium cresce ⁊ manducabis me: nõ me mutabis i te. sꝫ tu mutaberis in me. ⁊ hoc ꝑ amorẽ. Nã dicit Dyonisi⁹. Amor trãsformat amantez in amatũ. Et figurat̃ in transfiguratõe sup naturali. ⁊ in sacramẽto vbi vna substãtia transmutat̃ in aliã. Itẽ mens deuota fit dei fica. ad Gal. v. Viuo ego: nõ ego. sꝫ viuit in me xp̃s. Hoc fit spiritualiter cũ quis nõ agit̃ a suo spiritu: sꝫ xp̃i. ⁊ vitã suã ꝯformat exemplis xp̃i. Unde Joh. vi. Qui manducat me viuit ꝓpter me. Ideo orat ecclesia i collecta di. Fac me semꝑ inherere tuis mãdatis. ⁊ a te nunq̃ͣ separi. Ideo hoc sacramentum dicit̃ cõmunio. eo ꝙ in hoc sacramento cõmunicamus omniũ bonorũ in ecclesia ⁊ meritis omniũ sanctorũ. vt implet̃ illud Johãnis. iiij. Alij laborauerũt ⁊ vos in labores eorũ introistis. Et dicitur electi illud Ephe. v. Jam nõ estis hospites ⁊ aduene. sed ciues sanctorꝝ ⁊ domestici dei Itẽ per dignam susceptionẽ hui⁹ sacramẽti homo etiã fit particeps meritorum christi in humanitate. Unde Bernardus. De⁹ dedit nobis filium suũ. quia gratiã cõmunicauit nobis per illũ. De quo Aug⁹. Omnia bona sua nobis cõmunicauit. qui mala nostra assumpsit. Ideo Bernard⁹. Domine operꝝ bonorꝝ egem⁹: vbi defecerint mea. ibi supplẽt tua. vt implet̃ illud. i. Cor. iij. Omnia vestra sunt. vos aũt xp̃i. ¶ Septimo hoc sacramentũ mitigat fomitẽ. Sicut aq̃ ignis calorẽ refrenat. sic ꝯcupiscentia carnis mitigat̃. Unde p̃s. xxij. Super aquã refectionis educauit me. Figurat̃ Judicum. vij. in visione Gedeonis. ꝙ panis subcinericius subuertebat castra madian. ꝑ madian intelligit̃ ꝯtradictio. ⁊ significat fomitẽ carnis qui semꝑ ꝯtradicit spiritui. cui⁹ castra sunt carnis desideria q̃ subuertit panis iste mitigando ea. Osee. xiiij. Ero quasi ros in isrl̃. Nã sicut ros mitigat calorẽ. sic hoc sacrm̃ minuit calorẽ praue ꝯcupiscẽtie. ⁊ hoc ꝓpter augmentũ charitatis. de q̃ Aug. in li. lxxxiij. q̃stionũ. Augmẽtũ charitatꝫ est diminutio fomitꝫ. Jdõ Amb. Qui vuln⁹ hꝫ: medicinã req̃rat. ¶ Octauo liberat a reatu pene. Dicit sanct⁹ Tho. p̃te. iij. q. lxxix. ar. vi. Hoc sacrm̃ est sacrificiũ ⁊ sacrm̃. Sacrm̃ est inquantũ recipit̃. put ꝯtinet̃ inuisibilis gratia sub visibili specie Sꝫ sacrificiũ inq̃ꝫtũ offertur ꝑ viuis ⁊ mortuis. ⁊ sacrm̃. s. inq̃ꝫtũ institut̃ ad sp̃ualiter nutriendũ ꝑ vnionẽ ad xp̃m ⁊ ad mẽbra ei⁹. sic nutrimẽtũ vnit̃ et nutrit. Sꝫ qꝛ hec vnio fit ꝑ charitatẽ. ex cuius feruore aliq̃s ꝯsequit̃ remissionẽ. nõ solũ culpe sꝫ ⁊ pene. idcirco nõ directe. sꝫ ꝑ cõcomitantiã sequit̃ remissio pene. nõ toti⁹ sꝫ s̃m modũ feruoris ⁊ deuotõis. Inq̃ꝫtũ vero est sacrificiũ habet vim satisfactiuã. ⁊ nõ attendit̃ q̃ꝫtitas oblatõis. sꝫ q̃ꝫtitas deuotionis. ⁊ nõ ꝓ tota pena. sꝫ ꝓ ꝑte rõne deuotionis hoĩs. Jdõ dicit Hiero. Aqua q̃ apponit̃ est signũ mundatõis a pena. ⁊ sic liberat a culpa ⁊ a pena. licet nõ totali sed partiali. Unũ puerb. xxvi. Mun⁹ absconditũ extinguit iras. Greg. Dñs dedit nobis sacrm̃ salutis i remissionẽ criminũ Nono dulcedinẽ ꝓstat. Unñ Sap. xvi. Panẽ de celo ꝓstitisti eis. omẽ delectamentũ suauitatis in se habentẽ. De q̃ Aug. Deus intrat in mentem omĩ dulcedine dulcior. omni suauitate suauior. de quo p̃s. liiij. Qui simul mecum dulces capiebas cibos. Ratio aug. Ibi diuina dulcedo in suo fonte bibit̃. Jdõ dixit dñs Joh. vij. Si q̃s sitit veniat ⁊ bibat. s. dulcedinẽ hui⁹ sacramẽti. Dicit nãqꝫ p̃s. lxvij. Parasti in dulcedine tua paupi de⁹. Et Salo. Cañ. ij. Fruct⁹ ei⁹ dulcis gutturi meo. ꝓpter qd̃ exclamat Orige. dicens. O dñe tolle desideriũ meũ. vt attingã dulcẽ fructũ. s. tui sacramẽti. ¶ D ¶ Diceres tñ sepius sumo ⁊ tantã dulcedinẽ sacramẽti non sentio. Rñdetur. iste est cibus medicine anime. Unñ sic medic⁹ perit⁹ dat q̃busdã medicinã dulcẽ i palato corꝑis. aliq̃s vero prebet dulcedinez in palato mentis. Q̃uis in gutture non sit dulcis. tñ in ratione sentitur ꝙ sanat. ⁊ sic mentem delectat. Et sic dñs deus quibusdã fidelibus dat per intimũ affectũ. vt ardenti⁹ delectent̃ in deuotione dulcedinis. Aliq̃s vero per piũ intellectũ eo ꝙ intelligunt se a pc̃tis ampli⁹ abstinere ⁊ virtutibus adherere. ⁊ credũt hũc cibuz

vitā eternā dare. Et sic licet nō sapiunt per
effectū dulcedinē. tñ ꝑ itellectū. vñ Sap.
viij. Nō habet amaritudinē cōuersatio illi⁹
nec tediū cōuict⁹ ei⁹ sȝ leticiā spiritualē. Et
figurat̃ Exo. xvi. Gust⁹ māne erat q̄si si-
mile cū melle. Et figurabat dulcedinē hu-
ius sacramēti. Quā quidē dulcedinē sen-
sit Aug. vt d̄ eo legit̃. Displicebat ei q̄dq̄d
agebat̃ in seculo p̄ dulcedine dei. Sed heu
aliq̄ sunt q̄ nec i intellectu nec in affectu sua
uitatē sentiūt. ⁊ sūt hi q̄ dulcedini humane
aut carnali insistūt. Nā aīalis hō nō ꝑcipit
ea q̄ sp̄us dei sūt. i. Cor. ij. ⁊ Ro. viij. Qui
in carne sunt q̄ carnis sunt sentiūt. Nā dic̃
Salomō ꝓuer. xxvij. Anima saturata con
culcabit fauū. sicut filij isrl' saturati cibis ce
pis ⁊ cucumeribꝫ egipti. Nu. xi. nō delectabāt̃
in māna. Sic ꝑm Greg. Qui terrene dele
ctatōi inhiāt: sp̄ūalis dulcedinis cibi fasti-
diū habēt. Sap. xvi. Dulcedinē tuā i filios
demōstrabas. Quā dulcedinē sensit mater
Augustini q̄ post dignā susceptōez hui⁹ sa
cramēti clamauit i excessu di. Volem⁹ ad
celū volem⁹ ad celū. post h̄ veniēs ad seip̄az
interrogata cur ita clamasset. R̄ndit. Cor
meū ⁊ caro mea exultauerūt in deū viuum
p̄s. lxxxiij. ¶ Decimo viuificat. s. hic i gra
tia. ibi in gloria. Vñ p̄s. xxxv. Dn̄e apud
te est fons vite. De quo saluator Joh. vi.
Qui manducat hūc panē viuet in eternū
De q̄ Ysi. Hic est panis vite. q̄ vitā man
ducat mori nequit. Vñ Johā. vi. q̄ mādu-
cat me viuit ꝓpter me. ¶ Undecimo associ-
at sanctis ⁊ angelis dei. d̄ q̄ Raban⁹. Qui
h̄ sacr̄m digne ꝑcipit. societatē sanctoꝝ di-
gne ꝑcipiet. ¶ Duodecimo assecurat. s. in ag
gressu. vt homo p̄t dicere illud p̄s. xxij. Si
ambulauero in medio vmbre mortis nō ti
mebo mala: q̄m tu mecū es. Figurat̃ nāqꝫ
ꝑ panē subcinericiū. iij. Re. xix. In cuius
fortitudine ambulauit Helias vsqꝫ ad mō
tem dñi. Nam dicit Bern. Corp⁹ xp̄i est
peregrinantibꝫ dieta: egrotis medicina. de
biles confortat. valentes delectat. timidos
securat. ¶ E. Vñ dicit̃ viatic⁹ q̄i custos vie
Et ideo dat̃ in agone morientibꝫ. Primo ꝓ
pter ꝯfortationē. q̄r longa via sine cibo non

est amplectāda. Vñ Hugo li. iij. de sacris.
Cibꝫ ille nō est corpis sed mētis. nā de ore
trāsit ad cor ꝯfortās aīe vires. Scd̄o dat̃
in agone ꝓpter securationē ⁊ ꝓtectōnez. q̄r
homini moriēti maximū ꝑiclū instat. idcir-
co dat̃ in ꝓtectorē. p̄s. xxv. Dn̄s ꝓtector
vite mee a q̄ trepidabo. Et apl's. Ro. viij.
Si deus ꝓ nobis q̄s ꝯtra nos. Et Hiere.
xx. Dn̄s mecū tanq̄ꝫ bellator fortꝫ. Jō cum
infirmarꝫ memorare cū h̄ sacr̄m sumis vt
ab inimicis tuis defenderꝫ. Nā hic xp̄s p̄-
sens est ⁊ angeli Dañ. vij. Milia miliū
ministrabant ei. Jō Crisꝫ. sup Johā. Ad
h̄ sacramētū angeli ꝯcurrūt: demones fugi
unt. Hij sunt duodecim fructus ligni vite
Apoc. vlt. qui oriunt̃ ex h̄ venerabili sacr̄o
Et dicit Nicola⁹ de lyra sup Johēz. Alia
sacramēta habēt singulares effect⁹. vt i ba-
ptismo sol⁹ baptizat⁹ suscipit grām. sed in
imolatōe hui⁹ sacramēti est vniuersal' effe
ctus. q̄r nō solū sacerdos ꝯsequit̃ effectum
sȝ viui ⁊ mortui. Ratio. q̄r i ip̄o ꝯtinet̃ cau
sa vniuersalis oīm sacramentoꝝ. s. xp̄s. Et
sic nō est de layco recipiente q̄ꝫtū est ex ope
opato. ⁊ q̄ꝫtū ꝯsiderat̃ vt ꝑceptio. q̄uūis
ex intentōe ꝑcipientꝫ possit cōmunicari om
nibꝫ vel aliquibꝫ ad q̄s dirigit suā intentōz
Ideo de h̄ sacramēto venerabili dicit Ale
xander. ⁊ h̄r de ꝯse. di. ij. Nichil. Nichil ī
sacrificijs maius: nulla oblatio potior ista
Et isti duodeci fruct⁹ habent̃ breuiter ī his
metris. Inflamat memorat delet p̄seruat ⁊
auget. Unit ⁊ mitigat: liberat dulcedinē p̄-
stat. Viuificat ⁊ associat: et in fine securat.
¶ Itē non solū est meditāda vtilitas hui⁹
sacramēti digne ꝑcipientiū. sed etiā penali
tas q̄ ꝯsequit̃ indigne recipientes. Incur-
rit hō eī triplicē penā. s. tpalem. sp̄ūalez. et
eternalē. Primo tpalem. i. Cor. xi. Ideo
inter vos multi imbecilles sunt. ⁊ mlti dor
miunt. Vñ legit̃ q̄ quidā ꝓhibit⁹ ne acce-
deret ⁊ verecundia duct⁹ non dimisit sȝ ac
cessit. Jō subitanea morte corā altari inte-
rijt. Pascasius. Qui indigne manducat si
bonitas dei non resisteret statim angeli euꝫ
punirent. Secūdo penā spiritualem. quia
dyabol⁹ maiorē in eos accipit ptātem. Vñ

de Juda. post buccellã panis intrauit in eũ
sathanas. Cibꝰ ille non erat corpꝰ xp̄i. Q̃to
magis corpꝰ xp̄i. Augꝰ. Nullꝰ malignꝰ ad
corpꝰ xp̄i accedat. nullꝰ fictꝰ. nullꝰ induratꝰ
animo appropinq̃t. De talibꝫ p̄t dici vt de
iuda. Manus tradẽtis est mecũ in mensa.
Lu. xxij. Tercio eternalẽ. i. Coꝛ. xi. Re
us erit iudicio. Amb. Penã xp̄i moriꝫ me
ret̃ qui pollutus accedit. totã trinitatẽ inho
norat. Bern̄. Ve homini cui salꝰ mundi iu
diciũ est. vita mors est. cui absolutio dam/
nano. cui gratia ira. Idcirco iudicium sibi
manducat ⁊ bibit.

Sermo. LXXXVII.

Ad idem.

Accipite ⁊ man
ducate h̄ est corpꝰ meũ. i. Coꝛ.
xi. Audistis qñ h̄ venerabile
sacramentũ recipiendũ est fideliter sine er/
roꝛe. sinceriter sine ꝯtagione. diligẽter cum
cordis ⁊ ꝯsciennie discussione. humiliter cũ
timoꝛe. decẽter cũ recta intentõe. prudẽter
cũ studiosa meditatõe. Nũc septimo vi
dendũ est ꝙ accipiet̃ feruẽter cũ deuota cõ/
templatõe. Et bñ ꝯtemplatio sequit̃ medi/
tationẽ. qꝛ meditatio est eternoꝝ inuestiga/
tio. cũ magna animi industria. nec a verita/
tis inquisitione dimittit donec inueniat qđ
querit. ⁊ q̃cito quesitũ inuenit̃. tũc incipit
inherere gaudẽter. Et ſm Rich. li. i. Sic
studiosa meditatio intantũ exercuit se ⁊ ꝑ/
fecit ꝙ in ꝯtemplatõnez transiuit. ps. lxv.
Trãsiuimꝰ p igñe ⁊ aquã ⁊ eduxisti nos in
refrigeriũ. i. in ꝯtemplationẽ eternoꝝ. qꝛ ꝓ
priũ est meditatõi sua ꝓmotõe sꝑ ad altio/
ra tendere. Sꝫ ꝯtemplatõi ꝓpriũ est iocũdi
tatis suo spectaculo cũ admiratõe inherere
F Sꝫ. d. quid est ꝯtemplatio. Rñdet Ri
chardꝰ li. i. de archa noe. c. iiij. Cõtempla/
tio ẽ libera mẽtis ꝑspicatio ĩ sapiẽtie specta
culo cũ ãmiratõe suspẽsa. In hac descri/
ptione innuunt̃ q̃ttuoꝛ. Primũ est liber cõ
templatõis motꝰ ab oĩbꝫ excoꝛiatꝰ. ⁊ i nullo
impeditꝰ. Ex h̄ patet ꝙ spũs ꝯtẽplatiuꝰ dꝫ
esse sine pc̃to. qꝛ q̄ peccat Joh. viij. seruꝰ est
peccati. ⁊ vinculis eiꝰ ligat̃ ne sursũ ferat̃.

Etiã debet esse liber a desiderio ⁊ cura tpali
um q̄ sunt dure seruitutis. i. Thim. vi. Qui
cupiũt fieri diuites incidũt in temptatões
⁊ laqueũ dyaboli. Greg. xxx. moral. Tunc
spũs liber dimittit̃ qñ calcatis terrenis de/
siderijs mens ab appetitu tpaliũ exonerat̃.
Jo Jsid. de sum. bo. Oculꝰ alta ꝯspicere ñ
poterit quẽ puluis terrene cupiditatꝫ clau/
dit. Greg. xix. moꝛa. Contẽplari dei sapiaꝫ
nõ pñt q̄ hĩ ꝑp̄is sapiẽtes sunt. Secũdũ
qđ necessariũ est ꝯtẽplantibꝫ est ꝙ oculus
ꝯtemplatõis sit ꝑspicax. i. gr̃a dei sanatus.
Dicit enĩ Hugo lib. ix. celestis ierarchie.
G Triplex est oculus. Primꝰ ẽ carnis
q̄ hõ videt ea q̄ sunt extra se. Secundꝰ ocu
lus rõnis q̄ videt ea q̄ sunt intra se. Terciꝰ
est oculꝰ ꝯtemplatõis q̄ videt hõ ea q̄ sunt
sup̄ se. Primꝰ est apertus. s. oculus carnis.
Oculꝰ secundꝰ. s. rõnis est lippꝰ. Terciꝰ. s.
ꝯtemplatõis est clausus ⁊ cecꝰ. Jdeo neces/
sariũ est vt oculꝰ ꝯtemplatõis perspicax sa
net̃. i. purget̃ ab oĩni labe ⁊ cupiditate terre
noꝝ. i. Joh. i. Deꝰ lux est ⁊ tenebre nõ sũt
in eo. Terciũ est ꝙ oculꝰ ĩ spectaculo sapi
entie eterne sit directꝰ. s. ꝯtemplari deũ nõ
quocũqꝫ modo: sꝫ cũ delectatõe ex quadaꝫ
expimentali suauitate ⁊ affectu. Actꝰ ergo
ꝯtemplatõis. duo includit. s. cognitõem et
saporosaꝫ delectatõeꝫ. ⁊ delectatio adiuuat
cognitõeꝫ. qꝛ dicit Rich. ſm mensuraꝫ de
lectatõis dispensat̃ ⁊ modꝰ manifestatõis.
Quartũ est mẽtalis suspẽsio ex admirati
one causata. Rich. li. de archa mistica. De
q̃to aĩa ab infimis fit remotioꝛ. de tanto in
seipã purioꝛ ⁊ ad sublimia sublimioꝛ. ⁊ q̃to
sublimioꝛ: tanto diutiꝰ in supioꝛibꝫ suspen/
dit̃ Job. vij. Suspendiũ elegit anima mea
Mõ Vercellen̄. exponit dicẽs. Suspẽdiũ
est extensio mentꝫ i eterna spectacula. iuxta
illud ps. xxiiij. Oculi mei sꝑ ad dñm qm̃
ipse euellet de la. pe. meos. Rich. lib. v. de
archa mistica. Nõne velut a terra ad aera
suspendit̃. dũ hõ sup hoĩem ducit̃ ⁊ anima
a seipsa excutit̃ ⁊ mentis alienatõe in cele/
stibꝫ tota erigit̃. Quapropter aĩa ꝯtempla
tiua dolenter ad inferioꝛa relabit̃. vt patet
exemplũ de sancto Bern̄. qui semper fleuit

qn̄ comedere debuit. Interrogantib⁹ fratri
bus cur fleret. R̄n̄dit. nōne debeo flere q̄z
pri⁹ erā sp̄ūalis nūc animalis. Ecce dolen-
ter descendūt aīe ꝯtemplatiue ad inferiora
H ¶ Sz. d. q̄ sunt dispositōes q̄ disponunt
aīam ad ꝯtemplationē. R̄n̄det Rich. li. d
ꝯtemplatōe. Nos debem⁹ a nouissimis in-
cipere ⁊ paulatim mentē subleuare. ⁊ ꝑ ex-
teriorē noticiā ad cognitōez inuisibiliū ascē
dere. ¶ Prim⁹ grad⁹ esse debet in imagina
tione sola. ⁊ nichil ratiocinando inuestiga-
re. ⁊ oriunt̄ ab his q̄ sensu corporeo hauriū
tur cuz imaginamur. O q̄ multipharie et
iocūde sunt creature. ⁊ imaginatio in cōsi-
deratione adducit: ⁊ infert āmirationem ⁊
stuporē. ¶ Secūd⁹ grad⁹ dū illud qđ ī ima
ginatōe ꝯsistit ꝓcedit ratiocinando. ⁊ ꝑ ra
tionē querim⁹ ⁊ inuenim⁹ reꝝ vtilitatez et
ordinē. Et hic grad⁹ est sup̄ior: eo q̄ ratio
in eo opat̄. ¶ Terci⁹ grad⁹ est s̄m Richar.
qn̄ ex similitudine reꝝ visibiliū ī speculatio
nez reꝝ inuisibiliū subleuamur. Ro. i. In-
uisibilia dei ꝑ ea q̄ facta sunt intellecta ꝯspi
ciunt̄. ¶ Quart⁹ grad⁹ qn̄ circa inuisibilia
speculando insistim⁹. ⁊ ea ꝑ experientiā co-
gnoscim⁹ ⁊ intelligentiā capim⁹ ⁊ venim⁹
in ꝯsideratōez celestiū oīb⁹ sensib⁹ remotis
eo q̄ tā a corꝑalib⁹ q̄ꝫ a tꝑalib⁹ magis elō-
gamur. Ideo iste grad⁹ est alijs ꝑfectior. q̄z
sp̄ūs in eo magis purificat̄ ⁊ eternis vnit̄.
¶ Quint⁹ grad⁹ est qn̄ sup̄ rationē ⁊ non
p̄ter rationē ī hac ꝯtemplatōis speculatōne
⁊ mētis subleuatōe ascēdim⁹ ad ea q̄ ex di
uina reuelatōe cognoscim⁹. q̄ nulla rōe hu
mana plene inuestigare sufficim⁹. talia sūt
illa q̄ de diuinitatꝫ natura in illa simplici es
sentia credim⁹ ⁊ scripture autoritate ꝓba-
mus. Et est grad⁹ excellentior q̄ supat ratō
nē. ¶ Sext⁹ grad⁹ versat̄ circa ea q̄ sūt sup̄
rationē. ⁊ vident̄ q̄si ꝯtra rōnez. ⁊ sūt pene
oīa q̄ de ꝑsonaꝝ trinitate credere iubemur.
de quib⁹ cū ratio hūana ꝯsulit̄. nichil aliud
q̄ꝫ ꝯtraria vident̄. Iste gradus est ꝑfectior
oīb⁹. q̄z in eo pura intelligentia opatur q̄
ad ꝯtemplatōez diuine essentie admittitur
I ¶ Alio modo s̄m Aug. sup̄ Cant. c. ij.
declarant̄ grad⁹ ꝯtemplatōis. vbi dic̄. Cō
templatorē reꝝ certū te iudico si p̄rimo te ꝑ
ficit actō. Nā vbi actiua vita terminat̄. ibi
ꝯtemplatiua inchoat̄ ⁊ gradatim sursū ten-
dit. donec in visione intuitiua ꝯsummat̄. de
quo Greg. v. moral. Qui arcē ꝯtemplatio
nis ascēdere desiderat. prius necesse est vt ī
opꝫ perfecte actōis se exerceat. Secundo
de visibilib⁹ ad inuisibilia ꝓcedere. Ro. i.
Inuisibilia dei ⁊c̄. Sap. xiij. A magnitudi
ne speciei creature creator eoꝝ possit videri
Bern. sup̄ Cant. Tanta formaꝝ varietas
atq̄ꝫ specieꝝ numerositas ī reb⁹ creatis sūt
quidā radij diuinitatis. Tercio mente oīa
oblectamēta carnis transcendere. p̄s. liiij.
Elongaui fugiēs ⁊ mansi in solitudine. s. nō
delectādo in creatura. Quarto sup̄ ratōez
transcendere ⁊ speculari ea q̄ metas hūane
capacitatis excedūt. vt diuinitatis naturaz
⁊ simplicē ei⁹ essentiā. ⁊ est supra rationem
sed nō p̄ter rationē. q̄z ꝑ intelligentiā capi
tur q̄ est sup̄ior intellectu. Nā s̄m Richar
dū. Intelligentia est vis anime q̄ de diuinis
inquantū possibile est cognoscit celestia ac
chana penetrādo. ⁊ ꝯtemplatiue aīe acies
acuit̄. Quinto qn̄ transcendit sup̄ oīa intel
ligibilia supra ⁊ ꝯtra rationē. vt de trinita
te vbi intelligētia nō habet locum. ⁊ ibi hō
diu stare nō p̄t. q̄z dicit Greg. v. mora. qn̄
sp̄ūs sursū vehit̄: tunc mens immēsitate lu
minis verberata reuocat̄. cū internā dulcedi
nem degustat. amore estuat. ⁊ infirmitatis
sue tenebras cognoscit. q̄z illud qđ ardētee
diligit habere nequit: saltē ꝑfecte. ¶ K. Di
ceres. que sequit̄ talē ꝯtēplationē vtilitas.
R̄n̄detur p̄rimo. q̄z sp̄ūs human⁹ dulciter
ꝯsolat̄. Vn̄ Fortunat⁹. Nequaq̄ꝫ de⁹ deuo
te aīe se applicat ⁊ inclinat nisi totā se in cō-
templatōe erigat ⁊ occurrat. Ideo Dama
scen⁹. Qualis quis in futuro esse debet. ta-
lem in p̄senti se exhibeat. erq̄ felicitas in fu-
tura ꝯtemplatōe diuine essentie existit. Iō
Luc. x. Maria optimā ꝑtem elegit Rich.
li. i. de ꝯtemplatōe. Que est ꝑs optima q̄m
elegit Maria. nisi videre ⁊ vacare q̄ꝫ sua-
uis est dn̄s. Nā maria sedēs sec⁹ pedes dn̄i
audiebat verbū illi⁹. summā itaq̄ꝫ sapiētiaz
ī carne latitantē. quā oculis carnis videre

nō poterat audiēdo intelligebat: intelligendo videbat q̄ credebat. ⁊ in hūc modū sedendo ⁊ credēdo ⁊ audiēdo sūme veritatis ꝯtemplatōi vacabat. Hec est ps q̄ electꝫ ⁊ ꝑfectꝫ nunq̄ auferet. q̄ ꝯtemplatio ī hac vita inchoat: ⁊ in futuro augēt ⁊ in ꝑpetuū celebrabit. ❡ Secūdo spūs humanꝰ ī ꝯtēplatione deo familiarꝰ ⁊ amicicꝰ vnit. vt dicit Greg. xxv. mora. Sepe misericors deꝰ q̄s tenere diligit: eos sollicitius ab extraneis actionibꝫ custodit. Nā pr̄familias ad cū laborē s̄uos dirigit a quo filios suspēdit. vt filij sine vexatōe securi sint. Figurat Johā. vlti. vbi ihesus dixit Petro de Johē quē diligebat. Sic eū volo manere donec veniam: tu me seq̄re. vbi dicit Aug. Per hos duos aplōs significant due vite. Contemplatiua p̄ Johannē. Actiua per petꝝ. Ecce mīsr̄it Petro. tu me seq̄re. vbi dicit Hiero. Per passionē debere seq̄ petꝝ. Ecce actiua petri in labore. Contēplatiua Johannis intellecta in requie. vna in opatōe actōnis altera in mercede ꝯtemplatōis. vna declinat a malo ⁊ facit bonū. altera nullū hꝫ malum quo declinat. sꝫ magnū habet q̄ fruatur bonum. vn̄ vna cū hoste pugnat. altera sine hoste regnat. vna carnales libidines vetat. alia spūalibꝫ delectatōibꝫ vacat. vna subuenit indigenti. altera ibi est vbi nullū inuenit indigentē. hec Aug. Ergo sic volo eum manere. Glo. i. nolo eū ꝑ martiriū ꝯsummari. Aug. Hec vita ꝯtemplatiua est summum bn̄ficiū q̄d aīe ꝯferri pt in hac vita. ⁊ habet ꝑfectissimas delectatōnes annexas. Nā alie delectatōes habēt fastidiū spiritꝰ. Prouer. xiiij. Extrema gaudij luctꝰ occupat. ❡ Tercio spūs humanꝰ in itinere vite ꝯtemplatiue somno quietatur ⁊ vigilia illuminat. Figurat Gen̄. xxxij. Jacob q̄ q̄nq̄ dicebat luctator. post luctū ⁊ somnū ꝯtemplationis vocatꝰ est isrl̄. id est videns deū. eo q̄ ꝙ ī in luctu q̄ in somno cōtemplatōis didicit videre spūalia. Vn̄ dixit. Vidi dominū facie ad faciem. Vn̄ Hugo. li. iiij. de claustro anime. Tunc ex Jacob fit Jsrl̄ q̄n post sudatōes bone opationis venit ad lucem ꝯtemplatōis. ps. xiij. Tunc exaltabit iacob ⁊ letabit israel. Jacob. i. vita actiua luctat ꝯtra vicia. emarcuit neruꝰ. i. nō occidit spūs in luctamine. sed tn̄ infirmat ⁊ fatigat. ps. xxxvij. Afflictꝰ sum ⁊ humiliatus sum nimis. Per israel videntē vita ꝯtemplatiua significat. q̄ si dormit. i. ab amore tēporaliū ⁊ seculi quiescit cōtemplat celestia. Can̄. v. Ego dormio ⁊ cor meū vigilat. claudit oculos seculo. aperit xp̄o. ille somnꝰ placet deo Can̄. ij. Adiuro vos filie isrl̄ ne excitetis. ❡ Quarto spūs facie pulcrificatur et visu clarificat. Richar. li. i. de patriarchis. Duas legimꝰ vxores Jacob habuisse. scꝫ Lyam ⁊ Rachel. Lya fecundior. Rachel formosior. Lya fecūda sꝫ lippa. Rachel sterilis sed formosa. Spūaliter. Per Lyam actiua vita ad quā pertinet flere gemere suspirare. Per Rachel vita cōtemplatiua q̄ interꝑtat videns principiū. ad illā ꝑtinet meditari ꝯtēplari ītelligere ⁊ discernere. Richardꝰ. Quid dulciꝰ quid iocundiꝰ q̄ oculos mentis ad summe sapiētie ꝯtemplationem erigere. Ex hac ꝯtemplatōe sūme sapientie facies mentis pulcrificat. Exēplū de Moyse Exod. xxxiiij. cuꝰ facies splēdida facta fuit ex ꝯsortio dn̄i in tantū q̄ iudei videre nō potuerūt in eū. Greg. vi. moral. Vita ꝯtemplatiua in aīa ꝯtemplantꝫ est speciosa. ꝓpter q̄d dicit Canti. iiij. Tota pulcra es amica mea ⁊ macula non est in te.
❡ Quinto spūs humanꝰ dulciter ⁊ multipliciter reficit. Primo cibat ⁊ fortificatur Comedere q̄ spūaliter nichil aliud est fm̄ Greg. sup Ezech. q̄ supni luminis in cōtemplatōibꝫ pasci. Canti. ij. Fructus eius dulcis gutturi meo. Vbi Orige. Da mihi dn̄e fructū dulcē. fructū vite anime mee. altꝰ es: extolle dn̄e desideriū meum. benedictus es: sanctifica obsequentē. imputribilis es: purifica affectum. suauis es: letifica animā. Secundo spūs reficit in potu ⁊ inebriat gratia. vn̄ aīa ꝯtemplatiua gloriatur. Introduxit me rex in cellā vinariā. Glosa id est in dulcedinē gratie. ita me recreatā sentio ab amore terrenoꝝ in supna trāslatā sꝫ hanc refectionē spūs humanꝰ ambulans in vijs actiue vite vix ⁊ raro experit Unde

Aug. Cōtemplatiui nō actiui gustare pñt sicetā bonā. Ad qȝ gustanduȝ necesse est a tumultu seculi cessare. qȝ non faciūt actiui Et ergo ñ habēt seniū gust⁹ exercitatū ideo nō reficiunť spūaliter. Rich. de san. victore. Qñ ꝑ ꝯtemplatōis dulcedinē sup nos rapimur. q̄si qȝdam suauitatis vinū lumē tes inebriamur ꝛ a nobilipis alienamur. nichil hac dulcedine iocundius sentiť. nichil animū ab amore mūdi elongat. nichil mentem ꝯ temptatōes roborat. ¶ Sexto spūs human⁹ in itinere vite ꝯtemplatiue a labore vie releuať. ꝛ h ꝑ diuinā allocutōēȝ Luce. xxiiij. Nōne cor nostꝛ ardēs erat i nobis dū nobis loq̄reť in via. Qȝ exponit Gre. Xpi audito sermone exardescit anim⁹: corporis recedit frig⁹. sic mens i celesti desiderio anxia libet audire p̄cepta celestia. ꝛ q̄t mandatis instruiť: tot facib⁹ inflāmať. Jō Bern. Deus quasi vie viator itinerātib⁹ se sociās omnē vie releuat laborē Richar. de sancto victore. Tūc ad omnē laborē hilarescit laborat nec lascescit. festinat nec deficit. lacerať ꝛ nescit. irrideť ꝛ non aduertit. hec ille. ¶ Septimo spūs in itinere vite contemplatiue vltra oīa inferiora mētaliter in celestib⁹ eleuať. Hugo in principio lib. de claustro aīe. Contēplatio claustꝛ aīe diciť. in cui⁹ sinu dū se recipit āmodo sola celestia meditať. a terrenis sepatur. in dño delectatur. angelica dulcedine ꝑfruitur. legit in libro vite. ꝯsiderat patris potentiā. filij sapientiā. spūssancti clementiā. hoc nō facit spiritus vite actiue. Bern. sup cantica. Licet aīa in actōe ad deū tendit ꝑpter deū. tñ adhuc est sollicita ꝛ ꝑturbata. Jdeo Aug. ix. d̄ trinitate. Spūs in itinere vite actiue ab hmōi ꝯsolatōib⁹ impediť ꝛ amaritudinib⁹ repleť. Vñ Aug. sup canti. Qui terrenis inheret inuenire nō p̄t nisi qȝ in terris latȝ scilicet amaritudinē ꝛ laborē. qui aūt celestib⁹ inuenit dulcedinē ꝛ ꝯsolatōēȝ. Sed oīs dulcedo repeiť in corpe xpi. Sap. xvi Panē de celo p̄stitisti eis oē delectamentum in se habentē. Sis ergo ꝯtemplatiuus abstrahēdo te a terrenis ꝛ adherēdo celestibus. ¶ L ¶ Nota quattuor impediūt contemplationē Vñ Bern. sup canť. Primū est sensus egens. s. egritudo corpis. qꝛ aīa ad corp⁹ afficiť ꝙ ꝯtemplari nō p̄t. nisi dñs fecerit h de gr̄a speciali. vt. s. Paulo. Secūdū impedimentū cura terrenoꝝ actuū Vñ Bern. Sicut puluis oculo iniect⁹ nō sinit oculū clare videre. sic terrenoꝝ occupatio. Terciū culpa mordēs. s. p̄terita vel p̄sentia licet pc̄ta sūt deleta tñ impediunt sicut tenebre visū. sic oī tpe dolere debem⁹ ꝛ flere sup pc̄ta. Quartuȝ fantasmata corpalium imaginū. ꝛ hoc est difficilius. ergo requiriť solitudo. Bern. Omnē oporteť ꝯtemplantem esse surdū mutū ꝛ cecū. vt videns non videat. audiēs ñ itelligat. i. nō secū portat.

¶ Sermo ¶ LXXXVIII.

¶ Adidē.

Accipite et manducate h est corp⁹ meū. i. Cor. xi. Audistis qūo accipere debemus hoc venerabile sacramentū fideliter sine errore. sinceriter sine ꝯtagione. diligenter cū ꝯsciētie discussione. humiliter cuȝ timore. decenter cū recta intentōe. prudēter cū studiosa meditatōe. feruenter cū deuota contemplatione. ¶ Nunc octauo accipere debem⁹ amicabiliter cū charitatiua affectōne. Dicit nanq̄ Aug. de spiritu ꝛ aīa. Charitas est via dei ad hoīes: ꝛ hoīm ad deum. Sȝ qꝛ audistis ꝙ ex charitate dať⁹ est iste cib⁹. iō digne volēs accedere debet stare in charitate. Et bñ charitatiua affectio sequiť ꝯtemplationē qꝛ ꝑficit eandē. Vñ Aug. li. viij. de trinitate. c. penultimo. De quāto flagrantius deū diligimus: de tanto serenius eū videbimus. ideo charitatiua affectio debet immediate sequi ꝯtemplatōēȝ De quo Hugo de angelica ierarchia. qꝛ dilectō maior est q̄ intelligētia. plus eñ diligiť q̄ intelligiť. ꝛ affectio dilectōis intrat vbi scientia foris stat. Aug. Nullū bonū ꝑfecte noscit qȝ nō ꝑfecte amať. Jō Eccī. ij. Qui timetis deū diligite illū ꝛ illuminabit corda vestra. ergo charitatiua affectio sequiť contemplationē tanq̄ ꝑficiens eā ¶ M Dicetes que est charitatiua affectio. Respōdet

Dyonisi⁹.iiij.de diuinis noib⁹.Charitas
est virt⁹ vnitiua amātis cū amato.Sȝ affect⁹
vel affectio ſm Hugonē de sancto victore.
est spōtanea quedā dulcis ipius animi incli/
natio ad aliquid:⁊ sic variant̃ amores ſm
variam inclinationē affectionū ⁊ motuū.
Sūt enī sex affectōes vel amores quib⁹ in/
clinamur ad aliq̄d.¶ Primꝰ est affect⁹
naturalis.de q̄ Hugo dicit.Est cuiuslibet
ad carnē suā.Unde Eph.v.Nemo vnq̄
carnē suā odio habuit sȝ nutrit ⁊ fouet eam
Phs.ix.ethi.Naturale est ꝙ quilibet dili
git suum esse ⁊ opus suū.Item matris ad
filium.Isa.xlix.Nunq̄d mater ṗt obliuisci
infantis.Item hois ad domesticū suū.quis
enī domesticoꝝ curā nō habet.vt dicit apl's
i.ad Thimo.v.Fidē negauit ⁊ est infideli
deterior.Hunc sane affectū sicut nō admit
tere impossibile est.ita eū nō sequi virtutis
sūme est.nisi ratione regulet̃.semꝑ enī iste
affect⁹ mollia suggerit ⁊ suauia q̄d iocundū
q̄d terrenū q̄d voluptuosum q̄d delicatū li
benter amplectit̃.q̄d vero asperū ⁊ volupta/
ti ꝯtrariū omni horrore refugit.q̄ꝛ circa hui⁹
affectōis executōꝫ amor ꝑuersus ē ⁊ a xp̄o
interdicit̃ Math.xvi.Qui amat aīaꝫ suaꝫ
perdet eā.qui odit aīam suā in h̄ mūdo ī vi/
tam eternā custodit eā.Augusti.Si male
amaueriꝫ tūc odisti.si bene oderis tūc ama/
sti.ps.x.Qui diligit iniquitatē odit aīam
suaꝫ.Naturale est ꝙ hō erga se ⁊ suos affe/
ctum habet.sȝ amorē ſm affectū habere nō
debet.sȝ ſm ratōeꝫ.hec ille.Idcirco ab isto
affectu naturali differt affectō charitatiua
q̄ꝛ illa innascit̃:ista infundit̃ a deo.¶ Scd'ꝰ
affect⁹ est carnalis.de q̄ Aug.Carnalis af
fect⁹ est plerūq̄ȝ neq̄ȝ virt⁹ neq̄ȝ viciū.sȝ est
quedā exterioris hoīs habitudo.animū si/
bi intuentis inclinās facile vt cū videt̃ for
ma alicui⁹ elegātior:sermo audit̃ suauior:
venustius aspectus.⁊ sic ꝓuocat affectum.
hoc est q̄d in puero moysi apparuit Exo.ij.
Qui ꝓpter elegantē formā trib⁹ mensibus
ꝓpter p̄ceptū Pharaonis abscondebat̃ et
a filia pharaonis ī filiū fuit adoptat⁹.Etiā
carnalis affect⁹ ad noxiā voluptatē in quā
libet speciē suauitatis male cōpungit.sicut
carnalis affectus fuit Dauid in speciē Ber
sabee.Hic abstulit sapientiaꝫ Salomonis
⁊ ad ydoloꝝ culturā eiecit.talis affect⁹ nō
habet nomē veri amoris.Eccl.xvij.Nil ne
qui⁹ ē q̄d caro excogitare potest.Ro.viij.
Qui in carne sunt deo placere nequeunt.
Dyonisi⁹.Amor carnalis est anxietate ple
nus:affectio charitatiua plena iocunditate
Unī Rich.iij.de trinitate.Sic charitate
nichil est meli⁹ ita nichil iocundius ¶ Ter
cius affect⁹ est officialis.de q̄ Hugo.Offi/
cialem affectum dicim⁹ cū anim⁹ alicuius
ꝓpter munera vel obsequia ad aliquē sit in
clinatus.Et talis affect⁹ licet sit periculos⁹
ne sit ingrat⁹.cauendū est ne delinit⁹ mune
ribus:allectus obsequiis fouet viciosa.er/
go necessariū est videre vt dilectio que orit̃
ex tali affectu sic fiat vt diligatur ille qui in
virtutib⁹ est adornat⁹.⁊ retributio ſm rati
onē ⁊ nō ſm affectū impendat̃.Et ab h̄ mlͭ
tum differt charitatiua dilectio ⁊ affectio.
q̄ꝛ ista q̄rit q̄ sua sunt.sȝ charitas nō querit
sua.¶ Quartus est affect⁹ rōnalis.Hugo
Et est q̄ ex virtutꝫ ꝯsideratōne oritur.s.cuꝫ
oculis nostris alicui⁹ hoīs virtutē videm⁹
vel famā diuulgatā mens nostra dulcedis
suauitate ꝑfundit̃.Sequit̃ ergo.hic est af
fectus cum nos audita martirꝝ passiōe suā/
uissima deuotione cōpungimur ad ꝓximi
dilectionē accendimur.Ille affect⁹ est ꝑfe
ctior alijs.quia ꝓcedit exemplariter ex iu
dicio virtutꝫ.Ab isto affectu differt affectō
charitatiua:q̄ꝛ ista mediante ratione ab ex/
emplis exteriorib⁹ orit̃.affectio charitatiua
a spū sancto ad amandū etiā peccatores in/
flāmat.¶ Quint⁹ affect⁹ est spūalis.quia a
spū sancto oritur vel inspirat̃.⁊ h̄ est triplex
q̄ꝛ q̄n̄q̄ȝ immittit̃ a spiritu maligno.q̄n̄q̄ȝ a
spiritu humano.q̄n̄q̄ȝ a spū sancto.De spiri
tu maligno oriunt̃ affectōes viciose.Unde
Hugo.q̄n̄ inclinat aliquē ad vicia.illo affe
ctu Amon filius Dauid improbe sue soro/
ris Thamar exarsit in amplexus.Istum
quoq̄ȝ affectum misit demon in cor iude vt
xp̄m traderet.Isto affectu inclinamur ad
queq̄ȝ turpia.Unde Osee.iiij.Spūs for/
nicatōis decepit eos.Ex spiritu aūt humano

tā innata q̄z etiā p exercitia studiose acqui
sita oriunt̄ quinq̄z affect⁹ amorosi ad sum
mum bonū diligendū q̄ꝺ est summe appeti
bile. ⁊ sit q̄si similis affectōi charitatiue vel
gratuite. vt etiā si acceptat̄ sit maxim⁹ gra
dus charitatis. de quo Joh. xv. Animam
suā ponat q̄s p amicis suis. Similes gra
dus ex puris naturalib⁹ īueniunt̄ multi ascē
disse. Vñ Aug. de ciui. dei li. xiiij. narrat. q̄
multi vtilitatē reipublice, ꝓprie vite p̄pone
bant. Et exemplificat hoc Tulli⁹ li. i. de of
fi. c. ij. dicens. Duo erant p̄cepta Platonis
notaca volentiū reipublice p̄esse. Primuz
vt vtilitatē ciuium sic tueant̄. vt quecunq̄z
agāt ad eam referāt obliti cōmodoꝝ suoꝝ.
Secundū vt totū corp⁹ reipublice tueant̄
principaliter ne aliquā partē fouerēt ⁊ alte
ram derelinq̄rent. De spū aūt diuino affe
ctus charitatis infundit̄ vt patebit infra. li
cet in meritis differat a p̄dictis tñ in multis
etiā ꝯuenit cū eis. ꝓpter q̄ꝺ difficile est di
stinguere inter illos. s. charitatiuā naturalē
⁊ acquisitā ꝓpter similitudinē actuū. Tñ
differūt. Primo q̄ꝫtū ad originē. qꝛ chari
tas gratuita a solo deo infundit̄ Roma. v.
Charitas dei diffusa est in cordib⁹ nostris
p spūm sanctū. Naturalis aūt p naturā in
nascit̄. ⁊ altera p exercitiū acquirit̄. ¶
Secūdo differūt q̄ꝫtū ad subtilitatē. quia
charitas gratuita est viuificatiua purior et
feruētior. qꝛ nunq̄z est sine spū sancto q̄ dat̄
l ea. neutra aūt illaꝝ viuificat. Tercio diffe
runt q̄ꝫtū ad formalitatē. qꝛ charitas alias
virtutes informat ⁊ pficit. Amb. Vtraq̄z
illoꝝ manet in formis ⁊ impfecta sine ista.
Quarto differūt q̄ꝫtū ad finis capacitatē:
qꝛ charitas gratuita spūm humanū a cul
pa educit. in grām ꝯducit: ad veꝝ finē pdu
cit: ad eternā beatitudinē inducit. Vñ Ra
ban⁹ in quodā s̄mone. Charitas est ignis
in meditatōe mentē purificās a sordib⁹ vi
cioꝝ. Prouer. x. Uniuersa delicta opit cha
ritas. Est lux in orōne mentē irradiās clari
tate virtutū. Uel in gratiaꝝ actōne. men
tem dulcorās dulcedine diuinoꝝ beneficio
rū. vinū in ꝯtemplatōe mentē inebrians io
cunda delectatōe. sol in eterna beatitudine
mentē clarificās serenissimo lumīe suauissi
mo calore. sꝫ nulla istaꝝ est talis: nec natu
ralis nec acq̄sita nisi charitas gratuita ¶
Diceres quib⁹ signis charitatiua affectio
a deo inspirata cognoscit̄ Rñdet̄ s̄m Tho.
Charitas gratuita hꝫ similitudinē cū dile
ctione naturali ⁊ acq̄sita. iō nō possum⁹ pro
certo scire charitatē gratuitā. Ratio prīa
qꝛ charitas importat diuinā acceptōem q̄
nos latet. Eccs. ix. Nemo scit an amore vl̄
odio dei dign⁹ sit. Secūda ratio. qꝛ intelle
ctus nr̄ obumbrat⁹ carne ebes ē ad spūalia
cognoscēdū Sap. ix. Corp⁹ q̄ꝺ corrumpit̄
aggrauat aīam ⁊ terrena inhabitatio depri
mit sensū. charitas aūt spūale est. iō hō cer
titudinaliter nescit ipaꝫ se habere. Tercia
qꝛ similitudo actuū natural̄ ⁊ acq̄site chari
tatis h̄ impedit. qꝛ ratio est iudiciū dei q̄ vt
humiliemur ordinauit q̄ in nobis sunt fore
occulta ne de nobis p̄sumam⁹. q̄ꝫuis habe
re p̄sentiā charitatꝫ sit necessariū ad salutez
nō tñ scire se hēre. ¶ Nota q̄ sunt cōiecture
⁊ signa q̄ oriunt̄ ex actib⁹ charitatꝫ. Et sunt
s̄m triplicē statū hoīm. s. incipientiū. pfici
entiū. ⁊ pfectoꝝ. Propter q̄ꝺ dicit̄ sancti
doctores. Aliq̄ sunt signa charitatis iā ge
nite. Aliq̄ iā roborate. Aliq̄ charitatꝫ pfe
cte. Dicit nā q̄z aug. sup eplam Joh. Cha
ritas nascit̄. nata nutrit̄. nutrita roborat̄. ro
borata pficit̄. Charitas hꝫ se vt herba vl̄
semē. de q̄ Marci. iiij. Semē piectū in ter
rā primo generat herbā. deinde spicā. dein
de fructū. ⁊ sic fuit charitas ī beato Petro
Primo erat herba cū dixit. si oportuerit me
mori tecū nō te negabo. sꝫ post h̄ fuit spica
in aduentu spūssancti. ⁊ ꝓtulit fructū q̄ in
die penthecostes ꝯuertit circiter tria milia
hoīm. Nā habet̄ de pe. dist. ij. q. i. Cui hec.
Nemo repēte fit summ⁹. sꝫ in bona ꝯuersati
one q̄ sine charitate nulla est ab infimis in
choat vt ad magna ꝑueniat. Idcirco vidē
dū est de signis charitatꝫ genite siue infuse
seu incipiētis. Et dicit Bern. in ser. d̄ omi
bus sanctꝫ. q̄ q̄tuor sūt signa charitatis ge
nite. ¶ Primuz est dolor de culpa p̄terita.
vt h̄r de pe. di. ij. c. Charitas. Sine chari
tate verā ꝯtritionē q̄s habere nō potest. quia

aduenięte peccatū displicet homini. q2 charitas ꝛ culpa mortalis opponunꝭ. iō simul stare non possunt in eadē voluntate. sed qñ charitas appropinquat tunc culpā ꝑ dolorē ꝯtritionis remouet. q2 dicit Aug. omelia viij. sup Johannē. Radix omniū bonoꝝ est charitas. sic radix omniū maloꝝ est mali cupiditas. igiꝭ stare simul nō possunt. eo ꝙ habeꝭ. i. Johā. iiij. Qui in charitate manet in deo manet. Modo peccator nō manꝫ in deo. i. Joh. iij. Qui facit peccatū ex dyabolo est. Quales fuerūt iudei. Johis. viij. Vos et patre dyabolo estꝭ. q2 desideria patris vestri vultis facere. s. peccatū. Dic nāqꝫ Greg. Qui adhuc ꝑ illicita desideria defluit. ꝑfecto deū nō amat. Ideo ps. xcvi. Qui diligitis dñm odite malū. i. peccatū. Prouer. x. Uniuersa delicta operit charitas. s. per ꝯtritionē quā inducit. ꝛ contritio quā inducit charitas debet esse talis. vt dicit sanct⁹ Tho. ꝑte. iij. q. lxxxvi. ꝙ homini displiceant peccata sua oīa ꝓpter hoc ꝙ sunt ꝯtra deū nō ꝓpter penā vel infamiā. Nā dicit Prosper de vita ꝯtemplatiua. Charitas est voluntas recta deo ꝯiuncta. Idcirco homo ꝯteriꝭ ex eo ꝙ offendit deū peccatꝫ suis

¶ Secundū signū charitatis genite est firmum ꝓpositum cauendi futura cū affectu. Nā ꝓpositū cauendi omnia peccata mortalia ꝓpter deum cū affectu. nec per amorem naturalem nec acquisituꝫ potest haberi sine gratia adiuuante. Unde Augu. li. i. retractationū capitulo. viij. dicit. ꝙ voluntas ipsa sine dei gratia nō liberatur a ꝭuitute dyaboli. q2 facta est serua peccati. licet etiā ꝓpter libertatem arbitrij posset vitare aliqđ peccatum mortale. nō tamē ꝓpter infirmitatem posset diu qđlibet in cōmuni vitare quin in aliqđ incidat. Ergo diu esse sine cōscientia mortalis peccati: signū est charitatis genite Nā charitas in mente habet se vt ignis cōsumens rubiginem culpe ꝛ mundans ferꝝ de quo Prosper đ vita ꝯtemplatiua. Charitas est voluntas recta. igne spūssancti ignita. ab omnibꝫ terrenis auersa. ¶ Tercium signum charitatis genite est ſm Bernardum. delectatio in auditu sermonis dei

Unde Ecci. ij. Qui diligūt illū seruabunt verbū illius. Ratio quia amantes delectantur in sermonibꝫ amatoꝝ siue sint sermones inspirati siue inscripti siue exterius auditi vt ex illis capiant experimentū mutuoꝝ affectuū. Chrꝭ. Mos est amantiū vt amorē suū silentio tacere nequeāt. Unde Gilbertus sup Canti. sermone. xv. dicit. Charitas inspiratione. id est interna allocutione nō est contenta: sed sacri sermonis institutiones velut clipeus memoriter vndiqꝫ apprehendit. Joh. viij. Qui ex deo est verbū dei audit. vbi Grego. Unusquisqꝫ se interroget an ex deo sit. i. per charitatem que ad verbū dei afficit. Unde aug. Uerbū dei est ꝓbatoriuꝫ per qđ filij dei cernuntur a filijs dyaboli. Ideo Johā. xiiij. Qui diligit me sermonē meū seruabit. dicens cū ps. lxxxiiij. Audiā quid loquaꝭ in me dñs de⁹ me⁹ Sꝫ heu aliqui surdi sunt vt aspides ad audiendum verbū dei. ꝛ hoc est signū carētie dilectōnis dei. eo ꝙ scribiꝭ. ij. Joh. i. Oīs qui nō permanet in doctrina christi deū nō amat. ¶ Quartū signū charitatis genite ē ꝓmptitudo boni operis. De quo Symon de cassia. Nescit feriari dilectio. q2 charitas est maxime opatiua: eo ꝙ ipa est amor su⁹ ideo diligit omnē act⁹ ordinabilē in hunc finem. Greg. in omel. Amor dei nunqꝫ est ociosus operaꝭ magna si est. si operari renuit: amor nō est. Et subdit. ꝓbatio dilectionis exhibitio ē opis. ¶ Quintū signū ponit Amb. in libro similitudinū. Et est qñ aliqs de defectu spūali aliοꝝ tristaꝭ. ꝛ de ꝑfectu spirituali letatur. Unde. i. Coꝝ. xiij. Charitas nō gaudet sup iniquitate. congaudet aūt veritati. Aug. Nō dolere de malo ꝓximi nō est charitas dei. Ratio ſm Dyonisium. quia cum charitas ardor sit ꝛ virt⁹ vnitiua. adeo nititur omnia liqfacere ꝛ in vnū conflare vt in ipsa vniantꝭ. De quo Greg. sup Ezech. Ecce qualis est charitas que diuersitates mentiū accēdit ꝯcremat ꝛ cōflat liqfacit. ꝛ qsi in vnā speciē animi reformat q2 amor est virt⁹ vnitiua amātis cū amato ¶ Sextū signum ponit Anſ. dicens. Sic decet diligere deuꝫ vt nichil diligatur ꝑter

supra vel contra eũ. Nã dicit saluator Mat. x. Qui amat patrẽ vel matrẽ pl⁹ q̃ me. nõ est me dign⁹. sȝ oĩa diligẽda sũt ꝓpter ip̃m vt dicit Aug. Qui diligit primũ saltẽ scĩe ⁊ spũaliter. quid diligit ĩ eo nisi deũ. ¶ Itẽ alia sunt signa charitatꝫ roborate siue ꝓficientis dilectõis. ⁊ sunt quinꝫ. Primũ signũ charitatꝫ roborate est ↄsciẽtie freq̃ns discussio ⁊ examinatio nõ solũ de peccatꝫ mortalibus sȝ etiã venialibꝫ. Ratio. qꝛ sicut charitas genita seu incipiẽs opponiꝰ pcto mortali. ita fortior charitatis. q̄ est roborate charitatis opponiꝰ veniali. vñ ip̃m expellet ab aĩa ne spũi sancto displiceat. Dicit nanꝫ Aug. Peccatũ veniale licet aiam nõ occidit. tñ quibusdã pustulis horrida scabie deformẽ faciet. Quapropter roborata charitas omnes officinas mẽtis visitat illumiat ⁊ mũdat. De q̄ Grego. Charitas roborata nec minimã possidet pcti paleã. nec eã residere facit. sȝ statim igne subtilissime circũspectõis exurit. Vñ Prosper de vita ↄtemplatiua. Charitas roborata est omĩs corruptionis ⁊ vanitatis nescia. ¶ Secundũ signũ est ↄcupiscẽtie diminutio. qꝛ q̃to charitas dei magis augmentaꝰ in mẽte hoĩs tãto mag᷒ a ↄcupiscẽtia tpaliũ elongaꝰ. Vñ Aug. in enchiridion. Crescente charitate minuiꝰ ↄcupiscẽtia. vbi aũt nõ est charitas ibi regnat cupiditas. Amb. Mẽs charitate accẽsa priuaꝰ ↄcupiscentia. Ex q̄ cognosciꝰ q̧ amatores mũdi ardẽtes in mũdiali dilectõe carẽt charitate dei. Vñ. i. Joh. ij. Si quis diligit mundũ nõ est charitas patris in eo. Augu. Qui biberit de fluuio paradisi in eo extincta est sitis huius mundi. ¶ Terciũ signũ est interioꝝ sensuũ exercitatio vitalis. qꝛ sicut exercitatio sensuũ corporaliũ est signũ corpal.s vite: ita exercitatio sensuũ spũaliũ est signũ spũal.s vite. Sũt nãꝫ quinꝫ sensus interiores. s. sensus cõmunis. imaginatio. estimatiua. fantasia. et memoria. sicut quinꝫ sunt sensus exteriores. ꝓpter qꝺ dicit Gre. in mora. Habitare in corpe aiam ꝓbant vitales sensus corporis. ita habitare in aĩa spũm ip̃m ꝓbat vita spũalis. illud ex visu ⁊ auditu dinosciꝰ. istud ex charitate ⁊ aliĩs virtutibꝫ ꝓbatur. igiꝰ ex charitate q̄ est vita anime. vt dic̄ hugo de arra aĩe. sensus interiores viuificanꝰ. Ideo Berñ. Fons vite charitas nec viuere dicã: qui non habet illã. ergo exercitatio sensuũ interioꝝ est augmẽtate charitatis signum. ¶ Quartũ signũ est studiosa mandatorũ obseruatio. qꝺ sine dilectõne fieri non pt. Joh. xiiij. Qui diligit me mãdata mea seruabit. Ro. xiij. Plenitudo legis est dilectõ. Hoc signũ habuit xp̃s. qꝛ dixit Joh. xiiij. Sicut mandatũ dedit michi pater sic facio. Greḡ. Quõ quis ex charitate ꝓficeret qui fontẽ in se dilectõis nõ haberet. ⁊ iaꝫ aliq̃liter gustaret. ¶ Quintũ signũ est diuinarũ voluptatũ manifestatio. Ratio hui⁹: qꝛ amor est causa cõmunicatõis. Et iõ amicus reuelat ⁊ cõmunicat amico suo secreta sua. q̄si credẽs ea nõ ponere extra se. sȝ fm qꝺ in eo est sicut in ipso. Amic⁹ eñ me⁹ est q̄si alter ego. Ait Rich. li. iiij. de ↄtemplatione. c. xvi. Si vis noscere qꝛ subtilitas diuinaꝝ reuelationũ sit manifestũ diuine dilectionis indiciũ: audi Joh. xv. Iã nõ dicaꝫ vos seruos sȝ amicos. qꝛ omĩa nota feci vobis que audiui a patre meo. qꝛ ex magnitudine diuine dilectõnis pendet mod⁹ diuĩe reuelatõnis. vt dicit ibidẽ. Certũ ergo tibi signũ sit q̧ dilectũ tuũ min⁹ diligis vt ab illo minus diligeris. si theoricos excessus nondũ vocantẽ sequi merueris. Ex q̄ patet q̧ crescẽte reuelatõe crescit ⁊ dilectio. Itẽ alia sunt signa ꝑfecte charitatis signãter ꝓut potest ꝑfici in via. qꝛ dicit Prouerb. iiij. Iustorũ semita quasi lux splendens crescit ⁊ ꝓficit vsꝫ ad ꝑfectum diẽ. scilicet ꝑfecte charitatis. ¶ Ideo sciendum in viatoribus est duplex perfectio charitatis. Vna est necessitatis ⁊ sufficientie. Alia est priuilegiate sanctitatis ⁊ excellentie. Has ꝑfectõnes tangit Prosper libro. iij. de vita ↄtemplatiua vbi dicit. In hac vita perfecti sunt illi q̄ perfecte deum diligunt. qui volunt qꝺ deus vult. Nullis peccatis quibꝫ offendiꝰ deus acquiescunt. ⁊ semꝑ ad virtutes diligẽdas ⁊ habendas se extendunt. In hoc q̧ dicit. qui volunt qꝺ deus vult. tangit perfectõeꝫ.

necessitatis. De hac perfectõe scribit᷑ Deu
tero. xviij. Perfectus eris ⁊ absq̧ macula
corã dño deo tuo. macula. s. criminali. Sz
in hoc q̄ dicit semp ad virtutes se extẽdit
ibi tangit perfectionẽ excellentie. quia dicit
Beenard⁹. Indefessum proficiẽdi studiuz
⁊ iugis conat⁹ ad perfectionẽ reputat᷑ perfe
cte scilicet capiẽdo perfectũ cui nichil deest
talis erit in patria. nullo modo in via habe
ri potest. Ergo talis perfectõnis signa hic
nõ querũtur. Ro. vij. Velle adiacet michi
perficere nõ inuenio. Sz signa charitatis
sufficiẽtie ⁊ excellẽtie sunt duplicia. quedaz
ex actib⁹ exteriorib⁹. quedã ex actib⁹ interi
orib⁹. sed de vtrisq̧ possunt multa signari.
tamẽ de vtra q̧ ad p̄sens quinq̧ sufficient.
Primũ signũ extrinsecũ p̄fecte charitatis
est. si pro salute proximi mori quis sit para-
tus. Ratio hui⁹. quia dicit Augu. in libro
de gratia ⁊ libero arbitrio. Quia parua cha
ritas nõ sufficit ad implenda magna mãda
ta. vt sunt mori ꝑ fratrib⁹. ⁊ aĩas nostras
pro eis ponere. De quo idẽ. Perfecta cha
ritas hec est vt etiã mori ꝑ xp̄o sit paratus
Orige. Voluntarie patiẽdo ꝓbauit q̄d ve-
raciter amauit. tanto amor est altior quãto
patiendo mortẽ volũtas est paratior. Se
cundũ signũ extrinsecũ perfecte charitatis
si quis inimicos diligit ⁊ eis ꝓpter deũ bñ
facit. q2 sicut dicit Hugo de arra aĩe. Amor
trãsformat amantẽ ĩ similitudinẽ amati. nõ
solũ q̄ñtũ ad similitudinẽ: sz etiã q̄ñtum ad
operatões arduas ⁊ difficiles. Cũ igit᷑ oĩs
amator qui diligit inimicos ⁊ eis bene facit
amator dei ꝯstituit᷑. vt habet᷑ Math. v. Di
ligite inimicos ⁊ benefacite eis vt sitis p̄fe-
cti: sicut ⁊ pater vester p̄fectus est. Hoc nõ
potest fieri per quãlibet dilectõez: sed solum
per dilectionẽ perfectã. quia dicit Aug⁹. in
enchiridion. Illa dilectio inimicoꝝ est p̄fe
ctorũ. Et Origenes sup̄ Cantica. In exhi
bitione pietatis probat᷑ magnitudo amoris
Ideo illud signũ verũ est diligere inimicos
ꝓpter deum. Terciũ signũ extrinsecuz. si
quis oĩa aduersantia gaudẽter suscipit ⁊
patiẽter ferat. q2 charitas perfecta mentem
ab amore hui⁹ vite quasi totaliter auertit.
⁊ occidendo quasi insensibilẽ reddit. q2 pe-
nas t̄pales ⁊ mortẽ cõtemnere facit. Unde
Greg⁹. in omẽ. Fortis est vt mors dilectõ
q2 sicut mors corp⁹ interimit. sic charitas
vite eterne ab amore t̄palium mentẽ auer-
tit ⁊ occidit: ⁊ ad eterna desideria quasi in-
sensibilẽ reddit. neq̧ sanct⁹ quilibet dominio
mori potuisset in corpe: si prius a terrenis
desiderijs mori nõ potuisset in mente. Un̄
i. Coꝛ. xiij. Charitas oĩa suffert. Act. v.
Ibant apostoli gaudẽtes a cõspectu cõcilij.
Quartũ signũ. si oĩb⁹ abrenũciare quis
parat⁹ sit ⁊ sequi xp̄m. Ratio hui⁹ signi. q2
perfecta charitas oĩa tẽnuit q̄ eius officiũ
impediũt. Philip. iij. Oĩa arbitrat⁹ suz
vt stercora vt christũ lucrifacerẽ. sz tempo-
raliũ cõcupiscẽtia maxime impedit affectũ
charitatis. vt dicit Augu. libro. lxxxiij. que
stionũ. q. xxvi. Charitatis venenũ est speci
es adipiscendoꝝ ac retinendoꝝ temporaliũ
⁊ nutrimentũ charitatis est minutio cupi-
ditatis. Perfecta vero charitas est vbi nul
la est cupiditas De quo Grego. viij. mora.
Ad culmen perfectõis tendũt qui exterius
cuncta derelinquũt qui se reb⁹ habitis nu-
dant: gloria honoris se spoliant desiderioꝝ
eternoꝝ assiduitate se affligũt. De q̄ Aug.
Quantũ quis despicit tantũ diligit. tales
fuerũt apostoli. in quoꝝ persona dixit Pe-
trus. Ecce nos reliquim⁹ oĩa. Nã chari
tas p̄fecta nõ timet perditionẽ temporaliuz
De q̄ Canti. viij. Si dederit homo omnez
substantiã dom⁹ sue pro dilectõne quasi ni-
chil despiciet eã. quia charitas nõ querit q̄
sua sunt sed que ihesu xp̄i. i. ad Corinth. xiij
Propter q̄d dicit Hiero. Perfect⁹ chri-
sti seruus nichil querit p̄ter xp̄m. ꝓpter q̄d
dixit saluator Math. xix. Si vis p̄fectus
esse vade ⁊ vende oĩa ⁊c̄. Quintũ signũ
extrinsecũ. Si nichil aliud q̄ solũ deum ti
muerit. q2 dicit᷑. i. Joh. iiij. Perfecta cha-
ritas foras mittit timorem. Q̄d exponens
Guilhel. sermõe. xviij. Charitas proximi
caret liuore: sed charitas xp̄i caret timore.
Hec eñ nichil penale habet: timor aũt ha-
bet penã. ergo in xp̄i charitate nõ erit timor
nisi filialis. q̄d eñ timebit charitas veteres

offensas:nõ.q multitudinẽ peccatoꝝ opẽ-
rit charitas.quid infirmitatẽ ꝓprie ↄsciẽtie
ne recedat:nõ.Nã fortis est vt mors dile-
ctio.Canticoꝝ.viij.Quid tpales ꝓ xp̃o ti-
mebit molestias finibiles cũ nec si eterne fu
erint te fatigare ⁊ euanescere poterint.quia
charitas est consũmata perfectio.non ideo
amat charitas ne pereat:ꝫ vellet in eternũ
perire penaliter ꝗꝫ priuari vsu amoris eter-
naliter.hec ille.Ex his patꝫ quõ ꝑfecta cha
ritas expellit timorẽ.

Sermo LXXXIX.

Ad idem.

Accipite ⁊ man
ducate hoc est corp⁹ meum.i.
Coꝝ.xi.Audistis quõ accipe
debem⁹ hꝰ venerabile sacramentũ cũ charita
tiua affectõe.Et q̃ sunt signa charitatis ge
nite roborate ⁊ ꝑfecte. Nũc igit̃ vi-
dendũ est de signis intrinsecis ꝑfecte chari
tatis.Sunt eñi quedã actões charitat ꝑfe
cte ⁊ intrinsec⁹ manãtes a charitate.⁊ ista
sunt tanto veriora ꝗto intimiora.ꝗto cha
ritas est perfectior:tanto acutior ad intima
pertingẽs.vt dicit Hugo sup.vij.angelice
ierarchie.Ideo interiores ⁊ ꝑfectiores eli-
cit act⁹. Primũ signũ intrinsecum ꝑfecte
charitatis sunt profunda ⁊ intima suspiria
mẽtis.Ratio hec est.quando memoria rei
amate intima mentis amãtis tangit.statꝫ
suspiria amorosa quasi quosdã nũcios amo
ris exprimit.donec eũ p̃sentia dilecti refi-
ciet.Grego.ij.moral.adducens illud Job
anteꝗꝫ comedã suspiro.Mens ad inspectõ
nem fulgoris intimi suspirijs vegetata ↄua
lescit.q amor charitat eã reficit ⁊ refectio
ↄtemplatõnis pascit.Tepid⁹ autẽ amor hꝰ
facere nõ p̃t:q nõ est amor perfect⁹.Ideo
Richard⁹ in tractatu de charitate dic̃.In
tima suspiria sunt ꝑfecte charitatis signa.
Secundũ signũ sunt alta desideria.quia
dicit Augu.libro.xiij.confessionũ.Omnia
ponderibꝫ suis loca sua petunt.grauia deor-
sum vt lapis.leuia sursum vt ignis.sed qd̃
est pond⁹ in corꝑalibꝫ:hoc est amor in spi-
ritualibꝫ.Unde dicit ibidẽ.Amor me⁹:põ
dus meũ.Eo feror quocũꝗꝫ feror.dono tuo
accendimur ⁊ sursum ferimur.Ideo amor
ꝗto plus accendit̃ tanto amorosa deside-
ria magis sursum ferunt̃.Nec quiescũt do
nec ad locũ suũ.i.ad amatũ ꝑueniẽt.Gre.
viij.moral.Sancti viri desiderijs eternis
anhelãt in tanta altitudine vite se subleuãt.
vt audire iã q̃ mũdi sunt grauie ac deprimẽs
pond⁹ sibi credãt valde penale qd̃ illis inte
rius nõ sonat qd̃ nõ amãt.Hoc signũ chari
tatis habuit maria magdalena.Orige.in
omel.Stabat iuxta monumentũ foris plo
rãs:onerosi sũt michi angeli.grauãt me et
ↄsolant̃:ego eñi creatorẽ meuꝫ q̃ro.⁊ idõ oĩs
creatura grauis michi est ad vidẽdũ.Uñ
in tractatu de charitate.Frustra exteri⁹ cõ
solant̃ qui dulci vulnere amoris int⁹ vulne
rant̃.si interi⁹ estuãt talibꝫ desiderijs vt iã
ad vitã spũs ꝑ cruciat⁹ anhelãt. Terciũ si
gnũ sunt cogitatões languide.Ratio hui⁹
signi Fulgenti⁹ in quodam sermone dicit.
Necesse est quo p̃cessit dilectõnis thesaur⁹
id est amatũ.illic sequat̃ cogitatõis affect⁹
id est desideriũ amorosuꝫ.Ideo veritas ait
Math.vi.Ubi thesaurus tu⁹ ibi ⁊ cor tuũ
Et ergo in celis thesaurizem⁹ celestia dili-
gamus.Uis nosse vbi thesaurizas attende
quid amas quid cogitas.ita thesauꝝ tuum
ex amore cognosces.⁊ amorẽ tuuꝫ iudicio
cogitatõis tue intelligas.planũ est q cogi-
tatio fastidit omne aliud ab amato.Unde
glo.sup illud Cañ.v.Adiuro vos filie hie-
rusalem vt annũcietis dilecto q amore lan
gueo.sic p̃ magñtudĩe amoris oĩa tp̃alia sũt
michi fastidiũ vnde lãgueo.Orig.Incipi
entes amãt.ꝑficiẽtes ardent.ꝫ ꝑfecti lan-
guent.g̃ cogitatões lãguide sunt signa amo
ris. Quartũ signũ expectatões tediose
Rõem hui⁹ dicit Linconien̄ sup.vij.ange
lice ierarchie.Amore tendẽte in rẽ amatã
nil veloci⁹ nil acutius nil penetrabilius.q
natura sua nõ quiescit donec supnaturalit̃
totã penetrauerit ꝓfunditateꝫ ⁊ trãsfigerit
amoris totalitatẽ ꝗtũ p̃t.Ideo qñ cursus
ist⁹ impedit̃ vel retardat̃ tota mẽs turbat̃
⁊ expectatõe attediat̃.quia dicit Richard⁹
libro.x.de cõtemplatione.c.xv.Amãti oĩs

mora videt̄ nimis lõga ⁊ expectatio onerosa. idõ clamat cū Job sancto. Tedet animaꝫ meã vite mee. cui idē. x. c. Grego. iij. mora. h̄ exponēs dicit. Tūc p̄sens vita tedere. i. vilescere incipit dū diuin⁹ amor dulcescere incipit. i. p̄ficit. Gilbertus s̄mone. xi. O q̄ꝫ dulce est amāti animū cū xp̄o ⁊ mūdo diuidere. O q̄ꝫ dulce est dilectõi curas pegrinas admittere celeste: secretū infestari secularibꝫ tedijs. Sequit̄. amor ille nichil magis vult q̄ꝫ amare. Quintū signū sūt affectiones causate ex extasi. Extasis s̄m Papiã est excessus mētis. qꝛ sic dicit Dyonisi⁹ in. iiij. li. de diuinis noĩbꝫ. Amor in deū tēdens est extasim faciēs. qꝛ amor ille nõ permittit esse suiipsi⁹ p̄ mētis sobrietatē. sꝫ ei⁹ q̄ amat̄ p̄ mētis excessum. Sꝫ illi q̄ sui non sunt sꝫ alioꝝ: extra se sunt Dicit Bern̄. li. d̄ p̄ceptis discipuloꝝ circa finē. Nobis est p̄sentior sp̄ūs vbi amat q̄ꝫ vbi animat. h̄ intelligit̄ q̄ꝫtū ad conatū affectõis sue. Hunc aūt excessum nõ p̄t facere nisi charitas p̄fecta q̄ p̄ suã p̄fectã inclinatõeꝫ causat tendē‑tiã in rē amatã. Vñ ap̄ls ad Gal. ij. Viuo ego. iã nõ ego: sꝫ viuit in me xp̄s Dyonisi⁹ ibidē dicit. Ver⁹ amator extasim patiens deo viuit ⁊ nõ sibi. i. Coꝝ. vi. Qui adheret deo vn⁹ sp̄ūs efficit̄ cū eo. R. Nota qualiter dilectio charitatiua p̄ grad⁹ distinguat̄ Aug. sup canonicã Job. Nunq̄d mox cū nascit̄. mox p̄fecta est. imo vt p̄ficit̄ nascit̄. nata nutrit̄. nutrita roborat̄. ⁊ roborata p̄ficit̄. ⁊ cū ad p̄fectū venerit dicit. Cupio dissolui ⁊ esse cū xp̄o. Aug. in quadã ep̄la. Tanto nobis meli⁹ est: q̄ꝫto magis ad deū im⁹ quo nichil meli⁹. Jmus aūt nõ ambulãdo sed amando. ⁊ q̄ꝫto habem⁹ p̄sentiorē. de tãto amorē puriorē. Jdeo videam⁹ de gradibus. qꝛ dicit Grego. xxij. mora. Nemo repente fit summ⁹ sed p̄ grad⁹ ad summū peruenit̄. Nota quidã incipiūt ab īfimo gradu amoris gratuiti ascendēdo ad grad⁹ violentulos: deinde vsq̄ꝫ ad grad⁹ amoris seraphici. Prim⁹ gradus amoris gratuiti est amor incompabilis q̄ est cõmunis omniū electoꝝ. ⁊ est infim⁹ ⁊ tante virtutis ꝙ oĩe peccatū mortale expellit. ⁊ deū sup oēm creaturã diligit. Et hic gradus est necessitatis. Math. x. Qui diligit patrē vel matrē plus q̄ꝫ me: nõ est me dign⁹. Jgit̄ est sup oĩa diligend⁹. Ans. Nichil est diligendū preter deū. ⁊ quidq̄d diligit̄ debet diligi p̄pter deū Ratio. Jn q̄ est summa diligibilitas sūme debet diligi. sꝫ in deo est sūma diligibilitas. qꝛ summū bonū. ergo sūme debet diligi De quo Bern̄. Sicut serpēs Moysi comedebat oĩes serpētes magoꝝ. sic amor diuin⁹ omnē absorbet amorē. Exemplū patet in igne materiali. q̄ denigrat ⁊ obfuscat rē q̄ꝫtumcunq̄ꝫ pulcrã. sic diuin⁹ amor oēm terrenã dilectõeꝫ. Jstū gradū appellat Bern̄. sincerum amorē. qꝛ mens isto amore deū ita sincere diligit ꝙ nichil p̄ter ip̄m vel sup̄ ipsuꝫ eq̄le sibi diligit. ⁊ nichil aliud ab ip̄o sperat ⁊ cupit nisi solū amare sinceriter. ⁊ nihil admiscendo oĩbꝫ alijs ꝯtemptis. sicut fecit ap̄ls ad Phil. iij. Oĩa arbitrat⁹ sum vt stercora vt xp̄m lucrifacerē. Hūc amorē desiderauit Augu. in li. ꝯfes. dicēs. O felix ⁊ secura dulcedo diuini amoris. quis michi det vt venies in coꝛ meuꝫ. ⁊ inebries illud amore tuo vt amplectar vnū bonū in q̄ oĩa bona. Signū naturale est ĩ amantibꝫ ꝙ penale est eis cū se debeãt separare a familiari colloquio. Sp̄ūaliter. sic existentibꝫ in tali charitate penale est ꝙ debēt cessare a colloquio deuote orationis ⁊ intime deuotõis Nã quotiēs ex aliqua causa extrinseca impediūtur ex h̄ nõ modicū merorē mētis incurrūt eo ꝙ iugiter diuinã p̄sentiã habere desiderant. Secund⁹ grad⁹ gratuiti amoris est incõtaminabilis. ⁊ est affectio cordis tante puritatis existēs ꝙ nullo affectu amoris intrinsici ꝯtaminari p̄t. Et iste grad⁹ amoris trãscendit primū in hoc. qꝛ in primo gradu oĩs terrena suauitas est nõ appetibilis. in secūdo aūt gradu oĩs delectatio q̄ xp̄m non redolet abominabilis ē mēti deuote. ⁊ oēm affectū excludit nichil p̄ter xp̄m ꝯcupiscit in q̄ ardescit. in q̄ quiescit. vnū sitit. vnū diligit. dicēs cū p̄s. xxvi. Vnã petij a dño hãc requirã. q. d. Cetera sūt michi abominabilis. Hūc g̃dū videt̄ attigisse ap̄ls ad Gal. vi. Michi mūd⁹ crucifix⁹ est ⁊ ego mūdo.

Hūc gradū bñ sensit Aug. cū p̄ nimia dulcedine diuini amoris q̄si tedio duct⁹ dixit. Cur hic sū in ista valle miserie. ꝛ qd hic agā ignoro. nā amor tu⁹ in me dñe ꝯcupiscētias excitauit eternas. Et idē dicit alibi. Qui semel biberit de fluuio paradisi. restat vt eo extincta sit sitis hui⁹ mūdi. Huius amoris ꝓpriū est ꝙ p̄ sui puritate ita deū caste diligit. ꝙ nichil a deo q̄rit nisi amare pure ꝛ simpliciter ꝓpter se ꝛ ingentē bonitatē De hoc amore casto dicit Aug. Quicūq; a deo p̄ter deū aliqd q̄rit. nō caste q̄rit nec diligit deū. De h etiā loquit̄ Bern. sup can. Amor cast⁹ est sibiip̄i premiū ꝛ meritū. Timor eīn p̄ter se nō q̄rit fructū aliū extra se. Nā fruct⁹ ei⁹ vsus ei⁹ est. ¶ S. Et p hoc patere p̄t. nā si queris q̄re diligo deum. Respondeo. q2 amor su⁹ est michi dulcis ꝛ delectabilis. Si queris ꝓpter quē fructū diligo deū. Rñdeo: in h nullū fructū requirā nisi vt dulcedinē sui amoris plene habeam Signū aūt naturale patet in sitī. Nā naturaliter amātes interi⁹ arescūt. eo ꝙ ex cordis applicatōe circa rē dilectā m̄ltipliciter se spūs exaltat. ex q̄ interiora patiunt̄ exiccatione. Spūaliter. Sic ex amore vehemēti diuin⁹ affect⁹ anime est exiccat⁹ ab omni inclinatōe cuiuscūq; delectatōis terre. solū gustandū deū. De q̄ ps. xxxiij. Gustate et videte qm̄ suauis est dñs. q.d. nullus p̄t recte estimare quāta sit dulcedo diuīe suauitatis. nisi illā p diuinū influxū demeruit gustare. ¶ Terci⁹ grad⁹ est impturbabilis q̄ nulla re trāsitoria potest pturbari. Et ideo ille grad⁹ amoris bñ dicit̄ impturbabilis. q2 h solū diligit. ꝛ nichil est qd sua voluntate priuari poterit cū nō habet affectū ad ista trāsitoria. Vñ puerb. xij. Nō ꝯtristabit iustū quidq̄d ei acciderit. ¶ T. Sz q̄s est ille iust⁹ quē null⁹ euent⁹ ꝯtristari p̄t. Rñdetur ꝙ est ille q̄ cor suū totū p amorem instāmatū ordinat in deū. qui etiā rect⁹ dicitur. Cant. i. Recti diligūt te. q2 corꝝ desideriū ꝑseuerēs erigit̄ in deū. ꝛ nullo modo affectu obliq̄ ad ista trāsitoria incuruant̄. tales nichil contristat. nō damna rerum. nō ꝓpinq̄rū. non violētia. q2 fm aplm Ro. viij. Neq; mors neq; tribulatio ꝛc. Ratō. q2 principalis intētio aīe amorose est sic delectari in amato. quidq̄d p̄ter p̄uaricatōnē amato accidit: nō ꝯtristat sz gaudet de flagellis sibi celit⁹ missis tanq; de veste regē. qua deus p̄r filiū suū vestire voluit. qui amaritudinē triginta tribꝫ annis sustinuit. Hūc graduz amoris attigerat apl's cū p̄ suauitate diuini amoris cupiebat dissolui. Philip. i. Hui⁹ amoris ꝓpriū est ꝙ solū h reputat maluz si mens sentit subtractā diuīe p̄sentie suauitatē. ꝛ sic p̄t ꝓrumpere in hec v̄ba Origenis sup Canti. Heu inquit quo abijt gaudium meū vbi latet amor meus. vbi est dulcedo cordis mei. dereliquisti me sal⁹ mea. ¶ Ex quibꝫ verbis innuit̄ ꝙ mens amorosa maximū habet tediū de dilecti absentia. ex eo ꝙ p̄ter eū oē gaudiū reputat solū molestiam ꝛ merorē. qd bene ondit Orig. ī omel. Stabat maria iuxta monumentū foris plorans: q̄ ꝯsolatōez ab āgelis recipe nolebat q.d. Onerosi sunt michi angeli grauāt me ꝛ ꝯsolant̄. ego eīn creatorē meū q̄ro ꝛ ideo oīs creatura grauis michi ad vidēdū. Cui ꝯsonat Bern. in tractatu d charitate dicēs Frustra nisi fallor conatur exterior consolatio amantis anime lenire dolorē cum dulce vuln⁹ amoris int⁹ curari oporteat. Signū aūt naturale in hoc gradu ꝓbabiliter ad cognoscendū est in hoc. ꝙ ibi est ariditas oculorū ꝛ carētia lacrimaꝝ. naturaliter eī amorosi ex adustione caloris humidū ꝯsumētis siccitatē oculoꝝ incurrūt. Ex q̄ spūaliter informamur ꝙ aīa amorosa ab affectōe terrenoꝝ sic debet esse exiccata igne charitatis ꝙ nunq; ꝓ re transitoria lacrimas effundet. nisi fuerint sibi diuinit⁹ ꝓpinate. ꝛ h ꝯtingit ex triplici causa. ¶ V. Primo ex pc̄toꝝ recordatione in vera ꝯtritōe. vt patet ī petro q̄ post negationē fleuit amare. Scd̄o ex ꝓximoꝝ cōpassione. vt patz in Joseph q̄ vidit fratres suos pauore ꝯcussos. a fletu se ñ potuit ꝯtinere. Tercio ex spōsi subtractōne ꝛ celestis gaudij delectatōe. vt patet ī thobia ꝛ Anna ei⁹ vxore. q̄ post filiū spirans fleuit ꝛ circūibat p oēs vias p q̄s spes redeundi videbat̄. Dicit eīn Grego. Penale est qd

exterius non sonat qꝺ quis interius amat.
Sic anima amorosa ꝓ sponsi ꝑsentia debet
iugiter suspirare ⁊ oēs vias ardentissimis
desiderijs obseruare per quas se credit sue
dulcedinis amplexibꝰ reuinire. Quartus
gradꝰ amoris est insuꝑabilis. ⁊ dicit amor
isuꝑabilis ideo: qꝛ nec aliqua mūdi delecta
tio: nec carnalis affectio: nec hostilis impu
gnatio ipm poterit suꝑare. Hunc gradū at
tigit aplꝰs Ro. viij. Scio ⁊ certꝰ sum ꝙ ne-
ꝗ mors neꝗ vita. qꝛ christi amor vehemē-
ter in deū trāsformat. sicut ferrū ignitū fit to
taliter ignis. sic talis trāsformat in amorez
Et dicitur charitas vulnerās. qꝛ vulnerat
affectionē ⁊ trāsfigit eā. vt mora eius desi-
derijs resistere nō possit. Exemplū in Ma-
ria magdalena ꝗ fuit charitate xpi secunda
ita vt a xpo mortuo separi nō poterat. Vn̄
Hugo. Facilꝰ erat aiam eius separi a cor-
pore qꝺ viuificabat ꝗ a corpe qꝺ amabat
Et de hoc amore insuꝑabili loquit Bern̄.
dicens. O insuꝑabilis virtus charitatis ꝗ
ipm insuꝑabilem superasti. ⁊ cui oīa subie-
cta sunt omniū pedibꝰ subiecisti dū victus
amore deꝰ nō solū homo fieri voluit. sed op
probriū hominū ⁊ abiectio plebis. Ad hūc
gradum amoris inuitat sponsus sponsam
Canti. vlti. Pone me sicut signaculū super
cor tuū. ¶ Et bene xps compatur signa
culo amoris duplici ratōe. Prima quia ex
eius vita nobis lucet forma ⁊ speculū ꝑfe-
cti amoris. quā formā mens deuota sibi de
bet imprimere intime. vt totā vitā suā vale-
at cōformare amori eius. Secunda qꝛ xps
signa ꝑfecti amoris indelibiliter corpi suo
impssit. nam ad modū sigilli fuit sculptus.
in capite corona spinea. in manibꝰ ⁊ pedibꝰ
clauis durissimis perfossus. in latere lan-
cea trāsuerberatus. ⁊ toto corpe fuit virga
rum verberibꝰ laceratꝰ. ita ꝙ a planta pedis
vsꝗ ad verticē nulla pars illesa permansit
Et reuera quicūꝗ illud amoris signaculū
cordi suo bene imprimaret ⁊ intime cogita-
ret ꝗ amare nos redemit. ⁊ ꝗ feruēter ⁊ fi-
deliter salutē nostrā quesiuit. tūc homo ad
oīa illa feruēter posset affici. per ꝗ honor
dei ⁊ salꝰ proximi posset ꝓcurari. Propriū
huiꝰ amoris est ꝙ anima plus velit esse dei
ꝗ suiipsiꝰ. De quo Aug. in li. lxxxiij. ꝗstī-
onum. Cū deꝰ magis diligit ꝗ animꝰ. seqꝛ-
tur ꝙ hō malit esse eius ꝗ suus. Ratio fm
Bern̄. qꝛ ꝑsentialior est spūs vbi amat ꝗ
vbi animat. dicēs cum aplo ad Gal. ij. Vi
uo ego iam nō ego sz viuit in me xps. Si-
gnum aūt naturale in isto gradu est ex ceci-
tate oculoꝝ que causat ex siccitate corporis
Spiritualiter. Sic oculi interiores anime
amorose qui sunt intellectus ⁊ affectus pro
fundant in corde duplici ratione. Primo
totū intra est qꝺ mens amorosa querit ⁊ di-
ligit. extra nichil querit nichil sapit. Se-
cundo hoc idem fit in accessu ⁊ recessu ani-
mus cm̄ facilꝰ perpendit. Accedit sponsus
qn̄ deuotōne insolita mentē tangit. recedit
qn̄ dulcore sue ꝑsentie menti se subtrahit.
¶ Quintꝰ gradꝰ amoris est amor infatiga
bilis qui mētis affectū indesinēter sursum
eleuat infatigabiliter feruido amore vt solū
bonū diuinū ⁊ nihil aliud sibi sapiat. ⁊ ꝺ ho
diuino viuat delicijs affluēs innixa sup di-
lectū suū. Canti. iij. scribit ex eoꝝ persona.
Que est ista ꝗ ascēdit ꝑ desertū. i. solitudi-
nē vite ꝑsentꝫ. Et ascēdit in secretū dei ha-
bitaculū sicut virgula fumi. s. supra seipāz
erecta: faciēs multa opa bona ⁊ nichil repu
tans se fecisse. iuxta illud Luc. xvij. Cū fe-
ceritis oīa ꝗ ꝑcepta sunt vobis dicite. in-
utiles serui sumꝰ. Propriū huiꝰ amoris ē
ꝙ oīe malū nō sentit. ⁊ ꝓ dilecto ꝑuipēdit
omnē aduersitatē ⁊ penalitatez. Vn̄ dicit
Bern̄. Vtinā ille amor nostris infigeretur
mentibꝰ: vt quidquid diuina ꝓuidentia no
bis pati ꝯtulerit. hoc dulciter ⁊ totaliter si-
ne molestia patiamur. imo de hoc potiꝰ in-
trinsecus gaudeamus ⁊ deo de hoc laudes
deuotissimas exoluamꝰ. Exemplo certꝰ apo
stolici. qui ibant gaudentes a ꝯspectu ꝯcilij
qm̄ digni habiti sunt ꝓ noīe xpi ꝯtumeliaz
pati. qꝛ charitas omnia suffert. i. Coꝝ. xiij.
Signū naturale amoris est qꝛ amātes con
sueuerūt de amore suo rigmos facere ⁊ can
tus in laudem ⁊ memoriā amati. vt ex his
moueant ad crebrius cogitandum de ama-
to. vt ꝑ hō semꝑ habeat ī memoria qui nō ꝑt

haberi per p̄sentiam. Sic deuota anima debet deo gratiarū actiones iugiter decantare ⁊ eius beneficia semp̱ in mente reuoluere. dicens cum Ysaia eiusdē. lxiij. c. Miserationū dn̄i recordabor ⁊ laudē dicam pro omnibꝰ que retribuit michi dominꝰ deꝰ noster. ¶ Sextus gradus est amor inseparabilis qui sic animā cū sponso ligat. ꝙ animus amātis de alio cogitare nescit. quidq̄d enī agat quidq̄d dicat: hoc semp̱ dormiēs somniat h̄ vigilās om̄i hora tractat. Hoc amore ligatus fuit Bern̄. dicēs. O ihesu sūma benignitas. o mira cordis iocunditas. incōprehensa bonitas me stringit tua charitas. Hic est ille deuotōis gradꝰ excessiuꝰ q̄ animam totā rapit in deū. nō sinēs ip̄am suppsiꝰ esse ſm Dyonisiū: s; amati. Istū videt̄ attigisse cū dixit. Quis michi det vt venias in cor meū ⁊ inebrier amore tuo ⁊ amplectar vnū bonū in quo sunt om̄ia. Hūc gradum videt̄ possedisse sponsa Canti. iij. Tenui eū nec dimittā donec eū introducā in domū matris mee ⁊ in cubiculū genitricis mee. Sup̱ quo dicit Gilbertꝰ. O dn̄e ihesu q̄ dulce est te querere ⁊ dulciꝰ tenere. In vno pij laboris est exercitiū. s; in altero perfecta leticia. Nā ipse tactꝰ fructu non caret mulier eīn euāgelica felici fructu tetigit fimbriam ihesu ⁊ statī sanata est a fluxu carnalis sanguinis. Per fimbriā vestimēti intelligere debemꝰ virtutes ⁊ dona gratiaꝝ quibus xp̄i humanitas vestita fuit. quas cum mens deuota tetigerit affectu īteriorꝭ amoris restringit̄ in ip̄a om̄is fluxꝰ carnalis delectatōis. ⁊ hō efficit̄ deiformis. Iuxta illō apli. i. Coꝛ. vi. Qui adheret deo vnꝰ spūs est. cit̄ cū eo. hoc tn̄ dictum est ſm Aug. ꝙ anima amorosa nō viuit suīpsiꝰ vita. s; vita sponsi. p̱ amoris iura sibi vendicat qd̄ est sponsi. Propriū huiꝰ amoris est ꝙ aīa amorosa frequēter ⁊ incessanter cogitat de amato. de quo Bern̄. Amās post rem amatam indefessis oculis ꝯtemplatur. Nā ſm Augusti. Ubi amor ibi oculꝰ. vbi dolor ibi manus. Ideo Fulgentiꝰ. Ubi dilectōis ē thesaurꝰ: ibi ⁊ cogitatōis affectꝰ. Signum naturale hunc gradum probabiliter cognoscēdum est inequalitas pulsus. Nam vehemēter amans habet pulsum aut nimis tardum aut nimis velocē. ſm diuersas amati appꝛehensiones. Est eīn tardꝰ si anxie dilecti absentiam patitur. velox aūt dum ex spe cōsequendi dilectū cor aperit̄ ⁊ hilarat̄. ex qua hilaritate spiritus inflāmatur ⁊ pulsus naturaliter excitatur. Spirituales aūt pulsus anime amorose sunt eius affectōnes. qui veloces sunt cū gaudet de dilecti p̄sentia. tardi autē sunt dū tristat̄ ⁊ dolet de dilecti absentia. Assumēs illud Origenis sup̱ cant̄. Heu heu q̄ abijt gaudiū. vbi latet amor meus salꝰ mea. Nā anima amorosa i hac amoris anxietate est sic fixa in dulcedine dilecti ꝙ p̄ter eū om̄e gaudiū molestiam reputat. Ita ꝙ dicit Gilbertꝰ sup̱ Canti. Duꝝ est amāti peregrinas curas immittere ⁊ celeste secretū infestari. ¶ Septimꝰ gradus est amor insatiabilis q̄ ideo dicit̄ insatiabil: q2 mentē tanta suauitate ꝑfundit. ꝙ gustu diuine dulcedinis satiari nō p̄t. s; q̄ amplꝰ bibit āplius sitit. iuxta illud Ecci. xxiiij. Qui edūt me adhuc esuriūt ⁊ q̄ bibūt adhuc sitiunt. In h̄ gradu aīa esse ꝯstituta cognoscit̄ qn̄ ad affectū inusitatū ad quendā gustū innominatū diuinitꝰ intromittit̄. Quē gustū bn̄ gustauit btūs Aug. cū dixit. x. ꝯfessionū Intromittis in me qn̄q3 intrinsecꝰ ⁊ nescio ī quā dulcedinē q̄ si ꝑficeret̄ ī me nescio q̄d erit. vnū tn̄ scio ꝙ vita ista nō erit. In hoc gradu amoris aīa capit̄ in illā abyssum diuini luminis. ⁊ in tantā suauitatē diuini amoris vt animꝰ exterioꝝ oīm oblitꝰ penitꝰ nesciat seip̄m. ⁊ totꝰ trāseat in deū. quēadmodū aurora a claritate solis absorbet̄ ⁊ stilla aque multo vino infusa deficere a se tota videt̄. dū alteriꝰ saporē induit ⁊ colorē. vt dicit Bern̄. in tractatu de charitate. Sicut vides in languidis nil esse vigoris. s; totus eorū motus ex alieno dependet imperio. si quis ad tantū gradū ꝑfectōis ꝓfecerit. nil iam ꝓprium agit. nil iā proprio arbitrio relinquit. s; oīa diuine dispensatōni dimittit Nec miruꝫ. q2 mens in tali gradu amoris sibiip̄si ⁊ om̄ibꝰ rebus creatis funditꝰ moritur vt possit viuere soli deo. Uū vere possꝫ

dicere cū Aug. Moriar vt illi viuere queā De quibꝰ mentibꝰ loquitur apl's ad Colo. iij. Mortui estis ꝛ vita vestra abscōdita est in xp̄o deo. Et de tali morte p̄t exponi illud Deutro. xl.ij. d̄ morte Moysi cui dictū est a dn̄o. Ad me descende ad montē israel abarim. ꝛ contemplare terrā ꝛ morere in monte Ille mons eminentiā ↄtemplatōis signat Abarim interp̄ratur transitꝰ. ꝛ significat virum contemplatiuū qui de meditatōne trāsit in contemplationē: ꝛ de contemplatione in admirationē. ꝛ de admiratione in mētis alienationē. ꝛ de mentis alienatōne in quādam delicatam mortem. Et hoc est mori in monte. Qui vult contemplari diuinam sapientiam: oportet eum oīa corp̄alia. Imo ꝛ ip̄am rationē transcendere. q2 s̄m Greg. Mens visibilibꝰ dedita videre non potest inuisibilia. Unde Boetius de consolatōne philosophie. Q2 lumen increatū nec capitur sensu nec imaginatōne. omnē etiā rationem ꝛ intelligentiam supergreditur. Et ex hac luce choruscanti mens sibi deficiens ꝛ in sui alienationem transiens dulciter moritur cū patriarcha Jacob. Jā dulciter moriar ꝛ letus quia vidi faciē tuam. Huius amoris proprium est ꝙ gustū internū et sapientie diuine dulcedinē tam ardenter desiderat. ꝙ licet bibat: tamē sic bibendo sitim nō extinguit desiderij. quia affectus talis in nullo gradu familiari contentus est: s3 semper interiora penetrans ex vi trāsformatiua amoris tantū mergitur in dilectū vt sponsus se ab ea vulneratū dicat Canticoꝝ. iiij. Uulnerasti cor meū soror mea in vno ictu oculoꝝ tuoꝝ. Nā s̄m Bernardū in tractatu de charitate. Deuota aīa habet oculos. vnū quo intelligit. alium quo diligit. ꝛ vnū cognitionis. alium amoris. dexter dilectio sinister intellectio. Et dilectio bene rectꝰ dicitur. quia recto aspectu in dilectum figit̄. Tum quia ex sua intima penetratōe per ipsum dilectus vulneratur. quia vbi intellectus repellit̄ ibi iste admittitur. scilicet amādo. quod patet. Plus enim sapere q̄3 oportet omnes prohibemur. sed amare plus q̄3 posse precipimur. cum dicitur. Dilige dominum deum tuum ex toto corde tuo et tota anima tua. Unde in Cantic̄. de amorosis mentibus. Adolescentule dilexerunt te nimis. Nam velle nimis s̄m Bernardū. est plus esse q̄3 posse. Sicut ergo nimis dicitur qd̄ supra posse ꝛ vires acceptatur. infinitus quippe ꝛ immensus est deus. nunq̄3 amor charitatis intendit̄ vt nullus sit modus vel mensura amoris. Sic igit̄ amās et si nimis amat posse suo. minus tn̄ velle suo. ꝓpter qd̄ amor ille vt Bern̄. dicit. apparet modicus dū p̄gustatus quid delicijs amplius in desiderijs exardescit: que si dentur ad plenitudinē nunq̄3 tn̄ ad satietatē. nō solū viatoribꝰ: sic nec ip̄is comp̄hensoribꝰ. de q̄ p̄s. xvi. Satiabor cū apparuerit gloria tua. ibi dicit Bern̄. Per satietatē debemꝰ accipere desiderij abundantiā. nō aūt finē ipsiꝰ desiderij. ↄstat eñ ꝙ satiati nō sunt q̄ semꝑ esuriūt. Nā s̄m Bern̄. Satietas parit fastidium. Gustus aūt diuini dulcoris sꝑ parit desiderij incitamentū. fames eñ anime desideriū est. Uere beata esuries q̄ solū esurit qd̄ sꝑ habet. ꝛ sic amās ip̄o amore circulū facit vt nullꝰ sit finis amoris. Propriū huiꝰ amoris est ꝙ ducit vsq̄3 i lyon. i. ad contemplatōē3 nudā diuine essentie cū leticia sempiterna. Et ↄfert s̄m Aug. menti indicibile gaudiū qd̄ nec verbis exprimi p̄t. De q̄ Grego. iij. mora. Sepe amātis animꝰ tāto ↄtemplatōis munere implet̄ vt videre valeat qd̄ oīno loqui nō valet nec enarrare potest. vt alter moyses descendens a colloq̄o dn̄i in anima ꝛ corꝑe aliq̄ signa ꝛ testimonia faciet vt in illa regione lucis fuerat Un̄ Hugo. Dū de ↄtemplatōe ꝛ secreto reuertimur quid nobiscū afferre poterimꝰ nisi lucē de regione lucis portamꝰ. quis scire poterit ꝙ ibi fuimꝰ nisi illūinati rediremus si vidimꝰ patris potentiā: apportemus lucē timoris. si filij sapientiā lucem veritatis. si sp̄ūssancti clementiā apportemus nobiscū lucem dilectōnis. Signū aūt naturale probabiliter h' cognoscendū est. ꝙ si mens aliq̄ istum gradū attingit. tunc talis nun q̄3 sciat loqui nisi dulcedinē verbi. Et ꝙ in oīibꝰ desiderijs suis eleuata ad eternam vitam.

qȝ vſqȝ ad totã obliuionẽ vite tp̃alis trãſierit. vt dicit Bern̄. et ſic fuit expt⁹ Aug. cū dixit. Nil me delectat niſi de te loqui. de te audire. de te ꝯferre. tuã gloriã frequenter in corde meo reuoluere. qḋ p̄ſtet nobis pater ⁊ fili⁹ ⁊ ſp̄us ſanct⁹ Amen.

Sermo. XC.

Ad idem.

Accipite ⁊ manducate hoc eſt corp⁹ meum. i. Cor. xi. Audiſtis quõ accipere debem⁹ hoc venerabile ſacramentū cū charitatiua affectõe. Nunc vero videndū eſt quid ſequit̃ ipſam charitatiuã affectionẽ. et eſt eternoꝝ occulta reuelatio. Nã ſm̄ Gregoriū. xiij. ꝯfeſſionū. Charitas eſt pondus inclinans amantẽ ad amatū. ⁊ appropinquare facit amato inquantū pt. Nã dicit Dioniſi⁹. Quanto propinqui⁹ eſt amans amato: tanto veri⁹ ⁊ ſubtili⁹ reuelat̃ ſibi amatū. Unde Hugo ſup. vij. angelice ierarchie. Qui ardentius diligūt ꝓfundius conſpiciunt ⁊ ſubtili⁹ diſcernūt. ⁊ quia cautiori modo reſpiciūt. pculdubio euidentius cognoſcunt. Idcirco quãto eterna magis amant̃ tanto perfecti⁹ cognoſcunt̃. Et ſic verificat̃ verbū Richardi. iij. de cõtemplatõne. Ex magnitudine diuine dilectõis pendet modus diuine reuelatõis. ergo merito ſequit̃ charitatiuã affectõeȝ occulta eternoꝝ reuelatio. A. Nota reuelatio eternoꝝ dr̃ occulta. q2 non niſi in occulto percipit̃. De q̃ Hugo li. iiij. de archa noe dicit. In reuelationib⁹ neceſſaria eſt ſecreta habitatõ ⁊ mẽtis collectio ſiue vnio. Un̄ ſi ſcrutemur ſcripturas. tunc vix aut nunq̄ deū locutū fuiſſe in multitudine inueniem⁹. ſȝ quotiẽs voluit aliquid innoteſcere hominib⁹ nõ gentibus aut populiſ. ſȝ paucis ⁊ a ꝯuentu hominum ſegregatis vel p nocturna ſilentia. vel in campis. vel in ſolitudinib⁹. montibus et vallib⁹ ſe manifeſtauit. Sic locut⁹ fuit noe Gen̄. vi. et Abraam Gen̄. xij. et Jacob in via Gen̄. xxviij. In ſomnis vidit ſcalaȝ et dominū innixū. poſtq̄ euigilauit dixit. Uere dñs eſt in loco iſto. ſic ⁊ Moyſi Exo. iij. cū paſcebat oues Jetro cognati ſui ſacerdotis Madian. Cū minaſſet gregẽ ad interiora deſerti venit ad montẽ dei oreb. apparuit dñs in flãma ignis de medio rubi. Et vidit q̄ rub⁹ ardebat ⁊ non cõburebat̃. Et Ezechieli circa fluuiū chobor. ⁊ ſic q̄ſi oib⁹ ꝓphetis. Et ſequit̃. quid eſt q̄ in ſecreto loquit̃ de⁹: niſi q̄ nos ad ſecretū vocat. ⁊ q̄ cū paucis loquit̃: niſi q̄ nos colligit ⁊ inueniet. ſic ſimilis eſt ratio quare in ſcripturis obſcure loquit̃: niſi ut veritas malis abſcondat̃ ⁊ bonis reuelet̃. vñ q̃ Math. vij. Nolite margaritas ꝓijcere ante porcos ne margarite porcoꝝ pedib⁹ ꝯculcent̃. B. Ex his patȝ q̄ reuelatões nõ ſunt eq̄les. q2 non oẽs hoĩes eq̄liter a ſenſu abſtrahunt̃: nec equaliter in intellectu exercitant̃: nec equaliter in intellectu ſurſum eleuant̃. Ideo neceſſe fuit vt quibuſdã fierẽt reuelatões ſenſibiliter. quibuſdã intelligibiliter. Nã quibuſdã patribus fiebãt ſenſibiles reuelatões. vt exẽplificat Dyoniſi⁹. iiij. c. angelice ierarchie. ſic paſtorib⁹ ⁊ quibuſdã alijſ. Hec reuelatõ ad intrandū eterna allicit. Scd̃a reuelatio eſt intellectualis. q̃ fit intellectualiter viuẽtib⁹ ut filijs iſrl̃ ex egipto exeuntib⁹ iã intellectualiter ambulantib⁹. ⁊ hec reuelatio introducit ad eterna vt poſtmodū patebit. Tercia reuelatio eſt ſupintellectualis. ⁊ hec fit trãſmentib⁹ vnitis. ⁊ egreſſis de egipto ⁊ interiorib⁹ deſerti exeuntib⁹ vt moyſi. ⁊ hec reuelatio eternitati ꝯuenit. Iſtas reuelatões mens percipit q̃ in infimis ⁊ in intimis ſtare ꝯſueuit. Itẽ nota q̄ reuelatio ſenſibilis fit plebi ſimpliciter viuẽti: de egipto tp̃aliexire deſideranti ad terrã ꝓmiſſe hereditatis. Et hec reuelatio vt dicit Richar. ſuper Apoc. c. i. ſenſibilis fit dupliciter. Fit enim qñq̄ p ſigna ſenſibilia vt qñ res videntur ſenſib⁹ corpalib⁹. i. extra ⁊ abſq̄ ſignificatione miſtica. vt pharaoni ⁊ his qui nulluȝ ſenſū ſp̃ualem ⁊ miſticū intellexerūt. ⁊ hec nõ fuit pfecta reuelatio. q2 illis vltra ſenſū nõ fuit reuelatū. C. Eſt alia reuelatõ ſenſibilis. ſ. viſio corpalis q̃ fit ſenſib⁹ exteriorib⁹. vt quando res vident̃ in quib⁹ latẽt ſigna miſtica. qualis fuit facta patrib⁹ veterȝ

legis. vt Abraam Isaac Jacob. q2 mistica nouerāt. sic̄ ꝛ moysi cū in rubo ardēti sensibiliter dn̄s apparēs sibi in subiecta creatura dicēs. Ego sum de⁹ abraā de⁹ Isaac de⁹ Jacob. hoc nomē michi est in eternum. In hac reuelatōe sensibili ostēdit de⁹ ignē deitatis vniende cū rubo humanitatis. Nam verbū eternū ostēdit suā sensibilē denominationē. in quo ꝯiungit eterna cū tp̄alibus sp̄ūalia corp̄alib⁹. patriā exulib⁹. In h̄ q̄ dicit Ego sum dn̄s de⁹ Abraā. ego inq̄t sū. q2 esse meū est incōmutabile. hoc etiā ostēdit Joh̄. viij. Anteq̄ Abraā fieret ego sum. et Math̄. xxij. Ego sum deus Abraam nō est de⁹ mortuoꝝ sȝ viuentiū. Sȝ nō viuunt in tp̄ali mutabilitate. sed in eterna stabilitate. nō in corp̄ali mortalitate. sȝ in sp̄ūs immortalitate. non in exilio hui⁹ calamitatꝪ: sed in eterna hereditate. vt egiptū corp̄alē ꝛ temporalē vt peregrini egrediamur. ꝛ ad terrā hereditatis p̄missam patrib⁹. s. eternā beatitudinis ꝛ eternitatis anhelemur Aug⁹. in sermone de natiuitate dn̄i dicit. Natus est nobis xp̄s in tp̄e volubilitatis vt nos p̄ducat ad patris eternitatē. Fact⁹ est deus homo: vt homo fieret de⁹. Veniet igit̄ modo nō corp̄aliter sed mentaliter. s. memoria cogitando eterna. Nā dicit Aug̃. iiij. de trinitate. c. xvij. Cū eterna cogitam⁹ nō sum⁹ in hoc mundo. q2 eū iā transcendim⁹. Veniet etiā intellectu eterna ꝯtemplando. Greg⁹. xviij. moral̄. In sanctis viris eternitas iugiter aspirat̄. Veniet etiā voluntate eterna amando. Greg⁹. Superiora amare sursū ē ire. Nā dū homo magno desiderio ad celestia inhiat hoc q̄d ip̄m capere querat iam degustat. Secunda reuelatio intellectualis illa non fit oculis carnis sed mentis. vt dicit Richardus. Et fit dupliciter. Primo qn̄ anim⁹ p̄ sp̄ūmsanctū illuminat⁹ formalibus reꝝ visibiliū similitudinib⁹ ꝛ imaginib⁹ p̄monstratis siue p̄sentatis ad inuisibiliū cognitionē ducit̄. Et hanc Johes in Apoca. vidit. ꝛ Ezechiel p̄pheta. vt dicit glosa super primū p̄logū Apoc̄. ꝛ in fine alteri⁹ p̄logi dicit̄ q̄ Johānes imagines vidit i mēte ꝛ in eis veritatē intellexit. Hec reuelatō ad eterna ducit. q2 p̄ eā intellect⁹ ad inuisibiliū ꝛ eternoꝝ cognitōez exurgit. Vn̄ Richard⁹. Qn̄ intellect⁹ p̄ internā inspirationē suauiter tact⁹ nullis mediātib⁹ reꝝ visibiliū formis ad celestiū cognitōez erigit̄. sic̄ Dauid p̄pheta vidit in spiritu q̄ vidit. Et Haymo sup̄ Apoc̄. ꝯcordat dicēs Intellectualis reuelatio fit qn̄q3 nō p̄ corp̄ales res nec p̄ similitudines. sȝ ipsa veritas imediate manifestat̄ videntib⁹. q̄d p̄prie electorū est. Math̄. xvi. Caro ꝛ sanguis nō reuelauit tibi. sed pater me⁹ p̄ interiorē inspiratōnem. P̄s. lxxxiiij. Audiā quid loquat̄ in me dn̄s de⁹. Nā talis reuelatio intellectualis nō fit nisi intelligentib⁹ vt moysi ꝛ interiora deserti ingredientib⁹ vbi oīe velū remouetur ab eis. Nā reuelatio dicit̄ q̄si veli remotio ab oculis intellectualib⁹. Quā remotionē petiuit Dauid. Reuela oculos meos ꝛ ꝯsiderabo mirabilia de lege tua. i. Coꝛ. ij. Nobis reuelauit de⁹ p̄ sp̄ūmsanctū q̄ oīa scrutat̄: etiā p̄funda dei. Tercia reuelatio ē supintellectualis. ꝛ dicit̄ supintellectualis q2 ampli⁹ habet fieri p̄ dilectionē q̄ p̄ intellectū. q2 pl⁹ diligit̄ q̄ intelligit̄. ꝛ dilectō intrat vbi intellect⁹ foris stat. Nec obstat q̄d dicit Aug̃. Incognita nequaq̄ possunt amari. Que duplex est. s. itellectual̄. ꝛ affectualis. Idcirco dicit Dyonisi⁹ Ver⁹ amator dei vnit̄ immediati⁹ deo q̄ intellectus. Nā q̄d intellect⁹ nō capit noticia affectualis p̄cipit: q̄ est superior intellectuali. Vercellen̄. sup̄ Canti. Intellect⁹ ꝛ affect⁹ simul coambulāt vsq3 ad nouissimū defectū. Intellectus in celestib⁹ vbi habet sue cognitōis ꝛ luminis sui ꝯsummationē tūc affect⁹ cōtinet ad deū principalia suspiria ꝛ supintellectuales extensiones ꝛ immissiones. feruidos fulgores. ꝛ fulgidos feruores. ad que oīa intelligentia trahi nō potest: sȝ affect⁹ Et subdit. tanta est virt⁹ veri amoris q̄ nō solū facit angelos ꝛ hoīes excedere naturaȝ p̄priā vt in deū ascendāt. sȝ etiā deū q̄si naturā p̄priā egredi vt ad creaturas quasi infra naturā p̄priā ꝯdescendāt p̄cedēdo. Ex his patet q̄ reuelatio supintellectualis nō fit p̄ itellectualē cognitōez. sȝ p̄ ardētissimā

⁊ sup̄ feruidā dilectōis experimentalē noti
ciā. Vñ Dyonisi⁹ de diuinis noīb⁹. Audē
dū est dicere ꝑ veritate. cū trāsit est inegres
sibilis a se. licꝫ ip̄e suā immēsitatē nostre ca
pacitati ꝯtemperet eo tñ nō mutato. Et h'
reuelatio nō fit nisi in seraphicis mentib⁹ in
interiorib⁹ deserti existentib⁹ ī caligine oc-
culti silētij. Ideo Dyonisi⁹. O amice thi-
mothee vt sis capax illius reuelatōis incor
porati sic radio diuīo derelinq̄ sensus ⁊ sen
sibilia exteriora ⁊ intellectuales opatōes. ⁊
oīne ītelligibile ⁊ forti conatu hec cōprime
Et sicut est tibi possibile ꝯsurge sup̄intelle
ctualiter ad vniōnē dei. q̄ est sup̄ omnē co-
gnitionē. ⁊ sic te habe in caligine ista donec
diuin⁹ radi⁹ de ⁊ circūuelate appareat. ⁊ sic
reuelet se. ergo fm̄ Lincōniēsem cōmenta-
torē dyonisij. Grad⁹ illi⁹ ascensionis sunt
Prīo derelinq̄re oīa sensibilia. Scd̄o oīa
ītelligibilia. Jō ingredere caliginē vbi ap-
paret de⁹. O q̄ȝ pulcra ē talis aīa. vt imple
bit̄ illud Jsa. lviij. Implebit dñs splendo
rib⁹ aīam tuā. Exēplū de moyse cui⁹ facies
splēdida fuit. q̄ separauit se a pp̄lo ascēdens
in montē sex dieb⁹ fuit ī nube. septimo die
apparuit sp̄us dñi q̄si ignis ardēs. secretuꝫ
ibi inuenit̄ vere ⁊ tenet̄ q̄lis ibi inuenit̄. ⁊ ñ
est effabile homini vt Paulo. ij. Chor. xij.
Scio hoīeꝫ raptū in terciū celū an in corp̄e
vel extra corp⁹ nescio. ⁊ vidit ea q̄ nō licet
homini loqui. Cui talis reuelatio fit p̄t di-
cere illud Math. xi. Cōfitebor tibi pater ce
lestis. q̄r abscōdisti hec a sapiētib⁹ ⁊ pruden
tib⁹: ⁊ reuelasti ea paruulis.

Sermo. XCI.

Ad idē.

Accipite et man

ducare h' est corp⁹ meū. i. Cor.
xi. Audistis q̄n̄o accipere debe
m⁹ hoc venerabile sacramentū amicabiliter
cū charitatiua affectōe quā ꝯsequit̄ occul-
ta reuelatio eternoꝝ. D Nūc vidēduꝫ
est q̄n̄o eccipe debem⁹ dulciter cū expimē-
tali ꝓgustatōe. Pro q̄ sciēdū dicit papias
Experiētia idē est q̄d noticia. Vñ si oīnes
hoīes dicunt michi h' gustabile est dulce: ꝓ
hoc nō habem⁹ noticiā expimentalē de illo.
Etiā quantūcunq̄ꝫ ꝓbant ꝑ rōnes sed fm̄
opinionē fidē vel sciētiā habere possent Sꝫ
si gust⁹ meus attingit gustabile vel attinget̄
ab illo. tūc ab illo habeo noticiā experimēta
lē. sic etiā de sensib⁹ interiorib⁹. Si lego vel
audio ab aliq̄ q̄ȝ dulcꝫ sit dñs ꝓpter hoc nō
habeo noticiā. nisi gust⁹ sp̄ūalis attingatur
diuina dulcedine. vt dicā cuꝫ sp̄ōsa Canti.
ij. Fruct⁹ ei⁹ dulcꝫ gutturi meo. vbi loquit̄
de gustu sp̄ūali ⁊ sequit̄ ꝯgrue p̄cedētia. scꝫ
charitatiuā affectionē ⁊ occultā reuelatio-
nē eternoꝝ. Quid ꝓdest multa cognoscere
vel intelligere nec illa expiri nec aliquē vsū
illoꝝ habere. Jdeo Hugo sup̄. vij. angeli-
ce ierarchie. Nō facit ꝑfectū cognitio veri
tatis: nisi etiā habit⁹ virtutꝫ in experientia
subsequat̄: magistra eñ intelligēdi est expe
rientia. Et iste optime veritatē nouit q̄ eaꝫ
nō solū audiēdo sꝫ faciēdo ⁊ gustādo didi-
cit. Ad hāc experientiā hortat̄ petr⁹. i. Pe.
ij. Si tñ gustatis q̄m dulcis est dñs. E
Dicceres in quib⁹ sensib⁹ habet̄ experimēta
lis noticia. Aug. d' spiritu ⁊ aīa dicit. Duo
sunt sensus in hoīe. exterior. ⁊ interior. Ex-
terior reficit̄ in ꝯtemplatōne humanitatis
Interior ī ꝯtemplatōe diuinitatꝫ. ꝓpterea
de⁹ fact⁹ est hō. vt hoīeꝫ beatificaret: ⁊ tota
cōuersio hoīs esset ad ip̄m ⁊ tota delectatio
esset in illo Cū ꝑ sensū carnis videt̄ ī carne
⁊ ꝑ sensum mētis videt̄ ꝑ diuinitatꝫ ꝯtem-
plationē. Sequit̄. hoc erit totū bonū hoīs
siue ingredit̄ siue egredit̄ pascua in factore
inueniet. Et infra dicit. Cū hō ꝯstat ex cor-
pore ⁊ aīa. ⁊ in carne sunt quinq̄ꝫ sensus. s.
visus audit⁹ ⁊c̄. Et sic in aīa quinq̄ꝫ sensus
spirituales. q̄r anima est sp̄ūs. Vñ d' visu
sp̄ūali Deutero. xxxij. Videte q̄m ego sum
de⁹. De auditu Apoc̄. ij. Qui habet aures
audiēdi audiat quid sp̄ūs dicat. i. sensum in
telligendi. De gustu p̄s. xxxiij. Gustate ⁊
videte ⁊c̄. De odore. ij. Cor. ij. Bon⁹ odor
xp̄i sumus. De tactu Math. ix. Quis me
tetigit: loquit̄ de tactu spirituali. s. per fidē.
Si interiores sensus debent habere vigorē
necesse est vt sensus exteriores sopiant̄. i. a
sua euagatione restringant̄. Vñ Greg. iij.

moral. Si exterior euagatio sensus claudit͂
interior sensus aperit͂. Huiꝰ rationē reddit
Hugo li. iij. de archa noe. Mētes q̄s cure
carnales exagitāt nō comp̄hendūt sapiētiā
sapidā. sȝ qui minorant͂ actu inueniēt eam.
Quādo animꝰ ab exterioribꝰ abstrahit͂ ad
seip̄m colligit͂ ꝛ robustior ad ꝯtemplanda
eterna subleuat͂. ꝛ cū a delectatione carnali
abstrahit͂ necesse est vt statim aliqd spūalis
gaudij p̄gustare icipiat. ne omnino a delecta
tione remanserit aliena q̄si semē aridū sine
humore. Ideo istas mētes interne desideri
um dulcedinis trahit quas nulla ꝯcupiscē
tia carnalis affectꝰ foris relegauit. Idcirco
ps̄. xxxiij. Gustate ꝛ videte ꝛc̄. Gustū istū
nemo extinguere p̄t nisi qui expertus est.
Vn̄ Grego. Suauitatē eiꝰ nō cognosceris
si hanc nō cognoscitis minime gustatis. qꝛ
a nullo exprimit͂ nisi ꝑ experientiā noscit͂.
ideo oportet querere q̄liter spiritꝰ noster ad
istā gustꝰ experientiā possit ꝑtingere. Resp̄o
det Hugo super ꝓlogo angelice ierarchie.
Ihesus dei filiꝰ qui est sapiētia patris venit
vt creatura in humanitate: ꝛ manifestauit
se in operibꝰ suis. ꝛ ceperat inuisibilis vide
ri visibiliter. Et sapiētia patris Ihesus in-
carnatꝰ factꝰ est quasi lumē in testa vt nos
illuminaret ꝛ ad patrē reduceret Joh. iiij.
Ipsi audiuimꝰ ꝛ sciuiꝰ quoniā hic est idelꝰ
saluator mundi. ꝛ sic cauisabat in nobis ꝛ in
sensibꝰ interioribꝰ quandā noticiā credibi-
lem eternoꝝ supernaturalē. Ro. i. Inuisi-
bilia dei ꝛc̄. Et sic Joh. vi. Quo ibimꝰ? ve
ba vite eterne habes. Et Joh. vij. Nun q̄
sic locutus est homo. Sȝ vt dicit dyonisiꝰ
Illa noticia non est experimentalis. qꝛ ex-
periencia ꝛepugnat fidei. Secūdo sapien-
tia incarnata que sūt inuisibilia ꝑ visibilia
manifestauit. Et voluit ostēdere quomodo
esset cibꝰ animaꝝ ꝛ refectio. Ideo s̄m Hu-
gonē dicit͂. Carnē assumptā nobis in edu-
lium posuit in sacramēto vt per cibū carnis
ad gustū inuitaret diuinitatis. Cantico. v.
Comedi fauū cū melle meo. Orige. Fauꝰ
est cera virginea cellulis distincta melle re
pletis. Nā comedere fauū cū melle: nō est
aliud nisi manducare corpus carnis virgi-
nee repletū cū dulcissima diuinitate. ꝛ sic ꝑ
gustū humanitatꝪ peruenit͂ ad gustū diui-
nitatis. ¶ F. Sȝ diceres q̄liter sensus spi
ritualis interior eterna experiat͂. Gregꝰ. v.
moral. rn̄det. Eternitas ꝑ mentē cernit͂ si-
ne aspectu videt͂. audit͂ sine motu. suscipit͂
sine corp̱e. Sap̄. xvi. Panē de celo p̄stiti
sti eis om̄e delectamētū in se habentē. i. oīs
saporis suauitatē. Primo videt͂ spūalibus
oculis Job. xxv. Videbūt faciē eiꝰ in iubi-
lo. Grego. iiij. moral. Hoc fit cū spiritualis
oculꝰ in radio eterni solis figit͂ om̄i immuta
bilitate ꝯculcata veritati eterne inheret. Et
sic experientiā habuit sponsa q̄ dixit. Dile-
ctus meꝰ candidꝰ ꝛ rubicundꝰ electꝰ ex mi
libꝰ ꝛ desiderabilis. Canti. v. Secūdo au-
dit͂ spiritualibꝰ auribꝰ. Gregꝰ. sup̱ Ezech.
omel͂. vij. Nō querit aures corp̱is sȝ men
tis. Apoc̄. ij. ꝛ Math. xiij. Qui habet aures
audiendi audiat. Richardꝰ. Ille habet au
res audiēdi q̄ habet sensū intelligēdi ꝛ affe
ctum diligēdi. Aug. sup̱ Gen̄. Dei sapien
tia loquit͂ inspiratōe occulta. Tercio odo-
rat͂. Dyonisiꝰ. iiij. celestis ierarchie. Deus
ꝛedolet in sensu spūali cū diuina gratia pla
cet: ꝛ sancta delectatōe nos replet. Cantic̄.
i. Curremꝰ in odore vngentoꝝ tuoꝝ. Vbi
Beda. Si dn̄s suauis sit vniuersis maxīe
tn̄ domesticis. ꝛ q̄to quis familiarius vite
merito ac mētis puritate appropinq̄t: tanto
recentiꝰ flagrantiā sentit. ꝛ hmōi non capit
intelligentiā nisi q̄tū attingit experiētia. ij
Coꝝ. ij. Deo gratias q̄ noticie sue odorem
manifestauit ꝑ nos in om̄i loco. Quarto tā
gitur. s. cū deꝰ ꝑ amorē tenet͂ ꝛ amplexatur
Richardꝰ. Deꝰ ꝑ intelligentiā videt͂. per
memoriā audit͂. sȝ ꝑ dilectionē amplexat͂ ꝛ
attingit͂. Et sic Canti. ij. dicit͂. Leua eiꝰ sub
capite meo. i. intꝰ splendores q̄ ad statū vi
atorum pertinēt. Dextra eiꝰ. i. amor in pa-
tria amplexabit͂ qui speculū nescit sȝ p̄miū m
Canti. iij. Tenui eū nec dimittā. Quīto sen
tit͂ gustu. Bern̄. li. de amore dei. Cū mente
deo inheremꝰ deo fruimur. ꝛ in fruitōne est
dulcis sapor. ꝛ in isto sapore gustat͂ ꝛ in ani
ma reficit͂. ꝛ hec refectio nō est ꝑ speculū: sȝ
ꝑ diuine dulcedinis experiētiā. Et hec est

portio Marie optima que nō auferet̄ ab ea. Bern̄. sup Canti. Deꝰ vniformiter nō sapit oībꝫ. Nā ꝓ varijs desiderijs variat̄ diuine ꝑsentie gustus. aliq̄ tm̄ audiūt. ſʒ electi sic audiūt cibū sapiētie dei vt degustāt. Jō Rich. de trinita. c. iij. Nō debet nobis sufficere eternoꝝ noticia q̄ est ꝑ fidē solū: nisi apprehendemꝰ ⁊ istā q̄ est ꝑ intelligentiā. ſʒ nec dū sufficimꝰ nisi ad illā q̄ est ꝑ experientiā ꝑueniamꝰ. tūc em̄ deꝰ quis gustat cū oīes ꝯsolatōes rēnuit. Greg. xviij. mora. Cū temporalē amissionē nō lugeo. de temporali habundantia cōsolari nō valeo. sed ī memoria dei soliꝰ delectatꝰ sum. ps. lxxvi. Rēnuit ꝯsolari aīa mea memor fui dei ⁊c. Bern̄. Sup mel ⁊ oīa est dulcis eius presentia: ⁊ delectationis ꝑsentia Et quāto delicias spūales plus experitis de tanto auidius eas appetitis.

Sermo. XCII.

Ad idē.

Accipite et manducate h' est corpꝰ meū. i. Cor. xi. Audistis quō accipere debemꝰ hoc venerabile sacramentū cū experimētali ꝑgustatione. Nūc decimo ⁊ vltimo dicendū vt accipiat̄ cū meritoria opatōne. eo ꝙ dixit dn̄s Mat. xvi. Se reddituꝝ vnicuiqꝫ iuxta opa sua. Apoc. xiiij. Opa illoꝝ sequent̄ illos. Nā cū aliq̄s in spūalibꝫ exercitatꝰ fuerit ad eterna directus ꝑ rectā intētionē. expeditꝰ ꝑ frequentē meditationem eleuatꝰ sup limpidā ꝯtemplatōez. accēsus ꝑ feruidā dilectōez. ⁊ de eternis instructus ꝑ multiplicē instructionē. ⁊ cū fuerit eterna expertꝰ ꝑ dulcē ꝑgustationē. de quibꝫ supra patuit. Quid nā restat nisi vt eternis īgrediat̄ ꝑ deiformē ⁊ meritoriā opatōz. Quid nā oīa ꝑdicta valerēt. si ea deiformis opatio nō ꝯsummaret. Nō em̄ ꝑfectū facit cognitio veritatꝫ. nisi in opatōe subsequat̄ habitꝰ virtutꝫ. Dicit em̄ Hugo sup. vij. angelice ierarchie. ⁊ in li. de tribꝫ dietis circa finē. Quid nobis ꝓdest si ī deo cognoscamꝰ maiestatis celsitudinē ⁊ nullā inde colligimꝰ vtilitatē. Si autē de illo intimo diuine ꝯtemplatōis secreto reuertimur quid nobiscū afferre poterimꝰ nisi lucē exēplarꝫ opationis. ⁊ sequit̄ merito oīa ꝑdicta. G. Nā ad h' facta est rōnalis creatura. vt opatōes tales opet̄ ꝑ q̄s mediāte grā finē suūz eternū ⁊ vltimū ꝯsequat̄. Qd̄ ostdit Linconiensis cōmētator sup. iij. angelice ierarchie dicēs. Facta est rōnalis creatura non solū ꝓpter inherere deo ꝑ dilectōez: ſʒ etiā ꝓpt̄ opari s̄m sacras ordinatōes ad ꝓximū ex dilectōe ꝓximi. ⁊ si ꝑdicto modo non opet̄ tūc caret fine ꝓpter quē facta est cū neutra dilectio maneat sine altera. Nā s̄m Greg. Charitas opat̄ mag̃. Et apl's. ij. ad Thes. iij. Qui nō laborat nō mādncet Sic primꝰ angelꝰ ⁊ primꝰ hō nō opantes s̄m opationes sacras a ꝓpria gratia recedētes voluntarie. ⁊ elongātes ceciderūt in corruptōez naturalis essentie: nō ꝙ ipi caderēt penitus in nō esse. ſʒ ꝙ ipi vt ꝑtactū est a ꝓpria integritatis plenitudine ceciderūt ꝑ auersionē a sūmo bono. Jdeo hortat̄ apl's. ij. Cor. vi Hortamur vos ne inuanū gratiā dei recipiatis. Seneca. Nō licet ociari a bono opere. q2 ociū est mors ⁊ viui hoīs sepultura. Jō dicit Hiero. Nil deteriꝰ ocio in sancto ꝓposito. q2 ociū est nouerca virtutuz. ꝓpter qd̄ dicit Bern̄. sup Cantica Sapientiā scribe in tpe ocij. nā dyabolꝰ inueniēs domū vacantē intrat in eā Math. xij. Et Ualerius Uanā dant ocia mentē Nā s̄m Sen. Nil ꝑciosiꝰ tpe q2 sicut capillꝰ nō ꝑibit de capite. sic nᶜ momentū de tpe. Nā oīe tps impensum req̄ret̄ a nobis quō sit expensū. Jō rōnalis creatura facta est vt opet̄ Job. v. Nascit̄ hō ad laborē vt auis ad volandum

H. Sciendū cū hō ꝯstat ex duplici natura. s. corꝑali ⁊ spūali. ideo debet duplices opatōes opari. s. vt s̄m vtrāqꝫ naturā tendat ad eterna. Et sic totꝰ hō cū tota familia sua. s. corꝑali ⁊ spūali bn̄ ordinet̄ ⁊ pacificetur vt regnū efficiat̄ eterno deo. nisi em̄ deꝰ regnū i nobis hr̄e posset n̄ dixisset Lu. xvij. Regnū dei intra vos est. Hoc aūt regnū vt dicit apl's Ro. xiiij. nō est esca ⁊ potus: sed iusticia ⁊ pax ⁊ gaudiū in spūsancto. iusticia rectificans iudicia rationis. pax trāquillās

impēria facultatꝫ. gaudiū adimplēs desideꝛ
riū volūtatis. Greg exponēs illud vbū di
cit. Hec sūt velut imago ⁊ arra plenitudinis le
ticie futuri secli. ¶ J. Dicit eñ Aug. ꝺ spū
⁊ aīa. Nobilis creatura est aīa. ciuitas nāꝛ
q̄ dei. De q̄ ps. lxxxv. Gloriosa dicta sūt
de te ciuitas dei. q2 ad imaginē ⁊ silitudinē
dei facta est. Hec ciuitas appellata est hieꝛ
rusalē. q2 ad fruendā visionē illiꝰ sūme pa
cis q̄ facit vtraq̄ vnū. Creatura ē paradisus
in q̄ celestia dei meditanꝛ: ⁊ q̄si in paradiso
voluptatꝫ delectanꝛ. Est eñ domꝰ sūmi pa
tris p mansionē. Est etiā spōsa xpī ppter di
lectionē. Est templū spūssancti ppter sancti
ficatōēꝫ. Et est ciuitas eterni regꝫ ppter cō
cordiā ciuiū. q2 nulla est ciuitas absq̄ pplo
Disposuit in ea ꝯditor noster pplm triplicꝫ
gradꝰ. s. sapientes ad ꝯsulendū. milites ad
pugnandū. artifices ad ministrādū. Sunt
eñ intellectus animi ꝯsiliarij dicētes illud
Eccūs. vlti. Time deū ⁊ mādata eiꝰ obꝛua.
hoc est oīs hō rōnalis. Sūt milites q̄ hoꝛ
stes ꝯcupiscentiaꝝ impugnāt p arma iustiꝛ
cie. ij. Coꝝ. vi. Per arma iusticie dei comꝛ
mendemus nosmetipōs in multa patiētia.
animales siue sensuales tanq̄ rustici ⁊ arti
fices mechanici q̄ corpalibꝰ rudimētis insiꝛ
stunt ⁊ corpi ministrāt. Et tota ista familia
anime pacificata est ⁊ quelibet ad suū offici
um ⁊ opꝰ ordinata ⁊ directa, ⁊ regi summo
plene est subiecta. Oēs extranei regnū aīe
pturbantes eijcianꝛ ⁊ excludanꝛ. Extranei
sunt vt dicit Rich. li. v. de ꝯtemplatōe. c.
xvi. oēs cogitatꝰ tā vani q̄ noxij q̄ nō deꝛ
seruiūt nostre vtilitati. similiter turba inoꝛ
dinatoꝝ affectuū ⁊ sollicitudinū quas opoꝛ
tet oēs eijcere vt regꝫ nostri legibꝰ tanto
liberiꝰ ⁊ iocundiꝰ liceat inherere ¶ K. Diꝛ
ceres qualiter tū nostra opātio. s. corpalis
⁊ spūalis fit deiformis. i. diuine operatōni
ꝯformis. Nisi eñ possemꝰ deo patri nostro
aliq̄liter ꝯformiter opari tanq̄ filij: deꝰ nō
dixisset. estote pfecti sicut pater vester celeꝛ
stis pfectꝰ est Math. v. Sicut ei imaginē
dei patris nostri tenemꝰ in mēte. ita etiā vt
veri filij simꝰ debēmꝰ tenere in opatōe. Nā
iꝰ filij tūc simꝰ. si opa eiꝰ facimꝰ Joh. viij

Si filij Abrae estis opa Abrae facite. Di
cit eñ Dyonisꝰ. iiij. āgelice ierarchie. Q̄
iā in hoc seculo deiformē vitā inchoamꝰ quā
ī celo ꝯsummabimꝰ. Dicit eñ Dyo. ibidē.
In celo ierarchie sūt. ⁊ sunt ordinaliter di
stincte. s. in primas. medias. ⁊ infimas. sic
nos deiformes opationes opari debemus.
Et fm supmas ordinatōes simꝰ ordīati ad
deū. fm medias bñ ordinati ad nosmetipōs
fm vltimas siue infimas bñ ordinati ad ex
teriora. Et sic opatōes nostre erunt deiforꝛ
mes ⁊ deo accepte. Dicit Bern. in li. de cō
sideratōe. c. v. Deꝰ ī seraphin amat vt cha
ritas. in cherubin noscit vt veritas. in throꝛ
no sedet vt eq̄tas. Oportet igiꝛ vt nos inꝛ
quantū possumꝰ deū ⁊ summū bonū diligaꝛ
mꝰ. Ro. xij. Spū feruētes vt summā veri
tatē cognoscamꝰ. q2 nosse deū ꝯsūmata noꝛ
ticia est. vt summā equitatē in nobis tenea
mus. ps. xxxvi. Custodi innocentiā ⁊ vidi
equitatē. ⁊ sic bñ erimꝰ ordinati q̄ ad deū
p deiformes opatōes. q2 dicit Linconiēsis
sup. x: angelice ierarchie. Intellectꝰ hūanꝰ
in suo supmo gradu ad intꝰ habet vt cū sera
phin feruēat amore. luceat sciētia cū cherꝛ
bin. Spūalis factꝰ dicere pt cum thronis
sanctꝰ sanctꝰ sanctꝰ ¶ Secūdo q̄ ad nos bñ
ordinati deiformes opatōes opemur ad siꝛ
militudinē medie ierarchie. Ber. vbi sup.
Deꝰ dīlaꝛ vt maiestas. opaꝛ vt virtꝰ. tueꝛ
vt salꝰ. oportet etiā vt nos oē impedimēꝛ
tū diuine participatōis dominādo supamꝰ
⁊ opatōi virtutū fm grām studiose insisteꝛ
mꝰ vt oībꝰ inordinatis motibꝰ ⁊ impulsioꝛ
nibꝰ potēter resistamꝰ. ⁊ sic erimꝰ bñ ordiꝛ
nati in nobismetipsis p deiformes opatioꝛ
nes. q2 dicit Linconiēsis vbi supra In me
dia ierarchia oportet vt dominemur cū doꝛ
minationibꝰ. vt fortes simꝰ cū virtutibꝰ. et
ordinati cū potestatibꝰ ¶ Tercio debēmꝰ esꝛ
se bñ ordinati ad exteriora vt opemur deiꝛ
formes opatōes ad similitudinē infime ieꝛ
rarchie. in q̄ deꝰ vt dicit Bern. regit vt pri
cipiū. reuelat vt lux. assistit vt pietas. Opoꝛ
tet vt oīa exēplariter ad primū principiū re
uocemꝰ: vt lumē veritatis vbis ⁊ factꝫ aliīs
ostendamus. vt opa pietatꝫ oībꝰ deuote

exhibeam⁹. Et sic bñ erim⁹ ordinati ad exte
riora p deiformes opatões ad similitudinẽ
insime ierarchie. qr dicit Linconiẽsis. In
vltima nostra ierarchia oportet vt principe
mur cũ principatib⁹. s. omnia ad primũ prin
cipiũ reducẽdo. vt reuelem⁹ veritatẽ cũ ar/
changelis. ⁊ pietatẽ exhibeam⁹ assistẽdo in
digenti cũ angelis. Thob. iiij. Quomodo
potuerꝫ esto misericors. ¶ Et sic patꝫ q p
vtrasqꝫ opatões interiores ⁊ exteriores si
ue vite actiue siue ꝯtemplatiue spũs huma
nus ad intrinsecũ ad eternũ manerũ ingre
diatꝰ. qr dicit Prosper in li. de vita cõtem/
platiua. Uita ꝯtemplatiua ⁊ actiua diuersis
itinerib⁹ incedũt ⁊ ad eandẽ patriã inten/
dunt Actiua vita inquit Prosper habet sol
licitũ cursũ. Contemplatiua vero gaudiuꝫ
sempiternũ. In actiua ꝯtemnitꝰ mũdus. in
illa ãt videbitꝰ de⁹. hec ille. Et ꝯcordat aug.
Sicut malis opibus quasi quibusdaꝫ seris
ac vectib⁹ vite ianua clauditꝰ. ita absqꝫ bo/
nis operib⁹ sine dubio nõ aperitꝰ. igitꝰ nõ so/
lũ bonis operib⁹ hominis interioris: sꝫ etiã
exterioris peruenitꝰ ad eterna. Math. xvi.
Reddet vnicuiqꝫ iuxta opa sua. Nã dũ bo
na opa facim⁹ qd aliud q̃ q̃dã itinera agim⁹
per q̃ ad patriã festinam⁹. Greg⁹. xxij. mo/
ral. Quãuis in vsu opis sit temporalitas.
tñ in intentõne debet esse eternitas. ¶ M
Nota sicut p opa interioris hoĩs vt p cõ/
templationeꝫ qñqꝫ fit p̄libatio vite eterne.
ita etiã p opa exterioris hoĩs fit qñqꝫ simi/
litudo vł imago eterne vite. vt dic Bern.
li. de amore dei. Sũt aliqui qui se sentiunt
sic vicisse omnes ꝯtradictões carnis. vt in
omni substãtia carnis nõ reperitꝰ nisi instru/
mentũ boni opis. sꝫ si in ipsis miserijs cõta
bescũt tunc in interiori homine forti⁹ ꝯuale
scũt. ij. ad Cor. xij. Cũ infirmor tũc fortior
sũ ⁊ potẽs. Nã ipi nouã quandã percipiunt
spũalem grãꝫ. oculi sũt simplices. aures ob
temperantes in oratõe feruẽtes. tact⁹ hone
stus. dulcis gustus. si nõ in gustu suauitatꝫ
tñ p mutuũ charitatis incentiuũ. Apoc. iij.
Opa tua plena sunt corã deo. Dicit enim
Albert⁹ li. de diuinis misterijs. Facit dulce
dinẽ in gustu: gaudiũ in corde. Uñ Orig.
sup Cantic. De natura boni opis est q ad
ipli⁹ multiplicatõeꝫ multiplicatꝰ ⁊ delecta/
tio q̃si ꝯdimentũ cibi spũalis. vt solꝰ dei do
num obtineat in motu gustu ⁊ visu. ⁊ omne
desideriũ ei⁹ in eternitate feliciter termina
tur. ⁊ sic ibit in domũ eternitatis sue Eccs.
vlti. Ibi dicit Aug. de spiritu ⁊ aĩa. erit ma
nifesta visio. plena cognitio. vera dilectio.
firma ꝯiunctio. plena refectio. societas in/
diuisa. similitudo pfecta. vita beata ⁊ eter/
na. Ad quã nos pducat ⁊c̃.

¶ De sancto Johãne baptista.
¶ Sermo XCIII.

Ohãnes est no
men ei⁹ Luc. i. ¶ In sũma ver
bor duo innuuntꝰ. Primo ort⁹
tripudij natiuitatis Johis. ibi. Elisabeth.
Secũdo subiungitꝰ mirandũ pdigiũ de ei⁹
dignitate. ibi. apertũ est ilico os ei⁹. De pri
mo dicitꝰ. Elisabeth impletũ est tps parien
di. Erat illa Elisabeth q̃ erat sterilis. vt dꝛ
Luc. i. Dixit nãqꝫ angel⁹ Anne ⁊c̃. ¶ N.
Q. de⁹ aliqñ claudit vterꝫ alicui⁹ h̃ id facit
vt mirabili⁹ denuo aperiat. ⁊ nõ ratõe libi/
dinis esse qd nascitꝰ. sed hoc magis diuini
muneris fore cognoscatꝰ. oẽs enĩ q̃s ex mu/
lierib⁹ sterilib⁹ recitat scriptura natos excel
lentes pueri leguntꝰ. vt Isaac ex sara steri/
li ad nonagesimũ annũ. cui repromissa erat
oĩm gentiũ benedictio. Rachel sterilis ge/
nuit Joseph dñm toti⁹ egipti. quis fortior
samsone. sanctior samuele. ⁊ tamẽ hi omnes
matres steriles habuerũt. ⁊ sic noster patro
nus sanct⁹ Johãnes. Simõ de cassia. Na
tura deficit in parentib⁹ vt p nature legem
nõ possent generare. sꝫ ex gfa coopante spe
ciali. Ideo cõmemorat euãgelista dicens.
Impletũ est. subdit. peperit filiũ. nõ quẽcũ
qꝫ sꝫ magnũ gratia ⁊ virtutib⁹. Jo Bern.
in sermõe hodierno dicit. Hodie illuxit in
signis ⁊ tanto ceteris sanctior: q̃to sancti/
orem hoiem terris effudit. hodie natus est
xpi ꝯsanguineus sponsi amic⁹. De q̃ Elisa/
beth impletũ est temp⁹ pariẽdi. Ista beata
Elisabeth peperit s̃m legẽ matrimonij cum
dolore. Joh. xvi. Mulier cũ parit tristiciaꝫ

habet. ¶ O. Diceres nunquid iste dolor est mulieri meritoriꝰ cū dolor partꝰ est ꝓpter penam peccati introductꝰ. vt dixit dn̄s Eue. Gen̄. iij. Multiplicabo erumnas tuas. ⁊ sic est necessitatꝫ. modo ista q̄ sunt necessaria ꝑ se nō sunt meritoria. q2 omīe meritū debet esse voluntariū. vt dicit Bern̄. d̄ grā ⁊ libero arbitrio. R̄ndet Chris. sup Math̄. De necessitate pt̄ fieri virtꝰ cū patiēter tolerat᷑. et sic mulier patiēter tolerās dolorē ꝓpter hoc ꝙ omīpotens deꝰ ꝓ peccatis introduxit. volens in hoc satisfacere diuine volūtati ⁊ ordinationi indubitāter meret᷑ in dolore partus. sicut qui viuit de labore manuū suarꝫ meret᷑ in h̄ volens satisfacere statuto dei. q2 imposuit deꝰ filijs ade dicēs. In sudore vultus tui ⁊c. p̄s. cxxvij. Labores manuū tuarū q2 manducabis ⁊c. Jō. i. Thim. ij. Saluat᷑ mulier ꝑ generatōēꝫ filioꝝ si ꝑmanserit in fide ⁊ dilectōe. ¶ P. Diceres q̄d faciet mulier sterilis cui nō incūbit onꝰ partꝰ R̄ndet᷑ ꝙ illud fecit Anna. i. Reg. i. Ubi felix anna lacrimas fundebat corā dn̄o vt cōciperet ⁊ pareret fructū in dei laudē. ⁊ factū est. Similiter rebecca q̄ fuit infecunda q̄ ex orationibꝰ ꝯcepit ⁊ peperit. ¶ Diceres quid facit mulier q̄ etiā fusis lacrimis ⁊ per orationē nō pt̄ habere ꝓlem. R̄ndet᷑ ꝙ debet intendere fructibꝰ sp̄ualibꝰ q̄ sunt bona opa qui fructꝰ sp̄uales sunt deo magis placidi q̄ꝫ carnales. vt ait Aug. O. maria felicius ꝯcepit xp̄m mēte q̄ꝫ ventre. Omīpotens deꝰ forte disposuit: vt mulier ita esset disposita ad vitā altiorē abstulit ei fructuꝫ carnalē vt occupet᷑ circa ista q̄ dei sunt. propter qd̄ virginitas ⁊ viduitas ꝑferunt᷑ matrimonio. q2 versant᷑ ⁊ occupant᷑ circa magꝫ bona. i. Cor. vij. Mulier innupta et virgo cogitet q̄ dn̄i sunt. vt sit sancta spiritu ⁊ corpore. que aūt nupta cogitet q̄ sunt mundi ⁊ quomodo viro placeat Jō apl̄s ibidē. Beatior erit si sic ꝑmāserit. Sbdit. audierunt vicini. i. isti q̄ erāt cohabitātes. ⁊ cognati. i. qui erāt ex eiꝰ ꝯsanguinitate. q2 magnificauit dn̄s mīꝫcordiā suā cū illa. id est magnā misericordiā fecit. s. auferēdo sterilitatꝫ opprobriū dando ei tm̄ ⁊ talē filiū. ¶ Q. No ta in hac natiuitate sanctꝰ Johānes habuit quadruplicē p̄rogatiuā ꝯtra q̄ttuor defectꝰ seu incōmoda q̄ habet quilibet mortalis in sua natiuitate. ¶ Primꝰ defectꝰ est ꝙ quilibet peccator immūdꝰ nascit᷑. q2 in peccatꝫ vt dicit Job. Nemo mundus a sorde: nec infans vnꝰ diei cuiꝰ vita sup terrā. ad Eph̄. ij. Omēs nascimur filij ire. Hāc irā ōndit dn̄s in pueris q̄ sine baptismo moriunt᷑. q2 priuant᷑ eiꝰ visione: eo ꝙ in peccatꝫ sunt cōcepti ⁊ nascunt᷑. Hūc defectū nō habuit sanctus Johānes. q2 sanctꝰ natꝰ est. q2 sanctificatꝰ in vtero vt p̄dixit angelꝰ Luc. i. Replebit᷑ sp̄ūsancto adhuc ex vtero matrꝫ sue. ¶ Secundꝰ defectꝰ q2 nascit᷑ stultꝰ ⁊ ignarꝰ boni ⁊ mali. Prouerb. xxij. Stulticia colligata est in corde pueri. vt patet ad oculum q2 puer ꝓ pomo daret ꝓuinciā. Ab isto immunis fuit Johānes. O q̄ꝫte sapiētie i vtero matrꝫ existēs xp̄m ⁊ matrē eiꝰ cognouit ⁊ xp̄m sue matri indicauit. Et in vtero inꝓphetā vnctꝰ Aug. Celū ⁊ terrā nōdū videtat: ⁊ dn̄m celi ⁊ terre cognouit Et ante fuit sue matrꝫ magistre q̄ꝫ eiꝰ filiꝰ. ⁊ ꝓtꝰ ipaꝫ docuit q̄ꝫ ipa eū lactauit. ¶ Tertiꝰ defectꝰ q2 debilis ⁊ infirmꝰ nascit᷑ ⁊ se in nullo iuuare pt̄. Huiꝰ exemplū habemꝰ in Dauid cū pugnaturꝰ esset cū Golia dixit ei Saul nō vales resistere philistro nec pugnare aduersus eū. q2 puer es. i. Reg. xvij. Contra hūc defectū natꝰ est Johēs puer fortis. Unn̄ canit eccl̄ia. Antra deserti tenerꝫ sub annis ciuiū turmas fugiēs petisti ⁊c. ¶ Quartus defectꝰ: q2 tristis ⁊ flens nascit᷑. Et ista est cōmunis cantilena oīm. Beatꝰ Johannes nondū natꝰ gauisus est ⁊ exultauit. Un̄ dixit mater eiꝰ ad beatā virginē. Luc. i. Ecce facta est vox salutatōis tue in auribꝰ meis exultauit infans in vtero meo. Ipse nanq3 est secūdꝰ Isaac qui interp̄tat᷑ risus. Unde poterat dicere mater Risū fecit michi dn̄s Gen̄. xxi. ideo dicit in textu. Congratulabant᷑ ei s̄m qd̄ angelꝰ p̄dixit. ⁊ multi in natiuitate eiꝰ gaudebūt. Sꝫ s̄m apl̄m Ro. xv. Quecunq3 scripta sunt ad nostrā doctrinā scripta sunt In verbis istis informamur ꝙ debemꝰ gaudere de bonis ꝓximoꝝ. Ro. xij.

Gaudete cū gaudentibꝫ. qđ nō faciūt odio/
si. qui tristant̄ de bono ꝓximoꝝ. Aug. Inui
dia est dolor felicitatꝫ aliene. Inuidi ꝺ alie
na miseria exultāt. ⁊ ꝺ alieno gaudio tristā
tur. ⁊ h̾ ſm Nicolaū de lyra sup canonica
beati Johānis. Frequēter inuidia ꝯtingit ī
hoībꝫ eiusdē stat⁹ seu artificij vt in collegijs
⁊ ꝯuentibꝫ mercatoribꝫ aut alijs equalibꝫ.
¶ R. Dicetes vnde surgit h̾. Dicit beatus
Greg. v. moral. exponēs illꝺ Job. v. Par
uulum occidit inuidia. dicit. Inuidere nō
possum⁹ nisi eis q̄s nobis in aliq̄ meliores
putam⁹. Paruul⁹ est. q2 ipse testimoniū ꝑbi
bet ꝙ minor sit ei cui⁹ inuidia torquet̄. ⁊ sic
antiqu⁹ hostꝫ amissa beatitudine minorez se
cognouit. ⁊ sic chayn despecto suo sacrificio
īuidebat fratri. ⁊ sic Esau bn̄dictōne ꝑdita
Et licet ꝑ oīm̄ viciū qđ ꝑpetrat̄ hūano cor
di dyabolicū vir⁹ infundit̄. signanter in isto
Sap. ij. Inuidia dyaboli mors īntrauit ī or
bē terraꝝ. Nā cū deuictū cor liuoris putre/
do corrūpit ipa exteriora iudicāt. color pal
lore afficit̄. oculi deprimunt̄. mēs accēdit̄.
Et factū est die octauo venerūt circūcide/
re pueꝝ ⁊ vocauerūt noīe patrꝫ sui Zacha/
riā. Lyra. q2 talis ꝯsuetudo fuit apꝺ antiq̄s
signāter potētes. Et ait mater: nequaq̄: sꝫ
vocabit̄ Johēs. ¶ S. Johānes est nomē
valde gratiosū. iđ excreuit ī aplātu vltra nu
meꝝ vicesimū. qđ nō legit̄ de alijs nomibꝫ
aplicis. q2 tm̄ martin⁹ quint⁹. Bonifacius
octau⁹. Gregori⁹ duodecim⁹. sꝫ Johānes
vicesimussextus. vt dicit glo. clementinaꝝ.
Vn̄ h̾ nomē cōpetit beato Johi. q2 Johēs
dr̄ in q̄ est gr̄a. Sanct⁹ thō. de articul̄ fidei
dicit. Johēs fuit ī vtero sanctificat⁹ beata
vgo maria ⁊ xp̄s. Sāctificatio Johis ꝯsi/
stebat ī isto. q2 fuit mundat⁹ ab oīm peccato
originali. ⁊ ꝑstitū sibi fuit nō peccare mor/
taliter sꝫ venialiter. Beata aūt virgo ita san
ctificata ꝙ nec mortaliter nc̄ venialiter pec/
care potuit. Nā pctm̄ veniale orit̄ ꝙ appeti
tus sensitiu⁹ nō totaliter subijcit̄ rōni quin
interdū moueat̄ ꝑter rōnem vel ꝯ rationē.
sꝫ in beata virgine totaliter subiect⁹ fuit ra
tioni ꝑ virtutē gr̄e sanctificantꝫ ipaꝫ ꝙ nū
q̄ ꝯ ratōez moueret̄. Innuebāt patri quē
vellet vocare eū ꝑ signa visibilia. q2 nō solū
erat mut⁹ sꝫ etiā surd⁹. iđ postulās pugilla/
rē scripsit Johēs est nomē ei⁹. q. d. nō im/
pono sibi. sꝫ impositū est ei a deo. non tenet
nomē de terrꝫ sꝫ de celis Johēs est nomen
ei⁹. ista vba tractat Hugo de sancto victo/
re. Puer vocat̄ Johēs ⁊ nascit̄ de pr̄e mu
to. Et sic gr̄a dei nascit̄ qn̄ sum⁹ muti silētiū
mētis tenētes. Sap. xviij. Dū mediū silē
tiū teneret oīa. omīpotēs ſmo tu⁹ de regali
bus sedibꝫ venit. Silētiū mētis est trāquil
litas cordis ab oīm euagatōe mētis libera.
Et ista natiuitas gr̄e est nobis valde neces
saria. q2 est arra future glorie. Ro. vi. Gr̄a
dei vita eterna. Johēs est nomē ei⁹. Simō
de cassia. O magnū nomē qđ pr̄i restituit
vocē. gaudiū vicinis. ꝑplo sacerdotez. Hoc
est factū ad ꝑsagiū futuroꝝ. q2 sola gr̄a mi/
racula opat̄. sola gr̄a ad dicendū vitatē lin
guas fac̄ disertas. ¶ T. Et bn̄ ꝯueniebat ei
h̾ nomē in q̄ est gr̄a. Pro ꝑpter plenitudi/
nē diuīe gr̄e Lu. i. Spūsancto replebit̄ ab
vtero. De hieremia legit̄ ꝙ sanctificat⁹ est
de Johe ꝙ spūsancto replet⁹ est. sanctifica
tio mundatōez significat. repletio mundati
onē Mirabile: qđ apli quīq̄gesimo die a re
surrectōe h̾ Johēs ī vtero ꝯsecut⁹ est. Se
cūdo bn̄ ꝯuenit sibi h̾ nomē ꝑpter tp̄s gr̄e.
Math. xi. Lex ⁊ ꝓphe vsq; ad iohannē. ex
eo regnū dei euāgelisabat̄ q2 nūciauit xp̄m.
Joh. i. Gr̄a ⁊ veritas ꝑ ihm̄ xp̄m facta est.
Tercio ꝑpter excellētiā gr̄e quā prim⁹ ꝑdi/
cauit. s. pctoꝝ remissionē. gl̄ie collationem
Mat. iij. Penitētiā agite ⁊ appropinq̄bit
vob̄ ⁊c. Et mirati sūt vniuersi. s. ꝺ ꝯcordia
patrꝫ ⁊ mr̄is in noīe Johis. ¶ Dixi scđo
innuit̄ mirandū ꝓdigiū de ei⁹ dignitate. ibi
apertū est ilico os ei⁹ ⁊ lingua ⁊ bn̄dixit deū
Amb. Fides linguā soluit quā incredulitas
ligauit. dicendo cū ꝑs. cxv. Credidi ꝑpter
qđ locut⁹ sū. Et fact⁹ est timor sup oēs vici
nos eoꝝ. s. admiratōis ꝙ de⁹ sic mirabilit̄
puniuit zachariā ⁊ liberauit Et sup oīa mō
tana iudee diuulgebant̄ verba hec q̄si facta
insolita. ⁊ posuerūt oēs q̄ audierūt in corde
suo. q2 talia insolita magꝫ memorie cōmen/
dant̄ dicētes. Quis putas puer iste erit. q̄si

dicerēt tꝗ̄ magnꝰ ⁊ sanctꝰ. Ber. Nōne ma
gnꝰ ⁊ sanctꝰ quē ꝓ oībꝫ cōmendauit dn̄s.
Dicit em̄ apl's. ij. Cor. x. Nō q̄ seipm̄ com
mendat ille ꝓbatꝰ est: sꝫ quē deꝰ cōmendat
⁊ sic Johes noluit seipm̄ cōmēdare. Joh. i
cū interrogaretur a phariseis an esset xp̄s.
Rn̄dit. nō sū. Scriut em̄ scriptū ꝓuer. xxvij.
Laudet te os alienū ⁊ nō tuū. ¶ Et sic
Johānes a triplicibꝫ hoībꝫ laudatꝰ ⁊ vene/
ratꝰ fuit. Primo ab herode malo. Marci
vi. Metuit herodes Johannē vt virū san/
ctū. Scđo a bonis Math. xxi. Oēs cū vt
ꝓphetā habebāt. Tercio ab optimo. i. xp̄o.
Mat. xi. Inter natos mulierū ⁊c̄. Ista ē ve
ra cōmendatio q̄ fit a iudice vero. de q̄ apl'us
i. Cor. iiij. Michi ꝓ minimo est vt a vobis
iudicer. q̄ me iudicat dn̄s est. Bern. Quid
alieno vel mei ꝯtentꝰ sū testimonio: cū solꝰ
dei ꝑsentādꝰ sū iudicio. Et sic iohes vere iu/
stus: qꝛ a vero iudice laudatꝰ. O reuera Jo
hānes ē a xp̄o laudatꝰ. Johes fuit lucerna
ardēs Joh. v. Cōsuetudo est ciuiū ī ciuita/
tibꝫ. qn̄ vnꝰ vult aliū in noctibꝫ tenebrosis
visitare fac̄ pare lucernā. Et sic xp̄s q̄si ci/
uis mūdi. ps̄. cxviij. Incola ego sū ī terra. vo
lēs visitare hūanū genꝰ ī nocte legꝫ mosay
ce parauit lucernā. i. iohannē. de q̄ ps̄. cxxxi
Paraui lucernā xp̄o meo. Primo dr̄ lucer/
na. qꝛ lucerna lucet illis q̄ retro vadūt. aliq̄
in manibꝫ portāt ne offendanť. ⁊ sic beatꝰ io
hannes vita ⁊ doctrina luxit illis q̄ erāt in
tenebris pc̄torū. Lu. iij. Facite dignos fru/
ctus penitētie. Jo. Chris. in s̄mone ď iohe
Johes magisteriū vite: sanctitatis forma:
iusticie norma: virginitatꝫ speculū: pudici/
cie titulꝰ: castitatꝫ exemplū: penitentie via.
Scđo lucerna obstructa ē vndiqꝫ ⁊ a vētis
extingui nō p̄t. ita btūs iohes nō a ventꝫ tri
bulationū. iō figuratꝰ ꝑ lapidē abeston. de
q̄ Solinꝰ in li. ď mirabilibꝫ mūdi. Qui q̄ se
mel accēdiť extingui nō p̄t. sic iohes Mat.
xi. Quid existꝫ in desertū videre arūdinē a
vēto agitatā. Prouer. xxxi. Nō extinguet
in nocte lucerna eiꝰ. Tercio lucerna nō hꝫ
lucē a seip̄a sꝫ mutuat aliūde. ⁊ sic Johes nō
lucebat a seip̄o. sꝫ a xp̄o. recte sic lucifer a so
le. ⁊ sic iohes Joh. i. Nō erat ille lux. sꝫ vt
testimoniū ꝑhiberet ď lumie. i. ď xp̄o q̄ erat
lux vera. Jo. q̄n venerūt sacerdotes īterrogā
tes an esset xp̄s. Rn̄dit. Ego sū vox clamā
tis ī deserto. Joh. i. Hoc est ꝯ̄ mltos lr̄atos
q̄ sibi ascribūt lumē intelligētie qđ lumen a
deo habēt ⁊ a seip̄is estimāt scire. vt Alanꝰ
ideo priuanť lumie sciētie. Exēplū de alano
doctore magno q̄ sibi ascripsit ⁊ ꝑdidit: hu
miliatꝰ recepit. Et sic Johes se humiliauit
sic ⁊ nos. Bern. in s̄mone hodierno. Quid
est tot ⁊ tantis ꝑconijs iohannē extollere si
ip̄m negligimꝰ in moribꝫ imitari. tales esse
mꝰ sic illi q̄ laudāt pugillātes ⁊ pugnare nō
audēt. Quarto dr̄ lucerna ꝓpter lucꝫ obum
brationē. videmꝰ q̄n lucerna accendiť. si ma
ior apportať illa obumbrať. ⁊ sic sole oriēte
lucifer obumbrať. sic de iohe Joh. iij. Illū
oportet crescere: me aūt minui. Itez ardēs
igne charitatꝫ vt dure ex charitate pharise
os corripere ⁊ herodē. Itē lucēs ꝑ vitam
iusticie ⁊ veritatꝫ. ¶ A. Nota Johes post
xp̄m ⁊ matrē eiꝰ ꝓ cunctꝫ mortalibꝫ mlťa pri
uilegia habuit. Primū est angelice missio/
nis q̄m ab eodē angelo a q̄ xp̄s fuit ꝓnunci
atꝰ. s. a gabriel. Secundū mirifice ꝯceptōis
Erat em̄ in matre sterilitas naturaľ. ⁊ tā in
mēe q̄ꝫ in pr̄e lōgeuitas. ꝓpter qđ filiū hēe
nō poterant s̄m naturā. Et illa duo impedi
mēta tāgit euāgelista Luc. i. Nō erat illis
filiꝰ eo q̄ Elisabeth erat sterilis ⁊ ābo ꝓces
sissent ī diebꝫ suis. ⁊ tn̄ potētia generādi in
vtroqꝫ reuixit v̄tute diuina. iō eiꝰ ꝯceptio
fuit miraculosa q̄dāmodo. Tercio hꝫ priui
legiū solēnis natiuitatꝫ. de q̄ Luc. i. Multi
ī natiuitate eiꝰ gaudebūt. qꝛ regina glie pre
sens fuit. Et s̄m aliq̄s officio pietatꝫ insiste
bat. rex ⁊ dn̄s celi fuit ī vtero v̄ginis. Et ꝓ
pter istas ꝓrogatiuas singularꝫ ⁊ solēnis ē
ista natiuitas. Isaac ꝑ angelū fuit nūciatꝰ
⁊ a sterilibꝫ parentibꝫ natꝰ. sꝫ nō in vtero san
ctificatꝰ. Samuel legiť matrꝫ ꝓcibꝫ obtentꝰ
sꝫ nō ab angelo annūciatꝰ. Etiā legiť ď sam
sone q̄ fuit ab angelo nūciatꝰ. sꝫ nō ī vtero
sanctificatꝰ. Et sic patēt ꝓrogatiua sancti io
hānis. Itē xp̄s cōmendauit cū dicēs eū an
gelū. Math. xi. Hic est de q̄ dictū est. Ego
mitto angelū meū. s. ꝓpter vitā angelicam.

Ideo canit ecclia. O nimis felix meritiq̃
celsi nesciēs labē niuei pudoris. Chris. Cō
uersatio iohānis oīm hoīm vitā culpabilez
fecit apparere. quēadmodū dū videris ve-
stē candidā dices satꝫ pulcra est. quā si sup ni
uē locaueris sordida esse incipiet q̄ prius fuit
decora. ⁊ sic ꝯuersatio aliorum sctōrum respectu
Johānis. Quā nobis ꝑstet ihesus xp̄s.

¶ Sermo ¶ XCIIII. Ad idem.

Johānes est no
i men eius Luc. i. ¶ Legit in libro
de ꝓprietatibus rerum. Turtur est
auis casta querēs deserta ⁊ loca solitaria di
ligēs ⁊ fugit ꝯsortia ¶ S. Hec auis adue-
niēte vernali tpe q̄rula voce nūciat nouita-
tē tpis. Canti. ij. Iā hyems transijt imber
abijt ⁊ recessit flores apparuerūt ī terra nr̄a
q̄r vox turturꝫ audita est ī terra nr̄a. Spūa
liter. p turturē intelligit beatus iohēs ¶ Pri
mo q̄r turtur est auis casta. Et sic beatus Jo
hānes q̄r ꝑpetuus virgo. qd̄ patet ex eo q̄r vi
tauit oīa q̄ solēt ad libidinē īcitare. q̄ꝝ sunt
q̄ttuor. iuxta illud poete. Vestꝫ pulcra. cibus
largus. ociū quoq̃ somnus. Primo vestꝫ pulcra
Mat. xi. Qui mollibus vestiunt ⁊c. Math.
iij. Johēs habebat vestimētū de pilis came
lorum qd̄ sup nudo corpe portabat. Secūdū
est cibus Prouerb. xxix. Qui delicate nutrit
seruū suū sentit eū ꝯtumacē. Cibus aūt iohis
erāt locuste. Math. iij. fm Chris. Locuste
sunt volatilia mūda cocta ī oleo paupi ꝑbēt
victū. Et sic mel siluestre fuit eius cibus. qd̄ fm
Rabanū ⁊ sanctū tho. de aq̄no folia sunt la-
ta ⁊ rotunda lactei melleiq̃ coloris. Potus
eius nō fuit vinū. Prouer. xx. Luxuriosa res
vinū. Hiero. Venter vino estuās ⁊c. Lu. i.
Vinū ⁊ sicerā nō bibet. sꝫ potus eius fuit pura
aq̄ vt canit eccl'a. Cui latex haustuz satiat a
pastū mella locustꝫ ¶ Scd̄o auis ista fugit
ꝯsortia. ⁊ sic beatus iohēs. de q̄ canit hymnus
Antra deserti tenerꝫ sub ānis ciuiū turmas
fugiēs petisti ⁊c. Chris. Cōuersatio Johis
oīm vitā hoīm faciebat vitā culpabilē ap-
parere: quēadmodū si opposuerꝫ albā vestē
iuxta niuē apparet sordida licet nō sit. Sic
sunt in cōparatione iohānis alij nati mulie

rum. ¶ Tercio in aduētu suo nouū tempus
annūciat. Math. iij. Penitentiā agite ⁊c.
Mat. xi. Lex ⁊ ꝓphete vsq̃ ad Johannez.
q̄r tps grē ab eo incipit. ergo habet nomē a
grā. de q̄ thema. Johānes est nomē eius ¶ C
Johēs interpretat grā. si illa debet nasci ī
nobis: tūc respiciamus q̄uo iohānes natus
est tripliciter. Nā natiuitas iohis corporalis
nō fuit naturalis tm̄. sꝫ etiā q̄dāmodo sup
naturalis cooperatio. q̄r sterilitas ⁊ senectus
Spiritualiter. ⁊ sic ī nobis. Zacharias me
morans deū interpretatur. Et significat illos
q̄ habēt dei memoriā. ps. xxxviij. In medi
tatione mea exardescet ignis. s. grē. Hugo
Sicut ligna nutriunt ignem. sic meditatio
nibus ⁊ cogitatōnibus nutrit gratia. Elisabeth
interp̄tatur dei mei saturitas. i. nō feruētius
aliud desiderare p̄ter deum. Prouerbio. x.
Egestatē operata est manus remissa. i. exile
desideriū. ps. lxxx. Tribuet eis fm deside
ria cordis eorum. Ideo dictū est Zacharie
Exaudita est oratio tua. Sed ī sancto loco
annunciat ad significandū illud. i. Cor. iij.
Templū dei sanctū est: qd̄ estis vos. Leui
tici. xi. Sancti estote q̄m ego sanctus sum.
Sed vbi vixit iohānes in solitudine. et sic
dei gratia dū sumus in gratia solitudinem
queramus. Bern. O aīa mea esto sola vt so
li illi serues quē soluz elegeris. fuge publi-
cum. scias te habere sponsuz verecundum q̄
nō velit tibi exhibere suā p̄sentiā ceterꝫ pre-
sentibus. Zach. ij. Fugite de medio babilo-
nis. i. mundi. Job. xvi. In mūdo p̄ssuram
habebitis. sꝫ quia solitudo est ad colloquē-
dum deo familiaris. Exodi. iij. Pascente
Moyse oues in deserto apparuit ei dn̄s in
rubo ardenti loquens sibi familiariter. Pe-
trus Damiani. Solitaria vita est celestis
doctrine scola. diuinarum artiū disciplina.
Amb. Sola erat Maria ⁊ loquebat cum
angelo. Solus erat petrus ⁊ totū orbem sa
crandarum gentiū cognouit misteria. plus in
telligo de solitudine mētis q̄ꝫ corporis. quia
ista sine illa non est vtilis. sꝫ illa sine ista ad
salutez sufficit. Orig. sup Exodo. omel. iij.
Relinquēdus est mundus si deo fuire volumus
relinquendus nō loco sꝫ animo. xxiij. q. iij. c.

recedite. Et Aug. de verbis dñi. Recedite ꝛ immundũ nolite tangere. non cõtactu corporis ſ; cordis. Sz heu aliq̄ nõ ſũt in mũdo. ſ; mund⁹ i eis. in his nõ viuit Johãnes .i. grã dei. ij. Coꝝ. vi. Que ꝑticipatio iuſti cũ iniuſto. aut q̄ ↄueniẽtia luci ad tenebras Aug. v. de ci. dei. Merito deficit q̄ ſe ſepat a deo q̄ eũ fecit. Idcirco Johes fuit ſegregat⁹. primo a mũdo. ſcdo a prauo ↄſortio. Prouerb. i. Fili ne ambules i ſemit; ꝑuoꝝ Eccĩ. xiij. Que cõmunicatio ſancti ad canẽ Beda. Meli⁹ ẽ maloꝝ odiũ q̄ ↄſortiũ. ij. Coꝝ. vi. Immũdũ ne tetigeri;. ꝛ Leui. xxij Ois q̄ tetigerit immundũ immundus erit vel morticiniũ. Orig. ſup Leui. Morticinium ↄtingit q̄ in p̄ctis mortuũ ſequit̃ ꝛ imitat̃ Eccĩ. xiij. Qui tetigerit picẽ inq̄nabit̃ ab ea Math. v. Qui viderit mulierẽ ꝛc. Bed. Iã tetigit coꝛ ↄcupiſcẽtie viciũ ꝛ factũ eſt immundũ. ꝛ ſic Johes ſegregat⁹ fuit ab oĩb⁹ his vt deo ſoli ſeruiret ꝛ viueret. Bern. in li. de diligẽdo deũ. Nõ vrget. iuſticia dictat. vt hõ ſe totũ illi tradat. a q̄ totu; ſe habet Et ſic Johes vt haberet mũdas man⁹ q̄b⁹ xp̄m tãgeret. ꝛ oclos q̄b⁹ ſpũmſctũ i colũbe ſpecie videret. aures q̄b⁹ p̄ris vocẽ audiret mundũ reliq̄t Vñ canit̃. Antra deſerti ꝛc. Amb. Nõ lic; homini aliq̄ mẽbro abuti. q: mẽbra nr̃a ſũt ſanctitati; inſtrumẽta. Ro. vi. Exhibete mẽbra veſtra ſuire iuſticie. Chriſ. in quodã ſmone beati Johãnis dicit. Johes eſt p̄nceps monachoꝝ in heremo viuit. in heremo nutrit̃. in heremo expectat xp̄m. cui⁹ vita auſtera veſti; hirſuta. cib⁹ locuſta vel herba. pot⁹ aq̄. lect⁹ terra inquilin⁹ beſtia. ip̄e exul mũdi. heres p̄adiſi. i. Coꝝ. xv. Grã dei ſũ ꝛc. Hugo de clauſtro aĩe. Fuge luge attẽde dep̄care. fuge mũdũ: q: vanitas. luge pctm̃: q: iniq̄tas. attẽde carnẽ: q: fragilis. dep̄care deũ: q: ip̄e miſericoꝛs eſt ꝛ tu miſerabilis.

De ſanctis Petro ꝛ Paulo ap̄lis.

Sermo. XCV.

Ibi dabo claues regni celoꝝ Mat. xvi. In ſũma euãgelij duo innuit̃. P̄mo ↄfeſſio eterne dĩitati; i principio Secundo collatio magne p̄tãtis. ibi. Tibi dabo claues. De primo dicit. In illo tp̄e ſc; cũ iudei temptauerũt ei⁹ diuinitatẽ dicentes. Mgr̃ volum⁹ a te ſignũ videre. ip̄e arguit eos dicẽs. Generatio ꝑua ꝛ adultera ſignũ petit. Chriſ. ſup Mat. Sꝑ ſignu; petere ꝛ q̄rere eſt nũq̄; velle credere. Ideo ait diſcipul. Cauete a fermẽto phariſeoꝝ .i. a falſa fide ꝛ doctrina eoꝝ. Et in illo tp̄e venit ih̃s in ꝑtes ceſaree philippi. ad differentiã alteri⁹ ceſaree in paleſtina. Et dr̃ ceſarea philippi. q: ãpliauit eã philipp⁹ i honorẽ tiberij ceſaris q̄ dedit ei q̄rtã partẽ regni vt dicit Joſeph⁹ ꝛ hieronim⁹. Iſta ciuitas pri⁹ dicebat̃ lachis. ꝛ poſtea dana filijs dã eã occupantib⁹. Judicũ. xviij. Et ibi habitabãt gẽtiles in finib⁹ ei⁹. D. Et ex h̃ q̄ ↄfeſſio ꝛ inq̄ſitio fidei ibi facta eſt oñdit̃ fundatio eccl̃ie in fide gentiũ. Interrogauit diſcipulos ſuos. Bed. Interrogauit non q̄ſi neſciẽs ſcientiã de ſe vel alioꝝ. ſ; vt ↄfeſſionẽ recte fidei diſcipuloꝝ digna mercede remuneraret. ꝛ errorẽ hoĩm ꝑ ↄfeſſionẽ diſcipuloꝝ elimĩaret. q: nõ eſt ꝑiculoſior erroꝛ q̄ i fide. Aug. ꝯ fide. Fides eſt oĩm bonoꝝ fundamẽtũ ꝛ hũane ſaluti; initiũ. ſine q̄ oĩs laboꝛ vacu⁹ ꝛc. Itẽ iterrogauit ſm Orig. iõ vt docem̃ ſcrutari q̄d alij ſentiant de nobis. vt ſi q̄d mali occaſionẽ debem⁹ vitare. ſi q̄d boni debem⁹ amare. iuxta illd̃ Ro. xij. Prouidẽtes bona ñ tm̃ corã deo ſ; etiã corã oĩb⁹ hoĩb⁹. vt hr̃ ꝯ ↄſe. di. i. Nob nõ tm̃ ↄſciẽtia bona ẽ neceſſaria. ſ; etiã fama. xi. q. iij. inter v̄ba. Cõſciẽtia ẽ nob neceſſaria fama p̄rimis. Jõ Eccĩ. xlij. Curã habe de bono noĩe. Nõ ꝓuer. xxij. Meli⁹ eſt nomẽ bonum q̄ diuitie mlt̃e. Et dixit Quẽ dicunt hoĩes. i. turbe vulgares. nõ quem me dicũt ſcribe ꝛ phariſei. Nõ Chriſ. q: opinio ſcribaꝝ erat mala de xp̄o. Ex q̄ habem⁹ q̄ non multũ debem⁹ ponderare falſas opiniones maloꝝ hoĩm de nob: ſ; ꝓboꝝ ꝛ ſimplicium. Aug. ꝯ ſancta viduitate. Si aliq̄d ꝯ nobis male credunt ꝛ fingũt ꝛ famam decoloranẽ afferũt ↄſciẽtie ſolatiũ ꝛ plenũ gaudium: eo q̄ merces eſt tanq̄ ſtipendiũ militantium

Dicit em̄ aplꝰs.ij.Cor.vi.Per gloriā ⁊ ig
nobilitatē:ꝑ infamiā ⁊ bonā famā.Katho.
Cū recte viuas nō curas ꝟba maloꝝ.Filiū
hoīs ꝓpter matris sanctitatē.integritatē.et
virginitatē ⁊c̄.At illi dixerūt.alij Johan-
nē baptistā.⁊ hꝰ ꝓpter eminentiā vite ⁊ san
ctitatē.Et sic errauit herodes.Marci.vi.
Johannē decollaui ⁊ ipse surrexit a mortuis
ideo opant̄ virtutes in eo.Alij heliā ꝓpter
zeli veritatē.q2 reprehendit Achab ⁊ Jezabel
⁊ sic xp̄s pharisceos.Luc.vi.Ue vobis diui
tibꝫ.Alij hieremiā ꝓpter pietatē ex q̄ plāxit
Hiere.ix.Quis dabit ocul' meis lacrimas
⁊ sic xp̄s Marci.viij.Misereor sup̄ turbas
Et fleuit sup̄ hierl'm.Luc.xix.Aut vnū ex
ꝓphetis.ꝓpter sapiētie claritatē.vt vnus
surrexit vt heliseꝰ q̄ habuit duplicē spiritū
helie.iiij.Re.v.q̄ dixit ad iesi.Nōne erat
cor meū in p̄senti qn̄ reuersus est Naaman
de curru suo ī occursū tibi.Et sic xp̄s cogno
uit cogitatões.Math.ix.Ut q̄d cogitatis
mala.Audita opinione hoīm:q̄rit ab eo d̄
opinione discipuloꝝ.Uos aūt quē me esse
dicitis.q.d.vos ad testimoniū p̄ordinati.
Act.i.eritis michi testes.vobis datū ē nos
se misteriū regni.Math.xiij.Uos estis lux
mūdi.Math.v.Uos estꝫ quibꝫ oīa q̄ audi
ui nota feci.Joh.xv.Uos estꝫ q̄ semp̄ me-
cū fuistis.doctrinā audiuistꝫ.mirabilia vi-
distis.Quē me esse dicitꝫ.si alij errāt:vos n̄
debetis errare si vultꝫ saluari.Heb.xi.Im
possibile est sine fide placere deo.Johā.iij.
Qui est incredulꝰ filio non habet vitā eter-
nā.sꝫ ira dei manet sup̄ eū.Aug.Sine fide
falsa est oīs virtꝰ etiā in optimis moribꝫ.
Abacuc.ij.Justꝰ ex fide viuit.Heb.xi.Ac
cedentē ad deū oportet credere.Rn̄dens sy
mon petrꝰ tanq̄ꝫ os ⁊ caput aploꝝ ꝑ oibꝫ.
ad innuendū q͛ plati debēt esse ꝓmpti ad re-
spondendū de articulis fidei.vt patet ī cau.
xxi.di.de quibꝫ in fine dicit̄.Prelatoꝝ est
ꝯfirmare fidē subditoꝝ.Jō Innocentiꝰ et
habet̄.xxiiij.q.i.quotiēs.Quotiēs rō fidei
ventilat̄ ad petꝝ.i.ad romanā ecc̄liā refe-
rat̄ ⁊ non ad laycos.vt hꝫ de hereticꝫ.li.vi.
quicūq̄ꝫ Inhibemꝰ vnicuiq̄ꝫ layce ꝑsone d̄
fide disputare.Itē Innocētiꝰ d̄ baptismo
⁊ eius effectu.c.maiores ecc̄lie.Maiores
causas p̄sertī articulos fidei ꝯtingētes ad
petri sedē referēdas intelligit̄ ī eo q͛ petrus
ꝑ oibꝫ rn̄dit. E. Nota ī multis inuenit̄ ꝓm
ptitudo petri.Primo in abrenūciatōe sc̄li
cū fratre suo.Math.iiij.At illi ꝯtinuo reli
ctis retibꝫ secuti sūt eū.Scd̄o ī fletu pc̄ti
Lu.xx.Egressus foras fleuit amare.Tercio
ī ꝯtemptu oīs ꝑiculi Joh.vlt.Qr audiuit
q͛ dn̄s adesset statim tunica succinxit se.
Quarto ī oblatōne tormēti Mat.xxvi.Si
mori oporteat me tecū.Quīto ī seq̄la ad pe
nā Mat.xxvi.Petrꝰ seq̄bat̄ a longe.Se
xto ī defensiōe dn̄i Mat.xxvi.Simō petrꝰ
eduxit gladiū.Septīo ī amore Joh.vlti.
Petre amas me.Octauo in veritatꝫ fidei
ꝯfessione.sic hic dixit petrꝰ Tu es xp̄s filiꝰ
dei viui. F. Itē nota petrꝰ habuit verita
tē fidei triplicē Primo integrā.scd̄o feruī
dā.tercio solidā.Primo integrā.q2 vtrāq̄ꝫ
naturā ꝯfessus est.i.diuinitatꝫ ⁊ hūanitatꝫ.
cū dixit Tu es xp̄s.in hꝰ ꝯfitet̄ humanā na
turā.q2 xp̄s interp̄tat̄ vnctꝰ.Un̄ p̄s.xliiij.
Unxit te deꝰ deꝰ tuꝰ.s.in regē ⁊ pontificē.
Sꝫ in hꝰ q͛ dixit.filius dei viui.ꝯfitet̄ diui
nā naturā.Et dicit̄ notāter viui s̄m hiero.
ad differentiā coꝝ qui ꝓputant̄ dij ⁊ mortui
sūt.Ipse solꝰ deꝰ immortalis.Ezech.xviij.
Uiuo ego dicit dn̄s.Aug.Ipse solꝰ habet
immortalitatē ⁊ est fons vite.Et sicut Pe
trus habuit fidē integraꝫ.sic ⁊ nos habere
debemꝰ.q2 dicit Athanasiꝰ.Quā nisi q̄sq̄ꝫ
integram ⁊c̄.absq̄ꝫ dubio in eternū peribit.
Etiā debet esse integra.i.opibꝫ approbata.
Jacobi.ij.Fides sine operibus mortua est.
Hiero.Quid ꝓdest si impie agis q͛ deum
voce inuocas quē operibꝫ negas.Ille vero
credit qui exercet opando qd̄ credit.Isi.
Beatus vir qui recte credit.et credendo
bene viuit.Ideo dicit Beatus es simon id
est obediens.nō petrus.i.cognoscens.quia
cognitio fidei ꝑ se nō saluat sed obedientia
opis.Gregꝰ.Tūc veraciter fideles sumꝰ
si qd̄ verbis ꝓmittimꝰ opibꝫ adimplemus
Secundo habuit fidem feruidā.q2 infor
matā charitate.Nā s̄m aug.Charitas est
forma fidei.Et in deū credere est credēdo

p amorē in deū ire: ꝛ ei p fidē formatā tan
ꝗ̄ vltimo fini adherere. De qua fide dicit
Aug. Ille apud deū habet plꝰ meritū q̄ pluſ
habuit de fide. Vñ aug. Nulle maiores di
uitie. nulli honores. nulli thesauri maiores
buiꝰ mūdi ꝗ̄ fides catholica. Et ſic beatus
Petrꝰ feruidꝰ fuit. qꝛ oēs minas princi
pum ꝯtempſit. Act. v. Oportet magis obe
dire deo ꝗ̄ hominibꝰ. Ita erat dulcedo ſue
dilectōis. vt dicit Chriſ. ꝙ nō minꝰ dolo
res ꝗ̄ p̄mia diligebat: ꝛ ꝯtumelias ꝛ dolo
res reputauit delicias. ¶ Tercio habuit fi
dem ſolidā ꝙ p xp̄o ſententiā mortis volū
tarie tolerauit. De q̄ Chriſ. Ad tolerāduꝫ
p xp̄o vulnera ꝛ mortis pericula erat omni
ſaxo durior. oīn adamāte firmior. ſic ꝙ nul
la res tranſitoria eū potuit amouere. De q̄
Luceus papa. ꝛ habeť. xxiiij. q. ij. a recta A
recta fide ꝛ aplīca tramite ꝓpter nullā per
turbationē licet recedere. Et Aug. de exer
citu francoꝝ. ꝛ habeť. xxiij. q. viij. Oīm ti
more poſtpoſito ſi q̄s p fidei veritate moriť
celeſte premiū ꝯſequiť. Et ſic beatꝰ petrꝰ. iō
ꝯmendat eū dñs dicēs. Beatꝰ es ſymon
bariona. bariona interp̄tať filiꝰ colūbe. ¶ G
Itē colūba habet ſex ꝓprietates laudabileſ
q̄ beato petro cōpetunt. ¶ Primo cito do
mať. vt dicit Petrꝰ de creſcētia. Si ad co
lumbā certis menſibꝰ ponať columbꝰ. vt in
iulio auguſto ꝛ ſeptēbri citiꝰ domať. qꝛ tūc
faciliter p̄t inuenire cibū in ꝓpinquo. Sic
beatꝰ petrꝰ vocatus a xp̄o faciliter domatuſ
erat iuxta mare cū ait. Venite poſt me. Et
illi ſtatim relictis rhetibꝰ Math. iiij. Gre.
Ad viiꝰ vocis iuſſionē Petrꝰ ꝛ Andreas
ſecuti ſunt redemptorē. Sed heu aliqui di
cunt cras cras. Talibꝰ diceť Prouerb. i.
Vocaui ꝛ vos renuiſtis. Ideo Eccli. v.
Ne tardes ꝯuerti ad dñm. ¶ Secūdo pa
rem valde diligit. ꝛ abſq; eo volare nō ꝯſue
uit. Et ſic beatꝰ petrꝰ vt dicit Leo papa pre
dilectione voluit ſcire traditorē. Augꝰ. Si
ſciuiſſet dentibꝰ eū diſcerpiſſet. ideo ex dile
ctione ait p̄ ceteris. Si oportea t me mori
tecū. Luc. xxij. Dñe paratꝰ ſum tecū i mor
tem ꝛ in carcerē ire. Hoc tunc nō impleuit
ſꝫ negauit. vt verbū dei impleret. Sꝫ tñ po

ſtea exiuit ꝛ fleuit amare. Et fuit primus in
fletu qꝛ feruēter dilexit. ideo p̄ alijs ſibi da
tū fuit ꝙ p vmbrā ſanauit infirmos Ioh.
vi. Diligiſ me plꝰ his. ¶ Tercio gemitū p
cantu hꝫ qñ pullos vel parē pdit. Et ſic be
atus petrꝰ poſt amiſſionē ſpūalitū fructuū ꝛ
xp̄i fleuit. De q̄ Egeſippꝰ papa Qñ petrus
culpam negatōnis ad memoriā reducebat
vberrime lacrimas emittebat. ꝛ illud i ꝯſue
tudinē duxit vt eiꝰ facies tota aduſta crede
bať. Et clemens papa. Qñ audiuit i no
cte gallicantū ad orōem ſurrexit ꝛ ad fletū
Et ſi iſe q̄ ſemel negauit: q̄d nos q̄ totiens
quotiēs peccamꝰ. xi. q. iij. eſtimāt. Quotieſ
q̄s mortaliter peccat totiēs deū negat Ideo
docet flere. Amb. Ablue te lacrimis laua
te fletibꝰ. Nā ſm aug. in li. de pe. Lacrime
ſunt teſtes doloris ꝛ vere penitētie. ꝛ q̄ ſe la
crimās miſeꝝ fateť: illi deꝰ miſereť. ꝛ ſic di
cit Calixtꝰ papa. Fletꝰ lacrimis deleuit pec
catū negatōis. Et he fuerūt lacrime doloꝝ
Itē habuit gemitū amorꝭ eo ꝙ p̄ſentiā xp̄i
poſt aſcenſionē nō tacuit. Iō vt refert Cle
mens papa in itinerario. qꝛ ſemp i ſinu ſuo
ſudariū portabat: q̄ crebre lacrimas terge
bat. qñ dulcis locutōnis ꝛ p̄ſentie dñi erat
memor p̄ amoris dulcedīe lacrimas nō po
tuit ꝯtinere. ¶ Quarto colūba habet ꝓprie
tatē alias ad rethe ducēdi. vt dicit mgr̄ in
ꝓprietatibꝰ reꝝ. xij. li. ꝙ aliq̄n colūba doma
tur ꝛ ad deceptionē ſilueſtriū informať vt
alijs ſe aſſociat: ꝛ cū alijs in rethe vadit. Et
ſic beatꝰ petrꝰ domatꝰ erat a ſpūſancto i die
pentehe. plenius informatus ad columbas
ſilueſtres. id eſt. infideles capiendos Ideo
illis ſe ſociauit qñ p̄dicauit. ꝛ eos ad rethe
fidei duxit. qꝛ vt legiť Actuū. ij. vna vice
tria milia ad fideꝫ duxit. altera die quinq;
milia ad rethe fidei pduxit. ¶ H Vt aūt
ad rethe xp̄i duceret cū eis captꝰ fuit nō tñ
ſemel ſꝫ pluries. Vno mō a theophilo prin
cipe antiochie vbi totā ciuitatē cepit. Alio
modo ab herode agrippa. ſed angelꝰ dñi li
berauit eū. Tercō a nerone vt hodie. Et ſic
ad rethe fidei pduxit Proceſſuꝫ ꝛ martinī
anū milites: q̄ eū abire ꝯmiſerunt. Vltimo
a militibꝰ ꝛ prefecto agrippe p̄ſentatus. ita

facere debet pdicatores hodie. ¶ Quinto co lumba est auis medicinalis. vt dicit Cōstā tin⁹. qz habet sanguinē medicinalē. qz sanguis eiusdē sub dextra ala extract⁹ & calide oculis instillat⁹ dolorē mitigat. Et sic beat⁹ Petr⁹ medic⁹ corpis & aīe. Nā multis infirmis medelā corpis pstitit vmbra sui corpis Act. v. & multo melior aīaꝝ medic⁹. Sequitur. Rñdens ihesus ait. Beat⁹ es symō bariona. nō petr⁹. qz petr⁹ interptatꝰ cognoscēs symon obediēs. qz cognitio fidei p se laudē nō habet. sz obediētia & opera in charitate. Aug. de vbis dñi. Nulle maiores diuitie vt supra in psenti sermone. Quoniā caro & sanguis nō reuelabit tibi. Nicola⁹ de Lyra id est homo mortalis. de psec. di. iiij. c. grā. Fides non est tm̄ liberi arbitrij sz donū dei. Sz pater me⁹ q in celis est Math. xi. Nemo nouit filiuz nisi pater. Et ego dico tibi qz tu es petr⁹. hic mutat nomē. & sup hanc petrā. i. sup me. i. Choꝛ. xi. Petra aūt erat xp̄s. Hec petra est fundamentū fidei nostre De q. i. Cor. iij. Fundamentū nemo potest aliud ponere pter illud qd positū est qd est xp̄s. edificabo ecclesiā meā. & porte inferi. i. demones. heretici. tyranni. nō pualebūt aduersus eaz. Ratio. qz dom⁹ dei firmiter est edificata. Math. vij. Uir prudēs edificat domū suā sup firmā petraz. i. xp̄m. vbi nec pluuia. i. suggestiones demonū. nec flumina id est hereticoꝝ psortia. nec venti. i. tyrānorū psecutō possunt pualere. Greg. Occidi possūt: flecti nequeūt electi. ¶ Et h pter tria. Primo pter debilitatē impugnātis. Hiero. Debilis est hostis &c. Scdo pter fortitudinē auxiliātis. i. Reg. ij. Nō est fortis vt de⁹ noster. Tercio pter sollicitudinē custodiētis Isa. lxij. Sup muros tuos ostitui custodes. Ipa est bethel. i. dom⁹ dei sup quā Jacob angelos dei vidit ascēdētes & descendētes. Geñ. xxviij. & Isa. xxi. Custos quidē nocte &c. ad Ro. viij. Si de⁹ p nobis qs cōtra nos &c. Et tibi dabo claues regni celoꝝ tibi qz recepit p se & successoribus suis. sic ofessio sua erat & etiā aliorum. Claues regni celoꝝ. i. eccłie. qz est cephas. i. caput. Jō Aug. sup Joh. & hr. xxiiij. q. i quodcunqz. ubi dicit Petr⁹ qui claues suscepit eccłiam sanctā significauit. Hiero. Petr⁹ singulariter recepit vt oēs intelligant. quicunqz. s. ab vnitate fidei se sepant. nec a pctis absoluunt. nec regnum celoꝝ ingredi possunt. nec alios a pctis absoluere. ¶ R. Diceres tn̄ regnū celoꝝ apertū est i xp̄i passione. Apoc. iiij. Uidi ostiū apertuz in celo. Rñdet sanctus Tho. in. iiij. di. xviij. Claues accipiunt hic metaphorice ad similitudinē clauiū materialiū. Sz he claues q date sūt: sunt spūales & dant psbiteris ad claudendū vel aperiendū regnū celoꝝ. ¶ Nota regnuz claudit dupliciter. vniuersaliter. et pticulariter. Uniuersaliter. s. toti generi humano Et h dupliciter. s. ppetue. & tpaliter Perpetue vt pueris descēdētib⁹ ad limbū. Cōtra h nulla clauis dat. qz ibi manebunt eternaliter. Tpaliter pter petm̄ ade. Cōtra h claues sūt soli date xp̄o. Isa. xxij. Dabo clauē dom⁹ dauid sup humeꝝ ei⁹. & Apoc. v. Nemo poterat aperiri librum nisi agn⁹. Particulariter etiā dupliciter. ppetua. et tpalis. Perpetua vt petm̄ mortale q in eo morit. Job. vij. Qui descendūt ad inferos nō reuertunt vltra in domū suā. Quedam pticularis nō ppetua. vt si qs peccat mortaliter in psenti & deneret penā. Cōtra illam clausurā est duplex clauis. s. autoritatis q i solo deo est. q apit p grē infusionē Luc. v. Quis est q peccata dimittit nisi solus de⁹. Sz aliomodo administratiue. Et sic data est clauis platis eccłie q aperiūt p ministeriū sacramentoꝝ in qb⁹ est virt⁹ passionis. ¶ Ad argumentū. xp̄s in passione remouit clausurā primā. s. generalē. tn̄ adhuc qlibet pt sibi apponere clausurā particularē. Nota san. tho. in. iiij. li. dist. xviij. ¶ L. Claues sunt due. Prima ptās ligādi & soluēdi Secunda discernēdi. vt sciētia q est habit⁹ acqsit⁹ vel infusus nō est clauis sed autoritas vtēdi sciētia ad discernēdū. Nā sciētia hr est dispositio faciēs ad hr esse vt meli⁹ exequat officiū discernēdi. nā sicut in foro iudiciali duo act⁹ requirunt. Primo causaz discernere. Secundo sententiare. sic i foro penitentiali. Primo autoritas discernēdi

dicit̃ clauis sciẽtie. ꝫ ptãs ligandi dicit̃ cla
uis potẽtie. De q̃ potẽtia subdit. Q̃cũqꝫ
ligaueris ₰c. s. claue nõ errãte celestiꝫ curie
approbabit. Petrꝰ d tharantasia. Hec aper
tio ⁊ ligatio fit tripliciter. Prĩo q̃ ad culpã
nõ absoluẽdo ab ea. Scdo q̃ ad penã sensus
ligãdo tpali pena. Tercio q̃ ad penã ligãdo
scꝫ semẽtia excõicatõis. M Diceres pt
ne sacerdos vti virtute clauiũ iuxta suã vo
luntatẽ. Rñdent doctores sup. iiij. di. xviij
ꝙ sacerdos ligãdo ⁊ soluẽdo opat̃ vt mini
ster dei ⁊ ut instrumentũ nõ mortuũ ꝫ viuũ
Sꝫ ad ratã operã instrumẽti reqrunt̃ tria
Primũ recta dispositio instrumẽti. Secũ
dũ est ꝓportio materie. Terciũ virtꝰ moto
ris. Nã securis si nõ sit acuta nõ secabit. vl̃
si nõ habet materiã sibi ꝓporcionatã. vide/
licet ligneã. qꝛ nõ lapides. vel non moueat̃
ab aliq̃. Sicsilr in absolutõe sacerdotis de
bet ꝯcurrere rectꝰ vsus sue potestatꝫ. ⁊ ꝑpa/
ratio suscipiẽtis: ⁊ virtꝰ dei motoris. si vnũ
deficit frustrat̃ effectꝰ. Ex q̃ patet ꝙ incau/
tũ est habere nõ intelligentẽ ꝯfessorẽ vel sa/
cerdotẽ q̃ sciat inter peccatũ mortale ⁊ venia
le distinguere. Et valde incauti sunt q̃ cre/
dunt se absolutos cũ gratia ꝯfitent̃ simpli/
cibꝫ. vti de vsuris ⁊ de rapinis dicẽtes. qd
ad me. ip̃e recepit ad se vel supra se. nõ attẽ
dentes illud Math. xv. Si cecꝰ ceco duca
tũ p̃stat ambo in foueã cadũt.

Sermo XCVI.

Ad idem.

Tibi dabo cla
ues regni celoꝝ. Math. xvi.
Nota multe sunt claues ha
biles ad portã regni reseran
dã Prima est ecclĩastica ptãs collata sacer
dotali dignitati. N Nota ista ptãs cla
uiũ extendit se ad multa. Primo ad pc̃torũ
remissionẽ ⁊ retentionẽ De q̃ Joh. xx. Ac
cipite spũm sanctũ q̃ꝝ remiseritꝫ pc̃ta remit
tunt̃ eis: ⁊ q̃ꝝ retinueritꝫ retẽta erũt. Di
ceres Luc. v. dicit̃. Quis est q̃ pc̃ta dimit
tit nisi solꝰ deꝰ. Rñdet̃ ꝙ vtrũqꝫ verꝝ est ꝙ
deus remittit ⁊ sacerdos. ꝫ differẽter. Ex
pc̃to enĩ mortali tria incõmoda in hoie ge/
nerant̃. Primũ ẽ dei inimicicia. Aug. Scio
deũ omni criminoso inimicum Sap. xiiij.
Odio habet dñs impios ⁊ impietatẽ eorũ
Secundũ est deformis macula. qꝛ ĩ anima
pc̃toris imago ⁊ similitudo dei deturpatur
Treñ. iiij. denigrata est sup carbones facies
coꝝ. s. aĩe. Terciũ est reatus. i. obligatio ad
penã eternã. qꝛ peccãt ꝯ deũ eternũ. Modo
ista tria solꝰ deꝰ virtute ꝯtritõis remittit.
solꝰ enĩ remittit offensã. solꝰ lauat maculã.
solꝰ dissoluit obligatõnẽ eternã. Ista tria
figurant̃ Luc. xv. in filio ꝓdigo. de q̃ tria di
cunt̃. Primo ꝙ pr̃ ip̃m amplexatꝰ ⁊ oscula
tus fuit. Scdo ꝙ ip̃m stola ĩdui fecit. Ter
cio ꝙ dixit. filiꝰ meꝰ mortuꝰ fuit ⁊ reuixit.
Per primũ ꝙ eũ amplexatꝰ fuit dat̃ intel/
ligi ꝙ soliꝰ dei est remittere pc̃ta. de q̃ Eze/
chiel. xviij. Si auerterit se impiꝰ ab ipieta
te sua. oĩm iniq̃tatũ nõ recordabor. Per se/
cundũ ꝙ stolã induit ei dat̃ intelligi ꝙ la/
uare maculã ⁊ decorare aĩam est soliꝰ dei.
P̃s. l. Lauabis me ⁊ sup niuẽ dealbabor. Per
terciũ ꝙ dixit. filiꝰ meꝰ fuit mortuꝰ ⁊ reui
xit. dat̃ itelligi ꝙ eiꝰ est remittere penã eter
nã. Jsa. xliij. Ego sũ q̃ deleo iniq̃tates. i. pe/
nas eternas iniquitatũ. Sꝫ qꝛ iusticia dei
nõ patit̃ vt remaneat aliqđ malũ impuni/
tũ. vt dic̃ Aug. ideo remanet obligatꝰ ad pe
nã purgatorij. M Sacerdos aũt tria fa
cit ex pte sui in absolutõe pc̃toris. Primo
ip̃m absolutũ esse ꝯiudicat. Qñtũcũqꝫ sit a
deo absolutꝰ interiꝰ. ꝓ absoluto tñ ñ recipit̃
ab ecclĩa militãte nisi ad arbitriũ sacerdo/
tis Et figurat̃ ĩ veteri lege Leui. xiiij. Quã
tũcunqꝫ leprosus esset mũdatꝰ. tñ ꝓ mũda/
to nõ recipiebat̃ nisi iudicio sacerdotis. Jð
dixit dñs leproso mũdato Mat. viij. Uade
⁊ oñde te sacerdotibꝫ. Secũdo ip̃m a pena
purgatorij absoluit. ⁊ pena ꝑsenti satisfacto
ria ipsum ligat. ita ꝙ si sufficiẽs fuerit aliaꝫ
penã purgatorij nõ sustinebit. Tercio qꝛ ð
ipsa pena satisfactoria iniũcta siue iniũgẽda
partẽ relaxat. ij. Cor. ij. Nã ⁊ ego qđ dona
ui si q̃d donaui ꝓpter vos ĩ ꝑsona xp̃i. Et il/
la sũt signata in resuscitatõe lazari Joh. xi.
Solus nãqꝫ xp̃s resuscitauit eũ a mortuis
Discipulis aũt tria cõmisit Primo lapidẽ

tollere.i.penā purgatorij in penā satisfactoriā cōmutare. Scđo lazarū solutū est peccatorē interi⁹ a deo absolutū ondere. Tercio eū libere pmittere abire est sufficiēti pena iniuncta eū a pena purgatorij absoluere. qm̄ si sufficiēter cōpleuerit illā aliā penā purgatorij nō sustinebit. Et sic patet qm̄ dicit̄ solus de⁹ remittit peccatū. intelligēdū est ad tria pdicta.i.remittit offensā. lauat maculā. et dimittit penā eternā. Sed qm̄ dicit̄. sacerdos remittit pctm̄. h̄ itelligit̄ q̄ ad alia tria. Primo absolutū esse ondicat. Secūdo penā purgatorij i satisfactoriā cōmutat. Tercio de ipa pena satisfactoria partē relaxat. ¶ Secundo ista ptās se extēdit ad iurisdictionē excōmunicādi et absoluēdi. Et h̄ innuit cū dicit. Quodcunqȝ ligaueris sup terrā. Excōmunicatio agit i eo qđ sonat i voce q̄i extra cōmunionē positio. Aug⁹. et h̄r .xi.q.iij. oīs excōmunicat⁹ sathane tradit̄. Jō Greg⁹. Sentētia excōicatōnis siue iusta siue iniusta sp est timēda. Aug. sup ps. cv. Qui iniustus est et iniuste maledicit̄ pmiū illi reddit̄ et econuerso. Ro. xiij. Qui potestati resistit ecc. Chris. sup eplam ad Heb. et h̄r .xv.q. iij. nemo. Nemo ptemnat vincula ecclesiastica. q2 nō est hō q̄ ligat. sȝ xps q̄ hāc ptātē dedit. ¶ Tercio ista ptās extēdit se ad indulgentiaꝝ largitionē. ¶ Q. Quid sūt indulgentie. Rn̄det̄ q2 est thesaur⁹ eccl̄ie pueniens ex passiōe xpi et meritis sanctoꝝ et totius eccl̄ie ex misericordia omnipotentis dei. vt patet de pe. et re. cū ex eo. c. vlti. li. vi. Jstū thesauꝝ cōmisit dñs sedi aplice Math. xvi. et habet̄ de vsu pallij. ad honorē. et de pe. et re. psuluisti. Et dr̄ thesaur⁹. q2 nulla res charior q̄ sanguis xpi effusus. de quo primordie fluūt indulgētie. ¶ Diceres q̄re de⁹ ptātē dedit vicario suo dispēsandi indulgentias. Rn̄det hostiē. Xps sciēt pctores p fragilitate cito labiles in magna pcta. et ante q̄ pro vno pcto septē annos implerēt iteꝝ caderent in multa. nisi gr̄a dei eos pseruaret. Et sic p satisfactōne hic omissa relinquit̄ pena purgatorij q̄ est grauis. Jō mot⁹ miscdia et p minoratōe illi⁹ pene reliq̄t grām quandā q̄ fluit de merito sue passionis. ¶ Diceres q̄t requirunt̄ ad obtinēdas indulgentias. Rn̄det sanct⁹ tho. q̄tuor. Primo ex parte dantis autoritas dispēsandi. Jō eps̄ i aliena dyocesi nisi alter psentiret indulgētias dare nō habet: sȝ i sua tm̄. Et talis q̄ plenissima est i apl̄ico limitata est in epis. Et licȝ papa vel eps̄ sit i pcto mortali. nichilomin⁹ habȝ autoritatē dispēsandi cuilibȝ fideli. q2 pctm̄ nō tollit vicariatū xpi. Nā licet petr⁹ negauit tm̄ adhuc māsit xpi vicari⁹. vt h̄r de pe. di. iiij. Cū tm̄. q2 nō ex merito sed ex officio dispēsat. Secūdo ex pte dantis causa rōnabilis exq̄rit q̄re dant̄. s. ad honorē dei et salutē pximi. Dicit sanct⁹ tho. sup. iiij. sniaꝝ di. xx. Sicut thesaur⁹ corpalis psueuit dari ppter duo. s. ppter gloriā principis vt faciunt reges liberales. et ppter vtilitatē cōmunitatis. Et sic thesaur⁹ eccl̄ie dat̄ ad honorē dei et ad vtilitatē eccl̄ie. s. p defensione eccl̄ie et fidei ptra hereticos. ¶ Jtē duo requirunt̄ ex pte merentis et recipiētis. Primo q2 sit pfessus et ptrit⁹. i. in penitētia et statu merēdi. Secūdo q2 faciat illud ppter qđ dant̄ indulgētie. Jdcirco nō dant̄ p sola voluntate: sȝ p effectu psequēte volūtatem. tm̄ habēs volūtatē sine effectu habebit magnū pmiū ppter notabile ppositū et augmentū ptritōis licet multū delet. nō tm̄ p modū indulgētie. ¶ Q. Diceres an vn⁹ alteri possit indulgētias pmereri. Rn̄det sanct⁹ tho. in. iiij. q2 nō: nisi pcedat ex intentōe dantis. Cōcordat Albert⁹. Silr̄ de his in purgatorio directe eis nō psunt. sȝ indirecte p modū suffragij quecūqȝ fecerit h̄ vel h̄. ¶ Diceres vtrū sit vni sicut et alteri. Rn̄det sctūs tho. in. iiij. q2 sic. q̄tū ad remissionē pene tēporalis dē ppe vel lōge veniēti. sȝ nō q̄tū ad acq̄sitōē pmij essentialis. Nā q̄tū vn⁹ habet maiorē deuotionē et laborē et magis tribuit fm̄ h̄ magis meret̄. Et sic nō eq̄liter q̄ ad acq̄sitōē gr̄e et glorie. hec sanct⁹ thomas. Jtē indulgentia sic diffinit̄. est remissio pene debite merito alieno suffragante. dispensata ex thesauro eccl̄ie virtute clauiū pueniens. Correlariū. nō dat̄ p pecunia sed p dei honorificētia. non fit obolorꝝ virtute sȝ clauiū ptāte. ¶ Secūda clauis est penitētia.

Math.iiij. Penitentiã agite ⁊c. Hec clauis aperuit latroni marie magdalene et petro. O penitẽtia q̄ es sole splẽdidior, luna clarior, auro rutilantior. oĩa ligata soluis paradisũ aperꝫ. Tercia clauis est sana doctrina Apoc.iij. Lingue eoꝝ claues celi facte sunt. ⁊ Luc.xi. Tulistis clauez scientie. Cũ ista claue aperuit petr⁹ vna die tribus milib⁹ hoĩm: postea quinq̄ milib⁹ regnũ celoꝝ. Et tales doctores lucebũt tanq̄ stelle Dañ.xij. Qui ad iusticiã erudiũt multos erũt q̄si stelle in ꝑpetuas eternitates Hel. Quantũ q̄s edificauerit ex meritis vite. cũ tot tantisq̄ recipiet mercedẽ retributõnis. Et q̄to q̄s exemplũ male ꝯuersatõis tribuit tanto magꝭ punief. Quarta clauis est passio xp̄i. post lapsũ primoꝝ parentũ clausum erat celũ. null⁹ in paradisũ intrare poterat. clamauerũt iusti Ysa.lxiiij. Utinã dirumpes celũ. Dauid p̄s.cxliij. Emitte manum tuã ⁊c. q̄n de⁹ misereri voluit ait Ysa. xxij. Dabo clauẽ dom⁹ dauid suꝑ humerũ ei⁹. Sic ⁊ nos assumam⁹ hãc clauem. i. xp̄i crucẽ in memoriã passionis. Nã dicit Damasce. Crux xp̄i clauis ꝑadisi. Greg. Crux xp̄i ꝑadisũ patefecit qđ ꝑ q̄nq̄ milia annorũ clausum fuit. Jđ ait saluator latroni Luce.xxiij. Hodie mecũ eris in ꝑadiso ⁊c.

De visitatione gloriose virginis marie ad Elisabeth.

Sermo XCVII.

B Enedicta tu in

mulierib⁹ Luce.i. Pbs.i. de generatõne. Cessante motu celi cessat generatio ⁊ corruptio in istꝭ inferioribus. R. Spũaliter. Per celũ intelligit beata virgo maria ꝓpter sit⁹ altitudinẽ. Eccli.i. Altitudinẽ celi q̄s mensus est. Et sic maria alta dignitate quã nullus exprimere valet. De q̄ aug. O ineffabilis laus marie si oĩm nostꝛ mẽbra verterent in linguas ⁊c. Secũdo ꝓpter stellaꝝ multitudinẽ. Geñ. xv. Suspice in celũ ⁊ numera stellas si potes. ⁊ sic ꝟtutes ⁊ grẽ marie. Berñ. Quis virgo benedicta longitudinẽ ⁊ latitudinem gratie tue valet inuestigare. Tercio ꝓpter claritatẽ. Ans. Ea puritate nitebat q̄ maior sub deo intelligi neq̄t. Et si h̄ celũ nõ moueret sua pietate. tũc cessaret generatõ virtutũ in nobis. ⁊ peccatoꝝ corruptio. i. remissio nõ daret. De q̄ Ignaci⁹ in ep̄la ad beatã virginẽ. Impossibile est saluari peccatorẽ nisi ꝑ tuũ o virgo auxiliũ ⁊ fauorẽ. Hoc figuratũ est. i. Reg.xxv. Nabal ⁊ oĩs domus ei⁹ perijsset nisi abigail peruenisset occursũ dauid ⁊ irã ei⁹ mitigasset. Spũaliter Nabal stult⁹. i. peccator. quoꝝ infinitus est numer⁹. Eccs.i. Stultoꝝ infinitus est numer⁹. perijsset nisi Abigail. i. maria iudicis irã mitigasset. Cassioð. in li. collationũ Tota sal⁹ humani generꝭ ꝯsistit in multitudine grẽ marie ⁊ fauoris. ergo Abigail erat cõmendata a dauid dicẽs. Bñdicta tu q̄ ꝓhibuisti me ne vlciscerer me manu mea Et sic nos eã bñdicere ⁊ laudare debemus. Ans. Oẽ bonũ perditũ in Adã recupaf ꝑ mariam. Jdeo dicit thema. Benedicta tu in mulierib⁹ In sũma euãgelij duo innuuntur. Primo virginis salutatio cõmendabilis. ibi. exurgẽs. Secũdo subiungit ei⁹ exultatio admirabilis. ibi. magnificat. De primo dicit. In illo tp̄e. s. cũ maria ꝯsensuz dedit annũciationi angeli dicens. Fiat michi s̄m verbũ tuũ: ⁊ audiret de cognata Elisabeth q̄ mẽsus sext⁹ esset illi. s. ꝯceptõis Johannis ĩ ventro matris Tũc exurgẽs maria a loco ꝯtemplatõis. nõ ꝓpter experiri vt fecerũt filij isrl. Josue.ij. ad explorandũ terrã hiericho. De q̄ Amb. Nõ q̄si incredula de oraculo. nec q̄si incerta de nũcio. nec q̄si dubitãs de exẽplo. sꝫ q̄si leta ꝓ voto. religiosa ꝓ officio. festina ꝑ gaudio in mõtana abijt. sc; a nazareth in hierusalẽ S. Primo vt cognate sue cõgauderet q̄ tã diu sterilis erat. Et dixit Luc̄.i. sic fecit michi dñs in dieb⁹ in quib⁹ respexit auferre opprobrium meũ inter homines Secũdo vt seruitiũ ei impenderet. Jdeo Amb. dicit. Discite ⁊ vos mulieres sedulitatẽ quã pregnãtib⁹ debetꝭ exhibere cognatis. cũ Maria mater dei nõ recordata tante dignitatꝭ a loco deuotõis ⁊ ꝯtemplatõis surrexit. ñ recordata vie asperitatẽ ad ministrãdũ cognate venit. Nota

maria om̄i statui se ꝯformauit: ad designādū cōmunitatē grē. Nā sepe ꝯtingit q̄ actiui despiciūt ꝯtemplatōes tanq̄ ociosas. sicut martha ꝯq̄rendo sup mariā sororē ei⁹ Lu. x. Dn̄e non est tibi cure q̄ soror mea reliq̄t me solā ministrare. q. d. ipa ociat̄ ⁊ ego laboro. Sz est salubre ociū occupatio i deum ꝑ dei verbū. Simon de cassia. Nō gen⁹ armoꝝ vtili⁹: q̄s limacior ⁊ splēdidior gladi⁹ q̄ verbū dei. Nā ex pharetra cordis veniūt ignea tela. i. orōnes deuote. Naz scribit̄. ij. Paral. xx. Cū ignoram⁹ q̄d debeam⁹ agere h̄ solū residui habeam⁹ vt oculos ad celum dirigam⁹. Itē ꝯtēplatiui despiciūt actiuos q̄ nimis sūt terreni ⁊ solliciti. ita q̄ nō pn̄t vacare ꝯsolatōib⁹ diuinis. Cōtra tales loq̄t̄ Bern. ad fratres dei de mōte in ep̄la. Nolo vt arbitreris solū lucere deū nisi in cella tua. aut solitarioꝝ de⁹ tm̄ sit. imo ⁊ oīm Idcirco beata virgo maria vt vtrūq̄ statū approbaret. ipa vtrāq̄ vitā duxit. s. ꝯtemplatiuā ⁊ actiuā. Ipa fuit ꝯtemplatiua. q꞉ cōseruabat oīa v̄ba ꝯferēs ea i corde suo. Etiam actiua. exurgēs abijt in mōtana ad seruiendū ꝯgnate. nobis in exemplū. q꞉ dicit Amb. Marie vita oīm nostꝝ exēplar est et disciplina. ¶ Id̄o sicut ipa fuit actiua ⁊ cōtemplatiua. ⁊ sic nos. Nā sicut vita corporalis ꝯsistit in duob⁹. vt dicit ph̄s in de lōgitudine ⁊ breuitate vite. s. in labore ⁊ requie. nec valet vt h̄ō semꝑ existat in labore q꞉ dicit ph̄s. viij. politicoꝝ. Ois laborans requie indiget. q꞉ labor nimius causat defectū ⁊ seniū. vt patet de lōgitudine ⁊ breuitate vite. Semꝑ etiā quiescere ⁊ ociari nō valet. q꞉ causat pigriciā. Vn̄. ocia dant vicia. ergo vtrūq̄ requirit̄. Spūaliter. Sic etiā ad vitā spūalem duo requirunt̄. s. actō ⁊ ꝯtemplatio. Actio ad ministeriū ꝓximi. Contēplatio ad dilectionē dei. Nā vt habetur de abrenū. nisi cū ꝑdē. Contēplatiua vita licet magis secura ⁊ suauis sit. tm̄ actiua mag̃ est fructifera. Id̄o Hugo Qui dulcedinē ꝯtemplatōis gustare desiderat. necesse est vt i actionib⁹ se exerceat: ⁊ deniq̄ ad ꝯtemplatōez se transferat. vt fecit maria q̄ fuit in ꝯtemplatōe ⁊ deniq̄ se dedit ad actionē. ¶ Pro q̄ sciendū tres sūt cause q̄bus h̄ō a iocūda ꝯtemplatōe ad temp⁹ se separat. ⁊ ad actiuā vitā se trāsfert. Primo ꝓpter lucꝝ animaꝝ. Bern. Sciēs sponsa volūtatē sponsi zelātis animaꝝ salutē: exit ad tp̄s cū est necessariū ad operationem vt postea redeat ad ꝯtemplationē. Nam s̄m Chris. Inimic⁹ est veritat̄ q̄ crimē nō absorbet errantis. Ipe reatū incurrit dū alienis reatib⁹ tacet. Vn̄ habet̄ de hereticis. q̄ alios. Qui alios ab errore nō reuocat duz potest seipm̄ errare demōstrat Nā Ezech. iij. Si nō annūciaueris nec locut⁹ fueris vt auertat̄ a via sua impia: sanguinē eius d̄ manu tua requirā. Nā talis reus est mortis aīe fratris sui. vt dicit Chris. Qui indigenti nō porrigit manū in auxiliū inimicū facit manifeste. Latronū soci⁹ est qui vicini sui patit̄ infringi domū Crudelis pastor erga gregē dū erroneā ouē nō reuocandū se exhibet. hec Chris. de q̄ etiā i can. xxiiij. di. error. Error cui nō resistit̄ approbat̄ Est naq̄ valde placidū deo ⁊ salubre ꝓximo cōuertere peccatorē vt dic̄ Gre. sup Ezech. omel. xij. Nullū om̄ipotenti deo tale sacrificiū sicut zel⁹ aīaꝝ. Id̄o Iaco. v. Qui ꝯuerti fecerit peccatorē ab errore vie sue saluabit aīaz ei⁹ a morte. Et hec est prima causa postponendi ꝯtemplationē. Secūda ꝓpter cōmune bonū vel officiū. Nā cū ꝑlat⁹ subditoꝝ necessitati intendere debet oportet obmittere ꝯtemplatōez. Vel ecōuerso subditus ex obedientia ꝑlati. Vn̄ Greg. in quadam ep̄la. Sūt nōnulli magnis muneribus dotati: dum solius ꝯtemplatōnis studij inardescunt parere vtilitati ꝓximoꝝ refugiunt. hi procul tanto rei sunt quāto in publico ꝓdesse potuerūt ⁊ nō fecerūt. Ideo Innocenti⁹ terci⁹. ⁊ habet̄ de abrenun. nisi cū pridem. Facili⁹ indulget̄ vt ascēdat monachus ad ꝑsulatū q̄ ꝑsul ad monachatum.

¶ Tercia causa ꝑtermittendi ꝯtemplationem est quādo more suo recedente sponso nō sentit anima solitas ꝯsolatōes. vadit enī ⁊ recedit sponsus ꝓ suo velle tunc anima lāguet ex desiderio sponsi: ⁊ toto conatu reuocat eum. Reuertere dilecte mi. si non tunc

inuocat angelos dicens. Adiuro vos filie
hierusalem vt annūcietis dilecto q2 amore lan
gueo. Si nō veniet: aīa sciēs voluntatē spō
si reducit se in actiuā vitā vt sic fructificet
spōso quousq3 gratia redeat. Ezech. i. Ani
malia ibāt 7 reuertebant̄ .s. de actōe in ɔtē/
platonē. Hugo. Qui ɔtemplatōis dulce/
dinē desiderat necesse est vt se in actōe exer
ceat. Aug⁹. Impossibile est ad grām ɔtem/
plationis peruenire si nō peruenit̄ in labore
7 actōe. Nā homo haurire debet in actione
qd̄ effundat in ɔtemplatōe. Ideo Amb. di
cit. Qui marie exoptat p̄miū imitet̄ ei⁹ ex
emplū .s. vt vadat de ɔtemplatione ad actō
nem. 7 ecōuerso. Sunt nōnulli qui postq3
cōplent horas mēte distracta estimāt se sa/
tisfecisse. Reuera non. Bern. Nulla vnq3
seruū dei nec dies nec hora inueniat ociosū
Exemplū in maria que exurgēs .s. a ɔtem/
platione abijt in mōtana .s.in hierusalē cū
festinatōe: nō recordata vie asperitatē. ¶ X.
Primo festinauit ꝓpter virginitatis pudo/
rē Amb. Discite virgines nō circūcursare
per alienas edes: non demorari in plateis.
Bern. sup missus est. Solent virgines q̄
vere virgines sunt pauere ad cuiuslibet vi/
ri aspectū scientes in vasis fictilibꝫ thesaurū
portare p̄ciosum. Secūdo festinauit vt di/
cit Orig. vt sanctificaret iohannē ihesus ī
vtero matris ei⁹. Tercio festinauit q2 spū/
sancto repleta. Amb. Nescit tarda moli/
mina spūssancti gratia. Quarto vt doceret
nos spūaliter ad iohannē .i. ad gratiam dei
festinare .i. Thim. iiij. Noli negligere gra/
tiam q̄ in te est. Eccles. v. Ne dixeris cras
cras. Bern. Qui hodie aptus non es forte
cras minus aptus eris. ¶ A. Nota circa
ascēsum quē fecit Maria in montana ascē
dendo significat̄ spūalis ascensus ad mon/
tem dn̄i. Bern. Nō equa via hominis. s3
ꝓut spirit⁹ ei moderatur. q2 nō tantū posset
quis ascendere quin alti⁹. Nā oīa virtuo
sa opera habent modū. sed charitas est sine
modo. Unde Bern. de diligēdo deū. Cau
sa diligēdi deū: de⁹ est. sed de⁹ est mod⁹ si/
ne modo. sicut sine via nullus peruenit 7c̄.
sic nec sine charitate ad deū ambulare quis
posset sed errare. Amb. Magna res amor
sed sunt in eo gradus. Bern. Qui amat ar
dentius peruenit citi⁹. Hugo. Quantū po
tes tantū dilige. posse tuū nō solū via est: s3
mensura tua. quantū plus amas tantū pl⁹
habes. Bern. Quāto maior dilectio: tāto
altior mentis ascensio. Subdit in textu. Et
introiuit in domū Zacharie 7 salutauit eli
sabeth. ¶ B. Diceres quare maria nō salu
tauit pri⁹ virū Elisabeth .s. Zachariā cū scri
bitur .i. Cor. xi. Caput mulieris vir est. Re
spondet̄ Zacharias adhuc erat mutus 7 nō
decebat virgini cū viro muto signis se oc/
cupare. Amb. Uenit maior ad minorem.
mater dei ad matrē ꝓphete. nō solū venit s3
7 salutauit. Ecce humilitas. Aug⁹. Decet
quāto virgo castior tanto humilior. Ipsa
erat in gratia humilitatis in qua est ꝓfessio
castitatis. Ipsa humilitatem eandem vt ait
Ambro. quā angelo exhibuit hoībꝫ exhibe/
re curauit. angelo dixit. Ecce ancilla dn̄i.
homini exemplo 7 ope demōstrauit. ¶ C.
Diceres quibꝫ verbis eā salutauit. Respō
detur s̄m Jordanū q nō est scriptū verisi/
mile. salutauit eam eā his verbis. Aue ma/
ter. qd̄ patet ex effectu ¶ Diceres. cur ma/
ria nō manifestauit que ab angelo audiuit.
Rn̄det Chris. Nō credebat posse fidē ad
hibere mirandis relatibꝫ. Sed Amb. dicit
Nō maria occultauit hoc Elisabeth reue/
lauit. Factū ē vt audiuit salutationē marie
Elisabeth: exultauit infans in vtero eius.
Quare exultauit Johānes in vtero matris
q2 iā sensit aduentū dn̄i. Ideo dicit Amb.
Uocē prior audiuit Elisabeth. s3 Johānes
prior gratiā sensit. Elisabeth aperuit aures
nature. Johānes exultauit ratōne misterij
Illa cognouit cognatā. Johānes dn̄o xp̄m
Ibi verbū implet̄ angelicū. implebit̄ spiri/
tusancto ex vtero matris sue. Orig. Non
antea repletus fuerat Johānes spūsancto
donec assisteret q̄ xp̄m in vtero gerebat. Et
sequit̄ in textu. repleta est spūsancto Elisa/
beth .s. p filiū. s3 fili⁹ pri⁹ replet⁹ est. Unde
Orig. Propheta acuti⁹ vidit parēte. 7 vi
dit qd̄ verbis explicare nō poterat. saltauit
in vtero miles. sensit nō palpebris s3 spiritu

regē. Ideo Bern̄. A seculo nō est auditu3
q exultauit quis in vtero matr3. O felices
matres: s3 feliciores nati. nō mir q Iohēs
exultauit. matres iungunt̄. amplexib9 veniūt
ad oscula. felices vteri copulant̄. Regē q3
militē nisi duo parietes tenerrimi diuī/
gunt. Et licet Elisabeth erat repleta spiri/
tusancto cū maria. tn̄ maria pri9 ante cōce/
ptū xp̄i. s3 Elisabeth post. s3 tn̄ repletio vir
ginis fuit abundātie lōgioris. q2 de plenitu
dine ei9 oēs accipim9 vt dicit Bern̄. Ab
ea pc̄tor accipit veniā. iust9 grām. trinitas
gloriā. angeli leticia3. fili9 dei nostre carnis
substantiā. Attn̄ Elisabeth sufficiētie cari/
tatis accepit grā3 q nō potuit celare. vt im
pleret̄ illud Math. xij. Ex abundātia cor/
dis os loquit̄. D Deq̄ subdit in textu
Exclamauit voce magna elisabeth. dic̄ glo.
Uoce magna clamauit. Primo q2 magna
ē vidit. s. deū 3ceptum ⁊ hoiem. Scd̄o q2
vidit eā 3cepisse in virginali castitate. vt p
fessa est Luc̄. i. Fecit michi magna q̄ potēs
est. Tercio clamauit voce magna. q2 habu
it vocē magnā in vtero. De q̄ Ioh. i. Ego
vox clamātis in deserto. Que vox insonuit
in aurib9 pc̄toꝝ. phariseoꝝ. penitētiū. ⁊ mi/
litū Quarto clamauit voce magna. h est ex
magna deuotiōe. Nā deuotio ē clamor ma/
gnus ita vt in celo audit̄. ita vt dictū ē mo
ysi a dn̄o. Quid clamas ad me Exod. xiiij.
cū tn̄ nō clamaret clamore oris s3 desiderio
cordis. Et sic Elisabeth clamās dixit cōme
dando beatā virginē. Bn̄dicta tu in mulie
rib9. i. sup oēs mulieres. Et bn̄dicta ab an
gelo. q2 ruinā angelicā reparauit. Et etiā bn̄/
dicta est a muliere Elisabeth. q2 mortē quā
femina intulit: ipa fugauit. Idcirco vbi an
gel9 salutationē angelicā dimisit. ibi Elisa/
beth incepit dicēs. benedicta tu in mulieri/
bus. dicit Theophil9 Sunt q̄dā mulieres
benedicte q̄ virgines sūt ⁊ caste. quedā vo
q2 fecūde. ipa aūt bn̄dicta sup oēs mulieres
q2 virgo casta castissima ⁊ fecūda. licet eīn
xp̄m pepit tn̄ virgo pmāsit incorrupta Iō
merito possum9 dicere bn̄dicta. E Di/
cunt naturales q bn̄dicta est herba multū
vtilis ⁊ multe virtutis. De russa eīn legit̄
q in quacūq3 domo vel camera posita fue/
rit. ibi nec vermis venenosus nec serpēs vel
rana latere pt. ꝓpter ei9 odorē. Habet etiam
hāc virtutē q potū corruptū reformat qui
virtutē pdiderat si ei imponit̄. ⁊ si de ipo q̄s
biberit rubeū ⁊ bonū colorē acq̄rit. Spūalr̄
Bn̄dicta est virgo maria. q̄ si imponit̄ i do
mo cordis: ibi null9 serpēs infernalis mane
bit. Un̄ Amb. in li. p̄fationū. Ad inuocati
onē noīs marie cuncta terrent̄. ⁊ 3cio pote
statis maligne Marie eīn p̄sentia inestima
bilia infert demonib9 supplicia. Itē sic bn̄
dicta russa reformat potū ⁊ statū pristinū p̄
bet. sic benedicta maria potū diuine grē quē
Eua pdidit ipa restituit ⁊ reparauit. Cui an/
gel9 Luc̄. i. Inuenisti eīn grām apud dn̄m
De q̄ Hiero. in sermone de assumptione.
Quicq̄d maledictōis infusū est p Euā. to
tū abstulit benedictio marie. Insup ⁊ grām
refudit xp̄i ort9 quē pri9 nō habuit oīs mū
dus. Ideo hec benedicta pducit nos ad bo/
nū colorē. i. diuini lumīs claritatē De quo
Mat. xiij. Fulgebūt iusti sicut sol ī regno
patris eoꝝ. Et sicut hec herba p̄ ceteris ha
bet h nomē. sic maria inter mulieres. vt de
ea pt dici illud Judith. xiij. Bn̄dicta es tu
filia a dn̄o deo excelso p̄ oīb9 mulierib9 su/
per terrā. F Et merito sup oēs mulie
res bn̄dicta ꝓpter q̄ttuor. Primo ꝓpt̄ ple
nitudinē grē Secūdo ꝓpter celsitudinē per
sone. Tercio ꝓpter multitudinē misericor/
die. Quarto propter altitudinem glorie.
Dixi primo benedicta es sup oēs ꝓpter
plenitudinē grē. q2 dicit Bern̄. O benedi/
cta inuentrix gratie. genitrix vite. per te ha
bemus accessum ad dei filiu3. benedicta es
ꝓpter gratiam cordis oris ⁊ operis. cordis
q2 ei9 cor deliciosū sicut paradisus. Ecc̄i. xl.
Sicut paradisus in benedictiōe vbi diuer/
se species virtutū. Bern̄. Uere paradisus
dei es maria que mūdo lignū vite attulisti.
de quo qui manducauerit viuet ineternu3.
Bn̄dicta ꝓpter gratiā oris. ps. xliiij. Dif/
fusa est gratia in labijs tuis. Nā de9 acce/
ptauit verba oris ei9. Bern̄. Cui placuisti
in silentio magis placita es in verbo humili
tatis. Ecce ancilla dn̄i. Uerba hūilitatis.

Uinũ nõ habẽt. Uerba benignitatis. benedicta ꝓpter gratiã operis ⁊ ꝯuersatõis. Hieronim⁹. Quicquid in Maria gestũ est totum puritas ⁊ sanctitas. totũ gratia ⁊ veritas. totũ misericordia ⁊ iusticia. Secundo benedicta ꝓpter celsitudinẽ ꝑsone. Ipsa enĩ est illa de q̃ Ignaci⁹ in ep̃la ad beatã virginẽ. Impossibile est aliquẽ saluari pctorez o virgo nisi ꝑ tuũ auxiliũ ⁊ fauorez. Quia Cassian⁹ in libro collationũ dicit. Tota salus humani generis cõsistit in plenitudine gratie marie. Aug̃. Benedicta tu in mulierib⁹ q̃ vitã viris ⁊ mulierib⁹ ꝑpepisti. Tercio benedicta ꝓpter multitudinẽ misericordie. Bern̄. Quis misericordie tue o benedicta latitudinẽ altitudinẽ ⁊ ꝓfunditatẽ poterit inuestigare. O reuera benedicta ꝓ multiplici misericordia quã homo recipit ab ea. Primo ꝑ eã de⁹ homini fact⁹ est placabilis. Ipa figurat̃. i. Reg. xxv. per abigail. cũ offensus dauid occidere voluit nabal. Abigail occurrens placauit eũ. qui placat⁹ dixit Benedictum eloquiũ tuũ. ⁊ benedicta tu q̃ ꝓhibuisti me ⁊c̃. Sp̃ualiter. Nabal stult⁹ est peccator. Abigail maria q̃ interp̃tat̃ patris exultatio. ⁊ significat mariã que exultauit in deo. Illa placauit iraz patris. Bern̄. Nemo tam ydone⁹ qui gladiũ dñi abijciat iram placat: sicut tu benedicta amantissima Idẽ. Quis scit quotiẽs irã refrigeras iudicis. Nã de⁹ de ea dixit illud p̃s. lv. A dextris est michi ne cõmoueat. Secũdo ꝑ eã homo factus est deo acceptabilis. Uñ bern̄. O virgo benedicta per te datur reis venia. egris medela. iustis gratia. angelis leticia. sanctis gloria. Cui ꝯsonat aug̃. dicens. O virgo benedicta. ꝑ tuã benedictionẽ benedicitur omñis creatura. benedicta ꝑ gr̃am quã inuenisti. p̃rogatiuam quã meruisti. misericordiã quã peperisti. gloriã quã acquisiuisti. sicut ꝑ te ꝑticeps est nostre infirmitatis ⁊ miserie: ita ꝑ te nos faciet participes sue glorie. Quarto benedicta ꝓpter altitudinẽ glorie. Unde Bern̄. Sicut nõ est locus dignior in mũdo q̃z vbi xp̃s dei fili⁹ nouẽ mẽsib⁹ quieuit. ita nõ est loc⁹ altior in celo vbi marie corp⁹ quiescit. Ideo Aug⁹. Tanthesauꝝ dignius est seruare celum q̃z terra.

Tũc subdit in textu. Et benedict⁹ fructus ventris tui. ibi ponit̃ ⁊ ꝑ q̃z. Nota angelus ad virginẽ nõ dixit: benedict⁹ fruct⁹ ventris tui. q̃z virgo nõdum ꝯceperat cũ eã angel⁹ salutauit. Sz postea cũ ꝯsensum dedit. tunc Elisabeth percipiẽs ipam ꝯcepisse verũ deũ ⁊ hominẽ addidit. Et benedict⁹ fruct⁹ ventris tui. Hic est fruct⁹ generosissim⁹. q̃z de vtero ⁊ stirpe regali. Uñ ad Ro. i. Qui factus est ei ex semine dauid s̃m carnẽ. vt ꝓmisit ꝑ p̃s. cxxxi. De fructu ventris tui ⁊c̃. O q̃z nobilis fructus qui eternaliter natus est de patre. temporaliter de virgine. De q̃ Bern̄. O maria illi⁹ es mater cuius de⁹ est pater. ⁊ filius paterne charitatis est corona tue virginitatis. q̃d ꝓphetauit Isaias. c. iiij dicens. Fruct⁹ terre sublimis erit in magnificentia. ¶ G. Itẽ hic est fruct⁹ deliciosissim⁹. Primo deliciosus in decore. Uñ p̃s. xliiij. Speciosus forma p̃ filijs hominũ. ad Heb. i. Qui cũ sit splẽdor glorie ⁊c̃. ⁊ Salomon Sap̃. vij. Candor lucis eterne ⁊ speculũ sine macula. Secundo deliciosior in odore. Ecci. xxiiij. Ego quasi vitis fructificaui suauitatẽ odoris. De quo Cantico. i. Curren⁹ omñes in odore vngentoꝝ tuorũ. vbi Bern̄. Curremus in odore misericordie sue. q̃z nõ despicit peccatores. nõ spreuit publicanũ. nõ Mathẽũ. nec Zachẽũ. nec mulierẽ adulterã. Tercio deliciosissim⁹ ĩ sapore Cantic̃. i. Fruct⁹ eius dulcis gutturi meo. Dicit nanq̃z Bern̄. Fruct⁹ quãto altior tãto dulcior. ⁊ q̃z tu sol⁹ altissim⁹ ihesu xp̃e. ergo tu sol⁹ dulcissim⁹. Quarto est fructus virtuosissim⁹. q̃z fruct⁹ salutꝫ sine quo nõ ẽ sal⁹. vt habet̃ Act. iiij. Nõ est nomẽ sub celo in q̃ oportet saluari nisi in noĩe ihesu xp̃i. Ideo Ans. Nõ est sal⁹ in mũdo nisi quem peperit virgo. Et sic ip̃a est arbor salutarꝫ q̃ fructũ portauit salutꝫ. q̃ dicit Bern̄. O vere plantatio celestis p̃ciosior sanctis. i. sanctorum vniuersis. Ideo exclamat Aug̃. dicẽs Quid nos tantilli. quid actione pusilli matris laudes tante referam⁹. Et si omniũ nostra mẽbra verterent̃ in linguas ei⁹ laudes enarrare non sufficimus. ¶ H. Idcirco

sciendũ q festuʒ hui⁹ dignissime virginis pluries celebratur in anno trib⁹ de causis. ¶ Primo ꝓpter dei cõplacentiã. Nã licet placet deo laus alijs sanctꝭ exhibita. ps. cl. Laudate dñm i sanctꝭ ei⁹. multo magꝭ laus impẽsa sue dñissime genitrici. De q̃ hiero. de ꝑrogatiuis marie. Magꝭ remunerat de⁹ cultũ q̃ matri sue impendit: q̃ꝫ q̃ cuilibet sãctoꝝ ministraꝝ. ¶ Secũdo ꝓpter nostrã indigentiã. Vñ Hug. Dignũ est vt quã totvicib⁹ inuocam⁹ vt cã ꝑ alijs sanctꝭ honorem⁹. Nã ipa est mediatrix inter nos ⁊ deum. De q̃ Sedul⁹ Scio q dudũ celestia ⁊ terrestria corruissent: si marie gratia ea ñ sustẽtasset. Ideo Berñ. O benedicta mater saluatoris: tu singulis ꝑ singulis necessitatib⁹ subueniens. ꝑ diuersitate morboꝝ diuersas medicinas largiris. ¶ Tercio ꝓpter ipsi⁹ excellentẽ dignitatem. Dicit nanqꝫ Berñ. Quantã gratiã adepta est ꝑ ceteris in terris. tantã ⁊ maiorẽ gloriã obtinet ĩ celis. De q̃ Damasce. Si ei⁹ gloriã scribere volum⁹ deficiũt verba quib⁹ exprimere valeam⁹. Hãc gloriam cognouit Elisabeth ⁊ admirãs dixit. Unde mihi hꝰ ut mater dñi mei veniat ad me. q. d. Quo iure. qua iusticia. vel quib⁹ meritis accidit q michi sterili ⁊ seni. ⁊ ꝟm reputationẽ hominum michi maledicte: vt veniat mater dñi mei ad me. scilicet mater fecunda. mater benedicta. q̃ est plena gratia. quasi diceret. Admiror de humilitate tue visitatõis. Et merito admiror ꝓpter magnificentiã tue virtutis q̃ apparet in te. Ecce em̃ vt facta est vox salutationis tue in aurib⁹ meis exultauit infans ĩ gaudio in vtero meo. Dicit glo. qꝛ Johannes lingua nõ poterat. sꝫ animo exultãti saluatorem salutauit. ⁊ sui ꝑcursoris officiũ inchoauit. ipa em̃ elisabeth cognouit ꝑ spũm sanctũ. qꝛ ista exultatio fuit ꝓpter ꝑsentiam dñi in vtero virginis ꝯstituti Et fuit qddã miraculũ diuinũ qd nõ potuit fieri ꝑ naturam. Unde Ambro. Si tanta exultatio in processu primo fuit ad salutationẽ marie ut exultaret infans ĩ vtero ⁊ repleta est mater infantis spiritusancto. quantũ putas vsum tanti temporis Marie addidisse ꝑsentiam ꝯsiderate charissimi q̃ꝫ magne virtutis est marie salutatio q̃ marie ꝯfert gaudiũ ꝯfert ⁊ spũm sanctũ ꝯfert ⁊ reuelationẽ diuinorũ secretoꝝ. ꝯfert ⁊ ꝓphetie actũ. ideo libẽter debem⁹ ipam salutare ꝓpter resalutationis lucrũ. Idcirco q̃ voluerit habere spũssancti gratiã. hodie deuote salutet ipam.

¶ Sermo ¶ XCVIII. ¶ Ad idem.

Respexit humilitatem ancille sue Luce. i. Auis quelibet que vult in altũ volare prius se deprimit. deinde se in altũ releuat. I ¶ Spũaliter. Sic qui esse vult altus ⁊ magn⁹ corã domino necesse est vt pri⁹ se deprimat humiliando in seipso. qꝛ dicit Gre. Nequaq̃ꝫ sequẽs gloria hũc exaltat qui se hic nõ humiliat. Figuraꝝ Hester. i. in vasti regina que noluit se erga assuerũ regem humiliare. ergo nõ potuit regnare. qꝛ scribitur Prouerb. xxix. Humilem spiritu suscipiet gloria. Hoc perpendẽs beata virgo Maria ideo se valde humiliauit. iuxta illud Eccli. iij. Quanto maior es humilia te in om̃ib⁹. Ipsa fuit magna. qꝛ mater dei. dña mundi ⁊ regina angeloꝝ. Attamen dixit se ancillã vbi Amb. Eandẽ humilitatem quã angelo exhibuit hominib⁹ exhibere curauit. in hꝰ q cognate sue Elisabeth ministrare voluit Dicit Berñ. Nequaq̃ꝫ vltra om̃es homines exaltata fuisset: nisi vltra om̃es homines se humiliasset. Ideo Aug. Facta est humilitas Marie scala celestis per quã de⁹ descẽdit de celis ad terrã. Propter quod dicit Berñ. Quid ergo tu dicis virgo superba Maria oblita virginitate d sola gloriaꝝ humilitate dicens. Respexit humilitatẽ ancille sue. que sunt verba thematis ¶ K Ista est secunda pars hui⁹ euangelij in qua innuitur marie exultatio admirabilis. cũ subdit ĩ textu. ait maria. Magnificat anima mea dominũ. Cõsuetudo erat in veteri lege qñ deus mirabilia fecit tunc cõsueuerunt dicere cantica. Et plus potuit om̃ib⁹ virgo beatissima facere canticũ magnificando dominum. Nã de quattuor mulierib⁹ legiꝝ que fecerũt cãtica. ¶ Prima fuit Maria soror

moysi in trāsitu maris rubri. dicēs. Cante
mus dño. gloriose eñi est magnificat⁹. ꝓie/
cit equū ⁊ ascensorē in mare Exod. xv. Sꝫ
ista virgo ampli⁹ magnificare potuit. quia
ꝑ eā velut ꝑ diuine claritatis stellā maris ꝑ/
sentis vite trāsim⁹. Vñ Ans. in orationibꝫ
Sicut omnis a te auersus necesse est vt inte
reat. ita omnis ad te ꝯuersus impossibile est
vt pereat. Nā ipa est scala celi. porta ꝑadisi
Et sicut ꝑ Euā cunctis est clausa porta. sic
ꝑ mariā cunctis patefacta. Scd̄a mulier
fuit delbora. Judicū. v. que cecinit canticū
domino ꝑ victoria inimicoꝝ. s. ꝙ Sisare
a Jael occisus est. ⁊ Jabin rex chanaan a
facie israel humiliat⁹ est. ideo Delbora ait
Benedicite dño Ego sum que canā ⁊ psal/
lam deo meo israel. Sed hec virgo potuit
ampli⁹ magnificare deū. qꝛ ex ea nat⁹ est, vi
ctor. qui ait Joh. xvi. Cōfiditeqꝛ ego vici
mundū. De quo victore Isa. xix. Clama/
bunt ad dñm a facie tribulantis: ⁊ mittam
eis saluatorē ⁊ ꝓpugnatorē qui liberet eos.
Hic saluator ⁊ ꝓpugnator venit ꝑ Mariaꝫ
Ideo Ans. in orationibꝫ. Quid digne re/
feram⁹ dei genitrici. ego captiu⁹ eram: per
ei⁹ ꝓlem redempt⁹ sum. perditus eram: per
eius filiuꝫ inuentus sum. mortu⁹ eram: per
eius partum viuificat⁹ sum. contristat⁹ erā
per eam consolat⁹ sum. exul eram: ⁊ per ei⁹
prolem de miseria ad patriā reductus sum
¶ Tercia mulier que cecinit erat Judith q̄
caput holofernis ā̄putauit. ⁊ dixit Judith
xvi. Cantate dño in cimbalis. modulami/
ni illi psalmū nouū. exultate ⁊ inuocate no/
men eius. dñs ꝯterens bella. dñs nomē illi
Sꝫ hec virgo ampli⁹. qꝛ ipa ꝯtriuit serpē/
tis antiqui caput. quoniā in ea impletū est
qđ dixerat dñs. Ipsa ꝯteret caput tuū Ge
nes. iij. Amb. in sermone de natiuitate vir
ginis. Ipsa caput ꝯtriuit in eo ꝙ virginita
tem simul ⁊ humilitatem deo sanctificauit
¶ Quarta mulier Anna. i. Reg. ij. dixit.
Exultauit cor meū in domino. Sꝫ hec am/
plius potuit magnificare dominū que susce
pit fecunditatis priuilegiū manente virgi
nitate. Ans. in orationibꝫ. Mira res omnis
creatura a deo creata. ⁊ dei natura ex Ma

ria nata. Deus qui omnia fecit. ipe se ex ma
ria fecit. Bern. Redemptur⁹ deus genus
humanū vniuersum preciū posuit in mariā
Ideo Aug⁹. Facta est fecunda mater ī qua
integritas virginitatis seruaret̃. Bern. in
sermone de assumptōne. Qđ natura nō ha
buit vsus nesciuit. ratio ignorauit. mēs nō
capit. celū pauet. terra stupet. omnis celestis
creatura miratur. hoc totū ꝑ gabrielē diui
nitus est Marie nunciatū. Hiero. Sicut
in compatione dei nemo bonus. ita in com
paratione matris dei nulla inuenit̃ perfecta
virtus. Hoc ipsa in spiritu cognoscēs oēs
vires in gratiarꝫ actionē ⁊ laudē dei expēdit
vt dicit Origenes loquēs in persona marie
Magnificat anima mea dominū. quasi di/
ceret. tanto munere me dñs sublimauit. vt
nullo lingue officio possuꝫ explicare. sꝫ toto
affectu interioꝝ ⁊ exterioꝝ viriū volo eius
benignitatē ꝯtemplari. Sub anima comp/
hendunt̃ inferiores vires in compatōe ad
corp⁹. Sub spiritu vires supiores quibus
recipit̃ supra se dulcedo ꝯtemplatōis. ideo
dicit. Magnificat anima ⁊c̄. ¶ L. Hic ma
gnificare ſm Basiliū nō est idē qđ magnū
facere. quia dñs non recepit augmentū nec
decrementū. sed est idē qđ magnū ꝑdicare
vel laudare. siue ore. siue ope. Ideo Orig.
Magnificat̃ dñs. nō ꝙ vox humana ei ali
quid adiungat. sed quia magnificat̃ in no/
bis dum anima nostra q̄ ad imaginē dei fa
cta est siue creata ꝑ iusticiā se xp̄o ꝯformat
qui est imago patris. ⁊ sic anima dominum
magnificat quādo imago dei que est in ipa
magnificat̃. i. virtutū magnitudine magna
efficitur. sicut si imago depicta sit magna
dicim⁹ magn⁹ Christofer⁹ siue magn⁹ Pe
trus. Ideo ipsa inter omnes sanctos est vir
tutum magnitudīe maxima. Hiero. Si di
ligenter attendis nichil candoris et virtu/
tis est qđ in ea nō resplendeat. ⁊ in talibus
deū magnificat. Sic nos magnificare debe
mus deū in suis beneficijs. ¶ M. Primo
beneficia sibi attribuēdo. Cassiod. in epla.
Omnis ꝑfect⁹ ad diuinaꝝ munera dei refe
rend⁹. qꝛ nichil ꝯstat fore bonū nisi ab illo
cognoscat̃ fore collatū. Isa. xxvi. Omnis

opa nostra operatus es domine. Qđ docet Aug. in epla. In omnib9 actib9 bonis da illi claritatē ꝛ humilitatem. i. Cor. iiij. Quid habes qđ nõ accepisti. ¶ Secũdo pro ipis gratias agẽdo. xvi. q. i. reuera. Reuera bõ de eo qđ possidet primũ gratias deo agat ꝗ cuncta largit᷑. Eccs. i. Ad locũ vnde exeũt flumina illic reuertunt᷑. id est dei beneficia reuertunt᷑. s. p gratiaꝝ actionẽ vt iteꝝ fluãt Cassiodo. Spem de futuris recipit qui de datis beneficijs gratias agit Berñ. in epla ad heremitã cancellariũ. Nil grati9 danti ab accipiẽti potest rependi: ꝙ si gratũ habuerit qđ accepit. Sed quidã vt porci glandes comedentes. Ro. i. Qui dũ deũ cognouerunt nõ sicut deũ glorificauerũt nec gratias egerũt. Aug. Qđ de9 dederat gratis: tulit ingratis. imo tales punit. iiij. Reg. xx. Ezechias egrotauit pro ingratitudine. ¶ Tercio nos in eis exercitando. dicendo Math. xxv. Domine quinq3 talenta tradidisti michi Ecce alia quinq3 ꝛc. Ideo Beda dicit Eius anima deũ magnificat qui omes interioris hominis sui affectus diuinis laudibus ac seruitijs mancipat. eius spiritus in deo exultat quez nil in terrenis libet. nulla caducaꝝ reꝝ affluẽtia emollit. nulla aduersitas frangit. Sed sola illius a quo sal9 speratur eterna memoria delectat Ideo hugo in tractatu de cantico beate virginis. Duo ꝛ duo aĩa ꝛ spũs. anima magnificat. spirit9 exultat. Iterũ duo. dñs ꝛ salutaris. verba duo. res vna. dñs potentiã notat. salutaris misericordiã. Nã duo sunt que beatoꝝ angeloꝝ ꝛ hominũ spũs in fonte summi boni eternã ꝯtemplationẽ hauriũt. s. incõprehẽsibilis maiestas. ineffabilis bonitas. Primum generat castũ timorẽ. alteꝝ dilectionẽ p maiestate venerant᷑ deũ. p bonitate amãt eũ. Ideo legit᷑ tremunt potestates. Hugo. Hic tremor nõ est ꝯcussio trãquillitatis s3 incessabilis ꝛ viuifica intẽtio perpetue contemplatõnis. Nã quia eũ quẽ vident pfecte nunq3 comprehendere sufficiũt. S3 semper supra se ꝯspiciũt in quo quasi p admirationem vigilant. ne in eo ꝙ apprehẽderent vnq3 torpescãt. quãto perspicaci9 intuent᷑: tanto ardenti9 amant. qꝛ ipm videre sapere est. qꝛ qđ videt᷑ dulcedo est. Et reuera dulcedo quãto perfecti9 sentit᷑: tanto desiderabilius appetit᷑. Ad hanc lucẽ ꝯtemplatõis Maria sublimata fuit: que celestis patrie dulcedinẽ in verbis suis mirabiliter expressit in quantũ ineffabiliter comphendit Nã anima ei9 magnificat dñm in ei9 incõprehensibili maiestate. in hoc ꝙ spũs exultat: in h᷑ eterne dulcedis gustũ se pcepisse ostẽdit. quasi diceret. Ego ex anima mea ꝛ spiritu meo. i. ex toto corde tota volũtate laudo deũ de salutatõne quã deus humano generi preparauit. nunc video de me assumi qđ credo p me debere offerri. iã video tps gratie appropinqre ꝛ pmissum patris ꝛ desideriũ patrũ impleri. Ideo pt nos hortari per illud ps. xxxiij. Magnificate dñm mecũ. Berñ. i. magnitudinẽ dei mecũ pdicate. magnificate mecũ. qꝛ carnẽ de me p vobis assumpsit. Magnificate mecũ. quia sic de9 dilexit mundũ vt filiũ daret vnigenitũ Magnificate mecũ. qꝛ pprio filio nõ pepcit de9: sed p omnib9 tradidit illũ Ideo Berñ. exclamat dicẽs. O ineffabilis ardor charitatis. quis tante pietatis diuitias nõ obstupescat. vt ex deo ante tempora nat9: nasceretur p hoib9 in tpe. Quis possit existimare vt portaret᷑ manib9 virgineis portator orbis. panis angeloꝝ aleret᷑. virt9 celoꝝ infirmaret᷑. vita angeloꝝ moreret᷑. Magnificat in his anima marie dñm. magnificet ꝛ nostra. De quo Berñ. Animemur: gratulemur: amem9: laudem9: adorem9: gratias illi agam9. qm̃ per eandẽ redemptoris nostri mortẽ de tenebris ad lucẽ. de morte ad vitã de corruptione ad incorruptionẽ. de exilio ad patriã. de luctu ad gaudiũ. de terris ad celestia regna vocati sum9. Quecũq3 igit᷑ anima in talib9 fuerit incitamẽtis occupata. nil ꝯcupiscit terrenũ. nil transitoriũ. sed mund9 est ei carcer: celũ habitatio. qꝛ tm̃ illum appetit ꝗ sup oẽs est. ꝛ dicet cũ maria. Magnificat anima mea dñm. ꝛ exultauit spũs me9 ꝛc. Dicit Berñ. Exultauit. i. extra oẽm creaturã ꝛ extra seipaz p̃ imẽsitate gaudij saltauit. ac si diceret. Anima mea ꝗ

dñm magnificat nõ in quolibet alio sȝ ĩ illo
tñ exultat quẽ amãdo magnificat. nõ in tẽ-
porali ꝓsperitate nec in mũdiali vanitate sȝ
in deo salutari meo. Phil. iiij. Gaudete in
dño semp. Tũc subiungit exultationis ra-
tio vbi dicit. Quia respexit humilitatẽ an-
cille sue. Hugo. ac si diceret. Merito ĩ ipso
exulto. q2 ei9 dona ꝓpter ipm diligo. Jdõ in
ipo exulto. q2 de ei9 grã exulto. ¶ N. No-
tandũ hoĩes vario modo exultãt Primi ex-
ultãt neqȝ a deo neqȝ ĩ deo. vt q ĩ carnis vo-
luptate gaudẽt ꝛ ĩ peccatȝ. De quib9 ꝓuer.
ij. Letant cũ malefecerint. ꝛ exultãt in reb9
pessimis. Isti nec a deo neqȝ ĩ deo exultant
q2 malũ est vnde exultãt. ꝛ de9 malũ nõ fe-
cit: ꝛ malũ culpe inducit mortẽ anime. de q
Sap. i. De9 mortẽ nõ fecit sȝ impij. Et sic
eoꝝ gaudiũ nõ est a deo nec in deo. quia sui
gaudij finis in malignitate ꝯstituit. sicut di-
cit Aug. Gaudet piscis cũ videt escam. sȝ
hamũ nõ ꝯsiderat. sed cũ educit ḋ aqua tor-
quent ei9 viscera. sic est ḋ peccatore. Unde
Aug. Seculi leticia est impunita nequicia
Et implebit in eis illud Job. xxi. Tenent
tympanũ ꝛ cytharã: ducunt in bonis dies
suos ꝛ in puncto ad infernũ descendũt. De
talib9 Luc. vi. dicit saluator. Ue vobis qui
hic ridetis qm lugebitis et flebitis ¶ Se-
cundi exultant a deo sȝ nõ in deo. vt qui ac-
ceptis donis dei gratia abutunt. ꝛ ea q pro-
pter salutẽ anime data sunt ad carnis sua-
uitatẽ ꝛ gloriã seculi ꝯuertunt. acceptis do-
nis dei letant ꝛ gaudẽt se habere qḋ de9 cõ-
tulit. sȝ nõ vtunt vt ad ipm possent ptinge-
re. sȝ vt alijs in grẽ pceptõe monstrent ami-
ci. Isti gaudẽt a deo sȝ nõ in deo nec ꝓpter
deũ diligũt qḋ a deo perceperũt. de tali gau-
dio dicit Greg. in moral. Quot extra deũ
querim9 gaudia tot postmodũ cogemur sen-
tire tormẽta. iuxta illud Apoc. xviij. Quã-
tũ glificauit se ꝛ in delicijs fuit tm̃ date illi
tormentũ ꝛ luctũ. Rõeȝ assignat Greg. in
omel. de virginib9. Nemo pt hic gaudere
cũ seculo: ꝛ ibi regnare cũ xpo. ¶ Tercij ex-
ultant a deo ꝛ in deo. Et sunt q pceptã grãȝ
ad amorẽ dei ꝯuertũt in q gaudẽt. Uñ ber-
nard9 in epl'a. Illud solũ veꝝ est gaudium
qḋ nõ de creatura sȝ de creatore ꝯcipit Ho-
nõ habẽt impij. De q aug. x. ꝯfessionũ. vbi
dicit. Est gaudiũ qḋ nõ dat impijs gaude-
re a te. de te. ꝛ in te. ꝛ ꝓpter te. Ideo sollici-
te ꝯsiderandũ est dũ mentẽ nostrã aliq leti-
cia tangit videam9 ne a malo oriat. Et si a
bono orta ne ad malã intentionẽ animũ cõ-
pellat. sed ꝙ ĩ deo finaliter ꝯsistat ¶ O.
Quale fuit gaudiũ marie. cui9 spũs exulta-
uit i deo. eo ꝙ respexit humilitatẽ ãcille sue
.i. acceptauit. Nã sic p supbiã eue mors in-
trauit ĩ mundũ. sic p humilitatẽ marie vita
reddit mũdo. Uñ canit eccl'ia. Mortẽ quã
femĩa intulit femĩa fugauit. Jdõ data est no-
bis femĩa ꝓ femia. dicit Berñ. humilis ꝓ
supba. Nã sic p supbiã eue habuim9 dam-
natõis sententiã. sic p humilitatẽ marie sal-
uatõis grãȝ. Nã hũilitas marie sm̃ Ber.
facta est porta pãdisi. scala celi. Jdõ Augu.
Audeo dicere ꝙ nec placuisset virginitas
marie deo sine ei9 hũilitate. ꝓpter hḋ idẽ ex-
clamãs dicit. O beata hũilitas marie q de-
um hoib9 pepit. vitã mortalib9 dedit. celos
innouauit. aĩas liberauit. ꝓpter qḋ licet ha-
buit oẽs virtutes. tñ solũ memorat virtute
humilitatȝ dicẽs. Respexit humilitatẽ ꝛc.
q2 illa grãȝ meret Isa. vlt. Ad quẽ respiciã
nisi ad humilẽ quietũ ꝛ trementeȝ smones
meos. qlis fuit maria. q2 de9 humilib9 dat
grãȝ. Jac. iiij. ꝓpter qḋ dicit Berñ. Mag
virtus hũilitas cui facile se inclinat diuina
maiestas. ꝓpter hḋ subiũgit dicẽs. Ex hḋ bea-
tã me dicẽt oẽs generatões. Greg. Nõ so-
lũ tu Elisabeth. sȝ oẽs generatões angelice
ꝛ hũane. sicut iudei ꝛ gẽtiles me beatã dicẽt
q2 amissaȝ beatitudinẽ oẽs p fructũ mei vte-
ri recupabunt. Merito debem9 eaȝ dicere
beatã. Dicit nãqȝ Johãnes de sancto gemi-
niano. Sic sol nõ mittit radios suos sup
terrã nisi p aerẽ. sic sol iusticie dñs de9 nẽ si
mittit radios sue grẽ nisi p mariam. Berñ.
Nichil nos hẽre voluit qḋ p marie man9 ñ
trãsijt. Jdõ merito eã beatã dicent oẽs gene-
ratões. q2 generauit hoib9 vitã. angel' leti-
ciã. iustis gloriã. peccatorib9 veniã. Jdõ sub-
dit. Fecit michi magna q potẽs est. Reue-
ra magna. ¶ P. Primo q2 eã ĩ matrem

elegit q̄ est mr̄ creatoris. saluatoris. redēptoris. ꝛ mater dei. Vñ Hug. Nichil vnq̄ fuit maius q̄ q̄ deus hō factus est. Nā ē ita magnū opus dicit Amb. q̄ excedit humanū sensū ꝛ intelligētiā. ꝛ q̄ nō pt̄ capere ratio sed fidelis ꝓfessio. Jō Ber. O magna dignitas marie. facta est illius mater cuius deus est pater a seculo nō est auditū q̄ sublimitas ꝛ vilitas ꝯuenirēt in vnū. Nil deo sublimius ꝛ limo vilius. ꝛ tn̄ deus descēdit i limū. qḋ mirat̄ Jsa. c. lx. dicēs. Quis vnq̄ audiuit talia vel vidit huic simile. ❡ Scḋo magna fecit ei q̄ potēs est. q2 i singularē matrē eā dignificauit. q2 sola v̄go ꝛ mater. Vñ aug. Que v̄go tā casta vt esset v̄go post partū. q̄ tam fecūda vt esset dei mater. Jō Berñ. Virginitatē mr̄e possidēt. nulla v̄o gaudiū mr̄is hn̄s cū v̄ginitatꝫ pudore q̄ ipsa sola. Naz dic̄ Amb. in examerō. Fenix est auis ñ habens parē. sic maria vt canit eccl'ia. nec simile p̄ma visa est. nec hr̄e sequētē. ꝓpter qḋ dic̄ Chris. s̄mone de annunciatōe. Nil est i gloria p̄cedētiū oīm memoria q̄b9 fec̄ dn̄s magna sic̄ marie. Nā ipsa fuit v̄go sine grauamine ḡuida. sine dolore puerꝑa. sol nat9 de stella. pr̄ de filia. creator de creatura. in ea ipletū ē illḋ. iij. Re. x. Nō est sil'e op9 factū i vniuersis regnis. Est eīn op9 mirabile ꝛ singulare inter oīa. ꝛ sup oīa opa q̄ deus ꝛ hō in vnā ꝯuenerūt ꝑsonā. ideo dixit Fecit michi magna. dicit Petrus Rauañ. O virgo maria matrē te fecit nō natura s3 grā. in toto ꝯceptu tuo atq̄ partu aucta est puritas. roborata integritas. ꝛ saluata virginitas. ꝛ h̄ erat op9 spūssancti vt dicit Aug. Qui scripsit tabulas lapideas sine stilo ferreo. ipse grauauit virginē a spūsancto. q̄ fecit virgā Aarō sine pluuia germinare: ipse fecit mariā sine corruptōe generare. ꝛ h̄ fuit magnū. ❡ Tercio fecit ei magna qui magnā ptātem ei tradidit. Vñ Eccl. xxiiij. Jn hierusalē ptās mea. Reuera in hierusalem sursū ꝛ deorsū. h̄ est in eccl'ia triūphanti et militāti habet ptātem. de q̄ Hiero. Data ē tibi oīs ptās in celo ꝛ in terra. ꝛ quecunq̄ volueris impetrare poteris. vt canit eccl'ia. Audi nos: nā te filius nichil negās honorat.

Jpsa est mater Salomonis cui dicebat. iij. Reg. ij. Pete a me qḋ vis nō est phas vt auertā faciē meā a te. Jō Berñ. Quid poterit negare cui nō ē negatū Theophilū de iferni faucibus reuocare. Jō pt̄ dici cuilibet xp̄iano qḋ angelus dixit agar Geñ. xvi. Reuertere ad dn̄az tuā ꝛ hūiliare sub manibus eius. ❡ Quarto magna fecit ei. q2 magnam grāz ei ꝯtulit. Vñ ꝓuer. vlt. Multe filie regū ꝯgregauerūt diuitias. s. grē. q̄s tu sola supgressa es. vt hr̄ Eccl. xxiiij. Jn me oīnis grā vie ꝛ veritatꝫ. in me oīs spes vite ꝛ virtutꝫ. q̄ potuit dicere illḋ Eccl. xxiiij. Videte q2 ñ solū michi laboraui: s3 oībus exq̄rētibus veritatē. q2 deus grāz oīni hoī necessariā isudit i mariā. de q̄ Hiero. Ceterꝫ sanctꝫ ꝑ ptes grā p̄stat̄. Marie v̄o tota se isudit: ꝛ ab ea i nos fluit. vt dic̄ Ber. Si qḋ spei i nob est si qḋ salutꝫ. si qḋ grē ex ea nouimus redūdare ꝓpter qḋ subdit Berñ. Jntuemini q̄to deuotōis affectu eā voluit a nobis honorari q̄ totius boni plenitudinē posuit in mariā. Jō oēs debemus ad eā hr̄e recursum. eo q̄ dicit Chris. Neminē reꝑi mendicū q̄ se Marie fecisset sedulū seruū. ꝓpter qḋ dic̄ Orosius sup Cantica. Quos nō saluat dei iusticia: saluat Marie misericordia infinita ꝛc.

❡ De sancta Margaretha.

❡ Sermo ❡ XCIX.

Veni sponsa mea veni coronaberis Cantico. iiij. Jn v̄bis ꝓmissis vocat spōsus xp̄s spōsam suā ad duo. Primo ad gratiaz Scḋo ad gloriā De primo dicit Veni spōsa mea ❡ O. Spōsus aīe ē xp̄s. d̄ q̄ Osee ij. Spōsabo te michi in fide ꝛ misericordia O mira dignatio quā admirat̄ Berñ. O aīa mea vñ tibi hec grā vt dicerꝫ spōsa xp̄i ꝛ nō ex nostrꝫ meritꝫ. s3 ex flagrātia sue charitatꝫ. Berñ. Quis digne cogitare poterit quāto affectu nos diligit. vt aīaz nostrā in spōsam eligit. Vt igit̄ aīa nr̄a digne mereatur dici dei sponsa ꝑ vnionē grē. Jdeo sciēdū xp̄s sponsus querit in sponsa sua multa. ❡ Primo pulcritudinis venustatē. sic xp̄s puritatē ꝯsciētie. Aug9. de virginibus Non

q̄rit de⁹ pulcrā carnē: ſ3 mētis puritatē. Jō i. ad Theſ. iiij. Hec eſt volūtas dei ſanctificatio vr̄a. Hugo i li. de bono ↄſciētie. De⁹ q̄ amator eſt mūdicie cor pollutū pc̄tis nō p̄t inhabitare. Greg. ſup Ezech. In om̄i tpe tacite debet hō ad ↄſciētiā currere. Nā ſm aplm̄. ij. Cor. i. Glīa noſtra hec ē teſtimonium ↄſciētie nr̄e. non te mittas te ſup verba adulatoria hoīm q̄ te dicūt bonū. xi. q. iij. inter v̄ba. Nō linguas hoīm ſ3 ↄſciētias curare debem⁹. Jō ſic ſponſa ſolet faciē lauare ꝛ ſpeculum inſpicere. ſic nos. Hiere. xxxi. Statue tibi ſpeculū ꝛc. Grego. Specula ſūt dei mādata Iſa. i. Lauamini mūdi eſtote. Iſid. Ablue te lacrimis laua te fletibus

¶ Scd̄o ſpōſus reqrit in ſponſa diſcipline moralitatē. debet em̄ eſſe ī verbis morigerata. in opib⁹ diſciplinata Amb. Cuſtodi virgo vias tuas vt in verbis tuis nō delinq̄s. nā ſignū bonitat3 eſt in corde diſcipinate loq̄ Math. xij. Ex abundātia cordis os loquit̄ nā virgo vel mulier q̄ turpia loquit̄ eſt malicie cordis ſignū. Ariſto. iiij. ethicoꝝ. Qualis vnuſquiſq3 eſt talia loquit̄ operat̄ ꝛ taliter viuit. Et ſic mala locutio eſt bonoꝝ morū corruptio. i. Coꝛ. xv. Corrūpunt bonos mores colloquia praua. p̄s. xxxiij. Prohibe linguā tuā a malo: ꝛ labia tua ne loquant̄ dolū. Ratio ꝓuer. xiij. Qui cuſtodit os ſuum cuſtodit animā ſuā. ꝛ Prouerb. xviij. Mors ꝛ vita in manib⁹ lingue. de q̄ Mat. xij. Ex verbis tuis dānaberi3: ꝛ ex v̄bis tuis iuſtificaberis. Jaco. iij. Qui in verbo nō offendit. hic ꝑfectus eſt vir. Itē debet eſſe diſciplinata in morib⁹ vt nullum ſcandaliſet. Chriſ. Om̄ia agam⁹ ne ſcandaliſet̄ p̄xim⁹ Mat. xviij. Ve illi ꝑ quē ſcandalū venit. ꝛ ad Thytū. ij. Om̄ib⁹ p̄be te exemplū bonorum opeꝝ. d̄ quo Math. v. Sic luceat lux veſtra corā hominib⁹ vt videāt opa veſtra bona. Nā ſm Greg. ſup Ezech. Qui i occulto bene viuit carbo eſt q2 minime ꝓficit alijs. ſ3 ſibiipſi ſolū. qui v̄o ī publico lumē ſanctitatis demōſtrat lampas eſt. q2 in ſe ardet ꝛ alijs lucet. qd̄ collaudat Greg. x. moral. dicēs. Nō arbitroꝛ conſiliū melius q̄ꝫ q2 ꝓximum exemplo doceas. Idē in omel. Raro vnq̄ꝫ peccatores ad penitentiā redirent ſi nulla eſſent bonoꝝ exēpla q̄ eoꝝ mētes traherēt.

¶ Tercio ſpōſus q̄rit diuitiarum vbertatē. he diuitie ↄſiſtūt in virtutib⁹. Vere diuitie nō ſunt opes ſed virtutes interiores. Senec. Nil v̄tute ꝯſtanti⁹. nil pulcri⁹. Rich. Anima virtutib⁹ plena eſt dei ſponſa. trinitatis cathedra. Et virtutes interiores deo placentes inter ceteras ſunt due. humilitas ꝛ charitas. Na3 q̄d ꝓdeſt habere ↄſciētie puritatē ꝛ diſcipline moralitatē ſine humilitate Greg. Qui alias virtutes ſine humilitate ↄgregat q̄ſi q̄ puluerē in ventū portat. Greg. viij. ome. ſup Ezechielē. Nulli⁹ erit ante deū boni opis fructus ſi nō ꝓcedit ex radice humiliatōis Superbia eſt omniū virtutū inimica. Eccli. x. Magna eſt potētia dei ſoli⁹: ꝛ ab humilib⁹ honorat̄.

¶ Secūda virt⁹ q̄ animā ditat et ſponſo xp̄o placabilē reddit ē charitas. Auguſtin⁹. Charitas valet ad om̄ia ſine q̄ nichil valent om̄ia Quid caſtitas: puritas: diſcipline moralitas ſine charitate. nichil. Bern̄. in ep̄la ad Senonem. Caſtitas ſine charitate eſt lampas ſine oleo. ſubtrahe oleum lampas nō lucet. tolle charitatem caſtitas nō placet deo. Quid em̄ mai⁹ ꝛ ampli⁹ eſt qd̄ ſponſus q̄rit in ſpōſa q̄ꝫ charitas. Hilari⁹. Fruſtra erit ante deū om̄is opatio niſi ſoli deo impendat̄ dilectio. i. Coꝛ. xiij. Si charitatē nō habuero nichil ſum. Jō Hugo. Quantū potes tm̄ dilige. Bern̄. Modus diligendi eſt ſine modo. Hanc habuit beata Margaretha. Nā in hoc ꝓbat̄ ei⁹ dilectio. q2 totū mundū deſpexit. diuitias. delectationes ꝛ honores. Aug⁹. Quantū q̄s deſpicit ꝓpter deū tantū diligit eum. Et ſic ipſa. q2 dicit apl's. Charitas non q̄rit q̄ ſua ſunt ſ3 que ihesu xp̄i. Et ſic ipſa p̄t dicere cū aplo' Phil. iij. Omnia arbitratus ſum vt ſtercora vt xp̄m lucriſacerem.

¶ Quarto ſpōſus querit in ſponſa ſubiectōis ꝛ obedientie voluntatē. Et ſic xp̄s in anima Math. xvi. Qui vult veīre poſt me abneget ſemetipm̄. i. ꝓpriā voluntate3. Eccli. xviij. A voluntate tua auertere. Euſebius in ep̄la. Illo die bene vixiſti in quo voluntatē ꝓpriam

abnegasti ⁊ desiderijs ꝛ̃stitisti. Ber. Quid
odit de⁹ aut quid punit nisi ꝓpriã volũtatẽ
tolle ꝓpriã voluntatẽ ⁊ infern⁹ nõ erit. Nil
ardet in inferno nisi ꝓpria volũtas: dei vo/
luntate ꝯtempta. Ideo Hiero. Tantũ vir/
tutib⁹ adijcias quantũ volũtati ꝓpriae sub/
traxeris. ¶ Quinto sponsus reqrit in spon
sa membroꝝ sanitatẽ vt nõ sit languẽs nec
clauda. Et hec sanitas spõse attendit̃ i agili
tate. q2 signũ ꝑfecte sanitatꝫ est agilitas. Et
sic spõsa xp̃i debet esse agilis ad bona opera.
Eccli. xxxi. In oĩb⁹ opib⁹ tuis esto velox. ⁊
Eccl's. ix. Quodcunq3 pt man⁹ tua opare in/
stanter fac. nõ dicendo cras cras habendo
voluntatẽ sine actõne opis. Hiere. xlviij.
Maledict⁹ q facit opus dñi i negligẽter. Et
sic fecit beata Margaretha. vt canit ecclia
Ibat de virtute in virtutẽ ardẽter sitiens
anime salutẽ. ¶ Sexto spõsus q̃rit in spõsa
fidelitatẽ. vt sit ei ita fidelis i amore ꝙ nul
li placere desiderat nisi ei. ⁊ sic xp̃s ĩ anima
Bern̄. In oĩ tpe intende in deũ ꝓpter de
um. Aug. Si q̃s aliq̃d opat̃ vt terrenũ cõ/
modũ adipiscat̃ non erit cor mundũ qd̃ in
terra volutat̃. i. Coꝛ. x. Oĩa quecũq3 faci/
tis ad gloriã dei facite. Et sic beata Marga
retha. Ideo est illa cui dictũ est. veni coro/
naberis. Apl's. ij. ad Thimo. ij. Nullus co
ronabitur nisi q legitime certauerit. Ipsa
certauit ꝯtra dyabolũ quẽ vicit. ꝯtra tyran
nũ Olibriũ quẽ supauit ꝑ ꝯstantiã. ꝯtra pa
trẽ cui nõ ꝯsensit. ⁊ ꝯtra totũ mundũ quez
ꝯtempsit ⁊ suppeditauit.

¶ Sermo. C.

¶ Ad idẽ.

O quã pulcra est
casta generatio cum charitate.
Sap. iiij. ¶ In v̈bis p̃missis
duo innuunt̃. Primo mirat̃ virginalẽ ca/
stitatẽ. ibi. O ꝙ̃ pulcra. Scd̃o hortat̃ ad fi
lialẽ charitatẽ. ibi. cũ charitate. De primo
dicit. O ꝙ̃ pulcra est casta generatio. ¶ R
Nota hoĩes solẽt mirari tria. s. qd̃ rarũ. qd̃
pulcꝛ. ⁊ qd̃ magnũ Et sic sapiẽs mirat̃ vir
ginalẽ castitatẽ q̃si raꝛ. Nã s̃m cõmunem
modũ loquẽdi triplex est grad⁹ v̈ginitatis.

Prim⁹ est itegritas carnis absq3 oĩ expe
rimẽto veneree delectatõis. ⁊ illa cũ sola ẽ
nõ est virt⁹ nec de se meritoria. q2 est dispo/
sitio corpis ⁊ naturalis cũ in puerꝫ inueni/
atur vsu rõis carentib⁹. imo est donũ natu/
re cũ q oẽs nascimur. Secũd⁹ grad⁹ est in
tegritas carnis cũ ꝓposito eandẽ s̃uãdi ad
tps ⁊ postea nubẽdi. Et illud etiã nõ est vir
tus virginitatꝫ. ꝙ̃uis tales s̃m vsũ vulga/
riũ virgines dicunt̃ solũ rõe corpalis inte/
gritatis. Terci⁹ grad⁹ est integritas carnis
cũ ꝓposito ꝑpetue seruãdi incorruptõez car
nis ⁊ mẽtis. quã pri⁹ nunq̃ volũtarie ami/
sit. Et illa virginitas ꝯsistit in circũstãtijs
debitis. ⁊ est virt⁹ ⁊ act⁹ virtutis. ⁊ est me
ritoria ⁊ deo accepta. Et q sic sunt v̈gines
sunt in scipturꝫ multipliciter cõmendate.
Et dixi volũtarie. q2 inuolũtarie quocũq3
mõ fieret decisio seminis ꝑ resolutõez et ꝓ
posse retinunt̃ tũc nõ amittit̃ v̈ginitas. Au
gu. Reuera nõ pt corrũpi nisi pri⁹ mẽs cor
rupta fuerit. Id̃o dixi requirit̃ ꝓpositũ ꝑpe/
tuũ. q2 h̃ est formale ⁊ spũale. Aug. Virgi
nitas est in corpe corruptibili incorruptõis
ꝑpetua meditatio. ¶ S. Nam cũ hõ ꝑdit
materiale. h̃ est integritatẽ carnis cũ ꝓposi/
to ⁊ volũtarie tũc v̈ginitas est amissa ⁊ nũ
ꝙ̃ recuperanda. Hiero. ad eustochiũ. Audẽ
ter loq2: cũ oĩa de⁹ possit suscitare virginẽ ñ
pt nec recupare post ruinã si s̃uato materi/
ali ꝑdit formale. Cũ eñi ꝓponit aliq̃n opam
dare veneri: tũc ꝑdit̃ virginitas mentꝫ. et
pt recupari ꝑ penitentiã ⁊ resumptõez prio
ris ꝓpositi. vt si virgo ꝓponit corpe nubere
nõ est virgo mẽte. l3 si postea mutãdo volũ
tatẽ deliberate ꝓponit ꝑpetue abstinere: tũc
reparata est v̈ginitas cui debet̃ aureola. Itẽ
requirit̃ ꝙ sit ꝓpter deũ. vt habeat ꝓpositũ
ꝑpetuũ ꝓpter deũ vt diuinis reb⁹ possit va
cari liberi⁹. ⁊ sic placet deo. Et nẽ paruum
p̃mium meret̃ apud deũ q ꝓpter deũ carnis
dulcedinẽ respuit quã mund⁹ ꝓ magno cõ
cupiscit. Si aũt hõ ꝓponeret ꝯtinere ꝓpter
verecundiã aut sanitatẽ aut libtatẽ ne opte
ret subesse marito nõ esset actus v̈ginitatis
q2 tales sine constantia carent debito fine.
Idcirco ꝓpter deũ debet fieri vt liberi⁹ vacꝫ

deo .i. Cor. vij. Uirgo cogitat q̄ dn̄i sūt. vt
sit sancta corpe ⁊ sp̄u. q̄d nō p̄t ita libere ꝯiu
gata facere. i. Cor. vij. Qui cū vxore ē sol
licit⁹ est ⁊ diuisus. q̄ nupta est cogitet q̄ sūt
mūdi ⁊ q̄ño viro placeat. ¶ Queriť vtrū
virginitas sit p̄ferēda matrimonio. Nota
vt dicit sanct⁹ Tho. ꝯtra gentiles. Fuit he-
resis quorundā ꝙ virginitas nō est melior
matrimonio. s; iste error reprobať multiȝ de
causis. Primo autoritate beati Aug. de sā-
cta virginitate vbi d̄r. Statū matrimonij
bono virginalis ꝯtinētie aut vidualis non
equam⁹. Itē de sancta viduitate. Bona ē
pudicicia ꝯiugalis. melior vidualis. optīa
virginalis. Itē de bono ꝯiugali. Bonū su-
sannē in castitate ꝯiugali laudam⁹. ⁊ bonum
viduale anne cōmendam⁹. s; magis marie
virginis anteponim⁹. Itē Cyprian⁹ Quo
virginū sublimior ē gloria maior d; esse vi-
ta. Flos em̄ est germis dec⁹ atq; ornamētū
grē spūalis atq; illustrior portio gregis xp̄i
Secūdo reprobatur ille error exēplo xp̄i
q̄ virginitatē in se seruauit ⁊ sibi purissimā
virginē in matrē elegit. Tercio autoritate
ap̄li q̄ virginitatē ꝯsuluit. i. Cor. vij. Qui
matrimonio iūgit virginē bn̄ facit. q̄ nō iū
git meli⁹ facit. Quarto illud est meli⁹ p q̄d
hō equať angelis. ⁊ sic stat⁹ virginalis. Un̄
Amb. de virginitate. Uirginitas ꝯditōez
humane nature excellit p quā hoīes angel'
assimilantur. maior tn̄ victoria virginū q̄ȝ an-
gelorū. q2 angeli sine carne viuūt. virgines
ī carne triūphant. Quinto bonū diuinū est
meli⁹ bono hūano: ⁊ bonū aīe bono corpis.
⁊ bonū ꝯtēplatiue vite bono vite actiue. vir
ginitas aūt recta ordinať ad bonū aīe s̄m vi
tam ꝯtemplatiuā q̄ est cogitare ea q̄ dei sūt
Nā dicit sanct⁹ Tho. in. ij. ij. q. cxxxvi. Li-
cet ꝯiugiū etiā ordinať in deū ⁊ act⁹ matri-
monij. tn̄ vs⁹ corpalis copule retrahit aīaȝ
ne totali intentōe ferať in deū ⁊ in dei serui
tium. ⁊ h̄ fit dupliciter. Uno modo ꝓpter
sollicitudinē gubernatōis filiorū vxoris ⁊ fa
milie. Scd̄o ꝓpter vehementiā delectatōis
Aug. in. i. soliloquiorū. Nil ampli⁹ deijcit
virilē animū q̄ȝ blādimēta feminarū. nā fa
ciunt cecitatē ment; ꝙ nō cognoscit q̄ vera
bona sunt ⁊ diuina. s; castitas virginalis abi
litat intellectū ⁊ acuit ad deum ⁊ ad diuina
intelligendū. vt patet in Johāne euāgeli-
sta. Itē licet stat⁹ religionis sit melior secu-
lari. nō tn̄ ꝓpter h̄ oīs religiosus est melior
seculari. imo ꝯtingit aliqn̄ seculare pluribȝ
religiosis meliorē esse. sic in ꝓposito de vir-
ginitate. nō oīs virgo oīni ꝯiugata est meli
or. imo p̄t ꝯtingere ꝙ mlr̄ier ꝯiugata ē meli
or virgine triplici ratione s̄m Tho. in. ij. ij.
q. clxvij. ¶ Primo ex ipsi⁹ amore casti
tatis. sic ille q̄ est ꝯiugat⁹ h; animū magis
paratū ad suandū castitatē si oporteret q̄ȝ ille q̄
actu est v̄go. Un̄ aug. d̄ bono ꝯiugali. Ego
nō sū melior q̄ȝ abraā. licet melior sit casti-
tas celibū q̄ȝ castitas nuptiarū. Et rōez sub
dit. q̄d em̄ ego nūc ago illi meli⁹ egissent. si
tūc tp̄is agendū fuisset. s; q̄d tūc illi egerūt
sic ego nūc agerē si agendū esset. Scd̄o q2
forte q̄ n̄ est v̄go h; aliquā excellētiorē vir
tutē quā nō h; v̄go. Aug⁹. de virginitate.
Un̄ virgo q̄uis sollicita sit que dn̄i sūt. ne
forte tn̄ ꝓpter aliquā sibi cognitā infirmita
tē nō est iūcto matrimonio. Illa v̄o multiȝ
se p̄ferre nitiť. ipa tn̄ nō possit bibere calicē
dn̄ice passionis. Tercio posset ꝯtingere ꝙ
v̄go hēet aliquē defectū ad maliciā declinā
tē quē ꝯiugata nō hēet. ¶ Nā Albertus
magn⁹ sup aue maria ponit q̄tuor defectus
virginū. de duobȝ dicā. Prim⁹ est supbia
Aug. Meli⁹ est hūile ꝯiugiū q̄ȝ supba vir-
ginitas. Itē Aug. Dico ꝙ supbis est vtile
cadere ī eo in q̄ extollunť vt humilienť. q̄d
em̄ ꝓdest ꝯtinētia si dn̄eť supbia. Ber. Au
deo dicere nō placuisset deo virginitas ma-
rie sine humilitate. Amb. Quāto v̄go ca-
stior tanto humilior d; esse. Scd̄s defectus
virginū est torpor. ille inest ꝓpter innocen-
tiā. Greg. Plerūq; q̄ se in nullis peccatorū
molibȝ oppssos sciūt. nec se in magnis vici-
is obnoxios efficiunť sepe tepidi. ⁊ bn̄ p̄t̄e
ꝯtingere ꝙ ꝯiugate in arduis actibus se ex
erceant. Itē ꝯiugata vltra h̄ generat et nu
trit filios ad laudem ⁊ seruitiū dei. ⁊ inten-
dit cure domestice. ⁊ ꝓuidet necessitatibus
ꝓprijs ⁊ ꝓximorū q̄ oīa ꝑtinent ad vitaȝ
actiuā. ⁊ sunt omnia meritoria cuȝ fiunt ex

charitate ⁊ debite ordinant̄. ⁊ sic posset magis mereri. ⁊ ꝑ ꝯsequēs melior fore. ¶ Secundo mirant̄ hoīes rē magnā. ⁊ sic virginitas est donū magnū. de q̄ Cassian⁹ in li. collationū. Maior est virt⁹ castitatē tenere q̄ꝫ demones expellere. Nōne magnū si ex hoīe fieret angel⁹. ⁊ sic virgines sunt hoīes ⁊ angeli terrestres. de q̄ Hiero. In carne ꝓter carnē viuere plus est angelica vita q̄ꝫ hūana. Cui cōsonat Aug. Que maior glīa sup terrā q̄ꝫ in carne corꝑali ducere vitā angelicā. ⁊ nūc in valle miserie in carne sua tenere qꝺ alij nō possunt hanc vitam habere de q̄ Luc. xx. In resurrectōe nō nubēt neqꝫ nubent̄: sꝫ erūt sicut angeli dei. Jō Ambro. de viduis. Maior ē victoria virginū q̄ꝫ angeloꝝ. angeli sine carne viuūt. virgines in carne triūphant ¶ Tercio mirant̄ hoīes rē pulcrā. ⁊ sic ꝟginitas. De q̄ Aug. O fulgida ꝟginitas gēma ꝟtutū. germana angelorū. lux aīaꝝ. lāpas eccliaꝝ. Nā sic lāpas illuminat habitaculū ⁊ facit iocūdū. sic virginitas vitā virtuosā. Jō xp̄s amat pulcritudinē virginitatꝫ. ꝺ q̄ Amb. de virginibꝫ Pulcritudinē maiorē q̄s pt̄ existimare virginitatꝫ decore. q̄ amat̄ a rege ꝓbat̄ a iudice. Q. virginitas amat̄ a xp̄o dicit Beda sup Lu. Sicut xp̄s in sūma pace natus est vt se pacē diligere oñderet. ita de virgiē natus est vt virginitatē se diligere demōstraret. ꝓpter qꝺ dicit Damas. Quāto angel⁹ homini supior: tāto virginitas est nuptijs honorabilior. Jō ꝓuerb. xxij. Qui diligit cordis mundiciā habebit regē amicū Et sic beata margaretha. vt habet̄ in ei⁹ legenda.

¶ De diuisione apostoloꝝ.

Sermo. ¶ CI.

Elegi vos vt eatis ⁊ fructū afferatis. Joh. xv.

Dicūt naturales ꝑsertim marcianus. qꝺ sol qui est rex planetaꝝ in medio existens bissenos radios a se mittit ex q̄bꝫ supiora ⁊ inferiora illuminant̄ ¶ A. Spiritualiter. ꝑ solē intelligit̄ xp̄us Malach. vlti. Orief̄ vobis timentibꝫ deū sol iusticie q̄ est rex. nō solū oīm stellaꝝ sꝫ oīm creaturarū ⁊ causa supioꝝ ⁊ inferioꝝ. vt hr̄ de sūmi tri. ⁊ fide catholica. firmiter credim⁹. Hic emisit a se bissenos radios. i. duodecī aplos q̄ hn̄ radijs compant̄. q₂ solū⁹ solis est lōge lateqꝫ diffūdere. sic fides aploꝝ ꝑ vniuersū mūdū. Ps. xviij. In omnē terrā exiuit son⁹ eoꝝ. Et qñ sol emittit radios lucꝫ tunc dormiētes excitant̄. infirmi meli⁹ habent. Itē Mat. v. Vos estꝫ lux mūdi. Sup q̄ Basili⁹. Adueniēte luce egritudīes ⁊ dolores alleuiant̄. hoīes a somno excitant̄. aues ꝯtulant̄. bestie ad latibula fugiūt. sic silr̄ adueniēte fide aploꝝ mund⁹ fuit meliorat⁹ in fide: in bonis opibꝫ fecūdat⁹. a pc̄tis alleuiat⁹. a negligētie somno excitat⁹. ad celestiū ꝯtemplatōēꝫ animat⁹. a ptāte demonū exēptus. Hec emissio duodecī aploꝝ figurat̄ Nu. xiij. in Moyse q̄ emisit. xij. viros vt ꝯsiderarēt terrā ꝓmissionis vt ad eā ceteꝝ ꝑplm̄ animarēt. Spūaliter. ꝑ moysen itelligit̄ xp̄s: q̄ hodie solēnes duodecim viros misit vt iudeis ⁊ gētilibꝫ dicerēt de fertilitate terre ꝓmissiōis. i. regni celestꝫ. vt ad h̄ anhelātes ꝓuocarēt. Jō canit ecclia. Duodecim iudices nō ab vno sꝫ in vnū diuisꝫ vt diuisos ī vnū colligerēt. ꝺ q̄ thema ¶ In sūma euāgelij duo innuunt̄. Prīo electio spēalis ⁊ gratiosa. ibi. elegi vos. Scđo fructificatio spūalis ⁊ glīosa. ibi. vt eatis ⁊ fructū afferatꝫ. De pⁱmo dic̄. Elegi vos. De hac electōe d̄r Eph. i. Elegit nos an̄ ꝯstitutionē mūdi vt essem⁹ sancti ⁊ īmaculati in ꝯspectu ei⁹ ī charitate ¶ B. Itē xp̄s elegit eos primo vt populum suū pascerent. figuratur. iij. Regū. x. Salomon elegit duodecim ꝓfectos ex oīi gēte israel vt cibaria domui sue ꝓuiderēt. Sic xp̄s de cibo anime. Deut̄. viij. Nō ī solo pane viuit homo ⁊c̄. Hiere. iij. Mittā vobꝫ pastores s̄m cor meū q̄ pascēt vos sciētia ⁊ doctrina. Jō dixit petro. Joh. vlti. Pasce oues meas. Secūdo elegit eos vt testimoniū veritati ꝑhiberent Act. i. Accipietꝫ virtutē supne mētis spiritussancti in vos. ⁊ eritis michi testes in oīi iudea ⁊ samaria vsqꝫ ad vltimū terre. Jō figurant̄ ꝑ duodecī lapides allatos d̄ iordano fluuio. Josue. iiij. Nā lapis ē firmus

⁊ dur⁹. ⁊ sic ipi firmi ⁊ duri in testimonio
veritatꝫ. de q̄ Aug. ad volusianū. Quondā
erāt timidi añ aduentū spūssancti. ſꝫ post in
ꝯfessione fidei facti sūt fortes ꝑ martiriū in
testimonio xp̄i. Tercio elegit eos vt mira-
cula facerēt. Math. x. Conuocatis ihesus
duodecim discipulis dedit eis ptātem sup
oīa demonia. ⁊ vt languidos curarēt Au
gusti. in ſmone de apl̄is. Dedit eis ptāteꝫ
sup naturā vt eā curarēt. sup demones vt
eos vincerēt. sup elemēta vt ea mutarēt. su
per mortē vt ipaꝫ ꝯtemnerēt. sup angelos
vt corp⁹ xp̄i ꝯsecrarēt. q2 tūc in primitiua
eccl̄ia necessaria erāt miracula ꝓpter ꝯuer-
sionē increduloꝝ. Ideo figurant̄ ꝑ duode
cim portas hirl̄m. Apoc. xxi. Nā sic ꝑ por-
tas fit ingressus in ciuitatē. sic ꝑ aploꝝ mi
racula in fidē. Isid. de sūmo bo. li. i. c. i. Tūc
signa faciebāt exteri⁹ vt fides roborarer̄ in
terius. signāter vnū miꝝ fecit de⁹ ꝑ eos. de
q̄ Bern. in epl̄a ad fratres de monte. Licet
magna miracula in terris dn̄s gessit. hoc tn̄
maximū sup oīa emicuit ⁊ cetera illustrauit
ꝙ in paucis simplicibꝫ totū mundū ⁊ oēm
sapiētie ei⁹ altitudinē sibi subiugauit. Am-
bro. sup Luc. Nō misit sapientes nobiles
⁊ diuites sed piscatores. ne fides catholica
ascriberer̄ potētie ⁊ diuitijs mūdi. cū gladio
verbi dei: nō corꝑali. de q̄ Eph. vi. Assumi
te gladiū spūs. Q̄ q̄ꝫ acutissime penetrat.
Amb. de virginibꝫ. Bon⁹ gladi⁹ verbū dei
q̄ scrutator cordiū ⁊ renū diuidet mūdanū
a mūdo. Quarto elegit eos vt electos de
terra meterēt. q2 legit̄ Apoc. xviij. Angel⁹
exiuit de templo clamās voce magna ad se
dentē sup nubē. Mitte falcē tuā ⁊ mete. q2
venit hora vt metar̄. qm̄ maturauit messis
terre. Et misit ille q̄ sedebat sup nubē falcē
suā sup terrā ⁊ messuit eā. Spūaliter. falx
ſm Haymonē sup Apoc. est p̄dicatio. sed
angel⁹ est p̄dicator. p̄cipue significat p̄dica-
tores magnos. s. apl̄os q̄ hodie cū falce p̄di
cationis missi sunt in vniuersam terrā. q2 il
la fuit hora debita messionis. vt patet in pe
tro q̄ vna die messuit tria milia hoīm. alia
die quinqꝫ milia. vt patꝫ Act. ij. ⁊ iiij. Cū
quibꝫ veniet in die iudicij portās manipu-

los suos. ⁊ dicet ad dn̄m illud Cantico. v.
Messui mirrā meā cum aromatibꝫ meis. ⁊
tunc mercedē accipiet. iuxta illud Joh. iiij.
Qui metꝫ mercedē accipiet ⁊ ꝯgregat fru
ctum in vitam eternā. Ita dicendū de cete
tis apl̄is q̄ terrā dn̄i fideliter messuerunt.
Sed Luc. x. dicit̄. Rogate dn̄m messis vt
mittet oꝑarios in messem suā. messis mul-
ta: oꝑarij aūt pauci. Greg. in omel. Mūdꝰ
sacerdotibꝫ plen⁹. ſꝫ in messe dei rar⁹ inue
nit̄ bon⁹ oꝑator. Officiū sacerdotale acce-
pim⁹: ſꝫ op⁹ sacerdotij nō implem⁹ Johā.
iiij. Regiones albe sūt ad messem. sed sacer-
dotes nō ꝑpendūt illud Isa. vi. Ve michi
q2 tacui. i. Cor. ix. Ve michi si nō euāgeli-
sauero. qd dicēt in iudicio cū videbūt Pe
trū cū iudea ⁊ romano ꝑpl̄o. Paulū cū gre
cis ⁊ gentilibꝫ. Bartholomeū cū indis. sic
Thomā ⁊ Mathiā cū ytalicis. Gre. Quid
dicturi sum⁹ cū ad dn̄m vacui veniem⁹ Hic
pastores vocati sum⁹. ibi gregē nō ducim⁹
Quīto elegit eos vt secū in iudicio sede-
rent. Jō figurati sunt. iij. Reg. vij. Duode
cim leonculi circa thronū salomōis erant
sculpti. ⁊ significāt duodecim apl̄os Mat.
xix. Vos q̄ reliq̄stis oīa sedebitis sup sedes
duodecim. C. Dixi scḋo subiūgit̄ fructi-
ficatio spūalis ⁊ glosa. ibi. vt eatis ⁊ fructū
afferatꝫ. Dicūt naturales inter oīa volatilia
tā domita q̄ꝫ indomita nō est aliq̄ḋ ita sepe
afferēs fructū sicut colūbe domate. nā inter
dū duodecies in anno. Sic sancti apl̄i sūt
dicti colūbe Math. x. Estote simplices sic
colūbe. Nā colūba ꝓprios ⁊ alienos pullos
pascit. sic apl̄i equaliter verbū dei p̄dicabāt
iudeis ⁊ gentilibꝫ. de quo apostol⁹ ad Ro.
i. Grecis barbaris sapientibꝫ ⁊ insipiētibꝫ
⁊c. Scḋo laqueū nō cauet vt escam sibi
acquiret. sic apl̄i vincula ⁊ carceres non ti
mebant vt lucra aīaꝝ facerēt. Vn̄ Actu. v.
Ibāt apl̄i gaudētes a ꝯspectu ꝯcilij q̄m di-
gni habiti sunt ꝓ noīe xp̄i ꝯtumeliā pati. de
q̄ dr̄ Act. xxi. Nō solū alligari ſꝫ etiā para-
tus sum mori ꝓ noīe xp̄i. D. Tercio cō-
parant̄ colūbe ꝓpter fructuū pluralitatē. de
q̄ dicit. vt fructū afferatꝫ ⁊ fruct⁹ vester ma
neat. Naꝫ duodecim apl̄i sunt duodecim

exploratores. Nu. xiij. q̄ portauerūt tripli/
ces fruct⁹ de terra ꝑmissionis. s. malograna
ta. ficus. ⁊ botros. Primo malogranatum
qḋ dur̄ habet corticē ſ; intus grana suauia
Et significat fidē in q̄ est dura cortex sacra
cramēti. dur̄ ei⁹ est credere ꝙ sub forma pa
nis latet tot⁹ xp̄s. Vñ Job. vi. Durus est
ſmo. ⁊ tñ dulcia grana sūt ibi. i. eterna gau
dia. Qui crediderit ⁊ baptisat⁹ fuerit h̄ sal
uus erit. Mar. vl. Scḋo aportauerūt ficū
q̄ tot⁹ suauis est ⁊ cōmestibilis. ⁊ significat
spem q̄ tota gaudia eterna degustando dele
ctat. Vñ Ro. v. Spes nō ꝯfundit. ⁊ ad Ro.
viij. Spe eñi salui facti sum⁹ Tercio appor
tauerūt botr̄. i. charitatē q̄ nos inebriat vt
obliuiscamur miseriar̄ hui⁹ mūdi Vñ cant.
i. Bibite charissimi ⁊ inebriamini. s. vino
charitatis. Ille fructus manet. i. Cor̄. xiij.
Charitas nō excidit. Glo. i. deficiet. ꝓpter
quā fructuositatē apl'i assimilanꝰ ouib⁹ Mat.
x. Ecce mitto vos sicut oues. Dicit Isido.
Ouis intero'ia q̄drupedia affert fructuz in
oīb⁹. s. in carne. pelle ⁊ pilis. in fimo: sic ⁊
apl'i. Idcirco ꝓpter cōmunitatē fructuū cō
paranꝰ celo. vt hodie canit eccl'ia Hi sūt ce
li in q̄b⁹ xp̄e habitas. Nā sicut stellas celi nu
merare nō possum⁹. sic nec fruct⁹ v'tutū apl'o
rū exprimere sufficim⁹. Et sic a celo veit lu/
men: sic ab ipsis venit nobis lumē fidei. vt
hodie canit eccl'ia. Aduenerūt hodie portā
tes facē ⁊ illuminātes patriā. s. lumē fidei.
Nā ipi sūt duodeciz sacerdotes q̄ extraxe
rūt duodecim lapides de fluuio iordanis. i.
duodecim articulos fidei de flumine sacre
scripture. Nā petr⁹ extraxit p'mū lapidē.
i. p'mū edidit articulū fidei dicēs. Credo
in deū patrē oīpotentē. Andreas secūduz
dicēs. ⁊ in ihm̄ xp̄m filiū ei⁹ vnicū dñm no
strū. Jacob⁹ terciū dicēs. Qui ꝯcept⁹ est d̄
spū sancto nat⁹ ex maria virgine. Johānes
quartū dicēs. passus sub pōtio pilato cruci
fix⁹ mortu⁹ ⁊ sepult⁹. Philipp⁹ quintū. de
scēdit ad iferna: tercia die resurrexit a mor/
tuis. Bartholome⁹ sextū. ascēdit ad celos
sedet ad dexterā dei p̄ris oīpotētꝫ Thomas
septimū. inde ventur⁹ est iudicare viuos et
mortuos. Mathe⁹ octauū. Credo in spūm
sanctū. Jacob⁹ nonū. sanctā eccl'iaz catholi
cā: sctōꝝ cōmunionē. Simō decimū. remis
sionē pctōꝝ. Thade⁹ vndecimū. carnis re
surrectōēꝫ Mathias duodecimū ⁊ vltimū
⁊ vitā eternā Amē. Hi sūt duodecim lapi/
des nobilissimi de fluuio iordanis. i. d̄ deita
te ⁊ hūanitate. nā sic iordan⁹ cōponiꝰ a ior
⁊ dan. sic xp̄s ex duab⁹ naturꝫ. s. deitatis et
humanitatꝫ. Jō figuranꝰ ꝑ duodeciz fōtes
in helim. Exo. xv. ex q̄b⁹ biberūt filij israel
. i. oēs fideles. ¶ E. Itē ꝓpter hūc fructū fi/
dei adhuc attulerūt triplicē fructū. s. patiē
tie. mititatꝫ. ⁊ charitatꝫ. P'mo fructū patiē
tie i q̄ significāꝰ ꝑ oues q̄ patiēter sustinēt
tormēta illata. sic ipi vt dixit saluator Luc.
xxi. In patiētia v'ra possidebitꝫ aīas v'ras.
Sꝫ heu pauci sunt nūc seq̄ntes eoꝝ exēpla
qḋ ꝯq̄ritꝰ Aug. Nimis dolendū ꝙ apl'i n'
mini s nec tormentis potuerūt a charitate
dei separi. nos v'o interduz ociosa fabula et
vilia opa. ꝓpter h̄ Gre. Oīa bona p'ri⁹ ge/
sta ꝯfundim⁹ q̄ ante ꝯstruxim⁹. Jō hortaꝰ
nos ad patiētiā beat⁹ aug. dicēs. Noli mur
murare fili ꝯ flagellū dei. q̄r qḋ pateris me/
dicina ē ⁊ nō pena. noli repellere flagellū si
vis ꝯseq̄ dei regnū. Scḋo attulerūt fructū
māsuetudinis ⁊ mititatꝫ. vt docuit eos xp̄s
Mat. xi. Discite a me q̄r mitis sum. Dicit
Hiero. Mititas ē animi dulcedo quā non
vicit amaritudo ⁊ malū ꝓ malo nō reddit.
Et hec est nccīa ad eternā vitā ꝯsequendā.
De q̄ Amb. sup Lucā. Cū deposuero oīe
pctm̄ necē est vt mitꝫ sim. q̄d ꝓdest carere
scelerib⁹ nisi fuero mitꝫ ⁊ mansuet⁹. Tercio
attulerūt fructū charitatꝫ. ⁊ i charitate mor
tui sūt ꝓ xp̄i noie. ⁊ h̄ est maximuz vt dicit
Aug. Hec ē ꝑfecta charitas vt q̄s mori ꝓ
xp̄o sit pat⁹. De q̄ Orig. Tāto amor alti/
or q̄nto ad mortē patior. Hi sūt fruct⁹ de q̄
b⁹ apl's ad Ro. vi. Habetꝫ fruct⁹ i sctificā/
tionē. Idcirco a nobis merito sūt honorādi
¶ F. Videm⁹ ꝙ isti q̄ a terrenis regib⁹ hono
ranꝰ illis etiā a subditis honor impenditur
sic apl'i valde honoranꝰ a rege glie. Ps. cxx
xviij. Nimis honorati sunt amici tui deus.
Nā dixit eos lucem mūdi Math. v. Vos
estis lux mūdi. Dicit Basilius. Clemente

luce diei egritudines alleuiantur. homines de somno excitantur. Item honorauit eos magnam potestatem eis conferendo. De quo Aug. Dedit eis potestatem super naturam vt eam curarent. super demones vt eos expellerent. vt supra. propter quod eos honorare debemus. Item sunt honorandi quia apud deum nos orationibus suis protegunt nam hoc faciunt alii sancti: a fortiori apostoli. Ideo Bern. in sermone de vigilia penthecostes. Si potentes fuerunt in terris et orauerunt pro peccatoribus. nunc amplius in celis. quia nunc verius cognoscunt miserias nostras apud patrem. quia illa patria charitatem non minuit. sed augmentat. Quarto honorandi sunt pre ceteris. quia iudices nostri erunt in extremo iudicio. de quo Math. xix. Vos qui reliquistis omnia sedebitis iudicantes duodecim tribus israel. Rabanus. i. vniuersitatem iudicandorum. Attamen dicit tribus israel. i. iudeos precipue. quia visis miraculis et audita predicatione dei et discipulorum credere noluerunt. ideo ait dominus Math. x. Amen dico vobis. qui non recepit vos tolerabilius erit terre sodomorum et gomorreorum quam huic ciuitati. Item ipsi specialiter iudicabunt iudeos vt testes erunt contra suos et ecclesie persecutores. Math. xii. Si ego in beelzebub eiicio demonia: filii vestri in quo eiiciunt. ideo iudices vestri erunt. Glo. non potentia sed operatione quod deo attribuunt et quod vos eiicient in beelzebub. ¶ Si diceres tamen dicitur Joh. v. Pater omne iudicium dedit filio. quomodo tunc iudicabunt apostoli. Respondet Alexander de halis. Modus iudicandi est quintuplex. Primus autoritatis absolute. de quo. i. Reg. ii. Dominus iudicabit fines terre. Illo modo iudicabit tota trinitas. Secundus modus est autoritatis et potestatis delegate seu prelationis ad finem. et sic christus iudicabit secundum quod homo. Joh. v. Omne iudicium dedit filio. Tercius modus est excellentie et dignitatis assessorie. quomodo iudicabunt apostoli et viri perfecti. non ut christo consulerent. Ro. xi. Quis consiliarius eius fuit sed duodecim sedes. et specialis dignitas quia iudici propinquiores erunt. quia propter eum hic abiecti fuerunt ideo ibi eminentiores erunt. Quartus approbationis. quomodo iudicabunt omnes sancti approbantes diuinam sententiam contra peccatores. imo filius contra patrem. i. Cor. vi. Nescitis quia angelos iudicabimus. Quintus comparationis: iudicandorum culpam manifestando. sic iudicabunt minus mali vel etiam mali. Math. xii. de niniuitis. Ex quo patet quod angeli non iudicabunt nisi iudicio approbationis. et non sic assessores quia tales debent esse consortes in natura. Nec isti assessores erunt propter necessitatem et consilium dandum vt dictum est. sed dignitatem. nec ibi pro peccatoribus intercedent nec angeli nec sancti sicut solebant. sed approbabunt sententiam iudicis contra peccatores. Causam autem quare apostoli iudicabunt modo predicto assignat Chrisostomus. ome. xxvii. Futurum erit in die iudicii quod dicent iudei. domine non cognouimus filium tuum. quis potest videre thesaurum in terra: solem nube tectum. Respondebunt apostoli. et nos sumus homines sicut et vos. nos piscatores et rustici. vos scribe et sacerdotes in plebe. vos scripturam pre oculis habuistis. nos ante eum miracula eius videbamus cognouimus eum. vos autem post tantarum virtutum testimonia intelligere non poteratis et sic erunt ad magnam infidelium confusionem. Ecce qualis sanctorum apostolorum leticia quando cum tot milibus apparebunt quos viam veritatis docuerunt. veniet petrus cum anthiochia et roma. Paulus cum grecia. Andreas cum achia. Vnde canit ecclesia. Exultet celum laudibus resultet terra gaudiis apostolorum gloriam sacra canunt solennia. Vt cum iudex aduenerit christus in fine seculi nos sempiterni gaudii faciet esse participes. Ad quod gaudium nos perducat ihesus christus Amen.

¶ De sancta Maria magdalena.

Sermo CII.

Cepit rigare lacrimis pedes ihesu. Lu. vii. ¶ Aristo. in de animalibus dicit. Ciconia cum adulterata fuerit statim volat ad fontem post coitum se lauando vt veniens ad masculum fetorem non sentiat. alias eam occideret aliis conuocatis. sicut probat Alexander in li. de naturis rerum. quod ciconia aque appropinquabat se lauare volens et ipse impediuit: veniens masculus cum aliis fetorem adulterii sentiens ipsam occidit. Spiritualiter. per ciconiam adulteram intelligitur peccatrix anima. de qua Hiere. iii. Fornicata es cum amatoribus multis. Idcirco ad delendum fetorem requiritur quod currat ad aquam contritionis

De sancta Maria magdalena.

ꝯ lacrimaꝝ. q꞉ dicit Chriſ. Nemo flens ad
deū acceſſit q̄ nō impetrauit qđ poſtulauit.
Jō Amb. Laua te lacrimis dilue te fletibꝫ
q꞉ ſcḿ Hiero. Orō deū lenit: ſꝫ lacrīa deuꝫ
cogit. f. ad miſerandū. Jō ſubiūgit. O hūi
lis lacrima tuū eſt regnū. tua eſt potētia. vi
cis inuincibilē: ligas oīpotentē. de q̄ Hier.
xxxi. In fletu veniēt ad me ꝛ in miſericordia
reducā eos. Hoc ꝯſiderās maria magdale
na. de q̄ Aug. Maria erat īnumeris vicio
rū ſordibꝫ plena ꝛ inquinata. iō ad fontē pie
tatis cucurrit ꝛ facta eſt innoxia. de q̄ Jn-
nocē. terci⁹ in ſūma dicit. Venit maria ad
fontē miſericordiaꝝ cū riuo lacrimaꝝ. ꝛ cū
largo fletu largaꝫ ei⁹ ipetrauit miſericordiā.
de q̄ thema. Cepit lacrīs rigare pedes ꝛc.
¶ In ſūma euāgelij duo innuunt᷑. Primo
benigna ſuſceptio marie penitētis. ſcđo mali
gna murmuratio phariſei inuidētis. Pri
mū patꝫ ī pricipio. ſcđm ibi. vidēs phariſe
us. De p̄rio dic̄. Rogabat iħm q̄dā phari
ſe⁹ vt cū illo mādūcaret. ꝛ erat phariſe⁹. i.
diuiſus ab alijs ī exteriori apparētia. ꝛ noīe
religiōis glariabat᷑: vt hodie ypocrite faciūt.
q̄ ſūt foris aurei: int⁹ luto pleni. foris oues
int⁹ lupi. foris hūiles: int⁹ ſupbi. foris mites
int⁹ amariſſimi. de qbꝫ Gre. xxxiiij. mora.
Cunctꝫ apud ſe in cogitatōe tumētibꝫ ineſt
clamor ī locutōe. amaritudo ī ſilētio. diſſolu
tio ī hilaritate. furor in triſticia. inhoneſtas
ī locutōe. rācor ī repꝛehenſione Job. xiij. Nō
veniet ī ꝯſpectu ei⁹ oīs ypocrita Nā iſte pha
riſe⁹ repꝛehenſibilis erat ī tribꝫ ſic oīs ypocri
ta ¶ I ¶ Prīo erga ſeipſm male eſtimādo
ꝛ temerarie iudicando. iudicabat qđ ignora-
bat. credebat qđ nō ita erat. ſꝫ ſeipſꝫ decepit
dicebat eā peccatricē īmundā abominabilē
ꝛ deo odibilē: qđ iā nō erat. iō falſe iudica-
bat Nā venerat ad xp̄m peccatrix: ſꝫ mox iu
erat iuſtificata. venerat lāguida ſꝫ mox ſana
ta. q̄ſi mortua ſꝫ viuificata a vita. Et h̄ iudi
ciū ꝓuenit ex ſupbia q̄ ē repꝛehenſibil᷑. ꝓuer.
viij. Arrogātiā ꝛ ſupbiā deteſtor. Jō Luc.
xij. Attēdite a fermēto phariſeoꝝ qđ ē ypo
criſ᷑. Fermētū facie eleuari paſcā. ſic ypocri
ſis eleuat mentē. de q̄ in cano. de pe. diſ. i. ta
citurnitas. vbi dr̄. Vbi ypocriſ᷑ regnat ibi
hūilitas nō hꝫ locū. Jō thobias docuit filiū
ſuū. c. iiij. di. Supbiā ī tuo ſenſu nūq̄ dn̄ā
ei ꝑmittas. in ipſa ſūpſit initiū oīs ꝑditio.
Jō Jac. iiij. De⁹ ſupbis reſiſtit. Caſſian⁹
de inſtitutꝫ mōachoꝝ. Vide q̄tū eſt maluꝫ
ſupbie. vt ñ angelū ſꝫ deū meret᷑ hr̄e aduer
ſariū. Bed. Et ſi de⁹ ñ pepcit ſupbis āgelis
nec hoībꝫ pcitur⁹ eſt ¶ Scđo iſte phariſe⁹
erat repꝛehenſibil᷑ erga ꝓximū ei īuidēdo. q꞉
ñ fauebat remediū. Eſt em̄ ꝯditio ypocrita
rū vt oēs ſpernūt: nulli fauēt. oēs maculāt
vt ſoli ipī fulgeāt. Vn̄ poeta. Alteri⁹ lucra
dolet inuid⁹ ac ſua dāna nā de alteri⁹ luce
excecant᷑. ꝛ eſt pctm̄ dyabolicū Sap. ij. In
uidia dyaboli mors intrauit in orbē terraꝝ
¶ Tercio iſte phariſe⁹ peccauit erga xp̄m ꝗ
quē ꝓphāꝫ eſſe negauit ꝛ hoſpitē tā ꝯgratū
vilificauit dicēs. ſi hic eſſet ꝓpħa ſcirꝫ vti
q̄ q̄ ꝛ q̄lis eſſet mulier Gre. in ome. Si h᷒
mlier ad pedes phariſei veniſſet canibꝫ ex-
pulſa fuiſſꝫ. ꝛ ſic ille repꝛehenſibil᷑. q꞉ murmu
rabat ꝯ hoſpitē. ꝯtra quē ſcribit᷑. i. Pe. iiij.
Hoſpitales inuicē ſine murmuratōe. O
q̄t ſūt hodie tales aduerſus deū murmuran
tes ſic iſte ꝯ xp̄m. de qbꝫ aug. Murmurās
ꝯ deū blaſphem⁹ eſt. Jō Sap. i. Cuſtodite
vos a murmuratōe q꞉ nichil ꝓdeſt. Reue-
ra nō ꝓdeſt ſꝫ nocꝫ. Gre. Nēo murmurās
regnū dei accipit. Jō. i. Coꝛ. x. Neq̄ mur
murauerit᷑ ſic q̄dā ꝛ pierūt ꝛc. Tūc ſubd. t
ī textū. Et ecce mlier q̄ erat ī ciuitate pecca
trix. Ecce ī ſcriptura ſp ꝓ nouitate ponit᷑ ꝛ
ꝓ raritate. q꞉ rariſſime inueniunt᷑ ꝟe peni-
tentes. Vn̄ Amb. đ pn̄ia. Facili⁹ īueni q̄ in
nocentiā ſeruauerūt q̄ q̄ verā pn̄iaꝫ egerūt
Multe igit᷑ ſūt mlieres q̄ nouitates pctoꝝ
inuenerūt: ſꝫ nō modū penitēdi antiquū ſuſci-
piūt. neſciētes mulere illud Gre. iij. mora.
Qui nouū pctm̄ vł modū peccādi inuenire
nouā penā niſi ſatiſfecerint ſuſtinebunt. Et
dici notāter peccatrix. nō noīat eā. q꞉ h᷒ eſt
ꝯſuetudo ſcripture. iuxta illđ apl̄i ad Eph.
v. Fornicatio ꝛ oīs īmundicia nō noīet᷑ ī vo
bis ¶ ik ¶ Jtē nota ipa habuit tres occaſi-
ones peccandi. Prima corꝑis pulcritudo
Vn̄ Prouerb. xi. Circul⁹ aure⁹ in naribꝫ
ſuis pulcra mulier ꝛ fatua. Nā ſi ſuis hr̄et

aureū circulū eque bn̄ locaret se ī lutū. ⁊ sic mulier pulcra ⁊ fatua nō vtēs rōe. De tali pulcritudīe, puer. vl. Fallax grā ⁊ vana pulcritudo. qꝛ ē q̄si gladi⁹ splendēs ⁊ scindēs. Prouer. v. Acuta q̄si gladi⁹ biceps. qꝛ scindit corp⁹ ⁊ aīaʒ. De q̄ hiero. Gladi⁹ igne⁹ spēs mulierꝫ. Jō Eccī. ix. Auerte faciē tuaʒ a mḻiere cōpta. Nā pter spēciē mulierꝫ mḻti perierūt. de q̄ puer. vij. Uulneratos mḻtos deiecit ⁊ fortissimi interfecti sūt ab ea. Ūn̄ poeta. Adā samsonē dauid regē salomonē. Mlier decepit q̄s modo tut⁹ erit. ¶ Scd̄a occasio pc̄ti erat opulētia. qꝛ diues. habuit enī castꝝ noīe magdalon: a q̄ dicta est magdalena. Eccī. xi. Si eris diues nō eris īmunis a pc̄to. Nā diuitie causant gulā ex q̄ seqͥt̄ carnalꝭ ꝯcupiscētia. Ezech. xvi. Hec fuit iniq̄tas sodome saturitas ⁊ abūdātia panis. ps. lxxij. Prodijt q̄si ex adipe iniq̄tas eoꝝ. Lu. xxi. Attēdite ne corꝑa vr̄a grauāt̄ a crapula. Gre. Qui carnē delicate reficit hic in spū deficit. ⁊ h̄ fecit maria. ¶ Tercia fuit libertas. libera enī fuit neminē timuit. Greg. Ubi nō timet̄ rep̄hensor securi⁹ accedit temptator. Jō nō est pficuū mḻieribꝫ vt relinquent̄ in eaꝝ libtate ⁊ ꝓpria volūtate. qꝛ scribit̄ Eccī. xxv. Mulier si primatū tenet ꝯtⁱa est viro suo. ꝓpter qd̄ docet Ecclīastic⁹. xxxiij. Filie ⁊ mḻieri ne des ptātē ī vita tua. ꝓpter qd̄ dixit dn̄s mḻieri Gen̄. iij. Sb ptāte viri eris. ⁊ Eph. v. Mlieres subdite sint virꝫ. ¶ Quarta occasio fuit ociositas q̄ est occasio pc̄toꝝ. Eccī. xxxiij. Mltā malicā docuit ociositas. Jō hiero. Sp aliq̄d oꝑis facito ne te dyabol⁹ inueniat ociosū. Nā dicit Sen̄. Ociū ē viui hoīs sepultura. Jdcirco noīat eā peccatricē. qꝛ mḻtas occasiōes peccādi habuit. ꝓpt̄ qd̄ dic̄ gre. Uniuerꝭ vicijs plena fuit. Jdcirco sūt aliq̄ se occupātes an peccauit spūalr̄ vl̄ corꝑaliter. de h̄ nō ē multū disputādū. ſʒ sufficit ī exēplū q̄ ītegrāliter penituit. ꝯ q̄ ī textu Ut cognouit q̄ accubuisset ih̄s in domo pharisei hn̄it fiduciā q̄ q̄ leprosū mūdauit mūdaret ⁊ eā. Amb. Cōtēdit hec mḻier xp̄ʒ hospitē honorare. q̄ iste ē hospes q̄ de celo venit. alij hospites fercuᷓs carnes ī ꝯuiuio requirunt

ego assatū cor meū ī igne amoris offerā. dabo illi lacrimas p vino. ¶ L. Pro q̄ sciēdū maria magd̄. mḻta p̄ciosiora fercula ad ꝯuiuiū ꝯtulit q̄ͣ phariseꝰ. de q̄bꝫ canit eccl̄ia. A pharisco es inuitat⁹ marie fercul̄ saturatꝰ. Primū ferculū fuit ꝓprie infirmitatꝭ ⁊ pc̄ti cognitio. Sen̄. Salutꝭ initiū ē ꝓpria cognitio. hāc habuit maria vt dic̄ euāgelista. vt cōgnouit qꝛ ih̄s accubuisset ī domo simōis attulit alabastꝝ vngēti. Glo. dic̄. Maria deliberauit īira se. Ecce tu es peccatrix oīm immūdissima ⁊ diu iacuisti ī pc̄tis. vidisti ih̄m intrātē in domū. q̄ ob h̄ venit vt pc̄tores saluos faceret. h̄ est q̄ facilit̄ pc̄ta dimittit. ⁊ pc̄tores dulcit̄ recipit. mō obtulit se misericordi. certe nō recedā ab eo: ſʒ vadā ad eū et ponā me ī manibꝫ mīsericordie sue. Jō aug. Nouit q̄ͣ tō morbo laborauit. ⁊ iō illū ad sanandū esse ydoneū ad quē veniebat infallibiliter p̄sumebat. accessit īmunda: recessit purgata. accessit egra: recessit sana. ita nos nr̄āʒ fragilitatē ꝓpriā agnoscam⁹. Nō sicut illi de q̄bꝫ Ber. Mlti mḻta sciūt ⁊ seip̄os nesciūt. alios inspiciūt ⁊ seip̄os obliuiscūt̄. Et accedam⁹ cū maria ad xp̄m qꝛ a sibi nob ē ē malū est. qꝛ dicit aug̃. in soliloquioꝝ. Scio q̄ mihi male est p̄ter te dn̄e. ꝯferā me ad te vbi bn̄ michi erit de te. ¶ Scd̄m fuit ꝯfusio q̄ tangit̄ ibi. ⁊ stās retro. nō ī facie. talis fuit ꝯfusio publicam. Lu. xviij. Hec ē ꝯfusio adducēs grāʒ ⁊ glīaʒ Eccī. iiij. Jō gre. Sup ꝯuiuātes īgressa est nec ꝓpter eos penitere erubuit. tn̄ indignā se ꝯsiderās ad pedes retro stetit. Et potuit dicere illō. i. Esdre. ix. Dn̄e de⁹ me⁹ ꝯfundar leuare faciē meā ad te. qꝛ mḻtiplices sūt iniq̄tates mee. Hāc erubescentiā q̄libet penitēs hr̄e dʒ patiēdo erubescētiā. qꝛ vbi magna erubescētia ibi digna est pn̄ia. Hiero. Melior ē modica amaritudo ī faucibꝫ q̄ͣ totū tormentū in visceribꝫ. Cui ꝯsonat Bern̄. Meli⁹ est nūc erubescere corā paucꝫ: q̄ͣ ī futuro corā oībꝫ deo angel̄ ⁊ sanctꝭ. ¶ Terciū ferculū fuit magna hūiliatio. q̄ innuit̄ ibi. sec⁹ pedes. n̄ ad caput. Sʒ cur se hūiliauit. qꝛ magnū pōd⁹ pc̄toꝝ ipāʒ ad terrā p̄mebat. Fm marcū euāgelistā. habuit septē demonia ⁊ illa exibant

De sancta Maria magdalena.

re ea añ pedes ihū. iuxta illud Abacuc. iij. Egrediet dyabol⁹ añ pedes. q2 sola hūilitas fugat dyabolū. ¶ Quartū fuit lacrimosa cōtritio. 7 tangit cū dr. cū lacrimis cepit rigare pedes ei⁹. Cōsiderauit eñi ꝙ ocul' terrena ꝯcupierat: 7 viros incaute inspexerat. ideo ꝑ penitētiā ꝯterēs flebat. vt dic̄ Gre. in ome. Cōsiderauit etiā añ ꝯuersionē suaz ꝙ fuit tenebrosa: immūda: frigida 7 hūida calida 7 salsa. iō habuit lacrimas claras vt tenebrosā aiaz illuminaret. lacrimas humidas. vt immūdiciā ablueret. calidas vt frigidā inflāmaret. habuit etiā lacrimas salsas vt insipidā sale diuie sapie ꝯdiret. De his lacrimis dic̄. Chris. Sic vehemēs imber cū ꝓrumpit post h̄ fit serenitas. sic lacrimis effusis apparet trāquillitas 7 perit caligo reat⁹. ¶ Quintū ferculū humilis satisfactio. 7 tangit ibi. 7 capillis suis tersit. q2 ſm Greg. Capillos ad cōpositōez vult⁹ exhibuerat. sed iam capillis lacrimas tergebat. ¶ Sextū fuit vehemēs dñi dilectio. 7 tangit ibi. osculata est pedes. q2 vana ore loqñdo peccauerat 7 superbe vixerat. iō nūc deuotam se exhibebat. Fuit eñi hec osculatio in signū reconciliatōis. q2 fuit inimica dei. osculabat pedes ihū in signū ꝙ fuit deo recōciliata. Illi etiā cū ipa osculant q̄ pri⁹ inimici effecti postmodū ꝑ pñiam sunt ad pacē reducti. ¶ Septimū ferculū fuit inenarrabilis deuotio cū subdit. vngēto vngebat. q2 multotiēs in corpe se vnxit. iō illud nūc deo exhibuit. Illis ferculis maria xp̄m pauit licz ipm pharise⁹ inuitauit. Iō dicit Grego. in omel. Ad pharisei prandiū dñs descendebat 7 apud penitētē mariā mētis epulis delectabat. apud phariseū veritas pascebat foris. apud peccatricē ꝯuersā int⁹ pascebat.

¶ SD ¶ Dum scdo innuit maligna murmuratio pharisei inuidētis. ibi. vidēs aūt pharise⁹ q̄ vocauit eū ait intra se. Hic si esset propheta sciret vtiq3 q̄ 7 q̄lis est hec mlier q̄ tāgit eū. q2 peccatrix est. q. d. Ignar⁹ est 7 nesciēs eā peccatricē qđ petm̄ tota ciuitas agnoscit. Aug. O pharisee dñi inuitator 7 irrisor q̄ta tua p̄sumptio. iudicas iudicē viuoꝝ 7 mortuoꝝ. spernis penitentē amaritudine plenā q̄ multo excellēti⁹ pascit hospitē tuū q̄3 tu. Cōtra hūc inuehit Chris. dicēs O pharisee nesciꝫ mulierꝫ mentē. nunc illi oculi fluūt lacrimis q̄ quondā affluxerūt lasciuis visib9. nūc ꝯuertunt ad fletū q̄ q̄ndā ad luxuriā. olim capillos cōposuerat ad decorē vt intuentiū ꝓuocaret affect⁹. nunc ad dei honorē eos spargit 7 capillis lacrias tergit. Tūc subdit. rñdens ihs. s. ad cogitationē pharisei oñdens se pl⁹ q̄3 ꝓphetā dicens. Simō habeo tibi aliq̄d dicere. s. ꝑ informatōe. At ille. mgr̄ dic. ait ihs. Duo debitores erāt cuidam feneratori. i. vsurario. Iste fenerator ſ3 glo. ē xp̄s q̄ dat i baptismo grāz. i iudicio aūt reqrit eā tāq3 sortē 7 bona opa vltra sortē. Ille etiā ꝓ pc̄to mortali in hac vita ꝑpetrato 7 nō deleto exigit penam eternā Illi g̃ feneratori q̄d debiti sumus. i. Coꝝ. iiij. Quid habes qđ nō accepisti. et si accepisti q̄d gloriarꝫ q̄si nō acceperꝫ. Iō subdit. vn⁹ debebat denarios quingentos. 7 significat mariā magdalenā q̄ in decuplo pl⁹ peccauit q̄3 symō. sic quinq̄ginta est ꝓportō decupla ad quinq̄ginta. iō dicit. Ali⁹. i. simō debebat denarios quinq̄ginta. nō habentib9 vñ redderēt donauit vtrisq3. s. debitorib9. q2 pc̄tores ñ hñt vñ deo reddēt cū grāz dei amiserūt. 7 ꝯsequēter oīa bona amiserūt q̄ ad vsū debitū receperūt. possūt eñi ꝑ se peccare nc ꝑ sea pc̄tis resurgere. qđ innuit ps. lxxvij. dicēs. Nō est vadēs. s. libere i petm̄ 7 nō rediēs ꝑ sea pc̄to. Iō oportet ꝯcurrere ad mi̾icordiā dei 7 donatōez ei⁹. quā innuit ibi. hic donauit vtrisq3. i. misericorditer dimisit. Quis g̃ pl⁹ eū diligit. i. diligere deberet. Rñdit symon. Estimo ꝙ is cui pl⁹ donauit. At ille rñdit Recte iudicasti ꝙ maria pl⁹ diligit me q̄3 tu. q2 plura pc̄ta illi idulgeo. Gre. in ome. Cū sua sñia pharise⁹ ꝯuincit funē portat cū q̄ ligat. pl⁹ tenebat peccatrix diligere ex dimisso. s3 pharise⁹ pl⁹ tenebat diligere ex cōmisso. q2 sibi cōmissa erat maior sciētia legꝫ. Itē ſm Aug. Sum⁹ oēs debitores deo. Et tale debitū ē duplex. s. ꝑ dimisso 7 cōmisso. 7 nō cōmisso ꝑseruatōis. Nā ſm eū nullū est petm̄ qđ fecit vn⁹ hō qđ nō posset cōmittere alter nisi

a deo pseruaret. ꝛ sic oēs tenemur deū dili
gere. peccator penitēs ꝓ dimissiōe. alter ꝓ
ꝓ pseruatōe. Et querlus dñs ad mariā di-
xit. Simō vides hanc mulierē. q.d. corpe
ↄsideras: sȝ nō corde. ꝛ redarguit eū ex tri-
plici defectu dicēs. Intraui domū tuā aq̄m
pedibꝫ meis nō dedisti q̄ erāt fessi ex labore
sȝ michi detraxisti. hec aūt lacrimis rigauit
pedes meos ꝛ capillis suis tersit. q.d. sic te
in ope pietatis excellit. vt dicit Chris. Fa-
cilis est effusio aquaꝝ difficilis effusio lacri
maꝝ. Tu ꝓmptis nō es vsus. hec aūt effu-
dit nō ꝓmpta lacrimis pedes meos rigādo
ꝛ maculas ꝓprias ꝑ eas lauādo. Scdo re
ꝑhendit eū ex d̄fectu charitatȝ dicēs. Oscu
lū michi nō dedisti. hec aūt ex q̄ intrauit do-
mū tuā nō cessat osculari pedes meos. q.d.
osculū est signū amicicie. qd̄ signū nō semel
exhibuit sȝ pluries. ex q̄ intrauit. i. a tpe in q̄
sedi. nō solū ori sed pedibꝫ q̄ sunt inferiores
ptes corpis osculū dedit. Tercio repre-
dit eū ex defectu hilaritatȝ ꝛ leticie di. oleo
caput meū n̄ vnxisti. hec aūt vngēto vnxit
pedes meos in signū deuotōis et leticie spi-
ritualis q̄ ex ↄfidētia venie ort̄ Math. vi.
Tu aūt cū ieiunas vnge caput tuū. Vō oleū
ſm Chris. si tristiciā inuenit dissoluit. desi
deriū malū ↄsumit. trepidatōez abijcit. Et
Vō oleo spūalis leticie vnxit maria pedes ihe
su. N. Mistice pedes ihu sūt paupes q̄
sunt inferior ps corpis mistici ꝑ deiectōez
ꝛ cruci affixi ꝑ afflictōez. Diues ergo volēs
obtinere veniā in ꝑsenti ꝛ gloriā regni in fu
turo. qd̄ regnū est paupeꝝ. Math. v. debet
intrare. ꝛ secꝰ pedes istos stare ꝑ familiari-
tatis exhibitōez. Eccī. iiij. Congregationi
paupeꝝ affabilē te facito. ꝛ debet stare circa
pedes ꝑ amicicie acquisitōez. iuxta illd̄ Lu
ce. xvi. Facite vobis amicos de mammona
iniq̄tatis. Et debet eos lacrimis rigare. s. ꝑ
cordis cōpassionē Job. xxx. Flebā quondā
sup eo q̄ afflictꝰ erat. ꝛ aīa mea cōpatiebat̄
paupi. sic nos iuxta illud Eccī. iiij. Ab ino
pe ne auertas oculos. ꝛ ne auertas faciē tuā
ab egeno. declina paupi sine tristicia aurem
tuā ꝛ redde debitū tuū. Sȝ econtra accidit
hodie illud Jaco. ij. Nōne diuites ꝑ potē-

tiā opprimūt vos. Itē debet capillis terge-
re ꝑ tpaliuȝ cōmunicatōez ꝛ miserie rele-
uatōnē. vt Job. xxxi. Nō comedi buccellā
meā solꝰ. iuxta illud Thob. iiij. Si multuȝ
fuerit tibi abundāter tribue. Sȝ heu multi
sunt diuites sic ille epulo q̄ nec micā panis
dedit mēdico lazaro. Idcirco eueniet sibi il-
lud ꝓuerb. xxviij. Qui despicit depcantem
sustinebit penuriā. Itē illis pedibꝫ. i. paupi
bus debet dare osculū ꝑ blandā allocutōez
ſm illud ꝓuerb. xvi. Labio deosculat̄ q̄ re-
cta vba r̄ndet. s. verba ↄsolatōis et nō exa-
sperationis. De q̄ Eccī. iiij. Ne exasperas
paupem in inopia sua. ꝛ cor inopis ne affli
xeris. Itē debet vngere vngēto. s. ꝑ miseri
cordie hilaritatez. Eccī. viij. In oīi dato
hilarē te fac. qꝛ dicit̄ ij. Coꝝ. i. Hilarē da-
torem diligit deꝰ. Tūc implebit̄ in eo illud
qd̄ sequit̄. Remittunt̄ sibi peccata multa:
qm̄ dilexit multū. i. Pe. iiij. Charitas opit
multitudinez pctoꝝ. Greg. Quid fratres
credimꝰ dilectōez nisi ignē. quid culpā nisi
rubiginē. qꝛ arsit valde ꝑ amorē igneū. Tā
to nāq3 peccati rubigo ↄsumit̄ q̄to cor ma
gno charitatis igne ↄcremat̄. Prouerb. x.
Uniuersa delicta opit charitas. Tūc sub-
dit̄. Cui minꝰ dimittit̄ minꝰ diligit. D.
Diceres minꝰ dimissū est beate virgini. qꝛ
solū originale: q̄ꝫ marie magdalene. ꝛ tū be-
ata virgo magȝ dilexit. R̄ndet̄ q̄ illud ver
bū intelligit̄ ceteris paribꝫ. vnde ꝛ si deus
minꝰ beate virgini dimisit: tū incompabili
ter plus grē donauit q̄ꝫ magdalene. ꝛ ideo
plꝰ dilexit. Et sic hodie iusti q̄ nō in magnis
pctis excesserūt nō minꝰ ex dilectōe opari
debēt ad grāꝝ actionē reddendā. Et si non
ꝓ remissione multoꝝ criminū tū ꝓ ↄseruā-
tione a multis. quia nō est peccatū qd̄ fecit
vnꝰ hō quin alter posset facere nisi grā dei ꝑ
seruaret̄. D. Diceres an amplꝰ tenet̄
diligere deū penitēs q̄ꝫ innocēs. R̄ndet̄ q̄
innocēs. qꝛ excellentiꝰ beneficiū est ꝑseruā-
ri a malo q̄ꝫ permittere incidere ꝛ postea li
berare Et sic beata virgo fuit plus debitrix
diligere deū sicut ꝛ fecit. ꝛ magis grata de be
neficio ꝑseruatōis q̄ꝫ maria magdalena de
beneficio remissiōis. Tūc subdit. ꝛ ceperūt

qui simul accūbebāt dicere intra se. Quis est hic q̄ pc̄ta dimittit. Gre. Ecce egra q̄ venit ad medicū sanata est. sȝ de salute ei⁹ adhuc alij egrotāt. Vñ ei⁹ sanatio facta ē alijs egritudinib⁹ occasio. vt dicit Aug. sup. Johannē de iuda. Iste de bono odore morit̄ q̄ alij viuūt. sic isti hic dicētes. Quis est hic q̄ etiā pc̄ta dimittit. Q. Diceres. cur xp̄s nō rn̄dit ad illā questionē sic ad alias. Respondet̄ q2 superius rn̄dit ad eā facto verbo et miraculo. s. Luc. v. Vt sciatis q2 fili⁹ hoīs habet ptātē in terra dimittēdi pc̄ta. dixit paralitico. Dico tibi. surge et tolle grabatum tuū. Vel etiā iō sic dicit Gre. Celestis medic⁹ egros respuit q̄s de medicamēto fieri nouit deteriores. Jō dixit mulieri. vade in pace. i. fides tua saluā te fecit. Bern. Fides eā sanā fecit. q2 qd̄ petijt posse se accipe non dubitauit. Gre. In viā pacis abire p̄cipit̄ vt eā ɔfirmaret ne a rectitudine et via veritatis vite ī via scādali vlteri⁹ nō deuiaret. R. Diceres. dimissa sunt ei peccata multa q̄m dilexit multū. ergo ei⁹ sal⁹ poti⁹ deberet ascribi charitati q̄ȝ fidei. Rn̄det̄ ꝙ loquit̄ hic de fide formata opans p dilectōēȝ et hec nō excludit charitatē. quia s̄m Aug. Charitas est forma fidei. nā fides sine charitate est sic lampas sine oleo. Hec est charitas de q̄ pu̇erb. viij. Ego diligētes me diligo. Reuera dilexit eā. Job. xi. Diligebat dn̄s Marthā et sororē ei⁹ mariā. Nā multa dilectōis signa ei exhibuit. Primo ꝙ indulgentiā oīm pc̄toꝝ ei dedit. Secūdo ꝙ trib⁹ vicib⁹ eā excusabat. Primo apd̄ pharisēū de peccatis. vt hic. Secūdo apud sororē de accidia. Tercio apud iudā de pdigalitate. Tercio eā dilexit. q2 ea flente dn̄s fleuit. Joh. xi.

Sermo CIII. Ad idem.

Simon vides hanc mulierē Luc. vij. Dicit Gre. Sacra scriptura n̄ solū asserit virtutes sanctoꝝ sȝ etiā casus innotescit vt videam⁹ in lapsib⁹ qd̄ timere debem⁹ et ī virtutib⁹ qd̄ imitari studeam⁹. iuxta illud Amb. Si secut⁹ es errantē seq̄re penitentē. q2 dicit Chris. Nō graue ē luctantē cadere sed deiectū iacere et nolle surgere. Et Chris. in li. de lapsu. Humanū ē peccare. sȝ dyabolicū in peccatis pseuerare. Idcirco capiam⁹ hāc mulierē ī exēplū pn̄ie. de q̄ thema. vides hāc mulierē. S. Pro q̄ nota s̄m Aug. Duo sunt p q̄ hoīes saluant̄. s. innocētia et pn̄ia. de q̄b⁹ ps. xxiiij. Innocētes et recti adheserūt michi. Idco hic dn̄s posuit nobis exēplū eundi ad vitā in duab⁹ mulierib⁹ noīe maria. s. mariā: et mariā magdalenā. Hec sūt duo luminaria magna. maius qd̄ p̄est diei. i. innocētia. min⁹ nocti. i. penitētia. sȝ innocētia rara est nisi in pueris baptisatis. De q̄ aug. de ciui. dei. Paucissimi sūt tāte felicitatis vt adueniēte adolescētia nō dānabilia cōmittūt pc̄ta. Jō possum dicere Exo. xxv. Inspice et fac s̄m exēplar qd̄ tibi demonstratū est in mōte. i. in alta penitētiali vita. s. marie magdalene. Jō canit eccl'ia. Preciosā margaritā stellāq3 clarissimā locasti in arce vranice curie. vt esset euidens tue exēplū clemētie. iō possum tibi hodie dicere. vides hāc mulierē. T. Itē multa debem⁹ videre in hac muliere penitēte. Primo ꝙ pn̄ia ei⁹ fuit tēpestiua nō morosa. nō expectauit tp̄s senectutis nec tp̄s infirmitatis nec appropinq̄ntis mortis. sȝ statim cū intellexit medicū aīe in domo symonis p̄sentē. sup ɔuiuātes irruit: nobis in exemplū vt docemur Eccl̄i. v. Ne tardes cōuerti ad dn̄m et ne differas de die in diē. ne vtaris voce coruina dicēdo cras cras. Gre. Qui veniā spopondit penitēti diē crastinū nō pmisit. iō ad Gal. vi. Dū tp̄s habem⁹ operemur bonū. Nā aug. in li. de pn̄ia. Nullus expectet quousq3 peccare nō p̄t. arbitrij libertatē reqrit dn̄s nō necessitatē. Dimitte ergo tu pc̄tm̄ interim ꝙ peccare poteris: si nō vis. sȝ in infirmitate dimittūt te Aug. Timendū est ꝺ sero penitēte quē morb⁹ vrget. pena terret vix ad satisfactionē p̄ueniet. Maxime cū filij q̄s illicite dilexit sūt p̄sentes. vxor et mund⁹ ad se vocāt. multos solet penitētia serotina decipe. licet eīn latro veniā meruit de oīm crimie. dicit Aug. Non tn̄ dedit baptisatis perseuerandi et peccandi

autoritatē. Tūc eñi baptisat⁹ est latro cum
xp̄m i cruce ꝯfitef̄ Jō Eccī. xviij. Añ obitū
para iusticiā. Chris. in li. de lapsu. Humā
nū est peccare ⁊c. ¶ Scd̄o ei⁹ penitētia fuit
dolorosa. Nā pñia h3 nomē a pena. ꝯ q̄ hie
ro. Nulla culpa delef̄ nisi tristicia anxiaf̄.
Treñ. ij. Velut mare ꝯtritio tua. q2 sicut ma
re acerbū est: sic ⁊ cōtritio. Sctūs tho. ꝑte
iij. q. lxxvi. Hō debet dolere de pc̄tis in co
ꝑ siue3 deū. Bonauē. dicit. Quicū q3 re
cogitat mortalē culpā ⁊ dei offensa3 dolere
debet. qꝺ si nō facit denuo peccat. q2 volūta
rie manet extra amiciciā dei ⁊ negligit recō
ciliari creatori suo quē offendit. Sctūs tho
mas. Dolor de pc̄tis debet esse maior q3 q̄
cunq3 dolor de quacūq3 re. Nā sicut de⁹ de
bet nobis super oīa placere. ⁊ sic pctm̄ ꝑ qꝺ
de⁹ offendif̄ displicere. Aug. Vere⁹ penitēf̄
sp̄ doleat: ⁊ de dolore gaudeat. ⁊ se sp̄ nō do
luisse doleat. Et sic beata maria magdalena
De q̄ Gre. Discite q̄ dolore ardeat q̄ inter
epulas flere nō erubescit. ¶ Tercio ei⁹ pe
nitētia fuit opꝰosa. nā post cordis ꝯtritione3
debet hō ōñdere ⁊ approbare ꝯtritōe3 opere
Aug. Qui veraciter penitet malu3 qꝺ fecit
impunitū nō sinit. Gre. in omel. Cogitāte
michi de marie pñia mag3 libet flere q3 ali
q̄d dicere. ꝯsideravit qꝺ fecit. voluit mode
rare qꝺ fecerat. sup ꝯuiuātes ingressa: non
iussa venit sub mēsa. accessit ad pedes se hu
miliās: cogitādo. ille est q̄ ꝓpter pc̄tores ve
nit: nō spernit ille. ip̄e est q̄ leprosū symonē
mūdauit mūdabit meā leprosa3 aīam. q. d.
Ille hospes de celo venit. alijs hospitib⁹ of
ferunf̄ carnes ferine. ego volo offerre meū
ferinū cor. ꝑ vino lacrimas ꝓpinare ꝺ cor
de. Et stans retro sec⁹ pedes. Gre. Cōside
rauit indignitatē suā. oculos suos q̄b⁹ im
pudice respexit in terrā deiecit. cogitāf̄ scri
ptū Sap̄. xi. Per q̄ q̄s peccat ꝑ hec ⁊ punī
etur. ¶ V. Cogitās ꝙ q̄ttuor modis deū
offendit. Primo oculis q̄b⁹ impudice respe
xit. Gre. Quib⁹ terrena ꝯcupierat ꝑ pñia3
iā ꝯterēs flebat. Scd̄o in vanitate pilos ex
posuit. iō capillis tersit. pri⁹ in lasciuiā. nūc
xp̄o in obsequiu3 ⁊ reuerentiā. O si nūc sic
facerēt mulieres q̄ supbiā exercēt ꝑ capillos

ꝯtra illud. i. Pe. iij. Mulieres subdite sint
viris. nō sit extrinsec⁹ capillatura aut circū
datio auri aut argēti. i. Thi. ij. Mulieres i
habitu ornato cū verecundia ⁊ sobrietate se
ornātes. nō ī tortis crinib⁹. aut auro. aut mar
garitis. aut veste p̄ciosa. s3 q̄ decet mulieres ꝓ
mittētes pietatē ꝑ bona opa. Nā nō bn̄ suc
cessit absalom. ij. Reg. xviij. ⁊ Isa. iij. De
caluabit dn̄s verticē filioꝝ syon. ⁊ dabit ꝓ
crispāte crine caluitiū. Tercio ore inutilia
locuta fuit. Iō subdit. ⁊ osculabaf̄ pedes. n̄
os. q2 ad sponsa3 ꝑtinet. mō spōsus cast⁹ la
bijs castis osculari vult. iō reputauit se noīe
spōse indignā. ac si diceret. ego feda. ip̄e spe
culū sine macula. ip̄e agn⁹ sine macula. ego
ouis morbida. q̄uō digna sū spōsu3 virginū
osculari. q̄ me dyaboli ꝑtāti despōsaui. Sic
erat soror ei⁹ martha a fluxu sanguīs ad pe
des xp̄i sanata. ⁊ sic chananea filie sue libe
rationē obtinuit ad pedes xp̄i. Et sic ip̄a li
berata a septē demonijs. i. vniuersis vicijs
ac si diceret. osculef̄ mater tua casta virgo
os tuū. ego aūt q̄si canis sub mēsa ad pedes
Quarto in vngēti decoratōe. iō dixit in te
xtu. vnxit vngento. Gre. Qꝺ sibi turpiter
exhibuerat h̄ iā deo laudabiliter offerebat
¶ Quarto ei⁹ pñia fuit amorosa. quia ī dei
amore. iō xp̄s dixit. Remittunf̄ ei pc̄ta mul
ta ⁊c. Aug. Nō solū oportet deū timere ut
iudicē: s3 etiā vt iustū diligere. i. Cor. xiij.
Si distribuero oēs facultates meas. si tra
didero corp⁹ meū igni vt ardeā: ⁊ charita
tē nō habuero nichil sū. Ideo. i. Cor. xvi.
Oīa opa vr̄a in charitate fiāt. i. Pet. iiij.
Charitas opit multitudinē pc̄toꝝ. Greg.
in ome. Quid fratres credim⁹ dilectione3
dei nisi ignē. q̄d culpā nisi rubigine3. tanto
pl⁹ rubigo pc̄ti ꝯsumif̄ q3to plus charitate
accendif̄. Itē dilectio marie est opata i ea
Primo mētis liq̄factōe3. Canti. v. Aīa mea
liq̄facta est vt dilect⁹ me⁹ locut⁹ est michi
Loquebaf̄ eñi ei ꝯsolatoria. Primo remit
tunf̄ tibi peccata tua. Secūdo resurget fra
ter tu⁹. Ioh. xi. Tercio loquebaf̄ ei. Ioh.
vlti. Mulier q̄d ploras. Ita liq̄facta est vt
diceret illud p̄s. xxi. Factū est cor meū tan
q3 cera liq̄scens. Scd̄o mētis inflāmatōe3

sicut enim ex cõcussione duo℞ lapidũ excutit̃
ignis. sic ex corde marie ⁊ ei⁹ meditatõibꝫ
vt esset dulcꝫ ei xp̃s de⁹ ⁊ bõ inflãmatio fa
cta est. ps̃. xxxviij. In meditatõe mea exar
descꝫ ignis. i. meditatõ peccato℞ ⁊ diuitia℞
miserationũ. Uel sic. Dulcia xp̄i ṽba ⁊ ei⁹
exẽpla q̃ viderat. dũ illa reuoluit in corde in
flãmatũ est cor meũ. ps̃. lxxij. Tercio men/
tis vulneratione. Can. iiij. Uulnerata cha
ritate ego sũ. Nã sicut vulneratꝰ de alio co
gitare nescit nisi de vulnere. sic ip̃a de xp̃o.
Orig. Ubi ioseph sepeliuit corpus tuũ. ibi
maria spũm suũ. at illa pdidit corp⁹ suũ: p/
didit ⁊ spũm suũ. X Quarto dilectio
xp̄i fecit in ea mẽtis inebriatõez. Ebrietas
p̃sumit impossibilia. ⁊ sic maria Johã. xx.
Dñe si tu sustulisti eũ dicito michi vbi po/
suisti eũ vt eũ tollã. nõ cogitabat de ponde/
rositate corporis. Gre. Amãti nichil diffici/
le. Hiero. Amem⁹ xp̄m ⁊ facile videt̃ om̃e
diff. cile. Scd̃o ebrietas nõ timet pericula
⁊ sic maria. Joseph timuit ⁊ licentiã rece/
pit tollere corp⁹ ihesu a pilato. Maria non
sꝫ ait. ego eũ tollã. Orig. O si i domo prin
cipis fuisset dixisset ego eũ tollã. ⁊ sic nos.
Sene. in puerb. Nichil est qd̃ nõ tolera/
ret q̃ pfecte diligeret. Greg. Probatio di
lectionis est exhibitio opis. Idcirco p cuis
dilectõez meruit triplicẽ excusatõnez cũ ac
cusaret̃. vt patet sup̃. Tercio tñ iudas accu
sauit eã pdigã. Math. xxvi. de pfusione vn
genti. excusauit eã dicẽs. Quid molesti estꝫ
huic mulieri: qd̃ fecit fecit in meã cõmemo
ratione. i. mortis ⁊ sepulture. Jõ puerbio.
viij. Ego diligẽtes me diligo. ⁊ sic ip̃a dile
cta a dño. Joh. xi. Diligebat dñs marthã
⁊ sororẽ ei⁹. Hec est illa maria q̃ flente dño
fleuit. Joh. xi. Hec est illa q̃ cũ matre ihu
stetit ad crucẽ. Hec est illa q̃ quesiuit dñm
i monumẽto plorãs. Joh. xx. Hec est illa
q̃ primo inter oẽs mlieres meruit videre xp̄z
resurgentẽ a mortuis Quĩto p̄nia ei⁹ fuit
fructuosa. q꞉ vlteri⁹ nõ peccauit mortaliter
Aug. Inanis ẽ p̄nia quã sequẽs coinq̃nat
culpa Et sic ip̃a nõ coinq̃nauit p̄niaz p seq̃n
tẽ culpã nobis i exemplũ. Isid. Irrisor est
⁊ nõ penitẽs q̃ adhuc agit qd̃ penituit

Sermo CIIII. Ad idem.

Reuertere reuer
tere sunamitꝫ: reuertere reuer/
tere vt intueamur te. Cãti. vi.
Hec sũt ṽba dei reuocãtis aĩaz peccatricẽ
a statu pc̄ti ad statũ p̄nie ⁊ grẽ. Sunamitꝫ
interp̄tat̃ miserabil' captiua vel mortificata
vl' coccinea q̃ oĩa ꝯueniũt aĩe peccatrici Ip
sa misera d꞉ q꞉ pdidit statũ dignitatꝫ. capti/
ua a dyabolo. puerb. v. Funibꝫ pc̄to℞ q̃sq
ꝯstringit̃. mortificata. q꞉ sp̃uali vita priuat̃
Sap̃. xvi. Hõ p maliciã occidit aĩaz suam
A Nota sancta Maria magd. fuit i q̃dru/
plici statu. s. auersionis. ꝯuersionis. pgressi
onis. ⁊ pfectõis. Primo reuocata est a sta/
tu culpe ⁊ auersionis ad statũ p̄nie ⁊ ꝯuersi
onis. id̃ d꞉ ei Reuertere. Hiere. iij. Tu for
nicata es cũ amatoribꝫ multꝫ. tñ reuertere
ad me dicit dñs ⁊ ego suscipiã te. Itẽ stat⁹
peccati est miserabilis. deo odibilis. dyabo
lo dulcꝫ B Primo ẽ miserabil'. nã tria
sũt q̃ faciũt hoiem miserabilẽ. paup̄tas. ce/
citas. ⁊ nuditas. Primũ est paup̄tas. naꝫ
paupes sũt miseri. q꞉ carẽt bono vtili. s. di/
uitijs. sic pc̄tor est miser q̃ caret sp̃ualibꝫ di
uitijs. s. deo ⁊ virtutibꝫ. Aug. Qui hꝫ deuꝫ
hꝫ oĩa. q̃ caret deo nichil hꝫ. Sap̃. vij. Ue
nerũt michi oĩa bona pariter cũ illa. Scd̃o ce
citas facit hoiem miseꝝ. q꞉ priuat euꝫ bono
delectabili. Si em̃ hõ haberet totũ mundũ
⁊ esset cec⁹ adhuc esset miser. q꞉ nõ possꝫ vti
bonis suis delectabiliter Thob. v. Quale
michi gaudiũ erit ⁊c. Miser pc̄tor cec⁹. q꞉
nõ videt lumẽ eternũ qd̃ de⁹ est. Eccs. xi.
Dulce lumẽ ⁊ delectabile ocul' videre solẽ
Licet pc̄tor aliq̃ modo deũ videt. s. oculo ra
tionis. tñ nõ videt eũ oculo affectõis. q꞉ est
totaliter auersus ab eo. Tercio nuditas q꞉
priuat hoiez bono honorabili. nichil est inho
nesti⁹ q̃ꝫ hoiez esse nudũ. sic pc̄tor est nud⁹
⁊ apparet turpis deo angelisq̃ ei⁹. q꞉ caret
veste sanctitatis: castitatꝫ: ⁊ charitatis. De
his tribꝫ dicit̃ Apoc. iij. Tu dicis diues
sum ⁊ locuples ⁊ nescis q꞉ paup miser cec⁹
⁊ nud⁹ es. Cõtra illud triplex malũ subdit
triplex remediũ dicẽs. Suadeo tibi emere

aur₇ ignitū ꝛ ꝓbatū vt locuples fias Hoc ē ꝯ primū malū.ſ.paupꝑtatē.ꝛ veſtimētis albis induaris vt nō appareat ꝯfuſio nuditatis tue.h̄ eſt ꝯtra ſcōm.i.nuditatē. Et collirio vnge oculos tuos vt videas.h̄ eſt ꝯtra cecitatē. ¶ Scōo ſtat⁹ pc̄ti eſt ſūme odibil' deo ꝓpter tria. Primo q꞉ eſt ꝯ diuinā eſſentiā q꞉ de⁹ h₃ eſſe eſſentialiter. Jō de⁹ nullo mō p̄t nō eſſe.q꞉ pctm̄ eſt priuatio modi ſpeciei ꝛ ordis.ſm Aug. Scōo eſt ꝯ diuinā iuſticiā.q꞉ pctm̄ eſt auerſio a ſūmo bono ꝛ vero ad aliud bonū nō ver₇. Tercio eſt ꝯ dei bonitatē.ꝑ quā ſꝑ intēdit creaturā rōnalē₃ beatificare ꝛ in ſeipm̄ reducere꞉ſ₃ pctm̄ impedit ꝛ diuidit inter eos ꝛ deū ꝛ abducit a fine vltimo. Vn̄ de⁹ nichil odit niſi pctm̄. vn̄ oīa alia ſūt a deo꞉ꝛ habēt aliq̄m ſimilitudinē cū deo.ſi illa odiret de⁹ tūc odiret ſeipm̄.pctm̄ aūt nō eſt a deo ſ₃ a mala volūtate rōnalis creature. ¶ Tercio ſtat⁹ peccati eſt dulcis dyabolo ꝛ delectabilis.ꝛ h̄ ꝓpter tria. Primo q꞉ liber₇ arbitriū eſt in ipo ꝑfecte deprauatū.iō ſꝑ appetit qȯ malū eſt. vn̄ vult oēs hoīes peccare ꝓpter malū ꝯtra deū.ſ.ꝓpter diuinā offenſā quā ſꝑ appetit.ꝛ h̄ eſt ſūmū malū. Jtē vult oēs hoīes peccare ꝓpter malū hoīs qȯ eſt pena.q꞉ hō peccādo meret' penā eternā.h̄ ſibi ſūme placet. Jtē vult aliō malū hoīs.ſ.ꝑdere ſummū bonū qȯ eſt glīa Jdcirco.i.Pet'.v. Vigilate q꞉ aduerſari⁹ veſter dyabol⁹ ꝛc̄. ¶ Quarto ſtat⁹ pc̄ti deb₃ hominī eſſe deteſtabil'.q꞉ eſt ſtat⁹ maledictionis. Geñ.iij. Maledicta terra in opere tuo. Maledicta q̄ ad culpā ꝓpter quā nullū fructū boni opis p̄t ꝓferre.ſ₃ tm̄ ſpicas et tribulos pc̄to₇. ¶ E. Diceres.tn̄ dic̄ auguſti.in enchiridion.ꝛ h̄r.xiij.q.ij.c.tꝑus. Licet nō valeret vt plena ſit remiſſio.tn̄ ad h̄ vt tolerabilior fiet damnatio. Rn̄det ſanctus thomas ꝛ Bonauē. Opa extra charitatē facta nō minuūt culpā nec penā ꝓ eiſdē peccatis debitā.ſed ſic eſt intelligendū. Primo ꝙ opa hmōi faciēdo hō min⁹ peccat q̄ ea obmittēdo maxīe ea q̄ p̄cepta ſūt. ꝛ quāto min⁹ peccat꞉tāto tolerabilior ꝛ minor erit pena in gehēna. Scōo intelligit' ꝙ hmōi opa aliq̄ modo valēt ad bonā diſpoſitionē.vt.ſ.hō ex minori ꝯtemptu libidinis min⁹ grauet'.ꝛ quāto peccatū fit ex minori ꝯtemptu ꝛ libidine꞉tanto min⁹ grauat. Jtē maledicta quantū ad penā q̄ ſemꝑ augetur quādiu eſt hō in ſtatu peccati.cumulat ſibi ligna cōbuſtionis que debēt eū eternaliter cōcremare. Grego. Creſcente ꝯtumacia creſcit ꝛ pena. Jtē maledicta quantū ad vrentem conſcientiā quā ſemꝑ habet ſecū꞉ſicut dyabol⁹ ſuā gehennā₃ portat꞉ꝛ febricitans febrē. Jſiō.li.ij.de ſūmo bono. Homo peccator quocunq₃ abierit reatus ſue ꝯſcientie eū nō derelinquit. Boeti⁹. Sicut ꝓbis ꝓbitas eſt ꝯſolatio ꝛ p̄mium.ita improbil' nequicia ſuppliciū. Aug.i.ꝯfeſſionū. Juſſiſti dn̄e ꝛ ita eſt vt omnis inordinat⁹ anim⁹ ſit ſibi ipſi pena. Jſa.lvij. Non eſt pax impijs. ¶ Secund⁹ ſtat⁹ eſt penitētie ꝛ ꝯuerſionis Greḡ.in omel'. Cogitanti michi de marie pn̄ia pl⁹ libet flere q̄ aliquid dicere. Nam ipſa eſt exemplū penitētie oīb⁹ penitentibus. Greḡ. Scriptura ſacra nō ſolū virtutes ſancto₇ aſſerit.ſed ꝛ caſus innoteſcit vt videam⁹ in lapſib⁹ quid timere debeamus. in virtutib⁹ quid imitari ſtudeam⁹. Primo ei⁹ penitētia fuit tempeſtiua nō moroſa.non eīm expectauit tempus ſenectutis꞉nec tempus mortis nec infirmitatis꞉nec temp⁹ maioris opportunitatis.ſed ſtatim vt intellexit ſuū adeſſe medicū ſuꝑ ꝯuiuantes irruit Eccleſiaſtes.v. Ne tardes ꝯuerti ad dn̄m ꝛc̄. Fugienda eſt vox coruina. Aug⁹. Hec vox multos decepit quib⁹ clauditᷣ oſtiū ꝛ remanent foris cū voce coruina.q꞉ voluerūt habere gemitū columbinū. Grego. Timēdū eſt qui tꝑs ſenectut₃ ad penitendū expectat ne du₃ ſperat miſericordiā inueniet iudiciū Aug. Vera penitētia difficile fit qn̄ tā ſera venit.qm̄ cruciat⁹ ligat mēbra꞉ꝛ dolor ſenſum opprimit vt vix aliq̄d aliud hō q̄ dolorem cogitare poterit ¶ D. Scōo ei⁹ penitentia fuit doloroſa. Treñ.ij. Velut mare ꝯtritio tua. Jpa eīm habuit dolorē exteriorem in afflictōe corꝑis in deſerto. Habuit dolorē interiorē ꝯtritionē mētis. Hugo in de ſacramētis Penitētia alia interior.alia exterior. Exterior in carnis afflictōne. Jn

terior in cordis contritione. Per exteriorē castigat̃ culpa praui opis. Per interiorem emundat̃ culpa praue volūtatis Vn̄ Gre. Discite ꝙ dolore ardeat ꝙ inter epulas fle re nō erubescat. Tercio eius penitētia fuit opꝰosa. Nā post ꝯtritōez debet esse opꝰ ostē dens ⁊ ꝓbans ꝯtritōez. Aug. Qui veraci ter penitet malū qđ fecit impunitū esse non sinit. Et sic ipa. Grego. in omel. Tot de se inuenit holocausta qđ habuit oblectamēta Nā tota eiꝰ vita nichil fuit nisi opꝰosa pn̄ia Quarto penitētia eius fuit permanēs ⁊ fructuosa Aug. Inanis est pn̄ia quā seq̄ns coinquinat culpa. sic nō ipa Isid. Risor est ⁊ nō penitēs. Sꝫ ipa ꝑseuerauit. ⁊ ille sta tus fuit ad vitā eternā. Bern. O pn̄ia qđ dicā de te. nō valeo vt volo: que p̄ciosior es auro. ꝑ te mors destruit̃. dyabolꝰ fugat̃. vi ta aperit̃. Terciꝰ statꝰ est ꝓgressionis ꝓfi cientiū. Aug. Gratia meret̃ augeri: ⁊ aucta meret̃ ꝑfici. Bern. In via dei nō ꝓgredi ē regredi. Itez gr̄a sp̄ussancti est aucta in ea. Primo ex v̄bi dei auditu. ꝓuerb. xiij. Do ctrina bona dabit gr̄az. Est enī verbū dei si cut pluuia salutaris ꝙ terrā disponit ad fru ctificandū Eccl. xxxij. Audi tacēs ⁊ ꝓ reue rentia accidit tibi gr̄a bona. ꝓuerb. i. Audi sapiēs ⁊ sapiētior eris. Sic maria magda lena ex auditu v̄bi xp̄i multū ꝓfecit. Eccl. xx. In labijs sensati inuenit̃ gr̄a. Scđo ex hospitalitate xp̄i. Heb. xiij. Hospitalitatem nolite obliuisci. ꝑ hāc quidā placuerūt deo angelos hospitio recipiētes. sicut dn̄s ho spitatꝰ a zacheo ipm ꝯuertit Lu. xix. Hodie salꝰ huic domui facta est. Et sic discipulis i emaus. Luc. vlti. aucta est gr̄a. cognoue runt eū dicētes Nōne cor nostꝝ ardēs erat et sic Abraā Gen̄. xviij. dixit angelis. Si inueni gr̄am nō trāseas seruū tuū. Tercio ꝓpter frequentiā naturalis exercitij. Fre quētia actuū augmētat habitū. sicut ex fre quenti citharizatōe ⁊c. ij. Coꝝ. vi. Horta mur vos ne in vanū gratiā dei recipiatꝫ. i. Pe. iiij. Vnusquisqꝫ sic accepit gr̄az in al terutrū illā administrātes sic boni dispēsa tores multiformis gr̄e dei. ⁊ sic Paulus. i. Coꝝ. xv. Gratia dei in me vacua non fuit. i. Thimo. iiij. Noli negligere gratiaz ꝙ in te est. Quartꝰ statꝰ est ꝑfectoꝝ: quem te nuit maria magdalena. Nā q̄ttuor sūt que inducūt ad ꝑfectionē. Primū vite xp̄i exē plaritas. Exod. xxv. Inspice ⁊ fac ſm exē plar qđ tibi monstratū est in monte. Nam ipe exēplificat totā vitā suā Lu. vi. Perfe ctꝰ erit oīs si erit sicut mgr̄ eius. Scđm xp̄i familiaritas. sic enī ꝓdest ꝯuersari cū sanctꝫ hoibꝫ. p̄s. Cū sanctis sanctꝰ eris ⁊c. multo magꝫ cū xp̄o: qui est sanctꝰ sanctoꝝ. Augꝰ. Cū illis ꝯuersare ꝙ te meliorē facturi sunt. Sāctitas xp̄i habuit virtutē attractiuam. Math. ix. Matheo ī thelonio sedēte dixit seq̄re me. Catho. Cuz bonis ambula Eccl. xxxiij. Cū sancto assiduꝰ esto. ꝓuer. iij. Qui cū sapientibꝫ gradit̃ sapiēs erit Terciū est auersionis a mundo totalitas. Mat. ix. Si vis ꝑfectꝰ esse vende oīa. i. alienare a mūdo i. Joh. ij. Qui diligit mundū non est chari tas patrꝫ in eo. Richardꝰ. ſm mensurā di lectionis p̄stat̃ modꝰ manifestatōis. Et sic ipsa tota a mūdo alienata: relinquēs fratrē ⁊ sororē: ⁊ ī deserto triginta annis neminē vidit. Aug. Qui vult sicerā ꝯtemplatōnis gustare necesse est a tumultu seculi cessare. Quartuz ꝯuersionis ad xp̄m intimitas. i. Coꝝ. vi. Qui adheret deo vnꝰ sp̄us efficit̃ cū eo. Hᶜ est ꝑfecta vnio. ⁊ sic ipa in singu larissima dilectōe. Hugo. Faciliꝰ erat aīaz seꝑare a corꝑe: ꝙ̄ priuari a xp̄o quē dilige bat. Canti. v. Vulnerata charitate ego suz Nā sicut forma sigilli in cera. sic charitas xp̄i radicata in eiꝰ corde. ibi oriunt̃ feruētis sima desideria: frequētissima suspiria: dul cissima colloquia ꝙ fuerūt inter xp̄m ⁊ ma riam Luc. x. Maria optimā partem elegit Pars bona de peccatis ad penitentiā ꝓce dere. pars melior de penitētia ad ꝑfectionē reuerti. Tunc dicet̃. veni electa mea ⁊ po nam in te thronū meū.

Sermo CV.

Ad idem.

Remittuntur ei pc̄ta multa qm̄ dilexit multū. Luc. vij. In verbis p̄missis

duo innuunt᷑. Primo annunciat᷑ pctoꝝ re missio. ibi. remittunt᷑ ei pcta multa. Secūdo subiungit᷑ remissionis ratio. qm̄ dilexit multū. De primo dicit. remittunt᷑ ei pcta multa. ¶ Pro q̄ sciēdū. multa requirūt᷑ ad remissionē pcti Primū est peccati cognitio. Bern̄. Scio neminē posse saluari sine ꝓpria cognitōe. hāc ipa habuit. Vn̄ Aug⁹. Ipa nouit q̄nto morbo laborauit ꝓpter qđ salutē ꝯsecuta fuit. Ben̄. Salutꝫ initiū est ꝓpria cognitio. ita ꝙ potuit dicere cū ps. l. Iniquitatē meā ego cognosco. Heu q̄ꝫ plures sunt qui ꝓpriā cognitiōeꝫ habere nolūt. De quib⁹ Bern̄. in principio meditationū Multi mlt̄a sciūt seipos nesciūt. Tales rato merent᷑ veniā pctoꝝ. qui eni seipm nescit nil bn̄ nouit. Ideo Bern̄. Meli⁹ est noscere seipm q̄ꝫ cursuꝫ sideꝝ ⁊ virtutē lapidum Prouerb. xv. Nosse te ꝯsummata est iusticia ¶ Secundū qđ requirit᷑ est ꝯsideratō offensionis dei. de q̄ Aug. de vera ⁊ falsa penitētia Penitēs nō solū ꝯsideret q̄d fecerat sꝫ quē offenderat. s. creatorē suū. dicens cū ps. l. Tibi soli peccaui ⁊ malū corā te feci. Et cū Manasse. ij. Paral. vlti. Peccaui sup numeꝝ arene maris. nō sum dign⁹ videre altitudinē celi p̄ multitudine iniq̄tatis mee. Et cū filio ꝓdigo Luc. xv. Pater peccaui in celū ⁊ corā te: nō sum dign⁹ vocari filius tuus. ¶ Terciū est timor Ecci. i. Timor domini expellit peccatū. nā qui sine timore est nō poterit iustificari. ¶ Quartūꝫ remissionis fiducia. ꝓuerb. xv. Per misericordiā ⁊ fidē purgant᷑ peccata. Hanc ipa habuit. q̄ꝛ vt cognouit ꝙ accubuisset in domo pharisei ad eū adijt. dicit glo. Habuit fiduciā q̄ leprosū mūdasset eā mūdare posset Iđ dictū est ei. Fides tua saluā te fecit Roma. viij. Spe salui facti sum⁹ ¶ Quintū est peccati verecūdia Vn̄ Gre. Faciliter culpa corrigit᷑ q̄ erubescit᷑. Ecci. iiij. Est confusio adducens gloriā. Ricb̄. Quanto verecundia maior: tanto penitēs in oculis dei clarior Nam ſm Aug. Verecūdia est maxima ps remissiōis. ¶ Sextū est dānū ⁊ pcti noticia. Et h̄ damnū est multiplex qđ īfert pctm̄. Primo facit hoiem miserū. ꝓuerb. xiiij. Miseros facit ꝓplos peccatū. De quo Apoc. iij. Tu dicis q̄ꝛ diues es et locuples ⁊ nescis q̄ꝛ miser es. q̄ꝛ in odio dei Ecci. xij Altissim⁹ odio habet peccatores. Secūdū malū qđ facit peccatū. q̄ꝛ facit hoiem pena dignū. Aug. Nullū malū īpunitū. Naꝫ n̄ stat dedec⁹ culpe sine decore iusticie. Iđ ꝓstrauit se an̄ pedes. ac si diceret. ego demerui ꝙ tu tenderes me tuis pedib⁹ ad penas inferni. Terciū damnū peccati est ꝙ priuat hoīeꝫ grā. ⁊ facit ꝙ hō cadit in indignatione dei. Sap. xiiij. Odio habet dn̄s impios ⁊ impietatē eoꝝ. Aug. Scio deū omni criminoso inimicū. de q̄ peccator debet dolere. ⁊ sic ipa doluit. ita ꝙ cepit lacrimis lauare pedes. Bern̄. O quāta vis est in lacrimis penitētis. abluūt culpā. extinguūt gehēnam. ascendūt ad celos. descendunt in abissos. ignē inferni extinguūt. in celo deū recōciliāt. int⁹ animā lauāt. Aug. sup ps. O hō sit ꝯsciētia ardes extingue lacrimis flāmā criminis. Chris. Nemo flens ad deū accessit qui nō impetrauit qđ postulauit. Augu. Qui de peccato dolet doloreꝫ suū lacrimis ostēdat. q̄ꝛ lacrime sunt testes doloris ⁊ de penitētie. ⁊ sunt valde vtiles. Isiđ. Penitentis lacrime apud deū reputant᷑ ꝓ baptismate. Aug. Qui lacrimis se miseꝝ fatet᷑ illi de⁹ miseret᷑. Septimū ē satisfactio Sap. xi. Per q̄ quis peccat ꝑ illa punit᷑. qđ ipa fecit. Gre. Quot habuit oblectamēta tot de se inuenit holocausta. vt patet sup. Iteꝫ ad oīa ista requirit᷑ dilectio. i. Coꝝ. xvi. Oīa vestra in charitate fiāt. Hilari⁹ sup Iohā. Frustra est omnis opatio nisi assit dei dilectio. Ideo subdit. qm̄ dilexit multū. Reuera fortiter deū dilexit. ita ꝙ totaliter in charitate accēsa fuit ꝙ dilectio ei⁹ compat᷑ fortissimis. de quib⁹ Salomō Canti. viij. Fortis est vt mors dilectio. Dura sicut infern⁹ ⁊ sicut ignis flāmaꝝ. Aque multe non potuerunt extinguere charitatē. nec flumina obruūt illā. si homo dederit omnē substantiam suā ꝓ dilectione quasi nichil despiciet eam. Ecce sex fortissima. mors. infern⁹. ignis. aq̄. flumen. ⁊ substātia tpalis. Primo enim mors est fortis in sepando. q̄ꝛ ea que

De sancta Maria magdalena.

fortiter sunt coniuncta.s.aĩa ꝛ corp⁹ diuidit
i.Reg.xv.Siccine sepat amara mors.sic
dicit Dyoni.Mors nõ est substãtie ↄsum
ptio ſ3 vnitoꝝ sepatio.Sic amor dei sepa
rat beatã mariã magdalenã ab amore mũdi
ꝛ amori xpĩ firmiter se vniuit.Hãc charı
tatẽ ipa oñdit q̃ mundũ reliq̃t ꝛ oẽs ꝓpin-
quos fratrẽ ꝛ sororẽ.ꝛ heremũ ĩtrauit ꝑ tri
ginta annos cõtinuauit.Et p̃ desiderio xpĩ
tedio vite p̃lentis affecta Dicit Egisippus
Nullũ viꝝ videre voluit.oẽm ↄsolatõem
tpalem fugiẽs.tm̃ ad dei ↄsolatõe3 anhelãs
q.d.illud Aug.Vnũ p̃cor a te dñe vt ĩ nul
lo ꝑmittas me ↄsolati q̃ȝ in te.Oĩa amare
sciãt vt tu sol⁹ michi dulcescas.oĩa michi
mortua sĩt vt tibi viuã Et poterat dicere il
lud ad Gal.ij.Viuo ego nõ ego ſ3 viuit in
me xp̃s.Orig.Nonne maria magdalena
mortua q̃ sentiẽs nõ sentiebat.videns nõ
videbat.ꝛ audiẽs non audiebat.ſ3 tota ibi
erat vbi mgr̃ suus.Isto forti amore meruit
vt xp̃s eã erga sororẽ suã excusauit.ꝛ meruit
inter oẽs hõies primo xp̃m videre resurgẽ
tẽa mortuis. ¶ Scd̃m forte est infern⁹ ĩ re-
tinẽdo.q2 aĩas semel receptas sẽꝑ retinet.ꝛ
sic amor dei ei⁹ mentẽ cũ deo ita fortiter col
ligauit ꝙ nunq̃ȝ ab ei⁹ amore cadere potuit
Prouerb.xvij.Oĩ tp̃e diligit q̃ ver⁹ ami
cus ꝛ fidelis est in vita in morte ꝛ post mor
tẽ.In vita seq̃bat̃ eũ.ꝛ sedẽs ad pedes In
morte stabat cũ matre ei⁹ iuxta crucẽ Post
mortẽ emit aromata vt vngeret eũ.Isto
forti amore meruit ꝙ dñs eã excusauit er-
ga iudã.Sinite eã.op⁹ eĩ bonũ opata est ĩ
me p̃uenit me vngere in sepulturã. ¶ Ter
ciũ forte est ignis in accẽdẽdo ꝛ ↄsumendo.
Ecci.xiiij.Ignis nunq̃ȝ dicit sufficit.ꝛ sic
ignis amoris ita accẽsus fuit in maria mag
dalena.nã qñ meditabat̃ dulcia ei⁹ v̾ba q̃
ab eo audiuit ꝛ ei⁹ exempla q̃ viderat pote
rat dicere cũ p̃s.In meditatõe mea exarde
scet ignis.Itẽ inflãmatum est cor meũ ꝛ re
nes mei.i.cogitatõnes.ꝛ illud Cantico.v.
Vulnerata charitate ego sũ.Nã sicut vul
nerat⁹ de alio cogitare nescit nisi de vulne-
re.Et sic ipa de xp̃o.Orig.Vbi iosepb se-
peliuit corp⁹ tuũ:ibi maria spiritum suum

Bern.Principalior est spũs vbi amat q̃ȝ
vbi animat.Isto forti amore meruit xpĩ cõ
solatõe3.Ioh.xx.Mulier q̃d ploras.Dicit
Gre.Interrogat̃ causa doloris vt augeat̃
desideriũ amoris.O pie ihũ tu interrogas
ꝛ tu sciebas:ꝛ sic fieri volebas.Noueras
tu ortulane q̃d plãtaueras ĩ orto aĩe.Ecce
q̃ũo exarsit in amore corpis mortui ꝙ ait.
Si tu sustulisti dicito michi vbi posueris ꝛ
ego eũ tollã.Ecce v̾ba feruẽtis amoris ꝙ
vna fragil̃ mlier tm̃ corp⁹ humeris gestare
putabat.De q̃ Bern.q̃ꝺ vix centum libre
mirre ꝛ aloes sufficiebant ad ↄdiendũ.De
illo ardẽti amore dicit Orige.Ecce maria
q̃ȝ ardẽs ĩ dilectõe xpĩ.nullũ locũ excipit.
ſ3 sine timore dicit.ego eũ tollã Nõ timuit
custodes armatos.nõ iudeoꝝ ꝑscrutatões
ꝛ pilati dampnatõe3.nõ expectauit diẽ clarũ
Ioh.xx.Cũ adhuc tenebre essent dixit.ego
eũ tollã Dic̃ Bern.Nichil est q̃ꝺ nõ tollit
qui ꝑfecte diligit.eo ꝙ scribit̃.i.Ioh.iiij.
Perfecta charitas foris mittit timorem.
¶ Quartũ forte est aq̃ in extinguẽdo Ecci.
iij.Ignẽ ardẽtẽ extinguit aq̃.ꝛ sic charitas
dei in ea extinguebat oẽm amorẽ carnalem
ꝙ castissime vixit.Gre.Gustato spũ desi-
pit oĩs caro.Bern.Charitas destruit cha-
ritatẽ.charitas spũs destruit charitatẽ cor
poris.Itẽ extinguebat charitatẽ terrenam.
De q̃ Chris.Vere nõ habet sup̃ terrã q̃ꝺ
amat q̃ donũ dei ĩ veritate gustat.Itẽ extin
guit amorẽ domesticũ.s.fratr3 ꝛ sororis.pẽ
sans illud Mat.x.Qui amat patrẽ vel ma
trẽ pl⁹ q̃ȝ me nõ est me dign⁹ Et illꝰ Mat.
xix.Oĩs q̃ reliq̃rit fratres aut sorores pa-
trẽ vel matrẽ ꝓpter nomẽ meum centuplici
ter accipiet.Itẽ extinguebat amorẽ prius
tũ.q2 de seipa postea nõ curauit.ſ3 triginta
annis corp⁹ suũ afflixit.considerans illud
Gal.v.Qui xpĩ sũt carnẽ suã crucifixerũt
cũ vicijs ꝛ ↄcupiscẽtijs.Et sic spũalis mar
tir effecta est.de q̃ Bern.Vere martiriũ ge
nus sanguĩs effusio ꝛ quotidiana corporis
afflictio.Isto forti amore meruit spũalem
ↄsolatõem ꝙ dñs eam pauit ꝑ angelos se-
ptics in die eleuatã.q̃ collaudabãt dñm in
cãus dura ꝛ ꝑfecta pñia.Lu.xv.Gaudiu3

est angelis dei sup vno penitentiam agente ⁊c. ¶ Quintū forte est flumē in obruēdo. Mat. vij. Venerūt flumina ⁊ venti flauerūt ⁊ irruerūt in domū illā ⁊ cecidit. Et sic amor dei fuit ī ea fortis sicut flumē. qr subuertebat domū mentis ⁊ funditus destruxit. qr prius cor eius erat domus dyaboli. Gre. Septē demonia habuit. sed charitas dei fecit eā domū dei. i. Joh. iiij. Qui ī charitate manet in deo manet ⁊ deus in eo. Hugo. Ita familiaris est deo charitas vt habitare nolit vbi charitas non fuerit. Itē hortatur ad Eph. iij. In charitate radicati ⁊ fundati. Et sic ipa radicata in charitate. de q̄ Gre. Pensandū quāta vis amoris discipulis fugiētibus ipa iuxta crucē stabat. Orige. Stabat ⁊ plorabat. Amor fecit eam stare: sz dolor cogebat eā plorare. O quātus amor in ea. discipulis recedentibus a monumento ipa nō recedebat. iterum ⁊ iterum in monumentū respiciebat. Grego. Vis feruidi amoris intentōem multiplicat inquisitionis. Orige. Vehemēter plorabat. qr duos dolores in mente gestabat. vnū de xpi morte. aliū sublatū credebat. cōsolatōez angelicam respuebat. Orige. in psona eius. Onerose sunt michi oēs cōsolatōes grauātme ⁊ nō cōsolant. ego quero creatorē meū: ideo grauis est michi oīs creatura. Hugo. Facilius erat animā eius separi a corpe qd viuificabat q̄ a corpe qd diligebat. Isto forti amore meruit q̄ xps eam dilexit. Joh. xi. Diligebat aūt dñs marthā ⁊ sororē eius mariā. ita diligebat q̄ ipsa flente fleuit. Et meruit illa dilectione q̄ fuit pnuncia resurrectōis xpi. id dicit aplorum apla. qr dixit ei xps. Vade ad fratres meos ⁊ dic eis. ascendo ad patrem ⁊c. ¶ Sextū est substātia tpalis in appetēdo. Aristo. Appetitus diuitiarum crescit in infinitū. Eccl. v. Auarus nō implebit pecunia Et sic amor dei in Maria magdalena q̄ tēporalia paruipēdit. Nō est ɔtenta in domo recipe ihm cū sorore. sz in via necessaria sibi ministrare ⁊ vngēta pciosa effundere. ita q̄ dicit Augus. Quantū qs despicit tantū diligit. Ipa paruipēdit vngentū pciosū. de q̄ iudas murmurauit dicēs. Potuisset vngentū hō venūdari tot denarijs ⁊ dari paupibus Ipsa potuit dicere illō Phil. iij. Omnia arbitratus sū vt stercora ⁊c. Cū isto forti amore ipa meruit. vel sic In appetēdo maria fuit insatiabilis. qr gustu diuine dulcedinis satiari nō potuit: sz q̄ amplius bibit: tāto amplius sitiuit. Idcirco Eccl. xxiiij. Qui me edēt adhuc esuriēt: ⁊ q̄ me bibēt adhuc sitiēt. sz dicēdo cū ps. xvi. Satiabor cū apparuerit gloria tua. Jō potuit dicere illud Aug. Nihil me delectat nisi de te loq. de te audire. tuā gloriā in corde meo frequēter reuoluere. p hec meruit eternā gloriā.

¶ Sermo ¶ CVI. ¶ Ad idem.

Remittuntur ei peccata multa: quoniā dilexit multū Luce. vij. ¶ Videmus q̄ nubes interposita inter solē ⁊ nos radium solis auertit a nobis. ⁊ phibet eum. ventus do superueniēs ⁊ auferēs nubes solis lumen nobis restituit. ¶ H ¶ Spūaliter. p nubem intelligit pctm mortale. Hoc ipedit radium solis. i. claritatē grē. Isa. lix. Pcta vra diuiserūt inter vos ⁊ deū. adueniēte do vēto. i. penitētia delet nubes culpe. ⁊ restituitur lux solis. id est gratia. Augus. Penitētia remouet ac delet peccata et restituit ablata. Figurat Jone. iij. de niniuitis qui debebāt subuerti. sed p penitentiā saluati sunt. vt patet ibidem. Itē. ij. Regū. xij. Dixit nathā ad dauid. Judicaui super te malū. nō recedat gladius a domo tua. Respondit dauid Peccaui dñe. Cui nathan. Trāstulit dñs peccatū tuū. Aug. O q̄ salubre verbū peccaui. Amb. in li. ɔfationū. O felix penitentia q̄ ad se trahit dei clementiā ⁊ ligat eius omipotentiā. ⁊ inuenit corā deo gratiā. ⁊ sic Maria magdalena. de q̄ thema. Remittuntur ei peccata ⁊c. ¶ In sūma verborum innuit primo peccatorum remissio gratiosa. in principio. Scdo remissorum ratio vigorosa. ibi. qm dilexit multū. De primo dicit. remittunt ei peccata multa. Nam Marci vlti. dicit. septem demonia habuit. Grego. in omel. Vniuersis vicijs plena fuit. Itē nota peccatū eius fuit multiplex. s. originale. veniale. mortale. actuale. ⁊ peccatū in spūm sanctum

J. Primo videndū est quid sit peccatū.
R̄ndet aug. Pctm̄ est auersio a bono incō
mutabili ad bonū cōmutabile. vel sic fm̄ q̄s
dā. Peccatū est om̄e dictū vel factū vel ccō
pitū qd̄ fit ꝯ legē. Jō in li. de duab᷑ aīabus
Pctm̄ est volūtas retinēdi vl' ꝯseq̄ndi qd̄
iusticia ꝓhibet Item Amb. in li. de ꝑadiso.
Pctm̄ est ꝑuaricatio leg̃ diuīe. qꝛ dic̄ mgr̄
in. ij. di. xxv. Peccatū nō ꝯsisteret si iter/
dictio nō fuissz. Jō mgr̄ in. ij. di. xliij. Cau
sa ⁊ origo prima pc̄ti res bona extitit. qꝛ añ
primū pctm̄ non fuit aliqd̄ malū vñ oriret̃.
cū ei̅ originē ⁊ causā habuit. aut ex bono
aut ex malo. sz malū añ nō erat. igit̃ ex bono
ortū est. s. ex angelo. Aug. ꝯtra iulianū here
ticū. Quid est angel⁹ nisi bonū op⁹ dei ⁊ bo
na ⁊ laudāda natura. Et dicit san. tho. Bo
nū pt̄ esse causa mali. nō ꝑ se sz ꝑ accidēs. sz
mala volūtas angeli sic̃ ⁊ hoīes secūdaria
causa fuit maloꝝ. K. Pro q̄ sciendū ꝙ bo
num pt̄ esse causa vel subiectū mali in q̄ nō
sunt oīa. ⁊ qd̄ nō habet omnē ꝑfectionē ⁊ bo
nitatē. sz de⁹ qui habet om̄ino ꝑfectōem et
bonitatē nō pt̄ esse causa mali. Jdeo Aug.
in li. questionū. Nō est de⁹ mortis inuētor
sz iudex. Jtē viso quid est pctm̄ ī generali
Nūc q̄d sit peccatū originale. R̄ndet san.
Tho. super. ij. sniaꝝ. Formaliter loquendo
peccatū originale est defect⁹ original' iusticie
Materialiter est ꝯcupiscētia. Sz Hug. in
li. de sacramētis li. i. Pctm̄ originale est vi
ciū qd̄ nascēdo vel ꝯcipiēdo ꝯtrahim⁹ Nā
licet generāt̄ hoc ꝯtū ad culpā remissum sit
tm̄ remanet quo ad penā. Diceres. fit ne
ꝑuulis iniuria ꝙ imputat̃ eis h' ad peccatū
R̄ndet sanct⁹ Tho. nō. Nā qui caret aliq̄
ꝑfectōe q̄ requirit̃ ad aliq̄d obtinendū deb₃
carere illo obtinendo. sz paruuli carēt iusti
cia originali ⁊ actuali q̄ requirit̃ ad dei visi
onem. ergo iusticia ade ex gr̄a fuit data sup
naturalia principia quā ꝑ ingratitudinem
amisit. vñ cū ex gr̄a esset nulla iniuria fit po
steris si nō reddit̃ eis iusticia ab adā ꝑdita
L. Diceres. est ne illud originale volūta
rium vel necessariū. R̄ndet mgr̄ in. ij. dist.
xxxij. ⁊ est Orig. ꝙ pt̄ dici vtrūq₃. Neces/
sariū vero qꝛ vitari nō pt̄. Jō ps. De neces
sitatib᷑ meis eripe me dn̄e. Etiā pt̄ dici vo
luntariū. Aug. Licet paruuli nō vtunt̃ libe
ro arbitrio voluntat₃. tm̄ vocat̃ volūtariū
qꝛ ex primi hoīs volūtate ꝯtractū ⁊ factū
est qd̄ammodo hereditariū. De q̄ Eph. ij.
Eram⁹ natura filij ire. Dicit sanct⁹ Tho.
in. q. q. q. lxxxi. ar. i. Om̄es hoīes ex adā de
riuati sūt tanq₃ multa mēbra vni⁹ corpis.
Act⁹ aūt vni⁹ mēbri nō est volūtari⁹ volū/
tate ipsi⁹: sz volūtate aīe q̄ primo mouet mē
bra. Vñ homicidiū nō imputat̃ manui nisi
inquantū est aliq̄d hoīs qd̄ mouet̃ a primo
pricipio. sic etiā pctm̄ originale nō est volū/
tariū volūtate ꝑuuli sz primi parētis. M.
Diceres. est ne pctm̄ originale vnū vl' plu
ra. R̄ndet̃ ꝙ vnū. nā sicut vna febris debili
tat oīa mēbra. sic pctm̄ originale deordinat
oīa mēbra corpis. ita ꝙ ocul⁹ est ꝓn⁹ ad vi
dendū lasciuiā. auris ad audiendū₃. os ad
loquendū. de q̄ Gen̄. viij. Sensus ⁊ cogi
tatio hoīs ab adolescētia ꝓna sunt ad malū
qd̄ ꝯquerit̃ apl's Ro. vij. Nō inuenī bonū
in carne mea. inuenio aliā legē in membris
meis repugnantē legi dei mei. Diceres
vtrū peccatū originale sit magis in vno q₃
in alio. R̄ndetur ꝙ nō. qꝛ originale nō est
aliud q₃ priuatio original' iusticie q̄ est eq̄li
ter in om̄ib᷑. Diceres si hō non peccasset
vtrū habuisset pl⁹ d' gr̄a tūc q₃ nūc post pec
catum. Respondet̃ quedā sunt dona gr̄e q̄
ordinant̃ ad ꝑfectōe₃ hoīs in se ip̄o vt dona
gratie gratū faciētis. Quedā eni̅ dant̃ ꝓ
pter alteri⁹ vtilitatē. vt genera linguarū ⁊
opatio signoꝝ. ⁊ hmōi q̄ ordinant̃ ꝯtra ali/
quos defectus. Dona ergo illa que ordinā/
tur ad suppletionē defectuū alioꝝ nō essent
si peccatū nō esset. qꝛ defect⁹ illi nō essent. et
sic non essent dona gr̄e gratis date q̄ iā sunt
Sz gratia gratum faciēs esset maior ante
peccatū q₃ post compando statū ad statū qꝛ
tūc natura esset meli⁹ disposita. N. Di
ceres. ꝑ quid remittit̃ peccatum originale.
R̄ndetur primo ꝑ fidē Act. xv. Fide puri
ficans corda eoꝝ. Jdcirco cū baptisat̃ pu
er patrini ꝓfitent̃ fidem ante baptismū. qꝛ
dicit apl's Ro. v. Justificati ex fide in gr̄a
in qua stam⁹. Scd̄o remittit̃ per baptismū

de q̄ Ezech.xxxvi. Effundā sup vos aquā mūdā ꝛ mūdabimini ab oībꝫ inq̄namentis vr̄is. Aug. ad feliciamū. ꝛ hr̄ de pe. dist. i. §. tres. Per baptismū oīm p̄teritoꝝ fit ablutio pc̄toꝝ. ¶ Itē pctm̄ veniale dr̄ veniale. primo fm̄ san. tho. in prima scd̄e. q. lxxxviij. ar. ij. cortelarie q̄stionis. q̄si dignū venia. q2 pc̄ta venialia hn̄t causā venie. q2 ex hūana fragilitate vel ignorātia causant᷑. que sūt plā. de q̄ Aug. ꝛ hr̄. xxv. di. q̄alios. vbi dr̄. Quotiēs ī cibo vel ī potu q̄s pl⁹ accipit ꝙ̄ necē est ꝛ tn̄ nō intēdit. ꝛ sic ebrietas est mētis oblivio ꝛ ē veniale. Scd̄o q̄tiens q̄s loquit᷑ ꝙ̄ oportet. s. de licitꝫ ꝛ iustꝫ. Glo. nō ex ꝯtēptu. Tercio q̄tiēs q̄s tacet ꝙ̄ oportꝫ Glo. nisi in prelatꝫ q̄bꝫ posset esse mortale. Quarto q̄tiēs q̄s exaspat paupem. Quinto q̄tiēs san⁹ nō ieiunat aliis ieiunantibꝫ si saltē nō est ieiuniū ex p̄cepto. Sexto si quis tardi⁹ surgit. Septimo si ex facilitate iurat vel ex levitate maledicit. Ista venialia pc̄ta facili⁹ augmētant᷑. q2 dic̄ Aug. Nullū peccatū est adeo veniale q̄ꝺ nō fiat mortale dū placet. ꝛ hr̄ in cano. xxv. di. nunc aūt. §. criminis. Ex dic̄ glo. Assiduitas ꝛ ꝯtemptus venial᷑ pc̄ti sūt mortale pctm̄. ibidē distinguit᷑ de triplici genere venialiū pc̄toꝝ. Nā apl̄s ḡuiora pc̄ta venialia vocat lignū. minora fenū. minima stipulā. q2 sic lignū diuti⁹ durat ī igne ꝙ̄ fenū. ꝛ fenū diuti⁹ ꝙ̄ stipula. sic p maioribꝫ pc̄tis hō meret᷑ pl⁹ esse puniēd⁹. Idcirco dicit Aug. sup epistolā Iohā. omel. i. Noli ꝯtēnere venialia q2 levia sūt. sꝫ expauesce q2 mlt̄e sūt. ꝛ aīam a diuina visiōe excludūt. Apoc̄. xxi. Nil coinq̄natū intrabit. Nā n̄ refert sive navis p magnos flux⁹ sive p guttas paulatim intrātes submergit. Iō aug. in s̄mone de orōe dn̄ica. Quid interest vtꝝ te plumbū p̄mat aut arena. ꝛ sic d̄ veniali. nō est paruū q̄ꝺ exonerat deū. ¶ P ¶ Pro q̄ sciendū ꝙ pc̄ta venialia pn̄t mortalia fieri tripliciter. vt dic̄ sanct⁹ tho. in prima scd̄e. q. lxxxviij. ar. ij. Primo ꝙ idē act⁹ nature fit p̄ius veniale ꝛ p⁹ mortale sine mutatōe volūtatꝫ. ꝛ sic non p̄t fieri Sꝫ mot⁹ subit⁹ sine deliberatōe causat veniale. sꝫ post hoc deliberat⁹ causat mortale.

Scd̄o ꝙ illud q̄ꝺ est veniale ex genere inquantū ꝯstituit᷑ ī eo finis ad mortale. vt ordinatio v̄bi ociosi ad adulteriū ꝛ fornicationē fit mortale. Tercio ꝙ mlt̄a venialia peccata ꝯstituerēt inteḡliter vnū pctm̄ mortale falsū est. nā oīa venialia nō pn̄t habere intantū de reatu. q2 pctm̄ mortale habet reatū pene eterne. veniale v̄o pene tp̄alis. Alio modo intelligit᷑ ꝙ pctm̄ veniale fit mortale dispositive. q2 disponit hn̄ ad mortē. Item venialia pc̄ta remittunt᷑ multipliciter. Primo p aque bn̄dicte aspersionē. vt hr̄ de ꝯse. di. iij. aquā sale. Scd̄o p p̄sbiteri bn̄dictionē. xxiij. di. p̄sbiter. Tercio p dn̄icā orōēꝫ Quarto p elemosinaꝝ largitionē. Quinto p pectoris tunsionē. Sexto p ieiunij castigationē. vt patet de pe. di. i. medicina. Septimo p dignā cōmunionē. vt habet᷑ d̄ ꝯse. di. ij. Cū oīe crimē. Octavo p extremam vnctionē. vt patet de sacra vnc. c. vnctio. dicit san. tho. in. iiij. di. xvi. Nō p̄t tolli culpa nisi reordinet᷑ volūtas. Ideo nō tollit᷑ volūtate manēte. ergo sp req̄rit᷑ vna displicētia ad tollendū venialia. ¶ Terciū peccatū est mortale. p q̄ꝺ hō meret᷑ eternā mortē vt dicit mgr̄ in. ij. di. xlij. Item nota ista peccata differūt inter se. Primo originale ab actuali. q2 originale in aīe infusione ꝯhit᷑. sꝫ actuale p malā volūtatē ad actum. Itē actuale pctm̄ trāsit actu ꝛ remanet reatu. sꝫ originale trāsit reatu ꝛ remanet actu. vt patꝫ. xxxij q. vij. nō solum. Secūdo differt mortale ꝛ veniale. q2 mortale tollit grāꝫ ꝛ impedit gloriā. sꝫ veniale n̄. q2 stat cū grā. vt dicit scūs tho. Nā q̄ peccat mortal᷑r cadit a charitate sꝫ nō q̄ venial᷑r. licet tn̄ cadit ab innocentia vt hr̄ de pe. di. iij. septies. Itē peccatū mortale differt a veniali. q2 pc̄ta mortalia pn̄t effici venialia p ꝯfessionē. vt dicit sanctus tho. in. i. ij. q. lxxxviij. Peccatū mortale effectu efficit᷑ veniale. ꝛ de pe. di. i. serpēs Sꝫ venialia nunꝙ̄ pn̄t effici mortalia inq̄ntum talia. Itē pc̄ta mortalia inter se differūt q2 aliq̄ dicunt᷑ mortalia cōi noīe. aliq̄ v̄o pc̄ta in sp̄ūm sanctū. Itē pctm̄ in sp̄ūm sanctū dr̄ dupliciter. Vno mō dr̄ q̄ peccat in ꝑsonam sp̄ūs sancti. vt qui aliter sentit de ea. dicens

spūmsanctū esse creaturā. Alio mō q̄ peccat
ꝯ attributū spūssancti. s. ex certa malicia. q̄ꝛ
ei attribuit̄ bonitas. Et dr̄ irremissibile. nō
q̄ꝛ nō remittit̄ vel remitti nō possit. sꝫ q̄ꝛ nō
hꝫ causaꝫ excusatōis. cū fit ex certa malicia
sꝫ in patrē ⁊ filiū hꝫ cāꝫ excusatōis. q̄ꝛ igno
rantiā ⁊ infirmitatē. Scdō dr̄ irremissibi-
le. q̄ꝛ ꝑuia volūtas repellit illō ꝑ qd̄ deberet
remitti. Itē pctm̄ in spūmsanctū spēaliter
opponit̄ grē ꝑſ̄ali ꝑ quā fit remissio pc̄toꝝ
M. Itē ad remissionē pc̄ti sex exigūt̄ duo
ex pte remittentiꝫ. s. mīsicordia ⁊ iusticia. ꝯ
mīsicordiā est despatio. ꝯtra iusticiā ē ꝑsūp-
ptio. Scdō ex pte ei⁹ cui fit remissio requi
runt̄ duo. s. ꝓpositū nō peccādi. ⁊ dolor de
cōmissis. Cōtra primū est final' impeniten-
tia q̄ priuat emendā. ꝯ scdm̄ est obstinatio.
Tercio reqrunt̄ duo ex pte ei⁹ ꝑ qd̄ fit re-
missio. s. fides eccl'ie ⁊ grā q̄ dat̄ ī sacramē
to. Cōtra primū est ipugnatio veritat̄ co-
gnite. ꝯtra scdm̄ est inuidētia fraterne grē.
Inuidia est pctm̄ mortale. q̄ꝛ ē ī spectu grē
vel alterius boni inquantum creditur dimi
nutiuū ꝓprij boni. sꝫ inuidentia est respectu
grē ī se incꝛēmū ex malicia sibi bonū displicet
⁊ sic pctm̄ in spūmsanctū dr̄ irremissibile.
sic ifirmitas incurabilis q̄ resistit remedio
morbi. Attū morbo miraculose pt̄ curari. ita
h̄ pctm̄ diuīa v̄tute est remissibile. sꝫ final'
impenitētia ē irremissibile. Hiero. Nichil
mīsicordie dei repugnat nisi cor impenitēs
qd̄ veniā nō postulat. Orig. Null⁹ d̄ pieta
te dei diffidet. q̄ꝛ bonitas dei oēm maliciaꝫ
supat. R. Dixi scdō subiūgit̄ remissiōis
rō vigorosa. ibi. qm̄ dilexit mul. Pro q̄
scīēdū pctm̄ mortale actuale remittit̄ ꝑ mul-
ta. Primo ꝑ verā ꝯtritionē Thob. iij. In
tpe tribulatōnis pc̄ta ⁊c. ps. l. Sacrificiū
deo spi. ꝯtri. ⁊ Dan̄. iij. In spū humilitatis
⁊ in aīo ꝯtrito suscipiam̄ a te dn̄e. Scdō ꝑ
ꝯfessionē. ps. xxxi. Dixi ꝯfitebor aduersum
me ⁊c. ⁊ tu re. ⁊c. d̄ q̄ ꝓuer. xxviij. Qui ab
scōdit scelera sua n̄ diriget. q̄ aūt ꝯfessus fu-
erit miam hēbit. Iō. i. Ioh. i. Si ꝯfiteam̄
pc̄ta nr̄a fidel' ⁊ iustus est dn̄s vt remittat.
Tercio ꝑ elemosinaꝝ largitōeꝫ. ꝓuer. xvi.
Mīsicordia ⁊ v̄itate redimit̄ iniq̄tas. h̄ do-
cuit ꝓpħa daniel nabuchodonosor regem.
Dan̄. iiij. Rex placeat tibi ꝯsiliū meū. pc̄ta
tua elemosinis redime Eccī. iij. Ignē ardē
tē extinguit aq̄. sic elemosina resistit pc̄tis.
Iō Lu. xi. Date elemosinā ⁊ oīa ⁊c. Quar
to ꝑ deuotā orōeꝫ. Act. viij. Roga deū vt ti
bi dimittat̄ cogitatio cordis tui. Et sic di-
missū est Ruo neq̄ꝫ Mat. xviij. Oē debituꝫ
dimisi tibi qm̄ rogasti me. Quinto ꝑ iniu-
riaꝝ remissionē Eccī. xxviij. Relinq̄ ꝓxio
nocēti tibi ⁊ dep̄cāti tibi dabit̄ venia Aug.
Vnusq̄sq̄ꝫ talē indulgētiā accipiet a deo q̄-
lem fecit ꝓximo Lu. vi. Dimittite ⁊ dimit-
tet̄ vobis. Eadē mēsura q̄ mensi fueritꝫ ⁊c.
Sexto ꝑ lacrimaꝝ effusionē. Isido. Peni
tentꝫ lacrime apud deū reputant̄ ꝑ baptis-
mate. Idcirco Aug. sup ps. xciiij. O hō si
ardes in ꝯsciencia delicti lacrimis extingue
flāmaꝫ criminis. q̄s beat⁹ Bern̄. cōmēdat
di. O q̄ꝫta vis est ī lacrimis penitētis. ab-
luūt culpā. extinguūt gehēnā. ascēdūt ad ce
los. descēdūt ad abissos. ignē īfernalē extin
guūt. celos pulsāt. aīaꝫ lauāt. deo pc̄torē re
cōciliāt. d̄ q̄ aug. Qui lacrimās miseꝝ se sa
tet̄ illi de⁹ mīſet̄. Sinaūt ꝓcedūt ex dilecti
one. aliqui flēt timore pene. de quib⁹ Ber.
Quosdā lugere video si lacrīe de corde ꝓce
derēt nō ita cito riderēt. Septimo dimit-
tit̄ pctm̄ ꝑ ardētē dilectiōeꝫ. de q̄ thema Re
mittunt̄ ei ⁊c. i. Pe. iiij. Charitas opit mul-
titudinē pc̄toꝝ. S. Pro q̄ sciēdū remis
sio pc̄toꝝ autoritatiue fit a solo deo. Isa. xl-
iij. Ego sū q̄ deleo iniq̄tates tuas. Aug. de
v̄bis dn̄i. Spūssanct⁹ opat̄ remissionē pec
catoꝝ post ꝯtritōeꝫ. sꝫ reat⁹ pene ꝑ op⁹ bonū
charitate informatū remittit̄. licꝫ eīm culpa
simul' ⁊ n̄ ꝑ ptes remittit̄. tn̄ remissio pene fit
ꝑ ptes. q̄ pl⁹ diligit pl⁹ ei de pena remittit̄.
Gre. Dilectio hꝫ se vt ignis. pctm̄ vt rubi
go. tāto magꝫ rubigo pc̄ti ꝯsumit̄ quāto cor
peccatoris igne charitatꝫ cremat̄.

Sermo CVII. Ad idem.

Accessit ad pedes
ihu peccatrix mlier. Sic legit ⁊ ca-
nit sancta ecclesia. ⁊ sumptum est
originaliter ex historia euangelica Lu. vij.

Nulla res est homini ita bona ꝛ pficua qñ
etiã aliqñ damnosa. Et ecõtra. Nulla res
dãnosa aquin aliqñ pt esse pficua Exemplũ
de primo. s. d re bona Lux ẽ res bona Geñ.
i. Uidit deus lucẽ ꝙ esset bona. q̃ sicut oculis
claris ꝛ sanis pdest: ita egris nocet. Scdo
diuitie terrene bene sciẽti expẽdere psunt. ꝛ
nesciẽti obsunt ꝛ nocẽt. Amb. Sicut diui-
tie sunt impedimẽta reprobis: ita bonis sũt
coadiuuamẽta virtutũ. Tercio sicut bonuꝫ
vinum pdest homini sano sitienti. ita obest
egro ꝛ febricitãti. Exemplũ de scdo. s. d re
dãnosa q̃ aliqñ est pficua: vt de mulieribꝫ.
quedã legunt̃ fuisse exẽplar virtutũ. quedã
vero legunt̃ exẽplar viciorꝫ ꝛ nociue. Nõ-
ne prima mater Eua legit̃ fuisse exẽplar gu-
le ꝛ intemperãtie. Geñ. iij. ꝛ multum nobis
nocuisse. ita ut legit̃ Ecci. xxv. Initiũ pcti
mulier. p illã oẽs morimur. Itẽ vxor loth
exemplũ inobediẽtie. dũ exirẽt sodomũ p-
hibita ne retro respiceret inobediens fuit. ꝛ
versa est in statuã salis Geñ. xix. Itẽ dyna
filia Jacob exemplũ curiositatꝫ incõstãtie
dũ egressa vt videret mulieres regionis il-
lius ab emor filio sichen stuprata est. Geñ.
xxxiiij. Itẽ Jezabel vxor regꝫ achab exem-
plum homicidij ꝛ ydolatrie. iij. Reg. xviij.
Sic econtra legunt̃ multe sancte mulieres
q̃ sunt nobis exemplar sanctitatꝫ ꝛ honesta-
tis. Beata virgo maria exemplũ innocen-
tie. Anna vidua exemplũ ꝯtinẽtie. mulier
chananea exemplũ pseuerãtie. Ista vero pec-
catrix beata exemplũ penitẽtie. Ideo Gre.
Sacra scriptura nõ solum narrat virtutes
sanctorꝫ: sꝫ etiã casus eorꝫ. vt videamꝰ in la-
psibꝫ quid timere debeamꝰ. in virtutibꝫ q̃d
imitari studeamꝰ. iuxta illud Amb. Si se-
cutus es errantẽ seq̃re penitẽtẽ. Si legimꝰ
illã recessisse a deo p pctm̃. qꝛ Aug. Pecca-
tũ est recessus a deo. videamꝰ qñ in pñia
accessit. de q̃ thema. Accessit ad ꝛc. ¶ In sũ-
ma verborꝫ duo innuunt̃. Primo ponit
eiꝰ accessuꝫ virtuosũ. scdo subiũgit eiꝰ exces-
sum viciosũ. ibi. peccatrix. De primo dicit
Accessit ad pedes. ¶ T. Nota septẽ mu-
lieres in noua lege legunt̃ accessisse ad ihm
nobis in exemplũ. ꝙ septẽ sunt virtutes p

eas designate q̃s habere debet verꝰ penitẽs
volẽs p penitentiã accedere ad ihm. quas
oẽs habuit maria magdalena. ¶ Prima
mulier fuit Anna vidua q̃ dño presentato in
templo legit̃ accessisse ad eũ Luc. ij. Hec ip-
sa hora supueniens ꝯfitebat̃ dño ꝛ loq̃bat̃
de eo oibꝫ q̃ expectabãt redemptõeꝫ israel.
Moraliter. p hãc mulierẽ signat̃ ppria co-
gnitio. q̃ est principiũ ꝛ fundamẽtũ salutis
de q̃ Berñ. Scio neminẽ posse saluari sine
sui cognitõe. qꝛ malũ nõ vitat̃ nisi cognituꝫ
Nã sicut ꝯtra latentẽ inimicũ nemo pt bel-
lare. sic nec ꝯ vicia incognita. Señ. Salu-
tis initiũ est ppria cognitio. Cõsidera ergo
te: ꝛ cũ inueneris te viciosum dic cum ps. l.
Miserere mei ꝛc. Qm̃ iniquitateꝫ meam
ego cognosco. Aug. Si te cognoscis deus
ignoscit. Berñ. ad eugeniũ papã. Melius
est cognoscere seipm̃ q̃ꝫ scire cursũ siderꝫ: vi-
res herbarꝫ: cõplexiones hoim: naturas ani-
maliũ. ppter qd̃ Chrĩ. sup Math. Maxi-
ma pars philosophie est cognitio sui. ꝛ qui se
nescit nichil bñ nouit. Hanc virtutẽ ppe
cognitõis habuit maria magdalena. De q̃
Aug. Ipsa cognouit q̃nto morbo laborauit.
ipsa cognouit quẽ offendit: qꝛ deũ creatoreꝫ
Ideo hec cognitio necessaria est ad saluteꝫ
vtait Aug. de vera ꝛ falsa penitẽtia. Peni-
tens nõ solũ ꝯsiderat q̃d peccauit: sꝫ etiam
quẽ offenderat. qꝛ mortaliter peccare ẽ deũ
offendere. Aug. Offenso deo nulla est loci
religio. qꝛ deus est inimicꝰ omi criminoso.
Ecci. xij. Altissimꝰ odio habet pctores. Hoc
ipsa cognouit ꝛ dicere potuit cuꝫ ps. l. Tibi
soli peccaui ꝛc. ꝛ cum filio pdigo Luce. xv.
Pater peccaui in celũ ꝛ corã te. nõ sum di-
gnꝰ vocari filiꝰ tuꝰ. ¶ Secũda mulier q̃ ac-
cessit ad ihm fuit mulier chananea Mat.
xv. q̃ clamauit. Miserere mei fili dauid fi-
lia mea male vexat̃ a demonio. Moraliter
chananea interp̃tat̃ erubescẽs. nã ipsa eru-
buit. Primo dñs ei nõ r̃ndit. Scdo dixit
se nõ missum nisi ad filios israel. Tercio no-
minauit eã canẽ. Et sic pctor debet respice-
re enormitatẽ peccati ꝛ indignitatẽ sui ꝛ fe-
ditatẽ scelerꝫ vt nõ fetet vt putridꝰ canis in
cõspectu hoim. sicut peccator in ꝯspectu dei

⁊ angelorum. vt dicit Aug. ꝓpter qđ erubescere debet. Aug. Per vos peccasti. ꝑ vos erubescas. q̄ erubescētia magnā tollit ꝑtē criminis. Cui ꝯsonat Eusebi⁹ dicēs. Verecūdia penā ꝑtat quā q̄s ꝑ pc̄tis pati debuerat. Hāc virtutē habuit maria magdalena Nā post cognitōez scelerum verecūdabat. de q̄ text⁹. Stās retro sec⁹ pedes. nō añ faciē. Ratio Gre. Turpitudinis maculas aspexit. lauāda ad fontē misericordie cucurrit. ꝯuiuātes nō erubuit. nō iussa venit. ipa grauiter erubescebat int⁹ cogitās in seipa. hic ē specu lū sine macula. hic est cādor luc3 eterne. Sap. vij. Ego sū vicijs plena. iō nō sū digna accedere i faciē sȝ retro. nō ad caput sȝ ad pedes. Greg. Faciliter culpa corrigit̄ q̄ erubescit̄ Eccl. iiij. Est ꝯfusio adducens gloriā. vt dicit Rich. d̄ sancto vic. De q̄n to verecūdia maior de tanto i oculis dei clarior. Tercia mlier q̄ ad ihm accessit ē samaritana. Joh. iiij. q̄ exiēs d̄ ciuitate venit ad fontē iacob cū ydria haurire aquā. ⁊ inuenit dn̄m sedentē supra fontē. Per hanc mulierē significat̄ tercia virtus penitētis. s. vera ꝯtritio. Cum ydria aque illa accessit. ⁊ nos cū vera ꝯtritōe ⁊c̄. Hiero. Nulla culpa delebit̄ nisi tristicia anxiet̄. Rationē posuit magister in iiij. di. xvi. In om̄i peccato actuali est actualis auersio a deo ꝑ cōplacētiā peccati. Ideo oportet ꝙ in om̄i remissione peccati sit actualis ꝯuersio ad deū per displicentiā. ⁊ appellat̄ ꝯtritio. Sup q̄ dicit san. Tho. in iiij. di. xvi. Nō ꝑt tolli culpa nisi reordinet̄ volūtas. s. ꝑ ꝯtritōez. Tren. ij. Velut mare ꝯtritio tua. sic mare est acerbū sic ⁊ ꝯtritio. Aug. in li. de pn̄ia. Vere penitens sp dolеat ⁊ de dolore gaudeat. ⁊ se n̄ semp doluisse doleat. Nā vbi ꝯtritio finit̄ ibi de penitētia nichil relinquit̄. Et illā habuit maria magdalena De q̄ Greg. Dis̄cite q̄ dolore ardeat q̄ inter epulas flere n̄ erubescat. Innocēti⁹ terci⁹ in sūma sua. Venit inq̄t cū fonte lacrimarum ad fontē misericordiarum: vt cū largo fletu largā ei⁹ misericordiā impetraret. De q̄ text⁹. Cepit rigare pedes ihesu lacrimis. Aug. Lacrime sunt testes doloris ⁊ vere penitētie. V. Itē ipsa his lacrimis meruit q̄ttuor bona. Primo irā dei mitigauit Hiero. O hūilis lacrima q̄ta est ptās tua. vincis inuincibilē: ligas om̄ipotentē. Scd̄o ipa lacrimis veniā impetrauit. Chris. Nemo flēs ad deū accessit q̄ nō impetrauit qđ postulauit. q̄ saltē de ⁊ pure ꝓpter deū in eo ꝙ deū offendit deflet pc̄ta. Aug. Qui se lacrimis miserum fatet̄ illi de⁹ miseret̄. Tercio lacrimis suis ignē infernalē extinxit. Aug. Flāmaȝ penarum extinguit vnda lacrimarum. Lacrime sūt humide extinguūt ignē gehēne. ita ꝙ dicit Isidor⁹ Penitētis lacrime reputant̄ apud deū ꝑ baptismate. Jō dicit Amb. Ablue te lacrimis laua te fletibꝫ. si turpe fleueris ali⁹ te nō flebit. si Saul pc̄ta sua fleuisset: samuel non fleuisset vel planxisset. si cayn ⁊ iudas virtutē lacrimarum sciuissent desperare nō debuissent Bern. neq3 mundus diluuio perijsset si ad lacrimas fugisset. Quarto lacrimis suis angelos letificauit. Bern. super Cant̄ Lacrime penitentiū sunt vinū angelorum. sic vinū letificat cor hoīs. vt dicit ps. sic gaudiū est angelis dei sup vno peccatore penitēt. ā āgete Luc̄. xv. Quarta mulier q̄ accessit ad ihesum fuit emorroissa. de q̄ Math. ix. legit̄ ꝙ passa fuit fluxū sanguis duodecim annis Tandē audiēs ihesu pietatē ⁊ misericordiam fiduciā habuit ad eū ⁊ spem sanādi. accessit retro ⁊ tetigit fimbriam: ⁊ sanata est. Per hāc mulierē intelligit̄ quarta ꝯditio ⁊ virt⁹ penitētis de. s. fiducia ⁊ spes remittēdi. Aug. Penitētia q̄ est sine fiducia ē sterilis ⁊ vacua ⁊ manet sine misericordia. vt Cayn Geñ. iiij. q̄ dixit. Maior est iniqtas mea q̄3 vt veniā merear. Bern. Mentiris cayn: maior est dei misericordia q̄3 queuis nostra miseria. Idcirco flet⁹ nō sufficit sine fiducia. Amb. Nō ꝑt vere agere penitētiā q̄ nō sperat indulgentiā. sȝ maria habuit fiduciā. de q̄ text⁹. dū cognouit ꝙ esset ī domo pharisei Dicit Amb. cogitare cepit. hic hospes de celo venit in mundū vt peccatores saluos faceret. Alij hospites carnes fercinas requirunt in conuiuio. ego fercula peccatrix assatū cor meū in igne charitat3 offeram ꝯfidēs q̄ mūdauit simonem leprosum

D

mũdabit aĩam meã a lepᵃ viciorꝫ. Ecce cõfidentia. Eccĩ. ij. Quis sperauit in dño ⁊ est derelictᵘ? q. d. nullᵘ. Bern. Quantã spẽ fiducie in dño posuerĩs tantã obtinebis. Et sic magnam habuit fiduciã. ꝓpter qḋ dixit ei ihesus. Fides tua te saluã fecit. q₂ qḋ petijt posse impetrare nõ dubitauit. sic ⁊ nos. Jacobi. i. Si quis indiget postulet a deo ĩ fide nil hesitãs ¶ Quĩta mlier q̃ accessit ad ihꝫ fuit mater filiorꝫ zebedei. de q̃ Math. xx. q̃ orauit ꝓ filijs vt vnᵘ sederet ad dexterã. alter ad sinistrã. Per hãc significat̃ quinta ꝯditio penitẽtis. s. deuota oratio. Petamᵘ id qḋ est ad sinistrã. i. peccatorꝫ remissionẽ: vt si q̃d sinistre egimᵘ vt indulgeat. vt docemur Eccĩ. xxi. Fili si peccasti nõ adijcias iterꝫ. sꝫ de pristinis dep̃care. iuxta illud Judith. viij. Indulgẽtiã p̃ctorꝫ postulemᵘ cũ lacrimis. sic̃ fecit ille seruᵘ Math. xviij. ꝓcidens orauit: habe pacientiã in me ⁊ oĩa reddam tibi. sic orauit Thob. c. iij. Ne reminiscaris dñe delicta mea. sic anna. Peto dñe vt a vinculo improperij absoluas me. Subdit. Exaudite sũt p̃ces amborꝫ. Scḋo petere debemᵘ illud qḋ est ad dextrã. s. gr̃e collationẽ. Luc̃. xi. Petite ⁊ accipietꝫ. s. gratiã dei. Zach. x. Petite vos pluuiã a dño: et dabit in tp̃e suo. Sine hac pluuia arescit oĩs fructᵘ boni op̃is. Chris. Sic̃ terra sine pluuia arescit. sic hõ sine dei gr̃a. Johã. xv. Sine me nichil poteſtꝫ facere. s. meritorie. nec malũ vitare q̃si sinistrꝫ. nec bonũ opari q̃si dextrũ. Augᵘ. de correctõe ⁊ gr̃a. Gratie est quidquid boni agimᵘ. sic ⁊ penitere. Augᵘ. in li. de penitẽtia. Uere penitere non est hoĩs sꝫ dei gratie. i. Corꝫ. xv. Gratia dei sum id quod sum ¶ Sexta mulier fuit marcilla Luc̃. xi. Extollẽs quedã mulier vocẽ d̃ turba dixit ad ihm. Beatᵘ venter q̃ te portauit. ⁊ significat sextã ꝯditõeꝫ penitẽtis. s. satisfactõeꝫ quã portare debemus. Nã ipse portauit onᵘ p̃ctorꝫ nostrorꝫ. i. Pe. ij. Peccata nostra ip̃e tulit in corp̃e suo sup̃ lignuꝫ sic ⁊ nos. i. Corꝫ. vi. Empti estis p̃cio magno. glorificate ⁊ portate deũ in corde ⁊ corpore vestro. s. p̃ satisfactõeꝫ. Greg. Qui ꝓpria mala cõmittit iustũ est vt p̃ penitentiã

diluat. Greg. Nõ sufficit crux sua sine tua. Ideo ad Gal. vi. Onᵘ suũ vnusquisq₃ portabit. s. satisfactõis. ad Heb. x. Uoluntarie vobis peccãtibꝫ iã nõ relinquit̃ hostia ꝓ peccato. q₂ nõ denuo crucifigit̃ xp̃s neq₃ cõplatet̃ hõ similitudini mortꝫ eiᵘ. s. p̃ baptismuꝫ Nã sic̃ ex alieno p̃cto obligati eramus. ita aliena pena absoluti sumᵘ. Nũc ṽo q̃ ꝓpria mala cõmittit. ꝓpriã crucẽ p̃nĩe tollat Luc̃. iij. Facite dignos fructᵘ p̃nie. Richardᵘ de sancto victore In criminaliũ purgatõe opᵘ est satisfactõe. Gre. ponit exemplũ. Si q̃s aliquẽ blasphemat nõ satis est vt cessat. ꝫ vt satisfaciet. Roma. iij. Nomẽ dei p̃ vos blasphemat̃. ergo oportet vt satꝫ agatis. de q̃ Ans. in li. Cur deᵘ hõ. Necesse est vt ablatᵘ honor soluat̃ aut pena sequat̃. Qui ṽo penitet malũ impunitũ non sinit. Sic fecit maria magdalena. Greg. Cogitãti michi d̃ marie penitẽtia plus libet flere q̃ꝫ aliquid dicere. Cõsiderauit quid fecit: voluit moderare qḋ fecerat. cogitauit enim scriptum Sap. xi. Per q̃ quis peccat p̃ hec ⁊ puniet̃ Primo peccauit oculis. q₂ impudice respexit. ec õuerso oculis quibꝫ terrena ꝯcupierat iã ꝯterens flebat. Scḋo in vanitate pilos exposuit. iã madidatos pedes xp̃i tersit Tercio ore vana locuta. iam pedes xp̃i est osculata. Quarto vngẽto fucata. iã vnxit pedes xp̃i. Greg. in ome. Qḋ sibi turpiter exhibuerat h̃ iã deo laudabiliter offerebat. Fecit fm dictũ ap̃li Ro. vi. Sicut exhibuistis mẽbra vestra fuire immũdicie ⁊ iniqtati. sic nũc iusticie in iustificatõeꝫ. Et hoc fec̃ ip̃a vt testat̃ Greg. Quot habuit in se oblectamẽta: tot d̃ se inuenit holocausta ¶ Septima mulier est Maria mater ihesu: q̃ accedens ad ip̃m stabat sub cruce. ⁊ significat septimã ꝯditionẽ penitẽtis. s. verã dilectõeꝫ q̃ requirit̃ ad singulas p̃fatas ꝯditões. Augu. Charitas valet ad oĩa sine q̃ nichil valent oĩa. etiã quecunq₃ satisfactio ardua. Hilariᵘ. Frustra est oĩs operatio nisi assit dei dilectio. i. Cor. xvi. Oĩa vestra ĩ charitate fiãt. ⁊ si cares charitate accede cum matre ihesu ad crucẽ recordare passiõis xp̃i Damianus. Quid magis ad charitatem

accendit ꝙ ꝙ ꝓprio filio nõ pepercit de⁹ ⁊c. Bern. Si nõ posses cognoscere grauitatẽ peccati tui. pensa ꝙ grauia fuerunt tua vulnera ꝓ quibus necesse fuit pati xp̄m et vulnerari ꝓ te. Si nõ potes orare vide ꝙ pie in passione ꝓ peccatoribus orauit cũ lacrimis. Pater dimitte illis ⁊c. Luc. xxiij. Si satisfactio videt̃ tibi ḡuis. Dicit ap̄ls Heb. xij. Recogitate eũ qui talẽ sustinuit aduersus semetip̄m ꝯtradictionẽ. ⁊ nõ fatigemini animis vestris. Greg⁹. Si passio xp̄i in tuet̃ nil tã graue qđ ñ equo aĩo sustinet̃. Et sic passio xp̄i est ad oĩa p̄dicta inductiua. signãter ad dilectõez q̃ perficit oĩa p̄dicta Bern. sup Canti. Sup oĩa te michi reddit amabilez o bone ihesu calix quẽ bibisti. Hunc amorez habuit maria magdalena. ꝓpter qđ dixit ei ihesus. Remittunt̃ ei peccata multa. Greg⁹. in omel. Quid fratres credim⁹ dilectionẽ dei nisi ignẽ. quid culpã nisi rubiginẽ. tanto plus rubigo ꝯsumitur: quãto mag͛ quis charitate accendit̃. Laus deo in perpetuũ.

De sancto Jacobo. Sermo CVIII.

Potestis bibere calicẽ. quẽ ego bibiturus sum. Mat. xx. ⁊ legit̃ in p̄sentis diei euãgelio. ¶ X. Dicũt naturales ꝙ arbores q̃ nõ fuerũt mote ꝑ ventũ nõ habẽt fructus q̃ honorabiliter possent portari ad mẽsam dñoꝝ. q₂ s̄m Pliniũ. Arbores quiete ⁊ nõ mote ventis illo anno reddunt̃ penit⁹ infecunde. Ratio q₂ cũ vent͛ ꝯcutiunt̃ tũc ꝯcussione fertiles reddunt̃. Moraliter. per arbores itelligunt̃ hoĩes Mar. viij. Video hoĩes vt arbores. Innoc. de vilitate humane ꝯditõis. Est quedã arbor euersa cui⁹ radices sunt crines. trunc⁹ caput. rami man⁹ ⁊ pedes. Hec arbor .i. homo nõ facit fructũ eterni regni meritoriũ nisi quassat⁹ a vẽto tribulatõis. Aug. Nequaꝙ ad regnũ celorũ se iudicet ꝑtinere q̃ hic in area nõ trituratur ꝑ tribulatõez. nec mẽbra se indicẽt qui caput suũ spinis coronatũ passionibus nõ sequunt̃. Ideo .ij. Thimo. iij. Oẽs q̃ pie volunt viuere in xp̄o ꝑsecutõez patient̃. Naz s̄m Aug. Null⁹ meret̃ dici xp̄i seruus sine tribulatõibus. ꝓpter qđ saluator Johã. xv. Memẽtote sermonis mei nõ est seru⁹ maior dño suo. si me ꝑsecuti sunt ⁊ vos ꝑseq̄ntur. Jõ Ecc̃i. xxiij. Magna ẽ glia seq̄ deuz ⁊ Judith. viij. Oẽs q̃ tibi placuerũt ꝑ varias tribulatões trãsierũt. Hoc ꝯsiderans Aug. dixit. Dñe hic seca hic vre. da pacẽ ĩ futuro. Naz s̄m Amb. sup beati imaculati. Quãto maior hic tribulatio tãto vberior cõsolatio. De q̃ Greg. x. mora. Tãto spes solidior surgit ꝙto grauiora hic q̄s ꝓ xp̄o ꝑtulit. q₂ gaudiũ de eternitate nõ tollit̃ nisi ꝗ pri⁹ pia seminatõe seminat̃. ps. cxxv. Qui seminat ĩ lacrimis in exultatõe metet. ad qđ hortat̃ dñs Jacobũ ⁊ Johannẽ dicẽs. Potestis bibere calicẽ quẽ ego bibitur⁹ sũ. In sũma euãgelij duo innuunt̃. Primo ꝓpositio indiscrete petitõis. ibi. accessit mater. Scđo subiungit̃ correctio fatue ꝓpositõis. ibi. nescitis q̃d petit͛. De primo dicit in illo tp̄e. s. cũ xp̄s dixit discipulis suis de passione sua dicẽs. Ecce ascendim⁹ hierosolimã tunc accessit mater filioꝝ zebedei cum filijs suis Johanne ⁊ Jacobo. hec fuit Salome q₂ forte vidua. ⁊ sequebat̃ xp̄m. Vel forte vir ei⁹ retro seorsum cũ alijs iuit. Dicit augustin⁹. Mater ex ꝯsilio filioꝝ accessit. Jõ Marci. x. dicit̃. ꝙ filij ꝑ se accesserũt. q₂ est regula iuris li. vi. Qui facit ꝑ aliũ est ac si faceret ꝑ seip̄m. Chris. sup Math. Filij dixerũt matri. Ecce moriet̃: ⁊ post tres dies victor reuertet̃. quid r̄stat nisi regni gloria quid faciem⁹ vt possem⁹ participes fore regni. Scim⁹ q₂ nõ est mũd⁹ qui se donauit hominibus. quõ regni societatẽ nõ donabit. petẽtis negligentia rep̄hendit̃ vbi de misericordia dantis nõ dubitat̃. nos si cogam⁹ ceteroꝝ corda cõcutiem⁹. Si sancti sunt tñ homines sunt. ergo submittam⁹ matrem vt suo nomine dep̄cetur ꝓ nobis ⁊ fiũt duo bona Si est res rep̄hensibilis nõ imputat̃. q₂ mulier: sexus ip̄e excusabit errorẽ Si autẽ nõ fuerit rep̄hensibilis facilius impetrabit. Mater ꝓ filijs rogans accessit adorãs eũ. .i. reuerentiã exhibẽs ⁊ petẽs aliquid ab eo

scilicet primo in generali. Dicit eis ihesus. Quid vis. nõ interrogauit q̄si nesciēs. sed vt manifestã faceret irrationabilē petitõez ipsoꝝ qui petebãt. At illa dixit. vt hi duo filij mei sedeãt vnus ad dexterã: alter ad sinistrã in regno tuo. Item parētes tria desiderant filijs. quietē. diuitias. ⁊ honorez ¶ A Primo quietē. cũ dicit: vt sedeãt. ⁊ sic alij qui parētes nolũt filios docere laborare sed ociari. timēt ne offendunt. nõ ꝑpendentes illud Eccl. xxxiij. Multa mala docuit ociositas. Nã dyabolꝰ quē ociosum inuenit statim ponit in opere suo. figurat Exo. ij. Pharao vidēs filios israel statim dixit. ite operamini. Jõ Hiero. Semꝑ aliq̄d opis facito ne te dyabolꝰ inueniet ociosum. Bernardꝰ Ocium est sentina omniũ viciorũ. Luc. xi. Dyabolꝰ inuenit domũ vacantē assumpsit septē spiritꝰ nequiores se. i. septē pc̄ta mortalia Hiero. Inquantũ ei aufers de ocio intantũ aufers ei de loco Jõ Eccl. xi. Si filij tibi sint erudi illos. Job. v. Nascit hõ ad laborandũ sicut auis ad volandũ. Nã sicut de veste nõ portata nascit tinea: sic de ocio peccatũ. Cassio. Mens ociosa nichil aliud cogitare nouit q̄ȝ de escis ⁊ de vētre. Sen. Ociũ sine lrīs est viui hoīs sepultura. Exemplũ de illo de q̄ Boetiꝰ in de disciplina scolariũ narrat ¶ Secundũ qđ eis desiderant parētes est copia diuitiaꝝ. Sic rebecca laborauit ꝓ filio Jacob vt primogenita obtineret. Gen. xxvij. Nã filijs thesaurisare sufficientiã est laudabile. hoc em̄ docet apl̄s. i. Coꝛ. xiij. Debēt parētes thesaurisare filijs. Sȝ ꝙ homo ita afficit ad filios vt obliuiscat salutis anime sue hoc est repꝛehensibile. Ideo aug. đ vita clericoꝝ. ⁊ habetur xiij. q. ij. si quis irascit. vbi dicit. Si quis vnũ filiũ habet putat alteꝝ xp̄m. si duos putat xp̄m terciũ. si decē: vndecimũ xp̄m faciet. qꝛ dicit Ezech. xviij. Filiꝰ non portabit iniquitatem patris nec pater filij. Gal. vi. Unusquisq; onꝰ suũ portabit ¶ Tercio desiderãt eis honorē sicut Bersabee filio suo Salomoni. De q̄. iij. Reg. i. Senescente dauid filiꝰ eiꝰ Adonias surrexit viuēte patre dicēs, ego regnabo. Qđ audiēs mater salomonis accessit ad dauid: exhibuit reuerentiã ei. cui rex. Quid vis. Cui illa. Dñe mi rex iurasti michi ꝑ dñm deũ tuũ ꝙ Salomon filiꝰ tuꝰ regnaret post te. nũc adonias regnabit te ignorãte. ad te respiciũt oculi omniũ in israel ⁊ eligere poteris quē volueris qui regnet post te. ⁊ sic impetrauit ei regnũ. O quot sunt hodie patres ⁊ matres qui nõ curãt de salute filioꝝ sed de honore.

¶ B Pro q̄ nota honoꝛ est duplex. s. virtutis. ⁊ potestatis. Primꝰ virtutꝫ. de q̄ phs iiij. ethicoꝝ. Honoꝛ est premiũ virtutꝫ. Illum honorē oēs desiderare debemꝰ vt essemus virtuosi. Nã cũ cognoscit virtuosus tũc habet causam cur sit honorãdus. vt si ē castus: humilis: misericoꝛs: piꝰ: obediens: pacificꝰ. Ideo Aristo. iiij. ethicoꝝ. Uirtutibꝫ priuati nõ sũt honore digni. sȝ s̄m veritatē solꝰ virtuosus est honorãdus Uñ aug. dicit. ꝙ antiquitꝰ romani colebãt virtutez ⁊ honorē ꝓ dijs. vnde duo tēpla ꝯstruxerũt sic sita ꝙ nullꝰ intrare poterat templũ honoris nisi ꝑtransisset templũ virtutis. ad significandũ ꝙ nullꝰ esset dignꝰ honore nisi meruerit eundē ꝑ honorē ⁊ virtutē. Ideo valde laudabile est hoīem esse virtuosum Seneca. Nulla possessio: nulla vis auri ⁊ argēti plus estimãda est q̄ȝ virtꝰ. Et q̄ virtuosos hoīes diligit ⁊ honorat signũ est ꝙ ipse virtuosus est. Sene. Scias ꝙ multꝫ virtutibus abũdat q̄ alienas virtutes amat. Itez virtꝰ est donũ dñi pioꝝ honore dignũ. de q̄ dono dicit Aug. Tale donũ est virtus vt nullꝰ operetur eã ĩ nobis nisi deꝰ. ad Gal. iij. Qui tribuit nobis spũm operatur virtutes ĩ nobis. Ideo ps. lxxix. Dñe deꝰ virtutũ. qꝛ a solo deo est. Bern. Incassum laborat ĩ inquisitione virtutũ q̄ aliunde querit q̄ȝ a deo ⁊ hũc honorē oēs debemꝰ querere. Secundꝰ honoꝛ est potestatis. de quo Eccl. vij Noli querere ab hoīe ducatũ. nec a rege cathedrã honoris. Ratio Orig. In nllo dyabolꝰ hoīem sic illaqueat q̄ȝ cũ honoris appetitu ipm temptat. Ratio. qꝛ grauioꝛ erit eiꝰ culpa ⁊ pena. Primo grauioꝛ erit culpa. qꝛ nõ solũ tenet reddere rationē ꝓ se sȝ ꝓ aliqs Heb. xiij. Obedite ꝑpositis vestris. ipi em̄

puigilāt rationē reddituri ꝑ aīabꝰ vestris.
Greg. ꝺ cura pastorali. Tot mortibꝰ ꝑlati
digni sunt q̄t exempla damnatōis ad subdi
tos trāsmittūt. Sap. vi. Exiguo ɔceditur
misericordia: potētes potēter tormēta susti
nebūt. Scđo grauior erit pena. Sap. vi.
Judiciū durissimū fiet his q̄ ꝑsunt. de quo
Bern. Ueniet ad iudiciuz dura allegatio.
pauperꝝ clamor. viduarꝝ gemitꝰ ꝛ pupillorꝝ.
Aug. viij. ɔfessionū. Peto dn̄e vt oīs ho/
noris mūdi facias me inexpertem ꝛ gratie
tue coheredē. Jō hortamur Eccl. vij. No/
li querere fieri iudex nisi valeas virtute ir
rumpere causas. ideo Salomon nō petiuit
honorē ſ; sapientiaz. iij. Reg. ij. Da seruo
tuo cor docile. Rabanus. Quos delectat
culmē honoris priꝰ exercere debēt viā labo
ris. s. virtutꝫ. ꝓpter qđ dicit̄ Heb. v. Ne/
mo sibi assumat honorē nisi vocatus a deo.
Greḡ. dicit ratione. Grādis honor graue
onꝰ. Jmplet̄ illud Eccl. viij. Interdū dn̄a
tur hō homini in malū suū. Et hē in cano. xl
dist. Quicūq; primatū in terra desiderat ī
ɔfusionē veniet. Jō merito talibꝰ đr. nescitꝫ
q̄d petatis. Dicit Rabanꝰ. Uere nescit q̄d
petat q̄ sedē regni glorie querit quā nōdum
meritis ɔsuit. Nescit q̄d petat q̄ se in vir/
tutibꝰ nō exercitat. Jō dicit Chris̄. Nos n̄
debemꝰ petere a deo qđ nobis tm̄ bonū vide
tur: ſ; qđ ipse viderit nobis expedire. ¶ Di
xi secūdo subiungit̄ correctio fatue ꝓpositio
nis dicēs. Nescitꝫ q̄d petatꝫ. Remigiꝰ Xp̄s
trādit discipulis q2 petitio ꝓcessit ab eis. ¶ E
Jtē ista petitio mulieris triplicē errorē ɔti
nebat. s. ordis ꝑuersitatē. intentōis carnali
tatē. ꝛ materie vanitatē. Primo cōtinebat
ordinis ꝑuersitatē. q2 priꝰ petiuit ꝑmiū q̄3
habuit meritū. ideo noluit quiescere sine fa
tigatione. cū scribit̄ ꝑ ꝑs. cxxv. Qui semi
nant in lacrimis in exultatōe metēt. Jā vo
luerūt habere denariū diurnum sine labore
cū Math. xx. scribit̄. Uoca operarios ꝛ red
de mercedē illis. Jtē voluerūt habere coro/
nā sine pugna. cū dicit̄. ij. Thim. ij. Nullꝰ
coronabit̄ nisi legitime certauerit. Jtē volu
erunt habere brauiū ꝛ nō cucurrerūt. cū đr
i. Cor. ix. Currite vt apꝑhendatis. ideo di

cit eis. Nescitis quid petatis. quasi diceret
vultis exaltari ꝛ nōdū estis hūiliati. cū dicit̄
Gre. ad magna ꝑmia nō ꝑuenit̄ nisi ꝑ ma/
gnos labores. res ꝑciosa nō compat̄ vili ꝑ/
cio. Jdeo Chris̄. Magnū laborē necesse est
impēdere. si volumꝰ ad regnū celeste ꝑueni
re. ¶ Scđo petitio ɔtinebat in intentōe car
nalitatē. q2 putauerūt ī primo aduētu xp̄m
regnaturꝝ: qđ erit ī secūdo. Jdeo errauerūt
sicut iudei de messia in ꝑs. cxlv. Edificans
hierusalē dn̄s dispersiones israel cōgrega/
bit. hoc intelligūt de terrestri hierusalē cuz
ibi intelligit̄ eccl̄ia sancta in q̄ dispersiones
israel ɔgregabit ī vnitate fidei. Nā desola/
tio terrestrꝫ hierusalē durabit vsq; in finē
seculi Lu. xxi. Hierusalē calcabit̄ a gentibꝰ
donec impleant̄ tp̄a nationū. Dan. ix. Erit
desolatio vsq; in finē ꝛ ɔsummatōnez. Nā
hierl̄m aliqñ capit̄ ꝓ celesti ciuitate. Gal.
iiij. Hierusalē q̄ sursum est mater nostra ē.
Similiter Jsa. lx. Surge illūinare hierl̄m
Et subdit. Nō erit amplꝰ sol ad lucendum
nec splēdor lune illuminabit te. ſ; erit tibi
dn̄s in lucē sempiternā. ꝛ deꝰ tuꝰ in gloriaz
tuā. Non occidet vltra sol tuus ꝛ luna tua
nō minuet̄. Jtē errabāt in intentōe. q2 cre/
debāt ex lege carnis sibi hoc debere qđ non
est verum. quia scribit̄ Ezech. xiiij. Si iob
Noe Daniel fuerunt in medio istorꝝ iusti/
cia sua liberabūt aīas. Sꝫ filios ꝛ filias nō
liberabāt. sed implebitur illud Math. viij.
Multi veniēt ab oriēte ꝛ occidēte ꝛ recum
bent cū Abraam Jsaac ꝛ Jacob ī regno dei
ſ; filij regni eijcient̄ in tenebras exteriores
q2 nō est acceptio ꝑsonarꝝ apud deū. q2 scri
bit̄ Math. vij. Quicūq; fecerit voluntatez
patris mei. hic est q̄ intrabit in regnū celorꝝ
¶ Tercio petitio ɔtinebat vanitatez. quia
pompā querebāt. ꝛ posito q̄ celeste regnum
futurū petijssent adhuc fuit error. ꝛ bene po
tuisset eis dixisse: nescitꝫ quid petatis. q. d.
Nō audistis me referentē. cū veniet filius
hoīs ponet oues ad dexterā. ꝛ hedos ad si/
nistrā. Et dicet his qui ad sinistrā sunt Di
scedite a me maledicti in ignē eternū. Ego
vocaui vos ad dexterā ꝛ vos vultis vos lo
care ad sinistrā. Potestis bibere calicē quē

bibiturꝰ sum.s.passionis. Nõ dixit h dñs q ignorasset q erãt imitaturi eiꝰ passionẽ. s3 ideo interrogauit. q2 nemo potest cũ xp̃o regnare nisi passionẽ eiꝰ fuerit imitatꝰ. Uñ ij. Thimo.ij. Si cõpatimur cõregnabimꝰ. Bern. Tunc michi tua pdest passio si assit mea imitatio. D. Itẽ nota de triplici calice legit in scripturis. Primꝰ est innocentie. Secũdꝰ penitẽtie. Tercꝰ passiõis acerbe. Primꝰ est calix innocẽtie. De quo p̃s. xxij. Calix meꝰ inebrians q̃3 p̃clarꝰ est. Re uera p̃clatus. nã qui habet innocentiã hab3 p̃clarã cõscientiã. Aug. de vera innocentia. Uera innocẽtia est q̃ nec sibi nec alteri nocet. Iste calix est plenꝰ diuitijs z gratie balsamo diuine gratie z deo valde acceptus. Aug. de vita xp̃iana. Nichil deo dignꝰ nichil chariꝰ esse potest q̃3 innocẽtia. Et nihil homini salubriꝰ. quia hõ in statu innocẽtie est securꝰ. Amb. Gaude innocẽtia vbiq3 es illesa vbiq3 secura. Si temptaris pficis si humiliaris erigeris. si pugnas vincis. si occideris coronaris. Ex isto calice bibit virgo maria q̃ fuit balsamo. i. spũsancto plena. Hec duo sunt signa ex quibꝫ cõsiderari poterit an quis ex isto calice biberit. E. Primum signũ est mũdane sitis extinctõ. Aug. Qui biberit de fluuio paradisi restat q in eo extincta sit sitis huiꝰ mũdi. Nã s3 Chri. Nichil est sup terrã qd amat qui donũ dei in veritate gustat. Secundũ signũ est mentis exhilaratio. De q̃ p̃s. lxxiiij. Calix est in manu vini meri plenꝰ. Nã sic vinũ letificat. sic vinũ gratie spũsancti mentem exhilarat. Luc. i. Maria inquit sic. Exultauit spiritꝰ meus zc. Prouerb. xv. Secura mens q̃si iuge conuiuiũ. q̃lis est mẽs innocentis. Secũdus calix est pẽnitẽtie. de quo p̃s. cxv. Calicẽ salutaris accipiã. Hic calix est amarꝰ. q2 plenꝰ crucis absinthio. Nam bibẽtes ex eo dicũt illud Isa. xxxviij. Recogitabo tibi om̃es annos meos in amaritudine anime mee. S3 hic calix debet dulcorari spe p̃mij celestis regni. de q̃ Math. iiij. Penitentiã agite z appropinq̃bit vobis regnũ celoꝝ. De isto calice amaro biberũt petrus z magdalena. S3 heu aliqui sunt qui volunt huic calicẽ habere plenũ melle dulcedinis quasi ɔtra ꝓprietatẽ penitẽtie Isi. in libro ethimologiaꝝ. Penitẽtia d2 a pena q2 hõ punit in se qd male cõmisit. Nã dicit Chris. Aspera medicina melius curat vbi morbꝰ est curabilis. iuxta illud Deut. xxv. Sm mensurã delicti plagaꝝ erit z modus. Math. iij. Facite dignos fructus penitẽtie. Hic calix penitẽtie valde ẽ vigorosus. vt inquit Isido. de sũmo bono. O penitẽtia q̃d de te dicã exprimere nõ valeo vt volo. Melior es auro. rutilãtior sole. per te mors destruit. dyabolꝰ fugat. celũ aperit. infernus claudit. Tercꝰ calix est passionis xp̃i. de q̃ hic dicit. Potestis bibere zc. Nã calix d2 a calon grece qd est lignũ latĩe. q2 xp̃s acerbã passionẽ sustinuit in ligno. Iste calix est plenꝰ sanguine. illũ biberũt om̃es martires Apoc. vij. Lauerũt stolas suas in sanguine agni. Sic oẽs electi bibere debent de calice passionis. de q̃ Grego. Sanctꝰ quisq3 vt eterna supplicia euadet z ad sempiternã gloriã ascẽdat debet flagellis atteri: vt i iudicio purgatꝰ valeat inueniri. Itẽ dicit Amãdꝰ. Presens tribulatio habet breuẽ amaritudinẽ: longã consolatõez. ꝓpter quã adipiscendã dixit ihesus Iacobo z Iohãni. Potesti3 bibere calicẽ. s. passionis. F. Diceres. cur deꝰ suos electos vult tribulari passionibus etiã in sua gratia stantibꝫ. Rñdet q quãto maiori gratia hõ a deo visitat: tanto maiori tribulatõne tribulat. Ideo sunt tres cause. Primo quãto plus hoĩes deuoti in gratia pficiunt: tanto ad sufferendũ sunt fortiores. Ideo vndiq3 tribulant vt merita cumulẽtur. Dicentes cũ ap̃lo ad Phil. iiij. Om̃ia possu3 in eo qui me cõfortat. Nam dñs deus eis astat. eos fortificat. iuxta illd. i. Cor. x. Fidelis deus qui nõ patiet vos temptari vltra id qd potestis. Secũdo tales in gr̃a sunt virtuosiores. ergo plus tribulant vt virtutes cognoscant. p̃s. lxv. In multitudine virtutis tue mentient tibi inimici tui. Tercio tales tribulatõe indigẽt vt sint cautiores ne superbiẽt. talis fuit ap̃ls. ij. Cor. xij. Datꝰ ẽ michi stimulꝰ carnis mee angelꝰ sathane vt me collaphiset ne magnitudo

reuelationū extollat me. Jō Greg. Postq̄ dn̄s hoīez p gratiā visitat: subito illū ꝓbat vt cognoscat q̄d a deo habeat ne de grā supbiat. figurat Gen̄. vij. Aque eleuauerūt archā in sublimi. Spūaliter. Sic aque tribulationū eleuāt mentē hoīs boni ad sublimitatē diuinitatis ꝛ ad noticiā diuine charitatis. iuxta illud Apocal. iij. Ego q̄s amo arguo ꝛ castigo. Et ad hāc interrogationē saluatoris de calice passiōis respōderūt: possum⁹. Dicit Chris. sup Matheū. Hoc nō dicūt ex fiducia fortitudinis s₃ ex ignorātia passionis. Nā inexptis videt leuis esse tēptatio passiōis ꝛ mortꝫ. Ideo ait illis. Calicē meū bibetꝫ. Dicit Beð. sup marcū. Bibit Jacobꝰ calicē passiōis. qui ab herode capite truncat⁹ est. S₃ quid de Johāne quomodo bibit q̄ ꝓpria morte vitā finiuit. Respondet Hiero. Propter martiriū fuit missus in feruētis olei doliū. ꝛ demū in insulaꝫ pathmos relegat⁹. Rn̄det eis ihesus. Calicē meū bibetis. Remigi⁹. Bibit Jacobꝰ in passione. Johānes in ꝑsecutōe. S₃ sedere ad dexterā aut sinistrā meā nō est meū dare vobis. Diceres tn̄ dixit Math. xi. Oīa sunt michi tradita a patre meo. ꝛ Mat vlt. Data est michi oīs potestas ī celo ꝛ ī terra. Rn̄det Remigi⁹. Hoc intelligit dupliciter. Primo s̄m humanitatez quā traxi a matre mea q̄ est amica vestra. s̄m quā sū vester ꝯsanguine⁹. nō est meū dare vobis. sed s̄m diuinitatē in qua sum patri eq̄lis. Alio modo nō est meū dare vobis. s. in statu in q̄ vos estis. q₂ supbi ꝛ elate mētis. ps. c. Nō habitat ī medio dom⁹ mee qui facit supbiā s₃ quibꝰ paratū est a patre ¶ G. Diceres q̄ sunt quibꝰ paratū est regnū dei a deo pr̄e. Rn̄det. Primo innocētibꝰ. Marci. x. Sinite puulos venire ad me: taliū enī est regnū celoꝝ. ꝛ h̄ ex pura grā ꝛ sine oīni merito ꝓprio. ad Tytū. iij. Nō ex opibꝰ iusticie q̄ fecim⁹ nos. s₃ s̄m magnā misericordiā suā saluos nos fecit. In signū illi⁹ Johānes vidit celū apertū xp̄o baptisato. S₃ heu maledicte matres venerabili hereditate ꝓprios pueros priuātes crudeliores brutis q̄ nutriūt ꝛ defendūt preter scropham. Si tales digne

vellēt penitere. cōsulit eis Alexāder terci⁹ vt intrēt religionē vbi ꝑpetue deplorēt peccatū. Et habet de his q̄ filios oc. c. Ueniēs Si aūt repugnēte carnis debilitate ad hoc induci nō possūt. tūc eis nubendi licētia tribuat. quia tuti⁹ est vt in dn̄o nubēt vni soli q̄s inhoneste multos admitteeēt. s₃ tn̄ alias grauis penitētia iniūgat. vt habet de his q̄ filios oc. c. Intelleximꝰ ¶ Scd̄o regnū paratū est penitētibꝰ. Math. iiij. Penitētiaꝫ agite ꝛc. Figurat ī rege Nabuchodonosor q̄ ex supbia dixit. Nōne hec ciuitas babilō in robore meo edificata est. ꝓpter qd̄ expulsus fuit a regno septē mēsibꝰ. ꝛ postea reuocat⁹ p danielē vsq₃ in finē septē annoꝝ egit penitētiā. neq₃ panes neq₃ carnes comedit neq₃ vinū bibit. pacta penitētia restitutus est ī regnū suū. De q̄ aug. ꝛ habet in Cano. xxiij. q. iiij. Nabuchodonosor Nabuchodonosor penitētiā egit fructuosā ꝛ postmoduꝫ innumeros flagellat⁹ sustinuit. ꝛ regnū qd̄ ꝑdiderat rursus accepit. Sic de nobis vt dicit Aug. Qui pc̄ta p penitētiā deleuerit angeloꝝ ꝯsors imppetuū erit ¶ Tercio regnū paratū est misericorditer agentibꝰ. Vn̄ Math. xxv. Uenite bn̄dicti ꝑcipite regnū patrꝫ qd̄ vobis paratū est ab origine mūdi. Jō Aug. Prebe tectū accipe celū ¶ Quarto paratū est voluntariā paupertatē ꝓ xp̄o sustinētibꝰ. ps. lxvij. Parasti ī dulcedine tua paupi de⁹. s. regnū. d̄ q̄ Mat. v. Beati pauperes spū: qm̄ ipoꝝ est reg. ce ¶ Quinto paratū est veraciter se humiliātibꝰ Lu. xij. Nolite timere pusill⁹ grex. placuit enī pr̄i meo vobis dare regnū. Figurat. i. Reg. xvi. de filijs israel. Saul minim⁹ fuit vnct⁹ in regem ad designandū hūilitatē. mō ipi erant supbi. ergo societate regni indigni. id̄ dixit eis ī textu. Scitꝫ q₂ principes gentiū dn̄antur eoꝝ. nō sic inter vos. dicit Origenes. s. violēter dn̄ari: ꝛ alios opprimere. q₂ dicit Bern̄. sup Canti. Sicut lucifer a celi gloria cecidit. sic aīa supba ad ꝓfundū inferni ruit. Ideo subdit. Qui voluerit inter vos esse maior sit sicut minor. iuxta illud Eccl̄i. xxxij. Rectorē te posui noli extolli: sed esto inter illos q̄si vn⁹ ex illis. Nā dicit Amb.

Si quis vult cape xp̄i maiestatē sequat̄ eius humilitatē. Sexto regnū paratū est pugnantibus. Unde canit ecclia. Estote fortes in bello. et pugnate cū antiq̄ serpente et accipietis regnū eternū. eo q̄ dicit saluator Math. xi. Regnū celorum vim patit̄ et violēti rapiūt illud. De q̄ habet̄ in Canone. xxiij. q. viij. Omni timore postposito quisquis fideliter moritur in bello q̄d contra infideles gerit̄ celeste regnū meretur. Math. v. Beati q̄ persecutionē patiunt̄ propter iusticiā. ipsorum est enim regnū celorum. Talis fuit beatus Jacobus vt patet in eius legenda.

De sancta Martha.
Sermo CIX.

Mulier quedam Martha noie excepit illū gaudens in domū suā. Luce. x. Et legitur p̄ euangelicali officio. In summa euangelij duo innuunt̄. Primo xp̄i susceptio amorosa. ibi. Intrauit ihesus in q̄dam castellū et mulier quedā Martha noie excepit illū. Secūdo subiungit̄ Marthe administratio studiosa. ibi. Martha satagebat. H. De primo dic̄. Intrauit ih̄s in q̄dā castellū. s. Bethania noie. et mlier q̄dā martha noie excepit illū. i. feruēter suscepit in domū suā Dicit Chrys. Sāctorum festa celebrātur vt eorum vestigia et exēpla p̄ nos imitant̄. Nā sic Martha illū suscepit. sic nos eū imitari debem⁹. Itē martha suscepit xp̄m in duplicē domū. s. interiorē et exteriorē. corporalē et spūalem. Primo in domū spūalem cordis nostri. Nā ipse est hospes vt dr̄ p̄ prophetam Hiere. xiiij. Quasi colon⁹ futur⁹ in terra et q̄si vir vag⁹ declinās ad manēdū. Nā conqueritur de suo exilio. Math. viij. Uulpes foueas habēt et volucres celi nidos. fili⁹ aūt hominis nō h̄z vbi caput suū reclinet. Ipse ē hospes q̄ desiderat in nobis manere. Apoca. iij. Ego sto ad ostiū et pul. si q̄s ape. mi. intrabo. Reuera pulsat dn̄s ad ostiū spūalis et corporalis dom⁹ Primo ad ostiū spūalis dom⁹ de q̄ domo dicit ps. xcij. Domū tuā decz sanctitudo dn̄e. I. Ad hāc domū pulsat tripliciter. Primo obijciēdo bn̄ficia nature di. Aspice michi q̄r ego ad imaginē meā te creaui. similiter tibi sensus et corp⁹ dedi. et mēbra decēter cōpegi. et sanitatē mēbrorum tribui. Nā scribitur Eccl. xxx. Nō ē cēsus sup sanitatē corporis. Scd̄o pulsat p̄ bn̄ficia fortune dicēs Aspice michi: q̄r ego dedi tibi panē ad vescendū. vestes ad inducēdū. solē ad vidēdū. aerē ad suspirādū. Sz heu miser pc̄tor ingratus d̄ collatis bonis negligit dn̄o apire. sz ad modū hui pigri h̄ obaudit. Cui dicet̄ illud prouerb. i. Uocaui vos et rēnuistis: in interitu vr̄o ridebo. Tercio pulsat p̄ bn̄ficia gr̄e di. Aspice michi. ego te redemi. sanguinē p̄ te fudi. crucis penā sustinui. dilectā aīaz meā p̄ te posui. iuxta illud Hiere. xij. Dimisi domū et hereditatē meā. dilectā aīam meā dedi in man⁹ inimicorum. O tales eū nō intromittētes et ista bn̄ficia mēte nō p̄cipientes sunt lapide duriores. et terra ignobiliores. claustris iferni firmiores. mortuis miserabiliores. sepulcris fetidiores. Ad hāc ergo vocē interioris inspiratōnis q̄ neglexit adhuc surgere debet. et illō dicere Cant. v. Surrexi vt aperirē dilecto meo. K. Nā plures p̄sone sūt q̄ libēter suscipiunt̄. Primo dn̄i suscipiunt̄ propter dignitatem. Et sic xp̄s est nr̄ dn̄s. Job. xiij. Uos vocatis me mgr̄ et dn̄e et bn̄dicitis. imo dn̄antiū dn̄s sū et rex regū. Apoc̄. xix. Nā ei⁹ ptās est a mari vsq3 ad mare. in celo et in terra. Math. vlt. Ipse est rex cuius militū nō est numer⁹. Job. xxv. Secundo suscipiunt̄ amici propter propinquitatē et sic ipse caro et frater noster ē Gen̄. xxxvij. Bern̄. Puto q̄ me nō p̄t spernere xp̄s. q̄r os de ossibus meis et caro de carne mea. nam maior fraternitas est inter nos et dn̄m q̄3 inter dn̄m et angelos. Nā fraternitas angelorum est ex p̄te p̄ris tm̄ rōne creatōnis. inter nos et eū est fraternitas ex p̄te p̄ris et matris Ex p̄te p̄ris rōne creatōis. Ex p̄te mr̄is rōne suscepte hūanitatis. Jō figurati sum⁹ p̄ beniamin Gen̄. xliij. cui ioseph maiorē partem dedit: q̄r frater ex vtraq3 parte. Et sic xp̄s nos reficiet in hūanitate et diuinitate angelos vero in diuinitate tm̄: vt possem⁹ dicere Act. xvij. Ipsi⁹ gen⁹ sumus. Idcirco eū suscipere debem⁹. Tercio suscipiuntur

beneficij ꝓpter vtilitatẽ. Et sic xp̄s multa bo
na nobis ꝯstituit. Joh. x. Multa bona opera
ostẽdit nobis. Reuera multa. nã oĩa q̄ ha/
buit dedit nobis. corp⁹ in refectõez. Joh. vi
Caro mea vere est cibꝰ. dedit sanguinẽ ĩ ab
lutionẽ. Apoc. i. Lauit nos in sanguine suo
Dedit aĩam in redemptõez. Joh. x. Aĩam
meã pono ꝓ ouibꝰ meis. Dedit diuinitatẽ
in fruitõez. Joh. xvij. Hec ẽ vita eterna vt
cognoscãt te solũ deũ. Dedit regnũ ĩ possessi
onẽ. Mat. xxv. Venite bñdicti pos. reg. ⁊c̃.
¶ Itẽ hũc hospitẽ venerabilẽ debem⁹ su/
scipe ĩ domũ cordis ꝓpter vtilitatẽ ꝯseq̄ntẽ
Nã primo illũinat intellectũ. Joh. i. Illu
minat omnẽ hoĩez venientẽ in hũc mundũ.
Nã ipe dixit Joh. viij. Ego sũ lux mundi.
Dicam⁹ igit̃ cũ p̄s. Sit splẽdor dñi dei su
per nos. Nã de⁹ lux est ⁊ tenebre ĩ eo nõ sũt
vlle. i. Joh. i. Et qui hãc lucẽ nõ suscipiũt
in tenebris pc̄toꝝ ꝑmanebũt. ꝯq̄rentes cũ
Thobia ceco. Quale michi gaudiũ cũ ĩ te
nebris sedeo ⁊ lumẽ celi nõ video. Thob.
v. De talibꝰ dicit Aug. Ve cecis oculis q̄
te eternũ lumen nõ vidẽt. de tenebris ad te
nebras vadũt. nesciũt vbi corruũt. Scd̄o
vtilis est susceptio eius. q꞉ accendit affectũ.
q꞉ de⁹ noster ignis ꝯsumens est. Deutero.
iiij. De quo igne Luc. xij. Ignẽ veni mitte
re in terram: quid volo nisi vt ardeat. Quo
igne fuerũt accensi duo discipuli Luc. vlt.
dicẽtes. Nõne cor nostrũ erat ardẽs ĩ no/
bis ⁊c̃. Tercio ei⁹ susceptio est vtilis. q꞉ di
tat nos virtutibꝰ: qui est thesaur⁹ in q̄ oĩs
thesauri sapiẽtie ⁊ sciẽtie sũt reconditi. ad
Col. ij. Ipe est fons omniũ bonoꝝ. Thob.
x. In te omnia. De quo Aug. Qui deũ ha
bet oĩa habet. Sap. vij. Venerũt michi
oĩa bona pariter cũ illa. Quarto vtilis est
ei⁹ susceptio ĩ domũ spũalez. q꞉ reficit spũa/
libꝰ ꝯsolatõibꝰ. Vñ Math. xi. Venite ad
me oẽs ⁊c̃. reficiã vos. s. ꝯsolatõe spũali ꝑ
grãz. ⁊ eternaliter ꝑ gloriã. Prouerbio. x.
Erit vita gr̃e tue ⁊ grã coronabit te. iuxta
illud Eccl̃i. xxxij. Ornamẽtũ gratie accipi/
et coronã. Prouer. xi. Mulier gratiosa iue
niet gloriã. Qualis fuit beata martha q̄ su/
scepit dñm xp̄m in domũ cordis. ⁊ recepta

est ab eo ĩ domũ gr̃e ⁊ eternitatis. M. Itẽ
si volum⁹ dñm ih̄m suscipe in domũ cordis
tũc necessariũ est eandẽ domũ pri⁹ purgare
Iuxta illõ. i. Reg. vij. Preparate corda vr̃a
dño. Primo ꝑ mẽtis purificatõez. Greg.
Tergat sordes prauꝰ op̄is q̄ ꝑparat deo do
mũ mẽtis. Hugo Ipe est amator mũdicie
cor pollutũ pc̄tis nõ p̄t inhabitare. Ideo. i.
Reg. ij. De⁹ sciẽtiaꝝ dñs ipi ꝑparant̃. s. co
gitatões mũde. ps. xxi. Tu aũt ĩ sc̃to ha/
bitas. Aug. Mundũ inhabitaculũ decet te
emundãs virt⁹. Idcirco hec susceptio xp̄i
ĩ domũ spũalez figurat̃. iiij. Re. iiij. Mulier
sunamitis dixit ad viꝝ suũ de heliseo. Anim
aduerto q̄ vir dei sc̃tũs est iste qui venit ad
nos freq̄nter. faciam⁹ ḡ ei cenaculũ paruũ
⁊ ponam⁹ in eo lectulũ ⁊ mẽsam sellã ⁊ can/
delabrum. ⁊ cũ venerit ad nos maneat ibi.
Spũaliter. Per sunamitẽ intelligit̃ aĩa fi/
delis volẽs suscipe heliseũ. i. xp̄m. Nã heli
se⁹ interp̄tat̃ de⁹ me⁹. Faciam⁹ ei primo ce
naculũ paruũ. i. cor mundũ ⁊ sanctũ. q꞉ scri
bit̃ Sap. vij. In aĩas sanctas se trãsfert n̄c
habitabit in corꝑe subdito pc̄tis. Sapic. i.
Scd̄o ponam⁹ ei lectulũ. i. quietã ⁊ pacifi
cã ꝯsciẽtiã. de q̄ Canti. iij. Ferculũ. i. lectu
lũ portabilẽ. qđ dicit̃ a fero fers fert. fecit
sibi Salomõ. i. xp̄s ď lignis libani. liban⁹
interp̄tat̃ candidatio. q꞉ lectul⁹ ꝯsciẽe debet
nitere ĩ puritatis candore. si helise⁹. i. xp̄s dz
ĩ eo quiescere. p̄s. In pace fact⁹ est loc⁹ ei⁹
Tercio ponam⁹ ei mẽsam. i. ꝑparemus cor
nostrũ ad mĩ̃icordiã. nã vbi pascunt̃ pau/
peres ibi cibat̃ xp̄s. Mat. xxv. Qđ vni ex
minimis meis fecistis michi fecistis. Greg.
Qđ iacenti in terra tribuis regnãti in celo
porrigis. Mẽsa ille illi⁹ est recta intẽtio. Ec/
cli. xxix. Trãsi hospes orna mẽsam. s. ꝑ re/
ctam intentõez. Cibꝰ mẽse est voluntas dei
Joh. iiij. Cibus me⁹ est vt faciã voluntatẽ
patris. Nã hec est volũtas patris vt simus
misericordes vt pater misericors est. Po/
tus illius mẽse est fletus. Bern. Lacrime
penitentiũ sunt vinuz angeloꝝ. ita q̄ homo
non solũ miseret̃ ꝓximi sed etiam sui: suam
animã cibando per dei voluntatẽ. potando
per lacrimaꝝ vbertatẽ. De quo p̄s. Potũ

dabis in lacrimis [et]c. q[uia] dicit Cassiodorus Lacrima est cibaria [et] corroboratio sensuũ. ablutio peccatorũ. lauacrũ culparũ. Quarto locem[us] ei sellã. i. sedẽ humilitatis in q̃ requiescit dñs. Isa. vlti. Sup quẽ requiescet spiritus meus. sup humilẽ. Iõ Eccl. iij. Quãto magn[us] es hũilia te in oĩbus. Nã s[ecundu]m Bern. Humilitas diuine grẽ est familiaris. Quinto ponam[us] ei candelabrũ. i. amorẽ verbi dei Nã dicit ps. Verbũ tuũ dñe lumẽ semitis meis. Sine isto lumĩe oĩs dom[us] mentis est tenebrosa. Sap. xiij. Vani sunt oẽs homines in quibus nõ est sciẽtia dei. Iõ Sap. vij. Proposui p luce habere illã. speciosior est sole. ppter qd̃ hortat[ur] Gre. sup Ezech. Oẽs qui viã vite desiderãt verba vite audire debent. Ista oĩa habuit beata Marthã q̃ meruit xp̃m in domũ spũalẽ suscipere. Secũdo debem[us] xp̃m suscipe in domũ materialẽ in psona paupis. Mathei. x. Qui vos recipit me recipit. Ideo. i. Pet. iiij. Hospitales in uicẽ sine murmuratione estote. Et hospitalitas ptinet ad oẽs xp̃ianos hospitia habentes. vt habet[ur]. xxxij. q. vij c. Offerebat. Maiori ratõe inter xp̃ianos est op[us] late charitatis Et extẽdit se ad oẽs indifferẽter. De q̃ Chrisostomus [et] habet[ur]. xlij. dist. quiescam[us]. Quiescam[us] ab hac absurda curiositate vt sim[us] psonarũ acceptores ĩ hospitalitate. Nã Abraã circa oẽs se oñdebat si scrutator esset: tũc refugiẽtes ad se angelos hospitio nõ recepisset. Iõ Lu. vi. Omni petẽti te tribue. Rationẽ assignat Chris. Nõ ex vita eorũ q̃s recipis tibi mercedem tributur[us] est dñs. sed ex volũtate misericordia [et] bonitate. Aug. ɔtra heresim. Discite xp̃iani sine distinctiõne exhibere hospitalitatẽ. ne forte cui domũ clauseritis [et] humanitatẽ negaueritis ipse sit xp̃us. Ideo ad Heb. xiij. Hospitalitatẽ sectãtes [et] nolite obliuisci. Nota licet hospitalitas pertinet ad oẽs xp̃ianos. signãter tñ ad p̃latos religiosos. Vñ. xlij. dist. hospitalẽ. Hospitalem oportet esse sacerdotẽ ne sit de numero eorũ quibus in iudicio dicet[ur]. hospes erã [et] nõ suscepistis me. Qui enĩ apl'm secut[us] ẽ alios ad hospitalitatẽ debet inuitare, quõ hospitalitatis inuitator poterit esse q̃ domũ p[ro]priã hospitibus claudit. Habet[ur] nãq[ue] in Canone xvi. q. ij. [et] est Hiero. q̃ dicit. Oĩa quicquid clerici habẽt pauperũ ẽ. [et] dom[us] illorũ oĩbus debet esse cõis ĩ necessitate [et] susceptiõne pegrinorũ. [et] circa curã hospitũ inuigilare debent. Itẽ viduis cõpetit hospitalitas. i. Thi. v. Vera vidua ẽ q̃ pauperes hospitio recipit: [et] sanctorũ pedes lauit. Nota modũ hospitalitatis Prio ad recã susceptiõẽ paupis seu pegrini requirit[ur] vt hospiti beniuole occurrat[ur]. vt Abraã occurrebat angel' Gen. xviij. Scdo vt hũiliter inuitet[ur] Gen. xviij. Abraã adorauit ĩ terrã pcidẽs dicens. Si inueni grãz in ocul' tuis ne trãseas dñe seruũ tuuz Tercio vt intrare cogat[ur]. Vñ Gre. Nõ solũ pegrini sũt inuitãdi: sz trahẽdi. vt patz d' duobus discipul' euntibus ĩ emaus. Luc. vlti. Coegerũt illũ dicẽtes. Mane nobiscũ dñe [et] Act. xvi. Quedã mlier noĩe Lydia colẽs deũ coegit Paulũ [et] Lucã dicẽs. Si iudicastis me fidelẽ dño esse introite in domuz meã [et] manete. [et] coegit eos. Quarto requiritur vt dulciter introducat[ur]. Gen. xxiiij. dixit Laban ad seruuz Abrae. Ingredere benedicte dñe. Et hoc est qd̃ dicit[ur]. ij. Cor. ix. Nõ ex tristicia sed ex necessitate. hilarez enĩ datorẽ diligit de[us]. Quinto requirit[ur] vt pedes peregrinorũ [et] pauperũ lauent[ur]. Gen. xviij. Afferã pauxillũ aque [et] lauent[ur] pedes vestri. [et] requiescite sub arbore. Sexto requiritur vt necessaria eis administrent[ur]. Gen. xviij. Ponam buccellam panis [et] conforte tur cor vestrum: postea transibitis. Septimo requirit[ur] vt hospes defendat[ur]. sicut fecit Loth Gen. xix. qui claudens ostium dixit sodomitis. Nolite queso fratres mei malũ h' facere. habeo duas filias q̃ necdũ cognouerunt virũ. educã eas ad vos. [et] abutemini eis sicut vobis placet. viris istis nichil mali faciatis qui ingressi sunt sub vmbra culminis mei. De quo Ambro. in libro de patriarchis. [et] habet[ur]. xxxij. q. vij. Offerebat sanct[us] Loth filiarũ pudorẽ. Nam si illa flagiciosa iniq̃tas erat. tamen minus erat s[ecundu]m naturã quã aduersus naturã delinq̃re. dicit glosa Bartholo. bricciens[is]. Ita hospes

tenet hospitem defendere. Unde ⁊ lex dat actionē ꝯtra eū si nō fecerit. ¶ P. Itē nona hospitalitas est maxime utilitatis. Primo cognitōez dei ꝑparat. Luc. ulti. Cognouerunt eū in fractōe panis cū inuitassent eū i hospitiu3. Scđo tpalia bona multiplicat. ut patet de vidua. iij. Reg. xvij. cui nō defecit farina ⁊ oleū cū suscepit Heliseū. Tercio a malo tempali cōseruat. ut patet i Raab q̄ recepit nūcios Josue. Eiuldē. ij. saluata cū domo sua. ⁊ Loth qui angelos recepit cū filiabꝫ de incendio liberat⁹ est. Gen. xix. Quarto gratiā impetrat. Beat⁹ dominic⁹ hospitē suā hereticā ad fidem cōuertit. ⁊ de Zacheo Luce. xix. Hodie sal⁹ huic domui facta est. iiij. Reg. iiij. Helise⁹ suscitauit filios hospite sue. Quinto p hospitalitatē q̄s meret ut deū suscipiat. Math. x. Qui vos recipit me recipit. Greg⁹. Pensate quanta sit virt⁹ hospitalitatis. ad māsiones vestras xp̄m suscipite ut eterna ꝯuiuia recipe valeatis. ꝑbete modo xp̄o peregrino hospitiū. ut nō vos peregrinos nesciat. s3 ut ꝓprios ad regnū recipiat. dicens illud Math. xxv. Hospes erā ⁊ nō collegistis me. Nā ad hospitalitatem exercendā exhortari nos deberet hoc ꝙ oēs hospites sum⁹ in hac vita. Hebreo. xiij. Nō habem⁹ hic manentē ciuitatē s3 futurā quā querim⁹. Ideo Aug. de vbis dñi. sermo. xxxij. dicit. Unusquisq3 i domo sua hic hospes est. alioquin si ñ esset hospes nō inde trāsiret. si trāsiturus es velis nolis hospes es. si dimittit illā domū filijs hospitibus dimittit. Nam s̄m Augu. Homo in ꝑsenti vita est quasi in domo aliena nescit quādo exire sibi ꝑcipitur. quid igitur ꝓsuit elatio mentis ꝯ temp̱alibꝫ. ut habet̄ Sap. v. Quid nobis ꝓsuit sup̱bia quid diuitiarum iactātia. oīa transierūt velut vmbra. ⁊ quasi nunci⁹ currēs. ⁊ quasi spuma glacialis q̄ a vento tollit̄. ⁊ tanq̄ memoria hospitis vni⁹ diei ꝑtereuntis. Nā tabernari⁹ nō vellet ꝙ rediret hospes ⁊ reciperet q̄d dimisit. Sic nec filij tui desiderāt reditū tuum post obitū. Itē sicut tabernari⁹ nisi ad ostiū cōducit hospites. sic ꝓpinqui ⁊ amici dūtaxat ad fossā te ꝯducunt. ⁊ tradit̄ obliuioni memoria tua. Psal. ix. Periijt memoria eorū cū sonitu. ¶ Q. Idcirco hospitalitatē debem⁹ hic exercere ut in futuro possemus hospitiū habere. De quo Aug. ꝯtra heresim. Prebe tectū accipe celū. Iō apl's ad Heb. xiij. Hospitalitatē nolite obliuisci. per hanc quidā deo placuerūt angelis hospitio receptis. Sup quo Orig. Domus hospitales ingressi sūt angeli. dom⁹ vero hospitibꝫ clausis ignis ⁊ sulphur accēdit. Iō Orige. sup Gen. li. v. Audite q̄ peregrinis domū clauditis qui hospitē vitatis. Loth in sodomis habitauit. alia ei⁹ bona gesta non legim⁹ q̄ ꝙ angelos hospitauit ⁊ incendia ignis euasit. O q̄ meritoriū est hoc opus misericordie. Primo q2 in hoc bono locabunt̄ hospitio in futuro. quia in ꝑadiso. dicet̄ eis illud Luc. xxiij. Hodie mecū eris in ꝑadiso. Ibi bene cibent̄ iuxta illud Sap. xvi. Panē celi ꝑstitisti eis oē delectamentū in se habentē. Secūdo meli⁹ potent̄. de quo ꝑs. xxxv. Torrēte voluptat3 tue potabis eos. Apoc. xvi. Sitienti dabo aquā aque viue gratis. Tercio honorifice cibabunt̄. Canti. i. Lect⁹ noster florid⁹. Quarto in claro ⁊ lucido cubiculo collocabūt̄. Apoc. xxi. Ciuitas illa nō eget sole neq3 luna ut luceāt i ea. nā claritas dei illuminabit illā. Quito requies sine strepitu dabit̄ eis. de q̄ Isa. xxxij. Sedebit ꝓpl's me⁹ i pulcritudie pac3. ⁊ i tabnaculis fiducie ⁊ in reqe opulēta. Sexto letū hospitē habebūt. s. dñm deū. Isa. xxiv. Uidebūt gloriā dñi dei nostri. ⁊ ibi̅ filiū ei⁹ q̄ trāsiēs ministrabit illis. Luc. xij. Ibi adimplebit̄ dictū Bern. Plenū erit oīm dulcedine videre hominē ⁊ hominis conditorē3. Ecce q̄ magna est merces ⁊ gloria hospitantiū peregrinos. De quo Chris. sup mattheū. c. x. sup illo verbo. Qui recipit iustū i noīe meo mercedē iusti recipiet. Ubi dicit Chris. Qualē mercedē habet q̄ ꝓpter deu3 peregrinat̄. talē habet q̄ suscipit ꝑegrinantē ⁊ fiūt ambo eq̄les q̄ ꝓpter deū refrigerat: et qui ꝓpter deū laborat. ⁊ maioris est meriti q̄ ꝙ hō seipm acriter castigaret. ¶ R. Unū legit̄ exemplū. ꝙ fuit quidā senex valde hospitalis, faciebat homines manducare q̄s

hospitabat. et cū ipsis manducauit. Uenit semel quidā senex quē hospitio suscepit. sz secum manducare noluit dicens se ieiunare. At ille dixit. Ueni orem⁹ simul sub arbore. cui arbor inclinabit op⁹ eius a deo acceptabitur. isti orare incipientes arbor inclinata est huic qui hospites hospitio suscepit. Jō Ambro. in libro de officijs. Uides inqt q Abraam deū hospitio recepit dum hospites querit. et Loth angelos. vnde scias tu cum suscipis hominē suscipies xpm. vt patet exemplū de Martino monacho vt scribit gregori⁹ in quadā omel. q inuenit leprosuz volens eū portare ad hospitiū in monasteriuz estimās eū hominē inuenit eum fore xpm. Sic martha non solū suscepit hoīes et angelos hospitio. sz regē et dn̄m hominū et angelorum. ppter qd magnū ei⁹ hodie meritū et p̄miū p̄conisat in vniuerso mūdo. et legitur in p̄senti euāgelio. mulier quedā martha noīe excepit illū in domū suā.

Sermo CX.

Ad idem.

Martha satagebat circa frequens ministerium Lu. x. In summa p̄sentis euangelij duo innuunt. Primo laudabilis xpi susceptio in honorabili hospitiō. Secūdo subiungit amabilis marthe conquestio de sororis ocio. Primū patet in principio. Secundū tangit ibi. Domine nō est tibi cure. De primo dicit. In illo tempore scilicet cū xps iret ad p̄dicanduz de loco ad locum. tunc intrauit in qddam castellū. scz bethaniā. distans quindecim stadijs a hierusalē. S. Sz diceres. quis fuit inductor et inuitator q ihesum inuitauit. Rn̄det q Lazar⁹ cū venit de venatōe et vidit ihm resuscitantem iuuenē adolescentē ante portam ciuitatis. Nā tunc inspiratum est sibi. Iste est qui ventur⁹ est ad salutē populi. et inuitauit xpm. Tūc martha reuerēter suscepit eū. et maria delectabat in verbis eius Spūaliter. Per has tres psonas intelligitur triplex status hominū. s. penitentium. actiuorum. et contemplantiū. Stat⁹ prim⁹ scilicet penitentiū intelligit p lazaꝝ q interp̄tatur adiut⁹. et significat penitentiā. Nā sine adiutorio et gratia dei nemo p̄t penitere. de q Aug. in libro de penitētia. Uere penitere nō est hoīs sz gratie dei. Ergo errāt q dicunt. si hoc peccatū agā volo bene penitere. ac si staret in eoꝝ potestate. qd tamē non est. Ratio quia ad verā penitentiā ad min⁹ requiruntur duo. T. Primum ↄtritio de peccatis ↄ̄tentis. modo quis p̄stat illā. non homo. nō papa vel eps: sz deus. De q Richard⁹ li. iiij. d ↄtemplatōe. Nichil intima cordis purgat nisi ↄtritio quā deus donat. Job. xv. Sine me nichil potestis facere. s. meritorie. Secundū qd requirit ad verā penitentiā est volūtatis bone ppositio. s. amplius nō peccandi. Et illam sol⁹ deus dat. Philip. i. Deus operat in nobis velle et pficere. ergo merito stat⁹ penitentie figurat p lazaꝝ: qui interp̄tatur quasi adiut⁹. Peccator penitens potest dicere cū p̄s. Nisi dn̄s adiuuisset me paulominus habitasset in inferno anima mea. Sicut lazar⁹ inuitat ihesum ad domū marthe. sic penitētia inducit ihm in domū cordis nostri. De q Isid. li. ij. de sūmo bono. Penitētia est medicamen vulneris et inductio salutis. Jō Bern. Intrans ihs in castellū cordis nostri. Lazar⁹ inuitat ihm et domū purgat. s. penitētia. sed martha ornat. i. actio. Maria vo letificat. i. ↄtemplatio. Ideo subdit in textu. Mulier quedā martha noīe excepit. i. feruenter cepit illū in domū suā. et huic erat soror nomine maria. U. Moraliter. Per marthā intelligit vita actiua. p mariā vita ↄtemplatiua. Uita actiua vt dicit Aug⁹. est corporis obsequiū ppter deū corporaliter in corporalia exhibitū. vt est esurientē cibare. ecce cibās cibatū et cibus sunt omnia corporalia. et hoc est negociū marthe. Item martha prior nominat q̄ maria. quia senior. et sic vita actiua debet p̄cedere ↄteplatiuā. de quo Greg. vi. moral. Qui ad arcē ↄtemplatōis ascendere desiderat necesse est vt pri⁹ in actione se exerceat. Actio sm Nico. de lyra. est operatio virtutū moraliū. In his dz fieri pri⁹ exercitatio anteq̄ accedat hō ad ↄtemplatōz

Sed heu aliqui sunt qui post susceptā penitentiam volūt esse ꝯtemplatiui. qđ nō ꝑt fieri. Bernā. Nō prius Rachel ꝙ̄ Lya supponit̄ Jacob. Ideo dicit Orige. sup Cantica. c. ij. Cōtemplatorē deꝑte iudico si prius ꝑficiat te actio. Tūc subdit text⁹ Martha satagebat. i. satis agebat circa frequens ministeriū. ❡ X. Itē nota si quis vult meritorie opari in vita actiua vt satagat cum Martha. tūc vita actiua reqrit septē ſm ꝙ dies sunt septē in hebdomada. ꝑ q̄s enumeratur ⁊ dilabit̄ vita nostra. Primo requirit mentis purificatōez. Secundo rectam intentionē. Tercio ꝓximi edificationem. Quarto cordis humiliationē. Quinto diligentē executionē. Sexto futurā remunerationem. Septimo perseuerantē opatōez

❡ Dixi primo actiua vita vt meritorie agatur requirit mentis purificatōez. Jaco. iiij. Emūdate manus ⁊ purificate corda. Ratō Eccē. ix. Qui in vno offendit, multa bona perdit. Beda in omel. sup Johannē. Actiua vita est exteriorem hominem opib⁹ iusticie insistere. ⁊ seipm immaculatū ab hoc seculo custodire. Nā modicū fermentū totā massam corrumpit. ⁊ sic vnū peccatū mortale. Grego. Nulla bona acceptant̄ que malorum admixtione maculant̄. Licet hō multa facit tamē deo nō placent nisi homo prius deo placeat. Grego. Non placuit Abel ex munere: sed munus ex Abel. Idez. Quid ꝓdest sua dare deo ⁊ seipm dyabolo. nil poterit deo fore gratū q̄diu homo ingrat⁹ est deo ꝑ mortale peccatū. Ideo grauia peccata dicunt̄ mortalia triplici de causa. Primo quia mortificāt oīa bona. iuxta illud Ezechiel. xviij. Si auerterit se iustus a iusticia ⁊ fecerit iniquitatē numquid viuet. omnes iusticie eius quas fecerat non recordabuntur. Unde Aggei. i. Seminastis multum ⁊ intulistis parū. ⁊ qui ꝯgregauit merces misit eas i saccū pertusuz. Secūdo peccatuz mortale dicit̄ graue. q2 trahit ad mortem eternā. Ro. vi. Stipēdia peccati mors Tercio quia aufert homini deū qui est vita anime. Aug. Uita anime de⁹ est. ⁊ q̄ recedit ab eo mortuus est. Talis est qui peccat mortaliter Jacobi. i. Peccatū cū ꝯsummatū fuerit generat mortem.

❡ Secundo vita actiua requirit rectā intentionem. q2 dicit Grego. xxviij. moral. Intentio p̄stat fundamentū operi nostro. Nā sicut fabrica columnis: columne basib⁹ fulciunt̄. ita vita actiua virtutib⁹: ⁊ virtutes intime in intentione persistunt. Ideo subdit ibidē. Uigilanti cura intentio est pensanda. Nā qui rectam intentionē in opere nō habēt. totū op⁹ amittūt. Cui ꝯsonat magister in. ij. dist. xl. Actus sunt simpliciter mali qui peruersam intentionē habēt ❡ X. Sed diceres. qualis debet esse intentio actiui hominis. Respondet Bernard⁹. In oīm operatōne vite actiue principaliter intende gloriā dei. tui salutem. ⁊ ꝓximi vtilitatē. Primo intende gloriam dei. i. Cor. x. Oīa quecūq3 facitis ad gloriā dei facite. Bern. Fidelis famulus nō suā s3 dñi querit gloriā. Sic nos dicendo cū ps. cxiij. Nō nobis dñe nō nobis ⁊c. Scđo intende tuā salutē Bern. Nemo tibi germanior vnico matris tue. Tercio ꝓximi vtilitatē. ⁊ h̄ est tercium qđ dixi ꝙ requirit vita actiua ꝓximi edificatōez. Unde Math. v. Luceat lux vestra coram hominibus vt videant opera vestra bona. ⁊ glorificent patrem vestrum qui in celis est. Luce. xi. Nemo accendens lucernam ponit eā in abscondito neq3 sub modio. sed super candelabrum vt luceat his qui in domo sunt. cū docet apostol⁹ Ro. xij. Prouidentes bona nō tm̄ corā deo. s3 etiā corā oīb⁹ hominibus

❡ Diceres tñ docet saluator Math. v. Attendite ne iusticiā vestrā faciat3 corā hoīb⁹. Rñdet Gorra sup Math. In ope bono q̄renda est gloria diuina. ⁊ ea de causa d3 fieri in publico. de q̄ Math. v. dictū est. S3 in bonis opib⁹ fugienda est glīa ꝓpria. ⁊ de hoc dicit. Attendite ne iusticiā vestrā faciatis corā hominib⁹. Ideo subdit. vt videantur ab eis. Greg. Sic op⁹ fiat in publico ut intentio maneat in occulto. Dicit nāq3 augustin⁹. Si nō habes inspectores nō habebis imitatores

❡ Quarto vita actiua requirit cordis humiliationez. Eccī. vij. Humilia valde spūm tuū. Naz si magna opa fecisti

multis bonū exemplū prebuisti ⁊ plures meliorasti cū vita ⁊ doctrina tua. noli extolli. sed memēto Eccl. iij. quāto magnus es humilia te in oībus Gre. iij. mora. Perit omne qd agitur nisi in humilitate custodiatur Lu. xvij. Cū feceritis oīa q̄ precepta sunt vobis dicite. inutiles serui sumus. s. nobis nō cōplacēdo. August. Ubi tibi placuisti ibi defecisti. Bern. Qui placere deo desiderat necesse est vt sibi displiceat. Nā secundum Aug. Sūma pfectō xpiane religionis est vt q̄tū hō pficiat tantū se deficere putet Et hec causat ꝟa humilitas De q̄ Bern. Uera virtus est humilitas. de q̄ hō verissima cognitōe sibipsi vilescit. Quarto reqrit futurā remunerationē nō querēs in presenti remunerari p temporalia. s. diuitias et honores: sed querit deū in pmiū. dicēdo cum ps. Quid eīn michi in celo est ⁊ a te qd volo sup terrā: ps mea deus in eternū. q. d. Celum paruipēdo: terrā nō curo: sed deū meum in preciū desidero. B. Sed q actiui solū deū desiderare debēt in premiū. hoc in multis figurat in veteri lege. Primo in Abraā Geñ. xiiij. cū persecutus fuerat quinq reges qui depdati fuerāt terrā. ⁊ ceperūt Loth et fecit victoriā Dixit ei rex in sodoma. Da michi anīas: cetera tolle tibi. Respondit abraam. Leuo manus meas ad dñm deū excelsum possessorē celi ⁊ terre q a filo subtegminis vsq ad corrigiā nō accipiam ex omnibus que tua sunt. Spiritualiter. Per eā abraam qui hostes occidit ⁊ predā reduxit intelligunt iudices ecclesiastici ⁊ seculares qui iusticiam faciunt inter virum ⁊ virum. nō debent accipe munera parua vel magna. xi. q. iij. Nō licet. Non licet iustū iudiciū vendere. licet aduocato vendere patrociniū sed nō iudicium. Sed heu nunc implet illud. i Regū. viij. Declinauerunt post auariciam acceperunt munera ⁊ peruerterūt iudicium hoc nō est pprium bonorum iudicū sed malorum. De quo Prouer. xvij. Munera de sinu impius accepit vt puertat semitas iudicij. Sed qd amplius est conquerit Isidorus. ⁊ habet. xi. q. iij. Paup. Paup dū nō habet vnde offerat non solū audiri contemnitur: sed etiā ɔtra veritatem opprimit. De talibus Isa. v. Ue vobis qui iustificatis impium p muneribus. Symon de cassia. Ue i sacra scriptura significat eternā dānationem. Sed boni iudices expectāt eternā remuneratione. xi. q. iij. Qui recte. Qui recte iudicat premiū retributōnis a deo expectat. Secūdo figuratur in Moyse: qui ait ad dñm Numeri. xviij. Tu scis qz asellum nec vnū acceperim. i. qdcunq exile munus Spiritualiter. Moyses qui leuitas instituit ⁊ ordinauit leuitas figurat epos quorū est conferre ordines ⁊ beneficia. qui p talibus nullū munus debēt accipe. vt habet de simonia. in ordinādo In ordinādo nō debet eps impositionē manus vendere nec notarius calamū. iuxta illud Mat. x. Gratis accepistis gratis date. Tercio figurat in Samuele. i. Reg. xij. q ait. Conuersatus sum corā vobis ab adolescentia mea vsq in diē istū. psto sū loqui coram dño. vtrum bouem cuiusq tulerim vel asinum. si quē oppressi. ⁊ si de manu cuiusq accepi hodie restituā. Spiritualit. Per Samuelem qui orauit pro filijs isrl. ⁊ qui ait. Absit a me hoc grande peccatum vt cessem orare p vobis. intelligunt religiosi q̄ p missis ⁊ orōibus nullū munus debēt desiderare. sed ɔsequenter consequit ⁊ euenit sustentatōis receptio. iuxta illud apli. i. Cor. ix. Qui altari deseruit de altari viuat. Et subdit. Quis pascit gregem ⁊ de lacte eius nō manducat Nemo militat stipēdijs suis vnq. Et sequit ibidē. Dñs ordinauit his q̄ euangelium nunciant de euangelio viuere. Luc. x. Edentes ⁊ bibētes q̄ apud illos sūt dignus est eīn operarius mercede sua. Quarto figurat in helisco. iiij. Reg. v. qui de naaman leproso ⁊ mundato nichil voluit accipere licet ille beniuole ei multa offerebat. Spūaliter. p heliseū q̄ p septenā lotionem mūdauit naaman a lep significant sacerdotes q̄ conferūt septē sacramēta p q̄ fideles lauantur in ecclesia. de quibus nichil debent exigere. vt habet de simonia. c. Non sacra. Attamē q pietas hoīm introduxit pias cōsuetudines epi faciūt obseruare. vt patet de simonia. c. ad aplica. C. Diceres. si aliquid libere offertur ministranti sacramēta

nunquid p̄t accipe. R̄ndet wilhel. q sic. si indiget p̄t ei dari pecunia in sumpt⁹ sacerdotis. nō in munera sacerdotij. i. officij sacerdotalis qd̄ impendit. sicut dicit Hiero. q decē panes crustula ⁊ vas mellis si data fuerūt ꝓ ꝓbetis mag₃ in sumpt⁹ q̄₃ in mune ra ꝓbēde reputāda sūt. vt habet. i. q. i. Judices. Cū ergo dicit. sacerdos recipit pecuniā ꝑ amministrādis sacramētis. tūc ly ꝑ notat causā sine q. nō. s. causam sustentationis. ⁊ nō appreciationē ipsius sacramēti vl' officij qd̄ impendit vel laboris quo laborat in ipso officio. quia labor ꝯiunct⁹ est officio qd̄ non debz vendi nec locari. Et sic sacerdos debet gratis impēdere officiū. Similit' qd̄ dat ei gratis debz dari denotādo sustētationē ⁊ nō appreciationē. sicut dic̄ Aug. q apostoli gratuitū panē accipiebāt ab illis quib⁹ gratis p̄dicabant. Unde Aug. in libro de pastorib⁹. Si tibi accendit' lucerna in domo vt tibi luceret. nōne adijceres oleum ne extingueret'. Unde ⁊ addidit. vnde ergo viuit' necessitatis est accipere. charitatis vero est p̄bere. Non igit' venale est sacramentū vt heretic⁹ dicat vel iniqu⁹ christianus. vt illud sit preciū qd̄ sumunt vnde viuant qui euangeliū nunciant vel sacramenta administrāt. Si eñi sic vendunt magnā₃ rem vili precio vendunt. Accipiunt ergo sustentationē necessitatis a populo. sed mercedem sustentationis a deo. Non eñi popul⁹ ydone⁹ est reddere mercedem illis. nō eñi expectant isti mercedē nisi vnde illi salutē₃ quia nō querunt principaliter datū sed fructum. ¶ Sexto requirit vita actiua diligentem executōē₃. ij. Paralipo. xix. Oīa cū diligētia agite. Nam negligentes maledicuntur. Hiere. xlviij. Maledictus qui facit opus domini negligēter. Propter qd̄ hortatur apostol⁹ Roma. xij. Spiritu feruentes domino seruientes. s. in charitate. sine qua oīus actio frustra. Unde Hilari⁹ sup Johannē. Frustra erit oīs opatio nisi assit dei dilectio. Bern̄. Charitas est virtus in qua nec minimu₃ opus despicitur. ⁊ sine qua maximum non acceptatur Non predicatio. prima Chorinth. xiij. Si linguis hominum loquar ⁊ angelorum. charitatē₃ autem non habuero sū velut es sonans ⁊ cimbalum tinniens ⁊c̄. Non fides. i. Cor. xiij Si habuero omnem fidem ita vt montes transferam. charitatem autem nō habuero nichil sum. Nō elemosina. i. Cor. xiij. Si distribuero in cibos pauperum oīs facultates meas ⁊c̄. Non martirium. i. Corin. xiij. Si tradidero corpus meum igni vt ardeam. charitatem autem non habuero nichil prodest. Ideo Augustinus. Charitas est que valet ad omnia: sine qua nichil valent oīa. ¶ Septimo vita actiua requirit perseuerātē operationem. Luce. i. In sanctitate ⁊ iusticia seruiam⁹ domino omnibus diebus nostris. Non dicit aliquibus diebus. sed omnibus. Quia dicit Grego. Incassum bonum agitur si ante terminum vite deseratur Ideo Ecc̄i. ij. Fili accedens ad seruitium dei sta. scilic₃ in perseuerantia Chriso. Tolle perseuerātiam. nullum obsequium habet meritum. Propter qd̄ fuit p̄ceptum in figura Leuiti. i. q caput cū cauda deberet offerri deo. i. principium cū fine. Math. x. Qui ꝑseuerauerit vsq₃ in finem hic saluus erit. Qd̄ fecit beata Martha vt patet in eius legenda ⁊c̄.

¶ De sancto Petro ad vincula.

Sermo ¶ CXI.

Herodes postquā occidit Jacobum apposuit ⁊ apprehendere Petrū. Act. xij. Ambro. in exameron. Lup⁹ q̄ semel gustat carnē humanā eā ampli⁹ comedere appetit. ⁊ effundere sanguinē humanū delectat' q vsq₃ ad mortem ingredit' pro ea. Ratio q₂ hō inter oīa animalia carnē habet sapidiorē₃ ⁊ sanguinē dulciorem. quia de quāto animal melioribus cibis vescit' ⁊ nutrit'. de tanto caro ⁊ sanguis suauior reddit'. Et sic est de homine. ideo a lupis plus appetit'. Sp̄ualiter Per lupu₃ intelligit' crudelis tirannus: q₂ mali xp̄iani dici homines nō merent'. scd̄m illud Boecij libro. iiij. prosa. iij. Euenit vt quē transformatū vicijs improbum videas hoiem estimare nō posses s₃ lupum. Isa. x.

Habitabit lupus cū agno. Et Ezech. xxij. Lupi in medio eiꝰ rapiētes predā. Modo recte sicut lupꝰ gustata carne hoīs ꝛ eiꝰ effuso sanguie sēꝑ appetit. sic malꝰ lupinꝰ tirānꝰ ꝗ semel gustauit ꝑ occisionē carnē sanctorū hoīm. ꝛ effudit sanguinē eoꝝ sēꝑ effundere desiderat. qꝛ dicit regula iurꝫ li. vi. Qui semel malꝰ sēꝑ p̄sumit malꝰ. Et tales fuerunt illi tirāni de quibꝫ p̄s. lxxviij. Deus venerūt gentes in hereditatē tuā polluerūt templū sanctū tuū. Posuerunt morticinia seruorū tuoꝝ escas volatilibꝫ celi. ꝛ carnes sanctoꝝ tuoꝝ bestijs terre. ꝛ fuderūt sāguinē eoꝝ tanq̄ȝ aquā in circuitu hierusalem. Talis lupinꝰ tirānus fuit herodes agrippa qui cū semel gustasset carnē dulcissimā beati Jacobi apl̄i quē occidit. De q̄ textꝰ. Occidit iacobū fratrē Johānis gladio. appetitus eiꝰ nō fuit satiatꝰ. sȝ apposuit app̄hendere Petrū. de q̄ thema. In sūma cōplēt tria innuunt. Primo petri incarceratio luctuosa. ibi. Videns aūt misit in carcerē ꝛc. Scđo subiungit eiꝰ liberatio gaudiosa. ibi. angelꝰ dn̄i astitit Tercio gratiaꝝ actio iubilosa. ibi Petrꝰ ad se reuersus dixit. Nunc scio vere

E De primo dicit Misit herodes manū .i. potestatē vt affligeret quosdā de ecclesia. Nota tres fuerūt herodes: ꝛ oēs ꝑsecutores. Ascalonita necauit pueros Antipas Johannē bapti. Agrippa Jacobū: ꝛ petrū clausit in carcere. Ideo subdit Occidit aūt Jacobuȝ fratrē Johānis gladio. videns qꝛ placeret iudeis voluit eis satisfacere: nō iusticie. apposuit ꝛ apprehendere petrū. qꝛ iudei ei plus p̄ ceteris inuidebāt Tū qꝛ princeps apl̄oꝝ. ideo noīat cephas qđ interp̄tatur caput. tum qꝛ maioribꝫ miraculis effulgebat. Sanauit enī Petrꝰ infirmos per verba sua. Act. ix. Enea sanet te dn̄s Jhs xp̄s. Itē p vestimēta sua. Act. xix. Afferebant semicinctoria. i. zone quibꝫ cingebant Sanabat p vmbrā suā. Act. v. In plateis ponebant infirmi. Sanauit p baculū suuȝ sicut de beato Marciali legit: cui baculū dedit: ꝛ sociū suū mortuū suscitauit. ꝛ sanauit ꝑ supplicia sua. sicut istā puellā cū osculata fuit cathenā. Si tante virtutis fuerūt v̄ba qđ hodie ī celo nobis sua suffragia. Si sua vmbra qđ sua gloriosa verba. Si tm̄ honorem p̄stat sanctoꝝ supplicijs q̄ntū p̄stat eoꝝ animabꝫ sanctꝫ. Ideo nō placuit iudeis. F Erāt aūt dies azimoꝝ qn̄ app̄hendit petrū ꝛ addit h̄ ad significandū causā quare non occidit statim petꝝ. sicut fecerat de Jacobo volebat enī expectare transitū solēnitatꝫ pascalis. in qua iudei septē diebꝫ vescunt panibꝫ azimis. Quē cū app̄hendisset misit in carcerē: ne posset effugere. tradēs quattuor quaternionibꝫ militū ad custodiēdū. Quaternio dicit a q̄ttuor. qꝛ habet q̄ttuor milites sub se. volēs post pasca ꝑducere eū populo. i. exponere morti ad voluntatē populi Tūc subdit. Petrꝰ quidē seruabat ī carcere. oratio aūt fiebat sine intermissione ab ecclesia ad deū ꝓ eo. s. vt xp̄s eū ꝯseruaret ī vita. Cū aūt ꝑducturꝰ eēt eū herodes. s. d̄ carcere vt occideret. ista nocte. s. immediate p̄cedēti erat Petrꝰ dormiēs inter duos milites diligēter custoditꝰ ne euaderet via humana. vinctꝰ duabꝫ cathenis. Et custodes añ ostiū custodiebāt carcerē. Sȝ deficiēte humano p̄sidio solet adesse diuinū. Iđ dixi secūdo subiungit eiꝰ liberatio gaudiosa dicens. Ecce angelꝰ astitit. s. ad liberatōneȝ ꝛ refulsit lumē ī habitaculo carceris. s. ad eiꝰ ꝯsolatōeȝ. ꝑcussoq̄ȝ latere petri. s. ꝑ tactum corꝑalem excitauit eū dicēs. Surge velociter: ꝛ ceciderūt cathene de manibꝫ eiꝰ. s. diuina virtute vel angelica. Dixit aūt angelꝰ ad eū. Precinge te vt sis aptꝰ ad ambulādū. resoluit enī cingulū vt veste posset pedes coopire ꝯtra frigiditatē carcerꝫ. ꝛ calcia te caligas tuas. i. indue sandalia sine corio superiori. ꝛ fecit sic. Circūda te vestimēto tuo ꝛ seq̄re me. ꝛ exiēs sequebat eū. Et nesciebat qꝛ veꝝ est qđ fiebat ꝑ angelū. Existimabat se aūt visuȝ videre. qꝛ fortitudo carcerꝫ ꝛ diligēs custodia militū fecerūt sibi imaginationē nō euadēdi Transeūtes aūt primā ꝛ secundā custodiaȝ. s. militū q̄ erāt oppressi somno. vel qꝛ vigilātes erāt. sȝ cecitate ꝑcussi. sicut. iiij. Reg. vi. de militibꝫ q̄ volebant capere Helyseū. venerūt ad portā ferreā. et erat exterior porta carceris que ducit ad

ciuitatē Ex quo videt᷑ ꝙ carcer fuit extra ci
uitatē. q̄ vltro apta est eis virtute diuina.
Et exeūtes illā portā pcesserūt vicū vnū
scilicet ad maiorē Petri securitatē. Et ꝯti
nuo discessit ab eo angel⁹. ¶ Tūc dixi ter
cio subiungit᷑ gratiaꝝ actio iubilosa cū dixi
Et petr⁹ ꝯuersus ad se dixit. Nūc scio ve
q꞉ dn̄s misit angelū: ⁊ eripuit me de manu
herodis ⁊ d̄ omi expectatōe plebis iudeoꝝ
¶ Moraliter. Per illa tria significātur
tres stat⁹ hoīm. Primo stat⁹ peccantꝫ in pe
tri incarceratōne. Secūdo penitētis in eius
liberatōne. Tercio ꝯtemplātis in ei⁹ gr̄arū
actōne. Dixi primo notat᷑ stat⁹ peccātis in
Petri incarceratōe. Nā sicͤ petr⁹ fuit vin
ctus p herodē ⁊ tradit⁹ in carcerē. sic pc̄tor
p dyabolū vincit᷑. s. p ꝯsensum. Prouer. v.
Iniq̄tates sue capiūt impiū. ⁊ tradit᷑ i car
cerē peccati p peccatū. nā in carcere est te
nebrositas Sic hō in statu peccati. pue᷑b.
iiij. Via impioꝝ lubrica ⁊ tenebrosa. ꝙ pec
cator posset ꝯqueri illud ps̄. lxxvij. Posu
erūt me in lacu inferiori in tenebrosis ⁊ in
vmbra mortꝫ. Itē quattuor quaternionib⁹
fuit traditus. Et sic dyabol⁹ ꝯstituit q̄ttuor
custodes. duos interiores. s. malā volūtatē
⁊ delectatōēꝫ prauā q̄ ꝯseruāt hoīem in pec
catis. ⁊ duos exteriores. s. opa mala ⁊ pra
ua ꝯsuetudo. Ubi hi q̄ttuor custodes sunt
peccator difficulter exire pt̄. Nā scribitur
Eccl̄s. iiij. Funicul⁹ triplex difficulter rum
pit᷑. Si aūt quadruplex. s. p ꝯsuetudinem
tūc multo difficili⁹. Greg. Difficile surgit
quē moles praue ꝯsuetudinis p̄mit. ¶ D
Uel sic. quattuor custodes sunt q̄ttuor inor
dinati affectus. Prim⁹ timor recidiuādi.
ps̄. xiij. Trepidauerūt timore vbi nō erat
timor. Secund⁹ spes in fine penitēdi. Cō
tra hoc. i. ad Thes. v. Dies dn̄i sicͤ fur in
nocte veniet. s. hospite dormiente. vt dicitur
Luc. xij. cui dictū est. Stulte hac nocte re
petā animā tuā a te. Dicit Greg. xxv. mora
liū. In nocte ablata fuit anima ei⁹. q꞉ lucis
ꝯsiderationē habere noluit. Terci⁹ ē amor
peccandi. De quo Augustin⁹. Nichil facit
hominē malū nisi malus amor. ille perdet
animā. Unde Psal. x. Qui diligit iniqui
tatē ꝫ odit animā suā. Quart⁹ custos dolor
tollens penitentiā cū dicunt. tua fragilitas
non pt̄ talia ferre. Contra hoc dicitur. ij.
ad Coꝛ. iiij. Id qd̄ estimam⁹ in p̄senti est
momentaneū ⁊ leue tribulatōnis. sed in fu
turo dura acerbitas. De quo Aug⁹. in ser.
Ibi dolor sine ꝯsolatōne. ardor sine refrige
ratione. esuries sine cibo. sitis sine potu. te
nebre sine luce. ibi nullus amor ⁊ ordo sed
sempitern⁹ horror. nulla dulcedo sꝫ sempi
terna amaritudo. ibi mors optabit᷑ ⁊ nō da
bitur. Et ergo penitētia nō est pensāda in p̄
senti respectu pene i futuro Itē petrus erat
dormiens inter duos milites. i. pc̄tor inter
carnalia ⁊ spūalia pc̄ta. q̄ militāt aduersus
aīaꝫ. dormit. s. qn̄ cū d̄lectatōe illa cōmittit
Et erat in solēnitate. ⁊ sic plura vicia com
mittunt᷑ in solēnitate. Isa. i. Solēnitates
vr̄as odiuit aīa mea. Itē petr⁹ fuit vinctus
duab⁹ cathenis. ⁊ sic pc̄tor vincit᷑ a dyabo
lo. s. p̄sumptōe ⁊ desperatōne. de q̄ Eccl̄i. v.
Ne dixeris miseratio dei magna. multitu
dinis pc̄toꝝ meoꝝ miserebit᷑. Nā misericordia
⁊ ira ab illo cito approximat. Aug. de bap
tismo ꝯtrā donatistas Quādiu nō habem⁹
pfectōēꝫ angeli. tādiu scitote ꝙ nos hēam⁹
p̄sumptōēꝫ dyaboli. i. desperatōēꝫ. Hāc ha
buit diues Luc. xij. cū dixit. Letare anima
mea habes cūcta bona. sꝫ desperatōēꝫ habuit
cū Cayn. Geñ. iiij. Maior est iniq̄tas mea
q̄ꝫ vt veniam merear. Cōtra quem inuehit
Bern̄. dicēs. Mentiris tu Cayn. maior est
dei misericordia q̄ꝫ quevis nostra miseria.
Hāc cathenā fugere debem⁹. q꞉ dicit Isid.
Nil ita offendit deū sicut desperatōnis cri
men. Nā s̄m Chris. Qui de venia desp̄at
misericordiā dei fundit⁹ pdit. Itē sicͤ petr⁹
a se liberari nō potuit. nec humanit⁹ libera
tio ei⁹ accidit. sic hō a vinculis pc̄toꝝ seipm̄
eripere nō pt̄. Job. xxxix. Quis liberꝫ misit
onagrū ⁊ vincula soluit. q. d. null⁹ nisi de⁹.
Osee. xiij. Perditio ex te: saluatio ex me.
Chris. in omel. Anteq̄ꝫ peccamus liberi su
mus. cū aūt semel dyabolo obligauerimus
nos. iā nostra volūtate euadere nō possum⁹
Et ponit exemplū. Recte sicut nauis fracto
gubernaculo dicit᷑ q̄ tēpestas impellit. sic
E

homo amisso auxilio diuine grē ducit̄ quo
uentꝰ temptatōis eum pellit. Et implet̄ il/
lud Job. xxi. Aliꝰ te cinget ꝛ ducet q̄ tu nō
vis. Aug. in de penitētia. Uere penitere nō
est hoīs lʒ dei gratie. Dixi secūdo innuit̄
stat̄ꝰ penitētie in Petri liberatōne. Nā di
cit Greg. Res gesta significat aliq̄d gerēn/
dū in ecclīa. Ex q̄ ecclīa celebrat festum ad
vincula Petri. ideo instruimur in p̄senti
lectione quomodo nos a vinculis peccatoꝝ
eruamur. Primo p̄ Petro fiebat generalꝭ
ex oratio. cū dicit Oratio fiebat p̄ petro ab
ecclesia sine intermissione ad deū. Ecce libe
ratus est p̱ ecclesie suffragiū: q̄ꝛ per oratōeʒ
I. Et merito Petrꝰ fuit liberatꝰ a vincu
lis p̱ orationē. que debet habere quinqʒ cō/
ditiones q̄s si habuent ꝛ nos liberabimur
a peccatoꝝ nostroꝝ vinculis. Primo oratō
debet fieri a dignis. q̄ꝛ ab ecclīa. s. ab his q̄
erāt de ecclesia numero ꝛ merito. i. ab his q̄
sunt in charitate. oratio eīn p̄ctoꝝ nō mere
tur exaudiri. p̄s. lxv. Iniquitatē si aspexi in
corde meo nō exaudiet me dn̄s. Isa. i. Cuʒ
multiplicaueritis oratōes vestras nō exau
diā vos: q̄ꝛ manꝰ vestre plene sūt sanguine
Scdo fiebat a multꝭ. q̄ꝛ ab ecclīa. Dic hie
ro. Impossibile est p̄ces multoꝝ nō exaudi
ri. q̄ꝛ dic̄ saluator Math. xviij. Si duo ex
vobis p̄senserint d̄ oīm re quā petierint fiet
illis a patre meo. Tercio fiebat cū magna
deuotōne. quia sine intermissione cū p̱seue
rantia Iuxta illud. i. ad Thessa. v. Sine in
termissione orate Luc. xviij. Quoniā opor
tet semp̱ orare ꝛ nō deficere. Dixit dominꝰ
exemplū Luce. xi. de amico pulsanti. si illi
nō dabis surgens eo q̄ amicꝰ tuꝰ sit. tamen
p̱pter improbitatē. id est importunitatē eiꝰ
surget ꝛ dabit illi quotquot habet necessari
os. vbi innuit perseuerātiā. Quarto fiebat
p̄ digno. id est beato Petro. q̄ꝛ sepe oratio
nō audit̄ que p̄ indignis effundit̄. Jō Hie
re. xi. Noli orare p̄ populo isto. Et ibidem
xv. c. Si steterint Moyses ꝛ Samuel co
ram me: nō est anima mea ad populū istuʒ.
Quinto oratio fiebat p̄ re vtili ꝛ honesta.
q̄ꝛ p̄ Petri liberatōne: qui erat pastor eccle
sie. sepe homo eīn nō meret̄ exaudiri. q̄ꝛ pe/
tit pro re inutili. i. Johānis. v. Si petieri/
mus f̄m voluntatē eiꝰ exaudiet nos. Chri/
sosto. sup̱ Matheū Pete que tibi expedinēt
accipere: ꝛ illū decet dare. Ecce q̄ʒ fructuo/
sa est generalis oratio. Uñ Jaco. v. Mul/
tum valet dep̄catio iusti assidua. Reuera
multū. De q̄ Bern. in sermōe quodā. Per
orationē Hieremias p̄fortat̄ i carcere. Da
niel p̄seruat̄ inter leones. tres pueri tripu/
diant in fornace Susanna liberat̄ a falso cri
mine. Greg. Quāto tumultꝰ temptatōnis
maior tanto orō feruē[n]tior. p̱pter q̄d dic̄ au
gustinꝰ. Ne deficias in orōne. si deꝰ differt
nō aufert. Secūdo liberatio petri fiebat p̱
angelicū ministeriū. De q̄ dicit textꝰ. An/
gelꝰ astitit ꝛ lumē refulsit i habitaculo car/
ceris. Mistice. Sic angelꝰ. i. xp̄us. Isa. ix.
Magni p̄silij angelꝰ. Hic debet p̄uenire p̱
suā grām Nā ait Joh. xv. Sine me nichil
potestis facere Nā hō p̱ se p̄t cadere nō aūt
resurgere. Ideo fortunatꝰ in omel. Omīs
hō si quid boni sibi p̄sp̄exerit euenire hoc to
tū ascribat diuine grē. Et sic sequit̄ illumīa
tio carceris. ij. Coꝝ. iiij. Deꝰ q̄ dixit lumē
d̄ tenebris splēdescere. ille illuxit in cordibꝰ
nostris. Rich. de p̄templatōe lib. iij. c. vlt.
Sine grā nec sufficimꝰ ad cognitōeʒ veri/
tatis nec ad dilectōeʒ virtutꝭ. p̄s. xij. Illu/
mina oculos meos ne vnq̄ʒ obdormiaʒ in
morte. Dyonisiꝰ in libro de diuinis noībus
Intelligibile lumē ñ est aliud nisi cognitio
veritatꝭ. Et facit duo in anima. expellit igno
rantiā ꝛ docet veritatis cognitionē. Augꝰ.
in lib. p̄fessionū. Irradiasti. choruscasti. fu/
gasti cecitatē meā. K. Terciū est Petri
excitatio. Subdit. Percussoq̄ʒ latere petri
Lateris interioris p̱cussio est diuine passio
nis inspiratio. de cuius latere salus nostra
profluxit. q̄ hoc meditemur exhortamur. i.
Petri. iiij. Xp̄o in carne passo ꝛ vos eadeʒ
cogitatōe armamini. Uel exterior p̱cussio
est tribulatio vel correctio. Dicit eīn Ama/
dus. O q̄ʒ multi sunt q̄ p̄fundissimo somno
p̄ctoꝝ dormierūt. ꝛ grā diuine correctōis
excitati q̄si de graui somno vitam in meliꝰ
cōmutauerūt ꝛ op̱a tenebraꝝ abijcientes ar
ma lucis induti sunt. Et hoc figuratur. iiij.

Reg.xxi.in Manasse.q regnauit quinquaginta quinque annis in hierusalē. et fecit mala in conspectu dñi. erexit sex ydola. et adorauit omnē miliciā celi. solem. lunā. et planetas et occidit sanguinē innocentiū prophetarum donec hierusalē adimpleret vsque ad os. Glosa. id est in circuitu potuit. nec tamen peccatū suū cognouit. Idcirco. ij. Paral. xxxiij. Tribulatōez et percussionē induxit super eū dñs. s. principes exercitus. regis assiriorum. ceperūt que manassen et vinctū cathenis et cōpedibus duxerūt in babilonē. et tūc in carcere cognouit pctā sua et egit penitentiā corā dño dicens. Peccaui super numerum arene maris. Ibi ipse cognouit quod dñs est deus. et sic excitatus consitens. surge velociter. s. ad penitentiam. nō dicendo cras cras. Nā dicit Helinandus de reparatōne lapsus. Surge velociter. Nā si hodie surgere est difficile. cras erit difficilius. Nā quanto iaces diutius: tanto cades profundius. Hec ille. Et sic cadūt cathene de manibus. s. quibus te ligāuit dyabolus. ¶ L ¶ Quartū est eius induitio: cum dicit. Precinge te. s. a voluptate carnis. Hoc est necessariū penitentibus. Lu. xij. Sint lumbi vestri precincti. Greg. Lumbos precingimus cū carnis luxuriā coartamus. Calcia te caligas tuas. i. resiste terrenis affectionibus celestia appetendo. Nā calige fuerunt sandalia nō habētes coriū super pedes. Et est affectio sursum ab amore terreno denudata. Col. iij. Que sursum sunt querite. Greg. viij. moraliū. Qui terreno amore vincitur in deo nullatenus delectatur. Subdit. Circūda tibi vestimētū tuū. id est decorationem virtutū. s. charitatis humilitatis. Greg. Non est satis mala nō agere nisi quis bonis operibus studeat insudare. Subdit. Et sequere me. Et sic nichil valet opus sine sequela domini. Sed quomodo habetur Mat. xvi. Qui vult venire post me abneget semet ipsum. et tollat crucem suam et sequatur me. Quod exponens Gregorius in omelia ait. Relinquamus nosipsos penitendo. et desinamus tales esse quales nos fecimus per peccatū vt mereamur esse tales quales per gratiā facti sumus in baptismo vt superbus deserat superbiam. suscipiat humilitatē. ¶ M ¶ Subdit. et Petrus sequebatur angelū per tres portas sic peccator xp̄m. Prima porta est penitentia. Mat. iij. Penitētiā agite &c. Ps. xcix. Introite portas eius in confessione. Scōa perseuerātie. Gal. vi. Bonū faciētes nō deficiamus Tercia glorie Math. xxv. Que parate erāt &c. Ille sunt que describuntur. i. Esdre. ij. Prima est porta vallis. scōa pontis. tercia porta regis que est ferrea. quā nullus inimicorū potest deuastare. Ps. cxlvij. Cōfortauit seras portarū tuarum. Ibi amplius nō clamor &c. Tunc petrus. i. peccator cognoscit se plene liberatum dicēs. Nūc scio vere quia misit dñs angelū suum. et eripuit me de manu herodis. Et in membrum tercium in quo dixi innuitur petri gratulatio iubilosa. ¶ N ¶ Nota sācti gloriantur de quatuor beneficijs. Primo de perfecta recollectōne sui. et hoc innuitur cū dr. Petrus ad se conuersus. Nā in hac presenti miseria nulla vel modica est mētis tranquillitas. sed quasi continua ē mētis fluctuatio et dispersio. Sed in celesti premio dispersiones oēs congregabuntur simul. et totus homo ad se conuertetur. et ex intimo corde summo bono vnietur. et tūc recte implebitur illud in nobis Mat. xxij. et Luc. x. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo &c. Nā oēs vires anime deo coniungunt vt sint vnus spūs cū deo. Scōo gloriantur de perfecta cognitōe diuini patrocinij. vnde dicit Nūc scio vere. quia per certā experientiā diuine suauitatis quā eternaliter degustāt et per clarā cognitionē possunt dicere Nūc scio vere. i. experimentaliter scio. quia misit dñs angelū suū. s. filium Gre. Quid est quod nō videt qui videntē oīa videt. Bern. Ibi magistrum semel vidisse est oīa vidicisse. ¶ Tercio gloriantur de plena exceptōe cuiuslibet inimici. quod notatur ibi. Eripuit me de manu herodis. Et hoc fit per angelū magni consilij. id est xp̄m. Isa. lxi. Dñs misit me vt predicarem captiuis indulgentiā Apocal. v. Quattuor animalia et vigintiquattuor seniores cantabāt canticū. redemisti nos in sanguine tuo. Nā demōes expectāt perditionem considerātes illud Gen. viij. Sensus et cogitatio hominis ab adolescētia prona sunt ad malum. Psal. cxviij. Me expectauerūt peccatores. i. demōes in voluntate peccādi existentes vt perderēt me. ¶ O ¶ Nota hoc festū celebratur

quadruplici de causa. Primo in memoriam liberationis Petri. de qua liberatione fideles in hierusalem erant valde gavisi. ita quod petrus cum venit in domum Marie. rhode non potuit aperire ianuam pre gaudio: et post intravit et dixit rem gestam. dixit nunciate hec Jacobo et fratribus. ¶ P. Secundo in memorationem liberationis alexandri pape qui fuit sextus a beato Petro. quem Quirinus dux romanorum habuit in vinculis. Qui quirinus dux audivit quod Alexander iusscitasset hermetis filium. Et dixit Quirinus Alexandro. Habeo gutturosam filiam. si sanare poteris illam promitto me recipere fidem tuam. Cui Alexander. Vade duc eam ad carcerem meum. Venit filia nomine Balbina: et prostrata ante Alexandrum osculata est vincula sua. Cui Alexander. Noli osculari filia cathenas meas. sed boias sancti Petri inquire et osculare illas: et sana eris. et factum est. Et Quirinus baptisatus est. Alexander papa ecclesiam sanctificavit in honorem sancti petri. et vincula eius posuit ibi. ¶ Tercio propter ritus gentilium destructionem. quia primum diem augusti celebrabant in memoriam Octaviani augusti. sed Eudoxia filia Theodosij venit in hierusalem. et quidam iudeus cathenas dictas ei dedit quibus Petrus vinctus fuit ab herode: et venit romam cum Pelagio papa: tractavit ut memoria principis paganorum non fieret: sed petri. Et cathene apportate simul sunt unite quasi una facte. ¶ Q. Quarto propter potestatis solvendi et ligandi vincula peccatorum traditionem. ut ab his absolvat nos autoritate sibi concessa. Mat. xvi. Quodcunque solveris super terram solutum erit et in celis. Hec autoritas est sibi trina vice tradita. Primo Mat. xvi. secundo Mat. xviij. tercio Johan. xx. Accipite spiritumsanctum quorum remiseritis peccata etc. ad designandum quod tribus modis peccamus corde. ore. et opere. et habet nos ab his tribus absolvere. Quam absolutionem nobis prestet ihesus xpus marie filius qui est in secula seculorum benedictus Amen.

¶ De sancto Laurentio.

Sermo CXII.

Laurentius bonum opus operatus est. hec sunt verba ecclesie gloriam beati laurentij preconiantia. ¶ R. Et non mirum quod assumuntur ecclesie verba. quia dicit Bern. Cum xpi sponsa alterat verba. fortior est ista transpositio verborum quam prima. Si enim Pauli et Jacobi verba posita sunt autentica. cur non verba ecclesie. cum salvator dixit Math. xviij. Qui ecclesiam non audierit sit tibi sicut ethnicus et publicanus. Ideo dicit Innocentius. et habetur in cano. dist. xi. Quis nesciat quod ab omnibus debet observari quod sancta romana observat ecclesia. Nam dicit Aug. li. xi. contra faustum. Ego evangelio non crederem nisi me catholice ecclesie autoritas admoneret. et sanctus Tho. in. ij. ij. q. x. Maximam autoritatem habet ecclesia que ab omnibus est emulanda. Et plus est standum in autoritate ecclesie quam Hieronimi vel Augustini. quia dicit Greg. Peccatum paganitatis incurrit qui ecclesie sancte contra dicit. Idcirco ecclesie assumo verba in thematte proposita. ¶ In his verbis ecclesia commendat beatum Laurentium in bonis operibus propter que consecutus est eternam gloriam. Si cupimus honorem non refugiamus laborem. Sic ergo operemur bona opera ut Laurentius operatus est. ¶ S. Pro quo sciendum ut nostra opera sint deo accepta plura requiruntur. Primo acceptantur ex operantis bonitate. iuxta illud Luc. vi. et Mat. xij. Bonus homo ex thesauro cordis sui profert bonum quia habetur Math. vij. Non est arbor bona que facit fructus malos. ac si diceret. Nullum opus bonum est deo acceptabile nisi ab homine bono. De quo Aug. Nichil est bonum sine meritorie nisi ex te bono. Unde sicut bona planta facit bonum semen. et rursus illud bonum semen facit bonam plantam si seminatum fuerit. sic bonus homo facit bonum fructum. et illud bonum opus facit rursum hominem bonum. Unde gre. Non placuit Abel ex munere: sed munus ex abel. nam inquantum boni sumus coram deo. intantum erunt bona nostra opera apud deum. ¶ Secundo opera nostra ut sint deo accepta debent procedere ex prompta voluntate. Quanto enim promptior et benivolentior est bonitas: tanto erunt opera bona meliora. Ex hac enim prompta voluntate offerebat populus deo donaria. i. Paralip. xxix. cum dixit david. Domine deus patrum nostrorum custodi hanc voluntatem cordis eorum. et semper in venerationem tui

nomīs ista pmaneat.q2 dicit̃.ij.Cor.viij.
Si volūtas pmpta est fm id qđ habet ac-
cepta est.qđ aūt nō est volūtariū nō est deo
acceptū neqꝫ gratū.Nemo eñ inuit⁹ bñ fa
cit.ꝛ si bonū ē qđ facit.Jđ Eccl.xxxv.Ois
voluntari⁹ ꝛ pron⁹ offert deo.q2 dic̃ Gre.
Cor ꝛ nō substantiā pēsat de⁹.nō q̃tū sꝫ ex
q̃to.s.affectu offerat̃.Ualuit eñ Petro ꝛ
Andree relictꝰ p regno celoꝝ.Zacheo dimi
dium substātie sue.valuit vidue emere re-
gnū celoꝝ duobꝰ minutꝫ.valuit alteri calix
aque frigide.De q̃ Aug.Regnū celoꝝ tm̃
valet q̃tū habes.valet ad bonā voluntatē3
Nā fm Greg.Nō est vacua man⁹ a mu-
nere cū archa cordis sit plena volūtate bōa
q2 vt ait Bern.Bona volūtas in aīa ē ori
go oīm bonoꝝ ꝛ oīm virtutū mater.qui illā
habet secū habet quicq̃d ei ad bñ viuenduꝫ
op⁹ est.Itē custos aīe sue debet esse sollici-
tus circa custodiā bone volūtatis.vt prudē
ter intelligat ꝛ discernat quid est qđ vult.
ꝛ ppter quid vult.ꝛ quantū vult.ꝛ quō ve-
lit.vtꝝ vsqꝫ ad ↄtemptū ipsi⁹ ꝛ oīa q̃ sūt
vel esse possunt Et hō nō tm̃ ex rōnis iudicō
sꝫ etiā ex affectu mētis.vt iā volūtas nō sit
volūtas sꝫ amor.De tali volūtate Luce.ij.
Pax hoībꝰ bone volūtatis.eo q dic̃ Amb.
de officijs.ꝛ habet̃.lxxxvi.dist.Non satis.
Nō satis est bona facere nisi pcedant ex bo
na volūtate.Hiero.ꝛ habet̃ in Cano.xxiiij
q.i.Dñs nō ea q̃ offerunt̃ respicit.sꝫ volun
tatē offerentiū.q2 iusticia nō ex ope ↄsum-
mat̃ nisi fuerit volūtas.Et licet op⁹ nō va-
let sine volūtate.tñ ecōuerso valet volūtas.
vt habet̃ de pe.dist.i.Aliter.Sufficit volū
tas vbi desinit opis facultas.¶Tercio vt
opa nostra sint deo accepta:debēt pcedere
ex intentōis sinceritate.Est aūt recta ꝛ sin
cera intentio vt singula opa nostra non ad
placendū hoībꝰ sꝫ soli deo faciam⁹.q2 deus
est nobilissim⁹ finis.Idcirco q̃tumcūqꝫ
opi nostro talis finis p rectā intentionē im
ponit̃ erit nobile supra modū.iuxta cōmu-
ne pūerbiū.Si finis bon⁹ est totū bonū est.
Ideo Bern.Intēde in deū ꝛ ppter deū.h
est vtrāqꝫ faciē facere pulcrā.s.actionē3 et
intentionē.ꝛ hoc est qđ dixit dñs Mat.vi.
Si ocul⁹ tu⁹ simplex fuerit.totū corp⁹ lu-
cidū erit.Hoc exponēs Aug.di.Per ocu
lū intelligere debem⁹ intentionē q̃ facimus
quicq̃d facim⁹.q̃ si mūda fuerit ꝛ recta.ꝛ id
aspiciat qđ aspiciendū est.oīa opa nostra q̃
fm eā opamur erūt bona.q2 dicit̃ ad Heb.
iiij.Discretoꝛ intentionū ꝛ cogitationū coꝛ
dis est de⁹.Et dixi q intētio nr̃a debet fieri
in deū ꝛ ppter deū.Sꝫ heu aliq̃ intendūt p
pter deū sꝫ nō in deū.vt hi q̃ furant̃ diuiti-
bus ꝛ pbent elemosinā paupibꝰ.De quibꝰ
Greg.ꝛ habet̃ in Cano.i.q.i.nō est.Nō ē
putāda elemosina si paupibꝰ dispēset̃ qđ ex
illicitꝫ rebꝰ acquirit̃.Nā qui ita accipit vt
dispēsat pl⁹ grauat̃ q̃ iuuat̃.q2 dicit Alex-
ander pp.ꝛ habet̃.i.v.q.xij.c.sacerdotibꝰ.
Nō est opis sꝫ cordis inspectoꝛ de⁹.Idcir
co tūc opa nostra placēt deo.si fiant deifica
cordis intentōe ꝛ charitatiua affectōe ꝛ ex
desiderio superno.Nā dicit Aug⁹.Si q̃s
aliq̃d opat̃ vt terrenū cōmoduꝫ adipiscat̃.
nō erit coꝛ mundū qđ in terra volutat̃.pro
pter qđ dicit Bern.Intentio est eo suaui-
oꝛ ꝛ melioꝛ q̃ diuini⁹ ↄcupiscat̃.¶Quarto
debēt fieri cū opis difficultate.hoc est q de
bent eē ardua ꝛ difficilia vt ex arduis ꝛ dif
ficilibꝰ volūtas ꝛ intentio cognoscat̃ ferio-
sa.Ad hāc difficultatē conati sūt oēs sancti
q̃ deo placere cupiebāt.ↄsiderātes q dura
ꝛ aspera ꝛ valde difficilia in dño ihū xp̄o p
cesserūt.q2 oībꝰ sanctꝫ ꝛ electꝫ dicit dñs il-
lud Luc.xxij.Ego dispono vobis sic̃ dispo
suit michi pater regnū.i.p dura ꝛ aspa in-
gressus sum.sic ꝛ vos seq̃mini vestigia mea
Cui ↄsonat qđ scribit̃ Act.xiiij.Per mul-
tas tribulatōes oportet nos intrare ī regnū
dei.de q̃ Gal.v.Qui xp̄i sūt carnē suā cru-
cifixerūt.Nā si nos nō castigabim⁹ de⁹ vti
qꝫ nos castigabit.si tñ sum⁹ de numero ele-
ctoꝝ ꝛ ī dei filios cōputati.Nulli ergo ele-
ctoꝝ hic parcit̃.ad Heb.xij.Flagellat oēm
filiū quē diligit.Qui dicit omnē nichil ex-
cipit:nisi eos quibꝰ nō parcit̃ in eternū.pro
pter qđ dicit Greg.De⁹ hic quibusdā par
cit.vt eos in perpetuū feriat.Et quosdā hic
ferit vt eos in eternū clarificet.Qđ bene ꝛ
plene p similitudinē ostēdit ↄ desparatꝫ īfirmiš

quiquid poposcerit medici dare pcipiūt Et illis q ad sanitatē reuerti possunt qdqd eis placet dare ɔdicunt. Eligat ergo quisqȝ qd vult. qr īpossibile est in psenti ⁊ ī futuro frui delicijs. Jō Bern. Qui mala psentia decli nare desiderat futura oīmino certi⁹ expectat Quinto vt opa nr̄a sint deo accepta facien da sūt studiosa viuacitate ⁊ cū magna dili gentia. Vn̄. ij. paliþ. xix. Agite diligēter ⁊ dn̄s erit vobiscū. Nā diligētia ī oculis dei pl⁹ placet q̄ȝ op⁹. Hec aūt diligētia nichil aliud ē nisi intēta deuotio: ⁊ deuota intētio. Et hoc facim⁹ qn̄ mentē infigim⁹ in id qd agim⁹ omnē euagationē mētis ɔstringētes De hac diligētia ⁊ diligēti deuotōe dicit Bern. Admonēdus est hō spūalis q̄ȝta pt puritate cordis intēdere ī eū cui sacrificiuȝ offert. seipm attēdere q offert. ⁊ intelligere ad qd offert. Et in his infigere mentē quisqȝ pmat vel faciat ex h lac deuotōis Et tūc hō currit in deuotione sine labore sine sudore. Bern. sup Cāti. Sic mel ī cera. sic deuotō ī aīa. Dicit Rich. de mistico somno. Quid est aliud deuotio q̄ȝ feruida mētis ī deū di lectio. ⁊ vbi ē dilectio: ibi nll'a mētis distra ctio. vt dic Bern. Ubi ē amor ibi nō est la bor sȝ sapor. nil graue sed oīe suaue ⁊ leue. Jō dicit apl's. i. Cor. xiiij. In eccl'ia mag quinqȝ vba loq volo ī sensu meo, vt ⁊ alios instruā q̄ȝ decez milia verbor. ac si diceret. Breuis oratio pl⁹ valet cū deuotōe q̄ȝ lon ga sine deuotōne. Hoc est qd vult Hiero. Et habet de ɔsec. di. v. c. Nō mediocriter. Nō tm̄ vbis sȝ corde orand⁹ est de⁹. quaȝ ppter melior est quiqȝ psalmor decantatio cū cordis puritate ⁊ spūali hilaritate q̄ȝ psal terij modulatio cū anxietate. Ex illo patȝ q vnus pt pl⁹ alio orare ⁊ bona opa facere ⁊ tardi⁹ ad celū venire: ⁊ min⁹ de gaudio hēre de q Aug. Nō diuturnitas tempor. nō nu merositas oper. sȝ maior dilectio ⁊ deuotō auget hoīs meritū ⁊ pmiū. Jō Cassio. Me li⁹ est deuotū in minorib q̄ȝ indeuotū ī ma iorib opib inueniri. Ad hanc deuotā dili gentiā hortamur Deut. xvi. Nō iustū est h iuste exeqris. Hoc tm̄ fit qn̄ bonū op⁹ cuȝ diligētia ⁊ deuotōe facim⁹ ⁊ cū attentōe in tellect⁹. Vn̄ ɔsulit. ij. Cor. x. Omnē intel lectū in obsequiū xpi captiuātes. qr scribit Sap. i. Spirit⁹ sapiētie aufert se a cogita tionib q fiūt sine intellectu. i. pter intentōeȝ ⁊ diligentiā. Vn̄ repellere spūm sanctū a se nō est in voto cogitātis. fit tm̄ cū culpa negli gentis vt spūs discipline se aufert a cogita tionib indisciplinatis.

Sexto opa nostra facere debem⁹ ex sincera charitate ⁊ intētio ne charitatiua. sine q nullū op⁹ q̄ȝtūcunqȝ de genere bonor acceptat. Vn̄. i. Cor. xiij. Si linguis hoīm loquar ⁊ angelor: chari tatē aūt nō habuero fact⁹ sū sicut es sonans ⁊c. In quib verbis apl's ponit q̄ttuor nobi liora exercitia q fieri possunt. pbans p locū a maiori. ⁊ h sic. si tā nobilia ⁊ supma exer citia sine charitate n̄ valeāt: mlto min⁹ me diocra ⁊ mīora exercitia nichil valēt Quā autoritateȝ Bern. exponit di. Charitas est bonū sine quo nec op⁹ minimū despicit. sin̄ q nec maximū acceptat. Nō pdicatio. si lin guis angelor ⁊c. nō fides. si montes trāsfe ram. nō elemosina: si facultates oēs ī cibos paupe distribuero. nō corpis afflictio vel martiriū. si tradā corpus ita vt ardeat. non missar solēnia: qr ante fratris recōciliatōeȝ mun⁹ phibet. Est eīm fortȝ vt mors dilectō q nichil aliud sinit amantē cogitare q̄ȝ qd amat. Jō apl's. i. Cor. xvi. Oīa vestra in charitate fiāt. Ratio augustini. Sola cha ritas distinguit inter filios dei et dyaboli.

¶ Septimo opa nostra debēt fieri ex opan tiū multiplicitate. h est vt oīa membra cor poris ⁊ oēs vires anime mutuo se adiuuāt ⁊ certatim ɔueniāt ad obsequiū laboris. qr dicit Prouerb. xviij. Ubi frater adiuuat fratrē ibi firmior est ciuitas ⁊ ciuitatȝ opa tio. qr si fideliter se adiuuāt faciliter op⁹ pfi cit. tal' coadiuuatio multū placet deo. Ecci. xxv. In trib beneplacitū est spūi meo que sunt pbata corā deo ⁊ hoīb. quor vnū est ɔcordia fratrū. i. omniū viriū anime. Si āt in his fratres dissentire incipiūt. oīe op⁹ qd agit nichil valet. Ecci. xxxv. Un⁹ edi ficans ⁊ alter destruēs quid pdest vtrūqȝ nisi labor. Taliter agēs homo n̄ pficit. Si eīm lingua orauerit, manus spoliauerit, aut

man⁹ elemosinā erogauerit ꝛ lingua blasphe
mauerit. q̄d pficiet ille bō nichil. qꝛ ẜ phi/
lip. i. Coꝝ. i. Rogo vos fratres in vobis nō
sint scismata. Sꝫ oīa opa nr̄a ī charitate cō
corditer faciam⁹. iuxta illud Col. i. Fructi/
ficātes in omi ope bono. ꝛ Eccs. ix. Quodcū
qꝫ pt man⁹ tua opari instāter fac. Nā retri
butio ī vita futura erit ẜm nr̄a opa. de quo
ps. xxvij. ẜm opera manuū meaꝝ retribuet
michi. Apoc. xiiij. Opa illoꝝ sequunt̄ illos
de q̄ Greg. Scd̄m differentiā meritoꝝ erit
retributio pmioꝝ. Jō hortamur Eccl. vlt.
Opamini op⁹ vestꝝ ante tempus ꝛ dabit
vobis mercedē vestrā in tpe suo.

¶ Sermo ¶ CXIII.

¶ Ad idem.

SI quis michi
ministrat me sequat̄. ꝛ vbi ego
sum illic ꝛ minister me⁹ erit
Joh. xij ¶ In verbis pmissis duo innuunt̄
Primo docet nos modū sui s̄uitij. ibi. Si
quis. Secūdo subiūgit pmiū nostri laboris
ibi. vbi ego sum. ¶ De primo dicit. Si q̄s
michi ministrat. Nota quilibet fidelis dꝫ esse
minister dei. vt dꝛ. i. Coꝝ. iiij. Sic nos exi
stimet hō vt ministros xp̄i. ꝛ ij. Coꝝ. vi. In
omibꝫ exhibeam⁹ nos vt ministros dei. Ideir
co videndū est q̄ vult deo ministrare digne de
bet duo attēdere ¶ T ¶ Primo q̄liter se ha
beat erga dn̄m. scd̄o q̄liter ad ꝯseruū. Primo
q̄ ad dn̄m debet habere sex. Primo elegātiā
vel innocentiā. scd̄o intelligentiā. tercio di
ligentiā. quarto patiētiā. quinto ꝯstantiā. se
xto ꝯcomitantiā. Primo igit̄ debet hr̄e in/
nocentiā. i. Thim. iij. Sint ministri xp̄i nl̄
lū habētes crimē. ps. c. Ambulās ī via im
maculata hic michi ministrabit. Nā dn̄s
mund⁹ vult habere mūdos suos. Leuit̄. xi.
Sācti estote qm̄ ego sanct⁹ sū. Nā dꝛ Isa.
xxiiij. Sic dn̄s sic ꝛ seru⁹ ei⁹. Hec innocē
tia quā dn̄s requirit a nobis stat in tribꝫ. in
cordis puritate. s̄monis veritate. ꝛ operis
sāctitate ¶ Primo ī cordis puritate Aug.
Nō reqrit de⁹ pulcrā carnē. sꝫ pulcrā men/
tem. Prouer. xxiij. Fili pbe cor tuū michi.
Ergo cū intras ecclīaꝫ ad seruiēdū deo mū
da cor. Hiere. iiij. Laua a malicia cor tuū
hierl̄m vt salua fias. ꝛ sic Sara Thob. iij.
Mundā s̄uaui aīaꝫ meā ab omi ꝯcupiscen
tia. Et tales psūt astare dn̄o deo Math. v.
Beati mūdo corde ¶ Scd̄o ꝯsistit in oris
vel sermōis veritate. Eph. iiij. Loqmini ve
ritatē vnusquisqꝫ cū pximo suo. Jaco. iij.
Qui ī v̄bo nō offendit hic pfect⁹ ē vir. Idē
c. i. Si q̄s putat se religiosū non refrenans
linguā suā: vana est ei⁹ religio. Jō ps. xiiij.
q̄rit. Dn̄e quis habitabit ī tabernaculo tuo
Rn̄det. Qui loquit̄ veritatē ī corde nͨ egit
dolū ī ligua sua. ps. xxxiij. Prohibe linguā
tuā a malo ꝛ labia tua ne loquant̄ dolū. Pro/
uerb. xxi. Qui custodit os suū custodit ani
mā suā Math. xij. Ex v̄bis tuis iustificabe
ris: ex v̄bis tuis ꝯdemnaberꝫ ¶ Tercio cō
sistit in opis sanctitate. Nā arbor ex fructu
cognoscit̄. Mat. vij. Ex fructibꝫ eoꝝ cogno
sceťꝫ eos. Joh. x. Opa q̄ ego facio testimo
niū phibent de me. ps. cxviij. Seru⁹ tuus
ego sū doce me facere voluntatē tuā. Amb.
de officijs. Nō est satis bn̄ velle nisi assit be
ne facere. Jō Orig. Audite desides. audi/
te negligētes. audite inutiles q̄ speratꝫ in h̄
saluari qꝛ xp̄iani appellamini ꝛ nō facitꝫ ope
ra xp̄iani. Cū dicit ps. xvij. Scd̄m opera
manuū me. retribuet michi Gal. vi. Op⁹
suū pbet vnusquisqꝫ. Apoc. xiiij. Opa illo
rū sequunt̄ illos. De his tribꝫ ait ps. xiiij
Dn̄e q̄s habitabit ī tabernaculo tuo. Re/
spōdet ps. xxiij. Innocēs manibꝫ. i. opibus
ꝛ mūdo corde. nec iurauit ī dolo ꝛc̄. De im
mūdis v̄o peccatoribꝫ dꝛ Isa. i. Quid mi/
chi de multitudine victime vr̄e. man⁹ eī vr̄e
plene sūt sanguie. i. pc̄tis. ergo beat⁹ Laurē
ti⁹ mund⁹ fuit minister. de q̄ Eccl. xxxi. Bea/
tus vir q̄ inuētus est sine macula. s. cordis
oris ꝛ opis. q̄ potuit trāsgredi ꝛ nō est trās
gressus ¶ Secūdo bon⁹ minister debet ha/
bere prudentiā seu intelligentiā vt sciat q̄d
factur⁹ sit vel dimissur⁹. Prouer. xiiij. Ac
ceptus est regi minister intelligēs. Hanc in
telligentiā petebat Salomon. iij. Reg. iij.
ꝛ Sap. ix. Da michi dn̄e sediū tuaꝝ assistri
cē sapientiā vt mecū sit ꝛ mecum laboret vt
sciā q̄d acceptū sit corā te omni tpe. ¶ T ¶

Hec prudētia ꝯsistit in trib⁹. de q̄b⁹ Sen.
Si prudēs es in trib⁹ tp̄ib⁹ dispēset anim⁹
tu⁹. p̄sentia ordina. p̄terita recogita. futura
p̄uide. De p̄rimo pu̇er. xv. Uir prudēs di
rigit viā suā. Sic fecit villic⁹ iniq̄tatis Lu.
xvi. Sic prudentes virgines Math. xxv.
Scd̄o recordare p̄terita. Luc. xvi. q2 rece
pisti bona in vita tua. Tercio p̄uide futura.
Prouer. vi. Uade ad formicā o piger cōsi
dera vias ei⁹ ꝛ disce sapientiā. Prouerb.
xiiij. Uir prudēs declinat a malo. ¶ Ter
cio bon⁹ minister debet h̄re diligentiā ī agē
dis. ꝛ sic Martha Luc. x. Martha satage
bat circa frequēs ministeriū. Ro. xij. Sp̄ū
feruētes dn̄o seruiētes. ij. Paral. xix. Oīa
cū diligētia agite ꝛ dn̄s erit vobiscū. Nā ne
gligētes sūt maledicti a dn̄o. Jiere. xlviij.
Maledict⁹ qui facit opus dn̄i negligēter.
¶ Quarto debet h̄re patientiā. ij. Cor. vi.
In oīb⁹ exhibeam⁹ nosmetip̄os sic dei mi
nistros in multa patiētia vt on⁹ dn̄i patien
ter sufferam⁹. Jaco. v. Patiētes estote cō
firmātes corda vestra. Jaco. i. Patiētia p
fectū op⁹ hz: ꝛ sic beat⁹ Laurenti⁹. ¶ Quin
to ꝯstantiā vt nō leuiter a seruitio dei retra
hat. Luc. i. Seruiam⁹ illi ī sanctitate oīb⁹
dieb⁹ nostris. ij. Paral. ix. Beati serui tui q̄
assistūt corā te omī tp̄e. Math. x. Qui pse
uerauerit vsq3 ī finē ꝛc. ¶ Sexto debet h̄re
ꝯcomitantiā dn̄i sui. Sbdit. me sequat. Ec
cli. xxiij. Gloria magna est seq̄ dn̄m. Hug.
de regalib⁹ disciplinis. Seq̄ debem⁹ dn̄m
in oīb⁹ virtutib⁹ ꝛ bonis morib⁹. vt sic ad
imaginē ei⁹ creati sum⁹. ita ad mor ei⁹ si
militudinē reformemur. i. Job. ij. Qui di
cit se in xp̄o manere debet sic ille ambulauit
ꝛ ip̄e ambulare. ¶ X. Primo nā sicut dn̄s
noster fuit patiēs. i. Pe. ij. Cū malediceret
nō maledicebat. ꝛ sic nos Luc. xxi. In pa
tiētia vr̄a possidebitis aīas vr̄as. Scd̄o sic
dn̄s noster est misicors. Marci. viij. Mi
sereor sup turbā. sic nos Luc. vi. Estote mi
sericordes sic p̄r vester ꝛc. Tercio sic xp̄s
scandalū vitabat. Math. xvij. Ne scādali
sem⁹ eos. ꝛ sic nos. i. Cor. x. Sine offensio
ne estote iudeis ꝛ gentib⁹. Quarto sic fuit
studiosus in orōne. nā in orōne p̄noctabat
Math. xiiij. Sol⁹ orabat ī monte. ꝛ sic nos
Luc. xviij. Oportet sp̄ orare. Quīto si
cut in oīb⁹ op̄ib⁹ nō q̄siuit gloriā suā. sz p̄ris
Job. viij. Ego gloriā meā non quero. est q̄
querat ꝛ iudicet. ꝛ sic nos. p̄s. cxiij. Nō no
bis dn̄e nō nobis ꝛc. ¶ Secūdo debet scire
q̄ñ debet se h̄re ad familiā dn̄i sui. Primo
pacificatōnē sine rep̄hensione. ij. Cor. vi.
Nemini dantes vllā offensionē vt nō vitu
peret ministeriū vestrū. Phil. ij. Sitis sine
rep̄hensione ī medio natōis p̄ue. ꝛ int eos
lucetis sicut luminaria in mūdo. Heb. xij.
Pacē seq̄mini ꝛ sanctimoniā sine q̄ nemo
videbit deū. ergo dn̄s voluit esse suos paci
ficos. Math. v. Qui dixerit fratri suo ra
cha re⁹ erit iudicio. i. Cor. xi. Si q̄s videt
ꝯtentiosus esse inter vos. nos talē ꝯsuetudi
nē nō habem⁹. ij. Thim. ij. Seruū dei non
oportet litigare sz mansuetū esse ad oēs. Se
cundo debet h̄re participatōez. q̄ a dn̄o ec
cipiat ut ꝯseruis cōmunicet. sic nos. i. Pe.
iiij. Unusquisq3 sicut accepit gr̄az in alter
utrū illā administrātes. sic boni ministri mul
tiformis gr̄e. vt si habes ꝯsiliū sapientiā ꝛc.
Juxta illud Isa. l. Dedit mihi dn̄s linguā
eruditā vt sciā sustētare eū q̄ lapsus ē v̄bo
Si tp̄alia habes cōmunica. i. Job. iij. Qui
habuerit substātiā hui⁹ mūdi ꝛc. Si habes
gr̄am deuotōis p alijs orādi ora. Jaco. v.
Orate p inuicē. Lu. xxij. Ego p te rogaui
petre: ꝛ tu aliq̄ñ ꝯuersus ꝯfir. ꝛc. Si habes
fortitudinem ministra infirmis ꝛ infimis.
Math. xx. Ego ī medio vestrū sū sic q̄ mini
strat. Tercio supportationē oneris. vt ap̄ls
Gal. vi. Alter alteri⁹ onera portate Eph.
iiij. Supportātes inuicē in charitate. ꝛ te
nemur in noua lege Nā in veteri lege dicit
Exo. xxiij. Si videris asinū ꝛc. Ro. xv. De
bem⁹ nos firmiores imbecillitates infirmo
rū sustinere ¶ Dixit secūdo subiungit p̄miū
laboris. ibi. Ubi ego sū illic ꝛ minister me⁹
erit. Aug. Ubi omīa bona etiā si erūt in in
ferno nulli subijcient tormento. Job. xiiij.
Accipiā vos ad meip̄m vt vbi ego sū ꝛ vos
sitis. Job. xvij. Pater q̄s dedisti michi vo
lo vt vbi ego sum ꝛ illic sint mecū vt vide
ant claritatē meā quā dedisti michi. sed qui

nō sequunt̄ vbi erūt. Job. x. In terra miserie ⁊ tenebrarū: vbi nullus ordo ⁊c. Baruch. iij. querit̄ ab illis q̄ mūdo fruūt. Ubi sunt principes gentiū q̄ dn̄ant̄ bestijs terre in auibꝫ celi ludūt. ⁊ nō est finis inq̄sitōnis eoꝝ. exterminati sunt ad inferos descenderunt. alij in locū eoꝝ surrexerunt. Jdō oculi nostri sp̄ ad dn̄m ⁊ ad p̄miū. Jtē nota ad p̄miū debet se habere seruꝯ tripliciter. ¶ A Primo vt frequēter aspiciat vt animetur Gregꝯ. Cōsideratio p̄mij minuit vim flagelli. Jdē. Spes p̄mij solatiū est laboris. Heb. xi. Moyses fide negauit se filiū filie Pharaonis eligēs affligi cū p̄plo dei magꝭ q̄ tp̄alis pc̄ti habere iocunditatē. sic ⁊ nos Greg. Si ꝯsideramꝯ q̄ ꝓmittunt̄ in celis vilescūt oīa q̄ sunt in terrꝭ. ¶ Scd̄o debet p̄miū feruēter desiderare vt labor alleuietur Deq̄ Chrꝭ. Si attēderes requiē celi: labore mūdi nō turbareris. Jdcirco si terret te labor respice p̄miū. Dicit Berñ. Labor meꝯ vix est vniꝯ hore si ampliꝯ nō sentō pre amore. ¶ Tercio patiēter illud expectet ne tedio frangat̄. sicut filij israel Num̄. xxi. Cepit p̄p̄l'm tedere labor itineris. ergo non venit in terrā ꝓmissionis. q2 nō patiēter expectabat. Jac̄. v. Ecce agricola patiēter expectat donec accipiet tēporaneū fructū. Figurat̄ Geñ. xxix. Jacob patiēter expectauit septē annis ꝓ rachel. Sic bō fidel' ꝓ ꝯsecutione vite eterne Jaco. v. Patiētes estote ꝯfirmātes corda vestra. q2 dicit̄ Jacobi. i. Patiētia ꝑfectū opꝯ habet. Lu. xxi. In patientia vr̄a possidebitis aīas vr̄as. Qualis fuit beatꝯ Laurentiꝯ vt patet ī eiꝯ legēda.

¶ De assumptōne beate Marie virginis.

¶ Sermo CXIIII.

INtroduxit me

rex in cellā vinariā exultabimꝯ ⁊ letabimur in te Canti. i. Et legitur in assumptōne beate Marie virginis

¶ B. Theophilꝯ in breuiloquio diuersarū artiū. Ebur decoctū vino forti flexibile efficitur ad instar cere. Nā ebur ob sui dulcedinē vinū imbibit. ⁊ ꝑ ꝯsequēs mollefacit et mollescit: quēadmodum vitrū in sanguine hircino. cornu in oleo. ouum in aceto mollescunt. Sp̄ualiter beata v̄go Maria tanq̄ nobile ebur rōne virginal' castitatꝭ vino deitatis decocta flexibilis ē in pietate ⁊ misericordia erga nos. Uñ Berñ. sup Cāt. Maria sinū pietatꝭ oībꝫ apit. ⁊ de plenitudie eiꝯ accipiūt vniuersi. captiui liberatōez. egri curationē. tristes ꝯsolatōez. pc̄tor veniā. iustꝯ grām. angelꝯ leticiā. tota trinitas gloriā. q̄ digna fuit ⁊ dignissima vita eterna. q2 scribit̄ Math̄. v. Beati misericordes qm̄ ipi misericordiā ꝯseq̄nt̄. ꝓpter ipam pietatē q̄ ad oīa vtilis est. maxīe ad ꝓmissionē vite eterne. Jdō ipa dixit. Introduxit me rex ī cellā vinariā. ¶ In verbis p̄missis duo innuunt̄. Primo beate v̄ginis marie assumptio gloriosa. ibi. Introduxit me rex ī cel. ⁊c. Gre. id est in intima gaudia q̄ alijs spiritibꝫ occultant̄. Scd̄o subiungit̄ suoꝝ donoꝝ ꝯgratulatio iubilosa. ibi. exultabimꝯ ⁊ letabimur in te. i. ꝯgaudemꝯ honori tuo ¶ C. Dixi primo innuit̄ v̄ginis assūptio gl'iosa. Hec glorificatio notat̄ ex tribꝫ. Prīo ex assumptōis loco. ipsa habet singularē felicitatē ex loco: q2 fuit ītroducta ī diuina cellaria. ex mō habet singularē iocūditatē. q2 fuit ad ītima celi gaudia introducta. ex ministerio habet singularē dignitatē. q2 nullꝯ angeloꝝ fuit dignꝯ eā introducere nisi solꝯ rex regū et dn̄s dn̄antiū. de q̄ Introduxit me rex ī cellā vinariā. ¶ D. Nota beata v̄go maria in triplex cellariū fuit introducta. s. grē. sapiētie. ⁊ glīe. De prīo Deut. xxviij. Emittet dn̄s bn̄dictionē sup cellaria tua. i. multitudinē grē. Q̄ q̄ ꝓfunde introduxit eā deꝯ in cellariū grē. Prouerb. iij. Torcularia tua. i. potentie aīe vina dabunt. s. grē. Berñ. Quis latitudinē ⁊ altitudinē grē eiꝯ inuestigare poterit. Nā ipa dotata est altiori ⁊ ꝑfectiori bono oīm grāꝝ. Eccl̄. xxiiij. In me omnis grā vie ⁊ veritatꝭ. q. d. Oēm grāꝫ omnibus hoībꝫ ad p̄sentē vitā necessariā ⁊ ad futurā misericorditer sū ꝯsecuta: q̄ potuit dicere illō Eccl̄. vlti. Uidete qm̄ nō solū michi laboraui: sꝫ oībꝫ exq̄rentibꝫ veritatē. Jdō Eccl̄. xxiiij. Trāsite ad me omnes q̄ ꝯcupiscitis me. Berñ. Maria sinū pietatis oībꝫ aperit. ipa

est benigna thesauraria: cui cōmisit de⁹ the
sau⁊ gratie ⁊ misericordie. Jō dixit ei āge
lus Aue grā plena. Lu. i. Berñ. De pleni
tudine ei⁹ acceperūt vniuersi. Eger curatōez
⁊c. vt sup̄. Orosi⁹ Quos non saluat dei iu
sticia: saluat marie misericordia infinita Ab
hoc vino grē corroborata est ī merito vite. q₂
de q̄to grā maior: de tāto op⁹ meritoriū co
piosi⁹. Et sic ip̄a excellit alios sanctos ī do
no grē ⁊ ī merito. Prouer. vlti. Multe filie
regū ꝯgregauerūt diuitias q̄s tu supgressa
es vniuersas. Nā dicit Math. x. Siquis
ꝓphetā hospitio acceperit: mercedē ꝓphete
accipiet. qui accipit iustū mercedē iusti acci
piet Quid illa meruit q̄ filiū dei nō solū in
hospitio terrestri. sꝫ ⁊ in hospitio corꝑis et
aīe suscepit. Si meret̄ ille q̄ dat paupi in
dumentū. q̄d illa q̄ filio dei dedit carnis in
dumentū. Si meret̄ q̄ dat paupi cibū. q̄d
illa q̄ de virgineis vberibꝰ filio dei dedit ali
mentū. O q̄ sublimia merita: q₂ in actiua
⁊ cōtemplatiua vita se sublimiter exercuit
q₂ simul. alij tm̄ successiue. sꝫ simul ⁊ semel
vtraq₃ vita est ei donata. vt īfans ab ea ale
ret̄: int⁹ dei fili⁹ ꝯtemplaret̄. Jō hodie legit̄
euāgeliū de martha ⁊ maria. ad designādū
q̄ ip̄a in vtraq₃ vita fuit ꝑfecta Nā ip̄a ha
buit ꝑfectiorē dispositionē ⁊ etiā ꝑfectio
rē exercitationē ⁊ rectā intentōnē ¶ E ¶
Primo ꝑfectiorē dispositōnē. Dic eres q̄
disponūt hoiem ad vitā actiuā. Rñdet̄ pri
mū est ꝯsciētie puritas. q₂ dicit Gre. Nul
la bona a deo acceptant̄ q̄ maloꝝ admixtiōe
maculant̄. Nā licet m̄lta facit ñ est acceptū
nisi hō pri⁹ sit accept⁹. Greg. Nō placuit
Abel ex munere: sꝫ mun⁹ ex Abel. q̄d ꝓdest
deo dare sua: scip̄m dyabolo. Nā nichil po
terit fore deo gratū dū ip̄e ingrat⁹ ē p mor
tale pctm̄. Eccī. ix. Qui ī vno offendit mul
ta bona ꝑdit. iō oportet q̄ sit pur⁹ in ꝯscien
tia. Quis vnq₃ fuit maioris puritatꝫ ⁊ di
gnitatꝫ q̄ ip̄sa. Ans. Ea puritate nitebat q̄
maior sub deo itelligi neq̄t. Cant. iiij. Tota
pulcra es ⁊c. Berñ. In puritate trāscēdit
oēm angelicā ⁊ oēm celestē creaturā Se
cundū qd̄ reqrit̄ est recta intētio. Gre. Vi
gilanti cura intētio est pensanda. q₂ dic̄ Ale

xander pp̄. ⁊ hēt. xv. q. vi. Si sacerdotibꝰ.
Nō solū sunt attēdenda ea q̄ fiunt sꝫ q̄ ani
mo fiūt Greg. Cor ⁊ nō substātiā pēsat de⁹
Sꝫ que meliorē intentionē habuit q̄ ipsa.
Berñ. Ip̄a intēdit in deū ⁊ ꝓpter deū. q̄ nō
solū in corꝑe: imo ⁊ sp̄ū exultauit in deo di.
Magnificat aīa mea dñm ⁊c. Jō potuit di
cere illud ps. lxxxiij. Cor meū ⁊ caro mea
exultauerūt ī deū viuū. ¶ Tercio requirit̄
q̄ hō nō totalr̄ sit actōi dedit⁹. sꝫ interiores
vires ⁊ affect⁹ debēt deo dari. Berñ. Fidelꝭ
aīa p̄ ocul' hꝫ nō tm̄ q̄d agat. Eccī. xxiij. Fili
p̄be cor tuū michi. ac si diceret. Quibuscū
q₃ exercitijs mēbra foris dederit volo vt cor
cū affectōibꝰ michi vacꝫ. Jō multū impro
perat his q̄ nimiū se dāt opibꝰ exterioribꝰ.
Hiere. xlix. Pre sollicitudīe quiescere nō
potuerūt. De talibꝰ dicit Berñ. Nō ea die
debēt se estimare celice vixisse in q̄ nichil de
colunt meditādo celeste cogitasse. Sed q̄s
magis deū in oībꝰ opibꝰ p̄ oculis habuit
q̄ ea q̄ deiformis fuit. Berñ. O q̄ familia
ris es facta deo o dña q̄ ꝓxima q̄ intima.
ip̄e apud te manet. Cū tu cū eū vestis sub
stantia tue carnis. ip̄e te vestit sua glīa ma
iestatis. Nā eū ꝑ geatiā nūq₃ reliq̄t. Ber.
Xp̄s repleuit Marie ventrem ⁊ mentem.
vt cū recessit a ventre nunq₃ tñ a mēte. id
circo habuit bonā dispositōez ad actionem
Itē fmi meliorē dispositōez habuit ꝑfectio
rem actionē. Nā dicit Greg. sup Ezech.
Actiua vita est esuriēti panē tribuere ⁊c. ⁊
sic ip̄a ꝑfectiori modo q̄ alij. Ans. in omel.
de assumptōe. Alij suscipiūt hospitē quēli
bet: ip̄a dei filiū. Alij in domo: ip̄a ī vtero.
Alij veste corporali: ip̄sa veste carne induit
ip̄m. Alij cibo ⁊ potu exteriori: ip̄a deum et
hominē lacte virginali. Alij infirma mēbra
aliorum leuant portant ⁊c. ip̄sa in infantuli
etate ip̄m leuauit balneauit ⁊ portauit: ip̄sa
vinctū in cruce visitauit. ip̄sa in morte affu
it ⁊ in sepultura. Ideo legit̄ hodie. martha
satagebat circa frequēs ministeriū. Itē ex
vino grē ip̄sa roborata. In ꝯtemplatiua vi
ta figurata est p Mariā q̄ sedēs sec⁹ pedes
dñi audiebat verbū illi⁹. Ans. Non tantū
ad pedes sꝫ etiā ad caput residens seruabat

omnia verba magoꝝ pastoꝝ ꝛ angeloꝝ cōferens in corde suo. Beda in omel. Uita cō-
templatiua est charitatē dei ꝛ ꝓximi tota
mēte retinere ꝛ ab exteriori actōne quiesce-
re soli desiderio cōditoris inherere ꝛ ad vidē-
dū faciē creatoris exardescere. O q̄s magis
exardescebat in dilectōe creatoris q̄ eius
mater Eccī. xxiiij. Ego mater pulcre dile-
ctionis. Amb. Sicut ferꝝ in ignē missū ef-
ficit totū igneū. sic ipa in igne dilectōis. et
qꝛ merito causat ex amore. Ipa pt dicere il-
lud Canti. v. Nūciate dilecto meo qꝛ amo-
re langueo. Q. aūt merito stat in dilectōe
Greg. Nō numerositas opeꝝ. non diutur-
nitas tempoꝝ. sꝫ maior charitas auget ꝓmi-
um ꝛ meritū. Berū. Qui plꝰ diligit plꝰ ac-
cipit. Et sic ipa p̄ oībꝰ aliis hominibꝰ. ¶ Se-
cundo introduxit eā in cellariū diuini sapi-
entie. Prouerbioꝝ. iij. Doctrina imple-
buntꝰ cellaria eiꝰ. s. sapiētie Zach. ix. Quid
dulciꝰ ꝛ pulcriꝰ q̄ frumentū electorum et
vinū germinans virgines. id est sapientia
diuina. quia ꝑfecte a deo potata facit dulci-
ter ꝛ suauiter de deo sape. Ans. Quis di-
gne loquitꝰ de ea q̄ dulciter q̄ sublimiter
sapiebat de deo. qꝛ thesaurꝰ sapiētie requi-
euit in ea. Gregꝰ. Quid nō d̄ deo sapiebat
in qua deus ꝛ sapientia eius latebat. ita vt
mirarentꝰ angeli. Canti. vi. Que est ista q̄
progreditꝰ quasi aurora ꝯsurgens electa vt
sol. Psal. l. Incerta ꝛ occulta sapientie tue
manifestasti michi. ¶ Tercio introduxit eā
in cellariū vinariū glorie. De quo ꝓuerb.
vlti. Date vinū his q̄ sunt amaro corde vt
obliuiscantꝰ egestatis sue. Hoc vinū est cla-
rum ꝛ perspicuū. qꝛ ibi clare videt faciē dei
Hoc vinū letificat cor hominis. Ad h̄ cella-
riū vinariū hodie est introducta ¶ F. Ui-
deamꝰ de modo q̄druplici. Primo cū regio
decore. De quo Apoc. xij. Mulier amicta
sole. Ecce palliū regale. luna sub pedibꝰ eiꝰ
. i. omēs defectꝰ. ecce scabellū pedū. In capi-
te eiꝰ corona stellaꝝ duodecim. i. duodeciꝫ
ꝓrogatiue p̄ oībꝰ sanctꝫ. ecce regale sertum.
Prima stella. i. primū ꝓrogatiuū. quia ab
initio mundi ꝑfigurata. Eccī. xxiiij. Ab ini-
tio ꝛ ante secula creata sum. Secūda stella

in vtero sanctificata. Berū. Proculdubio
sancta anteq̄ nata. Tercia stella ab angelo
reuerēter salutata. Luc. i. Aue gratia plēa
qd̄ nulli cōcessum est. Quarta a potētia pa-
tris obumbrata. Luc. i. Uirtꝰ altissimi ob-
umbrabit tibi. Quīta stella a spūsancto fe-
cundata. Luc. i. Spūssanctꝰ superueniet i te
Sexta quia in ꝯceptu nō grauata. Augu.
Quis portabat a quo portabatꝰ. Berū. Il-
la sola grauedinē nō sensit q̄ sine libidinosa
voluptate cōcepit. Septima in partu a do-
lore ꝑseruata. Ysaie vlti. Quis vnq̄ vidit
tale vel audiuit huic simile. s. anteq̄ partu-
riret peperit. Berū. Nouā ꝓlem nouo mo-
do edidit. ideo aliena ab omī dolore ꝑmāsit
Octaua stella in partu inuiolata. Uñ canit
ecclīa. Sicut sidꝰ radiū parit virgo filiū pa-
ri forma. Ideo Aug̃. dicit. Filiꝰ tuus o vir-
go fecunditatē tibi tribuit. ꝛ virginitatꝭ glo-
riam nō abstulit. Nona stella qꝛ prima est
que virginitatē vouit. vt dicit sanctꝰ Tho.
pte. iij. q. xxviij. Et magis sunt opa lauda-
bilia que ex voto celebrantur. vt patꝫ in. ff.
ij. Sicut qui dat arborem cū fructu magis
dat. Decima stella q̄ omībꝰ gratiꝭ est do-
tata. Hiero. Ceteris sanctis gratia p ptes
ꝑstatur. Marie totā se infudit gratie pleni-
tudo. Undecima omībꝰ virtutibꝰ adorna-
ta. Hiero. Nullo genere virtutū vacauit
cui angelus plenitudinē gratie ꝓmisit Du-
odecima hodie super omēs angelos exalta-
ta. Unde canit ecclesia Exaltata est sup om-
nes choros angelorum ad celestia regna Ec-
clī. xxiiij. Sicut cedrus exaltata sum. Figu-
ratur Genesꝰ. viij. Archa noe requieuit in
montibus armenie. Ecclī. xxiiij. Ego in al-
tissimis habito. Ecce quomodo introducta
est cum regio decore. ¶ Secundo introdu-
cta est cum magna gloria ꝛ honore. qꝛ xp̄s
rex regum ꝛ cetus angeloꝝ conuenerunt
Bernardꝰ. in sermone tempus loquēdi di-
cit. Creditur q̄ militia angelorum ꝛ salua-
tor per se festinās occurrit. ꝛ cum gaudio in
suo throno collocauit Ecclīastici. xxiiij. Si-
cut cedrus ꝛc̄. Rabanꝰ Sicut cedrus est om-
nium arborum altissima. sic Maria celesti-
um ꝛ terrestrium domina ꝛ regina. Berū.

O benedicta inuentrix om̄is gratie. quis altitudinē glorie tue valeat inuestigare. Damasce. Si laudē glie ei⁹ scribere volum⁹ deficiunt verba quib⁹ sufficienter scribere valeam⁹. Bern. Christi generatōem ꝛ marie assumptionē quis enarrabit. Nā quantaȝ gratiā adepta est in terris pre ceteris. tantam gloriā obtinet in celis. De q̄. i. Cor. ij. Q, oculus nō vidit nec auris audiuit que ꝑparauit deus diligētibus se. quid ꝑparauit gignēti se ꝛ pre om̄ibus diligēti. Ideo canit̄ hodie. Qua gloria in celis ista virgo colitur ꝛc. ¶ Tercio fuit introducta cum cantu dulcissimo. Figuratur. ij. Regū. vi. Dauid ꝛ om̄is isrl' conducebat archam cū iubilo Dicit̄ em̄ Luc. xv. Gaudium est angelis sup̄ vno peccatore penitē. ꝛc. Quale fuit hodie gaudiū angelorū conducentiū reginā celi ꝛ terre ad regna celoꝝ. Ideo canit eccl'ia. Assumpta est Maria in celū gaudent angeli laudantes benedicūt dn̄m. O non solū angeli: sed ꝛ gaudet fili⁹ q2 mater honorat̄. gaudent angeli quia domina eorū exaltat̄. Iusti quia salus eoꝝ augmentatur Bernard⁹. Quis cogitare poterit q̄ȝ gloriose hodie regina ꝓcessit. ¶ Quarto fuit introducta cuȝ priuilegiali beatificatōe. quia cum corpore ꝛ anima. Augustin⁹. xij. de ciuitate dei. Sicut christ⁹ est glorificatus in corpore ꝛ anima: ita pie credendū est q̄ virgo beata est beatificata in corpore ꝛ anima. tam in dotib⁹ anime q̄ȝ corporis glorificata Hoc probat Augustin⁹ multis persuasionibus. ¶ G ¶ Primo hoc cōpetit diuine potentie. si potuit eā cōseruare in virginitatis pudore: eue nō incorruptā a putredine. cuȝ dicit Psal. cxxxiij. Om̄ia quecūq3 voluit fecit. ¶ Secundo cōuenit sue sapientie. q2 sapiens architector facit relucere sapientiā suā in domo propria in qua elegit habitare ꝛ sic hic. Prouerbioꝝ. ix. Sapientia edificauit sibi domum ꝛ excidit in ea columnas septem. id est septē dona spiritussancti. quo modo diceret̄ Canticoꝝ. iiij. Tota pulcra es. quia sapiens architector int⁹ ꝛ extra edificat domū ornando. ꝛ si ita eā ornauit in vita credendū est ꝛ in morte. ¶ Tercio cōuenit diuine iusticie. iustū em̄ est qui aliorum sanctorū corpora: imo etiā tormēta vt sunt crux claui ꝛ corona ī tanto honore haberi facit in terra. corpus quoq3 matris in maiori honore haberi faceret in terris si esset. sed nō est: sed in celis. Si crux in qua xp̄us ad temp⁹ requieuit in tanto honore habet̄. in quāto honore deberet haberi mater de qua carnē suscepit ꝛ in ea noueȝ mensib⁹ requieuit. Si in tanto honore fuit archa figuratiua: in quāto archa sanctificatiua in qua virga aurea. id est humanitas. ꝛ manna id est diuinitas latebat. Augu. Si de suis ministris dixit Iohānis. xij. Ubi ego sum ibi ꝛ minister me⁹. si ibi Maria nunq̄d in equali gloria. vbi dei iusticie decuit. vt q̄ vltra oēs sibi ministraret vltra om̄es ministros eaȝ exaltaret. ¶ Quarto ꝯuenit diuine bonitati Boni filij est honorare matrē in vita ꝛ in morte vltra alios. modo dicit Aug. Diuina volūtas elegit inter igneas flāmas vestimēta pueroꝝ ꝯseruare illesa. cur nō in matre ꝓpria. Ideo Aug. Tantū thesauꝝ dignius est seruare celū q̄ȝ terra. illud sanctissimum corpus datū esse vermib⁹ dicere pertimesco ꝛ sentire nō valeo. Ideo ps. cxxxi. Surge dn̄e in requiē tuā tu ꝛ archa sanctificatōnis tue. ¶ Sed diceres: quo tp̄e post xp̄i ascensionē factū est. Rn̄det Uincēti⁹ in speculo historiali Anno duodecimo post xp̄i ascensionē. ¶ H ¶ Sȝ. d. q̄re tamdiu mansit eaȝ in terris ꝛ non statim assumpsit. Rn̄det̄ ꝓpter quattuor. Primo ꝓpter fideliū eruditionē ꝛ ꝯsolatōeȝ in multi; q̄ sibi specialiter ꝯstabant. Un̄ em̄ Matheo dixit de magi; ꝛ stella ꝛ innocentū occisione. Et Luce de missione Gabrielis. ꝛ de ceteri; ꝯceptōeȝ ꝛ natiuitatē ꝯcernentib⁹ scripsit. Ideo Piero. in quodā s̄mone Xp̄s post ascensionē virginē misit ī terri; vt aplicus grex erudiret̄ d' his q̄ viderat ꝛ audierat. Sc'do remansit ī terris ī testimoniū filij veritati;. Tercio ꝓpter fidei augmentatōem. Bern̄. in omel'. super stabat. Post ascensionē xp̄i q̄si ad limina sanctorum. ita ad virginē Mariam adhuc in carne viuentē fuit peregrinatio fidelium cupientiuȝ videre illud celeste fidele ꝛ diuinū

pdigium.s.humanitatis ꝛ deitatis. Unde
Ignaci⁹ in epl'a ad sanctū Johānē. Recte
virgo Maria post ascēsionē filij manere de
buit vt eccl'iaꝫ inter vndas ꝑsecutionū ver
bo ꝛ exemplo confirmaret. Unde Bern̄. in
omel. vbi sup̄. Recte matrē misit in mundo
vt vtraqꝫ portio ecclesie.s.militans ꝛ trium
phans visibili ꝛ inuisibili frueretur solatio.
Illa in xp̄o assumpto. ista in matre relicta
in mūdo. Gaudiosum fuit matrē videre in
terris habentē filiū ꝑsidentē in celo. Quar
to ꝓpter ei⁹ meriti augmentationē ꝛ cōple
tionē. Itē beata virgo instante hora mortis
vt dicit Dyonisi⁹ in diuinis nominib⁹ op
tabat omnes apl'os interesse dormitōni eius
ꝛ factū est. instāte hora mortis fuit rapta su
pra se in lumē deificū quōdam sicut frequēter
rapiebat in quo efficiebat insensibilis q̄ntū
ad vires ꝛ potētias alligatas corpi. ꝛ sic fa
cta est solutio ꝛ oculoꝝ fractio sine sensu do
loris. ꝛ in tali raptu fuit xp̄s cū curia ange
loꝝ p̄sens. Et dicit Dyonisi⁹. Unūquēqꝫ
apl'm in laudē xp̄i ꝛ virginis sermonē fecis
se. Et sic corp⁹ ei⁹ nō statim ductū fuit i cel
latium celestis hierusalē. sꝫ p aliqd tempus
in valle Josaphat collocatū. ꝛ sic fuit ad tē
pus veraciter mortuus. nec ista morte a lege
cōmuni exempta Heb. ix. Statutū est om
nib⁹ hominib⁹ semel mori. Ideo canit eccle
sia. Mortē subijt tpalem. nec tamē mortis
nexib⁹ deprimi potuit. Hiero. in sermone.
Certū est ipsam migrasse a corpe. Ei⁹ sepul
crum monstrat in vallis Josaphat medio
vbi fabricata est ecclesia miro modo tabula
ta. i. depicta. Mod⁹ autē mortis ei⁹ fuit q
mēte ipsi⁹ suspēsa in ꝯtemplatōne suauissi
ma corpis virtute paulatim deficiebat. tan
dem sine dolore nō cōtemplatōne interru
pta anima corp⁹ deseruit. qꝛ magna dulce
do contemplatōnis potuit obsorbere omnē
dolorē corpis. Itē Dyonisi⁹ loquēs ad Ty
tum dicit. Nos vt nosti ꝛ tu ipse multoꝝ sā
ctoꝝ fratrū ꝯuenim⁹ ad visionē corpis vi
te principis. Erat enī primo Jacob⁹ frater
dn̄i. ꝛ petr⁹ vertex. ꝛ honorabilissima theo
logorum summitas. i. theologoꝝ summitas. Secū
do honorabiles exequie resonabāt. Tercio

ipsa imediate post mortē surrexerit. nec apl'is
videntib⁹. Et qꝛ Dyonisi⁹ fuit p̄sens ꝛ non
scripsit ista miracula q̄ solent legi in apocri
fo que ascribunt Johāni. Si enī Dyonisi⁹
vel Johānes illa miracula scripsissent. etiā
eccl'ia illa nō obticeret i diuino officio. I-
Dixi scd̄o subiungit nr̄a ꝯgratulatio glio
sa. ibi. Exultabim⁹ ꝛ letabimur i te. Et me
rito debem⁹ gaudere i eius gr̄a ꝛ gl'ia ꝓpter
tria. Primo qꝛ hodie facta ē cellaria in cel
lario gl'ie ꝓpinās oib⁹ vinū gr̄e Eccl'i. xxiiij.
Ego q̄si fluui⁹ dorix. ꝛ q̄si aqueduct⁹ exiui
de padiso refundēs sine intervallo aq̄m vi
uā. Rich. d̄ sancto victo. Nichil a throno
diuini muneris descēdit qd̄ p marie manus
nō trāsiet. Scd̄o exultare debem⁹. qꝛ ho
die ipsa facta est aduocata generꝫ humani.
De q̄ canit. Eya ergo aduocata nr̄a. Bo
nus aduocat⁹ in se debet habere q̄ttuor. Pri
mo diligentiā. secūdo potentiā. tercio sapiē
tiā vt sciat leges. quarto corā familia regis
reuerentiā. Ista quattuor tangit psalmista
ps. xliiij. de virgine benedicta dicēs. Astit
tit Ecce quāta diligētia. et nō recedit. ideo
recordare virgo mater dū steteris in cōspe
ctu dei vt loquaris ꝓ nobis bona. Iteꝫ di
cit regina. Ecce quāte potentie mater regis
Eccl'i. xxiiij. In hierusalē potestas mea O
quante potestatis. cum dicit. a dextris: non
sub pedib⁹. Figurat. iij. Regū. ij. Salomō
occurrat matri ꝛ iuxta se locauit ad dexterā
dicens: Neqꝫ phas est tibi denegare: pete
quid vis. Hieronimus. Hec est dies i qua
saluator noster festinus occurrit matri. ꝛ in
solio regni post christum resedit. Subdit.
in vestitu deaurato. Ecce quāte sapientie.
per aurum enim sapiētia intelligitur. Cete
ri sancti habuerunt partem sapientie. sed
nullus fuit ita vestitus diuina sapientia si
cut ipsa. Subdit. circūdata varietate. Ec
ce quāte reuerentie in familia regis. Mul
te familiaritates coloruꝫ virgini faciunt in
dumentū. Color aute⁹ apl'oꝝ. rube⁹ martirꝝ
viridi⁹ ꝯfessorū. alb⁹ v gin̄ū. Oēs isti circū
dabāt eā. Un̄ canit eccl'ia. Sic dies v̄ni cir
cūdabāt eā flores rosaꝝ. figurat. iij. Re. x.
Regina saba cū multo ꝯcomitatu venit i hiersm

Tercio exultare debem⁹. q2 hodie facta est padisi ostiaria. iuxta illud qđ canit ecclesia. Felix celi porta. Istā portā quā Eua clausit ipsa aperuit. Vñ canit eccl'ia. Paradisi porta p euā cunctȝ clausa est. sȝ p mariā virginē iter₇ patefacta est. Ipsa nos suis meritis introducit Prouerb. vlti. Laudāt eā in portis opa ei⁹. q2 sancti p ei⁹ merita introducunt. Ignaci⁹ Impossibile est aliquē saluari peccatorē nisi p tuū auxiliū ₇ fauorem ideo exultem⁹. Hiero. Hodie gloriosa virgo maria celos ascēdit gaudete. Nā hodie regina mūdi de p̄senti seculo nequā eripit. Iter₇ dico gaudete. Letet omis orbis. hodie nobis sal⁹ est aucta interueniētibꝰ Marie meritis. Nā si deū in sanctis laudare iubemur. magis in eius matre. Nā sicut hec virgo est incomparabilis ceteris virginibꝰ. ita hec festiuitas est omniū festiuitatū suprema. hec ille. Haymo sup Apoc. O q̄ gaudēs erit ei⁹ obit⁹ qui marie dū vixerit fuerit sedul⁹ ₇ deuot⁹ minister.

Sermo CXV.

Ad idem.

Assumpta ē maria in celū gaudēt angeli laudātes benedicūt dñm. R. Dicunt naturales q̄ herba quedā q̄ dicit sponsa solis est herba frigida ₇ hūida in secūdo gradu. ₇ est cōmunis omibꝰ. ei⁹ succ⁹ cū bibit valet ꝯtra venenū. valet etiā ꝯtra morsum canū venenosū. Si trita sup vuln⁹ ponat venenū ad se trahit. hunc florē sol ad se trahit. ₇ qñ sol orit suos flores apit. ₇ cum occubuerit iter₇ se claudit. ₇ sequit motū solis. Spūaliter. Per hūc florē intelligit beata virgo maria q̄ fuit frigida ab omi ardore peccato₇. ₇ hūida ex plenitudie gratiarū Dicit eñ Aug. in li. de natura ₇ grā. Cū de pc̄to agit de maria nullā volo ꝓrſus habere mentionē. q2 scim⁹ q̄ illi pl⁹ collatū est grē ex omi pte vincēdi peccatū. q2 ꝯcipe ₇ parere meruit eū quē nullū ꝯstat habuisse peccatū. Itē est cōmunis omibꝰ peccatoribꝰ ₇ iustis. teste Bern. Maria omibꝰ sinū pietatis apit. de plenitudine ei⁹ accipiūt vniuersi. captiui redemptōeȝ. egri sanitatē. tristes ꝯsolationē. vt sup in alio sermōe. Itē eius succ⁹. i. grā spūaliter bibit⁹ valet ꝯtra venenū pc̄to₇. q2 dicit Chris. in p̄rogatiuis beate Marie v̄ginis. Peccatorē quē ñ saluat dei iusticia: saluat misicordia ₇ grā Marie infinita. Itē trita valet ꝯ morsū canū. i. demonū. q2 dicit Eusebi⁹. Demōes magis terrent marie patrocinio q̄ suo supplicio Istū amenissimū florē mariā virginē attraxit hodie ver⁹ sol iusticie xp̄s de⁹ noster p assumptionē venerandā. De q̄ Hiero. in smone hodierno Virgo singularis v̄go regal' hodie a ꝓprio filio suo ad thronū dei vehit ₇ i ipsi⁹ sede trinitatȝ collocat. ₇ illud figuratū fuit Hester. ij. q̄ Hester v̄go speciosa fuit ducta ad cubiculū regȝ assueri. ₇ rex ipaȝ amauit sup oēs mlieres ₇ dedit ei ptātez sup oīa. Ita xp̄s cū tota celesti curia duxit hodie mariā ad cubile celestȝ patrie. Ad h̄ sonat thema p̄assumptū. In v̄bis p̄missis duo innuunt. Primo marie assumptō gloriosa. ibi. Assūpta ē maria in celū. Secūdo angelo₇ exultatio sonorosa. ibi. gaudēt āgeli. De primo dic. Assūpta est maria. s. de p̄senti lacu miserie. de q̄ Job. xiiij. Hō nat⁹ de mliere breui viuēs tpe. ₇ Ecc̄s. ij. Cuncti dies ei⁹ erūnis pleni. De his hodie assumpta ē btā v̄go. de q̄ Aug. Dei genitrix assūpta ē de carcere mūdi ad palaciū celi. d̄ exilio ad patriā. de inimicȝ ad amicos. d̄ tristicia ad leticiā. de paupꝑtate ad diuitias. de ignominia ad honorē. d̄ labore in requiē. d̄ tenebris ad lucē. L. Itē btā v̄go maria assūpta ē hodie q̄druplicitter. Prio assūpta ē cū honorabili societate. scđo cū ieffabili iocunditate. tercio cū mirabili claritate. q̄rto cū terribili ptāte. Primo cū honorabili societate. qđ figurat. iij. Reg. x. Regina saba igressa ē hier'lm cū mlto ꝯcomitatu ad regem salomonē. Spūalr. Sic hodie regina celi ad salomonē. i. ad xp̄m est ingressa. de q̄ Aug. Hāc fateamur reginā angelo₇. q2 peperit regē celorū. Hec intrauit in celestem hierusalem cū magno cōcomitatu. Bern. Quis cogitare poterit q̄ gloriose regina celorū hodie pcessit ₇ q̄to deuotōis affectu

in eius occursuz ꝓcessit celestiũ multitudo ⁊ nõ mirũ. Nã de Lazaro dicit̃ Luc. xvi. ꝙ portabat̃ ab angelis ĩ sinũ Abrae. Nõ dicit vnũ angelũ sȝ plures. Q̃to mag' beata virgo. Bern. Nõ solũ angeli. sȝ ei' fili' noster redemptor ihesus xp̃s cũ tota celesti curia tã angeloꝝ q̃ȝ iustoꝝ solẽniter occurrẽs erexit eã ad beate ꝯsistoriũ sessionis. De q̃ canit eccl'ia. Tanq̃ȝ flores rosaꝝ ⁊ lilia ꝯualli um circũdabãt eã. i. ꝯfessores. virgines. et martires. ¶ Scd'o assumpta est cũ mirabili claritate. Cañ. vi. Que ẽ ista q̃ ꝓgedit̃ q̃si aurora ꝯsuegens pulcra vt luna: electa vt sol. Ex quib' v̓bis patet ꝙ ip̃a ascẽdit cũ claritate corꝑali. ⁊ h' intelligit̃ ꝑ claritatez aurore q̃ post noctẽ orit̃ ⁊ nullã retinet obscuritatẽ. Itẽ ascẽdit cũ claritate sp̃uali. i. cũ aĩa q̃ tota fuit luce ꝑfusa. ⁊ intelligit̃ per claritatẽ lune. nã luna post solẽ maiorẽ habȝ claritatẽ ⁊ lucẽ. ⁊ sic ip̃a post filiũ. Itẽ tercio ascẽdit cũ claritate sup̃substantiali. i. cũ filio suo qui obuiã sibi venit. ⁊ significat̃ per claritatez solis. Que obuiatio figurat̃. iij. Reg. ij. Salomõ occurrit matri ⁊ iuxta se eã locauit. ꝺ quo Hiero. Hec est dies in q̃ saluator festin' occurrit matri ⁊ in solio eã gui post xp̃m resedit. Nõ mirũ ꝙ assumpta est cũ tanta claritate. cũ dicit̃ Math. xiij. Fulgebũt iusti sicut sol in regno patris eoꝝ. Q̃uãto magis ista que sanctũ sanctoꝝ de se genuit. ¶ Tercio assumpta est cũ terribili potestate. ita ꝙ demones territi ab honorabili societate ⁊ excecati a mirabili claritate velut noctue ad lucẽ solis excecant̃. ij. Cor. vi. Que ꝯuentio lucis ad tenebras. treme facti a tam terribili potestate ad instar canũ qui virgã fugiũt a qua plagã acceperũt Numeri. xxiiij. Exurget virga ex israel et ꝑcutiet duces Moab. i. demones. Nã eius potestas est tanta ꝙ dicit Amb. libro p̃faciõ. Ad inuocationẽ noĩs Marie ꝯcutit̃ concio. id est turba potestatis maligne. Exemplũ scribit Jacob' ianuensis. ꝙ monachi quidã ante diẽ stabant iuxta flumen fabulis intendẽtes matutinis finitis. ⁊ audierũt naues cũ tumultu ⁊ sonitu horribili approp̃inquãtes, ⁊ obstupẽtes clamauerunt. Succurre nobis maria. ad quã inuocatõez respõderunt demones. nisi istã inuocassetis oẽs vos morti traditi fuissetis ex ꝑmissiõe diuina. Idcirco legit̃ ꝺ beata virgine Cañ. vi. Terribilis es vt castroꝝ acies ordinata. s. ip̃is demonib'. ideo inuocãda est ĩ omnib' temptatõib'. Ad qꝺ hortat̃ Hiero. de viris illustrib' di. In oĩ tp̃e quo quis exercet̃ Marie gratis inuocet̃. qꝛ dicit Origenes in libro de ritu ecclesiaꝝ. Nunq̃ȝ homines ita timuerũt hominẽ corꝑalẽ sic maligni sp̃us Mariã dei matrẽ. ¶ Quarto est assumpta cũ ineffabili iocunditate. qꝺ figurata est. ij. Re. vi. David ⁊ oĩs israel deducebat archã testamẽti cũ iubilo ⁊ cũ clamore buccine. Sp̃ualiter. David. i. xp̃s: et oĩs israel. i. oĩs multitudo angeloꝝ deducebãt archã. i. beatã virginẽ cum iubilo. Nõ mirum cũ dicit̃ Luce. xv. Gaudiũ est angelis sup̃ vno p̃ctore penitentiã agẽte ⁊ cẽ magis extat gaudiũ ꝺ ea que nullũ fecit peccatum. Et hoc gaudiũ eructat eccl'ia dicẽs Assumpta est Maria in celũ gaudent angeli ⁊cẽ. ¶ M. Ista est secũda pars principalis in qua dixi innuit̃ angeloꝝ exultatõ sonorosa. cũ dixi. Gaudent angeli laudãtes benedicunt dñm. non soluȝ angeli: sed primo gaudet filius dei: quia mater honorat̃. Secundo angeli quia regina eorum exaltatur Tercio iusti qꝛ eoꝝ sal' augmentat̃ Quarto peccatores quia ira dei placatur. Vñ ps. xv. A dextris est michi ne cõmouear. Bernardus alloquens eam dicit. O domina quotiens iraȝ refrigeras iudicis cũ iusticie virt' egredietur a p̃sentia diuine maiestatis. Et Damascen' dicit. Ibat ad creatorẽ a creaturis vt intercedat ꝓ nobis. Idcirco Bernard' incitat peccatorẽ ad hoc gaudiũ dicẽs. Gaude p̃ctor securꝰ accessum habes ad deum. Corã patre habes filium q̃ oñdit cicatrices vulneꝝ. corã filio habes matrẽ q̃ oñdit vbera. quomodo talia dilectõis insignia nõ possunt exaudiri. ¶ Quĩto gaudet ip̃a. qꝛ hodie glia ⁊ honor coronat̃ Vñ canit eccl'ia. Gaude maria virgo. Nã oĩpotens de' septẽ gaudijs repleuit matrẽ suam in terris. cui correspondent septez gaudia q̃

hodie habet i celis. Idcirco canit eccl'ia ho-
die in introitu. Gaudeam⁹ oēs in dño diē
festū celebrātes i honore Marie virginis d
cui⁹ assumptōe gaudēt angeli. ¶ P. Pri-
mū gaudiū qd̄ habuit in terꝫ est ꝙ dei filiū
ꝯcepit angelo annūciante. nobis oībꝫ ad sa-
lutē. Illud gaudiū erat multiplex in die an-
nunciatōis. Primo gaudebat de redempti-
one humani generꝫ, ꝓ q̄ supplicabat i secre-
to cubiculo. vt dicit Frācisc⁹ maronis. Vir
go i iuuētute lr̄as didicit ab Anna ꝓphetis-
sa. ⁊ legebat illud Isa. vij. Ecce virgo cōci
piet ⁊ pariet filiū. Et licet mltū ⁊ vt frequē
ter occupauit se cū defectu hūani generis.
nunꝗ̄ tn̄ spūm ei⁹ a ꝯtemplatōne subtraxit
ordine tali ꝯuato. dedit eīm se ad orōem. ⁊ ꝑ
orōem venit in ꝯtemplatōeꝫ soli deo ꝯiūcta
flexis genubꝫ eleuatis oculis ac manibꝫ ma
xillis lacrimis ꝓfusis petiuit. vt impleret il
lud Sap. xviij. Dū quietū silentiū tenerēt
oīa ⁊ nox in suo cursu mediū iter haberet
oīpotens ꝯmo tu⁹ dñe de regalibꝫ sedibꝫ
venit. Et cū in hac orōne fuit. tūc ingressus
angel⁹ salutauit eā dicēs Aue gratia plena
⁊c. Ecce cōcipies ⁊ paries filiū ⁊ vocabis
nomē ei⁹ ihꝫ. i. saluatorē. qꝛ dicit Anß. Nō
est sal⁹ in mūdo nisi quē pepit virgo. Ideo
gaudebat de hominū salute in generali. ne-
sciebat tn̄ fore se puerperā salutꝫ in speciali.
Sꝫ postꝗ̄ silētē audiuit. prudēter cogita-
uit q̄lis esset ista salutatio. ⁊ humiliter inter-
rogauit. Quomodo fiet istud. Amb. Vir-
go credebat. sꝫ qd̄ angel⁹ dixit futuꝝ reqre-
bat. ¶ Q. Nā triplex est mod⁹ ꝯcipiendi
carnalis. spūalis. ⁊ singularꝫ. Quærit quis
modoꝝ istoꝝ esset. Postꝗ̄ audiuit modū.
Spūssanct⁹ superueniet in te. Rn̄dit. Ecce
ancilla dñi fiat michi ꝯm verbū tuū. statim
ꝯcepit verꝝ deū ⁊ hoiem. Eterna vō sapien-
tia impleuit ei⁹ vterꝝ. Ibi letabat̄ d̄ gr̄a in-
uenta speciali ⁊ generali. Primo gaudebat
de gr̄a speciali ei collata ꝙ ipa fuit q̄ ab eter-
no ordinata extitit ad dei inhabitatōeꝫ. hu-
mani generꝫ recōciliatōeꝫ. ⁊ eterne glīe col-
latione. Primo ab eterno p̄uisa ad dei iha-
bitationē. cognouit se portā. Ezech. xliiij.
Erat porta in domo dñi clausa. cognouit se

virgā Aarō q̄ floruit Nu. xvij. ⁊ ad Heb.
ix. cognouit se rubū incōbustū Exo. iij. Ip-
sa cognouit se tabernaculū dei sanctificatuꝫ.
de q̄ ps̄. xlv. Sāctificauit tabernaculū suū
altissim⁹ Ipa cognouit se angelis digniorē
meditādo angelicā salutationē quāta reue-
rentia eā salutauit angel⁹. ¶ P. Pri⁹ erat
angel⁹ maior hoīe q̄ ad tria. Primo i natu-
re dignitate. qꝛ spūs. Secūdo in familiari
tate. Math. xviij. Sempꝫ vidēt faciē pr̄is
Tercio in grē vbertate. qꝛ cū splēdore. an-
geli habēt lumē grē. nos vero in enigmate.
i. Coꝝ. xiij. Nos in enigmate videm⁹ nūc
⁊ ꝑ speculū. sꝫ ipa excessit angelos i dignita
te. qꝛ iā est regina celoꝝ ⁊ dña angeloꝝ. Se
cundo ipa excessit angelos in familiaritate
qꝛ angel⁹ dixit. Dñs tecū: aliter ꝗ̄ mecuꝫ.
tecū sic fili⁹ cū matre. mecū sic dñs cū ꝯuo.
Tercio excessit angelos i grē vbertate. cui
angel⁹ dixit. gratia plena. q. d. Tu es fōs
in quo aque omniū fluminū gratiaꝝ. De q̄
Hiero. Ceterꝫ sanctis gratia ꝑ partes ꝓsta-
tur Marie totam se infudit. Itē ibi ipa co-
gnouit se ab eterno p̄uisam ad hūanitatꝫ re
conciliationem. Ipa erat Hester q̄ inuenit
gratiā coraꝫ Assuero vt eriperet ꝑplm suū.
Hester. v. Ipa erat Judith q̄ occidit holo-
fernē Judith. xiij. Ipa erat Abigail q̄ ꝯser-
uabat Nabal stultū ab ira Dauid. i. Regū
xxv. Quā reconciliatōeꝫ petit eccl'ia ab ea
dicēs. Recordare virgo mater dū steteris
in ꝯspectu ⁊c. Itē ipsa cognouit fore i ea the
sauꝝ nostre redemptōis. De q̄ Bern. De-
ns redemptur⁹ gen⁹ humanū totū p̄ciū po-
suit in Maria. Secūdo gaudebat de gratia
generali. de q̄ Eccl. xxiiij. In me omīs grā
vie ⁊ veritatꝫ. Venite ad me omēs. Bern.
in ser. qui incipit temp⁹ loquēdi dicit. Hec
est q̄ toti⁹ mūdi reparationē adinuenit. salu-
tem omniū impetrauit. Cōstat eā ꝓ vniuer-
so genere humano fuisse sollicitā. cui dictū
est. Inuenisti grām quā querebas. hec ille.
Inuenisti grām quā Eua ꝑdiderat quā ne-
mo inuenire poterat. Et q̄re inuenisti. qꝛ q̄-
siuisti apud dñm vbi est loc⁹ grē. nō apud
mundū cui⁹ grā est fallax. Et de illa gratia
dicit Bern. Ipa est tanta vt null⁹ sanctoꝝ

sit gratiosior. imo excedit grām oīm sanctorū. Ipsa inuenit gaudiū de angelorū puritate. de ꝓphetarū fidelitate. de aplorū charitate. Ideo angelꝰ dixit illi. Inuenisti nō emisti: sꝫ gratiā accepisti. Bern. O virgo ⁊ mater legē tene. filiꝗ gratiā accepistis gratis date. Currāt ergo ad inuentricē grē q̄ gratiā peccādi mortaliter ꝑdiderūt. ⁊ dicit. Inuenisti gratiā. nō creasti eā sicˉ deꝰ pater nec sp̄ habuisti sicut filiꝰ. nec emisti sicut symō magus. nec ꝑdidisti sicut hō primꝰ. nec rapuisti sicut voluit angelꝰ. sꝫ inuenisti eā. Quia dicit Petrꝰ Rauennens. Te matrē fecit nō natura sꝫ gratia Bern. Ipsa inuenit gratiā ꝙ sine virili cognitōe grauida virginitate integra a sp̄ūsancto fecūda: sine grauitate enim ⁊ castitas est aucta. ⁊ virginitas eiꝰ roborata. qꝛ sp̄ūsanctꝰ eiꝰ repleuit mentem. sꝫ dei filiꝰ eiꝰ ventrē. Huic gaudio correspōdet primū gaudiū qd̄ habuit in celo. s. plenitudo glorie sup̄ oēs sanctos ⁊ āgelos Bern. Quantā grām accepit p̄ ceteris ī terris: tantā gloriā obtinet p̄ oībꝰ sanctis in celis. Idcirco idē exclamat dicēs. O benedicta oīuꝫ gratie q̄s altitudinē glorie tue possit inuestigare. Dicit Damascenus. Si gloriā eiꝰ scribere volumꝰ deficiūt verba q̄bꝰ exprimere valeamꝰ. Bern. Xp̄i generationē ⁊ marie assumptōēꝫ q̄s enarrabit. Si ci Isa. lxiiij. dicit. Quē oculꝰ nō vidit nec auris audiuit q̄ p̄parauit deꝰ diligentibꝰ se. q̄d p̄parauit gignēti se. Nā dicit Math. xxv. Oīm habēti dabit. habēti ergo grāꝫ dabit gloria. Ipsa in terra in sūma gratia erat. igitur in celis est in summa gloria. Idō canit ecclesia. Qua gloria ī celis ista virgo colitur. Idō de eiꝰ gloria dicit Aug. Si omniū nostrū membra verterent in linguas minimā scintillā glorie sue nō possemꝰ explicare. q̄d igit dignꝰ hac virgine cui nullꝰ sanctorū poterit compari. Ipsa est corona virginū. gloria viduarū. exultatio ꝯiugum. victoria xp̄ianorū. gloria angelorū. ꝯsolatrix aīarū. ianua celorū. Ipsa est salꝰ omniū ꝑplorū. Ideo ipsa dicit de altitudīe sue glorie illud Eccī. xxiiij. Quasi cedrꝰ exaltata sū ī libano. Nā sicˉ cedrꝰ in mōte libano sup̄ oēs arbores exaltat. ita ipsa sup̄ oēs sanctos ⁊ angelos ī celis est exaltata. Vñ Bern. Ipsa excedit patriarcharū fidē. ꝓphetarū spem. aplorū charitatē. martirū ꝯstantiā. ꝯfessorū misericordiam virginū puritatē. ¶ Secundū gaudiū beate virginis qd̄ in terris habuit est ꝙ ipsa benedicta est ab Elisabeth in eiꝰ visitatōe. nā cū Maria opationē diuine virtutꝫ ⁊ ꝯceptionē ineffabilē iā cognouisset: ⁊ exemplū sibi positū ab angelo ad cognatā visitādū se ꝯtulit nō desitādo d̄ v̄bis angeli. qꝛ s̄m Symonē de Cassia. Maiora iā in ea celebrata cognouerat. sꝫ vt miraculū miraculo ꝯiungeret. nouitatē nouitati sociaret. ⁊ venerarent in sterili diuina misteria. q̄ p̄ibant suū ꝯceptū. spiritu ꝓphetico mīta virgo nouerat ⁊ illā sterilē gestaret p̄conē cuiꝰ ipsa ferebat iudicē. in magno eñ misterio: q̄m lex et euangeliū in magnis montibꝰ obuiare debebant. ergo exurgēs abijt in mōtana. Amb. Leta p̄ voto: festina p̄ gaudio intrauit ī domū Zacharie ⁊ salutauit Elisabeth. exultauit infans in vtero p̄ gaudio. Symō d̄ cassia. Exultauit ī vtero anteq̄ꝫ nasceret: officium ꝑegit ad qd̄ factꝰ erat gaudio adorauit deū quē voce nō potuit edicere. ita vt mater repleta sp̄ūsancto exclamauit voce mag̃ di. Bñdicta tu in mulieribꝰ ⁊ bñdictꝰ fructus ventrꝫ tui. vnde michi vt mr̄ dñi mei veniat ad me. beata q̄ credidisti. Tunc sanctissima aīa Marie iubilo repleta se ꝯtinere non valēs cecinit canticū iubilosū di. Magnificat aīa mea dñm. tūc vterꝰ eiꝰ castissimꝰ similis vasi in q̄ deꝰ pater reconditū tenebat celeste balsamū. Ipsa tūc erat rubꝰ sp̄ūsancti igne plenꝰ sine cōbustiōe fidelitatꝫ. Exo. iij. Ipsa tūc fuit ortꝰ ꝯclusus oīm aromatuꝫ ⁊ deliciarū. paradisus cuiꝰ claucularꝰ erat deus verꝰ triñꝰ ⁊ vnꝰ. Ipsa fuit illa v̄go pulcerrima abysac sunamitꝫ q̄ fouit regē Dauid. i. xp̄m regē celi in gremio. iij. Regū. i. O quantū gaudiū habere deū in cordis hospitio. O si Zachꝰ suscepit gaudens. quid illa. ¶ Secundū gaudium in celo ꝙ deꝰ dotauit eam tanta claritate: ꝙ celum ⁊ omnes angeli sancti illuminant sua claritate. p̄cise sicut hic in terris dies illuminatur a sole.

Apoc. xij. Mulier amicta sole. Nã sicut oẽs
planete capiũt claritatẽ a sole. sic oẽs sancti
a beata virgine. Bern. Nichil nos deus vo
luit qđ p manꝰ marie nõ trãsiret Si quid
salutꝫ ⁊ grẽ habemꝰ ex ea nouimꝰ redũdare
Itẽ sicut sol ẽ causa generatõis iferiorꝝ. ⁊ sic
ipa oĩm grãꝝ ⁊ virtutũ. Itẽ sic sol suo lumi
ne delectat. Eccs. xi. Dulce lumen ⁊ dele/
ctabile oculis videre solẽ. Et sic videre bea
tã virginẽ. Vñ legit de quodã q̃ ex intima
cordis deuotõe appetebat videre beatã vir
ginẽ. ⁊ dictũ est ei videbis. ſꝫ emarcet tibi
oculos. Rñdit fiat. ⁊ ostẽsa est ei. videñ per
didit oculũ ipa euanuit. ⁊ ipe clamauit libẽ
ter perdã ⁊ reliquũ vt adhuc semel videaꝫ.
Nõ mirꝝ qꝛ dicit Math. xiij. Fulgebũt iu/
sti sicut sol. Iõ canit ecclia. Quã splẽdida
polo stella marꝫ rutilat. q̃ oĩm lumẽ astrorũ
⁊ hoĩm atqꝫ spirituũ genuit. ¶ Terciũ gau
diũ qđ habuit ĩ terria est qꝫ peperit regẽ ce
lorꝝ ĩ virginitatis puritate. Vñ canit ecclia
Sicut sidꝰ radiũ ꝓfert virgo filiũ pari for
ma. ipm quẽ genuit mox adorauit. qꝛ veruꝫ
deũ ⁊ hoiẽꝫ eũ esse cognouit. Ipa eñi ibi co
gnouit se esse portaꝫ. Ezech. xliiij. in domo
domini clausam p quã nemo intrauit nisi
rex israel. Ipa cognouit se esse portã aureaꝫ
salomõis. ipa cognouit se esse montẽ. ⁊ filiũ
eiꝰ lapidẽ abscisũ sine manibꝫ. i. natũ ẽ vir
gine gl'iosa sine virili tactu. ibi eñi fuit eius
gaudiũ. sic dicit Bern. in ser. q̃ incipit. Si/
gnũ magnũ. qꝫ illud gaudiũ fuit tã amenũ
qꝫ maiorẽ delectatõeꝫ ĩ eiꝰ intuitu hẽbat q̃ꝫ
habuerũt primi parẽtes ex amenitate ꝑadi
si. qm̃ fructꝰ huiꝰ virginis oẽs fructꝰ excel/
sit. qꝛ dicit Alexander pp̃. sup Canti. Ma
ter ihesu pluries admissa est ꝯtemplari in/
tuitiue diuinitatẽ filij. vt impleretur illud
Sap. viij. Cõuersatio eiꝰ nõ habet amari/
tudinẽ. Bern. O q̃ꝫ sepe osculata es eũ. qꝛ
diuinitas redũdabat ĩ corpe Itẽ ibi cogno
uit se totã matrẽ. qꝛ totã substãtiã corpi xp̃i
ministrauit. ⁊ nõ aliꝰ. Ideo dicit se filiũ do
minis. qꝛ ex opatione spũssancti formatũ ex
purissimis sanguinibꝫ corpꝰ sub corde vir/
ginis. Itẽ effecta est studiosa mater Bern.
Oĩa opa mĩicordie erga ꝑsonã filij exhi/
buit. ipm indumẽto carnis induit. hospitio
vteri recepit: nouẽ mensibꝫ infirmũ ĩ infan
tuli etate nutriuit. lacte potauit. ipm ĩ carce
re crucis visitauit. ⁊ sepulture interfuit Itẽ
ibi effecta est mater singularꝫ quã singulari
ter deꝰ dignificauit dando ei virginitatem
cũ materna fecũditate. Aug. Que virgo tã
sancta vt esset virgo post partũ Ipa est illa
de q̃ Isa. vij. Ecce virgo ꝯcipiet. Augusti.
Qui scripsit tabulas lapideas sine titulo sti
lo ferreo ipe grauidauit virginẽ Mariã cũ
sancto spũ Qui fecit virgã Aaron sine plu
uia germinare. ipe fecit filiũ dauid sine cor
ruptõe matrꝫ generare. Petrꝰ Rauennẽs
O virgo matrẽ te fecit nõ natura sed grã.
in tuo ꝯceptu atqꝫ partu aucta est puritas.
roborata itegritas. solidata ꝟgitas. Quar
to facta est mater digna dei. Bern. O mi/
ra dignitas facta est illiꝰ mater cuius deus
est pater. Et filiꝰ paterne charitatis est co
rona sue castitatis. Aug. Que virgo tã san
cta vt esset dei mater. Idẽ. Mira res oĩus
creatura a deo est creata. ſꝫ dei natura ex vir
gine Maria nata. Chris. in ser. de annunci
atione. Nichil in gloria oĩm ꝓcedentiũ me
moria. Ans. Nõ est salus in mũdo nisi quẽ
peperit virgo. Aug. Magni debitores sumꝰ
virginis genitricis dei. post deũ multas tene
mur grãs agere q̃ nobis salutẽ mũdi virgo
ꝯcepit. virgo peperit. aluit in gremio. fascis
cinxit. fouit sollertia materne charitatis.
¶ Terciũ gaudiũ in celo qꝫ est exaltata sup
oẽs choros angelorꝝ. Bern. Nã sicut non
fuit locꝰ dignior ⁊ sanctior in terris: q̃ꝫ vbi
quieuit corpꝰ saluatoris. sic nec in celis al/
tior q̃ꝫ vbi virgo Maria locat. hec Bern.
Nã oẽs sancti ⁊ angeli obediũt ei ⁊ ser/
uiũt vt serui dño. Aug. in ser. iij. de natiui/
tate. Facta est maria dñã aplorꝫ. victoria
martyrꝝ. iubilatio ꝯfessorꝝ. corona virginum
salꝰ oĩm sanctorꝝ. Iõ exaltata est sup oẽs
choros angelorꝝ. Ipsa est que solẽ genuit iu
sticie tenebras mundi depulit. fulgore dei
nos illustrauit. maledictionẽ abstulit. bene
dictionẽ dei ꝯtulit. mortẽ cõfudit. vitã eter
nam donauit. Naꝫ sicut caput eminet oĩbꝫ
membris. sic ipa oĩbꝫ sanctis ¶ Quartũ

gaudiū in terris habuit. q̄n laudabile testi
moniū dei de filio suo a tribꝫ regibꝫ audiuit
Stella d̄ celo testificata est deitatē. Reges
cū aduētu munerꝫ ⁊ adoratōne ꝓcidētes in
uenerūt puerꝫ cū matre. obtulerūt ei misti
ca munera. in auro ōñdebat̄ regꝫ potentia.
ī thure sacerdotē magnū ꝯsidera. in mirra
dñicam sepulturā. ¶ Quartū gaudiū ī celo
est ꝙ volūtas eiꝰ est vnita diuine voluntati
q̄ȯ maria vult h̄ vult deꝰ ḡtiose implēdo. ⁊
ecōuerso. de q̄ canit ecclīa. Audi nos nā te
filiꝰ tuꝰ nichil negās honorat. Figurat̄. iij.
Reg. ij. Salomō dixit mr̄i sue. nō est phas
vt tibi q̄d denegē. Jō ad nullū sctōꝝ tantaꝫ
ꝯfidentiā habemꝰ sic̄ ad beatā v̄ginē Heb.
iiij. Adeamꝰ cū fiducia ad thronū gr̄e eiꝰ.
¶ Quintū gaudiū ī terrꝫ habuit q̄n filium
eiꝰ in templū cū magno gaudio obtulit de
bethleē in hierl̄m eūdo. gaudebat cū ad p̄ce
ptū legꝫ nō erat astricta ex ꝑte sui. q̄r lex di
xit in lrē aperiēs ⁊c̄. Jteꝫ tercio gaudebat
se offerre filiuꝫ dei deo. ⁊ potuit dicere. O
pr̄ celestꝫ offero tibi filiū tuū s̄m deitatē ab
eterno a te genitū. filiū meū in tp̄e a me na
tū s̄m hūanitatē. Pr̄ ḡtes ago tibi ꝙ me
elegisti ī mrēm. Bern̄. O pr̄ offero pat̄ tue
tuꝫ ꝓ eo q̄ offert corpꝰ ⁊ aīaꝫ ꝓ salute hoīm
O pr̄ offero tibi eū in tēplo q̄ cū tp̄s vene
rit offeret se tibi ꝓ inimicꝫ in ara crucꝫ. non
redimet̄ ere alieno: s̄ꝫ alios redimet sāguīe
suo. nō redimet̄ quinqꝫ ciclis argēteis: sed
alios redimet quiqꝫ vulneribꝫ sanguine suo
rubro. ¶ Quintū gaudiū in celo ꝙ dñs re
munerat eiꝰ fideles s̄uitores s̄m eiꝰ meri
tū ⁊ arbitrium. Eccl̄i. xxiiij. Jn hierl̄m ptās
mea sursū ⁊ deorsū ī gr̄a et ī gloria. Bern̄.
Data ē tibi oīs ptās ī celo ⁊ ī terra q̄cunqꝫ
volueris impetrare poterꝫ. Aug̃. Jp̄a est mr̄
dei. q̄ dic̄ Eccl̄i. xxiiij. Jn habitatōe sancta
corā ip̄o ministraui. cui deꝰ cōmisit misteriuꝫ
salutꝫ nr̄e. ¶ O. Primo ꝙ ip̄a est elemosi
naria celi: oēs elemosinas q̄s deꝰ fac̄ sibi fi
endas cōmisit. Jp̄a nō est tenax nc̄ auara.
s̄ꝫ liberal̄ ⁊ larga. Prouer. vlt̄. Manꝰ suas
aperuit inopi: ⁊ palmas suas extēdit ad pau
perē. Bern̄. Nichil deꝰ nos hr̄e voluit q̄ȯ
a throno dei descēdit quin ꝑ manꝰ Marie
trāsijt. Nā quidq̄d spei: q̄dq̄d salutꝫ ⁊ gr̄e ī
nobis ē ex ea nouimꝰ redūdare. Scd̄o ip̄a
est cella gr̄e sp̄ūssancti. Canti. xi. Jntrodu
xit me rex ī cellā vinariā. Hoc vinū ꝓpinat
electꝫ in via ad sufficientiā. de q̄ Bern̄. De
plenitudīe eiꝰ accipiūt vniuersi. Sꝫ illis ī
patria ꝓpinat ad ebrietatē. Cāti. v. Bibi
te amici mei ⁊ inebriamī charissimi. Sācti
ī via sūt amici. Jlli aūt ī patria sūt charissi
mi. allis ī mūdo ꝓpinat vinū gr̄e ad iustifi
catōeꝫ. illis v̄o ī patria vinū glīe ad plenaꝫ
fruitōeꝫ. Jp̄a eīn est thesauraria dei. cōmi
sit ei deꝰ triplicē thesaurꝫ. s. potēcie. sapiētie
⁊ mīi̇cordie. habet thesaurꝫ potētie. q̄r potē
ter deū traxit q̄n v̄tute v̄ginitatꝫ sue ⁊ fide
litatꝫ ⁊ hūilitatis deū ī suū vterꝫ suscipe di
gnata est. Magna nāqꝫ potētia est vincere
inuincibilē: supare oīpotentē. Un̄ Cant.
i. Cū rex esset ī accubitu suo nardꝰ mea de
dit odorē suū. ī accubitu suo. i. in sinu pater
no. nardꝰ. i. hūilitas mea. Nā sic̄ nardꝰ est
herba parua ⁊ valde odorifera. sic hūilitas
marie fuit tāte potētie. vt dicit Amb̃. ꝙ hu
manū sensū ⁊ intelligētiā excedit. Quātuꝫ
hūilitas marie meruit nō capit ratio: s̄ꝫ fi
delis ꝓfessio. Jtē potēter dyabolū ꝯtriuit.
magna potētia est illū ꝯterere. de q̄ Job. xli
Nō est ptās sup̱ terra q̄ equipar̄ ei. Jp̄a ē
Judith. c. ix. Erit memoriale nōis tui cuꝫ
manꝰ femīe deiecerit eū. vnde ip̄a ꝯteret ca
put tuū Gen̄. iij. Jtē cōmisit ei thesaurꝫ mi
sericordie: illū dispgit largiter. Eccl̄i. xxiiij
Uenite ad me oēs q̄ ꝯcupiscitꝫ me. dicit no
tanter oēs ī generali. q̄r nō est ꝑsonarꝫ acce
ptatrix. Bern̄. Maria sinū pietatꝫ oībus
apit. Jtē hūc thesaurꝫ mīi̇cordie impartit̄
sapiēter. s. vbi maior necessitas affuerit. iō
vocat̄ luna: q̄r lucet ī nocte aduersitatis: cū
abscōdit se sol iusticie: tūc luna. i. mater mi
sericordie lucet. Jō Chrꝫ. Tribulatee ni
miū si nescirē marie patrociniū. Jō Cassio.
in ep̄la. Tu patrona hūani generꝫ. tu cōso
latio afflictꝫ. tu infirmis medicina singula
ris. de hoc thesauro mīi̇cordie gratulatur.
Aug̃. in li. retractationū dicēs. Scio me ñ
posse perire pre nimia pietate marie. ¶ Se
xtū gaudiū q̄ȯ habuit in terris est q̄n vidit

cũ resurgentẽ a mortuis. Nã sicut maxĩe fuit
ↄtristata ĩ ei⁹ morte. ita ꝛ p̄rimo ꝓm sedulũ
est ↄsolata ꝛ ꝑ maxime gauisa in resurrectõ
ne. ꝙ potuit dicere cũ p̄s. xciij. ꝓm multitu
dinẽ doloꝝ meoꝝ ↄsolatões tue letificauerũt
aı̃aꝫ meã. Cũ vidit ꝙ amara mors xp̄i fuit
ↄuersa ĩ vitã. amara passio ei⁹ ꝛ ↄtumelio-
sa afflictio fuit mutata in gloriã. mortalitas
in ĩmortalitatẽ. tũc potuit dicere illud p̄s.
xxix. Cõuertisti planctũ meũ ĩ gaudiũ mihi
ꝛc̃. Sextũ gaudiũ qđ nũc habet ĩ celo ẽ ꝙ
ipa ꝓxima est deo xp̄o filio ei⁹ ꝛ sancte tri-
nitati. Nã q̄nto q̄s charitate feruẽtior tãto
deo ꝓximior. q̄lis fuit ipa. ꝙ potuit dicere
illud Canti. v. Uulnerata charitate ego sũ.
Nã ipa est mater pulcre dilectõis. Eccli.
xxiiij. Materna chaitate plena vt dic̃ am-
bro. Sic̃ ferꝝ ĩ ignẽ missũ totũ fit igneũ. sic
ipa ignita fuit igne dilectõnis. Jđ Aug. ꝓm
mensurã dilectõis erit mẽsura manifestatõ
nis. ſꝫ ipa ĩ sũmo dilexit. iđ trinitati ꝓxima
est. Itẽ q̄nto mag⁊ q̄s se vnit deo h̃ ẽ tãto ibi
erit ꝓximior ei. q̄s vicinior m̃ẽ dei ĩ q̄ deus
habitauit nouem mẽsib⁊. Eccl. xxiiij. Qui
creauit me reqeuit ĩ tabernaculo meo. Ideo
ipa est mater salomõis. iij. Re. ij. Qui sure-
xerit ꝛ cã ad se locauit. sic̃ testat̃ hiero. Hec
est dies in q̄ ad throni celsitudinẽ intemera
ta mater ꝟgo maria ꝓcessit atq̄ ĩ regni so-
lio sublimata: post xp̄m gl'iosa resedit. de q̄
Damasce. Ibi mater collocat̃ vbi p̄r ado-
rat̃. fili⁹ collaudat̃. sp̄ũs sanct⁹ glorificatur.
Septimũ gaudiũ qđ habuit ĩ terr⁊ est xp̄i
ascẽsio. q̄r vidit eũ in celũ ascendẽtẽ ꝛ dire-
xit post eũ ei⁹ mentẽ. ita ꝙ ↄuersatio ei⁹ to-
ta celest⁊ erat quousq̄ impletũ est eius desi
derium. vt hodie assumeret̃ in celũ corpe ꝛ
aı̃a. Ibi ipa fuit fons paru⁹ q̄ creuit ĩ flumẽ
maximũ. Ipa est Abigail q̄ venit ad dauid
regẽ ꝛ eũ recõciliauit eũ ꝑ sapiẽtiã suã. vt h̃r
i. Reg. xxv. Ipa est Hester hũilis q̄ est ex-
altata ꝛ coronata ĩ reginã. Septimũ gau
diũ qđ nũc habet in celo est ꝙ secura est de
eternitate gl'ie. de q̄ canit eccl'ia Hodie vir
go maria celos ascendit. gaudete. q̄r cũ xp̄o
regnat in eternũ. Si eñ de alijs sactis scri
bit̃ Sap. v. Iusti inꝑpetuũ viuẽt. mag⁊ d̃

mr̃e dei. Nã Sap. iiij. O q̄ pulcra es ca
sta gñatio cũ charitate: inꝑpetuũ corona-
ta triũphas. m̃lto mag⁊ ipa hodie vt ĩ lectõ
ne legit̃. In syon firmata sũ. Et ĩ euãgelio
Luc. xi. Optimã partẽ elegit maria q̄ nõ
auferet̃ ab ea. sic ipa assidue sine intermissi
one intercedit ꝓ nob. Uñ Albert⁹. Maria
iust⁊ ꝛ pc̃torib⁊ fideliter eã implorãtib⁊ nũ-
q̄ opitulari desistit. Jđ Chrẽ. Nõ ẽ ꝓbas
illũ te deserere q̄ fiduciã ponit ĩ te.

Sermo CXVI. Ad idem.

Que est ista que

ascẽdit ꝑ desertũ delicijs affluẽs
ꝛ innixa sup dilectũ suũ. Cãti.
vltĩ. R. Sic̃ dño ascẽdente mirati sunt
angeli. ita ascẽdente dña magnã admiratõ
nẽ habuerũt angeli q̄ñ viderũt feminã sup
choros oẽs angeloꝝ exaltari. Sciebãt eniꝫ
humanã naturã ab angelis minoratã. iuxta
illud p̄s. viij. Minuisti eũ ab angelis pau-
lomin⁹. q̄ñ eñ rõnalis sp̄ũs corruptibili cor
pori est alligat⁹ tũc fuit paulomin⁹ ab ange
lis minorat⁹. de h̃ angeli nõ multũ mirabã
tur. q̄r Sap. ie. d̃r. Corp⁹ qđ corrũpit̃ ag-
grauat aı̃aꝫ. Sed ꝙ hoĩes possunt angelis
eq̄ri h̃ ĩ veteri lege nõ didicerãt nec nouerãt
nisi in tp̄e grẽ in q̄ pñt hoĩes ꝑ virtutũ me-
rita ꝛ ꝑ virginalẽ mũdiciã adeq̄ri angelis.
Luce. xx. Eq̄les erũt angelis dei. Et h̃ sil'r
nõ multũ mirabant̃. S. Sciẽdũ ꝙ hoĩes
facti sũt ad honorẽ dei ꝛ ad dei faciẽ ↄtẽplã
dũ. ſꝫ videntes humanã naturã ĩ duab⁊ ꝑfe-
ctis ꝑsonis. s. xp̄i ꝛ m̃ris ei⁹ super angelos
sublimare ĩ admiratõeꝫ maxĩe sunt cõmoti.
Nã xp̄o ascẽdente admirãdo dixerũt illud
Isa. lxiij. Quis est iste q̄ venit de edom tin
ctis vestib⁊ de bosra. iste formosus in stola
sua gradiẽs ĩ multitudine fortitudinis sue.
De ꝟgine aũt ascẽdente dixerũt illđ Can
ti. viij. Que est ista q̄ ascẽdit de deserto deli-
cijs affluẽs innixa sup dilectũ suũ. In sũ
ma verboꝝ duo innuunt̃. Primo ondit̃ as-
sumptõis admiratio. ibi. Que est ista. scđo
admiratõis causa. ibi. affluẽs delicijs. T.
Nota admiratio orta est ex q̄tuor. Primo
de ꝑsona. Que est ista que ascẽdit. Ad istã

interrogatōez r̄ndit Aug. Mater dei ipa ē regina celi. dn̄a mūdi. porta ꝑadisi. In hoc igitˀ ꝙ dicit mater dei duo notantˀ. Unū est ꝙ habet sup xp̄m ꝓceptū seu imperiū mātne autoritatꝭ qd̄ nulla alia creatura vnꝙ͂ habuit nec habebit. Luc. ij. Descēdit cū eis ⁊ erat subditꝰ ill. Bern̄. Quis q̄bꝰ deꝰ hoībꝰ. Sicut filius hoīm hoībꝰ. sic xp̄s marie. Aug. Hoc singulariter ipa habuit vt videret libi nascēdo ꝑ humanitatē subditū: quē nō solū natura humana verꝫ etiā angelica natura veneratˀ ⁊ adorat. ¶ V ~ Nota ergo q̄ eni est dei mater. sic deū nullꝰ sufficienter ⁊ digne laudare p̄t: sic nec matrē. Quis eni laudare p̄t sufficiēter eā q̄ eternū ꝓtulit verbuꝫ. q̄ suū genuit ꝯditorē. q̄ nobis dedit mediatorē dei ⁊ hoīm. q̄ nobis apportauit cibū angeloꝝ. Unū Petrꝰ damiani. Qualiter eā laudare poterit mūdanꝰ hō ꝑ trāsitoriū verbū q̄ de se ꝓtulit verbū qd̄ manet ī eternū. Jdō Aug. Si oīm nostꝝ mēbra verterentˀ ī linguas ⁊c. Et idē Damasce. Si laudē ⁊ gl̄iaꝫ eiꝰ scribere volumꝰ deficiūt nobis v̄ba q̄bꝰ exprimere valeamꝰ. Bern̄. Etiā mihi essent tot lingue q̄t stelle celi ⁊ oēs possent in laudē ꝯuertere genitricꝭ dei. nec minimā eiꝰ exprimere valerē virtutē. ¶ X ¶ Itē nota tria fecerūt eā dignā fore matrē dei. Primū est castitas v̄ginalꝭ ⁊ singularꝭ. qꝛ ipa ē speculū virginū. Ipa habuit triplicē v̄ginitatē. s. integrā. exemplarē. ⁊ trāsfusaꝫ ¶ Primo habuit virginitatē integrā. qꝛ in corpe ⁊ aīa. Cāti. iiij. Tota pulcra es amica mea ⁊ macula nō est ī te. Aug. de natura ⁊ grā. Excepta beata v̄gine maria oēs sancti ⁊ sancte si viuerēt ⁊ interrogarentˀ si sine pc̄to essent oēs vna voce clamarēt. Si dixerimꝰ qꝛ peccatū nō habemꝰ ipi nos seducimus. Aug. Cū de pc̄to agitˀ ꝓrsus d̄ maria nullā volo hr̄e mētionē. qꝛ illū ꝯcipe meruitqnē nullū ꝯstat habuisse peccatū. Nā ipa habuit arbitriū ī bono ꝯfirmatū ¶ Scd̄o habuit virginitatē exēplarē. qꝛ eiꝰ v̄ginitas oībus v̄ginibꝰ fuit exemplū. Jdō figurata per amigdalū q̄ inter ceteras arbores p̄io fructꝰ ꝓducit. sic beata v̄go primo inter mulieres votū v̄ginitatꝭ emisit. p̄s. Adducentur regi v̄gines post eā. Nā ante ipaꝫ v̄ginitas nō videbatˀ esse magni meriti. qꝛ dabatˀ fructꝰ centesimꝰ ꝯiugatꝭ. tricesimꝰ viduis. sexagesimꝰ v̄ginibꝰ. nūc v̄o ecōuerso. Jdō Bern̄. Fulgida virginitas est gēma v̄tutū germana angeloꝝ. lampas ecclīaꝝ. lux aīaꝝ. Damasce. li. iiij. Quāto angelꝰ hoīe supior tāto v̄ginitas nuptijs honorabilior. ¶ Z Tercio habuit v̄ginitatē trāsfusā. qꝛ in alios castitatē transfudit. licet pulcerrima fuit tn̄ a nullo ꝯcupisci potuit. ⁊ talē alie v̄gines nō habuerūt. Nō katherina quā cōcupiuit maxentiꝰ. non Margaretha quā ꝯcupiuit olibriꝰ. nō Agnes licet casta mēte ⁊ corpe: tn̄ ꝓfecti filiꝰ eā ꝯcupiuit. Diceres vn̄ accidit h̄. R̄ndetˀ ex tribꝰ. Primo taliter se habebat ī oībꝰ v̄bis factꝭ ⁊ moribꝰ ꝙ nulli dabat occasionē peccādi: sꝫ mouebat cuiuslibet intuētis animū ad dilectōēꝫ. Scd̄o propter lumīs claritatē. Hugo. Ardor gratie splēdebat ī mēte vt ī corpe mirabilia faciebat. Hilariꝰ super mathēū. Joseph cognouit faciē ꝑ diuini lumīs radiū. idō ipa illud scriptū Eccl. xxiiij. dicit. Quasi cedrꝰ exaltata sū ī libano. Sic odor cedri fugat serpētes: ⁊ sic splēdor grē intꝰ oēs motꝰ corporales ⁊ sp̄uales. Tercio qꝛ deꝰ occultauit ī ca oīa q̄ poterāt esse incitamēta ad libidinē. ⁊ dedit graꝫ oībꝰ eā intuentibꝰ vt nō inordinate mouerentˀ ¶ Secundū qd̄ fecit beatā virginē dignā matrē xp̄i est hūilitas. Un̄ ipsa fatetˀ Luc. i. Respexit humilitatē ācille sue Aug. sup missus est in ꝑsona marie. Queris a me q̄d obtulerim munerꝭ vt mater efficerer dei creatoris. R̄ndit oblatio mea humilitas. v̄ginitas ⁊ fides mea. Bern̄. Audeo dicere ꝙ nec v̄ginitas marie sine hūilitate deo placuisset. Jdō nō dixit se matrē dei reginā celi. dn̄am mūdi: sꝫ ancillaꝫ. Luce. i. Bern̄. Nunꝙ͂ sup choros angeloꝝ ascēdisset nisi se vltra oēs hoīes hūiliasset. Amb. sup beati immaculati. Quāto q̄s abiectior in h̄ seculo: tāto magꝭ exaltatˀ ī futuro. ¶ Tercium est firmitas fidei. idō cōmendat eā Elisabeth de fide Luc. i. Beata q̄ credidisti. Augusti. de virginibꝰ. Beatior fuit maria ꝯcipiendo fidē xp̄i q̄ꝫ carneꝫ xp̄i. Nichil enim

materna ꝓpinquitas fuisset nisi eū felici⁹ cor/
de ꝗ̄ corpe gestasset. Jdō exq̄ est mater dei:
tūc erga nos habet materne cōpassionis af/
fectū. Jdō sepi⁹ dicere debem⁹. Mōstra te es
se ꝛc̄. Et ꝓpter hmōi affectū cōpassionis et
misericordie pt̄ dicere illō Eccī. xxiiij. Quasi
si oliua speciosa i campis. Ipa eīn habet mi
sericordiā excedētē designatā p oliuā. Nā
sicut oliua supeminet oībꝫ liquoribꝫ: ita mi/
sericordia ei⁹ oībꝫ aliorꝝ sanctorꝝ miseratōi
bus. Eccī. xviij. Misericordia hoīs circa ꝓx
imū suū. misericordia aūt dñi sup oēm carnē
q̄sic ꝛ dñe. Eccī. xxiiij. Trāsite ad me oēs
ꝛc̄. Habet eīn misericordiā cōmunē ꝛ poten/
tē. Jdō dicit̄ in cāpis ad differentiā oliuarū
ortorꝝ. ad q̄s non est oīm ingressus. Bern.
Sinū pietatꝫ maria oībꝫ apit. si q̄d spei. si
q̄d grē hēm⁹ ex ea nouim⁹ redūdare Christ.
O virgo nō est phas te posse deserere illū q̄
spem ponit in te. Scd̄o ipa est regina an
gelorꝝ. Angel⁹ pri⁹ dignior hoīe ī nature di
gnitate: q: spūs. sꝫ ipa eū excessit: q: iā regi
na angelorꝝ. Secūdo i familiaritate Mat.
xviij. Angeli eorꝝ sp vidēt faciē patrꝫ. Ipa
familior: q: ei dixit angel⁹. Dñs tecū alit̄
ꝗ̄ mecū. Bern. O ꝗ̄ familiaris es o dña
ꝗ̄ ꝓxima. imo intimus apud te manet ꝛ tu
eū eo. Tercio in grē vbertate: q: angeli cū
splēdore habēt lumē grē. hoīes in enigma/
te. i. Cor. xiij. Videm⁹ nūc p speculū ꝛ in
enigmate. ad mariā vo angel⁹ ait. grā ple/
na. Bern. Ita plena vt ipa excellat gratiā
oīm sanctorꝝ ꝛ angelorū. Tercio ipsa est
dña mūdi. Eccī. xxiiij. In oīni ꝓplo in oīni
gente primatū tenuit. Jdō ad ipam tāq̄ ad
dñā ꝛ augustā appellare licet. siue q̄s gra/
uet̄ a dyabolo. siue a tyrāno. siue a corpe. si/
ue ab ipa veritate q̄ est fili⁹ ei⁹. Si q̄d fue/
rit diffinitū siue impatū reuocat irritū ꝛ re/
stituit in integrū. Si q̄s grauat̄ a dyabolo
sic theophil⁹ p cirographū: ipsa restituit in
integrū. si q̄s a tyranno figurat̄ in Hester
viij. q̄ restituit iudeos. si q̄s a carne vt Ma
ria egiptiaca q̄ multo tpe carnali ꝯcupiscē
tie fuit. ad dñam ꝯfugit ꝛ appellauit ꝛ cō
cupiscentiā vicit ꝛ castitatē seruauit. si quis a
dei iusticia grauat̄ pt̄ appellare ad eā. Vnde

legit̄ i vita sancti dominici ꝙ quidā sanctus
vir p diuinā reuelatōez vidit ꝙ cū mr̄ dñi
dei filiū ꝓ humano genere exoraret Rn̄dit
fili⁹: q̄d possū vel debeo ampli⁹ facere. mi/
si patriarchas ꝛ ꝓphetas: paꝝ se emendaue
runt. veni ad eos: deinde misi aplos ꝛ me ꝛ
illos occiderūt. misi martires ꝛ ꝯfessores:
nec illis acqeuerūt Sꝫ regina misericordie
ei⁹ sententiā obtpans rn̄dit. Bone fili non
ſm eorꝝ maliciā. sꝫ ſm misericordiā tuā age/
re debes. Cui fili⁹. adhuc hāc misericordiam
cū eis faciā. q: pdicatores meos eis mittā
Quarto ipa est thesauraria dei. Nā deus
posuit i ea thesaurꝝ oīm virtutū. Eccī. xxiiij
In me oīs grā vie ꝛ virtutꝫ Ruth. iij
Scit oīs ꝓpls te esse matrē ꝛ mulierē virtu
tis. Hiero. Nullo virtutū genere vacua fu
it: cui angel⁹ plēitudinē grē ꝓmisit. Quin
to ipa est porta padisi. Vn̄ canit ecclia. Fe/
lix celi porta. Ipa est hec porta d̄ q̄ Ezech.
xliiij. Vidi portā in domo dñi clausā ꝛ vir
nō trāsibit p eā qm̄ deꝰ israel ingressus est p
eā. Canti. ij. En ipe stat post parietē. i. post
humanā naturā respiciēs p fenestrā. i. pre
ꝯnariā. p cancellos. i. vulnera. Jdō canit ec/
clesia. Tu regꝫ alti ianua ꝛ porta lucꝫ fulgi
da. Itē padisi porta p Euā cunctis clausa ē
sꝫ p mariā virginē iterꝝ patefacta. Est enī
portaria q̄ nos suis meritis introducit. Ig
naci⁹. Impossibile est aliquē saluari peccato
rē: nisi p tuū auxiliū ꝛ fauorē. Ans. Oīnis
a te auersus necesse est vt intereat. Chriso.
Tribularer nimiū si nescirē marie patroci/
niū. Dixi secūdo subiūgit admiratōis ra
tionē cū dicit. Que ascēdit de deserto. Tri/
plex ratio admiratōis. Primo q: ascendit
de deserto. Itē q: delicijs affluēs Item q:
innixa sup dilectū suū. B. Primo mira
bant̄: q: de deserto ascendit. i. de mūdo. ꝛ dr̄
desert⁹. i. derelict⁹ a deo ꝛ ab angelo ꝛ ab ho
mine deserend⁹. vbi serpētes igniti. i. tēpta
tiones graues. i. Job. v. Tot⁹ mūd⁹ in ma
ligno posit⁹ est. vn̄ maior ps descēdit ad in
fernū. Alij ꝓpter appetitū ambitionū. vt
dathan ꝛ abyron q̄ principatū ambiētes cō
tra moysen ꝛ aaron seditionē suscitātes. vi
ui descenderūt ad infernū. Nu. xvi. Alij per

amorẽ diuitiaꝝ. vt diues Luc. xvi. q̃ sepultus est in inferno. Alij ꝑ amorẽ deliciarum Job. xxi. Ducũt in bonis dies suos ⁊ ĩ puncto ad infernũ descẽdũt. Ista tria sũt in deserto huius mũdi. i. Job. ij. Omne qδ est in mũdo aut est ꝯcupiscẽtia carnis ⁊c. Secundo mirabant̃ q2 delicijs affluẽs. s. generalib9 ⁊ specialib9. Delicie generales sũt q̃ sunt cõmunes sanctꝫ. de q̃b9 Aug. de ciui. dei. Ciuitas supna est in q̃ sãcti dei ĩ eternitate vigent. in veritate dei lucẽt. in bonitate dei gaudẽt. Iste aũt delicie generales nobili9 q̃ in alijs sanctꝫ in ipa fuerũt. q2 iocũdius gaudet ⁊ clari9 lucet ⁊ nobilius viget. Sap. iiij. O q̃ pulcra es casta generatio. i. beata vͦgo. ecce iocundi9 gaudet δ eo vͦgo ꝑmãsit In h̃ q̃ dic̃ cũ claritate. clari9 lucet. ĩ eo q̃ dic̃ ĩ eternũ coronata triũphat̃ notat̃ q̃ nobili9 viget. Itẽ hꝫ speciales delicias. alie vͦgines ⁊ sãcti habẽt aureolã: ipa coronã ĩ capite duodecĩ stellaꝝ. Apoc̃. xij. Alij sequunt̃ ĩ veste alba. Apoc̃. iij. Ambulãt mecũ ĩ albis q̃m digni sũt. Ipa ẽ sole amicta. Apoc̃. xij. Signũ magnũ apparuit ĩ celo mlier amicta sole ⁊ luna sub pedib9 eius. Alij sequunt̃ q̃cunq3 ierit Apoc̃. xiiij. Hec aũt habet lunã. i. eccl̃iaꝫ triũphantẽ ⁊ militantẽ sub pedib9 ei9. i. imꝑio suo. Ille cantant ꝑ ꝯsuata vͦginitate. hec ꝑ vͦginitate ⁊ fecũditate. iδ δ2 in vtero habẽs. ⁊ clamabat ꝑturiẽs Mat. i. Inuẽta est in vtero habẽs de spũsancto. ipa est regina de q̃ Dauid ps̃. xliiij. Astitit regina a dextrꝫ tuis. Nã regia hꝫ nobiliorẽ sitũ ornatũ ⁊ famulatũ. Primo meliorẽ sitũ. q2 a dextrꝫ. ideo dicit innixa super dilectũ suũ. Nã fili9 portauit matrẽ a q̃ portat9 est. Figurat̃. iij. Reg. ij. Salomon occurrit matri ⁊ iuxta se locauit dicẽs Hec ꝑbas est q̃ tibi denegẽ. ps̃. xv. A dextris ẽ michi ne cõmoueat. Hiero. Hec est dies ĩ qua saluator noster matri sue festin9 occurrit ⁊ ĩ solio regni ꝯsedit. Itẽ Damas. Ibat a creaturꝫ ad creatorẽ vt intercedat ꝑ nob̃ vbi pater adorat̃. fili9 glorificat̃. spũsanct9 collaudat̃. Scδo habet nobiliorẽ ornatũ ĩ vestitu δaurato. i. in corꝑe glĩficato. Apoc̃. xij. Date sunt mulieri due ale. Aug. Dicit

eũ ihesus de ministrꝫ. Vbi ego sũ illic ⁊ minister me9 erit. si ibi maria fuerit nunq̃d in eq̃li glĩa vbi dei iusticia. q2 ꝑpit euꝫ. Aug. Thronũ dei: dñi thalamũ: thesaurꝫ xp̄i dign9 fuit reſuare celũ q̃ terra. Tercio habet digniorẽ famulatũ. q2 oẽs angeli ⁊ sancti famulant̃ ei. ps̃. xliiij. Circũdata varietate. s. ꝓphaꝝ ⁊ martirũ ⁊ oĩm angeloꝝ. Nã bis euacuatũ fuit celũ Primo qñ xp̄s ascẽdit tũc null9 angel9 remãsit. sꝫ oẽs xp̄o obuiã venerũt. Scδo qñ beata vͦgo assumpta fuit tũc xp̄s ⁊ oẽs angeli venerũt ei obuiã. Tercio euacuabit̃ ĩ iudicio Mat. xxv cũ venerit fili9 hoĩs ⁊ oẽs angeli. iδ hodie canit eccl̃ia. Assumpta ẽ maria ĩ celum ⁊c. Figurat̃. ij. Reg. vi. Dauid ⁊ filij israel cõduxerũt archã testamẽti cũ iubilo. O quãto magis ꝯuenit ꝓ vͦgine cũ iubilo. Luc. xv. Gaudiũ est angelis dei ⁊c. q̃to magꝫ de ea q̃ nullũ fecit pc̃tm̃. gaudet fili9: q2 mater honorat̃. angeli: q2 eorũ dñã exaltat̃. iusti: q2 sal9 augmẽtat̃. pc̃tores: q2 ira dei placat̃. ps̃. xv. A dextrꝫ est michi ne cõmoueat. Bern̄. O pc̃tor secuꝝ habes accessũ ad deũ ⁊c. Hiero. in ſmone de assumptione. Hodie vͦgo maria celos ascẽdit rogo gaudete. letet̃ oĩs orbis: q2 hodie mater dei venit ad regale palaciũ filij. Hodie regina angeloꝝ exaltata est sup oẽs choros angeloꝝ. Hodie dñã mũdi eripit̃ de ꝑsenti seculo nequã. Letet̃ oĩs orbis hodie oĩb9 hoĩnib9 aucta est sal9 ei9 interueniẽtib9 meritis. Nã si deũ in sanctꝫ laudare iubemur. mlto magꝫ ĩ matre. Nã sic hec vͦgo incomꝑabilis est ceterꝫ vͦginib9. ita hec festiuitas oĩm sanctoꝝ festiuitatũ est dignissima.

Sermo CXVII. Ad idem.

Maria optimam

partẽ elegit q̃ nõ auferet̃ ab ea Lu. x. In vͦbis ꝑmissis duo innuunt. Primo beata vͦgo cõmendat̃ ab excellẽtia virtuose vite. ibi. Maria optimã ꝑtẽ elegit. Scδo cõmendat̃ a ꝑmanentia glorie copiose. ibi. q̃ nõ auferet̃ ab ea. De primo dicit Maria optimã ꝑteꝫ elegit Reuera optimã partẽ elegit maria multipliciter. Primo in ꝑsenti q̃ ad castitateꝫ q̃

habet tres ptes. Prima est ɔiugalis: ⁊ illa est bona. Secũda vidualis ⁊ illa est melior Tercia est ꝟginalis: ⁊ illa est optima. Vñ Cyprian⁹. Virginitas est flos geēmis ⁊ ornamētũ grē spũalis. De q̃bꝫ Beda. Bona est castitas ɔiugalis. melior viduał. optima virginał. ¶ Prima .s. ɔiugał ē bona .i. Cor. vij. Si nupserit ꝟgo n̄ peccat. ⁊ ad Heb. xiij. Honorabile ɔiugiũ thor⁹ imaculatus. Hec ē ꝑs bona. q2 habet fructũ tricesimuꝫ. ¶ Scd̄a est viduał. ⁊ illa est melior .i. Cor. vij. Beatior si sic ꝑmāserit. q̄ recipiũt fructũ sexagesimũ. ¶ Tercia ꝟginalis. ⁊ hec ē optima. de q̄ Aug. Que maior glīa sup terrā q̃ȝ in carne corꝑali ducere vitã angelicaꝫ Et Hiero. Viuere i carne ꝑter carnē plus est vita angelica q̃ȝ hũana. Hāc elegit beata ꝟgo vt ꝓposuit angelo. Luc .i. Q̃ũo fiet istud qm̃ vir̃ nō cognosco. Beda. Angelo ꝓpositũ sue mētis ꝟgo reuerētee expoluit: de q̄ castitate loquit̃ Aug. Que ꝟgo tā casta vt esset ꝟgo post partũ. Hiero. Que castior illa q̄ corp⁹ xp̄i sine ɔtagione ɔcepit. sine virginitatꝫ corruptōe generauit. hec sola mater ⁊ ꝟgo ꝑmāsit. Scd̄o optimā ꝑtē elegit q̄ ad puritatē. bona ē puritas hũana. melior angelica optima supangelica. infra tñ diuinā. videlicet vbi nłła ɔsꝑsio pulueꝫ pc̄ti est. q2 ī vtero sc̄tificata. de q̄ Ans. Ea puritate nitebat q̄ maior sub deo itelligi nequit. nā angeloꝝ trāscēdit puritatē in q̄bus pctm̃ repit̃. in ea aũt nichil pc̄ti repit̃. Cant. iiij. Tota pulcra es amica mea ⁊c. Est em̃ mag̃ puritas q̄ caret mortalibꝫ pc̄tis. maior q̄ expers est venialibꝫ. maxīa q̄ sine omni pc̄to ⁊ sine inclinatōne ad pctm̃. ⁊ sic ipsa. Bern. In puritate transcēdit angelos et celestē oēꝫ supgeedit̃ creaturā. ⁊ h̄ nō solũ ꝓbat̃ autoritate sꝫ ⁊ rōe. Nā q̃ȝtũ q̄libet creatura est deo ɔiūctior tāto ipsam oportꝫ esse puriorē. sꝫ ipsa sup oēs creatuꝛas est deo cōiunctior q2 de⁹ i ea: ergo purior. Itē q̄āto q̄s deo familiarior tāto purior. ⁊ sic Marta Bern. O q̃ȝ familiaris es dn̄a: q̃ȝ ꝓxima imo intim⁹ apud te manet: ⁊ tu cũ eo vestiteris ⁊ ex eo q̄ vestisti eũ substātia carnis: ipse vestit te glīa sue maiestatis. ¶ Tercio optimā partē elegit in grē multiplicitate. bona est ꝑs hr̄e grām ad sui ꝑi⁹ iustificatōeꝫ. maior ad alioꝝ saluatōeꝫ. optima ad oīm beatitudinē. ⁊ sic maria. De primo Luc .i. Aue grā plena De scd̄o. bñdicta tu in mulierib De tercio Lu .i. ex h̄ beatā me dicēt oēs generatōes Joh .i. De plenitudīe ei⁹ oēs accepim⁹. Eccī .xl. Grā dei sic ꝑadisus ī bñdictionibꝫ Eccī .xxiiij. In me oīs grā vite vie ⁊ veritatꝫ. Hiero. Ceteꝫ sanctꝫ ꝑ ꝑtes grā ꝓstat̃ marie totā se infudit plenitudo gratie ¶ Quarto maria optimā ꝑtē elegit ī vite ꝑfectōe. q2 ducere vitā actiuā ē bona ꝑs. ɔtēplatiuā est melior. sꝫ vtrāq̃ȝ optima. ⁊ sic ipsa. Idō significat̃ ꝑ duas sorores q̄ ducebāt duplicē vitā. Primo actiuā. Greg⁹. super Ezech. Actiua vita ē panē esurienti tribuere. Ipa lactauit ꝟgineis vberibꝫ deũ Ans. Alij hospitē quelibet: ipa dei filiuꝫ hospitauit nouē mēsibꝫ. q̄ ɔquest⁹ fuit Math. viij. Q, nō hr̄et vbi caput suũ reclinaret. Alij ī domo: ipa in vtero. Alij veste corꝑali: ipsa eũ carne induit. Si merer̃ ille mercedē prophete q̄ ꝓphā suscipit. Mat. x. hec ꝟbo oīꝫ dn̄m ꝓphāꝝ. Ipa vinctũ visitauit duꝫ sub cruce stetit. ipa infirma membra ī infantuli etate balneauit. portauit. leuauit. ipa ī morte ⁊ sepultura affuit. idō hodie legit̃. martha satagebat. Q̃ q̃ȝ occupata erat. Vñ d̄ ea legit̃. Martha sollicita es ⁊ turbaeꝫ erga plurima. Reuera turbata cũ fugit i egiptũ a facie herodis. cũ audiuit iudeos insidiari sibi turbata. cũ audiuit gladiũ ꝑtrāsire aīaꝫ ei⁹ cũ vidit filiũ deꝑhensũ illusũ ɔsputũ crucifixũ coronatũ ꝑforatũ mortuũ ⁊ sepultum ¶ Itē scd̄o duxit vitā ɔtemplatiuā. Greg. Vita ɔtēplatiua est charitatē dei ⁊ ꝓximi tota mēte retinere. ⁊ verbũ dei audire seruēter. q̄s altior in isto q̃ȝ maria. q̄ dicit Eccłi. xxiiij. Ego mē pulcre dilectōis. Amb. Sicut ferꝝ i ignē missũ efficit̃ igneũ. sic ipsa in igne dilectōis. Ipa optimā ꝑtē elegit. de q̄ Bern. Qui pl⁹ diligit pl⁹ recipit. Itē dei verbũ q̄s maiori desiderio audiuit. illa n̄ ad pedes sꝫ ad caput sedēs vt mr̄. Luc .ij. Cōseruabat oīa ꝟba ɔferēs ī corde suo. Ans. Quis digne loquit̃ d̄ ea q̃ȝ dulciter q̃ȝ sub

limiter sapiebat de deo. q2 thesaur9 sapiē re quieuit ī ea. Greg. Quid ō deo ñ sapiebat in q̄ sapiā latebat. Quīto optimā ptē elegit q̄ ad virtutū repletionē. Bonuz est hēre vnā v̄tutē. meli9 mltas. optimū oēs. Illā ptē elegit maria. Vñ Hiero. Nullo v̄tutū genere vacauit cui angel9 diuīe plenitudinē grē pmisit. puer. vlt. Multe filie regū ggregauerūt diuitias: tu sola supgressa es vniuersas. Sic in compatōe dei null9 bon9 sic i compatōe marie nlla pfecta v̄t9. Ansel. Nil tibi o dña eq̄le. oīe qd̄ est. aut sup̄ te. aut īfra te. sup̄ te sol9 de9. infra te oīe qd̄ de9 nō est. Sexto optimā ptē elegit q̄ ad vitā futurā. 7 h̄ in mult̄. Primo q̄ ad assumptionē. aliq̄ solū p vnū angelū assumunt̄. 7 est ps bona. Exo. xxiij. Ego mitto angeluz meū q̄ custodiat te ī via 7 introducat te ī terrā quā pmisi patrib9 tuis. Aliq̄ p multos: 7 est ps melior. vt Lu. xvi. Factū est vt moreret̄ mendic9 7c̄. Tercio qñ oēs angeli aduenieīt 7 xp̄s psonaliter p̄sens: ps optima. 7 sic maria. de q̄ Bern. Quis illud cogitare sufficit q̄ gl'iose hodie regina gl'ie pcessit. 7 ei in occursū tota celest̄ multitudo venit. Aug. Facta est maria corona virginū. gl'ia viduaꝝ. exultatio ꝯiugū. victoria xp̄ianoꝝ. gloria angeloꝝ. ꝯsolatrix aīaꝝ. ianua celorū sal9 oīm pploꝝ. Ideo Damascen9. Si laudē 7 gloriā ei9 scribere volum9 deficiūt v̄ba quib9 scribere valeam9. Bern. Xp̄i generationē 7 marie assumptōnez quis enarrabit. Nā quantā graz adepta est in terr̄ p̄ ceter̄ tantā excellentiorē gloriā obtinet in celis p̄ ceter̄. Bern. O b̄ndicta oīs grē. q̄s altitudinez glorie tue valet muestigare. sic dicit apl's. i. Coꝝ. ij. Que ocul9 nō vidit nec auris audiuit quāta p̄parauit de9 diligētibus se. Quid p̄parauit gignenti se 7 p̄ oīb9 diligenti se. Iō canit eccl'ia. Qua gloria ī celis ista v̄go colit̄ q̄ dño celi p̄buit hospitiū 7c̄. Secūdo optimā partem elegit q̄ ad locationē. Quidā in inferiori ierarchia locant̄ 7 illa est ps bona. Quidam in media: 7 illa melior. Quidā in supiori 7 sup̄ supiorē ierarchiā: 7 illa est optima. Supra supiorez hodie assumpta est virgo gloriosa. ō q̄ canit eccl'ia. Exaltata est sancta dei genitrix sup oēs choros angeloꝝ. Figurat̄. iij. Re. ij. Salomō occurrit mr̄i sue 7 iuxta se eā locauit ad dexterā dicēs. Nec phas ē q̄ tibi denegē. p̄s. A dextr̄ est michi ne cōmouear. Hiero. Hec est dies in q̄ saluator festinus mr̄i occurrit 7 in solio regni post se resedit. Tercio optimā ptem elegit q̄ ad p̄miorū glorificatōez. nā bona ps vbi aīa ī celis est. melior vbi corp9 canonisatū. vt petri pauli 7c̄. 7 est incōpleta. optima vbi vtrūq;. 7 sic beata v̄go maria. Apoc. xij. Date sūt mulieri due ale. 7 est sol9 xp̄i 7 beate virginis. p̄s. cxxxi. Surge dñe in requiē tuā tu 7 archa sanctificatōis tue. Et h̄ ꝯuenit potētie. sapiētie. 7 clemētie. vt supra.

De sancto Bartholomeo.

Sermo CXVIII.

Facta est contē
tio inter fratres Luce. xxij.
In summa euāgelij tria innu
untur. Primo discipuloꝝ carnalitas in cōtentione. Secūdo saluatoris fidelitas i correctione. ibi. reges gentiū. Tercio p̄miorū multiplicitas in pmissione. ibi. ego dispono. De primo dicit. In illo tpe. s. post cenā facta est contentio quis eoꝝ esset maior. Habem9 experientiā vbi corde simul cōueniunt dulcis reddit̄ melodia: vbi aūt dissonāt discrepans son9 efficit̄. sic si corda hoīm simul existentiū ꝯueniūt in vnū est dulce melos ī aure dñi. Eccli. xxv. In trib9 beneplacituz est spiritui meo. cōcordia fratrū. amor pximorū. vir 7 mulier sibi ꝯsentiētes. p̄s. cxlij. Ecce q̄ bonū 7 q̄ iocundū habitare fratres in vnū. Ioh. xvij. Pater rogo vt hi vnuz sint. Si autē sunt discordes: est ꝯfusus sonus in aure dñi. i. Choꝝ. xi. Si quis videt̄ contētiosus esse: nos talē ꝯsuetudinē nō habem9. ij. Thi. ij. Seruū dei nō oportet litigare. p̄s. Qui habitare facis vnanimes in domo. E. Nota triplex est ꝯtentio. s. viciosa. fructuosa. 7 piculosa. Prima viciosa. s. cōtra deū vt ꝯtradicētes voluntati dei vt mali: vti canis ñ ligabilis: si ducit̄ i lassa leuiter latrat 7 ꝯtradicit. 7 sic mali Tales

fuerũt filij israel. Deut. xxi. Semp ꝯtentiosi fuistĩ ꝯtra dñm. Sȝ nõ est cũ eo ꝯtendẽdũ. Primo qꝛ potẽtissim⁹ nõ p̃t ꝯtendẽdo supari. nec hõ p̃t i ꝰ lucrari. Job. xxix. Nũquid q̃ ꝯtendit cũ deo tã facile acq̃escit Job ix. Quis restitit ei ⁊ pacẽ habuit. q. d. null⁹. Eccĩs. viij. Nõ litiges cũ hõie potẽtiori te. sermo ei⁹ ptãte plenus: nec ei dicere potes cur ita facȝ. Eccĩ. xxviij. Abstinete a lite q̃m fomes peccatoꝝ. Scdo sapientissim⁹. ideo op⁹ suũ nõ debet calũniari. Ps. Oĩa in sapientia fecisti Eccĩ. xxviij. Nõ ꝯtendes cũ viro locupleto. Tercio qꝛ optim⁹ nil mali fecit. Mar. vij. Bñ fecit oĩa. Dyonisi⁹. Optimi est optima facere. Jõ puerb. iij. Non ꝯtendas aduersus dñm: cũ ip̃e tibi nil male fecerit Jllo modo discipuli nõ ꝯtẽdebãt ꝯtra dñm vt ait Beda. sȝ ex humilitate vt inter se quererẽt q̃s aptior esset ad tenẽdũ xp̄i locũ. Alia est ꝯtentio viciosa q̃ fit ꝯtra p̃ximũ. ⁊ talis orit̃ multis modis. Primo ex sup̱bia. Prouer. xiij. Inter sup̱bos semp iurgia: qꝛ sup̱b⁹ nõ vult habere similẽ. Prouerb. xi. Ubi fuerit superbia ibi ꝯtumelia. Hugo. Sup̱bia est elatio viciosa q̃ inferiorem despicit. superioribus dominare querit Secũdo causat̃ ex auaricia. Jaco. iiij. Undi cq̃ bella ⁊ lites ex ꝯcupiscẽtijs nostris. Ubi xi. q. iij. c. ira. Dñs misit ap̄los p̄dicare sine pecunia ⁊ virga vt remouerent̃ incentiuũ litis ⁊ instrumentuȝ vltionis. Seneca. Si hec duo p̱nomina meũ ⁊ tuuȝ tollerent̃ de medio om̄ia essent quieta Unde in vitaspatrum. Cũ duo fratres morarent̃ ꝯcorditer tandẽ dixit vn⁹: faciam⁹ ⁊ nos litẽ sicut homines in mundo. Cui alter. nescio q̃liter fit his. Ad quẽ ille frater: pone ĩ medio lapidẽ ⁊ ego dico me⁹: tu dic nõ sȝ me⁹ Posita aũt testa in medio vn⁹ dixit meũ est. ⁊ alter nõ sȝ meũ. ait ille. si tuũ tolle ergo ⁊ vade. ⁊ sic cessauit ꝯtẽtio Ubi aũt auaricia ibi ꝯtentõ Seneca ad neronẽ. Auaro deest tã q̃d habet q̃ȝ q̃d nõ habet. Secũdo p̱pter ebrietatem. Prouerb. xx. Luxuriosa res vinũ tumultuosa ebrietas. Hiero. ⁊ habet̃. xxxv. di. venter. Ubi ebrietas dominat̃ ibi furor Tercio causat̃ ꝯtentio ex praua opinione.

Prouerb. xvi. Hõ p̱uersus suscitat lites. scȝ q̃ spũm suũ vult p̄ferre alijs. Prouerb. xiiij. Labia stulta immiscẽt se stultis rixis: ⁊ tũc necessaria est sapiẽtia. Prouer. xxvi. Ne rñdeas stulto iuxta stulticiã suã. Glo. si incorrigibilis est: ne efficieris ei similis. qꝛ stultũ est talib⁹ respõdere. Nã dñs nõ respondit herodi nec pilato. Si aũt corrigibilis est: respõde stulto iuxta stulticiã suã ne sibi videat̃ sapiẽs. Jõ vitãda est ꝯtentio eo q̃ facit hõiẽ carnalẽ ⁊ nõ oñdit eũ sp̄ualẽ i. Cor. iij. Cũ inter vos sit zel⁹ ⁊ ꝯtentio nõne adhuc carnales estis ⁊ s̃m hõiẽ ambulatis. Jõ Aug. Lites ⁊ ꝯtentões nõ habeatis nec de festuca faciatis trabẽ ⁊ aĩam faciatis homicidã. i. Joh. iij. Qui odit fratrẽ suũ homicida est. ¶ Secũda ꝯtẽtio est piculosa q̃ de⁹ ꝯtendit cũ venerit ad iudiciũ cũ peccatorib⁹. Johel. iij. Cõgregabo oẽs gentes ⁊ ducã eas ĩ vallẽ Josaphat ⁊ disceptabo cũ eis. Similiter sicut dñs cũ dispensatore suo de reddẽda ratione est periculosa ꝯtentio. hoc ꝯsidereas Job. xxiij. Nolo vt multa fortitudine mecũ ꝯtendat nec magnitudis sue mole me p̄mat. q̃si diceret. si ita stricte cõputet q̃s subsistet Job. ix. Si voluerit hõ ꝯtendere cũ eo nõ respondet vnum p̱ mille Jdeo p̱ elemosinas ⁊ lacrimas pax componenda est. Math. v. Esto ꝯsentiens aduersario tuo dũ es in via ne forte tradet te iudici. Jn hac ꝯtentione erũt apostoli iudices. Math. xix. Sedebitis sup̱ sedes ⁊c. Hos scabinos debem⁹ nobis facere amicos ⁊ placabiles dando xenia elemosinaꝝ ⁊ orationũ iuxta dictũ cõmune. Munera placant homines deosq̃. ¶ Tercia contentio est fructuosa. s. ꝯtendere ꝯtra mundũ carnẽ ⁊ dyabolũ. Luc. xiij. Contẽdite intrare per angustam portaȝ. Chris. sup̱ mathẽũ. Porta perditionis est dyabol⁹. Porta vite xp̄s. Ps. Hec porta dñi iusti intrabũt in eam. sȝ arta qꝛ pauci viuũt xp̄iane: multi mundane. Jõ sicut ducẽtes nauẽ sursum ꝯtra aquã. ⁊ sic nos oportet contendere cõtra mundum. Math. xi. Regnũ celoꝝ vim patit̃ ⁊ violẽti rapiunt illud. ⁊ sic ꝯtendit sanctus Bartholome⁹. Et sic nostra ꝯtentio nõ debet eẽ

De sancto bartholomeo.

viciosa ꝛ carnalis vt discipulorꝫ. quis eorū
videretᷣ maior esse. illa ɔtētio ꝓcessit ex ela
tione. Nā audiētes alij discipuli petro pro
missas claues regni celestiꝫ Mat. xvi. Sic
audiētes matrē filiorꝫ zebedei petijsse statuꝫ
dignitatiꝫ ꝓ filijs sentiebāt aliquid humanū. qꝛ
illi volebāt se pferre alijs. ideo ɔtendebant
quia adhuc carnales erant: ꝛ spūsancto nō
dum tanta plenitudine impleti sicut postea
Et sic nos scḋm Bedā ɔtēdere debem⁹ quo-
modo ī celo magni fieri valeam⁹. hic ꝑ me
ritū. ibi in pmio apud deū. quia in domo pa
tris mei mansiones multe sunt. Johā. xiiij
Itē multa sunt exercitia ꝑ que apud deum
magni fieri possum⁹. Primo ꝑ dei timorē
Judith. xvi. Qui timēt te magni erūt apō
te ꝑ oīa. id est. per oīe temp⁹ hic in meri-
to: ibi in futuro ī pmio. Ideo ps. xxxiij. Ti
mete dñm oēs sancti ei⁹ nichil deest timē
tibus eū. Thobie. iiij. Habebis multa bona
si timueris deuꝫ. Bern. In veritate didici
nil ita efficax ad gratiā ꝓmerendā nutriendā
ꝛ ɔseruandā: sicut timor dei. Ideo Job. xx
xi. Semꝑ quasi tumētes suꝑ me fluctus ti
mui deū ꝓpter reuerentiā ei⁹. Secūdo pro
pter diuinū amorē. Aug. Talis vnusquis
ꝗ erit qlis sua dilectio. si valde diligit ma
gnus est. si nichil diligit nihil est. nō nume-
rositas operū. nō diuturnitas temporū: sed
maior charitas auget pmium. Sunt enim
tria in amore diuino ꝓpter que magnificā-
tur amātes. ¶ F. Primo quia ɔtinent deū
i. Job. iiij. De⁹ charitas est qui manet in
charitate ꝛc̄. De⁹ est adeo magn⁹. ps. cxli
ij. Magnus de⁹ ꝛ magnitudinis ei⁹ nō est
finis. ¶ Secūdo ɔtinent ī se virtutes. Aug.
Charitas est omniū virtutū mater ꝛ custos
qꝛ sicut de⁹ in se ɔtinet oīa. ꝛ sic charitas
oēs virtutes. Hugo. Charitas omnium
virtutū obtinet principatū. Philosophus
Qui habet vnā virtutē habet oēs. ¶ Ter
tio ɔtinent humilitatis decorē. qꝛ quāto in
oculis nostris sum⁹ humiliores: tāto ī ocu-
lis dei maiores. i. Reg. xv. dicitᷣ. Nōne cū
paruul⁹ eras in oculis tuis: caput in israel
fact⁹ es. Luc. xviij. Qui se humiliat exal-
tabitᷣ. Bern. De quāto quis sibi vilior: tā

to in oculis dei ꝓciosior. Ideo Chris. Do
cuit discipulos humilitatē corrigēs elatio-
nē dicēs. Reges gentiū dñantᷣ eorꝫ. ꝛ qui
potestatē habēt suꝑ eos benefici vocantᷣ: qꝛsi
oīa benefacerēt. licet nō sit. Uos aūt ñ sic
debetis pensare dominationē vestrā. sꝫ qui
maior est in vobis fiat sicut q̄ ministrat. B
est. qui hic humilior: ibi erit maior. Eccli.
iij. Quāto magn⁹ es humilia te in oīb⁹.
Tūc subdit. q̄s maior est q̄ recūbit aut q̄ mi
nistrat. nōne q̄ recūbit qꝛsi diceret. sic est scḋm
iudiciū humanū: sꝫ nō scḋm iudiciū dei. Naꝫ
q̄ ministrat sepe maior est apud deū. Eccli.
xxxv. Rectorē te posui noli extolli: esto in-
ter illos qꝛsi vn⁹ ex illis. ꝛ ponit se ī exēpluꝫ
dicēs. Ego ī medio vestrꝫ sum sicut q̄ mini
strat. qꝛsi diceret. Si ego dñs intantuꝫ me
humiliaui: ergo ꝛ vos serui. si ego magister
ergo ꝛ vos discipuli. Chris. Nō est ver⁹ di
scipul⁹ q̄ nō imitatᷣ magistrꝫ. nō est vera ima
go q̄ nō est similis auctori. ergo si nobis mi
nistrat: nos debem⁹ sibi ministrare. Aug⁹.
Erubescat supbire humana infirmitas cuꝫ
se depssit diuina maiestas. Greg. Qui ī ce
lum vult ascēdere debet se humiliare. ¶ Di
xi tercio innuitᷣ premiorꝫ mltiplicitas dicēs
vos estis q̄ mecū ꝑmansistꝫ in temptatōib⁹
meis. ¶ G. Sꝫ diceres tū relicto eo oēs
fugierunt. Respondetᷣ ab eo tpe q̄ collegit
eos multa opprobria ꝛ ɔtempt⁹ xp̄s ꝑtulit
a iudeis. ꝛ aliq̄ alij qui sequebantᷣ eū abie-
runt retrorsum. vt habetᷣ Job. vi. Dixerūt
multi: durus est hic sermo. Et post h̄ sequitᷣ
multi discipulorꝫ abierūt. dixit ergo ad duo
decim. Nunquid ꝛ vos vultis abire. Re-
spondit Petr⁹ ꝓ oīb⁹. ad quē ibim⁹ vba
vite habes eterne. ꝛ nos credim⁹ quia tu es
xp̄s fili⁹ dei viui. Ideo recte dicit. vos estꝫ
ꝛc̄. Et si obijcitᷣ q̄ fugierunt. Math. xxvi.
Relicto eo ꝛc̄. Respondetur q̄ redierunt
ꝛ reputatur ꝓ recessu. Hinc. iij. Regū. ij.
dicitᷣ. Omnes reges Dauid Ezechias et
Josias nō peccauerunt. nō q̄ illi nō peccas
sent. sꝫ q̄ de⁹ eis oīa peccata dimisit ac si
nō peccassent. Greg. x. moral. Tanto spes
solidior surgit quāto grauiora quis pro illo
pertulit. Nā in gloria resurrectōis tollitur

q̄ꝺ hic ī tribulatōe seminat᷑. ꝺe q̄ subdit. ego
ꝺispono vobis. s. mecū ꝑmanētib⁹ regnum
H · Ut aūt ꝑmaneam⁹ ī pugna temptati
onis ꝺebem⁹ obijcere quītuplex scutū. Pri
mo scutū fidei Eph. vi. In oīb⁹ sumentes
scutū fidei. ps. xc. Scuto circūdabit te veri
tas ei⁹. Bern. Undiq̄ circūdati sum⁹ tem
ptatōib⁹ vt vita nr̄a temptatio noīat᷑. iō ne
cesse est scuto ꝺn̄i vndiq̄ circūdari. vt sit
nobis a ꝺextris ⁊ a sinistris ante ⁊ retro. Se
cundū. si grauis temptatio irruat. tūc scutū
extra nos. s. memoriā passionis ꝺn̄i ī mēte
hr̄e ꝺebem⁹. h̄ ꝺocet scriptura ⁊ figura. Fi
gura Nu. xxi. Filij israel viḋtes serpentē
eneū n̄ fuerūt lesi. Spūaliter. Sic nos xp̄ꝫ
in cruce. Greg. Quicq̄d ꝓpinat aduersitas
tp̄alis facile erit si ꝯsideram⁹ q̄d biberit xp̄s
ꝓ nobis in cruce: q̄ nos inuitat ad regnum.
Bern. Quid ꝺurꝰ esse poterit tibi cū recor
dat⁹ fueris quid ꝓ te sustinuit auctor mundi
Nā si cōpant᷑ oēs labores seculi ⁊ omniū
hoīm q̄ sunt fuerūt ⁊ erūt: nichil essent ī cō
paratōe laboꝝ xp̄i. Uel etiā scutū ante nos
ꝯsiderātes mortis periculū. districtū iudiciū
vbi oīa pc̄ta ꝺiscutiet. Eccl. vij. Memora
re nouissima tua ⁊ ineternum nō peccabis.
Terciū infra nos h̄ est ad infernū medi
tantes ⁊ cogitātes. meli⁹ est hic modicū pa
ti q̄ꝫ ibi eternaliter ꝺāṅari. meli⁹ est in foro
leuiter flagellari ꝑ q̄ oportet in inferno eter
naliter malleari. Job. vi. Qui timet pruy
nā cadet sup eū nix eterne tribulatōis. Au
gustin⁹. Nullū malū impunitū ⁊ nullū bo
nū irremuneratū. ibi virga ferrea h̄ lignea.
Iō Jaco. v. Patiētes estote ꝯfirmātes cor
da vestra. nā ꝑ patientiā trāsitoriā eliḋit᷑ pe
na eterna. Naū. i. Nō ꝯsurget duplex tri
bulatio. afflixi ⁊ nō affligā te vltra. Bern.
Nō est signū certi⁹ euasionis eterne tribu
latōis q̄ꝫ q̄ꝺ ait Dauid. Corripiet me in mi
sericordia. Quartū scutū sup̄ nos vt mē
tem ad celi gaudia erigamus cogitātes ꝺei
fruitionē: ⁊ mansionē sanctoꝝ ⁊ angeloꝝ ⁊
oīm bonoꝝ. Nec illuc venire poterit quisq̄
nisi purgat⁹ fuerit plenissime a macula pc̄ti
Sap. viij. Nil coinq̄natū intrabit. sꝫ opor
tet vt purget᷑. Act. xiiij. Per multas tribu

latōes oportet nos intrare in regnū celoꝝ.
Nā si pateremur q̄ sunt passi oēs martires
adhuc nō essent passiones ꝯdigne Ro. viij
Nō sunt ꝯdigne passiones hui⁹ tp̄is ad fu
turā gloriā q̄ reuelabit᷑ in nobis. ij. Cor. iiij
Illud q̄ꝺ in p̄senti est momētaneum ⁊ leue
tribulatōis ⁊c̄. Iō Eccl. xxij. In tp̄e tribu
lationis ꝑmane illi fidelis vt in bonis illius
coheres sis. Iō subdit remuneratōis suffi
ciētiā ꝺicēs. ego ꝺispono vobis regnū Ego
vnigenit⁹ ꝺei fili⁹ cui⁹ pulcritudinē sol ⁊ lu
na mirant᷑. cui angeli seruiūt. q̄ est eiusdē es
sentie cū patre Joh. x. Ego ⁊ pater vnū su
m⁹. ego sum ad quē ꝑtinet vnūquēq̄ꝫ sc̄m su
um meritū ī celo collocare. ego ꝺispono vo
bis regnū sic̄ ꝺisposuit michi pater ꝑ passi
onē. Luc. vlti. Nōne oportuit xp̄m pati: et
sic intrare ī gloriā suā. ⁊ sic ego ꝺispono vo
bis vt ꝑ tribulatōes ingreḋiemini. Greg.
Si xp̄s hinc sine flagello nō exiuit qui sine
pc̄to venit. q̄n̄o ꝺigni flagellis nō exiūt q̄ in
pc̄tis vixerūt. J Ecce cōmendabile ꝯui
uiū. Primo ostendit᷑ inuitoris nobilitas cū ꝺi
cit. ego ꝺispono vobis Luc. xij. Amē ꝺico
vob̄ q̄ p̄cinget se ⁊ faciet illos ꝺiscumbere.
Greg. Precinget se ad remuneratōēꝫ ꝺis
cūbere. i. in eterna reqe fouere. Scḋo cibo
rū ꝺeliciositas: cū subdit. vt edatis ⁊ bibatis
sup̄ mensā meā ī regno meo. Si glia multꝫ
est cū rege seḋere in mēsa. q̄d nobis cū rege
glie. Hugo in li. ꝺe spiritu ⁊ aīa. Duo sens⁹
in hoīe. Interior reficit᷑ in ꝯtemplatōe ꝺi
uinitatis. Exterior in ꝯtemplatōne humani
tatis. ꝓpterea ꝺe⁹ hō fact⁹ est vt totū hoīēꝫ ī
se beatificaret. Bern. sup Canti. Plenum
erit oīm ꝺulcedīe viḋere hoīem ⁊ hoīs ꝯdi
torē. Tercio loci amenitas. q: ī regno meo.
Ber. Xp̄i regꝰ sublimitas ⁊ plena ꝺeliciaꝝ
ad te suspiro ꝺe valle lacrimarū. ⁊ merito:
q꜡ ꝺicit Amand⁹ ī ꝓlogo sup libꝝ sapientie
Ibi erit vernalis amenitas: autumnalis fe
cunditas. estiualis claritas. ita q꜡ scribitur
Lu. xiiij. Beat⁹ q̄ māducat panē in regno
ꝺei. Nam talib⁹ ꝺicit᷑ Canti. v. Comedite
amici mei ⁊ bibite ⁊ inebriamini. Bern. su
per Canti. Comedite ꝺe ꝓprijs meritis. bibi
te ꝺe hūanitate. ⁊ inebriamini ꝺ̄ ꝺiuinitate

q2 plena oīm dulcedine. Quarto quiuanti um dignitas: ⁊ tangit̄ cū dr̄. Sedebit3 sup sedes iudicantes duodecim trib9 israel. q2 apl'i vt dicit Amand9 erūt in magno hono re ⁊ dignitate. q2 i iudiciaeia ptāte. H̄ ɔside rans aplus Bartholome9 q xp̄s fuit p co oblat9. ⁊ oblatio debebat fieri de recta pelle ɔsalis ⁊ eo mortuo. Leui. xiiij. Sic sanctus Bartholome9 ɔsiderauit nudū xp̄m i cru ce. sic ipse denudat9 pelle corpis p xp̄o. vt p ueniret ad dignitatē iudicantiū duodecim trib9 israel ⁊c̄.

De decollatione Johānis baptiste.

Sermo CXIX.

Herodes misit ac

b tenuit Johannē ⁊ vinxit eū i car cerem. Marci. vi. ⁊ legit̄ hodier no die p euāgelicali officio. R. Dicit pli ni9 in speculo naturali. Aper siluestr3 est tan te crudelitat3: cū est in amore paruipendit mortē ⁊ ɔtra venatoris ferr̄ intrepide se infi git ⁊ iā trāsfix9 ɔtra sibi resistentē vires re colligit. atrociter pūgit. setas erigit. ⁊ parū comedit. ⁊ discurrit post femias ⁊ marcessit Spūaliter. Per apr̄ intellige peccatorē lu xuriosū ⁊ carnalē: cū ardet i amore inordia to ⁊ malo: crudelis ⁊ ferox est aduersus eos q eū arguūt. Vn̄ legit̄ in vita philosophor̄ de pitagora q veniēs ad quandā ciuitatem noie cretonē vbi p̄plm in luxuria lapsu3 vi dit. ipse amore castitat3 p̄plm redarguit. qui insidias ei parauerūt ⁊ occidere voluerunt q2 carnalis odit ɔtinentē ⁊ luxuriosus castū ⁊ h̄ ppter dissimilitudinē mor̄. Vn̄ seneca in li. de aīa. Dissimiliū mor̄ dissimilia sunt studia. s. hoīs carnalis incōtinent3: ⁊ spūalis ɔtinētis. Jō Eccl'i. xxi. dr̄. Audiet luxurio sus ⁊ displicebit ei correctio. Prouerb. xv Nō amat pestilēs eū q se corrigit nec ad sa piētes gradit̄. Et sic i ppposito beat9 Johēs fuit virgo castissim9. herodes luxuriosissim9 idō nō ɔcordabāt. Nā nunq̄ pbi cū impro bis pn̄t esse amici: ⁊ ecōtra vt dicit Boeti9 li. iiij. psa. iij. De q etiam saluator Joh. xv. Si de mūdo essetis mund9 vos diligeret. s3 q2 de mūdo nō estis. ideo odit vos mund9

Sic odiuit herodes Johannē. q2 arguebat eū de pc̄to luxurie dicēs. Nō te licet hr̄e vxo rē fratr3 tui. tūc ille q̄si aper ferox ⁊ fremēs ɔtra venatorē suū sanctū Johannē q mite bat eū cape retibꝫ p̄dicatōis insurrexit pro pter vxorē suā adulterā quā illicito amore dilexit: ipm̄ in carcerē misit ⁊ tenuit. v̄ quo thema. In sūma euāgelij duo intuuntur Primo Jobis incarceratio iniuriosa. ibi. misit herodes. Scd̄o subiungit̄ ei9 decolla tio lacrimosa. ibi. misso spiculatore. De pri mo dicit. Misit herodes. s. antipa ⁊ tenuit Johēm ⁊ vinxit i carcerē. s. p seruos suos. Est eīm regula iur3. Qui facit p aliū est q̄si faceret p seipm̄. ⁊ sic eū p alios posuit i car cerē. q2 nō fuit ausus eum interficere ppter p̄plm. Chrisostom. Qui vincula soluebat pc̄tor̄ peccatoris vinculis detinet̄: vt victa venia locū venie nō inueniebat. Tūc subdit cām. ppter herodiadem. Herodiades erat vxor fratr3 sui philippi quā duxerat. Dicit Jose phus ⁊ mgr̄ in historia. Herodiades fuit filia Aristoboli ⁊ soror herodis agrippe ⁊ ne ptis hui9 herodis antipe ⁊ vxor fratris sui philippi. philippo matrimonialiter ɔiuncta h̄ erat licitū s̄m leges. Herodes illā ama uit amore illicito. Nā pgens romā p fines fratris sui philippi transiēs pepigit cū hero diade q vxorē suā pp̄riā repudiaret ⁊ ipsam herodiadē in ɔiugio duceret. qd̄ vxorē hero dis nō latuit nec expectauit viri redditū. sed ad patrē q̄mtocius ɔfugit. ⁊ sic cū redijt frau dulēter fratri suo vxorē cepit: de volūtate tn̄ herodiadis. ⁊ h̄ erat illicitū q viuēte fra tre haberet vxorē ei9. S3 Johēs tanq̄ vir iust9 ⁊ sanct9 de h̄ arguebat herodē dicens Non licet te habere vxore3 fratris tui. Sy mon de Cassia. Si iusticia3 violasset i quo cunq3 alio homine: saltem debebat custodi re in fratre. Si pudiciciā i alia muliere vi tuperasset zelare debuit in fratr3 vxore. Est eīm p̄ceptū Exodi. xx. Nō ɔcupiscas vxo rem primi tui. multo minus fratris tui. Et est manifesta phibitio specialis. Leui. xviij Turpitudinē vxoris fratris tui ne reuelas q2 turpitudo fratris tui est tua. Chrisostom. He rodes noluit venire ad baptismū penitentie

Ideo Johes venit ad ciuitatez ⁊ arguebat
herodē: ꝓpter h̄ posuit eū in carcerē Symō
de Cassia. Ex oliū habebat quē diligere debē
bat. illū medicū pati nō poterat q̄ eū sanare
cupiebat. Fecit eū in carcere recludi ne pos
set audiri. hec ille. Sʒ Johes ī carcere ma
le tractat⁹ ōndit q̄ttuor. A Prīo q̄ ad he
rodē ōndit magnā ꝯstantiā. q2 licet sciuit ꝙ
herodes eū q̄siuit ad occidendū. tn̄ nō fugit
nec ī aliq̄ ꝑterrit⁹ fuit. Chris. Nō herodes
illi faciebat ī malo. h̄ ille suscipiebat ꝓ bn̄fi
cio. ira illi⁹ q̄i dei misericordia fruebatᷣ. q2 ve
rū gaudiū est sanctoꝝ exire de mūdo. Eccl.
xlviij. In diebꝫ suis nō timuit principem.
Math. x. Nolite eos timere q̄ occidūt cor
p⁹ ⁊c. B Scd̄o ōndit q̄ ad xp̄m magnā re/
uerentiā recognoscebat se xp̄i famulū. sicut
ad inferiores fuerat: sic ⁊ ad supiores. Jō
h̄ carcere misit discipl̄os suos ad xp̄ʒ. Mat.
xi. Tu es q̄ ventur⁹ es ⁊c. C Tercio ostēdit
q̄ ad discipl̄os magnā diligētiā. Chris. sup
Math. Missus iohes in carcerē nō de suo
ꝑiculo sollicit⁹ erat. sʒ de discipuloꝝ salute
cogitabat. iō misit discipulos ad xp̄m ut mi
racula ei⁹ viderēt ⁊ ꝯuerterentᷣ ab errore.
Greg. sup Ezech. Nullū deo tale sacrifici
um sicut zel⁹ aīaꝝ: q2 melior est apd̄ deū vn⁹
iust⁹ q̄ȝ tot⁹ mūd⁹ p̄ctoribꝫ plen⁹. D Quar
to ōndebat apud se magnā sc̄titatē. q2 mū
dū reputabat carcerē. Esse aūt ī carcere ꝓ/
pter xp̄m reputauit paradisū Chris. Joha
nes specie hō. gr̄a angel⁹. corꝑe tenebatᷣ in
carcere. sʒ aīa ī celo. similᷣ erat paulo Phil.
iij. Nostra ꝯuersatio ī celis est. Sbdit. he/
rodiades īsidiabatᷣ illi ⁊ voluit occidere eū
M Nota inter cetera duo sunt genera q̄
pl⁹ appetunt mulieres. s. diligi ⁊ honorari.
Herodiades sciēs se ab herode vehemēter
diligi ⁊ ꝑ ei⁹ illicitā copulā esse ī statu maio
ris honoris. q2 herodes fuit rex potētior et
famosior philippo. iō vt dicit Lyra timebat
ne herodes ad p̄dicatōeʒ Johis peniteret
⁊ eā marito suo redderet. Heu sic hodie mu
lieres viris ꝓprijs venena ꝓpināt q̄n aegu/
untᷣ. Jtē Symō de Cassia. Impatiēs ē mu
lieꝝ amor. Eccl. xxv. Nō est neq̄cia sup ne
quiciā mulierꝫ. Chris. Incurrit odiū q̄ ar/
guit criminosū. ⁊ sʒ cōmune ꝓuerbiū Qui
veritatē loquitᷣ caput sibi retunditᷣ. ⁊ sic he/
rodiades q̄rebat occidere eū nec potuit ꝓ/
pter turbā. q2 sic ꝓph̄am eū habebāt. O q̄t
sūt hodie tales q̄ timēt suspēdia corꝑis ⁊ pe
nas infligēdas. ⁊ sic peccare non audēt nec
alios hoīes emēdare. de q̄bꝫ Isid. Aliud vero
est peccare amore dei. aliud timore supplitij
ille mercedē boni opis accipit: sed ille solo
metu penaꝝ iusticiā inuit⁹ custodit. Jō he/
rodes metuebat Johem sciēs eū viꝝ iustū
ad hoīes ⁊ sanctū ad deū. Hiero. Propter
seditōeʒ ꝑp̄li timebat eū occidere nō amore
dei. Chris. Timor dei corrigit. timor hoīʒ
differt pctm̄ nō aufert voluntatē. Nā duo
erāt ī herode. timor Johis: ⁊ amor mlīeris
sʒ amor vicit timorē. Et audito eo mlt̄a faci
ebat. Glo. in hypocrisi. ⁊ libenter eū audie
bat. h̄ fecit vt retineret ꝑp̄lm a rebellione.
O q̄t sūt hodie tales q̄ faciūt q̄si libēter au/
dirēt. sʒ cū arguuntᷣ occultis insidijs machi/
nantᷣ ꝯtra veritatis p̄dicatorē ⁊ correctōnes
audiūt. sʒ a peccatis nō resipiscūt. Chris. He
rodes libidinis facibꝫ ardēs ꝑire maluit q̄ȝ
ad penitētiā redire. O q̄ȝ tū viciū adulterij
Osee. vij. Oēs adulterātes q̄si cliban⁹ suc
census. Deutero. xxvij. Maledict⁹ q̄ dor/
mit cū vxore ꝓximi sui. Apoca. ij. Qui me
chantᷣ in maxia tribulatōne erūt. Apoc. xxi.
Pars eoꝝ erit ī stagno sulfure ⁊ pice. Gra
ui⁹ est furto. Prouer. vi. Nō grādis ē cul/
pa cū q̄s furat⁹ fuerit. furatᷣ eīm vt esurien
te aīam impleat. Qui aūt adulteratᷣ ꝓpter
cordis inopiā ꝑdet aīaʒ suā. Vn̄ mlīer adul
tera peccat in deū violādo fidem. Mat. xix
Quos de⁹ ꝯiunxit homo non sepat: peccat
in viꝝ fidē frangēdo ⁊ fallos heredes sub/
stituendo. peccat in ꝓlem quez damnificat
reddēs eū inabilē ad eccl̄iasticas dignita/
tes. peccat in ꝓximū quem admittit. Unde
Dan. xiij. Susanna poti⁹ voluit innocēter
mori q̄ȝ in adulteriū ꝯsentire. ⁊ sic patet in
Joseph. Gen̄. xli. qui etiā poti⁹ incarcera/
ri voluit. N Jtē ī penis eternaliter ⁊ tpa
liter punit eos de⁹. Prīo tpaliter. ij. Reg.
xij. Nō recedet gladi⁹ ⁊c. Secūdo eterna
liter punit adlteriū ꝑ sepatōeʒ ⁊ exclusionē

a regno dei.i.Cor.vi.Fornicatores ꝛ adul
teri regnũ dei possidere ñ põt. subdit. Cũ di
es oportun⁹ accidisset.ecce grauitas pcti.ma
gna em̃ diligẽtia cogitabat de morte sancti
iohis. In pcto em̃ sũt duo.act⁹ pcti ꝛ cona
t⁹ q̃n hõ cogitat modũ ꝛ tps q̃bꝰ medijs pt
peccare: de oibꝰ talibꝰ dꝫ dolere.q꞉ herodes
ꝛ herodiades ꝯdixerũt pariter ꝙ occidere
ñ possent eũ sine seditõe ppli.ſꝫ cũ herodes ĩ
die natal' sui cenã fecit pĩcipibꝰ ꝛ tribunis
ꝛ primis galilee tũc habuit occasionẽ occi
dẽdi eũ rõne iuramẽti ꝛ m̃ltitudĩe magna
toꝝ ꝯuiuaꝝ. ¶ O. Nota ꝯuiuia raro fiũt si
ne pcto. Greg. in moral'. Nõnulla sunt vi
cia q̃ a ꝯuiuijs separi vix põt.q꞉ epulas sp
comitat' voluptas. Nã dũ corp⁹ refectõne
resoluit' cor ad inane gaudiũ relaxat'. scri
ptũ est Exo.xxxij. Sedit pp̃ls manducare
ꝛ bibere ꝛ surrexerũt ludere. Vñ catho. Cõ
uiua raro. Herodes ĩ suo ꝯuiuio tria vicia
habuit. ¶ Primo celebrauit diẽ natalis q̃d
fieri nõ debuit. Innoc.q꞉ miseri nascimur
ꝛ ignari.sine ꝟtute debiles flebiles imbecil
les. Jõ Simon de Cassia. Veq̃ cũ leticia
hui⁹ mũdi celebrãt ingressũ obliuioni tra
dẽtes egressũ. vterqꝫ turpis ꝛ plen⁹ miserijs
ille ad tpalitatẽ. iste ad eternalitatẽ miserie
vel glie. Eccẽs. vij. Meli⁹ est ire ad domũ lu
ct⁹ q̃ꝫ ad domũ ꝯuiuij. Nã ĩ illa finis cũcto
rũ admonet' hoim. ꝛ viuẽs hõ cogitat q̃d fa
cturꝰ sit Rab. Nullũ legim⁹ diẽ natalẽ ob
seruasse nisi herodẽ ꝛ pharaonẽ. vt q̃ꝝ erat
par ĩpietas erat par solẽnitas. ꝛ solẽnitatẽ
sanguĩe fedabãt. sic herodes tãto nequius
q̃ꝫto sanctũ veritatꝫ doctorẽ occidit. Greg.
Filij hui⁹ secli natalẽ celebrãt.q꞉ post mor
tẽ gaudia eis nõ restãt. Sãcti aũt ꝓ natali
mortẽ cogitãt: q꞉ nascunt' ꝓ oĩa ad vitã eter
nã. Jõ Eccẽs.xi. Si annis m̃ltis vixerit hõ
ꝛ ĩ his oibꝰ let⁹ fuerit meminisse dꝫ tenebꝛo
sitpis ꝛ dieꝝ multoꝝ. Eccĩ.vij. Memora
re nouissima ꝛ ineternũ ñ peccabis. ¶ Terci
um pctm̃ in ꝯuiuijs est saltatio ꝛ chorea de
q̃ tert⁹. Cũ introijsset filia herodiadis ꝛ sal
tasset ꝛ placuisset herodi simulqꝫ recũbenti
bus. Filia adultere intrauit ex dispositõne
matrꝫ ꝛ herodis: ꝛ vna cũ alijs saltauit cho
risando: ĩ q̃ herodi cõplacuit licet male cho
risauit. Simõ de Cassia. Placẽt mala ma
lis. iniq̃ iniq̃s. impudica impudicꝫ. inhone
sta inhonestꝫ. vanaqꝫ vanis. Remigi⁹. O
q̃t sũt hodie m̃lieres nõ solũ diuites ſꝫ ꝛ pau
peres filias suas ĩpudice nutriẽtes. sic ista.
nõ instruẽtes pudorẽ ꝛ honorẽ: docẽtes ci
ti⁹ saltare q̃ꝫ orare vl' ſmonẽ visitare: cũ tñ
chorea ẽ fugiẽda ¶ P. Primo ſm Guil'.
Lugdunẽsẽ. Chorea ẽ circul⁹ cui⁹ centrũ
est dyabol⁹. q꞉ dyabol⁹ est in medio coꝝ. et
exacuit gladiũ suũ ad occisionẽ aiaꝝ. Hie
ro. Gladi⁹ igne⁹ species m̃lieris. Eccĩ.ix.
Propter speciẽ mulierꝫ m̃lti perierũt. ꝛ sic
herodes ĩ corpe ꝛ aia perijt. ¶ Scdo ibi dia
bol⁹ opat' ignẽ ꝯcupiscẽtie. Nã cõportat ig
nẽ ꝛ stramẽ. Prouer.vi. Nunq̃d gerit q̃s
ignẽ in sinu suo vt nõ ardeat. sic q̃ ingredit'
ad mulierẽ ꝓximi nõ erit mund⁹ cũ tetige
rit eã. Eccĩ.ix. Cũ saltatrice ne assidu⁹ esto
habet em̃ venenosũ sibulũ afflatũ circnarũ.
Colloquiũ ill⁹ q̃si ignis exardescit. puer.
v. Fau⁹ distillãs labia m̃lierꝫ nouissima ill⁹
amara q̃si absinthiũ. ¶ Tercio dyabol⁹ ap
portat ĩ chorea potẽtiora arma sua. Orige.
Mulier est initiũ peccati expulsio ꝑadisi ar
ma dyaboli. Nã dyabol⁹ nõ potuit vince
re Job varijs tribulationibꝰ: vexauit tñ eũ
ꝑ mulierẽ. Job.ij. Adhuc ꝑmanes in sim
plicitate tua benedic deo ꝛ morere. Nã dꝫ
Prouerb.vij. Multos vulneratos deiecit
ꝛ fortissimi interfecti sũt ab ea. Chris'. Esti
mo in hꝰ mũdo nullã bestiã compabilẽ ma
le mulieri. Quid leone seui⁹ dracone atro
cius. nichil iuxta mulierẽ malã. de q̃ Eccli.
xxv. Cohabitare draconi ꝛ leoni meli⁹ est
q̃ꝫ cũ m̃liere mala. Chris'. Ne putes sapiẽ
tẽ virũ ĩ ironia dixisse. Ex rebꝰ disce mani
fest⁹. Danielẽ in lacu leones reuerẽti sunt.
Justum ꝟo Naboth Jesabel interfecit.iij.
Reg.xxi. Cet⁹ ionã ĩ vẽtre custodiuit. Da
lida samsonẽ crebri⁹ circũuenit. Dracones
ꝛ aspides iohẽm in deserto manentẽ tremue
runt. herodes cũ filia iohis caput abscidit.
¶ Quarto ĩ chorea nec xp̃o nec sancto quis ser
uire pt. q꞉ ibi q̃rit' cõplacẽtia hoim. q̃ cũ cõ
placẽtia dei stare ñ pt. ad Gal.i. Si adhuc

hominibꝫ placerẽ xp̄i seruꝰ non essem. eo ꝙ
scribit̃ Mat. vi. Nemo pt̃ duobꝫ dñis fui
re. Quito in chorea oĩs sensus ad pc̄ta
incitant̃. ibi est visio vanitatꝫ. auditꝰ mũdi
alitatis. tactꝰ carnalitatꝫ. sensus bestialita/
tis. ibi oẽs sensus inficiunt̃. iõ a talibꝫ debe
mꝰ nos abstinere ꝑ meditationẽ triũ. Q
Primo meditãdo vbi sumꝰ q: ĩ valle lacrima
rũ. de q̄ p̄s. lxxxiij. In valle lacrimaꝝ ĩ loco
quẽ posuit. Vñ Aug. In h̃ exilio sumꝰ q̄ si/
ne claudimur nescimꝰ. nã vndiqꝫ miseria.
si hõ respicit sursũ videt celũ vbi nõ est. si de
orsũ videt terrã in q̄ putrescere debet. si ad
dexterã ꝓsperitatꝫ: tũc implet̃ illud psalmi/
ste p̄s. xc. Cadẽt a latere tuo mille ꝛ decem
milia a dextris tuis. h̃ est vbi mille peccãt ĩ
aduersitate: ibi decẽ milia ĩ ꝓsperitate. si hõ
respicit ante se videt viã fallẽdi ꝛ decipiẽdi
Job. v. Totꝰ mundꝰ ĩ maligno positꝰ est
si retro tũc implebit̃ illud Baruth. iij. Vbi
sũt q̄ ante tp̄a fuerũt. Thesaurisauerũt auꝝ
ꝛ argẽtũ. dormierũt ꝛ alij ĩ locũ eoꝝ surrexe
rũt. Idcirco possumꝰ dicere cũ p̄s. cxxxvi.
Quõ cantabimꝰ canticũ dño ĩ terra aliena.
.i. gaudiũ in p̄senti vita. cũ scribit̃ Lu. vi.
Ve vob̃ q̄ hic ridetꝫ qm̄ lugebitꝫ ꝛ flebitis.
Eo ꝙ dicit Greg. in omel̃. Presentia gau
dia sequunt̃ ꝑpetua lamẽta. Scd̃o medita
ri debemꝰ q̄ tẽdimꝰ: q: ad mortẽ Aug. Pre
sens vita nichil aliud est nisi cursus ad mor/
tẽ: q: hõ nascit̃ vt moriat̃. Tercio medita/
ri debemꝰ quõ in chorea peccamꝰ. Nã si hõ
nimis afficit̃ ꝑ cõplacentiã in talibꝫ peccat
mortaliter. q: dicit Aug. Nullũ pctm̄ veni
ale q̃d nõ fiat mortale dũ placet. .i. eque deo
vel vltra deũ. Aug. Oĩs motꝰ seu saltꝰ pe/
tulãtie est saltꝰ in ꝓfundũ cloace. .i. inferni.
de q̄ Job. xxi. Tenẽt timpanũ ꝛ citharam
gaudẽt ad sonũ organi. ducũt in bonis dies
suos ꝛ in puncto ad infernũ descẽdũt. Se
cũdo vitãda est chorea ꝓpter plura alia pc̄ta
q̄ ibi oriunt̃. Primo ibi orit̃ supbia q: mẽ/
tis elatio ad cõplacentiã hoĩm. q̃les fuerũt
filie hiel̃m. Isa. iij. Eleuate sunt filie syon:
ambulauerũt extẽto collo. nutibꝫ oculoꝝ
ibãt. pedibꝫ suis cõposito gressu incedebãt.
ꝛc. .i. vt cõplacerẽt hoĩbꝫ. Vñ p̄s. lij. Qui
hoĩbꝫ placẽt ꝯfusi sũt: deꝰ spreuit eos. Se/
cundo ĩ chorea orit̃ auaricia. Cũ videt or/
namẽta vestiũ alioꝝ. illa ꝯtra deũ affectant
q̃d ꝓhibet̃ Exo. xx. Nõ ꝯcupiscas rẽ ꝓximi
tui. Tercio luxuria q: ex ornatu vestimẽto
rũ mulieꝝ incendit̃ ꝯcupiscẽtia viroꝝ ꝛ ex
collocutõne eaꝝ. Eccl. ix. Speciẽ mulieris
aliene mlt̃i admirãti reprobi facti sũt. Col/
loquiũ illiꝰ q̄si ignis exardescit. Iõ ibidẽ.
Virginẽ ne ꝯspicias ne forte scãdaliseris ĩ
decore eiꝰ. Quarto ibi orit̃ inuidia. si vna
plꝰ honorat̃ q̄ȝ alia. Quito ira ꝛ mẽtis cõ/
motio. Augu. de. x. cordis. Melius est die
dñica arare q̄ȝ choraisare. meliꝰ est. .i. minus
malũ capiẽdo compatiuũ ĩproprie. die dñi
ca lanã texere q̄ȝ die dñica ĩpudice saltare
Iõ grauitas huiꝰ pc̄ti patet ex vĩdicta ꝛ pla
ga facta Exo. xxxij. Vbi viginti tria milia
hoĩm chorisantiũ ad vitulũ aureũ occisi sũt.
R. Vñ q̄ȝtũ displicet deo chorea legit̃ ĩ li.
de septẽ donis. Quidã iuuenis nobilis deo
deuotꝰ a iuuẽtute ꝓstratꝰ corã cruce orauit
occurrebat sibi ĩ mẽte q̃d esset ꝙ hoĩem ma
gis alliceret ad pctm̄ in q̄ deꝰ plꝰ vitupat̃.
dũ sic lacrimis orauit: vidit iuuenẽ pulcer/
rimũ ꝛ cũ eo chorisatõeꝫ magnã q̄ trãsiens
circa crucẽ In primo circũitu q̄libet dabat
vnũ ictũ sup clauos crucifixi. cũqꝫ faceret
scd̃m circũitũ coronã de capite xp̄i sumen/
tes crucifixi pedibꝫ ꝯculcabãt. in tercõ cir/
cũitu planctꝰ eiꝰ deridebãt. q̄rto ĩ faciẽ eiꝰ
ꝯspuebãt. quito latꝰ eiꝰ ꝑforabant. in sexto
blasphemabãt. Quo facto iuuenis q̄ duxit
choreã ait ad illũ. rogasti deũ vt osnderet ti/
bi q̃d plꝰ allicit hoĩeꝫ ad pctm̄ in q̄ deꝰ plus
vitupat̃. Iõ ego q̄ sũ princeps ĩferni ꝛ cho
risatõis ex p̄cepto veni huc cũ ministrꝫ meis
vt tibi exponã q̃d rogasti. Primo extensio
brachioꝝ fit ĩ vituperiũ extẽsionis brachio
rũ xp̄i ĩ cruce Scd̃o ꝑ sertũ ꝯculcat̃ corona
capitꝫ xp̄i. Tercio ꝑ cantũ vitupat̃ planctꝰ
xp̄i. Quarto ꝑ ornamẽtũ ꝯspuit̃ xp̄s Quĩ
to ꝑ leticiã cordis apit̃ latꝰ xp̄i. Vide mis̃
saltator ꝛ ignobil̃ saltatrix ꝙ peiores estꝫ iu
deis q̄ xp̄m crucifixerũt ꝛ deriserũt in terrꝫ
trãseuntẽ. vos aũt nũc ĩ dextra p̄ris in celo
residentẽ. Rex ait puelle saltanti. Pete a

De decollatione Johãnis baptiste.

me q̄d vis. ⁊ dabo tibi. ⁊ licet dimidiũ regni
ꝑ meiꝫ. Hiero. Hoc dixit herodes nõ tãq̄
liberalis ſꝫ fraudulentꝰ. Jõ xp̄s eũ vulpem
appellauit. Lu. xiij. Dicite vulpi illi. Ecce
eijcio demonia: ⁊ ſanitates ꝑficio hodie et
cras ⁊ tercio die ꝯſũmor. Simõ de Caſſia.
O vtinã illa ſuũ oculũ caput vel linguã po
ſtulaſſet vel matris intentũ nequaq̄ ꝯſenſiſ
ſet: ſꝫ potiꝰ morte ſubiee decreuiſſet. nõ veri
ſimile eſt q̄ ꝓpter ſaltatõeꝫ viniꝰ puelle ꝓ
miſit ſub iuramẽto dimidiũ regni. Que cũ
exiſſet dixit matri ſue. q̄d petã. at illa: caput
Johãnis baptiſte. Ecce mala doctrina ma
tris q̄ filiã debuit docere ſeruire deo docuit
eã fore cauſã homicidij. O de talibꝫ Lu. xx
iij. Nolite flere ſup me ⁊c. beate ſteriles q̄
nõ genuerũt. Itẽ ſup hec vba q̄d petã. O
infidelis mr̃ nõ egit fideliter erga filiã. Ni
colaꝰ de lyra. Parẽtes tenent̃ filijs aut fi
liabꝫ duo. ſ. nutrimentũ. ⁊ documentũ. S.
Primo nutrimẽtũ. h̓ eñ oñdit natura in
ſingul̓ aĩalibꝫ q̄ naturalẽ inclinatõeꝫ habẽt
ad ſuoꝝ pulloꝝ educatõeꝫ. Scdo documẽ
tum. Ecci. vij. Filij ſi ſunt tibi erudi illos. ⁊
Deut. vi. De p̄ceptis narrabis ea filijs tu
is Iſta crudel̓ mr̃ nõ ſic fecit: ſꝫ viꝝ ſanctũ
ad morte perduxit. O q̄t ſunt tales mr̃es q̄
negligẽtes ſũt informare filias ſuas ⁊ dili
gunt q̄d ab eis traxerũt. ſ. corpꝰ. ſꝫ ñ diligũt
h̓ q̄d deꝰ ad imaginẽ ſuã creauit. ſ. aĩaꝫ Hie
ro. Sualit mr̃ vt haberet illã ſanctã linguã
q̄ primo p̄dicauit dei regnũ qua ipe argue
adulteriũ cũ introiſſet cũ feſtinatõe ad regẽ
Chriſ. Intrat q̄ſi beſtia nõ puella. q̄rit am
putare nõ ſaltare. diſcrepit fera nõ femina
cũ feſtinatõe ꝓna ad malũ: tarda ad bonũ ꝫ.
petiuit dicẽs. Volo vt ꝓtinus. ſ. ſtatim. ti
muit ne herodeſ reſipiſceret. in diſco caput
Iohĩs baptiſte. Ecce q̄ta inuerecũdia iſtiꝰ
puelle. caput hoĩs d̓collari petit. q̄d alte vir
gines caſte horrẽt. h̓ publice portare ad cõ
uiuiũ nõ verecũdat̃. Itẽ erat audacꝫ neq̄cie
mulercule poſtulare caput viri ſanctiſſimi
quẽ ꝓp̄s ꝓphaꝫ: xp̄s pluſq̄ ꝓphetã appella
uit. Hec ẽ illa nequicia de q̄ Ecci. xxv. Nõ
eſt caput nequius ſuper caput colubri neq̄
neq̄cia ſup nequiciã mulieꝫ. Cõtriſtatꝰ eſt
rex ꝓpter iuſiurandũ. Simõ de Caſſia. O
impie herodes vnde triſtarꝫ: ſi male iuraſti
muta decretũ. ſi bonũ iuraſti q̄re vultũ ꝯſtũ
dis i ꝯuiuio. Beđ. in omel̓. Triſticia hero
dis ñ eſt abſolutio ſꝫ ꝯfeſſio. ſceleriter vultu
ꝯtriſtabat̃: ſꝫ mẽte letabat̃ ꝓpter iuſiurãdũ
T. Dicit ſanctꝰ tho. iij. q. ij. q. lxxxix. ar.
iij. Ad iuramẽtũ exq̄runt̃ tria. Primo ne
ceſſitas ñ ex leuitate: mõ nulla h̓ neceſſitas
Scdo v̓itas: imo hic ñ fuit. Tercio hone
ſtas. ſ. licitũ: mõ hic ẽ illicitũ occidere inno
centẽ. iõ ſubdit: ꝓpter diſcũbenteſ noluit cõ
triſtare eã. Rab. Sb excuſatõe pietatꝫ im
piꝰ fuit: cũ iuramẽto ſcelꝰ excuſauit. ſꝫ minꝰ
malũ fuiſſet ꝑiuriũ icurrere q̄ iuramentũ
ſ̓uare ⁊ innocẽtẽ occidere. Itẽ ꝓpter diſcũ
bentes meliꝰ fuiſſet verecũdia corã hoĩbꝫ q̄
nũc corã deo ⁊ angelis eiꝰ. Itẽ meliꝰ fuiſſet
filiã ꝯtriſtari q̄ cũ vxore ⁊ filia ad ꝑpetuaꝫ
triſticiã venire. O q̄t ſũt hodie q̄ vxorẽ ⁊ fi
lios nolũt ꝯtriſtare l̓ vſura. Chriſ. Si for
midauit teſtes deiuratõis q̄to magis iniq̄
occiſiõis. Et ſic iurãt ciues leges legi dei cõ
trarias obſ̓uare eſtimãtes ſe eſſe ꝑiuros ſi
leges ſuas iuratas frãgerẽt. Scdo ſubiũ
git̃ eiꝰ decollatio lacrimoſa. ibi. miſſo ſpicu
latore. ſ. occiſore p̄cepit afferri caput Johĩſ
baptiſte i diſco. ſ. ſcutella. Diſcꝰ d̓r q̄ʒ dãs
eſcas. Remigiꝰ. Viniꝰ peccatũ ẽ cauſa ma
ioris. luxuriã nõ extinxit iõ ad reatũ homi
cidij deſcẽdit. ⁊ decollauit eũ i carcere. ¶
Nota eiꝰ decollatio fuit cũ mſ̓ta deuotõe.
q̄ꝛ cũ decollari debuit: ſtabat Johẽs in me
dio carceris ⁊ voce magna clamauit dicens
Dñe deꝰ tibi cõmendo ſpũm meũ. ſubdit.
attulit caput eiꝰ i diſco. Hoc ſanctũ caput i
q̄ fuerũt beati oculi q̄ totiẽs xp̄m ⁊ ſpũm ſan
ctũ in ſpecie colũbe intuebant̃. in q̄ fuerũt au
res q̄ vocẽ p̄r̃is audierũt. in q̄ labia q̄ totiẽs
xp̄i teſtimonia formauerũt. in quo lingua q̄
dulciter appropinq̄tionẽ regni celeſtis cla
mabat. Subdit. dedit illud puelle. ⁊ puella
dedit mr̃i ſue. Chriſ. Decollatꝰ ſanctꝰ dat̃
i ceſtui. tradit̃ adultere. adiicit̃ ſaltatrici. vi
nũ traſit in ſanguinẽ. funꝰ apponit̃ in natali
ꝯuiuiũ mutat̃ i homicidiũ. organa vertunt̃
i funꝰ. Chriſ. O ſpeculũ dyabolicũ. ꝯuiuiũ

sathanicũ. caput Johãis auferť. causa obla/
tionis nõ cecidiť. nõ sententiať. sz ĩ disco ad
cõplementũ odij feminaꝝ ꝓduciť tanq̃ ꝓ
cibo apportať. O q̃tũ crimẽ adducit forni/
catio ꝛ adulteriũ. i. Coꝝ. vij. Fornicatores
ꝛ adulteri regnũ dei possidere nõ pñt. Ideo
exclamat eccl'ia dicẽs. En q̃uo moriť iustus
q̃si nõ sit deo dilect⁹. Greg. in moral. Nõ
sine grauissima admiratõe perpẽdo ꝙ qui in
vtero matris ꝯsecrat⁹: inter natos mulierũ
nõ surrexit maior. ab impijs in carcerẽ mitti
tur. ꝓ puelle saltu capite truncať. Nũ ĩ ci/
bo vel potu peccauit q̃ locustas mel silvestre
comedit ꝛ aquã bibit. Si h̃ de⁹ pmisit sup
illũ q̃d illi q̃ reprobo. Ex illo q̃s colligat q̃d
illuc sint passuri q̃s reprobat. si hic ita cruci
at q̃s amat. Jõ bonos facit hic pati in infi/
mis vt remuneret in sup̃mis. Quo audito
discipuli ei⁹ venerũt ꝛ tulerũt corp⁹ ꝛ sepeli
erũt illud ĩ monumẽto apud sebasten ĩ pale
stino inter Eliseũ ꝛ Abdian ꝓphas. Dicit
magister ĩ historia eccl'iastica. Johẽs vin/
ctus ꝛ decollat⁹ achieonta ꝛ sebasten q̃ oliz
dicebať samaria sepult⁹. sz caput in hirl'em
portatũ fuit ꝛ iuxta domũ herodis recõditũ
Sz cũ ad tumulũ ei⁹ multa miracula fiebãt
iubẽte Juliano apostata gẽtiles ossa ei⁹ spar
gebãt ꝛ cũ miracula nõ cessarẽt. post h̃ colle
cta ꝛ ĩ igne ꝯcremata in puluerẽ redierunt
ꝛ ꝑ agros ventilabanť vt dr ĩ historia eccl'ia/
stica. ꝛ dũ colligerẽt quidã monachi se im/
miscuerunt ꝛ magnã ꝑtẽ tulerũt ad Philip/
pũ hierosolimitanũ ep̃m. Et digit⁹ cõburi
nõ potuit quo indicauerat xp̃m dicẽs. Ecce
agn⁹ dei. Et sic tractauerũt beatũ Johãnez
sic ipsi male perierũt. Herodes ĩ exiliũ mis/
sus a cesare gayo. herodiade dedit p̃tatez re
deundi in terrã suã. Ipsa aũt voluit herodẽ
imitari dicẽs: ꝙ illũ cui cõmunicauit ĩ ꝓ/
speris nõ derelinq̃ret ĩ aduersis. ꝛ sic ĩ exilio
miserabiliter vitã finierũt. h̃c ĩ historia sco
lastica. Filia vo ei⁹ sup glaciẽ ambulauit:
ꝛ sub ea glacies resolutiť ꝛ ipsa ĩ aquis suffo
cať. In cronica dr ꝙ ipsaz terra viuã deglu
tiuit. De ea pñt intelligi sicut de egiptijs in
mari rubro submersis. de quibꝫ ps. Deuo/
rauit eos terra.

Sermo CXX. Ad idem.

Male tractauerũt
eũ q̃ de vtero matrĩ ꝯsecratus est
ꝓpheta. Eccl'i. xlix. X. Arbores
de quãto ĩ montibꝫ stant altioribꝫ de tanto
ampli⁹ quassanť a vento. Sp̃ualiter. Per
arbores intelliguntť hoies Marh̃. viij. Ui/
deo hoies velut arbores. q2 hõ est arbor trãs
uersa. Hi de quãto sũt altiores ĩ mõtibꝫ. i.
virtutibꝫ: de tãto magis vẽto temptatõis ꝛ
ꝑsecutõis quassanť. Innocẽti⁹. Nemo in
hac peregrinatõe pñt viuere sine temptatõe
ij. Thim. iij. Oẽs q̃ volũt pie viuere ĩ xp̃o
ꝑsecutionẽ patienť. De q̃ etiã Judith. viij
Oẽs q̃ ab initio placuerunt deo ꝑ varias
tribulatõnes transierũt fideles. Greg. De
q̃to q̃s alti⁹ rapiť in gr̃a ꝛ in ꝯtemplatõne
tãto acri⁹ ꝛ ampli⁹ fatigať in temptatione.
Talis fuit sanct⁹ Johẽs. O q̃ magn⁹ fuit
in gr̃a: ita ꝙ habet nomẽ a gr̃a: ꝛ tp̃s gr̃e ab
eo euãgelisať Math̃. xi. Lex ꝛ ꝓphete vsq̃
ad Johannẽ. ex eo regnũ dei euãgelisatur.
Mat. xi. ita ꝙ angel⁹ dixit Luc. i. Erit ma
gn⁹ corã dño. Et dñs ꝑ se eũ cõmendauit.
Math̃. xi. Inter natos mulieꝝ nõ surrexit
maior Johãne baptista. Chrisť. Circũspice
totã sectã nazarenoꝝ nullũ puriorẽ nullum
floridiorẽ Johãne inuenies. Johãnes ma
ior hoĩe. par angelis ꝓpter puritatẽ angeli/
cã. Dign⁹ fuit xp̃m baptisare: ꝛ tñ acriter
ꝑsecut⁹ ꝛ male tractat⁹. de q̃ thema. Male
tractauerũt ꝛc. In v̄bis p̃missis duo in
nuunť. Primo crudelitas herodis malicio
sa. ibi. male tractauerũt eũ. Secũdo sancti
tas Johãnis copiosa. ibi. q̃ de vtero matrĩ
A. De primo dicit. Male tractauerũt eũ.
Q̃uis Johãnes ĩ vtero matrĩ fuit sanctus ꝛ
nulli vnq̃ nocuit. tñ multos habuit ꝑsecu/
tores q̃ ei⁹ sanguinẽ sitiebãt. pharisei ei in/
uidebãt. Herodes eũ occidere volebat. he
rodiades ei insidiabať: filia ei⁹ caput suum
petijt. Hi oẽs male tractauerũt eũ. Re/
uera male tractat⁹ est beat⁹ Johẽs in vita
in morte. ꝛ post mortẽ. Primo in vita et
h̃ tripliciter. Primo ab herode antipa: q2
misit ꝛ tenuit eũ ꝛ vinxit in carcerẽ Chrisť.

Qui vincula soluebat peccatorũ: peccatorũ vinculis detinetur vt vincta venia locũ venie nõ inueniat. O quã grauiter peccãt q innocẽtes vinciũt ꝛ incarcerãt. vt dicit sanctus tho. in. ij. ij. q. lx. Ergo q̃ naturaliter hõ habet libertatẽ deus reliqt eũ in manu ↄsilij sui nisi hõ abutatur libertate sua. ꝓpter quẽ abusum merito ꝑdit priuilegiũ. de q̃ Greg. in registro. Priuilegiũ videtur amittere q̃ ↄcessa sibi abutitur ꝑtãte. vt q̃ adulteratur fornicatur furatur occidit ꝛc. Tales faciũt detrimentũ cõmunitati ꝛ possunt a iudicibꝰ incarcerari. Sz hõ q̃ priuilegiũ libertatꝫ nõ ꝑdidit incarcerari nõ debet. qꝛ hoc est restringere libertatẽ naturalẽ hoĩs qua deus vult eũ gaudere. ꝛ ꝑ cõsequẽs tales ita incarcerãtes hoĩes agunt ↄtra dei ordinatõez ꝛ frangũt homini libertatẽ quã deus dedit. Idcirco male tractauit eũ qꝛ incarcerauit eũ. ¶ Scd̃o male tractauit eũ ꝓpter causã illicitã ꝓpter quã incarcerauit. Marci. vi. ꝓpter herodiadẽ fratris sui vxorẽ qꝛ duxerat eã: de volũtate tñ ipsius herodiadis. ꝛ hoc erat illicitũ fm̃ legẽ. vt viuẽte fratre haberet vxorẽ fratris sui. Idcirco arguebat eũ Johes dicẽs. Nõ licet te habere vxorẽ fratrꝫ tui. Simon d̃ Cassia. Si honestatis iusticiã violasset in quocũqꝫ homine: saltẽ deberet custodire in fratre. si vituperasset pudiciciã ĩ alia muliere zelare debuit in fratris vxore. Est eñ p̃ceptũ Exo. xx. Nõ cõcupiscas vxorẽ ꝓximi tui: multo minus fratrꝫ. Et Leui. xviij. Turpitudinem vxoris fratris tui ne reueles: qꝛ turpitudo fratris tui est. ꝛ ꝓpter hoc habebat eũ exosũz. Simon de Cassia. Exosũ habebat quẽ diligere debebat. medicũ pati nõ poterat qui eũ sanare volebat. ¶ Sed diceres ad quẽ ꝑtinet corrigere adulteria. Rñdetur in adulterio sũt duo vidẽda. Primo ꝓut est ↄtra eccl'ie sacramentũ. ꝛ ita in oibꝰ accessorijs ꝑtinet ad iudiciũ eccl'ie. vt habetur d̃ iudicijs c. dispẽdiosam in cle. Alio modo ꝓut introducit furẽ in policiã: qꝛ mulier ↄcipiẽs in adulterio: puer ita natus sortitur hereditatẽ ꝛ furatur legitime natis partẽ hereditariã. ꝛ ita est de foro ciuili. de q̃ habetur. xxiij. q. v. Rex debet furta cohibere ꝛ adulteria punire Sz hodie nec sp̃uales nec seculares puniũt. sed magꝫ dissimulãt. videãt ne eos deus puniet qꝛ scribitur. iij. Reg. xx. Quia dimisisti virũ dignũ morte de manu tua erit aĩa tua ꝓ aĩa illius. xxiij. q. vij. c. legi. Nõ est crudelitas sz pietas ꝓ deo punire crimina. Naz hoc pctm̃ est valde repⁱhensibile. quia deus maledixit. Deut. xxvij. Maledictus q̃ dormit cũ vxore alterius. ꝛ q̃no ei bñ succedere debet. ꝛ Deutero. xxij. Vterqꝫ morte moriatur. Et hoc peccatũ Johes corripuit. id̃ male tractatus fuit Ebrius. Herodes libidinis facibꝰ ardẽs perire maluit q̃ȝ redire ad penitentiã. Osee. vij. Oẽs adulterãtes q̃si clibanus succẽsus q̃ ardent in impudico amore. nichil apparẽt eis valere opa ↄiugũ: respectu operꝫ adulterij. hoc Johes arguebat ergo in carcerẽ positus ¶ Tercio Johes fuit male tractatus ab herodiade: qꝛ herodiades insidiabatur ei. dicit eñ Nicolaus de lyra. qꝛ timebat ne herodes ad p̃dicatõez Johis peniteret ꝛ eã marito suo redderet. id̃ q̃rebat eũ occidere: ꝛ ñ poterat ꝓ turba. qꝛ sic ꝓphã eũ habebãt. O q̃t sunt hodie tales q̃ ꝓpter hoĩes magꝫ dimittũt pc̃ta q̃ȝ ꝓpter deũ: hoĩes verẽdo ꝛ nõ deũ. De quibꝰ Isid. Aliud est non peccare dei amore. aliud timore supplicij. ille mercedẽ boni oꝑis accipit. sz iste solũ metu penarũ iusticiã inuitus custodit. Augus. Nemo inuitus bñ facit. ꝛ si bonũ est q̃d facit. Nã i tali hoĩe: hoĩes ꝛ nõ deũ timẽte viuit peccãdi volũtas si speraretur impunitas. ¶ Dixi scd̃o male tractauerũt eũ in morte. qꝛ in ↄuiuio a saltatrice petitus ad mortẽ. Nã herodes ꝛ herodiades magnis conatibꝰ cogitabãt de oportunitate. ꝛ venit eis in mentẽ de die natalis herodis vt ↄuiuiũ faceret principibꝰ tribunis ꝛ primis galilee. Simõ de cassia. Ve q̃ cũ leticia huius mũdi ingressũ celebrãt obliuiom tradẽtes egressũ. vt patet i p̃cedẽti sermone. Itẽ male tractatus fuit: qꝛ ꝓpter cõplacentiã mulierꝫ chorisantꝫ traditus est morti. Itẽ ꝓpter ꝑiuriũ. nã licet iuramentũ fm̃ se est licitũ. Deut. vi. Dñm deũ tuũ timebis ꝛ ꝑ nomẽ eius iurabis. Aug. in li. contra mendaciũ dicit. Si peccatũ esset iurare nõ dictũ fuisset i lege redde dño iuramẽta

tus. sz nō potest fieri iuramēti redditio: nisi pri⁹ pcesserit fides. Dicit sanct⁹ Tho. ij. ij. Ex vera fide est iuramentū introductū qua credūt hoīes deū habere infallibilē veritatē ⁊ oīm vniuersalē cognitōez. ⁊ ipm in testez dictoꝝ suoꝝ inducūt. sicut eū qui fallere nō potest ⁊ oīa noscit. ideo ꝓpter defectū humane charitatꝫ: ⁊ ꝓpter defectū hūane cognitionis q̄ nō cognoscit occulta. Ideo Alexāder de halis. Iurare est deū i testē īuocare ¶ E. Diceres cū quis assumit in testē tūc ꝟ fit ad illū finē vt manifestet veritatē circa ea q̄ dicunt. Rn̄det sanct⁹ Tho. in. ij. ij. q. lxxxix. dicēs. Sepe manifestat deus in p̄senti volenti iurare. Primo ꝑ intimā inspirationē incutit timorē ne iuret. Secūdo ꝑ facti denudationē dū fiūt publica que fuerūt occulta. Tercio ꝑ penā mentiētis: tunc simul est testis ⁊ iudex. si nō in p̄senti ꝓhibet testimoniū certitudinaliter faciet in futuro. cuz implebit illud. i. Coꝛ. iiij. Illuminabit abscondita tenebraꝝ ⁊ manifestabit ꝯsilia cordiū. Ideo fm se iurare est licitū. Dicit nanq̧ sanct⁹ Tho. in. ij. q. q. lxxxix. ar. ij. Iuramentū in se nō est malū tn̄ cedit in malū ei q̇ eo vtit incōueniēter. sicut sumere eucharistiā est bonū fm se: tn̄ malū illi q̇ indigne manducat. sic in ꝓposito qui male iuramento vtit. Ideo ad rectitudinē iuramēti reqrunt tria. de quibus Hiere. iiij. Iurabūt i veritate iusticia ⁊ iudicio. qd̄ exponēs sanctus thomas in. q. ij. q. lxxxix. ar. iij. Iuramentū debet habere tres comites. ¶ D. Primo debet habere iudiciū discretōis ex ꝑte iurātis vt hō discernat seipm: nec leuiter iuret sed cū maturitate ⁊ deliberatōne ꝯsciētiā discutiat. alias irreuerentiā faciet deo. Aug. i li. ꝯtra mendaciū. Nō dico nō iurare: sz nō leuiter iurare: nisi magna necessitate cōpulsus ¶ Secund⁹ comes liciti iuramēti est veritas vt sit veꝝ qd̄ iurat ⁊ q̧ veraciter intendat facere. ⁊ nō aliter sentit corde q̄z iurat ore. Greg. xxvi. moral. ⁊ habet. xxij. q. v. humane. Humane aures talia verba nostra iudicant qualia foris sonāt. Diuina vero iudicia talia foris audiūt qualia ex intimis ꝓferuntur. Ideo Chrīs. ⁊ habet. xxij. q. v. iuramēti. Iuramēti hui⁹ causa est: q² oīs qui iurat iurat ad hoc vt q̧ veꝝ est qd̄ loquat. Et Isid. ⁊ habet. xxij. q. v. quacūq̧. Quacunq̧ arte verboꝝ quis iurat deus tamen qui ꝯscientie est testis ita accipit: sicut ille cui iurat intelligit. Et dupliciter ꝑiurus re⁹ fit. q² nomē dei inuanū assumit: ⁊ proximū dolo capit. ⁊ sic incidit ꝑiuriū qd̄ fecit herodes. Nā in suo iuramēto nō fuit necessitas nec veritas sz mendaciū. Hiero. Nā iurauit vt occasionē occidendi haberet. ⁊ sic fuit ꝑiur⁹. Magister in. iij. sententiaꝝ. di. xxxix. Periuriū est mendaciū iuramēto firmatū. Aug⁹. de verbis apl̄i. Nō solū ille ꝑiurat qui sciēter falsū iurat: sz etiā ille qui iurat verū qd̄ credit esse falsum: q² intendit fallere. ¶ Terci⁹ comes liciti iuramenti est iusticia. ita q̧ iustū sit qd̄ iurat ⁊ licitū. ⁊ nullā includit iniquitatē inquantū potest apparere ratōi dū iurat. Si eñ iurat qd̄ in se peccatum est vt adulteriū facere vel hoīem occidere peccat iurando ⁊ seruando iuramentū. sic fecit herodes. Dicit nanq̧ Isidor⁹. In male promissis rescinde fidē. in turpi voto muta decretū. ¶ E. Diceres quid de iuramento coacto. Rn̄dēt Bonauētura sup. iij. sententiaꝝ. dist. xxxix. Volūtas cogi nō potest. q² falsum iurare est ꝺ se malū ⁊ peccatū. Ideo quocūq̧ modo quis cōpellit nō excusatur a ꝑiurio simpliciter Similiter ille qui aliquē cōpellit ad false iurandū ꝑiurus est. xxij. q. v. Qui pe(r)ierare cōpellit ⁊ qui peierat vterq̧ ꝑiurus ꝓbat. Et. c. sequēti. ille. Ille qui hoīez ad iuratione cogit ⁊ scit eū falsū iuraturū vincit homicidaz. q² homicida occidit corp⁹. ille aūt duas aīas. s. suā ⁊ illi⁹ ¶ F. Idcirco periculosū est ꝑiurare tripliciter. Primo q² periuriū est culpe mortalis inundatō. Eccl̄i. xxiij. Vir multū iurās replebit iniquitate. Secūdo q² talis efficit infamis ⁊ nō admittitur ad ordines sacros. Maiori ratione repellit ab ordinibus angeloꝝ ⁊ mittetur vbi null⁹ ordo sz sempiternus horror inhabitat. ⁊ magna pena infligit vt dic Eutician⁹ papa. ⁊ habet ij. q. i. p̄dicādū. Predicandū est vt fideles ꝑiuriū caueant scientes grande scel⁹ esse ⁊ in lege in ꝓphetis ⁊ i

euāgelio ꝓhibitū Et subdit̃. audiuim⁹ leuē
imponere penitētiā. q2 nosse deberēt talē pe
nitenciā imponi debere q̃lem ꝓ homicidio.
Glosa. quo ad numeꝝ annoꝝ nō q̄ ad aspe/
ritatē penitētie. Terciū periculū est. q2 pro/
pter piuriū priuat̃ q̄s a regno celesti: nisi pe
nituerit. nā ponit tres digitos ad significan
duz ꝙ negat sanctā trinitatē. G. Jō legit̃
exemplū ꝙ quidā bon⁹ hō citauit quendaz
ad iudiciū ꝓpter summulā pecunie. ⁊ ille in
stanter negauit ⁊ se ad iuramentū exhibuit
q̄d ali⁹ ab eo accepit licet sciret eū falsū iu/
rare. Mox sequēti nocte rapt⁹ est ad iudici
um. vidit xp̄m sedentē in sede sue maiesta/
tis exigēs ab eo rationē de aīa illi⁹ q̄ ei iu/
rauit. ⁊ d̄ anima sua ꝓpria. qui cognouit am
bas esse dampnandas. Tūc iudex q̄suit cur
iuramentū ab alio recepisset. Et ille ait: q2
michi meū negauit. At iudex. nōne potius
debuisti ꝑdere talē substantiā q̄ȝ animā ip/
si⁹ ⁊ tuā. Nōne anima melior est q̄ȝ omnis
tēpalis substātia. Tūc iudex fecit eū flagel/
lari. Qui euigilās oīa q̄ sibi acciderāt enar
rauit. Et in signū hui⁹ plagas ī corpꝫ ⁊ dor
so ostēdit. q̄ nullo modo curari potuit donec
penituit. Jdeo caute respiciendū est vt iu/
ramentū sit iustū. Bern. Tot⁹ mundus re
spectu vni⁹ aīe preciū estimari nō p̄t. Et h̄
nō ꝑpendebat herodes. s3 ꝯtra veritatē et
iusticiā male tractauit sanctū Johannē in
morte. q2 misso spiculatore precepit auferri
caput ei⁹ in disco. qui decollauit eū ī carce/
re. Tercio male tractauit eū post mortez
Mar. vi. Johāne decollato attulit caput ī
disco q̄ꝗ q̄dā ferculū. Hec. Luxurioso cō
uiuio cruēte epule inferunt̃. H. Dice/
res nunq̄d isti spiculatores aut tortores sūt
in statu damnatōis vel saluatōis. aut vtruz
peccēt mortaliter occidēdo illos ꝑ iudicem
vltimo supplicio deputādos Rn̄det sanct⁹
tho. in. ij. ij. q. lxiiij. ar. vi. Spiculator q̄ est
executor iudicꝭ ⁊ legꝭ. si iudex fert sententiā
mortꝭ in aliquē q̄ sentētia manifestū errorē
includit. nō debet obedire iudici hāc senten
tiā iniuste exequēdo. ⁊ si aliquē occidit s̄m
hāc sententiā manifeste iniustā est homici/
da. vt carnifices q̄ martires occiderūt. Si
vero iudex fert sententiā q̄ nō ꝯtinet mani/
festam iniusticiā. spiculator eā exequēdo n̄
peccat. q2 iuste exequit̃ superioris sententi
am: ⁊ sic possunt esse in statu saluatōis nisi
abutent̃ officio. puta liuore vindicte: vel ꝓ
pter delectatōez fundēdi sanguinē: aut cau
sa auaricie. lic3 ille iuste occidat̃ nichilomi
nus peccat minister: cū nō habet rectā ⁊ iu/
stam intentionē. alias nō peccaret. xxiij. q.
v. miles. Reum n̄ iudex s3 lex occidit. Jste
aūt spiculator hic occidēs Johannē pecca
uit. q2 sententia fuit manifeste iniusta. de q̄
canit ecclesia. En quomodo morit̃ iustus.
Jtē male tractauit eū post mortem. q2 hero
des corp⁹ sine capite sepelire fecit. timebat
eñ ne ꝓpheta resurgeret si cū capite corpus
foditū fuisset in sepulcro. Nā discipuli ei⁹
tulerūt corp⁹ ⁊ sepelierūt. s3 caput ei⁹ dela
tum est in hierusalē ⁊ circa domū herodis
sepultū. Licet herodes fuit prau⁹ tn̄ corp⁹
sepelire nō ꝓhibuit: q̄d hodie iudices secu
lares nō faciūt. Nā deputatos vltimo sup
plicio sepelire nō sinūt. O q̄ȝ absurdū ē car
nem hoīs xp̄iani q̄ est dedicata sacramētis
vtputa baptismate ꝯfirmatōe exponere pa
tibulis aut aliꝭs locis nō ꝯsecratis ad modū
bruti. cū tn̄ ista caro expectat gloriosam re/
surrectionē. J. Dicit̃ eñ. xiij q. ij. q̄stio3
Quesitū est ab aliquibꝰ fratribꝰ de his q̄ ī
patibulo suspendunt̃ pro suis sceleribꝰ post
ꝯfessionē deo peractā: vtrū cadauera eoru3
ad ecclesias deferēda sint ⁊ oblatōes ꝓ eis
offerēde ⁊ misse celebrāde. an nō. quibꝰ re/
spondem⁹. Si de oībꝰ peccatis suis fece/
runt purā ꝯfessionē ⁊ sacra cōmunio est eis
danda. ⁊ s̄m ecclesie p̄cepta sepultura non
deneganda. Scriptum est eñ. Nō iudicat
de⁹ bis in idipsum. Hoc idē vult papa cum
sancto ꝯcilio. vt habet̃ de peni. ⁊ remis. ī cle.
vbi dicit. Cū s̄m statuta canonū vltimo de
putandi supplicio negari si petāt nō debeat
eucharistie sacramentū. Dicit glosa. nec se
pultura. Vbi dicit hostiēsis. Suspēsus tn̄
nō debet deponi sine licētia iudicis. qua peti
ta facile ꝯcedere debet. Jtē male tractauit
post mortē beatū Johannē. q2 Julian⁹ apo/
stata ei⁹ ossa dispergere fecit ⁊ auibꝰ ⁊ feris

lacerāda dedit Juxta illud ps.lxxviij. Po
suerūt morticinia seruoꝝ tuoꝝ escas volati
libꝰ celi. ⁊ carnes sanctoꝝ tuoꝝ bestijs terre
Sꝫ cū vidit ꝙ signa nō cessarēt iussit mēbra
eiꝰ ꝓ magna pte cōburi. ⁊ sic sanctꝰ Johā-
nes q̄si secundū martiriū patiebaꝛ cū i suis
ossibꝰ ɔcremareꝛ. Sꝫ qꝛ p̄dicti male tracta
uerūt eū. io ipi male a deo tractati fuerunt.
Nā herodes missus ī exiliū: ⁊ ibi miserabili
ter mortuꝰ Et herodiades male tractata fu
it. qꝛ similiter missa in exiliū cū viro suo. vel
ꝯm quosdā: qꝛ fuit subito mortua. Cū ei vt
quidā aiūt caput sancti Johānis i manu te
neret ⁊ ei insultaret. diuino iudicio ī eiꝰ fa
ciē sufflauit: ⁊ illa subito mortua corruit. Fi
lia eiꝰ male tractata. qꝛ fuit in aq̄s suffocata
eū cū sup glaciē ludēdo discurreret subito
sub pedibꝰ fregit. ⁊ illa in aq̄s miserabiliter
suffocaꝛ. Judei fuerūt male tractati a titu
⁊ vespasiano captiui mortui ⁊ dispersi: et
triginta ꝓ denario venditi. Julianꝰ aposta
ta fuit male tractatꝰ. qꝛ celesti plaga fuit p-
cussus ab hostibꝰ excoriatꝰ. de corio scabel-
lū regi psaꝝ fuit fabricatū. Quāuis aūt bea
tus Johēs fuit male tractatꝰ in vita. ī mor
te. ⁊ post mortē. tū deꝰ eū in triplici statu ve
nerabiliter tractauit ¶ K. Primo ī eiꝰ vi
ta: qꝛ habuit vitā spūalē angelicā ⁊ diuinā
Spūalem quidē vitā habuit: qꝛ nō cura-
uit de cibꝰ ⁊ potu corpali: qꝛ pascebaꝛ cibo ī-
uisibili ad istar angeli. qui dixit thobie. xij.
Etenī cū essem vobiscū ꝑ volūtatē dei vide
bar quidē vobiscū manducare ⁊ bibere. sed
ego inuisibili cibo ⁊ potu vtor. Nec de orna
tu vestimētoꝝ q̄ vestitꝰ erat ornamēto ꝯtu-
tū. nec de domicilio: cuiꝰ mēs demorabaꝛ i
celo. Habuit vitā celestē. qꝛ ī terrꝭ degebat
tū i celestibꝰ misterijs nutriebaꝛ. Nā ce-
los apertos vidit. vocē patrꝭ audiuit. spūm
sanctū in specie colūbe inspexit. filij diuinita
tē agnouit Habuit vitā angelicā: qꝛ purga
uit culpā ex eo ꝙ erat lucerna ardēs. Illu-
minabat ɋ̄tū ad sapiētiā ex eo ꝙ erat lucēs
lucerna. Proficiebat ɋ̄tū ad virtutem et
grām. Luc. i. Ut ɔuertat patrꝝ corda ad fili-
os parare dn̄o plebē pfectā. Habuit vitam
diuinā. qꝛ non viuebat amore domestico ex

eo ꝙ oēs parētes reliq̄rat ⁊ i deserto habita-
bat. nec amore mūdano. qꝛ carnē suā mira-
biliter cruciabat. Sꝫ viuebat amore diuio
qꝛ totū amorē suū in deū posuerat. Unū po-
terat dicere cū aplo. Uiuo ego iā nō ego sꝫ
viuit ī me xp̄s. ¶ Scd̄o deꝰ bn̄ disposuit d̄
ipo ī morte. qꝛ mortē habuit p̄ciosā. ps. cxv
Preciosa ī ɔspectu dn̄i mors sanctorū eius
Fuit enī mors eiꝰ p̄ciosa in ɔspectu dei. qꝛ ꝓ
iusticia mortē sustinuit. Eccl. iiij. Pro iu-
sticia agonisare ꝓ aīa tua: et vsq̄ ad mortē
certa ꝓ iusticia. Respectu sui qꝛ p̄cio sui sā
guinis regnū celoꝝ acq̄siuit. Math. xi. Re
gnū celoꝝ vim patiꝛ ⁊ violēti rapiūt illud.
Respectu celi: qꝛ primꝰ in tpe grē p̄cio sue
mortis illud ꝓmeruit. Respectu limbi: qꝛ sā
ctis patribꝰ q̄ ibi erāt p̄ciosum nunciū ap-
portauit. Respectu mūdi: qꝛ eiꝰ mortē p̄cio
sam venerabiliter colit. ¶ Tercio bn̄ tracta
uit eū post mortē. Ipe enī fuit patriarcha
ꝓpha apls. i. a deo missus. angelꝰ. i. dei nun
ciꝰ. Malach. iij. Ecce ego mitto angelum
meū. Idcirco nūc post mortē habet meritū
ī societate patriarchaꝝ. in turba ꝓphaꝝ. in
choro aploꝝ. in ordinibꝰ angeloꝝ. inter ro-
sas martiꝝ. inter violas ɔfessoꝝ. inter lilia
virginū collaudat dn̄m in se. se. Itē sic bea-
tꝰ Johēs male tractatꝰ est ī vita. in morte.
⁊ post mortē. sic ꝓmeruit nobis patrocina
ri ⁊ succurrere ī vita. in morte. ⁊ post mortē
¶ Primo in vita habet succurrere vt īfert
exemplū Paulꝰ Historiographꝰ lūbardo
rū. Theodosia regina ī lumbardia iuxta me
diolanū eccliaꝫ in honore sancti Johannis
baptiste ɔstruxit ⁊ illam dotauit ⁊ deo dica
uit. ꝓcedēte tpe ɔstantinꝰ impator volens
italiā a lūbardis eripe ⁊ a quodā sancto vi
ro q̄ spūm ꝓphetie habuit de exitu belli q̄si-
uit. Qui nocte orōi vacās: mane respōdit
dicēs. ex q̄ regina eccliaꝫ sancto Johāni cō-
struxit. ⁊ ipe ꝓ lūbardis ɔtinue intercedit.
ideo supari nō possunt. veniet tū tps q̄ locꝰ
ille despicieꝛ: ⁊ tūc supabunꝛ ꝓpter ꝓpli pec
catū. qd̄ tpe karoli fuit impletum. et sic suc
currit in vita ¶ L. Itē sanctꝰ Johēs suc-
currit in morte. Refert gregoriꝰ ī dyalogo.
Uir quidā magne virtutꝭ noīe sanctulꝰ: cū

quendā dyaconū a lūbardis captū ī sua cu
stodia tali ꝯditōe recepisset ut si fugeret ipse
ꝓ eo sentētiā capitalē subiret. coegit ꝑdict⁹
sanctul⁹ ipm dyaconū vt fugeret ⁊ se libera
ret. quapropter sanctul⁹ ad decollandū du
cit. ⁊ ad h̄ fortissimū spiculatorē elegit de q̄
dubiū nō erat quin vno ictu caput abscin-
deret. extēsoq; collo cum carnifex forti ictu
brachiū cū ense in altū eleuasset ille ꝓtinus
ait. Sācte Johēs suscipe hunc ictū. statim
brachiū ꝑcussoris aruit: ⁊ erecto gladio in-
flexibile ꝑmāsit. ⁊ p̄stito iuramēto ꝙ de ce
tero nullū xp̄ianū decollaret. tūc vir dei pro
eo orauit ⁊ brachiū statim deposuit. ⁊ sic suc
currebat ī morte. Itē habet succurrere p⁹
mortē vt refert idē paul⁹. Cū quidā 1 ex lū-
bardoꝝ cū magno apparatu fuit sepult⁹ iu
xta ecclesiā. quidā ex auaricia nocte sepulcꝝ
aperuit ⁊ clenodia recepit. cui apparuit san-
ctus Johēs dicēs. qr ausus fuisti ecclīam
meā ingredi ⁊ michi cōmissū tangere ⁊ spo
liare ampli⁹ ingressū habere nō valebis. Et
factū est quotiēs ille ecclīaʒ ingredi voluit
totiēs retrorsum retrusus ⁊ repulsū passus.
quousq; subtracta restituit. Et sic exhibuit
se auxiliatorē illi⁹ sepulti post mortē.

De natiuitate beate Marie virginis.

Sermo CXXI.

Ego mater pul

cre dilectōis timoris agnitōis
⁊ sācte spei Eccī. xxiiij. M
Uidem⁹ ꝙ res vix est tā difficilis quā non
tēptat ꝑficere matern⁹ amor. Exemplū vi-
dem⁹ in natura. Gallina cū sit aīal infirmū
⁊ debile ꝓ liberatōe ⁊ ꝯseruatōe pulloꝝ ag-
grediꝭ fortiora se. vt miluos canes ⁊ aqlas
Quāto feruēti⁹ beata vgo ⁊ mr̄ maria fa-
cit ꝓ filijs suis. i. fidelib⁹. Idcirco pc̄tor oīm
ꝯsilio ⁊ auxilio destitut⁹ refugiū habeat ad
istā mr̄em. qr hodie nata ē nobis aduocata
⁊ mr̄. Bern. Tu mater rei. tu mr̄ dei. tu mr̄
exulis. tu mr̄ iudicꝭ. Ipa est q̄ se oīm sollici
tudine interponit ꝓ filijs suis erga fortiorē
se. i. deū. ita ꝙ pc̄tor q̄ ex culpa meret mor-
tē. ipa sibi grāꝫ ⁊ mīīcordiā impetrat: ex fi
lio ꝯditōis fieri glie heredē. Aug. in li. de
tractationū. Nisi spōte velim scio me nō pos
se perire ꝓ pietate marie Ipa est mater figu
rata ꝑ rebeccā Gen. xxvij. q̄ etiā filio iacob
īpetrauit iura primogeniti obtinere. Ideo
Bern. in s̄mone. O pc̄tor si ad maiestateꝫ
dei nō audes accedere nō liq̄fias q̄si cera a fa
cie ignis. sꝫ vade ad matrē mīīcordie oñde
sibi tuoꝝ pc̄toꝝ vulnera. ⁊ ipa ꝓ te oñdet fi
lio suo materna vbera. ⁊ fili⁹ oñdet ꝓ te la-
tus ⁊ vulnera pr̄i. pater nō negabit filio po
stulāti. nec fili⁹ matri interpellāti. nᶜ mater
negabit pc̄tori flēti. qr dicit Oros⁹ super
cant. Quos nō saluat dei iusticia: saluat ma
rie mīīcordia infinita. Idcirco oēs habe
amus ad eā recursū. qr dicit Chris. Nemi
nē repi mendicū q̄ se sedulꝫ marie faceret
seruū. Rōneꝫ allegat Amb. Quia sic xp̄s
oīm credētiū est frater. sic maria oīm fideli
um ē mater. de q̄ thema. Ego mater pulcre
dilectōis ⁊c. In vbis p̄missis innuitur
q̄uō beata vgo sit mater sup q̄ttuor genera
hoīm. Nā sicꝫ vn⁹ dicitꝭ patrꝭ fili⁹ naturalis
scꝫ ih̄s xp̄s ⁊ multi filij adoptiui. sic vn⁹ est
fili⁹ marie naturalis. s. ih̄s xp̄s. Lu. ij. Pe-
perit filiū suū primogenitū. ⁊ mlti sūt filij
adoptiui marie ⁊ frēs xp̄i. sic oēs electi. ad
Heb. ij. Nō ꝯfunditꝭ nos frēs vocare Ma
thei. xxviij. Nūciate fratrib⁹ meis vt eāt ī
galileā ibi me videbūt. Hos ḡ filios adop-
tiuos ei⁹ naturalis fili⁹ sub noīe Johis ma
tri cōmēdauit ī cruce dicēs Mulier ecce fi
li⁹ tu⁹. ⁊ nobis eā ī matrē. Ecce mater tua.
Nā Johēs interp̄tatꝭ grā dei. Et sic oēs q̄
sūt in grā intelligunꝭ ꝑ eū. s. Johēꝫ. q. d. ꝓ
eis interpello vt mater: cū pater me⁹ exigē
te iusticia velit eos dānare. ꝓ q̄b⁹ nūc filius
patiꝭ ⁊ moriꝭ ex mīīcordia. Jō dicit se ma
trē Primo fideliū pulcre diligētiū. ibi. ego
mater pulcre dilectōis. Scd̄o deū timētiū
ibi. ⁊ timoris. Tercio deū cognoscētiū. ibi
⁊ agnitōis. Quarto ī eā sperantiū. ibi. ⁊ san
cte spei. Dixi primo. est mr̄ pulcre diligētiū
ꝫ q̄ dicit Ego mater pulcre dilectōis. i. xp̄i
filij dei q̄ sincere ⁊ sine oīni merito nos dile
xit. Joh. xiij. Cū dilexisset suos vsq; ī fineꝫ
dilexit eos. de hac dilectōe Joh. xv. Maio
rē charitatē ne. hab. ⁊c. Itē nō solū mater

sz filia ⁊ spōsa. Filia ꝓpter dignissimā crea/
tionē. Mater ꝓpter mirabilissimā generati
onē. Spōsa ꝓpter excellētissimā dilectionē
¶ Primo filia ratōe creatōnis. ipa est de q̄
Ecc̄i. xxiiij. Ego ex ore altissimi prodij pri/
mogenita ante oēz creaturā. itellige nō tpe
sz dignitate. nō sicut flos fructū tpe: sz florē
fruct⁹ dignitate ⁊ vtilitate p̄cellit. Nā ipsa
p̄ oīm creatura primogeniti obtinuit digni
tatē. Nā in veteri testamēto primogenita p̄
cesserūt in multꝫ ¶ P. Primo loco: ⁊ sic
ipa. qꝛ exaltata sup oēs choros angeloꝝ. Ec
cli. xxiiij. Ego i altissimis habito. Ber. Si
cut nō fuit in mūdo loc⁹ dignior vtero vir
ginali vbi xp̄s quieuit. sic nec in celo altior
vbi mariā sublimauit. ¶ Secūdo primoge/
nita plus acceperūt p̄ alijs. ⁊ sic ipa non tm̄
esse viuere ⁊ sentire intelligere ⁊ specularī
trinitatē i speculo eternitatꝫ. sz p̄ter hec oīa
accepit maria affinitatē ꝯiūgi. s. ꝯcipe ⁊ pa
rere. Prouerb. vlti. Multe filie regū ꝯgre/
gauerūt diuitias: quas tu sola supgressa es
vniuersas. Chrẏs. in s̄mone de annunciati
one. Nichil i glīa oīm p̄cedentiū memoria
rē. ¶ Tercio primogenita acceperūt bn̄di
tionē. ⁊ sic ipa Luc. i. Bn̄dicta tu ī mulie
ribꝫ Ipa nō recepit bn̄dictionē simpliciter
p se: sz habet eā ī alios trāsfundere. Vn̄ ca/
nit eccl'ia Bn̄dicta tu filia a dn̄o: qꝛ p te fru
ctū vite cōmunicam⁹. O bn̄dicta ⁊ supbe/
nedicta. nā p tuā bn̄dictionē bn̄dicit̄ oīs
creatura ¶ Secūdo d̄r mater ꝓpter mirabi
lissimā generatōēz. qꝛ genuit deū ⁊ hoīem.
vt dicit Damascenus. Jō dicit̄ theoteca. i.
dei mater. ⁊ mater pulcre dilectōis. i. ihesu
xp̄i. Aug. de illa matre dixit. Mater eius.
eius. digna digni. vnica vnici. mater inta
cta. mater immaculata. mater plasmatoris re
demptoris ⁊ saluatoris nostri. Si igit̄ de/
bet esse mater tua debes habere pulcrā dile
ctionē. ¶ Q. Nota aliq̄d d̄r pulcꝝ tripli
citer. s. puritate. ordiabilitate. ⁊ nobilitate
¶ Pri° aliq̄d d̄r pulcꝝ puritate q̄d est trāspa
rens ī puro subiecto. ⁊ sic aīa q̄ est pura ab
oīm macula d̄r pulcra. Si volūz maculam
peccati tūc turpis forma d̄r. i. Cor. v. Mo
dicū fermētū totā massāz corrūpit. i. vnum

p̄ccatū polluit aīaz. Exod. xij Agnuz sine
macula debebāt offerre. i. ꝯsciencia purā. et
in Leui. xxij. Si maculā habuerit non erit
acceptū deo. ¶ Secūdo aliq̄d d̄r pulcꝝ ex
ordinabilitate. qꝛ est bn̄ ꝓporcionatū. Sic
ex ordinato affectu dilectōis cū hō ī sua di
ligētia iustū s̄uat ordinē diligēdi. Sanct⁹
tho. in. ij. ij. ⁊ mgr̄. iij. sentētiaꝝ. dist. xxix. c
i. Ordinauit de⁹ i rebꝫ diligēdis charitatē
vt sciam⁹ q̄d pri⁹. quid posteri⁹. q̄d magis.
q̄d min⁹. q̄d ꝓpter se. q̄d ꝓpter aliud diliger̄.
⁊ sic Maria. Canti. ij. Ordinauit i me cha
ritatē. s. deū diligēdo sup oīa: nos i deo ⁊ ꝓ
ximū ꝓpter deū. Bern̄. Ut sit talis ordina/
tio q̄ charitate affectuali diligat̄ pl⁹ de⁹ q̄z
ꝓxim⁹. ⁊ q̄ de⁹ ꝓximo p̄ponat̄. Bern̄. Du
plex est charitas. actualis. et affectualis.
Actualis p̄fert inferiora supioribꝫ. Sed af
fectualis ecōuerso ¶ Tercio aliq̄d d̄r pul/
crū nobilitate. s. obiecti vel materie. vt ima
go q̄ ex auro est formata pulcrior est q̄z ex
terra. Et sic illa dilectio dicit̄ pulcra que ex
nobili obiecto habet̄. vnde amor boni opis
boni hoīs melior est q̄z mali. celi pl⁹ q̄z ter/
re. Dilectio aūt ad bonū q̄d est de⁹ ordina/
ta pulcerrima est maxime cū diligit̄ de⁹ ꝓ
pter se. taliter eū diligētes. s. ex puro subie
cto ordinato affectu nobili obiecto: merent̄
mariā esse eoꝝ matrē. ¶ Secūdo est mater
habentiū pulcꝝ timorē. i. peccatoꝝ quoꝝ est
timere deū. Eccl̄s. vlti. Timebūt excelsa ⁊
formidabūt ifima. s. peccatores. Iste timor
debet esse pulcer. i. deific⁹: non sicut in his q̄
timēt bonoꝝ tpalium amissionē mentiētes
⁊ ꝓximū decipiētes. Aliqū in ꝑsecutōe ꝓ/
pter tpalia fidē negātes. quē timorē prohi
bet dn̄s Math. x. Nolite timere eos q̄ oc/
cidūt corp⁹. Aliq̄ timēt penitētiā ꝯfessionē
⁊ ieiuniū. de quibꝫ Job. vi. Qui timet pru
inā cadet sup eū nix. i. q̄ timēt p̄sentē penā
sustinebūt eternā. Job. xxiiij. Ibūt ab aq̄s
niuiū ad calorē nimiū. hoc attendēs Aug.
ait. Dn̄e hic seca hic vre in futuro parce.
Bern̄. sup illud Eccl̄i. vij. Memorare no/
uissima tua. dicit. O hō nouissima tua sunt
mors iudiciū ⁊ gehēna. ⁊ quid horribilius
morte. q̄d terribili⁹ iudicio. q̄d penali⁹ gehē

na. qui hec meditat᷑ timorē dei in cor ducit: nisi esset durior lapide. ¶ R. Nā iste timor dei dicit᷑ pulcer qui dū ingredit᷑ opatur in nobis puritatē. Primo q᷑ expellit peccatū. Eccli. i. Timor dñi expellit peccatū. prouerb. xvi. In timore dñi ois hō declinat a malo. Secūdo opatur bonitatē. Eccs. vij. Qui timet deū nichil negligit. Tercio incitat nos ad faciendū dei voluntatē. Eccli. ij. Qui timet deū inquirit q̄ bñplacita sunt ei ꝛ ecōuerso: de⁹ facit voluntatē eoꝝ. ps. cxliiij. Voluntatē timentiū se faciet ꝛc̄. Idez. cxlvi. Beneplacitū est dño sup timētes eū. Et illoꝝ Maria ē mater eripiēs eos ab ira dei. vt figurat᷑. i. Reg. xxv. in Abigail q̄ liberauit nabal stultū ab ira dauid. Cui Dauid. Benedicta tu ꝛ benedictū eloquiū tuū q̄ phibuisti me ne item hodie ad effundēdū sanguinē: ꝛ vlciscerer me manu mea. nisi ī occursum venisses cito michi: nō remāsisset nabal vsq; ad matutinū lucis. Ipa igit᷑ est medica nostra sanās vulnera. Eccl. xxiiij. Ego q̄si fluui⁹ dorix sanās. Eccli. xxxviij. Altissim⁹ de terra creauit medicinā: ꝛ vir prudēs nō abhorrebit eā. Bern̄. Nemo tā ydone⁹ qui gladiū dñi abijciat: nisi per quā sumpsim⁹ dñi misericordiā. multo pfectius q̄ Abigail. Illa humanā: ista diuinā. illa tpalem: ista eternalē. Idcirco canit ecclia. Recordare virgo mater dū steteris ꝛc̄. ¶ S

Tercio ipa est mater habentiū pulcrā agnitionē. Est em̄ triplex agnitio nobis necessaria. Prima vt cognoscam⁹ dei reuerentiaz. Secūda nostrā insufficientiā. Tercia matris clementiā. Prima parit dilectōnē. secunda humilitatē. tercia fiduciā. ¶ Primo necessariū est vt cognoscam⁹ dei reuerētiā. dicēdo illud ps. lxxvij. Quāta audiuimus ꝛ cognouimus ea. s. in maiestate ꝛ bonitate. Ex illa cognitōne ꝯsequamur dilectōez. q᷑ quāto deū puri⁹ cognoscim⁹ tanto feruēti⁹ eū diligim⁹. Aug⁹. Inuisibilia amare possumus: incognita nequaq̄. Idcirco ipsa est tam ineffabilis bonitas. inexplicabilis dulcedo vt nemo posset plenarie apphendere. sed quantū noscit᷑ intantū diligit᷑. Hiere. ix. Nō glorief sapiēs in sapiētia sua. sed ī hoc glorief scire ꝛ nosse me. s. deū. nec etiā fortis in fortitudine sua. Bern̄. Scio neminem adultuz posse saluari sine dei cognitōne. Et subdit. Quid si ignoras deū: poterit ne esse spes salutis. nec em̄ poteris amare quē nescis: aut habere quē non amaueris. q᷑ sicut de dei agnitōne dilectio. sic de ignorātia desperatio. qd̄ sic declarat Bern̄. Aliquis in se reuersus displicens sibi in omnibus malis que fecit: si ignorat q̄ bon⁹ est de⁹ ꝛ misericors ad ignoscendū: nunquid nō sua carnalis cogitatio arguat eū. Et dicit. quid facis vitā istā vis perdere ꝛ peccata tua sunt maxima. nequaq̄ sufficis satisfacere. ꝛ sic desperās resilit miser. ignorās q̄ facile omnipotentia dei ista resoluit. ¶ Secūdo cognoscamus nostrā insufficientiam. ij. Coꝛ. iij. Nō sufficiētes sum⁹ ꝛc̄. Illa parit humilitatē. q᷑ quāto veri⁹ nos cognoscim⁹: tāto lucidi⁹ introrsū ingredimur. ꝛ tanto amplius pctā ꝛ mala nostra videm⁹ ex quibꝫ humiliemur. Dicit nāq; Boeti⁹. Nemo tā cōplete felicitatis est q̄ nō ex aliq̄ pte sui stat⁹ aliq̄ tipet᷑. Ezech. viij. Ingredere ꝛ adhuc videbis abominatōes maiores. Bern̄. Tu quicunq; es etiā si sanct⁹ es. si te ad lumē veritatis int⁹ in aīa sine dissimulatōe inspicias nō dubito quin humilieris in oculis tuis. Et sicut ex cognitione dei dilectio. sic ex cognitione nostra humilitas generat᷑. Ber. Melius est nosse seipm̄ q̄ cursū sideꝝ. q᷑ illa inflat: ista humiliat. ¶ Tercio cognoscamus matris clementiā. ꝛ sic orit᷑ fiducia. vt q̄ in nobis fiduciā nō habem⁹: q᷑ ꝑpter reuerentiā dei faciē nostrā leuare nō audem⁹ eo q̄ peccatores sum⁹. ꝛ ꝑpter nostrā insufficientiā ꝛ miseriā erubescim⁹ dei offēsaz. Cognoscam⁹ igit᷑ matris clementiā sperātes nos recipere in grāz. Ipa em̄ nos omēs vocat. Eccli. xxiiij. Venite ad me omes q̄ ꝯcupiscitis me. Ipa est ciuitas refugij figurata Deut. xix. Tres ciuitates sepabis tibi in medio terre sternēs diligēter viā. vt habeat ꝓfugus q̄ fugiat. s. ad ꝓtectōez. sic nos ad virginē mariā. Heb. iiij. Adeam⁹ cuz fiducia ad thronū grē eius. qd̄ docet Bern̄. Si es in angustijs in reꝝ dubijs si ī necessitatibꝫ

mariā cogita. mariā inuoca. ipa tenēte te nō corruis. ipa te ptegēte secur9 es. Hilarius sup Mathēū. Quantūcūq3 q̄s obnoxi9 fuerit pctō. si marie deuot9 extitit nūq3 i eternū pibit. ¶ Quarto ipa est mater in eā sperantiū z innuit̄ cuz dr̄. sancte spei. Quia sanctā spem ipa habuit. Primo ad v̄ba angeli z pphetaz: sperās nō euacuari dei promissionē. Et sic nos eā sperādo seq̄ debem9 ad dei pmissa. s. regni dei ꝯsecutōez obtinēdā. de q̄ Luc. xij. Nolite timere pusill9 grex placuit patri meo vobis dare regnū Mat. vi. Primū q̄rite regnū dei z oīa adijcient̄ vobis. Scdo sperauit sanctā resurrectionē post triduū. z sic nos sperare debem9 gloriosam resurrectōez post penitētiā ꝯfessiōis cōtritionis z satisfactōis. ps. lxi. Sperate in eo ois ꝯgregatio ppl'i effundite corā illo corda vestra: de9 adiutor noster in tribulatōibus. Tercio post resurrectōez z ascēsionē sperabat sancti spūs missionē. Act. i. Erāt oēs pseuerātes in orōne. s. maria cū discipul' expectantes grāz spūssancti. Et sic nos sparc debem9 grām z gloriā a dn̄o deo nostro. si debet esse mater nr̄a. ps. lxxxiij. Grāz z gl'iaz dabit dn̄s. Si grām z gloriā impetrare volueri m9 tūc spes nostra debet esse sancta. q2 dicit: z sancte spei. i. Job. iij. Qui hz spem in eo sanctificat seipm. ¶ Itē tria sunt q̄ spem nostrā sanctificāt. ¶ Primū est vt a peccatis cessem9: q2 frustra sperat q̄ eū pruocat in quē sperat. Sap. v. Spes impij q̄si lanugo q̄ a vēto dispergit̄. Ideo. i. Job. iij. Si cor nostz nos nō rephendent fiduciā habeam9 Sap. xvij. Timida neq̄cia dat testimoniū ꝯdemnatōi. Et Job. viij. Spes impioz peribit ¶ Secundū vt bonū opemur ps. xxxvi. Spera i dn̄o z fac bonitatē Magister in. iij. dist. xvi. Spes est certa expectatio future beatitudinis ex grā dei z meritis pcedentibus pueniēs. ¶ Terciū vt spem in ipam matrē ponem9 eā pre oībus honorādo non de ppriis viribus nec aliēis nisi xpi. deniq3 Marie. Bern̄. Si quer3 grāz quere p mariā. q̄dq̄d offerre paras marie commendas. ipa hodie nata est nobis mr̄ gratie. Un̄ canit eccl'ia Salue regina mi'cordie z spes nostra salue. Illa spes est nobis hodie orta. de quo Aug. in s̄mone hodierno. Adest dies sacratissima dies celeberrima. in qua virgo maria sup oēs mulieres benedicta generosa sua natiuitate mundū ꝯsolatur vniuersū. Hodie egredit̄ virga de radice iesse. hodie flos campi pduct9 est. de q̄ pcessit liliū ꝯualliū. hodie nata est rosa sine spinis. hodie nata est p quā maledictio mutat̄ in benedictōez. hodie nata est mediatrix et aduocatrix nostra. Sap. vij. Venerūt mihi oīa bona pariter cū illa. Idō canit eccl'ia. Natiuitas tua dei genitrix v̄go zc. Hec dies gaudiosa virginis aliquāto tpe fidelibus latuit. Contigit igit̄ vt refert Johānes beleth. vt quidā vir sanct9 sedulo ꝯtemplatōni insistēs singulis annis. vi. Id9 septēbris in orōne posit9 iocundissimā angeloz solēnitatē audiret. Cumq3 sibi deuotissime reuelari petijt cur quolibet anno die illa z nō alia hoc audiret. Demū recepit responsum q virgo gloriosa maria tali die fuit nata et vt reuelaret filijs ecclesie ut ꝯcordes essent in natiuitatis solēnitate. Cūq3 hoc summo pontifici z alijs intimasset: illi scrutātes scripturas insistētes ieiunijs z orōnibus. z antiq̄tatū testimonijs veritatē cōperierūt z istuz diē venerabilē statuerūt. s3 octauā olim nō celebrabāt. s3 dn̄s Innocenti9 quart9 instituit. Huius causa fuit hec. Gregorio nono sublato Romani oēs cardinales in cōclaui ꝯcluserunt vt citi9 ecclie pruideret̄ pontifex s3 cū p plures dies ꝯcordari nō possent z ipsi a romanis multis molestijs afflicti: vouerunt regine celi q si ei9 meritis ꝯcordarent octauas natiuitatis diu neglectas celebrare vellent. z factū est. Sicq3 in dn̄m celestinum ꝯuenerūt. z q2 celestin9 modico tēpore supuixit implere nō potuit. s3 per Innocentium instituerunt.

¶ Sermo ¶ CXXIII. Ad idē.

Fecit sibi rex salomon thronū de ebore grandem z vestiuit euz auro fuluo nimis. qui habebat sex gradus z summitas throni rotunda i pte posteriori. z duo man9

tenētes sedile. ꝛ duo leones stabāt iuxta sin
gulas man⁹: ꝛ duodecim leonculi stantes
sup sex grad⁹ hinc inde. Et nō est factū tale
op⁹ in vniuersis regnis. iij. Reg. x. Loco
thematis dicatōes celebritatis festi hui⁹.
Fecit sibi rex Salomō. Introductio. Cōsue
tudo est oīm pictoꝝ illuminatoꝝ ꝛ archite/
ctoꝝ pri⁹ p̄figurare res q̄s faciūt. fm illud
Exodi. xxv. Vn̄ dn̄s p̄figurauit taberna/
culū sanctuarij. ꝛ dixit moysi. inspice ꝛ fac
fm exemplar qđ tibi ī mōte monstratū est.
Sic eterna sapiētia dei fili⁹ volēs sibi edifi
care tabernaculū videlicet vteꝝ virgineum
pri⁹ illud p̄figurauit in throno Salomōis
ꝛ hoc est q̄ dicit thema. Fecit sibi rex salo/
mō ꝛc. Circa qđ vidēda sūt duo principa/
liter. Primo q̄liter p thronū ꝟgo gl'iosa si/
gnificat̄. Scđo q̄liter in verbis themat̄ ip
sa multipliciter cōmendat̄. ❡ X. Circa pri
mum sciendū q̄ ꝓpter nouē similitudines
Maria dicit̄ thron⁹. ❡ Primo q̄ thronus
ꝓprie sedes regia est. sic ip̄a ꝯcepit ꝛ pepit
regē: ꝛ nō regē simplicē sꝫ regē regū Apoc.
xix. Hoc nulli matri est ꝯcessū vnq̄. oēs
eīm generāt principes ꝛ alios nobiles. sꝫ nul/
lus generat̄ rex. sꝫ oportet q̄ ī regē coronet̄
In hui⁹ figurā Mat. ij. Vn̄ tres reges vo
lebāt munera offerre veniētes hierl'm dixe/
runt. Vbi est q̄ nat⁹ est rex. ecce dicūt natus
est rex. Vn̄ spūssanct⁹ Canti. iij. hortat̄ fi/
deles aīas ad h̄ spectaculū dicēs. Egredie
mini filie syon videte regē Salomonē ī di
ademate suo q̄ coronauit eū mr̄ sua ī die de
sponsatōis illi⁹. i. in die ꝯceptōis. ❡ Scđo
sic in throno sol⁹ sedet rex ꝛ null⁹ ali⁹. sic in
ip̄a. h̄ figuratū ē Ezech. xliij. in porta clau
sa q̄ nō aperiet̄. eratq̄ clausa p̄cipi ꝛ prin
ceps sedebat ī ea. Hanc sedē valde appeti
uit rex celoꝝ. Vn̄ canit ecclia. Veni electa
mea ꝛ ponā te ī thronū meū. ❡ Tercio thro
nus deorsū est clausus sursū patul⁹. sic ipsa
terrenis delicijs voluptatibꝫ ꝛ īmundicijs
fuit clausa. sursū ꝟo patula q̄ recipiebat iu
giter sūma dona a p̄re luminū. ꝛ iō spūssan
ct⁹ vocauit eā vas auri solidū ꝛ ornatū oīm
lapide p̄cioso. Eccl. iij. Quo ad h̄ figura/
ta est p archā q̄ intra ꝛ extra deaurata fuit.
Exod. xxv. ❡ Quarto thron⁹ a p̄te anteri
ori ē depressior. a p̄te posteriori sublimior. sic
ip̄a in p̄senti vita oīno paup. phariseis ꝛ
scribis despecta. Vn̄ mulierē q̄stuariā ap/
pellabāt eā. Hiero. q̄ videlicet cū acu ꝛ fu/
so viueret ꝛ inde vt filiū nutriret lucrabat̄.
Ad l'raꝫ p̄t itelligi illđ ꝓuer. vlt̄. Manū su
aꝫ misit ad fortia ꝛ digiti ei⁹ app̄henderunt
fusū. Vn̄ q̄dq̄d lucrari potuit vltra necēita/
tē distribuit paup̄ibꝫ vt filio se simularet. ij.
Coꝝ. viij. Sciꝫ grām dn̄i nr̄i ih'u xp̄i. q̄m
ꝓpter nos egen⁹ fact⁹ ē cū esset diues. vt il/
li⁹ iopia essem⁹ diuites. Sꝫ post hāc vitā ī
die sue assumptōis intantū ditata ē vt mi/
rātes angeli dixerūt. Que est ista q̄ ascēdit
ꝛc. Cāti. viij. ❡ Quito thron⁹ ē sedes iudi
ciaria. p̄s. ix. Sedes sup thronū q̄ iudicas
iusticiā. sic ip̄a ministrauit filio carnē in q̄ iu/
dicās ꝛ iudicatur⁹ est totū mundū. Act. i.
Queadmodū vidistꝭ eū ascēdētē ī celū: ita
veniet. Hāc autoritatē iudicandi dedit sibi
p̄r ꝓpter iudiciū qđ ip̄e ī hūanitate passus
ē. Joh. v. Dedit ei iudiciū facere q̄ filius
hoīs est. ❡ Sexto thron⁹ fulcit̄ asseribꝫ. ꝛ
sic ip̄a mltitudie ꝟtutū ꝛ angeloꝝ. p̄s. xliij.
Astitit regina a dextrꝭ tuis ī vestitu deaura
to circūdata varietate. i. virtutū ꝛ angelo/
rū. de ip̄a itelligi p̄t illđ p̄s. xc. Angel' suis
de⁹ mādauit de te. ❡ Septimo thron⁹ dꝫ es
se firm⁹ ꝛ cōpact⁹. sic ip̄a q̄tuor ꝟtutibus
cardinalibꝫ solidata. s. iusticia. prudētia. for
titudie. ꝛ t̄pantia. ꝛ tribꝫ theologycis. s. fide
spe ꝛ charitate. ꝛ h̄ ī sūmo. Eccl. xxiiij. In
oīm ꝑplo ꝛ ī oīm gēte primatū tenui. nc̄ mi
rū: q̄ a dn̄o factū est istđ: ꝛ est mirabile in
oculis nr̄is. ❡ Octauo thron⁹ regē stātē ad
sessionē q̄ humiliatū recipit. sic ip̄a regē re
gū oīm q̄ se exinaniuit formā s̄ui accipiens
ad Phil'. ij. Vt placarꝫ supbiā ade. Hoc
figuratū ē Jone. iij. vbi dr̄. Postq̄ rex au/
diuit p̄dicatōnez Jone q̄no post q̄draginta
dies niniuē subuerteret̄: surrexit đ solio suo
ꝛ abiecit vestimentū suū. indut⁹ est sacco et
sedit in cinere. Et sequit̄. Vidit de⁹ ꝛ mis̄/
tus est eoꝝ ꝛ nō fecit malū qđ locut⁹ fuerat
❡ Nono thron⁹ oībꝫ ministrantibꝫ supior
solo rege insidente inferior. sic ipsa superior

oībꝫ creaturis: ꝛ soli deo inferior. Ans. Nichil eq̄le marie: nec aliq̄d maiꝰ ea nisi solus deꝰ. Vn̄ quidq̄d habēt alij sancti pulcritudinis in pte: habet ratōne sue excellētie maria in toto. Hinc etiā dicit̄ pulcra vt luna Canti. vi. id est vniuersalis ecclesia. q̄ꝛ pulcerrima mulieꝝ. Canti. v. Nec mirū quia nulla ei deficit virtꝰ nec puritas angeloruꝫ. nec fides patriarchaꝝ. nec sciētia ꝓphetarū nec zelus apostolorū. nec panētia martirū. nec sobrietas ꝯfessorū. nec innocentia puerorum. aut humilitas virginū Bern̄. Quātumcūq̄ꝫ donū sit alicui datū tante virgini nō credimꝰ esse negatū. congrue ergo dicta est thronꝰ. A. Sꝫ ex verbis thematis ꝑassumpti recōmendat̄ hic benedictꝰ thronꝰ a nouē. Primō ab artifice q̄ꝛ rex Salomō Nā quāto artifex subtilior ꝛ nobilior: tāto ꝛ opꝰ. Itē licet tota trinitas hunc thronuꝫ ab eterno formauerat. Prouer. viij. Dn̄s possedit me ab initio viaꝝ suaꝝ. tamē specialiter hic attribuit̄ Salomoni. i. filio. q̄ꝛ filio attribuit̄ sapiētia. quia sapiētissime hūc thronū perfecit. Ideo ꝓuerb. ix. dicit̄. Sapientia edificauit sibi domū. Vocat̄ aūt filius dei Salomon. Ratio habet̄. i. Paral. xxij. vbi legit̄. ꝙ cū dauid senuerat vocauit ad se filiū suū dicēs. Volūtatis mee fuit vt edificarē domū dn̄i. ſꝫ factꝰ est ad me ꝭmo dicēs. Multū sanguinē effudisti ꝛ plurima bella bellasti. ideo nō poteris edificare domū nomini meo. ꝛ ꝯuenit xp̄o. S. vero salomoni. q̄ꝛ pacificauit nos i cruce. Eph. ij. Ipse est pax nr̄a q̄ fecit vtraq̄ꝫ vnū. B. Dicetes ergo fuit trinomiꝰ videlicet Salomon vt h. ꝛ Eccl's. q̄d tm̄ valet sicut ꝯcionator vel exigēs ratione. Et idor. i. amabilis dn̄o sic em̄ noīat eū Nathan ꝓpheta. ij. Re. xij. Quare potiꝰ hic scriptura i edificatōe huiꝰ throni potiꝰ noīat salomonē q̄ꝫ alio nomīe Respondet̄. licet hec oīa noīa ꝯueniūt xp̄o dicit̄ tn̄ salomon. i. pacificꝰ pendēs i cruce. Ecclesiastes. id est exigēs rationē veniēs ad iudiciū. Idor. i. amabilis patri sedēs in regno. tn̄ specialiter sibi fecit hūc thronū vt faceret pacē. Hiere. xxix. Ego cogito cogitationes pacis. Zach. viij. Sicut cogitaui vt

vos affligerē q̄ꝛ ad iracundiā ꝓuocauerunt me patres vestri. sic cogitaui in diebꝫ istis vt benefacerē hierusalē ꝛ domui iuda. Fecit ergo pacificꝰ thronū vt pacē faceret. q̄ꝛ mediāte filio oēs pacificati sumꝰ deo patri. Ro. v. Cū inimici essemꝰ ꝛc̄. Mediāte etiā matre pacificati sumꝰ: pacē apud filiū quotiens volumꝰ possumꝰ inuenire. C. Scd̄o cōmendat̄ a materia: q̄ꝛ de ebore. Ebur est os elephātis q̄d est aīal magnū sup omnia aīalia ꝛ fortissimū portare potēs turrim ligneam sup se. in q̄ pn̄t esse mille viri armati. Sic legit̄. i. Mach. vi. ꝙ talia aīalia duxit antiochus rex in bellū ꝯtra iudeos. Itē est frigidissime nature ita ꝙ sanguis eiꝰ dicit̄ incendiū serpentū extinguere. Itē ē aīal castissimū. nā cū pari priuat̄ alteri nō copulat̄ more turturis. Itē biennio portat fetū semel tm̄ gignit nec plures nisi vnū. ꝛ viuit annis. ccc. in sola india inuenit̄. Hec omnia cōpetūt virgini gl'iose. Ipsa em̄ excellit oēs sanctos veteꝝ ꝛ noui testamēti: q̄d ipsa fatet̄ ore ꝓphetico Eccl'i. xxiiij. Ego ex ore altissimi ꝓdij primogenita ante omnē creaturā. Ipsa totū edificiū eccl'ie suis ꝑcibꝫ supportat Orosiꝰ sup canti. Dudū tota mūdi machina corruisset si maria eā suis ꝑcibꝫ nō sustentasset. Ad iraz. Tpe dn̄ice passionis et sepulture i ipsa sola fides fuit Prouer. vlt̄. Nō extinguet̄ i nocte lucerna eiꝰ. Itē ipsa ꝭm Damasce. tūc extinxit virꝰ serpentinū infusū humano generi ꝑ euā q̄n filꝰ dei humanā carnē ex ea assumpsit. Itē castissima q̄ꝛ v'go ante in ꝛ post partū. ꝛ ideo portauit veꝝ deū ꝛ hoīem. Et. ccc. annis. id est. perpetue viuet misericordiā miseris cōmunicando. D. Tercio cōmendat̄ a quātitate: q̄ꝛ tā grandē. Vbi sciendū ante beatā virginē filius dei nō habuit thronū aliquē specialē sed plebeiam ꝛ cōmunē. q̄ꝛ ꝑ gratiā habitabat in cordibꝫ iustoꝝ. i. Coꝝ. iij. Templum dei sanctū est q̄d estis vos. q̄ꝛ deus est adeo magnꝰ ꝙ ipm celū ꝛ terra nō poterant capere. ꝑs. cxliiij. Magnus dn̄s ꝛ laudabilis nimis. ſꝫ in ipsa inuenit thronū grandē. Gregoriꝰ. Sācta ꝛ imaculata virginitas quibꝫ te laudibꝫ referaꝫ nescio. q̄ꝛ quē celi capere

nō poterāt tuo gremio ꝯtulisti. Fuit grādis
ꝑ humilitatē: q2 humilima. Lu. i. Respexit
humilitatē ancille sue. Hoc dudū ꝓmisit ꝑ
Ysaiā ꝓphetā. lxvij. Sup quē requiescet
spūs me⁹: nisi sup humilē ꝛ quietū. Dicit
notanter Respexit humilitatē. nō dič vidit
q2 respicere est prī⁹ obiectū inspectū iteꝝ in
spicere. ꝛ sic dn̄s grām quā a primis parēti
bus ꝓpter superbiā abstulit in ipa restituit.
In hui⁹ testimoniū angel⁹ dixit. Inuenisti
grām apud dn̄m Luc. i. Et dicit notanter
humilitatē nō sanctitatē nō virginitatē. in
signū qꝫ ipsi⁹ humilitas sibi sup oīa placuit
q2 vbi amor ibi cor. Math. vi. Ubi thesau
rus tu⁹ ibi cor tuū. ¶ Quarto a speciosita
te: q2 vestiuit eā auro fuluo nimis. ij. Paral.
ix. Soliū salomonis vestitū fuisse auro mū
dissimo in suplatiuo. q2 mundū auꝝ est ca
rere mortali. mundi⁹ veniali. mundissimuꝫ
fomite. hec ipa. Beda. Nec primā similē
visa est nec habere sequentē. Ans. Ea puri
tate nitebat v̄go sancta q̄ maior sub deo in
telligi nequit. nec miꝝ. q2 sanctificata ī vte
ro. ps. xlv. Sāctificauit tabernaculū suum
Itē in filij ꝯceptōe. Lu. i. Spūssanct⁹ sup
ueniet in te. Itē in filij tractabilitate. Ber.
Assimilat eā soli in q̄ macula nō est. qꝺ fate
tur spūssanct⁹ dicēs. Tota pulcra es amica
mea. ¶ E. Quito cōmendaẜ ab altitudīe.
ibi. ꝛ habebat sex grad⁹. Hi gradus sūt sex
v̄tutes ꝑ q̄s ad eā ver⁹ Salomon descēdit
¶ Prim⁹ verecundia. de q̄ Luč. i. Postq̄
audiuit salutationē angeli turbata ē in ser
mone ei⁹. nō turbatōe doloꝝ sed pudoris ꝛ
ām̄iratōis. Et hec verecūdia nō solū ē v̄t⁹
sꝫ ꝑfectio v̄tutū. ꝛ maxīe ī mulierib⁹ Eccl̄i.
xxvi. Grā sup grāꝫ mulier sancta ꝛ pudica
id est verecūda. Verecūdia eni ẜm Bedā.
in ea fuit ꝓpter nouitatē salutatōis. q2 eue
dictū fuit Maledicta tu Gen̄. iij. Sibi ecōn
tra. bn̄dicta. Itē ꝓpter p̄ñtiā angeli ī spe
cie viri. ¶ Secund⁹ grad⁹ fuit ipi⁹ pruden
tia. ibi. ꝛ cogitabat q̄lis esset ista salutatio.
licet eni mirāda audiret ab angelo: nō loq̄
baẜ: sꝫ cogitabat. qꝺ ꝓpriū prudentū est Ec
cli. xx. Hō sapiēs tacebit ad tps. vn̄ ratōe
prudētie figurata est ꝑ Abigail. i. Re. xxv.
q̄ fuit mulier prudētissima ꝛ speciosa cui⁹ sa
piētia ꝛ speciositate verboꝝ Nabal stult⁹ li
berat⁹ fuit a morte. ¶ Terci⁹ grad⁹ est mo
destia ẜmonis. ibi. quō fiet istud. Ecce tar
da. in v̄ba nō ꝓrupit sꝫ breuiter locuta est.
h̄ optime ordinauit ei⁹ prudētia. Ex h̄ etiā
patet qꝫ ei⁹ prudētia fuit spūalis nō mūdia
lis. q2 mūdana sapiētia multos solet facere
ẜmones perp̄operos ꝛ ꝓlixiores. ¶ Quar
tus grad⁹ inuiolabile castitatꝫ ꝓpositum. ibi
qm̄ viꝝ nō cognosco. dicit nō: qꝺ negat oē
tps. ¶ Quint⁹ fuit fidei magnitudo Se
xt⁹ fidei ꝯsensus. De primo ibi. Ecce ancil
la dn̄i. de secūdo ibi. fiat michi ẜm verbū tu
um. His gradib⁹ ptrāsitꝫ Salomō fuit in
throno suo. Nā mox dato ꝯsensu fuit in ea
verus de⁹ ꝛ hō. Tūc impleta est orō Ysaie.
Rorate celi desup ꝛ nubes pluāt iustū Ysa.
xlv. ¶ Sexto cōmendaẜ a figura. ibi. sūmi
tas throni. figura rotūda in pte posteriori
ē sūmitas. Ubi sciendūꝫ in h̄ throno fuit
initiū mediū extremū ꝛ sūmitas. ꝛ hec oīa
sunt laudabilia. Initiū sua genealogia q2 d̄
semīe abrae tribu iuda ex stirpe dauid. Ma
thei. i. Mediū fuerūt dona naturalia sapia.
eloquētia. mitītas ꝛc̄. His oīb⁹ īsignita fu
it. Vn̄ ꝓpter subtilitatē intellect⁹ d̄r de ea.
Luč. ij. Maria ꝯſuabat oīa v̄ba ꝯferēs ī
corde suo. Extremū fuit grē plenitudo Vn̄
dixit angel⁹. Aue grā plena Luč. i. Sūmi
tas qꝫ fuit mr̄ dei: ꝛ hec oīa p̄dicta ꝑcellit.
In h̄ eī eq̄tur patri celesti q̄ sicut eū genuit
eternaliter sine mr̄e. sic ipa sine pr̄e tp̄aliter
h̄ mirādo Ysaias dixit. c. liij. Generatōem
ei⁹ q̄s enarrabit. Itē dicit. sūmitas erat ro
tunda. rotundū siue circulare est qꝺ termi
naẜ ab eodē ad idē. ꝛ significat eternitatem
maternalis glīe. vn̄ ſꝑ eā nūc in celis hono
rat vt matrem. Vn̄ canit eccl̄ia. Audi nos
nā te fili⁹ tu⁹ nichil negās honorat. Itē di
cit notāter a pte posteriori. Ubi sciēdū ꝑs
anterior in maria fuit ei⁹ v̄ginitas an̄ partū
posterior fuit ei⁹ v̄ginitas post partū. in illa
fuit rotūda. q2 licꝫ filiū pepit tn̄ ante ꝛ post
partū v̄go ꝑmansit. In hui⁹ figurā legitur
Ezech. xliiij. loquēs de porta sanctuarij di
cit eā clausā in signū hui⁹ v̄ginitatꝫ. Itē in

h' q' dicit a pte posteriori rotūda erat. signi
ficat q' virgo post hāc vitā veniret in imuta
bilē felicitatē ⁊ h' in sūmo sup oēs. sm q' ca
nit eccl'ia. Exaltata est sancta dei genitrix.
¶ Septimo cōmendat' a firmitate. ibi. due
man⁹ sedile tenētes. h' sedile ē firmitas trā
qllitatꝫ ⁊ pax mentꝫ virginee. Unū credēdū
est nunq̄ꝫ fuisse mentē tā quietā. Nō q2 vi
dū spūssanct⁹ p os dauid p̄dixerat eū quie-
scere velle i loco pacis. ps. In pace fact⁹ est
loc⁹ ei⁹. Nisi g' in ipa fuisset sūma pax nūq̄ꝫ
īgressus fuisset i eā Unū ⁊ ipa gloriat' de hac
Eccī. xxiiij. Qui creauit me requieuit i tab.
meo Nec mirꝫ q' in ipa sensualitas pfectis-
sime obediuit ratōi. sm illud Geū. iiij. Ap-
petit⁹ tu⁹ subter te erit: ⁊ tu dñaberꝫ illi. nec
aliq̄d remordebat ꝯsciētiā ei⁹: q̄d est signū
sūme pacis. ij. Cor. i. Gl'ia nr̄a hec est testi
moniū ꝯsciētie nr̄e Unū licet i ea sensualitas
sub cruce turbaret'. tū ei⁹ rō trāquilla erat
⁊ gaudēs. tāta eū fuit charitas ei⁹ ad nos
q' ab hora q̄ filiū ꝯcepit desiderabat eū pati
p nobis. sm Amb. vt possum⁹ secure dice-
re de ea q̄d de p̄re dicim⁹ Joh. iij. Sic de⁹
dilexit mundū vt filiū suū vnigenitū daret
Si eū abraā filiū suū vnigenitū Isaac quē
sūme dilexit, p̄mus erat offerre nō tū p re-
demptiōe mūdi. ſꝫ solū in signū obedientie
Geū. xxij. quāto pl⁹ ipa. Unū Luc. x. Ma-
ria optimā p̄tē elegit. s. se p oīa ꝯformando
diuīe volūtati. Due man⁹ sunt due opatio
nes marie. dextra q̄ iustos ꝯseruat ne corru
ant. sinistra q̄ pctores releuat ad grāꝫ. hoc
figuratū est Math. v. Facit solem suū. id ē
matrē oriri sup bonos ⁊ malos Et duo leo
nes stabant circa singulas manus. isti sunt
Gabriel archangel⁹ ⁊ Johānes euāgelista
qui fuerūt ipsi⁹ ministri. Prim⁹ ad dextrā
q2 custos ⁊ minister aīe feruētissima ⁊ san
ctissima ei⁹ desideria deo nunciās. ⁊ sibi in
spūalib' obsequēs Heb. i. Oēs sunt admi
nistratorij spirit⁹. Johēs ad sinistrā q2 cor
poris mortalis curā gerebat. Joh. xix. Ec-
ce mater tua. vnde sibi in tpalib' prouidit.
¶ Octano cōmendat' a custodia. ibi. duo-
decim leonculi stantes sup sex gradus. Hi
patres veteris testamēti sunt ex quib' orta

est maria. de quib' Math. i. Liber genera-
tionis ihesu xp̄i ⁊c. Et dicunt' duodecīꝫ p
pter duodecim trib' ex quib' oēs sancti pa
tres veterꝫ testamēti pcesserunt. Geū. xlix.
Ul' p duodecim leonculos pūt itelligi duo
decim apl'i quos xp̄s sibi elegit. Luc. ix. Et
dicit. Steterūt i gradib' throni. q2 ipa oēs
excedit in dignitate. imo cūctas sanctorum
aīas. Prouerb. vlti. Multe filie regꝫ ⁊c.
Hiero. Ceterꝫ sanctꝫ p ptes Marie vo to
ta se infudit plenitudo grē. Et dicunt' leon
culi diminutiue. pter ipsi⁹ natū qui d2 leo
de tribu iuda radix Dauid. ¶ Nono com
mendat' a subtilitate laborꝫ. ibi. nō est factū
tale op⁹ in vniuersis regnis. s. tante p̄ciosi-
tatis subtilitatꝫ firmitatꝫ ac formositatꝫ N⁹
mirꝫ: q2 ipsa ē speciale op⁹ illi⁹ artificis q̄ fa
bricat⁹ est aurorā ⁊ solē. q2 in h' ope huius
throni principaliter suā ōndit sapiētiā. Iu-
xta illud Eccī. xliij. Uas admirabile opus
excelsi. ps. A dño factū est istud ⁊ est mira-
bile in oculis nostris. ⁊ dicit i vniuersis re-
gnis. Tria eū sūt regna. s. celeste. terrestre
⁊ infernorꝫ. Unū sensus est. nō est tale opus
in vniuersis regnis. i. in oī creatura. Unū
canit eccl'ia. Nec primā similē visa est nec
habere sequentē. Uel p tria regna intelligi
tur triplex stat⁹ saluādorꝫ. s. ꝯiugati. vidue
⁊ virginis. hos oēs p̄cellit. Hūc thronū
fecit sibi iste Salomon benedict⁹. ⁊ h' ideo
vt sol⁹ in eo sederet: sicut fecit nouē mēsib'
⁊ licet sibi ꝯuenit q̄ ad hoc: tamē etiā nobis
vt p eū saluaremur. ⁊ angelis vt ipsorꝫ rui-
na restauraret'. Qualiter aūt facta sit ipsius
natiuitas patet in passionali. Accedam⁹ er
go cū fiducia ad thronū grē ei⁹ vt misericor
diā ꝯsequamur. Heb. iiij. Accedam⁹ in di
lectione: q2 ipsa se diligentes diligit. Pro-
uerb. viij. Ego me diligentes diligo. q̄ aūt
diligitur a matre diliget' etiā a filio ⁊ p cō-
sequens a tota celesti curia. nec timeamus si
sum⁹ peccatores. q2 vocat nos dicēs. Tran
site ad me oēs qui ꝯcupiscitis me. Eccī.
xxiiij. dicit notanter transite. In hoc patet
q' p̄cipue vocat peccatores qui pertransire
debent obstacula peccatorꝫ. nec mirum q2 il
lis data est in refugiū. Unde canit ecclesia

Salue regina misericordie. Ut igit̃ miseri
cordiã ɔsequamur imploremꝰ ipam vt hic
gratiã: ibi aũt gloriã ɔseq̃mur.

Sermo CXXIII. Ad idẽ.

Plantauit deus

paradisũ voluptatꝫ a principio
Geñ.ij. F. Petrꝰ de cresce
tijs li.viij. Qui vult viridariũ plãtare de
bet locũ eligere planũ nõ paludinosũ in q̃ sit
fons. ⁊ debet extirpare adulterinas radices
⁊ vbiq; aquã feruẽtissimã fundere. vt reliq̃
radicũ latentia nõ valeãt germinare ⁊ cir
cumdeẽ muro: ⁊ plantent̃ in eo diuerse ar
bores in quibꝫ se occultẽt aĩalia in virida
rio currẽtia. fietq; in eo palaciũ in q̃ rex mo
ret̃: cũ voluerit graues cogitatõnes animi
effugare ⁊ solaciari. ibi sint diuersa genera
volatilium vt philomene alaude canentia.
Spũalitec. Per viridariũ intelligit̃ beata
ṽgo Maria q̃ viruit in omĩ ope bono ⁊ vir
tute. de q̃ Eccĩ. xxiiij. In me omĩs grã vie
veritatꝫ ⁊ virtutꝫ. Hoc viridariũ qñ celestꝫ
pater voluit filio suo p̃parare elegit planum
locũ. i. corpꝰ marie. mũdauit illud ab oĩbus
herbis adulterinis. s. originaliũ peccatoꝝ. q̃ꝛ
ſm Bedã. Si in vtero mũdata nõ fuisset
eiꝰ sanctissima natiuitas nõ esset celebrãda
Ibi fusa est aq̃ feruẽtissima omniũ grãꝝ: vt
ãmodo nulla radix pc̃toꝝ potuit in ipa pul
lulare Berñ. Puto copiosior gratia sancti
ficatõis in illã descẽdit: q̃ nõ solũ ipsiꝰ ortuꝫ
ſꝫ ⁊ omnẽ vitã sanctificauit: qꝺ nulli credit̃
ɔcessuꝫ i natiuitate mulieꝝ. Ank. Si sãcti
⁊ sancte interrogarent̃ an pctm̃ haberẽt. di
cerẽt. Si dixerimꝰ q̃ꝛ pctm̃ nõ habemꝰ nos
ipos seducimꝰ ⁊ ṽitas i nob̃ ñ est. Fuit etiã
ibi fons mĩĩcordie ⁊ grẽe sine q̃ nulla virtꝰ
p̃t crescere. Zach. xiij. Erit fons patẽs do
mui dauid ⁊ oĩbꝫ habitãtibꝫ i hĩrl'm. Dica
mꝰ ĝ illud ꝓuerb. v. Diriuent̃ fontes tui
foras ⁊ aq̃ diuidet̃ in plateis. Et fuit etiam
circũdata muris virtutũ. fuit os clausũ ver
bis vanis. manus clause opibꝫ prauis. cor
cogitatõnibꝫ immũdis. Canti. iiij. Ortꝰ cõ
clusus fons signatꝰ. Ibi etiã plãtate fuerũt
diuerse arbores aromatice. Cedrus ɔtẽpla
tionis excelse. Cipssus odorifere fame. pal
ma gloriose victorie. rosa patiẽtie. saluia mi
sericordie. platanꝰ fidei pfecte. In his ar
boribꝫ diuersis diuersimode se occultẽt. ali
q̃ sub arbore ɔtemplatõnis. sic ɔtemplatiui
Aliq̃ sub cipsso bone fame. ⁊ sic de alijs. In
h̃ viridario ɔstructũ est solẽne palaciũ. id ẽ
corpꝰ virginis vbi rex quiescit. Eccli. xxiiij
Qui creauit me requieuit i tabernaculo meo
Ibi fuerũt lepores diuini timoris. hinnu
li velocꝫ opatõnis. cerui diuini amoris. ibi
philomena nocturne orõis. alauda diurne
deuotõis. q̃ꝛ nocte dieq; laudauit deũ. im
plens illud ps. Bñdicam dñm in omĩ tpe
Tale viridariũ plãtauit dñs in vtero beate
anne. eradicãs omẽs herbas peccatoꝝ ori
ginaliũ. ⁊ hodie pullulauit per natiuitatẽ in
mũdo. vt impleret̃ illud Eccĩ. xl. Grã dei
sic pãdisus in bñdictionibꝫ. Jõ dicimꝰ. plã
tauit dñs pãdisũ voluptatꝫ. In ṽbis pmis
lis duo innuunt̃. Primo figuratio bñdicte
natiuitatꝫ marie ṽginis. ibi. plantauit dñs
Scdõ collaudatio priuilegiate sanctitatis
ibi pãdisũ. G De primo dicit. plãtauit
deꝰ. Dicũt naturales q̃ arbores dulces fru
ctꝰ generãtes debẽt plãtari. ⁊ sic maria fuit
arbor salutifera celestia ferẽs folia. i. verba.
flores bone volũtatis. fructũ salutꝫ. Cãti. ij
Fructꝰ eiꝰ dulcꝫ gutturi meo. ideo compa
tur pãdiso. Hiero. Ipa est pãdisus delicia
ruꝫ vbi inueniunt̃ diuersa genera floꝝ. Et
merito compat̃ pãdiso ꝑpter octo ɔditões
pãdisi. H. Primo rõne situatõis. q̃ꝛ in
monte. Amb. in exameron dic̃. Paradisus
est i oriẽte i altissimo mõte. ⁊ sanctꝰ tho. pte
i. q. cij. ar. ij. Cõueniẽter in oriẽtali pte. q̃ꝛ
credẽdũ est q̃ i nobilissimo loco totꝰ terre
sit ɔstitutꝰ. Nã ps oriẽtalis ẽ nobilior. sic̃
ps dextera in hoĩe. Jõ p pħm. ij. celi. Ori
ens ẽ dextera ps celi. ⁊ dextera ps est nobi
lior sinistra. ergo ɔueniẽter i oriẽte. ⁊ sic bñ
dicta ṽgo Maria in mõte diuino sita ẽ ab
eterno. ps. Fundamẽta eiꝰ i montibꝫ Ank.
Maria i mẽte diuina erat ante mundi ɔsti
tutionẽ p̃ordinata. Jõ Prouerb. viij. Do
minꝰ possedit me ab initio viaꝝ suaꝝ. Eccĩ.
xxiiij. Ego in altissimis habito. Ibidẽ. In

me oīs gratia. Ibidē. In oīm gente et in
oīm ꝓplo primatū tenui Anſ. Nil tibi eq̄le
nichil compabile o dn̄a Chriſ. Nichil erit
ī gloria reſpectu beate virginis oīm ꝑceden
tium memoria. Beda. Propter grē ⁊ vite
ſublimitatē colim⁹ natiuitatis celebritatē.

Scdō Maria compaꝛ̄ ꝑadiſo terreſtri
ratōe tp̄ati aeris. Dicit em̄ Damaſce. li. ij
c. xi. Paradiſus eſt loc⁹ tp̄atiſſim⁹. ibi nᵉ
ventoꝝ inq̄etudines. ibi aeris ſubtilitaſ. ibi
nec nebule nec frig⁹. qd̄ teſtaꝛ̄ arboꝝ ⁊ floꝝ
pulcritudo. Iō Damaſce. dicit. Paradiſ⁹
eſt vniuerſe pulcritudis ꝓmptuariū. Sic
in Maria nec vent⁹ ſupbie. nec nebule ſor-
ditatis. nec frig⁹ iniq̄tatꝫ. Hiero. Quicq̄d
in Maria geſtū eſt totū puritas ſanctitas
grā ⁊ veritas. q2 ī ea innocēs. i. xp̄s debebat
habitare. Bern̄. Decuit virginē virginuꝫ
ſingulari priuilegio vitā ducere ſanctitatis
abſq3 oīm pc̄to: q̄ pc̄ti mortꝫ debebat pare-
re ꝑemptorē.

Tercio compaꝛ̄ ꝑadiſo ꝓ
pter caloris tp̄antiā. Nā ī ꝑadiſo terreſtri
nō fuit eſt⁹. patet h̄ q2 ibi ſemꝑ fuit floridū
Eſt⁹ ꝰo humidū exurit. licet ſit in oriente
vbi maxim⁹ eſt calor. ita ꝙ ſole oriēte hoīeſ
ſubterraneas dom⁹ intrāt ⁊ calorē fugiunt
vt dicit Plini⁹ ī ſpeculo naturali. Quidaꝫ
ſole oriēte diuinā maledictōneꝫ mereꝛ̄. q2
ꝯtinue maledicunt ſolē ꝓpter ei⁹ calorē. Et
lꝫ ſpera ignis ſit vicina. h̄ tn̄ tp̄at ſubtilitas
aeris ⁊ puritas. Sbtilitas. q2 eadioꝝ effe-
ct⁹ ſm ſanctū thomā min⁹ ꝑt incorꝑari. ver
bi grā. Sicut ignis forti⁹ agit in ferꝝ q̄3 ī li
gnū. q2 inuenit ibi maiorē reſiſtentiā ratōe
duricie. ⁊ h̄ hic non eſt. Itē ibi eſt puritas
impmixta: q2 vapores terraꝝ ad locū vſq3
illū nō aſcendūt Tercia ratio ſancti thome
ꝑte. i. eſt: q2 radij ad locū illū a terra nō re-
flectunꝛ̄. ſic nec aque diluuij illuc ꝑuenerūt.
Ita ſpūaliter in Maria nō fuit eſt⁹ ꝯcupi-
ſcentie terrene q̄ tn̄ ſuꝑ oēs mōtes. i. ſan
ctos aſcēdit. Vn̄. i. Ioh. v. Tot⁹ mund⁹
ī maligno poſit⁹ eſt. i. in malo igne ꝯcupiſcē
tie.

I. Innocēti⁹ de vilitate hūane ꝯdi
tionis. Tria ſūt que ſolēt hoīes affectare.
Opes voluptates ⁊ honores: ſꝫ hoꝝ nullū
ꝯcupiuit Maria. Nō opes: q2 nouit filiuꝫ
ſuū in pauꝑtate velle viuere. ideo pauꝑta-
tē dilexit ⁊ oblationē pauꝑꝝ obtulit. Hie-
ro. Filo ⁊ acu victū ⁊ amictū ſibi acquiſiuit
Nō voluptates. de q̄ Chriſ. Nō cōmeſa-
trix nec vinolēta fuit Maria. ſꝫ tota mode-
ſta mitis ⁊ ſuauis. q2 mente ⁊ corꝑe virgo
caſta. Nec honores mūdi. nā cū angel⁹ di-
xit eā matrē eſſe ſūmi regis. ipa ſe ancillā no
minauit. Luc. i. Ecce ancilla dn̄i. Et ſicut ī
ꝑadiſo fuit dulcis aer. ſic in Maria obum-
bratio ſpūſſancti. Luc. i. Spūſſanct⁹ ſuꝑ-
ueniet inte ⁊ virt⁹ altiſſimi obumbrabit ti-
bi. i. ab eſtu terrene ꝯcupiſcētie tēꝑerabat.

Quarto Maria dicitur ꝑadiſus ꝓpter fru
ctuū abundātiā. Nā in ꝑadiſo terreſtri fu
it ſufficiēs cibꝰ fructuū oīm hoīm. Gen̄. ij.
Dixit dn̄s ad Adā. Ex omni ligno ꝑadiſi
comede. ⁊ fuit ibi ꝑcipue lignū vite Dicit
gloſa Hoc nomē habuit ab effectu vt come
ſtū ſepi⁹ hoīeꝫ ꝑpetua ſoliditate ⁊ ſuauita
te firmaret. vt dicit ſtrabo. nec iri vllā infir
mitatē laberer̄. Et Aug. Per modū medi
cine omnē corruptionē ꝓhibebat: nō tn̄ ſim
pliciter immortalitatē cauſabat ſꝫ diuinit⁹
fuit aīe data vis illa. q̄3diu ipa ſubiecta deo
māſiſſet aīa de corꝑe educta nō fuiſſet. Et
ſm ſanctū thomā ꝑte. i. q. xcvij. ar. iiij. Cuꝫ
virt⁹ ligni fuiſſet finita. iterꝝ indiguiſſet ſu-
mere. ⁊ ſi non comediſſet Adā ⁊ in innocē
tia ꝑſtitiſſet mortu⁹ nō fuiſſet. Ideo d̄ ꝯſe.
di. iiij. placuit. Quicū3 dicit Adā primū
hoīem mortalē factū ita vt ſiue peccaret ſi-
ue nō moreret̄ in corꝑe. hoc eſt de corꝑe exi
ret nō peccati merito ſed neceſſitate nature
anathema ſit. Spūaliter. Sic in maria ſuf
ficiēs cibꝰ eſt vniuerſoꝝ. Iō figuraꝛ̄ per ar
borē Dan̄. iiij. Cui⁹ fruct⁹ erat nimi⁹ ⁊ eſca
vniuerſoꝝ in ea. q2 ibi ꝯtemplatiui inueni-
unt cibū ꝯtemplatōis. eo ꝙ optimā ꝑtē ele
git. Luc. x. Ibi peccatores accipiunt cibuꝫ
ꝓpiciatōis. ſupbi eſcā humilitatꝫ. lubrici re-
fectionē caſtitatis. Ideo hortaꝛ̄ nos. Eccī.
xxiiij. Trāſite ad me oēs qui ꝯcupiſcitis
me ⁊c̄. Fuit in ea ꝑcipue panis vite. Iohā.
vi. Caro mea vere eſt cibꝰ. Ideo Aug⁹. in
ſermone. Maria virgo eſt paradiſus. in cu-
ius medio lignū vite. cui⁹ folijs ſanantur.

infirmi. cuiꝰ odor viuificat mortuos. cuiꝰ sa
por dulcorat amaros. cuiꝰ vmbra refrigerat
miseros. cuiꝰ aspectꝰ letificat angelos. Cui
consonat Bern̄. dicens. Uere paradisus dei tu
es. qꝛ lignū vite ꝓtulisti. de q̄ q̄ māducauerit
viuet ineternū. ¶ Quinto maria dicit̄
paradisus ꝓpter lucꝭ refulgētiā. qꝛ aere depu
rato nō vaporibꝫ circūdat̄: refulgētia stella
rū maxime viget. qꝛ in statu innocētie si hō
stetisset stellaꝝ refulgētia sic̄ in meridie ita
i medio noctis fuisset. qꝛ s̄m Damas. Pro
pter pc̄ta hoīs celi luminaria sūt minorata
Et sic btā vgo luminosissima. de q̄ Isa. ix.
Habitātibꝫ in regione vmbre mortꝭ lux or
ta est eis. Ipa figurat̄ ꝑ primā lucē Geñ. i
quā deꝰ creauit de q̄ formauit solē. Un̄ d̄ ca
nit eccl'ia. Solē iusticie regē paritura su
premū stella maris hodie ꝓcessit ad ortum:
cernere diuinū lumē gaudete fideles. Ideo
Augꝰ. in s̄mone hodierno. Illa clarissima
stella ex iacob orta est. cuiꝰ radiꝰ mundū il
luminat. splēdor in supnis fulget. inferiora
penetrat. ꝙ angeli ꝑ gaudio dixerūt illud
Cāt. vi. Que est ista q̄ ꝓgredit̄ q̄si aurora
pulcra vt luna: electa vt sol. Nā sic lumē so
lis excedit oīa luminaria. sic claritas marie
oīm sanctoꝝ excellit claritatē. Ans. Capu
ritate nitebat q̄ maior sub deo intelligi neq̄t
Bern̄. Tolle corpꝰ solare vbi dies est. sic
tolle mariā nichil remanet nisi caligo ⁊ te-
nebre. Hec ē lux quā diuisit deꝰ a tenebris
pc̄toꝝ. Hec est lux d̄ q̄ Hester. viij. Iudeis
id est deū ꝯfitentibꝫ noua lux oriri visa est.
Ideo canit eccl'ia. Natiuitatē beate marie so-
lemniter celebremꝰ: cuiꝰ vita gl'iosa lucem
dedit seculo. ¶ Sexto Maria dicit̄ paradisus
ꝓpter securitatis existentiā. qꝛ paradisus fuit
locꝰ securꝰ nll'o timore expositꝰ Aug. Quid
i statu innocētie timere poterāt vbi nō de-
erat q̄dq̄d bona volūtas appeteret. nc̄ ierat
qd̄ hoīez offenderet. sic maria est locꝰ refu-
gij ⁊ securitatꝭ oībꝫ pc̄toribꝫ. Bern̄. Si es
in ꝓcellaꝝ fluctibꝫ. si i angustijs. si in rerū
dubijs. mariā cogita. mariā inuoca. ipsa te
tenēte nō corruis. ipa te ꝓtegēte nō metuis
ipa te ducēte nō fatigarꝭ. ipa tibi ꝓpicia ad
patriā puenies. Nā ipa est mediatrix ⁊ re-
cōciliatrix inter nos ⁊ eiꝰ filiū. Bern̄. i ser
mone de natiuitate. Cū corā tremēdo iudi-
ce assistimꝰ q̄ vibrat gladiū ire sue sup nos.
q̄s auertit irā nisi maria: ꝑ quā suscepimꝰ i
terrꝭ misericordiā. ¶ Septimo Maria cōpa
tur paradiso ꝓpter amenitatꝭ affluentiā. Naz
paradisus est locꝰ amenissimꝰ. ⁊ h̄ patz ex sui
mundicia. qꝛ nullū aīal brutū inhabitasset.
etiā patet de arboribꝫ ⁊ floribꝫ ⁊ venis aq̄ꝝ
⁊ fontibꝫ. qꝛ scribit̄ Geñ. ij. Fluuiꝰ egredie
bat̄ de loco voluptatꝭ. qd̄ exponēs Basiliꝰ
In altissimo mōte. de cuiꝰ cacumīe cadunt
aque maximū faciūt lacū ⁊ in suo casu tantū
faciūt strepitū ꝙ oēs incole iuxta illū lacuz
degētes surdi fiūt. Ex isto lacu tanq̄ꝫ d̄ fon
te viuo ꝓcedūt q̄ttuor flumia quoꝝ vni no
men est phison circūiens iudeā vbi nascit̄
auꝝ optimū. Nomē secūdi est tigris. q̄ va-
dit circa affricā. Nomē tercij nilꝰ: qui cir-
cūit ethiopiā. Nomē quarti eufrates. Spi
ritualiter. ipa Maria est paradisus in q̄ fons
graꝝ. quas ꝑ ceterꝭ sanctꝭ adepta ē Hiero.
Ceteris sanctꝭ gr̄a ꝑ ptes ꝑstat̄ Marie se
totā infudit plenitudo gr̄e. Et hūc fontem
gr̄e diuidit in q̄ttuor riuulos. Unuz mittit
ad ꝯtemplatiuos dans eis gr̄am deuotōis
Secundū ad actiuos dans eis gr̄am persi
stendi. Terciū ad p̄latos dans eis gr̄am ꝑ
uidendi Quartū ad subditos dans eis gra
tiā obediēdi. Ideo Bern̄. Paradisus deli
ciarū vere es o maria Nā es fons vite qui
ex ore altissimi prodijt. de medio ventrꝭ tui
exiuit atq̄ꝫ inde in q̄ttuor ptes se diuidens
ad irrigandū aridū mundū emanauit. ⁊ ois
q̄ bibit ex eo nō sitiet ineternū. Bern̄. Toti
us gratie plenitudinē posuit deꝰ in mariaz.
Nā si quid spei. si q̄d gr̄e ⁊ virtutꝭ ex ea no-
uimꝰ redūdare. ¶ Octauo Maria compa
tur paradiso ꝓpter gaudiositatꝭ opulentiam.
Paradisus est locꝰ gaudiosissimꝰ. Nā aer
mouēs ibi folia arboꝝ: ita dulcissimū sonuz
reddidisse dicit̄ q̄si nōc oīa instrumenta
musica. Nā dicit pictagoras ꝙ sonꝰ q̄ caus
sat̄ ex motu orbiū celestiū ibi fuisset auditꝰ
Unū s̄m Macrobiū. Luna tenet tenorē: ve
nus quintā. ⁊ quelibet stella facit suū sonuz
singularē. qd̄ nō audimꝰ hic. qꝛ nō habemꝰ

silentiū tali sono pporcionatuz. Spūaliter. Sic maria est letissima padisus ꝙ regi celorum placuit ī ea habitare. de q̄ Eccli. xxiiij. Qui creauit me requieuit ī tabernaculo meo Ibi fuit ↄcordia oīm stellaꝝ. i. virtutū. ita ꝙ vniuersus mund⁹ letificat⁹ est de suo ortu. vt dicit Aug. in ſmone. ꝛ canit ecclesia Natiuitas tua gaudiū annūciabit vniuerso mūdo. Nā ipa ↄtriuit caput serpētꝫ Gen. iij. Idcirco merito gaudendū est hodie. qꝛ hodie nata est q̄ mltiplicitee est pfigurata. Nā fuit Sara humillima. Lya fecūdissima. Rachel speciosissima. Anna deuotissima. Abigail prudētissima. Raab fidelissima. Hester placatissima. Susanna castissima. sꝫ maria electissima. Nā sicut padisus p ceterꝫ locis est amenior. sic maria p oībꝫ sanctis. Ans. de ↄceptu ꝟginali. Omne qḋ est aut sup te est: aut infra te. sup te sol⁹ de⁹. infra te oē qḋ de⁹ nō est. Aug. in sermōe de assumptiōe. Quid digni⁹ hac ꝟgine cui null⁹ sanctoꝝ poterit compari Bern. De⁹ redempturus gen⁹ humanū totū p̄ciū posuit in mariā. Ideo omnes recurram⁹ ad eam. Heb. iiij. Adeam⁹ cū fiducia ad thronum grē ei⁹ vt misericordiā ↄseq̄mur. Nā ipa est mater misericordie. de q̄ canit eccl'ia. Salue regina misericordie.

Sermo CXXIIII. Ad idē.

Cum iocūditate

natiuitatē sancte marie celebrem⁹ vt ipa intercedat p nobis ad dñm ihm xp̄m. R. Ista sūt ꝟba eccl'ie. ꝛ merito assumunt. qꝛ dicit Innoc. ꝛ habet in cano. di. x. Quis nesciat. Ab oībꝫ obſuari debet qḋ sancta mater obſuat eccl'ia. nā q̄ eccl'iaz nō audierit sit tibi sic̄ ethnic⁹ et publican⁹. Aug. li. xi. ↄtra faustū. Ego euāgelio nō crederē si me catholice eccl'ie autoritas nō cōmoneret. Nā ſm sanctū tho. in. ij ij. q. x. Maximā autoritatez hꝫ eccl'ia q̄ ab oībꝫ est emulāda. in q̄ pl⁹ standū ē q̄ꝫ ī hieronimo vel gregorio. Nā dic̄ Greg. Peccatū paganitatꝫ incurrit q̄ eccl'ie sancte p inobedientiā ↄdicit Idcirco merito assumpsit ꝟba eccl'ie. s. Cū iocūditate. In q̄bꝫ ꝟbis duo innuunt. Primo hortat nos ad natiuitatꝫ marie gaudiosā celebratōez. ibi. cū iocūditate. Scḋo subiūgit gaudiose celebratiōnez. ibi. vt ipa p nobis ītercedat. De primo dicit. Cū iocūditate sācte marie natiuitatē celebrem⁹. L. Merito cū iocūditate celebrem⁹. ꝛ h̄ triplici cōne. Primo ppter natiuitatꝫ sanctitatē. Scḋo ppter ei⁹ vite claritatē. Tercio ppter electōis ei⁹ dignitatē. Primo merito debem⁹ cū iocūditate ei⁹ natiuitatē celebrare ppter natiuitatꝫ sanctitatē. qꝛ sancta nata ē sine oīni macl'a Ber. Regina ꝟgo maria pculdubio fuit sancta añq̄ꝫ nata. Hoc puidēs Balaā comparauit eā stelle. Nu. xxiiij. Orief stella ex Iacob Nā sic̄ stelle ſm substantiā sunt purissime. sic ipa ī natiuitate pura. qꝛ ī vtero matrꝫ sāctificata. qḋ raꝝ est: vt dicit Bern. paucis mortalibꝫ credit collatū. Nā de oībꝫ nobis dr Eph. ij. Eram⁹ natura filij ire. ꝛ Eccli. xli. Ue vob̄ q̄ dereliq̄stis legē altissimi. si nati fueritꝫ ī maledictōe nascemini. M. Sꝫ ipa nata ē hodie in bn̄dictōe. De ea scribit Apoc. xxi. Nil coinq̄natū ī eā intrabit. qꝛ ī vtero sanctificata. q̄ sanctificatio ↄtulit ei triplicē grāz. sic̄ dicit tho. pte. iij. q. xxvij. ar. iij. Primo originał expiatōez. Secūdo grē diuīe infusionē. Tercio fomitis restrictionē ꝛ ligatōnē. nā nō habuit inclinatōez ad malū nec ad boni attediatōez. Ans. Maria tanta puritate nitebat ꝛc̄. quā vidit Salomō in spū admirās. Canti. vi. Que ē ista q̄ pgredit q̄si aurora. Nā ipa est mlier de q̄ Apoc. xij. Mulier amicta sole ꝛ luna sub pedibꝫ ei⁹. ꝛ ī capite corona stellaꝝ duodecim. Sup q̄ dic̄ Bern. Si reꝝ p̄sentiā de claritate pensam⁹ nil clari⁹: q̄ꝫ ꝙ mlier sole amicta luna ↄculcet ꝛ stellis coronet Ber. in ſmone de natiuitate marie dicit. Neq̄ꝫ festiuis laudibꝫ nascēs honoraret nisi sācta nasceret. Scḋo merito cū iocūditate celebrem⁹ diē natiuitatꝫ sācte marie ppter eius vite claritatē. qꝛ sanctissima vita relucet in ea. de q̄ canit eccl'ia. Hodie nata est virgo maria cui⁹ vita gl'iosa ōdit lucē seclo. Ber. Puto ꝙ copiosior grā sanctificatōis in ipsam descēdit: qꝛ nō solū ipsi⁹ ortū sed omnē

ei⁹ sanctificauit vitã vt deinceps esset immunis ab omni pcõ. qḋ nulli inter natos mulierũ credit᷑ datũ. Nã licet hieremias sanctificat⁹ fuit i vtero tñ pctõribꝫ se ꝯnumerat. Treñ. iiij. Ue nobis q꞉ peccauimus. Silr̃ Johẽs baptista ꝯfessus est se baptismate indigere. Math. iij. Ego debeꝫ baptisari a te ⁊ tu venis ad me. Sꝫ maria innocẽs fuit ab omni culpa. Sap. viij. Nõ hꝫ amaritudinẽ ꝯuersatio illi⁹. Hiero. Quicq̇d i maria gestũ est totũ sanctitas ⁊ puritas. Nã si de aplĩs scribit᷑ Math. v. Uos estꝭ lux mũdi. multo magꝭ de ip̃a maria. Nã ip̃a figurat᷑ Ruth. iij. Scit oĩs pp̃ls te esse mulierẽ ⁊ matrẽ virtutũ. Qḋ ꝯfirmat Hiero. dicẽs Nullo virtutũ genere vacauit cui angelus plenitudineꝫ grẽ ꝓmisit. Ip̃a ẽ Judith de q̃ Judith. xiij. Bñdixit te dñs i virtute tua. disciplina tua in oĩbꝫ pp̃lis p̃dicat᷑. Bñdicta es tu filia a dño excelso p̃ oĩbꝫ mulieribus sup terrã. Nã de oĩbꝫ nobis scribit᷑ ꝓuerb. xxiiij. Septies in die cadit iust⁹. De ea vo Cãti. iiij. Tota pulcra es ⁊c̃. Et merito. q꞉ dic̃ Berñ. Decuit reginã virginũ sine omni pcõ vitã ducere. q꞉ genuit illũ q̃ nullũ ꝯstat hr̃e peccatũ. Idẽ. Sic ei⁹ mentis ⁊ corp̃is fuit puritas vt ei nõ audeat se compare angelica dignitas. ¶ Tercio cũ iocũditate celebrem⁹ ꝓpter electõis dignitatẽ. q꞉ dñs eã dignificauit sup oẽm creaturã. ⁊ h̃ in tribꝫ. Primo in hoc: q꞉ ab eterno eã ꝓuidit. ꝓuer. viij. Dñs possedit me ab initio viaꝝ suaꝝ. Nã sic artifex volẽs edificare edificiũ dispositõeꝫ ei⁹ in mẽte p̃concipit ⁊ speãliter cõmodũ eligit sibi ad inhabitandũ ⁊ quiescẽdũ. Sic eterna trinitas ⁊ vna deitas fecit i virginis marie electõne. Quãuis eñi ip̃a btã trinitas oẽs creaturas celestes ⁊ terrestres sic sapiẽtissim⁹ artifex i mẽte sua diuĩa ab eterno habuit: ⁊ dispositionẽ celi ⁊ terre p̃cognouit. tñ beatissimam virginẽ mariã tanq̃ꝫ electissimã ⁊ p̃cellẽtissimã creaturã p̃ oĩbꝫ creaturꝭ ab eterno possedit elegit ⁊ ꝓuidit. Iḋ de ea legit᷑. ab eterno ordinata sũ. ⁊ ab initio ⁊ ante secula creata sũ: ꝓuer. viij. Scḋo dignificauit eã in h̃ q꞉ ab eterno p̃figurauit eã. Uñ Berñ. sup missus est. Qḋ moysi monstratũ est i rubo ⁊ igne: aaron i virga ⁊ flore. ⁊ gedeoni i vellere ⁊ rore. h̃ Isaias vidit i beata virgine: ⁊ salomon i forti muliere. Quid fuit rubꝫ moysi flãmas emittẽs ⁊ nõ arḋẽs nisi maria pariens ⁊ dolorẽ nõ sentiẽs. Quid virga aarõ florida nec humectata designat nisi mariaꝫ ꝯcipientẽ ⁊ viꝝ nõ cognoscentẽ. Quid vellus gedeonis de carne tonsũ ⁊ i area positũ sign̄t: nisi sumptã d̃ marie virginis vtero carnẽ absq̃ꝫ detrimẽto virginitatꝭ. Nã ip̃a est porta de q̃ Ezech. xliiij. Uidi portam i domo dñi clausã. Et dixit dñs ad me Porta hec quã vides nõ ap̃iet᷑: ⁊ hõ nõ transibit p̃ eaꝫ nisi rex isrl̃. Hoc ꝑtractãs Aug. Quid est porta i domo dñi clausa nisi maria sp̃ virgo intacta quid est ꝙ hõ nõ transibit p̃ eã nisi ꝙ Joseph nõ cognouit eã. Quid ẽ ꝙ solus rex isrł intrauit ⁊ egredit᷑ p̃ eã nisi ꝙ spũs sanct⁹ impr̃gnauit eã. ⁊ d̃s⁹ angeloꝝ nascebatur p̃ eã. Et q̇d est ꝙ clausa erit ineternum nisi ꝙ virgo maria ante partũ in partu ⁊ p⁹ partũ virgo maneret. Dicit g̃ Aug. Dicat ꝫ beata virgo maria. facta sũ porta celi. ianua facta sũ filij dei. Illi facta sũ ianua clausa q̃ post resurrectõeꝫ ingressus ẽ p̃ ostiũ clausũ. Ideo Berñ. de ista figuratõe beate virginis marie dic̃. O muliẽr ⁊ omni honore dignissima. hec virgo nõ est nouiter inuẽta nec fortuitu: sꝫ a seculo a deo p̃electa. a ꝓphetis ꝓmissa. a patribꝫ ⁊ ꝓiarchis p̃figurata. ¶ Tercio dignificauit eã dñs p̃ oĩbꝫ creaturꝭ q꞉ in matrẽ eã sibi elegit. Uñ canit ecclesia Elegit eã de⁹ ⁊ p̃elegit eã. i. p̃ oĩbꝫ elegit eã scꝫ in verã matrẽ: totã matrẽ: ⁊ singularem matrẽ. Primo elegit eã in matrẽ veram. q꞉ materiã carnis sibi dedit ⁊ ꝯuenientẽ locũ i vtero tribuit ⁊ ꝯueniẽs nutrimẽtũ sibi ꝯtulit. Ista tria faciũt verã matrẽ. Scḋo elegit eã in totã matrẽ. q꞉ totã substãtiã corp̃is ip̃a ministrauit. ita ꝙ nullus pater ibi aliq̇d dedit. Corp⁹ alioꝝ pueroꝝ ex duabꝫ lineis format᷑. i. semĩe vtriusq̃ꝫ parẽtis. Corp⁹ xp̃i aũt sola vna linea. s. sola carne virginea. Iḋ xp̃s nõ vocat se filiũ hoĩm sꝫ hoĩs. q꞉ ex operatione spũssancti ex sanguĩe purissimo ipsius virginis formatũ est corpus xp̃i. iḋ ip̃a tota

mater dicit. Tercio elegit eã in singularez
matrẽ. qꝛ deus dignificauit eã singulariter
dando ei virginitatẽ cũ materna fecundita
te. Nã virgo ↄcepit virgo peperit: virgo post
partũ ꝑmansit. Aug. Que virgo tã casta
vt esset post partũ virgo: que virgo tã san/
cta vt esset mater dei. sola hec ẽ q̃ potuit ma
ter ⁊ virgo vocari. cuiꝰ dignitatis singula
ritatẽ omnes debemꝰ collaudare. iuxta illud
Eccl. xliij. Exaltate eã quantũ potestis. qꝛ
maior est omni laude. Ans. Mira res omnis
creatura a deo ẽ creata: ſꝫ dei natura ex ma
ria nata. Bern. O mira dignitas. facta est
illiꝰ mater cuiꝰ deus est pater. filiꝰ paterne
charitatis est corona sue castitatis. Petrꝰ
Rauennẽ. O virgo matrẽ te fecit: nõ natu
ra ſꝫ grã. In tuo ↄceptu atq̃ partu aucta ẽ
puritas. roborata integritas. solidata virgi
nitas. Nã ipa habuit triplicẽ virginitatez.
scilicet integrã. exemplarẽ. ⁊ trãsfusaz. ¶ O.
Primo habuit integrã virginitatẽ: quia ĩ
corpe ⁊ anima. i. ad Thes. v. Integer spũs
vester ⁊ anima ⁊ corpꝰ sine querela ĩ aduẽ
tu dñi nostri ihesu xp̃i seruet. Sũt enĩ q̃dã
qui nõ habent integritatẽ corpis. sicut fuit
beata maria magdalena: ⁊ heu iam plures
sunt in mũdo. Vñ Hiero. Qui immõdici
am luxurie ꝑfecte ↄtinẽtie subijcit sanctior
Dauid existit: fortior samsone. Nã nichil
viliꝰ nisi a carne vinci. nichil gloriosius q̃
carnẽ vincere. Alij sũt q̃ habẽt integritatez
corpis ſꝫ nõ aïe. qꝛ ꝑ malã ↄscientiã ⁊ ↄsen
sum animã maculãt. Math. v. Qui viderit
rit mulierẽ ad ↄcupiscendũ eã iã mechatus
est in corde suo. Sic etiã intelligit̃ de tactu
illicito ⁊ locutõne ⁊ corpis ornatu. Hiero.
Nõnulle sunt virgines carne ſꝫ nõ spiritu
quoꝝ corpꝰ est integꝝ ſꝫ aïa corrupta. Isi.
de sum. bo. Carne virgo ſꝫ nõ mẽte nullũ p̃
mium habet in ꝓmissione. Alij sunt qui nõ
habẽt integritatẽ spũs. q̃ ꝑ mortale peccatũ
spũm sanctũ a spõso suo diuidũt. ⁊ sic spũale
adulteriũ cõmittunt. Beata aũt virgo habu
it integritatẽ in corpe. qꝛ semꝑ corpꝰ illiba
tũ ↄseruauit. ⁊ in anima. qꝛ omnẽ prauum
motũ ⁊ ↄcupiscentiã penitꝰ refrenauit. Et
in spiritu. qꝛ nunq̃ ꝑ peccatũ aliq̃d a deo di

uisa fuit Canti. iiij. Tota pulcra es. Secũ
do habuit virginitatẽ exemplarẽ. qꝛ eiꝰ vir
ginitas fuit omnibꝰ virginibꝰ in exemplum
ideo figurat̃ ꝑ amigdalũ q̃ inter ceteras ar
bores primo flores ꝓducit. Sic beata virgo
inter mulieres primo votũ virginitatꝭ emi/
sit. Ps. xliiij. Adducent̃ regi virgines post
eã. Nã ante ipam virginitas non videbat̃
magni meriti vel honoris esse. postmodum
aũt facta est magni meriti. qꝛ debet̃ ei fructꝰ
centesimꝰ. ↄiugatis corruptis tricesimus.
viduis sexagesimꝰ. ¶ P. Et facta est etiã
virginitas magni honoris. qꝛ ipaz honora/
uit xp̃s qui nõ de ↄiugata corrupta ſꝫ d̃ vir/
gine nasci voluit. Et angeli in sanctis virgi
nibꝰ gloriant̃. s. agnete cui angelꝰ vestẽ p̃pa
rauit. in Cecilia cui angelꝰ coronã de paradi/
so attulit. in beata katherina quã angeli pro
prijs manibꝰ sepelierũt in monte synai. Itẽ
omnes hoies exemplo xp̃i ⁊ angeloꝝ honora
re debẽt virgines. Damasce. li. iiij. A nup/
tijs abstinẽtia angeloꝝ est attinẽtia ⁊ socia
quãto angelꝰ homini superior: tanto virgini/
tas nuptijs honorabilior. Quis enĩ hoĩm ẽ
tam stolidꝰ q̃ nõ amat ⁊ honorat virginita/
tẽ quã ipse dyabolꝰ honorat. Thob. iij. De
mon hasmodeꝰ virginitatẽ zare a septẽ cor
ruptoribꝰ liberauit. quos singillatĩ occidit
q̃cito ad virginẽ intrarẽt. Itẽ in beata ag
nete cuiꝰ virginitatꝭ insidiatorẽ. s. p̃fecti fili
um suffocauit dyabolus. ergo velit nolit ho
norat virgines. sũt enĩ victrices ⁊ angelorũ
sorores ⁊ xp̃i sponse. Bern. Fulgida virgi/
nitas est gẽma virtutũ. germana angelorũ.
lampas ecclesiaꝝ. ipa calcat libidinẽ. vin/
cit dyabolũ. ↄtemnit seculũ. ¶ Tercio bea/
ta virgo habuit virginitatẽ trãsfusaz. qꝛ in
alios virginitatẽ trãsfudit. licet enĩ pulcer/
rima fuit. tñ a nullo ↄcupisci potuit. Et talẽ
virginitatẽ sancta katherina nõ habuit. q̃/
uis esset virgo mẽte ⁊ corpe. tñ maxentius
eã ↄcupiuit. Similiter sanctã margarethã
olibriꝰ. Agnetã p̃fecti filiꝰ adamauit. ¶ Q.
Sꝫ diceres vnde accidit q̃ nullꝰ inspiciẽtiũ
mariã ↄcupiuit. Rñdet̃. q̃ hoc accidit prin
cipaliter tribꝰ rationibꝰ. Prima qꝛ taliter
se habuit in omnibꝰ verbis factis ⁊ moribꝰ q̃

nulli dabat occaſionẽ peccãdi. ſꝫ mouebat̃ cor cuiuſlibet ipſam intuẽtis ad dilectõnem. Scđa ꝓpter luminis claritatem q̃ de facie eiꝰ exibat. q̃ hoĩes in admiratõeꝫ inducebat ad deũ laudandũ de tã nobili creatura. Tercia qꝛ deꝰ occultauit oĩa in ea q̃ poterant eſſe incitamẽta ad libidinẽ. ⁊ dedit grãꝫ oĩbꝫ eã intuentibꝫ vt non inordinate mouerent̃ ad malũ ſꝫ ad bonũ. Et ſic fuit ſingulariꝫ mater ſingulariter dignificata. Scđo celebremus natiuitatẽ beate virginis marie ꝓpter nos. quia hodie canit eccl'ia. Natiuitas tua gaudiũ annũciauit vniuerſo mũdo. Reuera gaudiũ nobis hodie nunciatũ eſt. qꝛ dicit Aug. in ſmone hodierno Adeſt dies ſacratiſſima: dies celeberrima: in q̃ virgo maria ſuꝑ oẽs mlieres bñdicta generoſa ſua natiuitate mũdũ ꝯſolat̃ vniuerſũ. Hodie egreſſa eſt virga de radice Jeſſe. hodie flos campi ortꝰ eſt. de q̃ ꝓceſſit liliũ ꝯualliũ. Hodie nata eſt ꝑ quã maledictio mutat̃ in bñdictionẽ. hodie venit porta ꝑ quã ſalꝰ mũdi credentibꝫ apparuit. Bern. Virgo maria via regia eſt ꝑ quã ad nos ſaluator venit ꝓcedens ex ipſiꝰ vtero tanq̃ ſponſus de thalamo. Nã ſicut ſol mittit radios ꝑ aerẽ tanq̃ ꝑ mediũ ſuꝑ terrã. ſic deꝰ ſol iuſticie mittit radios ſue grẽ ꝑ virginẽ glorioſam. Bern. Nichil nos deꝰ habere voluit qđ ꝑ manus marie nõ trãſiret. ¶ R. Ipſa eſt porta ſpecioſa ſalomonis ꝑ quã multa munera ꝓcioſa ſibi oblata erãt. ſ. auꝝ argentũ ⁊ lapides ꝓcioſi. Sic ꝑ mariã apportat̃ nobis auꝝ charitatꝫ. argentũ caſtitatꝫ. ⁊ lapides ꝓcioſi. i. oẽs virtutes. Bern. Quicq̇d virtutis in nobis eſt: quicq̇d ſalutꝫ: q̇cq̇d grẽ ex ea nouimus redũdare. Sap. vij. Venerũt mihi oĩa bona pariter cũ illa. Jdcirco merito gaudendũ eſt de eiꝰ natiuitate. Et h' facit eccl'ia in toto officio huiꝰ feſtiuitatꝫ. In matutino in inuitatorio. Corde ⁊ voce ſimul xp̄m regem veneremur virginis ⁊ matris iubilet̃ nobilis ortꝰ. Introitus miſſe. Gaudeamꝰ omnes in dño. Bern. Si iuſtꝰ es gaude qꝛ ex illa cuiꝰ hodie feſtũ celebramꝰ ortꝰ eſt ſol iuſticie q̃ eſt dator ⁊ augmentator grẽ. Si captiuꝰ duceris aliq̃ pc̃o vel temptatõne grauaris gaudẽter celebra feſtum virginis marie. qꝛ eiꝰ ortꝰ factꝰ eſt nobis ſalꝰ ⁊ redẽptio. Anſ. Nõ eſt ſalꝰ in mũdo niſi quẽ ꝑperit virgo. Nã hec feſtiuitas orta eſt ⁊ manifeſtata eccl'ie ꝑ gaudiũ angeloꝝ. vt patet in paſſionali. ¶ Tercio cũ iocunditate celebremꝰ ꝓpter dei bñplacitũ. Vñ fortunatꝰ. Gratiꝰ eſt deo obſequiũ qđ marie impenditur: q̃ qđ cuilibet ſanctoꝝ dirigit̃ ⁊ offert̃. Hiero. Si ore ꝓphetico deũ in ſanctꝫ laudare iubemur. multo magꝫ in veneratõe virginis matris oportet dignis deo iubilare p̄conijs. Nulli dubiũ quin totũ ad gloriam laudis xp̄i ꝑtineat quicq̇d digne genitrici ſue impenſũ fuerit. ideo valde remunerat ſeruitiũ ei impenſũ. Hiero. de ꝓrogatiuis virginũ. Magis remunerat deꝰ cultũ q̃ matri ſue impendit̃ q̃ quantũlibet aliud obſequiũ qđ ſibi miniſtrat̃. Patet exemplũ de eo q̃ ſemel ĩ hebdomada ieiunauit ad honorẽ beate virginis. qui alias lubricꝰ ⁊ publicꝰ ꝑdo fuit: mortẽ demeruit ⁊ poſt decollationẽ capitis loquebat̃ deſiderans ꝯfeſſionẽ ſui criminis. qđ ⁊ factũ eſt. Quẽ ſacerdos interrogãs vnde ſibi iſta grã. Reſpõdit ꝑ merita beate marie virginis. qꝛ talia ei exhibui obſequia vt ſemel ieiunarẽ ĩ hebdomada ad eiꝰ honorẽ. ¶ Dixi ſecũdo ſubiũgit gaudio ſe celebritatis rõeꝫ. dicẽs. vt ipſa ꝓ nobis intercedat. Nã ipſa hodie nata eſt adiutrix ⁊ aduocata oĩm peccatoꝝ. Primo hodie nobiſ eſt nata adiutrix. nã ſine eiꝰ adiutorio nullꝰ ſaluari pt. Hila. Impoſſibile ẽ aliq̃m ſaluari pc̃orẽ o virgo niſi ꝑ tuũ auxiliũ ⁊ fauorẽ. Chriſ. conſolat̃ ſcipꝫ ꝑ eã dicẽs. Tribularer nimiũ ſi neſcirẽ marie patrociniũ. ¶ S. Nã ipſa poteſt ſcit ⁊ vult nos iuuare. Primo pt Eccl. xxiiij. In hier'm poteſtas mea. Bern. O maria data eſt tibi oĩs poteſtas ĩ celo ⁊ in terra. oĩa queciq̃ impetrare volueris poterꝫ. Scđo ipſa ſcit nos iuuare. qꝛ cognoſcit defectꝰ noſtros ⁊ neceſſitates noſtras. Eccl. xxiiij. Ego mater pulchre dilectõis ⁊ agnitõis. Aug. Quid ignorare poterat in q̃ plenitudo ſciẽtie ⁊ diuinitatis corꝑaliter inhabitauit. Tercio vult nos iuuare. Eccl. xxiiij. Venite ad me oẽs

⁊c. q̄ꝛ ipsa est mater misericordie ⁊ pietatis Cassiodor⁹ in quadā epl'a. Tu patrona humani generis. tu ꝯsolatio afflictis. tu infirmis medicina singularis. Bern̄. in s̄mone q̄ incipit. Signū magnū. Nō trepidet accedere ad mariā humana infirmitas. q̄ꝛ nil terribile n̄c austeꝝ in ea. ſꝫ tota suauis ⁊ mitis. Aug. in li. retractationū. Scio me nō posse perire p̄ pietate marie. Itē h̄n̄ bꝫ posse Primo ratōe parētele. q̄ꝛ est mater regis celestꝭ. Jō possum⁹ ei dicere illud qđ dixit Adonias matri salomonis. iij. Reg. ij. Loquere ꝓ nobis regi. q̄ꝛ in te pietas: misericordia ⁊ clemētia. Cui Salomon matri. Pete a me q̄d vis. neq̄ꝫ enī phas est vt auertā faciē meā a te. Scđo habet posse ratōe grē inuente. Luce. i. Inuenisti grāꝫ apud dn̄m Ideo q̄ꝫtam grāꝫ habet p̄ ceteris tantā habet potentiā. Tercio habet magnā potētiāꝫ vel posse ratōe meriti. q̄ꝛ ip̄a sup̱ oēs creaturas merita cumulauit. ꝓuerb. vlti. Multe filie regū ꝯgregauerunt diuitias tu sola supgressa es vniuersas. Nā ei⁹ merita fūt nobilia. Primo ꝓpter immediatōneꝫ. Nā ip̄a opa misericordie q̄ nos iubemur pauperibus exhibere ip̄a immediate deo exhibebat Scđo fuit magna ꝓpter duplatā opatōem q̄ꝛ simul ⁊ semel ꝯtemplationē ⁊ actionē exercebat. Nā eū nutriuit necessaria corporis ministrādo. In h̄ ei⁹ diuinitatē sublimiter ꝯtemplabat̄. Tercio ei⁹ merita fuerūt multa ꝓpter ꝯtinuatōes. Hiero. Dietā sibi statuit vt nullū momentū sine fructu transiret

¶ Diceres tn̄ comedit ⁊ dormiuit. R̄n̄detur ꝙ om̄ia ista necessaria corꝑis ita discrete ordinauit ꝙ etiā quiescēdo ⁊ ab opibus cessando sp̄ meruit. ⁊ h̄ ex feruēti charitate hoc nō est miꝝ. q̄ꝛ nobis sp̄ possibile est aliquid mereri in oīb⁹ q̄ facim⁹ vel dimittim⁹ cū in grā ⁊ charitate dei sum⁹ ⁊ om̄ia ī deū referim⁹. Ro. viij. Scim⁹ qm̄ diligentib⁹ deū om̄ia coopant̄ in bonū In hoc p̄cellim⁹ sanctos in celo existentes quia non merentur amplius. Sed nos omnia in deum referamus: comedēdo: dormiēdo: vt fortiores sim⁹ ad deū laudandū. Greg. Somn⁹ sanctoꝝ nō vacat a merito. multo magꝭ ip̄a ꝓpter ignitā charitatē. Amb. Sicut ferꝝ in ignē missū totū igneū fit. ⁊ sic ip̄a ignita in charitate dei ¶ T. Secūdo hodie nobis nata est aduocata. Isid. Volēs aduocare ꝓ aliis debet regis ⁊ iudicis habere amiciciā. ⁊ sic ip̄a mater. Bern̄. Tu mater regis. tu mater iudicis. Amb. Sicut chrs̄t⁹ oīm credentiū est frater. sic maria oīm credentiū est mater. De xp̄o Joh. xx. Ascēdo ad patrē meū ⁊ patrē vestꝝ. ps. xxi. Narrabo nomē tuū fratrib⁹ meis. ⁊ sic ip̄a Maria mater ex materno affectu vult nobis bonuꝫ Bern̄. Ip̄a apud filiū inducit illud euāgelicū. Memēto fili verbi tui in q̄ p̄ctorib⁹ spem dedisti. Nō est op⁹ valentib⁹ medic⁹. Itē Nō veni vocare iustos ſꝫ p̄ctores. Ipsa est thecuites. ij. Reg. xiiij. q̄ aduocabat ꝓ absalone allegās generalē infirmitatē dicēs. Om̄es morimur. Bern̄. in s̄mone de natiuitate. Cū corā tremēdo iudice assistim⁹ q̄ vibrat gladiū ire sup̱ nos. quis auertit iraꝫ nisi Maria ꝑ quā suscepim⁹ in terris misericordiā. Bern̄. O p̄ctor secuꝝ habes accessuꝫ ad deū. corā patre habes filiū ostendentē vulnera. corā filio matrē ostendentē vbera. quomodo hec charitatis insignia nō possunt exaudiri ¶ Exemplū. quidā enī peccator habuit in ꝯsuetudine salutare beatā virginē. semel voluit ire ad peccandū: ⁊ ad altare beate virginis stans salutauit eā salutatione angelica iuxta ꝯsuetudinē corā imagine. Qđ cū faceret vidit imaginē viuificari cū puero. Similiter de puero vidit sanguinē fluere in gremiū ei⁹. obstupefact⁹ dixit. O dn̄a quis fecit h̄. R̄n̄dit. Tu ac ceteri peccatores. q̄ꝛ rursus crucifigūt filiū meū Heb. vi. Rursum crucifigētes ⁊c. Bern̄. Dolet plus nostra crimina q̄ꝫ sua vulnera. Et peccator ꝯuersus ait. O regina mater misericordie intercede ꝓ me. At illa. Vos peccatores vocatis me matrē misericordie ⁊ facitis me matrē miserie ⁊ tristicie At ille ait. Nō sic pia dn̄a: ſꝫ memēto te aduocatā peccatoꝝ ⁊ intercede ꝓ me. At illa. O piissime fili ob amorē mei miserere huic p̄ctori. At ille. O mater noli grauari ꝙ te nō exaudio. q̄ꝛ ego rogaui patreꝫ meū primo vt

si fieri posset ꝙ alio modo posset saluari genus humanũ vt trãsferret calicẽ a me ⁊ noluit me audire. At illa. O fili memento ꝙ materno vbere ⁊ amore te foui ⁊ alui vberibus meis: ꝑdona huic peccatori. At ille. O mater iusticiã tibi oñdo ⁊ ex iusticia audire te nõ teneor. Cui mater. nõ solũ ex iusticia causemur. ſ; ad miſicordiã ꝯfugiam⁹: ⁊ ergo ꝓpter miſicordiã tuam miserere huic peccatori. Cui fili⁹. Rogaui ego secũdo patrem meũ Si fieri posset trãsiret a me calix passionis. ⁊ nõ audiuit. Mater ait. Memẽto laboꝝ ⁊ doloꝝ quos sustinui tecũ in passione ⁊ ꝑdona huic peccatori. Cui fili⁹. Noli mater grauari: ſ; memẽto ꝙ tercio rogaui patrẽ ⁊ inaudit⁹ abscessi. Et mater deponens filiũ voluit cadere ad pedes ei⁹. q̃d videns fili⁹ ait. Quid mater vis facere. At illa. Tãdiu ad pedes tuos cũ peccatore iacebo quousq; ei veniã dones. Cui fili⁹. Absit h̾ mater. sanccitũ est in lege diuina ꝙ filius debet honorare patrẽ ⁊ matrez. Et iusticia ꝯclusit ꝙ ille debet legẽ adimplere q̃ legem dedit. cũ ego sim fili⁹ tu⁹ ⁊ tu mater mea te honorabo ĩ isto peccatore. ⁊ sibi oĩa pc̃ta indulgeo. ⁊ sit pax inter me ⁊ eũ. In signum pacis osculet̾ vulnera mea ⁊ fecit. osculãdo sanata sunt oĩa vulnera. Ideo Orosi⁹ sup Canti. Quos non saluat dei iusticia saluat misericordia marie infinita. Chri. In veritate nullũ repi mendicũ q̃ se seruũ faceret sedulũ marie. Hiero. de viꝝ illustrib⁹. In oĩni tpe q̃ q̃s exercet̾ marie gr̃a inuocetur. Cui cõsonat Berñ. Si es in angustijs: in reꝝ dubijs: mariã cogita: mariã inuoca.

Sermo CXXV. Ad idẽ.

Liber generatonis ihesu xp̄i filij dauid Mat. i. Iste est liber in q̃ genealogia ihesu xp̄i scripta est. S; sp̄ualiter iste liber est virgo beata q̃ florẽ nobilissimũ de se genuit. s. ihesũ nazarenũ. nazaren⁹ eñ florid⁹ interp̄tatur. In isto libro scripsit digito ihesus. Primo inclinans se. Joh. viij. Et quid est inclinare ihesum xp̄m nisi humiliare ⁊ descẽdere de celis ad istũ mũdũ Et scripsit digito suo in terra. i. sp̄ũsancto coopãte in beata virgine est cõcept⁹. Et sic beata virgo est liber iste in q̃ legere debẽt v̾gines mulieres ⁊ peccatores humilitatẽ. Unde ĩ cantico ei⁹. Quia respexit humilitatẽ ancille sue ⁊c̃. Itẽ mundiciã ⁊ castitatẽ. quia n̾ primã similẽ visa est nec habere sequentez. q; virgo est ⁊ mater. ※ Itẽ beata v̾go cõparat̾ libro ꝓpter tria: q; liber scribit̾: deinde illuminat̾: tercio legit̾. Prim⁹ scriptor qui in h̾ libro scripsit fuit egregi⁹ Gabriel archangel⁹. q; in v̾gine tanq̃ in libro toti⁹ humani generꝭ gr̃am ꝯscripsit dicens Aue gratia plena. quia ceteris ꝑ ptes: marie data est tota gr̃a. Berñ. De plenitudine eius oẽs accepim⁹. captiu⁹ redemptõez. eger curationẽ. tristis ꝯsolatõez. peccator veniã. iust⁹ gratiã. Et sic nõ est q̃ se abscõdit a calore ei⁹ gratie. Secũdo liber illuminat̾. sic ista v̾go gloriosa fuit illuminata qñ obumbrante spiritusancto ꝯcepit. dicente angelo Ecce ꝯcipies ⁊ paries filiũ ⁊c̃. Cui⁹ illuminationẽ ⁊ pulcritudinẽ sol ⁊ luna mirantur quia ꝑ ip̄m fuit illuminata per quẽ celi illuminant̾. Unde Apoc̃. xxi. Iã nõ indiget sole ⁊ luna vt luceat: sed claritas dei illuminat illam. Sol recepit splendorẽ suũ a deo ⁊ luna splendorẽ a sole. Stelle ꝑ ip̄m choruscant: dies clarificat̾: ⁊ aer serenat̾. mundus ꝑ ip̄m illuminat̾. Et ideo dicit. Ego sũ lux mundi. Iste liber tam decor⁹ illuminat̾ ꝙ in isto libro legit de⁹ ⁊ gloriat̾. angel⁹ miratur. peccator ꝯsolatur. iust⁹ animat̾. A

Primo legit de⁹ ⁊ gloriat̾. quia inuenit in isto libro scriptũ rosam pudicicie virginalis lilium purissime castitatis. violam deuote humilitatis. Sicut eñ rosa p̄ ceteris floribus fulget. sic maria in verecundia virginali. Intantũ eñ fuit verecunda ꝙ de cõsortõ ⁊ frequẽtia hominũ se abstraherz ⁊ sola maneret. ideo angelus ip̄am solã inuenit. Secundo inuenit liliũ castitatis. Ipsa eñ pre oĩbus virginib⁹ mosayce legis primũ suã domino donauit virginitatẽ. ⁊ maluit lapidari a iudeis q̃ lilio virginitatis priuari. Unde dixit angelo. Quomodo fiet istud quoniã virũ nõ cognosco. Tercio inuenit ĩ

hoc libro violã humilitatis. viola enim modica est sed multũ odorifera. Sic maria modicam et humilẽ se reputabat dicens. Ecce ancilla domini. Aug. Audi verbũ humilitatis o homo. mater regis celestis iam effecta ancillam humilem se pronunciat: nõ dominam. Per hanc triplicẽ virtutẽ tantũ placuit dño qꝫ de eius vtero nasci dignatꝰ est. ¶ Secundã lectionẽ legit angelus et miratur. aperto enim libro id est nato ihesu christo ex eo legerũt insolitũ et inusitatũ nouũ miraculũ. quomodo virgo pareret et post partum virgo ꝑmaneret. et vt mater sine dolore fieret. Hoc vidẽtes et legentes admirati sunt. et cum viderent natum qꝫ esset speciosus forma pre filijs hominũ letati sunt canentes. Gloria in excelsis deo. Si ergo per decorem huiꝰ infantuli angeli tantã iocunditatem acceperunt. certũ est qꝫ ipsa dulcissima dña mater eiusdẽ infantuli ineffabilẽ leticiam haberet cũ in gremio teneret filiuz suũ generosum. et videret ad sue vite obsequiũ angelos cũ cantico leticie sibi in obsequium deseruire ¶ Terciã lectionẽ legit peccator et cõsolatur. que sic incboat. ihesus xp̃s venit in hunc mundũ peccatores saluos facere. i. Thimo. i. Item. nõ veni vocare iustos sed peccatores. Et in illo libro legamꝰ libenter videlicet in xp̃o: qui ꝑ suam passionem redemit nos. et posuit nobis crucez in medio ecclesie. Hic est liber simplicium vt hoc videntes legerẽt in eo memorãdo passionẽ suã. Isa. xlix. Ego in manibꝫ meis descripsi te. et nunqꝫ obliuiscar tui. Ergo memorari debemꝰ assidue passionis eius. in hoc erimus similes virgini gloriose. Sic enim beata virgo corporaliter genuit xp̃m ¶ Quarto in isto libro legit iustꝰ lectionẽ vt animetur que sic incboatur Iusti aũt imperpetuum viuẽt et apud dominũ est merces eorum. cum gaudio sine dolore. cũ leticia sine merore. et cuz eternitate sine fine. Et illud gaudiũ nemo tollet ab eis. vt dicit dominꝰ in euangelio. Gaudium vestrũ nemo tollet a vobis. Et iste liber secundus et tercius est prelatoruz. Ipsi enim debẽt legere libros et informare populum per predicationẽ. et soli debent esse libri per exemplũ bonorũ operum. Sed heu multi contrariũ faciunt. ergo multi in isto libro scandalisantur. cũ tamen nõ deberent facere. sicut scriptũ est de eis Mat. xxiij. Super cathedram moysi sedent scribe et pharisei etc. Dicit ergo Matheꝰ. Liber generatõnis ihesu christi etc. Hic est liber mandatoꝝ dei. qui non potest legi nisi apertus. nec aperiri nisi ꝑ agnũ. quẽ clausit septem sigillis. id est septem donis spiritussancti. in quo continetur scriptura christi sanguine rubricata que magis in corde qꝫ in cartha mortua apparet. Requirit ergo scriptura candidissimum pergamenũ. id est mundũ cor ab humore carnaliũ voluptatũ calore spiritussancti vel feruore solis iusticie desiccatũ. Talis liber fuit virgo gloriosa candida. in cuiꝰ corde spiritussanctꝰ scripsit fidẽ et veritatem. imo etiã ex ea tanqꝫ ex bono libro veruz verbum non solum legimus. sed etiam suscepimus incarnatum. Preparemus ergo corda nostra vt a corporalibꝫ delectationibꝫ feruore dilectõis diuine valeant exiccari. et fide et veritate per manũ spiritussancti exarari: et christi sanguine rubricari. et sigillis septem donoruz spiritussancti claudi. ne dyabolus malas cogitationes et affectiones inferat. vt in die iudicij ex eo rationẽ vite nostre reddamus. et ipse iudex thesauros donorum nobis traditos plenos inueniat ad obsequiũ suũ optime dispensatos. et multiplici feruore augmentatos. Quõ vt ꝑ virginem mariã ꝯsequi valeamꝰ ipsam humiliter salutemus. Aue gratia plena etc.

¶ Sermo ¶ CXXVI. Ad idem.

Liber generationis Ihesu xp̃i filij David filij Abraam etc. Math. i. Chriso. super Matheum. Sicut in apoteca sunt diuersa genera specierum ex quibꝫ vngenta ꝑciosa condiuntur. sic in libro generatõnis ihesu xp̃i conditiones sunt regum pontificũ et aliorum hominũ virtuosorũ ex quibꝫ colligitur vita virtuosa ¶ B. Qui enim virtuose vult viuere: necesse est vt eius vitã incipiat ab Abraam. Et sic ꝑ oẽs patres in hoc

libro conscriptos vitā corꝝ imitando vsqꝫ ad vitā xp̄i virtutū gradibꝰ sic poterit puenire. Et hoc sic. Ihesus xp̄s ī principio sue generationis dicit̄ filiꝰ Dauid ⁊ filiꝰ abraam. Sed qꝛ de Dauid postea dicet̄. ideo ab Abraam est incipiendū. Abraam eñi exiuit de terra sua ⁊ de cognatōe sua: nesciēs quo iret. sꝫ credēs dño diues factus est: ⁊ pater multarum gentium. ita vt semen suū multiplicaretur vt stelle celi. Sic ⁊ tu si terrā ꝓmissionis eterne ⁊ diuitias perpetuas volueris obtinere terrenis renuncia. vt contra deum illa non retineas. sed ꝓpter deū distribuas. vt sic semē tuum multiplicet̄. Uirgo eñi benedicta quia renūciauit oñibus que erant contra deū. ideo iam cū deo oñia possidet. Propter qđ laudes eius humana lingua exprimere non potest vt dicit Hiero. Quid nos tantilli: quid actione pusilli. qđ in eius laudibꝰ referimꝰ. cū etiā si omnium nostrū membra verterent̄ in linguas nullus eā laudare sufficeret. Altior eñi celo de qua loqui nitimur. abysso ꝓfundior cui laudes dicere conamur Si celū te vocē altior es. si matrē gentiū precellis. Si formam dei appellarem te digna existis. Si dominā angelorum parata esse ꝓbaris. Quid igit̄ digne de te dicā nisi sicut deꝰ omniū nostrꝝ est pater. sic ⁊ tu es nostra mater Plusqꝫ abraam. Abraam genuit Ysaac. qui interpretatur risus vel gaudium. Si eñi placueris deo vt Abraam generabis filios gaudij vel risus. Sic virgo gloriosa spernens benedictionē transitoriā ꝓpter votum virginitatis ⁊ spernens cognationē ⁊ patriā maledictōis sterilitatem incurrit. eo qꝛ soli dño placere voluit. Ideo mater multarū gentiū facta est. Et genuit Ysaac. id est verum xp̄m in risuꝫ ⁊ gaudiuꝫ generi humano sempiternū. Et sicut Abraam voluit filiuꝫ offerre ⁊ obtulit ꝓ eo arietem cornibꝰ herenteꝫ in spinis. sic mater gratie xp̄m herentē obtulit cū manibus in cornibꝰ crucis: que licet ei pro tunc fuerat occasio tristicie: postea tñ ei ⁊ nobis omnibꝰ fuit materia gaudiorꝝ. Ysaac genuit Jacob: qui fuit pulcer ⁊ mundꝰ. frater autē eiꝰ Esau pilosus. Sic quidā sunt nitentes sicut Jacob fulgore charitatis. quidā pilosi ardore cupiditatis. Et sicut Esau ꝑdidit benedictionē. Jacob aūt ex inductōne mr̄is Rebecce ipam obtinuit. Sic nos si refulgemus charitate siue dilectōe per ꝓcurationē Rebecce. id est virginis gloriose a deo Ysaac. id est a patre celesti eternā obtinebimus benedictionē. Si aūt pilosi fuerimꝰ superfluitate diuitiaꝝ: feneratores vsuris: negociationibus falsis sortilegijs. rapinis. dolo. iniuriis. mendacijs ⁊ periurijs extunc negligimus xp̄i benedictionē. sicut ipse Esau neglexit: ⁊ solam benedictionē de pinguedine terre obtinuit. Esau etiā persequebat̄ Jacob sic mali persequunt̄ bonos. Et sicut Jacob non resistendo sed fugiendo euasit manus Esau iuxta consiliū matris vt fugeret ī mesopotamiam donec Esau a furore recederet sic ⁊ tu si pateris a malo noli reddere malū ꝓ malo. sed maliciā inimicorū declinādo donec furor transeat inimicorū. qui in te potestatem non haberēt nisi deus ꝑmisisset. Si eñi hoc feceris eris in generatōne ihesu xp̄i cum Jacob. Si vero non feceris a generatione iusta proijcieris vt Esau. cuiꝰ generatio hic non describitur: sed Jacob. Jacob autē genuit Judam ⁊ fratres eius duodecim patriarchas Ruben. ⁊ sic de alijs. sic noster Jacob. id est xp̄s genuit duodecim aplos patriarchas noui testamenti. Sicut Jacob descendit ī egiptū ⁊ nimis multiplicatus est. ⁊ qꝫdiu Jacob ⁊ filij eius fuerūt in egipto egiptꝰ ꝓsperata fuit. egressus aūt exterminata est. Sic ⁊ sancti qꝫdiu sunt in mūdo tenent mundū ne cadat. cū autem de isto mundo recedent casurus est mundꝰ Uide autē quomodo oñes generatōes sancte ꝑ Mariā ⁊ eius filium sunt multiplicate ꝑ recreatōeꝫ. Uñ Bern. in sermone. Beatam me dicēt oēs generatōes. ait. Ex hoc te beatā dicēt o virgo gloriosa oēs generatōnes: qꝛ oibꝰ generatōibꝰ vitā ⁊ gloriā genuisti. In te enim angeli leticiam. iusti gratiam. peccatores veniam inueniunt ineternū. Merito in te respiciunt oculi omnis creature. qꝛ in te ⁊ per te benigna manus omnipotentis quidquid creauit recreauit ⁊ tibi creauit.

Judas genuit Phares ⁊ Saram d̄ Thamar. Thamar primo fuit data filio Jude q̄ vocabatur Her. qui non contigit eam ī matrimonio ad instructū matris que vocabat̄ Sur. qui percussus est ꝓpter suam benignitatem. Post hoc tradita alteri filio fratri illius Her. cui nomen Onan. quo audito ꝙ semen fratris sui esset suscitatur⁹ et nō sibi fudit semen in terrā. ob hoc etiā ꝑcussus est Quo mortuo nō potuit eā ducere tercius frater .s. Seba. ꝓpter defectū etatis. ꝓpter qđ Thamar de mandato Jude rediit ī domū patris sui donec Seba creuisset. Ita igitur factum est vt Thamar virgo maneret. Contigit autē quadam die dum Seba creuisset pater scilicet Judas dissimulauit eam illi dare. quia timuit eum mori. Qđ Thamar ꝑsciens cupiens benedictionez in generatione iustorum cum christo obtinere cum esset casta in meretricem se mutauit. seq₃ posuit in quodam biuio ꝑ qđ Judas esset transiturus. Qui estimans eam meretricez sic coopertam accessit. Qua cognita vno ab eo concubitu concepit geminos. quorum vnum vocauit Phares: ⁊ alium Saram. ⁊ Judas ꝓ mercede dedit ei virgam ⁊ anulum. Cū igitur impꝛegnata esset, ⁊ ex iudicio Jude lapidari deberet incestuosa. misit virgā ⁊ anulū Jude. ad qđ Judas respōdit. Justior me es. sed sic nō est interfecta. quia amore filiorū hoc fecerat. Sic ⁊ xp̄s ecclesie ꝯiunctus que est ex iudeis et gentibꝰ fornicariis per ydolatriā. Qui spōsus videlicet christ⁹ sponse sue dedit virgā castitatis ⁊ iusticie: siue regni anulū. quem prodigo filio pater etiā per penitentiā ad se reuertenti cōtulit pre amore. Ecce quomodo meretrix in generatione domini inuenit̄ mundata. vt nemo de generatione glorier̄: nec de turpi genere vituperetur. quia si vis domino ꝯiungi: etiam si meretrix fueris publica vel qualiscunq₃ abscondas vultū tuū ex verecundia peccatoꝝ. ⁊ coniunge te sibi per amorem. vt virgam siue potestatem regni celestis valeas obtinere: ⁊ anulum siue vinculum perpetue charitatis. Ideo hic dicit Hieronim⁹. Dominus ihesus voluit nō solum nasci de iudeis ⁊ alienigenis. verum etiā de adulterinis cōmixtionibꝰ. nobis prestans magnam fiduciā. vt qualicunq₃ modo nascimur si eius vestigia imitamur eius mēbra per fidē efficimur. Hic addit Chrisostom⁹ sup̱ Matheū. Dū iudas lamentaretur penitens ꝙ nephandū opus fecisset ī israel. ⁊ dominū deū diu depꝛecaretur nec luctus sui terminū faceret astitit ei angel⁹ dei ⁊ hec om̄ia exposuit ei sicut gesta fuerunt et consolatus est eum. Judas aūt tante fuit religionis: vt postq₃ cognouit eam non fuisse vxorem filiorum suorum nō acquieuit ei appropinquare. quoniā ⁊ si quantū ad deum ipsa non erat nurus: tamē ad conscientiam nurus videbatur. prouidebat em̄ bonuz nō tantū corā deo sed etiam coram hominibus Et sm̄ hunc intellectum dixi eam hic meretricem. Hic ergo Judas genuit Phares ⁊ Saram de Thamar. prius egressus apparuit Sara. obstetrix autē ligauit illi coccinum. id est rubeū filū sericeū. retract⁹ aūt Sara primo Phares exiuit. Sara igitur dicit̄ nobilis. ⁊ significat illos qui in h̄ mūdo nobilitantur ⁊ in superbia moriunt̄: vt lucifer. Boni autē fortune seculi ꝑscindūtur significati ꝑ Phares qui ꝑscisus vel diuisus interꝑꝛetatur. Sed sicut Sara pa⁹ ortus retractus ⁊ inclusus est. Phares autē qui primo inclusus fuerat retracto Sara primum exiuit. sic amatores mundi qui primū ostendunt̄ a luce eterna retrahunt̄. ⁊ ī ventre inferiori recludunt̄. Boni aūt q̄ a ꝯsortio maloꝝ ꝑscindunt̄ ī celesti lumine victuri eternaliter oriunt̄. Et hī amatores mundi designati sunt ꝑ Sarā q̄ signat⁹ erat filo rubeo. q₂ licet sint signati sanguinis xp̄i rubedine. tn̄ eis nichil ꝓficit qn̄ damnantur sm̄ illud ps̄. Que vtilitas in sanguine meo dū descēdero in corruptionē. Jđ generatō Sare nō ponit̄ sed Phares. licet iudei primo apparuerūt in sinagoga. tamen nos postremo orti ꝑ filiū hui⁹ virginis gloriose sumus iudeis obtenebratis solidati ī luce euāgelice veritatis. Phares autem genuit Esron. Esron interꝑꝛetatur iaculum videns. et congruit christo qui se dedit quasi sagittam

electã. Et tu sis iaculũ ꝯtra iaculũ maligni hostis extinguẽdo in virtute ihesu xp̄i. q̄ tãq̄ꝫ sagitta electa de pharetra oꝛꝫ om̄ipotẽtis dei est ꝯcept⁹ in virgine gloriosa ad occidendũ fortissimos inimicos. Esron genuit Aram. Aram interp̄taƚ irritatio eo ꝙ suo tp̄e iudei maxime multiplicarenƚ. ꝛ sic egiptios sua ꝓsperitate ꝯtra se irritabãt intantũ vt affligerenƚ ꝛ flagellarenƚ: laborib⁹ luti ꝛ lateris opprimerenƚ. ꝑ obstetrices occidi iuberenƚ. Et significat electos quosq̄ꝫ q̄ dei grã ꝓsperati malos incitãt ꝯtra se vt eis detrabãt ꝛ maledicãt. ꝛ ꝑ obstetrices. i. detractões ꝛ infamiã occidenƚ. Sed sicut de illis scriptũ est. quãto magꝫ affligebanƚ tãto magis crescebant ꝛ augmentabanƚ. ꝛ sic nos cogimur exire de egipto angustiaꝛ huius seculi in terrã ꝓmissionis. exẽplo virginis gl'iose filij: qui occisus est a ꝑsecutorib⁹. multiplicati sunt electi sicut granuꝫ tritici. qꝛ tales sunt gens dñi desiderata. Subdit Aram aũt genuit Aminadab. qꝺ interp̄taƚ voluntari⁹ vel desideratus. qꝛ em̄ electi sunt voluntarij ꝛ desiderabiles deo ꝛ hoib⁹. ideo mali ꝯtra eos ꝑ inuidiã irritanƚ. Sola em̄ causa inuidie maloꝛ est bonitas electorũ. sicut filij iacob inuidebãt fratri suo ioseph ꝓpter bonitatẽ ei⁹. Sic filij⁹ virginis cũ apostolis ꝛ imitatorib⁹ in vita irritauit malos ad ꝑsequendũ. Sꝫ qꝛ xp̄s volũtarie passus est: similiter ꝛ ap̄li cũ eoꝛ seq̄cib⁹ ibãt gaudentes ad ꝑsecutõeꝫ. ideo requiẽ inuenerũt. Ideo sequiƚ Aminadab genuit Naason q̄ interp̄taƚ requies. ꝛ sic tñ est dicere Quisq̄ꝫ ẜm voluntatẽ dei viuit ille filios generat in requiẽ. Qui aũt viuunt ꝯtra voluntatem dei inq̄etos filios pcreat ꝛ ꝑuersos. Ideo beata virgo se totã deo deuerat. ꝛ in nullo voluit habere ꝓpriam voluntatẽ. Ideo genuit illũ q̄ dicit. Tollite iugũ meũ sup vos ꝛ inuenietis requiẽ ꝛc. Tempore Naason filij israel exierũt de egipto. ẜm Chriƚ. In cui⁹ signũ ꝛ nos exire de egipto debem⁹. i. de tenebris hui⁹ mũdi. postq̄ꝫ nobis mater gratie xp̄m in requiẽ generasset. ꝛ tunc a labore ꝛ oppressione ꝛ flagellis quiescere valemus. Ideo sequiƚ Naason genuit Salmonem: qui interp̄taƚ accipe vas. Iste salmõ vas accepit q̄ñ Raab meretricẽ in vxoreꝫ suã duxit. Hec aũt Raab erat de Iericho q̄ suscepit exploratores ꝛ nũcios filioꝛ isrl' dũ quererenƚ a rege de Iericho vt occiderẽtur: abscondit eos in inferiori ꝑte dom⁹: et ꝓseruauit eos a morte. ꝛ dilexit iudeos pl⁹ q̄ꝫ ꝓpriam gentẽ. eo ꝙ audierat famã illorũ quã de⁹ ipsis exhibuit in manu potẽti ipsos ꝺ egipto ducẽs. Salmon aũt tanq̄ꝫ vir nobilis ꝛ virtute insignis vidẽs Raab tam fidelem existere: ꝛ deo dilectã ꝛ electã ꝛ conuersam ad bonũ. licet sciret eã esse meretricẽ eã in vxorẽ recepit. videns ꝙ de vase ꝯtumelioso factũ fuit vas decoris: ꝛ vas electionis a dño. Ideo Salmon bene diciƚ accipere vas. qꝺ congruit filio virginis marie. Cũ em̄ christ⁹ verus Salmon venerit ĩ iudicium tunc om̄es existẽtes in heresi sectaƚ ꝛ ꝯgregatões maloꝛ xp̄ianoꝛ siue ciuium mundanoꝛ siue principũ tenebrarũ gladio interficiet ꝛ igne ꝯsumet. cũ muri seu munitiones facte cõtra deũ ꝛ iusticiã corruent in infernũ. nisi sola Raab, id est anima peccatrix christi sanguine redempta si in dilectione dei ꝛ ꝓximi inuenta fuerit. Omnes em̄ inmũdi sumus tanq̄ꝫ pannus mẽstruate de massa corrupta venientes: qui maculam iniquitatis nostre quã corã deo abscondere nõ valem⁹ in fronte portamus. Ideo xp̄m verũ Salmonẽ ꝛ ꝓximos nostros diligere debem⁹: vt valeam⁹ signo sanguinis sui rubricari: ꝛ sibi ad instar Raab despõsari quãdo mund⁹ vt Iericho corruet in interitum sempiternuꝫ. Ideo sequiƚ. Salmon aũt genuit Booz qui interp̄taƚ virtus: qui ẜm ꝓuidentiã dei Ruth in vxorẽ accepit: ꝛ virtuosũ filiũ generauit. Et sic ẜm Chriƚ. Qui nõ accipiũt ẜm virtutẽ vxores. sꝫ ex ꝓuisione dyaboli generãt filios malos ĩ malas sortes ꝛ ad penã iniquitatis sue: nec ad gaudiuꝫ nec ad consolationẽ videnƚ filios generasse. Hic itaq̄ꝫ Booz accepit moabitidem nomine Ruth. Quomodo autẽ acceepit longũ esset enarrare. Sed tamẽ cepit eam in vxorem: quia eam virtuosam cognouit ex quo socrum suã non reliquit. sed eam

fecuta est: dimittēs deos suos deū viuentē elegit. ⁊ amore generis iudeoꝝ obediens so crui iuit in nocte ad lectū Booz subt⁹ pallium. nō ex libidine: sꝫ ex simplicitate ⁊ amore ꝓlis. Si em̄ libidinē ꝗsiuisset iuuenē inuenisset. Sꝫ q꞉ ratōe ꝓximitatꝫ Booz debebat eā ducere i vxorē. ideo audiēs ħ ab ea nichil suspicat⁹ est nisi virtutē. nec eā repulit tanꝗ lasciuā. nec ꝯtigit eam tanꝗ lasciuus. sꝫ mane ꝯsurgēs ꝓuocauit ꝓximiorez vt eā duceret in vxorē. qui cuꝫ eā spreuisset ipe Booz iure ꝓximitatꝫ accepit eā felicez se reputās ꝙ ipsam metuisset habere. Ecce quāta virt⁹: q꞉ simul ꝯiuncti in libidine nullaten⁹ exarserūt. Hoc est ꝯtra illos q̄ a se lōge distātes feminē ad libidinē ⁊ amorē ꝓuocant. Audite ꝯiuges q̄ statꝫ in ꝯiugio vel vultis matrimoniū intrare. nolite querere pulcritudinē vel iuuentutē in his q̄s ducere vultis. exēplo Ruth vobis habilē qualiscunqꝫ sit. dūmodo ibi sit virt⁹ ⁊ inde ꝓles ꝓducant. Similiter non queratis diuites vt ꝓpter pecuniā principaliter velitis maritari aut vxorari. sꝫ v̄tuosas ꝯiuges querite etiā si sint paupes. vt iste Booz diues pauperem colligentē spicas post messores. Hic etiā docet nos Booz ⁊ ruth vt nō scādalisemur de oīb⁹ q̄ videm⁹. Ecce in vno lecto sine vicij suspitōne virt⁹ inuenit. Si ergo videris aliquos colloquētes: nō semper suspicaris de malo. Si tibi malū videt suspira ad deū. ⁊ nō interp̄teris oīa ad malū q̄ vides. Non de hoc sumatis exemplū ire ad loca suspecta: nec cū suspectis loqui studeatis. Nā si homines de vobis nō scandalisentur ex vestra ꝯuersatōe: tn̄ vbicūqꝫ potestis tollere scandala debetis. sicut Judas fecit fili⁹ Jacob: de q̄ dictū est. cū peccasset cū thamar credens eā nurū esse suā ex duobus filijs suis. postea qn̄ lamentabat penitentiā agens angelus reuelauit sibi ꝙ thamar casta virgo a filijs ꝑmansisset. ⁊ ꝙ ipse posset eā habere. Ipse tn̄ ab ei⁹ thoro ⁊ conuersatione semꝑ abstinuit. ne alij q̄ ħ ignorabant scandalisati fuissent. Prouidit enim bona corā deo ⁊ corā hominib⁹. Docet insuꝑ nos Booz ut nemini suā vxorē sine spōsam accipe debemus. q꞉ ipe noluit accipere vxorē nisi postꝙ ꝓximior frater eā iure dimisit. Hoc est ꝯtra illos qui ꝯtentione ⁊ iudicio aliorū vxores vel maritos euincunt. Ita impletū est illud Jsa. xviij. Emitte agnum dn̄e dominatorē terre de petra deserti ad montē filie syon. q꞉ agnus dn̄s ihesus nō solū ꝑ iudeos generationē traxit. verꝫ etiaꝫ ꝑ paganos moabitidem. Et sic agnus venit nobis ex paganis ad designandū ꝙ ꝑ virginem gloriosā etiā paganicā nostrā generationē attigit ⁊ mūdauit sanguine suo. vt ad montē filie syon. i. ad faciei sue spectaculum etiā nos pagani ꝑ fidem xp̄ianam peruenire possem⁹. Talis intātū v̄tuosus Booz ex tali virtuosa vxore Ruth genuit Obeth qui subdit⁹ interp̄tatur. q꞉ oīs qui virtuosus est in ꝯiugio nō querēs libidinē sꝫ ꝓlē ex dono ⁊ merito frequēter habet filios deo ⁊ sibi subditos. Q̄ multi aūt habēt ꝓteruos filios. ħ fit s̄m Chrisꝫ. q꞉ parētes non sunt virtuosi. ⁊ in matrimonio diuitias eligunt ⁊ nō mores. pulcritudinē ⁊ non fidez libidinē ⁊ nō ꝓles. qd̄ meretricib⁹ ꝯgruit: nō ꝯiugib⁹. optant vt filij eoꝝ non sint iuste cōmixtionis: sꝫ pena ꝯdigna irreligiositatis eoꝝ. Uel si sint i se religiosi: tamē q꞉ filios nimiū dil'gētes nō corrigūt sꝫ mittūt eis ꝓpriā voluntatē. ideo inobedientes sunt eis. Quia igit̄ Obeth subdit⁹ fuit deo ⁊ parētibus. ideo subdit̄. Obeth aūt genuit Jesse: qd̄ interpretat̄ refrigeriū. Quicūqꝫ em̄ est subdit⁹ deo ⁊ parentib⁹ suis generat filios bonos a quib⁹ refriget̄. Qui aūt ꝯtumaces sunt nō sibi generāt refrigeriū. sꝫ genimina viperaꝝ nascēdo occidūt parētes. ⁊ sic gignendo a filijs occidunt̄. Quare aūt hic yesse vocat̄ ysai cū vtrūqꝫ nomē ei⁹ sit. nisi vt ostenderet̄ ꝙ sub noīe yesse ꝯplete generatio xp̄i fieret ꝑ ipꝫ. sicut dicit̄ Jsa. xi. Egredietur virga de radice yesse. Hec est virgo gloriosa q̄ hodie egressa est in lucē. sed flos ei⁹ est pulcer. saporosus. odorifer⁹. i. filius ei⁹. Jesse aūt genuit Dauid regē. q꞉ de⁹ in generatōne iustoꝝ benedicit̄: ⁊ a generatōe iustoꝝ benedicetur. Ideo talis bonus filius optimi patris genuit etiam filium virtuosū

Dauid regē.i.manu fortē.qui primū se vi
cit.qꝛ quēadmodū patiēs fuit in oīmibus ꝑ
secutōibꝫ q̄s patiebaꝛ a Saul rege.⁊ a filio
suo absalone:a Nicol vxore sua ⁊ alijs mul
tis.ita ⁊ tante mansuetudīs ⁊ misericordie
fuit vt ꝓ ꝑplo suo quē angelꝰ interficiebat
īmo ab hora matutina vsqꝫ ad vesperā sep
tuaginta milia viroꝝ ip̄emet ab angelo in
terfici voluit.ponens animā suā ꝓ ꝑplo di
cens.Ego sum q̄ peccaui.ego sum q̄ inique
egi.isti q̄ oues sunt quid fecerūt.vertaꝛ ob
secro manꝰ tua in me ⁊ in domū patris mei
vt dicitꝛ.ij.Reg.xxiiij.⁊.i.Paraꝛ.xxi.Eti
am adeo sanctꝰ fuit:vt ī adulterio cū Ber
sabee ⁊ homicidio eiꝰ viri filiꝰ xp̄i extiterit.
in hoc p̄cipue vt ip̄aꝫ postremo in vxorē ac
ceperat quā priꝰ habuit adulterā.Sic enīꝫ
xp̄s vidēs aīam peccatricē dyaboli vxoreꝫ.
primo inspirat ei vt intimo coniungaꝛ sibi
amore.⁊ tandē occiso dyabolo eā in sponsā
accipit nō habentē rugā neqꝫ maculā.Sꝫ
ad hoc Dauid tibi ꝓponitur vt sanctitateꝫ
ipsiꝰ imitari studeas.⁊ ab adulterio ⁊ homi
cidio p̄caueas.Si aūt cecidisti cū Dauid:
ꝑ penitētiā cū ip̄o resurgas.Multi eīn pec
cauerunt cū Dauid.pauci aūt cū eo resur
gunt.Ecce in generatōe xp̄i adultere ⁊ me
retrix vt ⁊ tu speres q̄liscūqꝫ sis adulter he
reticus vel sodomita cū eo sp̄ualiter valeas
copulari ⁊ eiꝰ generatōi ꝯiungi.Dauid aūt
genuit Salomonē:qui interp̄taꝛ pacificus
ex ea q̄ fuit vrie.Sꝫ quare hic nomē eius
nō ponitꝛ.cū tn̄ Raab ⁊ Thamar ⁊ dauid
peccatores ponunꝛ.R n̄deꝛ ꝙ ex eo ꝙ tha
mar ita ꝟtuosa fuit vt zelo ꝓlis cōcepit ex
qua generatio xp̄i surgeret ꝯiuncta fuit in
de.⁊ Raab ita ꝟtuosa erat vt exploratores
iudeoꝝ recipet.Dauid aūt in oībꝫ virtu
osus.De Bersabee aūt nullū signū ꝟtutis
legimꝰ.adeo illi ponunꝛ.illa aūt ex noīe non
ponitꝛ in libro generatōis xp̄i.Ex tali aūt ge
nuit Salomonē qui templū dn̄i edificauit
vt ⁊ tu si ita fueris pacificꝰ ex virtutū lapi
dibꝫ templū cordis edificare valeas vt ī eo
dn̄s ꝑ gratiā possit habitare Hic est noster
Salomon ihesus q̄ edificauit castissimuꝫ et
pulcerrimū templū.videlicet corpꝰ ꝟginis
gloriose.qui primariū posuit lapidē in eius
sanctificatōeꝫ qn̄ in vtero matrꝫ eā sanctifi
cauit.Vn̄ ⁊ hodie est dedicatio tēpli huius
qꝛ memoriā eius agimꝰ q̄ sancta fuit anteq̄ꝫ
nata.ideo sanctā natiuitatē celebremꝰ.In
quo templo summꝰ pontifex dn̄s ihesus pri
mā missaꝫ celebrauit qn̄ missus a patre ve
nit in eiꝰ carnē.⁊ deꝰ ⁊ hō in ea ꝯceptus est
vt ex hoc templo idē pontifex natus ⁊ mor
tuus se hostiā ꝓ nobis offerens obtulit no
bis vnctionē sacri crismatis ⁊ olei omniuꝫ
qꝫ sacramentoꝝ ex latere suo.Quotiēs er
go videris in ecclesia corpꝰ xp̄i leuare cogi
ta.qꝛ hoc est sumptū ex templo corꝑali vir
ginis gloriose cuiꝰ natiuitas hodie celebraꝛ
Et qn̄ eleuatū vides in cruce ⁊ qn̄ baptisa
tus es ⁊ penitentiā agis ⁊ eucharistiam su
mis ⁊ ꝯfirmarꝫ aut vngeris oleo sacro.aut
ꝑ sacerdotē absolueris a peccatis cogita ꝙ
hec oīa dona tibi ꝯfert summꝰ pontifex ex
tēplo ꝟginis gloriose.Sed ecce Bersabee
mater salomōis adultera fuit ⁊ pē adulter.
Ideo salomō faciliter fuit parētelis crimi
nis imitator vt fornicareꝛ cū alienis muli
eribꝫ quibꝫ ⁊ ydola fabricauit.Parētes igi
tur studeāt esse iusti vt castos filios ꝓcreēt
vt filij postponētes crimina virtutes eoruꝫ
studeāt imitari.Sꝫ ad h̄ q̄liter natura pa
rentū in filios trāsfundiꝛ huiꝰ euāgelij tex
tus ostendit cū dicit.Salomon aūt genuit
Roboam:qui volens in subditos seuire ad
instar patrꝫ ꝑdidit.x.ꝑtes regni.Bona eī
tꝑalia q̄ ille ꝑ voluptatē:suꝑbiā:⁊ luxuriā
ꝯgregauit ⁊ ea heredibꝫ relinquere cupiuit
heres fatuꝰ dissipauit.Quot nūc sūt ī mū
do quoꝝ patres magnaꝛ mūdi diuitias pos
sederūt.⁊ nūc filij sunt mendici qꝛ forte ma
le ꝯgregauerūt parētes pauꝑes opprimen
do:vsuras faciēdo:⁊ malas exactōes exer
cendo.Isti dissipāt male ꝯgregata in luxu
ria.ebrietate:⁊ ludis exponēdo.illis p̄t di
ci Mat.xxiij.Testimoniū vobis est ꝙ estis
filij patꝝ vestroꝝ Itē dicit Chriſ.ꝙ regnū
iudeoꝝ pacificatū fuit ⁊ integrū q̄ꝫdiu salo
mon in iuuētute seruiebat deo.Cū aūt incita
uit eū sathanas ad fornicatōeꝫ ⁊ ydolatriā
in fine sui regni cepit scindi regnum suuꝫ:et

tpe filij sui totaliter scissuz est vt ex duodecī partib⁹ siue tribub⁹ due solū remanerent. Sic eñi regnū xpianoꝝ tpe aploꝝ bñ stetit q2 oēs xpiani soli deo fuiebāt ⁊ nō ydolis. S3 nūc xpianis fornicātib⁹: ⁊ q̄si tot ydola q̄t pcta mortalia habentib⁹ scissuz est regnū in diuersas ptes: heresū: sectaꝝ: hypocritarū: tyrānoꝝ: ⁊ alioꝝ q̄ mortaliter peccāt intm̄ vt pauci inueniunt pfecti xpiani q̄ charitatē pfectā habeāt sine q̄ nec fides saluat. Si ergo tales haberēt fatuos filios multos: q̄lis fuit Roboam scinderet in fine mūdi regnū ipsoꝝ. ⁊ nisi penitentiā egerint oēs pibunt. Nos igit charissimi ex matre nostra dulcissima talē salomonē pacificum suscepim⁹: cui⁹ regni nō erit finis. Dan. vij. Potestas ei⁹ eterna q̄ nō auferet: ⁊ regnū ipi⁹ qd̄ nō corrūpet. Hoc regnū est ecclia: ⁊ filie ecclesie tenētes tunicā inconsutilem de agni vellere factā ⁊ ex nostra vgine ortā nunq̄ scindent a regno xpi q̄diu in vnitate matris ecclesie pseuerauerint. Roboam genuit abiam q̄ interptat pater viuēs. q2 primū incepit bñ viuere sicut pater. demū peccauit i deū ⁊ male sclusit Ecce quō patrē sequitur ples. S3 qd est q2 mal⁹ pater generat bonū filiū. q2 quilibet fili⁹ bon⁹ esse tenet. licet habeat malū patrē. qd̄ asa fili⁹ abie ondit. vt q̄ scribit in textu. Abias aūt genuit Asa. qui interptat vngentū. eo q2 xpi bon⁹ odor fuit in oñi vita sua. q2 ita bene vixit q2 legere delectat ipsi⁹ historiā. Ecce aut in sordib⁹ inuenit. q2 pater vita sorduit. ⁊ filius vngēto boni opis exēplo vite sue ⁊ odore oīb⁹ redolebat. Hoc igit subintelligas. quia cōmuni cursu mala radix malū fructum pfert. mali parētes malos filios. Si aūt aliq̄n ɔtrariū fit hoc raro ɔtingit. Sic xps ⁊ maria multos bonos ⁊ paucos malos in generatōne habuerūt. virgo casta ⁊ humilis xpm humilem fructū genuit. vt nos eos seq̄mur multiplicitate oīm virtutū. Asa aūt genuit Josaphat q̄ interptat dñs iudex. dñs eñi redintegrauit regnū ipsoꝝ ꝓpter eoꝝ merita qui nullū bonū irremuneratū relinquit. Ideo hic fuit dñs iudex: ad quē ptinet remunerare bonos S3 quia amb⁹ peccauerūt. Asa aūt ɔsiliū aduersus regē israel diffidens ptijt de adiutorio dei. recepit i auxiliū inimicos dei. Item Josaphat peccauit. q2 achab pessimo auxiliū pbuit. vbi interfecto achab in exercitu Josaphat circūclusus orās vix veniā impetrauit. maxime q2 de⁹ dilexit illuz. q2 ydolatriā deleuerat. vbi dic Chris. Fideles nō debēt dare auxiliū inimicis dei nec ab eis accipe. vt habet in canone. Non oportet accipe auxiliū ab inimicis dei. Nos aūt docet supradicta historia de Josaphat. qui eñi petit auxiliū de inimicis dei de auxilio dei desperat. validiores existimās dei inimicos q̄ deū. Qui aūt dat auxiliū inimicis dei aduersat deo. deo eñi volēte ɔterere inimicū suū ipse eū defendere temptat. Unde beate virgini ɔgruit interptatio Josaphat. qd̄ est domin⁹ iudex. ipsa eñi iudicē genuit quē vt fratrē ⁊ correctorē diligam⁹. S3 vide q̄ piculosa sit ꝓsperitas diuitiaꝝ. q2 ipse Josaphat ꝓsperatus genuit Joram. qui in tantū ex diuitijs supbiuit. vt ɔtra deū filiā Jesabel impie ⁊ achab pessimi duceret vxorem. Intantū elatus ɔtra deū vt etiā sex fratres occiderat. Ideo Joram interptatur altitudo. De quo poeta. Tollunt in altuz vt lapsu grauiore ruant. Ipse eñi sic elat⁹ plaga grauiori ⁊ diutina a domino pcussus est vt ante biduū mortis sue intestina sua putrefacta iactaret. Caue ⁊ tu ne ex diuitijs filius vel successor honorū supbia eleuetur. Prouide ⁊ tu ne ex patris diuitijs supbias ⁊ percutiāris a domino. vt intestina ꝓijcias s̄m illud Eccli. xix. Auaro nichil scelestius. nichil iniquius q̄ pecuniā amare. hic eñi animā suā venalē habet. quoniam in vita sua ꝓiecerunt intestina sua. quia omnem sollicitudinē ⁊ conatum ad exteriora extendentes ad instar aranee ꝓijcientes a se virtutem naturalem: ⁊ gratias a deo sibi collatas. In medio diuitiaꝝ morant sicut aranea in medio tele. Caue ergo tu ne in diuitijs tuis tibi contingat sicut Jude cōtingebat qui ꝓpter diuitias suspensus medius crepuit. ⁊ effusa sunt oīa viscera ei⁹. Act. primo capitulo. Nō sic virgo. S3 talē genuit filium cuius viscera interiora ⁊ exteriora

membra ꝛ ossa in cruce ꝛ in sepulchro non
fuit cōminuta nec fracta nᶜ corrupta. vt nos
exēplo eoꝝ incorrupte viuamus. Jorā ge
nuit Oziam. Itē hic Othosias ꝛ amasias
nō nomināᷓ. Sꝫ a generatōe xpī rescindūtur
Jorā eñi vsqꝫ ad quartā generatōnez fuit
eiect⁹. ex eo qꝛ de semine pessime Jesabel: q̄
occidit ꝓphetas. ꝛ Achab viri ipsi⁹ filiā ac
cepit noīe Godoliam. ex q̄ hec pessima ge-
neratio traxit originē. Ecce q̄ꝫ piculosū est
inire piugiū impioꝝ. Caue ergo ne vxorem
ducas de domo impia. vel maritū: ne cōtin-
gat te deleri cū generatōe tua a generatōne
xpī. Sꝫ si audierꝭ parētes esse bonos tunc
cū omi fiducia ex eis piugē talē assume. ꝛ q̄
re piungi generatōi rectoꝝ q̄ bñdiceᷓ. Naꝫ
dñs ī generatōe iusta est. ꝛ nō piungarꝭ ge
neratōi pessime adultere ꝛ puerse. Natōes
eñi puerse. s. auaroꝝ. pueroꝝ. tyrannoꝝ. p̄-
donū. vsurarioꝝ. ꝛ oīm maloꝝ sūt cause cō
summatōis piugñ. Nō est ḡ ſm eos gene-
ratio diuina. sꝫ post eos ſm Oziaꝫ q̄ interp̄
taᷓ nobilis. qꝛ fecit qđ bñplacituꝫ erat deo
excepto hꝰ q̄ elatus sacerdotalē sibi vsurpa
uit dignitatē volēs thuribulū ī tēplo offer
re. ꝓpter qđ in fronte lepra fuit pcussus ꝛ se
dit domi leprosus: nō exiēs vsqꝫ ad mortē.
Caue igiᷓ ne tu tibi vsurpes dignitatē non
debitā. Sed illā nobilitatē seqris q̄ facies
qđ bñplacitū est deo. Sic xp̄s virginis fili
us nō rapuit dignitatē nec rapinā arbitra-
tus est eq̄lem se esse deo patri vt pōtifex fie-
ret sꝫ vocatus est vt aaron. Sequiᷓ. Ozias
aūt genuit Joathan q̄ interp̄taᷓ pfect⁹. et
sic tu nō egrediarꝭ sꝫ ī via pfectorū ꝓgredi
sp̄ debes. qꝛ ſm Greg. in via nō ꝓgredi re-
gredi est. nō dicas. satis ieiunaui. satꝭ facul
tates ī vsus pauperꝝ largit⁹ sum. ꝛ sic d alijs
Cū eñi oīa feceritꝭ. dicite. inutiles serui su-
m⁹. qꝛ in eo q̄ aliq̄s existimat se aliqd eē cū
nichil sit cadit a iusticia sua ꝛ humilitate si
quā habuerit. Sic pharise⁹ q̄ oīa bona fe-
cerat ꝛ ab oībꝫ malis declinauerat. eo q̄ se
pfectū esse putabat. nec in humilitate ꝓgre
di volebat ad maiora impetrāda ꝛ faciēda.
ideo a via dei regressus iusticia pdita ꝛ hu-
militate supbiuit. Xp̄s aūt nullo indigens

ꝓpter nos se exinaniuit formā serui accipiēs
legē impleuit. baptisat⁹ est: ieiunauit orauit
in cruce. Joathan aūt genuit achas q̄ mal⁹
fuit. nā ydolis filiū suū psecrauit trahēs eū
p ignē. nichil boni legiᷓ de illo. sꝫ m̄ in gene
ratione boni inueniᷓ forte. qꝛ sub ipō datum
est hoc signū. Ecce vgo pcipiet ꝛ pariet fili
um. Achas aūt genuit Ezechiā q̄ sanct⁹ fu
it. Ipe dixit. Memēto dñe quō ambulaue
rim corā te in veritate: in corde pfecto. ꝛ qđ
bonū est corā te fecerim. Et si obijciᷓ. cur fle
ret cū mori deberet. Rñdeᷓ q̄ ipe nō pecca-
uit. qꝛ nō fleuit q̄ deberet ire de mūdo. sꝫ qꝛ
heredē nō habuit. iđ deleri a generatōe iu-
sta timebat. qđ scribiᷓ Isa. xxviij. Genera
tio mea ablata est. ꝓpter qđ exaudiuit eum
dñs ꝛ addidit vite sue annos. xv. In cuius
signū sol retrocessit decē gradibꝫ in horolo-
gio ad orientē. ꝓpter qđ rex babilonis misit
sibi multa munera, p amicicia iter se mutuo
faciēda. Dicūt quidā q̄ rex babilonis cole
bat solē vidēs q̄ sol honorabat ezechiaꝫ ꝓ
eo misit sibi munera. Q, aūt aliq̄ꝫtulū ma
iorem gloriā ex hoc haberet oēs thesauros
suos nūcijs ostēdit. ꝓpter qđ generatō sua
punita est propter inanē gloriaꝫ. Caue ꝛ tu
q̄ꝫcumq̄ꝫ accept⁹ fuerꝭ ne p inanē gloriā
thesauꝝ vite eterne pdes. Iste ezechias ser
pentē eneū quē moyses fecerat pfregit. qꝛ
iudei colebāt eū ꝓ deo. Iđ quecunqꝫ bona
tua oñdis vide ne hostis p inanē gloriaꝫ te
spoliet istis bonis. sic hieꝛlem fuit p inanem
gloriā spoliata thesaurꝭ. Sic ꝛ tu si nōdum
xp̄m bono ꝓposito pcepisti: nec ope bono pe
peristi: plora ꝛ dic. Generatio mea ablata ē
vt sic merearꝭ p diuīe ꝓpiciatōis fecūditatē
accipe p mariā q̄ gemēs affectabat esse ī ge
neratōe messie. ꝛ expectans meruit esse ma
ter ipsi⁹. Talis ezechias q̄ ꝓpter inanē glo
riā meruit puniri genuit Manassen q̄ mal⁹
fuit intantuꝫ vt ipe Isaiam serraret. qꝛ ſm
Chriᷓ. Isaias sibi pdixerat ī facie sui pr̄is
vnde ꝛ ipe pr̄ tūc volebat eū occidere dicēs
Meli⁹ ē esse sine filio q̄ꝫ talē filiū p⁹ se reli-
q̄re q̄ deū exaspat ꝛ sanctos psequiᷓ. Sꝫ ne
occideret ꝓhibuit Isaias. Item impleuit
plateas hierusalem sanguine ꝓphetarum ꝛ

iustorū: de porta ad portā. ꝛ posuit ydolum
in templū dn̄i. ꝛ traxit filiū ꝑ ignē cophet in
cymon vbi erat ꝯtinu⁹ ignis. Cū igit̄ multa
fecisset mala comphensus est a rege assirio/
rū: ligat⁹ cōpedib⁹ ꝛ cathenis duct⁹ est ī ba
biloniā ꝛ posit⁹ in carcerē. bibebat aquā cū
aceto modico ad mensurā vt viuere posset.
Et cū vehemēter affligeret̄ ꝛ penitēs oraret
audiuit eū dn̄s. ꝛ in flāma ignis descēdēs
vincula ipius adussit. ꝛ reuersus in hierusa/
lē ī regnū suū fuiuit dn̄o ī toto corde. Sic
tu si in generatōe xp̄i vis inueniri age peni
tentiā vt ad regnū eternū valeas ꝑuenire.
Iste Manasses genuit amon q̄ fuit malus
Hec aūt fuit causa sue malicie. q2 viderat
patrē esse malū. ꝛ post penitētiā reducū ad
coronā regni: ꝓposuit malā vitā ducere di
cens. pr̄ me⁹ ī senio penitētiā egit. sil'r ꝛ ego
cū ad etatē ꝑfectā veniā penitebo. Sz fefel/
lit eū lōge vite ꝓmissio. q2 exterminauit eū
dn̄s valde velociter. q2 duob⁹ annis tm̄ re
gnauit. Sic tu caue iumoꝑe ne in puncto q̄
ꝯtrahes ꝛ stare vis ī pc̄tis donec pc̄ta peni
teꝫ ne ꝛ tu in eodē pūcto ad infernū descē/
des. sꝫ poti⁹ incipe penitere dū tp̄s est peni
tendi. exēplo marie ꝛ xp̄i q̄ ꝓ nostꝛꝫ peccatis
formā penitētie ieiunādo legi subijciēdo et
ī sacrificio offerēdo ꝛ mortē patiēdo ptule
runt. Si aūt iust⁹ es ꝛ pn̄ia nō eges extūc
viuas sic̄ Iosias. de q̄ subdit̄. Amon āt ge/
nuit iozia qui interp̄tat̄ hostia. q2 sacrificiū
deo obtulit. fecit em̄ pasca suꝑ oēs reges q̄
an̄ eū fuerūt. vt hr̄. iiij. Reg. xxiij. Sz hec
virgo nobis xp̄m agnū pascalē exhibuit suꝑ
omes reges q̄ ante ip̄m fuerūt ꝛ post eū ad
huc erūt. Alij em̄ alienā carnē dabāt in pa
sca. hec aūt xp̄m ex sua carne. ꝛ ipsi⁹ carneꝫ
dulcissimā nobis ꝓposuit Sic tu f'm ap'lm
exhibeas corp⁹ tuū hostiā viuā deo placen
teꝫ in odorē suauitatꝫ. vt sic māduces xp̄m
vt sibi in vnitate eccl'ie incorꝑeris. Iozias
aūt genuit Iechoniā ꝛ fratres ei⁹ ī trāsmig̃/
tione babilonis. Hic Ioachim ꝛ eliachim
nō ponunt̄ ī numero regum. Sz rex egipti
pharao intruseat ip̄m ī regnū manu potēti.
ponit̄ aūt secūd⁹ Ioachim alias vocat⁹ per
hieremiā Iechonias q̄ rite successit Hic aūt

euāgelista. q̄ geniti sūt ī trāsmigratōe babi
lonis. Itē illi q̄ libere voluerūt ī babiloniā
ire vocabāt̄ filij trāsmigratōis. alij aūt q̄ ꝓ
pter iniq̄tates suas sūt ducti filij captiuatio
nis. Hic insuꝑ nota ꝙ oēs in generatōne
positi figurabāt xp̄m: aut fama aut infamia
De infamia. sic̄ dauid recipiēs vxorē vrie
significat xp̄m q̄ eccl'iaꝫ de gentib⁹ dyabolo
auferēs sibimet eā copulauit. Iechonias āt
genuit salatiel. d̄ q̄ nichil legim⁹ boni seu ma
li. putam⁹ eū bonū fuisse ꝛ ī captiuitate deū
assidue pet̄isse ꝓ calamitate auferēda q̄ ꝯti
gerat isr'l. ꝛ iō petitōi dei appositū fuisse Sa
latiel aūt genuit zorobabel. quē Chris. ap/
pellauit doctorē babilonie. Per istū em̄ Zo
robabel dimissi sūt oēs filij isr'l ꝛ reuersi ī ꝓ
priā patriā ī magno gaudio. Sic esdras ex
posuit ꝓph'aꝫ q̄ alio noīe d̄r malachias. Cū
em̄ zorobabel esset ī misterio regꝫ darij ꝯtro
uersia facta ē inter eū ꝛ duos alios regꝫ mi
nistros q̄d esset forti⁹ in mūdo. vno dicēte
nichil forti⁹ est vino. altero aūt nichil for/
ti⁹ est rege. Zorobabel aūt dixit. Nichil for
ti⁹ mulierib⁹ ꝛ v'itate. Quib⁹ sic certātib⁹
deuentū ē vsq3 ad sentētiā regꝫ darij. Qui
residēte cū principib⁹ suis ad iudicandū cō
tenderūt tres singuli ꝓ tanta sentētia ꝛ ver
bis. ꝯtentiones q̄ cupit eoꝝ scire legat Es/
drā ꝓph'etā. tm̄ vicit Zorobabel iudicio regis
darij: oīm q3 principū ꝓnunciata est oīb⁹
fortior esse veritas. Cū aūt diceret ad eum
Dari⁹ rex cū iuramento. pete q̄d vis a me
vsq3 ad dimidiū regni mei. Rn̄dit zoroba/
bel. Regnū tuū nō peto: sꝫ vtere eo ip'o ine/
ternū. Sz h' peto q̄ꝺ ꝓcepit sir⁹ rex ante te
vt dimittas captiuitatē filioꝝ israel red.re
in sua. mox Dari⁹ ꝯsensit. Exiēs aūt zoro/
babel gr̄as egit dn̄o dicēs. Bn̄dict⁹ es dn̄e
ꝛ pater veritatꝫ q̄ sapientiā hanc in os meū
misisti. Et ideo recte f'm ꝓuidētiā dei noia
tus est Zorobabel .i. doctor babilonie. Que
aūt maior doctrina dicit Chris. nisi ostēde
re veritatē omniū reꝝ. Et impletū est in eo
q̄ꝺ fuerat scriptum. Super inimicos meos
prudentē me fecisti. Interp̄tat̄ Zorobabel
fruitio postposita. q2 fruitōe regni ad se de/
currēte postposita elegit poti⁹ liberationem

populi sui q̃ȝ appetere regnū. Hic aūt doctor babilonie est ver⁹ xp̄s fili⁹ virginis q̄ fruitionē regni cū ad eū defluxit spreuit fugiēs cū eū vellent facere regē. poti⁹ in paupertate currēs docuit: ⁊ maluit esse paup̄ p̄dicator q̃ȝ supbꝰ rex ꝑm estimationē hoīm. vt nos de eterna ꝯfusione duceret babilonis. Hic dicit Chris. de residuis generatōnibꝰ nec scripturā aliquā me recordor legisse nec audisse. Hic aūt in fine notandū est. Quicunq̃ȝ deo placuerūt diuti⁹ regnauerūt ⁊ ꝓspe‐rati fuerūt. inimicos eoꝝ humiliauit de⁹ sub manibꝰ eoꝝ. Quicūq̃ȝ aūt inique ⁊ maligne egerūt velociter a regno ⁊ a vita cū amara morte p̄scindebant̄. humiliauitq̃ȝ eos deus sub manibꝰ inimicoꝝ suoꝝ. Si aūt omniū istoꝝ bonoꝝ habuerꝭ vitā: ⁊ veritatē cū Zorobabel p̄dicaueris vita ⁊ exēplo. ex tūc vita sequentiū patruȝ in te sulgebit. etiā eris magister babilonis. ⁊ oēs hoīes veritate illumines. ⁊ tūc celestē patrē cognosces. qꝺ significat Abiuth qui interp̄tat̄ pater me⁹. quē virgo nō supsensibili ſȝ expimentali noticia sup oēs simplices creaturas cognouit. Tūc resuscitaberis a peccato. qꝺ significat Eliachim qui interp̄tat̄ dn̄s resuscitās. Vn̄ ⁊ nos p̄ xp̄m filiū virginis resuscitatōnem habem⁹. tunc ad bene opandū adiuuabit te dn̄s qꝺ significat Azor. Vn̄ ⁊ maria martha vocat̄ ꝓpter vitā actiuā bone opationis. q͛ adiuuata a dn̄o vt generaret nobis saluatorē. p̄s. Adiuuabit eā deus vultu suo tunc efficieris iustus. qꝺ significat sadoch. ⁊ significat mariā que omnē iusticiā p̄ xp̄m impleuit. Eccli. xxiiij. In me oīs grā vie ⁊ veritatis. tunc eris frater dn̄i dilect⁹ quē significat Achim. ⁊ significat Mariā. quia per eam nobis christus frater ⁊ nos ei. ⁊ ipsius mater soror ⁊ frater esse possum⁹. tunc soli deo adherens eris: qꝺ significat Eliud. Quis vnq̃ȝ deo adhesit vt maria q̄ eundē genuit quē de⁹ pater. tunc saluus eris: qꝺ significat̄ p̄ Eleasar. sic oībus nobis Maria salutem obtinuit. tunc de⁹ erit merces tua magna nimis. qꝺ significat Mathan. hanc mercedem valemus omnes consequi p̄ Mariā. tunc supplantabis dyabolū. q͛ h̄

significat Jacob. Hec est mlier de q̄ Gen. iij. Dixit dn̄s ad serpentē. Inimicicias ponam inter te ⁊ mulierē. ⁊ ip̄a cōteret caput tuū. ⁊ tu insidiaberis calcaneo ei⁹. te videlicet supplantante. tūc dominaberis i tota terra egipti. qꝺ significat Joseph sponsus marie de qua natus est ihesus qui vocat̄ xp̄us. tunc toti⁹ terre dominationē obtinebis. q͛ p̄ hanc virginē habem⁹ veꝝ Joseph q̄ pascit oēm seculū. ideo dicit̄ saluator mundi. Hic generatio marie non computat̄. q͛ eadem generatio est Marie ⁊ Joseph. q͛ fuerunt ambo de vna tribu. Ideo sub generatione Joseph generatio Marie computat̄. Sic ergo oēs generatōnes ab Abraā vsq̃ȝ ad Dauid sunt. xiiij. Hi iudices fuerūt. Itē oēs generatōes a Dauid vsq̃ȝ ad trāsmigrationē babilonis. xiiij. Hi reges fuerūt. A trāsmigratione babilonis ad xp̄m. xiiij. ⁊ fuerunt pontifices. ⁊ sic oēs generationes. xlij. significabāt xp̄m. q̄ erat iudex rex ⁊ pontifex. Sic ergo sub illis finit⁹ iudiciū regū siue pontificū erat status iudeoꝝ. q͛ expectabāt eū cui nō deberet succedere ali⁹ status. Ideo veniēte xp̄o qui in se omnē ꝑfectionē ꝯtinet ampli⁹ status ecclesie nō mutatur. sed militabit sub xp̄o. Sic etiā virgo beata omniū sanctoꝝ patrū vitā in se habuit. fidē Abrae. misericordiā Dauid. sapientiā Salomonis. iusticiā Ezechie. ⁊ sanctitatem Josie. ⁊ nō solū in se habuit. ſȝ etiam eos oēs in ꝟtute excellit. imo omnē fidē illoꝝ ⁊ virtutem xp̄m generando cōpleuit. Sic etiā sancta ꝟgo q̄ nunc filio ei⁹ militat ⁊ vsq̃ȝ ad coronā regni militabit. sancta vita ex marie fide ⁊ oīs virtute refloret. vt dicit p̄s. Refloruit caro mea. q̄ quidē floruit in ꝯceptōe xp̄i. Maria etiā floruit i passione. resurrectōe. ascensione. ⁊ glorificatōe xp̄i. ⁊ hoc habem⁹ ex virga virgine maria q̄ ꝓtulit florē inestimabilis pulcritudis xp̄m sicut habet̄ in ꝭmone arnonis p̄sbiteri de natiuitate dn̄i sup̄ illo verbo Ysa. xi. Egredietur virga de radice yesse. qui sic inquit. Maria hec singularꝭ virgo pulcra p̄adisi arbor est. Nā dn̄ virgā noiat: disciplinatā: castā: humileȝ modicā sed in altū cordis humiliter

creuisse insinuat. habēs arboris pulcritudinē. vide ⁊ fructus ipi᷒ venustatē. Et flos inquit de radice eius descēdet. Flos virge ⁊ fruct᷒ arboris dn̄s noster ihesus xp̄s. Nō eni̅ q͛ flos ideo nō fruct᷒. nec q͛ fructus est xp̄s ideo nō flos. Obuiauerūt aūt sibi sicut veritas ⁊ misericordia. ita flos ⁊ fructus in xp̄o. flos ad veritatē. fruct᷒ ad mi̅ficordiā ⁊ pacē ptinet. Sicut nanq̄ in flore pmissio in fructu redditio pmissionis est. ita ⁊ dn̄s suis fidelib᷒ in fidelitate pseuerātib᷒ pmisit. in misericordia soluit. Vn̄ ps̄. Ipse est q̄ coronat te in mi̅ficordia ⁊ miseratōnibus. Et tria in arbore cernim᷒. ipsā. s. arborē. florem. ⁊ fructum. Tria quoq̄ in dn̄o nostro ihesu xp̄o. Ad hec tria qdāmodo pertinētia aduertim᷒ ipso testante de se dicente. Ego sum via veritas ⁊ vita. Nā via in exēplis. veritas in doctrina ⁊ pmissis. vita in vite exhibitione. Igit̄ via ad arborē vita ad fructū ptinet. Itē arbor est xp̄s in cōuersatōne flos in resurrectōne. fruct᷒ in ascēsione. In vita eni̅ xp̄i fidei nostre rectitudo est p doctrinā informatio. ⁊ sic in cōuersatōne velut in arbore stam᷒. In resurrectōe aūt ei᷒ spe florescim᷒. In ascēsione fructū pcipim᷒ diuinitatis. Nō eni̅ ipe solū p resurrectionē a mortē refloruit. sz etiā nostra fides emortua in ipso reuixit ⁊ refloruit. vnde spe psallimus cū ps̄. Refloruit caro mea ī spe. In ascensione vō fructū diuinitatis spūsancto misso de celo in aplīs participam᷒. Sed ⁊ singuli nostrū qui velut arbores in orto dn̄i colum᷒. si tn̄ arbores bone in fide viuendo extitim᷒ ī bona opatione ac maloꝝ patiētia primo hic boni odoris florē p̄mittimus vt postmodū in fructib᷒ cōtemplatōis eternaliter gaudeam᷒. Deniq̄ siue xp̄m in arbore pulcerrima cū florib᷒ suis intellexeris. siue matrē virginē in arbore. In fructu aūt arboris dn̄m ihesū estimaberis. quōcunq̄ hoꝝ siue vtrūq̄ dices nō errabis. Videte charissimi quomodo xp̄s flos ⁊ virga ei᷒ virgo maria: nō solū iustos sz ⁊ peccatores in sua habet generatōe. imo maior odor pietatis nobis peccatorib᷒ in cor spargit̄ cū audimus q̄ nō ꝓpter iustos: sz ꝓpter peccatores xp̄s venit. sicut a principio euāgelij dicit̄ filius dauid q̄ fuit pc̄tor. post h̄ Abraā q̄ fuit iust᷒. Et licet ex hac causa sit scriptū q̄ licz vicinior Dauid fuit pmissio facta q̄̄ abrae q͛ abrae dictū fuit. In semine tuo. i. xp̄o figurato p Isaac benedicent̄ om̄es gētes Dauid aūt dictū est. De fructu ventris tui ponam sup sedē tuā. Tn̄ ꝓpter spem retribuēdā peccatorib᷒ xp̄s primo Dauid ascribit̄ q̄ fuit pc̄tor. vt nemo peccatoꝝ despet sz credat iusticiā faciēdo ⁊ penitēdo. Et sic poterit esse in generatōe xp̄i. Sz nō fili᷒ Adam veterꝫ neq̄ Eue. sz fili᷒ noui Adam. i. xp̄i ⁊ Eue. i. v̄ginis gloriose: vt in eoꝝ generatōne refloreat h̄ in grā: ⁊ ī futuro p gloriā.

De exaltatione sancte crucis.

Sermo CXXVII.

Michi aūt absit gloriari nisi ī cruce dn̄i nostri ihesu xp̄i. p quē michi mund᷒ crucifix᷒ est. Gal̄. vi. In sūma verborum duo innuunt̄. Primo q̄ solū ī cruce xp̄i sit gloriandū. scdo subdit causaz. ibi. p quē. C. De primo dicit. Absit michi gloriari. q̄i diceret. quidā gloriant̄ in diuitiaꝝ affluentia. ps̄. xlviij. In multitudine diuitiaꝝ suarū gloriant̄. hoc nō est faciendū. ps̄. lxi. Diuitie si affluant nolite cor apponere. i. Coꝝ. iiij. Quid habes qd̄ nō accepisti. si accepisti cur gloriaris: nescis q͛ tibi datū est ad salutē vel ad damnatōez. Aliq̄ gloriant̄ ī seculari potētia. vt patet Judith. xiij. de Holoferne q̄ gloriabat̄ q̄si potēs ⁊ in potētia sua corruit. hoc nō est faciendū. Eccl̄. x. Omīs potentat᷒ breuis vita. Sap̄. vi. Potentes potenter tormēta sustinebūt. Aliq̄ in religione simulata. ad Gal̄. vi. Volūt vos ī carne circūcidi vt in carne vestra glorient̄. Sz absit michi nisi ī cruce dn̄ica: ibi debem᷒ gl̄iari. q͛ erepti ⁊ liberati sum᷒ a miseria seducti p primū lignū. D. Crux xp̄i primo viuificat ꝯ mortificatōez. p lignū mortificati sum᷒. Amb. Pomi mortalis morsu ī morte corruit. In h̄ ligno sum᷒ viuificati. Bernard᷒. In arbore cruc̄ dn̄ice pendet oīs vite fruct᷒. In ea pepēdit xp̄s bn̄dict᷒ fruct᷒.

qui est vita. Joh. xiiij. Ego sum via veritas ⁊ vita. Deut. xxx. Erit vita tua ante te pendens. Amb. Sicut pomū in arbore sic xp̄s in cruce. ¶ Scđo saluificati sum⁹ in cruce contra damnatõez. Nā crux xp̄i ē archa noe in q̄ saluatū est gen⁹ humanū. De q̄ Sap. xvi. Exiguo ligno credūt hoīes saluare aīas suas. Greg. in registro. Quid cruce xp̄i preciosi⁹ de q̄ nobis gr̄a sal⁹ ⁊ virt⁹ xp̄i. Isid. Si piculis ⁊ procellis mūdi inuoluer̄ lignū ascēde crucis ⁊ liberaber̄. Aug. in sermone. Crux xp̄i est nobis causa toti⁹ beatitudinis. i. Petri. ij. Peccata nr̄a tulit in corpe suo sup lignū. Magr̄ in. iij. dist. xix. Penā peccatoꝝ nostroꝝ ip̄e ptulit. i. pfecte tulit. Au. Si eque pensat̄ culpa hoīs ⁊ p̄ciū redemptionis nō tm̄ distat ort⁹ ab occidente. Ps. Apud dn̄m copiosa redemptio. Eusebius. Tota sal⁹ hūani gener̄ puenit ex ligno crucis. Rich. de san. victo. Sicut p dyabolū i ligno tribulatio. sic p crucē venit nobis oīs consolatio. ¶ Tercio in cruce v̄tutes multiplicant̄. Figurat̄ Gen̄. xxij. Cū Abraā alligasset Isaac sup struē lignoꝝ dictum est ei. Multiplicabo semē tuū sic̄ stellas celi. Spiritualiter. sic Abraā. i. de⁹ pater obtulit filium in ligno crucis. hinc orit̄ multiplicatio gr̄e ⁊ virtut̄. Joh. xij. Si granū frumenti mortuū fuerit multū fructū affert. Nā xp̄s in cruce nos multas docuit virtutes. ¶ Primo docuit obedientiā. ad Phil. ij. Factus est obediēs vsq3 ad mortē. i. cruc̄. In orōne conclusit Mat. xxvi. Nō sicut ego volo pater s3 sic̄ tu. ppter nostrā inobedientiā. Ro. v. Sicut p inobedientia3 vnius hoīs pc̄tores constituti sūt multi. ita p obedientiā vni⁹ iusti constituunt̄ multi iusti. Et sic xp̄us fuit obediēs. multo mag3 nos. Damas. Indign⁹ est diuīa clemētia q̄ viuit sine obediētia. ¶ Scđo docuit patiētiam. i. Petri. ij. Cū malediceret̄ nō maledicebat. sic ⁊ nos. Jaco. v. Patiētes estote confirmātes corda vestra. Hiero. Si veri sumus xp̄i discipuli opprobria ⁊ detractōes debem⁹ libēter amplecti ⁊ equo aīo ferre. q̄ mgr̄ noster ptulit Mat. x. Nō sit discipul⁹ sup mgr̄m. Gre. Si passio xp̄i ad memoriā reuocet̄ nichil tā graue qđ nō equo aīo sustinet̄. ¶ Tercio docuit charitatē. ⁊ h̄ in primo v̄bo dicēs Pater dimitte illis ⁊c̄. Ecce speculū sine macula consput̄. gloria celoꝝ irridet̄. ⁊ orat p inimicis. Johā. xv. Maiorē charitatē nemo h3 vt aīa3 suā q̄s ponat p amicis suis ⁊ orat p ip̄is. Bern̄. In q̄ illuxit clari⁹ q̄ nos dilexit dn̄s q̄ȝ in cruce ⁊ passione ei⁹. Damascen⁹. li. iij. c. xxiij. Quid mag3 ad charitatē accēdit q̄ȝ q̄ ꝓprio filio suo nō pepcit pater ⁊ fili⁹ p peccatoribȝ orauit. Symō de cassia Orauit misericordia ⁊ orare nō vult misia. orauit iudex vt oraret re⁹. iuxta illđ Mat. v. Diligite inimicos v̄ros ⁊ orate pro psequētibȝ vos. Dilexit eīn nos plusq̄ȝ matrē q̄ȝ discipulos: q̄ȝ sanguinē: q̄ȝ corp⁹: q̄ȝ vitā q̄ȝ etiā animā. q2 illa oīa reliq̄t ⁊ nos redemit. In h̄ maximā charitatē ostēdit. Bern̄. Nichil te michi reddit ita amabile3 bone ihesu sicut calix quē bibisti. Bern̄. O q̄ȝta charitas: deus bibit mortē ne mors biberet hoīe3. Innoc̄. Sustinuit suā passionem vt emeret tuā dilectionē. Bern̄. Quid gloriosi⁹ q̄ȝ q̄ nos tāti estimauit p̄ciū. ¶ Quarto docuit pietatē in h̄ q̄ nostre miserie i ꝓpria psona subuenit faciēdo misericordiā quā docuit Luc̄. vi. Estote misericordes. Hoc notat̄ in secūdo v̄bo qđ dixit i cruce. hodie mecū eris i padiso. O magna misericordia. non legit̄ de latrone quicq̄ȝ boni fecisse. Greg⁹. xviij. mora. Latro in cruce pendēs manibȝ ac pedibȝ ligat⁹ nichil habens liberū nisi cor ad credendū. linguā ad confitendū: ⁊ ei misertus est in cruce. nobis ad doctrinā vt simus ad misericordiā proni. Luc̄. vi. Omī petēti te tribue. Thob. iiij. Ne auertas faciē tuā ab vllo paupe. Prouerb. xxij. Qui pronus est ad misericordiā bn̄dicet̄. ¶ Quinto i cruce docuit equitatē in verbo tercio. Mulier ecce fili⁹ tu⁹. Justicia reqrit q̄ ip̄a3 cōmendaret in mūdo: q̄ nouē mensibȝ eū in mūdo cōmendatū recepit in vtero: que eu3 caste concepit ⁊ dulciter aluit. Bern̄. Stabat mater dolorosa iuxta crucē lacrimosa. vidit filium consputū. flagellatū. coronatū. pforatū. cruci conclauatū. gladi⁹ simeonis ptransiuit aīam eius. Juste ⁊ merito eam cōmendauit

Johānī. Hiero. Memēto parentū sub quorū manibꝰ sumpsisti nutrimentū. Eccli. iij. Qui timet deū honorat parētes. et quasi dn̄is seruiat eis. ¶ Sexto docuit exemplū patiētie in q̄rto verbo. Hely hely lamazabathani. i. deꝰ deꝰ meꝰ vt q̄d dereliq̄sti me. nō impatiētiā in his verbis expssit. sz magnitudinē sui doloris quē p nobis sustinuit. Non enī fuit derelictꝰ in vnione psonali q̄ ad separatōez diuinitatꝫ ab hūanitate. sz sic q2 diuinitas exposuit humanitatē passiōe sine defensione et ptectōe acsi nō fuisset sibi vnita. Sz eiꝰ passio maior passioni oīm martirū. et tn̄ patiēter sustinuit. sic et nos. Septimo docuit desideriū salutꝫ nostre i quinto v̄bo Sitiō. i. pter vestrā salutē. Bern. O dn̄e cruciat te plꝰ sitis q̄z crux. de cruce siles: nostrāqz salutē sitis. iudei v̄o sanguinē. Intantū aūt sitiebat salutē vt etiā pateret in lingua. q2 ipse accepit amarꝝ vinum: nō ad bibendū sz ad gustandū solū. q2 dederunt ei acetū felle mixtū. iuxta illud ps. lxviij. Dederūt in escaz meā fel: et in siti mea potauerūt me aceto. Et sic sitis eiꝰ fuit feruens desideriū nostre salutꝫ. Math. v. Beati qui esuriūt et sitiūt iusticiā. ps. xli. Sitiuit aīa mea etc. Nam nēm desideriū nullibi magꝫ q̄z ad salutē nostrā esse debet. ps. xxxvij. Dn̄e aū te oīe desideriū meū. ¶ Octauo docuit obedientiā et firmitatē in sexto verbo. i. ꝯsummatū est. i. impletū et volūtas patris: desideriū patrū. salus peccatoꝝ. Et sic nos obedire debemꝰ firmiter. Nā ipse dixit Joh. viij. Que placita sunt ei facio semp. Joh. v. Nō veni facere voluntatē meā sed eiꝰ q̄ misit me. i. Reg. xv. Melior est obediencia q̄z victima. Greg. Scelꝰ ydolatrie ē nolle acq̄escere. et Deut. xviij. Si nō obedientes fueritis pibitis. Et obediētia debet pseuerare in finē. Sic xp̄s nō descēdit propter matrē vel discipulos nec iudeos. et sic nos. Heb. xij. Recogitate eū q̄ talē sustinuit aduersus semetipm ꝯtradictōez vt nō fatigemini animis vestrꝫ deficiētes. io Aug. Nulla mors horribilior morte xp̄i. Sap. ij. Morte turpissima ꝯdemnemꝰ eū. Jō turpissima vt nullā mortē timeremꝰ. Nā aliq̄ nō timēt mortē. sz genꝰ mortꝫ. ¶ Nono docuit de rebꝰ prudentē facere finalē dispositionē. Nā prudentia req̄rit vt hō in piculis cogitet de melioris boni ꝯseruatōne. Et sic xp̄s vltimo aīaz cōmēdauit patri dicēs. In manꝰ tuas cōmendo spm̄ meū. Scuit ei aīaz suā patri cōmendatā. tn̄ i articulo mortis cōmendauit eā pter nostrā eruditionē vt de rebꝰ prudentē dispositōez faciamꝰ. et in hora mortꝫ feruentiꝰ ꝯuerteremꝰ nos ad deū. Nā sic ipse ꝯdidit testamentū. iudeo cōmendauit tpalia. militibꝰ vestimēta. corpꝰ sacramētaliter nobis. discipulos pr̄i. Joh. xvi. Pater serua eos in nomine meo quos dedisti michi. matrē Johānī. spiritū patri. Sic nos vt nudi xp̄m in fine seq̄mur nos spoliemꝰ in habitu et affectu. Exo. xxv. Inspice et fac s̄m exēplar etc. ¶ Quarto gl'iari debemꝰ in cruce. q2 p illā dyabolū fugauit. Greg. Qui in ligno vincebat etc. Figuratꝰ Hester. vij. Naaman pauit lignū et in ipso suspēsus est. Rich. de san. victo. Crucis signaculū est demonibꝰ suppliciū et tormentū. Jō canit ecclīa. Nullū ꝯtra h̄ signū stat piculū. Aug. Ubi signū crucifixi cū fide et deuotione p̄cesserit ibi inimicꝰ nichil nocebit. Exēpluz de iudeo in ecclīa deserta cruce signato. Et dico cū fide cū deuotōe. nō i iniquitate. vt vadēs ad fornicatōem. Chriso. Nescit crux xp̄i patrocinari crimini. sed deuotōi et dilectōi. Aug. Extēdit ideo xp̄s in cruce brachia vt esset paratꝰ p̄bere auxilia. Jō canit ecclīa. Crux pellit oīe crimē etc. ¶ Quinto p crucē celū reserauit. Isa. xxij. Dabo clauē domꝰ dauid etc. Nā sui meritꝫ nullꝰ p̄t ingredi celū nisi p meritū passiōis. Un̄ mḡr in. iiij. dist. iij. Nec circūcisio nec baptismꝰ apuit aditū regni celestis nisi hostia salutarꝫ. Heb. x. Habētes fiduciā in introitu sanctoꝝ in sanguine xp̄i. Mḡr in. iiij. dist. xviij. Deꝰ decreuerat ut pter peccatū nullꝰ intraret paradisū nisi i vno hoīe tāta esset hūilitas q̄ in oībꝰ p̄ficere posset. sicut in primo hoīe fuit tāta supbia q̄ oībꝰ nocuit et h̄ solū in xp̄o est. Et sicut olim in morte sūmi pontificis Nu. xxxi. pfugi habebāt ingressum. et sic p passionē in cruce xp̄i. Gregꝰ. in

dyalogo. Nunq̃ q̃s celesti beatitudine di-
gnus foret. nisi virtus felicissime passionis
xp̃i suppleret. Hec est scala Jacob Geñ.
xxviij. cui⁹ sũmitas celos tangebat. Unde
cantit eccl̃ia. Hec est scala pc̃toꝝ ₇c̃. Se
cũdo i cruce nos patri recõciliauit. ad Col. i.
Per sanguinẽ crucꝫ ei⁹ pacificãs q̃ in celis
₇ i terris sunt. i. hoĩes ₇ angelos. Raban⁹
In cruce sancta respiciũt angeli cumulata
sua gaudia. Ro. v. Cũ inimici essem⁹ recõ-
ciliati sum⁹ ꝑ sanguinẽ filij ei⁹. Berñ. Re-
spice o hõ quantũ obligaris patiẽti dño. q̃tti-
diana xp̃iani lectio debet esse dñice passiõis
recordatio. Berñ. Memor ero q̃diu vixe-
ro laboꝝ tuoꝝ.

Sermo CXXVIII. Ad idem.

Sicut exaltauit moyses serpentez in deserto. ita
exaltari opꝫtet filiũ hoĩs. scribi-
tur Joh. iij. ₇ legit̃ hodierna die ꝓ euãgeli-
cali officio. F Amb. in exameron dicit
q̃ gall⁹ alb⁹ suspẽsus ad modũ crucis natu-
raliter leonẽ fugat ₇ terrꝫ. teste philosopho
x. aĩaliũ. q̃ ait. Leonẽ fugat gall⁹: ₇ elephã-
tem mũs. Cui⁹ ratio est. Nã naturale odi-
um est inter leonẽ ₇ basiliscũ. vt refert Isi-
dor⁹ in histoꝛijs naturalib⁹. Leo igit̃ cernẽs
albũ gallũ estimat eũ basiliscũ ₇ fugit. Spi-
ritualiter. ꝑ albũ gallũ intelligit̃ xp̃s. Naꝫ
sicut gall⁹ nũciat trãquillitatẽ ₇ tempestatẽ
aeris diei ₇ noctis. sic xp̃s nunciauit nobis
lumẽ diei. i. grãe. cũ dixit Joh. xij. Dũ lucẽ
habetis credite in lucem vt filij lucis sitis
Silr̃ nunciauit nobis tempestatẽ noctis. i.
seueritatẽ sue iusticie. Luc. xvij. Uenient
dies q̃n desideratis videre vnuꝫ diem filij
hoĩs ₇ nõ videbitis. Iste est alb⁹ gall⁹. i. in-
nocens. i. Petri. ij. Peccatũ nõ fecit nẽ in-
uentũ est mendaciũ in oꝛe ei⁹. Et tñ innocẽ-
ter suspensus est in cruce cũ alis brachioꝝ.
De quib⁹ ps. Sub vmbra alaꝝ tuaꝝ ꝓte-
ge me Ideo merito timet ip̃m leo. i. dyabo-
lus. qꝛ ab eo supatus. De q̃ Orig̃. ome. iij.
Crux xp̃i est ꝑ quã mund⁹ vincit̃. ₇ cõtra
principes mũdi triumphat̃. Itẽ Plini⁹ in
speculo naturali. Carnes crude ₇ calide gal-
li posite sup morsum serpẽtis extrahũt vene-
nũ. Sic passio xp̃i posita sup mentẽ a serpẽ-
te. i. dyabolo sauciatã venenũ extrahit pc̃to-
rum. Et h̃ figurat̃ Nu. xxi. Cũ dñs misit ĩ
filios israel serpẽtes ignitos in deserto ꝓpter
murmurationẽ ꝯtra moysen: cui dixerunt
Cur nos eduxisti de egipto vt moreremur
in solitudine: deest panis: nõ sunt aque. aĩa
nostra nauseat sup cibo isto leuissimo. ꝓpter
q̃d plagauit eos dñs ꝑ serpẽtes ita vt mo-
rerent̃. Multi venerũt ad moysen ₇ dixerũt
Peccauim⁹ qꝛ locuti sum⁹ ꝯtra dñm et te.
oꝛa vt tollat a nobis serpẽtes Orauit moy-
ses ꝓ ꝑplo ₇ locut⁹ est dñs ad eũ. Fac serpẽ-
tem eneũ ₇ pone eũ ꝓ signo. q̃ ꝑcussus aspe-
xerit eũ viuet. ₇ fecit Moyses serpentẽ ene-
um ₇ posuit ꝓ signo in palo. quẽ ꝑcussi in-
spiciẽtes sanabant̃ Spũaliter hec fuit figu-
ra passionis xp̃i. Nã omes eram⁹ infecti a
serpente infernali. ₇ nullũ fuit remediũ ꝯue-
nienti⁹ q̃ꝫ q̃ serpens sine veneno. i. xp̃i coꝛ-
pus fuit suspensũ in palo crucis. Nã sic ser-
pens ene⁹ hꝫ similitudinẽ veneni m̃ q̃ꝫ tñ di-
cebat̃ serpẽs. fuit tñ sine veneno. qꝛ eneus
sic xp̃s habuit similitudinẽ veneni. i. pc̃ti ex
carne passibili. fuit tñ omnino sine pc̃to. Et
ideo sicut aspect⁹ illi⁹ serpẽtis enei saluauit
a coꝛpali morte. multo magꝫ q̃ intuet̃ cruci-
fixũ saluat̃ a morte eterna. De q̃ Aug̃. Fra-
tres vt sanemur xp̃m crucifixũ intueamur
Dicit eñ Eusebi⁹ in s̃mone. Tota sal⁹ mẽ-
tis ₇ coꝛpis ꝓuenit virtute crucꝫ xp̃i hoĩb⁹
vniuersis. Idcirco merito legit̃ ꝓ themate
Sicut exaltauit moyses serpentẽ ₇c̃. vt oĩs
q̃ credit in ip̃m nõ pereat sꝫ habeat vitã eter-
nã. G In sũma verboꝝ duo innuuntur
Primo opoꝛtuna necessitas nostri remedij
Scđo subiũgit̃ immẽsa vtilitas nostri pre-
mij. ibi. oĩs q̃ credit. Dixi primo innuit̃ opoꝛ-
tuna necessitas nr̃i remedij cũ dicit. sicut ex-
altauit moyses serpentẽ in deserto: ita opoꝛꝫ
exaltari filiũ hoĩs in cruce. Dicit san. Tho.
ꝑte. iij. q. xlvi. Opoꝛtebat xp̃m ĩ cruce exal-
tari nõ necessitate coactõis. qꝛ absolute lo-
quẽdo possibile fuit deo hoĩeꝫ alio modo li-
berare. i. ꝑ solã volũtatẽ ꝯdonãdo nobis pec-
cata. vt dicit Leo papa in s̃mone de ramis

palmaꝝ. Omnipotens fili⁹ q̄ ꝑ eandē essen/
tiā est eq̄lis pr̄i potuisset hoīez liberare solo
imꝑio volūtatꝭ. iō nō opoꝛtuit xp̄m in cruce
exaltari necessitate coactōis ſꝫ ꝯgruitatꝭ. q̄ꝛ
dicit Aug. xiij. de ciui. dei. Hoc fuit diuine
dignitati ꝯgruū vt nos dignat⁹ ē ꝑ media
toꝛē dei liberare ⁊ hoīm. Itē cōgruū fuit ex
ꝑte sui ⁊ ex ꝑte nr̄i. Prīo ex ꝑte sui cōgruit
sue iusticie. q̄ꝛ hō peccauit. ⁊ hoīe deuicto eū
nō vi eripuit. ſꝫ in hūanitate ꝓ pc̄to huma
ni generꝭ satisfecit ille q̄ peccatū nō fecit: et
sic ꝑ iusticiā suā liberauit hoīez. Scd̄o cō/
gruit iusticie sue in h̄. q̄ꝛ hō peccauit ī ligno
māducās de pomo vetito. iō ꝯgruit sue iu/
sticie q̄ ad satisfactionē vt exaltaret̄ ī ligno
De q̄ Greg. Qui ꝑ lignū vincebat ī ligno
q̄ꝫ vinceret̄ ꝑ xp̄m dn̄m nr̄m. Tercio con
gruit sue mīsericoꝛdie. q̄ꝛ ꝑ se hō satisfacere
nō posset ꝓ pc̄to toti⁹ hūane natuꝛe. de quo
Apoc̄. v. Flebā multū q̄m nemo dign⁹ fuit
aꝑire libꝝ. s. redemptōis. ⁊ soluere septē si
gilla ei⁹. ⁊ dixit michi angel⁹. Ne fleueris
q̄ꝛ agn⁹ q̄ occisus est dign⁹ est. Ecce magna
mīsericoꝛdia q̄ ꝓ toti⁹ humane nature libera
tione de⁹ pater satisfactoꝛē dedit filiū suūz
⁊ h̄ fuit abundātioꝛis mīsericoꝛdie q̄ꝫ si pc̄ta
absq̄ꝫ satisfactōe dimisisset. de q̄ Bern̄. O
q̄ꝫte est mīsericoꝛdie regē gloꝛie ꝓ vili xͦmi
culo crucifigi. Ans. Quid mīsericoꝛdi⁹ dici
p̄t pc̄toꝛi eternis supplicijs deputato q̄ꝫ ac/
cipe filiū meū ⁊ da ꝓ te: ⁊ fili⁹ dicit p̄sto. suꝫ
accipe me ⁊ redime te. Aug. Si eque pen/
sat̄ culpa hoīs ⁊ p̄ciū redemptōis. nō tm̄ di
stat oꝛt⁹ ab occidēte. ⁊ centrū terre a sūmo
celi cardine. vt impleat̄ illud p̄s. Apd̄ dn̄ꝫ
mīsericoꝛdia ⁊c̄. I. Itē nota de exaltatōe
xp̄i in cruce tria. Prīo q̄s sit mod⁹. secūdo
q̄ fuit causa. tercio nr̄a seq̄la. Primo mod⁹
notabilis ⁊ amicabilis. q̄ꝛ pendebat ī cruce
in longū altū latū ⁊ ꝓfundū. Primo in
longū significās se peccatoꝛē longanimē pa
tiētissime expectantē. Isa. xiij. Expectat nos
de⁹ vt misereat̄ nostri parcens nobis. Hoc
ante passionē crucꝭ angelis nō fecit ſꝫ statiꝫ
eiecit de celo. Luce. x. Videbā sathanā q̄si
fulgur cadentē. Nec etiā hoībꝫ h̄ fecit ante
passionē. q̄ꝛ adā ō ꝑadiso expulit, dathan ⁊

abiron terrā deglutire fecit. Sꝫ nūc notabi
le est h̄ q̄d dicit. Aug. De⁹ patienter expe
ctat benigne reuocat vt pc̄toꝛem sustineat.
Hoc ꝯsiderās Bern̄. dicit. Ego peccabaꝫ
tu dissimlabas. ego nō cōtinebā a scelerib⁹ tu
a n̄t a ꝟberib⁹. cuꝰ h̄. assignat cām aplus ad
Ro. ij. Ignoras q̄m benignitas dei te ad pe
nitentiā adducit. Sꝫ si illā lōganimitatem
nō notabis tūc ira dei grauioꝛ veniet suꝑ te.
Gre. Grauī⁹ dānat q̄s h̄ lōganimiter poꝛ/
tat. Ro. ij. Scd̄m impenitēs coꝛ tuū thesau
rizas tibi irā in die iudicij. Scd̄o pende/
bat in latū oñdens se h̄re latissimā charita/
tē ad amicos ⁊ inimicos. Mat. v. Solē su
um facit oꝛiri suꝑ bonos ⁊ malos. pluit suꝑ
iustos ⁊ iniustos. Joh. xv. Maioꝛē chari/
tatē nemo habet vt q̄s ponat aīaꝫ suā ꝓ ami
cis suis. Si nemo ꝓ amico moꝛit̄ multo mi
nus ꝓ inimico. Sꝫ lata xp̄i charitas q̄ non
solū ꝓ amicis ſꝫ etiā inimicꝭ moꝛtu⁹ ē. Ro
ma. v. Cū inimici essem⁹ recōciliati sumus
deo ꝑ sanguinē ei⁹ filij ī moꝛte. mlto magis
recōciliati salui erim⁹ ī vita ip̄i⁹. Iō de ei⁹
lata charitate scribit̄ Sap. xi. Diligis oīa
q̄ sunt ⁊ nichil odisti eoꝝ q̄ fecisti. Tercō
p̄edebat ī altū signās se aīaꝝ nostraꝝ ī celū
introductoꝛē. Iō Joh. xij. dic. Ego si exal/
tat⁹ fuero oīa trahā ad me. s. celestia. terre/
stria ⁊ infernalia. Celestia patrē recōcilian
do. Terrestria ꝑp̄lm gentilē ad fidē ducen
do. Infernalia sāctos patres q̄ fuerūt ī lim
bo liberādo. p̄s. Ascendēs xp̄s in altū. s. cru/
cis: captiuā duxit captiuitatē. Quarto p̄e
debat in ꝓfundū q̄ꝫtū ad pedes oñdens ꝑ h̄
iudicioꝝ suoꝝ inscrutabilitatē. p̄s. Judicia
tua abissus mlta. sic eñi abyssus mlta inscru
tabilis est: nec p̄t inuestigari. ita occulta dei
iudicia inscrutabilia sūt. Ro. xi. q̄ꝫ incomp̄/
hensibilia iudicia dei. Eccs. viij. Oim ope
rū dei null⁹ hoīm p̄t inuenire rōēz. ⁊ dic. In
uestigabiles vie ei⁹. s. q̄b⁹ vn̄s visitet vnuꝫ
⁊ nō reliquum. vt patet de thiro ⁊ sidone.
Math. xi. dicēs. Ve tibi bethsaida. ve tibi
coꝛosaim. q̄ꝛ si ī thiro ⁊ sidone facte fuissēt
tales ꝟtutes: in cinere ⁊ cilicio egissent pe
nitentiā. Cur p̄dicauit ill' eūdo ad eos ⁊ nō
ad istos. Rn̄det aug. Causa esse p̄t: iniusta

¶ De exaltatione sancte crucis.

esse nō pt. ¶ Dixi secūdo ꝙ modꝰ exaltatōnis est amicabilr̄ trahēs pc̄tores ad spē ⁊ fiduciā venie ꝑ dispositōēꝫ ī cruce. vñ q̄ Ber. Quis nō rapiat ad spē impetrādi veniā qñ eiꝰ ꝯsiderat corꝑis dispositōēꝫ. videlicꝫ caput īclinatū ad osculū. brachia extēsa ad amplexandū. manꝰ ꝑforatas ad largiēdū. latꝰ apertū ad diligēdū. pedes ꝑfossos ad nobiscū manendū. ¶ R. ¶ Ex quibꝰ vbis habetr̄ ꝙ xp̄s ī cruce ꝯsistēs ꝑ sex modos traxit ad se pc̄tores. Primo ꝑ capitꝫ inclinatōēꝫ. sicut amicꝰ nutu capitis vocat amicū vt det sibi osculū. Istud osculū petiuit humanū genꝰ. Canti. viij. Quis michi dabit te fratrē meum sugentē vbera mr̄is mee vt inueniaꝫ te foris ⁊ osculer te. Habere dꝫ hō duo labia spūalia. s. veritatē ⁊ pacē. De qbꝰ labijs. s. vitate ⁊ pace. Zach. viij. Pacē ⁊ veritatē diligite. s. vt vitatē de se in ꝯfessione q̄s dicat. ⁊ cū deo ⁊ ꝓximo habeat pacē. ⁊ tūc deus ipm osculabitr̄ cū duobꝰ labijs. s. grā ⁊ glīa dabit grāꝫ in p̄senti ⁊ glīam in futuro. ps. Grāꝫ ⁊ glīam dabit dñs. Notabile est aūt ꝙ xp̄s ī cruce habuit caput inclinatū ad dexterā. vt ꝑ h̄ significaret ꝙ patiebatr̄ ꝓpter pctm̄ qḋ fecerūt primi parentes cū dextra sua. Itē ꝑ h̄ innuitr̄ ꝙ nō vocat nos ad leuā. i. ad vitā terrestrē. sꝫ ad celestē Itē ꝑ h̄ ondit etiā ꝙ in his q̄ facimꝰ rectā intentōēꝫ nō sinistrā habeamꝰ. Mat. v. Nesciat sinistra tua q̄d faciat dextra tua. ¶ Scḋo traxit nos ꝑ brachioꝝ extēsionē. sicut mr̄ trahit pueros ad se brachia aꝑiendo. deꝰ aūt duo hūs. s. ꝑ sinistrū q̄ ꝯgregat ad fidē. ⁊ ꝑ dextrū q̄ portat ad eternā beatitudinē. Utrūqꝫ aūt brachiū deꝰ olim clausū tenebat. q2 paucos ad fidē ducebat. Nūc aūt vtrūqꝫ apextū hꝫ. q2 cognitōēꝫ fidei oībꝰ tribuit ⁊ ad suam beatitudinē fideles accipit. Unñ q̄libet fidelis aīa p̄t dicere illud Canti. viij. Leua eiꝰ sub capite meo: ⁊ dextra illiꝰ amplexabitr̄ me Leuā sub capite ponit qñ verā cognitionē fidei tribuit. dextra amplexatr̄ qñ sanctos sibi eternaliter vnit in glīa. Unñ q̄libet fidelis p̄t dicere illud ps. Tenuisti manuꝫ dextrā tuā ⁊ in volūtate eduxisti me ⁊ cum glīa suscepisti me ¶ Tercio trahit ꝑ manuū ꝑforatōnēꝫ. sicut liberalis trahit egenū ad se Habuit ī cruce xp̄s manꝰ aptas ꝯfixas ⁊ ꝑforatas. Aptas ad innuendū ꝙ dat faciltr̄ Heb. xij. Tanqꝫ filiꝰ offert se deꝰ Isa. lxv Anteqꝫ clamēt exaudiā eos. Aug. Pronior est deꝰ ad dandū qꝫ nos ad accipiēdum. nobis ī exemplū. iuxta illud Eccl. iiij. Nō ꝯtrahas datū angustiāti. Itē habet manꝰ confixas ad innuēdū ꝙ dat ꝑseuerāter. i. Cor. iiij. Quid habes qḋ nō accepisti. Eccli. ij. Scitote ꝙ nullꝰ sperauit in dño ⁊ est ꝯfusus: ꝑmāsit in mandatꝫ eiꝰ ⁊ est derelictus Itē habuit manꝰ ꝑforatas. q2 dat omnibꝰ largiter. i. Thim. vi. Qui p̄stat nobis oīa abūde. Iac. i. Si q̄s indiget postulet a deo ⁊c̄. O qꝫ largꝰ. q2 ꝓ potu aque frigide dat mercedē celestꝫ glīe. Mat. x. Qui dat potū vni ex minimis meis aq̄ calicꝫ frigide amen dico vobis nō ꝑdet mercedē suā. O qꝫ liberalis fuit ī cruce vt sibi nichil retinuerit. Nā petro dedit ecclīaꝫ Iohāni matrē patri aīam. latroni paradisū. Nicodemo et Ioseph corpꝰ ꝓpriū. nobis oībꝰ sanguinem suū p̄ciosū. ⁊ crucifixoribꝰ vestimēta. Iude ꝑpalia ¶ Quarto traxit nos ꝑ lateris apertionē. trahit enim nos sicut amicꝰ amicū ondēs ei amorē. Berñ. Clamat clauꝰ, clamat lancea. clamat vulnꝰ ꝙ nos vere dilexit ihesus ¶ Quinto nos traxit ꝑ peduꝫ affixionē. sicut amicꝰ ī carcere positꝰ trahit amicū ad eū visitandū. ⁊ sic xp̄s ꝓpter amorē nostꝝ se incarcerare ⁊ crucifigi fecit. vt deberemꝰ ad pedes eiꝰ recurrere cū maria magḋ. recipe oleū mīficordie ⁊ salutarē doctrinā ⁊ pc̄toruꝫ remissionē. Deut. xxxiij. Qui appropiquāt pedibꝰ eiꝰ accipiēt ḋ doctrina eiꝰ ¶ Sexto traxit nos ꝑ corꝑis extensionē sicut amicus amicū extēdendo se totaliter ad ipm in v̄a dilectōe. ⁊ h̄ fecit xp̄s. de q̄ Berñ. Dedit tibi oīa sua vt essent oīa tua Ecce qꝫ amicabilis fuit modꝰ exaltatōis ī cruce ꝑ queꝫ oēs trahimꝰ ad fiduciā grē ⁊ glīe impetrāde De q̄ Aug. Si būficiū passionis abesset nemo ad deū spem hēre posset. Sꝫ ꝑ eiꝰ passionē ⁊ crucē aīamur. Chrr̄. Tribularer nimiū ⁊ desperarē si nō passiōē xp̄i animaret Berñ. Deficiēte michi iusticia ⁊ sc̄tiate:

deficiētibꝰ merit; succurrat mihi passio tua
L. Scd̄o vidēda est causa exaltatōis. Et
multe sūt cause qre optebat filiū hōis ī cru
ce exaltari. Prima causa vt inueniretur
Nā cōis q̄rela fuit añ aduentū xp̄i q̄ n̄ pos
set inueniri a sanct;. vnꝰ fuit Job. eiusdē. xx-
iij. Si ad orientē iero nō apparet. si ad occi
dentē nō intelligā eū. si ad sinistrā q̄d agā n̄
app̄hendā eū. si ad dextrā nō videbo eū Al-
ter Jsaias. eiusdē. xlv. Vere tu es deus ab
scōditus saluator isrl̄ Et Salomon Canti.
viij. Quis michi det vt inueniā te foris. g̃
optebat exaltari vt īueniret̃. s; nullibi: nisi
ī cruce In cruce eīm ab oībꝰ inuenit̃ a iustis
ꝛ pc̄toribꝰ. vt patet de latrone q̄ inuenit eu;
ī cruce. Nā res pdita ī alto palo suspēsa in
uenit̃. sic xp̄s in cruce. Job. iij. Sic Moy
ses exaltauit serpentē ꝛc̄. Si g̃ pdidisti xp̄;
q̄ras in cruce ꝛ inuenies. puerb. viij. Qui
me inuenerit inueniet vitā. Scd̄a causa
ut cognosceret̃. q̄rela eīm sanctoꝝ fuit q̄ nō
cognosceret̃. Job. xxiij. Quis michi tribu
et cognoscere eū vt veniā ad soliū eiꝰ. sed ī
cruce pendit nudꝰ vt vndiq; cognosceret̃.
Joh. viij. Cū exaltaueritis filiū hōis ī cruce
tūc cognosceti; q̄ ego sū q̄ p salute missus ē
ꝛ in lege pmissus. Deut. xviij. Suscitabit
dn̄s vob pphetam de fratribꝰ vr̄is. ipm tāq̄
me audieti;. Jō Bern̄. Cognouimꝰ te ī cru
ce bone ihesu. q̄ tu es fugientiū reuocator. re
uertentiū redēptor. seruientiū tibi remune-
rator. orphanoꝝ ptector. Ibi cognoscetis
eiꝰ humilitatē. obedientiā ꝛ patiētiā. Ter
cia causa vt timeret̃. fuit eīm quorundā q̄re
la q̄ deꝰ nō timeret̃ ꝛ pctīn in pc̄toribꝰ nō
puniret̃. De illis vnꝰ fuit Job. xxi. q̄ dixit
Quare impij sublimati viuūt ꝯfortati ī di
uitijs. Bos eoꝝ ꝯcepit nō abortiuit. vacca
pepit nō est priuata fetu. egrediunt̃ q̄si gre-
ges puuli eoꝝ. tenēt tympanū ꝛ cytharam
ducūt ī bonis dies suos. sic ista q̄rela cess;. q̄
post p̄dicta sequit̃. in puncto ad infernū de
scendūt. q̄ deꝰ vult punire pc̄ta. ꝛ h̄ ōndit
q̄ pctīn primoꝝ parentū ꝛ nr̄m puniuit ī fi
lio. Ro. viij. Proprio filio nō pepcit deus
Bern̄. Si nō pepcit filio numq̄d pcet neqū
suo. Lu. xxiij. Si ī viridō ligno h̄ faciūt in
arido q̄d fiet. i. si passus est innocens q̄d no
cens. Greg. Si sine flagello nō exiuit q̄ si
ne pc̄to venit. q̄no flagello digni nō erūt q̄
in pc̄to vixerūt. Jō Eccl̄i. v. Ne dixeris pec-
caui. q̄d michi accidit triste. Aug. Nullum
malū impunitū ꝛc̄. Ro. xiij. Si feceritis ma
lū timete. puer. xi. Si iustꝰ in terra patit̃:
q̄to magis impiꝰ ꝛ pc̄tor. Bern̄. Dū ꝯside
ro Job in sterq̄linio. Johannē truncatū ca
pite sanctificatū ī vtero. ꝛ oīms det electos
sup̄ moduz passos. quid de me dicere debeo
Job. xx. Luet oia q̄ fecit nec ꝯsummabitur
Quarta causa fuit vt amor suꝰ latēs ap-
pareret. q̄rela erat de deo vt amorē suū ꝯti-
neret. sic ꝯqueritur Jsa. lxiij. Ubi est zelꝰ tuꝰ
ꝛ fortitudo tua ꝛ mlt̃itudo mi̅ationū tua-
rū. Et Dauid p̄s. lxxxviij. Ubi sūt miseri
cordie tue antiq̄ dn̄e. Cessat iā q̄rela. q̄ ex-
altatꝰ est filꝰ hōis ī cruce vt charitatē latē
tem ōnderet. i. Joh. iij. In h̄ cognouimus
charitatē. q̄m ille aiam suā posuit p nobis.
Apoc̄. i. Dilexit nos ꝛ lauit nos ī sanguine
suo a peccatis nr̄is. Jō Aug. dicit. Nesciui
q̄no me deꝰ diligeret nisi p me mori eligeret
Ro. v. Cōmendauit deꝰ charitatē suā ī no
bis. Bern̄. In q̄ illuxit clarꝰ q̄ nos dilexit
deꝰ q̄ ī cruce ꝛ ī suis vulneribꝰ. Hic amor
latēs in cruce manifestatꝰ est. Figurat̃ gen̄.
vij. Rupti sunt. s. in passione oēs fontes
magni abissi. i. magne dilectōis. fons ocu-
loꝝ ad flendū. fons oris ad clamandū. fons
manuū pedū ꝛ lateris ad lauandū. Et sic fa-
ctum est diluuiū mi̅icordie. ad q̄d oēs ha-
bemꝰ refugiū. de q̄ Bern̄. in meditatōnibꝰ.
Cū pungit caro: cū pulsat turpis cogitatō
recordor vulneꝝ xp̄i in cruce ꝛ resisto. non
inuenio tā efficax remediū in oībꝰ tempta-
tionibꝰ sicut meditatio cruc; xp̄i ꝛ vulnerū
eiꝰ. Notāda est nūc seq̄la vt etiā exaltare
mus crucē xp̄i. s. venerādo. iuxta illō Sap.
xiiij. Bn̄dictū lignū p q̄d facta est iusticia.
Et merito debemꝰ crucē exaltare ꝛ bn̄dice-
re. M. Primo q̄ ī ea sumꝰ recōciliati.
ad Col. i. Pacificās p sanguinē cruc; eius
Raba. In te crux sancta ēspiciūt angelicas
mulata sua gaudia. Scd̄o q̄ p crucē rese
ratꝰ est aditꝰ regni celestis. Damasce. Crux

xp̄i est clauis paradisi. de q̄ Isa. xxiij. Dabo clauē dom⁹ Dauid sup̄ humer eī⁹. Nā nemo suis meritꝫ potuit ingredi. Ugꝰ in. iiij. dist. iiij. Nec circūcisio nec baptism⁹ aperuit ianuā celestꝫ regni nisi hostia salutarꝫ. i. crucis. de q̄ Heb. x. Habem⁹ fiduciā in introitu sanctoꝝ in sanguīe xp̄i. Hec est scala Jacob. Gen̄. xxviij. cui⁹ sūmitas celos tangebat. ¶ Tercio qꝛ ꝑ crucē viuificati sumus q̄ ꝑ vetitū lignū eram⁹ mortificati. de quo Amb. Qū pomi noxialis morsu ī mortē corruit. ſꝫ in ḃ ligno viuificati Bern̄. In arbore crucis dn̄ice pendebat oīs fruct⁹ vite nostre. qꝛ xp̄s bn̄dict⁹ fruct⁹ q̄ ē vita Joh. xiiij. Ego sum via veritas ⁊ vita. Ambro. Sīc pomū ī arbore. sic xp̄s ī cruce ¶ Quaro qꝛ ī cruce sum⁹ salificati. Aug. Crux saluatoris est causa nobis toti⁹ beatitudinis. Figurat ꝑ archā Noe. in q̄ saluatū est genus humanū. ḋ q̄ Sap̄. xiiij. Exiguo ligno credūt hoīes saluare aīas suas. De q̄ Gre. in registro. Quid cruce xp̄i ꝑciosi⁹. ḋ qua in nos trāscēdit gratia sal⁹ ⁊ virt⁹. Eusebi⁹ Tota sal⁹ humani generis ꝓuenit ex ligno crucis. Rich. de san. victo. Sicut ꝑ dyabolum in ligno venit oīs tribulatio. sic ꝑ xp̄m in cruce oīs saluatio. Ideo tres festiuitates celebrat ecclesia de cruce sancta. Primum festū adoratōnis in parasceue. festū inuentionis. ⁊ exaltationis.

¶ Sermo CXXIX. ¶ Ad idem.

Erat liber inuolut⁹. ⁊ expandit illū corā me: script⁹ intus ⁊ foris. ⁊ scripta erant in eo carmina lamentatōis ⁊ ve. Ezechiel. ij. ¶ In sūma verboꝝ duo innuunt. Primo crucis xp̄i ꝑfiguratio. secūdo subiungit ꝑfigurati manifestatio. Primū ibi. liber erat inuolut⁹. Secundū ibi. expandit illū corā me ¶ N. Dum primo innuit crucis xp̄i ꝑfiguratio. cū dicit. Erat liber inuolut⁹. Iste liber est crux xp̄i. Nā tria sunt q̄ ꝑ ꝯgregationē folioꝝ libꝝ faciūt. s. scriptura. lectura. ⁊ figura. Et sic crux xp̄i dicit liber. Primo ex scriptura. qꝛ in eo ꝑ pilatuꝫ fuit script⁹ titulus triumphalis. Johā. xix. Ihesus nazaren⁹ rex iudeoꝝ. Scdo ex figura. qꝛ cōpositū ex pergameno ꝟgineo. s. corpore suo. ⁊ asseribꝫ ligneis. ⁊ q̄drangularis ad designandū ꝙ hoīes a q̄ttuor ꝑtibꝫ mūdi in ea essent redimēdi. Tercio ex lectura qꝛ in sancta cruce tanꝙ̄ in libro legim⁹ op⁹ nostre redemptōis. Est eñ crux sancta liber laycoꝝ. vt habet in cano. de ꝯse. dist. iij. perlatū. ⁊ est Greg. q̄ dicit. Qḋ legentibꝫ scriptura. hoc ydiotis cernentibꝫ ꝑstat pictura. vt in ip̄a legant qui lr̄as nesciūt. Jō de tali pat et Heb. ix. Hic est liber quē moyses aspersit sanguīe. i. xp̄s. Similr Gen̄. v. Hic est liber generatōis ade. Reuera liber iste ꝓbauit generationē xp̄i ex Adam. qꝛ passus est ſm humanitatē ⁊ nō diuinitatem in cruce. Ideo ratōe ꝯtact⁹ veri corꝑis ⁊ sanguinis xp̄i venerat crux sancta. De q̄ sanct⁹ tho. ꝑte. iij. q. xxv. ar. iiij. Ligno crucis ī q̄ crucifix⁹ est ihesus ex ꝯtactu corꝑis ⁊ membroꝝ xp̄i ⁊ ex eo ꝙ sanguine ei⁹ est ꝑfusa ⁊ rubricata maior veneratio debet. Jō dicit Damasce. li. iiij. Ratione ꝯtact⁹ venerant claui ⁊ lancea. Nō aūt in alia materia lapidea vel ferrea. qꝛ nō repñtāt eius imaginē sicut crux xp̄i ¶ D. Diceres. cur nō venerat azina in q̄ xp̄s honorat⁹ est. sed honorat crux xp̄i in q̄ dehonestat⁹ est. Respondet ſm glo. de ꝯse. dist. iij. Crucis dn̄i qꝛ laus xp̄o exhibita ī azina fuit mūdana. ſꝫ in cruce facta est redēptio nostra. Idcirco in cruce tanꝙ̄ in libro legere debem⁹ ꝟtuositatē nr̄e saluatōis. Eusebi⁹ in ſmone. Tota sal⁹ mētis ⁊ corꝑis ꝓuenit nob ex crucꝫ xp̄i ꝟtute. Cui ꝯsonat Chrīs. sup̄ Mat. dicens. Crux saluatoris ē nob cā toti⁹ beatitudinis. Et sic crux hꝫ q̄ttuor cornua. sic q̄ttuor ꝟtutes legere debem⁹ ī crucꝫ ligno. ¶ Primo ī supiori cornu crucꝫ debem⁹ legere obedientiā. de q̄ Phil. ij. Fact⁹ ē obediēs vsq₃ ad mor. mortē aūt crucꝫ. Sanct⁹ tho. ꝑte. iij. q. xlvi. ar. iiij. Cōueniens fuit xp̄m ī cruce obediētiā pati ꝓpter iustificatōez humanā Ro. v. Sic̄ ꝑ vni⁹ hoīs inobediētiā pc̄tores ꝯstituti sunt multi. ita ꝑ vnius obedientiā iusti ꝯstituunt multi. ꝓpter qḋ dicit Aug. de spū ⁊ lr̄a. Nō credo sine cā factuꝫ

ꝙ de bethania trāsit ad passionē. Nā betha
nia interpͣtaꝛ domꝰ obediētie. ad designādū
ꝙ ex obediētia mori voluit. Itē ꝗdruplicē
obediētiā exhibuit xp̄s in cruce. s. naturalē.
penalē. ꝟtualē. ⁊ finalē. ¶ Primo obediē-
tiā habuit naturalē quā ꝑdideramꝰ. Natu
rale enī est ꝙ oīs filiꝰ subditꝰ sit suo genera-
tori. hāc ꝑdidimꝰ. sꝫ xp̄s habuit illā i ſūmo
ꝑs. xxxix. In capite libri. i. in initō eternita
tis scriptū ē de me vt facerē volūtatē tuam
deꝰ meꝰ volui. Nō obediētia fuili ⁊ coacta
cū vniꝰ sint nature volūtatꝫ ⁊ potētie. sꝫ obe
diētia filiali ⁊ dilecta. quā obediētiā cōmē
dauit deꝰ pr̄. Mat. iij. Hic est filiꝰ meꝰ dile
ctꝰ. ¶ Scđo habuit obediētiā penalē. qꝛ fa
ctꝰ obediēs vſqꝫ ad mortē Sanctꝰ tho. pte
iij. Hāc penalē obedientiā exhibere voluit
nobis i exemplū virtutꝫ. Dicit nāqꝫ Aug.
in li. lxxxiij. ꝗſtionū. Sapiā dei est exēpluꝫ
hoīm docēs recte viuere. mō ad rectā vitā
ꝑtinet metuēda nō timere. Sūt tñ aliq̄ ho
mines ꝗuis mortē nō timēt, ꝓ deo sustine-
re. timēt tñ genꝰ morꝫ. ꝗ̄ xp̄s turpissimam
mortē sustinuit ex obediētia Sap. ij. Mor
te turpissima ꝯdemnemꝰ eū. vt nullū genꝰ
morꝫ timere deberemꝰ. ¶ Tercio habuit obe
dientiā ꝟtualē. Iohā. viij. A meipō nichil
facio sꝫ sic̄ docuit me pr̄ sic loq̄r. O q̄ꝫ ꝟtu-
alis ⁊ ꝗ̄ta fuit deo prī ista obediētia. qꝛ xp̄s
miracloꝝ opatōēꝫ oīs ⁊ ꝟitatꝫ ꝑdicatōēꝫ. ⁊
naīe indissolubil̄ vnionē: oīs prīe volūtatꝫ
adimpletōꝫ prī tanq̄ꝫ pͥcipio generāti ap-
ꝓpriauit. Nā ꝺ opibꝫ miracloꝝ dixit Ioh̄.
v. Quouſqꝫ pr̄ meus opaꝛ ⁊ ego opor. De
veritatꝫ ꝑdicatōne Ioh̄. vij. Mea doctrina
nō est mea sꝫ eiꝰ q̄ me misit. De vniōe ꝟo
indissolubilis nature. Ioh̄. xiij. Pr̄ maior
me est. Sꝫ de prīe adimpletōe volūtatis.
Ioh̄. viij. Que bñplacita sūt ei facio semꝑ
Et sic ex obediētia ꝟtuali passio eiꝰ fuit ac-
cepta a deo prīe ꝓ oībꝫ nr̄is delictꝫ. Eph̄. v.
Obtulit seipm̄ hostiā imaculatā deo prī in
odorē suauitatꝫ. ¶ Quarto eternalē ⁊ filia
lē habuit obediētiā. cū caro mortal̄ ⁊ passi-
bilis facta est imortal̄ ⁊ īpassibil̄. Nā intra
uit ianuis clauſ post resurrectōēꝫ. ⁊ sic nos
i cruce ⁊ i oīa vita sua obediētiā docuit. sꝫ

in mundū veniēs: ⁊ ꝑ mundū trāsiēs. ⁊ de
mūdo exiēs. Pͥmo docuit obediētiā i mūm
veniēs. Vñ dixit Ioh̄. vi. Nō descēdi vt
faciā volūtatē meā sꝫ eiꝰ q̄ me misit patris.
Scđo docuit obediētiā ꝑ mūdū transiēs.
Ioh̄. iiij. Cibꝰ meꝰ ē vt faciā volūtatē prīs
mei. Tercio docuit obediētiā de mūdo exi-
ens. Nā i passiōis agonia dixit Mat. xxvi
Pr̄ si fieri ꝑt trāseat a me calix iste. verūtñ
nō sic̄ ego volo sꝫ sic̄ tu. In h̄ debemꝰ eū seq̄
ei i oībꝫ obediētiā ꝑstando. dicēdo cuꝫ aplō
Gal. ij. Xp̄o crucifixꝰ suꝫ cruci. viuo iā ego
nō ego sꝫ viuit in me xp̄s. Nā i cruce habu
it caput inclinatū in obediētie signū. Quaꝫ
virtutē cōmendat Orige. sup canti. Obe-
diētia est diuinoꝝ ꝑceptoꝝ virtus ꝑfectissi
ma. ꝓpter qđ dicit Isiđ. de sum. bo. Subiij
cuntꝛ nobis oīa si ratō nostra fuerit deo sub
iecta. Habeꝛ exemplū de quodā fratre q̄ fu
it missus ad hauriendū aquā ⁊ oblitꝰ fuit fu
nis. ⁊ nō fuit ausus reuerti sine aq̄ dixit O
putee missus sū ab abbate ad hauriēdū aq̄m
ascēde. ⁊ aq̄ ascēdit obediēs sibi. vt obedien
tiā ꝑstaret suo supiori. Aug. Plꝰ valet vna
oratio obediētis q̄ꝫ decē milia ꝯtemptoris.
Ideo Grego. Nimiꝝ si tarde exaudimur
cū dn̄m ꝑcipientē raro vel nunq̄ꝫ audimus.
Naꝫ dic̄ Hug. de sacr̄is li. i. Oīs virtꝰ ab
obediētia icepit. sic oē viciū ex iobediētia
ꝓcessit. ¶ Scđm cornu a dextrꝫ designat le-
ctionē miſicordie. Eph̄. iiij. Estote inuicē
benigni ⁊ miſicordes. Nā oīa opa miſico-
die a xp̄o i cruce sūt exhibita. Nā esuriētes
corꝑe suo pauit. i. Coꝝ. xi. In q̄ nocte tra-
debaꝛ ih̄s accepit panē bñdicēs ⁊ gratias
agēs dixit Accipite ⁊ mādicate h̄ est corpꝰ
meū. Sitiētes potauit di. Accipite ⁊ bibi-
te hic est calix noui testamēti i meo sanguie
Vinctos liberauit Zach̄. ix. In sanguie te-
stamēti eduxit vinctos de lacu. Exulē hospi
tauit. s. latronē. cui dixit Luc. xxiij. Hodie
mecum eris in paradiso. Dicit Rabanꝰ su
per Geñ. Hora meridiei dominus crucem
ascendit: sed post meridiem latronem in pa
radisum transduxit. Nam illa hora sicut
ꝑuaricatorem Adam expulit. confitentem
latronem induxit. sic nos misericordiam

in libro crucꝫ legere debem⁹ ⁊ agere. iuxta il
lud Isa. lviij. Frāge esurienti panē tuū. ege
nos vagosq; induc ī domū tuā. ⁊ orieł in te
nebris lux tua. i. grā ⁊ miŝicordia. iuxta il-
lud Mat. v. Bti miŝicordes qm̄ ⁊c. Naꝫ
saluator dixit Luc. vi. Eadē mēsura q̄ men
si fueritꝫ remetieł vob. Jō apl's Heb. iiij.
Adeam⁹ cū fiducia ad thronū grē ei⁹ vt mi
sericordiā ꝯseq̄mur. ¶ In tercio cornu cru
cis a sinistrꝫ legere debem⁹ patiētiā ī aduer
sis. Vn̄ apl's ad Heb. xij. Recogitate eū q̄
talē sustinuit aduersus semetipm̄ ꝯdictōēꝫ
Nā ī oībꝫ suis p̄ssuris ⁊ angustijs nō apuit
os suū: sꝫ patiētiā exhibuit vt ouis Isa. liij
Sic ouis ad occisionē duct⁹ est. ⁊ q̄si agn⁹
corā tondēte se obmutescit. nobis ī exēpluꝫ
Vn̄ Bern̄. Oīs labor leuis. oīs amaritudo
dulcꝫ. oīs pena tolerabił si ꝯsideram⁹ q̄d bi
berit xp̄s ī cruce. ¶ In q̄rto cornu ⁊ in fine
legere debem⁹ humilitatē. hāc xp̄s docuit tē
pore passiōis Phił. ij. Exinaniuit semetip
sum formā serui accipiēs. Nā lauit pedes
discipuloꝝ dicēs Joh. xiij. Exemplū dedi
vobis vt ⁊ vos ita faciatꝫ. Nā hūilitas est
sedes grē Isa. lxvi. Sup quē req̄escꝫ spūs
me⁹ nisi sup humilē ⁊ trementē s̄mōes me
os. Bern̄. Virt⁹ humilitatꝫ est recupatio
sese charitatꝫ. ip̄a sola verbū dei in vteꝝ vir
ginis induxit. Luc. i. Respexit hu. an. sue.
Bern̄. Audeo dicere ꝙ sine hūilitate deo
nō placuisset v̄ginitas marie. Idcirco He
racli⁹ cū costrā vicit ⁊ crucē xp̄i in brachijs
gessit nec intrare poterat hierłm sup ho: sed
humiliat⁹ ⁊ ab angelo correct⁹. ¶ Iste
liber fuit inuolut⁹ in figuꝫ. Nā p̄rio figura
tū est ī ligno vite q̄d erat ī medio padisi. et
sic xp̄s passus ē in ligno ī medio mūdi. Ps.
Opat⁹ est salutē ī medio terre. In h̄ ligno
erat vita nr̄a. Deutro. iij. Erit vita tua an̄
te pendēs. Bern̄. In arbore crucꝫ dn̄ice pē
debat fruct⁹ oīs vite nr̄e. Etiā figuratū est
Gen̄. iiij. Cū abel a cayn fratre suo ī agro cō
tridēte occisus est. ⁊ sic xp̄s a fratribꝫ suis
iudeis ī ligno crucis. Ideo dn̄s dixit eis
Mat. xxiij. Veniet sup vos oīs sanguis iu
stus ⁊c. ¶ Scd̄o figuratū est in archa noe
in qua totū gen⁹ humanū saluatū est. et sic

nos Sap. xiiij. Exiguo ligno credūt hoīes
saluare aīas suas. Aug. Domuit hostē non
ferro sꝫ ligno. Greg. Quid p̄ciosi⁹ ⁊ subli-
mi⁹ cruce. de q̄ tāta in nos trāscendit grā ⁊
virt⁹. ¶ Tercio figurał Gen̄. xxij. Cū colli
gasset Abraā Isaac ⁊c. sꝫ aries in spinis oc
cidił p eo. Spūaliter. sic xp̄s inter spinas
occidił. Aug. Inter spinas occidił q̄ spinas
pētoꝝ cōstringere venit. ¶ Quarto figurał
Exo. xv. Moises clamauit ad dn̄m, p aquis
q̄ ōndit ei lignū. q̄d cū misisset in aq̄s in dul
cedinē v̄rse sunt. sic ⁊ aduersitas dulcorał
Greg. Quidq̄d terrena aduersitas ꝑpinat
afflictōis leue erit si aspiciał ad patibulum
crucis. ¶ Quinto figurał Gen̄. xxviij. Ja
cob vidit scalā ⁊ summitas ei⁹ tangebat ce
los ⁊c. Aug. li. ij. de cathecismo. Scala celi
crux xp̄i est p quā xp̄s lapsū hoīem leuauit.
¶ Sexto figuratū est. iij. Reg. xvij. Legēs
mulier ligna ⁊c. Spūaliter. mlier. i. eccłia
collegit ligna crucis ⁊ fecit ignē charitatis
Bern̄. Sup oīa te mihi reddis calicē ama
bilē o bone ihesu. ⁊ Leui. vi. Ignis in altari
meo nō extinguel. sacerdotes subijcientes
ligna ⁊c. ¶ Septimo est lectul⁹ salomōis
Math. xxiiij. Erūt duo in lecto vno. Figu
rał Gen̄. xlix. Jacob bn̄dixit filios collegit
pedes sup lectū ⁊ ꝯsummauit vitā. ¶ Octa
uo figurał p candelabꝝ in tabernaculo. Ex
odi. xxxvij. sic xp̄s in eccłia crucē. ¶ Nono
figurał p arborē Daniel. iiij. Ecce arbor in
medio terre vniuersoꝝ esca est in ea. Sic
crux xp̄i in medio terre sicut lignuꝫ vite in
medio padisi. Bern̄. Quanto altior arbor
tanto fruct⁹ dulcior. Tu sol⁹ dulcissim⁹ qꝛ
altissim⁹ ihesu xp̄e. ¶ Decimo figurał p ser
pentē eneū. Nu. xxi. ⁊ Col. i. Pacificās p
sanguinē crucis ei⁹ siue q̄ in celis ⁊c. Rich.
de sancto victo. Crucis signaculū est demo
nis suppliciū ⁊ tormentū. Ideo dicił Eze-
chiel. ix. Oēm hoīeꝫ sup quē videris thau
nō occides. Sꝫ p̄mił signō thau sup fron-
tem viroꝝ gementiū sup cunctꝫ abominatō
nibꝫ suis. Chał. Crux xp̄i ñ patrocinał cri
mini. Iste liber inuolut⁹ nūc expansus est.
Deut. iij. Erit vita tua an̄ te pendens. Jō
velū tēpli scissū est a sūmo vsq; deorsum. ad

designandū q̄ oēs figure d̄ nr̄a redemptōe sunt adimplete in cruce. Hic est liber ī quo oēs debem⁹ legere. Bern. Quotidiana xp̄iani lectio debet esse dn̄ice passiōis recordatio. Apoc. vlti. Btūs q̄ legit ⁊ s̄uat hui⁹ libri v̄ba. s. q̄ttuor v̄tutes per q̄ttuor cornua crucis designatas. ¶ Dixi secūdo subiūgit̄ ꝓfigurate crucꝫ notificatio. cū subdit. expādit illū corā me int⁹ ⁊ foris script⁹. Intus cū amaritudine cordis ⁊ tristicia. Math. xxvi. Tristꝫ est aīa mea vsq₃ ad mortē. Et foris. i. extra rōem passiōis general̄. q₂ passus est in oībꝫ mēbris ab omi statu hominū Nam rex illusit. p̄ses indicauit. pōtifices ⁊ scribe accusauerūt. turbe ꝯdemnauerūt eū₃ dicēdo. Re⁹ est mortꝫ. milites eū crucifixerunt. Int⁹ passus est in aīa oīa ꝓuidens. q₂ ꝓfundit passionē suā in m̄ltis perditā. Vn̄ dicit Bonauē. sup. iij. sniaꝝ. Maior fuit dolor ratōe nr̄e miserie q̄₃ pena sua corporalis. Itē iste liber fuit script⁹ extra cū amaritudine cordis rōe tristicie matris. vbi symeonis gladi⁹ pertrāsiuit ei⁹ animā. ⁊ potuit dicere illud p̄s. Repleta ē malis anima mea Et Ruth. i. Nolite me vocare noemi, id ē pulchrā: s₃ amarā. q₂ amaritudine repleuit me dn̄s. ¶ R. Diceres qn̄o tn̄ maria potuit ita acriter dolere q̄ vtiq₃ voluntatē dei ex inspiratōne spūssancti sciuit. Rn̄det s̄m Aug. de spū ⁊ lr̄a. Amor ⁊ dolor sunt pōderata realiter in beata v̄gine. s. amor naturalis ad filiū. ex q̄ ꝓcessit dolor. ⁊ amor ad salutē generis humani: ex q̄ ꝓcessit gaudiū. illa ponderata sunt ī corde ei⁹ in libra iusticie S₃ amor salutꝫ generꝫ humani ꝓponderauit ⁊ grā naturā vicit Voluit igit̄ beata virgo ratōne diu int⁹ grā illustrata poti⁹ xp̄m mori tp̄aliter q̄₃ humanū gen⁹ dānari eternaliter. De q̄ Amb. sup stabat ad crucē: dicit. Maria stabat ad crucē. si mors filij non sufficeret ip̄a ad ꝓpl̄i redemptionē ꝓnta erat etiā mortē subire. Et h̄ idē vult Bern. sup stabat. Optabat ip̄a sanguinē suū addere. ⁊ cū filio suo sacrificiū vespertinū celebrare ¶ S₃ S₃ diceres. nunq̄d valuisset ꝓ redemptione humani generis ei⁹ mors vel passio Rn̄det Aug. Ille sol⁹ hoc valuit sacrificiū offerre qui debuit ⁊ potuit. Debuit vt hō sine ꝯtagione peccati. Potuit vt de⁹ Heb. ix. Sol⁹ pōtifex cū sanguie semel ī anno intrauit ī sanctasanctoꝝ quē offerret ꝓ sua et ꝓpl̄i ignorātia. vt figurat̄ Leui. xvi. Null⁹ hoim sit in tabernaculo qn̄ pōtifex ingredit̄ sanctuariū. Dicit enī Bern. Null⁹ dignitas nec hoīs nec angeli in sacrificādo cōis potuit esse autoritas. ¶ Diceres vtrum aliq̄d ꝓfuit q̄ innocēs mater intm̄ doluit ⁊ tā acerba sustinuit. Rn̄det Bern. dicens. Coopabat̄ s̄m suū modū ad ꝓpiciandū deū ille matrꝫ affect⁹ vt tā ꝓpria q̄₃ matris tota charitas xp̄i ꝓferret ad patrē. dū q̄d mater peteret fili⁹ approbaret ⁊ pater ꝯdonaret Et sic liber passiōis xp̄i ⁊ crucis fuit scriptus int⁹ ⁊ foris doloribꝫ. in quo legere debemus nō solū lamentatōnes scriptas ratione doloꝝ xp̄i ⁊ matris ei⁹. s₃ etiā lamentationes ratione nostri. s. q̄ nos demeruim⁹. ita q̄ nos dolenter possem⁹ dicere cū latrone. Luc. xxiij. Nos quidē digna factis recipim⁹. hic aūt nichil mali gessit. Nam s̄m Bern. Innocēs sustinuit q̄d nocēs rapuit iuxta illd̄ p̄s. Que n̄ rapui tūc exoluebam. Itē nō solū lamētatōes scripte sūt ī h̄ libro crucꝫ. s₃ etiā carmē. i. canticū leticie. q₂ redēptio generꝫ hūani. Lu. x. Gaudete q₂ nōia vr̄a scripta sūt ī libro vite. Bern. In cruce adepta est pc̄toꝝ remissio. pietatꝫ exhibitio meritoꝝ augmētatio. Nā s̄m Greg. ī dyalogo. Nū q̄₃ q̄s celesti btitudine dign⁹ foret nisi xp̄s crucē ascenderet ¶ Tercio scriptū est ī h̄ libro ve. s. eterne damnatōis his q̄ ingrati sunt redemptōi. ⁊ volūtarie se tradūt damnatōi nō meditātes passionē dn̄i. de q̄bus Apoc. xx. Qui nō est script⁹ in libro vite missus est ī stagnū ignis. s. eterne dānationis. ꝓpter q̄d dic̄ Ber. Hec michi sūma philosophia meditatio xp̄i passionis assidua. suauissimū₃ crinile sit michi spinea mei capitis corona. dulcis lectul⁹ crucis lignū. in hoc morior. in hoc viuo. Nā v̄erus xp̄ianus sicut apis sugit mel d̄ flore. sic oēm dulcedinē aīe sugere dꝫ ex vulneribꝫ ⁊ mēbris xp̄i in cruce. q̄lis fuit Aug. li. supplicatōnū pte. iiij. dicēs. O ihesu crucifixe passio tua

est michi fauo dulcior. lacte sapidior. balsamo pstantior. gēmis τ auro pciosior. cunctꝫ terraꝝ diuitijs τ honoribꝫ charior. scribe i tabulis cordis mei sanguine tuo dulcissima vulnera tua. vt te immēse dulcedinis dñm habeā in corde pectore τ ore: pficiāqꝫ documenta passionis tue ope. Nā dicit Aug⁹. sup prima canonica Johis. Nō fidelis q̄ ita recordat̄ dñice passionis documēta. nō solū patiēter morit̄. sꝫ etiā patiēter viuit et delectabiliter morit̄.

Sermo CXXX. Ad idē.

Si quis vult ve nire post me abneget semetipm τ tollat crucez suā τ sequat̄ me. Mat. xvi. In sūma verboꝝ euāgelij duo innuunt̄ Prio ꝓponit arbitriū nostri libertatē. ibi. si qs vult venire p⁹ me. Scdo subiūgit xpm sequntiū q̄litatē. ibi. abneget semetipm. De prio dic. Si qs. i. aliqs ex multis siue sit dñs siue seru⁹ siue diues siue paup. Ecce diuīa largitas se offert oibꝫ se nlli denegās. Act. x. In ritate cōperi nō est psonaꝝ acceptio apud deū. i. Thi. ij. Uult oēs hoies saluos fieri. Glo. Uult volūtate ꝯditionata nō absoluta. si dño obediāt i pceptis suis. Mat. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. Et sic relinqt homini volūtatē. Ꝟ Sꝫ d. nūqd relinqt etiā ei ptātez. Rñdet̄ ꝙ nō. qꝛ ptātez sibi reſuauit Ro. xiij. Omnis ptās a dño deo est. Sꝫ d. nunqd est ꝯtra deū si vult τ nō pt. Rñdet̄ ꝙ nō. licet nō pt per se pt tñ mediāte dei adiutorio. Phil. i. De⁹ est qui opat̄ velle in nobis τ perficere Johā. xv. Sine me nichil potestis facere. Isa. xxvi. Oia opa nra opatus es dñe. Et sic si posset causari: sꝫ magis admirare abissū bonitatis sue ꝙ tanqꝫ dñs i bonis opatur in nobis. τ facit q̄ grata sibi sūt τ accepta. τ iudicat ea eterna mercede digna. τ coīpo allicit nostrā voluntatē liberā vt velit. Et deinde ostēdit se nostꝝ doctorē τ ductorē. Primo ductorē cū dicit. Post me venite. q. d. null⁹ pcedit me. null⁹ vadit iuxta me. oms oprtet ire post me. qꝛ ego pmogenit⁹ in multꝫ fratribꝫ. Ego sū q primo dixi discipulis meis

Job. i. Uenite τ videte. s. opa mee virtutꝫ Scdo dixi eis Mat. xi. Uenite ad me oēs q̄ laboratis τ onerati estis ego vos reficiaz. tollite iugū meū sup vos. on⁹ meū leue est: qd hilariter suscipite τ portate ad gloriaz. Tandē tercio dicā eis in fine illud Math. xxv. Uenite benedicti patrꝫ mei accipite regnū τc. Et sic est ductor noster ad vitā grē τ glorie. Dixi scdo ondit sequētiū xpm q̄litatē dicēs. abneget semetipm. τ sic est nr̄ instructor docēs nos ire viā quā ipe ambulauit. dixit ei Job. vi. Nō veni facere volūtatē meā sꝫ ei⁹ q̄ me misit. τ sic debem⁹ nosmetipos abnegare. Ans. τ merito qꝛ iure nichil hēm⁹ boni i nob. τ pbat̄ multꝫ rōibꝫ Ꝟ. Prima qꝛ de⁹ creauit nos. ps. Ipe fecit nos τ nō ipi nos. Sic ḡ nichil boni i nobis est qd ipe nō creauit. ita dignū est ꝙ oīa nra bona sua sunt. τ licet nō auferre sancta sanctoꝝ ne sacrilegiū cōmittam⁹. Scda ratio. qꝛ nos eterne morti dedit τ sua morte pciosissima redemit. τ ꝓ nobis oībꝫ mortu⁹ est vt q̄ viuūt iā nō sibi viuēt. sꝫ sibi q̄ ꝓ nobis mortu⁹ est. dicendo cū aplo ad Gal. ij. Uiuo ego: nō ego. sꝫ viuit i me xps. Tercia rō qꝛ nos ingratos ab oibꝫ bñficijs suis auersos ꝑ pcta a dyabolo defendit. qꝛ criminibꝫ nostrꝫ demeruim⁹. eo ꝙ iniq̄ a sua ꝓtectōe recessim⁹ τ sub sua ꝓtectōne esse nō debueramus. τ sic nos malign⁹ hostis sine defensione captiuos habēs ad suā voluntatē duxisset in eterna supplicia. sꝫ ipe ex supabundanti bonitate nos defendit ab eo τ ad patriā reduxit. vt dicam⁹ cū ps. xciij. Nisi dominꝰ adiuuit me: paulomin⁹ habitasset i inferno aīa mea. Treñ. iij. Magna dñi misericordia τc. Quarta rō. qꝛ ea bonitate q̄ nos creauit eadē a diabolo nos ꝯseruabit ne in nichiluz redigemus. Greg⁹. Esse nostꝝ ex nichilo est τ in nichilū tenderet nisi auctor oīm manu sui regiminis ꝯseruaret. O magna fatuitas se erigere ꝯ deū. Isa. x. Nūqd gloriat̄ securꝫ ꝯ eū q̄ secat. nā se mouere nō pt. Heb. i. Portās oīa ꝟbo virtutis sue. Quinta ratio est securitas. qꝛ cū totū se abneget vt totū se offerat deo. vt totū eū deus habeat. τ sibi nichil est vt deo aliqd sit. τ sic

sui nichil amittere timet nec pdere. sz semp securus est quod deus quod suum est conseruat. Sap. v. Iustorum aie in manu dei sunt. Job. x. Non rapiet eos quisquam de manu mea Johan. vi. Omne quod venit ad me non eiciam foras. Sexta ratio vt sibi vitam rependeremus nostram qui omnem vitam suam ad salutem nostram impendit Isa. ix. Puer natus est nobis zc. et denique in cruce aiam suam pro nobis dedit. Mat. xx. Uenit enim filius hominis ministrare et non ministrari. et dare animam suam in redemptionem pro multis. Et sic debemus abnegare voluntatem nostram et baiulare crucem. Gal. v. Qui xpi sunt carnem suam crucifixerunt. Ideo subdit crucem suam. Grego. Crux a cruciatu dicitur. Ans. de mensuratione crucis. O domine si crux seruorum tuorum dicitur a cruciatu quomodo est hoc dic michi. cum dixisti. iugum meum suaue et onus meum leue. Sap. xij. Bonus et suauis est domine spiritus tuus. Rndet Crucem esse cruciatum cordis quam portare debemus ¶ A. Nam sicut crux habet quadruplicem dimensionem. s. longitudinem. sublimitatem latitudinem. et profunditatem. Debemus enim cruciatum habere. Primo de profunditate. quod non humiliamur in tantum sicut deberemus. Ad profundam humilitatem nos cogit xpi humilitas. quod filius dei ita voluit se humiliare. Phil. ij. Exinaniuit semetipsum zc. Bern. Exinaniuit se vsque ad carnem. vsque ad mortem. vsque ad limbum. vsque ad crucem. De sua profunda humilitate Isa. liij. Uidimus eum non habentem speciem neque decorem. et hoc propter peccata nostra. Aug. Quid faciet humana fragilitas cum se depressit diuina maiestas. Secundo ad profundam humilitatem nos cogere debet nostra cognitio cogitando quid sumus. Job. vij. Quid est homo quia magnificas eum. Ps. viij. Domine quid est homo quod memor es eius. Quanto viliores nos cognoscimus tanto humiliores nos esse debemus. quod altissimus sic sponte est abiectus hoc docuit Math. xi. Discite a me quia mitis sum et humilis corde. Ideo merito habere debemus cruciatum cor. de quo non ita profundam humilitatem habemus. et grati de sua humilitate.

¶ Secunda dimensio crucis est sublimitas vbi cruciari debemus pro eo quod eum non plene possumus videre et amare sicut sublimis sua bonitas exigit. O quot sunt hodie cause amoris sui. quas nec lingua dicere nec intellectus sufficit cape. Si pro muneribus diligere vis. o quam plura dabit quam qui aiam de corpore. sanguinem de corde. aquam de latere dedit. Si vis amare illum qui pro te aliqua ardua facit. magis xpm. de quo Bern. Dixit plura: fecit mira: pertulit dura. Isa. i. A planta pedis vsque ad verticem non zc. Si aliquid volumus diligere quia bonum. magis illud quod optimum est. Et sic infinita sunt que nos ad amorem dei cogunt et xpi filij eius. Nam omnia que creauit probant dei bonitatem. Greg. Probatio dilectionis est exhibitio operis. Necesse habeat se dilectrix aia xpi et dei sicut deus se habet ad eam. Primo sicut deus semper amat et non desistit ab amore. sic omnes affectus tuos offer sue voluntati. Secundo sicut semper habet nos pre oculis. ita semper debemus cogitare deum patrem. Boetius. Magna est nobis indicta necessitas probitatis cum cuncta agamus ante oculos iudicis cuncta cernentis. ergo quod non faceres in presentia hominis nec in presentia dei facere deberes. Tercio sicut deus continue nobis seruit opera bona in nobis operando et nos conseruando. et sic nos continue debemus esse in eius seruitio omnia tempora in eius seruitio impendendo Eccli. xiiij. Particula bone diei non pretereat. Quarto sicut nos semper custodit ab omnibus malis. et sic nos semper abstinere a vicijs et cruciari debemus in nobis quod non ita laudamus et amamus dei charitatem et bonitatem sicut deberemus. Hugo in li. de arra aie. Nichil possumus pro beneficijs rependere quam amare.

¶ Tercia dimensio secundum Ans. li. viij. est latitudo crucis vbi cruciari debemus pro eo quod tantam confidentiam non habemus ad deum sicut debemus. Nam ita dilatauit suam bonitatem et extendit manus in cruce vt nos omnes repleret bonitate. Ps. Aperis tu manum tuam zc. Sunt enim multe cause quare confidere debemus sue bonitati ¶ B ¶ Prima quia ipsum desiderium est ab eo. ij. Cor. iij. Non sumus sufficientes aliquid de nobis cogitare tanquam ex nobis. multo minus desiderare Ad quid daret nisi etiam vellet exaudire. ¶ Secunda causa incitans ad confidentiam est incarnatio. Aug. de verbis dni. Qui fecit hominem factus est homo

ne periret qd fecit. Luc. xix. Uenit filiꝰ hominis querere ⁊ saluum facere qd perierat Aug. Si voles pire vellet de celis ad terrā nō descenderet. Tercia causa est passio ꝓ nobis. Ro. viij. Proprio filio nō pepercit deꝰ. ex q̄ filiū tradidit quid denegabit. Nā oīa q̄ petere possumꝰ minora sūt q̄ȝ filius Aug. Ex q̄ suscepit malū tuū spera cōmunicet tibi bonū suū. Heb. ix. Nolite amittere ꝯfidentiā vestrā q̄ habet magnā remuneratione. Bern. Quantū pede fiducie in deuȝ posueris intantū obtinebis. Ad qd hortaꝛ apl's ad Heb. iiij. Eamꝰ cū fiducia ad thronū grē eiꝰ vt mīīcordiā ꝯseq̄mur. Quarta dimēsio est longitudo spūalis crucꝭ. Lōgitudo spiritualis crucis est cruciatio de h' q̄ nō sumꝰ assidui ⁊ ꝯtinui ⁊ ꝑseuerātes in dei laude ⁊ seruitio. Ipe eīn noluit descendere ſȝ ꝑseuerauit ⁊ ꝯtinuauit vſq̄ ad mortem. ⁊ sic nos dicētes cū Iob. xxvij. Iusticiā quā cepi non deserā. ad Gal. vi. Bonum aūt facietes nō deficiamꝰ. Chrisꝭ. Tolle ꝑseuerantiā nullū obsequiū habet mercedem. Greg. Incassum bonū agiꝛ si ante terminū vite deseraꝛ. Math. x. Qui ꝑseuerat vſq̄ in finē hic saluꝰ erit.

De sancto Matheo.

Sermo CXXXI.

Relictis omnibus surgēs secutus est eū. Math. ix. Dicūt naturales q̄ luna naturaliter sequiꝛ motū solis. q2 ab eo illuminaꝛ. ⁊ de q̄to magiȝ sole appropinq̄t: de tāto plꝰ q̄ ad terrā de suo lumie ꝑdit. Sȝ dic̄ Macrobiꝰ. claritatē quā ꝑdit ex ꝑte terre nullo mō ꝑdit ex ꝑte celi. imo plꝰ ex ꝑte supiori illustraꝛ. C. Jō qn̄ soli ꝯiūgiꝛ nichil lumis ad terrā dirigit. ſȝ ī ꝑte celi ī plena luminatione existit. Mistice. ꝑ lunā pc̄tores ⁊ stulti intelliguntꝛ. quoꝝ heu multi sūt. iuxta illud Eccs. i. Stultoꝝ infinitꝰ est numerꝰ. Recte sic̄ luna nūq̄ȝ est stabilꝭ ſȝ ſꝑ hincinde diuagaꝛ. sic pc̄tor de vno pc̄to ī aliud labiꝛ. vn̄ q̄ Eccī. xxvij. Stultꝰ. i. pc̄tor vt luna mutatur. Si igiꝛ a sole iusticie. i. a xp̄o vult illūinari necesse est vt illū solē. i. xp̄m seq̄ꝛ. ps. xxxiij. Accedite ad eū ⁊ illuminamī. ⁊ q̄to plꝰ sibi appropinq̄t tāto plꝰ vanitatē mūdi despicit. Si aūt pc̄tor ē oppositꝰ soli tc̄ claret ī mūdo vana glīa. de q̄ Isi. Lōge a deo ē animꝰ cui hec vita ē dulcꝭ. Greg. sup Eze. Quāto terrenis mēs plꝰ occupaꝛ. tāto celestia minꝰ videt. vt patet ī matheo. Dū terrenis inhererȝ xp̄s eū sole mīīcordie ñ illustrauit. Ut igiꝛ illustrareꝛ nccē erat vt deū sequereꝛ. Hec imitatio figuraꝛ. iij. Re. xix. Helias venit ad heliseū arantē in campis. misit sup illū palliū suū. ⁊ statim relictis bobus quib9 arabat cucurrit post heliā. ⁊ trāsiens tulit par boum ⁊ mactauit ⁊ coxit carnes ⁊ dedit ꝑplo. ⁊ comedit ⁊ surgēs secutꝰ est eū. Spūaliter. verꝰ helias. i. xp̄s venit ad Heliseū. i. ad matheū arantē in campis. i. auaricie intentū thelonio. Xp̄s misit palliū. i. diuitatē palliatā humanitate ⁊ traxit eū. q2 ſꝫm Hiero. Diuinitatis radij ab eius intuitu illucebāt. q̄s voluit attrahere attraxit. ⁊ sic de matheo factū est. Ideo statiȝ reliquit oīa. De q̄ Beda sup Lucaȝ. Qui solebat rape aliena h' volūtarie reliq̄t ꝓpria De q̄ thema. Relictis oīb9 ⁊c̄. In verbis euāgelij duo innuunꝛ. Primo pia respectō diuīe charitatꝭ. ibi. vidit ihesus. Scd̄o subiungiꝛ vana reꝑhensio humane iniq̄tatꝭ. ibi videntes. De primo dicit. vidit ⁊c̄. Aristo. in li. de aīalib9 dicit. Calandriꝰ est auis. et est alb9 totꝰ ī colore: nullā nigredinē habēs ⁊ est huiꝰ nature. qn̄ alicuiꝰ egritudo est ad mortē auertit faciē suā ab infirmo. si aūt infirmꝰ debet ꝯualescere visuȝ porrigēs est in ipm q̄si applaudēs. Spūaliter. sic xp̄s totꝰ alb9. Cant. v. Dilectꝰ meꝰ candidꝰ rubicundus ⁊c̄. nullā nigredinē peccati habens Sap. vij. Candor est lucis eterne. Iste piissimꝰ dn̄s habet duos oculos. dextꝝ. s. grē q̄ respicit peccatores. sinistꝝ. s. misericordie Hūc si auertit sine dubio morieꝛ. Jō Dauid. Respice in me ⁊ miserere mei. Si eīn xp̄s infirmū peccatorē respicit oculo misericordie non morietur in peccatis. Nā respectus deitatis habet multos effectꝰ vt patet in ſmone seq̄nti. Et sic oculo misericordie respexit infirmū matheū cū ei pc̄ta dimisit.

Oculo vero grē ipm respexit cū eū in aplm elegit. vt p seipm testat dicēs. Uidit ihesus hoiem sedentē in thelonio. Ubi innuuntur tres ifirmitates ¶ D ¶ Prima terrena cupiditas. cū dicit hoiez: nō virum ab humo Gen̄. i. Formauit hoiez deus de limo terre Greg. Mathe⁹ diligēdo terrena factus est terren⁹. Aug. Talis vnusquisq3 est qualis sua dilectio. si terrā amas terra es. Et bene auar⁹ hō terra dicit. Nā sic terra est frigida. sic auar⁹ n̄ habet calorē charitatis. Aug. lxxxiij. questionū. Uenenū charitatis auaricia. vbi auaricia regnat ibi charitas locū nō h3. Itē terra claudit aīalia venenosa. et sic auaricia alia peccata mortalia Ecci. xxi. Quasi a facie colubri fuge pc̄ta. i. ad Thi. vi. Radix oīm maloꝝ cupiditas. Hugo de san. victo. Qui auaricie innitit oīm pc̄toꝝ pnceps efficit. Sanct⁹ tho. ij. ij. q. cxix. ar. ij. Auaricia est radix oīm maloꝝ. nō q oīa mala sp oriunt ab auaricia. s3 q2 nullū malū est qd nō interdū orit ex auaricia. Itē terra icludit i se infernū Hiero. sup Jonā. Quō cor est ī medio aīalis. ita infernus in medio terre. ꝛ sic auaricia. q2 dic Tulli⁹. Tota vita auari hoīs plena est miserie et doloris. s. p sollicitatōe3. Damasce. Maior est cruciatus auari oīa possidētis q̄ paupis nihil habentis. Eccs. v. Oib⁹ dieb⁹ vite sue comedit ī tenebris ꝛ ī curis multis erumna atq3 tristicia. ¶ E. Scd̄a ifirmitas accidia. q2 sedentē. i. bono ope torpentē. Leo papa. Nō torpentib⁹ s3 laborantib⁹ dat p̄miū Nā tria sūt loca. s. celū. infern⁹. ꝛ terra. Celū deputatū est ad quiescēdū. Mat. xix. Sedebitis sup sedes ꝛc̄. sil't Mat. viij. Uenient ab oriente ꝛ occidēte ꝛ recūbent cū Abraā Isaac et Jacob ī regno celoꝝ. Infern⁹ deputat⁹ est ad iacendū Prouer. xiiij. Jacebūt mali aū bonos ꝛ impij ante portas iustoꝝ. Isa. xiiij. Subter te sternet tinea: ꝛ opimentū tuum erūt vmes. Mund⁹ deputat⁹ est ad opandū. Job. v. Nascit hō ad laborādū sic auis ad volandū. ps. lxxij. de accidiosis. In labore hoīm nō sūt ꝛ cū hoib⁹ nō flagellabūtur. Glo. s3 cū demonib⁹. ideo Eccs. ix. Qdcūq3 pt man⁹ tua opari instāter fac Nam. ij. Thes. iij. Qui nō laborat nō manducabit. ¶ Tercia infirmitas mathei erat. q2 curis secularib⁹ insudabat. q2 in thelonio qd raro fit sine pc̄to. q2 cōmuniter tales sumūt vltra p̄cium ɔstitutū. vel etiā a qb⁹ nō est accipiendū vt a clericis. vt hr̄ de censi. ꝛ exactōnib⁹. q̄q3. li. vi. Ratio q2 debēt p salute regni exorare. Et ab h' officio fuit vocat⁹ mathe⁹ p xp̄m. q dixit. Seq̄re me. Bed. Nō solū incessu pedū s3 ꝛ moꝝ. ecce diuina bonitas nobis ī exēplū fiducie dei misericordie Aug. Nemo de pietate dei diffidat: q2 maior est mīsicordia dei oīni neq̄cia. Si mīsicorditer vocauit matheū auaricie innitentē mlto magis suscipiet te clamātē. Jō Bern̄. exclamat ɔtra desperātes. O res ɔfusa res mōstruosa desp̄are de dei mīsicordia. cū oīa nostra pc̄ta respectu dei mīsicordie sunt q̄si vna gutta respectu toti⁹ maris. Et h' ɔpendens mathe⁹ surgēs secut⁹ est eū: paruipendēs oīa īpedimēta. dicēs cū aplo ad Phil. iij. Oīa arbitrat⁹ sū vt stercora vt xp̄m lucrifacerē. Itē q̄tuor sūt impedimēta q impediūt ī itinere salutis ¶ F. Primū ē amor diuitiaꝝ. testis hui⁹ iuuenis Mat. xix. multas possessiōes habēs: q dixit Magister qd faciā vt habeam vitā eternā. Qui dixit ei. Si vis ad vitā ingredi s'ua mādata. q dixit. Hoc s'uaui a iuuētute mea. Cui ihesus. adhuc vnū tibi deest. Si vis pfect⁹ esse vade ꝛ vende oīa q habes ꝛ da paupib⁹ ꝛ seq̄re me: q abijt tristis. Tūc ait ihs. q̄ difficile est q pecuniā habēti introire ī regnū celoꝝ Facili⁹ est camelū p foramē ac⁹ intrare ꝛc̄. Jō Ecci. viij. Auꝝ ꝛ argētū mltos pdidit ¶ Secundū impedimētū est amor parentū Luc. ix. Dixit ihs ad quendā. Seq̄re me. q dixit. Mitte me pri⁹ sepelire patrē meū Ecce amor parentū fuit illi impedimētū salutis q2 dixit saluator Math. x. Qui amat patrē vel matrē pl⁹ q̄ me nō est me dign⁹ ¶ Terciū impedimētū est amor amicoꝝ. talis fuit ille Luc. ix. cui dixit ihesus Seq̄re me. Respondit ille. seq̄r te mitte me pri⁹ nunciare his q domi sunt. ꝛ sic impletū ē illud Mat. x. Inimici hoīs domestici ei⁹ ¶ Quartum impedimentū est timor. s. pusillanimitatis

cogitādo ista onera nō posse gerere. ps. Tre
pidauerūt timore vbi nō erat timor. Nam
qđ per te nō potes dño auxiliante valebis.
Isa. xl. Qui sperāt ī dño habebūt fortitudi
nē. dicētes cū aplō ad Ephe. iiij. Oia possū
in eo q me cōfortat. Aliq timēt hoīm ptātem
q faciūt ɔtra deū ꝛ iusticiā. de qbꝫ Leui. xx
vi. Terrebit eos son⁹ folij volātis. Nā oīs
ptās hūana q̄si foliū volans in vēto. Ideo
Mat. x. Nolite timere eos q occidūt corp⁹
ꝛ ampli⁹ nō habēt quid faciāt: sꝫ timete euꝫ
q habet occidere corp⁹: ꝛ aīaꝫ mittere in ge
henna. Job. vi. Qui timet pruinā cadet su
per eū nix. qui timet ptātem humanā inci
det in vltionē diuinā. Job. xx. Qui fuge
rit arma ferrea incidet in arcū eneū. hᵉ oīa
nō retraxerūt sanctū matheū. Vñ Remigi
us. Humana picula q ei cuenire poterant
paruipēdit dū oīa impfecta reliqt Idcirco
voci christi efficaciter obediuit Juxta illud
Bern. Perfectus obediēs parat aures ad
audiendū. oculos ad videndū. linguā voci
man⁹ opi. ꝛ se totū colligit vt ex toto man
datū impleat. q̄lis fuit sanct⁹ mathe⁹: q sur
gens secut⁹ est eū oībꝫ relictꝫ. Ecce magna
mathei dilectio. de q Aug. Quantū qs de
spicit tm̄ diligit. ꝛ sic ipe oīa despexit. hoc si
gnū pfecte charitatis fuit. de q Greg. viij.
moral. Ad culmē pfectōis tendūt q exteri
us cūcta derelinquūt. Nā sm Hiero. Xpi
seru⁹ pfect⁹ nihil q̄rit pter xp̄m. G. Sꝫ
q̄re nō vocauit matheū statim cū petro: sed
pri⁹ fecit signa vt socrꝫ petri sanauit. Mat.
viij. Et paliticū per tectū missū Math. ix.
Rñdet sm Simonē de cassia. Dñs q ho
minē ad imaginē ꝛ similitudinē suā fecit ꝑ
ut ab eterno puidit vocauit. qꝛ cognitor cor
dis est. qñ sentit hoīe ꝗ abilē ꝛ dispositū vo
cat. ꝛ sic egit cū genere humano. noluit ve
nire ī primo. scđo. tercio. q̄rto vel quīto mil
lenario. sꝫ ī sexto vbi gen⁹ humanū fuit abi
le. Etiā illa est rō q̄re aliq vocant: ꝛ aliq nō
qꝛ ds videt dispositos. aliq in iuuētute. ali
qui in senectute vocant. Greg. xxix. mora.
Misericors de⁹ diu pc̄ta hoīm tolerat. ꝛ cum
vltimū finē respicit plerūqꝫ peccantiū mē
tes immutat. Dixi scđo subiungit vana de

phensio hūane iniqtatis. cū dr̄. Factū ē dis
cūbente eo fecit ɔuiuiū. sic amici volentes
se separe: ꝛ etiā inimici volētes sibi recōci
liari. ꝛ sic mathe⁹ voluit separi a mūdo ꝛ re
cōciliari xp̄o. Videntes pharisei q opa xp̄i
male iterp̄tabant murmurabāt. H. Itē
pharisei habuerūt q̄ttuor infirmitates. Pri
mo murmuratōis ɔtra apta bona. ɔtra hoc
Sap. i. dr̄. Custodite vos a murmuratōne
qꝛ nichil pdest. Scđo p̄sumptōis meliori
tatis xp̄i dicētes. quia hic pc̄tores recipit.
Tercio elatōis: qꝛ iustos se reputabāt: sed
alios pc̄tores. Quarto temerarie suspicatō
nis. suspicabant matheū adhuc publicanū
quē xp̄s elegit in aplm̄. Idō dixerūt: q̄re cū
publicanis ꝛ peccatoribꝫ mādūcat magister
vester. Simō de cassia. Cū ds saluti aīaruꝫ
intēdit ꝛ studet curare languores tūc possit
sumere nccia. etiā si de māmone iniqtatis
existerēt. Simō de cassia. Fecit ɔuiuiū ma
the⁹ magꝫ ex fide qꝫ rerꝫ apparatu: exultās
se tm̄ accepisse hospitē: ꝛ qꝛ de sua substan
tia tāto hospiti meruisset ministrare. indignū
se arbitrās qꝛ vocaret a xp̄o. ꝛ qꝛ xp̄s ad do
mū ei⁹ accesserat q nō venit ad domū ꝑpter
ei⁹ cibū corpalēꝫ: sꝫ spūalem verbū diuinū
ei impartiēs: reddēsqꝫ eū accēsuꝫ ī dei amo
re: vt poti⁹ eligeret egere cū xp̄o qꝫ oīa pos
sidere. Ecce multi publicani. Simō d̄ cassia
Vnū ɔuertit ꝛ multos attraxit. Beđ. Vni⁹
publicani ɔuersio: multꝫ exemplū penitētie
tribuit: ꝛ incentiuū cunctꝫ fuit. Et vidētes
murmurabāt Ecce ista q̄stio ort ex supbia
ꝛ mala estimatōe. Et ihesus audiēs ait Nō
est op⁹ valentibꝫ medic⁹. In h̄ redarguit
illorꝫ temeritatē q de iusticia sua p̄sumentes
gr̄e celestꝫ auxiliū q̄rere nō curabāt: sꝫ h̄ fe
cit male habētibꝫ illos vocat q sue infirmita
tis ɔscij medicinā sanitatꝫ penitēdo reqrūt
Quia pharisei se sanos reputabāt: publica
ni aūt male habētes se cognoscebāt. Idō isti
a xp̄o sanabant. ꝛ illi in suis peccatꝫ relinq
bant. De h̄ medico. Amb. Nouū medica
men nou⁹ mgr̄ attulit: qđ de celo ad terram
latū est. Vulnerat⁹ est ꝑpter nr̄as iniqta
tes ꝛ ei⁹ liuore sanati sum⁹. Ecci. xxxviij.
Altissim⁹ de terra creauit medicinam. J

Hic est optim⁹ medic⁹. Primo i cognitōe infirmitatꝫ. ps. xliij. Ipse nouit abscondita cordis. ad Heb. iiij. Omnia nuda ꝛ aperta sunt oculis eius. Talēs medic⁹ est qui eandem infirmitatē patitur sicut egrotus. ꝛ sic christ⁹ Heb. iiij. Nō habem⁹ pontificē qui non possit cōpati infirmitatib⁹ nostris. Secundo ex multorū subuentōe. ꝛ sic xp̄s nos omēs curauit. Lu. vi. Omīs turba q̄rebat eū tangere: quotquot tetigerūt salui fiebāt Leo papa Sicut nemīnē sine peccato inuenit. sic omēs curare venit. Tercio in prom/pta curatōne. ꝛ sic christ⁹ solo verbo. Mat. viij. Volo: mūdare. Solo tactu Luc. xiiij. Ipse app̄hensum sanauit eū ꝛ dimisit. Ad hunc omēs debem⁹ recurrere. Eccl. xxxviij Fili in tua infirmitate nō despicias teip̄m. sed ora deū ipse curabit te. Nā ipse habet septem pixides. id est septē sacramēta que tradidit ad sanandū aīe nostre vulnera. Ideo subdit. euntes discite quid est. quasi dicerꝫ Discite vos qui facitis vos mḡros. scripturas diligēter inquirite: ꝛ ignorantie vestre subuenite. qd̄ domin⁹ loquit̄ p̄ p̄phaꝫ Osee vi. Misericordiā volo. i. per peccatorūꝫ di/missionē. ꝛ volo vt sitis vobisip̄is misericordes per p̄priam recognitionē. Iuxta illud Eccli. xxx. Miserere anime tue placēs deo ꝛ nō sacrificiū. id est holocaustoꝝ oblationē vt scribit̄ Prouerb. xxi. Facere misericor/diā ꝛ iudiciū magis placet dn̄o q̄ꝫ victime q̄si diceret. vos offertis sacrificia corp̄alia ꝛ creditis placere deo. ꝛ nō curatꝭ de cōuersione peccatoꝝ nec sustentatōne pauperūꝫ. vt sp̄ūalem elemosinā faceretis in quo deo magis placeretis. Iuxta illud Gre. Nul/lum deo tale sacrificiū sicut zel⁹ animarūꝫ. q̄si diceret f̄m Chriso. Cur accusatꝭ me cū in hoc deū incusatis cui placet: ꝛ voce p̄phetica p̄dixit. Et subdit nō veni vocare iustos sed peccatores ad penitentiā. Vn̄ Beda in omel. mouet dubiū. Tamē vocauit nathanael. de quo Iohā. i. Ecce ver⁹ israelita in quo dolus non est. ꝛ ille fuit iust⁹. Rn̄detur omēs electos ad regnū vocat. peccatores ad penitentiā. iusto's vt ambulent de virtute i virtutē. Vel sic. Nō falsos iustos vocat vt pharisei erāt. sed eos qui se peccatores co/gnoscebant. quales fuerūt qui cū xp̄o manducauerunt. Simon de Cassia. O quanta est virt⁹ penitētie que d̄ peccatorib⁹ facit iustos. de impijs pios. de alienis filios. de ex/traneis ciues. de terrenis celestes. de quo Chriso. in sermone de sancto Matheo dic. O virt⁹ diuinitatis ꝛ misericordie. ex captiuo facis militē. ex luto auꝝ. ex raptores p̄stolū. de thelonario euangelistā. Qui pri⁹ fuit in p̄fundo malignitatis nūc ascēdit ad apicem virtutis vt neminē debere despera/re ostēderet: sed omib⁹ nobis fiduciā mise/ricordie sue p̄staret. Si igit̄ fuisti superbus recordare marie magdalene. si auar⁹ respi/ce zacheū ꝛ matheū. si luxuriosus vide adulteram. si iracund⁹ cōsidera Paulū. si multis peccatis negasti deū recurre ad Petrū Vt omēs peccauerūt ꝛ veniā adepti sūt. ps. Miseratōes ei⁹ sup oīa op̄a eius.

Sermo CXXXII. Adidē.

Sequere me ma

thei. ix. Pater vidēs filiū i peri/culoso loco sedere vocat euꝫ vt a periculo eruat̄. R. Sp̄ūaliter. Sic xp̄s vidit Matheū periculose sedere: q2 in thelonio ꝛ i loco auaricie q̄ ducit in periculū ani/me. de quo Aug. de libero arbitrio. De auaricia oriunt̄ omīa mala. Et cū auaricia ali/cui dominat̄ tunc omib⁹ malis subiect⁹ de/monstrat̄. Figurat̄ Zach. v. Qui vidit amphoram egredientē: ꝛ ocul⁹ ei⁹ in vniuer/sa terra. ꝛ mulier sedēs in medio amphore que est impietas: ꝛ massa plumbi in ore ei⁹ ꝛ erāt due mulieres spiritus habētes malignos. ꝛ habebāt alas q̄si alas milui. ꝛ leua/uerunt amphorā inter terrā ꝛ celū. Spiri/tualiter. Per amphorā intelligit̄ auaricia. Nā sicut amphora est vas terreū. ꝛ sic auarus tot⁹ terren⁹ est. ꝛ oculi ei⁹ in terra. Iu/xta illud ps. Oculos suos statuerūt decli/nare in terrā. q2 auaro grati⁹ est intuere aurum q̄ꝫ solē. Dicit notāter in omī terra. q2 auaricia est generalis. Iuxta illud Hiere. vi. A minimo vsq3 ad maximū omēs stu/dent auaricie. Et mulier ī medio amphore

que est impietas: est auaricia que ē impia Dicit Amb. Auarꝰ pauperiorē se iudicat. nā sibi deesse arbitrat᷑ qđ ab alijs possidet᷑. ⁊ massa plūbi in ore eiꝰ. id est graue peccatum in ore auari. s. mendaciū periuriū Vñ Aug. Vir auarꝰ inferno similis. nunq̄ʒ dicit sufficit. Due mulieres portāt amphorā habētes spiritū malignū. id est duo peccata scilicet superbiā ⁊ luxuriā. in quibꝫ habitat demon ⁊ regnat. alas habentes sicut milui qui semꝑ student rapine pullorū. ⁊ sic auaricia insatiabilē habet appetitū. vt dic̄ Metbodiꝰ. Auaricia est gradꝰ delicti ⁊ scelerꝫ que nō nocet vni: ſʒ vniuersis. Et leuauerunt amphorā inter celū ⁊ terrā vt edificet᷑ ei domꝰ in terra Sennaar: que interꝓtat᷑ fetor: quia peccatū auaricie inducit fetorēʒ ꝯsciētie. Nā est radix cunctorū malorū. de quo apls. i. Thimo. vi. Radix omniū malorꝫ est cupiditas. Et dicit sanctꝰ Tho. in ij. ij. Auaricia est radix omniū maloꝝ. nō q̄ semꝑ oīa oriunt᷑ ex auaricia. sed q̄ nullꝫ est malū qđ nō interdū ex auaricia orit᷑ Jō Luc. xij. Cauete ab oīi auaricia. Nā dicit Aug. Venenū charitatis est auaricia. Nā sicut charitas omniū bonorum est radix: sic auaricia oīm maloꝝ. Jdcirco dominꝰ vocauit matheū dicēs. Sequere me. de quo thema. ¶ Jn sūma verboꝝ duo innuunt᷑. Primo mathei vocatio benigna. ibi sequere me Secūdo phariseoꝝ murmuratio maligna. ibi. quare. De primo dicit. Jn illo tp̄e scilicet cū sanasset paraliticū in lecto trāsiuit videre eū. Vnde Chris. Ne accēderet eos i odiuꝫ sui. Symon de Cassia. Qui creauit hominē ad imaginē suā: ille ꝓnoscit omniū volūtates ⁊ dispositōnes q̄ʒ faciles sunt ad auersionē: ⁊ difficiles ad ꝯuersionē. ¶ L. ¶ Jdeo sepe mens hominū hesitat cur iste vocatur. Respōsio. Nō est verior causa nisi q̄ deꝰ nouit corda hominū ⁊ volūtates faciles ad ꝯuersionē que homini nō apparēt. Naꝫ misericordiā etiaꝫ exercet ad reprobos ne ampliori pena amplecterent᷑: si vocati venire ꝯtemnerent q̄ʒ si despicerēt nō vocati. De quo Joh. xv. Si nō venissem ⁊ eis locutus fuissem peccatū nō haberēt. Nā spiritꝰ vbi vult spirat. Johā. iij. Dicit Symon de cassia. Deꝰ nisi qđ iustū est vult. Jdcirco iuit ab eis ne irritaret eos in odiū ⁊ ne maiorēʒ incurrerēt iniquitatē ⁊ penā. Luc. xij. Seruus sciēs voluntatē domini ⁊ nō faciēs vapulabit plagis multis. Jgnorās vero paucioribꝫ: quia cui multū datū est multū queretur ab eo Luc. xij. Et vidit hominē sedētem in thelonio Matheū nomine. ⁊ fuit in capharnaū que fuit ciuitas capitalis in galilea maritima cōmertijs apta: ibi Matheus reipublice agebat officia. Nā dicit᷑ Matheus noīe de genere Leui: quia erat de tribu leui. publicanꝰ ex officio. a scipione habuit originē rome: qui pro republica ordinauit publica thelonia. ⁊ de eoꝝ numero erat mathēꝰ q̄ nūmismata imagine isignita cesarꝫ: in cesareū fiscū cōgregabat. Sic xp̄s rex celi ⁊ terre vocauit matheū vt nūmismata. id ē homines imagine dei insignitos locaret i fiscum regis celestis sicut piscatores Math. iiij. Nō ab arte abolita fecit: ſʒ i meliora cōmutata. ⁊ sic Matheū vocauit ad hoc vt exigeret nūmismata dei. id est homies vt cognoscerēt creatorē. Jdcirco dicit. vidit hominē. s. in singulari. ¶ M ¶ Jtē visio dei est triplex. Primo videt omnes generaliter. Secūdo diligētes amicabiliter. Tercio penitētes misericorditer Primo videt oēs generaliter. Prouer. xv. Jn oīi loco oculi domini ꝯtemplant᷑ bonos ⁊ malos: videt generaliter iuuenes ⁊ senes. diuites ⁊ pauperes. nobiles ⁊ ignobiles. p̄s. De celo respexit suꝑ oēs filios hominū. s. in luce ⁊ in tenebris. in secreto ⁊ i publico. ad Heb. iiij Oīa nuda ⁊ apta sunt oculis eius. Jdeo vbiq̄ʒ studiosi virtuosi ⁊ disciplinati debemus esse. Boetiꝰ in de ꝯsol. philosophie. Magna est nobis indita necessitas ꝓbitatꝫ cū oīa agamꝰ ante oculos iudicis cuncta cernentis. ¶ Secūdo videt diligentes se amicabiliter. s. amore ꝓueniendo ⁊ in amore ꝯseruando. Sap. iiij. Gratia ⁊ misericordia dei in sanctis eiꝰ ⁊ respectꝰ in electis eiꝰ p̄s. Oculi dn̄i suꝑ iustos. s. ꝓhens magnaꝫ dilectionē ⁊ deuotionē. Geñ. iiij. Respexit dn̄s abel ⁊ ꝓbuit ei dilectionē: ex q̄ obtulit

dignã oblationẽ. ¶ Tercio videt penitẽtes misericorditer. ⁊ sic respexit inimicos niniuitas. Jone. iij. Uidit de⁹ opa eoꝝ. s. niniuitaꝝ penitentiã Et sic dep̄care debem⁹ deũ vt respiciat nos oculo misericordie cũ p̄s. Protector noster aspice de⁹. ¶ N. Nam aspect⁹ diuinitatis ad quẽ dirigit̃ multos habet effect⁹. ¶ Primo efficit timoris incussionem. p̄s. Qui respicit terrã ⁊ facit eam tremere. i. terrenũ peccatorẽ facit timere: sicut re⁹ in ꝯspectu iudicis terret̃. Uñ puer. xx. Rex qui sedet i solio iudicij dissipat omne malũ intuitu suo. s. incutiẽdo timorẽ: p quẽ peccator declinat a malo. de q̃ Fabian⁹ papa. ⁊ habet̃. xi. q. iij. Qui omnipotentẽ metuit nec ꝯtra deũ nec cõtra ecclesiã nec ꝯtra instituta patrũ facit. Jõ. ij. Machab. xij. Honora eũ qui vniuersa respicit. s. vt nõ facias in ei⁹ p̄sentia. qđ times facere in mea p̄sentia. q2 scribit̃ Eccl. xxiij. Oculi dñi lucidiores sole circũspicientes oẽs vias hominũ ⁊ pfundũ abissi. ¶ Secũdo aspectus deitatis operat̃ boni ppositi inspirationẽ. Figuratur. i. Reg. i. Respexit dñs Annã que pri⁹ erat sterilis ⁊ peperit sexũ virilẽ: ⁊ sic de⁹ respicit peccatorẽ sterilẽ dans ei grãm ꝯcipiẽdi bonũ ppositum: ⁊ facit parere op⁹ virtuosum. sicut fecit pater filio pdigo. Luce. xv. Uidit filiũ pdigũ cũ adhuc lõge esset ⁊ iussit anulũ dare in man⁹ ei⁹: ⁊ calciare pedes eius ⁊ induere vestib⁹. Et sic de⁹ respiciẽs peccatores dat calciamenta pedũ. id est bonum affectũ ⁊ anulũ in manib⁹: ⁊ induit eũ bono pposito ⁊ operatõe. Jdeo Aug. Bonum ppositum redeundi ad patrẽ nõ habuisset. si aspectu misericordie caruisset. ¶ Tercio respect⁹ dei opatur ꝯtritionẽ cordis. de quo Luc. xxij. Respexit dñs petrũ ⁊ egressus foras fleuit amare Nimiꝝ q2 oculi dñi erant quasi flãma ignis cor peccatoris liquefacit̃s vt glacies que a facie ignis dissoluit̃ p̄s. Sicut cera fluit a facie ignis: sic peccator a facie dei. s. dissoluit̃ in ꝯtritione lacrimarum. ¶ Quarto respect⁹ diuinitat; causat spũalium bonorũ multiplicatõem. Jsa. lxi. Ad quẽ respiciã nisi ad humilez. s. per multiplicationẽ gratiaꝝ. Nã humilis est sicut vas vacuũ aptũ ad gratiã. de quo Jac. iiij. Humilib⁹ dat gratiã. de quib⁹ Leui. xxvi. Respiciã vos ⁊ faciã vos crescere in bonis. ¶ Quinto respectus diuinitatis causat oĩs miserie liberationẽ. Exod. iiij. Uidens vidi afflictionẽ populi mei ⁊ descẽdi liberare eos. s. de miserijs. sic nos petere debemus misericordie sue visionẽ. dicendo Dañ. ix. Aperi oculos tuos ⁊ vide tribulatõem nostram ⁊ cogita de nobis. p̄s. lxxix. Respice de celo ⁊ vide ⁊ visita vineã istã. Eccli. xxxvi. Respicias in nos ⁊ ostẽde miserationũ tuaꝝ lucẽ domine. Et sic oculis misericordie respexit Matheũ liberãs eũ de periculo vicioꝝ dicens. sequere me Ecce vocauit eũ ab hoc officio. Dicit eñi magister in. iiij. di. xvi. Tria genera hominũ sunt qui vere penitere nõ possunt nisi aggrauationẽ ꝯsciẽtie postponãt. ¶ O. Primi sunt gerentes odium in corde. q2 dicit Chriso. Odiũ est spiritus tenebraꝝ. Aug. Sic putate odiũ quasi occisoris gladiũ. Nã deus nulli remittit peccata nisi pri⁹ dimiserit pximo. Eccl. xxviij. Relinque pximo nocẽti te. ⁊ dep̄canti tibi dabit̃ venia. Aug. Unusquisq; talẽ indulgentiã accipiet a deo qualẽ faciet proximo. ¶ Secũdi qui male acquisita possidẽt Aug⁹. ⁊ habet̃. xiiij. q. vi. si res. Si res reddenda est ⁊ nõ reddit̃ penitẽtia nõ agit̃ sed simulat̃. ¶ Tercij sunt qui officiũ vel negocium gerunt qđ sine peccato exercere non possunt: talis penitẽs esse neq̃t nisi desistat. vt est theloniũ. ¶ P. Licet posset aliqñ esse sine peccato. vt ab antiquis positũ est vl ab illis q̃ habẽt posse. vt a regib⁹ vel a principibus potestatẽ habentib⁹. vel ex iusta causa vt p defensione transeuntiũ vel nauigantium. vt patet. xxiiij. q. iij. Si qs romipetas atm̃ tales sedẽtes bono torpẽt. Dicit Ber. Nunq; ociosus sit seru⁹ dei. Nã fm valerium. Uanã dant ocia mentẽ. Jõ Hiero. Semp aliquid opis facito: ne te dyabolus inueniat ociosuz. qualis fuit Mathe⁹ i theloneo sedens. Jdeo Greg. in omel. Petr⁹ ⁊ alij apostoli reuersi sunt ad piscatõez post resurrectionẽ. Mathe⁹ vero ñ venit ad theloniũ. Jdeo subdit. surgẽs secutus est eum

Symon de Cassia. Matheus nō fuit surdus
auditu: nec tardus ad verba. nō expectauit fi
scarijs cesaris ratonē reddendo, pro eo q̄ re-
linquebat theloniū in dāno. Nā xp̄s voca
uit eū interius et exterius. Exterius p vocē. inte-
rius p inspirationē. q̄r dicit Hiero. Fulgur
et maiestas diuinitatis occulta relucebat ī
humana facie. q̄ ex primo aspectu vidētes
ad se trahere poterat sicut magnes ferrū at
trahit. Ideo dicit Simon de Cassia. Uer
buz xp̄i nō solū auribus Mathei insonuit. sz
animū attraxit. affectū imutauit. et intelle-
ctum illuminauit. Et subdit. et factū est dis-
cumbente eo ī domo. Dicit Symon de cas
sia. Matheus reliquit aliena et ministrauit
xp̄o de sua substātia. indignū se reputās q̄
vocaret a xp̄o. Et sic humilior reddebat. et
q̄nto humilior de tanto gratie xp̄i capacior.
q̄r xp̄s nō intrauit ad eū ob cibi causam: sz
ad erudiendū et ꝯfirmandū eius aiam quā fe
cerat in relictione rex et ī sequela sui augēs
inceptū. Et subdit. Multi publicani et pec-
catores veniebāt ad eū et discubuerūt cum
ihesu et discipulis eius. Sz diceres tū dicit
Isa. lij. Exite vos et recedite immundū no
lite tangere. Rn̄det Aug. Ille recessus nō
intelligit corpaliter sz spūaliter. Nā recede
re et exire est facere qd̄ ptinet ad correptōez
ipsorum. Nā dicit Aug. et habet. xxiij. q. iiij.
tolerandi. Tolerādi sunt mali p pace. i. ne
scandalū fiat. Ideo d̄ ꝯsec. Tu bonus tolera
malū. Nā s̄m Aug. sup Exo. Immundū
tangere est peccatis ꝯsentire. et sic recedere
debemus ab eis nō aūt corpaliter. Nā dicit
beatus Greg. Perfectus nō est q̄ imperfectū su
stinere nō pt. Attamē de pfectis habet. xx-
iiij. q. iij. resecande. Resecāde sunt carnes
putride: et scabiosa ouis a sanis: ne alias in
ficiet. s. simplices et imperfectos. Nā s̄m gre
gorium. Tāto quisq̄ pfectior est q̄nto dolores
sentit alienos. Sz. d. tū apl's. i. Cor. v. di
cit. Si q̄s noiatur inter vos fornicator aut
auarus cū hmōi nec cibū sumere licz. Rn̄de
tur p noiationē hāc nō ītelligit simplicē no
minationē. q̄r alias multi innocētes essent
dānandi et nō sūt. sz ītellige. s. p snīaz iudi-
cis. vt habet in cano. ij. q. i. multi. Nō possu

mus aliquē a cōmunione phibere nisi spō-
te ꝯfessuz. aut corā iudice eccl'iastico accusa
tū et victū. Dixi scd̄o tangit phariseorū in
murmuratō maligna. et vidētes pharisei di
cebāt discipulis eius. q̄re cū publicanis et pc̄to
ribus mādūcat mgr̄ vr̄. Ecce alios iudicātes
nesciētes q̄les fuerūt. Attū si sciuissent et no
uissent seipos: nō despexissent alios. Sene
ca. Nichil bn̄ noscit q̄ seipm nescit. O q̄t
sunt hodie tales q̄ pprios defectus nō cogno
scūt. Simō d̄ cassia. Quis est q̄ in lege dn̄i
nō delinq̄t si nō fecit tū voluit. Iō Eccl. xxxi
Intellige q̄ proximi tui sūt ex teipo. Q
Sz. d. q̄re xp̄s voluit ita pc̄toribus ꝯuersari
et nō ducere vitā solitariā. sic Iohēs bapti
sta. Rn̄det san. tho. pte. iij. q. xl. ar. i. dicēs.
Cōuersatio xp̄i talis debuit esse vt ꝯueniēz
sue incarnatōi s̄m quā venit in hūc mundū
Uenit g̃ in mundū tribus de causis. Prio
ad manifestandū veritatez. Ioh. xviij. Ad
h venī in mundū vt testimoniū phibeā veri
tati. et ideo debuit ī publico pcedere p̄dicā
do vbi fuit ppl'i multitudo Luc. iiij. Nunq̄d
ī alijs ciuitatibus oportet me euāgelisare. q̄r
ad h missus sū. ps. Annūciaui iusticiā tuā ī
eccl'ia magna. Scd̄o xp̄s venit ī mundū
vt hoīes a pc̄to liberaret. de q̄. i. ad Thim.
i. Xp̄s ihs venit in hūc mundū pc̄tores sal
uos facere. Et iō dicit Chris. Licet ī eodē
loco manēte posset ad se oīs trahere: nō tū
h fecit p̄bens nobis exemplū vt pambulemus
et q̄ramus errātes: vt pastor ouē pditā. et me
dicus infirmū. vt d̄r p pphaz Ezech. xxxiiij.
Ecce ego ip̄e requirā oues meas et visitabo
eas sic pastor visitat gregē. Hoc desiderauit
Dauid dicēs. Erraui sic ouis q̄ perijt q̄re
seruū tuū dn̄e. Silr Isa. liij. Nos oēs q̄si
oues errauimus ꝛc. i. Pe. ij. Eratis sic oues
errātes: sz nūc ꝯuersi estis ad pastorē. Ter
cio docebat vt ꝯsideremus q̄ p ip̄z habeamus
accessū ad deū. Ro. v. Per xp̄m dn̄m nr̄z
accessū habemus ad deū p fidē s̄m gloriā istā
in q̄ stamus. ideo ꝯueniēs fuit ip̄m hoībus cō-
uersari signāter pc̄toribus vt oībus fiducia da
ret ad deū accedēdi. Baruth. iij. In terris
visus est et cū hoībus est ꝯuersatus. Hoc vidē
tes pharisei murmurabāt dicētes. Quare

manducat mgr̃ vester cũ pctõribꝫ. Quibus xp̃s r̃ndit. Nõ est op⁹ valẽtibꝫ medic⁹: sed male habẽtibꝫ. q. d. Uos estis sani in apparentia vr̃a: ergo nõ indigetis medico. cũ scribit Isa. i. Omne caput languidũ: omne cor merẽs. Idcirco necessari⁹ est medic⁹ celestis cũ nemo mund⁹ a sorde: nec infans vnius diei. Iõ exclamat Hiere. xvij. c. Sana me dñe et sanabor. et h ipsi nõ intelligentes. Iõ dixit eis. Eũtes discite q̃r misericordiã volo et nõ sacrificiũ. q. d. Hec est volũtas dei patris ꝙ vult pctõris saluatõez. Nã legis sacrificiũ nõ iustificat hoĩes opa misericordie nõ exercẽtes. q̃r dicit Hilari⁹. Misericordia legẽ obseruantibꝫ est neccia. Nã dr̃ Ro. iij. Omnes peccauerũt et egẽt grã dei. ppter qd̃ subdit. Nõ veni vocare iustos: sz pctõres. Chris. Hoc ironice dictũ est. sic illud. Ecce Adã qsi vn⁹ ex nob fact⁹ est q̃r null⁹ iust⁹ erat in terra. q. d. ideo non sperno peccatores. q̃r ppter ipsos veni vt eos traham post me in vitã eternã.

De sancto Michaele. Sermo CXXXIII.

Angeli eorũ vident semp faciẽ pr̃is mei q̃ in celis est. Mat. xviij. R. Pr̃ familias mãcipãs filiũ suũ ad scolã puidet sibi de pedagogo ad imbuendũ et custodiendũ. Spũaliter. et sic de⁹ pr̃ locãs hoĩez i hũc mundũ nõ eum solitarie mittit. sz deputat vnicuiqz angelũ i custodiã. Ps. xc. Angelis suis de⁹ mãdauit de te. Que verba tractat beat⁹ Bern. dicẽs. O mira dignatio: vera et magna dilectio ꝙ dñs mãdauit angel' ad custodiẽdũ nos. Chris. sup eplaz ad Heb. O quant⁹ honor nobis exitit ꝙ de⁹ ad nos sic ad amicos angelos mittit. Figurat' thobie. v. Pater thobie noluit filium solitarie mittere i rages. sz iussit sibi q̃rere comitẽ ppter discrimina viaꝝ. Spũaliter. Rages interptat' egrotatio. et significat mundũ vbi est egrotatio victoꝝ. De⁹ nõ mittit nos solitarios: sz associat nobis angelos. de q̃ hiero. Magna dignitas aĩaꝝ vt vnaqueqz hz ad custodiã angelũ deputatũ. Iõ dicũt angeli hoĩm. cũ dicit'. angeli coꝝ. In verbis pmissis duo innuunt'. Primo hoĩm dignitas gl'iosa. ibi. angeli coꝝ. Scdo subiũgit' angeloꝝ pprietas iubilosa. ibi. semp vidẽt faciẽ pr̃is. De p̃io dicit. angeli coꝝ. Aug. de ci. dei dicit. Sũt angeli dei et angeli nr̃i. i mũdo nr̃i. in iudicio nr̃i. in celo nr̃i. Primo sũt angeli nr̃i i mũdo: q̃r nobis ad ministeriũ missi. Heb. i. Oẽs sũt administratorij spũs et in ministeriũ missi. S. Diceres mittunt' oẽs. R̃ndet dyonisi⁹. Mitti angelos capit' dupliciter. Uno mõ ad oĩa diuina secreta reuelãda. Alio mõ ad exteriora exequẽda. P̃io omes mittunt'. q̃r sup̃mi q̃ dicunt' assistẽtes reuelãt secretã medijs et medij infimis. Scdo mõ locũ de celo ad terrã mutãdo. ad h solũ mittunt' angeli inferiores cõmuniter loquẽdo et ex officio coꝝ. Dico cõmuniter q̃r p arduo negocio mittunt' etiam supiores. Isa. vi. Uolauit ad me vnus de seraphin. Et de tali ordiẽ Dañ. vij. Milia miliũ ministrabãt ei et decies milia et cẽtena assistebant ei. vbi sanct⁹ tho. pte. i. q. l. ar. iij. Angeli sũt imateriales substantie in maxima mltitudine. Et dyonisi⁹. li. viij. celestis ierarchie. Multi sunt q̃ excedũt cõmẽsuratonẽ numeroꝝ. de q̃ Iob. xxv. Nũqd est numer⁹ militũ ei⁹. q. d. nõ. Illoꝝ oĩm festiuitas celebrat' hodie. Et oẽs dicunt' angeli. i. nũcij. et merito. Dicit san. tho. pte. i. q. cviij. ar. v. Licet nõ oẽs mittunt' tñ oẽs dicunt' angeli ppter manifestatões diuinorũ secretoꝝ. L. Sz cũ sint spũs incorporei cur corpaliter pẽnis depingũt'. R̃ndet Isi. vij. ethimologiaꝝ. ppter misticũ intellectũ. P̃io depingunt' pẽnis ppter coꝝ pmptaz volũtatẽ et celerẽ discursum. Scdo lõga coma et reflexis capillis ad significandũ ordinatas affectões ex mẽtis radice pcedẽtes. Tercio autes ppter diuinã inspiratõez pcipiẽtes. Quarto nares q̃r pctã fetida fugiunt. Quĩto labiis q̃r diuia secreta manifestant nobis. Sexto imbarbes ad designandũ ꝙ in oĩbꝫ etatibꝫ et senio nõ deficiũt. Septimo man⁹ et brachia habẽtes. q̃r ad virtutẽ actiuã nos hortant'. Octauo cor et pect⁹ ad significandũ dei fortitudinẽ. q̃ exercitu

Sennacherib vn⁹ angel⁹. clxxxv. milia oc/
cidit. Nono pedes nudos ad significandū
liberā affectōez ad deū ꝛ motū sine impedi/
mēto. Decimo pēnati: qꝛ sunt a cogitatōne
terrena penit⁹ alieni ꝛ ī ɔtēplatōe alti. ꝛ sic
sūt ī mūdo nr̄i custodes. ¶ V. ¶ Sz cur h̄
ordiauit de⁹ vt sint nr̄i custodes. Rn̄detur
Pr̄io ꝓpter hoīs dignitatē q̄ ī h̄ attēdit̄ ꝙ
hūana natura est dignificata ꝛ ieffabiliter
nobilitata ꝑ suā substātiā ī diuio supposito.
rōne hui⁹ debet̄ sibi honor diuin⁹ ꝛ cult⁹ la/
trie q̄ soli deo est debit⁹. Et dic̄ Athanasi⁹.
Perfect⁹ de⁹ ꝑfect⁹ hō. ꝛ inde est ꝙ an̄ in/
carnatōez angeli ꝑmiserūt se adorare. Hoc
tn̄ post incarnatōnez ꝓhibuerūt Apoc. xix.
Vide ne feceris qꝛ ɔfrater tu⁹ sū ego. Jō an
geli nō dedignant̄ fuire homini cū hūanaz
naturā vidēt sup̄ se eleuatā. Secūdo ꝓpter
coꝝ vtilitatē q̄ ɔsistit ī h̄ ꝙ coꝝ ruina ex ho
minibꝫ debet restaurari. qꝛ hoīes saluādi in
trabūt ī locū cadētiū angeloꝝ. de q̄ Math.
xxij. In celo nō nubēt neq̄ nubent̄ sz erūt si
cut āgeli dei. ¶ X. ¶ Jō āgeli administrauert
ad redemptōez hūani generis. Primo ad in
carnatōez nunci⁹ fuit angel⁹. Lu. i. Missus
est angel⁹ ad virginē dicēs. Ecce ɔcipies.
Scd̄o ad natiuitatē. Lu. ij. Annūcio vobis
gaudiū magnū. ꝛ venit mltitudo militie ce/
lestis exercit⁹ dicēs. Glia ī excels̄ deo. Ter/
cio ad passionē. Luc. xxij. Apparuit ei āge
l⁹ ɔfortās eū. Quarto ad resurrectōez. Ec
ce angelus dn̄i descēdit de celo ꝛ apparuit
mlieribꝫ dicens. nolite timere. Quinto ad
ascēsionē. Ecce duo viri steterūt iuxta illos
Act. i. Jdcirco Leo papa. ꝛ h̄r de ɔse. di. i.
Hi duo hymni sūt ī nouo testamētoꝝ ange
los decātati. alleluia. atq̄ glia ī excels̄ deo.
Nō qꝛ coꝝ ordīes facti sūt ruinosi ꝑ supbiā
vidētes deū hoīez natū cecinerūt Glia ī ex/
celsis deo. Vidētes ꝑ resurrectōez aīas libe
ratas: cecinerūt alleluia. Jtē ꝓpter coꝝ vti
litatē. qꝛ accidētale p̄miū eis accumulat̄ vs
q̄ in diē iudicij Nā q̄t hoīes ꝑ coꝝ misteri
um ɔuertunt̄: tot ī eis gaudia cumulant̄ Jō
Lu. xv. Gaudiū est angel' dei sup̄ vno pctō
re ꝛc̄. Nā sic̄ medic⁹ gaudet de effectu me
dicine ī infirmo. sic ꝛ angeli. Bern̄. sup̄ can

tic̄. Lacrime penitentiū sūt vinū angeloꝝ.
¶ A. ¶ Tercio sūt nr̄i angeli nobis ad custodi
az ī mūdo deputati. ꝓpter hoīs necessitatez
qꝛ necessitas req̄rit. qꝛ sepe dyabol⁹ in hoīe
rōez seducit. volūtatē abijcit. virtutē opati
uam opprimit. qđ ɔquerit̄ Bern̄. Vndiq̄
bella vndiq̄ temptamēta nusq̄ securitas.
Jō Bern̄. Angel⁹ in oīni loco est sedul⁹ pe
dissequa aīe. Jtē inimici sūt seui. i. Pe. v.
Aduersari⁹ vr̄ ꝛc̄. Jtē inimici sunt multi.
Haymo. Aer iste obscur⁹ ita plen⁹ est dya/
bolis sic̄ radi⁹ solis minimis puluerib⁹ Jō
nccīa est custodia angeloꝝ. Nā dicit apl's
Eph̄. v. Nō est nob̄ colluctatio aduersus
carnē ꝛ sanguinē. sz aduersus principat⁹ et
ptātes tenebraꝝ. Jō Bern̄. Si bon⁹ sp̄us
se elōgaret maloꝝ impetū q̄s sustineret. Jtē
inimici nr̄i sūt astuti ī temptatōe. qꝛ dic̄ san
ct⁹ thō. pte. i. Cognitio natural' nō ē demo/
nibꝫ ablata sz diminuta ꝓpter simplicitatē
sue substātie ɔsequit̄ eīn naturā angeli. Jō
dyonisi⁹. iiij. ō diuinis noībꝫ Dona ī eis na
turalia manēt integ̃: sz cognitio ꝑ grāz ī spe
culatōe nō totaliter ē eis ablata sz diminu/
ta. qꝛ de secretis diuinis tn̄ reuelat̄ eis q̄tū
oportet mediātibꝫ angelis. Sz totaliter co
gnitio ꝑ affectōez charitatis est ī eis sublata
vt resistem⁹ coꝝ insidijs nccē est hr̄e ange/
los. Job. xl. Nō est ptās sup̄ terrā q̄ equi/
perat̄ eis. Nos eīn sum⁹ quasi locuste viles
ipi vo q̄si gigātes fortes. Ps̄. xxxiij. Jnmit
tet angel⁹ dn̄i in circūitu timētiū eū ꝛ eripi
et eos. Orig̃. Vult dn̄s facere res mirabi
les de locustis. vult supare gigātes. ꝛ sic iu/
uando sūt nr̄i custodes. ¶ B. ¶ Jtē in hoīe ē
potētia intellectiua opatiua ꝛ affectiua. sed
oēs sūt defectuose. Primo intellectiua est
obscura. i. Coꝝ. xiij. Videm⁹ nūc ī enigma
te. Jō venūt angeli nos illumīnādo. Jdeo
Apoc. x. dr̄. Accipe libꝝ ō manu angeli. i. il
luminatōez ꝛ informatōez. Rich̄. de ɔtem
platōe. Angel⁹ est diuin⁹ nunci⁹ ꝑ quē di/
uinā volūtatē cognoscim⁹ Jō cū ignoram⁹
q̄d facere debeam⁹ angelū īuocare debem⁹.
Aug̃. in soliloq̄o. Angeli ambulāt nobiscū
docētes. q̄ pie. q̄ honeste ɔuersemur ī me
dio natōnis p̄ue. Secūdo in hoīe ē potētia

operatiua. sȝ illa aliqñ impēdit̃ dyaboli tēptatiōe. qd̄ ꝯq̄rit̃ apl's. i. Thes̃. ij. Impediuit nos sathanas. Sȝ boni angeli accedūt ꝯ malos ⁊ eripiūt nos. Figurat̃ Thob. viij. Angel' raphael demonē ligauit ⁊ ipm̄ i desertū religatū misit. Ei' ligatio est ptātis ei' refrenatio. Gre. Hoc est officiū angeloꝝ refrenare demones ne intm̄ noceāt q̄ntū volūt. Jō Hiero. Angeloꝝ auxilijs liberamur ab inimicoꝝ insidijs. Bern. Quotiēs cernit̃ ꝗuissima tēptatio i itinere: totiēs inuoca tuū custodē vt sit adiutor in tribulatōe. qꝛ legit̃ Dan. iij. Angel' descēdit i fornacē cū daniele ⁊ socijs ei'. Tercio in hoīe est potētia affectiua. ⁊ est aliqñ infirma ⁊ tepida. sȝ angeli accedūt ⁊ excitāt affectū. Act. xij. Cū petr' dormiuit angelus ait ei. Surge velociter. Sic. iij. Re. xix. de helia. Surge: grandis ecstat tibi via. ⁊ Zach. iiij. Angel' dñi excitauit me q̄si hoīez d somno. Jō Aug: Angeli boni hoīez nō molestāt sȝ in bono pmouent ⁊ ꝯfortāt: ⁊ gerūt nr̄a desideria añ deū Thob. xij. Cū orabas cū lacrimis ego obtuli orōez tuā dño. Hiero. Perferunt angeli orōnes ⁊ desideria electoꝝ añ ꝯspectuȝ dei.

¶ C. Nota angeli sunt nr̄i i vita. in morte. ⁊ post mortē. qꝛ nō cessant a custodia hoīs ¶ Primo in vita vt dicit sanct' tho. sup. ij. sententiaꝝ. dist. xi. Angel' homini ad custodiā deputat' nunq̄ relinq̄t hoīem ex toto: alias in nichilū redigeret̃. licȝ derelinq̄t eū fm̄ q̄d. nō tm̄ totaliter. qꝛ dicit Greg. Sicut esse nostꝝ est ex nichilo: ita ad nichilū tēderet: nisi manu regiminis auctor oīm illud ꝯseruaret. ⁊ sic de angelo. Ille etiā relinq̄t nos fm̄ q̄d. Nā sicut de' pmittit nos subiacere tribulatōnibȝ ⁊ cadere in peccatū. Ro. i. Tradidit eos i reprobū sensū. Et sic angeli dicunt̃ relinq̄re hoīez in q̄ntum a pctīs ⁊ tribulatōibȝ nō retrahūt: nunq̄ tm̄ totaliter vsq̄ ad finē mortꝭ hoīez relinquūt. Bern. In oīni loco angel' sedul' pedisseq̄ ē aīe. Sȝ q̄ pmittit hoīem aliqñ cadere est culpa hoīs. Orig. in li. de ritu ecclīaꝝ. Homo p ingratitudinē ⁊ peccatū reddit se angelica ptectione indignū. ¶ Secūdo sunt angeli nr̄i in morte nobis seruiēdo ⁊ dyabolos fugando. Figuratur Gen. xxxij. Ubi cū Jacob timuit esau tūc habuit angelos se iuuare paratos: quos cū vidisset dixit. Castra dei hec sunt. O q̄ magna erit ꝯsolatio cū hō xp̄ianus in agone videbit angelos occurrere et demones fugare. Ps. Immittet angel' dñi in circuitu timentiū eū ⁊ eripiet eos. Ber. Discurrit angel' medi' inter deū ⁊ nos vota offerēs, dona referēs. ¶ Tercio sunt angeli nostri post mortē aīas ad purgatoriū ⁊ extra ducēdo. Figurat̃ Thob. v. Dixit raphael angel' de thobia ad antiquū thobiā. ego sanū filiū tuū duco ⁊ reducaȝ. Jō canit ecclīa. Mitte archangelū michaelē vt ille dignet̃ eripe aīas de manu inferni. Jō cōmunis septimana de aīabȝ pagit̃ post festū angeloꝝ. Un̄ Bern. O iudea ⁊ hierusaleȝ q̄nto desiderio aduentū nostꝝ expectāt solliciti querūt vt sim' eoꝝ socij q̄ facti sunt nostri ministri. Itē post mortē de purgatorio ad celū portādo. de q̄ pt dici illud Exo. xxiij. Introducet te angel' me' in locū quē paraui tibi. sic factū est Luc. xvi. Cū moreret̃ mendic' ⁊ portaret̃ ab angel' i sinū abrae. Ber. Nō ambigo q̄n gratāter locāt in palatio q̄s dignāter visitāt in sterq̄linio magno cū gaudio. vt implet̃ illud Isa. lv. In leticia egrediemini ⁊ i pace deducemini. Nā nunq̄ aliq̄s rex vel papa aut ep̄s ita reuerēter est susceptꝰ ⁊ cū tali dignitate introduct' sicut angeli aīaȝ hoīs introducūt i celū. Jō Bern. In oīni loco in q̄uis diuersorio angelo tuo reuerētiā exhibe. Nā ad h̄ obligamꝰ. Ber. li. de ritu gentiliū. Unusq̄sq̄ nouerit se obligatū vt venerer̃ angeloꝝ collegiū. Nō aug. in li. lxxxiij. q̄stionū. Quidq̄d fuerit diuini muneris hoc virtute angelica mittit̃ fidelibus vniuersis.

¶ Sermo ¶ CXXXIIII. ¶ Ad idem.

Angeli eorū vident semp faciē pris mei q̄ in celis est. Mat. xviij. ¶ In vbis p̄missis duo innuunt̃. Primo ꝓponit hoīm significatōnez. secūdo angeloꝝ ꝯditionem primū ibi angeli eoꝝ. secundū ibi sp videt faciē ⁊c. ¶ De primo dicit, angeli eorū

Aug. Dicunt angeli dei et angeli nri. An-
geli dei qz deū nūqꝫ relinquūt: sz ꝓsistūt vt
creati sūt. Mgr. in. ii. li. sniaꝝ dist. iii. Creati
sūt iusti. i. sine vicio: et innocētes. sz nō iusti.
i. virtutū exercitiū nō habētes. nondū erāt
ꝑditi virtutibꝰ q̄ statibꝰ appositi fuerūt i cō-
firmatōe p grāz. et oēs habuerūt liberꝝ arbi-
triū vt nō poterant cadere. et dicit san. tho.
pte. i. q. lxi. ar. vi. Mali ad paruū tempꝰ ste-
terūt: qz statī post primū instās sue creatō-
nis peccauerūt. et dicit ibidē q fuerūt crea-
ti in grā gratū faciēte. sicut ratio seminalis
i arboribꝰ. Nā fm Aug. Ratio seminal' fac
ad effectū naturalē. et sic grā gratū facie' ad
beatitudinē. Et dicit san. tho. ibidē. ar. viii
Q, pctm̄ primi āgeli fuit cā aliis peccandi
nō cogēs sz inducens. Ideo oēs demones illi
supmo subdunt. de q Mat. xxv. Ite male-
dicti i ignē eternū q parꝰ est dyabolo et an-
gel' eiꝰ. et dicit ibidē ar. ix. Q, plures ꝑmā-
serūt qꝫ ceciderūt Rō qz pctm̄ est ꝯ natura-
lē inclinatōez angeloꝝ. ea vo q sūt ꝯ natu-
rā vt i paucioribꝰ accidūt. Aug. li. vlti. d ci.
dei. Dicunt angeli nri qz suos ꝯciues nos
hre cupiūt. Sic ḡ nūc illi vidēt deū: sic nos
visuri sumꝰ eū facie ad faciē. Greg. Ruina
angeloꝝ p beatos hoīes debet restaurari. ꝓ-
pter qd exultauerūt angeli vt dicit Leo pa-
pa. et hr̄ de ꝯsec. di. i. c. hi duo. Hi duo hi̅m
ni ab angel' in nouo testamēto sūt decantati
alleluia: atqꝫ glia in excel' deo. Rō. qz eorū
ordies fuerūt ruinosi p supbiā Idcirco deꝰ
hō natꝰ angeli gauisi cecinerūt Gloria i ex-
celsis deo. Sz in resurrectōe vidētes xp̄m
resurrexisse et aīas liberatas cecinerunt alle-
luia. Ideo Bern. O q̄ta dei pietas vt nos
vermiculi i numero angeloꝝ debere cōputa-
ri. ideo rōni ꝯsonū est et dignū: vt discamus
eoꝝ mores et virtutes vt possent dicere nob
ad Phil. iii. Habete formā nostrā. ¶ E.
Uide igit' et ꝯsidera q̄druplicē formā statꝰ
eoꝝ. Prīo itra se. scdo infra se. tercio circa
se. q̄rto sup se. ¶ Prīo intra se habēt tria. s.
puritatē. simplicitatē. et ꝯuertibilitatē. De
prīo dic̄ Damas. Angeli sūt q̄dā luminaria
trāsparētia ex prīo lumīe redūdātia: nec lin-
gua nec auribꝰ indigētia: sine sermone volūta-
tes suas sibi mutuo exprimētia. Moraliter
Et sic nos hr̄e debemꝰ puritatē si volumꝰ ꝑueni-
re ad eoꝝ societatē. vt docet Isa. c. i. Laua-
mini et mūdi estote. Apoc̄. xxi. Nichil coin-
q̄natū itrabit. s. in celū empireū vbi ē habi-
tatō āgeloꝝ. Ideo Mat. v. Bti mūdo corde:
qm̄ ipi deū videbūt Nō dic̄ mūdo corpe nā
aliq̄ studiū adhibēt ad mūdādū corpa sz nō
corda. Aug. Deꝰ n̄ respicit pulcrā carnē sz
pulcrā mētē. Scdo hn̄t i semetipis simplicita-
tē et sbtilitatē sine oī grossicie. de q Dyoni.
Essentia āgeloꝝ est simplex et pura sine omni
materia. et sic nos n̄ debemꝰ eē grossi et carnales
i opibꝰ. ii. Cor. x. Arma militie nr̄e n̄ sūt car-
nalia sz spūalia. Ideo Ephe. iiii. Deponētes
pristinā ꝯuersatōez vestraz induētes nouū
hoiez. Nā sic āgelꝰ ē simplex i essentia. et sic
nos i vita eē debemꝰ. ꝓuer. x. Qui ābulat
simplr̄ ābulat ꝯfidēter Aug. Siplex obtre-
ctare n̄ nouit. inuidere nescit. suo ꝯtentꝰ ē. ali-
ena n̄ q̄cit. si eget tn̄ diues sibi videt'. Ideo
oīs aīa simplex est bn̄dicta cui ꝯuersat' deꝰ.
ꝓuer. iii. Cū simplicibꝰ sermocinatō eiꝰ Ideo
Mat. xviii. dr. Ne ꝯtēnetis vnū de pusillis
istis. qz āgeli eoꝝ sp̄ vidēt fa. pa. q i celis est.
Hila. Orōes saluādoꝝ āgeli q̄tidie offerūt
deo. ḡ ꝑiculosū ē tales ꝯtēnere quoꝝ desideria
āgeli ꝑferūt ad deū. Tercio hn̄t i se ꝯuerti-
bilitatē. qz āgelꝰ q̄cunqꝫ se diuertit totalit'
se diuertit. de q Aug. Natura spūalis tota
simul est vertibil' Sic et nos nūqꝫ a deo auer-
tamur. s. p pctm̄ mortale. qd ē auersio a deo
a bono incōmutabili ad bonuz cōmutabile.
Sz diceres q̄mo ꝑsistemꝰ apud deū et i eo.
Rn̄det aug. A deo nō diuertimur si eiꝰ mā-
data nō trāsgredimur et ipiꝰ nō obliuiscim̄.
¶ F. Scdo āgeli exhibēt tria infra se. s. cōpas-
sionē. exhortatōez. et ꝓmocionē. ¶ Primo
infra se q ad nos exhibēt cōpassionē seu ꝯso-
lationē. De cōpassione Isa. xxxiii. dic̄. An-
geli pacis amare flebāt De ꝯsolatōe vo hr̄
Daniel. x. Noli timere vir desiderioꝝ da-
niel ꝯfortare et esto robustꝰ. Et sic angelus
ꝯsolatꝰ est Thobiā seniorē dicēs Thob. v
Forti animo esto in ꝓximo est vt a deo cu-
reris. Et sic nos iuicē debemꝰ cōpati Ro. xii
Flete cū flentibꝰ. Et etiā vnꝰ alteꝝ cōsolari

debet Eccī. vij. Ne desis plorantibꝰ in ꝯso
latōe. tal' fuit Job. xxx. Flebā qndā sup eo
q̄ afflict⁹ erat: ⁊ aīa mea cōpatiebaṫ paupi.
Sic apl's. ij. Coṙ. xi. Quis infirmaṫ ⁊ ego
nō infirmor. ij. Thi. ij. Si cōpatimur ⁊ cōre
gnabim⁹. Scđo infra se q̄ ad nos exhibēt
exhortatōez ⁊ informatōez. vt hṫ Apoc̄. x.
Accipe libꝝ de manu angeli. i. informatōez
q₂ dic̄ Berñ. Angel⁹ in oīni loco sedul⁹ est
pedisseq̄ aīe. nō cessat eā sollicitare ⁊ assidu-
is suggestionibꝰ cōmonere. ⁊ sic exhortatus
est angel⁹ pp'ł'm iudaicū. Judicū. ij. Cū loq̄
reṫ angel⁹ v̄ba dñi fleuit pp'ł's īmolauit ho
stias. Nā angeli boni hortanṫ nos ⁊ infor-
māt surgere a pc̄tis. Figuraṫ Acṫ. xij. Di-
xit angel⁹ petro ī carcere. Surge velociter.
sil'r Geñ. xix. Dixit angel⁹ ad Loth. Egre-
dere de sodomis ⁊c̄. ⁊ sic hortanṫ nos exire
angeli de vita criminosa ad vitā virtuosam
Si volum⁹ puenire ad coꝝ ꝯsortia debem⁹
simplices ⁊ ignaros informare vt pficiāt.
⁊ tribulatos vt sufferāt. ad Gal'. vi. Si q̄s
p̄occupat⁹ fuerit in aliq̄ delicto. vos q̄ spūa
les estis instruite hmōi in spū lenitatꝫ. Et sic
fecit thobias. dabat eīn his q̄ in captiuita-
te erāt monita salutꝫ Thob. i. ⁊ iudas Ma
chabe⁹. ij. Machb. xv. Singulos armauit n̄
clipei vel haste munimine s₃ ſmonibꝰ opti-
mis ⁊ exhortatōe. vt docet apl's. i. ad Thi.
vi. Doce exhortare. vbi Greg. Vnusq̄sq₃
n̄r'm inq̄tuꝫ sufficit ad puritatē p̄ximū de-
ducat. ⁊ ad bn̄ viuēdū inducat ⁊ errāti eter
nū supplitiū denūciet. scribiṫ Jac̄. v. Qui
ꝯuerti fecerit pc̄torez ab errore vie sue sal-
uabit aīaꝫ ei⁹ a morte. Tercio exhibēt in-
fra se existētibꝰ. i. nob p̄motionē: q₂ p̄mo-
uent nos q̄ ad deū. de q̄ Hiero. Perferūt an
geli cogitatōnes ⁊ desideria in ꝯspectu dei.
Apoc̄. viij. Ascēdit fum⁹ incēsoꝝ de manu
angeli ī ꝯspectu dñi. Quid est fum⁹ incēso-
ruꝫ: nisi desideriū electoꝝ ⁊ oratio coꝝ quā
ipi offerūt deo. Thob. xij. Cū orabas cū la
crimis ego obtuli orōēz tuā dño. Nā petūt
p̄ nob deū. Zach. i. dixit angel⁹ Vsq₃ q̄ dñe
exercituū nō misereberꝫ hieꝛ'm ⁊ orbiū iuda
q̄bꝰ irat⁹ es. Job. xxxiij. Si fuerit p̄ eo āge
l⁹ loquēs miserebiṫ ei⁹. Heḃ. Discurrūt an

geli īter nos ⁊ deū fidelissime portātes n̄ros
gemit⁹ ad deū ⁊ grāꝫ fidelissime reportātes
Sic nos si volum⁹ ad coꝝ choros puenire
debem⁹ alter alteꝝ ad salutē aīaꝝ p̄mouere
⁊ p̄ inuicē orare. Jac̄. v. Orate p̄ inuicē vt
saluemini. q̄ꝺ fecit apl's Ro. i. Testis est mi
chi de⁹ q̄ sine ītermissione memoriā v̄ri fa
cio ⁊c̄. Chriſ. Orare p̄ se est necitas: sed p̄
alio fraternitatꝫ charitas. tūc implebiṫ illō
ps. Orō mea ī sinu meo ꝯuertet. Ter
cio āgeli exhibēt tria circa se. Nā intra se vi
uunt ordīabiliter. amicabiliter. ⁊ hūiliter.
Prīo ordiabiliter. q₂ vnusq̄sq₃ ī suo ordi
ne pseuerat. Dyonisi⁹. Nō est phas q̄ q̄s
opari p̄sumat q̄ꝺ ad suū ordinē vel officiuꝫ
nō spectat. Sic nos debem⁹ rectū ordinem
ſuare q̄ ad deū. ⁊ q̄ ad p̄ximū. ⁊ q̄ ad nos.
Prīo ad deū. nā nos ī meliori statu creati
sumus. oīs creatura est sub n̄ris pedibꝰ. p̄s.
viij. Oīa subiecisti sub pedibꝰ ei⁹. vt sim⁹ ea
ꝯculcantes ⁊ solū deū sup nos venerantes.
Mat. iiij. Dñm deū adorabis ⁊ illi soli ser
uies. Itē ordinē ſuare debem⁹ q̄ ad p̄ximū
vt nullū de p̄ximis pturbem⁹ ī rebꝰ honore
⁊ fama ⁊ oīa q̄ ei⁹ sūt. ne maledictōez incur
rem⁹. Deuṫ. xxvij. Maledictus q̄ trāsfert
termīos p̄ximi sui. Trāsferre termīos ē p̄
ximū ꝯturbare De talibꝰ gal'. v. Qui ꝯtur
bat vos portabit iudiciū. Itē ordiabiliṫ vi
uere debem⁹ q̄ ad nos vt vnusq̄sq₃ statū suū
ī q̄ vocati sum⁹ ſuet ⁊ fideliter custodiat. vt
q̄ ī mr̄imonio ꝯstituti sūt legē mr̄imonij ser
uent. ⁊ q̄ ī spūali statu sūt ſm spūm viuent.
Ro. viij. Debitores sum⁹ nō carni vt ſm
carnē viuam⁹ s₃ spūi. i. ad Coṙ. vij. Vnus-
q̄sq₃ maneat ī ea vocatōe q̄ vocat⁹ est apud
deū. Scđo āgeli viuūt circa se amicabiliṫ
Job. xxv. Qui facit ꝯcordiā ī sublimibꝰ. ita
q̄ q̄ p̄est nō supbiat. q̄ subest nō inuidet. ⁊ sic
nos Eccī. xxxij. Rectorē te posui noli extol
li Nā supiores illūīant inferiores ⁊ n̄ sup
biūt ꝯ̄ h. q₂ cognoscūt hr̄e nō a se: s₃ a deo.
Sic tu si ī ptāte es ꝯstitut⁹ memēto q̄ꝺ scri
ptū est. Ro. vi. Oīs ptās a dño deo ē. noli
esse vt pilat⁹ qui dixit ihū. Nescꝫ q₂ habeo
ptātē te crucifigēdi ⁊ dimittēdi. Cui r̄ndit
ihesus Math. xxvi. Nō haberes potestatꝫ

nisi esset tibi data desup. Nã supbia sp cau
sat rancorẽ ꝛ discordiã Prouer. xiij. Inter
supbos sp sunt iurgia. Jdõ ait xp̃s discipulis
Luc. xxij. Uos aũt nõ sic. Qui maior ẽ ve
strũ fiat sicut minor. Et ꝓpter dñationẽ facta
ẽ ꝯtẽtio iter discipłos ihũ Nos igiẽ si volu
m⁹ esse ꝯsortes angeloꝝ debem⁹ esse vnani
mes. ps̃. lxvij. Qui facit habitare vnanu
mes i domo. i. Coꝛ. xi. Si q̃s ꝯtẽtiosus vi
deẽ int' vos. nos talẽ ꝯsuetudinẽ ñ habem⁹
ij. Thiñ. ij. Seruũ dei nõ opoꝛtet litigare
sz mãsuetũ esse ad oẽs. ¶ H. Sz. d. tñ legiẽ
de lite angeloꝝ Dañ. ix. Pugnauit angel⁹
ꝯtra principẽ ꝑsaꝝ. Rñdeẽ ꝙ nõ videẽ in
cõgruũ esse pugna inter bonos angelos. qꝛ
i bono. Nã vn⁹ bon⁹ angel⁹ p̃sidebat ꝑsis.
alter iudeis. q̃libet angel⁹ vult salutez ꝓpli
cui p̃est. Angel⁹ igiẽ q̃ p̃erat ꝓplo ꝑsaꝝ vel
babilonico vidit ꝙ mlt̃a bona ꝓuenerũt ꝑ
sis ex residẽtia Daniel ꝛ alioꝝ cũ eis. Naz
ꝓpter sanctitatẽ daniel ydolũ Beel destru
xit. sacerdotes occidit. ꝛ draconẽ interfecit
Dañ. xiiij. Et mlt̃a somnia regi babilonis
interꝑtat⁹ est. ꝓpter qd̃ multi babilonici cõ
uersi sũt ad deũ. ꝛ sic angel⁹ ille voluit bonũ
illi⁹ ꝓpli. Angel⁹ aũt iudeoꝝ voluit liberare
iudeos ꝓpter p̃ces daniel ꝛ alioꝝ iudeoꝝ cũ
eis. ꝛ sic tãdiu durauit illa pugna quousq̃
dei volũtas voluit h̃ termĩare. qꝛ nõ oĩa dei
iudicia q̃ sũt ab. ssus mlt̃a nota sũt angelis.
Jdõ q̃libet bon⁹ angel⁹ bono animo p̃t velle
bonũ ꝓpli cui p̃est. supposito ꝙ deo placeat:
ꝛ dato ꝙ i tali vn⁹ angel⁹ ꝯtrariaẽ alteri. h̃
durat donec diuinũ bñplacitũ eis reueleẽ.
Unñ nõ miꝝ nec magnũ est petm̃ si i aliq̃ col
legio vel ꝯcilio vn⁹ hõ ꝯtra aliũ loquiẽ. qꝛ q̃
libet p̃t moueri bono animo ꝛ recto spiritu.
eodẽ eñ vẽto videm⁹ naues ad ꝯtraria tẽ
dere loca aliter ꝛ aliter velis positꝫ. sic eodez
bono spũ hoĩes p̃nt ꝯtrariari inuicẽ in locu
tione vel electõe aliter ꝛ aliter coꝝ ꝯsciẽtias
ordinãdo ¶ Tercio angeli viuũt circa se hu
militer. qꝛ inferiores obediũt supioribꝫ sine
ꝯdictõe. ꝛ supiores p̃cipiũt inferioribꝫ sine
supbia ꝛ i amore. Et sic nos debem⁹ supio
ribꝫ nr̃is obedire hũiliter. Deut. xvij. Fa
cies quecũq̃ dixerint q̃ p̃sunt loco. Nã in

ferioꝛes nõ opoꝛtet inuidere supioribꝫ. sz sub
iecti esse ꝓpter deũ. i. Pe. ij. Sbiecti estote
oĩm hũane creature ꝓpter deũ. regi tanq̃ p̃
cellẽti. ducibꝫ tãq̃ ab eo missis. h̃ fec aplꝯs
i. Coꝛ. ix. Cũ liber essez ex oĩbꝫ: oĩm me ſuũ
feci. oĩa oĩbꝫ fact⁹ sũ: iudeis tãq̃ iude⁹ vt
iudeos lucrarer. Heb. xiij. Obedite p̃posi
tis vr̃is. nã ipi vigilãt rõez reddituri ꝓ aĩa
bus vr̃is. de his dic Ber. Arbitroꝛ ꝙ i cõ
gregatõe hñ viuis si ordĩabiliter socialiter
ꝛ hũiliter. Ordĩabiliter vt i omi ꝯuersatõe
custodias vias tuas i ꝯspectu dei ꝛ ꝓximi.
ꝛ caueas a pẽco ꝛ a scãdalo ꝓximi. Socia
liter vt studeas amare ꝛ amari. poꝛtare oĩz
ĩfirmitates. oĩbꝫ te p̃be affabilẽ obsequiosũ
et ꝟtuosũ. vt de te diceẽ illꝯ qd̃ de onia. vt
patꝫ. ij. Mach. xv. Hic est fratꝝ amatoꝛ et
ꝓpli isrł. Hũiliter vt cũ fecerimus oĩa spũm
vanitatꝫ exufflam⁹ dicẽtes illud Lu. xvij.
Inutiles sui sum⁹. Berñ. In veritate cõ
peri michil ita efficax ad grãz ꝓmerendam
ꝯseruandã ꝛ recupandã. sicut nõ alta sape sz ti
mere. Hiero. Nichil nos deo ꝛ hoibꝫ facit
ita gratos sicut hũilitatꝫ virt⁹. de q̃ Gre. Pe
rit oñe qd̃ agiẽ nisi i hũilitate custodiatur.
¶ J. Quarto angeli hñt tria exercitia sup se
scilicet quo ad deũ. Habẽt eñ ꝯtemplatõez
dilectõez ꝛ laudatõez. Primo ꝯtẽplatõez. de
q̃ thema. Angeli coꝝ vidẽt faciẽ. Illud vi
dere ñ est aliud nisi facie ad faciẽ ꝯtẽplari. i
q̃ ꝯtemplatõe vidẽt qñ ꝛ i quibꝫ dei debe
ant exeq̃ voluntatẽ. nec min⁹ ꝯtemplanẽ qñ
i ministeriũ nostꝝ mittunẽ. de q̃ Greg. Li
cet ad nos speãli p̃sentia foris exeunt. tñ ibi
vñ recesserãt p internã ꝯtẽplatõez seruant
nec sic a diuĩa visione foris sunt vt interne
visiõis gaudio priuarenẽ. Moraliter. Sic
nos discam⁹ cũ angel deũ ꝯtẽplari. si tã cla
re fieri nõ p̃t. qꝛ nos i enigmate ꝛ p speculũ
ipi facie ad faciẽ. Ipos tñ q̃liter possumus
ꝓut possibile est imitemur. Dicit Damas.
Qualꝭ q̃s i futuro eẽ debeat talẽ i p̃senti se
exhibeat. Ex q̃ futura felicitas in ꝯtẽplatõe
diuĩe essentie ꝯsistit: nõ opoꝛtet vt hõ hic se
exerceat. Foꝛtunat⁹ i omel. Nequaq̃ deus
deuote aĩe se applicat nisi totã se in ꝯtẽplati
one erigat. ps̃. Gustate ꝛ videte qm̃ suauis

eſt dñs. dicit videte. ſ. in ꝯtēplatōne. K
Itē delectabil' viſio ſurgit ex triplici appara
tu. Pͥo ex oculoꝝ ſanitate. ſcḋo ex medij
claritate. tercio ex obiecti amabilitate. pri-
mū fit ꝑ cordis mundiciā. ſcḋm ꝑ adiuuan
tē gr̄az. terciū ꝑ admiratōnis flagrantiam
Pͥo ꝯſurgit ex oculoꝝ ſanitate Bern̄.
Duos oculos hꝫ aīa. vnū q̄ itelligit. alterū
q̄ diligit. i. intellectū ⁊ affectū. Hi duo ocu
li ſani ſūt dū intellect⁹ eſt illūīat⁹. affectus
inflāmat⁹. ⁊ ſac̄ ſcriptura inflata. Scḋo
delectabil' viſio ſurgit ex medij claritate. i.
gr̄a trahēs ⁊ adiuuāſ ad ꝯtēplatōēꝫ Greg.
Dū nos ſupna illumīat gr̄a. cūcta mentiꝫ ab
ſcōſa maīfeſtat. ꝓpter h̄ diuia gr̄a ſpūſſancti
terrene mēti infundit̄: vt ad intellectuꝫ ſui
ꝯditoris erigat̄. Bern̄. Sic ſpūſſancti gr̄a
nos erigit q̄daꝫ ſua fiducia: ita deū inclinat
ſua miſericordia. h̄ ḡ mediū q̄to clari⁹ eſt tā
to efficaci⁹ Tercio delectabil' viſio ꝯſur-
git ex obiecti amabilitate. ſi enī obiectū eſt
odioſū cito viſus auertit ſe ab eo. Et q2 nichil
ita amabile ſic de⁹. iō obiectū diuinū ad cō-
templatōēꝫ maxīe opat̄. illud obiectū dat
ꝯtemplāti ſapoꝛē. Sapoꝛē capit in admira
tione iquacūꝗ facie ſiue diuinitatꝫ ſiue hu
manitatꝫ. Heſter. xv. Facies tua plēa gr̄a-
rū. Et vnicuiꝗ exhibet faciē ſuā i eo ſapoꝛe
put poſſit cōpetere ꝯtemplanti. de q̄ Bern̄.
Videt̄a q̄libet amāte de⁹ ꝓut amat̄: ab illo
ſic: ab altero aūt ſic ꝓ varietate affectuū q̄-
bus ferunt̄ in deū. Alij enī ad diuinitatꝫ ar
chana feruēti⁹ inhiāt. Alij aūt hūanitatꝫ ⁊
hūilitatꝫ miſteria ſecreti⁹ āmirant̄ ꝯtēplan
tes altiſſimū ꝯſiliū dei ſup ſalutē generꝫ hu-
mani. q̄ȯ totū neceſſariū eſt q̄ȯ ocul⁹ intuet̄
amoris ad meritū q̄nꝗ viſur⁹ ad p̄miū Itē
ſic angeli ꝯtēplant̄ deū ſp. ita nos totaliter
a ꝯtemplatōe nunꝗ recedam⁹. ſꝫ cū ad ex-
teriora agēda ad actiuā vitā nos dam⁹. tūc
ꝑ interioꝛē ptē. i. cognitōēꝫ deū ꝯtemplam̄
Iō Bern̄. O īs anim⁹ ad oēm ſe ꝑpet labo
rē: ne i eo diſſoluat̄: ſꝫ magꝫ in ſeipo colligit̄
Iō Franciſc⁹ maronis. Oīa noīa angeloꝝ
terminant̄ in el. ad deſignād dū beatificā vni-
onē cū deo. Et ſic mentē noſtrā debem⁹ vni
re deo. vt ei⁹ nō obliuiſcamur. Deut. iiij.

Caue ne obliuiſcarꝫ dn̄i dei tui. Ber. Sic
nūꝗ deſūt nobis dei bn̄ficia. ſic nō dꝫ eſſe
momētū in q̄ nō deberem⁹ eū hr̄e in memo
ria. Scḋo angeli ad deū habēt dilectōēꝫ
q2 ſp in diuīo igne feruēt ⁊ feruēdo ardēt.
⁊ ſic nos feruēter debem⁹ eū diligere. nō cō
tenta iſta dilectōe q̄ ꝓhibet nos peccare nͨ
iſta q̄ iubet bona opari: ſꝫ ineam⁹ iſtā q̄ coꝛ-
dibꝫ nr̄is feruet ⁊ ebullit. ita ꝙ oīe q̄ȯ nō
eſt de⁹ nō ſolū ſit nobis abominabile: ſꝫ pe-
nitus alienū Iō Soph̄. i. In igne zeli mei
deuoꝛabit̄ oīs terra. i. terrenitas. Et Iob
xxxix. Feruēs olla abſoꝛbet terrā. q2 in tali
claritate ⁊ charitate nichil relinquit̄ q̄ȯ ſit
carneū vel terrenū. ſꝫ oīe q̄ȯ ſentit̄ ē ſpūs.
i. Coꝝ. vi. Qui adheret deo vn⁹ efficit̄ ſpūs
cū eo. q̄re. q2 q̄ hāc dilectōnēꝫ hn̄t: nō ſolū
volūt q̄ȯ de⁹ vult. ſ. in affectu. veꝝ etiā i ef-
fectu ꝑfecti eſſe deſiderāt volētes in execu-
tione agēdoꝝ id q̄ȯ de⁹ vult. q̄ȯ ē ꝓprie ꝓ-
priū angeloꝝ. L Ad hāc charitatē habē
dā angeloꝝ tria requirunt̄ Pͥo vt nobis
oīa delectabilia ſubtraham⁹ Greg. Si q̄ȯ
libet q̄ȯ ſm carnē delectat abſcindim⁹ moꝛ
i deo q̄ȯ delectat iuenim⁹. ḡ nō debem⁹ de-
lectari i īfimis. ſi volum⁹ hr̄e delectatōēꝫ i
ſup̄mis Idcirco talibꝫ etiā penale eſt q̄dq̄d
agit̄ in ſeclo. de q̄ Gilbert⁹. O q̄ durū eſt
amāti diuidere animū cū xp̄o ⁊ mūdo. O
q̄ penale eſt in tali dilectōe ꝑegrinas curas
admittere ⁊ celeſte ſecretuꝫ infeſtare. Ber.
Quia pͥcipalioꝛ eſt ſpūs vbi amat q̄ vbi
animat. Ideo Bern̄. Iuſtū eſt vt q̄s dele-
ctant p̄ſentia: gaudia futuroꝝ eis ſint vicio
ſa. Nā ſm Greg. Anima ſine delectatōne
eſſe nō poteſt. aut delectat̄ in infimis. aut ſu
p̄mis. Si delectat̄ in infimis tūc caret ſup̄
mis: ⁊ ecōuerſo. Bern̄. Impoſſibile eſt ani
mā repleri delectatōibꝫ ſpūalibꝫ q̄ ſubiacꝫ
carnalibꝫ delectatōibꝫ Secūdo volūta
tem nr̄am diuine volūtati ꝯformem⁹. et ſic
angeli diligūt deū ⁊ ſp volūt q̄ȯ deus vult.
ſic nos i ꝓſpis ⁊ aduerſis. dicēdo Math.
vi. Fiat volūtas tua Tercio vt cumulū
bonoꝝ opeꝝ multiplicem⁹. q̄to facim⁹ ma-
ioꝛē: tāto ignis charitatis maioꝛ. Impoſſi-
bile ē opa i charitate fieri ⁊ nō multiplicari

sicut semē generat herbā. herba granum. ꝛ granū surgit multiplicatū. ꝛ sic fertuc̄s charitas. Greg. Cū desideria bona ꝯcipim⁹ semen in terrā mittim⁹. cū vero opa recta ꝑducim⁹ herba sum⁹. cū vero ad perfectionē operis boni crescim⁹: ad spicā venim⁹. cum vero in perfectōne eiusdē opis solidamur: iam plenum frumentū in spica ꝓferimus.

¶ Tercio angeli tenent ad deū laudationē Isa. vi. Non cessant die ac nocte clamare sanct⁹ sanct⁹ sanct⁹. ꝛ sic nos dicemus cū ps̄. Benedicā dn̄o in omi tpe. Hoc tūc facim⁹ cū omia que agim⁹ in laudē dei ordinamus. vt docet apl's Col. iij. Omia q̄ facitis in verbo aut ope ad gloriā dei facite. Nā illud requirit de⁹ a nobis. de q̄ ps̄. xlix. Sacrificiū laudis honorificabit me. Dicamus igit̄ cū apostolo. i. Cor. i. Gratias ago deo meo semꝑ. ꝛ cū ps̄. l. Os meū annūciabit laudē tuā.

¶ Sermo ¶ CXXXV. ¶ Addidē.

Erūt sicut angeli dei in celis Mat. xxij. ¶ Dicit nanq̄ Greg. Superna ciuitas ex angelis ꝛ hominib⁹ cōsistit vt hoīes quasi vermiculi de terra cū vermib⁹ ꝓcreati in angelorū ꝯsortiū debent deputari. s̄m q̄ pl⁹ vel min⁹ habent in merito sup̄ vel infra cū angelis collocent̄. q2 p̄mia correspondēt meritis. Luc. vi. Eadē mensura q̄ mensi fueritis remetiet̄ vobis ¶ M. Dicit nanq̄ Greg. Diuersitatē meritorū sequit̄ diuersitas p̄miorū. Gal. vi. Que em̄ hō seminauerit hec ꝛ metet. Nā infimi in meritꝫ erūt cū infimis in celo. mediocres cū medijs. supmi cū supremis ordinent̄ ¶ Primo videamus q̄ ad inferiorē chorū collocent̄. h̄ est ad ordinē angelorū. Infimi sunt angeli q̄ minima nunciāt. ꝛ sic illi q̄ minimis meritis trāsierūt de hac vita q̄ de suo nichil penit⁹ addiderūt. sꝫ solū in xp̄i meritꝫ assumunt̄: non q2 xp̄i merita in se sunt minima. sꝫ q2 de suo nichil addiderūt Quorū hoīm sunt duo genera. s. paruulorum decedentiū. ꝛ peccatorū per finalem penitentiā ꝯuertentiū. Isti assumuntur ad angelos. de quo Grego. Ad angelorum chorum currunt qui in baptismali innocentia ꝛ finali penitentia articulo necessitatis ꝓpediti. nec ꝯfessionem. nec satisfactionem addiderūt. Attamē null⁹ debet se sup isto cemittere dicēs. sufficit michi contritio finalis. Nam scribit̄ Johel. ij. Quis scit si ꝯuertat̄ ꝛ ignoscat deus. Dicit nanq̄ Aug. Hac aīaduersiōe percutit̄ peccator vt in fine obliuiscat̄ sui: qui in vita oblitus est dei. Idē in libro de penitētia. Penitentiam in fine nō negam⁹. sed si securi sint nō promittim⁹. quia penitentia sera raro vera. Iste ordo perdit̄ per inaduertentiā ꝛ negligentiā vt parētes negligentes filios cū baptismate. q2 scribit̄. Joh. iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ꝛ spiritu nō potest intrare in regnū celorū. ꝛ habet̄ de ꝯsec̄. di. iiij. nulla. Nulla sal⁹ ante baptismū decedentibus ꝓmittitur infantib⁹. Similiter aliqui adulti negligētes sunt circa seip̄os in infirmitate dicentes. nō moriar. d̄ talib⁹ Greg. i. moral. Sunt nōnulli qui viā salutis negligūt dū trāsitoria a ꝓpetūt eterna nō intelligunt vel intellecta ꝯtemnūt. de quib⁹ prouerb. xix. Qui negligit viā suā mortificabitur. i. in peccato mortali moriet̄ Chriso. et habet̄ de ꝯsec̄. dist. iiij. nō potest. Nō potest quisq̄ gratiā vite celestis accipe nisi purgat⁹ ab omi sorde ꝑ cōtritionē. q2 scribitur Dan. iij. In spiritu humilitatꝫ ꝛ in animo contrito suscipiamur a te. Eccli. vij. De negligentia purga te cū paucis. id est cū ꝯtritione ad minimū si nō posses cōfiteri ¶ Secund⁹ chor⁹ est archangelorū. Archangeli sunt q̄ magna annunciāt ꝛ secreta reuelāt ꝛ secretiora dei pl⁹ agnoscunt q̄ inferiores angeli. de isto choro fuit Gabriel qui incarnationē xp̄i ꝛ Johānis baptiste annunciauit. Ad illū chorū perueniūt isti q̄ sup̄ ꝯtritionē cordis addūt felicissimā oris ꝯfessionem cū oīb⁹ circūstantijs i sacerdotis audientia fideliter ꝓponentes ꝛ nichil ex oīb⁹ contingentib⁹ obmittentes. talis ꝯfessio impetrat veniā peccatorū. Isid. Confessio iustificat ꝛ veniā pc̄torū impetrat Gre. Sicut archangelorū est annunciare gaudia magna. et sic isti annunciāt eorū feda pc̄ta qḋ est magnū

Nā ſm Grego. Pleruq̄ʒ in verecūdis hominibꝰ maioris eſt certaminis peccata detegere in ꝯfeſſione q̄ꝫ eadem nō cōmittere. Nā ſi primi ex ſola contritione ad angeloꝝ choros ſuſcipiunt̄ merito illi qui plꝰ addūt ſcilicet purā ⁊ verecundā ꝯfeſſionē: ⁊ tñ nichil omittūt ad archangeloꝝ choꝝ ſuſcipiūtur. Et in iſto choro eſt maius gaudiū. quia ibi cognoſcimꝰ abiſſuʒ diuine volūtatꝫ. ibi cognoſcūt angeli effectꝰ ⁊ cauſas reꝝ ī dño quare hoc ſic vel ſic. quare ille paup. ille pulcer. ille deformis ſit. ille moritur. ille viuit. Iſte chorꝰ perdit̄ per verecundiā peccati vt cū peccatū ꝓpter verecundiā obticet̄. cōtra qȯ dicit̄ Eccl. iiij. Fili nō ꝯfundaris ꝑ aīa tua dicere veꝝ. Eſt eñi ꝯfuſio adducēs grāꝫ ⁊ gloriā. nā ꝯfuſio ꝯfeſſionis adducit ad gl'iam. Rich. de ſan. victo. Quāto in ꝯfeſſiōe ꝯfuſio maior: tanto in oculis dei q̄s erit clarior. E cōuerſo ꝯfuſio taciturnitatꝫ adducit peccatū. ſ. ypocriſis. Aug. de ſmone dñi in monte. Ypocrita eſt q̄ bonꝰ eſſe nō velit. ſed tñ videri cupit. ⁊ ſic ī corā ſacerdote. Ambroſiꝰ. Taciturnitas criminis eſt augmentum elatōnis. q: vult melior videri q̄ꝫ eſt.

¶ Terciꝰ chorꝰ eſt virtutū. Greg. Vocantur virtutes: q: ꝑ eos ſigna ⁊ miracula fiūt ⁊ virtutes dicunt̄ ideo: q: virtꝰ diuina ī ipſis relucet. ſ. q̄ deꝰ ſit omīpotens ⁊ nihil p̄t ſibi reſiſtere. vt qñ deꝰ vult aliq̄d fieri qȯ ſit ſup naturā ⁊ miraculoſe. ſicut cecos illuminare. mortuos ſuſcitare. tūc tales angeli q̄ virtutes dicunt̄ mittunt̄. Ad hoꝝ ſocietatē illi hoīes ꝑueniūt q̄ ſtrēnue ⁊ viriliter duobus p̄dictis. ſ. ꝯtritioni ꝯfeſſioni ꝯdignā ſatiſfactionē adiūgūt. Luc. iij. Facite dignos fructꝰ penitētie. Greg. Vnuſq̄ſq̄ʒ tāto maiora ꝑ penitētiā q̄rat lucra q̄ꝫto grauiora intulit ꝑ culpā dānatā viriliter ſatiſfacientes vt cōmiſſis malis ī pōdere numero ⁊ mēſura remediat̄. Iuxta illȯ Deut. xxv. ſm mēſurā pc̄ti plagaꝝ erit modꝰ. Et talis ſatiſfactio maximā habet difficultatē ⁊ virili indiget fortitudīe. ideo tales merito virtutibꝰ aſſociant̄. ⁊ ſic iſti tres ordines ſeu chori faciunt vnā ierarchiā. ⁊ iſte tres ꝯditiōes faciunt vnā penitentiā. Et in iſto choro maiꝰ erit gaudiū: q: ibi cognoſcūt omīpotentiam dei plenꝰ qua ex nichilo omīa creauit. ⁊ infinitos mūdos creare poſſet. ⁊ q̄mo ſuſtētat mundū ⁊ oīa q̄ in eo ſunt. Iſte chorꝰ perdit̄ ꝑ timorē nimiū. Prouerb. xviij. Pigꝝ timor deijcit. Et ab iſto choro etiā tales ſunt abiecti qui plꝰ timēt penā corꝑis q̄ꝫ anime de his Iob. xxiiij. Qui timet pruinā cadet ſup eū nix. i. qui timet paruā penā corꝑis: ſuſtinebit magnā ſpūs. q: ſm Aug. Nō ſtat dedecꝰ culpe ſine decore iuſticie. q: nullum malū impunitū.

¶ Quartꝰ chorꝰ eſt poteſtatū. Greg. Dicunt̄ tales ptātes: q: eoruꝫ officiū eſt arcere demones ne intm̄ temptare p̄ſumant q̄ꝫtū volūt. ⁊ iuuāt nos vincere mundū ⁊ dyabolū. Ad illū choꝝ aſſumunt̄ illi q̄ poſt p̄dicta exercitia ꝯtritōis ꝯfeſſiōis ⁊ ſatiſfactionis ꝑ q̄ omīa peccata ſunt deleta in artiſſimo ſe ꝯſtringūt loco. aſſumētes vitā aſperā ⁊ auſterā ⁊ ꝑ fortiſſimā reſiſtentiā opponūt ſe mundo. carni. ⁊ dyabolo. ne iteꝝ labant̄. dicentes illud Canti. v. Laui pedes meos. i. affectꝰ. quomodo coinq̄nabo eos. vitātes omnē carnis ꝯſolatōēꝫ. mūdi delectationē. dyaboli ꝑſuaſionē. aſſumūt penalitatē humilitatē ⁊ pauꝑtatē gaudentes omī criminali temptatōi viriliter reſiſtere. ſic merent̄ coronā. Bern. Quotiēs dyabolo reſiſtis: totiēs coronaberꝫ. Et ī iſto choro habebimꝰ maiꝰ gaudiū q̄ꝫ in inferioribꝰ. ſ. cū angelis q̄ nobis aſſiterūt hic ⁊ iuuerunt vincere carnē mundū ⁊ dyabolū. Iſte chorus ꝑdit̄ ꝑ recidiuationē. ij. Pe. ij. Quaſi canis reuerſus ad vomitū qȯ eſt abominabile. Bern. Deteriꝰ eſt reincidere q̄ꝫ incidere. q: talis eſt ingratꝰ ⁊ ꝑdit omnē grāꝫ ⁊ meritū bonoꝝ opeꝝ. Ezech. xviij. Si iuſtus auerterit ſe a iuſticia ſua ⁊ fecerit iniq̄tatē oēs iuſticie ei recordabunt̄. Aug. Nullū ſcelꝰ ita corā deo deteſtabile ē ſic de pc̄tis p̄teritꝫ reminiſcēdo gaudere.

¶ Quintꝰ dicit̄ p̄cipatꝰ. Bern. Principatꝰ dicunt̄ q: p̄cipatꝰ oīs ī terra coꝝ ſapiētia regit̄. ⁊ mittūtur ī negocio totiꝰ regni eccl'ie vel ꝓuincie. Hūc choꝝ meremur ſi principatū obtinebimꝰ ſup oēs hoīes. ¶ N. Sꝫ. d. q̄mo poſſumꝰ fieri principes ſup oēs hoīes. Rūdet̄ ꝑ

patiētiā cū homo vincere potest omne malū in bono. q2 talē hominē patientē tot⁹ mūd⁹ vincere nō potest. hoc patet i martirib⁹ q̄s nec p̄sides nec reges nec impatores vincere potuerūt. Isti hoīes qui ad quintū chorꝝ possidendo pertinēt sic se habēt ꝙ si verbis offendunt̄ maledictis ab tractādis tunc ipsi benedicūt ꝛ dulcia verba respōdent exēplo xp̄i. i. Pe. ij. Cū malediceret̄ nō maledicebat. Sz diceres cū homo iust⁹ est ꝛ innocens. cur debet sustinere. Respondet̄ ꝓpter meritū. Aug. Qui iust⁹ est ꝛ maledicit̄ illi p̄miū ꝓ maledictōe reddit̄. p̄s. Maledicent illi ꝛ tu bn̄dices Nā tales q̄ ad illū chorū ptinent. si in bonis tpalib⁹ offendunt̄ totū se deo offerūt cogitātes ꝙ xp̄s nud⁹ pro ipsis pepēdit i cruce: nec haustū aque habere potuit. ꝛ sic dn̄s ih̄esus remunerabit eis i vita eterna. de q̄ apl̄s Heb. x. Rapinā bonoꝝ vestroꝝ cū gaudio suscepistis scientes vos meliorē ꝛ manentē substantiā in celis hr̄e. Itē si offendunt̄ in corpe h̄ patiēter ferunt. exēplo xp̄i q̄ ꝓ eis multa graviora sustinuit. Greg. Si passio xp̄i ad memoriā reducit̄. nil iā graue q̄d nō equo animo sustinet̄. Tales nō solū sunt pati suis indulgere offensorib⁹: sz etiā ꝓni sunt ꝓ ipsis orare. Iuxta illud Mat. v. Diligite inimicos vestros ꝛ bn̄facite his q̄ oderūt vos ꝛ orate ꝓ ꝓsequentib⁹ vos. Iste chor⁹ perdit̄ p impatientiā. Greg. Qui impatiēs est sibi ip̄i testis est ꝙ iust⁹ nō est. ꝛ p ꝯsequēs nec dispolit⁹ ad istū chorꝝ. Iac. v. Patiētes estote. Luc. xxi. In patiētia vestra possidebitis aīas vr̄as. ¶ Sext⁹ dn̄atiōes q̄ aliq̄s dn̄antur angel: ꝛ ordināt eos ad officia sua. Et isti nō mittunt̄ s̄m cōmunē cursū. videlicet isti q̄ttuor chori supiores. sz aliq̄s intimant volūtatē dei illis. s. quinq3 inferiorib⁹ q̄d facere debeāt: ꝛ ip̄i assistūt ante dn̄m. iō dicūtur dn̄ationes: q2 dn̄ant̄ aliq̄s. Istū chorū meremur cū sensualitatē nostrā ratōi subijcim⁹. Et nō solū hostē vincim⁹: sed vltra h̄ etiā nosip̄os vt malo in ꝓmpto sine rebellione resistim⁹. ꝛ bonū delectabiliter cū volūtate op̄amur. Et de exteriorib⁹ ꝛ interiorib⁹ sensib⁹ p̄t dici illud Gen̄. xlv. Ioseph dn̄abat̄ i tota terra egipti. dn̄ant̄ mundo cū honorib⁹ ꝛ diuitijs. carni cū suis delicijs. diabolo cū impugnat cū vicijs. De q̄b⁹ Bern̄. dicit. Sensus suos hn̄t exteriores n̄ duces sz seruiētes. interiores sobrios ꝛ efficaces. habēt domū. i. cor. ꝛ familiā. i. cogitatōes ordinatā. dicētes cū centurione illo Math. viij. Sū hō sub ptāte ꝯstitut⁹ habēs sb̄ me milites: ꝛ dico huic vade ꝛ vadit. ꝛ alteri veni ꝛ venit. ꝛ s̄uo meo fac h̄ ꝛ facit. Moraliter. Sic centurio. i. ratio habet sub se milites. i. potētias aīe. ꝛ dicit huic. s. potentie ratōnali veni ꝛ cognosce differētiā inter bonū ꝛ malū q̄d rōnalis potētia cognoscit eē appetendū. ꝛ alteri. s. sensualitati vade a tua delectatōe corpis ꝛ vadit. i. obedit. Figuratur Gene. xlj. Pharao dixit ad Ioseph. Sine tuo impio nō mouebit quisq3 pedē vel manū in vniuersa terra egipti. Sp̄ualiter. Ioseph. i. ratō ita debet dn̄ari ꝙ sine ei⁹ impio sensualitas nec mouere debet oculū ad videndū. nec pedes ad ambulandū. nec man⁹ ad palpādū. nec aures ad audiēdū. nisi q̄d ratio discernit fore licitū. Gre. Sūt nōnulli q̄ in seip̄is cūctis vicijs ꝛ ꝯcupiscentijs dn̄ant̄ vt ip̄i iure dij vel dn̄i inter hoīes vocent̄: respectu quoꝝ alij q̄si s̄ui sunt. Iō merito ad ordinē dn̄ationum currūt. Iste chor⁹ ꝑdit̄ p carnalē ꝯcomitantiā cū hō sequit̄ carnis desideriū Ro. viij. Debitores sum⁹ nō carni sz sp̄ritui. Greg. Caro s̄uanda est vt famulet̄ nō vt principet̄. Figurat̄ Gen̄. xxi. Ejce ancillā ꝛ filiū ei⁹. i. carnē ꝛ ꝯcupiscentiā ei⁹. nō erit heres fili⁹ ancille. i. Cho. xv. Caro ꝛ sanguis regnū dei possidere nō possunt. i. s̄m vitā carnalē nō ꝑuenit̄ ad talē ordinē. ¶ Septimi angeli dicūtur throni. ꝛ isti in deo p̄ ceterꝭ requiescūt tanq3 in vltimo fine. Isido. De⁹ p eos iudicia sedet ꝛ exercet. vt p̄s. ix. De⁹ q̄ sedes sup thronū ꝛ iudicas equitatem. Si ergo volum⁹ ad thronoꝝ societatē ꝑuenire oīa s̄m regulā iusticie iudicem⁹. s. deo equitatem. nobis vilitatē. p̄rimo pietatē. i. Cor. ij. Sp̄ualis oīa iudicat. Hec oīa sunt in triplici differētia Primo causam dei ad iudicando deo in oīb⁹ equitatē dicentes.

Iust⁹ es dñe ⁊ rectũ iudiciũ tuũ. Nã si de⁹
eos punit volũt puniri dicẽtes illud Aug.
Dñe hic seca hic vre ꝑce ĩ futuro. ascriben
tes sibi demeritũ. iuxta illud Gen. xli. Me
rito hec patimur: q꞉ peccauim⁹ in fratrẽ no
strũ. s. ihm xpm. nõ obediẽdo ꝑceptis suis.
Et dicũt cũ Hiero. Libẽs nũc tormẽta pa
tior vt michi futura glia reſuet. Nõ enĩ iu
dicabit dñs bis in idipm. Naũ. ij. Tales si
cõmouent᷑ ad irã recipiũt eq̃ animo siue sit
amaꝝ siue dulce siue letũ siue triste. q꞉ nihil
volũt nisi qđ de⁹ vult ⁊ volũtatẽ suã diuine
volũtati ꝯformãt ergo nõ turbant᷑. iuxta il
lud, puerb. xij. Nõ ꝯtristabit iustũ qđqđ ei
accident. dicẽtes illud Dan. ix. Tibi dñe
iusticia: nobis aũt ꝯfusio. ꝑpendentes illud
Greg. De⁹ q̃ benigne hoiez ꝯdidisti nequa
q̃ iniuste cruciari ꝑmittis n⁹ neglecte pire
sinis. Scđo iuste iudicãdo cãm nostrã: no
bis tribuendo vilitatẽ. dicẽdo cum abraam
Quid loq̃r ad dñm: cũ sim puluis ⁊ cinis: ni
chil ꝺ se ꝑsumẽdo. iuxta illud Lu. xvij. Cũ
feceritis oĩa q̃ ꝑcepta sũt: dicite inutiles ser
ui sum⁹. Et tales ita se viles reputãtes dili
git de⁹. De q̃ Bern. Diligit de⁹ aiaz q̃ ĩ cõ
spectu ei⁹ sine dissimulatõe iudicat seipam.
Tercio debem⁹ iudicare cãm ꝑximi ⁊ hẽre
pietatẽ. oĩa charitatiue interꝑtantes. vt pa
tet ꝺ scrutinio ĩ ordĩe faciẽdo. c. ex pte. Re
spõdere pt illũ dignũ quẽ nõ nouerit indi
gnũ. Jđ Greg. Sũt nõnulli q̃ dũ se vigilã
ti cure ꝯiudicãt ꝺ ĩ munere accipiũt vt ali
os recte iudicare pñt. in quoꝝ mentibꝫ dñs
velut ĩ throno ẽ ꝑsidẽs. ⁊ ipi ad choros thro
noꝝ assumunt᷑. Iste chor⁹ ꝑdit᷑ ꝑ incõstan
tiã iudicij. nũc iudicãtes illũ bonũ. illũ ma
lũ. qđ ꝑhibet᷑ Deut. xxv. Nõ sit ĩ domo tua
modi⁹ maior ⁊ minor. i. nõ te iudices maio
rẽ ⁊ meliorẽ alqs. Ro. ij. In q̃ alteꝝ iudi
cas teipm ꝯdemnas. ⁊ sic istũ choꝝ perdis.
Octaui ãgeli dicunt᷑ cherubin. Isti alios
illuminãt ⁊ eis volũtatẽ dei notificãt. Et il
li ſm Bern. fontẽ sapientie ex ore altissimi
hauriũt ⁊ vniuers ciuibꝫ fluẽta refluũt. Nã
illi ꝑ ceteris cognoscũt dei volũtatẽ. qđ placz
qđ displicet. ⁊ alijs manifestãt. Ad hũc cho
rũ assumunt᷑ illi q̃ ex intima deuotõe deside
rant diuinã sapiẽtiã ⁊ cognitõez volũtatis
diuine: ⁊ ſm illã opari ⁊ alios iformare. ⁊
cũ deo habitare: atq ſm dei volũtatẽ viue
re. vt docet apls Ro. xij. Probetis q̃ sit vo
lũtas dei bona ⁊c. Nã tales ex intimo corde
eterna ꝯcupiscũt. dicẽtes ad phil. i. Cupio
dissolui ⁊ esse cũ xpo. Et ꝑsens vita est eis
tediũ. dicẽtes cũ ps. Heu michi q꞉ incola
t⁹ me⁹ ⁊c. Idẽ. Sitiuit aĩa mea ad deũ fon
tẽ viuũ. Et talis nõ pt cogitare nec audire
nec loq̃ nisi q̃ dei sũt. O q̃le gaudiũ erit in il
lo choro vbi oĩa ĩ deo cognoscim⁹. s. quõ ab
eterno ĩ deo fuim⁹ ⁊ quõ a deo emanauim⁹
⁊ cognoscim⁹ deũ ĩ seipo. in nobis. ⁊ in oĩbꝫ
creaturis. vt implebit᷑ illđ. iij. Re. x. Beati
serui tui q̃ stãt ĩ ꝯspectu tuo sp videntes sapiẽ
tiã tuã. Quãuis oẽs electi videãt tñ vn⁹ est
clarior altero. i. Cor. xv. Sic stella differt
a stella ⁊c. Ille chor⁹ ꝑdit᷑ cũ hõ n vult au
dire verbũ dei ⁊ ꝟitatẽ ꝑpter aggrauatõez
ꝯsciẽ Et libẽs manet ignorãs salutis sue De
talibꝫ dicit Bern. de duodeciz gradibꝫ hu
militatis. Frustra blandiunt᷑ sibi de ignoran
tia q̃ vt liberi⁹ peccẽt ignorãt libẽter. nã talis
ẽ ignorãtia affectata: ⁊ non excusat. Aug.
Nõ oĩs ignorãs ĩmunis a pena. Ille igno
rãs pt excusari a pena q̃ qđ disceret nõ inue
nit. nõ illi q̃ habẽtes a q̃ discerẽt operã n de
derũt. Greg. Aliud est nesciuisse. aliud sci
re noluisse. De talibꝫ. i. Cor. xiiij. Ignorãs
ignorabit᷑. s. in isto choro. Non⁹ chor⁹ ẽ
seraphin. Et isti angeli dicunt᷑ ardẽtes. q꞉
ꝑ ceteris inferioribꝫ ardẽt ĩ feruore amoris
dei. Nã flãma diuini feruoris incẽdit eos
ꝑ oĩbꝫ alijs angel. Rõ est triplex. Prima
ex ĩmediatõe. q꞉ inter eos ⁊ deũ nulli ãgeli
mediãt. Jđ flãma diuini amoris ĩmediate
eos tangit. Scđa ex approximatõe. q꞉ q̃to
ꝑpinqui⁹ igni: tãto vehemẽti⁹ q̃s inardescit
⁊ q̃to ꝑpri⁹ luce: tanto clari⁹ lucescit. Et sic
tales angeli sunt ꝑpinquiores deo. Tercia
ex nobiliori dispositõne ꝯformiores sunt sic
ligna quãto aridiora eo citi⁹ incendunt᷑ ab
igne. ⁊ ex eis ignis lucidiorẽ tribuit flãmaz
⁊ sic de illis angelis. Ad hũc choꝝ veniunt
hi q̃ fuerunt in charitate dei. ſm illud Luc.
vlti. Nõne cor nostꝝ ardens erat in nobis

De illo igne diuini amoris dicit Luc. xij. Ignē veni mittere in terrā etc. Sed vt hō sit feruēs ī charitate dei tria requirunt. Primo imediatio. i. vt mediū pctōr tollat. Isa. lix. Iniqtates vestre diuiserūt inter vos et deū etc. Greg. Si qs pctm a se remouet imediate deo adhereret. Etiā mundanū et trāsitoriū timorē oportet tollere. Amb. li. de virginibus Diuine dulcedini nō cōiungeris: nisi ab amore tpali recedas. Scdō requirit dei appropinqtio. s. p cōtemplatōez. Iac. iiij. Appropinqte deo et appropinqbit vobis. Nā qnto propinquiores sunt deo p intimā cōtemplationē. et qnto alius mens in deū eleuat: tanto clarius illuminat. Jō ps. Accedite ad eū et illuminamini. Nā dñs locutus est p Moysen Leui. x. Sāctificabor ī his q approximant mihi. Tercio requirit dispositio. s. p virtutes et opa virtutū et elōgatio ab occupatōne exterior. Nā natura huius ignis est ardescere. materia sunt opa virtutū. q qnto licciora sunt a succo carnalis voluptatis: tāto magis dispositi ad inflāmationē talē. prouer. xxvi. Ubi nō sunt ligna ibi deficit ignis. et sic vbi deficiūt exercitia virtutū. s. lectio. cōtēplatio et meditatio. ps. In meditatōe mea exardescit ignis. In illo choro habebimus maximū gaudiū. qz cor nostrū et aīa nostra trāsformant in deum ex feruore diuini amoris. sicut ferrū assumit formā ignis et erit quasi ignis. et sic hō trāsmutat in deū. Ibi implebit pceptū Mat. xxij. Diliges dñm deū tuum ex toto corde tuo etc. Iste chorus pdit p instabilē et frigidū amorē Gilbertus. Sūmū bonū nō pfecte cognoscit. h nō pfecte amat. Aug. in li. viij. de ci. dei. Quāto flagrātius deū diligimus: tāto serenius eū videbimus.

Sermo CXXXVI. Addidē.

Omnes sunt ad

ministratorij spūs et in ministeriū missi, ppter eos q hereditatē capiūt salutis. ad Heb. i. Auicēna li. iiij. de diluuijs. Sol sursū trahit vapores et inflāmat terrā mediātibus ipsis stellis. Q. spūaliter. Per solē intelligit xps. Malachie. x liij. Orietur vobis timētibus deū sol iusticie. Hic trahit vapores. i. desideria hoiū sursū: et inflāmat terrenos hoies mediātibus stellis. i. angelis. Malach. iij. Ecce ego mitto angelū meū q pparabit viā meā an faciē tuā. Nā angeli vota et desideria nrā presentant oculis diuine maiestatis. Hiero. Perferunt angeli orōes nostras ī cōspectu dei. et nō solū in h administrāt: sz etiā in via hac periculosa nos custodiūt. vt inqt Judith. xiij. Custodit me angelus dñi hinc euntē et ibi manentē et inde trāseuntem. ps. Angelis suis mādauit de te etc. Nā nō essemus tuti si non adessent angeli. Bern. Si boni spūs se elōgarēt: impetū malorū qs sustineret. Jō hiero. Angelorū auxilio liberamur ab inimicorū insidijs. in h sūt nostri ministri. de q thema Omēs sunt administratorij etc. In verbis pmissis duo innuunt. Primo magnitudo diuine bonitatis. Scdō altitudo humane dignitatis. Primū patet in h q angelos celestes nobis in obsequiū misit. et tangit ibi. Oēs sunt administratorij etc. Scdm patet ex h. qz deus seipm homini ī hereditatē salutis deputauit. et tangit ibi. ppter eos q hereditatē capiūt salutis. P. De primo dic Oēs sunt administratorij spūs. Gre. Dicunt angeli et spūs. angeli rōne officij quasi missi. sz spūs rōne nature. Jō Aug. sup illō ps. Qui facit angelos suos spūs dic. Qui sunt spūs a natura facis esse angelos. i. nuncios iniungēdo eis officiū nunciādi. s. hoibus Jō mirat Job. vij. Quid est hō qz magnificas eū. s. ministerio angelorū. In h ostendit magnitudo diuine bonitatis De q Bern. O mira dignatio et magna et vera dilectio vt deus nobis angelos in ministeriū misit et deputauit. Itē angeli in aliquibus nos pcellūt in aliquibus vero sunt nobis similes. in aliquibus vo nos pcellimus eos. Q. Primo angeli pcellūt nos in qttuor. Primo ī creationis dignitate. qz sunt dignius creati q hoies rōne loci. qz in celo empireo. de q magister in. ij. di. ij. Angeli nō sunt creati ī tpe nec post tps: sz cū tpe De q aug. sup Gen. In principio deus fecit celū et terrā. i. spūalē creaturā et corpalem. spūalem. i. angelos. corpalē. i. materiā qttuor elemētorū cōfusaz.

Ecci. xviij. Qui viuit ineternū creauit oīa simł. i. spūalez ⁊ corꝑalez naturā. verūtamē informis. nā materia corꝑaliū nō habebat formā distinctōis donec distinctas recipet species. Ita spūalis. i. angelica natura ī sua cōditione ſm natuẽe habitū formata fuit. tñ illā formā quā postea ꝑ amorē ⁊ ꝯuersionē ad deū habitura erat nō habuit. Et sic cōne loci. s. empirei cui nichil dignīꝰ ⁊ nobilius. Hō vero de limo terre ⁊ de terra est creatꝰ: ⁊ in terra. cui nichil inter elemēta est vilius. Itē angeli ante hoīez ⁊ ī die leticie. s. dñica die sūt creati. hō vero post angelos ī die tristicie. s. feria sexta Itē in duratōe angelꝰ ꝑcellit hoīez. q2 angelꝰ est īmortalis: hō vero ꝓpter pctm̄ ade factus est mortał. Scđo angeli ꝑcellūt hoīes ī vite puritate. Nā angeli ī celo loq̄ ꝯstiterūt nunq̄ aliq̄d mali cōmiserunt Et sic nō hoīes: q2 ad minꝰ peccāt venialł. Ecci. vij. Nō ē hō iustꝰ sup terrā q̄ faciat bonū ⁊ nō peccet. De angelo vero dicit oppositū Dyonisiꝰ de angelica ieraechia. Angelꝰ est substātia incorꝑea. speculū puꝝ: incōtaminatū ⁊ imaculatū. De hoībꝫ scribit prouer. xxiiij. Septies ī die cadit iustꝰ ⁊ resuegit. Ecce mutabilitas. De angelis dič Isi. li. i. de sūmo bono. Angelꝰ est imutabilis ñ natura s3 charitate sempiterna. Tercō angeli ꝑcellūt nos in ſuitij facilitate. quia sūt spūs: nō aggrauant ꝑ corpꝰ S3 hō vna die seruiēdo plꝰ laborat q̄3 oēs angeli ab initio mūdi. corpus eñi trahit infra. ⁊ aīa appetit sursū ad deū a q̄ creata est. ⁊ sic nos aggrauamur. Sap. ix. Corpꝰ qđ corrumpit aggrauat aīaz. Si debemꝰ ieiunare esurimus angeli nunq̄3 esuriūt. Itē si vigilare. orare. genu flectere. mane surgere hō fatigat. S3 angeli sine oñi fatigatōe in ictu oculi sunt vltra centū miliaria. Si hō vult caste viuere impugnat a carne. Gal. v. Caro cōcupiscit aduersus spūm. q2 hec sibijnuicē aduersant. ⁊ est dura pugna. Aug. Inter oīa certamina duriora sūt castitatis ꝓlia vbi ꝯtinua pugna ⁊ rara victoria. Quarto angeli ꝑcellūt nos in ꝑmij ꝑceptōe. Angeli eñi ꝑcipiūt ꝑmiū suū citiꝰ q̄3 hō. q2 i prima die sue ꝯuersionis ad deū suū ꝑmiū acceperūt essentiale. hō vero celeste ꝑmiū a primo post mortē accipiet. Mat. xvi. Reddet vnicuiq̄3 iuxta opa sua. Mat. xx. Cū sero factū esset dixit p̄rfamilias: voca opários ⁊ redde illis mercedē. R. Itē angeli sūt nobis similes in q̄ttuor. Primo in creatōe. q2 vnū patrez ⁊ creatorē habemꝰ q̄ eos ⁊ nos creauit Malach. ij. Nunq̄d nō pater vnꝰ oīm nostruz. nunq̄d nō vnꝰ deꝰ creauit nos. Scđo sūt similes nobis ī hereditatꝫ possessiōe. erimus eñi coꝝ ꝯciues. Gre. Supna ciuitas ex angelł ⁊ hoībꝫ ꝯsistit. ⁊ Aug. in ſmone đ resurrectōe. Vñ angeli mali ceciderūt illic homines vētuꝛi sūt ⁊ replebūt locū illoꝝ q̄ ceciderūt. Dyabolꝰ videt ⁊ īuidet. Et sic orta est īuidia. ⁊ ex inuidia mors. Sap. i. Inuidia dyaboli mors ītrauit in orbē. Tercio sūt nobis similes in cibatōe. q2 dñs noster ihs xp̄s q̄ est cibꝫ angeloꝝ ī celo: est cibꝫ noster ī sacramēto. Sap. xvi. Angeloꝝ esca nutriuisti pp̄łm tuū. p̄s. Panē angeloꝝ manducauit hō. Nā licet habēt eū clariꝰ: nos aūt mirabiliꝰ. lic3 habēt eū gaudiosiꝰ: nos aūt meritoriꝰ. Et ille panis est ihs. Joh. vi. Ego sum panis viuꝰ q̄ đ celo descendi. Quarto sūt nobis siłes ī diuinitatꝫ ꝯtemplatōe. Nā de illis legit Mat. xviij. Angeli coꝝ semꝑ vidēt faciē p̄tris. Greg. Sicut nūc deū vident: sic nos visuri sumꝰ eū. i. Coꝛ. xiij. Videmꝰ nūc ꝑ speculū ⁊ ī enigmate. tūc autez facie ad faciē. In ista visione ꝯsistit nostra ⁊ angeloꝝ beatitudo. p̄s. lxxix. Oñde nobis faciē tuā ⁊ salui erimꝰ. S. Itē hoīes excellūt angelos in q̄ttuor. Primo q2 xp̄s est noster frater ex vtroq̄3 parēte. s. ex ꝑte p̄tris ⁊ matrꝫ. ex ꝑte matrꝫ. s. marie q̄ est mr̄ oīm nostꝝ. Vñ patet q̄ maior fraternitas est inter xp̄m ⁊ hoīez q̄3 inter xp̄3 ⁊ āgelū Heb. ij. Nusq̄3 angelos app̄hendit s3 semē abrae Et in signū illꝰ noīat nos fratres suos. p̄s. xxi. Narrabo nomē tuū fratribꝫ meis Joh. xx. dixit ihesus Marie magdalene. Vade dic fratribꝫ meis. Ascēdo ad patrē meū ⁊ ad patrē vestꝝ. S3 nunq̄3 legit in scripturꝫ q̄ xp̄s angelos fratres noīasset. Scđo ꝑcellimꝰ angelos in hꝫ q̄ xp̄s nos sanguīe suo redemit ⁊ non angelos. Adā eñi peccauit: sic

⁊ angel⁹. sȝ xp̄s nos redemit ⁊ nō angelos Jō Orig. errauit in h̄ ꝙ dixit xp̄m adhuc liberaturū angelos apostatas. Tercio pre-cellim⁹ angelos in h̄. qꝛ quotiēs peccamus vel recidiuam⁹ totiēs de⁹ indulget nobis. Mat. xviij. Sanct⁹ petr⁹ interrogauit ihe-sum. Si peccauerit i me frater me⁹ q̄tiens dimittā ei: septies Rn̄dit ih̄s. nō dico tibi septies: sȝ septuagies septies. Et h̄ xp̄s pe-trū iussit ⁊ amplı⁹ p̄ se facit. sȝ peccatū dya-boli est irremissibile. Quarto ꝑcellim⁹ an-gelos i celo. Nā sensu exteriori .i. oculo cor-porali videbim⁹ glificatā humanitatē xp̄i q̄-liter exaltata est sup̄ oēs angelos. ⁊ cū inte-rioribꝫ oculis deitatē. Joh. x. Ingredient̄ ⁊ egredient̄ ⁊ pascua inueniēt. Glo. ingre-dient̄. i. vidēdo deitatē. ⁊ egredient̄ viden-do hūanitatē xp̄i. ⁊ pascua inueniēt. i. eter-norꝫ gaudiorꝫ. Ecce q̄ta magnitudo diuie bonitatꝫ: ꝙ nos eq̄uit angelis ¶ Idcir-co angelorꝫ solēniter debem⁹ celebrare festū m̄ltiplici de causa. Primo ꝓpter m̄ltitudi-nē. qꝛ dicit san. Tho. p̄te. i. q. l. ar. iij. Ange-li s̄m ꝙ sūt i maxima multitudīe sūt Dan. vij. Milia miliū ministrabāt ei decies mil-lelies centena milia assistebāt ei. i. p̄ ꝯtēpla-tionē. vbi dicit sanct⁹ tho. p̄te. i. q. l. ar. iij. nō ꝙ ille esset determinat⁹ numer⁹. sed s̄m Dyoni. in de celēsti ierarchia Numer⁹ corꝫ excedit numerꝫ oīm numerabiliū corporum Job. xxv. Nunq̄d est numer⁹ militū eius. q. d. nō. Facili⁹ eēt q̄s numerare p̄t stellas celi ⁊ guttas marꝫ ⁊ folia arborꝫ q̄ȝ numerū angelorꝫ. O si festū vni⁹ sancti est solēniter celebrandū quid tūc d̄ festo angelorꝫ q̄tidie deo seruientiū ⁊ assistentiū ¶ Scd̄o festum corꝫ est solēniter celebrandū ꝓpter recōpen-sationē. Nā ipi gaudēt de nr̄a ꝯuersione et de bonis nostris. Vn̄ ⁊ nos hodie gaudere debem⁹ de corꝫ honore. Luc. xv. Gaudiū ē angelis dei ⁊c̄. Bern̄. Lacrime penitentiū sūt vinū angelorꝫ. Nā sic̄ forte vinū hoīeꝫ letificat. sic nr̄a v̄a penitētia letificat ange-los ¶ Tercio solēniter debem⁹ celebrare co-rū festū ꝓpter corꝫ seruitiū. qꝛ sūt nr̄i s̄uito-res. De q̊ secundū membrꝫ. In ministeriū missi ꝓpter eos q̄ hereditatē capiūt salutis. Chris̄. sup̄ ep̄lam ad Heb. O quantus ho-nor nobis extitit. vt ad nos sicut ad amicos angelos ad seruitiū mittit Propter qd̄ gre-gori⁹. xxiij. moral. Pri⁹ ꝑmiserūt se angeli adorare. Gen̄. xviij. Abraam tres vidit ⁊ vnū adorauit. ⁊ h̄ i veteri testamēto. in no-uo v̄o post xp̄i incarnatōeꝫ nō ꝑmiserūt se adorare Apoc̄. xix. Cecidit Johānes ad pe-des angeli q̄ sibi apparuit vt adoraret eum. Cui angel⁹. Ne fecerꝫ ꝯseru⁹ tu⁹ sū. ¶ Itē angeli seruiūt nobis in vita. in morte. ⁊ post mortē. In vita seruiūt peccatoribus penitētibꝫ ꝓficientibꝫ ⁊ ꝑfectꝫ Primo pec-catoribꝫ custodiēdo eos ne a demonibꝫ tota-liter occiderent̄. Nā cū q̄s peccat mortalit̄. tūc meruit vt statim demones p̄nt sibi fran-gere colliū ⁊ ducere ad infernū. Sȝ angeli boni arcēt demones vt nō possunt exercere suā maliciā i peccatoribꝫ vt libēter vellēt. de q̄ Aug̃. Dyabol⁹ plurimū vult nocere: sȝ n̄ p̄t. qꝛ ei⁹ ptās sub ptāte dei est. Nā si intan-tū posset nocere dyabol⁹ q̄tū vellet null⁹ iu-storꝫ remaneret. Idcirco ꝯtra corꝫ maliciā dedit nobis de⁹ angelos in custodiā. p̄s. An-gelis suis deus ⁊c̄. Chris̄. Si boni sp̄ūs se elongarēt malorꝫ impetū q̄s sustineret. Nā insidiant̄ nobis i oīni loco sacro aut n̄ sacro oīni t̄pe die ac nocte. Bern̄. Vndiqꝫ bella vndiqꝫ temptamēta ⁊ tela. i. Pe. v. Vigi-late fratres: qꝛ aduersari⁹ vester dyabolus circuīt die ac nocte querēs quē deuorꝫ Jō dati sunt nob angeli. p̄s Immittet āgel⁹ i circuitu timētiū eū ⁊ eripiet eos. Jō Ber. Quotiēs cernis grauissimā temptatōneꝫ iminere: totiēs īuoca angelū tuū vt sit adiu-tor tu⁹ in tribulatōe. qd̄ ⁊ angeli fideliter fa-ciūt. Bern̄. Angel⁹ in oīni t̄pe ⁊ loco sedu-lus est pedisseq̄ aīe. ⁊ nunq̄ȝ relinq̄t totalit̄ hoīeꝫ. Sȝ ꝙ ꝑmittit hoiem aliq̄n cadere est culpa hoīs. De q̄ Orig. Hō p̄ ingratitudi-nē ⁊ peccatū reddit se ꝓtectōe angelica indi-gnū. Ideo de diligēti corꝫ custodia dic̄ p̄s. Nō dormitabit neqꝫ dormiet qui custodit isrl̄. i. angel⁹ Glo. qꝛ nō dormitabit neqꝫ dor-miet q̄ impugnat isrl̄ ¶ Scd̄o angeli serui-unt peccatoribꝫ eos arguēdo cum desistere nolūt a peccatis. p̄s. xlix. Arguā te ⁊ statuā

ꝯtra faciē tuā.s.ꝑ momētanea delectatione scelez penā eternā. Et sic angel⁹ redarguit filios isrl̄. Judicū.ij.d̄ ingratitudine ꝛ ꝑuaricatōe dicēs. Eduxi vos de egipto ꝛ introduxi in terrā quā iuraui patrib⁹ vestrꝫ. Et dixi ꝙ nō deberetꝫ inire sed⁹ cū habitātib⁹ terrā ꝛ aras eoꝝ subuertere ꝛ noluistꝫ audire vocē meā. Cur fecistis. Subdit. Quando loquerer̄ angel⁹ v̄ba hec: eleuauerūt vocē suā ꝛ fleuerūt oēs filij isrl̄. Et vocatum est nomē loci illi⁹ loc⁹ flentiū siue lacrimarū. Et sic hodie hortant̄ nos ad ꝯtritionē ꝛ fletum. Figurat̄ Joh̄.v. Angel⁹ descendebat de celo ꝛ mouebat aquaꝫ piscine. Et sic aq̄ lacrimaꝝ mouet̄ ꝑ angelos.s.ꝑ eoꝝ exhortationē: q꞉ salutē nostrā sitiūt. Scriptū scimꝰ ꝑ beatū Hiero. ꝙ magis affligit demones lacrima humilis q̄ȝ pena infernalis.

¶ Tercio seruiūt peccatorib⁹ eos retrahēdo ne intantū peccēt q̄ꝫtum volūt. Hoc habet̄ Nu.xxij. Cū Balaam iret ad maledicendū ꝑplm̄ isrl̄ sedēs sup̱ azinā venit in vallēꝫ ab angelo impedit⁹ est. Nā angel⁹ dei euaginauit gladiū. quē cernens asina auertit se a via ꝛ iunxit se parieti. Tunc Balaā ꝑcussit asinā. ꝛ ipa locuta est. cur me cedis. Spiritualiter. Sic asina.i.sensualitas est sessio ratōis. q̄ aliqñ aliena fert̄ ad ꝑpetrandū peccatū. ad maledictōeꝫ ꝑna.s. mortalis peccati. Sꝫ gladio extrem iudicij minat̄ angel⁹ ingerēdo illud p̄s. Nisi ꝯuersi fueritꝫ gladium suū vibrauit.i. districtū iudiciuꝫ qđ est gladi⁹ ex vtraq̄ȝ ꝑte scindēs.i.aīam ꝛ corpus. Deut.xxxij. Euaginab⁹ gladiū meuꝫ ꝛ interficiet eos man⁹ mea. a q̄ eripiet nos angel⁹ dn̄i. Jō Bern̄. In quis loco angelo reuerentiā exhibe tuo. ꝛ qđ me p̄sente nō audes nec illo p̄sente audeas ¶ Sꝫ q̄ritur an angel⁹ inest aīe. R̄ndet Rich̄. de mistico somno. De⁹ inest anime ꝛ angel⁹ deo. p̄s. lxxxiiij. Audiā quid loquat̄ in me dn̄s de⁹. De angelo Zach̄.i. Angel⁹ loquebat̄ ī me. Sꝫ est differētia. q꞉ angel⁹ inest suggerēs bona. nō ingerēs. hortās bonū ꝛ nō creans.

¶ Sꝫ diceres an angeli differūt specie. Respondēt aliq̄. Sic oēs hoīes sunt vni⁹ speciei quo ad esse hoīs: differūt tn̄ quo ad naturalia ꝛ dignitates ꝛ q̄ ad officia. ꝛ sic est de angelis. ¶ Scđo angeli seruiūt penitētibus docēdo q̄mō se regere debēt ne ī verbis ꝛ factis recidiuēt. vt habet̄ Gen̄.xix. Cū angel⁹ eduxisset Loth extra ciuitatē sodomoꝝ dixit ei. Salua aīam tuā ꝛ noli post terguꝫ respicere neq̄ȝ stes in oīn̄i loco circa regionē. sꝫ in mōte te saluū fac ne pereas in scelere ciuitatis hui⁹. Et sic angel⁹ monet custodire quinq̄ȝ sensus ne peream⁹ abutēdo eis. Hiere.ix. Mors intrauit ꝑ fenestras.i.sensualitates. Jdcirco q̄n̄q̄ȝ homini penitenti occurrit. modo vis te sic habere ꝛ v̄ba tua āmodo tali forma ꝓferre ꝛ sensus tuos custodire ut in bonis oꝑib⁹ vsq̄ȝ ad mortē possis deo seruire. hic est angel⁹ dn̄i qui docet Rich̄.ij. de ꝯtemplatōe. Angel⁹ est diuin⁹ nunci⁹ ꝑ quē diuinā volūtatē cognoscim⁹.

¶ Tercio angeli seruiūt ꝓficientib⁹: instruendo eos bona oꝑa. elemosinas. oratōes. ieiunia. castigatōes. ꝛ labores corꝑales vt ea principaliter deo offerāt. iuxta dictū Gregorij. Oē bonū qđ agim⁹ ꝑ intentōeꝫ sp̄ ad celestia eleuem⁹. i. Coꝝ.x. Oia quecūq̄ȝ facitis ad gloriā dei facite. Vn̄ Gilbertus. Quotidie mane surgētes cuncta q̄ facturi estis deo offeratꝫ. finito die cogitatōib⁹ conuocatis cū oīb⁹ illo die pactis capituluꝫ habeatꝫ: ꝛ desideriū ampli⁹ peccādi nō habeatis Et talia bona oꝑa ꝛ desideria portāt angeli ante ꝯspectū dei. Hiero. Perserūt angeli orōnes ꝛ desideria in ꝯspectu dei. ¶ Itē seruiūt etiā ꝓficientib⁹ in h̄ ꝙ semꝑ instigant vt ī bono ꝓficiāt ꝛ quotidie meliores fiāt. Bern̄. In via dei nō ꝓgredi est regredi. Jdeo angeli boni nō molestāt hominēꝫ: sꝫ in bono ꝓmouent ꝛ ꝯfortant. Exempluꝫ legit̄ de quodā heremita qui habuit fontē in heremo longe a cella sua. tedebatq̄ȝ euꝫ iter ita spaciosum ambulare ꝓ aqua haurienda cogitauitq̄ȝ mente in loco ꝓximiori cellule sue fontē fodere. Trāsiuit hincinde querere locū ꝯgruentē. Cōuersus post tergū vidit quendā se sequentem. cui ait. Quis es. R̄ndit Ego sum angel⁹ dn̄i. Cui heremita q̄d vis ꝙ me sequerꝫ. R̄ndit angel⁹. Ego numero vestigia tua. que calcādo grauiter

facis pa aq̄ haurienda: vt appmiabunt tibi
in vita eterna. Ille audiēs resilijt a pma
tione fontis: fontē remoti⁹ locādo vt ampli⁹
mereret. Ecce h habuit ab angelo. Quar
to angeli seruiunt pfectis in h q fortificant
eos ne deficiēt. vt habet. iij. Reg. xix. in he
lia qui fuit fessus iacēs sub iunipero dicēs.
Tolle dn̄e animā meā melior nō sū q̄ pa/
tres mei. pieciteq se z dormiuit in vmbra
iuniperi. Ecce angel⁹ dn̄i ad eū venit z di/
xit. Surge z comede: grādis restat tibi via
Surrexit comedit z bibit z ambulauit i for
titudine cibi illius vsq ad montē dei oreb.
Et sic hodie pfortat pfectos vt sec Thob.
v.c. Forti animo esto: in pximo est vt cure
ris. Itē seruiunt angeli nobis in morte z
post mortē. vt patet sup in sermone primo
de angelis. Jo Beē. in li. de ritu gentiluz.
Vnusquisq nouerit se obligatū vt venere
tur angelor collegiū pter cor obsequium
Ideo Bern̄. Sim⁹ gratissim⁹ deuoti tantis
seruitoribꝰ. q₂ nostri custodes tutores acto/
res z coheredes sunt.

De sancto Hieronimo.
Sermo CXXXVII.

Diligé dominū

deū tuū Mat. xxij. In sum
ma verbor duo innuunt Pri
mo hortat nos ad dilectionē dei. ibi. dilige
dn̄m deū tuū zc. Scdo ad dilectōez pximi
ibi. z pximū tuū sic teipm. X. De primo
dicit dilige dn̄m. Nota signa dilectōis dei
sunt plura Primū est peccator vitatio. ps.
xcvi. Qui diligitis deū odite malū. i. pecca/
tū Greg. Qui adhuc p illicita desideria de
fluit pfecto deū nō amat Et ratio sm aug.
omel. viij. sup Johannē. Charitas z pec/
catū mortale opponunt: nisi vnū radicitus
euulsū fuerit reliquū plātari nō poterit. Et
sic beat⁹ Hieronim⁹ de stridonis oppido na/
tus a iuuētute venit romā lr̄is grecis z he/
braicis erudit⁹. in quibꝰ cognouit veritatē
quomodo deū diligeret z diligere deberet.
Eo q dic sanct⁹ Tho. pte. i. q. i. ar. ix. Ma
ior cognitio de deo nō habet in hac vita sic
in sacra scriptura. Cui psonat Dyonisi⁹ li.
i. celestis ierarchie. Impossibile est nobis lu
cere diuini lumīs radiuz nisi sub velamine
scripturar. Secundū signū dilectōis est
verbi dei delectabilis auditio z cōseruatio.
Eccl. ij. Qui diligūt illū seruabūt manda/
ta illi⁹. Videm⁹ em̄ q amatores audiūt li/
benter de amatis fari Et sic Joh. viij. Qui
ex deo est: verbū dei audit. Aug. Verbum
dei est pbatoriū p qd̄ filij dei discernunt a
filijs dyaboli. Et Johā. xiiij. Si qs diligit
me sermonē meū seruabit. Greg. Vnusqs
q seipm interroget an deū diligat si sermo
nē ei⁹ seruat. Hoc signū habuit hieronim⁹
qui q̄ttuor annis z sex mēsibꝰ laboribꝰ insu/
dauit biblie componendo in bethleem eā: z
intantū q nō poterat se ampli⁹ p debilitate
erigere nisi in fune desup suspēso. Terci/
um signū dilectōis dei est virtutū frequēs
opatio. Simō de Cassia. Nescit feriari di
lectio. Cui psonat Greg. Amor dei operat
magna si est. z cessat opari vbi nō est. Et sic
beat⁹ hieronim⁹ multa bona opat⁹ est. Ip/
se bibliā trāstulit de greco z hebraico in lati
num. Ipe ex pcepto Damasi pape psalte/
rium pstruxit p ferias. z epistolas z euāge
lia p circulū anni ordinauit. z Gloria patri
in fine psalmor. z papa Damasus pfirma
uit. Et Seuer⁹ dicit de eo. Die noctuq nō
requieuit. sed tpe suo surrexit legit scripsit
aut orauit. Ecce charitas in frequēti opati
one. Quartū signū charitatis est: de spi/
rituali defectu pximi pcristatio. i. Cor. xiij.
Charitas nō gaudet iniquitati: sz plus do/
let. Aug. Qui nō dolet de malo pximi non
est in eo charitas dei. Ideo Ro. xij. Flere
cū flentibꝰ z gaudere cū gaudentibꝰ. Et sic
beat⁹ Hieronim⁹ pdoluit malis. Nā anno
suo tricesimo fuit elect⁹ in cardinalē. mor/
tuo liberio dign⁹ clamat summo sacerdotio
Audiētes mali timuerūt ei⁹ austeritatē in/
sidias posuerūt p vestē muliebrē quā an le/
ctū locauerūt. Et ipe mane surrexit suā esti
mans vestē z induit. z sic matutinas intra/
uit: ab emulis derisus est. Hoc attendens
eor malicie cōdoluit z eos dereliqt z abijt
ad Gregoriū nazanzenū pstantinopolitane
vrbis epm. Quintū signū dei dilectōis:

est omniū tēporaliū abrenūciatio. Hieronimꝰ. Perfectꝰ xp̄i seruꝰ nichil querit p̄ter xp̄m Sȝ dicit cū ap̄lo ad Phil.iij. Om̄ia arbitratꝰ sū vt stercora vt xp̄m lucrifacerē Et hoc est signum perfecti amoris. De quo Greg. viij. moral. Ad culmē perfectōis tēdunt: qui exteriora om̄ia derelinquunt. Et Aug. Quantū quis displicet intantū diligit. Et sic sanctꝰ Hieronimꝰ reliquit temporalia mūdi gloriā ⁊ carnis desideria, ⁊ artā vitā in heremo ducēs. in dura abstinentia viuēs. vt dicit Augustinꝰ ad Cirillū. In q̄tuor annis vinū ⁊ sicerā nō bibit: coctū i egritudine bis comedit. fructus herbaꝝ semel in die sumpsit. nō sciuit lectū nisi terrā. semꝑ flebat veniale ac si occidisset hoiem. ꝑ quadriennīū talē austerā duxit vitā. ¶ Sextū signū charitatis dei est alioꝝ ad dei seruitiū ꝓuocatio. De quo Gregorꝰ. Tanto amplius quis deū diligit: quāto plures alios ad dei dilectionē adducit. Nā fm̄ Gregoriū. Nullū deo tale sacrificiū sicut zelus animaꝝ. Hunc zelū habuit beatꝰ Hieronimꝰ. O q̄ȝ multos ꝑ sanctoꝝ vitā ⁊ p̄dicationem ⁊ miraculoꝝ operationeȝ adduxit ⁊ attraxit. vt patet in vita eiꝰ. Cū fratribꝰ in bethleem religiosaȝ elegit ducere vitā. vt patet i eiꝰ legēda ¶ Septimū signū dilectionis dei ⁊ charitatis est aduersitatū ꝓpter deū libens baiulatio. i. Coꝛ. xiij. Charitas om̄ia suffert. Greg. Qui fortiter amat oīa equanimiter portat. Ratio Berū. Om̄ia grauia charitas facit leuia. etiā mortē paruipendit. Canti. viij. Fortis est vt mors dilectio. Hiero. Amāti nichil est difficile. Et sic dura eiꝰ vita ⁊ austera ⁊ maloꝝ ꝑsecutio amara fuit ei suauis ⁊ melliflua. vt ꝑ se scribit in ep̄la ad azellam. Gratias ago deo q2 dignꝰ sum habitꝰ q̄ȝ oderit me mundꝰ et maleficū me garriūt. ⁊ cognouit se ad regnū ꝑuenire ꝑ famā bonā. Et infamiā nō soluȝ in vita passus est: sed post mortē. vt patet ī eiꝰ vita.

¶ Sermo ¶ CXXXVIII. ¶ Ad idem.

Dilectus deo et

hominibꝰ: cuiꝰ memoria in benedictione est. Eccl. xlv. Hec verba ꝓposita licet dicta sunt de Moyse tamē possunt exponi de sancto Hieronimo. In quibꝰ beatꝰ Hieronimꝰ cōmendatꝛ a duobꝰ. Primo a generali dilectōne. ibi. Dilectꝰ deo ⁊ hoībꝰ Secūdo a speciali bn̄dictōe. ibi. cuiꝰ memoria in benedictōe est. De primo dicit. Dilectus deo ⁊ hoībꝰ ¶ A. Itē quattuoꝛ sunt genera hoīm ¶ Primi sunt dilecti deo ⁊ n̄ hoībꝰ. vt pauꝑes infirmi ⁊ leprosi. Illi nō acceptantꝛ ab hoībꝰ. Prouerb. xix. Fratres hominis pauꝑis oderūt eū ⁊ amici ꝓcul recesserūt ab eo. Nā tales deꝰ nō ꝯtemnit sed diligit. p̄s. lxxi. Parcet pauperi ⁊ inopi. et animas pauꝑꝝ saluas faciet. Idē Refugium pauꝑꝝ in tribulatōe. Patet de lazaro Luce. xvi. quē in sinu suo accepit. Idcirco pauꝑes habēt se sicut stelle: q̄ parue sūt coraȝ hoībꝰ vt obolꝰ. sed magne sunt i celo. Et sic pauꝑes magni apud deū sunt ¶ B. Et h̄ patet i multꝭ. Primo in assimilatōe. Naȝ deꝰ homo factꝰ pauꝑibꝰ se assimilauit d̄ paupercula virgine natꝰ. in pauꝑe loco. pānis inuolutꝰ. positꝰ in p̄sepio. vt impleretꝛ illud Zach. ix. Ecce rex tuꝰ venit tibi māsuetus ⁊ ip̄e pauꝑ. p̄s. Pauꝑ ⁊ egenꝰ factus sum Et. ij. Coꝛ. viij. Scitis cū diues esset propter nos egenꝰ factꝰ est: vt nos illiꝰ inopia diuites essemꝰ. Secūdo in electōe. Vn̄. i. Coꝛ. i. Infirma mūdi elegit deus. Grego. Hos xp̄s elegit quos mundꝰ spreuit. s. pauperes. Jaco. ij. Nōne deꝰ pauꝑes elegit in hoc mundo diuites ī fide: ⁊ heredes regni Tercio in ꝯuersatōe. Prouerb. iij. Cū simplicibꝰ sermocinatio eiꝰ. s. cū discipulis et pauꝑibꝰ piscatoribꝰ vixit. mortuus est cum pauperibꝰ latronibꝰ. Quarto in p̄dicatōne pauperibꝰ regnū celoꝝ promisit. Math. v Beati pauꝑes quoniā ipsoꝝ est regnū celorum. Ecce diuitibꝰ terrā dedit. pauꝑibꝰ regnū celoꝝ. Ideo patiēter debemꝰ pauꝑtatē sustinere Aug. Nō displiceat tibi pauꝑtas tua. quia ea nichil ditiꝰ posset reperiri: quia regnū celoꝝ eis promittitꝛ. Gregoriꝰ. Nō indignamini cū mali florēt in mūdo: q2 nichil habēt in celo. vos nichil in mūdo. ergo hereditatē habebitis in celo. Grego. Deus

salubriter negat electis: q̄d ꝯcedit reprobis hic negat aliq̄n electis temporales diuitias vt ibi daret eternas. Hic dat tribulatões tp̄ales. vt ibi habeāt ꝯsolatões eternas. Jō Ambrosi⁹. Q̄ misericorditer de⁹ parcit: cui hic aduersa tribuit Nā quāto maior tribulatio: tanto vberior ꝯsolatio. Quinto in iudicij sessione. Job. xxxvi. Judiciū paupib⁹ tribuit. ⁊ merito q̄r opp̄ssi. Jacobi. ij. Nōne diuites p̄ potentiā opprimūt vos. Sed ibi erūt exaltati. Math. xix. Vos q̄ reliquistis oīa sedebitis sup̄ sedes iudicātes duodecim trib⁹ isrl'. Jdcirco paup̄es non sunt paruipēdēdi vt aliq̄ni faciūt nolētes inspicere eos. Ambrosi⁹ super psalmistā. Quid peius fratres vt paup̄es sup̄bo oculo despiciamus. Implebit in nobis illud Sap̄. v. Hi sunt quos aliquādo habuim⁹ in derisū Ecce quomodo cōputati sūt inter filios dei Jdcirco Prouerb. xxij. Nō facias violentiam pauperi: domin⁹ iudicabit causā ei⁹. Sexto in desiderio ꝑ exauditōe. p̄s. ix. Desideriū pauperū exaudiuit dñs. ⁊ Jsa. lxv. Anteq̄ clamant exaudiā eos. ¶ Secundi sunt quos diligūt hoīes ⁊ mund⁹ s; nō de⁹ vt sunt potētes ⁊ diuites. de potētia ⁊ diuitijs se eleuātes. Hos mund⁹ honorat ⁊ beatificat. p̄s. cxliij. Beatū dixerūt ppl'm. Licz eīn sunt sup̄bi vsurarij peccatis implicantū diligunt a mundo s; non a deo. Judith. ix. Sup̄bi nunq̄ placuerūt tibi ab initio. sed ꝯtempti fuerūt. vt patet Luc. xvi. vbi diuitē nominare noluit. iuxta illud p̄s. xv. Nec nominū eoꝝ memor ero p̄ labia mea Etiā nō diligit auaros. diuites. sup̄bos. et potētes. Sap̄. vi. Exiguo ꝯcedit misericordia: potentes potēter tormēta sustinebunt ¶ Tercij sunt quos nec de⁹ nec hoīes diligunt. hi sūt miserrimi. vt lusores raptores: deo carēt: hoīes nō habēt. Hi sunt infelices in corp̄e ⁊ anima. De quib⁹ Hiere. xvij. Duplici ꝯtritione contere eos domine. p̄s. cviij. Induent sicut dyploide ꝯfusione sua Hi sunt sicut busones extra horribiles ad videndū. int⁹ venenosi vt demones. qui nec ab hominib⁹ nec a deo diligunt. Jdeo ap̄ls i. Cor. x. Nolo vos esse socios demoniorū

¶ Quarti sunt deo ⁊ hominibus dilecti. Hi sunt virtuosi virtute. sanctitate ⁊ bonitate p̄diti. vt fuit thobias. Thob. vltim. Om̄is generatio ei⁹ in bona vita ⁊ ꝯuersatione permāsit. ita q̄ esset accepta deo et hominib⁹. Talis fuit Johānes baptista qui fuit dilect⁹ deo ⁊ hominib⁹. de q̄ dixit xp̄s Math. xi. Hic est d̄ q̄ scriptū est. Ecce mitto angelū meū Etetiā hominib⁹ Mat. xxi. Om̄es sicut ꝓphetam habebāt Johannē. ⁊ Marci. vi. Herodes metuebat Johānē vt viꝝ sanctū ⁊ iustū. Tales sunt sicut sol q̄ lucet supra se ⁊ infra se. supra se p̄ lumen gratie corā deo. infra se hoīb⁹ p̄ bona exempla. Et sic nos Math. v. Luceat lux vestra corā hoīb⁹ ut videāt op̄a vestra bona ⁊c̄. Et talis fuit sanct⁹ Hieronim⁹. Eccī. l. Quasi sol refulgēs. sic ille refulsit in templo dei. s. virtutib⁹. ꝓpter q̄s dilect⁹ deo ⁊ hoīb⁹ ¶ Jtē de⁹ diligit multa genera hominū. Primo sapiētes. Sap̄. vij. Neminē diligit deus nisi eū qui cū sapiētia inhabitat. s. sapientia dei ⁊ nō seculi. i. Cor. iij. Sapiētia hui⁹ mūdi stulticia est apud deū. ¶ S; diceres Que ergo est sapiētia dei. R̄ndetur. Cauere a peccatis. Eccī. iij. Sapiēs cor ⁊ intelligibile abstinet se a peccatis. Et i operib⁹ iusticie successus habebit. Talis fuit Hieronim⁹ l'ris grecis hebraicis ⁊ latinis erudit⁹ licet pri⁹ legit tulliū. ⁊ ꝓpter hoc correptus post h̄ in theologia fecit diligentiā. vt dicit Aug. ad cirilliū. Jn scripturis sanctis et in experiētia neminē vidia sibi similē. Nam q̄d Hieronim⁹ ignorauit. null⁹ hoīm a natura sciuit. Jō ad petitionē Theodosij pape Damasus cōmisit Hieronimo ecclesiasticū officiū ordinandū. Jdeo canit de eo illud Eccī. xv. Impleuit eū dñs spiritu sapientie ⁊ intellect⁹. Propter q̄d dilect⁹ deo s̄m illud ꝓuerb. xiiij. Accept⁹ est regi minister intelligens ¶ Secūdi q̄ diligunt a deo ⁊ hominib⁹ sunt mansueti. De q̄ Eccli. iij. Jn māsuetudine op̄a tua fac: ⁊ sup̄ gloriā hominū diligeris. Talis fuit Moyses vt patet Nu. xij. Mitissim⁹ in populo apparuit. ideo legit de eo. Dilect⁹ deo ⁊ hominib⁹ Et sic nos mites esse debem⁹. si deo dilecti

esse velimꝰ Vñ apls.ij. Thimo.ij. Seruū dei nō oportet litigare sed mansuetū esse ad omēs. Talis fuit beatꝰ Hieronimꝰ cū ī anno etatis sue tricesimo electꝰ fuit in cardialem. mortuo liberio clamatᷣ dignꝰ sūmo sacerdotio. Tūc mali irriserūt eū ꝑ veste mulieris. ipse tacuit et mite recessit a roma ad gregoriū nazanzenū ꝯstantinopolitane vrbis epm. faciēs iuxta illud ad Ro.xij. Date locū ire. Tercij qui diligunt a deo ⁊ hominibꝫ sunt deū diligētes. Prouerb.viij. Ego diligētes me diligo. Nemo se amari diffidat qui amat. hec Berñ. Et sic dñs ihesus xp̄s dilexit marthā mariā ⁊ lazarū. Johan.xi. quia signa charitatis exhibuerunt ei. vt impleretᷣ illud Johā.xvi. Ipse pater amat vos qꝛ vos me amastis. Seneca. Demonstrabo tibi amatoriū. si vis amari ama. Et sic beatꝰ Hieronimꝰ amabat deū. vt patet in abrenunciatōe omniū reꝝ tꝑalium. Aug. Inquantū quis despicit intantū diligit. Et sic oīa ipse arbitratꝰ est vt stercora. ad Phil.iij.

De sancta Hedwige.

Sermo CXXXIX.

Honora viduas

que vere vidue sunt. scribitᷣ .i. Thim.v. ⁊ applicatᷣ ad honorem sancte hedwigis ī festo hodierno. In verbis p̄missis duo innuuntᷣ. Primo statꝰ viduitatꝫ honoratᷣ. Secūdo vera viduitas specificatᷣ. Primū ibi. honora viduas. Secundū ibi. que vere vidue sunt. De primo dicit. honora viduas. P. Pro q̄ sciēdū multiplex est honor viduis impendendus. Primo sunt ꝓferēde ꝓconijs. secūdo sūt fouende subsidijs. tercio sunt visitāde solacijs. Dixi primo ꝙ vidue sunt ꝓferende ꝓconijs. qꝛ ſm Amb. in li. de officijs. Nō multū in se moris aut virtutis est a ꝯiugio abstinere qd aliqñ delectat ꝙ̄ cōiugij delectamenta nescire. Idē de virginibꝫ. Facilior ē resistentia in eo ꝙ carnis incentiua nō nouerat. sed viduitas eo sollicitior ꝙ ꝑteritas anime recolit voluptates. ideo ratōe victorie sunt ꝓconijs extollende. sicut Judith q̄ vicit holofernē laudatᷣ. Judith.xv. quā benedixerūt omēs vna voce dicētes. Tu gloria hierusalē. tu honorificētia populi. tu leticia in israel. confortatū est cor tuū eo ꝙ castitatē amaueris. ⁊ post virū tuū alterū nescieris. ideo eris benedicta in eternū. ⁊ laus tua non recedet de ore hominū. Spūaliter Holofernes interp̄tatur infirmitas. ⁊ significat carnē. Mat.xxvi. Spūs ꝓmptus est caro aūt infirma. Illā vicit beata hedwigis ⁊ in pugna victoriā obtinuit. qd est raruꝫ. De q̄ Aug. Inter oīa xp̄ianoꝝ certamīa duriora sunt castitatis ꝓlia: vbi quotidiana pugna ⁊ rara victoria. quia talis a deo datᷣ. Sap.viij. Nō possum esse ꝯtinens nisi deus det. Ideo Aug. Domine iubes ꝯtinentiam da qd iubes ⁊ iube q̄d vis. Nā hoc donum victorie ꝯtra carnē nō oībꝫ datū est de quo Math.xix. Nō omēs capiūt verbū hoc. qui potest capere capiat. Propter hoc apostolꝰ ꝯcedit viduis matrimoniū .i. Thimo.v. Nō eligatᷣ vidua minꝰ sexaginta annorum. volo aūt iuniores nubere ⁊ filios ꝓcreare matresfamilias esse. Que aūt habēt illā fortitudinē spiritꝰ vt possint carnē vincere: bene sunt laudande Nā apostolica sententia tales cū virginibꝫ copulauit .i. Cor.vij. Mulier innupta ⁊ virgo cogitet q̄ dñi sunt vt sit sancta corpe ⁊ spiritu. Secūdo sunt fouende subsidijs. nā antiquitꝰ sustentabantᷣ stipendijs ecclesie ipse vidue que ꝑ etate aut infirmitate nō poterāt laborare .i. Thimo.v. Si quis fidelis habet viduas subministret illis ne grauentᷣ. Nolebat eñ apostolꝰ penuriis pati viduas. sed volebat ꝙ diuites nepotes darent eis necessitateꝫ. Ideo Job.xxij. arguit immisericordes dicens. Viduas dimisistis vacuas: ꝓpterea circūdati estis laqueis. Tercio sunt visitande solacijs. Jacobi.i. Religio munda ⁊ immaculata hec est apud deū patrē visitare pupillos ⁊ viduas in tribulatōne. hoc est cōpatiendo eis corde. consolando ore. ⁊ bene faciendo opere. Qd docemur Eccli.iiij. Congregatōni pauperꝝ affabilem te facito. Qd fecit christꝰ Luc.vij. mulieri vidue ut dicitᷣ: misericordia motꝰ. Ecce cōpassio cor

dis. Et subdit. noli flere. Ecce ꝯsolatio oris. Et resuscitauit ei filiū ⁊ dedit matri sue. Ecce beneficiū operis. nobis in exemplū vt dicit Aug. Omnis christi actio nostra ē instructio. ⁊ Joh. xiij. Exemplum dedi vobis vt vos ita faciatis. ¶ Quarto sunt defendēde in negocijs. Jsa. i. Subuenite oppſſo. iudicate pupillo. defendite viduā. Nā h̄ ptinet ad seculares ⁊ spūales ꝑlatos. Primo ad spūales. de quo Gelasius papa. ⁊ habet lxxxvij. di. c. licet. Licet omnibus debem⁹ in quantū possum⁹ patrociniū nō negare plus tamē viduaꝝ causas ducimus exequendas. Secūdo pertinet ad seculares. Vn̄ Hieronim⁹ sup hieremiā. ⁊ habet. xxiij. q. v. c. regum. Regū est ꝓpriū facere iudiciū ⁊ iusticiam. ⁊ liberare de manu calūniantiū vi oppssos: pupillo ⁊ vidue que facili⁹ opprimūtur a potētibꝰ p̄bere auxiliū. Ratio ꝓpter salutem eoꝝ. eo ꝙ dicit Ecci. iiij. Esto pupillo misericors vt pater: ⁊ ꝓ viro mr̄i illoꝝ ⁊ eris velut altissimi fili⁹. Sꝫ heu ecōtra faciunt ꝑlati qui molestāt eos ⁊ ñ tuent. Nō ꝯqueriť dñs Jsa. i. Principes tui infideles socij fuꝝ: pupillo nō iudicant. causa vidue nō ingrediť ad eos. heu vindicabor de hostibꝰ meis. De quo Exod. xxij. Vidue ⁊ pupillo nō nocebitꝭ: ⁊ si leseritis eos clamabunt ad me: ego exaudiā vocē eoꝝ. Nam molestatio eoꝝ est peccatū clamitās in celū. De quo Ecci. xxxv. Nōne lacrime vidue ad maxillā descendūt. de maxilla ad celos. ⁊ dñs exauditor nō delectať in illis. sed vlciscet. ps. lxvij. De⁹ pater orphanoꝝ ⁊ viduaꝝ. ¶ E. Exemplū. Quidā rapuit cuidam vidue paupi vaccā. que cū fleret ⁊ instanter peteret vt ei vaccā restitueret ꝓpter paruos pueros q̄s habuit. R̄ndit. Si ego nō rapiā tunc ali⁹ sequēs me capiet tibi. et sic vaccā recepit ⁊ recessit. Post obitū ei⁹ puniť⁹ a diuersis demonibꝰ. Et vnus inter ceteros eū incessanter ⁊ infatigabiliter puniuit. Tunc ille miles dampnat⁹ dixit ad demonē illū. Cur me ita cōtinue ꝑsequeris et punis q̄ꝫ aliquis alioꝝ. Respondit Si ego nō facerē tunc ali⁹ faceret. hec sunt verba q̄ dixisti dū pauperi vidue vaccam recepisti.

¶ Dixi secūdo stat⁹ viduaꝝ specificať. ibi. q̄ vidue vere sunt. ¶ F. Pro q̄ sciendū ꝙ triplices sunt vidue. s. dyaboli. mundi. ⁊ dei. ¶ Prime sunt solū nomine ⁊ nō corpe. De quibꝰ. i. Thimo. v. Cum luxuriate fuerint nubere volūt in dño. Tales sunt inhoneste demoniace ac fugiende. De quibꝰ dicit. i. Thim. v. Adolescētiores viduas euita. q2 dicit Eccli. xiij. Qui tetigerit picē inquinabitur ab ea. ¶ Secūde sunt vidue mundi. He sunt vidue nomine ⁊ corpe: sꝫ nō mente. que ꝑ malas ꝯcupiscētias ydola turpitudinis in cordibꝰ suis ponūt: ⁊ mentē ac ꝯscientiā ꝯcupiscētijs maculant. q2 dic Greg. iij. moral. Sepe mens in recordatōne culpe ꝑterite ita ꝯcutiť vt longe q̄ꝫ pri⁹ vulnerať. Tales eīm ad spirituale consolationē raro perueniunt. quia dicit Greg. Quanto quis in inferioribꝰ dilatať: tanto a supioribꝰ disiungiť. Hieronim⁹. Impossibile est animā delicijs replen spirit⁹ ⁊ carnalibꝰ delectatōnibꝰ. ¶ Tercie sunt vidue dei. He sunt vidue nomine corpe ⁊ mente que se vouerūt dño. De quibꝰ Aug. in li. de viduitate. Si nō vouisti ꝯtinentiā exhortor vt voueas. si vouisti exhortor vt ꝑseueres. q2 dicit sanctus thomas in. ij. ij. Melior est ꝯtinentia castitatis cū voto q̄ꝫ sine voto Aug. Sicut qui dat fructū cū arbore plus dat q̄ꝫ q̄ fructum sine arbore p̄bet. Sic qui p̄bet castitatis ꝯtinentiā cū voto videť radicē liberi arbitrij deo p̄buisse. ¶ G. Tales vidue debēt habere septē ꝯditōes. Primo quo ad deū debēt esse affectuose. ita vt omnē spem ⁊ fiduciam in deū ꝓijciant. iuxta illud. i. Thimo. v. Que vera vidua est ⁊ desolata sperz in domino. Talis fuit Judith q̄ ait. Spez in alium nunq̄ꝫ habui. Nam sicut columba nidificat in petra. sic in domino earum fiducia. Nam quis vir fidelis esset si dimitteret desolatam sibi desponsatam. Sic tales vidue per votū ꝯtinentie deo sunt desponsate. ideo nō relinquunť ab eo. Ecci. ij. Quis sperauit in domino ⁊ est derelictus. ¶ Secundo debent esse in orationibꝰ studiose. i. Thimo. v. Que vera est vidua instat orationibꝰ ac obsecrationibus die ac nocte

Talis fuit Anna. lxxxiiij. annoꝝ vidua Luce. ij. q̄ non discedebat a tẽplo die ac nocte Aug. Quãuis ad oẽs xp̄icolas orare ꝑtinet. ſpecialis tñ cura orõnis cõpetit viduis ſignanter veris. qꝛ tales exaudiunt̄. Eccli. xxxv. Nõ deſpiciet dñs pupillũ nec viduã ſi effundat loquelã gemit⁹. ¶ Tercio debẽt eſſe opoſe nõ in ocio ꝯſtitute. ſ; ſemꝑ in aliquo oꝑe inueniri debẽt. Hiero. Semꝑ aliq̄d boni oꝑis facito ⁊c̄. Nã ſm̄ Aug. Ocioſitas ſine timore eſt magiſtra nequicie. Naʒ eſt q̄ſi ꝯtra naturã hoĩs ociũ. qꝛ ſcribit̄ Job v. Naſcit̄ hõ ad laborẽ ſicut auis ad volandum. Nã ocioſus nõ eſt dign⁹ pane quo reſcitur. ij. Theſ. iij. Qui nõ vult oꝑari nec manducet. Et poſito ꝙ vidue in tꝑalibus abundãt. eque bene ꝓpter pauꝑes alendos oꝑari debẽt. qꝛ dicit Aug. in de vita xp̄iana Jllã elemoſinã deus approbat: quã quis de iuſtis laborib⁹ ãminiſtrat. Talis fuit beata hedwigis. Vñ canit eccleſia. Nunq̄ꝫ fuit ocioſa: ſed mens ſtudioſa ⁊ manus oꝑoſa. ¶ Quarto nõ debẽt eſſe ꝟboſe. qꝛ dicit hiero. Jn verboꝝ pondere ꝯſiſtit ꝓbatio vite. qꝛ ex abundãtia cordis os loquit̄ Mat. xij. Nã ſm̄ ſonũ verboꝝ noſcit̄ q̄litas mentis. iuxta illud Criſ. ſuper Math. Quale eſt cor talia ꝟba quis loquit̄. Sic ex vanitate verboꝝ vanitas cordis intelligit̄. ⁊ religioſitas ſumme deeſſe videt̄. De q̄ Jaco. i. Si quis putat ſe religioſum ⁊ nõ refrenãs linguam ſuã hui⁹ vana eſt religio. Qui eñ in verbo nõ offendit hic perfect⁹ eſt vir. Jdeo docet Salomon ꝓuerb. xiij. Qui cuſtodit os ſuũ cuſtodit aĩaʒ ſuã. Nã ſm̄ Bern̄. Leuis eſt ſermo ſ; grauiter vulnerat Jdeo cõquerit̄ Job. xi. Nunquid verboſus iuſtificabitur. q̄ſi diceret nõ. Jdeo qui moderat̄ ſermones ſuos ſapiens eſt. quia in multiloquio raro deeſt peccatũ Prouer. x. ¶ Quinto debent eſſe ad ꝓximũ officioſe. i. Thimi. v. Si qua vidua filios habet aut nepotes diſcat primo domũ ſuã regere. hoc eſt filios ⁊ amicos erudire aut ei⁹ miniſtros. qꝛ non eſt parui meriti apud deũ filios educare et pauꝑes ꝓximos aut cognatos. qꝛ dicit auguſtin⁹ Quidq̄d edificas in alijs docendo ⁊ exhortãdo oĩa tibi facis. ¶ Sexto debẽt eſſe ĩ oꝑib⁹ miſericordie viſceroſe. i. Thimi. v. Vera vidua eſt ſi pauꝑes hoſpitio recipit. ſanctoꝝ pedes lauit. ⁊ neceſſitatib⁹ eoꝝ ſubuenit. Nã vidua multas habẽt vexationes. iõ debent facere pauꝑes defenſores. qꝛ deſideriũ pauꝑeꝝ exaudiet dñs. vt patet de druſiana ⁊ thabita Act. ix. vbi ad inſtantiã pauꝑeꝝ iſte due matrone fuerunt reſuſcitate. Druſiana ꝑ Johannẽ. Thabita ꝑ Petrũ. Jdeo Jſa. lviij. Egenos ⁊ vagos induc ĩ domũ tuã. tũc inuocabis me ⁊ ego exaudiam. Talis fuit beata hedwigis. De qua canit eccleſia. Clam intrat domicilia: dans infirmis obſequia ⁊ leproſis pocula. ¶ Septimo debent eſſe victorioſe ꝯtra temptationem mundi. carnis. ⁊ dyaboli. ¶ Primo contra temptatõeʒ mũdi debent eſſe a turbis ſeꝑate. Eccl̄i. xviij. Ne oblecteris in turbis. Dicit eñ Seneca. Quotiẽs inter homines ſui: totiẽs min⁹ ꝑfect⁹ redij. Nã maria in turba perdidit Jheſum Lu. ij. Jdeo cõpetit eis ſolitudo. Talis vidua fuit Judith q̄ mãſit in cubili ſecreto domus ſue. Et debẽt eſſe ſolitarie ꝓpter ꝯſeruare theſauꝝ vidualis caſtitatis. Greg. Depꝛ̄dari deſiderat qui theſaurũ in via publice portat. Hic theſaur⁹ magn⁹ eſt ⁊ ꝑcioſus. Eccl̄i. xxvi. Nõ eſt ꝯdigna ponderatio continẽtis anime. Qui quidẽ theſaur⁹ ꝯtinet̄ in vaſe fragili. ij. Coꝝ. iiij. Habem⁹ theſaurũ iſtum in vaſis fictilib⁹. Jdcirco ſtudioſius requirit̄ reſpect⁹ ¶ Secũdo ꝯtra temptatõem carnis debent eſſe ieiunijs aſſuete. Eo ꝙ dicit apl̄s. i. Thimo. v. Vidua in delicijs viuẽs mortua eſt. Bern̄. Jn delicijs periclitatur caſtitas. ergo vidua q̄ vult eſſe caſta ⁊ xp̄o placere debet in abſtinentia viuere. Hugo de ſãcto victore. Parca vita occidit vicia Ambro. de viduitate. Eſto mlier temꝑans vidua caſta abſtinens a vino. Si Judith vinũ bibiſſet cũ adultero dormiſſet Hiero. Venter vino eſtuans cito ſpumat in libidinem. ¶ Tercio ꝯtra temptatõneʒ dyaboli debent eſſe cruce xp̄i armate. i. Petri. iiij. Xp̄o in carne paſſo vos eadẽ cogitatõne armamini. Nã ſm̄ Aug. Memoria crucifixi

crucifigit viciū Talis fuit beata hedwigis De qua canit eccl'ia. Signū crucis mente gerēs sitī fame se affligens mortis xp̄i memor. Ideo ei⁹ vita ardua nō erat ei sarcina q₂ oculos mētis habebat ad virtutē xp̄i passionis. De quo Greg. Si passio xp̄i ad memoriā revocet̄. nil tam grave q̄d non equo animo sustinet̄. Et hoc fecerat ip̄a. vt patet in eius legenda.

¶ Sermo ¶ CXL. ¶ Ad idem.

Mulier timens deū ip̄a laudabit̄. Proverbi. vlti. ꝛ legit̄ hodie ad honorē sancte hedwigis ¶ H. Istē triplices mulieres laudant̄ Primo mulier diligēs. scd̄o mulier sapiēs. tercio mulier timēs deū ¶ Dico primo laudat̄ mulier diligēs. Prover. vij. Mulier diligēs corona est viro suo. Talis fuit beata hedwigis. Q̄ ꝙ diligēs fuit ī servitio dei. vt canit eccl'ia. Man⁹ ei⁹ operosa nunꝙ fuit ociosa: legit semꝑ aut oravit. Hodie legit̄ in lectione illud Prover. vlt̄. Panē nō comedit ociosa. s₃ manū suā misit ad fortia. Et sic nos debem⁹ esse diligētes ij. Paral̄. xix. Agite diligēter ꝛ dn̄s erit vobiscū. Et h̄ docemur ex multis. Primo docemur ex natura. Job. v. Nascit̄ hō ad laborem. Scd̄o ex scriptura. Eccl̄s. ix. Q̄dcunꝙ p̄t man⁹ tua instāter opare ꝛc̄. Tercio a creatura. Proverb. vi. Vade ad formicam o piger ꝛ ꝯsidera vias eius quomodo parat in estate. cibū sibi ꝯgregat in messe vt habeat in hyeme Ideo Job. xij. Interroga iumenta ꝛ docebūt te ꝛ volatilia indicabūt tibi. Quarto ex remuneratōe futura. Eccl̄i. vlti. Opamini op⁹ vestꝛ̄ ante temp⁹ ꝛ dabit vobis mercedē in tp̄e. Greg. Sm̄ differentiā meritoꝝ erit retributio p̄mioꝝ ¶ Secundo laudat̄ mulier sapiēs. pverbi. xiiij. Mulier sapiēs edificavit domū. s. salutis Et h̄ etiā cū honorabili vita. Greg. nazanzen⁹ Prima sapiētia est laudabilis vita. vt inquit Aug. in li. de fide. Vera sapiētia ē nosse q̄ debes facere ꝛ vota ꝑficere. Hec sapiētia non invenit̄ in vita carnali. Job. xxviij. Hec sapientia nō invenit̄ in terra suaviter viventiū. i. in carnali delectatōe: s₃ in studioso exercitio abstinētie. De q̄ Aug. Sapientia sanctoꝝ est hic tp̄aliter cruciari. ibi eternaliter delectari. Et sic beata hedwigis q̄ stigmata xp̄i ī corꝑe suo castigādo ꝛ flagellando portavit ¶ Tercio laudat̄ mlier timens deū. de q̄ thema. Mulier timēs deū ip̄a laudabit̄. ps. cxlvi. Bn̄placitū est dn̄o suꝑ timentes eū. Sanct⁹ tho. in. ij. ij. q. xix. ar. ij. Sex sūt species timoris ¶ I. Prim⁹ est timor mūdan⁹. cū q̄s pl⁹ timet ꝑdere bona mundi. honores. ptātes. vel divitias. ꝙ bona aīe. Hic timor si ꝑtingat vsꝙ ad rōeꝫ. i. volūtatē est pctm̄ mortale. Si aūt tm̄ ꝑtingit ad potētiā sensitivā est veniale. Hūc timorē habuit herodes Mat. ij. q̄ cogitavit xp̄m occidere timēs regnum ꝑdere tp̄ale. Hūc etiā habuit pylat⁹ q̄ innocētem xp̄m morti adiudicavit ꝓp̄t timorē cesaris. Job. xix. cui iudei dixerūt. Si hūc dimittis nō es amic⁹ cesaris. qui se tādiu retinuit dicēs. nō invenio in eo causā. S₃ timor mūdan⁹ eū ꝓstravit. Chris̄. suꝑ mathēū. Facile deviat a iusticia q̄ in causis nō deū sed hoīeꝫ formidat. Hunc timorē habuit pharao Exod. i. Mādavit ꝑvulos iudeoꝝ occidere ne multiplicarent̄: ꝛ expellerēt eū de regno. Et sic iudei timebant̄ xp̄m occidere Job. xi. Si dimittim⁹ eū tūc omes credēt in eū ꝛc̄. Sic et ille villic⁹ Luc̄. xvi. q̄ timēs defectū defraudabat dn̄m. Et tales sūt multi. de q̄bo Isid. de sum. bo. Multi cupiūt ꝯvolare ad grāꝫ dei s₃ timēt carere oblectamētis mūdi. ꝓvocat eos amor xp̄i. s₃ revocat eos cupiditas sc'li. Tales dei irā incurrūt. De q̄ in ca. xi. q. ij. quisq̄s. Quisꝙ metu ptātis veritatē occultat irā dei sibi ꝓvocat. Talē timorē declinare debem⁹. ps. xlviij. Ne timueris cū fact⁹ fuerit hō dives ꝛ cū multiplicata fuerit glīa dom⁹ ei⁹ cū īterierit nō sumet oīa. neꝙ descēdet cū eo glīa ei⁹. Talibꝫ eveniet illud Job iij. Q̄d verebar accidit michi. Timēt paupertatē tp̄alē: ꝛ inveniēt eternalē. Idcirco time deū ꝛ habebis multa bona. Thob. iiij. Fili memēto ꝙ pauꝑem vitā gerim⁹. habebis mlta bona si timueris deū. ps̄. xxxiij. Nichil deest timētibꝫ. Au. Felix xp̄iana religio

qꝛ oīa possidet in om̄i possessione. Eccli. xl.
Timor dei sic padisus bñdictōis. i. vbi nul
lus defect⁹. ¶ Secund⁹ est timor human⁹
qñ aliqs nimiū timet penā corpalē. Iste eti
am est mal⁹ licet min⁹ ꝙ̄ primus. Et iste ti
mor magnas colūnas eccl'ie eiecit vt petrū
q̄ ꝑpter passiōis timorē xp̄z negauit. Cōtra
hūc Mat. x. Nolite timere eos q̄ occidūt
corp⁹ ⁊ nō habēt pl⁹ q̄d faciāt: ſʒ timete eū
q̄ postꝙ̄ occiderit corp⁹ habet ptātem mitte
re aīam in gehennā. Aug. sup ps. lxij. Qui
sup hoīes es time ⁊ hoīes timebūt te. mor
tē sempiternā time ⁊ p̄sentē nō timebis. q̄d
times hoīes i sinu dei positos tu de sinu ei⁹
noli cadere: quidq̄d passus fuerꝫ erit tibi ad
salutē ⁊ nō in ꝑniciē. Sic septē fratres. ij.
Mach. vij. ⁊ i. Pe. iij. Beati estꝫ si q̄d pa
tiemini ꝑpter iusticiā: si qs patit̃ vt xp̄ian⁹
nō erubescat. ¶ Terci⁹ est timor naturalis
quo qs fugit naturaliter rē sue nature noci
uā. Et dicit mḡr in. ij. dis. xxiiij. qꝛ natural'
nō qꝛ ꝯcreat⁹ est homini. nec qꝛ de bonis na
turalibꝫ. ſʒ qꝛ ex corrupta natura ꝑ peccatū
oībꝫ aduenit. cui corruptio inoleuit tāꝙ̄ es
set natural'. Et ille timor ē effect⁹ pc̄ti. ⁊ est
tm̄ in appetitu sensitiuo. nec est bon⁹ nec ma
l⁹. Phs. ij. ethi. Ea q̄ insūt nobis a natura
ꝑ ea nᶜ laudam̄ nec vituꝑamur. Attm̄ dicit
san. tho. in. ij. ij. q. xxv. Iste timor qñ ꝙ̄ trā
scēdit rōēꝫ ⁊ facit inhibitū vel trāscēdit p̄ce
ptū. tūc ꝯcordat cū timore hūano. ⁊ est pec
catū mortale. Iō debet ꝯfortari ꝑ rōnēꝫ ad
faciēdū q̄ḋ debet. Marci. xiiij. Cepit paue
re ⁊ tedere. attm̄ dixit. Nō sic ego volo ſʒ sic
tu. Sic nos sensualitatē subijcere debemus
ratōi. Figurat' Nu. xxij. Balaā calcaribus
vrgebat asinā. Et sic rō sensualitatē Ecc̄i.
xxxiij. Virga ⁊ on⁹. virga ne tepescat. onus
ne lasciuiat. ¶ Quart⁹ est timor seruilis. cū
qs nō amore iusticie: ſʒ timore gehēne vl' al
teri⁹ pene a malo auertit vel facit aliq̄ḋ bo
nū. Talis fuit Pharao. Exo. viij. qñ fla
gellabat' dimittebat ꝑplm̄. qñ cessauit plaga
ꝑsequebat' vlteri⁹. Talis fuit antioch⁹. ij.
Mach. ix. q̄ dixit. Iustū est homini se sub
dere deo. ſʒ tm̄ nō est misericordiā ꝯsecut⁹. Et
sic iudei. de q̄bꝫ ps. lxxvij. Cū occideret eos
quęrebāt eū ⁊ reuertebant'. s. seruili timore.
nos aūt nō sic. Nā s'm Orosiū sup Canti.
Seruilis timor est vitare malū ꝑpter sup
pliciū. Aug. Xp̄iani nō sūt serui ſʒ liberi. Iō
nō seruilē timorē debēt hr̄e. vt canes timētes
intrare coquinā ꝑpter baculū. ſʒ remoto ba
culo intrāt. Iste timor seruilis nō est pc̄tm̄
tn̄ stat cū pc̄to. vt dic̄ Aug. sup ps. Cōfige
timore tuo ⁊c̄. De tali timore viuit in hoīe
peccādi volūtas: ⁊ sequeret' op⁹ si speraret'
īpunitas. Cōstat aūt ꝙ peccādi volūtas ꝑ
est pc̄tm̄. Nā tal' si dimittit malū ⁊ facit bo
nū nō facit timore amittēdi eternū bonū q̄ḋ
nō amat. vt dicit mḡr in. ij. di. xxiiij. ſʒ timo
re patiēdi malū q̄ḋ nolebat. iō attribuit' ma
lis. Aug. Abstinere a pc̄to rōne timoris pe
ne nō liberat a morte. Exemplū ḋ duobꝫ so
cijs. vn⁹ infirmabat' ⁊ recepit sacramentū
cū debuit mori. Alter rogauit eū vt rediret
si fieri posset post obitū suū. Et factū est: re
dijt: dixitꝙ̄ se damnatū. Cui ille tm̄ ꝯfessus
es ⁊ recepisti sacramēta. Rn̄dit verꝫ est ex
timore: nō aūt ex charitate. Iō. i. Coꝛ. xiij.
Si charitatē n̄ habuero nichil sū. Figurat'
Hester. iiij. In aulā regꝫ assueri nō licet in
trare indutū sacco. i. timore seruili. Ro. viij.
Nō accepistꝫ spūm seruitutꝫ i timore: ſʒ spūꝫ
adoptōis filioꝝ dei. ¶ Quint⁹ est timor ini
tialis. s. cū qs n̄ solū timet penā: ſʒ etiā sepa
tionē a deo. Iste est bon⁹ qꝛ signū ē ꝙ dili
git deū. ⁊ timet separi ab eo. ⁊ ꝑ illū timorē
fit ꝯsuetudo iusticie. Ecc̄i. i. Radix sapien
tie timor dn̄i. Iste timor habet duos oculos
vnū sursū ad deū. s. dextꝝ. timēsse separi ab
eo. Aliū deorsū. s. sinistꝝ ad penas. De his
duobꝫ dicit Hiero. sup Iohā. Nulla res
sic vos ab om̄i pc̄to saluat sic timor supplicij
⁊ amor dei. Iste timor initialis figit taber
naculū iter bethel ⁊ hay. Gen̄. xiij. i. inter ti
morē ⁊ amorē. vel iter penā ⁊ deū. Iste sūt
due ancille ip̄i⁹ Hester regine Hester. xv.
Timor eleuat vestimēta ne maculēt'. amor
sustētat ne cadat. Iste sūt due ale mulieris
Apoca. xij. Iō Hiero. in ep̄la. Vbi timor
ibi nulla elatio ſʒ lacrimosa supplicatio. de
tali dicit ps̄. psal. cx. Initiū sapie timor dn̄i
Talis ꝯsistit i dilectōe boni ⁊ inclinatōne

mali. De tali Eccī. xx. Timor dñi initium dilectōis ei⁹. Mgr̄ in. iij. dist. xxiiij. ⁊ Aug. omel. xi. Timor locuꝫ ꝑparat charitati. Et q̄ntū charitas crescit intantū timor decrescit nā sic ꝑ setā introducit̄ filuꝫ. sic ꝑ timorem charitas. ¶ Sext⁹ est timor filialis q̄ quis deū timet nō ꝓpter cōmodū aut incōmodū: ſꝫ ꝓpter amorē nolēs facere ꝯtra deū. sic n̄ fili⁹ ꝯtra patrē. nō vt v̄bera ei⁹ euitaret: ſꝫ ne patrē offenderet. i. Joh. iiij. Perfecta charitas foris mittit timorē. Hugo de sac⁊mentis. Ubi accedit amor ꝑfect⁹: ibi recedit timor seruilis. Hic timor d̄r cast⁹. nā dicit mgr̄ in. iij. et est Augustini exemplum. Pone duas mlieres maritatas. vnā ꝯstitutam facere volūtatem adulterij. ſꝫ timet ne puniret̄ ⁊ dimitteret̄. Et sic timet maritū q̄ adhuc amat nequiciā. Huic grata nō est ſꝫ onerosa viri ꝑsentia. timet q̄ viueret nequiter. Et sic sunt tales q̄ timēt penā iudicij. Altera amat viruꝫ nō vult se maculare adulterio. ista optat ꝑsentiā viri. illa timet ⁊ ista timet. Jā interrogo quare timēt. illa dicet. Timeo viꝝ ne veniret. Ista dicet. timeo viꝝ ne discedat. Illa dicet. timeo ne me dānet. Ista dicet: timeo viꝝ ne me deserat. Sic habes q̄s sit timor cast⁹ ⁊ q̄s seruilis. ¶ Itē nota iste timor multuꝫ cruciat viros sanctos de ꝑteritꝫ peccatꝫ. q̄ nō certi sum an dimissa sunt. De q̄ Eccī. v. De ꝓpiciato pc̄to noli esse sine metu. Itē cruciant̄ de ꝑteritis bonis. q̄ nesciūt an deo placuerīt Job. ix. Uerebar oīa opa mea. i. Coꝝ. iiij. Nichil michi ꝯsci⁹ sum. ſꝫ in h̄ nō iustifica t⁹. Itē timēt de futuris nesciētes an sint de statu ꝑdestinatoꝝ vel ꝑscitoꝝ Eccs̄. ix. Nemo scit an amore vel odio dei dign⁹ sit. Itē timēt licet sciūt se esse nunc in virtutib⁹. nesciūt tn̄ qualiter finaliter manebūt. Greg. Tāto vnusq̄sq̄ꝫ sollicite metuit q̄nto ignorat q̄d restat. Jō Hiero. Nunq̄ꝫ tuta ē humana fragilitas. q̄nto ampli⁹ in virtutibus crescim⁹: tāto magꝫ timere debem⁹ ne d̄ sublimib⁹ corruam⁹. De q̄. ij. Coꝝ. vij. Perficiētes satisfactōeꝫ in timore dei. Iste timor reddit hoīeꝫ sollicitū. De q̄ Aug. Bonaruꝫ mentiū est timere culpā vbi culpa n̄ ē. Talē timorē habuerūt apl̄i Mat. xxvi. Nūq̄d ego sū rabbi. Iste timor excludit oēm timorē malū. Eccī. xxxiiij. Qui timet deū nil trepidabit. exēplo thobie Thob. i. q̄ n̄ timore morꝫ n̄ reꝝ dimisit sepelire mortuos ¶ Septim⁹ ē timor reuerētialis. De q̄ ps. xviij. Timor dñi sanct⁹ ꝑmanet i seculū scl̄i. Dicit mgr̄ in. iij. di. xxxiiij. Timor erit i futuro nō ille q̄ facit timere ne offenderem⁹ illū quē diligim⁹ ne separem̄ ab eo. ſꝫ q̄ facit nos reuereri quē diligim⁹ vt sācti ⁊ āgeli vidētes dei maiestatē ⁊ dignitatē reuerent̄ eū. Lu. xxi. Uirtutes celi mouebūt̄. ⁊ Job. xxvi. Colūne celi pauebūt. vbi Hugo. Colūne celi pauebūt. q̄ tantā maiestatē sine admiratione ītueri n̄ pn̄t. Jō hiero. Quid faciet virgulta deꝰti cū ꝯcutit̄ cedr⁹ ꝑadisi. Sed heu q̄ꝫ plēs sūt q̄ sine oīni timore dei viuūt. de q̄b⁹ Eccī. viij. Quia nō ꝑfert̄ cito ꝯ malos snīa absq̄ꝫ vllo timore ꝑpetrāt mala Idcirco sūt lōge a salute ⁊ iusticia Eccī. i. Qui sine timore est n̄ poterit iustificari. Idcirco hortamur Eccī. ij. Fili accede ad suruitem dei ⁊ sta i timore. Rō Bern̄. In v̄itate cōperi nichil ita efficax eē ad grāꝫ ꝓmerendā recupandā q̄ꝫ nō alta sape ſꝫ timere. Nā timor īpetrat dei mīꝫcordiā. ps. cij. Q̄mo miseret̄ pr̄ filioꝝ misert⁹ est dñs timētib⁹ se. Itē timor dei īpetrat beatitudinē. Eccī. xxxiiij. Timēti deū btā ē aīa ei⁹. ꝓuer. xxviij. Bt̄s hō q̄ sp̄ est pauid⁹. ⁊ sic btā hedwigis

¶ De sancto Luca.

¶ Sermo ¶ CXLI.

Imilitudo vultus eoꝝ facies hoīs ⁊ facies leonis. scribit̄ Ezech. i. ⁊ legit̄ hodierna die pro eplārī officio. ¶ In summa lectionis duo innuunt̄. Primo euāgelistarū descriptio speciosa. ibi. Similitudo vultus eoꝝ. Scdō eoꝝ deambulatō v̄tuosa. ibi. vnūq̄dq̄ꝫ eoꝝ corā facie ⁊c̄. De primo dicit. Similitudo vult⁹ eoꝝ. s. q̄ttuor aīalium ¶ R. Nota q̄ttuor aīalia significāt q̄ttuor euangelistas Et sūt q̄ttuor i numero multꝫ d̄ causis. Prīo q̄ nos q̄ttuor instruūt ⁊ īformāt Prīo ad credēdū ī ih̄m xp̄m. Joh̄. xx. Qui

crediderit in me etiā si mortu⁹ fuerit viuet.
ꝛ Joh. vlti. Hec scripta sūt vt credatꝭ Se
cūdo istruūt q̄d faciēdū: q2 dei p̄cepta Lu.
x. hec fac ꝛ viues. Tercio docēt q̄d fugiēdū
.s. pctm̄. Lu. xij. Cauete ab omī auaricia. et
Lu. xxi. Attēdite ne corda vr̄a grauent᷑ cra
pula. Quarto docēt q̄d appetēdū .s. ꝟtutes
sapiētiā ꝛ vitā Phs. i. ethicoꝝ. Oīa bonū
appetūt. ꝛ Seneca. Nil meli⁹ virtutibꝫ. et
Sap. viij. Sobrietatē ꝛ prudētiā docet et
iusticiā ꝛ ꝟtutē q̄bꝫ vtili⁹ nichil est in vita
hoībꝫ. Scḋo sūt q̄ttuor euāgeliste ad desi
gnandū q̄ q̄ttuor plagꝭ mūdi debebāt p̄dica
re euāgeliū: ꝛ ꝯgregare gentes. iuxta illud
ps. De regionibꝫ ꝯgregauit eos. ꝛ Marci
vl. Eūtes docete oēs gētes Et sic licet ſm
Hiero. in ꝓlogo sup math. plēs sūt q̄ euan
geliū scripserūt. tn̄ q̄ttuor dūtaxat sunt q̄ te
stimoniū autoritatꝭ habēt. q2 alioꝝ euāge
lia non sunt recepta ab ecclia. q2 dn̄s voluit
p̄finitū numeꝝ cassari ꝓpter veritatē sacra
menti. Nā iste numer⁹ q̄ternari⁹ figuratus
est multipliciter. Primo Gen̄. ij. in
q̄ttuor fluminibꝫ egredientibꝫ de ꝑadiso to
tā terrā irrigātes. Scḋo in q̄ttuor circulis
arche testamēti. Exo. xxv. Tercio i q̄ttuor
cornibꝫ altaris holocaustoꝝ. Exodi. xxvij.
Quarto in q̄ttuor deambulatorijs dom⁹ sa
lomonis. iij. Reg. vij. Quīto in q̄ttuor vē
tis mortuos viuificantibus Ezech. xxxvij.
Sexto in q̄ttuor fabris cornua heret᷑ deijci
entibꝫ Zach. i. Septīo in q̄ttuor q̄drigis ꝑ
orbē discurrētibꝫ Zach. vi. Octauo in q̄t
tuor añ ꝛ retro oculatis aīalibꝫ. Apoc̄. iiij.
Quia ipi scripserūt de p̄teritꝭ ꝛ futurꝭ. Ul
q2 docuerūt q̄ō hoīes se hr̄e debēt de p̄teri
tis peccatꝭ dolēdo. vt petr⁹ q̄ fleuit amare.
ꝛ Maria magdalena q̄ lacrimis cepit riga
re pedes ihu Lu. vij. ꝛ de futuris cauendo.
Joh. v. Uade amplius noli peccare ne tibi
ꝯtingat deteri⁹. Itē illa q̄ttuor aīalia habe
bāt q̄ttuor facies. de q̄bꝫ subdit. facies hoīs
ꝛ facies leonis a dextrꝭ ipoꝝ q̄ttuor. ꝛ facies
bouis a sinistrꝭ ipoꝝ q̄ttuor. facies aq̄le desu
ꝑ q̄ttuor. Greg. sup Ezech. Mathe⁹ ab hu
mana generatōe incepit. q̄ iure ꝑ hoīez figu
rat᷑. Sꝫ Lucas a sacrificio. q̄ ꝑ vitulū figu
rat᷑. Sꝫ Johes a diuinitate ꝟbi. io ꝑ aq̄lā
designat᷑. Marc⁹ vo a clamore i deserto. q̄ re
cte ꝑ leonē depingit᷑. Sꝫ q2 hoīes electi dei
sunt mēbra xp̄i sine redēptoris nr̄i. ex q̄ sunt
mēbra xp̄i: io ipse est caput oīm. igit᷑ q̄libet
elect⁹ debet esse hō vitul⁹ leo ꝛ aq̄la. Hō. i.
rōnale aīal vt viuat ſm rectā rationē. de q̄
Ro. xij. Rōnabile sit obsequiū vestꝝ. M
Dicit nāq̄ Seneca. In hoīe optimū est rō
q2 q̄dā diuinū est: q̄ nullū bonū sine ratōe
est. Io phs. Hoīes ratōe vtētes sunt tā q̄
dij. q2 ratio recta ꝯsummatā felicitatē hoīs
implet. vt dicit Seneca Et sp̄ deprecat᷑ ad
optima. vt dicit Aristo. Scḋo elect⁹ dei
debet esse vitul⁹ q̄ in sacrificio mactat᷑. ps. l.
Et ponēt sup altare tuū vitulos. Sic nos
ip̄os mortificare debem⁹ a voluptate mūdi
ad Col. iij. Mortificate corpa vr̄a sup ter
rā. Et sic vitul⁹ mortificatus offerebat᷑ deo
sic nos corp⁹ nostꝝ. Ro. xij. Obsecro vos
ꝑ misericordiā dei vt exhibeatis corpa vr̄a
hostiā viuentē sanctā deo placentē. sic fecit
sanct⁹ Lucas. vt patet in hodierna collecta
Interueniat ꝓ nobis q̄sum⁹ sanct⁹ dn̄e tu⁹
euāgelista Lucas q̄ crucꝭ mortificatōez in
suo corpe ꝓ tui noīs honore iugiter porta
uit. agēs iuxta doctrinā apl̄i. i. Coꝝ. ix. Ca
stigo corp⁹ meū ꝛ i᷑ seruitutē redigo. Sicut
eñ bos consuete portat iugum. sic electi dei.
Phil᷑. ij. Oīa facite sine murmuratōne. q2
ſm Aug. Null⁹ inuit⁹ bn̄ facit: etiā si bonū
facit. Tercio elect⁹ dei debet esse leo per
fortitudinē. vt oīa aduersa patiēter ꝛ forti
ter sustineat. Prouerb. xxviij. Iust⁹ quasi
leo ꝯfidens absq̄ terrore habitabit. tal᷑ leo
fuit apl̄s Paulus. qui dixit ad Phil᷑. iiij.
Oīa possum in eo q̄ me ꝯfortat Gre. Quō
fuit inuisset nisi fortitudo dei eū ꝯsolidasset.
Quarto debet esse aquila q̄ ad sublimia
volat ꝛ irreuerberatis oculis radijs solis in
tendit. ꝛ sic nos ꝑ contemplatōez celestium
de q̄ ad Phil᷑. iij. Nostra ꝯuersatio in celis
est. Dicit Fortunat⁹. Nequaq̄ de⁹ deuote
anime se applicat nisi totā se in ꝯtemplatio
nem erigat. Damasce. Qualis q̄s esse de
beat in futuro: talem se in presenti exhibeat.
Ex q̄ futura felicitas in ꝯtemplatōe diuine

essentie ꝯsistat. qꝛ deꝰ nõ videt corporalibus oculis ſʒ mẽtis. Ideo ꝑ eleuatõeʒ mẽtis se debet exercere. Sʒ cur leo ⁊ hõ a dextris: ⁊ bos a sinistris describit: ⁊ aquila neca dextris nec a sinistris ſʒ desuꝑ. Rñdet Gregꝰ. suꝑ Ezech. A dextris dicit esse qd letificat A sinistris vo qd aduersũ reputamꝰ. Sʒ incarnatio figurata ꝑ hoiez fuit leta Luc. ij. Annũcio vobis gaudiũ magnũ qd erit omni pplo. Similiter resurrectio ꝑ leonẽ figurata est gaudiosa. Math. viii. Nolite timere surrexit nõ est hic: sicut dixit. Et io canitur ibidẽ. Hec est dies quã fecit dñs exultemꝰ ⁊ letemur in ea. Sʒ bos figurabat mortem xp̄i ꝑpter quã apli sunt ꝯtristati. ideo describit a sinistriȝ Sʒ aquila desuꝑ. q̄ designabat ascensionẽ ⁊ nũciabat filiũ esse sursuʒ apud patrẽ. Nã Johãnes suꝑ semetipm transgressus est Nã si nõ trãscendisset i principio verbũ nõ vidisset. de q̄ canit ecclia. Volat auis sine meta nec vates nec ꝓpheta euolauit altiꝰ. De q̄ Aug. Nõ em̄ Johãnes poterat ascẽdere altiꝰ nisi totꝰ fieret deꝰ Et Aug. Si altiꝰ volasset totꝰ mundꝰ capere eũ nõ potuisset. ergo merito figurat ꝑ aquilaʒ desuꝑ. Subdit ꝓprietatẽ ⁊ ꝯditionẽ electi. Facies eoꝝ ⁊ penne extẽte desuꝑ. Suꝑ q̄ Greg. suꝑ Ezech. dicit. Facies .i. intentio ⁊ pẽne .i. ꝯtemplatio sanctoꝝ suꝑ se tendit. vt illud posset adipisci qd in celestibꝫ appetit nõ deorsũ terrena. Aug. Si qs aliquid opat vt terrenũ cõmodũ adipiscat nõ erit cor mundũ qd in terra volutat. Bern. suꝑ canti. Intentio turpis fedat faciẽ aĩe. Et h̄ dit. Intende in deũ ⁊ ꝑpter deũ. nõ vt hypocrite. de quibꝫ Mat. vi. Exterminãt facies suas vt videant ab hoibꝫ. nos vo nõ sic qꝛ dicit Greg. in mora. Intẽtio ꝯstituat fundamentũ opi nostro. Nã sicut fabrica colũnis innitit. ⁊ colũne basibꝫ fulciunt. ita vita nostra virtutibꝫ ⁊ virtutes intima intentione subsistũt. Ideo ibidẽ dicit. Uigilanti cura ꝑ cuncta opa nr̄a intẽtio est pensanda qꝛ est radix oĩm bonoꝝ. Ro. xi. Si radix sancta ⁊ rami .i. opa. quapropter hortat nos Greg. suꝑ Ezech. dicẽs. Electi q̄ omnipotẽti deo placere desiderãt ⁊ ꝑ ꝯtemplationis

grãʒ beatitudinẽ degustare ꝯcupiscũt. facies ⁊ pẽnas .i. intentõeʒ ⁊ ꝯtemplatõeʒ desuper extendãt. Sbdit i textu. due penne singuloꝝ iungebant. ⁊ due tegebant corpa. q̄ sunt q̄ttuor ale seu pẽne sanctoꝝ. ex qbꝫ due supius extẽte iungebant ⁊ due tegebãt corpora. Greg. suꝑ Ezech. Sũt q̄ttuor virtutes q̄ a terrenis actibꝫ omne pennatũ aial eleuant. s. de futuriȝ amor ⁊ spes. ⁊ de ꝑteritiȝ timor ⁊ dolor. due iuncte sunt supius. s. amor ⁊ spes. ⁊ eleuãt ad supna. qꝛ tales amãt celestia q̄ sperãt sibi euenire ea q̄ amant Greg. Quãtũ speras tm̄ amas. io bñ iũcte noiant. due vo ale tegebãt corpa. s. timor ⁊ dolor. qꝛ abscondũt mala ab oculis dei. qꝛ timẽt ⁊ dolẽt. de timore Eccĩ. i. Timor dñi expellit pctm̄. de dolore. Hugo de san. victo. Tũc pctoꝝ salꝰ incipit cũ vaciter ꝑ delictis ingemiscunt. de q̄ ps. xxxi. Beati quoꝝ remisse sunt iniqtates. Qd tractat Greg. suꝑ Ezechie. Cũ bona facta malis opibꝫ supponimꝰ tũc pcta nostra tegimꝰ. Sic tegebat paulꝰ pcta sua cũ plãxit q̄ ante baptismũ cõmisit. i. Coꝝ. xv. Ego sũ minimꝰ aploꝝ. q̄ nõ sum dignꝰ vocari apls. qꝛ sum ꝑsecutꝰ ecclesiaʒ dei. Nos vo post baptismũ ⁊ multã grãm collatã peccauimꝰ. ergo timeamus ⁊ doleamus. qꝛ fm Hiero. Nullũ viciũ delebit nisi tristicia anxiet. Dicit nãqꝫ san. tho. super iiij. dist. xvi. Non pt eijci culpa nisi recordi net volũtas. N. Dixi scdo subiũgit eoꝝ deambulatio ꝓciosa. ibi. vnũqdqꝫ eoꝝ coram facie sua deambulabat. suꝑ q̄ dic Grego. suꝑ Ezech. Hoc est: vnusquisqꝫ iustꝰ vitam suã sollicite aspiciat ⁊ diligenter ꝯsideret quantũ quotidie crescat i bonis vl decrescat. qui hoc ante se ponit corã facie sua ambulat. qui aũt negligit h̄ discutere non ambulat corã facie Bern. Quotidiana discussione vitã tuã aspice. Rõneʒ ponit Theodorus. Domus paulatim nũc paruis stillicidijs que si negligat domꝰ tandẽ ruit. ⁊ sic domꝰ anime. Nã sunt multa pcta q̄ cõmittimꝰ. idcirco grauia nobis nõ vident. quia priuato nos amore diligẽtes clausis nobis oculis i nostra deceptõe blandiunt. Ex illo oritꝰ qꝫ alteriꝰ pcta iudicamꝰ: ⁊ qꝫ nõ ãbulat

vnusquisq; corã facie sua respiciens ꝓpria Greg. sup Ezech. Si nos sic ꝓximũ respiceremꝰ nr̃a rep̃bensibilia videremꝰ. Ideo Deut. xxv. Nõ sit i domo tua modiꝰ maior ꝛ minor. pondꝰ habeas iustũ ꝛ veꝝ. Prouerb. xi. Statera dolosa abominatio ẽ apd deũ. Sũt enĩ multi aspiciẽtes bona q̃ faciũt vt ieiunãtes biduo in hebdomada. s; nõ ↄsiderãt mala q̄ aliẽa rapiũt. hi corã facie sua nõ ambulãt. Alij elemosinã tribuũt: castitatẽ seruãt. s; odiũ in corde habẽt. i. Joh. iij. Qui odit fratrẽ suũ homicida est. Greg. sup Ezech. In cunctꝭ q̃ agimꝰ exteriꝰ ꝛ interiꝰ nosipos inspicere debemꝰ. Subdit. vbi erat impetꝰ spũs illuc gradiebant̃. ¶ Duplex est impetꝰ. s. carnis ꝛ spũs. Impetus carnis est ad elationẽ ꝛ immundiciã ꝛ rapinã: irã ꝛ inuidiã. cũ ↄqueritur aplͣs Ro. vij. Nõ habitat i carne mea bonũ. Fm illuz impetũ ambulãt reprobi. De qbꝰ Ro. viij Qui fm carnẽ sũt q̃ carnis sunt sapiũt. Ille impetꝰ est malꝰ. q; ad peccandum ꝓnus. Gen. viij. Sensus ꝛ cogitatõ hoĩs ab adolescẽtia ꝓna sũt ad malũ. Ecci. xvij. Nihil iniquiꝰ q̃ȝ qd̃ caro ꝛ sanguis excogitãt. Alr̃ impetꝰ spũs ille est ad humilitatẽ: charitatẽ: ↄtinentiã: ꝛ ad ↄsideratõez vite mortalis. Iste ad lacrimas ꝓtrahit. Fm illũ ambulare debemꝰ. iuxta illud ad Gal. v. Frẽs spũ ambulate ꝛ carnis desideria ne ꝑficietꝭ q; fm aplm̃ Ro. viij. Debitores sumꝰ spũi nõ carni. Nã si fm carnẽ vixeritꝭ moriemĩ Jõ vigilãter ↄsiderãdũ est q̃s impetus nos ducat carnis an spũs. qd̃ docȝ Joh. in. i. cano. ca. iiij. Probate spũs an ex deo sint. q; plerũq; impetꝰ carnis sub velamĩe spũalis impetus se occultat. q; sepe apparet iusticia vbi latet ira. ꝛ fauorabilis amicicia apparȝ vbi carnalis ↄcupiscẽtia latet. Jõ Grego. sup Ezech. Tãto grauiora sũt vicia quãto sub virtutꝭ specie sũt occultata. Subdit i textu. Et nõ reuertebant̃ cũ ambularẽt. vbi Greg. Electi sic ad bona tendũt vt ad mala ꝑpetrãda nõ redeãt. q; dicit Salomon ꝓuer. iiij. Semita iusti q̃si lux splendẽs ꝓcedit ꝛ crescit vsq; ad ꝑfectũ diẽ. s. in gratia vsq; ad gloriã. Nã q̃ ꝑseuerauerit vsq; i finẽ hic saluꝰ erit. Mat. xxiiij. Et subdit. Similitudo aĩaliũ ꝛ aspectꝰ coꝝ q̃li carbonũ ignis. ꝛ q̃si aspectꝰ lampadaꝝ. Videmꝰ qui carbones tangit accendit̃. sic q̃ sancto viro adheret accendit̃ in charitate. P̃s. xvij. Cũ sctõ sanctꝰ eris. Et illuminabit̃ vt tenebras p̃ctoꝝ fugiat. Nã viri sancti sunt velut lampades ꝛ carbones. Lampades q; vbo ꝛ doctrinis alijs lucẽt lõge positis. Et carbones. nã i se ardẽt ꝛ alijs nõ lucent. Sic aliq̃ electi in se ardẽt ꝑ charitatẽ alijs vo lucẽt multũ ꝑ doctrine claritatẽ. vt simplicibꝰ laycis. Discamus igit̃ ardere ꝛ lucere. iuxta illud Mat. v. Luceat lux vestra. Et fm illud Luce. xi. Nemo accendit lucernã ꝛ in abscõdito ponit. s; sup candelabꝝ. Nã ardere ꝛ nõ lucere paꝝ est. s; ardere ꝛ lucere sanctũ ẽ. Qualis fuit beatus Lucas. ꝛ subdit. Erat visio discurrẽs in medio aĩaliũ splendor ignis. ꝛ deinde fulgur egrediẽs. splẽdor ignis. id ẽ spũs. Luc. xij. Ignẽ veni mittere in terrã q̃ ignis ↄsumẽs ẽ rubiginẽ p̃ctoꝝ. Et discurrere dr̃. q; nusq̃ȝ est locꝰ vbi nõ sit. Fm illud Sap. i. Spũs dñi repleuit orbẽ terraꝝ. Et erat de igne fulgur egrediẽs vniuersam ecclesiã repleẽs Job. xxv. Sup quẽ nõ fulget lumẽ eiꝰ. Johel. ij. Effundã de spũ meo sup omnẽ carnẽ ꝛ tremorẽ vt fulgur ꝓ peccatis facit. de q̃ Greg. sup Ezech. Spũs mentẽ quã replet in amaritudinẽ. s. p̃ctoꝝ cõmouet. De q̃ Job. iiij. Dũ trãsiret spiritus in horrore noctis inhorruerũt pili carnis mee Subdit. Et aĩalia ibant ꝛ reuertebant̃ in similitudinẽ fulgoris choruscãtis. S; dices. nunq̃d illa sunt ↄtraria. ibant ꝛ non reuertebant̃. ibãt ꝛ reuertebant̃. R̃ndet gre. q̄ nõ q; ibi intelligit̃ nõ reuertebant̃ de bono ope in pctm̃. s; hic reuertebant̃ de vita ↄtẽplatiua ad actiuã. q; diu mens stare in ↄtemplatõe nõ valet. Et q; sua infirmitate ab immẽsitate tãte celsitudinis repulsi in se ipos relabunt̃. ideo necesse est vt ad actiuã redeãt seq; ipos ↄtinue i vsu bone opatõis exerceãt. vt cũ mens surgere ad ↄtemplandũ celestia nõ valet. tũc alia queciũq; bona agere p̃t nõ recuset. Jõ si hõ ibi diu stare nõ potest ad bona opera rediens sui auitatis dei

memoria pascit᷑. ⁊ foris pijs actibꝰ intꝰ sanctis desiderijs nutrit᷑. Jdō ɔtēplatiuis redeuntibꝰ dr̄ illud ps̄. cxliiij. Memoriā suauitatis eructabūt. sic ꝙ dulcedinē intime suauitatꝫ studēt memorari ⁊ recolēdo ac loq̄ndo ⁊ q̄si chorusc̄ado ꝑgustādo ⁊ loq̄ndo eructare solēt. ps̄. xxx. Q̄ magna multitudo dulcedinis tue dn̄e. Grego. Quia magna est nullo mō cognoscerēt nisi hāc aliq̄ten' ɔtēplādo ꝑgustassent. Sbdit. in silitudine fulgoris chorusc̄antꝫ. q2 cū celestia loquunt᷑ loquēdo ꝑcurrūt ignē spūalis desiderij De q̄ Hug. Dū de ɔtēplatōis secreto reuertimꝰ q̄d nobiscū afferre poterimꝰ nisi lucē de regione lucꝫ portamꝰ. q̄s scit q2 ibi fuimꝰ nisi illuminati redeamꝰ. Si vidimꝰ patris potentiā apportemꝰ lucē timoris. Si filij sapientiā lucꝫ veritatē. Si spūssancti clemētiā apportemꝰ lucꝫ dilectōꝫ. Uel sic. aīalia vadunt ꝑ dei grām ad opa bona. ⁊ reuertunt᷑ ꝑ grāꝝ actōēꝫ. Et sic Petrꝰ cū sanauit paraliticū Act. iij. dixit. Uiri israelite q̄d admiramini ⁊ intuemī nos q̄si nr̄a ꝟtute fecerimꝰ. deꝰ Abrahā: deꝰ Jsaac: deꝰ Jacob glīficauit ih̄m xp̄m filiū suū quē vos tradidistꝫ ⁊ negastꝫ añ faciē pilati. ⁊ ī fide noīs eiꝰ hūc quē videtꝫ ɔfirmauit nomē eiꝰ. igit᷑ fides dedit integrā sanitatē ī ɔspectu oīm vestꝝ. Et sic nos reuerti debemꝰ de bonis operibꝰ ad grāꝝ actionē deo ascribēdo. iuxta illud Jsa. xxvi. Oīa opa nr̄a opatꝰ es dn̄e. Scribit᷑ enī Eccl̄s. i. Uñ exeunt flumina illuc reuertunt᷑. de q̄ Bern̄. sup canti. Quotiēs tēptatio supat᷑ aut eminēs ꝑiculū declinat᷑. aut q̄cūq3 passio aīe sanat᷑ aut diu ɔcupitū ⁊ sepius petitū a deo obtinet᷑. totiēs vox laudis ⁊ grāꝝ actōes subseq̄nt᷑. dicēdo cū ps̄. psal. cxviij. Cātabiles michi erāt iustificatōnes tue ī loco ꝑegrinatōis mee. Et sic fecit sanctꝰ Lucas ɔscribēdo euangeliū suū incepit a sacrificio in tēplo ⁊ in fine reuertit᷑ dicēs Luc. vlti. in fine. Jpi adorantes in hierusalem regressi sunt cum gaudio magno. et erant semper in templo laudantes ⁊ benedicentes deū.

De vndecim milibꝰ virginū. Sermo CXLII.

De virginibus ꝑceptū dn̄i nō habeo: ɔsiliū aūt do. i. Cor. vij. Et legit᷑ ad honorē vndecim miliū virginū ꝓ eplari officio. Jn ꝟbis ꝑmissis duo innuūt᷑. Primo insinuat virginitatē nō esse sub ꝑcepto. ibi. de virginibꝰ. Scd̄o oñdit eā esse fuandā sub ɔsilio. ibi. ɔsiliū aūt do. De primo dicit. de ꝟginibꝰ ꝑceptū dn̄i nō habeo. glo. vt ɔtineāt vel mulierēt. Uirginitas aūt s̄m Aug. est res voti ⁊ nō ꝑcepti. suaderi p̄t n̄ aūt impari. Nā dixit dn̄s Mat. xix. Qui p̄t capere capiat. nō oēs capiūt ꝟbū h̄. Jdō. i. Cor. vij. Meliꝰ est nubere q̄ vri. P Jdō q̄druplices sunt ꝟgines. Prime nec mēte nec carne sꝫ solū noīe ꝓpter exteriorē habitū quē deferūt. de q̄bꝰ Mat. xxiij. Ue vobis hypocrite q̄ estꝫ siles sepulcrꝫ dealbatis q̄ foris apparēt hoībꝰ speciosa. intꝰ plena ossibꝰ mortuoꝝ. Sic vos intꝰ pleni hypocrisi ⁊ iniq̄tate. De q̄bꝰ Amos. v. Audite verbū istud Cecidit ⁊ nō adijciat vt resurgat virgo. Nā ꝟginitas h3 se sic sericū cadēs in lutū. ꝑdit colorē ⁊ nō recupat Jdō hiero. in epl'a. Audēter loq̄r. cū oīa p̄t deꝰ suscitare nō p̄t ꝟginē post ruinā. p̄t quidē liberare de pena. sꝫ nō vult coronare corruptā. Jdō Amb. Uirgo eras quotiēs dico eras totiens ingemisce. q2 thesauꝝ irrecupabilē amisisti Secūde sunt ꝟgines carne sꝫ nō mēte. Tales sūt ꝟgines fatue nō hn̄tes oleū. i. nitorē ɔsciētie. q̄ excludunt᷑ a sponso xp̄o. de q̄bꝰ Jsid. de sum. bo. Uirgo carne ⁊ non mēte nullū ꝑmiū habet ī repromissione. q̄d ꝓdest hr̄e corpꝰ castū ⁊ mentē spūssancti tēplū in lupanar vti Hiero. Quid ꝓdest hr̄e carnē virgineā si q̄s mēte nupserit. Aug. ī li. de ꝟginibꝰ. Nō q̄rit pulcrā carnē sꝫ pulcrā mentē. i. Thess. iiij. Hec est volūtas dei sanctificatio vr̄a. Hugo de bono ɔsciētie Deꝰ q̄ est amator mūdicie cor pollutū pc̄tis non p̄t inhabitare. Sicut heu multi sunt vt dicit Chris. sup math. q̄ studēt corpis castitatē adulteriū ꝟo cōmittūt mēte. Cū dr̄ Mat. v. Qui viderit mulierē ad ɔcupiscendū eā iā mechatꝰ est in corde suo. Ergo voluntas

fine ope frequēter peccat mortaliter. Attñ ꝯiolatio est talibꝰ virginibꝰ mētaliter corruptis. qꝛ recuperare pñt coronā si ꝟe peniteāt De q̄ san. tho. in. q. ij. q. clij. ar. iij. vbi dicit Uirginitas recuperari pt ꝑ penitētiā q̄ꝫtum ad id qꝺ est formale. nō aūt ad id qꝺ est materiale in ipa. Et sic illa q̄ peccādo virginitatē amisit ꝑ penitēnā nō recupat ꝟginitatis materiā ſꝫ formā. h̄ est ꝟginitatꝫ ꝓpositū. Dicit nāqꝫ Guilbel. in apparatu in titulo de bigamis. vbi q̄rit̄ ꝺ illa q̄ vadit ad corruptorē nec corrumpit̄ nec ꝯsequit̄ corruptionē. Et etiā ꝺꝛ de ꝯiugata q̄ ꝯsennit ī carnalē copulā nec tñ corrumpit̄. vtrum tales fraudabunt̄ aureola. Rñdet̄ in primo casu Si penitet de corruptōe mēns nō priuabit̄ aureola. Et ſm cancellariū parisiēsem Uirginitas ꝑ penitētiā recupat̄ qñ ī sola mente corrupta ē. In ſcꝺo casu dicit. si hmōi ꝯiugata añ mortē peniteat nō fraudabit̄ aureola. q̄ saltē a viro nō est cognita. ꝛ si hꝫ ꝓpositū vlteriꝰ ꝯinnēdi. alias nō habebit aureolā si discesserit a ꝓposito cū ꝓposito vtendi copula carnali si cōualescat. ¶ Tercie sunt virgines natura quā hoīes habēt ex natiuitate ſm illud qꝺ est materiale in virginitate. h̄ est. integritatē carnis habēt immunē ab experimēto venereoꝝ actuū. nō tñ hñt id qꝺ est formale ī virginitate. qꝛ nō habēt ꝓpositū seruādi hmōi integritatē ꝓpter deū. cū h̄ hñt rōne ꝟtutꝫ tales nō habēt aureolā Aug. in li. de virginibꝰ. Hᶜ nos ī ꝟginibꝰ ꝑdicamꝰ nec laudamꝰ ꝙ ꝟgines sunt. ſꝫ de h̄ ꝙ deo dicate sunt ꝛ pia ꝯtinētia ꝟginitatē seruāt. Dicit em̄ Aristo. Per h̄ qꝺ inest nobis a natura nec laudamur nec vituperamur. Sanctus tho. in. ij. iij. vbi sup̄ dicit. ꝙ ꝟginitas ſm ꝙ est virtꝰ īportat ꝓpositū voto firmatū ꝑpetue ītegritatꝫ ſuāde. Modo pueri nō fecerūt votū. nec habēt intentōem firmatā ꝑpetue integritatꝫ ſuāde. g̃ nō merent̄ aureolā. Sanctꝰ tho. sup. iiij. di. xlix. dicit. Q, illis tñ ꝟginibꝰ debet̄ aureola q̄ habuerīt ꝓpositū virginitatē ſuādi ꝑpetue sine ꝓpositū firmauerūt siue nō. etiaꝫ q̄ꝫuis h̄ ꝓpositū fuerit interruptū integritate mētis. manet tñ integritas carnis. ꝛ in fine vite remanet integritas mētis. qꝛ illa ꝟginitas mētis p̄t recupari ꝑ penitētiā: ſꝫ nō carnis. Nā integritas carnis cū itegritate mētis nō suscipit aureolā sine ꝓposito ꝯtinēdi vt patet ī paruulis post baptismū decedētibus. licet sint ꝟgines tñ nō debet̄ ipis aureola. qꝛ ſm Holgot sup libꝝ Sap. Aureola dat̄ ꝓpter victoriā obtentā in pugna ꝛ tēptatōe excellēti rōe ꝑmij priuilegiati. ꝛ ſm tres priuilegiatas victorias ī tribꝰ pugnis tres aureole sumunt̄. In pugna q̄ est ꝯ carnē sumit̄ aureola q̄ debet̄ ꝟginitati. contra mundū cū a mūdo vsqꝫ ad mortē ꝑsecutōeꝫ sustinemꝰ. ibi debet̄ aureola martiribꝰ. ꝯtra dyabolū cū qꝫ hostē etiā nō solū ꝯtra se ſꝫ a cordibꝰ alioꝝ etiā remouet ꝛ ꝯtra eū pugt. ꝛ sic doctoribꝰ ꝛ ꝑdicatoribꝰ debet̄ aureola.

¶ Q Sꝫ d. ex q̄ aureola debet̄ virginibꝰ rōe excellētis pugne in ꝯtinēdo. tūc beata ꝟgo nō haberet aureolā cū in ꝯtinēdo nullā sustinuit pugnā. ex q̄ corruptōe fomitꝫ nō fuit infestata. qꝛ dicit Bern. Proculdubio fuit sancta anteq̄ꝫ nata. ꝛ inferiores vires nūq̄ꝫ mouebant̄ sine arbitrio rōnis ꝑ totā vitam suā. de q̄ Aug. de natura ꝛ gr̃a. ꝛ Bern. ad lugdunēsem. Credo ꝙ copiosior gr̃a sanctificatōis in ipam descēdit q̄ nō solū ipiꝰ ortū ſꝫ ꝛ omnē eiꝰ sanctificauit vitā. Rñdet san. tho. vbi sup̄. sup quartū. ꝙ virgo maria habet ꝛ habuit aureolā ꝓprie. Et Ruptꝰ Holgot sup libꝝ sapiētie. Q uāuis nō habuit ꝑ temptatōneꝫ pugnā q̄ est a carne. habuit tñ pugnā ꝑ temptatōeꝫ q̄ est ab hoste qui etiā xp̄m tēptauit. Mat. iiij. de q̄ Innocennus Nō meret̄ qꝫ cū ab hoste temptat̄. qꝛ temptatꝰ est saluator. Uel aliter p̄t rñderi ſm Ruptum sup libꝝ Sap. Q, iste terminꝰ victoria in pugna dicit dominiū rōnis sup carnē. ꝛ ꝯnotat resistentiā q̄ nō fuit in xp̄o nec in maria. ſꝫ qꝛ fuit ī eis plenū dominū ꝛ dominiū rōnis. Iō xp̄s ꝛ maria habēt aureolam ex alia causa eis deditā q̄ꝫ nobis. ¶ R

Sꝫ. d. ex q̄ aureola debet̄ in pugna a venereis abstinēdo. tunc maiorē difficultatē sustinent vidue q̄ꝫ ꝟgines. g̃ maiorē hñt victoriā sibi̅ viuūt. ſꝫ eis nō debet̄ aureola. ergo nec ꝟginibꝰ. Assumptū patet ꝑ Hiero. de

viduitate dicētē. Quāto maior difficultas est ex pte mlierꝫ vel ex pte viri a q̄buſdā voluptatibꝰ illecebris abſtinēdo tāto maiꝰ est p̄miū. ⁊ Ariſ. in li. ð aīalibꝰ dic̄. ꝙ iuuenes magꝫ appetūt coitū q̄ꝫ ſenes ꝓpt rememoratōēꝫ delectatōis. Ad qð rn̄det Rupiꝰ ſup li. Sap̄. Si attēdamꝰ iſtā vnā actionē tēptatōis carnal' q̄ est recordatio ex pte voluptatꝫ ꝯſtat ꝙ h̄ est ī viduis ⁊ nō ī ꝟginibꝰ. tn̄ ī eis est imaginatio q̄dam ex pte laſciuie cū tribꝰ circūſtātijs q̄ ſunt deſideriū expiendi ð curioſitate. ſic hō magꝫ deſiderat videre modicū negociū qð nunq̄ꝫ vidit q̄ꝫ vnuꝫ mōſtꝝ qð aliqn̄ delectabilr̄ intuitꝰ est. ⁊ ſic ꝟgines plꝰ deſiderāt qð nūq̄ꝫ expte ſunt. Scðm qð ꝟgines magꝫ īcitat vel ſtimulat ī tēptatōe carnis ē eſtimatio maioris delectatōis q̄ꝫ ſit ī rei ꝟitate. Terciū ē ignorātia incōmodoꝝ ⁊ turpitudīs ꝯcomitātꝫ quā vidue ſciūt ꝟgines ꝟo ignorāt. Et iō ſimplicit̄ loq̄ndo pugna ꝟginū ē difficilior q̄ꝫ viduaꝝ. Diceres. tn̄ caſtitas ꝯiugalis est tāti meriti ſic̄ caſtitas ꝟginal'. ſꝫ caſtitati cōiugali nō debet̄ aureola. ḡ nec ꝟginali. Aſſumptū patet ꝑ illud Aug. de bono ꝯiugali c. xi. quē allegat mgr̄ ſniaꝝ li. iiij. di. xxxiij. Sic̄ n̄ est impar meritū patiētie in petro q̄ paſſus est. ⁊ in Johāne q̄ paſſus non est. ſic nō est impar ꝯtinētie meritū ī iohāne q̄ nullas expꝰ est nuptias. ⁊ ī abraā q̄ filios genuit. S Ad qð dr̄. nō dat̄ ꝟgini aureola q̄ ē maioris meriti. ſꝫ q̄ est diſtinctū ſingularꝫ victorie vel dn̄ij ſuꝑ carnē. Sancta katherina hꝫ aureolā ꝟginitatꝫ. ⁊ magdalena nō. ⁊ tn̄ nō ē maioris meriti. Et ſic caſtitas ꝟginal' ⁊ ꝯiugal' ꝑ ſe ꝑ ſe nō eq̄ꝑrant̄. Sꝫ ꝯiugal' caſtitas āntiquoꝝ p̄t eq̄ꝑari ꝟginitati noue legꝫ ſm excedere ⁊ excedi. ſꝫ nō ſeq̄t̄. ſi iſte due ꝑſone eq̄ꝑant̄ ī merito. ḡ ſi vna hꝫ aureolā ꝙ ⁊ alia. Quarte ſūt virgines mēte ⁊ nō corꝑe. Vn̄ Hiero. Pudicicia est virtꝰ animi. q̄ violētiā ſuꝑ nō ſentit. licꝫ infert̄ corꝑi violētia. nō tn̄ aīo. Talibꝰ illeſa caſtitas duplicat̄. ſic̄ fert̄ beatā Luciā dixiſſe paſcaſio. Si inuitā fecerꝫ me violari michi duplicat̄ caſtitas ad coronā. nō enī inq̄nat̄ corꝑꝰ niſi ꝯſenſu mētis. De q̄ amb. in li. de ꝟginibꝰ. Reuera nō p̄t caro corrūpi ſine mētis ꝯſenſu. Et ſic tales duplex meritū reportabūt. vnū ꝓ caſtitate cuſtodita. aliud ꝓ iniuria paſſa. dato etiā ꝙ tal' violēter opp̄ſſa ꝯciperet. nec̄ꝫ ex h̄ meritū ꝟginitatꝫ ꝑderet. q̄ h̄ meritū nō ꝑdit̄ niſi ꝑ pctm̄ ſaltē extra matrimoniū. q̄ ſm Aug. Nihil pctm̄ niſi volūtariū. Quīte ſunt ꝟgines mēte ⁊ corꝑe. De talibꝰ ꝟginibꝰ mēte ⁊ corpore dic̄ Aug. Virginitas ē in carne corrupnbili ꝑpetue incorruptōis meditatio. Nā ſm Hiero. in ep̄la. Virgīalis diffinitio est eſſe ſctāꝫ corꝑe ⁊ ſpū. q̄ ſm Criſ. ſuꝑ matheū. eſt glīa refulgēs non quā trāſgredi p̄t neceſſitas debilitatꝫ corꝑis. ſꝫ quā cōplectitur volūtas ſancti ꝓpoſiti. Et ſic ſemis frigiditas vel natural' infirmitas n̄ arguit virginitatē: ſꝫ pia mētis volūtas. tal' ꝟginitas est ꝯſulēda ⁊ non ꝑcipiēda. Dixi ſcðo ꝙ ꝟginitas ē ſuada ex ꝯſilio. de q̄ ap̄ls. Cōſiliū aūt do. ſ. ꝯtinēdi. qð ꝯſiliū inſpiratū ē a ſpūſancto ipi btō Paulo. De q̄ ī fine eiuſdē capituli dicit. Puto ꝙ ſpiritū dei habeamꝰ. T Itē ꝟginitas est ꝯſulēda multis de cauſ. Pmo ꝓpter eiꝰ dignitatem Damaſ. li. iiij. Quāto angelꝰ homini ſuperior tāto ꝟginitas ē nuptijs honorabilior. Jō Damaſ. ibidē. c. xvi. dic̄. Quis celos clauſit. q̄s mortuos ſuſcitauit. q̄s iordanē intercidit. nōne ꝟgo Helias: tres pueri nonne potētiores igne ſūt effecti ī ꝟginitate. Nonne Daniel ꝟginitatē diligēs dētes ferarū eiꝰ corꝑi infigi neq̄uerunt. Et h̄ dn̄tarat ex ꝟginitate. Jō in collatōnibꝰ patꝝ dr̄ Maior est virtꝰ caſtitatē tenere q̄ꝫ demones expellere. Eccl̄i. xxvi. Oīs ponderatio nō ē cōdigna ꝯtinētis aīe. Nā ſicut aq̄la inter volucres. lucifer īter ſtellas. gēma inter lapides ita excellit m̄rimoniū ipa ꝟginitas. Augꝰ. Fulgida ꝟginitas eſt gēma ꝟtutū germana angeloꝝ. lāpas eccl̄iaꝝ. lux aīaꝝ. Albertꝰ ſuꝑ. iiij. ſniaꝝ. Nichil digniꝰ poterit caſtitati ꝟginali cōꝑari. Amb. ⁊ h̄r in canone xxxij q. i. c. integritas. Virginitas ſuaderi p̄t imꝑari nō p̄t. quapropt̄ dicit. ꝯſilium do. Scðo ꝓpter ſpōſi nobilitatē q̄ eſt xp̄s. ð q̄ canit eccl̄ia. Quarū xp̄s ſpōſus virginūꝫ

virginis est filꝰ. Itē qꝛ est speciosissimꝰ ꝑs. xliiij. Speciosus forma ꝑ filijs hoīz. i. Pe. ri. i. In quē angeli ꝓspicere desiderāt Nā in eiꝰ aspectu ē vita eterna. Joh. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū veꝝ deū ⁊ quē misisti ihm xp̄m. Itē ipse ē ditissimꝰ d̄ q ps. lxxxviij. Tui sūt celi ⁊ tua ē terra. Itē sapiētissimꝰ Col. ij. Oēs thesauri sciētie ⁊ sapiētie i ipo sūt recōditi. Itē fortissimus. Heb. i. Portās oīa vbo vtutꝫ sue. Itē potētissimꝰ. Mat. vlt. Data ē michi oīs ptās i celo ⁊ i terra. Hic est spōsus de q ij. Coꝛ. xi. Despōdi vos vni viro virginē exhibere castā xp̄o. ¶ Tercio ꝓpter dei acceptabilitatē. Nā castitas vginalꝭ valde placet deo de q Aug. O q̄ dulces sūt fructꝰ castitatꝫ vt i eis singulariter reficiť dn̄s maiestatis qꝛ singulares amici dei sūt. Prouer. xxij. Qui diligūt mundiciā habebūt regē amicū Ecce q̄ntū culmē honoris amicū hr̄e regē glie. Nā vginalis statꝰ est q̄si angelicꝰ. de q Chrisꝰ. sup math. Licet oēs vtutes spūales sīt res āgelice. speāliter tn̄ vginalis castitas est angelica virtꝰ. ꝑ hāc singulariter hoīes assimulanť angelꝭ. de q Hiero. Viuere in carne ꝑter carnē plꝰ est vita āgelica q̄ hūana. ¶ Uel. Nā castitas vginalis i q̄ttuor gradib ꝑcellit castitatē angelicaꝫ. Primo est multiplicioꝛ. qꝛ castitas angeloꝝ tn̄ ē in spiritu. hec aūt in carne ⁊ spū. Scdo ē nobilioꝛ. qꝛ castitas i angelꝭ est naturalꝭ. ista vo est a grā meritoria. Tercio est glosioꝛ. qꝛ castitas angelica ē sine victoria. ista āt cū magna pugna ⁊ victoria Jō Hiero. Angeli sine carne viuūt. vgines i carne triūphant. Quarto est laudabilioꝛ. qꝛ castitas angelica ē necc̄ia. ista vo volūtaria. Jō Apoc. xiiij Uirgines sequunť agnū q̄cūq̄ ierit. Aug. sup h dicit. Hoc est dn̄m sequi; sequi integritatē mētis ⁊ corpis ¶ Quarto ē ꝯsulēda virginitas ꝓpter ꝑmīj q̄ntitatē q singulariť coronabunť Sap. iiij. O q̄ pulcra es casta ꝯnatio cū charitate. imꝑpetuū coronata triumphas. ⁊ Sap. iij. Qui nesciuit thoꝝ in delicto hēbit fructū i respectōe aīaꝝ sctāꝝ. Licet deꝰ oēs respicit remunerare: signāter vginibꝰ fructū cētesimū assignabit. Quē meruit btā vrsula cū sodalibꝰ suis vt patet i legēda.

¶ De aplꝭs Simone ⁊ Juda.

¶ Sermo CXLIIII.

Hec mando vobis vt diligatꝫ inuicē sic dilexi vos. Joh. xv. ⁊ legiť ad honorē btōꝝ aploꝝ Simōis ⁊ Jude ꝑ euangelicali officio In vbis ꝑmissis duo innuunť. Primo statuit nobis ꝑceptū. scdo subiūgit mādati obiectū. De prīo dicit Hec mādo vobis Ecce autoꝛ ꝑcepti est xp̄s q est optimꝰ. Marci. x. Nemo est bonꝰ nisi solꝰ deꝰ Et qꝛ optimꝰ est: ideo mandatū dedit optimū. sm̄ illud Dyonisij Optimi est optima adducere ¶ X. Jō optimū mādatuꝫ dedit nob. s. dilectōēꝫ. Reuera optimū. Primo qꝛ facile ad intelligēdū ꝓuer. xiiij. Doctrina prudentū est facilis. ⁊ sic doctrina de dilectōe ꝓximi Nā nō est necesse adire phōs vel mare circuire nec celū ascēdere vt h ꝑceptū q̄s itelligat. sꝫ i corde statim poterit inuenire. Deut. xxx. Mādatū h qd̄ ꝑcipio tibi hodie nō est sup̄ te nec ꝓcul positū. necq̄ i celo situ. necq̄ trās mare positū. sꝫ iuxta te est s̄mo suauis valde i ore tuo ⁊ i corde tuo vt facias illud. i. Joh. v. Mādata eiꝰ grauia nō sūt. Scdo h mandatū est breue ad retinendū. Aug. Ibi latet qd̄ patet in diuinis s̄monibꝰ qꝛ charitatē tenet in moribꝰ. Idē d̄ doctrina xp̄iana. Ut nemo excusatōēꝫ habeat i die iudicij. voluit dn̄s sic scriptū mandatū ꝯsūmare ⁊ abbreuiare vbū sup terrā. Et h vbū abbreuiatū ⁊ ꝯsummatū nō obscuꝝ esse voluit. iō breue. ideo aptum ne q̄s dicat se nō posse intelligere Tercio est leue ad portandū. qꝛ portari ꝑt a paupe ⁊ diuite sano: infirmo: sene ⁊ iuuene. de q Math. xi. Jugū em̄ meū suaue ⁊ onꝰ meū leue. d̄ quo Aug. O iugū sācti amoris q̄ feliciter oneras. q̄ dulciter ꝑmis. q̄ suauiter stringis. q̄ vtiliť vris ¶ Quarto est vtile ad s̄uādū qꝛ cōpleto h mādato celeste ꝑmiū acqres. De q Aug. Per viā vie charitatꝫ oportet currere si ad eternā patriā feliciter voluerimꝰ ꝑuenire. Ecci. iij. Que ꝑcepit deꝰ cogita semꝑ. Ratio Aug. Suauē ⁊ iocundam

vitā gustabis si mādata dei seruabis. ꝺ quo
dicit in euāgelio. Hec mādo vobis vt dili
gatis inuicē. ¶ Dixi scḋo subiungit māda
ti obiectū dicēs. Dilexi vos vt diligatis in
uicē ¶ Sz. ꝺ. cur nō facit hic mentionē de
dilectōe dei sz solum ꝓximi. Rñdet Aug⁹.
Qui diligit ꝓximū necessario diligit deū
⁊ q̄ dei sūt. licet obiecta sint diuersa tñ ipsi
act⁹ ſm ꝯueniētiā uccio sūt vnū. Nā si ꝓxi
mū diligim⁹ oīa mādata dei adimplem⁹. ꝺ
q̄ Chris. sup math. Qui ꝓximū diligit nͨ
illū occidit nec de illo falsū testimoniū dicit
nec ei⁹ rē ꝯcupiscit. nec mlierē ei⁹ inuadit.
Sic eñ odiū suggerit facere oīe malū. sic
dilectō oīe bonū. Jō Aug. Voluit de⁹ vni
cū hoīez formare a q̄ oēs hoīes ꝓcederēt. ut
se hoīes tāq̄ȝ frēs diligerēt. ¶ A. Pro q̄
sciēndū ꝙ ad illā dilectōez frnā hortamur
ꝑ q̄ttuor. ¶ Primo ꝑ scripturā q̄ crebrius
nos ad dilectōez ꝓximi hortat̄ i lege veteri
⁊ noua. In vetere Leui. xix. Diliges ꝓxim
tuū sic teipm. In noua lege Joh. xv. Hoc
est p̄ceptū meū vt diligatȝ inuicē sic di. vos
Adeo est nccīa hui⁹ mādati executio ꝙ de
us seipm diligere nō putat si ꝓximū nō di/
ligim⁹. de q̄. i. Joh. iiij. Qui nō diligit frēz
suū quē videt deū quē nō videt quō dilige
re pt. Idē. Si qs dic̄ diligo deū ⁊ frēz eius
odit mēdax est. ⁊ nō solū mēdax sz ⁊ homici
da. de q̄. i. Joh. iij. Oīs q̄ odit frēm suū ho
micida est. ecce scriptura ¶ Scḋo incitam
ꝑ figurā ⁊ exēplū qḋ deus in seipo ꝓposuit
nobis ad imitādū. Nā deus nos intm̄ dili
git ⁊ dilexit vt oēs hoīes vult saluos fieri.
i. Thim. ij. Sic ⁊ nos oēs ad salutē dilige/
re debem⁹ siue ꝓxim⁹ sit bon⁹ siue mal⁹ est
ad salutē diligend⁹. De bono satis patet ꝙ
amād⁹ est. q2 talē xp̄s reputat sibi amicū oī
genere attinētie. de q̄ Math. xij. Quicūq̄
fecerit volūtatē p̄ris mei ip̄e me⁹ frater so
ror et mr̄ est. Si aūt mal⁹ sit adhuc est dili
gend⁹ ꝓxim⁹ ꝓpter deū ⁊ ꝓpter seip̄m. Pri
mo ꝓpter deū. q2 si deū diligȝ ⁊ ei⁹ filiū ama
bis cū sane mētis sit. ⁊ sic ꝓpter deū debes
amare ꝓximū cū insane mētis fact⁹ ē. Se/
cūdo debes malū diligere ꝓpter ip̄m. q2 si
frēm tuū amabas sanū debes amare ⁊ egro

tū. in tali statu magȝ indiget amore tuo q̄ȝ
i alio. Tercio debes amare malū ꝓpter teip̄z
magȝ eñ lucrarȝ amādo eū cū tibi nocȝ q̄ȝ
cū tibi bñfic⁹ erat. Nā ex h̄ efficimur dei fi
lij. Math. v. Diligite inimicos vr̄os vt si
tis filij p̄ris vr̄i q̄ in celꝭ est. Nā xp̄s dilexit
nos: cū inimici essem⁹ recōciliati sum⁹ ꝑ sā
guinē ei⁹. Ro. v. Et sic nos ex figura facere
debem⁹. ¶ Tercio ad dilectōez monemur ꝑ
naturā q̄ ꝯiūcti sum⁹ adinuicē. sum⁹ eñ in
uicē mēbra Ro. xij. Multi vnū corp⁹ sum⁹
i xp̄o. singli aūt alter alteri⁹ mēbra. i. Cor.
xij. Cū gratulat̄ vnū mēbꝝ gaudēt oīa. si
patit̄ vnū pa. oīa. sic ⁊ nos Ro. xij. Gaude
te cū gau. ⁊c̄. Sum⁹ eñ frēs nō solū ſm ho
minē: sz etiā habem⁹ adinuicē spūalem fra/
ternitatē. de q̄ Aug. Oēs frēs sum⁹ ſm ꝙ
hoīes. q̄ȝto magȝ ſm ꝙ xp̄iani sum⁹. Nam
rōe fraternitatȝ spūs vn⁹ est deus pr̄. ⁊ vna
mr̄ eccl̄ia. q̄ frnitas tāto forti⁹ stringit q̄ȝto
venerētior de⁹ p̄e q̄ȝ hō. Et q̄ȝto reuerētior
mr̄ eccl̄ia q̄ȝ carnal̄ mr̄. ⁊ q̄ȝto hereditas ce
lestȝ melior q̄ȝ tpal̄: tāto frnitas spūalis di
gnior est corꝑali. ¶ Quarto ad dilectōem
hortamur ꝑ creaturā. oēs eñ creature eius/
dē speciei diligūt se mutuo Eccī. xiij. Oīe
aīal diligit sibi simile. Et sic oīs hō ꝓximū
diligere dz. Nā lup⁹ lupū. serpēs ſpentē ⁊
crudeliora alijs aīalibꝫ nō solēt maliciā ifer
re i ea q̄ sūt sui generȝ mlto min⁹ hō dz ma/
liciā i eū q̄ est sui generȝ exercere. Et sic ptz
ꝙ ab oībꝫ monem̄ adinuicē mutuā charita
tē exhibere. Heb. xij. Charitas fraternita/
tis maneat i vob. ¶ B. Pro q̄ sciendū ꝙ
duodecī sūt signa charitatȝ frne. Primū si
gnū ꝙ fratri nec ꝟbo nͨ facto noceas. Nō
ꝟbo detrahēdo ꝓximo suo. p̄s. Detrahētē
secreto ꝓximo suo hūc ꝑseq̄bar. Nō facto
decipiēdo. i. Thes. iiij. Videte ne qs super
grediat̄ frēz suū i negocio. i Cor. xiij. Cha/
ritas nō agit ꝑꝑerā. s. nocēdo. Nō ꝑ verba
tua ip̄m i cor aliorꝝ ponēdo. ꝓuer. vi. Sex
sūt q̄ odit dn̄s. oclos sublimes. linguā men
dacē. manus effunden. ⁊c̄. septimū detestat̄
aīa ei⁹. s. qui seminat inter frēs discordias.
¶ Scḋm vt eū i corde tuo nō iudicas Lu.
vi. Nolite iudicare vt nō iudicabimini. i.

Coz.iiij. Nolite añ tps iudicare quusq3 ve-
niet dñs.ij.Paral.xix. Q̃dcũq3 iudicaue
ritis i vos redũdabit.Bern.Caue frē dei
aliene ɔuersatõis esse curiosus explorator
aut temerari⁹ iudex.etiã si ꝑperã actũ dep̃
hendis.ne sic iudices,ꝑrimũ mag3 añt excu
sa intentõez ei⁹.si op⁹ nõ potes puta ignorã
tiã surreptõez dicẽdo.Si tal'temptatõ mi
chi euenisset qd de me fecisset.cecidit em̃ pe
tr⁹ rc. ¶ Terciũ est vt indulgeas offendẽti
Lu.vi.Dimittite ⁊ dimittet vob.Eccĩ.xx
viij.Relinq̃ ꝑrimo nocẽti te.Nã ẽm gre.
Tm̃ vnusq̃sq3 ꝑrimũ portat q̃tũ amat.i.
Coz.xiij.Charitas ñ irritat.Basili⁹ Qui
est i charitate plen⁹ est aĩo trãquill⁹ ñ gerẽs
ignẽ iracũdie.Eph.iiij.Sol nõ occidat su
ꝑ iracundiã vrãm.Nã dr̃ Mat.xviij.Si
nõ dimiseritis nec pr̃ celestis dimittet vobis.
¶ Quartũ signũ vt de malo frĩs nõ gaudeas
s3 doleas.ad Gal.vi.Alter alteri⁹ onera por
tate.i.defect⁹.Eccĩ.viij.Noli de morte ini
mici tui gaudere.memẽto q2 oẽs i corrupti
one sum⁹.Jõ Ro.xij.Flete cũ flẽtib9.Sic
dauid defleuit mortẽ inimici absalon.Na3
h reqrit charitas.i.Coz.xiij.Charitas nõ
gaudet sup iniq̃tate. ¶ Quintũ vt de bono
gaudeas ⁊ nõ doleas vt iuidi.sic Saul da
uid.i.Reg.xviij.nõ rectis ocul' respiciẽdo
Greg.Mẽs inuidi cũ de alieno affligit' q̃si
noctua de luce excecat'.Rom.xij.Gaudete
cũ gaudẽtib9.qd inuidi nõ faciũt.q2 iuidia
ẽm Aug.sup Geñ.est odiũ felicitatis aliene
Et dr̃ inuid⁹ ẽm Jsid.q̃si nõ videns.q2 est
tinea aĩe q̃ sensũ corrodit.pect⁹ vrit.mentẽ
affligit.Et sic ꝑceptũ de dilectõe ꝑrimi adi
mplere neq̃t. ¶ Sextũ signũ:vt ꝑrimũ nõ
scãdalises.qd docet Chr̃s.dicẽs.Omnia
agam⁹ ne ꝑrim⁹ scãdalizet' Mat.xviij.Ue
illi ꝑ quẽ scandalũ venit.Jõ apl's volẽs eui
tare occasionẽ scãdali dicit.i.Coz.viij.Si
esca scãdalisat frẽz meũ nõ manducabo car-
nes in eternũ.Et h reqrit fraterna charitas
i.Coz.xiij.Charitas ñ q̃rit q̃ sua sũt. ¶ Se
ptimũ signũ vt scãdalisato fratri satisfacias
Mat.v.Si recordat⁹ fueris q frater tu⁹ h3
q̃d aduersũ te.mitte mun⁹ tuũ añ altare:et
vade recõciliari fratri tuo.i.ꝑ lumen bone

ɔuersatõis.de q̃ Phil.ij.Sitis sine reprehen
sione i medio natõis ꝑue inter q̃s lucetis sic
luminaria dei.i.Coz.ij.Cõuersatõez vestrã
inter gẽtes hñtes bonã.vt i eo q de vob de
tractãt tanq̃3 d̃ malefactorib9:ex bonis opi
bus vos ɔsiderãtes glĩficẽt deũ.Et subdit
q2 sic est volũtas dei vt bñfaciẽtes obmu-
tescere faciatis imprudentiũ hoĩm ignorãtiã
¶ Octauũ signũ vt cũ ꝑrimo benigne habi
tes.qd placet dauid dicẽs ps.cxxxij.Ecce q̃3
bonũ ⁊ q̃3 iocundũ habitare fratres in vnũ
Sil'r placet deo Eccĩ.xxv.Jn trib9 bñpla-
citũ est spũi meo:ɔcordia fratrũ:amor ꝑri-
moz:vir ⁊ mlier sibiinuicẽ ɔsentiẽtes.Et
h reqrit fraterna charitas.i.Coz.xiij.Cha
ritas patiẽs est:benigna est. ¶ Nonũ signũ
vt ꝑrimũ fraterne ãmoneas Math.xviij.
Si peccauerit i te frater tu⁹ corripe eũ inter
te ⁊ ipm̃.nõ publice eũ ɔfunde:vt quidã fa
ciũt.de q̃ Chr̃s.Occultũ pctm̃ in publico
corripe nõ est corripe s3 diffamare.⁊ sic pec
catũ fratris nõ emẽdabis s3 publicabis.Et
dic corripe fratrẽ.nõ adulatorie suggere.q2
habet' in cano.xxiij.q.v.nõ putes.Non est
amor s3 languor vbi mali mores ñ corrigũt'
⁊ nõ est signũ ṽe dilectõis ad ꝑrimũ vbi re
linquit' pctm̃ fratris impunitũ.Jdeo hortat'
apl's.i.ad Thes.v.Rogam⁹ frẽs corripi-
te inq̃etos.q2 dic Aug.⁊ h'r in cano.v.q.v
nõ oĩs.Meli⁹ est cũ seueritate diligere:q̃3
cũ lenitate decipe.q2 dic Aug.sup Math.
xviij.Si te audierit lucrat⁹ es fratrẽ tuũ.h
est ei⁹ reuocatio reddet tibi lucr.Jaco.vl.
Qui ɔuerti fecerit pctorẽ ab errore vie sue
saluabit aĩa3 ei⁹ a morte.qd est magne mer
cedis apud deũ.de q̃ Gre.sup Ezech.Nul
lũ deo tale sacrificiũ sic zel⁹ animaz. ¶ Deci
mũ signũ.ne bonũ ei⁹ negligas.vt si sit ig-
norãs debes eũ instruere.Gal.vi.Si hõ p̃
occupat⁹ fuerit in aliq̃ delicto vos q̃ spũales
estis instruite hmõi.dicit' em̃ Deut.xxij.
Si videris ouẽ fratris errãtẽ nõ p̃terib9 s3
reduces fratri tuo.mlto mag3 ipm frẽm.nã
ex h magnũ orit' meritũ apud deũ Dañ.xij
Qui ad iusticiã erudiũt mltos erũt q̃si stel-
le in ꝑpetuas eternitates. ¶ Undecimũ vt
fratrẽ ñ ɔtẽnas nec vilipẽdes.Mat.v.Qui

dixerit fratri suo racha vel fatue reus erit ge
henne ignis. Nā hꝰ ꝓuenit ex mētis elatōne
quā nō hʒ sēna charitas. i. Cor. xiij. Chari/
tas nō inflat. Duodecimū signū vt indigē
ti subuenias. i. Job. iij. Qui habuerit sbaz
huiꝰ mūdi ꝛ viderit frēʒ suū necessitatē hēre
ꝛ clauserit viscera eiꝰ ab eo. quō charitas dei
manet ī eo. Jō subiūgit. Filioli mei nō dili
gamꝰ vbo neqʒ ligua: sʒ ope ꝛ vitate. De
qbꝫ opibꝫ Jsa. lviij. Frāge esurienti panem
tuū. egenos vagosqʒ induci domū tuā. cuʒ
videȝ nudū opi eū: ꝛ carnē tuā ne despexe
ris. Amb. Pasce fame morientē. si nō paui/
sti occidisti. Hāc dilectōʒ ꝓximi a sūmo exē
plari. s. a deo sumꝰ edocti. ¶ Deꝰ ei veniēs
volēs nasci hō ī mūdū inter hoīes ꝯuersatꝰ
vt ait Bern. dilexit nos tripl'r. Primo dulci
ter. in eo ꝙ carnē induit. Scdo sapiēter. qꝛ
culpa caruit. Tercō fortiꝛ. qꝛ mortē sustinu
it. Sic nos exēplo eiꝰ nēos ꝓximos diliga
mꝰ. ¶ Primo dulciꝛ. qꝺ tūc facimꝰ si vbis
moribꝫ ꝛ factȝ inter eos dulciꝛ ꝯuersamur.
neminē turbātes. nlli malū ꝓ malo redden
tes. sʒ in qꝫtū ī nob est cū oibꝫ pacē hn̄tes. i.
Thim. ij. Quietā ꝛ trāqllā vitā agamꝰ in
omi pietate. hꝫ eī bonū ē ꝛ acceptū corā deo
ꝛ saluatore nr̄o. ¶ Scdo diligamꝰ ꝓximū
sapiēter. sic diligētes eoꝝ psonas vt eoruʒ
vicijs ꝛ pc̄tis nullatenꝰ ꝯsentiamꝰ. Sūt eī
qdā insipiēter ꝓxios diligētes. q ꝓpt̄ ipos
deū offendūt gviter. ꝛ seipos eoꝝ macul' ma
culāt. q tn̄ ex hꝫ ipo ꝯuincunꝛ nc ie nc deū nc
ꝓximū veraciter diligere. Nūqꝫ eīn sic ꝓxi
mi sūt diligēdi vt ipoꝝ amore pc̄tis ꝛ vicijs
implicenꝛ. Nā dr̄ Ro. xiij. Dilectio ꝓximi
nō maluʒ opaꝛ. Si aūt opaꝛ malū ꝯuincitꝛ
dilectio nō fuisse. qꝛ sic deꝰ nō dilexit. Dile
xit eīn hoīes vt assumeret hūanitatē ꝛ pc̄to
careret. Bern. xp̄s ī carnis assumptōe nō
ꝯdescēdit nob in culpe imitatōe. Sic ꝛ nos
ꝓximū diligamꝰ vt malū ꝓpter eū nō facia
mꝰ. Vn̄ Sene. Hoc sanxit lex amicicie vt
nō rogemꝰ res turpes. Et Tulliꝰ. Nō ē ex
cusatio vbi amicicie cā peccauerȝ Diligamꝰ
ģ ꝓximos sic nosipos. nec infra remanet so
lū priuatū bonū curātes ꝛ bonū ꝓximi negli
gētes. Jtē sunt ꝛ alij plꝰ seipos qꝫ ꝓximos
diligētes. de qbꝫ Bern. Tu frater cui fra/
terna salꝰ ꝓpria nōdū ē. cui charitas adhuc
nulla est. aut adeo tenera ꝛ arūdinea qtenuꝛ
omi flatui cedat ꝛ omi spūi credat. omi cir/
cūferaꝛ doctrie vēto. imo cui tanta est chari
tas vt vltra mādatū diligas ꝓximū plusqꝫ
teipm. ꝛ rursū tātilla vt ꝯtra mādatū fauo/
re liqscat. pauore deficiat. ꝯturbeꝛ tristicia
auaricia ꝯtrahaꝛ. ābitōe ꝓtrahaꝛ. suspitōi
bus inqeteꝛ. ꝯuicijs exagiteꝛ. curȝ austereꝛ
honoribꝫ tumeat. liuoribꝫ tabescat. tāqꝫ ī ꝓ
prijs ita temetipʒ sentias. que nā ē demētia
qso aliena curare. aut ābules: aut quiescas
Et subiūgit. audi qd ꝯsulat tāta vigilātia ꝙ
charitas nō ꝙ alijs inqt remissio. nob autē
tribulatio sʒ ex qlitate Noli ģ nimiū esse iu
stꝰ. vt diligas eos qꝫ curā tibi assumis plꝰ
qꝫ teipm. hʒ sufficit ad salutē vt diligas ꝓxi
mū sic teipm. Jtē ꝑ teipm. hic īnuit nobis
modū dilectōis. q modꝰ sic exponiꝛ. sic teip
suʒ. s. charitatȝ affectu ꝛ effectu. vl' ī q teipʒ
. s. in deo vel ꝓpter deuʒ. vel ad qꝺ teipm scʒ
ad grāʒ ī psenti ꝛ gloriā ī futuro. vel qūo te/
ipm. i. sup corpꝰ. ¶ Tercio dilexit nos deꝰ
fortiter. qꝛ ꝓ nob mortē sustinuit. sic ꝛ nos
ꝓximū fortiter diligamꝰ. vt ꝓpt̄ nullā infir
mitatē quā ꝓximꝰ nr̄ retribuēs nob malū ꝓ
bono ꝛ odiū ꝓ dilectōe aduersū nos ꝯgessit
nr̄aʒ dilectōeʒ aliqliter remittamꝰ Mat. v
Diligite īimicos vr̄os ꝛ bn̄facite his q ode
rūt vos. orate ꝓ ꝑseqntibꝫ ꝛ calūniantibꝫ
vos. Nā cū dic. diligite īimicos vr̄os mo/
net nos ḋ affectu cordis Sʒ cū subiūgit. bn̄
fa. his q ode. vos. monet nos ḋ effectu opis
Vn̄ aug. Ego ad inimicoꝝ dilectōneʒ vos
āmoneo. qꝛ ad sanādū pc̄toꝝ vulnera nul/
lū medicamētū eē cogsco meliꝰ. ¶ Jtē hic ꝓ
ꝯclusiōe dilectōis ꝓximi est notādū qꝺ ait
Gre. Per amorē ꝓximi dei amor gigniꝛ. ꝛ
per amorē dei amor ꝓximi nutriꝛ. q nos ad
amorē sui ꝛ ꝓximi recipe dignet ilꝫ xp̄s fi
liꝰ dei. ¶ Sermo ¶ CXLIIII. Ad idē.

Hoc est preceptū

meū vt diligatȝ iuicē. Joh. xv. c.
ꝛ legiꝛ hodierna die ꝑ euāgelica/
li officio. ¶ Jn sūma euāgelij tria innuunꝛ

Prio ꝓponit p̄ceptū charitatꝫ. scḋo subiū
git signū ꝺe amicabilitatꝫ. tercio docet fru/
ctū ſerre durabilitatꝫ. Primū patꝫ i princi/
pio. scḋm ibi. vos amici mei estꝫ. terciū ibi
ego vos elegi vt eatꝫ ⁊ fructū afferatis. De
prio dic. In illo tpe. s. facta cena dn̄i. ihus
dixit discipulꝭ suis. Hoc est p̄ceptū meū vt
diligatꝫ suicē ꝺ Sꝫ d. cū facta eloq̄a ſm
Greg. ſīt p̄ceptꝫ plēa. cur dn̄s simplr̄ dixit
hē p̄ceptū meū. Rn̄deꝭ ſm Greg. Dn̄ica
p̄cepta ſīt mlt̄a ⁊ vnū. mlt̄a p diuersitatē
opis. vnū i radice charitatꝫ. Sic mlt̄i arbo
ris rami ex vna radice ꝓdeūt. sic mlt̄e ꝺtu
tes ex vna ꝺtute gn̄anꝭ. s. charitate. Ideo
Greg. Quidq̄d p̄cipiꝭ i sola charitate fun
daꝭ. nec hꝫ aliq̄d viriditatꝫ ram⁹ boni opis
nisi pmāserit i radice charitatꝫ. Iō Eph. iij
In charite radicati ⁊ fundati. Rōēꝫ assigīt
aplͣs ad Ro. xiij. Nemī q̄cq̄ꝫ dicatꝫ nisi vt
inuicē diligatꝫ. q̄ ꝓximū diligit legē ipleuit
1. ad Thim. 1. Finis p̄cepti est charitas. est
eīn alpha ⁊ o. Nā a charitate oīa ꝓcedūt ii
cut a pricipio. ⁊ ad charitatē oīa reducunꝭ
⁊ ordinanꝭ sic ad finē. Sꝫ d. tn̄ scribiꝭ Ma
thei. xxij. Q, nō solū i dilectōe ꝓximi ſꝫ eē
i dilectōe dei tota lex p̄det ⁊ ꝓphe q̄re hic
solū de dilectōe ꝓximi facit mentionē. Rn̄/
deꝭ q̄ vnū icludiꝭ i alio. nā ſm Aug. Qui
diligit ꝓximū ꝓpter deū necio diligit deuꝫ.
q̄ ꝓpter vnūq̄dq̄ꝫ tale ⁊ ipm magꝭ. i. poste
rioꝝ. Etiā iō de dilectōe ꝓximi fac̄ mētōēꝫ
q̄ ipa dꝫ se extēdere ad inimicos. ſꝫ ħ fit cū
labore. ⁊ sic dulci⁹ est diligere deū q̄ꝫ ꝓximū
inimicū. ⁊ de q̄to laborioſi⁹: de tāto magis
meritoriū. Tūc subdit dilectōis exemplꝫ
sic ego dilexi vos. ¶ E. Nota xp̄s dilexit
nos q̄ttuor modis. cōiter. ꝺaciter. ordinali
ter. ⁊ pseuerāter. ¶ Prio dilexit nos cōiter
Sap. xi. Diligꝫ oīa q̄ ſūt: ⁊ nichil odisti eo
rū q̄ fecisti. sic nos oēs inuicē diligere debe
m⁹. Geñ. xxviij. Dilataberꝫ ad orientē oc/
cidentē ⁊ ptē meridionalē: ⁊ ad ſeptētrio/
nalē. p orientē itellige amicos. p meridieꝫ
bn̄factores. p occidentē paupes. Eccl. iiij.
Cōgregatōi paupeꝝ affabilē te facito. p ſep/
ptentrionalē inimici intelligunꝭ: q̄ oēs ſūt
diligēdi. amic⁹ i deo. inimic⁹ ꝓpter deū est
diligēd⁹. Mat. v. Diligite inimicos vr̄os.
⁊ si diligitꝫ eos q̄ vos diligūt quā mercedē
habebitꝫ. Aug. Nō est magnū circa eū qui
tibi nichil male fecit esse beniuolū. ſed circa
inimicū. Nā q̄ dilexerit inimicos ꝓpꝭ deū
hic erit dei amic⁹. Nā grādis labor est in h̄
seculo. grādi⁹ erit p̄miū in futuro. ¶ Scḋo
dilexit nos ꝺaciter. q̄ ope ostēdit. Greg⁹.
Probatio dilectōis est exhibitio opis. sic
nos ergo ꝓximū. 1. Ioh. iij. Filioli nō dili/
gam⁹ ꝺbo nec ligua ſꝫ ope ⁊ ꝺitate. Mat.
vij. Quecūq̄ꝫ vultꝫ vt faciāt vob̄ hoīes ea/
dē facite illꝭ. s. q̄ vultꝫ ſm rectā rōēꝫ. Jac. ij.
Si frater ⁊ soror nudi sunt ⁊ indigēt victu
q̄ttidiano. ⁊ dicat aliq̄s ex vob̄ illis. ite in pa
ce vt calefaciamini ⁊ saturemī ⁊ nō dederi
tis eis ea q̄ necc̄ia ſūt corpi q̄d ꝓderit vobis
q̄i diceret nichil. 1. Ioh. iij. Si q̄s viderit
fratrē suū necessitatē habētē. ⁊ clauserit vi/
scera ei⁹ ab eo q̄ōo manet charitas p̄ris in
eo. ¶ Tercio dilexit nos ordinaliter. q̄ ni/
chil in nobis dilexit nisi deū ⁊ in ordine ad
ipm. sic ⁊ nos. Amb. Nō ꝓpter accepta bn̄
ficia vel sperata diligere debem⁹. ſꝫ i ordine
ad deū. vt sit bon⁹ vel fiat bon⁹ ⁊ ad vitā etee
nā aptus. Vn̄ Aug. in de laude charitatis
Respicis inimicum aduersantē. frementeꝫ
mordentem. verbis exasperantē. attēdas q̄
hō ſit. opta illi vt sit frater tuus vt habeat
tecū vitā eternā. sic nō amas in illo q̄d est
ſed q̄d vis vt sit. hec ille. ¶ Quarto dilexit
nos pseuerāter. q̄ seipm ꝓ nobis in mortē
tradidit. Unde Ephe. v. Christus dilexit
nos ⁊ tradidit seipm pro nobis oblationeꝫ
⁊ hostiā deo placentē in odorem suauitatis
De q̄ text⁹. Maiorē dilectōēꝫ nemo habet
q̄ꝫ vt aiam suam quis ponat ꝓ amicis suis.
id est vt vitā corpalē tribuat ꝓ inimico: vt
amicus efficereꝭ. Et hoc fecit xp̄us. Unde
Ro. v. Cū inimici essemus recōciliati su/
mus p sanguinem filij eius. Unde. 1. Ioh.
iij. In hoc cognouim⁹ charitatē dei quon/
am ille animā suam pro nobis posuit. i. vitā.
Ita ⁊ nos debemus animā. i. vitaꝫ ponere
ꝓ fratribus. s. saluandis. cū vita corpalis
ſit potissima quā post aiam habeam⁹. Ideo
potissimū signū dilectōis est corp⁹ p ꝓximo

exponere. Et h̄ ꝑtinet ad ꝓlatos ⁊ ꝑfectos. vt hr̄ de pe. di. ij. Si q̄s tantā habuerit charitatē vt parꝰ sit ꝓ fratribꝰ mori ꝑfecta est illa charitas. Hāc habuit apl's. ij. Cor. xij. Ego libētissime impēdar ꝓ aiabꝰ vestris. i. paratꝰ sū mori. Act. xxi. Nō solū alligari sȝ ⁊ mori parꝰ sū. Dicit Aug. Quāto amor altior: tāto ad patiēdū mortē ꝓ salute proximi volūtas sit parator. ¶ Dixi scđo subiūgit̄ signū vere amicabilitatȝ dicens. Vos amici mei estȝ si feceritȝ ea q̄ p̄cipio vobis. ¶ Nota dicit Cōstantinꝰ super metheoꝝ. Aliq̄ sunt incēsiones vapoꝝ q̄ apparēt stelle ⁊ nō sunt vt cometa q̄ est ex vapore terrestri multū eleuato: igne inflāmato vbi aer ꝯcauitatē ignis ꝯtingit. Aliq̄ sunt stelle fixe ī firmamēto sicut clauꝰ in rota. aliq̄ sunt stelle erratice q̄ habēt ꝓprium motū. Sic triplex est amicicia sm̄ q̄ triplices sūt stelle. ¶ F. Prime apparēt ⁊ nō sunt: q̄ ex vapore eleuato oriūtur ⁊ accenso. Sic aliqui sunt tantū amici ex eleuatōe tue ꝓsperitatis. s. diuitiaꝝ ⁊ dignitatū. Vn̄ Eccl. vi. Est amicꝰ sociꝰ mense ⁊ nō ꝑmanet in tp̄e temptatōis. Si possides amicū in temptatiōne posside illū. Dicit em̄ Isid. li. iij. de sūmo bono. Amicicia in ꝓsperitate est incerta. qꝛ nescit̄ an felicitas diligat̄ vel ꝑsona. Cassiodorꝰ. Necessitas ꝓbat amicū. ¶ Secūde sunt stelle erratice q̄ habēt ꝓpriū motū. Et sic aliq̄ sunt amici qꝛ ex ꝓpria ꝑuersa volūtate efficiunt̄ inimici. Vn̄ Salustiꝰ. Verus amicꝰ nunq̄ fuit qui aliquādo amicꝰ esse desijt. De quo Eccl̄. vi. Est amicus sm̄ tp̄is iudiciū. quasi diceret. incōstās. ¶ Tercie sunt stelle vere ⁊ in firmamēto fixe. Et sic aliqui sūt amici veri constantes in necessitate. Prouer. xvij. Om̄i tp̄e diligit qui amicꝰ est ⁊ astat. Eccl̄. vi. Amicꝰ fidelis ꝓtectio fortis. Talis fuit xp̄s amicꝰ noster q̄ dixit. Vos amici mei estis. ¶ G. Pro q̄ nota. multa sunt signa amicicie. Primū ꝯsistit in eq̄litate assimilatōne. Amb. in libro de officijs. Inter dispares amicicia esse nō potest. Et sic xp̄s vt esset amicus noster nobis voluit assimilari ad Heb. ij. Debet ꝑ om̄ia fratribꝰ assimilari vt misericors fieret. ⁊ Phil. ij. Exinanit semetip̄m formā serui accipiens. Augustinꝰ sup ps. lij. Factꝰ est ꝑticeps nostre humanitatis vt hō ꝑticeps fieret sue diuinitatis. Sic nos ei debemꝰ assimilari in exēplis moꝝ. Joh. xiij. Exēpluȝ dedi vobis vt ⁊ vos ita faciatȝ. Ip̄e em̄ fuit mitis ⁊ hūilis sic ⁊ nos Mat. xi. Discite a me qꝛ mitȝ sum ⁊ hūilis corde. ¶ Scđm signū amicicie cōsistit ī cōmunicatōe. Phs. ix. ethi. Om̄ia amicicie vel amici sunt in cōicatōe. sic xp̄s est noster amicꝰ. Bern. Dedit om̄ia sua vt essent oīa tua. De q̄ apl's. i. Cor. iiij. Quid habes qđ non accepisti. sic etiā deberes sibi eadē accepta cōmunicare in ꝑsona pauperꝝ cū petit. Vn̄ ecclesiasticꝰ. Date dn̄o sm̄ datū eiꝰ. ⁊ dicere debemus illud. i. Paral. xxix. Tua sūt oīa ⁊ q̄ de manu tua recepimꝰ dedimꝰ tibi. ¶ Terciū signū ꝯsistit in volūtatū ꝯformatōe. qꝛ sm̄ Tulliū Amicoꝝ est idem velle. qꝛ amicꝰ est alter ego. Quia vera amicicia sic amicoꝝ aīos ꝯiūgit vt efficit̄ pene vnꝰ ex duobꝰ. Sic xp̄s est nr̄ amicꝰ. qꝛ nostrā volūtatē sibi ꝯformauit. Nā desideriū totiꝰ hūani generȝ adimpleuit ī nr̄a redemptione. Idcirco ī signū amicicie debemꝰ eiꝰ volūtatē facere. De q̄ textꝰ Vos amici mei estȝ si feceritȝ ea q̄ p̄cipio vob. Dicamꝰ igit̄ illud Mat. vi. Fiat volūtas tua. ⁊ Math. xxvi. Nō mea sȝ tua voluntas fiat. Et h̄ ꝓuenit ex charitate. Vn̄ Prosp. Charitas ē volūtas recta ab om̄ibꝰ terrenis auersa: soli deo vnita. Nā dicit Tulliꝰ. Amicus dȝ se hr̄e ad amicū sic genu ad tibiā. qđ desic̄ vni h̄ ⁊ alteri. Et sic q̄dq̄d est ꝯ dei volūtatē h̄ deberet esse ꝯ nos. Nā si q̄s trāsgredit̄ p̄cepta dei nō est dei amicꝰ nec deū amat. Vn̄ Gre. Qui adhuc ꝑ illicita desideria defluit ꝑfecto deū nō amat. ¶ Quartū signū amicicie ꝯsistit ī secretoꝝ reuelatōe. Vn̄ Amb. Nichil occultat amicꝰ si est verꝰ. Tulliꝰ in li. de amicicia. Quid dulciꝰ q̄ȝ habere cui loq̄ audeas sicut tecū. Amb. Solaciū vite huiꝰ est vt habeas cui pectꝰ tuum aperias. Sic xp̄s est noster amicꝰ. de q̄ textꝰ Iā nō dicā vos seruos: sȝ amicos. qꝛ seruus nescit quid facit dn̄s eius. Seruus enim est quasi extraneꝰ a dn̄o. extraneis em̄ secreta non

sunt reuelāda. ꝓuer. xxv. Causā tuā tracta cū amico tuo ⁊ secretū tuū extraneo nō reueles. Et subdit signū amicicie ex ꝑte sui Uos aūt dixi amicos. q꞉ oīa q̄ audiui a pr̄e meo nota feci vobis. ¶ H Sz. d. si sic tunc videt̄ q̄ discipuli tot ⁊ tāta sciuerūt q̄t ⁊ q̄ta filꝰ. R̄ndet̄ ſm Greg. Cognitio de diuinis pt h̄ri dupliciter. s. impfecte ⁊ pfecte. Impfecte habet̄ hic p fidē q̄ est ꝑlibatio future beatitudīs ⁊ pfecte cognitōis quā habebimꝰ i patria. Un̄. i. Cor. xiij. Nūc cognosco ex pte. i. impfecte. tūc cognoscā sicut ⁊ cognitꝰ sū. Idcirco ſm Aug. ponit hic p̄teritū ꝓ futuro ꝓpt̄ certitudinē. vt sit sensus. Oia q̄ audiui a pr̄e meo nota feci vobis. i. faciā qñ vos introducā i visionē pr̄is. Oia eīz q̄ scit filꝰ scit ⁊ pr̄. Qñ g̊ reuelabit nobis patrē reuelabit oīa nobis q̄ scit. Nā dic̄ Bet. Ibi mgr̄m semel vidisse est oīa didicisse. iuxta illō Greg. Quid ē qō nō videt q̄ vidētē oīa videt. Dicit sanctꝰ Tho. Hoc ē verū q̄tum ptinet ad coꝝ salutē. Nā nullꝰ intellectꝰ creatꝰ pt compr̄hendere totalit̄ oēm dei scientiā ⁊ sapiētiā cū sit infinita. sz hoīs apprehensio est finita. mō ſm pħm. Finiti ad infinitū nulla est ꝓportio Et sic illa cognitō vel ꝓportio est i electꝭ dei ad sufficiētiā beatitudinis. Un̄ dixit Philippꝰ Joh. xiiij. Ostēde nobis patrē ⁊ sufficit nobis. Sic nos debemꝰ deo reuelare secreta cordis in cōfessione. Isa. xliij. Narra si q̄d habes vt iustificerꝭ. Dicit̄ eīn ꝓuerb. xxviij. Qui abscōdit scelera nō diriget̄. Qui aūt ꝯfessus fuerit misericordiā ꝯsequet̄. Ideo Eccī. iiij. Nō ꝯfundaris p aīa tua dicere veꝝ. Scribit̄ eīn de peni. di. i. vbi. Ubi est taciturnitas ꝯfessionis ibi nō est speranda venia criminis. Idcirco Ps. xxxvi. Reuela dn̄o viā tuā ⁊ spera i eo. ⁊ ipse faciet ⁊ deducet iusticiā tuā tāq̄ꝫ meridiē. Tūc subdit huiꝰ amicicie causā dicēs. Nō vos me elegistis: sed ego vos elegi. q. d. Quisq̄s ad hāc amiciciā vocet̄ nō ascribat huiꝰ amicicie sibi causaꝫ. sz michi. Ad h̄ eīn vos me nō elegistis vt essem amicꝰ vester. sz ego elegi vos vt facerē vos amicos meos. Dicit eīn Nicolaꝰ d̄ lyra. duplex est dilectio. Una eterna qua p̄destinamur. De qua Eph̄. i. Elegit nos deus ante mūdi ꝯstitutionē vt essemꝰ sancti ⁊ īmaculati. Alia est tpalis qua ab ipo vocamur ad presentē iusticiā siue gratiā. Et hec nichil aliud est nisi executio eterne p̄destinationis. q꞉ quos elegit p̄destinando hos ⁊ elegit vocādo. ad Ro. viij. Quos p̄destinauit hos ⁊ vocauit. Nā p̄destinatio a deo inchoat̄. s. p vocationē ad eternā ꝓuisionē et grē collationem. Joh̄. vi. Nemo pt venire ad me nisi pater meꝰ traxerit illū Aug. Nō violētia sz psuasione ⁊ inspiratōe. Dic igit̄ cū p̄s. lxxxiiij. Audiā q̄d loquat̄ in me dn̄s deꝰ. ⁊ Joh̄. iiij. Dictū est michi verbū absconditū. Greg. Uerbū absconditū est diuinū inspiraculū. Illud audire est inspirationē mēte ꝯcipe. Itē p̄destinatio ꝓpria opatione ꝯsūmat̄. i. Coꝝ. iij. Dei coadiutores sumꝰ. Aug. Qui te creauit sine te nō te saluabit sine te. Jō. ij. Petri. i. Satagite vt p bona opa electōez vestrā faciatꝭ. Ideo dixi tercio docet ferre fructū durabilitatꝭ. s. finalis pseuerātie dicēs. Elegi vos vt eatꝭ ⁊ fructū afferatis ⁊ fructus vester maneat semp. q꞉ scribit̄. ij. Petri. i. Hoc eīn facientes ministrabitur vobis introitus regni dei Math. x. Qui pseuerauerit vsq̄ in finem hic saluus erit.

¶ De omnibꝰ sanctis.

Sermo ¶ CXLV.

Beati qui habitant i domo tua dn̄e i secl'a seculoꝝ laudabūt te. p̄s. lxxxiij. Scribit̄ Eccī. xi. Añ mortē nō laudes hominē quēq̄ꝫ. Glo. Añ mortē stultū ē laudare pugnantē q̄si iā victorē. Ille eīn q̄ videt̄ bn̄ agere nescimꝰ si vult vel posset pseuerare. Est nāq̄ꝫ cōmune ꝓuerbiū. Dies bona i fine. i. in sero est laudanda. Et sic vita boni hoīs. Nā nux i testa nō est secure laudāda nisi fuerit euulsa. ⁊ sic vita hūana. Et h̄ tribus de causis. ¶ I Pria q꞉ pt adhuc patere lapsui. i. Coꝝ. x. Qui se existimat stare videat ne cadat. Amb. Nō miꝝ si hō cadit ex q̄ angelus cecidit q̄ carnē ⁊ ossa nō habuit. Job. vij. Militia. i. tēptatio ē vita hoīs

sup terrã. de q̃ Bern. Heu michi q2 vndi-q3 bella. vndiq3 tela volãt. vndiq3 tempta-mẽta. vndiq3 p̄icula q̃cũq3 me vertã nulla est securitas. 7 q̃ mulcẽt 7 q̃ molestãt: esuri-es 7 refectio: somn⁹ 7 vigilia: labor 7 quies militãt ꝯ me. Jõ Job. iiij. In angel' reperitur p̄uitas. q̃to mag' q̃ habitãt domos luteas q̃ terrenũ habẽt fundamẽtũ ꝯsumen' velut tinea. Dicit Greg. v. mora. Tinea de veste nascit' 7 candẽ corrũpit. 7 sic tẽptatio d' carne dãnat. Scd̃o nõ est secur' hoiem lau-date añ mortẽ. q2 p̄t esse plen⁹ hypocrisi. et p̄dere mercedẽ p̄ hypocrisim. Jõ dic' Job viij. Spes hypocrite p̄ibit. Gre. iij. mora. Nichil de fructu laboris sui deportat. s3 im-plebit' illud Mat. vi. Amẽ dico vobis rece-perũt mercedẽ suã Chris'. O hypocrita q̃d a deo recipies cũ deo nichil dedisti. Nã qd̃ p̄pter deũ fit deo dat'. qd̃ p̄pter hoies p̄dit'. Ideo Eccl. i. Ne fuer3 hypocrita i ꝯspectu hoim. Et sic vacu⁹ eri3 corã deo. qd̃ p̄hibet moyses Exo. xxiij. Nõ apparebis i ꝯspectu meo vacu⁹. Glo. Vacu⁹ apparet q̃ bñ agẽ-do laudẽ humanã q̃rit 7 nõ dei. Tercio ñ laudes hoie3 añ mortẽ. q2 nõ debem⁹ iudica-re eo q̄ p̄t a cognitõne hoim aliter iudicari. ap̄ls. i. Cor. iiij. Neq3 eni meip̄m iudico. q̃ aũt me iudicat dñs est. Nã de rebȝ inco-gnit3 iudiciũ est deo cõmittẽdũ. Jõ Amb. Lauda post vitã magnifica post ꝯsũmatõe3 lauda post p̄iculũ. Nõ lauda nauigãtis fe-licitatẽ nisi p̄uenerit ad portũ. Non lauda ducis virtutẽ: nisi cum venerit de triũpho. Quis aũt hic viuẽs p̄t sine trepidatõe lau-dari q̃ de p̄terito meminit se hẽre qd̃ doleat. 7 de futuro videat sibi supesse qd̃ timeat. hec ille. Illos g' merito laudare possum⁹ q̃ post pugnã iã tenẽt victoriã 7 coronã. post labores requiẽ. post cursũ brauiũ. de quibȝ Eccl. xliiij. Laudem⁹ viros gl'iosos 7 parẽ-tes nr̃os in gñatõe sua. i. q̃ gñati sũt ad vi-tã. Jõ Eccl̃s. vij. Melior ẽ dies mort3 die natiuitat3. q2 post natiuitatẽ ñ est secure lau-dare. s3 post mortẽ apparet scto2 meritũ. de q̃ thema Beati q̃ habitãt. In sũma ꝟbo2 duo innuunt' Prio btĩficat ꝯsortiũ sancto2 Scd̃o specificat officiũ eo2. ibi. in scl'a scl'o2.

R. De p̄rio dic'. Bti q̃ habitãt i domo tua Mgr in. iiij. di. xlix. q̃rit. Utr2 oẽs hoies desiderãt beatitudinẽ. R̃ñdet ibidẽ allegãs Aug. de trinitate. xiij. dicẽs. Oẽs eã volũt s3 ñ oẽs eã nosciũt. Dicit eni san. tho. in. iiij. Duo sũt q̃ gñant appetitũ beatitudĩs in aĩs Primũ est indigẽtia. q2 q̃libet aĩa h3 indi-gentiã. q2 p̄ se est deficiẽs. Scd̃m ꝯuenien-tia. q2 q̃libet aĩa h3 ꝯueniẽtiã cũ sũmo bono. q2 ad imaginẽ ei⁹ facta. Jõ q̃libet aĩa appe-tit naturalr' beatitudinẽ. De q̃ Boeti⁹. iij. de ꝯsol'. p̄sa. ij. Oĩs mortaliũ cura q̃uis multipliciũ studio2 labor exercet. diuerso quidẽ calle p̄cedit. ad vnũ tñ beatitudinis finẽ nitit' p̄uenire. Et subdit. Est menti hoim veri boni naturaliter inserta cupiditas Et sic oẽs nouerũt in gñali q̄ beatitudo cõ-tinet oim bono2 sufficientiã. q2 dic' Boeti⁹ iij. de ꝯsolatu. Btitudo est stat⁹ oim bono2 aggregatõe p̄fect⁹. Et Jsid. Btũs est q̃ h3 oĩa q̃ vult 7 nichil mali vult. S3 i singula-ri m̃lti errauerunt. L. Primi errauerunt in btitudinis subiecto q̃ in voluptate corp̄is dixerũt beatitudinẽ esse vt epicuri. Et fuit co2 rõ. q2 beatitudo h3 delectatõe3 annexã 7 ista inuenit' i voluptate corp̄is. S3 ista opi-nio ẽ stulto2 7 bruto2 q̃ ñ cognoscũt p̄fectũ bonũ hoĩs qd̃ itimas delectatões causat. et ñ ꝯsistit in cõp̄hensiõe sensus s3 intellect⁹. 7 ñ h3 tristiciã admixtã. M. S3 corp̄ales delectatões tristes hñt exit⁹ corp̄alit' 7 spi-ritualiter. Corp̄aliter. q2 dicit ph̄s. Oĩne aĩal tristat' p⁹ coitũ. Spũalr' vt dic' Greg. Momẽtaneũ est qd̃ hoie3 delectat: eternũ qd̃ cruciat. De q̃bȝ dic' salomõ p̄uer. xiiij. Risus dolore miscet' 7 extrema gaudij luct⁹ occupat. Jõ Isa. iij. Popule me⁹ q̃ te bea-tũ dicũt ip̄i te decipiũt. Scdi errauerũt in subiecto btitudinis. ponẽtes beatitudinẽ in sola animi ꝟtute vt stoyci. Et errauerũt sal-tẽ obiectiue. s3 bñ ver2 est dispositiue. q2 vir-tutes vt paup̄tas: mititas: cordis puritas: misericordia: patiẽtia: pax 7c. hñ disponũt hoie3 ad ꝯsequẽdũ btitudinẽ. Dicit eĩ euã-geliũ hodiernũ. Beati paup̄es spũ qm̃ ip̄o-rũ est regnu3 celo2. Beati mites 7c. q2 s'm ph̄m. viij. politico2. Sine bonis anime. i.

sine ꝟtutibꝫ nemo dicit̃ beat⁹. s. dispositiue
Jō. ps. lxxxiij. Jbūt d̄ ꝟtute ĩ virtutē ⁊ vi
debit̃ de⁹ deoꝝ in syon. Quapropt̃ ꝯtra ta
les in beatitudĩs subiecto errātes dicit ps.
lxxxiij. Cor meū ⁊ caro mea exultauerūt in
deū viuū. i. corp⁹ ⁊ aĩa. Dicit nãq3 sanct⁹
thō. in. iiij. Btitudo est in aĩa p inherentiã.
q2 ĩ sola aĩa inhabitat gaudiū de bonis etern
nis: s3 in corpe ⁊ ĩ ꝯiūcto subiecto p quãdã
redūdantiã. q2 gaudiū ab aĩa redūdabit in
corp⁹ ⁊ post resurrectōez mai⁹ erit gaudiuz
extēsiue. Jō ps. nō dicit. btē aĩe vel btã cor
pora: s3 beati. totū hoīez designãdo. s. in cor
pore ⁊ aĩa. Nã corp⁹ ĩ p̄senti h3 q̄druplicē
defectū. est eñ mortale: obscuꝝ: ponderosū
⁊ grossū. Quantū ꝟo ad hos defect⁹ glifi
cabit̃ q̄ttuor dotibꝫ. Cōtra passibilitatē da
bit̃ ĩmortalitas. i. Coꝝ. xv. Seminat̃ in cor
ruptōe resurget ĩ incorruptōe. Cōtra obscu
ritatē dabit̃ claritas. i. Coꝝ. xv. Seminat̃
ĩ ignobilitate. resurget ĩ glīa. i. in gl'osa clari
tate. Cōtra ponderositatē dabit̃ agilitas. i.
Coꝝ. xv. Seminat̃ aĩale resurget spūale
Greḡ. Erit corp⁹ subtile p effectū spūalis
potētie. ⁊ palpabile p veritatē nature. Con
tra grossiciem dabit̃ subtilitas. i. Coꝝ. xv.
Seminat̃ ĩ infirmitate surget in ꝟtute. ita
vt dicit Aug. Ubi velit spūs ꝓtin⁹ ⁊ cor
pus erit. ¶ N ¶ Jtē in aĩa erit beatitudo.
Nã aĩa habet q̄druplicē defectū. Primo ĩ
cognitōe q2 hic habem⁹ obumbratã cogni
tionē. i. Coꝝ. xiij. Uidem⁹ nūc p speculū ⁊
ĩ enigmate. s3 ibi erit pfecta cognitio in aĩa
i. Coꝝ. xiij. Tūc cognoscã sicē ⁊ cognit⁹ su3
i. Jōh. iij. Uidebim⁹ eū sicuti est. ij. Coꝝ.
iij. Nos reuelata facie glīaz dñi speculātes
Scdo etiã h3 nūc defectū in meditatōe. q2
multoꝝ obliuiscit̃ q̄ deberet meditari. s3 ibi
nichil obliuiscet̃. ps. cxi. Jn mēoria eterna
erūt iusti. nã ĩ speculo diuinitat3 oĩa erūt p̄
sentia. Greḡ. Quid est qđ nō videant q̄ oĩa
videntē vidēt. Tercio nūc aĩa habet defe
ctū in cogitatōibꝫ. i. Coꝝ. xiij. Cū esse3 par
uulus cogitabã ut paruul⁹. s. inutilia. De q̄
Jsa. lix. Cogitatōes coꝝ inutiles. vt ꝯq̄rit̃
Job. xuij. Cogitatōes mee dissipate sūt. ibi
ꝟo nō. s3 implebit̃ illud Sap. v. Cogitatō
coꝝ apud altissimū. Quarto nūc aĩa habet
defectū in affectōibꝫ. Nã affectio aĩe nō p̄t
h̄ saturari ĩ creatur3. Aug. Dñe fecisti nos
ad te. inquietū ē cor nr̄m donec requiescat ĩ te
Rōez assignat Berñ. q2 bonitates creatura
rū sūt accidētales pticulares ⁊ mixte. Ac
cidētales q2 sepe bonitate spoliant̃ Particu
lares q2 nlla est creatura q̄ h3 oēs dulcedi
nes ⁊ bonitates. Mixte q2 vix est aliq̄ crea
tura ĩ terr3 quin habeat aliq̄s ꝯditōes ma
las ⁊ bonas. S3 ĩ deo est bonitas essentialis
Marci. x. Nemo bon⁹ nisi sol⁹ de⁹. s. essenti
aliter. Uniuersal' Sap. vij. Uenerūt mi
chi oĩa bona pit̃er cū illa. Pura ⁊ impmi
xta. Uñ Aug. Jbi nullū malū erit. nullū bo
nū latebit. Et sic subiectū beatitudĩs erit aĩa
⁊ corp⁹. q̄ oĩbꝫ bonis replebunt̃. ps. ciij. Re
plebit̃ in bonis desideriū tuū. Sup q̄ Oro
si⁹. Replebunt̃ oēs sensus ĩteriores ⁊ exte
riores celestibꝫ desiderijs. ¶ Tercij errauē
rūt circa btitudinis locū ponētes btitudinē
tm̄ in h̄ mūdo. ps. cxliij. Beatū dixerūt po
pulū cui hec sunt. s. pmptuaria coꝝ plena.
oues fetose. nō est ruina macerie n̄c clamor
ĩ plateis coꝝ. s3 h̄ est falsū. q2 dicit Boeti⁹
de ꝯsolatōe li. ij. Jn rebꝫ fortuit3 nō est bea
titudo. Rō. q2 oĩa fortuita auferri p̄nt sed
beatitudo ē bonū stabile. Jtē btitudo est vl
tim⁹ finis vt dic̄ s̄ã. thō. in. iiij. di. xlix. Be
atitudo est finis satiãs appetitū nr̄m. Et h̄
nō est pecunia nec diuitie. q2 nō est vltim⁹ fi
nis. s3 ordinat̃ artificialr̄ ad honorē ⁊ ppt̃
honorē. Nã si beatitudo esset ĩ tpalibꝫ diui
tijs cur dixiss3 dñs Mat. xix. Qui pecuniã
habēt difficile intrabūt in regnū celoꝝ. Nc
ĩ honoribꝫ mūdi ꝯsistit btitudo. De q̄ Boe
ti⁹ in de ꝯsolatu li. ij. ꝓsa. v. Glīa mūdana
nō est summū bonū nec spectat ad beatitudi
nē. Nã beatitudo est ꝓpriū bonū. ⁊ habet es
se in aĩa. vt dr̄. i. ethico. Honor nō est in ho
norato s3 in honorāte. s. p̄stantiue. vñ ab ho
norātibꝫ auferr̃. g̃ btitudo hoĩs nō est ĩ ho
nore exhibito. Jdeirco de coꝝ errore p̄t di
ci illđ Sap. ij. Hec cogitauerūt ⁊ errauē
runt q btitudo esset in h̄ mūdo possessiue. li
cet tm̄ dispositiue. vt ꝟtutes: paupertas: mi
titas. que disponunt hoīem ad spem future

beatitudinis. Nā beatitudo satiat appetitū sȝ diuitie ⁊ honores mūdi vt dicit Basiliꝰ. nō satiāt sȝ irritāt. Nā ſm pħm. Appetitꝰ diuitiaꝝ crescit ĩ infinitū Jō Berñ. Nil ꝑfecte satiat aīaȝ nisi solꝰ deꝰ. ps. xvi. Satiabor cū apparuerit glīa tua. Idcirco si itterogaſ dauid de loco btītudinis. rñdet. q̄ habitat ĩ domo tua dñe. ps. lxxxiij. Q̄ȝ dilecta tabernacula tua dñe virtutū. ¶ O. Reuera ē dilecta domꝰ dei. Primo ĩ ordinatōe. qꝛ ĩ ea oīa sūt ordinata in remuneratōe. i. Coꝝ. v. Unusquisq̄ȝ accipiet ꝓut gessit. martir vt martir ꝯfessor ut ꝯfessor. figuraſ Geñ. xliij. Cū ioseph dñabaſ ĩ egipto ⁊ venerūt ad eū frēs eiꝰ. tunc locauit eos ſm ordinē. Et sic xp̄s in celo. Joh. xiiij. In domo pr̄is mei māsiōes mlť sūt. i. retributōes. i. Coꝝ. xv. Sic stella differt a stella ĩ claritate. sic ⁊ resurrectio mortuoꝝ. Nā ſm Gre. iiij. mora. Sic ĩ hac vita ē discretio ordinū. sic ĩ futuro discretō dignitatū. sic aliꝰ aliū hic supat ꝑ meritū. sic ibi in retributōe. Jō Job. xxxviij. Nūq̄ȝ nosti ordinē celi. s. delectabilē. sȝ domꝰ dyaboli est ordinata ⁊ inordiata. ordinata q̄ ad ordinē iusticie suppliciōꝝ. Apocal. xviij. Quātū glīficauit se ĩ delicijs intm̄ date illi tormētū ⁊ luctū. Nā ſm Aug. Nūq̄ȝ stat dedecꝰ culpe sine decore iusticie. Nā optie relucet gēma ĩ anulo ⁊ latro ĩ patibulo. Et sic boni ĩ p̄mio. ⁊ mali ĩ supplicio ordinate. Nā q̄ fuerūt siľes ĩ culpa socienſ ⁊ ĩ pena Zach. xij. Plangēt terre familie ⁊ familie seorsū. familie domꝰ dauid seorsuȝ ⁊ mľieres coꝝ seorsū. familia domꝰ nathan seorsū: mľieres coꝝ seorsū. familie domꝰ leui seorsū: ⁊ mľieres coꝝ seorsum. familie domꝰ semei ⁊ mulieres coꝝ seorsū. ⁊ oēs reliq̄ familie seorsū. Et de h̄ etiā habeſ Mat. xiij. Colligite zizaniā ad cōburendū. sic de supbis ⁊ auaris. Jō Aug. Pune hic petīn ne puniarȝ ibi ꝓ illo. Sap. xi. Per q̄ q̄s peccat ꝑ hec ⁊ punieſ. Alio ṽo respectu tñc in domo dyaboli nullꝰ est ordo Job. x. sȝ sempitnꝰ horror ĩhabitat. Nā creature nō seruāt ibi suā distinctōeȝ situatōeȝ ⁊ ꝓprietatē qꝛ cū oia elemēta sint distincta: ibi tñ oia sunt ꝑmixta. Quā cōmixtionē notat ꝓpħa ĩ ps. x. Ignis sulphur ⁊ spūs ꝓcellaꝝ ꝑs calicis coꝝ. Itē nō seruāt situatōeȝ. qꝛ ibi ignis tēdit ĩfra q̄ naturaliter tēdit supra. Itē nō seruāt ꝓprietatē. ꝓprietas ignis est lucere. ille aūt ignis ardebit ⁊ ñ lucebit nisi ad augmētū pene. Ideo abraā dixit dānato diuiti. inter nos ⁊ vos magnū chaos firmatū ē. Nā dicit sanctꝰ tho. in. iiij. dist. xliiij. Ad ꝑfectā damnatōeȝ impioꝝ oīa elemēta sūt in ꝯfuso. Ibi erit ardor ignis. frigꝰ aq̄. fetor terre obscuritas aerȝ. ¶ Scd̄o dilecta est domus dei q̄ȝtū ad illuminatōeȝ. Nā illuminaſ a lumine supiori. inferiori. interiori. ⁊ exteriori. ¶ P. Primo illuminaſ a lumie supiori. s. diuinitatȝ. ps. xxxv. In lumie tuo videbimꝰ lumē. ĩ lumie diuinitatȝ videbimꝰ lumē gaudiose claritatȝ Scd̄o illuminabiſ a lumie inferiori. i. hūanitate xp̄i. Apoc. xxi. Ciuitas illa nō eget sole sȝ agnꝰ dei illuminabit illā. Tercio a lumie interiori illumiatur. s. ab aīabꝫ btōꝝ q̄ fulgēt splēdore diuie sapie. Isa. lviij. Implebit dñs splēdoribꝫ aīam tuā. s. claritate visionis. De q̄ Berñ. O beata visio videre deū in se ip̄o: eū in nobis: ⁊ nos in ip̄o. Quarto illuminabiſ a lumine exteriori. s. a corpibꝫ sctōꝝ q̄ erūt luminosa. Mat. xiij. Fulgebūt iusti sic̄ sol ĩ regno pr̄is coꝝ. ⁊ sol erit septupliciter clarior q̄ȝ nūc. ⁊ sic vnū corpꝰ glīficatū erit septupliciter clariꝰ q̄ȝ sol vt dicit Isidorꝰ. Et sic q̄t corpa tot soles erūt in siľitudine claritatis. Et si totꝰ mundꝰ accendereſ ⁊ arderet. tūc esset q̄si vnꝰ calamꝰ ardēs respectu claritatis sctōꝝ. ¶ Q. Et ecōtra domꝰ dyaboli est tenebrosa. ibi erūt tenebre supiores ex priuatōe visionis diuie. q̄ possunt ꝯq̄ri illud Treñ. iij. In tenebrosis collocauit nos q̄si mortuos sempiternos. Scd̄o tenebre ĩferiores. qꝛ terra infernalis ex se est tenebrosa. Job. x. Dimitte me anteq̄ȝ vadā ⁊ nō reuertar ad terrā tenebrosaȝ ⁊c̄. Tercio tenebre interiores. De quibꝫ Sap. xvij. Ipsi aūt sibi erūt grauiores tenebre. sanctȝ autē erit lux maxima. Jō hortamur Roñ. xiij. Abijciamꝰ opa tenebraꝝ ⁊ induamur arma lucis. iuxta illud Joh. xij. Ambulate d̄ luce ĩ lucē dū lucem habetȝ. ne tenebre vos

N

comp̄hendāt eterne. Quarto tenebre exte-
riores. Mat. xxij. Ligat; manib; ꝛ pedib; p
ꝓicite eū in tenebras exteriores. i. extra oēm
lucē corꝑalē ꝛ spūalē. Iero. Infern⁹ lucet
vt videāt vñ doleāt. s; nō vt gaudeāt. Ter
cij errauerūt circa btītudinis duratōez di-
cētes aīas a corꝑib; exutas beatitudinē ꝯse
qui. q̄ tñ post mlta annoꝝ curricula ad cor-
p⁹ iteꝝ reuertent̄. ꝛ hui⁹ mūdi miserijs ite
rū subijcient̄. Et iste fuit error platonis ꝛ se
quaciū ei⁹. In quē errorē īcidit Orig. Cō
tra tales loquit̄ diuina scriptura Sap. ij.
Hec cogitauerūt ꝛ errauerūt nescierūt sa-
cramēta dei. neq; mercedē sperauerūt iusti
cie. neq; iudicauerūt honorē aīaꝝ sanctarū
Si q̄ interrogat̄ ꝓpħa de beatitudinis du-
ratōe. dicit. in secula seculoꝝ. Nā beati nun
q̄ amittūt possessionē dom⁹ dñi quā inha-
bitabūt. R. Nā possessio dom⁹ amittit̄
q̄druplici de causa. Primo cū est ad tps cō
ducta. ꝛ sic nō est hic. q2 hereditarie posside
būt. ps. xxxvi. Iusti hereditabūt terrā Nā
ꝺm aplm Ro. viij. Erūt heredes dei cohe-
redes xp̄i. qb; dicet̄ Mat. xxv. Venite bñ-
dicti possidete regnū ꝛc. Scđo amittit̄ pos
sessio dom⁹ cū fuerit ab hostib; violēter ab-
lata. ꝛ sic nō est hic. sed implebit̄ illud Isa.
xxxij. Sedebit pp̄ls me⁹ in pulcritudīe pa
cis ꝛ i req̄e opulēta. q2 scribit̄ Sap. v. Iu-
storꝝ aīe in manu dei sūt. Job. x. De manu
mea nō eruet eos quisq;. Tercio possessio
alicui⁹ dom⁹ amittit̄ cū est casui ꝛ ruine ex-
posita. s; illa dom⁹ nō est ruinosa. Isa. xxxij
Habitabūt ī tabernaculis fiducie. q2 hᵉ do-
mus est secura ꝛ firma. S. Primo q2 bene
fundata. ps. lxxxvi. Fūdamēta ei⁹ in mōti-
b⁹ sanct;. Scđo q2 ꝺ viuis lapidib; edifi-
cata. i. Petri. ij. Et ipi tanq; lapides viui
suꝑedificamini domus spūales. Tercio q2
charitat; bitumīe colligata. Greg. Ibi est
charitas ꝑfecta q̄ facit oīa cōia. ita vt vnus
quisq; gaudebit de bono alteri⁹ sicut de ꝓprio
Aug. Qđ tuū ꝑ laborē: meū ꝑ amorē. Ibi
implebit̄ illud Act. iiij. Multitudis credē
tiū erat cor vnū ꝛ aīa vna. nec quicq; eoꝝ q̄
possidebāt suū esse dicebāt. Quarto q2 nō
manu hoīs s; manu diuine sapie fabricata. ij.

Coꝝ. v. Habem⁹ domū nō manu factā eter
nā in celis. q2 si nostra dom⁹ terrestr; huius
habitatōis dissoluit̄ habem⁹ domū ñ manu
factā eternā in cel̄. Quarto possessio dom⁹
amittit̄. q2 creditorib; ꝓpter pauꝑtatē assi-
gnata est. nō sic sancti in celo. q2 null⁹ est ibi
pauꝑ. ps. cxi. Gloria ꝛ diuitie ī domo ei⁹.
Ibi null⁹ eget: ibi de potētia patr; potentes
sunt. de sapiētia filij lucēt. de bonitate spūs
sancti affluūt dulcedīe diuīe fruitōis. Vñ
apl̄s. i. Coꝝ. i. Grās ago deo meo q2 ī oib;
diuites facti estis ī illo. vt nichil desit vobis
ī vlla grā. q2 dicit Aug. Btūs dici nō pt q̄
nō habet qđ amat. ibi est oīs boni sufficiētia
de q̄ ingē in. iiij. di. xlix. Quicq̄d amabitur
aderit. neq; desiderabit̄ qđ nō aderit. Di
xi scđo specificat officiū eoꝝ dicēs. In secu
la seculoꝝ laudabūt te. Iđ q̄rti errauerunt
circa beatitudinis occupatōez ꝛ oꝑatōez sic
saducei ꝛ gētiles q̄ dicūt beatos hoīes vaca
re cōmestionib; ꝛ potib; ꝛ feminaꝝ ꝯiūctio
nib;. qđ reprobat dñs Mat. xxij. In resur
rectione nō nubēt neq; nubent̄ s; erūt sicut an
geli dei ī celo. Idcirco ꝓpħa exprimit ꝛ spe
cificat oꝑationē sanctoꝝ q̄ est laus dei. di-
cens. laudabūt te. De q̄ Isa. li. Gaudiū et
leticia inuenietur in ea: grāꝝ actio ꝛ vox lau-
dis. Diceres nunq̄d reassumpt; corꝑib;
erit laus vocalis. Rñdet̄ q lingua data est
homini ad q̄druplex officiū. T. Primo
ad cogitatōes hoīs notificādas. Vñ Aug. ī
enchiridion. Verba ꝓpterea sunt instituta.
nō ꝑ q̄ hoīes se inuicē fallant. s; ꝑ q̄ vnusq̄s
q; ī noticiā cogitatōes suas ꝑferat Et sic q̄
ad h̄ officiū nō erit lingua vel verba necessa
ria. q2 manifesta erūt oīm corda. i. Coꝝ. iiij
Illūinabit abscondita tenebraꝝ. s. quo ad
manifestatōnez cordiū reproboꝝ. ꝛ manife-
stabit ꝯsilia cordiū. s. quo ad manifestatōez
cordiū electoꝝ. Aug. de vbis dñi. Tūc cō
sciētia nostra penetrat̄ ꝛ mēs vniuscuiusq;
alteri⁹ ab oculis nō abscondit̄. Vñ suꝑ illo
vbo Job. Apoc. iij. Ciuitas illa similis vitro
ꝑlucido. sicut ī vitro claro videt̄ q̄cq̄d est ī
eo. ita quicq̄d in cordib; hoīm existit vide-
bit̄ primo aspectu. ergo nō est op⁹ vti lingua
ad notificatōez ꝯceptuū. Scđo data ē hoī

lingua ad erudiendū. Isa. iiij. Dñs dedit michi linguā eruditā vt sciā sustētare eū q̄ lapsus est in vbo. Nec q̄ ad istud officiū erit lingua necessaria. q2 oēs erūt sapiētes 7 docti. iuxta illud Hiere. xxxi. Nō docebit vir vltra ꝓximū suū dicēs cognosce dñm. oēs eū cognoscēt a minimo vsqʒ ad maximū. de q̄ Aug. ꝺ ci. dei li. xxij. c. vi. Ibi nosse nr̄m nō habebit errorē nec defectū. Tercio data est homini lingua ad ꝯsolandū. Vñ Eccli. xl. Tibie 7 psalteriū dulcē faciūt melodiā sup vtrosqʒ lingua suauis. s. ꝯsolās pauperē vt docemur Eccī. vij. Ne desis plorātibus in ꝯsolatōe. Nā hoc ꝯsideravit facere Job xvi. Utinā esset aīa mea ꝓ aīa vr̄a 7 ego cōsolarer vos s̄monibus. Quo ad h̄ officiū nō manet lingua. q2 oēs erim⁹ ꝯsolati qñ dñs ꝯuertet nostrā captiuitatē ī libertatē. tunc plenā habebim⁹ ꝯsolatōez. Isa. xxxv. Gaudiū 7 leticiam obtinebūt: fugiet dolor 7 gemit⁹. Apoc. xxi. Absterget de⁹ omnē lacrimā ab oculis sanctoꝝ nō erit clamor neqʒ gemit⁹ nec dolor 7c̄. Quarto est homini lingua data ad laudandū deū. Eccī. li. Dedit michi dñs linguā mercedē meā. 7 ī ipa laudabo eū. ps. Exultabit lingua mea iusticiā tuā. ¶ Sʒ tū diceres in q̄ lingua laudabūt dñm. R̄ñdet̄. aliq̄ dicūt ꝙ in oībus linguis vt colligit̄ ex lectōe hodierna que scribitur Apoc̄. vij. Vidi turbā magnam quā nemo numerare poterat ex oībus gentibus tribubus 7 linguis. stātes ante thronū dei ī ꝯspectu agni. amicti stolis albis. 7 clamabāt voce magna dicētes. Sal⁹ deo nostro q̄ sedet super throno 7 agno. i. salutē habem⁹ a deo p̄re ꝑ filiū ei⁹. Sʒ Remigi⁹ dicit. Tūc cessabit oīs lingua. solū remanebit hebraica q̄ creditur fuisse lingua ade. Et sācti cū lingua sua glorificata sꝑ laudes deo canunt. Vñ Isa. xliij. Populū istū formaui michi laudē meam narrabit. ¶ Pro q̄ sciendū ꝙ sancti laudabūt dñm ab oībus situatōibus ¶ Primo laudabūt a supra. s. de clara visione celestis regis. Isa. xxxiij. Regē suū in decore suo videbūt. O q̄ʒ iocūde gandebūt de diuinitate. Bern̄. Illud solū est veꝝ gaudiū qꝺ nō solū de creatura sʒ de creatore ꝯcipit̄. In cuius ꝯpatōe oīs iocūditas meror. oīe dulce amaꝝ. oīe decoꝝ fedū. Illa visio est tota merces. Aug. Si mali istā faciē viderent nullā penā sentirēt. Reliq̄ quere in sequenti sermone q̄ incipit̄ Gaudete.

¶ Sermo ¶ CXLVI. Addidē.

Mementote quō

salui facti sūt p̄res nr̄i 7 clamemus in celū. 7 miserebit̄ nostri i. Mach. iiij. ¶ Aristo. in li. ꝓbleumatum. Ut clar. tatē solis limpidi⁹ videamus solē manu obumbram⁹. Spūaliter. ꝑ solē intelligit̄ diuīa facies. De q̄ Mat. xvij. Resplēduit facies ei⁹ vt sol. ¶ Qui igit̄ vult hūc solē intueri ī claritate celesti oportet vt primo habeat vmbrā bone opatōnis. De q̄ Damian⁹ in li. ꝯtra errorel grecoꝝ. Nemo ꝯsequit̄ beatitudinē gaudioꝝ celestiū sine exercitio bonoꝝ opeꝝ. saltē adult⁹. Jō Athanasi⁹. Qui bona egerūt ibūt in vitā eternā. Et iō dicit̄ Mat. xvi. Reddet vnicuiqʒ iuxta opa sua. 7 Mat. vij. Nō oīs q̄ dicit michi dñe dñe intrabit regnū dei. sʒ q̄ facit voluntatē p̄ris mei q̄ in celis est. Jō Orige. Audite desides: audite negligētes: audite inutiles q̄ speratʒ in hoc saluari ꝙ xp̄iani appellamini 7 opa xp̄i nō facitis. Aug. de doctrina xp̄iana. Frustra xp̄iani nomen sort. t̄ q̄ minime xp̄m imitat̄. q2 dicit apl's. i. Cor. iiij. Nō in sermione est regnū dei: sʒ in virtute. Et ph's. vij. politicoꝝ Sine bonis aie id est virtutibus nemo dicit̄ beat⁹. ꝓpter qꝺ requirit̄ ad dispositōez beatitudinis operatio bonoꝝ opeꝝ 7 virtutū. Greg̃. Ad magna p̄mia nō ꝑuenit̄ nisi ꝑ magnos labores. Dic̄ Leo papa Nō torpētibus 7 ociantibus sʒ laborantibus ꝓmittit̄ p̄miū salutʒ. Apocal. xiiij. Opa eoꝝ sequunt̄ illos. ¶ In sūma verborū duo innuunt̄. Primo inuitamur ad sanctoꝝ cōmemoratōez. ibi. memētote. Scđo exhortamur ad eoꝝ inuocatōez. ibi. clamemus in celū. De primo dicit. Memētote. Aristo. dicit. Ea q̄ sunt ad finē ordinata debent fore fini ꝓporcionata. ¶ Spūaliter sic nos finaliter formati 7 ordinati sum⁹ ad beatitudinē. Aug⁹. O q̄ʒ nobilis creatura

est aīa q̄ ad eternā beatitudinē ē creata. Nā inq̄t btūs tho. sup. iiij. di. xlix. Beatitudo est vltim⁹ finis sanās nēm appetitū. qui in nullo sanat̄ nisi ī fruitōe diuina. Vn̄ Aug. Dn̄e fecisti nos ad te. inq̄etū est cor nr̄m do nec req̄escat ī te. Nā ad h̄ sum⁹ ordinati ex duplici ope. s. creatōis ⁊ redemptōis Primo ex ope creatōis. De q̄ mgr̄ in. ij. sniar. di. i. Rōnalis creatura est creata vt deū intelligeret. intelligēdo amaret. amādo possideret. possidēdo eternaliter frueret̄. q̄ fruitō causat beatitudinē. Scd̄o ex ope redēptionis. Nā post creatōez eram⁹ seclusi a beatitudine p inobedientiā. s; ad nostrā salutationē venit fili⁹ dei ⁊ sanguine suo nos redemit. Lu. xix. Venit fili⁹ hoīs q̄rere ⁊ saluū facere qd̄ perierat. Et Lu. ix. Fili⁹ hoīs non venit aīas pdere s; saluare. ideo debem⁹ pporcionari huic fini. s. saluatōis p exercitiū v̄tuosoꝝ opeꝝ. Propter qd̄ xp̄s docuit octo v̄tutes q̄ ad beatitudinē disponūt. q2 dicit sanct⁹ tho. sup. iiij. ¶ Beatitudo est duplex. s. dispositiua ⁊ fruitiua. Fruitiua est visio diuina. Aug. Visio diuina est tota merces. S; btitudo dispositiua ɔsistit in v̄tutibus q̄ disponūt ad beatitudinē. Vnde p̄s. Ibūt de v̄tute in virtutē ⁊ videbit̄ de⁹ deoꝝ in syon. i. in speculatōe diuina. Idcirco dicit thema. memētote qūo ⁊c. ¶ Pro q̄ sciendū sancti meruerūt beatitudinem quēadmodū hō puenit tpaliter ad hereditatē. de q̄ p̄s. Hereditate possidebūt sanctuariū dei ¶ D. Nā ad possessionez tpalis hereditatis hoīes puenīūt multipliciter. Primo p cōmutatōez. scd̄o p mitē subiectōez. tercio p iurisdictōez quarto p assiduā opatōez. quinto p emptionē. sexto p matrimonialē ɔtractionē. septimo p cognatōez. octauo p fortē debellationē. ¶ Primo puenit hō ad hereditatis possessionē p cōmutationē. Et sic aliq̄ cōmutauerūt bonū tpale p celesti. sicut hi q̄ oia dereliquerūt vt apl̄i q̄ voluntariā paupertatē duxerūt p xp̄o. de quib; hodie fit mentio in euāgelio. Beati paupes spiritu. Dicē notāter spiritu. q2 nō oēs paupes sūt beati De q̄ Amb. Non oīs paupertas sancta. nec oēs diuitie criminose. q2 diuites possunt saluari si sunt humiles ⁊ iusti diuitijs bene vtētes. Primo si sūt humiles. Aug. Pauperes spū sūt nō habētes inflantē spūm. p̄s. Hūiles spiritu saluabit. Scd̄o si sunt iusti ⁊ v̄tuosi. q2 habet̄ in cano. di. xxx. Nec sciꝑsim⁹ Diuites cū iusticia ⁊ bonis opib; nō abijciam⁹. Eccl̄i. xxxi. Beat⁹ diues q̄ potuit trāsgredi ⁊ nō est trāsgressus. facere mala ⁊ nō fecit. Sic etiā nō omis paup est sanct⁹. Bern̄. Nō paupertas virt⁹ pbat̄. s; paupertatis amor. Sūt eñ aliq̄ paupes impatientes ⁊ inuidi. vt mendici ante ecclesiā rixantes nullā missam vel p̄dicatōez audiētes. ⁊ aliqn̄ paupertati maledicētes. De talib; Eccl̄i. xiij. Est nequissima paupertas ī ore impij. nā tales multi sunt paupes Ideo Aug. Nemo inuit⁹ bene facit. ⁊ habet̄ in cano. de pe. dist. vij. null⁹. Nō necessitatē s; arbitrij libertatē respicit de⁹. Nā tales q̄ volūtarie oīa relinquūt pp̄ter deū beatificant̄. De quibus Bern̄. sup p̄s. Qui habitat. Felix paupertas volūtarie oīa relinquentiū. ⁊ te dn̄m ihesum sequentiū. vt apl̄i fecerūt. in quorū psona Petr⁹ dixit Mat. xix. Ecce nos reliquim⁹ oīa. q̄d erit nobis. rn̄dit. Centuplū accipietis ⁊ vitā eternā possidebitis. Idcirco subiūgit coꝝ p̄mium dicēs. Taliū eñ est regnū celoꝝ. O q̄̄ bona cōmutatio. p defectu recipiūt regnū. p terrestri celeste. p cōtemptu sedē iudicij. cū dicat. sedebitis sup sedes duodecim iudicātes duodecim tribus israel. Secūdo acq̄rit̄ hereditas p mitem subiectionē. vt q̄ mite ⁊ humiliter se subijciunt seruitio ⁊ alieno iugo. Et sic patriarche ⁊ pphete q̄ māsueti seruierūt dn̄o deo vt moyses Nu. xij. mitissim⁹ in pplo apparuit. Sic ⁊ Dauid mite subiecit se dei seruitio dicēs O dn̄e q2 ego seru⁹ tu⁹ sum: ⁊ fili⁹ ancille tue. pp̄ter qd̄ placuit deo. q2 d̄r Eccl̄i. i. Bene placitū est dn̄o fides ⁊ mansuetudo. Nā ei⁹ mititas in multis apparet locis Nā habet̄. i. Reg. xxvi. Ip̄e tp̄e quodā nocturno inuenit Saul inimicū suū in tentorio suo dormientē cū cōplicib; suis. ip̄e recepit cifū ⁊ lanceā descendēs de mōte. ⁊ veniēs ī vallez clamauit sursū. O qn̄o custoditis dn̄m vr̄m. vbi ē lācea ei⁹ ⁊ cifus. Saul euigilās

cũ socijs ait. Es tu fili mi dauid. Rñdit sũ. At ille. Uere iustior me es. anima mea in manu tua erat ꝛ pepcisti Jtẽ habet᷑. ij. Re. xvi. Semei maledixit dauid. qͦ voluit vindicare Abisai. ꝛ Dauid noluit ꝯsentire. ſ; dixit. dimitte cũ vt maledicat michi. qꝛ dñs retribuet michi benedictõez ꝓ maledictõe ꝓpter qͦ scribit᷑ in ps. Memẽto dñe dauid ꝛ oĩs mãsuetudinis ei⁹. Jdeo de eis fit hodie mẽtio in euãgelio Beati mites. Dicit Piero. Mititas est animi dulcedo quã nulla vicit amacitudo. Hãc docuit xp̄s Mat. xi. Discite a me qꝛ mitis sũ ꝛ hũilis corde. Jdcirco subiũgit p̄miũ eoꝝ dicẽs. Jp̄i possidebũt terrã. Dicit eñ ps. xxxv. Mãsueti hereditabũt terrã. Jteꝝ. Credo videre bona dñi in terra viuẽciũ. Jõ Ecci. x. Fili in mansuetudine serua aĩaꝫ tuã. Sbdit rõem Sedes ducũ supboꝝ euertit: ꝛ fecit mites sedere ꝓ eis. ¶ Tercio acq̄rit᷑ hereditas ꝑ iurisdictionẽ. qꝛ facit ꝯquestionẽ ĩ iudicio. Et sunt penitẽtes dño ꝯquerẽtes excessus ꝛ delicta ꝛ seip̄os iudicãtes. vt docet Aug. in li. de penitẽtia. O hõ ascẽde tribunal mẽtis tue. sit ratio iudex. ꝯsciẽtia testis. timor carnifex. De hoc iudicio habetur Jsa. xliij. Narra si q̄d habes vt iustificeris. qꝛ scribit apl̄s. i. Coꝝ. xi. Si nosmetip̄os diiudicaremꝰ nõ vtiq; iudicaremur Aug. Nõ punit deꝰ bis in idip̄m. qͦ in p̄senti punitũ est nõ punief᷑ in futuro. Sic q; hõ p̄t dicere illud ps. Feci iudiciũ ꝛ iusticiã nõ tradas me calumniantibꝰ me. Talis ꝯq̄stor pc̄toꝝ suorũ ĩ iudicio vere penitẽtie fuit Manasses q̄ ait ij. Paral̄. vlti. Peccaui sup numeꝝ arene maris. nõ sũ dignꝰ videre altitudinẽ celi p̄ multitudine iniquitat; mee. Talis fuit filiꝰ ꝓdigꝰ Luc. xv. q̄ dixit. Pater peccaui ĩ celũ ꝛ corã te. nõ sũ dignꝰ vocari filiꝰ tuꝰ. Pẽ misericordia motꝰ suscepit eũ. Hoꝝ hodie fit mẽtio in euãgelio Beati q̄ lugẽt. s. ꝑ peccat; qm̃ ip̄i ꝯsolabunt᷑. s. ꝑ remissionẽ. De q̄ Piere. xxxi. Jn fletu venient ad me. ꝛ ĩ misericordia deducã eos. Et sic meruit beatitudinẽ beata magdalena. Luc. vij. q̄ fleuit ꝛ rigauit lacrimis pedes dñi. cui dictũ est. Dimissa sũt tibi pc̄ta tua vade ĩ pace Aug.

Qui lacrimis miseꝝ se fatet᷑ illi deꝰ miseret᷑ De q̄ Chrẏ. Nemo flens accessit q̄ nõ impetrauit qͦ postulauit. ¶ Quarto acquirit᷑ hereditas ꝑ assiduã opatõez. vt illi q̄ laborant die ac nocte. Et hĩ opatores iusticie q̄ nõ sunt ꝯtenti ĩ dolore pc̄toꝝ sed feruenter opant᷑ bona ꝛ iusta. iuxta illͦ Eccs. ix. Qͦcunq; p̄t manꝰ tua opari instãter fac. Et id qͦ nõ possunt ꝑficere ip̄i tñ affectãt. quorũ hodie in euãgelio fit mentio. Beati q̄ esuriunt ꝛ sitiũt iusticiã. Glo. Esuries iusticie ẽ vehemens desideriũ summi boni ꝛ opandi iusticiã. Et capit᷑ hic ꝓ rectitudĩe vite. Piero. Nõ sufficit velle iusticiã nisi ꝛ patiamur famẽ iusticie. vt nunq; nos iustos putamꝰ. Luc. xvij. Cũ feceritis oĩa q̄ p̄cepta sunt vobis ꝛc̄. qꝛ fm̃ Aug. Justicia est generał virtus q̄ in se comp̄hendit oẽs ꝟtutes. ergo nullꝰ eã poterit ad plenũ ꝑficere. qꝛ dicit᷑. i. Coꝝ. iiij. Nichil michi ꝯsciꝰ sũ: ſ; in h̃ nõ iustificatꝰ sum. Quia dicit᷑ Jsa. lxiiij. Oẽs iusticie nostre q̄si pannꝰ mulier; mẽstruate q̄ est mundꝰ in ꝑte vna. immũdus vero ex ꝑte reliqua. Et sic nos in opibꝰ iusticie. ꝓpter qͦ nõ posuit iusticiã in opatõe ſ; affectione ꝛ desiderio. ꝓuerb. xi. Desideriũ iustoꝝ oĩe bonũ est. Nã dicit Aug. Nõ q̄d sis. ſ; q̄d esse desideras deꝰ attẽdit. ¶ Quinto acquirit᷑ ꝑ emptõez. s. ꝑ pecunia. Augu. Dñe venale habes. q̄d. regnũ celoꝝ. q̃tum valet. rñdet in ꝑsona dñi. quãtũ habes Nã zacheꝰ dedit dimidiũ bonoꝝ suoꝝ. Lu. xix. Uidua paupercula dedit duo minuta. dñs ihesus collaudauit eã q; abundantiꝰ oĩbꝰ misit. Jõ Thob. iiij. Si multũ tibi fuerit abundãter tribue. si paꝝ: illͦ impartiri stude. qꝛ dicit᷑ Math. x. Si quis dederit calicez aque frigide nõ ꝑdet mercedẽ suã. Horum hodie in euãgelio fit mẽtio. Beati misericordes. O q; laudabiles mercatores sũt tales. de quibꝰ Augꝰ. Laudas mercatorẽ q̄ vendit plumbũ ꝛ emit auꝝ. mag; lauda eu; qui erogat pecuniã ꝛ accipit regnũ Jõ Petrus raueñ. Da paupi vt det tibi. da terrã accipe celũ. da partẽ accipe totũ Greg. Si nõ habes pauperem redditorẽ: tñ habes deũ fideiussorẽ qui largiter retribuit. De q̄ ps.

Beat⁹ q̄ intelligit sup egenū ꝛ paupērē. Chrẏ. sup Mat. Nō accepisti diuitias ut in lasciuia ꝯsumas. sʒ vt i elemosinis expendas. ¶ Sexto acq̄rit̄ hereditas p matrimoniale ꝯtractōeʒ. q2 bona mariti recipit mulier vl' ecōuerso. q2 sunt vna caro. sic debet esse mutua possessio. Spūaliter. sic ꝟgines in re n̄timonꝗ recipiūt celestē hereditatē. q2 se despōsauerūt deo. ij. Coꝝ. xi. Despōdi vos vni viro virginē castā. ita ꝙ hodie possunt dicere Apoca. xix. Gaudeam⁹ ꝛ exultemus q2 venerūt nuptie agni. Hoꝝ hodie i euāgelio fit mētio. Beati mūdo corde. nō mūdo corpe. Nō pulcrā carnē sed mentē respicit de⁹. Subdit. qm̄ ipi deū videbūt. Leo papa. Qui deū videre desiderat necesse ē vt oculos cordis ab om̄i squalore tergat. Nā fm Chrẏ. Quāto q̄s mūdior existit tanto clari⁹ videbit. ps. Dn̄e q̄s habitabit in tabernaculo tuo. R̄ndet. Innocēs manib⁹ ꝛ mūdo corde. q2 dicit̄ Leui. xi. Nolite aīas v̄ras ꝯtaminare. im mundū nolite tangere. sʒ facite fm illud Jaco. i. Abijciētes omnē maliciā. Ratio Apoc. xxi. Nil coinq̄natuʒ intrabit. Ideo Leui. xi. Sancti estote qm̄ ego sanct⁹ sum. ꝑpter q̄d dicit Bern. Si vis esse btūs sis imaculat⁹. ¶ Septimo acquirit̄ hereditas p cognatōeʒ. Sic possessio tpalis dat̄ filijs tanq̄ꝫ primis. et s. c pacifici sūt ꝑximi dei. q2 filij dei. d̄ quib⁹ hodie fit mentio in euāgelio. Beati pacifici. Hiero. Pacifici dicunt̄ illi q̄ primo pacē habēt i seipis. deinde inter fratres dissidētes pacē faciūt. q̄ quidē pax req̄rit̄ ad beatitudinē. Heb. xij. Pacē sequimini sine q̄ nemo deū videbit. Ro. xij. Quantū in vobis est cum om̄ib⁹ hoib⁹ pacē habētes. Nā tales ꝑcipiūt hereditatē paternā. ij. Coꝝ. xiij. Habete pacē ꝛ de⁹ pacꝫ erit vobiscū. ꝛ Job. xxiij. Habete pacē ꝛ habebitꝫ fructū optimū. Et subdit. qm̄ filij dei vocabunt̄. s. ꝑpter sīlitudinē q2 de⁹ fm Greg. est dator pacis ꝛ amator. Sʒ d. tn̄ mīᷓcordes dicūt̄ filij dei. iuxta illud Eccli. iiij. Pupillo estote misericordes ꝛ eritis velut altissimi fili⁹. Et Lu. vi. Estote misericordes. R̄ndet̄. mīᷓcordia nos assimilat deo quo ad exteriora opa in exhibitione bonitatis. sʒ pax quo ad interiora in dulcedine charitatis. sine q̄ filij dei nō dicunt̄. De q̄ Greg. Sicut filij dei sunt q̄ pacem diligūt. sic filij dyaboli q̄ discordiā querunt. ¶ Octauo acquirit̄ hereditas p fortē debellatōeʒ. vt cū q̄s vincit inimicū debellādo. ꝛ acq̄rit hereditatē gladio. De q̄ Mat. xi. Regnū celoꝝ vim patit̄ ꝛ violēti rapiūt illud. vt sunt fortiter pugnātes ꝯtra dyabolū: carnē: ꝛ mundū. vt docet eccl̄ia. Estote fortes in bello: ꝛ pugnate cū antiquo serpēte ꝛ accipietis regnū eternū. q2. ij. Thimo. ij. d2. Nemo coronabit̄ nisi q̄ legitime certauer. t. Ihrō. Quis sanctoꝝ sine certamīe coronat⁹ est. Judith. viij. Om̄es q̄ placuerunt tibi p varias tribulatōes transierunt. Hoꝝ hodie fit mētio in euāgelio. Beati q̄ ꝑsecutōeʒ patiunt̄ ꝑpter iusticiā. non ꝑpter culpā: sʒ amore iusticie. nō rigore vt latrones. i. Petri. iiij. Nemo vestꝝ patiat̄ quasi fur vel homicida ꝛc̄. Chrẏ. Si q̄s ꝑsecutus te fuerit nō ꝑpter causā dei. sʒ ꝑpter tpalia bona ille re⁹ est. tu ꝟo beat⁹ nō es. ideo debet esse ꝑpter deū. Sbdit. coꝝ est regnū celoꝝ. ij. ad Thimo. ij. Si sustinebim⁹ ꝯregnabim⁹. Talib⁹ dicet̄ Lu. xxij. Uos estis q̄ ꝑmansistis mecū in temptatōnib⁹ meis. dispono vobis sicut pater michi disposuit regnū. Cū igit̄ milicia est vita hoīs sup terrā Job. vij. pugnem⁹ viriliter ꝛ coronemur feliciter. q2 dicit Greg. Sine certamīe nō habet̄ palma victorie. idcirco mementote. ¶ Dixi scd̄o hortamur ad coꝝ inuocationē ibi. clamem⁹ in celū. ¶ E. Itē nota clamare debem⁹ hodie ad deū. Primo p gr̄a. q2 sine gr̄a nemo saluat̄. Bern. Sine gr̄a nec īfantes nec etate grādes saluari possūt. Ro. vi. Gr̄a dei vita eterna. Bern. Nō sunt talia merita ꝑpter que dat̄ vita eterna nisi ex dei gratia. Luc̄. xix. Om̄i habēti dabit̄. Glo. habēti gr̄am dabit̄ gloria. Modo deus pius est ꝛ benign⁹ in collatōe gr̄e. Aug. De⁹ q̄d suū est semp inspirat si est qui recipiat. Aug. de sex q̄stionib⁹. Nulli vnq̄ꝫ defuit q̄ dign⁹ fuit. ꝑpter q̄d hortamur Hebre. iiij. Adeam⁹ cū fiducia ad thronū gr̄e. ps. Gratiā ꝛ gloriā dabit dn̄s. ¶ Secūdo debemus

clamare in celū sanctos inuocā do ꝑ assistē tia. Dicit em̄ maxim⁹ in sermone de om̄ibꝫ sanctis. Eoꝝ merita sunt nostra suffragia. eoꝝ cruciat⁹ sunt nr̄i ꝓfect⁹. Nā sm̄ Ber. in sermone de oībꝫ sanctis. Si potētes fuerunt in terris. potētiores hodie sunt ī celis. q2 patria misericordiā nō minuit ſ3 augmētat. ¶ F ¶ S3 diceres. quō aūt cognoscūt nostra desideria. cū dicit̄. iij. Reg. viij. Tu sol⁹ nosti corda hoīm. R̄ndet sanct⁹ Tho. in. iiij. Cognoscūt cognitōne matutina oīa in deo. nō aūt cognitōe vespertina in seipsis. Greg. Quid est q̄d nō videt q̄ vidētē oīa videt. Bern̄. Ibi magistrū semel vidisse ē oīa vidisse. s. reqsita ad ꝑfectōez salutis. Nō aūt oīa simpliciter sicut de⁹ cognoscit. q2 h̄ est impossibile ¶ Tercio debem⁹ clamare in celū deū collaudā do in sanctoꝝ gloria q2 dicit wilhelm⁹ cancellarius parisiensis. Qui sanctis honorē tribuit specialiter illū3 honorat q̄ eos sanctificauit. q2 honor ministroꝝ est veneratio dn̄oꝝ. In figura illi⁹ helise⁹ se dixit fuisse ꝑsentē qn̄ naaman syrus descēdit de curru faciens reuerentiā Giezi seruo suo indigno. Idcirco hortat̄ ps. Laudate dn̄m in sanctis ei⁹. Reuera letāter debem⁹ hodie dn̄m laudare in sanct3 ei⁹ ¶ G Primo ꝓpter multitudinē. nā si laudam⁹ dn̄m in meritis vni⁹ sancti. vt dn̄ici nicolai ꝛ sic de alijs. multo mag3 in merit3 oīm sanctoꝝ: marie virginis: oīm aploꝝ: martirum: ꝯfessoꝝ: virginū. De quibꝫ Job. xxv Nunq̄d est numer⁹ militū ei⁹. Apoca. vij. Vidi turbā magnam quā dinumerare nemo poterat ¶ Secūdo ꝓpter augmentationē. q2 de die in diē. de anno in annum augmentat̄ numer⁹ vt liberati de purgatorio vel qui euolāt ab h̄ seculo vt innocētes. De quibꝫ Apoca. xiiij. Sine macula sunt ante thronū dei ¶ Tercio ꝓpter spei saluatōez ut habeam⁹ spem saluādi Bern̄. Quid est q̄d nō solū difficile ſ3 etiā impossibile videt̄ cū hoīes fuerīt sicut nos. ps. Sperate in eo oīs ꝯgregatio ꝓpli. Idē. Nō deserit deus sperātes in se. Eccī. ij. Quis sperauit ī dn̄o ꝛ est derelict⁹. Ro. v. Spes nō confundit Ro. viij. Spe em̄ salui facti sum⁹. ps. Sal nos facit sperātes in se. ¶ Quarto ꝓpter fidei corroborationē. Nā festiuitas coꝝ celebrat̄. q2 sic fides nostra ꝯfirmat̄. Maximus in sermone de oībꝫ sanct3. Nunq̄3 vitā coꝝ ita ꝯstanter expēdissent si nō meliorē sensissent. ideo nō timeam⁹ nimiū. Aug. Quid timebo membroꝝ damna cū securitatē capio de numero capilloꝝ. Mat. x. Omnes capilli capit3 vestri numerati sunt. ꝛ vnus nō ꝑibit de istis. ps. Custodit dn̄s oīa ossa eorum. ¶ Quinto ꝓpter imitatōez. Crisōs. super matheū. Que iusticia ē sanctos colere ꝛ sanctitatē spernere Sine causa iustos colit qui iusticiā spernit. Maxim⁹ in sermone d̄ oībꝫ sanctis. Si quē delectat alicui⁹ sancti p̄miū ꝛ meritū debet delectare pariter ꝛ obsequiū. de quo thema vbi supra.

¶ Sermo ¶ CXLVII. Ad idem.

Merces vestra copiosa est i celis. Mat. v. ꝛ legit̄ ad honorē oīm sanctoꝝ ꝑ euāgelicali officio. ¶ In summa verboꝝ duo innuuntur. Primo beatificat ꝯsortiū virtuosoꝝ ibi. beati paupes. Scd̄o specificat p̄mium coꝝ. ibi. gaudete ꝛ exultate. De primo dicit In illo tp̄e. s. cū xp̄s circuībat totā galileā docēs in sinagogis ꝛ sanās omnē languorem. tūc ei⁹ fama diuulgebat̄ ꝛ multitudo infirmoꝝ offerebat̄. Tūc vidēs ihesus turbas. Ex multitudine em̄ turbaꝝ excitat̄ animus p̄dicatoꝝ. sicut dicit Crisōs. sup Matheū. Oīs artifex oportunitatē operis videns gaudet. sicut carpentari⁹ si viderit arborem bonā ꝯcupiscit p̄scindere eā ad opus artificij sui. Agricola si viderit terra3 pinguē desiderat eā exarare. Et q̄d de rōnalibꝫ hoībꝫ. ip̄e irrationalis equ⁹ de stabulo exiliens si viderit campos patētes rapit frenu3 ꝛ excitat̄ ad cursū. Sic dn̄s ihesus videns magnā ꝯgregationē populi excitatus est ad docendū. Sic oīs p̄dicator vidēs magnā ꝯgregationē ꝓpli ꝛ ecclesiā plenam gaudet animus eius ꝛ delectat̄ vt doceat. Si aūt viderit ecclesiam vacuā confundit̄ ꝛ nichil docere potest. hec Crisōs. Ideo dic. Vidēs ihesus turbas, in q̄bꝫ erāt fideles ꝛ īfideles

docebat illos. ad innuendū ꝙ iudei ꝛ paga
ni intrantes ecclesiā ad audiendū vbū dei
nō sunt repellēdi de ecclesia. de ꝯse. di. i. eps
Eps nulli ꝓhibeat ingredi ecclesiā vsqꝫ ad
missaꝫ cathecuminoꝝ. s. vsqꝫ ad sursum cor-
da. ꝛ h̄ ꝓpter audire verbū dei. Si vo cau-
sa subsannandi tunc sunt ꝓhibendi. vt dicit
glosa ibidē. Et loquit̄ canon de istis infide
libꝰ de quoꝝ correctōe est spes. vt vult glo.
¶ Tūc subdit formā docendi. Ascendit in
montē. Chris. Nunqd poterat ibi docere
vbi popul⁹ erat. Rn̄det ꝓpter duas ratio-
nes ascendit in montē. Primo vt implere
tur ꝓphetia Jsa. xl. Sup montē excelsum
ascēde tu qui euāgelisas syon. Scdo ascen
dit in montē vt ostēderet nobis ꝙ in altitu
dine spiritualiū virtutū ꝯsistere debet q̄ do-
cet iusticiā dei: pariter ꝛ qui audit. q̄ docet
vt magis doceat opere qꝫ sermone vt dicit
apl's. Exemplū esto oīm fideliū. Qui autē
ambulāt p ꝯuallia vite terrene nō rite alios
instruere valēt. Et quid de celo loq̄ris si in
celo anim⁹ tu⁹ nō est. aut q̄d de terra loque
ris si in celo ꝯsistis. vt cū aplo dicas Phil.
iij. Cōuersatio nostra ī celis est. Et cū sedis
set q̄ cuncta mouet sine mutatōe. ps. ci. Mu
tabis eos ꝛ mutabunt̄: tu aūt idem ipe es.
Simon de cassia. Sedet in monte terreno
cui sedes est ī celo. Jsa. lxvi. Celū michi se
des est. In eo ꝙ sedet quietē designat vt te
naci memoria verbū dei reseruēt. Vn̄ phs
vij. phisicoꝝ. Anima sedendo ꝛ quiescēdo
fit prudens. Accesserūt ad eū discipuli eius
sic ad magistrū ꝛ saluatorē. Et sic nos Jsa.
ij. Venite ascendam⁹ ad montē dn̄i ꝛ doce
bit nos vias suas. s. salutꝫ. Nā ipe saluator
ait Jsa. xliij. Ego sum domin⁹ ꝛ nō est ali⁹
absqꝫ me saluator. ideo ps. Accedite ad eū
ꝛ illuminamini ꝛ facies vestre nō ꝯfunden
tur. Et aperiēs os suū. Aug. qui pri⁹ apuit
ora ꝓphetaꝝ. ꝛ docebat eos omnē ꝑfectōeꝫ
a quinto capitulo vsqꝫ ad finē septimi capi-
tuli in matheo dicēs. Beati paup̄es spiri-
tu. Et dicit notāter spiritu. qꝛ triplex est pau
pertas Prima simulatoria. secūda necessa
ria. tercia volūtaria. ¶ P. Prima simula
toria. cū quis sibi ipsi apparet paup̄ ꝛ nō est.
vt auari ꝛ diuites. Eccī. v. Auar⁹ non im-
plebit̄ pecunia. Catho. Eger diues nummū
habet. sed nō habet ipm. s. ad sui vsum. quia
auaro deest tam qd̄ habet qꝫ qd̄ non habet.
qd̄ habet vti nō audet. qd̄ nō habet ꝯcupi-
scit. qꝛ dicit phs in ethicis. Appetit⁹ diuiti
arū crescit in infinitū. Jdeo Amb. Nō est
oīs paup̄tas sancta: nec oēs diuitie cri-
minose. Habet̄ eciā in cano. dist. xxx. hec scri
psim⁹. Diuites cū iusticia ꝛ cū bonis operi
bus non abijciamus. De tali scribit̄ Eccli.
xxxi. Beatus diues q̄ inuentus est sine ma
cula. s. auaricie ꝛ sup̄bie. Jdeo paup̄tas si-
mulatoria est ypocrisis. Mat. xv. Attēdite
a fermēto phariseoꝝ qd̄ est ypocrisis. ¶ Se
cunda est paupertas necessaria. Et sunt hi
paup̄es qui nō habēt diuitias. attamen ap
petūt habere p phas ꝛ p nephas. vt sūt im-
patientes diuitibꝰ inuidētes. De talibꝰ di
cit Bern̄. Nō paupertas virt⁹ probat̄: sꝫ
paup̄tatis amor. Aug. Nemo inuit⁹ bene
facit: ꝛ si bonū est qd̄ facit. Habet̄ in cano.
de pe. dist. vij. nullus. Nō necessitatē sꝫ ar-
bitrij libertatē respicit de⁹. Et sic tales pau
peres ex necessitate nō sunt volūtarij sꝫ im-
patientes ante ecclesiā rixantes ꝛ aliqn̄ ma
ledicentes. nō sunt paup̄es spiritu sꝫ diui-
tes in desiderio. De tali paup̄tate Eccī. xiij
Est nequissima paup̄tas in ore impij. Ta-
les sunt sup̄bi non humiles. nec deū timen
tes quos de⁹ odit. Eccli. xxv. Tres species
odiuit anima mea. pauperē superbū. senem
fatuū. diuitē mendacē ¶ J. Tercia est pau
pertas volūtaria Et illi sunt triplices. boni
meliores ꝛ optimi ¶ Primi boni pauperes
sunt s̄m Aug. qui nō habēt inflantē spiritū
vt sunt diuites humiles de diuitijs se non
extollentes. ꝓuerb. xiij. Est quasi paup̄ cuꝫ
in multis diuitijs sit. sicut sunt hi qui diuiti
as habent ꝛ cogitāt se esse dispēsatores diui
tiaꝝ ꝛ nō possessores. ꝛ paup̄ibꝰ ex parte dei
qui eis ꝯtulit dispēsant. iuxta illud Luc. xi.
Qd̄ supest date elemosinā. qꝛ nō diuitie ꝛ
substātia damnāt animā. sꝫ auaricia sup̄bia
ꝛ ꝯcupiscētia. Bern̄. Pl⁹ nocet ꝯcupiscen
tia qꝫ substāna. Jdeo ps. Diuitie si affluāt
nolite cor apponere. Eccī. x. Nihil iniqui⁹

ꝙ amare pecuniā. Dicit notāter amare nō
habere. q2 dicit glo. sup ps. Diuitias licet
habere: sz nō inherere. Secūdi sūt melio/
res. ꝛ sunt hi paupes q̄ nichil habēt ꝛ penu
riosi sunt. ꝛ patiēter ꝓpter deū sustinēt De
quib9 dicit saluator Joh. xij. Paupes sp
habebitis vobiscū. me aūt nō sp habebitis. et
cū volueritis possitis eis bñfacere Hos deus
ꝓbat hic. Eccl. ij. Sic in fornace ꝓbat aurū
sic hoīes in camino humiliatōis. i. paupta/
tis. Eccl. iiij. Congregatōi paupeꝝ affabilē
te facito. Cōtra h peccauit diues Luc. xvi.
ideo sepult9 est in inferno. ꝓpter qd inquit
Amb. sup ps. Increpasti supbos. Nichil
grauius ꝙ ꝗꝛ paupes frēs supbo oculo despi
cim9. Tales cognoscēt in iudicio Sap. v.
Hi sunt q̄s aliqñ in derisū habuim9 ꝛ in si/
militudinē ipropeꝝ nos insensati vitā coꝝ
estimabam9 insaniā. ecce qmō cōputati sunt
inter filios dei: ꝛ inter sanctos sors illoꝝ.
¶ Tercij paupes sunt optimi. q̄ volūtarie
oīa reliquerūt ꝓpter deū. notāter dico ꝓpter
deū. nō ꝓpter mūdi gliaz vt pharisei. Naz
tales btificant h. Beati paupes spū. Ber.
sup ps. q̄ habitat ꝛc. Felix pauptas volūta/
rie relinquētiū oīa ꝓpter deū. ꝛ sequentiū te
dñe ihu xpe. q2 tales meliores sunt primis
Hugo. Bonū est sua paupib9 erogare. sed
meli9 est oīb9 cū xpo renūciare ꝛ xpm imi
tari. Cui ꝯsonat Bern. Volo te esse amicū
paupeꝝ magis imitatorē xpi Ille est grad9
ꝓficientiū. iste pfectoꝝ. Mat. xix. Si vis
pfectus esse vende oīa q̄ habes ꝛ da paupi/
bus. Tūc subdit coꝝ pmiū: qm ipoꝝ est re/
gnū celoꝝ. Chris. sup eplam ad Heb. Ni
chil opulenti9 illo qui pauptatem spōte di/
ligit. Nā p pauptate dat ꝯgregatio omniū
bonoꝝ. q2 beatitudo q̄ sm Boetiū. iij. d cō/
solatione est stat9 omniū bonoꝝ aggregatōe
pfect9. Pro ꝯtemptu dat thronus iudicij
Math. xix. Vos q̄ reliquistis oīa sedebitis
sup sedes duodecim. Et pro defectibilita/
te dat eis regnū. Nā dat eis pmiū cū mar
tirib9. q2 regnū celoꝝ. Ratio Bern. q2 re/
rum gen9 martirij est voluntaria pauptas.
nā multos patit defect9 in terris. de q̄ Inno
centi9. O miserabilis ꝯditio mendicantis.

si petit pudore ꝯfundit. si nō tunc egestate
ꝯsumit. ¶ K. Sz diceres. nunqd paupes
habebūt istud pmiū hic in via. vel solū i pa/
tria. Rñdet sanctus tho. in. ij. ij. q. lxix. Nō
hic in via ꝓmittit p dispositōez. ibi eis dat
p fruitōez. Nā pauptas disponit hoīez cū
alijs virtutib9 sequentib9 ad beatitudinem
vt dicit. vij. politicoꝝ. Sine bonis anime.
id est sine virtutib9 nemo est beat9. s. dispo/
sitiue. In simili. sicut cū videm9 florē in ar/
bore tunc fruct9 speram9. vbi vero flores nō
apparēt desperat de fructib9. Et sic vbi i ho
mine nō apparent fruct9. i. virtutes nō est
spes beatitudinis. De quo Damascen9 li.
contra errores grecoꝝ. Nemo ꝯsequit bea
titudinem gaudioꝝ celestium sine exercitio
virtuosoꝝ opeꝝ. Ideo ps. lxxxiij. Ibūt de
virtute in virtutē: ꝛ videbit deus deorū in
syon. i. in speculatōne eterna regni celestis.
Ideo Aug. Regnū celoꝝ paupeꝝ est. quia
pauperes nichil habent in mundo. ꝛ diuites
nichil in celo. Ecce ꝙ discrete ordinauit de
us. oīa bona sua dedit duob9 hominibus.
diuitib9 terrā. pauperib9 celuz. Sed deus
volens vtrūq3 saluare constituit ꝗꝛ hic diui
tes in sua hereditate accipiant pauperes. et
pauperes accipiāt diuites in sua hereditate
vt docuit Luce. xvi. Facite vobis amicos
de māmona iniquitatis vt cū defeceritis re
cipiant vos in eterna tabernacula. Nā hec
beatitudo attribuit cetui apostoloꝝ. Nam
petrus dixit in psona omniū aploꝝ. Ma
thei. xix. Ecce nos reliquim9 omnia ꝛ secu/
ti sumus te. quid ergo nobis erit Bernar.
Petre omnia bene reliquisti. quia christuz
sequi oneratus nō potuisti. Ideo hodie ho/
norantur. ꝛ merito: quia plantauerūt eccle/
siam sanguine suo. ¶ L. Diceres si paup
tas est virt9 ꝛ disponit ad beatitudinez. cur
Salomon petiuit. puerb. iij. Mendicita/
tem ꝛ paupertatem ne dederis michi. Et p/
hibet in veteri testamento. Deutro. xv. Ne
sit mendicus inter vos. Respondet sanct9
Thomas contra gentiles li. iij. ca. xxxv. in/
telligit de coacta paupertate ꝛ scandalosa
ac criminosa: que solet esse furandi occasio
nō autem loquitur de voluntaria pauptate

⁊ amorosa. qꝛ dicit Bern̄. Paupertatem habentes sunt spiritu diuites. Cui subdit. Beati mites. Et bene sequit̄ paupertatē. ne mites impatiētes efficiant̄. Jō Amb. Quid ꝓdest michi carere diuitijs nisi fuero mitis Nā paupertas non placet deo sine mititate. Eccī. i. Beneplacitū est dn̄o fides ⁊ mansuetudo. M. Sꝫ diceres. quid ē mititas Rn̄det Hiero. Mititas est animi dulcedo quā nulla vincit amaritudo. Hanc xp̄s docuit Math. xi. Discite a me qꝛ mitis sum ⁊ humilis corde. Ubi Aug. Mites sunt q̄ improbitatibꝫ cedūt. malū in bono vincunt Hec virtus attribuit̄ patriarchis ⁊ ꝓphetis veteris testamēti. vt legit̄ ꝺ moyse. Numeri. xij. Mitissim⁹ in populo apparuit. q̄ orauit ꝓ iudeis ne de⁹ deberet eos plagare Talis fuit Abraā q̄ refugit lites inter pastores eorū dicens Gen̄. xiij. Ne queso sit iurgiū inter me ⁊ te. Talis fuit Joseph. qui ex mititate fudit lacrimas ꝓ fratribꝫ inimicis. De q̄ dicit Cassioꝺ. Qui malū ꝓ malo nō reddit nec nocet nec nocere desiderat. hic mitis est. Talis fuit dauid. ij. Re. xvi. cui maledixit Semei. Abisai voluit vindicare. dauid noluit. sꝫ dixit. dimitte eum vt maledicat. de⁹ em̄ reddet michi benedictōꝫ ꝓ maledictōne. Similiter ei⁹ mititas apparuit cū inuenit Saul inimicū suū in tentorio. recepit ei⁹ hastā ⁊ cifum ⁊ recessit. noluit ei nocere. ideo p̄s. Memēto dn̄e Dauid ⁊c̄. Tales hodie sunt honorādi. qꝛ geniti in fide. Thob. viij. Filij sanctoꝝ sumus. Eccī. xliiij. Laudem⁹ viros gloriosos ⁊ parentes nostros. Sbdit eoꝝ p̄miū. Qm̄ ipsi possidebūt terrā. s. triplicē. quā terūt. quā gerūt. quā querūt. N. Quā terūt illa est materialis. p̄s. xxxvi. Mājueti hereditabūt terrā. Jō Eccī. x. Sedes ducū supboꝝ subuertit: ⁊ mites fec̄ sedere ꝓ eis. Itē t̄rā quā gerūt. i. corp⁹. Job. x. Habitāt domos luteas ⁊ terrenū habent fundamentū. Hanc terrā. i. ꝓpriū corp⁹ possederūt. qꝛ corp⁹ subiecerunt spiritui. Job. x. Terra est data in manu mea. i. corpus. iuxta illud. i. Coꝝ. ix. Castigo corpus meū ⁊ in seruitutē redigo. Itē terrā quā querunt. s. celestē fluentē lac ⁊ mel. p̄s. cxli. Portio mea in terra viuentium O. Tūc subdit terciā beatitudinē Beati dicunt̄ q̄ lugēt. Et merito flet⁹ est tercia virt⁹ beatitudinis. qꝛ dicit Amb. Trinitas est q̄ peccata ꝯdonat. O. Itē nota lugentes sunt triplices. Primi lugēt pc̄ta ꝓpria. ⁊ sūt incipiētes. vt dauid p̄s. xxxiij. Quasi lugēs ⁊ ꝯtristatus sic humiliabar. Talis fuit maria magdalena. Luc̄. vij. Cepit rigare pedes ihesu lacrimis. Talis fuit apl̄us Ro. ix. Tristicia michi est ⁊ ꝯtinuus dolor cordi meo. Talis luct⁹ est ad salutē aīe. De quo apl̄s. ij. Coꝝ. vij. Que s̄m deū est tristicia salutē stabilē opat̄. Ideo subdit coꝝ p̄miū. qm̄ ipi ꝯsolabunt̄. s. ꝑ remissionē peccatoꝝ. ⁊ misericordie impetrationē ⁊ dei recōciliationē. Hiere. xxxi. In fletu venient ad me: ⁊ in misericordia deducā eos. Chriso. Nemo flens accessit q̄ nō impetrauit qꝺ postulauit. Thob. iij. Post lacrimatōēꝫ ⁊ fletū gaudiū ⁊ exultatōēꝫ infundis. Hiero. super Jsaiā. Oratio deū lenit. sꝫ lacrima deū cogit ad miserandū ⁊ ꝓpiciandū. Secūdi sūt ꝓficientes. isti lugēt aliena peccata. Talis fuit Saul. i. Reg. xvi. Usqꝫ quo luges saul: cū ego abiecerim eū ne regnet. Et illi sunt beatiores. De quo Chriso. Beati q̄ lugent ꝓpria peccata. beatiores qui aliena. B docemur Rom̄. xij. Flere cū flentibꝫ. Hoc fecit Hieremias. xiij. c. Ocul⁹ me⁹ deduxit lacrimas. quia capta est gens dn̄i. Sed heu sunt plerīqꝫ qui neqꝫ ꝓpria neqꝫ aliena lugent. sꝫ bene temporaliū reꝝ damna. De quibꝫ Augustin⁹ in li. ꝺ penitētia. Sciat se culpabiliter durū qui flet damna rerum et non animaꝝ. Sunt etiā s̄m Rich. plures qui lugent charos suos sed nō semetipsos. O cecitas ⁊ insania lugere tp̄alia ⁊ nō eterna. Lugem⁹ igit̄ cōmissionē icioꝝ ⁊ ꝯsolabimur ꝑ indulgentiā ipsorum. p̄s. xciij. s̄m multitudinē doloꝝ meoꝝ ꝯsolatōnes tue letificauerūt animā meam. Ideo dicit Bernardus. O humilis lacrima tuū est regnū tua est potentia. tu vincis inuincibilem: ⁊ ligas omnipotentē. s. ad indulgentiā remissionis. nam s̄m Aug. Qui ꝓximorū peccata luget facili⁹ a deo peccatoꝝ suoꝝ remissionē

obtinebit. ¶ Terciĳ sunt ꝯtemplantes. illi
flent ꝑ desiderio regni celestis. vt Dauid. ꝑ
pheta. Sup flumina babilonis illic sedimꝰ
⁊ flevimꝰ dū recordaremur tui syon. i. cele-
stis patrie. Et flumina babilonis sunt mise-
rie huiꝰ mūdi. in quibꝫ bonꝰ ꝯtemplatiuꝰ ad-
huc fluctuās incipit cogitare de celesti gau
dio. ⁊ incipit flere ī desiderio. vt ps. xli. Fu
erunt michi lacrime mee panes die ac no-
cte. Sic ⁊ nos dicētes cum aplo. Ro. viij.
Ipsi intra nos gemimꝰ adoptionem filioꝝ
dei expectātes. qꝛ hic nō est requies ī valle
lacrimaꝝ neqꝫ satietas animi. De q̄ sanctꝰ
tho. Intellectꝰ hoīs non quietat̄ nisi in co
gnitōe prime veritatꝭ. ⁊ affectus ⁊ volūtas
nostra nō satiat̄ nisi in fruitōe diuinitatis.
ps. xvi. Saciabor cū apparuerit gloria tua.
Idcirco debemꝰ illic fletibꝫ anhelare. Gre.
Futura gaudia nō satis ꝯcupiscis nisi cōti-
nue postules cū lacrimis. Tales ꝯsolabun
tur. Bern. Illa ꝯsolatio est deuotōnis sua-
uissima delectatio. Isa. vlti. Sicut mr̄ ꝯso-
lat̄ filios suos: ita cōsolabor vos dicit dn̄s.
Ista beatitudo attribuit̄ vere penitētibꝫ. vt
magdalene. latroni in cruce. petro. ⁊ sic de
aliĳs. Et merito honorare debemus eos. qꝛ
sunt exemplū penitētie nr̄e vt sequamur vesti
gia eoꝝ. Amb. Si secutꝰ es errantē seq̄re
penitētē ⁊ ꝯsolaberꝭ. ij. Coꝝ. i. Bn̄dictꝰ deꝰ
q̄ ꝯsolat̄ nos in om̄i tribulatōe nr̄a. ¶ Quar
ta beatitudo est esuries iusticie. De q̄ sub-
dit. Beati q̄ esuriūt ⁊ sitiūt iusticiā. Et bn̄
sequit̄ luctū qꝛ hō post sacramentū peniten-
tie incipit iusticiā esurire. Esuries iusticie ē
vehemēs desideriū operandi iusticiā ꝑ quaꝫ
intēdit adeptōeꝫ summi boni. ⁊ capit̄ ꝑ re-
ctitudine vite. quāto q̄s habet maiorē esuri
em iusticie: tāto iustior eē desiderat. Hiero.
Nō sufficit velle iusticiā nisi iusticie patia-
mur famē. ⁊ nū q̄ꝫ nos satꝭ iustos putemꝰ.
sꝫ sp̄ esuriēdo opera iusticie impleamus. Nā
sm̄ Aug. Iusticia est generalis virtꝰ cōple
ctens oēs virtutes. ergo nullꝰ ad plenū pote
rit ꝑficere. Ideo Isa. lxiiij. Oēs iusticie nr̄e
q̄si pannꝰ mulierꝭ mēstruate. Ideo xp̄s n̄ po-
suit iusticiā in operatōe dicēdo. beati iusti. sꝫ ī
affectōe ⁊ desiderio dicēs. Beati q̄ esuriūt
⁊ sitiūt. i. affectāt iusticiam. vt docuit Luce
xvij. Cū feceritꝭ oīa q̄ p̄cepta sunt vobis di
cite serui inutiles facti sumꝰ: qd̄ facere debu
imꝰ fecimꝰ. ⁊ qd̄ facere nō possumꝰ esurimꝰ
ꝑuer. xi. Desideriū iustoꝝ est om̄e bonum.
Aug. Nō q̄d es sꝫ q̄d esse desideras attēdit
deꝰ. Subdit eoꝝ p̄miū: qm̄ ipsi saturabunt̄
Rich. de scō victo. Oēs hoīes esuriūt et
sitiūt. aliĳ malū. aliĳ bonū. aliĳ p̄tātes. aliĳ ho
nores. aliĳ voluptates. aliĳ diuitias ⁊c. Et
tales nō possunt saturari. qꝛ totꝰ mundꝰ nō
satiat hoīeꝫ nisi solꝰ deꝰ qui est dn̄s mundi.
Aug. Dn̄e fecisti nos ad te inquietū est coꝛ
nostꝝ donec requiescat ī te. Sitiamꝰ igit̄ iusti
ciā. qꝛ dicit Bern. Cibatos nō cibat. ebri-
os nō potat. sꝫ esuriētes cibat. Luc. i. Esuri
entes impleuit bonis ⁊ diuites dimisit ina
nes. Et attribuit̄ ꝯfessoribꝫ. de quibꝫ hodie
fit mētio in euāgelio. Sint lūbi vr̄i p̄cincti
⁊ lucerne ardētes in manibꝫ vr̄is. i. arden-
tia opera iusticie. ¶ Quīta btītudo est miseri
cordia. de q̄. Beati mi̅ſicordes. Et sequit̄
bn̄ iusticiā sm̄ Chris. Una nō valet sine re
liq̄. qꝛ iusticia sine mi̅ſicordia crudelitas ē.
⁊ mi̅ſicordia sine iusticia dissolutio est. Ideo
hr̄ in cano. xlv. dist. c. disciplina. Iusticia si
ne mi̅ſicordia est vituꝑanda. Ideo virtꝰ mi-
sericordie ponit̄ post iusticiā. q. d. ꝓpter im
ꝑfectionē iusticie deuotꝭ hoibꝫ necessaria ē
mi̅ſicordia. Dicit em̄ Hiero. ⁊ habet̄. lxxx-
vi. di. q̄ clementiā. Qui clementiā nō habu
erit: q̄uis sp̄ualis appareat tn̄ legē dei nō ad-
implebit. Ideo Amb. sup ep̄lam ad Titum
Sūma xp̄iane religionis ꝯsistit in discipli
na: in misericordia: ⁊ pietate. Subdit eoꝝ
p̄miu m. qm̄ mi̅ſicordiā ꝯsequent̄. De quo
Greg. Qui misericordiā a deo ꝯsequi desi-
derat necesse est vt ipse egēti mi̅ſicordiā im
pendat. vt impleat̄ illud Luc. vi. Eadē mē
sura q̄ mēsi fueritꝭ remetiet̄ ⁊ vobis. s. men
sura mi̅ſicordie. Nā mi̅ſicordes ꝯsequent̄
mi̅ſicordiā. ¶ P. Primo ī vita grāꝫ ī petrat
ꝑuer. iij. Mi̅ſicordia ⁊ veritas nō te deserat
⁊ inuenies grāꝫ apud deū ⁊ corā hominibꝫ.
Exemplū de cornelio Act. x. Erat cornelꝰ
gentilis multas faciēs elemosinas. ⁊ ait ei
angelꝰ. elemosine tue ⁊ orōes tue ascēderūt

in ꝯspectu dei. ⁊ ꝓpter misericordiā fuit vocat⁹ ad baptismū ⁊ ad noticiā veritatꝫ fidei ¶ Secūdo ꝯsequit̄ misericordiā in morte. Hiero. in epl'a ad nepocianū. Nō memini me legisse mala morte mortuū qui noluerit se in opib⁹ miſericordie fuisse sedulū Thob. iiij. Magna fiducia corā sūmo deo erit elemosina. Nā cū oēs amici hoīem derelinquunt elemosina nō derelinquit eū. Amb. Nō sunt hoīs bona q̄ non pt̄ ferre secū. sola elemosina est comes defunctoꝝ. ¶ Tercio post mortē. qꝛ ꝓibit in iudicio. ibi erit aduocata. ps. cxi. Jocund⁹ hō q̄ miseret̄ ⁊c. quia xp̄s allegabit ꝓ his. Mat. xxv. Esuriui et dedistis michi mādu care Venite benedicti p̄ris mei ⁊c. Ecōtra ꝯo scribit̄ Jac. ij. Judiciū sine miſericordia fiet illi q̄ nō facit misericordiā. ¶ Quarto post mortē misericordia homini ꝑparat celū Eccl. xvi. Misericordia vnicuiqꝫ ꝑparat locū. Figurat̄. i. Machab. ij. Dauid in misericordia ꝯsecut⁹ est regni sedem. Et sic misericordia facit nos regnare cū deo. ps. cij. Coronabit te in misericordia ⁊ miseratōib⁹. Jdeo Hiero. O q̄ꝫtū bonū est misericordia. reddit ꝓ paruis magna. ꝓ trāsitorijs celestia. Jō Aug. Laudas mercatorē q̄ vendit plumbū ⁊ acq̄rit auꝝ: ⁊ nō laudas illū q̄ erogat pecuniā ⁊ acq̄rit regnū celeste ⁊ eternā substantiā. Luc. vi. Estote misericordes Greg. Si nō habes paupem redditorē. habes tn̄ eū fideiussorē ⁊ deū debitorē. Jdeo Petr⁹ rauēnen̄. Da paupi terrā ⁊ accipe celū. da partē accipe totū. ⁊ attribuit̄ actiuis. Beda. Vita actiua est esurienti panē tribuere Sexta beatitudo est cordis mūdicia. ⁊ bene sequit̄ misericordiā Amb. Misericordiā nō meret̄ nisi mundo corde mercat̄. Greg. Quid ꝓdest sua dare deo ⁊ seip̄m ꝑ immundiciā dyabolo. Jdeo Raban⁹. Mūdi corde sunt q̄s ꝯsciētia peccati nō arguit. ꝓpter qd̄ docet Jsa. c. i. Lauamini ⁊ mūdi estote. Tūc subdit eoꝝ premiū: q̄m ipsi deū videbunt. Vbi Leo papa. Qui deū desiderat videre necesse ē vt oculos cordis ab oīn squalore tergat. ꝓpter qd̄ hortat̄ nos Ricĥ. Mundem⁹ ꝑ amorē virtutis ꝯscientiā ⁊ videbim⁹ ei⁹ gloriā. ⁊ cōcordat Chris. Quāto magꝫ a prauis opib⁹ se q̄s abstraxerit. tanto clari⁹ deū videbit. Et hec btūdo attribuit̄ marie ⁊ ꝟginib⁹. ¶ Q. Tales ꝯsequunt̄ tria bona. Pr̄io sunt amici dei. puerbio. xxij. Qui diligit cordis mundiciā habebit regē amicū. Scd̄o sunt dei ministri. ps. Ambulās ī via īmaculata hic michi ministrabit. Tercio regnāt cum deo. ij. Re. iij. Mund⁹ ego sū. ideo regnāt apud deū in eternū. Apoc. xiiij. Virgīes sūt ⁊ sequunt̄ agnū quocūqꝫ ierit. ¶ Septima beatitudo est pax. De q̄ text⁹. Beati pacifici. ⁊ sequit̄ bn̄ mundiciā cordis. qꝛ mūdato corde ab oīb⁹ passionib⁹ incipit hō habere pacem mētis. De q̄ Amb. Cū interiora ab oīn labe vocaueris pacē habere incipis. Jō ſm Hiero. Pacifici dicunt̄ q̄ primo ī corde deinde inter fratres dissidētes faciūt pacem. Quid ꝓdest alios pacificare ⁊ in se bella vicioꝝ habere. nichil. Jō dicit̄ ad Heb. xij. Pacē sequimini sine qua nemo videbit deū. Et Job. xxij. Pacē habete ⁊ habebitis fructū optimū. Sbdit eoꝝ p̄miū. Quoniam filij dei vocabunt̄. ⁊ hoc ꝓpter similitudinē. quia sicut de⁹ est dator ⁊ amator pacis. sic tales amant pacem. Grego. Sicut dei filij sunt qui pacē diligunt. sic ⁊ filij dyaboli censent̄ q̄ discordiā querūt. Jō Ro. xij Quantū in vobis est cū oīb⁹ pacē habete. Jō Aug. qꝛ pax tale bonū est qd̄ īcludit oē bonū. Jdē ꝺ ꝟbis dn̄i. Pax singularia tollit. bella cōpescit. iratos comprimit. supbos calcat. humiles amat. discordias sedat. cunctis est placida. qꝛ est amicoꝝ ꝯcordia. ⁊ attribuit̄ angelis. Job. xxv. Qui facis ꝯcordiā in sublimib⁹. i. angelis. Jlloꝝ hodie fit mentio in matutinis. Te sanctū dominum laudant oēs angeli dicentes. ¶ Octaua beatitudo est patiētia in ꝑsecutōe. De quo textus. Beati qui ꝑsecutionē patiunt̄ ꝓpter iusticiā. i. amore iusticie. nō rigore iuris vt latrones. i. Petri. iiij. Nemo vestrū patiatur q̄si fur vel homicida. Jō dicit. ꝓpter iusticiā. Chris. Si q̄s ꝑsecut⁹ fuerit n̄ ꝓpter causam dei sed ꝓpter tp̄alia bona ille re⁹ est ⁊ tu beatus nō es. Jdeo debet esse ꝓpter deū Vn̄ ⁊ ꝑsecutōis ꝑpessio bene sequit̄ pacem.

q2 habita pace cordis post victoriã viciorꝝ ꝛ carnaliũ delectationũ habilior est hõ ad sustinendũ ꝑsecutões. Chris. Nõ solũ ab hereticis ꝛ gentilibꝰ. ſ3 etiã a quocũqꝫ ꝓpter iusticiã. Sbdit p̃miũ corꝝ. qm̃ ipꝫorꝝ est regnũ celorꝝ. Ecce hic ꝓmittit̃ p̃miũ prime beatitudinis. Ratio. q2 vltima pbat omẽs vsqꝫ ad primã vtꝫ ꝺe sint. De q̃ Greg. Qualis vnusquisqꝫ in seipõ latet illata ꝯtumelia pbat. Scõa ratio. p̃miũ regni significat calicẽ passionis. De q̃ Mat. xx. cũ mr̃ filiorꝝ zebedei petijt ibm. dic vt hi duo filij vnꝰ sedeat ad dexterã: ꝛ alter ad sinistram. Rñdit ihs. Potestis bibere calicẽ quẽ ego bibiturus sũ. Ecce calix passionis est regni p̃miũ vt vult apls. ij. Thimo. ij. Nemo coronabit̃ nisi q̃ legitime certauerit. Jõ ibidem. Oẽs q̃ pie volũt viuere in xp̃o ꝑsecutõem patient̃. Nã ꝑ m̃ltas tribulatões opꝫ nos intrare i regnũ dei. Act. xiij. Tercia ratio q2 sancti q̃ p xp̃o sustinuerũt merito cuz eo regnãt. ij. Thimo. ij. Si sustinebimꝰ cõregnabimꝰ. Jdcirco Lu. xxij. Uos estis q̃ permansistis mecũ in temptatõibꝰ meis. dispono vob sic̃ disposuit michi pr̃ meus regnũ. Et subdit i textu. Beati estis cũ maledixerint vob hoĩes. s. blasphemantes ꝛ mala imꝓperãtes ꝓpter veritatẽ ꝛ iusticiã ꝛ dixerit omẽ malũ aduersus vos. s. ꝓpter me mẽtientes. sic̃ dictũ est ꝺ xp̃o. Mat. xi. Ecce hõ vorax ꝛ potatoꝛ vini ꝛc̃. Sbdit. ꝓpter me. Ecce causa. subdit p̃miũ. Gaudete ꝛ exultate ecce em̃ merces vr̃a copiosa est in celis.

Sermo CXLVIII. Ad idem.

Gaudete ꝛ exultate qm̃ merces vr̃a copiosa ẽ i celis Mat. v. Jn ꝺbis p̃missis duo innuunt̃. Prio exultatio sctõꝝ gloriosa. ibi. gaudete ꝛ exultate. Scõo subiungit̃ corꝝ remuneratio copiosa. ibi. merces vr̃a copiosa ꝛc̃. De prio dicit gaudete. triplex em̃ est gaudiũ. R. Primũ est gaudium aĩale cũ hoĩes gaudẽt de felicitate pc̃torum. puerb. ij. Letant̃ cũ malefecerint ꝛ exultant in rebus pessimis. vt fornicatores ꝛ adulteri. Eccs. ij. Risũ reputaui errorẽ. et gaudio dixi. q̃d frustra deciperis. Reuera decipiunt̃. Aug. ꝺ ꝺbis dñi. Seculi leticia est impunita neq̃cia ſ3 restat futura tristicia. Apoc̃. xviij. Quantũ glorificauit se in delicijs tm̃ date illi tormentũ ꝛ luctũ. Aug. in soliloquio. Nemo p̃t gaudere in vtroqꝫ seculo. q2 mãna nõ fuit datũ durãte farina in egipto. Exoꝺ. x. Jdeo Bern̄. Delicatꝰ frater es si vis gaudere cũ seculo ꝛ xp̃o. cũ ꝺꝛ Lu. vi. Ue vobis q̃ hic gaudetis ꝛ ridetis qm̃ lugebitis ꝛ flebitis. Hec erit merces vr̃a. Job. xxi. Tenẽt tympanũ ꝛ citharam gaudẽt ad organi sonũ. ꝛ in puncto ad infernũ descendũt. ibi implebit̃ illud Gre. Momentaneũ est qꝺ delectat eternũ qꝺ cruciat. Secunduz gaudium est spirituale. ad Phil. iij. Gaudete in dño semper. i. in gr̃a dñi. quẽ habemꝰ ita gratiosum dñm. q2 ex gratia eiꝰ sumꝰ ad imaginẽ eiꝰ formati. ita chare redẽpti. ad eiꝰ gloriã vocati. De quo Abacuck. iij. Ego aũt in dño gaudebo ꝛ exultabo in ihesu deo meo. Nã ſm Aug. Anima efficit̃ id i quo delectat̃. q2 est nature speculatiue. Si gaudet in turpibꝰ turpis efficitur. si in deo deꝰ. De quo apostolꝰ. i. Cor. vi. Qui adheret deo vnus spiritꝰ efficitur cũ eo. Et hoc est gaudiũ spirituale. Tercium gaudiũ est eternale. de quo p̃s. cxlviij. Exultabunt sancti in gloria. Et hoc est gaudium stabile. Joh. xvi. Gaudebit coꝛ vr̃m ꝛ gaudiũ vestrũ nemo tollet a vobis. Naz sicut ꝑ totũ annũ p̃dicamꝰ de vita ꝛ passione cuiuslibet sancti. hodie dignũ est vt dicamus de gaudio generali corꝝ vbi nunc sunt.

S. Nota multa sunt genera gaudentiuz in hoc mundo sicut hodie in celo. Primo gaudẽt parẽtes de bonorꝝ filiorꝝ multiplicatione. De quo ꝓuer. x. Filꝰ sapiẽs letificat patrẽ. Et sic pater celestis hodie gaudet de bonis filijs q̃s creauit ꝙ fuerũt obedientes suis p̃ceptis. ꝓuerb. xxiij. Exultat i gaudio pater iusti ꝛ mater que eũ genuit. Et sic mater ecclesia ꝛ sancta trinitas. vñ canit̃ primũ responsoriuz. Sũme trinitati simplici deo. Secundo gaudẽt virgines vel sponse de nuptiaꝝ celebratõe. marie si accipiunt sponsum nobilẽ pulcrum diuitẽ ꝛ sapientẽ. ideo

in nuptijs sunt instrumēta leticie. Et sic hodie gaudet Maria mr̄ nostra vera spōsa dei pr̄is. Jō cū annūciare audiuit solēnitatem sue desponsatōis q̄ debebat fieri mr̄ filij dei dixit Lu. i. Magnificat aīa mea dn̄. Et exultauit ₇c. Sic ₇ dr̄ Zach. ix. Exulta satis filia syon. Reuera ipa gaudet coronata corona regni ₇ gaudij. Ūñ in figura. iij. Re. ij. Posit⁹ est thron⁹ Bersabee iuxta thronū salomonis. Ūñ pt̄ dicere illud Jsa. lxi. Gaudēs gaudebo in dn̄o. ₇ exultauit aīa mea ī deo salutari meo. q₂ induit me vestimēto salut̄. ₇ q̄si sponsā decorauit me corona. Cui⁹ gaudij pticipes effecti sūt oēs v̄gines deo despōsate ₇ anulo fidei subarrate. Ideo hodie gaudēt dicētes illud Apoc. xix. Gaudeam⁹ ₇ exultem⁹ q₂ venerūt nuptie agni ₇ dem⁹ gloriā deo. de q̄ ps̄. cxlix. F. lie syon exultēt in rege suo. Tercio gaudēt ciues de patrie recupatōe. Et sic hodie gaudēt angeli. q₂ vidēt celestē ciuitatē hierl̄m de hoīb⁹ repari. Nā celū erat desertū p casū angelorū. sz p fideles seruos recupat̄. Jō gaudēt angeli cū beatis aīab⁹ Luc. xv. Gaudiū est angelis dei sup vno pctōre peni. agē. Eo q̄ vn⁹ est de illis q̄ implebit vacuū locū. Q̄to magis hodie d̄ plurib⁹. Jō implebit̄ illd̄ ps̄. xx. Sup salutare tuū exultabūt vehemēter scz angeli. q₂ desideriū cordis eoꝝ tribuisti eis. Quarto gaudēt mercatores de lucri cumulatōe. Ūñ. puer. xx. Malū est malum est dicit oīs emptor. ₇ cū recesserit gloriabitur de lucro. Sic hodie gaudēt aplī qui cōmutauerūt paleā p auro. arenā p lapidib⁹ p̄ciosis. terrā p celo. Et diuites facti sunt p paup̄tate quā elegerūt. Mat. xix. Ecce nos reliquim⁹ oīa. q̄d ergo erit nobis. Rūdit. Centuplū accipietis ₇ vitā eternā possidebitis. Hodie de eis fit mētio in euāgelio cū canit ecclesia. Beati paupes spū q̄m ipoꝝ est regnū celoꝝ. Quīto gaudēt pegrini ₇ exules de reuersione in patriā. sic gaudebāt filij israel reducti in hierl̄m. ps̄. cxxi. Letat⁹ sum in his que dicta sunt mihi. Sic hodie gaudent patriarche ₇ p̄phete de p̄sentia patrie qui hic fuerunt pegrini. Malach. xxxviij. Aduena ego sum ₇ pegrin⁹ sicut oēs pr̄es mei. Heb. xiij. Nō habem⁹ hic manentē ciuitatē. Sz hodie gaudēt in celesti patria de possessione eterne vite q̄ erāt exules ꝓpter crimē lese maiestatis parentū nostroꝝ. Isti tan q̄ pegrini sp cor habebāt ad patriā donec p mortē sūmi sacerdotis reuersi sunt et introducti. Jsa. vlti. Gaudete cū leticia q̄ in tristicia fuistis. ₇ repleamini ab vberib⁹ ꝯsolatōis ei⁹. Sexto gaudēt bellatores d̄ hostiū interfectōe. sicut iudei de holoferne. Judith. vlti. Exiuit popul⁹ iocund⁹ s̄m faciē sanctoꝝ. Exod. xv. Submerso pharaone cantem⁹ dn̄o. Hoc gaudiū habet exercitus martiꝝ: cui⁹ vexillifer fuit beat⁹ stephanus. Et de eis dicit̄ Heb. xi. Sancti p fidem vicerūt regna. Nā duplex fecit certamē dyabol⁹ ꝯ eos. vnū vicioꝝ ꝯ mentem. aliud p̄secutoꝝ ꝯtra carnē. Primam aciem vicerūt sancti p resistentiā. Scd̄az per patientiā. tantos eī passi sunt ict⁹ quot scuta eoꝝ. i. corpa fracta sunt ī bello. Ipi vero nō ceciderūt. ideo coronati sunt. Unde Jsa. ix. Letabunt̄ corā te sicut q̄ letant̄ in messe. sic exultāt victores capiētes predā q̄n diuidunt spolia. ps̄. cxxv. Uenientes aūt venient cū exultatōne. Septimo gaudēt opatores de merced. s receptōe. ₇ sic hodie sancti ꝯfessores qui xp̄o seruierūt cū cordis humilitate. corp̄is aspeitate. cū op̄is fidelitate. Jō possunt dicere illud ps̄. lxxxix. Letati sum⁹ p dieb⁹ quib⁹ vidim⁹ mala. Et sic cuilibet seruo in fine op̄is dicet̄ Euge serue bone ₇ fidelis. q₂ talib⁹ dicet̄ illud. Gaudete ₇ exultate Mat. v. Q̄ merito possunt gaudere hodie sancti de mult̄ in celo. Primo hēbunt gaudiū sup̄ se de clara visione celestis regis. de q̄ Jsa. xxxiij. Regē in decore suo videbūt. Et inde erit eis triplex gaudiū. Primo vidēdo faciē diuinam q̄d erit summū gaudiū. Bern̄. Illud est verū gaudiū q̄d nō de creatura sz de creatore ꝯcipit̄. in cui⁹ compatōe oīs iocunditas meror. oē dulce amaꝝ. oē decoꝝ fedū. Nā s̄m Augu. Illa visio est tota merces. Et si mali illā faciē viderēt penis carerēt. Crisos. Carētia diuine visionis grauior pena est q̄ pena gehenne. hoc verꝝ est quantū ad penam

vamni. Scdo in eis est gaudiuꝫ in visione
humanitatꝭ in corpe glorificato. Ysa. xxxv.
Ipi videbūt gl'iaꝫ dñi ꝛ decorē dei nr̄i. Nā
sn illā claritatē nō ꝑmanentē sꝫ trāseuntem
vidit Petrꝰ i mōte thabor ꝙ oīm alioꝝ obli
tus Mat. xvij. dixit. Bonū est nos hic esse
faciamꝰ tria tabernacula. quid tunc de clari
tate glorie ꝑmanētis i patria. Jō ps. lxxix.
desiderāter ait Ostēde nobis faciē tuā ꝛ sal.
eri. Et Johā. xvij. Hec est vita eterna vt
cognoscāt te solū veꝝ deū ꝛ ihm xp̄m queꝫ
misisti. Tercio erit gaudiū in consideratiōe
vnionis humane nature ad diuinā. O ma
gnū ꝛ mirabile gaudiū erit electis cū ꝯside
rabunt ꝙ frater coꝝ ſm carnē vere deꝰ est.
Jō Bern. Plenū erit oīm dulcedine vide
re deū hoīem ꝛ hoīs ꝯditorē. Tūc implebit il
lud Job. x. Ingredient ꝛ egredient ꝛ pa
scua inueniēt. Ingredient in diuinitatem.
ꝛ egredient in humanitatē. Ideo Ysa. xxxv.
Venient in syon cū laude sempiterna: qꝛ le
ticia sup caput coꝝ. Vn̄ ſm Aug. Nullū
malū ibi erit nullū bonū latebit. ¶ Secūdo
habebūt gaudiū, p eo qđ infra se est. s. ab in
ferno qđ veraciter euaserūt. hic ho hō non
est certus an amore vel odio dei dignus sit.
Eccs. ix. Inde etiā habēt triplex gaudium
Primo vidēt demones ꝓstratos a qbꝰ hic
temptati fuerūt. Secūdo vidēt se securos
imꝑpetuū ab oīm temptatiōe. Sap. iij. Iu
storū aīe in manu dei sunt ꝛ nō tanget illos
tormentū malicie. Tercio vidēt malos ibi
cruciari qui eos hic multipliciter leserūt. et
in hoc laudāt diuinā iusticiā. ps. Letabitur
iustꝰ cū viderit vindictā. Ideo ps. lxxxiij.
Beati qui habitāt in domo tua dñe. Psal.
Exultabit ligua mea iusticiā tuā: ꝛ os meū
annūciabit laudē tuā. Eccl. li. Dedit mihi
dñs linguā mercedē meā: ꝛ in ipa laudabo
eū. Ideo ſm doctores resumptꝭ corpibus
erit laus vocalis. Sꝫ ſm Remigiū in lin
gua hebraica. Ideo Ysa. xliij. Populū istū
formaui michi laudē meā narrabit. Sācti
ergo deū laudāt pctōres vero vlulāt. Ysa.
lxv. Ecce ſui mei laudabūt p exultatiōe ꝛ
vos clamabitꝭ p dolore cordis ꝛ p ꝯtritiōe
spūs vlulabitꝭ. ¶ Tercio habēt gaudiū ab

eā. s. a celo in q sunt. Inde hūt triplex gau
diū. Primo a loci claritate Apoc. xxi. Ciui
tas illa nō eget sole. sꝫ agnꝰ dei illūinabit eā
Et sequit. Nox vltra nō erit. Hāc clarita
tē petijt thobias. c. xiij. Btūs ero si fuerint
reliquie seminis mei ad videndū claritatem
hierlm. Nā ille sol celestꝭ lucet ibi qui dixit
Joh. viij. Ego sū lux mūdi. Secūdo a loci
puritate. Apoc. xxi. Nil coinqnatū intra
bit. Tercio a loci delectabilitate. Baruch.
iij. O isrl ꝗ magnꝰ est domꝰ dñi ꝛ ingens
locꝰ possessionis eiꝰ. Et ꝑsens mundꝰ velut
punctꝰ est respectu celi. Bern. Ciuitas ce
lestis mānsio secura totū ꝯtinēs qđ delectat
Ideo ps. lxxxvi. Gliosa dicta sunt de te ci
uitas dei. Jō melior est dies vna i atrijs tu
is sup milia. ps. lxxxiij. ¶ Quarto habebūt
gaudiū ab eo qđ est post se. s. a corpe ꝓprio
qđ hic reliqrunt. Inde erit triplex gaudiū
primo a corpis claritate. Mat. xiij. Fulge
būt iusti sic sol in regno patrꝭ coꝝ. Secūdū
gaudiū a corpis immortalitate. i. Coꝝ. xv.
Oportet hoc corruptibile induere incorru
ptionē. ꝛ hoc mortale induere imortalita
tem. tunc implebit illud Apoc. xxi. Mors
vltra nō erit. Terciū gaudiū a corpis agi
litate. De q Aug. Vbi velit spūs ibi ꝓtinꝰ
erit ꝛ corpꝰ. qꝛ implebit illud. i. Coꝝ. xv.
Seminat aīale surget spūale. i. obediēs spi
ritui. Dicit magister in. iiij. dis. xlix. Sine
oīm scrupulo credendū est eos habituros
maiorē gloriā post iudiciū ꝗ ante. qꝛ maius
erit coꝝ gaudiū eo ꝙ extēsiue diffundet ab
anima in corpꝰ ¶ Quinto habebūt gaudiū
ab eis qui erunt ad sinistrā. s. a sanctis ange
lis. Et illud gaudiū erit triplex. Primo cū
eis immutabiliter viuendo. de quo Math.
xxij. In celo nō nubent neqꝫ nubent. sꝫ erūt
sicut angeli dei. Secūdo cū eis deū laudan
do. Ysa. vi. Nō cessabūt clamare die ac no
cte. sanctꝰ sanctꝰ sanctꝰ. de quo ps. Beati
qui habitāt in domo tua domine in secula se
culoꝝ laudabunt te. Tercio habebūt gaudi
um sine modo cū eis eternaliter deū viden
do ꝛ amādo. de q Bern. in meditatiōibus.
Amabimꝰ sine modo videbimꝰ sine termino
cohrebimꝰ sine medio. sicut idē dicit in li.

de diligēdo deū. Quō stillabūt aq̄ viue et
ferꝝ igni vnit̄. sic sancti vniti sūt deo. Se
xto habēt gaudiū ad dextrā. s. a venerabili so
cietate. ⁊ erit triplex. Primo ex multitudi
ne. Apoc̄. vij. Vidi turbā magnam quā ne
mo dinumerare poterat. Nā si nō possum⁹
numerare stellas celi. arenā marꝫ ⁊ guttas
aq̄. mlto min⁹ numeꝝ sctōꝝ Job. xxv. Nō
est numer⁹ militū ei⁹. Dan̄. vij. Miliū mi-
lia ministrabāt ei ⁊ decies millesies cētena
milia assistebāt ei. Scdo habēt gaudiuꝫ ex
societatꝫ nobilitate. s. beate ꝟginis. oīm san
ctoꝝ. angeloꝝ. aploꝝ ⁊c̄. quoꝝ hodie oīm ce
lebritas est vna. Tercio hn̄t gaudiū de soci
etatꝫ amicabilitate. Isa. xxxij. Sedebit po
pul⁹ me⁹ ī pulcritudīe pacꝫ ⁊ ī requie opu-
lenta. vbi nulla discordia. de q̄ ps. Qui ha-
bitare facis vnanimes ī domo. Nā ibi erit
pax ⁊ vnanimitas cum deo angelo, ꝓximo ⁊
corpe ꝓprio. X. Nā duo sūt faciētes di-
scordiā q̄ ī celo nō erūt. Primū est supbia.
ꝓuer. iij. Inter supbos sp̄ iurgia sūt. illa nō
erit ibi. ps. Nō habitabit ī medio domus
mee q̄ facit supbiā. Scdm est inuidia ⁊ il-
la nō erit ibi. de q̄ Aug. sup Joh̄. Nō erit
aliq̄ inuidia dispar̄ claritatꝫ. Vn̄ Greg. iij
moral̄. Tāta est ibi vis vnitatꝫ. qd̄ vnusq̄s-
qꝫ ī seipso nō capit in alio se accepisse exul-
tat. s. p charitatē. de q̄ Greg. Qd̄ tuū p la
borē: meū p amorē. Quapropt̄ hortat̄ nos
Aug. in li. de vtilitate agēdi penitētiā. Fr̄es
illuc festinate vbi sp̄ viuatꝫ. si ista fluida vi-
ta diligit̄: q̄to magꝫ vbi feruenter sancti in
deo letant̄. Dixi scdo subiungit̄ eoꝝ re-
muneratio copiosa. ibi. Merces vr̄a copio
sa est in celis. Z. Itē merces sanctoꝝ hꝫ
plures ꝯditōes. Primo eīn recipit̄ celerit̄
Apoca. xxij. Ecce venio cito ⁊ merces mea
mecū. Reuera cito veniet. s. post mortē Lu
ce. xij. Qua hora nō putatꝫ fili⁹ hoīs veniet
ad remunerādū bonos. Scdo deseruit̄ fa-
ciliter Mat. x. Quicūqꝫ potū dederit vni
ex minimis meis calicē aq̄ frigide nō pdet
mercedē suā. s. in celis. Idcirco noli esse im
patiēs ī aduersis. nichil est qd̄ paterꝫ si mer
cedē attēdis. Jō Hiere. xxxi. Quiescꝫ vox
tua a ploratu ⁊ oculi tui a lacrimis q2 adest
merces opi tuo. Bern̄. Si labor te terreat
respice mercedē. Tercio soluit̄ liberaliter.
q2 dr̄ copiosa. Vn̄ Bern̄. Merces sanctoꝝ
est tā magna q̄ nō p̄t mēsurari. mlta nō nu
merari. p̄ciosa nō estimari. copiosa nō finiri
Jō ps. Replebit̄ in bonis desideriū tuū. su
p q̄ dicit Orosi⁹. Replebunt̄ oēs sensus
exteriores ⁊ iteriores celestibꝫ delicijs. ps.
Cor meū ⁊ caro mea exultauerūt in deū vi
uum. Aug. Duo sunt sensus. interior ⁊ ex-
terior. Exterior reficit̄ in ꝯtemplatōe hūa-
nitatis. Interior ī ꝯtemplatōe diuinitatis.
De q̄ Leo papa in li. de fide dicit. De⁹ hō
fact⁹ est vt totū hoīeꝫ beatificaret. Istud ḡ
obiectū tā fulgidū est q̄ oīs alia claritas sā-
ctoꝝ ⁊ sideꝝ est q̄si calam⁹ ardens respectu
toti⁹ vniuersi. Jō Bern̄. O beata merces
xp̄m videre ī seip̄o ī nobis ⁊ nos in ip̄o feli
ci iocūditate. De q̄ Aug⁹. sic loquit̄. Qd̄ p̄
parauit de⁹ diligentibꝫ se fide nō capit̄. spe
nō attingit̄. charitate nō cōp̄hendit̄. acq̄
ri p̄t. estimari nō p̄t. Quarto possidet̄ ꝑxn
niter. Eccī. xviij. Nō verearꝫ vsqꝫ ad mor-
tē iustificari. q̄m merces dn̄i manet ineter
nū. Nō eīn deficiet q̄tūcunqꝫ diu ea vta-
mur. q2 nō est trāsitoria ſꝫ sempiterna. Au.
O hō exardesce i amore dei ⁊ desiderio vi-
te eterne. cui⁹ lux est veritas. cui⁹ lex chari-
tas. cui⁹ mod⁹ eternitas. ibi actio nō opero
sa. requies nō desidiosa. ibi sanitas sine īfir
mitate. pulcritudo sine deformitate. iocūdi
tas sine merore. sapiētia sine errore. vita si-
ne morte. Sap̄. v. Justi imppetuū viuent
⁊ apud dn̄m est merces eoꝝ Gen̄. xv. No
li timere ego merces tua magꝫ nimis. Hāc
mercedē adepti sunt oēs sancti quoꝝ hodie
solēnitatē celebram⁹ letāter. Pro q̄ sciē-
dū hodierna festiuitas est gaudiose celebrā
da. q2 varijs de caus̄ ab eccl̄ia est instituta.
B. Primo ꝓpter dei glificatōneꝫ. Vnde
Guil̄. altisidorēsis. Qui sanctꝫ honorē im-
pēdit illū sp̄ealiter honorat q̄ eos sanctifica
uit. q2 honor ministroꝝ est veneratio dn̄oꝝ.
In figura illi⁹ Helise⁹ dixit se fore p̄sentē
qn̄ Naaman syrus descēdit de curru faciēs
reuerentiā giezi fuo suo indigno Jō horta
tur ps. Laudate dn̄m in sanctꝫ ei⁹. Scdo

celebrat̃ ꝓpter auxilij ꝑticipatõnē. Bern.
in sermone de oĩb sanctis. Si potẽtes fue
runt i terr̃. potẽtiores sunt ĩ celis. q2 patria
nõ minuit charitatẽ ȝ augmẽtat. Maximꝰ
in sermone Eoꝝ merita sũt nostra suffragia
coꝝ cruciatꝰ sunt nostri ꝓfectus. Quõ eñi
cognoscũt nr̃a desideria. Rñdet san. Tho.
in .iiij. ꝙ cognitione matutina. s. in deo: nõ
aũt cognitõe vespertina. i. in seipo Vñ Gre.
Quid nõ videãt qui vidẽtẽ oĩa vident.
Bern. Ibi semel magistꝝ vidisse est oĩa
didicisse. ¶ Tercio celebrat̃ ꝓpter spei subli
mationẽ. Vñ Bern. Quid est ꝙ nõ soluȝ
difficile ȝ etiã videt̃ nobis impossibile cuȝ
hoĩes fuerũt sic̃ nos. Jdõ festiuitatȝ coꝝ cele
bratio est nostre fidei ꝯfirmatio. Maximus
in ſmone. Nunꝗ ita ꝯstãter vitã extẽdis
sent nisi alterã beatiorẽ sensissent. idõ non ti
meamꝰ nimiũ. Aug. in ser. de martiribus.
Quid timebo mẽbroꝝ dãna cũ securitateȝ
accipio de numero capilloꝝ. Mat. x. Oẽs
capilli capitȝ vestri numerati sũt: ⁊ vnꝰ nõ
ꝑibit ex istis. ps. Custodit dñs ossa sctõꝝ
vnũ ex his non ꝯteret̃. ¶ Quarto celebrat̃
ꝓpter coꝝ imitationẽ. de q̃ Chris. sup ma
theũ. Que est iusticia sanctos colere ⁊ san
ctitatẽ spernere. sine causa iustos colit q̃ iu
sticiã spernit. Jdõ hortamur. i. Macha. iij.
Memẽtote quõ salui facti sũt patres vestri
Aliq̃ ꝑ voluntariã paupertatẽ vt apl̃i. Aliq̃ ꝑ
seruitutẽ vt pr̃iarche ⁊ ꝓphe. Aliq̃ ꝑ patiẽ
tẽ tribulatõeȝ vt martires. Aliq̃ ꝑ misc̃die
pietatẽ vt ꝯfessores. Aliq̃ ꝑ corꝑis castita
tẽ vt ꝟgines. Aliq̃ ꝑ penitẽtie asperitateȝ
vt veri penitẽtes. sic ⁊ nos. Maximꝰ in ser
mone de oĩb sanctȝ. Quẽ delectat alicuius
sancti meritũ ⁊ ꝑmiũ delectari debet par et
obsequiũ. ¶ Quito celebrat̃ ꝓpter templi
cuiusdã dedicatõeȝ Romani eñi cũ vniuer
so orbi dñarent̃ q̃dã templũ ꝯstruxerũt in
cuiꝰ medio suũ ydolũ collocãtes oĩm ꝓuin
ciaꝝ simulacra ꝑ circũituȝ statuerũt respici
entes rectis vultib ydolũ romanoꝝ. si q̃n
aliq̃ ꝓuincia rebellaret ꝯtinue arte dyaboli
ca illiꝰ ꝓuincie simulacꝝ ydolo romanoꝝ
posteriora vertebat. innuẽs ꝙ ab eiꝰ domi
nio recessissent. statiȝ illuc romani exercitũ

destinabãt ⁊ ipaȝ suo dominio subiugabãt.
Et illud templũ vocauerũt Pantheon qd̃
sonat totũ deꝰ. ⁊ dicit̃ a pan qd̃ est totum. ⁊
theos deꝰ. ⁊ durauit tãdiu vsq3 ad tp̃s im
peratoris foce. Tũc Bonifaciꝰ quartꝰ pa
pa impetrauit h̃ templũ a foca cesare ⁊ ꝯse
crauit i honore beate ꝟginis ⁊ oĩm martiꝝ
xp̃i. ⁊ appellauit locũ sancte Marie ꝟginis
ac martiꝝ xp̃i. ⁊ a populo appellat̃ ad san
ctã Mariã rotundã. Et post h̃ quidã papa
Gregoriꝰ h̃ festũ kalendas nouẽbris insti
tuit ⁊ ꝑ vniuersũ mundũ hũc diẽ in hono
re oĩm sanctoꝝ celebrari solẽniter ordĩauit.
¶ Sexto celebrat̃ ꝓpter omissoꝝ impletio
nẽ. q2 nos multos sanctos obmittimꝰ. ⁊ ꝓ
pter coꝝ multitudinẽ celebrare nõ possumꝰ
ꝓpter nostrã infirmitatẽ ⁊ tp̃is breuitateȝ.
Jdõ ecclesia ordinauit vt vno die eos simul
honoraremꝰ. ¶ Septimo ꝓpter negligẽtie
suppletionẽ. q2 licet aliquoꝝ festa celebra
mus tñ negligẽter. Jdeo hodie ꝑ amorẽ et
deuotionẽ supplere debemꝰ negligentiã in
festiuitatib peractã. ¶ Octauo ꝓpter facili
orem orationũ nostraꝝ impetratõneȝ. Sic̃
hodie oĩes sanctos vniuersaliter honora
mus. sic ipi hodie intercedũt ꝓ nobis Hie
ronimꝰ Jmpossibile est multoꝝ orõnes nõ
exaudiri. de q̃ hodie in collecta dicit̃ Desi
deratã nobis tue ꝓpiciatõis abundantiam
multiplicatȝ intercessorib largiarȝ. Inter
cedunt eñi sancti ꝓ nobis merito ⁊ affectu.
merito dũ nobis coꝝ meritȝ suffragant̃. af
fectu dũ merita nostra cupiunt adimplere.
¶ Exemplũ legit̃ Cũ custos quidã ecc̃ie
sancti Petri hac die ex deuotõe oĩa alta
ria circũijsset ⁊ oĩm sanctoꝝ suffragia implo
rasset ⁊ demũ venisset ad altare sancti petri
ibi paululũ requiescẽs extra se rapit̃ ⁊ vidit
regẽ regũ in sublimi solio ⁊ oĩes angelos
in circũitu morãtes. tũc virgo virginũ cuȝ
dyademate ꝑfulgenti venit. quã innumera
bilis multitudo virginũ sequebat̃. Huic rex
protinꝰ assurrexit ⁊ posito solio sedere fecit
Post hoc venit quidã vestitꝰ pilis camelo
rum quẽ sequebat̃ multitudo venerabiliuȝ
senioꝝ. deinde venit aliꝰ pontificali habitu
decoratus queȝ chorus in habitu consimili

ſequebat̃. Poſtea proceſſit innumerabilis multitudo militie. demũ aduenit turba diuerſaꝝ gentiũ infinita. Om̃es igit̃ añ regẽ aduenerũt ⁊ ipſm flexis genubꝰ adorauerũt Iſte aũt q̃ in pontificali habitu erat incepit matutinas ceteris ꝓſequẽtibꝰ. Angelꝰ aũt q̃ p̃dictũ cuſtodẽ ducebat eidẽ viſionẽ expoſuit. aſſerens virginẽ in prima acie matrẽ dei eſſe. veſtitũ d̃ camelo ꝝ pilis Iohem baptiſtam cũ patriarchis ⁊ ꝓphetis. ⁊ pontificali ornatu Petrũ cũ ceteris ap̄lis. milites martires. turbã reliquã ꝯfeſſores. Hi oẽs ante regẽ venerũt vt ꝓ honore ſibi hac die exhibito a mortalibꝰ gr̃as agerẽt. ⁊ ꝓ orbe vniuerſo orarẽt. Deinde ad locũ aliũ ipm duxit ⁊ vtriuſq̧ ſexꝰ hoïes vidẽs. alios in ſtratis aureis. alios ĩ menſa gaudentes diuerſis delicijs. alios nudos ⁊ inopes auxilium mendicãtes. ⁊ dixit hũc purgatorij locũ eſſe. abundantes illas aĩas eſſe quibꝰ ab amicis ꝑ multa ſuffragia copioſe ſubueniebat̃. egentes eſſe quoꝝ nulla cura habebat̃. Iuſſit aũt vt oïa ſummo pontifici intimarẽ vt poſt feſtũ oïm ſanctoꝝ diẽ ſtatueret aĩaꝝ vt saltẽ generalia ſuffragia fierent ꝓ illis q̃ ſpecialia habere nequirẽt.

De animabꝰ defunctoꝝ.

Sermo CXLIX.

Intende anime mee ⁊ libera eã. Scribitur p̄s. lxviij. Et legit̃ ꝓ ſalute aĩaꝝ. ⁊ applicat̃ ꝓ p̄ſentis ſermonis exordio. In verbis p̄miſſis duo innuunt̃. Primo poſtulatio beneficij ⁊ pietatis. ibi. Intẽde anime mee. Secũdo explicatio ſubſidij ⁊ charitatis. ibi. ⁊ libera eã. De primo dicit. Intẽde anime mee Nõ dicit intẽde bonis derelictẽ nec intẽde bonis corpis ſed anime. Itẽ intendere debemꝰ animabꝰ defunctoꝝ pluribꝰ de cauſis. P. Primo ꝓpter naturã docẽtem. Eſt nãq̧ lex naturalis q̃ docet Math. vij. Om̃ia quecũq̧ vultis vt vobis faciãt hoïes eadẽ facite illis. Et hoc intelligit̃. quecunq̧ vultis ſm rectã rationẽ. Et ſic ſi vel letis liberari cooꝑamini liberatõi alioꝝ. Dicit nãq̧ Albertꝰ in libro reꝝ. ꝙ irratõnalia aĩalia vt cerui ⁊ elephãtes ſuccurrunt alijs Cerui cũ debent ꝑtranſire magnã aquã fortes ordinãt in principio ⁊ in fine. ⁊ debiles in medio vt ſuſtentent̃ a fortibꝰ: ponẽtes capita ſuꝑ dorſa fortiũ ceruoꝝ. ⁊ ſic tranſuadunt. Sil'r elephas ſi ceciderit ꝑ ſe ſurgere nõ p̃t. tunc clamat. currũt aũt alia aĩalia ⁊ ſubueniũt. qꝛ ſcribit̃ Eccli. xiij. Omne aĩal diligit ſibi ſimile. Si h̃ faciũt irrationalia: multo magiꝰ rõnalia. vt docet ap̄ls ad Gal. vi. Alter alterĩꝰ onera portate. Ro. xv. Debemꝰ nos firmiores imbecillitates infirmorum ſuſtẽtare. Amb. Nil tã pium ſicut iuuare ꝯſortẽ. Nã om̃es ſumꝰ miſerabiles ⁊ defectuoſi. Idcirco nũc ſimꝰ miſericordes Prouer. xix. Nõ indigens miſericors eſt. Eccl̃i. xxxi. Intellige q̃ ꝓximi tui ſunt ex te ipſo. Secũdo ꝓpter ſcripturã ammonẽtẽ Nã oïs ſcriptura veteris ⁊ noui teſtamẽti hortat̃ nos ad ſubueniendũ aĩabꝰ. Eccl̃i. vij Mortuo nõ ꝓhibeas gr̃az. Itẽ. ij. Machab. xij. Iudas machabeꝰ miſit duodeciꝫ milia dragmas argẽti hieroſolimã offerri ꝑ peccatis mortuoꝝ. ꝯſiderauit eñ ꝙ hi q̃ cũ pietate dormierãt optimã haberẽt repoſitã gratiã. Sancta ergo ⁊ ſalubris eſt cogitatio ꝓ defunctis exorare vt a penis ſoluent̃. Ecce hoc eſt ꝯtra eos qui dicũt ꝙ auaricia ſacerdotũ excogitauit cõmemorationes animaꝝ qđ eſt falſũ. Quia ſcribit̃ Eccl̃i. iij. Elemoſina patris tui nõ erit ĩ obliuione. ⁊ ꝓ pc̃to matris reſtituet̃ tibi bonũ. id eſt ꝓ ſubſidio patris ⁊ matrꝫ fiet tibi recõpenſa. q̃lis. Subdit idem ibidẽ. In iuſticia edificabit̃ tibi. in die tribulatõis cõmemorabit̃ tui. Et ſic in ſereno glacies ſoluent̃. ſic tua peccata. propter qđ eſt eccleſie ſancte ꝯſtitutio. de cele. miſ. c. Cũ creatura. Q. nulla miſſa debet celebrari quin defunctoꝝ debet fieri memoria Tercio ꝓpter amiciciã refulgentẽ. puer. xvij. Om̃i tꝑe diligit qui eſt verꝰ amicus. ſcꝫ tꝑe ſanitatꝫ infirmitatꝫ leticie ⁊ triſticie tempore vite ⁊ mortis. tꝑe ꝓſperitatis ⁊ aduerſitatꝫ. De q̃ Greg. Lex vere amicicie eſt vt q̃ diligit in ꝓſperitate: diligat ⁊ in aduerſitate. vt docet Ieſus filiꝰ Syrach. Eccli. vi. Si poſſides amicũ in temptatõe poſſ. de

illũ Sȝ heu amicicia vera est rara: qꝛ multi
se ondunt amicos in ꝓsperitate. pauci vero
reperiunt in aduersitate. De q̄ puer. xix. Di
uitie addũt amicos plurimos. a paupe aũt se
parant q̄s habet. Et implet illud Eccĩ. vi.
Est amic⁹ soci⁹ mēse. ⁊ nō ꝑmanet ĩ tpe tri
bulatōis. ps. Obliti sũt bñficioꝝ ei⁹. ꝓpter
qḋ dicit Gorra in sentētijs. Amici nō ꝓbā
tur bñ ĩ ꝓsperis sȝ in aduersis. Sic ꝯtingit
paupib⁹ vt scribit Gelasi⁹ papa. ⁊ hẽ. xxv.
q. ij. Sicut folia deserũt arborē in hyemis
aduersitate qñ illis ꝯ frigora pl⁹ indigeret
ita q̄ ꝯuertunt ad inimiciciā tpe paupˀtatis
amici. Fontinus de mutabilitate reꝝ dicit.
Si q̄s se amicũ iactat talē se nō verbis sed
ope demōstrat. Juxta illud. i. Job. iij. Nō
diligam⁹ vbo nec lingua: sȝ ope ⁊ veritate.
Dicit ibidē. Qui viderit frēm necessitatē
patientē ⁊ clauserit viscera sua ab eo: quō
charitas pr̄is manet ĩ eo. Et sic nos sum⁹
fratres. Math. xxiij. Oēs em̄ fratres estis
vn⁹ em̄ est pr̄ vester q̄ in celis est. Ubi aug.
Oēs fratres sum⁹ ſm q̄ hoīes. q̄to ma
gis ſm q̄ xp̄iani sum⁹ ⁊ ĩ fide xp̄i. Ratōe
fraternitatis spũalis est vn⁹ pater de⁹. vna
mater ecclia. q̄ fraternitas tanto magis re
stringit ad diligendũ: q̄to reuerētioꝛ deus
pater q̄ hō carnalis. ⁊ mater ecclia q̄ ma
ter carnalis: ⁊ celestis hereditas q̄ tpalis.
Ideo faciam⁹ iuxta illud. i. Mach. v. Con
uenit em̄ ecclia magna cogitare qd faceret
fratrib⁹ in tribulatōe. Agamus iuxta illud
Deut. xv. Precipio tibi vt aperias manũ
tuā egeno ⁊ paupi. Et ostēdam⁹ verā ami
ciciā. Nā ſm Fontinũ. qui fingit amiciciaȝ
peioꝛ est illo q̄ fabricat falsam monetā. Et si
cut ex vera amicicia tenemur subsidiũ corpi
multo magis aīe. De q̄ Aug. in li. de catixi
ȝandis rudib⁹. Sicut sentētia est vbis ꝑpo
nenda. ita corpi aīa. ¶ E Exemplũ ḋ abba
te q̄ debebat mori. Aduenietib⁹ fratrib⁹ et
tractantib⁹ de abbate eligēdo. Abbas infir
mus rogauit ꝓ auunculo suo vt eligeret in
abbatem. Et factũ est: mortuo illo habebat
purgatoriũ in fonte. Et abbas elect⁹ amic⁹
defuncti deambulās in orto circa fontē: au
diuit lamentabilē vocē: interrogauit qd ibi

esset. Rñdit. Ego sũ quondā abbas amic⁹
tu⁹ ⁊ crucioꝛ hic ex eo q̄ ꝓcuraui te eligere
in abbatē. Cui ille. Nō est tibi magna pena
qꝛ in aqua refrigeris. Rñdit aīa illi⁹. Uade
fer eneũ candelabꝝ de ecclia ⁊ mitte in fon
tem ⁊ videbis. Allato candelabro ⁊ ĩ fon
tē misso dissoluebat sicut cera a facie ignis.
Necq̄ lego q̄ aliqḋ boni ꝓ aīa eius fecisset.
ecce q̄ta ingtitudo. Aug. Ingrat⁹ est qui
accipit beneficium ⁊ nō reddit obsequium.
¶ Quarto tenemur eis subuenire ꝓpter cau
sam indigentē. sũt em̄ valde indigentes. qꝛ
paupes. ps. lxxiij. Aīas paupeꝝ tuoꝝ ne ob
liuiscaris. Paupes sunt qꝛ nichil opari pos
sunt. vt dicit. ps. cvi. Sedētes in tenebris
⁊ ĩ vmbra mortis vinctos in mendicitate et
ferro. Cōstat q̄ tenebre impediũt opationē
q̄ se iuuare nō pñt. Eccs. ix. Nō est opus
nec ratio apud inferos. Uincula impediũt
euasionē. mendicitas solutionē q̄ nō pñt
satisfacere diuine iusticie. Sunt tñ mēbra
corpis mistici. ideo possũt cape influentiaȝ
a corpe. ⁊ q̄to eoꝝ mendicitas maioꝛ: tan
to ĩ subueniēdo eis est pietas copiosioꝛ. qꝛ
dicit Aug. Magna pietas est illos iuuare
q̄ se iuuare nō possũt. Sȝ quō possint scire
qñ quis eis beneficia impendit. Rñdet ſm
Aug. in li. de cura agenda ꝓ mortuis. q̄ q̄t
tuoꝛ modis possunt scire. ¶ F. Primo ex
liberatōe vel ad min⁹ ex pene alleuiatōe. qꝛ
si nō statim liberant qñ ꝓ eis aliqd fit. tñ ali
quantulũ min⁹ patient. vt volũt doctores
cōmuniter. Sȝ mgr̄ Henric⁹ de hassia dic
q̄ acerbitas nō mitigat: sȝ solũ fit eis refri
geriũ. Uerbi gratia. Sicut portās intole
rabile pond⁹: ⁊ est aliq̄s q̄ ꝑstat ei haustum
aque frigide apparet sibi q̄ leui⁹ portat. li
cet sit idē pond⁹. ⁊ sic eis pena alleuiat per
nostra suffragia. Et tñ hec duratio pene ab
breuiat. licet ſm Henricũ acerbitas nō mi
tigat. qꝛ aīe in purgatorio sũme appetũt vt
deũ beatifice viderēt. ꝓpter qḋ magis elige
rent acti⁹ pati q̄ eo citius ad deũ venirent
Sȝ prima respōsio est cōmunioꝛ. Et sic ſm
doctores ex alleuiatione pene cognoscũt q̄
aliquid fit ꝓ eis. sed tamē adhuc ex se nesci
unt, quid aliquis facit. ¶ Secũdo ꝑcipiunt

B ex angelica reuelatõe quibꝫ cõmisse erant in baptismo ante ⁊ post. qui sepe eas visitãt exhortant̄ eas ad patientiã. illi dicũt eis determinate quid sit ⁊ quid faciũt ꝓ eis. ⁊ dicunt eis q̃n terminũ pene ⁊ in hoc valde ꝯsolant̄ eas. Sic angel᷒ Thobiã Thob. v c. Forti animo esto. in ꝓximo est vt cureris. Ideo canit ecclesia. Mitte archangelũ michaelẽ vt ille digneť eas eripe de penis tenebraꝝ. ❡ Tercio percipiũt hoc ex decedentium relatõne q̄ descendũt ad eas. ⁊ q̃ agnouerunt ꝓ eis fieri anteq̃ decederẽt illis nũciant ex charitate. q2 in purgatorio non est odiũ nec inuidia sicut in inferno. Sꝫ charitas maior q̃ in mũdo. ideo vna anima cõsolatur aliã quomodo potest. ❡ Quarto percipiunt hoc ex diuina inspiratõe. sicut sancti homines quãdoq̃ in hoc seculo ex diuĩa inspiratõe cognoscũt q̄ a se scire nõ possunt neq̃ ab alio didicerũt. Unde legiť in apparitio ꝙ quidã defunct᷒ ꝓcibꝫ cuiusdã viri sanctissimi resuscitat᷒ fuit. Hic referebat se vidisse ⁊ audisse ꝙ aĩa cuiusdã quẽ hic in vita prius nouerat grauissime torquebať. que in medio ignis subito exultãdo clamauit Eya misericordissime de᷒ gratias tibi ago ꝙ nõ in finẽ oblit᷒ es mei. Cui alia anima ꝯsors in pena. Unde tibi talis exultatio in talibꝫ horrendis penis. At illa. Merito tripudio. q2 a domino datũ est michi scire ꝙ hodie natus est puer qui postq̃ ad virilẽ etatẽ venerit p̄sbiter efficieť In cui᷒ prima missa ab his penis ad eternã requiẽ euolabo. ❡ Sꝫ dices. si aliquis facit aliquid ꝓ anima defuncti quẽ nunq̃ vidit nᶜ nouit ĩ seculo. an anima potest eũ cognoscere in purgatorio Respondeť ꝙ q̃diu est in purgatorio nõ cognoscat eũ determinate sicut eos quos in seculo nouerat. Nichilominus aĩa regratiať ei ⁊ desiderat eũ agnoscere ⁊ diligit eũ. sicͭ nos facimus q̃n aliqui habẽt fauorẽ ad nos q̃s nunq̃ vidim᷒ Sed postq̃ liberate fuerint ⁊ peruenerũt ad celos tũc cognoscũt omnes benefactores suos determinate quos prius nunq̃ viderũt. ⁊ magnifice regratiant̄ illis ꝓ eis orantes deum.

❡ Sermo ❡ CL. ❡ Ad idẽ.

Mortuo nõ prohibeas gratiã Eccl. vij. Uidemus ꝙ mẽbra sana interiꝫ ꝙ sunt in corpore nõ abscisa vegetant̄ a corpore. Spiritualiter. Sic anime defunctoꝝ sunt mẽbra corpis xp̄i mistici. s. ecclesie sancte. Ro. xij. Sumus enĩ inuicẽ membra. et sunt sana nõ putrida nᶜ abscisa. id est ĩ charitate mortua. ⁊ nõ sine charitate decesserũt. ideo vegetant̄ a corpe. id est participes sunt bonorũ ecclesie. De quo Bern. Charitas est virt᷒ largiflua que facit oĩa cõmunia. Et habeť de ꝯsec. dist. iiij. ecclesie. vbi dicitur. Qui sunt ĩ charitate ꝑticipes sunt omnium bonoꝝ operũ. ꝓpter q̄ dicit. vnũ membrum corꝑale aliud respicit ⁊ ei dolenti subuenit ⁊ condolet. Sic spirituale existens in charitate cõdolet ⁊ subuenit. ❡ G. Item mortuo non debem᷒ denegare gratiã ꝓpter multa. ❡ Primo ꝓpter penã Nã s̄m Thomã in operibꝫ misericordie illis citi᷒ est succurrendũ qui in maioribꝫ sunt penis. Et sic anime in purgatorio sunt in tanta pena quã nemo in terris passus est aut excogitare potest in hac vita. Aug. Ignis purgatorij est durior q̃ quidquid excogitari potest. licet enĩ martires innumerabilia passi sunt tormẽta. vt Laurenti᷒ Petr᷒ Katherina Ursula ⁊c. nunq̃ in eis talis pena inuenta est. Aug. Grauius est esse in purgatorio q̃diu potest ocul᷒ claudi. hoc est quo ad ictũ oculi q̃ fuit pena in craticula sancti Laurẽtij. Et subdit. Qui purgatoriũ perit nescit q̄d perit. Ideo scribit Jacobꝫ episcop᷒ tusculanus. ꝙ quidã mortu᷒ precibꝫ cuiusdaꝫ sancti fuit ereptus de purgatorio ad agendum penitentiã in terris. hic ita se affligit ꝙ ĩ sepulcris habitauit in niue in glacie ⁊ in igne se volutabat. Interrogat᷒ cur hoc faceret Respondit. Si lacus ante ecclesiã totus igneus esset mallẽ in eo esse vsq̃ in diẽ iudicij vt possem euadere penaꝫ purgatorij. Jo. Chriso. Intende anime mee quascunq̃ penas seculi: totũ leue erit respectu pene purgatorij. Nam dicit Aug᷒. Iste ignis hic in mundo est velut ignis depictus in ardore

respectu pene purgatorij. Et cū ſm augustinū peccata magna siue parua nō possunt esse impunita. ideo idem in libro de penitentia dicit. Purgandꝰ est igne purgatōnis qui distulit fructū cōuersionis. Psal. lxxij. Conuertetur populꝰ meꝰ huc scilicet ꝑ penitentiam non leuem sed arduam si vis euadere penam purgatorij. ꝓpter qḋ inquit Hieronimꝰ. Intende qualitatē ⁊ quantitatē penitentie que debet pene purgatorij equipollere. Idcirco ꝓpter grauitatē pene dicit Guilhelmꝰ in rationali. In missa defunctoꝝ nō canit̄ Gloria. quia nō sunt in ea. non datur pax. quia pace nō fruunt̄. ideo petimꝰ Requiem eternā dona eis domine. nec osculū datur post euangeliū. quia plenam amiciciam nōdum habent. nec candele accendūtur ad euangeliū. quia nō sunt in luce sed in tenebris. ideo petimus in missa Lux perpetua luceat eis. H. Sed diceres est ne ignis purgatorij corporalis vel spiritualis Respondent doctores sup. iiij. sententiarū ꝙ ignis purgatorij est corporalis. Sꝫ diceres quomodo tūc potest agere in spiritū Respondet̄ ꝙ iste ignis potest considerari dupliciter. Uno modo vt est res corporea. ⁊ sic nō habet agere de natura sua in spiritū Alio modo consideraт̄ ꝓut est instrumētū diuine iusticie vindicantis. Hoc enī exigit ordo diuine iusticie vt anima que habet materiam igni congruentē scilicet peccatū ardeat in eo. In simili sicut filū in stupa cito consumit̄ ꝑ ardorem ignis. Si autem pinguedine de sepo vel cera inungat̄. de quāto pinguedo maior adheret filo: de tanto diutius durat in igne. ⁊ sic de anima de quāto maius peccatū: de tanto amplius in purgatorij igne. Sed diceres quomodo anime exute teneri possunt a corꝑali igne. Respōdet magister Julianꝰ. Si spiritus viuentꝫ hominis tenet̄ in corꝑe. cur non etiam post mortem corporeo igne teneat̄. Aug. xxij. de ciuitate dei dicit. Sicut anima coniūgitur corpori vt det ei vitam quāuis illud spirituale ⁊ hoc corporale. Et anima aggrauat̄ ꝑ corpus. Sap. ix. Corpus qḋ corrumpitur aggrauat animam Et sic iste ignis ita se habet ꝙ spiritus incorporeus ei coniūgi potest. J. Sed diceres a quo autē puniuntur vtrum ꝑ demones vel ꝑ angelos. Respondet sanctus Thomas sup. iiij. sententiarum. ꝙ puniunt̄ a diuina iusticia nō a demonibus quorū victores extiterunt. nec ab angelis bonis quia conciues suos nō affligunt. Sed tamē possibile est vt eas ad locum penarū adducant. sed diuina iusticia eas punit. Sed diceres vtrū idem sit locus purgatorij ⁊ inferni. Respondet sanctꝰ Thomas in. iiij. sententiarū. Locꝰ purgatorij est duplex. scilicet ſm legem cōmunē. ⁊ dispensationē. Primo modo capiendo tunc locus purgatorij inferno est coniunctꝰ vt dicit Hieronimꝰ. ꝙ infernus est in medio terre: sicut cor in medio animalis. ⁊ supra infernum est purgatoriū generale. At tamē aliqua sunt loca priuata in quibꝫ anime puniunt̄ ſm dispensationē ꝓut deꝰ statuit, Sed quare aliqui in priuatis locꝭ puniuntur. Respondet̄ ꝙ quattuor sunt cause assignande. K. Primo ꝓpter eorum celerem liberationē vt possent alijs indigētiam reuelare. vt legitur de piscatoribꝫ episcopi Theobaldi qui piscātes tempore estatis ceperunt vnā magnā partem glaciei cogitantes. hoc valet episcopo ꝓ refrigerio pedum. quia erat infirmus. ⁊ allata glacie supposuit pedes. ⁊ audiuit vocē lamentabilem interrogauit quid esset. Respōdit. Anima sum hominis christiani. ⁊ hic crucior igne purgatorij. Cui dixit episcopus. Cur hic ⁊ non alibi deputaret̄ ei purgatoriū. Respōdit. Ex speciali gratia dei vt notificarē meū defectum ⁊ eo citius liberarer. Et sic episcopus sanatus legit tricesimum. finito eo dissoluebatur glacies ⁊ liberabat̄ anima. Secundo propter nostrā informationē vt loquitur magister Symon in passionali ḋ animabus. Tercio ꝓpter eorum leuem punitionem. vt Gregoriꝰ vidit ꝙ alique in vmbra passe sunt. Quarto ꝓpter culpe perpetrationem. Legitur ꝙ pr̄sbiter quidā balneum intrans inuenit sibi quendam sedule seruientem. cui semel apportauit panem benedictum ⁊ dedit ei. Respōdit ille. Pater. illꝰ

panis non indigeo sed orate deum pro me.
hoc est michi summe necessariū. Cui sacer/
dos. Quis es. Respondit. Ego suȝ anima
cuiusdā defuncti. Dixit sacerdos. Quid hic
facis. Respondit anima. Hic peccaui ⁊ in
hoc loco patior purgatoriū. orate deū ꝓ me
⁊ disparuit. Qđ ⁊ ille fecit ⁊ vltra non ap
paruit in signuȝ ꝙ liberata erat. Idcirco. ij.
Machabeoꝝ. xij. habet. Sancta ⁊ salubris
est cogitatio pro defunctis exorare. ¶ L.
Exemplū legit de quodā milite qui consue
uit semꝑ pro defunctis orare. semel descen/
dit de equo ad orandū ꝓ defunctis. sui emu
li sequebant eum: ⁊ ipse inuocauit omnes
animas ⁊ mortui surrexerunt cū instrumē
tis quibꝫ dum vixerunt vtebant: illum de
fendentes. ⁊ hostes territi fugierūt. ¶ Se
cundo nos nō debemus denegare gratiam
mortuis ꝓpter cōminantē penalitatē. cōmi
natur enī nobis Salomon Prouer. xxviij.
Qui obturat aures suas ad vocē pauperis
clamabit ⁊ non exaudiet. Ratio Luce. vi.
Eadem mensura qua mensi fueritis reme/
tietur vobis. Inquit Beda Indignus est
omni suffragio qui defunctoruȝ immemor
fuit in hoc seculo. Et qđ plus est penam cō
sequit. vt dicit Haymo suꝑ Apocal. Justo
dei se subijcit iudicio qui defunctoꝝ imme/
mor fuerit. q2 scribit Jacobꝫ ī canonica sua
capitulo ij. Judiciū sine misericordia fiet il/
li qui non facit misericordiā. ¶ M. Exem
plum legit de quodā monachꝫ qui obijt. ꝓ
quo fratres vigilias missas psalteria lege/
runt. post hoc apparuit vni de fratribꝫ ꝯque
rens se esse in magna pena petens subuentiō
nem. Cui frater respōdit. Oīa nichil ꝓfu
erunt tibi. Qui rñdit. Alij receperūt quibꝫ
tenebar qđ neglexerā. ⁊ qui ꝑ desideriuȝ in
vita meruerūt. Ecce si huic nō ꝓfuit q̄ ne/
gligens fuit. quid his qui contemnūt orare
ꝓ defunctis. Beda. Indignꝰ est oīm suffra
gio qui defunctoꝝ fuerit immemor in hoc se
culo. ¶ Tercio ꝓpter vtilitatē nostrā seq̄n
dam. que triplex est. ¶ Prima q2 suffragia
ꝓ eis facta redundāt ī nos. Nā ſm Amb.
Oē qđ defunctis impendit totū ad salu/
teȝ nostrā fertur. vt impleat illud ps. Ora/

tio mea in sinu meo cōuertetur. Nam om/
nes qui sunt in purgatorio certitudinaliter
peruenient ad regnū celoꝝ. Et sunt tales se/
curi ⁊ certi ⁊ licet ad tempus in captiuita/
te teneant. ergo si honoramus Petrū ⁊ pau
lum in eorum imaginibꝫ. vt si videres in la
cu vel igne iacere. vtiq3 extraheres. multo
magis animabꝫ defunctorū attende. Si re
gem terrenū videres detentū ministrares
vt euaderet. vt postq̄ veniret in regnū cen
tuplum tibi rependeret. Et sic de animabus
Ideo Richardꝰ de sancto victore. Anime
erepte de purgatorio dum assint celesti gau
dio miro mō ꝓ illis reinterpellāt q̄ eis sub
uenerūt in hoc seculo. Nā deus eis nichil
negat qui sunt in celo. Ideo Aug. in ſmo/
ne. Orate pro defunctis vt cū fuerint in vi
ta eterna ꝓ vobis orent. ¶ Secūda vtili/
tas quia ꝑ opus suffragij nos meremur no
bis. Aug. Certꝰ sum ꝙ nullū opus suffra/
gij pro defunctis amittis. si illis nō ꝓderit
qui nondū in tali statu sunt. tibi aūt meritū
erit. q2 dicit sanctꝰ Thomas in. iiij. Opus
suffragij pro alio factum habet duplicē effe
ctum. est ⁊ expiatiuū pene illiꝰ. ⁊ meritoriū
vite eterne nobis. ⁊ hoc inquantū fit ex ra/
dice charitatis. ¶ Tercia vtilitas vt mise
ricordiam post mortē cōsequamur. Math.
v. Beati misericordes: quoniā ipsi miseri
cordiā consequent. Luce. vi. Eadem mēsu/
ra ⁊c. Ideo Aug. Cupis homo vt tui mise
reatur deus: fac vt proximo miserearis Idē
de cura agenda pro mortuis. et habet. xiij.
q. ij. c. Non existimas: dicit. Illis suffragia
prosunt qui dum viuūt operātur vt prodes
se possunt. ¶ N. Dicit nanq3 Henricꝰ de
hassia ⁊ sanctꝰ Thomas in. iiij. Suffragia
dupliciter fiūt. Uno modo in cōmum ⁊ ab
vniuersali ecclesia. Alio modo in speciali.
Primo modo sic oībus proficiunt equa/
liter ceteris paribꝫ. Hoc addo quia vniꝰ ho
minis anima potuisset hoc magis meruisse
q̄ alia. quia multa opera pietatis ⁊ miseri/
cordie fecit ⁊ libenter subuenit alijs. Alio
modo in speciali. ⁊ sic magis ꝓsunt illi pro
quo fiunt. alias frustra essent specialia suffra
gia. ⁊ nō attendas prepositū qui ponit simil[...]

tudinē de candela que oībus lucet. ſȝ vni eſt ad honorē. non eſt ſimile. quia lumē candele cōmunicat ſe per nature neceſſitatem. Lumen autem ſpūale per intentionem. ¶ Sed diceres tamen dicit Hieronimus Cum pro centū animabus miſſa dicitur nichilominus eſt quaſi pro vnaqueqȝ diceretur Reſpondet ſanctus Thomas in. iiij. diſt. xlv. Duo creditores poſſunt equaliter teneri vni aureum ſicut vnus ſolus. non tamen equaliter ſolui poſſit duobus ſicut vni. Sȝ quid ad dictū Hieronimi Reſpondetur ꝙ hoc dictū intelligitur quātum ad meritū facientis: non autem ad vtilitatem eiꝰ ꝓ quo fit. Ideo qui in hac vita magis fuit diuis ⁊ defunctis miſericors: magis erit particeps ſuffragiorum. Ideo ps. xl. Beatus qui intelligit ſuper egenū ⁊ pauperem. Et Thob. iiij. Fiducia magna erit coram ſummo deo elemoſina. Quoniā elemoſina a morte liberat: ⁊ non ſinit animā introire in tenebras. Eccli. xvi. Miſericordia vnicuiqȝ ꝑparat locum ſm merita operū. Nā ſm Amb. ſola elemoſina eſt comes defunctorū.

¶ Sermo CLI. ¶ Ad idem.

Memēto iudicij mei ſic erit ⁊ tuū. michi heri. hodie tibi. Eccli. xxxviij. ¶ In verbis ꝑmiſſis duo innuunt̄. Primo optabile deſiderium in purgatorio degentiū. ibi Memento iudicij mei. Secūdo ſubiungit̄ formidabile exitiū in mundo viuentiū. ibi. ſic erit ⁊ tuum. De primo dicit. Memento iudicij mei ¶ O. Triplex eſt enī iudicium qđ eſt in memoria habendū. Primū ante mortem. Secundū in morte. Terciū poſt mortem. ¶ Primū ante mortem. de quo. i. Cor. xi. Si noſmetipſos iudicaremus. nō vtiqȝ iudicaremur. Habet̄ enī de peni. diſt. .iij. Deus non iudicat bis in idipſum. De quo Anacletus papa. vi. q. i. Si oīa. Si oīa cōgrue eſſent iudicata diuina iudicia non haberent locum. Pſal. Beati qui cuſtodiunt iudicium ⁊ faciunt iuſticiā. Naū i. Non conſurget duplex tribulatio. Hoc fecit Iob. xxxi. c. dicens. Si contempſi iudicium ſubire cū ſeruo. hoc eſt cū corpe meo Et hoc eſt iudiciū penitētie. qđ docet Aug. ī libro de penitētia. Aſcēdat homo tribunal mentis ſue ⁊ accuſet ſe in cōſpectu iudicis. ſit ratio iudex. ꝯſcientia teſtis. timor carnifex. Leo papa. Nō remanet in iudicio ꝯdēnandū qđ hic fuit in penitētia purgatū. De h̄ iudicio clamat aīa in purgatorio. Memēto iudicij mei. ſ. penitētie. vt penitentiā ꝓ eis facere debemꝰ quā ipſi neglexerūt Nā iſti in purgatorio ſunt mēbra eccleſie. ⁊ reficiūtur pane bone opationis noſtre. Dicit ſanctus Tho. in. iiij. diſt. xlv. Duo ſunt q̄ faciūt ſuffragiū eccl'ie valere. dignitas. ⁊ neceſſitas. Nā iuſticia dei ꝯſiderat dignitatē. quia digni ſunt eo ꝙ in charitate deceſſerunt. Et h̄ nō eſt in damnatiſ. q2 iſti meruerūt. illi non vt eis ꝓdeſſet ſi quid ꝓ eis fieret. Et miſericordia dei ꝯſiderat neceſſitatē. ⁊ hec eſt magna ī his q̄ ſunt ī purgatorio. ⁊ hec nō ꝓdeſt his ī celo. q2 nō indigent. ⁊ ſic liberant̄. q2 ſi ſoluit frater meꝰ debitū meū ego abſolutus ſū. Exemplū de duobꝫ ſocijs euntibꝫ romā Vnꝰ grauiter peccauit. accepta penitētia ī curia rediēs infirmabat̄ ad mortē ⁊ triſtabat̄ ꝙ nō impleuiſſet penitentiā. ꝓmiſit alter tenere ꝓ eo. qđ ⁊ fecit. Prio anno apparuit ei in tercia pte albꝰ. In ſecūdo duabus In tercio vero apparuit ī toto albiſſimꝰ gratias ei agēs. ¶ Secundū iudiciū in morte. ⁊ h̄ eſt ipſa mors q̄ ꝑ ſententiā ſūmi iudicis eſt inflicta oīni carni. Eccli. xli. O mors bonū eſt iudiciū tuū homini indigēti. Et ſubdit. Hoc iudiciū a deo poſitū eſt oīni carni. Cuȝ dictū erat Geñ. ij. In quacūqȝ hora comederitis morte moriemini. Ad h̄ iudiciū citamur ꝑ egritudines diuerſas. Vñ Eccli. xiij. Ante iudiciū para iuſticiā. ad Gal. vi Dū tempꝰ habemꝰ opemur bonū Videmꝰ enī cū homo citat̄ ad iudiciū cogitat quō iuſtificari poterit. Et ſic nos facere debemus cū citamur ad iudiciū mortis per egritudines. De q̄ Berñ. Quid faciemꝰ nunquid manebimꝰ nūquid pactū cū morte fecimꝰ. Abſit ſȝ attendamꝰ vocē ꝓpheticā. Hiere. li. Egredimini de medio Babilonis vt vnuſquiſqȝ ſaluet animā ſuā. i. de mundana

conuersatõe. Unde Hugo de claustro ani
me. Fuge luge attende despicare. Fuge mũ/
dum: quia vanitas. Luge peccatũ: quia iniq̃tas
Attende carnẽ: quia fragilis. Despicare deum
quia misericors. ¶ Secũdo mors dicit iudi/
cium. quia equaliter iudicat omnes. Josue
xxiij. Ecce egrediar viam vniuerse carnis.
Psal. lxxxviij. Quis est homo qui viuet et
nõ videbit mortẽ. Hebreo. xi. Statutũ est
omnibus hominibus semel mori. Eccũs. ij. Moritur
doctus pariter et indoctus. Bern. Mors
inopie nõ miseretur. diuitias et potestates nõ
veretur. nõ iunioribus nec etati parcet. Eccũ.
xli. Omnia que de terra sunt in terrã reuer/
tentur. ¶ Tercio mors dicit iudiciũ. quia ho/
mo talis iudicatur qualis in morte inuenitur
xxv. dist. qualis. Qualis quis hinc egredi
tur talis in iudicio presentatur. Eccũ xi. Si ce/
ciderit lignũ ad austrũ vel ad aquilonẽ vbi
ceciderit: ibi manebit. hoc quotidie expecta
mus. Aug. Uita nostra nichil aliud est nisi
cursus ad mortẽ. Bern. Mors vbique te ex
pectat. si prudẽs es vbique expecta eã vt ipsa
dum venerit paratũ te inueniet. Talis fuit
Seneca dicẽs. Ante senectutẽ cogitaui vt
bene viuerem: vt in senectute bene morerer. Jõ
Eccũ. xiiij. Ante obitũ para iusticiã. Talis
fuit iuuenis quidã nobilis vnigenitus sui pa
tris qui religionẽ intrauit. de quo pater multũ
doluit. et cõminatus est quod monachos et abba
tem cõbureret nisi filium redderẽt. Pater
ascendẽs equũ venit ad filiũ obsecrabat vt
reuerteretur et succederet ei in hereditate. et
inquit filius patri. Quedã periculosa consuetu
do est in terra tua propter quã habitũ mona/
chalẽ suscepi. Et pater inquit. Ego amouebo
eã. Et filius inquit. Hec est consuetudo quã video
et timeo quod ita cito moritur iuuenis sicut senex.
Nã quõ promittis michi futurã hereditatez
cũ nõ sum certus quod debeo viuere. nisi hãc cõ
suetudinẽ amoueris nõ reuertar. Pater vi
dens quod nõ posset auertere quod deus introdu/
xit cõpunctus est et cũ filio habitũ monacha/
lẽ suscepit. Ideo dicit. Memẽto iudicij mei
id est mortis. Talis memoria valet ad mul/
ta. ¶ P. ¶ Primo ad humilitatẽ. Aug. de
verbis dñi. Agnoscat homo se mortalẽ et frãgat
elationẽ. Unde antiqui volẽtes se humiliare po/
nebãt cinerẽ super caput in memoriã mortis
quia cineres essent. Eccũ. x. Quid superbis ter
ra et cinis. Nã pauo visis pẽnis superbit et to
tam caudã extẽdit. sed visis pedibus caudã de
ponit. Sic homo viso fine suo se humiliat. Vñ
dicit Greg. Despecti iacẽt in putredine qui
prius tumescebãt in vanitate. Jdeo cõsuetudo
solebat esse imperatorum. vt dicit Johes patri
archa. Imperatores qñ electi erãt. tunc pria
die coronatõnis venit latomus quidã ferens
tres vel q̃ttuor petras marmoreas diuerso/
rũ colorum. interrogãs de quo genere velit sibi
eligere et fieri monumentũ. Greg. Unde ho/
mini fastus et superbia cuius conceptus culpa. nasci
miseria. viuere pena. mori ãgustia est. ¶ Se
cundo valet ad mũdi contemptibilitatẽ. Hie
ronimus. Facile omnia contemnit qui se nouerit
moriturũ. Reuera omnia mũdi delectabilia
diuitias. potẽtias. delicias. ¶ Primo diui/
tias. i. Thim. vi. Nil intulimus in hũc mũ/
dũ neque aliquid deportabimus. Job. i. Nudus
egressus sum de vtero. nudus reuertar. psal.
xlviij. Relinquent alienis diuitias suas. O
quid prosunt centũ milia florenorum cũ nullum
recipies sed omnia relinques. Bern. Mundus
inexorabilẽ sibi constituit ianitorẽ nichil sinit
deportare. Amb. Nõ sunt hominis bona que non
potest ferre secũ. sed sola elemosina est comes de
functorum. ¶ Secũdo potẽtias. Eccũ. x. Rex
est hodie cras morietur. i. Mach. xi. Rex ptho
lomeus imposuit sibi dyadema. et tercia die
mortuus est. Ps. xxix. Que vtilitas in sangui
ne meo dum descẽdero in corruptõez. Et sic
paruipẽdit potẽtiã per mortis memoriã Dyo/
genes: de quo refert Hiero. et Seneca. qui fuit
maximus mũdi contemptor ita quod tm̃ baculum
et cyphũ habuit cũ quo ad fontẽ bibebat. Cuz
aũt semel vidisset hominẽ manibus bibentez
ciphum suũ fregit dicẽs. Nesciebã quia natu
ra michi hoc presitit isto carere adminiculo.
nolebat enim in ciuitatibus habitare nec do/
mum possidere. sed in deserto in quodã mora
batur dolio. ita quod in estate vmbrã et in hye
me solẽ habebat. ita quod in estate semper fundũ
soli opponebat. in hyeme vero os ad solem
voluebat. Cũ autẽ Alexander imperator in

venāc'o trāsiret: ad eū veniēs ⁊ ante eū ꝯsi/
stens, vmbrā sibi facerz. dixit ei. vellē vt mi
chi nō auferres qđ michi dare non potes.
Qđ impator intelligēs ad aliā partē diuer
tit dicēs se mirari ꝙ nō videbat eū ptātem
ei⁹ timere. Cui ille rn̄dit. Potentiā tuā nō
timeo. q2 aut est ꝑterita aut ꝑsens aut futu/
ra. Illa q̄ ꝑterijt nō est. futurā potentiā nō
timeo. q2 dubia ⁊ incerta est. etiā nō ꝑsentē
q2 modica est ⁊ cito trāsitoria. Cū aūt qui
astabāt in ipm̄ vellēt irruere ꝑcepit ne quis
eū tangeret. q2 hō dei erat q̄ ꝓpter potētie ti
morē veritatē nō tacebat. ¶ Tercio delicias
mūdi ꝯtemnit. q2 hō erit cibo vermium, q̄re
ita delicate nutrit corp⁹ qđ cito erit vermiū
cibo. Job. xvij. Putredini dixi pr̄ me⁹ es:
mē mea ⁊ soror mea vermibꝰ. Ecci. x. Cuz
moriet̄ hō hereditabit bestias serpētes ⁊ ver/
mes. Faciat ḡ homo racōnalis qđ facit bestia
brutalis. vt .s. cauda .i. mortis memoria ex/
pellat muscas .i. cogitatōes inmūdas Gre
gori⁹. iiij. moral. Qui carnis desiderijs an/
helat qđ aliud facit q̄ꝫ ꝙ vermes amat. Jō
oēs gulosi vt porci se ingurgitātes sunt ci
bus vermiū. Greg. Quid enim sit carnis
substantia testant̄ sepulcra. Et ita nichil ad
domandū desideria valet q̄ꝫ ꝙ vnusquisꝫ
hoc qđ diligit quale sit mortuū penset. ⁊ sic
vitant̄ oīa mūdi delectabilia. Aug⁹. in li.
exhortationū. Nichil sic reuocat a peccato
sicut mortis frequēs meditatio ¶ Tercio
valet ad elemosinā ⁊ largitionem. patet in
Alexandro vt cognouit ꝙ moreret̄ diuisit
partē pueris suis. Et sic memoria mortis fa
cit dare testamentū ⁊ elemosinaz: cū hō co/
gnoscit ꝙ coassumere secū nō pt. ⁊ melius
est dare in vita q̄ꝫ post mortē. Sic̄ vna can
dela plus lucet an̄ faciē q̄ꝫ tres post tergū. ⁊
sic elemosina melior est in vita q̄ꝫ post mor
tem. q2 in vita habet rōez merēdi ⁊ liberan
di. s3 post mortē non restat meritū. Idcirco
bonū est vt hō ordinat in vita ⁊ faciat testa/
mentū vt dixit Lucia matri ¶ Quarto va/
let ad penitētie dispositōez. vt patet đ Eze/
chia. iiij. Reg. xx. Cū audiuit ꝙ deberz mo
ri dicēte ꝓpha Isaia. Dispone domui tue
morierꝫ: incepit flere. Sic̄ rex niniuitaꝝ

Jone. iij. Audita Jone cōminatōe indutus
est sacco. Et sic hō quāto morti ꝓpinquius:
tanto đ pñia ⁊ bonis opibꝰ sollicitior. Stul
tus viator si nō festinat qn̄ videt appropin/
q̄re noctē ⁊ pontē eleuare ⁊ adhuc lōge est
ab hospitio. Greg. Valde sollicit⁹ est đ bo
no ope q̄ frequēter cogitat de extremo fine
vt patet in libro de dono timoris. Cū q̄dā
miles flagiciosus nullā penitentiā iniunctā
a papa Alexādro vellet facere. dedit ei anu/
lū suū ꝙ ꝓ penitētia portaret: tali ꝯditione
ꝙ cū anulū inspiceret de morte sua cogitaez
Qđ cū plurībꝰ diebꝰ fecisset veniens ad pa
pam dixit. Parat⁹ sum ad quācunꝫ peni/
tentiā facere Dixi secūdo subiungit̄ formi
dabile exitiū in mundo viuentiū. ibi. sic erit
⁊ tuū. Sic singulariter. sic incertitudinalit̄
⁊ sic breuiter Q· Primo sic singulariter
ps. cxl. Singulariter sum ego donec transe
am. Nā null⁹ amicoꝝ portabit. ad Gal. vi
Vnusquisꝫ onus suuz portabit. Ezechiel̄
xviij. Non portabit fili⁹ iniquitatē patris.
sed anima q̄ peccauerit ipsa morieť. Quis
eñ vadens ad sanctū Jacobū nō querit ti/
bi sociū. ibi nullus nisi solus de⁹ ⁊ angeli ei⁹
Idcirco placa eū per humilitatē quē offen
disti per superbiā. placa per elemosinā quez
offendisti p auariciā. Ex quo nullus amico
rum tecū vadit. tunc propter nulli⁹ amici/
ciam debes negligere tuā semitam salutis.
¶ Secundo sic incertitudinaliter. Eccs.
ix. Nescit homo finem suū. Mathei. xxiiij.
Vigilate quia nescitis diez neqꝫ horā. Au
gustin⁹ de cura agenda ꝓ mortuis. Nescis
qua hora veniet: vigila semꝑ vt te paratum
inueniat. Augustin⁹ in libro. iiij. omeliarū.
Latet vltim⁹ dies vt obseruent̄ oēs dies
¶ Tercio sic breuiter. subdit. michi heri ti
bi hodie nō dicit cras. Greg. Qui peniten
ti veniam spopondit diem crastinū nō ꝓmi
sit. Isaie. xxx. Subito dū nō speratur veni
et ꝯtritio eius. Ecci. xiiij. Memēto q2 mors
non tardat. i. Thess. v. Cum dixerint pax
⁊ securitas veniet repentin⁹ interit⁹. Ideo
Eccs. ix. Qđcunqꝫ potest man⁹ tua opari
instāter fac. Hoc ipsi mortui aliq̄ nō fecerūt
ideo conqueruntur. Memento iudicij mei.

Tercium iudiciū est post mortē. Bern. in
medit atōibꝫ. Statim ꝑsentabor ante distri
ctū iudicē de oībꝫ opibꝫ reddituru͛ rationē.
et dicet. Ecce hō et opa ei⁹. Jaco. v. Judex
añ ianuā assistit. ij. Cor. v. Oēs stabimus
añ tribunal xpi et vnusq̄sq; recipiet put ges
sit. Au. Nullū malū impunitū. Et hr̄. xxv
di. Qui ī aliud. Qui ī aliud seculū distule
rit fructū ꝯuersionis prius purgatōis igne
purgabit̄. Et illa pena ignis erit tāto grauior
q̄to culpa grossior. Deut. xxv. Fm mensu
rā peccati plagarū erit mod⁹. i. Cor. iij. Ipse
salu⁹ erit. sic tā q̄si p ignē purgatorij. q̄r vni
uscuiusq; op⁹ q̄le sit ignis ꝓbabit. Et sic ha
bes ex aplo q̄ purgatoriū sit. Nō negāt ali
q̄ heretici dicētes nō esse orandū ꝓ aīabꝫ. Et
hec heresis surrexit post obitū beati Hiero
nimi sicut scribit Cirill⁹ ad aug. Qui apte
testat̄ ꝯ eos vt patet in s̄mone q̄ incipit Ore
mus. Jō. ij. Mach. xij. Sācta et salubris ē
cogitatio ꝓ defunctꝫ exorare. ꝓpter inesti
mabilē penā ignis. Aug. Ignis purgatorij
durior erit q̄ quidq̄d in seculo excogitari
poterit. Idē. Grauior erit ignis purgato
rij q̄ diu ꝑt ocul⁹ claudi q̄ oēs pene q̄s
sustinuit sanct⁹ Laurēti⁹ in craticula. Hie
ronim⁹. Attēde charitatē et quātitatē peni
tentie et q̄litatē q̄ igni purgatorij debet equi
pollere. Ecci. vij. De negligētia purga te
cū paucis. Estimas q̄ sancti fatui fuerūt q̄
ita graue et arduā vitā duxerūt. De pe. di.
vij. c. vlti. Licet sancti innumerabilia passi
sunt tormēta: nunq̄ tū talis pena est inuen
ta. Et subdit ibidē. Studeat vnusq̄sq; vi
tā suā hic emēdare vt post mortē nō oporte
at eū penā tolerare. Ibidē Indign⁹ est post
mortē recipe suffragia q̄ nō nouerit se mori
turū. Sydoni⁹ in epistolari. De rōne salu
tis nr̄e est q̄tidie ꝓ eis orare. Eusebi⁹ Qui
defunctis ꝯsolationē negat ꝑfecto ipse a cō
solatione alien⁹ erit. Hiero. Quantā ꝯso
lationē defunctis impendim⁹ tantā viceuer
sa recipiemus.

Sermo CLII. Ad idem.

Diliges proximū tuum sicut teipsum. Math. xxij.

In verbis premissis duo innuunt̄. Pri
mo dilectōnis necessitas. ibi. Dilige. q̄d no
tat precipientis autoritatē. Secundo dili
gendi qualitas. ibi. sicut teipsū. De primo
dicit. Diliges proximū tuū. Ecce precipit.
R. Itē nota necessitas dilectōis patet ex
multis. Primo ex scriptura eo q̄ crebrius
monet ad dilectionē. Leui. xix. Diliges ꝓ
ximū tuū. Joh. xv. Hoc est ꝑceptū meū ut
diligatis inuicem. Luc. x. Et hic in ꝓposito
adeo necessaria est hui⁹ mandati executio
q̄ deus seipm diligere nō reputat. si vere ꝓ
ximum nō diligim⁹. prima Johis. iiij. Si
quis diligit deum et fratrē ei⁹ odit mendax
est. Secundo ex figura. nā intantū deus
nos dilexit vt oēs hoīes vult saluos fie
ri. i. Thimo. ij. Et sic nos oībus debemus
fauere salutem. quia deus misit filiū suum
pro oībus. Ro. viij. Proprio filio nō pe
percit de⁹. Tercio necessitas hui⁹ man
dati patet ex natura quia coniūcti sumus ad
inuicē. De quo Aug⁹. Voluit deus vnicū
hominē formare in principio a quo omnes
homines ꝓcederēt vt tanq̄ fratres oēs se
amarēt. Et sic nō est factū in angelis nec in
brutis. nō solū fratres sumus s̄m humani
tatem: sꝫ et spūalem fraternitatē. De q̄ aug.
Oēs fratres sum⁹ s̄m q̄ homines: q̄to
magis s̄m q̄ christiani sum⁹ et in fide xpi.
Nā ratione fraternitatis spirit⁹ vn⁹ est pa
ter de⁹. vna mater eccles̄ia: que fraternitas
tanto fortius stringit ad diligendū quanto
reuerentior est deus pater noster q̄ hō. Et
quāto reuerentior mater ecclesia q̄ carnal̄
et q̄to celestꝫ hereditas maior q̄ tempalis
Ideo ecclesia orat in cōmuni Orem⁹ ꝓ om
nibus fidelibꝫ defunctis. nō pro infidelibꝫ.
q̄r scribitur Johā. iij. Qui non crediderit
iam iudicatus est. Hebreo. xi. Impossibile
est sine fide deo placere. Quia tales nō sūt
fratres nostri spirituales in fide. Quar
to patet ex creatura. Oēs enim creature
eiusdē speciei diligunt se mutuo. Ecci. xiij.
Oē animal diligit sibi simile. et sic hoīes.
Dum s̄cdo subiungit̄ diligēdi q̄litas. ibi.
sicut teipm. s. hic ad grām et ibi ad gloriam.
Nam dilectio ꝓximi est via ad ista duo.

De q̄ Amb. Sic̄ sine via nullus ꝑuenit q̄ tendit. sic nᶜ sine dilectōe dei ꝫ ꝓximi. Du-xi ad grāꝫ ꝫ ad glīaꝫ. Sūt eni᷑ plerīqꝫ q̄ di-ligūt corp⁹ ꝓximi ad p̄sentē voluptatē vel vitā. obliuiscunt̄ aīaꝫ ꝓximi diligere ad fu-turā vitā. Illa est dilectio aīalis. i. Coꝝ. ij. Hō aīalis nō ꝑcipit ea q̄ spūs dei sūt. Sic tales nō habēt respectū ad spūm. ſꝫ solū ad corp⁹ ne infirmarent̄ nᶜ tribularent̄ corpa-liter. S. Nā aīa hoīs est diligēda sic̄ ima-go regꝫ eterni. s. dei Nā sic̄ imago diligit̄ ꝓ-pter illū cui⁹ est imago ꝫ signū. sic crucifixū diligit̄ ꝓpter xp̄m. nō q꜡ lapis vel lignū: sed q꜡ xp̄m rep̄sentat Et sic de hes diligere aīaꝫ ꝓximi tui sic̄ imaginē dei. q̄s eni᷑ fideliū si vi-deret imaginē btē ꝟginis ligne iacere vel alicui⁹ sācti nō eriperet: q̄nto magꝫ aīam ꝓxi-mi q̄ ad imaginē dei creata ē debem⁹ dilige-re sic̄ p̄ciosū thesauꝝ ꝓ q̄ xp̄s animā dedit. Vn̄ Aug. Sicut de⁹ oēm creaturā: sic aīa oīe corporeū nat̄e dignitate p̄cellit. Ber. Tot⁹ mund⁹ respectu vni⁹ aīe p̄ciū estima-ri nō p̄t. Nō eni᷑ ꝓ toto mundo aīam daret quā ꝓ aīa hoīs dedit. Ideo debemus aīam ꝓximi diligere sic̄ thesauꝝ p̄ciosū nō solū in vita ſꝫ ꝫ in morte. Prouer. xvij. Oī tpe diligit ver⁹ amic⁹. Iō xp̄iani debēt seipsos diligere sic̄ mēbra vni⁹ corpis. Nā mortui adhuc sūt mēbra ecclīe q̄ in grā decesserūt. Ro. xij. Sum⁹ eni᷑ inuicē mēbra. Nā nul-lū membꝝ despicit aliud. ꝫ sic tu nullā aīam debes despicere. Itē q̄libet membꝝ corpis alteri ꝓ possibilitate subuenit. nullū mēbrū sibi soli retinet officiū. Et sic nos nō solum orare debem⁹ ꝓ nobis. ꝫ ꝓ teipso bene face-re: ſꝫ etiā ꝓ aliq̄s. i. Joh. iij. Qui habuerit substantiā hui⁹ mūdi ꝫ viderit fratrē suum necessitatē patientē: ꝫ clauserit viscera sua ab eo. q̄mō charitas p̄ris manet ī eo Et si tu es in p̄senti seculo ī diuitijs grē. ꝟ exhibe di-lectōeꝫ ꝓximo tuo. Eccl. vij. Mortuo ne ꝓhibeas grāꝫ. sic fecerūt machabei. i. Macℏ. v. Cōuenit ecclīa mag̃ cogitare q̄d faceret fratrib꜡ in tribulatōe Deut. xxi. Precipio tibi vt aperias manū tuaꝫ fratri tuo. Vn̄ si vis ꝙ de⁹ in necessitate tua tibi subueniat: tu ꝓximo debes subuenire. Luc. vi. Eadeꝫ mēsura ꝛc. Hiero. Tāto viciniores erim⁹ eterno gaudio: q̄nto misericordiores fuerim⁹ sup defunctoꝝ supplicio. Itē vnū mēbꝝ re-putat sibi fieri q̄d alteri fit. vn̄ si pes leditur os dicit: cur me ledis. ꝫ sic coꝝ pena debeꝫ nobis esse ꝓpria. Greg. Tanto q̄s ꝑfectior q̄nto ꝑfecti⁹ sentit dolores alienos. Ideo. i. Coꝝ. xij. Cū ꝯgratulat̄ vnū mēbꝝ gaudēt oīa. Ro. xij. Gaudete cū gaudētib꜡. Sed heu plerīqꝫ sūt nullā mentionē faciētes nec habētes ꝓ defunctꝫ. De q̄b꜡ Beda. Indi-gn⁹ erit oīni suffragio q̄ defunctoꝝ imemor fuerit in h̄ seculo. De his ꝯq̄runt̄ aīe defun-ctoꝝ ꝓut dicit Guido in s᷑mone. Cōquerū-tur eni᷑ aīe in purgatorio eo ꝙ nō fit mentio de eis in h̄ seculo. T. Itē anime ꝯquerū-tur in purgatorio super multa genera hoīm Primo sup eos q̄ bona eoꝝ derelicta eis attrahūt ꝫ sibi vsurpāt. vt heu sepe cōtingit q̄ morīēdis famulant̄ attrahunt eoꝝ dereli-cta q̄si ꝓpria. Vel etiā quib꜡ in fideles ma-n⁹ aliq̄ cōmissa sūt ad obseruandū vt dent heredib꜡ vel ꝓ aīe salute. ꝫ sibi ip̄is vsurpāt. tales peiores sunt ceterꝫ furib꜡. q꜡ tales du-plex furtū cōmittunt spoliando tā viuos q̄ꝫ mortuos. mortuos spe ꝫ ꝯsolatōne quā ex-pectant. ꝫ heredes mortuoꝝ spoliāt substan-tiā cū qua consolarent̄ mortuos elemosinā faciēdo vt eo fideli⁹ orarēt ꝓ eis si aliqua fu-issent eis derelicta. ꝫ duplicant lacrimas or-phanorum ꝫ viduarū. quia perdiderūt pa-rentes ꝫ spoliant̄ bonis parētū. Sꝫ de⁹ qui est pater orphanoꝝ ꝫ iudex viduaꝝ non si-nit hoc inultū. De talib꜡ Isaie. xxxiij. Ve qui p̄daris nōne p̄daberis. Nam ex dei per-missione tales aliq̄n plus perdūt q̄ꝫ recipi-unt. vt domin⁹ aliquādo ferit eos grauibus infirmitatib꜡. ita ꝙ consumūt in lecto infir-mitatis. Vel eos quādoqꝫ plagat tempali pena per quā veniēt ad eternā. Et sicut alio-rum heredes priuauerūt bonis suis. sic eoꝝ heredes spoliant̄. vt impleat̄ illud p̄s. cviij. Fiant filij eius orphani. ꝫ vxor ei⁹ vidua. filij eius mendicent ꝫ eijcient̄ de habitatio-nib꜡ suis. Et si de⁹ eis parcit ad tps ꝫ ꝓlō-gat ꝫ prosperant̄ ꝫ nō restituūt. tunc thesau-risant sibi iram in die ire. Greg. Quanto

misericordi⁹ hic pcit tāto duri⁹ in eternū se
rit. ¶ Secūdi de qbꝫ ꝯqrunť sūt heredes q̄
ea q̄ derelīqrūt eis ꝑne ꝯsumūt. ꝛ p aīabus
modicū vel nichil faciūt Sup tales ꝯqrun
tur q̄rulose illud Job. xix. Miseremini mei
miseremini mei saltē vos amici mei. q꞉ man⁹
do. te. m. ¶ V. Itē tres ꝗnes miqtates ostē
dūt. Primo q꞉ sūt imisericordes nō cōpatiē
tes eoꝝ exilio. Amb. Indignū est illi deū es
se ꝓpiciū q̄ crudelꝭ est i p̄ximū. Jac. ij. Judi
ciū fiet illi sine miscōia q̄ nō facit miscōiam
Scōo q꞉ ingti sūt q꞉ imemores bñficij eis
impēsis. nō mēores ꝗtos dolores. labores.
curas cū eis habuerūt pentes eos educan
do ꝛ custodiēdo. Si eīm vinctus tu fuisses
corꝑaliter pentes abstraxissent ꝓprio ore ꝛ
redemissent te. tu obliuisceris eoꝝ. De tali
b⁹ Eccli. iij. Ꝙ̄ fame male ē q̄ derelinq̄t patrē
ꝛ maledictus est a deo q̄ exaspat matrē. Ta
les sūt q̄ male expendūt derelicta ꝛ augēt pe
nas eoꝝ. Tercio oñdunt infidelitatē. q꞉ po
suerūt fidē i eos ꝛ studiose laborauerūt i vi
ta. ꝯfidētes si derelinqrent filijs cōpetentē ne
cessitatē nō oporteret eos ita ꝗuiter labora
re. q̄ eo diligēti⁹ seruirēt deo ꝛ p eis orarēt.
sꝫ implet i eis illō Zach. ix. Dolebit nimis
Acharon qm̄ ꝯfusa est spes ei⁹. ¶ Tercij ō.
quibꝫ ꝯqrunť aīe q̄ odiose litigāt aut dice
ptant p derelictꝭ. Multi sūt q̄ dū viuūt hñt
paucos vel nullos amicos. sꝫ cū moriunť in
ueniūt se amici. nō q̄ eis amicabiliter agunt
q̄si volētes aīe bonū. sꝫ q̄ derelicta sūt habe
re volūt. Hinc incipiūt rixe. disceptatōes.
iuramēta. falsi testes adducunť. mutuo de
trahūt. O ꝗ̄ magn⁹ meror pt h̄ esse aīabꝫ
defunctoꝝ q̄ occasiōe bonoꝝ q̄ ita grauiter
acq̄sierūt ꝛ sperauerūt eis ad ꝯsolatōēꝫ pue
nire. ꝛ de his pc̄ta ꝛ iuramēta oriri. q꞉ valō
dolēt q̄n de⁹ aliq̄ pc̄to offendiť. ibi expiunť
vidicte vicioꝝ. ¶ Sꝫ ō. q̄ro pñt scire si aliq̄
p eoꝝ bōis certāt Rñdet aug⁹. in li. ō cura
p mortuis agēda. Ex reuelatōe angeloꝝ vel
aīaꝝ de mūdo decedētiū. vel ex diuia reue
latōe. sic cognoscūt q̄d boni p eis fit ꝛ a qbꝫ
¶ Quarti de qbꝫ ꝯqrunť sūt q̄ nolūt solue
re debita. ¶ X. Nota p duplicibꝫ debitꝭ pa
tiunť captiui i purgatorio. s. spūali ꝛ corꝑa
li. Spūalia debita sūt pc̄ta Mat. vi. Dimit
te nobis debita nr̄a. Corꝑalia sunt pecunie
ꝛ res. Spūalia debita soluunť pñia q̄ sunt
pc̄ta. Corꝑalia vero pecunia vel alia re q̄ in
iuste detineť. Sic duplicē dilectōēꝫ debe
m⁹ eis obtinere. ¶ Primo soluēdo debitūꝫ
spūale. i. pñiaꝫ p eis suscipe. Dicit eī mgr̄
Henric⁹ de hassia i lectura sup Gen̄. Si vi
uēs susciperet in charitate pñiaꝫ quā mortu⁹
susceꝑat in extremis cū adhuc viueret ꝛ eā
pficeret p eo. ꝛ si ꝯdigna esset pñia iposita a
sacerdote posset mortu⁹ liberari a culpa ꝛ
pena. si nō haberet alia impedimēta q꞉ ipse
iā est liber. ꝛ ille q̄ suscepit obligať. Si aūt
hēret alia. i. venialia vel oblita p tali possꝫ pu
niri. ꝛ sic stat aliquē fore beatū p quo adhuc
agiť pñia in h̄ seculo. ¶ A. Sꝫ ō. stat q̄ vi
uens pñiaꝫ morientis suscepit ꝛ postea nō sa
tisfecerit. nunqd imputabiť mortuo. Rñde
tur q̄ nō. sꝫ illi q̄ suscepit ꝛ neglexit. vt patꝫ
p exemplū de quodā fratre cui h̄ cōtigit q̄
suscepit pñiaꝫ ꝛ neglexit. post obitū appar
it cuidā fratri. dixit se esse i penis nō ꝓprijs
sꝫ alienis. ¶ Sꝫ ō. ponam⁹ q̄ fideliter intē
dat iplere: ꝛ eodē die vel cito post illū mori
atur p q̄ suscepit ꝛ sic pficere nō potuit: pu
nieť ne ille q̄ suscepit. Rñdeť. puto q̄ nō: sꝫ
poti⁹ est credendū q̄ pi⁹ de⁹ cui placet cha
ritas ꝛ miscōia q̄ dicit Mat. v. Beati mi
sericordes ꝛc. non solū remittit ei penā q̄m
p alio deberet pati quā ex charitate ꝛ mise
ricordia sup se sūpsit. sꝫ singularē retributō
nē ꝛ specialē ꝯtritiōnē p pietate ei ꝯcedet.
Scōo viuēs pt penitere p mortuo si ꝯtrit⁹
fuerit ꝛ desiderauit pñiam ꝛ ꝯfessionē. ꝛ si
q̄s sciret illa pc̄ta de qbꝫ fuisset ꝯtrit⁹ licet
nō ꝯfessus. ꝛ ꝯfiteret ꝛ pñiaꝫ assumeret vt
legiť in legēda aurea. ¶ B. Fuit quedā mu
lier cui vir moriēs misit magnas diuitias.
sꝫ illa lophilādo cū amasijs ꝯsumpsit. Cūꝫ
aūt senuisset ꝛ deformis ꝛ depaꝑata fuissꝫ
ab amatoribꝫ fuit derelicta. de q̄ cepit cōtri
stari. Cui dyabol⁹ apparēs ait. Nō ꝯtriste
ris: fac quod docebo ꝛ dabo tibi diuitias ꝛ
amatores vt pri⁹. Que spopōdit. Tūc p̄cepit
ei q̄ttuor. Primo q̄ in domo sua ꝑmitteret
familie luxuriari ꝛ quecūq̄ vellent. Scōo

ꝙ paupes de die hospitaret ⁊ d̄ nocte expelleret. Tercio ꝙ cū veniret ad ecclesiā debe- ret fabulari ⁊ alios ī orōe ⁊ p̄dicatōe īpedi- re. Quarto ꝙ nequaq̄ deberꝫ ꝯfiteri nec h̄ alicui reuelare. Hec oīa mixtima fecit ad tps. Post h̄ ifirmata hortabat᷑ a filio ad ꝯfi tendū ⁊ ad sacramēta ꝑcipiendū. Que re spōdit. Grat ꝫ est ꝑdita sū. Sꝫ cū filiꝰ insta ret ꝓ causa reuelāda illa noluit sibi dicere Ille petēs eā lacrimis tādiu vsq̄ ei oīa pa- tefecit, ille ꝯsolabat᷑ eā ⁊ exhortās ꝙ neq̄q̄ desperaret. q̄ꝛ dn̄s ita ꝯuite passꝰ ē ꝓ pctō ribꝰ ꝙ maior ē dei mīcōia q̄ oīs nr̄a mixtia ꝙ solū sparet ī deū ⁊ ꝯfiteret᷑ ī spe venie. At illa: tarde est. Rn̄dit ille. nō, ꝓmittēs ꝙ tn̄ ꝯfiteret᷑ ipse ꝓ ea vellet penitere. Ex h̄ ipsa ꝯsolata iussit eū ire ꝓ sacerdote. Et dū filiꝰ iret ꝓ ꝯfessore diabolꝰ ita horribilit᷑ ei appu it ꝙ p̄ terrore moreret᷑ añq̄ sacerdos venit. Tūc filiꝰ ꝯfessus ē ꝓ ea: ⁊ suscepit pn̄iā ꝫ ꝓ ea septenne ⁊ eā strēnue ⁊ deuote cōpleuit. Et post septē annos apparuit ei mr̄ ⁊ retu- lit ei gr̄as. Est tn̄ differētia inter primā ⁊ se cundā penitētiā. Nā ī prima q̄ ꝯfessus ē ab solutꝰ est totalr̄ ab his ad q̄ extēdit se pn̄ia iniūcta ꝑ alteꝝ implēda. Sꝫ in scd̄a nō sic absolutꝰ est a pena licꝫ ꝑ ꝯtritionē a culpa q̄ nō est sacramētalr̄ ꝯfessus tn̄ oportꝫ eū pati ī purgatorio q̄usq̄ implet᷑ penitētia vel satis factio ī pena. ¶ Tercio viuētes pn̄t penite- re ꝓ mortuis in gn̄ali dū nesciūt q̄ ⁊ quāta pctā fecerūt defuncti. Nā viui pn̄t orare ie iunare elemosinas dare: ⁊ opa pietatꝫ exer cere: tali intentōe vt sit ad honorē dei ⁊ sa- tisfactōeꝫ ꝓ delictꝫ defunctoꝝ vt a penis libe rent᷑. Et h̄ mō nos oēs debemꝰ ieiunare ad liberationē defunctoꝝ. Et si nō possemꝰ in- tegras pn̄ias ꝓ eis portare saltē aliq̄d faci- amꝰ. ad Gal᷑. vi. Alter alteriꝰ onera porta- te. xiij. q. ij. Penitētie viuoꝝ sūt auxilia de functoꝝ. ¶ Scd̄o soluēdū est debitū corpa le. Ro. xiij. Reddite oībꝰ debitū. cui tribu- tū tributū. cui vectigal vectigal. Si igit᷑ vis bn̄ facere defunctꝫ amicꝫ redde debitū ante testamētū. debita nō sūt ꝓpria sꝫ aliena bōa modo de alienis nō dꝫ fieri elemosina. Fm illud Thob. iiij. Ex substātia tua fac elemosinā. Et ꝓuer. iij. Honora dn̄m de tua sbā. Et. xiiij. q. v. Imolās ex iniq̄ maculata est oblatio. Et Ecci. xxxiiij. Qui offert sacrifi ciū de substātia paupeꝝ q̄si q̄ victimat ī cō- spectu p̄ris filiū. Jō melius est ꝙ restituat᷑ Nā ꝑ alia opa nō pn̄t iuuari nec absolui si ne debitoꝝ solutōe. ¶ C. Exemplū legit᷑ in apiario. Quidā miles mortuꝰ apparuit vni suoꝝ portās pondꝰ habatoꝝ flamātiū dicēs Dic dn̄e tue vxori mee vt soluat debitū hu ic fabro nominās fabꝝ. Ecce ꝓpter habata michi facta nō soluta gerere me oportet ha- bata flamātia q̄usq̄ soluent᷑. Qd̄ illa audi- ens accessit fabꝝ q̄rens de debito. Rn̄dit. tenet᷑ michi vnā marcā sꝫ sepe monui ꝙ te- dio effectꝰ dimisi. ita mortuꝰ est. Post hoc ipa soluit. imediate post h̄ vir vxori in lōga apparuit veste. ⁊ ligatꝰ inferiꝰ reste ⁊ superi us. Ait vxori. Solue me. attinge vestē me am ī fine ⁊ trahe d̄ me: q̄d ⁊ fecit. Et illegra tulās ait. Jā solutꝰ sū. grās tibi ago. q̄ꝛ sol- uisti debitū. Multa fuerūt ꝓ eo facta: sꝫ nō ꝓfuerūt sine solutōe debitoꝝ. ¶ D. Quin ti de q̄bꝰ ꝯq̄runt᷑ sūt q̄ nō dāt q̄d legauerūt. Aug. xiij. q. ij. vltima. Vltima volūtas hoīs morietis oībꝰ modis est adimplēda tanto citiꝰ q̄to posset. ¶ Exemplū. Parisiꝰ acci- dit ꝙ quidā studēs moriturꝰ cōmisit socio suo vt culcitrā quā habuit vendere deberet ⁊ p̄ciū paupibꝰ erogare. Sed mortuo illo sociꝰ distulit h̄ facere. iacēs ꝑ se in eadem. Tūc mortuꝰ apparuit in visione multū af- flictꝰ q̄si iacēs in lecto nudꝰ. Ad q̄d ille ter- ritꝰ vendidit eā ⁊ p̄ciū dedit paupibꝰ. Quo facto apparuit defunctꝰ q̄si in lecto bn̄ dispo sitꝰ suauiter requiescēs. Ex q̄ patet ꝙ q̄ ꝓ- longāt facere ꝓ aīabꝰ suffragia sepe coꝝ pe- nas ꝓcrastinant. Jō Ecci. iiij. Cor inopis ne affluxerꝫ nec ꝓtrahas datū angustianti. Prouerb. iij. Ne dicas amico tuo reuerte re cras cū statim dare posses. iuxta illud Ec clesiastes. ix. Qd̄cunq̄ p̄t manꝰ tua operari instanter fac. q̄ꝛ nō est opꝰ nec ratio nec sciē tia nec sapientia apud inferos per q̄ possunt eripi. Sed dicit Richardꝰ de sancto victo re. Charitatis nostre opera sedāt defuncto rum supplicia.

¶ De sancto Martino.
Sermo CLIII.

Beati serui quos cū venerit dn̄s inuenerit vigilātes. ¶ In sūma euāgelij duo innuunt̄. Primo hortat̄ nos ad carnis mūdiciā. ibi. Sint lūbi vestri. Scd'o docet bonoꝝ operꝝ vigilantiā. ibi. Beati serui. De primo dicit. Sint lūbi vr̄i p̄cincti. ¶ E. Duplices sūt lūbi. s. mētis ⁊ corpis. Hic loquit̄ de lūbis mētis q̄ sūt intellectꝰ ⁊ affectꝰ ex quibꝰ cogitatōes ⁊ desideria q̄si quedā soboles generant̄. De q̄bꝫ ps. xxxvij. Lūbi mei īpleti sūt illusionibꝫ. i. malis desiderijs ⁊ cogitatōnibus q̄bꝫ dyabolꝰ illudit aīas. Nā q̄ se p̄cingit vestes eleuat. sic nos a terrenis ⁊ carnalibꝫ ꝯcupiscētijs affectū debemꝰ leuare ad deū. Eph. vi. State succincti lūbis vestris. i. eleuatis affectōibꝫ a carnalibꝫ desiderijs. Greg. in omel. Lūbos p̄cingimꝰ cū carnis luxuriā ꝑ ꝯtinētiā coartamꝰ. Hoꝝ lumboꝝ cinctoria sūt duo. Primū est assidua meditatio legis diuīe. De q̄ Hiero. ad rusticū monachū. ⁊ hr̄ de ꝯs. di. v. Nunq̄. vbi dicit̄ Ama sciētias scripturaꝝ: ⁊ carnis vicia nō amabis. Eccl. xij. Frequēs meditatio ē carnis afflictio. ¶ Scd'm est disciplīa iusticie Isa. xi. Erit iusticia cingulū lumboꝝ eiꝰ. i. disciplina iustificās. vt fomes ꝯcupiscētie reprimat̄ ī carne. Sic fecit apl's. i. Cor. ix. Castigo corpꝰ meū ⁊ ī s'uitutē redigo. Eccli. xi. Malicia vniꝰ hore fac̄ obliuionē luxurie magne. Greg. Vulnus corpis sanat vulnꝰ mētis. Jō lūbi corpis sūt p̄cingendi cinglo castitatis. s; lūbi mētis meditatōe diuine legis. Qr hr̄ in cano. xlix. di. Hinc etem Si luxuria ī cogitatōe nō reprimit̄ in actōe dn̄at̄. ¶ F. Itē q̄druplices sūt psone q̄ se p̄cingūt. Primo precingūt se opaturi. Sic nos vocati sumꝰ ad opandū. Job. v. Nascitur hō ad laborē ⁊c. ps. ciij. Exibit hō ad opꝰ suū vsq; ad vesperā. i. ad mortē. qr tc̄ Mat. xx. dicet̄. Voca operarios ⁊ redde illis mercedē. nō ociosis. Jō Eccs. ix. Qdcunq; p̄t manꝰ tua opari instāter fac. S; luxuria impedit opatōez boni. De q̄ Greg. Luxuria si mentē occupauerit vix bona cogitare p̄mittit. De quo Osee. iiij. Fornicatio ⁊ vinū ⁊ ebrietates auferūt cor. Jō apl's. i. Cor. vi. Fugite fornicatōez. Greg. iij. mora. Luxuria ebetat sensū. ꝯfundit intellectū. maculat volūtatē. eneruat memoriā. ¶ Scd'o p̄cingūt se pugnaturi. sic ⁊ nos in hac vita sumꝰ i ꝯtinua pugna. de q̄ Job. vij. Milicia ē vita hoīs sup terrā. Et Bern. Vndiq; bella. vndiq; tela volāt. vndiq; temptamēta. Jō apl's ꝓponit nobis arma ꝑ q̄ possumꝰ resistere. ij. Cor. x. Arma milicie nr̄e nō sūt carnalia s; spūalia. Figurat̄. i. Re. xviij. Dauid Golia vicit nō in armis s; ī funda ⁊ quinq; lapidibꝫ q̄s recepit in perā pastoralē. Sic nos ī funda. i. orōne. ⁊ quīq; lapidibꝫ. i. quinq; vulneribꝫ xp̄i vīcere debemꝰ hostē nr̄m. De q̄ Isid. Oratio p̄ualet oībꝫ malis. ¶ Tercio p̄cingūt se ituri. Sic nos s'm Greg. sumꝰ ī via q̄ ad patriā ꝑgimꝰ: qr nō habemꝰ hic manētē ciuitatē s; futurā quā q̄rimꝰ. ad q̄m q̄tidie appropinq̄mus ꝑ mortē. S; ꝯcupiscētia carnal' impedit nos ī via salutis. De q̄ i. Cor. xv. Caro ⁊ sanguis regnū dei possidere nō p̄nt. Jō Gal. v. Spiritu ambulate carnis desideria ne ꝑficietis. Ro. viij. Si s'm carnē vixeritis moriemini. Aug. O q̄ parua ꝯcubitꝰ hora ꝑ quā ꝑdit̄ vita eterna Hugo li. de sacramētis. Conari debemꝰ q̄ntū possumꝰ vt carnē spūi subdamꝰ. ¶ Quarto p̄cingūt se ministraturi. Sic nos ad ministeriū dei formati sumus. De q̄ Isa. xlix. Formās me ex vtero seruū sibi. Et. i. Cor. iiij. Sic nos existimet hō vt ministros xp̄i Ergo debemꝰ esse mūdi corpe ⁊ aīa. qr dr̄ ꝑ ps. c. Ambulās in via imaculata hic michi ministrabit. S; luxuria polluit mentē. De q̄ Isid. ⁊ hr̄ in cano. xxxij. q. vij. c. Nō solū vbi dixit. Luxuria inter oīa alia pc̄ta maxīe templū dei polluit. Vnde apl's. i. Cor. vi. Omne pctm̄ extra corpꝰ est. q̄ aūt fornicat̄ in corpꝰ suū peccāt. Jō Hugo de sacramētis Totis conatibꝫ insistere debemꝰ vt corpꝰ spiritui subdamꝰ. Ro. viij. Qui s'm carnē sūt deo placere nequeūt. Et Aug. de ci. dei Luxuria ē deo ⁊ oīm virtutū inimica. ¶ Dixi scd'o docet bonoꝝ operꝝ vigilantiā dicēs.

Et lucerne ardētes i manibꝰ vestris. Greg.
Lucernas i manibꝰ tenemꝰ qñ ꝑ bona opa
ꝓximis exemplū lucꝫ ꝓbemꝰ. Math. v. Lu
ceat lux vr̄a corā hoībꝰ ⁊c̄. Duo iubent̄ scꝫ
lucere ⁊ ardere. lucere ꝑ ꝯuersatōis splēdo
rem. ardere ꝑ dilectōis amorē Dicit nāqꝫ
Greg. Lucere tm̄ vanū est. ardere parꝝ est
sꝫ lucere ⁊ ardere magnū est. ¶ G. Nota
dicit lucerne i plāli. Plures ẽm lucerne in
manibꝰ portari debēt. ⁊ sūt tres. Prima est
lucerna pure intentōis. q̄ tūc i manibꝰ por/
tat̄. cū bono opi recta intētio iungit̄ Mat.
vi. Lucerna corꝑis tui est oculꝰ tuꝰ. i. totꝰ
mētis intētio q̄ ē oculꝰ totꝰ opatōis. Gre.
Qui rectā intentōeꝫ i opē non hꝫ totū opꝰ
amittit. ¶ Scd̄a lucerna est vbū p̄dicatōis
diuīe. ps. cxviij. Lucerna vbū tuū pedibꝰ
meis. Jlla i manibꝰ tenet̄ qñ vbū dei ope
adimplet̄. ¶ Tercia lucerna ē honeste ꝯuer
satōis Luc. xi. Nemo accēdit lucernā ⁊ in
abscōdito ponit eā neqꝫ sb̄ modio sꝫ sup cā/
delabꝝ. Dic̄ nāqꝫ greg. sup Ezech. Qui i
occlto bn̄ viuit: carbo est. q̄ aūt i publico lu/
cerna est. Jō apls ad Phil. ij. Sitꝫ sine re
p̄hensiōe i medio natōis p̄ue ⁊c̄. Jtē nō suf
ficit hēre dūtaxat carnis mundiciā ⁊ bonoꝝ
opeꝝ vigilantiā. sꝫ cū hͦ reqrit̄ vt habeamꝰ
oīm illoꝝ ꝑseuerantiā. De q̄ subdit i textu
Et vos hoībꝰ silēs expectātibꝰ dn̄m suū qñ
reuertat̄ a nuptijs. Nuptie sūt eterna gau/
dia ad q̄ dn̄s iuit i die ascēsionis: ⁊ reuertet̄
ad iudicādū. De q̄ ꝓuer. vij. Abijt viā lon/
ginquā: saccū pecunie tulit secū. i die plene
lune reuersus. i. qñ ecclīa erit plena nume/
ro saluādoꝝ. hͦ veꝝ est de gñali iudicio. Sꝫ
de speāli tūc reuertet̄ i die mortꝫ. de q̄ Exo.
xix. Veniā i caligie nubis ad te. in q̄ obscu/
rent̄ oculi ⁊ frigescēt mēbra. Sꝫ beati serui
q̄s cū venerit dn̄s ⁊ pulsauerit iuenerit vi/
gilātes. ⁊ ꝯfestīꝫ aperiēt ei. Greg. Jlle vigi
lat q̄ ad aspectū veri lumīs oclos iteriores
ꝑ exercitiū bonoꝝ opeꝝ aptos tenet ¶ H.
Nā cū venerit ad iudiciū ꝑticulare ꝑ mor/
tē. tūc pulsabit ꝑ egritudīes ⁊ molestias. ut
sciamꝰ mortē vicinā. sꝫ btūs seruꝰ quē inue
nerit vigilantē tūc in bonis opibꝰ. De q̄ ꝓ
uer. viij. Btūs hō q̄ audit me ⁊ vigilat ad

fores meas q̄tidie. Et merito q̄tidie. q̄ scḋm
Bern. Nichil certiꝰ morte: nichil incertiꝰ
hora mortꝫ. Amos. iiij. Paratꝰ esto i occur
sū dn̄o deo tuo. Aug. li. iij. ome. Latet dies
vltimꝰ vt obseruent̄ oēs dies. Jō ꝑs. xxvi.
Expecta dn̄m ⁊ custodi vias eiꝰ. Sic fecit
btūs Martinꝰ vt d̄ eo legit̄ illō Eccl. xxxix
Justꝰ cor suū tradet ad vigilādū diluculo
ad deū q̄ fec̄ illū. ¶ Scd̄o reuertet̄ ad iudici
uꝫ vniuersale Act. i. Sic veniet quēadmo
dū vidistꝫ eū ascēdentē. Sꝫ hāc reuersiōeꝫ
debemꝰ patiēter expectare. Jac. v. Patiē/
tes estote vos ⁊ ꝯfirmate corda vr̄a. qm̄ ad
uentꝰ dn̄i appropinq̄bit. ¶ J. Jtē patiēter
debemꝰ expectare deū reuertētē ad iudiciū
ꝓpter tria. Prio ꝓpter hostiū vindicatōeꝫ
Judith. viij. Expectemꝰ hūileꝫ ꝯsolationē
eiꝰ. Nā exq̄ret sanguinē nr̄m de manu ini/
micoꝝ nr̄oꝝ. vt iplebit̄ illō ꝑs. xxxvi. Cuꝫ
perierit pc̄tor videb. ꝓuer. xx. Ne dicas r̄d
de malū ꝓ malo. expecta dn̄m ⁊ liberabit te
¶ Scd̄o ꝓpt̄ corꝑis reformatōeꝫ. Phil.
iij. Saluatorē expectemꝰ dn̄m ihm̄ q̄ refor
mabit corpꝰ hūilitatꝫ nr̄e ꝯfiguratuꝫ corꝑi
claritatꝫ sue Tren. iij. Bonū ē p̄stolari dn̄ꝫ
cū silētō. i. patiētia. i. Joh. iij. Qui cū appa
ruerit siles ei erimꝰ qm̄ videbimꝰ eū sicuti ē
⁊ oīs q̄ hꝫ hāc spē i eo sctificat se sic̄ ⁊ ille sā
cꝰ ē. ¶ Tercō ꝓpt̄ nr̄aꝫ remuneratōeꝫ De
q̄ ꝑs. xxxvi. Expecta dn̄m ⁊ exaltabit te. vt
hereditate capias terrā ⁊c̄. Scribit̄ ei Ja/
co. v. Agricola patiēter expectat fructū tē/
poraneū ⁊ serotinū. mlto magꝫ nos. Sꝫ cū
venerit tūc pulsabit ꝑ āgelos clangētibꝰ tu
bis. Surgite mortui venite ad iudiciū. Ad
hūc pulsū oēs ꝯfestīꝫ apparebimꝰ: mare da
bit mortuos. terra corꝑa. infernꝰ aīas. vbi
oēs apparebimꝰ. De q̄. ij. Coꝝ. v. Oēs sta
bimꝰ añ tribunal xp̄i. ⁊ Athanasiꝰ Ad cuiꝰ
aduētū oēs hoīes resurgēt Sꝫ beati serui q̄s
iuenerit dn̄s vigilātes. amē dico vob̄ p̄cin
get se. Simō de cassia. Sic̄ boni erūt p̄cin/
cti ad actōeꝫ bonoꝝ. ita xp̄s paratꝰ erit ad re
tributōeꝫ p̄mioꝝ Et faciet eos discūbere. i.
i eterna btitudine q̄escere. q̄ hͦ nō habuerit
requiē i corꝑe. ꝗ ibi habebūt requiē i corꝑe
⁊ aīa. q̄ amplꝰ nō erit dolor neqꝫ luctꝰ ⁊c̄.

Apoc.xxi. Et trāsiēs ministrabit eis. Symō
de cass. a Nō passibꝫ pedū nᶜ locoꝝ. ſʒ clari/
tatē ſpeculatōis diuinitatꝭ singulꝭ statibꝫ da
bit sicͭ meruerūt. Et si i scda vigilia venerit
.i. in adolescētia. ꝛ si in tercia. i. in senectute
ꝛ ita iuenerit beati sūt serui illi. Cirillꝰ Si qꝭ
primā ꝛ scdam vigiliā neglexerit poterit ī
tercia vigilare. K. Greg. Prima vigi/
lia ē custodia puericie. maxīe cū icipit vlus
rōnis ī puerꝭ. Scda vigilia ē custodia iuuē
tutꝭ. Tercia statꝰ virilꝭ. Quarta senectutꝭ
qꝛ ī qͥlibet statu aliqͥ moriunꝭ. iō ī qͥlibet sta/
tu fideles debēt esse pati ꝑ iusticiā ad recipi
endū mortē. eo ꝙ dicit Sene. Nemo veni
entē mortē hilarꝭ accipit. nisi qͥ se ad illā ꝑ/
parauit. Et ad hͦ icitat nos ꝑ exēplū ī textu
dicēs. Hoc aūt scitote: qm̄ si sciret prfami/
lias qͥ hora fur veniret vigilaret vtiqꝫ ꝛ nō
sineret pfodi domū suā.

Sermo CLIIII. Ad idem.

Si sciret paterfa milias qͥ hora fur veniret vigila
ret vtiqꝫ ꝛ nō sineret perfodi do
mū suā. Luc. xij. In vbis pmissis duo in
nuunꝭ. Prio hoīm piculositas ꝛ ignorātia
ibi. Si sciret. Scdo subiūgiꝭ custodiositas
ꝛ vigilātia. ibi. vigilaret vtiqꝫ. Dixi prio
innuiꝭ hoīꝫ piculositas ꝛ igrantia. s. qꝛ ñ co
gnoscūt futuꝝ statū vel casū. vel an stabūt ī
gra vel cadēt a gra. De qͥ Eccl. ix. Sūt iu/
sti atqꝫ sapiētes. ꝛ opa eoꝝ ī māu dei sūt. qꝛ
oia ī futuꝝ reꝭuanꝭ icerta. i. Coꝝ. x. Qui se
existimat stare videat ne cadat. qꝛ scribitur
Eccs. ix. Sicͭ auesꝭ cōprehēdunꝭ laqueo sic
hoīes capiunꝭ ī tpe malo. hͦ ē in tpe tēptati
onis. Jō hortaꝭ Eccl. ij. Fili ad temptatio
nē ꝑpara aīaꝫ tuā. Exēplo prisfamilias. qͥ si
sciret qͥ hora fur veniret vigilaret. L. Itē
mltiplices sūt fures qͥ homī furanꝭ ꝛ subtra
hūt salutē aīe. Primꝰ ē mētis negligētia.
Jlle fur appropinqͥt occulte sub specie boni.
ppon ēdo tibi. hͦ ē tibi grue vꝭ nimiū. vꝭ aliꝭ
tpibꝫ pficias hͦ opꝰ cū meliꝰ eris dispositus
De tali Hiere. xlviij. Maledictꝰ qͥ facit opꝰ
dñi negligēter. Rich. Quantū negligꝭ tm̄
decresꝭ. Jlle fur subtrahit tibi pciosum the
saurꝝ irrecupabilē. s. tps. de qͥ Bern. Nihil
pciosiꝰ tpe. Sʒ heu hodie nichil viliꝰ esti/
maꝭ. transeūt dies salutꝭ ꝛ nemo recogitat.
Vñ Bern. in ꝯtēptu mūdi. Nō curāt car/
nales ſʒ ꝯtēpendūt qͦ tm̄ desiderāt iuenire
Nā oēs desiderāt iuenire vitā eternā ꝛ ꝯle
qui ꝛ nō volūt seqͥ. iō impunitas ausū parat
ausus excessuꝫ. vt dicit Ber. sup canti. Et
sic negligētia furaꝭ tps salutꝭ ꝛ priuat nos
merito eternitatꝭ. De qͥ puer. xx. Propter
frigꝰ piger arare noluit. ꝛ mendicabit tpe
estatꝭ ꝛ nō dabiꝭ ei. Jō Bern. Magnū dā
nū est amittere id qͦ ī eternū nō pt recupa/
ri. hͦ est tps. De qͥ Chrīs. Omi rei magis
oportet pcere ꝙ̄ tempori. Auꝝ si pdideris
recupare poterꝭ. tps vͦo pteritū nūqꝫ. Jō
Eccl. iiij. Fili obsua tps. Cōtra illū furem
vigilandū est per exercitia boni opis. Eccl.
xiiij. Particla bone diei te nō pteteat Eph.
v. Redimētes tps qm̄ dies mali sūt. Que
quidē redēptio fieri dͤbet ꝑ bōa opa Eccs.
ix. Qdcunqꝫ pt manꝰ tua opari instanter
fac. qꝛ nec sciētia nec ratio nec opꝰ est apud
inferos. Secundꝰ fur qͥ subtrahit aīe sa/
lutē est carnis ꝯcupiscētia. Jlle venit qͥru
lose ꝯquerens defectꝰ. qꝛ iā sitit iā esurit iā
debilis est. desiderās refici: ꝛ postqꝫ refectꝰ
fuerit. tūc ille fur furaꝭ nobis mētis mūdi/
ciā. De qͥ Hiero. Venter vino estuās cito
spumat ī libidinē. Jdeo Bern. Gestantes
inimicū nostꝝ circūferimꝰ laqueū nostꝝ. s.
carnē qͥ ꝯcupiscit aduersus spūm. Jō Ec/
clesiastes. xij. Ne credas inimico tuo i eter
nū. hoc est carni: qꝛ est ꝓna ad malū. Gen.
viij. Sensus ꝛ cogitatio hoīs ab adolescē
tia ꝓna sunt ad malū: qꝛ caro est. Et scribiꝭ
Eccl. xvij. Nichil nequiꝰ ꝙ̄ qͦ caro exco/
gitare poterit. Jtē nō solū ꝓna ad malū. ſʒ
etiā tarda ad bonū. Math. xxvi. Spiritus
ꝓmptus est caro aūt infirma De quo Ro.
vij. Nō inueni ī carne mea bonum qͦ ago
Sicut em̄ infidelis debitoꝝ qͥ vult delicate
viuere ꝛ nō soluere. Jō ps. xxxvij. Nō est
sanitas in carne mea. Jtē non est carni cre
dendū. qꝛ est ingrata ad beneficiū. sicut ma/
la terra quāto plus impinguaꝭ tanto plꝰ ꝓ/
ducit vͦ herba mala. iuxta illud Deuꝭ. xxxij

Impinguatꝰ dilatatꝰ ingrossatꝰ incrassatꝰ recessit a deo salutari suo. Et Eccl. xxxvij. Propter crapulā multi perierūt. Jdō hortatur Ro. xiij. Curā carnis ne pfeceritis in desiderijs. Ubi Alanꝰ. Nō in desiderijs sʒ bn̄ in necessarijs. Jdō Greg. Ubi caro quiescit: ibi spūs deficit. Et sic preciosuʒ thesaurꝰ furatur nobis. s. mundiciā cordis. De q̄ precioso thesauro loquiꝛ Bern̄. dicēs. Ueniet tp̄s vbi plus valet pura ↄsciencia q̄ꝫ marsupia plena pecunia. Jdō ↄtra talē furē est vigilandū p strēnuitatē castigatōis. iuxta illud. i. Cor. ix. Castigo corpus meū ꝛc. Ro. viij. Debitores sumꝰ nō carni sʒ spiritui. Rōeꝫ allegat Greg. dicēs. Quicq̄d delectatōis carni subtrahimꝰ in spū inuenimꝰ. ¶ Tercius fur est mūdi astutia qui venit sub specie amicicie. ꝛ blandiꝛ homini nūc p potētiaꝫ. nūc p sapientiā. nunc p honorē. De q̄ fure scribit Aug. in didascolicon di. Mundꝰ q̄ꝫto blandior de tanto piculosior. Jlle fur furaꝛ homini amiciciaꝫ dei. Jaco. iiij. Qui vult esse amicꝰ huiꝰ mūdi inimicꝰ dei ↄstituetur. Cōtra hūc furē est vigilandū p mundi ↄtemptū. i. Joh. ij. Nolite diligere mūdum q2 perit mundꝰ ꝛ oīs ↄcupiscēcia eius. Amb. de fuga seculi. Qui saluꝰ esse desiderat sup mundū ascēdat. ¶ M. Et merito est ↄtemnendꝰ iste fur. s. mundꝰ ser de causis. ¶ Primo mundꝰ est ↄtemnendꝰ. quia plenꝰ est dissensione. Joh. xvij. Jn mundo p̄ssurā habebitis. in me aūt pacē. Et hꝰ puenit ex eo: q2 est inimicꝰ deo. Juxta illud Jacobi. iiij. Adulteri nescitis q2 amicicia huiꝰ mūdi inimica est deo. Et quō pacē hr̄e pt q̄ est inimicꝰ dei. Job. ix. Quis resistet ei et pacē habebit. ¶ Scdō est ↄtemnendꝰ. quia plenꝰ inquinatōe. Chrisꝰ. Mundꝰ munꝺꝰ ē mundꝰ sed immūdus semp. ideo est ↄtemnendꝰ. Quia scribiꝛ Eccl. xiij. Qui tetigerit picem inquinabiꝛ ab ea. Sic q̄ adheret mūdo inq̄nabiꝛ in ↄsciētia. i. Joh. ij. Omne q̄d est in mundo aut est ↄcupiscētia carnis. aut oculoꝝ. aut supbia vite. illa aūt inq̄nāt aīam. Et sic mundꝰ nō pmittit hoīem stare sine macula. De q̄ Aug. Si te delectat mūdus semp es immūdus. De q̄ Chrisꝰ. sup Math. Difficile est viꝝ in mūdo positū iusticiā seruare immaculatā. ¶ Tercio mūdꝰ est ↄtemnendꝰ: q2 plenꝰ excecatōe. q2 amor seculi excecat oculos mētis. De q̄. ij. Cor. iiij. Deꝰ huiꝰ seculi excecabit mētes infideliū. Sūt nanq3 mūdani ceci: nō videntes oīa delectabilia mūdi fore penalitates. De q̄ Eccs. ij. Dixi i corde meo affluā delicijs fruar bonis. ꝛ in oībꝰ inueni vanitatē ꝛ afflictionē spiritꝰ. Jdeo. i. Joh. v. Totꝰ mūdus in maligno positꝰ est. Sʒ heu ceci sunt nō cognoscūt. Ratio Aug. Gaudiū mūdanoꝝ est gaudiū freneticoꝝ infirmitates non cognoscentiū. nā si cognoscerēt flerēt. iuxta illud Lu. xix. Si cognouisses ꝛ tu. s. fleres. Sʒ ceci sunt ꝛ dicetur eis illud Apoc. iij. Nescis q2 cecꝰ es miser es. Reuera miser de q̄ Bern̄. Nō est verior miseria q̄ꝫ huiꝰ mūdi leticia. Cui ↄsonat Chrisꝰ. Miser est mundꝰ miserrimi q̄ eū sequunꝛ. ¶ Quarto ↄtemnendꝰ est q2 plenꝰ alteratōe. vnde depingiꝛ sub figura rote volubilis. in signū q̄ hodie dites. cras paup. q2 dicit Boetius de ↄsolatōe lib. iij. psa. i. Mundꝰ diciꝛ arcꝰ fortune. ergo nō est ↄfidendū i eo. De q̄. i. Thimo. vi. Precipe diuitibꝰ huiꝰ mundi nō sperare in incerto diuitiaꝝ huiꝰ mundi. Alias adimplebiꝛ illud Jsaie xxxvij. Ecce confides sup baculū arundineū cōfractum ¶ Quinto mundꝰ est ↄtemnendꝰ q2 plenus defectōne. de q̄. i. Joh. ij. Mundꝰ trāsit et ↄcupiscētia eius. vt Bern̄. dicit. Ubi sunt amatores seculi q̄ ante tp̄a fuerūt. vbi risus ꝛ iactātia inanis gloria. ꝛ diuitiaꝝ copia. transierūt oīa nichil remāsit ex eis nisi cinis. Juxta illud ps. lxxvij. Defecerūt i vanitate dies eoꝝ. Jdeo ad Ro. xij. Nolite ↄformari huic seculo q2 oīa delectabilia mūdi sunt breuia ꝛ trāsitoria. De q̄ Greg. Momentaneū est q̄d delectat: eternuꝫ q̄d cruciat. Jdeo damnati ↄquerunꝛ illō Sapientie. v. Quid nobis pfuit supbia ꝛ diuitiaꝝ iactantia. oīa transierūt velut vmbra. ¶ Sexto mundꝰ est ↄtemnendꝰ. quia plenꝰ deceptōe. q2 oīa q̄ in mūdo sunt non habēt verā existētiā sʒ solū apparentiā: q2 apparent esse bona ꝛ n̄ sunt Hiero. Si mūdꝰ

cultello veritatis aperiẽ nichil in eo nisi falsitas reperiẽ. Nã quidq̃d est p̄sens aut futurũ aut p̄teritũ est. Si p̄sens sic est instabile si futurũ sic est incertũ. si p̄teritũ tũc nichil est. Jõ. puerb. vlti. Fallax grã ⁊ vana ẽ pulcritudo. Et Aug. ad dialcoron Mũdus cũ arridet fallit ⁊ ĩ periculo se ponit ⁊ decipit. De q̃ deceptõe dicit Aug. in ser. de monte dñi. O mũde immũde quãtos seduxisti q̃ multos decepisti. vt legiẽ exemplũ. Dum obijt sanct⁹ Bernard⁹ tũc obierũt quingẽti hoĩes. de quib⁹ duo descẽderũt ad purgatoriũ. sol⁹ sanct⁹ Bernard⁹ ascẽdit in celũ sine purgatorio. alij oẽs in infernũ. q꞉ fuerunt decepti a mũdo Jõ Chrisẽ. Mũdialia opa semp̃ hoĩem excluserũt ab eterna vita. Juxta illud Job. xxi. Tenẽt timpanũ ⁊ cytharã ⁊ ducũt ĩ bonis dies suos: ⁊ in pũcto ad infernũ descendũt. Jõ Mat. xvi. Quid p̃dest homini si vniuersũ mundũ lucreẽ ⁊c. Ubi Hiero. Quid p̃dest tibi si haberes potentiã Octauiani. diuitias cresi. longeuitatem Enoch. pulcritudinẽ Absalonis. fortitudinẽ Samsonis. cũ tandẽ corp⁹ daẽ vermib⁹ ⁊ anima demonib⁹. Jdeo hortaẽ nos apls ad Titũ. ij. Sobrie ⁊ iuste ⁊ pie viuamus in h̃ seculo. Sobrie q̃ ad nos. iuste q̃ ad deũ. pie q̃ ad p̃rimos. Et sic ɔtemnitur mund⁹. Quart⁹ fur est dyaboli fraudulẽtia. Naꝫ sic fur dimittit vilia rapit p̃ciosa. sic dyabol⁹ nõ curat auꝝ ⁊ argentũ nec lapides p̃ciosos. sed nitiẽ defraudare aĩas. Juxta illud Geñ. xiiij. dixit Abimelech rex sodomoꝝ ad Abraã. Da michi animas cetera tolle tibi. Hunc p̃ciosũ thesauꝝ. d̃ q̃ apls ij. Coꝝ. iiij. Habem⁹ thesauꝝ ĩ vasis fictilibus. quẽ xp̃s ita p̃ciose estimauit vt sanguinẽ fudit p̃ eo: ⁊ animã suã dedit. hunc nitiẽ dyabol⁹ furari. Jdeo ɔtra hunc furẽ. s. diabolũ est vigilandũ p̱ resistentiã. de q̃ Jaco. iiij. Resistite dyabolo ⁊ fugiet a vobis. Ratio Hieronimi Debilis est hostis nõ potest vincere nisi volentẽ. Jdeo. i. Pe. v. Uigilate q꞉ aduersari⁹ vester dyabol⁹ tanq̃ꝫ leo rugiẽs circũit q̃uerẽs quẽ deuoret. cui fortiter resistite in fide. Et merito debem⁹ vigilare resistẽdo. q꞉ dicit Berñ. Jllu⁹ est mala fuggerere nostrũ vero nõ ɔsentire. q꞉ dicit Jsid. Nõ eius potestas. sꝫ nostra volũtas mancipat nos dyabolo. Quint⁹ fur ẽ mortis assistẽtia. q꞉ mors appropinq̃t occulte ⁊ vbiq̃ꝫ. Seneca. Mors vbiq̃ꝫ te expectat ⁊ vna dieꝝ te arripiet. Quia s̃m Aug. d̃ verbis dñi. Mors est certa. hora incerta vt sp̱ sit suspecta. Et apls. i. ad Thessa. v. Dies dñi sicut fur in nocte veniet. s. occulte. Jõ Aug. Si nõ scis qua hora veniet. ideo semper vigila vt te sp̱ inueniat paratũ. s. in bonis opib⁹. q꞉ dicit Aug. de disciplina xp̃iana. Nõ p̃t male mori q̃ bene vixerit. Jdeo ɔtra istũ furẽ est vigilãdũ p̱ exercitiũ bonoruꝫ opeꝝ. Eccĩ. xiiij. Ante obitũ opare iusticiam. Nã ille fur furaẽ nobis meritũ vite p̃sentis. Jdeo apls ad Galẽ. vi. Dũ tempus habem⁹ opemur bonũ. Eo q̃ salvator dixit Joh. ix. Me oportet opari donec dies est. veniet nox q̃ñ nemo opari p̃t. s. post morteꝫ Potest hõ ɔqueri illud Lu. xvi. Quid faciam q꞉ auferta me dñs villicationẽ. fodere nõ valeo: mendicare erubesco. Jdeo Eccĩ. xi. Jn die bonoꝝ nõ sis immemor maloruꝫ videlicet q̃ reddat vnicuiq̃ꝫ iuxta opa sua. Talis fuit Seneca dicẽs. Ante senectutẽ cogitaui vt bene viuerẽ vt in senectute bene morerer. Nã dicit aug. Nõ est mala mors putanda cuꝫ p̃cesserit bona vita. quã vixit beat⁹ Martin⁹. vt patet in ei⁹ legenda.

De sancta Elisabeth.

Sermo CLV.

VEndidit omnia que habuit ⁊ emit eã Mat. xiij. ⁊ legiẽ ad honorem beate Elisabeth p̃ euãgelicali officio. Fõtin⁹ in descriptionib⁹ vniuersi dicit. Lumine maiori superueniẽte min⁹ lumẽ obfuscaẽ. vt patꝫ de sole ⁊ stellis. sole lucente lux stellaꝝ obfuscatur. Spũaliter. Per mai⁹ lumen intelligiẽ lux beatitudinis eterne. Psal. xxxv. Jn lumine tuo videbim⁹ lumẽ. Cũ hoc lumẽ lucet p̱ amorẽ ⁊ desideriũ in mente hominis. tunc extinguiẽ lumẽ p̃sentis felicitatis De quo Hilari⁹ sup̱ Math. Qui eternã beatitudinẽ desiderat necesse est vt mundanoruꝫ

dulcedinē tēnuat. eo ꝙ ista duo simul sta-
re nō possunt. s. dulcedo tp̄alis ⁊ eternalis
De q̄ Bern̄. Sic ignis ⁊ aq̄ simul stare nō
possūt. sic nec tp̄ales ⁊ sp̄ūales delicie. Jō
Amb. Qui ꝯtemnit tp̄alia merebit̄ sempi
terna. Figurat̄ Gen̄. xij. cū Abraam egres-
sus esset de terra ⁊ de cognatōe sua ⁊ de do-
mo patris sui. tūc bn̄dictio oīm gentiū fuit
sibi ꝓmissa. Sp̄ūaliter. Per Abraā intelli-
git̄ quilibet fidelis q̄ nitit̄ ꝯsequi benedictio
nem beatitudinis eterne debet relinq̄re ter-
rena desideria ⁊ carnalia ⁊ oīa caduca: il-
le ꝯsequit̄ eterna. De q̄ Uarro in sentētijs
Cūcta postponat q̄ lumē beatitudinis eter-
ne ꝯsequi adoptat. Talis fuit beata Elisa-
beth. q̄ reliquit lumē p̄sentis felicitat̄ anhe
lans ad lumē eternitatis. De q̄ thema. Uē
didit oīa q̄ habuit ⁊c̄. In sūma p̄sentis
euāgelij cōmendat̄ beata Elisabeth a duob̄
Primo a vita actiua. Scd̄o a vita ꝯtēpla
tiua. Primū innuit̄ ibi. in agro abscōdito.
Scd̄m in negociatore experto. De primo
dicit. In illo tp̄e. s. cū Jhesus sedebat sec⁹
mare. ⁊ ꝯgregate fuerūt ad eū turbe. ita vt
in nauiculā ascendēs sederet. ⁊ oīs turba
staret in litore. Tūc locut⁹ est eis multa in
parabolis. inter cetera dixit istā parabolam.
Simile est regnū celoꝝ. i. xp̄s rex glie. N.
Orosius. Xp̄s dicit̄ regnū celoꝝ q̄tuor de
causis. Primo nā sic in regno celoꝝ est
eterna vita ⁊ eternā dicat̄ terra viuētiū. De
q̄ p̄s. xxvi. Credo videre bona dn̄i ⁊c̄. quia
ibi null⁹ morit̄. Et sic in xp̄o habem⁹ vitā
eternam. Joh̄. xvij. Hec est vita eterna vt
cognoscāt te solū veꝝ deū Jhesum xp̄m quē
misisti. Nā ip̄e dixit Joh̄. v. Sicut pater
habet vitā in semetip̄o. sic ⁊ fili⁹ habet vitā
in semetip̄o. ⁊ q̄ adherꝫ vite mori nō potest.
Sic q̄ xp̄o adheret ꝑ fidē ⁊ charitatē De q̄
Joh̄. xi. Qui credit ī me etiā si mortu⁹ fue
rit viuet. Scd̄o xp̄s dicit̄ regnū celoꝝ. q2
est via ad regnū. Joh̄. xiiij. Ego sū via ve-
ritas ⁊ vita. Et subdit. Nemo venit ad pa
trem nisi ꝑ me. Un̄ Aug. Christ⁹ in huma
nitate fact⁹ est nobis via ad suā diuinitatē.
Ideo Joh̄. x. Per me si q̄s introierit salua
bit̄. Tercio xp̄s dicit̄ regnū celoꝝ. q2 ha-
bet claues regni celoꝝ. Un̄ Apoca. iij. Qui
habet clauē domus dauid. Nā ip̄e apuit re
gnū celoꝝ claue crucis. De q̄ Isa. xxij. Da
bo clauē dom⁹ dauid sup humeꝝ ei⁹. Ideo
Apoc̄. iij. Aperit ⁊ nemo claudit. s. saluādis
claudit ⁊ nemo apit. s. damnādis. Q.
Quarto dicit̄ xp̄s regnū celoꝝ. q2 ciues ce
lestes manēt ī eo. Sic fideles ad celestē ci-
uitatē ꝑtinētes habēt hic mansionē in xp̄o.
De q̄ Joh̄. vi. Qui mādūcat meā carnē
in me manet ⁊ ego ī eo. Hoc regnū celoꝝ
xp̄s est sile thesauro abscōdito ī agro. Ager
est caro ei⁹ sanctissima. thesaur⁹ ei⁹ diuini-
tas. De q̄ ad Col̄. ij. Oēs thesauri sapīe et
sciētie ī eo sunt abscōditi. Iste thesaur⁹ est ī
agro. i. in carne xp̄i absconditus. iuxta illud
Isa. xlv. Uere tu es de⁹ abscōdit⁹. Nā sua
potentia abscondebat̄ in humilitate. ꝓfun-
da sua maiestas ī passione sua acerbissima.
Jō dicit Greḡ. Latēter decepit dyabolū
tanq̄ ꝑ escā hamo impositā. Hic est ager
redolēs. de q̄ Gen̄. xxvij. Ecce odor filij mei
sicut odor agri pleni. Hic ager supabūdat
oleo misericordie ⁊ vino vitalis doctrine.
de quo Joh̄. vi. Dn̄e quo ibim⁹ verba vite
eterne habes. Hoc vino inebriat⁹ est Pe-
trus videns transfigurationē corꝑis sui in
monte thabor. ⁊ oblit⁹ oīm tm̄ in tabernacu
lis hui⁹ vini cōmorari voluit dicēs Mat.
xvij. Domine bonū est nos hic esse. faciam⁹
tria tabernacula. Hic ager tulit triticū pa-
nis angelici. omne delectamentū in se habē
teꝫ. Sapie. xvi. De quo ⁊ p̄s. lxxvij. Pa
nem angelorum manducauit homo. Quē
qui inuenit homo. Iste thesaur⁹ debet que-
ri ⁊ inueniet. De q̄ Hugo de archa Noe
libro primo capitulo vltimo. Deus ꝑ desi-
derium querit̄ per fidē inuenit̄. per gustum
tangit̄. Ideo hortat̄ nos Bern̄. sup Cant̄.
dicens. Crede in deū ⁊ inuenisti eum. quia
credere est inuenire. eo ꝙ dicitur ad Eph̄.
iij. Dico xp̄m ꝑ fidē habitare ī cordib̄ nr̄is
Et sic beata Elisabeth inuenit hūc p̄ciosū the
sauꝝ. vt potuit dicere illud Canti. iij. Inue
ni eū quē diligit aīa mea nec dimittā eū: te-
nui eū. Tenet̄ eīm ꝑ charitatē. iuxta illud
i. Joh̄. iiij. Qui in charitate manet in deo

manet ⁊ de⁹ in eo. Dicit nāq₃ sanct⁹ Tho.
in .ij. ij. q. xiiij. ar. iij. Forma fidei ē charitas
q᷑ ꝑ charitatē act⁹ fidei ꝑficit᷑ ⁊ decorat᷑. et
q̄ tūc sic expitur ꝑ charitatē dulcedinē di/
uini amoris huic desipit oīs dulcedo carna
lis. De quo Bern̄. Sicut serpens moysi
comedit oēs serpētes magorum. sic amor
diuin⁹ oēm absorbet amorē alienū. Talem
amorez habuit btā Elisabeth. De q̄ subdit.
Quē q̄ hō̄ inuenit. s. ꝑ fidē ⁊ tenet ꝑ chari
tatē abscōdit. s. ꝑ rectā intentionē. q᷑ dicit
Greg. Depdari desiderat q̄ thesaurꝝ publi
ce in via portat. Sic q̄ intentōnez falsificat
abijt. i. amorez carnis deserit. q᷑ ſm Greg.
Gustato spiritu desipit oīs caro. Uēdidit
oīa. i. ob amorē xp̄i renunciauit oībꝫ. De q̄
ad Phil. iij. Oīa arbitrat⁹ suz vt stercora
vt xp̄m lucrifacerē. Et emit eū. Gre. Agrꝝ
compat oībꝫ venditꝫ q̄ seculi voluptatibꝫ re
nūciat. Jō Amb. Qui vult deuz possidere
renūciet mūdo vt sit illi ī deo tota possessio.
Nā sine isto thesauro. s. diuinitatis nullus
meret᷑ dici felix. i. diues. De q̄ Aug. Qui
deū habet oīa habet. recedēte deo nichil hꝫ
q᷑ ipē est substātia nr̄a ⁊ totū bonū nostrū.
Uñ ps. xxxviij. Nōne dn̄s ⁊ substātia mea
apud te est. Jō Aug. sup Johannē. Deus
est tibi totū qđ desideras. si esuris panis ē
si sitis fons est. si infirm⁹ medic⁹ est. si in te
nebris es lumē est. si times mortē vita est.
Quapropter dic̄ Aug. sup psal. xxvi. Ni/
chil dulce ꝑter deū. Jō quicq̄d michi deus
dare vult ꝑter se auferat totū ⁊ det michi se.
Ad quē thesaurꝝ oīm tp̄e anhelare debem⁹ ⁊
ī memoria hr̄e. ſm q̧ dicit Hugo in li. i. de
claustro aīe. Sic nullū est momētū in q̄ nō
ꝑfruimur dei bonitate. sic nullū momentū dꝫ
esse in q̄ in nobis ei⁹ nō esset memoria. iuxta
illud Math. vi. Ubi thesaur⁹ tu⁹ ibi ⁊ cor
tuū. Sic fuit mēs beate Elisabeth stabilita
sup thesaurꝝ diuinitatꝫ. ꝓpter quē reliquit
oīa vt haberet illū. Jō ꝯ ea legit᷑ q̧ paruipē
dit nobilitatē sanguis vt canit ecc̄lia. Alpe
nata seculū generosi sanguis pa contēpdit ti/
tulū. Itē reliq̄t oīa tp̄alia vt canit ecclesia.
Egens egenis largiēs sibi nichil retinens.
celeste regnū ambiēs. hō̄ ꝑlens oīa respuit.

Jō legit᷑ in ep̄la q̄ scribit᷑ Prouer. vltimo.
Cōsiderauit agrū ⁊ emit illū. s. ꝑ opa miseri
ricordie. Dicit nāq₃ Amb. Sic diuitie sūt
impedimēta salutꝫ reprobis. ita bonis sunt
adiuuamēta ꝟtutꝫ. Sic de btā Elisabeth q̄
cū tp̄alibꝫ diuitijs in oībꝫ elemosina ꝛ opi
b⁹ expēsis emit regnū eterne salutis. Ideo
Aug. in ꝑsona dn̄i dicit. Uenale habeo. q̄d
regnū celoꝝ. q̄ntū valet; tm̄ quantū habes.
Nō regnū Zache⁹ emit ꝓ dimidio bonoꝝ
suoꝝ. vidua paupcula ꝓ duobꝫ minutꝫ. q̄m
dn̄s collaudauit. Lu. xxi. Uere dico vobis
q̧ hec vidua paup plus q̄ oēs misit. Sic
beata Elisabeth ita emit q̧ oīa q̄ habuit de/
dit. vñ q̄ canit ecc̄lia. In gazophilacio vidua
cū vidua totū mittens ꝓciū. ita q̧ de ea im
pletū est illud Ecc̄i. xxxi. Elemosinas illius
narrat oīs ecc̄lia sanctoꝝ. ideo nobis hodie ꝓ
ponit᷑ in exēplū vt seq̄mur vestigia eius. Ju
xta illud Petri rauēnensis dicētis. Da pau
peri vt det tibi. da paupi micā vt accipias
totū panē. da tectū accipe celū. da res pitu
ras vt accipias eternas mānsuras. Dixi se
cūdo cōmendat᷑ btā Elisabeth q̄ntū ad vitā
ꝯtemplatiuā. De q̄ subdit. Sile est regnuz
celoꝝ homini negociatori q̄renti bonas mar
garitas ⁊c. P. Ipē negociator est xp̄s q̄
venit de anglia. i. de angeloꝝ patria. Juxta
illud Joh. xvi. Exiui a p̄re ⁊ veni in mūdū
Uenit eciā ꝑ nauē. i. ꝑ portā ꝟginis. vñ q̄ na
ui scribit᷑ ꝓuer. xxxi. Facta est vt nauis in/
stitoris de lōge portās panē suū. Hoc factū
est qñ xp̄m de altissimo celoꝝ ad terrā ꝓdu
xit cū mercibꝫ grāꝝ oīm. iuxta illud Joh. i.
Uidim⁹ eū plenū grē ⁊ ꝟitatꝫ. Hic nego/
ciator q̄siuit bonas margaritas. i. aīas hoīm
q̄ impleret ruinas angeloꝝ. ſm q̧ dixit Lu.
xix. Nō venit fili⁹ hō. aīas ꝑdere sꝫ sal. Et
hoīes dicunt᷑ margarite ea de causa. q᷑ sic
margarite generant᷑ de celesti rore. sic creati
sum⁹ ex dei grā ⁊ bonitate. vt dicit Mgr̄ in
ij. sententiaꝝ. dist. i. Quare creat⁹ est hō ꝓ
pter dei bonitatē. Uidit nanq₃ de⁹ suam es
sentialem bonitatē cōmunicare alijs ⁊ non
minui. Creauit igit᷑ rōnalez creaturā cui cō
municaret suā bonitatē ⁊ eternū gaudium.
Unde Augusti. de doctrina xp̄iana. Quia

bonꝰ est deꝰ. ⁊ inq̃tũ sumꝰ boni sumus. In uenta aũt vna p̃ciosa margarita .i. oẽs aĩas hoĩm. Et dicunt̃ vna ꝓpter vnionẽ fidei ⁊ charitat̃. iuxta illud Act. iiij. Multitudinis credentiũ erat cor vnũ ⁊ aĩa vna. Et dr̃ p̃ciosa margarita. q2 dicit Aug. de spũ ⁊ aĩa. Aĩa inter res a deo cognitas supat oĩa. Idẽ sup Geñ. Sicut deꝰ excellit omnẽ creaturã. sic hõ quo ad aĩam oẽm creaturã corpalẽ nature dignitate p̃cellit. Jõ Aug. de spũ ⁊ aĩa. O aĩa mea q̃ te dejcis. si terrã amas melior es. si solem mirar̃, pulcrior es. si celũ ꝯtemplar̃ altior es. solo creatore tuo inferior es. Ecce q̃z p̃ciosa margarita, p q̃ xp̃us dei filiꝰ factꝰ est negociator. vt dicit Berñ. Celestis imꝑator factꝰ est negociator. Negociũ meũ sine ocio egit q̃diu in terr̃ fuit. Venit nãq3 de anglia p auream portã virginis. quid apportauit. dicit Aug. In isto maligno seculo quid abundat nisi nasci. mori. laborare. ¶ Q. He sunt merces regionis nostre. Ad tales merces mercator ille descẽdit. Et q2 oĩs mercator dat ⁊ accipit. dat qđ habet. accipit qđ nõ habet. Sic xp̃s ĩ sua mercatura dedit ⁊ accepit: accepit qđ non habuit .s. nasci. mori. ⁊ laborare. dedit qđ habuit .s. renasci ⁊ resurgere ⁊ in eternũ regnare. O bone mercator grãs agimꝰ tibi fecisti nos. redemisti nos. emere q̃s seruũ pt: facere aũt nõ pt. Ipse aũt nos fecit vt essemꝰ. ⁊ redemit ne frustra fuissemꝰ. hᶜ aug. Et sic ex verbis patet Aug. ꝙ xp̃s accepit tria ⁊ dedit tria. ⁊ sic nobiscum cõmutauit.

¶ Primo accepit nr̃am mercẽ .s. nasci Isa. ix. Paruulꝰ natꝰ est nobis. Dedit suã nob mercẽ .s. renasci. Joh. i. Dedit eis ptãtem filios dei fieri q̃ nõ ex sanguinibꝫ neq3 ex voluntate carnis neq3 ex voluntate viri: s3 ex deo nati sũt. Augꝰ. Factꝰ est pticeps nr̃e humanitat̃ vt participes essemꝰ sue diuinitatis.

¶ Scđo accepit nr̃a3 mercẽ .s. mori. phil. ij. Humiliauit semetip̃m factꝰ obediens vsq3 ad mortẽ. Nõ simplici morte s3 ignominiosa ⁊ dolorosa ꝙ a plãta pedis ⁊c. Isa. i. Et sic ex amore suo ꝯstituit hãc emptionẽ Berñ. In q̃ illuxit clariꝰ ꝙ nos dilexit dñs q̃ ĩ eiꝰ vulneribꝫ. patet archanũ cordis per foramẽ corporis. ibi patuit latẽs misericordia dei Berñ. Clamat vulnꝰ. clamat lancea ⁊ clauus ꝙ deꝰ vere nos amauit. Sic ĩ xp̃o mũdũ recõcilians sibi postq3 recepit nr̃a3 mercẽ .s. mori dedit nob suã .s. resurgere. resurgit qđ priꝰ cecidit. ceciderat hõ in corpe p mortẽ. in aĩa p culpã. in vtroq3 p penã eternã. sed xp̃s dedit nobis resurgere p resuscitatõez. Joh. vi. Ego resuscitabo eũ ĩ nouissimo die. In aĩa p iustificatõez. Apoc. xx. Beatꝰ q̃ habet ptẽ ĩ resurrectõe prima. in vtroq3 p vtriusq3 .s. aĩe ⁊ corporis beatificatõez. q2 aĩa beatificabit̃ ad ꝯtemplatõez deitat̃ ingrediendo. corpꝰ vero beatificabit̃ egrediẽdo ad visionẽ hũanitat̃. Et ĩ vtraq3 visione erit plena satietas atq3 refectio. iuxta illđ Joh. x. Ingredient̃ ⁊ egredient̃ ⁊ pascua inuenient

¶ Tercio recepit laborẽ. Ipse nãq3 laborauit corde cõpassionẽ habẽdo Mat. viij Misereor sup turbã. De q̃ labore dic̃ Isa. xliij. p eo ꝙ laborauit p aĩa dicẽs. Seruire me fecisti peccatis tuis ⁊ laborẽ p̃stitisti.

¶ Secũdo laborauit ore ⁊ voce p̃dicando. De quo ps. lxviij. Laboraui clamãs rauce facte sunt fauces mee. Itẽ laborauit oculis flendo. Vñ ps. vi. Laboraui ĩ gemitu meo. Tercõ laborauit toto corpe penã sustinẽdo Isa. i. Laboraui sustinẽs. ĩmo laborauit peccatorũ nostrorum onera sustinendo. Vñ Isa. xliij. Seruire me fecistis peccat̃ vr̃is. Et Isa. liij. Vere languores nr̃os ip̃e tulit: et peccata nr̃a ip̃e portauit. Postq3 cepit nostrã mercẽ .s. laborare: dedit nobis suã .s. regnare. iuxta illud Lu. xij. Nolite timere pusillus grex. cõplacuit patri meo vobis dare regnũ. Ostẽdit liberalitatẽ ⁊ charitatẽ cu3 dedit patri hanc p̃ciosam margaritam. id est animas nostras ita ardenter desiderauit ⁊ quesiuit ꝙ abijt ⁊ vendidit oĩa q̃ habuit scilicet quãdo in ara crucis corã oĩbꝫ nudatus est. Etiã corpꝰ ⁊ animã in p̃ciu3 nostre redemptõis dedit. Math. xx. Venit filius hominis dare animã suã in redemptionẽ pro multis. Ideo dicit Ezech. xviij. Omnes anime mee sunt. Ideo isti sacrilegium cõmittunt qui aĩmas suas christi sanguine redemptas auferũt deo ⁊ offerunt dyabolo

Quapropť hoȓtať nos aug. dicēs. O aīa
mea attēde q̄ꝫtū valeas: q̄ꝫtū ꝓ te datū sit.
cogita ne in ꝑditionē te tradas. pēsa q̄ꝫ cha
rā te habuit q̄ te charo p̄cio redemit. idō noli
tu ip̄m ꝑdere q̄ te ita chare voIt saluare. hec
ille. Moraľr. Sic nos debem⁹ ꝯsiderare il-
lā p̄ciosā margaritā ⁊ prudēter negociari.
vt docꝫ Bern̄. Secure negociabor p̄cipiēte
michi dn̄o meo. Nō em̄ paꝝ fiducie michi
p̄stat robur q̄ꝑ ille summ⁹ impator fact⁹ est
negociator. Nā scd̄m Aug. de docť. xp̄iana.
Ois xp̄i actio est nr̄a istructio. Sic xp̄s ne
gociari voluit: vt nos negociari doceret in
spiritu interiorꝫ hōis q̄ negociatio laudať.
ꝓuerb. iij. Melior ē negociatio auri ⁊ argē
ti ⁊ p̄ciosior est cunctꝫ opib⁹. Quā negocia
tionē docꝫ Lu. xix. Negociamini dū venio

R. Pro q̄ sciēdū illa loca sūt apta ad lu-
crandū vbi nō lōge ab inuicē sūt mlťa loca
forētia ⁊ vicine mlťe nūdine. eo q̄ꝑ mercato
res sua mercimonia ad eadem loca vicina
pn̄t faciľr trāsportare. Idō volētes mercari
⁊ negociari q̄d in eternū expedit ingrediant̄
interiora nr̄a colligātes sarcinꝰculas nr̄as.
videlicet intellectū ⁊ affectū. Et mētaliter
discurram⁹ ad loca vicina. q̄ ⁊ si longe aliq̄
distare videant̄. vtputa celū ⁊ infern⁹. spiri
tu tn̄ ꝓxima sūt ⁊ mēte velociter oīa ꝑcurre
re possum⁹ sine q̄uis obstaculo retardante.
q̄r i imaginatōe faciľr currit hō. ⁊ i ictu ocu-
li ꝑtransit oīa loca. Collectꝫ ergo sarcinꝰcu-
lis nr̄is. i. intellectu ⁊ affectu recurram⁹ in
trorsuꝫ ad nūdinas ⁊ negociamur. S

Primo circa materiā p̄ctoꝝ nr̄oꝝ ponderā
tes ⁊ mēsurantes multitudinē ⁊ magnitu-
dineꝫ p̄ctoꝝ nostroꝝ. Q̄d fecit Manasses
ij. Paraľ. vlti. dicēs. Peccaui sup nume
rū arene maris multiplicate sunt iniq̄tates
mee. Nō sū dign⁹ videre altitudinē celi p̄
multitudīe iniq̄tatꝫ mee. In his nūdinis tā
diu exercitātes quousq̄ꝫ lucremur merces
oib⁹ mūdi diuitijs meliores. q̄d est peniten
tia salutarꝫ. nā in ponderib⁹ ⁊ mēsuris dať
⁊ aliq̄d accipiť. Sic ⁊ nos ꝓ pondere p̄cto-
rū nostroꝝ accipiam⁹ penitētiā rigorosā scd̄m
q̄litatē p̄ctoꝝ. Iuxta illud Luc. iij. Facite
dignos fruct⁹ p̄nie. Nā scribiť Deuť. xxv

scd̄m mensurā p̄cti erit plagaꝝ modus. Que
cōmutatio erit nob̄ melior ⁊ vtilior q̄ꝫ oīs
diuitie mūdi. De q̄ Chrẏ. Uera penitēcia
est auro rutilātior. sole splēdidior. cunctis
thesauris melior. Nā oīa ligata soluit ⁊ pa
radisū aperit. Et h̄ est primū dignū lucruꝫ
q̄d in h̄ foro lucramur. sine q̄ nullū lucrū in
reliq̄s ꝯseq̄mur. Lu. xiij. Nisi penitētiā ege
ritis oēs simľ peribitꝫ. Idcirco si ꝟe cogno
scim⁹ malū q̄d ex p̄cto incurrim⁹ a peniten
tia nos nullo modo ꝯtinerem⁹ sciētes deuꝫ
esse misericordē ⁊ se a remissione nūq̄ꝫ tene
re. q̄r scd̄m Chrẏ. q̄ꝫ cito hō dat penitētiā et
ꝯtritionē ꝓ p̄ctis suis. tā cito accipiet eoꝝ
remissionē. Act. iij. Penitemini vt deleant̄
vob̄ p̄cta vr̄a. Aug. in li. de p̄nia. Nichil ē
q̄d medicamētū p̄nie antecedere possit Nā
si tot legerent̄ misse q̄t sūt celi stelle nō pn̄t
ꝓdesse sine p̄nia. p̄s. vij. Nisi ꝯuersi fueritꝫ
gladiū suū vibrauit. Idō nemo negligat has
nūdinas ne priueť p̄mio magno Lu. iij. Pe
nitētiā agite ⁊ appropinq̄bit vobis reg. ce.

Scd̄o curram⁹ ad nūdinas defectuū nr̄o
rū. q̄ mercatio imediate seq̄ť p̄niaꝫ. Nā hō
sentiēs se ꝑ alleuiatōneꝫ ꝯsciē ⁊ attestatōeꝫ
sp̄ūssc̄i remissionē p̄ctoꝝ ꝑ grāꝫ ꝯsecutuꝫ
intima deuotōe erigit se ad grās offerēdas
Sꝫ ecce sūt ⁊ assūt q̄ nos impediūt. videli-
cet defect⁹ nr̄i ⁊ reliq̄e p̄ctoꝝ nr̄oꝝ inq̄etan
tes nos vt ad grās referēdas caput erigere
nō valeam⁹. ⁊ tūc primū īcipit apparere ne
gocij nr̄i difficultas. Cū etem̄ ex p̄nia cre
scit grā ⁊ volūtas ad faciēduꝫ q̄d nouit deo
esse placitū. ⁊ ip̄i defect⁹ sūt adhuc crudi ex
vulnerib⁹ nouiter sanatꝫ impediūt nouā vo
luntatē. Et sic causant dolorē ⁊ anxietates
multas. lugēs mens pl⁹ defect⁹ q̄ꝫ pri⁹ ip̄a
p̄cta. Et h̄ est q̄d dicit Bern̄. Benign⁹ de⁹ q̄
nō ꝑmittit dilectū suū in principio letari. sꝫ
ꝑmittit difficultatē vt incitet ad humilita
tem Nā in h̄ foro si fideliter inuēti fuerim⁹
mercabimur bonū lucꝝ q̄d erit vtile in the-
sauris sp̄ūalib⁹. s. humilitatē. Que quideꝫ
humilitas p̄ ceterꝫ ꝟtutib⁹ placet deo. de q̄
Isa. vltimo. Ad quē respiciā nisi ad hūileꝫ
⁊ quietū ⁊ trementē sermones meos Hec
em̄ humilitas excellit oīs diuitias mundi

⁊ facit hoīes in grā ditiores. Dr̄ q̄ Hiero. sup̄ matheū. Humilitas est meritū grāꝝ custos ꝟtutū. Et nichil ē qd̄ deo ita grātū faciat hoīb. q̄z si vite merito nō magni sꝫ humilitate īfimi videremur Jo̅ Bern̄. Infan⁹ est quicūq̄z i alijs vite meritꝫ q̄z i sola humilitate ꝯfidit. De q̄ Greg. Perit oē qd̄ agit̄ nisi ī sola humilitate custodiat̄. ¶ Tercio discurram⁹ ad nūdinas bn̄ficioꝝ dei: ꝯsiderātes q̄lia ⁊ q̄ꝫta bn̄ficia dei nobis ⁊ inuenie‑m⁹ q̄z magna ē miſatio. q̄z grāuita dignatō stupēda dulcedo q̄ inclinat deū vt misereat̄ nr̄i. Quis em̄ est iste bn̄factor. reuera de⁹ cui⁹ magnitudinis nō est finis. q̄ bonoꝝ nostroꝝ nō indiget sufficiēs sibi est. Et cū cor suū dulciter posuerit sup̄ nos miseros ⁊ indignos. ac si ex grā nr̄a dependeret oē bonū suū. Qualia aūt ⁊ q̄ꝫta sunt bn̄ficia q̄ ꝯtulit nobis intueamur. Creauit nāq̄z nos ad suā imaginē. dedit nobis angelos ad ministeria. oīa subiecit sub pedib nr̄is. dans celū cū sideribꝫ. terrā cū germinibꝫ. aerē cū volucribus. aquā cuꝫ piscibꝫ. tandē dedit seip̄m in edulū ⁊ ī redemptōis p̄ciū. ⁊ i futuro seipsum nob dabit ī eterne fruitōis premiū. vt implebit̄ illd̄ Deut. xxviij. Aperiet tibi de⁹ thesauꝝ suū optimū. Ex his nūdinis mercabimur p̄ciosam ⁊ nobilissimā margaritā q̄ supat oēm auꝝ ⁊ argentū. s. charitatē: q̄ est virt⁹ nobilissima. vñ q̄ Hug. Charitas oīm ꝟtutū obtinet principatū. Ad quā virtutē acq̄rendā nihil magꝫ incitat q̄z bn̄ficioꝝ dei memoria. De q̄ Aug. Ad dei dilectōēꝫ ī nobis excitandā nutriendā ⁊ augmētandā nichil ita valet sic bn̄ficioꝝ ei⁹ freq̄ns ꝯsideratio. q̄ sūt plura ⁊ īfinita. Dr̄ q̄b Hugo ī li. meditationū. Quid ampli⁹ tibi debuit facere de⁹ ⁊ n̄ fecit. cū nō eras creauit te. sub p̄cti ⁊ dyaboli te feceras ⁊ te redemit. redēptū te glīficabit Si ī his nūdinis te exercitabere: vtiq̄z auꝝ ignitū. i. charitatē dei acq̄res. q̄ dicit Aug. Nichil ita hūanis affectibus est impressuꝫ. q̄z vt tu diliges diligentē teip̄m. Si nō pigeat amare n̄ꝫ pigeat redamare. Si ꝯsiderares illd̄ Bern̄. Xp̄s dei fili⁹ mori voluit vt nos viuerem⁹. seruire vt nos regnarem⁹. exulare vt nos repatriaremur. paup̄ effici vt nos ditaremur. voluit illudi vt nos honoraremū. crucifigi vt nos liberaremur. voluit vt agn⁹ occidi vt nos epularemur. sanguinē fundere vt nos inebriaremur. Hec i nūdinis bn̄ficioꝝ meditātes: charitatē vtiq̄z emerem⁹. Dic Bern̄. Si donauerꝫ q̄dq̄d potes: q̄dq̄d es. non eris sic stella ad solē. puluis ad montē. stilla ad flumē. ¶ Quarto cam⁹ ad nūdinas in regionē scilicꝫ dissimilitudis. s. mundū. ⁊ videam⁹ q̄d ibi ꝯtinet̄ venale. s. carnis delitie ⁊ incerte diuitie ⁊ terre neglīe. Dr̄ q̄b. i. Job. ij. Quidq̄d est ī mūdo aut est ꝯcupiscētia carnis: q̄ꝫtū ad delicias. aut oculoꝝ: q̄ꝫtū ad diuitias. aut supbia vite: q̄ꝫtuꝫ ad honores. q̄ oīa sunt trāsitoria. i. Job. ij. Trāsit mūd⁹ ⁊ ꝯcupiscētia ei⁹. Et si omnē ꝯcupiscentiā ⁊ oīa venalia hui⁹ mūdi ī foro acq̄sieris. nihil tn̄ tecū portabis. Dicit Bern̄. Mund⁹ inexorabilem sibi ꝯstituit ianitorē. nil sinit deportare. Job. i. Nud⁹ egressus sum. nudus reuertar. Et. i. ad Thimo. vi. Nichil intulimus in hunc mundū nec aliquid deportabimus. Si rite nos exercitem⁹ in his nundinis tunc lucramur bonū thesaurū. scilicet mūdi ꝯtemptū. qui plus ꝯfert vtilitatis q̄z vniuersa mūdi machina. Quē ꝯtemptum docet Johānes. i. Job. ij. Nolite diligere mundū. si quis diligit mundū nō est charitas patris in eo. Et merito est ꝯtemnend⁹ q̄ dicit Bern̄. in sermone. Mund⁹ est vbi malicia plurimū. sapiētie modicuꝫ. vbi oīa sūt viscosa. oīa lubrica. oīa tenebris opta et laq̄is obsessa. vbi piclitant̄ aīe. vbi affligūt̄ corpa. vbi oīa vanitas ⁊ afflictio spūs. Jo Chrī. Miser est mund⁹ miserrimi q̄ eū sequunt̄ ⁊ diligūt Nā mūdialia opa semp̄ excluserūt hoīem ab eterna vita. Bern̄. Tu igit̄ si recta sapis relinque hec omnia ꝓpter eū qui est sup̄ oīa. ¶ Quinto pergem⁹ ad nundinas infernales. ꝯsiderem⁹ regionem ⁊ videam⁹ venalia si placēt aut displicent. De quib dicit Bern̄. Est alia regio dura vbi est locus afflictionis. terra obliuionis. terra miseriarū. terra turbinis ⁊ caliginis. terra maledictōis ⁊ mortꝫ in q̄ nullus ordo sꝫ sempitern⁹ horror inhabitat. ibi ē ignis et

extinguibil'. Mat. xxv. Ite maledicti in igñ etez. Ibi frig⁹ itolerabile. Job. xxiiij. Ibūt ab aq̄s niuiū ad calorē nimiū. Jō Mat. xiij. Ibi flet⁹ ⁊ stridor dentiū. Ibi fetor intole-rabil'. eo q̄ dicit ps. x. Ignis ⁊ sulphur ps calic; eoꝝ. Ibi eterna fames ⁊ sit;. ps. lviij. Famē patient' vt canes. vt patet de diuite q̄ petiuit guttā aq̄. Lu. xvi. Ibi horrida vi-sio demonū. d' q̄b⁹ Sap. xvij. Personę tri-stes ⁊ horribiles p̄stāt illis pauorē. Bern. i sermone. Ibi clamat pilosus ad pilosū. demō ad demonē. percute. dilacera. ⁊ interfice velo-citer. spolia. detrahe. cito depdare. Ibi sunt vincula ⁊ tenebre. De q̄b⁹ Math. xxij. Li-gat; manib⁹ ⁊ pedib⁹ p̄iicite i tenebras ⁊c. Ibi mors eterna ⁊ ppetua tristicia sine om̄i ↄsolatōne. ps. xlviij. Mors depascet eos. Greg. in mora. Erit mors ei⁹ sine morte. de-fect⁹ sine defectu. mors ibi īcipit semp ⁊ de-ficere nescit. In his nūdinis debem⁹ emere odiū pcti. dicētes ī cordib⁹ nr̄is. melius est subiacere p̄senib⁹ penalitatib⁹ q̄ꝫ eternis cruciatib⁹. q̄r dic̄ Hiero. sup Hiere. Libēs nūc tormēta patior vt a futur; liberer. Nā p̄sentia tormēta sūt futurorꝝ remedia. Naz si crudel' videt' esse passio. memēto q̄ i dilu-uio deleuit hūanū gen⁹. sup sodomā igneȝ ⁊ sulphurē pluit. egiptios submersit. Israe-litas ī deserto ꝓstrauit. q̄d erit cū in eternū puniet. Jō peniteam⁹ h' ne puniemur ibi. tō habeam⁹ h' odio pctm̄ ne ꝓ eo incurram⁹ īferni supplicium. Et merito pctm̄ est odiēdū Dicit Gamfred⁹ ī noua poetria. Pessima res viciū nil eq̄ pniciosuȝ. q̄r nichil priuat nos a diuina visiōe nisi pcta ⁊ scelera. Jō Ans. in oratōnib⁹. O q̄ꝫ amara res ⁊ mala pctm̄ q̄ꝫ faciles h; act⁹ ⁊ difficiles exit⁹. q̄r dicit' Ezech. xviij. Aīa q̄ peccauerit ipa mo-rie'. ¶ Sexto currendū est ad nūdinas re-gni celoꝝ: ad regionē gl'iosaȝ voluptuosaȝ ⁊ gaudiosā. Ad regionē gl'iosā. ps. ci. Glia ⁊ diuitie ī domo ei⁹. Idē ps. lxxxvi. Glori-osa dicta sūt de te ciuitas dei. Ipa est regio gaudiosa. Isa. lxv. Gaudebit; ⁊ exultabit; ī eternū. Ibi tot sūt gaudia q̄t sūt āgeli ⁊ san-cti ↄgregati. q̄r dicit Bern. Unusq̄sq; gau-det ita de bono alieno sic̄ de ꝓprio. Ista re-gio ē voluptuosa. de cuius delicijs dicit ps. xxxv. Inebriabunt' ab vbertate dom⁹ tue. de torrēte voluptat; potab' eos. Celestes de-licie compant' torrēti ꝓpt' cumulū ↄfluēti-uȝ ⁊ inundationē faciētiū. q̄r ex deo ⁊ sanct; ho-mib⁹ ⁊ angel' fluūt in nos. q̄r de⁹ erit oīa in oīb⁹ nobis. In his nūdinis emere debem⁹ desideria supnoꝝ. q̄b⁹ adept; nichil amplius libet intueri. dicētes cū aplo ad Phil'. i. Cu-pio dissolui ⁊ esse cuȝ xp̄o. Nā dic̄ Hiero. Si te delectāt hūana gaudia falsa scꝫ hu' leticia. breuis potentia. illuc mentē euoca. ⁊ oīa reputabis vt stercora. Sic illuc exalta-bis tua desideria. vbi s'm Aug. est actio nō penosa. requies nō tediosa. vita sine defectōe laus diuina sine cessatōe. merces tā magna q̄ nō p̄t mēsurari. tā m'lta q̄ nō p̄t numera-ri. tā p̄ciosa q̄ nō p̄t estimari. tā lōgeua q̄ ñ p̄t termīari. Ad has nūdinas sum⁹ vocati. Illa ē patria ad quā ↄditi sum⁹. māsio secu-ra. hiers'm supna q̄ est m'r n̄ra. Ubi s'm aug. nullū aderit malū: nullū latebit bonū. Id-circo sumope ē desiderādū. ¶ Septimo p-gere debem⁹ ad nūdinas gl'iosas oīm melio-res. q̄s dn̄s possidet ī seipo. q̄ inhabitat lu-cē inaccessibilē. ⁊ ei⁹ sciētia exupat omneȝ sensū. Ad has nūdinas aīa ↄtēplatiua p̄ge-re dȝ ↄtemplādo tria. s. iudicioꝝ ꝓfundita-tē. dulcedīs bonitatē. ⁊ maiestat; sublimita-tē. d' quib⁹ exportabim⁹ ⁊ mercabimur res oīb⁹ diuitijs meliores. ¶ T. Primo ↄtem-plari debem⁹ iudicioꝝ ꝓfunditatē. De quo ps. xxxv. Judicia dei abissus m'lta. ibi mer-cabimur pauorē ⁊ reuerentialē timorē sicut Paul⁹ tremēs dixit Ro. xi. O altitudo di-uitiaꝝ sapīe ⁊ sciē dei: q̄ꝫ incōprehensibilia sūt iudicia ei⁹ ⁊c. ita q̄ tremūt ptātes. de q̄ dic̄ Job. xxvi. Colūne celi ↄtremiscūt ⁊ pa-uēt ad nutū ei⁹. ⁊ Lu. xxi. Uirtutes celorū mouebūt'. Sup q̄ Greg. Si ↄcutit' cedr⁹ libani. q̄d faciet virgulta deserti. ¶ Scd'o ↄtē-plem̄ dulcedīs bonitatē. de q̄ ps. xxx. q̄ꝫ ma-gna m'titudo dulcedīs tue dn̄e. Ibi merca-bimur ⁊ lucrem̄ suauitat; dulcorē. Tal' fu-it salomō Sap. xij. dicēs O q̄ꝫ suauis ⁊ bo-n⁹ est dn̄e spūs tu⁹ q̄ vt dulcedinē tuam in filios demonstrares. ps. xxxiij. Gustate et

videte: qm̃ suauis est dñs. Quã dulcedīez
sensit Aug. di. Nil me delectat nisi ꝺ̃ te au
dire: de te loq̄: de te ꝯferre. Tercio ꝯtēpla
ri debem⁹ maiestatꝫ sublimitatē. in q̄ merca
bimur stuporē ꝛ āmiratōēꝫ sue maiestatis
de q̄ Bern̄. Precipua ꝛ maxia ꝯtēplatō ē
admiratō maiestatꝫ. q̄ reqrit cor purgatū a
vicijs. liberꝝ arbitriū a pc̄tis. ornatū ꝟtuti
b⁹. vt se facile possit ad sup̄na leuare. ꝛ se ali
qñ ꝑ aliq̄s morulas stupore ꝛ extasi ī suspē
sū tenere. ꝛ āmirari ei⁹ bonitatē sapiētiaꝫ ꝛ
maiestatē. Greg. Tūc itam⁹ ī dei maiesta
tē cū ī ꝯtēplatōe ei⁹ obmutescim⁹. pl⁹ desi
derijs loq̄ndo q̃ꝫ ꝟbis exp̄mēdo Ibi aīe
ꝯtēplatiue est gaudiū ieffabile. de q̄ Ans.
O q̃ꝫ delectabile ē illud bonū qꝺ̃ ꝯtinet io
cunditatē oīm bonoꝝ. Si iocūda ē vita cre
ata. q̄d icreata. Si delectabil' est creatura:
q̄d creator. Si delectabil' est p̄ns pulcritu
do. ibi ī eo iusti fulgebūt sic sol. Si hic dele
ctat lib̄tas aut fortitudo. ibi siles erim⁹ an
gel' dei. Si delectat h̄ melodia. ibi cantant
āgeli ñ cessantes die ac nocte clamātes. san
ct⁹. sctūs. sctūs. Si delectat h̄ amicabil' so
cietas. ibi āgeloꝝ ꝛ hoīm vna volūtas. Ad
q̄s nūdinas ꝑducat nos sctā trinitas Amē

De sancta Katherina.
Sermo CLVI.

Multe filie regū
ꝯgregauerunt diuitias tu sup
gressa es vniuersas. puer. vl.
In sūma ꝟboꝝ duo innuunt. Primo insi
nuat meritū sctāꝝ ꝟginū. ibi. Multe filie re
gū. scd̃o collaudat btāꝫ katherinā ꝺ̃ excessu
ibi. tu supgressa es vniuersas. Quo ad pri
mū dic. Multe filie regū ꝯgregauerūt diuiti
as. s. spūales. Nota diuitie sūt tripli
ces. Prime tp̄ales. de q̄b⁹ p̄s. lxi. Diuitie
si affluāt ꝛc. Glo. Diuitias licꝫ hr̄e sꝫ ñ in
herere. Nā qñ hō eis mēte inheret. tunc ad
pctm̄ inducit̃. i. Thim̄. v. Qui cupiūt diui
tes fieri icidūt ī temptatōes ꝛ ī laqueū dia
boli. Dic̄ q̄ cupiūt: nō q̄ diuitias hn̄t Ber.
Pl⁹ nocꝫ ꝯcupiscētia q̃ꝫ substātia. Nā sm̄
Greg. Cor ꝛ ñ h̄am pēsat de⁹. Istas aūt ñ
ꝯgregauit btā katherina. sꝫ dispsit dedit pau
peribus. ꝯsiderās q̄ diuitie dicūt̃ a diuidēdo
qꝺ̃ ꝛ fec. ꝯsiderauit q̄ incitāt ad pctm̄ ꝛ red
dūt mentē inquietā. Aug. Diuitias inueni
sti ꝛ requiē ꝑdidisti Idcirco religiosi debēt
tenere volūtariā paupertatē tendētes ad ꝑfe
ctionē. Sꝫ heu religio ꝑpit diuitias. filia
deuorauit matrē. Nā sm̄ Ber. Diuitie se
cli vix sine amore p̄nt possideri. Et sic amor
q̄ tot⁹ ī deū deberꝫ figi dispgit̃ ad extranea
ꝛ sic min⁹ amat̃ de⁹. Aug. Min⁹ te amat q̄
tecū aliq̄d amat. Scd̃e sūt diuitie spūales
ꝛ ille ꝯsistunt in trib⁹. s. in meritꝫ ꝟtutib⁹ ꝛ
ḡrijs. q̄ q̃ꝫto cumulata cōportam⁹ tāto eri
m⁹ ditiores. Prime diuitie spūales ꝯsistūt
ī meritꝫ. De q̄b⁹ puer. x. Bn̄dictio dñi di
uites fac. q2 op̄a nr̄a nequāq̃ꝫ sūt meritoria
nisi de⁹ eisdē nr̄is meritis bn̄dicat. Gen̄. i.
Crescite ꝛ m̄ltiplicami. Ut igit̃ m̄ltiplicēt̃
ꝯsiderem⁹ seculares q̄rentes diuitias secli
q̄b⁹ tn̄ aliqñ frustrant̃. Ipi eni ꝯtinuāt coꝝ
exercitia ad ꝯgregādū oīa q̄ p̄nt. Sic ꝛ nos
in spū op̄a meritoriꝫ ꝯtinuare dbem⁹ ꝛ op̄a
bona ī oīb⁹ generib⁹ exercitioꝝ q̄b⁹ speram⁹
nos dño placere ꝯtinuātes eadē ī omī tp̄e
parua ꝛ mag̃ ꝛ oīa q̄ possum⁹ ꝯgregantes.
Eccs. ix. Qꝺ̃cūq̃ꝫ p̄t man⁹ tua opari insta
ter fac. Magna cū possim⁹ fortiter agam⁹:
in q̄b⁹ dū deficim⁹ vel corꝑe langnēte vl' spū
tepescēte minora faciam⁹. cū aūt nec illa pos
sim⁹ orādo vel legēdo saltē deū cogitemus
Sꝫ cū hec ñ possim⁹ tp̄e ꝛ corꝑe ꝑpediti ꝓ
pter deū ab oīb⁹ his cessemus. de q̄ Bern̄.
Sempꝑ p̄ ocul' habeam⁹ ñ illud qꝺ̃ agim⁹. sꝫ
qꝺ̃ agēdo intēdim⁹. ꝛ. i. Coꝝ. x. Siue man
ducatꝫ siue bibitꝫ vel aliq̄d aliud faciatꝫ. ac
si diceret. quidq̄d de genere bonoꝝ ꝑ intēti
onē in deū poterit ordinari ī oīb⁹ his diuiti
as meritoꝝ ꝯgregem⁹ O q̃ꝫ diues ī meritꝫ
extitit btā katherina. q̄ fuit ꝟgo p̄dicatrix
ꝛ martir. ꝛ sic meruit triplicē coronā Se
cūde diuitie spūales sūt ꝟtutes Eccī. xliiij
Sūt hoies diuites ī ꝟtute. Gre. Uere di
uitie ñ sūt opes sꝫ ꝟtutes. q̄s q̄ possidet est ī
deū diues. Nā priores diuitie nō esse pote
rint sine his. nichil eni est nobis meritoriū
ꝛ deo acceptū nisi fuerit ꝟtutib⁹ adornatū
Sꝫ illas diuitias a nob̄ acq̄rere ñ possum⁹

Q

⁊ ex ꝓpriis laboribꝰ nisi solꝰ deꝰ operatur in nobis Gal.iiij. Qui tribuit nobis spiritum operatur virtutes in nobis. sic deꝰ omnipotens. De quo Aug. Virtꝰ est tam nobilis effectꝰ vt nullꝰ operetur eam in nobis nisi deꝰ. Possumꝰ tamen coefficere ut deꝰ nobis virtutes largiatur. i. Cor. iij. Dei coadiutores sumꝰ. Et sunt tria. s. viciorum reluctatio. defectuum nostrorum humilis recognitio. ⁊ pro virtutibꝰ effectuosa ad deum supplicatio. Hec tria si fecerimꝰ a domino virtutes impetremꝰ. Hee sunt diuitie virtutum. Isa. xxxiij. Diuitie salutis sapientia ⁊ scientia ⁊ timor domini ipse thesaurꝰ est. Dicitur Sap. viij. Virtutibꝰ nichil est meliꝰ in hac vita. Signanter considerare debemꝰ virtutem charitatis. De qua Apoc. iij. Suadeo tibi emere aurum ignitum. i. charitatem Greg. Sicut nichil preciosiꝰ deo. sic nec charitate. Nam secundum Isid. de sum. bo. Charitas omnium virtutum obtinet principatum. Ipsa valet ad omnia vt dicit Aug. sine qua nichil valent omnia. si deliit frustra habentur cetera ¶ Tercie diuitie spiritualles sunt gratie. De quibꝰ prouer. xxxi. Multe filie regum congregauerunt diuitias. quas qui habet diues est in deum. Has itaque nullꝰ lucrari poterit nisi a largitore gratie. quia sicut seipsum homo producere non poterat ad esse nature. sic nec ad esse gratie. Ideo secundum Bonauen. Gratia est donum dei per quam anima efficitur sponsa xpi: filia patris eterni. i. Pe. v. Deus dator omnis gratie. ps. lxxxiij. Gratiam ⁊ gloriam dabit dominus Et enim inexcusabilis est homo si gratiam non habuerit. quia gratia gratis data per quam homo est preuentꝰ a deo semper presto est liberum arbitrium excitare ⁊ commouere. Et huic commotioni homo poterit consentire. hoc est in se facere quod homo poterit gratiam gratum facientem habere. alias non consequeretur. Aug. Qui te creauit sine te: non saluabit te sine te. Nam gratia a tribꝰ perficitur licet aliter ⁊ aliter. Est enim a deo efficiente gratia gratis data liberum arbitrium excitante. ⁊ a libero arbitrio consentiente. qui enim diuitijs gratiarum ditari desiderat necesse est vt suum liberum arbitrium deo efficienti ⁊ gratie gratis excitanti coniungat. Damascenꝰ super Isa. Homines quia rationales sunt actuum suorum domini sunt. Nam gratia habet se ad liberum arbitrium sicut sessor ad equum. Iste tres diuitie spirituales dum hic mercantur tunc in eterna patria conseruantur De quo Aug. O felices ⁊ beati qui in hac peregrinatione constituti sunt sollicitissimi vt bona eorum in eterna patria conferuentur. quia hic habere virtutis est. sed ibi esse est felicitatis. Hec lucrata bona in celum sunt transportanda. vbi nec tinea demolitur. nec fures effodiunt. sed sine diminutione imperpetuum sunt mansura. Videamꝰ igitur de istorum trium transportatione. Dicitur enim ad Hebre. xiij. Non habemꝰ hic manentem ciuitatem sed futuram inquirimꝰ. Nam in presenti seculo sunt laquei. insidie. fraus. dolus. nichil cum pace ⁊ tranquillitate possidere valemꝰ. ideo omnia nostra ad locum quietis sunt premittenda. Et videamus quomodo omnia nostra integra ⁊ sine corruptione ⁊ sine diminutione in celum transferamꝰ ¶ X. Item quinque sunt necessaria his qui temporales diuitias de loco in locum transferunt. sic nos cum spiritualibꝰ. ¶ Primo sunt munde ⁊ pure seruande ⁊ non maculande nec fedis permiscende ne eruginentur Et sic opera nostra non debent maculari peccatis mortalibꝰ. alias eruginentur ⁊ annichilentur. Eccles. ix. Qui in vno offenderit multa bona perdet. Ideo Saul multa bona amisit. ⁊ per inobedientiam omnem gratiam. sic nos per vnum peccatum mortale. Ezech. xviij. Si auerterit se iustꝰ a iusticia sua ⁊ fecerit iniquitatem. omnes iusticie eiꝰ non recordabuntur. Scribitur Leui. xix. Ne feres agrum tuum diuerso semine. Greg. Opera bona a deo acceptantur que malorum admixtione non maculantur. Hec Eccl. xxxiiij. Vnꝰ edificans ⁊ alter destruens quid prodest vtrisque nisi labor. Isa. ix. Vestimentum tuum mixtum sanguine erit combustione dignum. i. bonum opꝰ mixtum peccato est cibꝰ ignis infernalis ¶ Secundo non sunt expendende ne minuentur. s. grauibꝰ expensis carnalium delectationum ⁊ consolationum. Non est enim adhuc tempus spirituales diuitias expendere sed sunt reseruande. quia non erunt in hoc tempore mature nisi dominus aliquas guttulas nobis de eisdem propinare dignetur ad gustandum supra modum dulcem fructum de nostro deposito ⁊ exposito. Sicut cum magni vasis vinum in modico gustatur vt probetur. sic si expenderemꝰ pro magna parte diminueremꝰ Lu. vi. Ve vobis qui hic habetis consolationem vestram. Talibꝰ dicetur Mat. vi. Amen dico vobis receperunt mercedem suam. Osee. xiij. Consolatio abscondita est ab oculis meis. ps. lxxvi. Renuit consolari anima mea. Ber. Qui vero terrena affluentia consolari despiciunt

illos fruitio eternitatꝫ delectabit. ¶ Tercio
sūt abscōdēde ne rapient̄. Greg. Depdari
desiderat qui thesauꝝ publice ī via portat.
Mat. v. Attēdite ne faciatꝫ iusticiā corā ho
minibꝫ vt videami ab eis. Mat. vi. Elemo
sina tua sit ī abscōdito. ¶ Quarto nō sūt ap
ꝓpriāde ne ꝯtēnent̄. i. nō sūt nostris viribꝫ
ascribēde. licꝫ em̄ sepe sudādo laboramꝰ. scu
scia tn̄ vt ait. Hieremias ꝯflauit ꝯflator si
nō dn̄s auxiliū ꝑstitisset. Propter qḋ omne
obsequiū qḋ ꝓpriе dn̄oꝝ ē a dn̄o est vocatū
insinuās ꝙ ī oībꝫ se ꝑbet coadiutorē. Isa. xx
vi. Oīa opa nr̄a opatus es dn̄e. ꝛ inde sibi
gloriā demꝰ. nob̄ vtilitatē fuemꝰ. Iō Deu
tro. viij. Ne dixerꝫ ī corde tuo. Fortitudo
mea ꝛ robur manꝰ mee ꝑstiterūt michi hᶜ
oīa. Sꝫ recordare dn̄i dei tui ꝙ ipe tibi vi-
res ꝑbuerit. Iō ps. xliij. Nō in arcu meo
sperabo. nᶜ gladiꝰ meꝰ saluabit me. ꝛ sic de
alijs adducit. nᶜ ī gladio suo possederūt ter
rā ꝛ brachiū ꝛc. sꝫ dextera tua ꝛ brachiū tuū
ꝛ illuminatio vultꝰ tui. Vn̄ Dan. iiij. Na-
buchodonosor ascripsit sibi potētiā di. Nō
ne hᶜ est ciuitas magn̄ babilon quā ego edifi
caui in robore meo: ꝛ ī gladio mei decoris
Cūq̄ꝫ adhuc ꝯmo esset in ore eiꝰ vox de ce-
lo venit. Regnū tuū trāsibit a te. ꝛ ab hoībꝫ
eijcierꝫ. ꝛ cū feris atq̄ꝫ bestijs erit habitatō
tua. Et sic eueniet talibꝫ q̄ sibi potētiā attri
buūt ꝛ nō deo. Iob. xxxi. Si osculatꝰ sum
manū meā ore meo q̄ est iniq̄tas maxima ꝛ
negatio ꝯ deū altissimū. Iō Aug. de singu
laritate Si sapiēter loq̄mur. ab illo est sapi
entia. Si fortiter aduersa toleramꝰ: ab illo
ē patiētia. i. Paral. vlti. Tua sūt oīa ꝛ q̄ de
manu tua recepimꝰ dedimꝰ tibi. ¶ Quito
sūt trāsferēde vt in eternū expēdent̄. ꝛ trāſ
ferēde sūt ꝑ verā intentōēꝫ in deū. Bern̄.
Intēde ī deū ꝛ ꝓpt̄ deū. vt figureat̄ Ezech.
xvij. Aquila grādis venit ad libanū ꝛ tulit
medullā cedri ī sūmitate frondiū eiꝰ ꝛ trāſ-
portauit in terrā chanaan ī vrbē negociato
rū illā posuit. Spūalr̄. Aq̄la grādis est hō
ꝯtemplatiuꝰ q̄ venit ad libanū. i. candidaꝫ
vitā: tulit medullā cedri ī sūmitate frondiū
eiꝰ. i. attulit bona opa. ꝛ cū intentōe trāſpor
tauit in terraꝫ chanaan. i. in celū. i. Coꝝ. x.
Oīa ad gloriā dei facite. Phil. iij. Nostra
ꝯuersatio in celis est. ¶ Tercie diuitie sūt eter
nales. ps. cxi. Glia ꝛ diuitie ī domo eiꝰ De
q̄bꝫ ad Eph̄. iij. Det nob̄ dn̄s diuitias glīe
sue. puerb̄. viij. Mecū sunt diuitie ꝛ glīa. i.
Coꝝ. ij. Que oculꝰ nō vidit nᶜ auris audiuit
nec ī cor hoīs ascēdit q̄ ꝑparauit deꝰ diligē
tibꝫ se. ¶ B Dixi scḋo collaudat beatā ka
therinā de excessu aliaꝝ. Nā ꝑ ceterꝫ grām
meruit priuilegioꝝ. Quedā priuilegia aliq̄
bus sanctꝫ deꝰ ꝯcessit ꝑticulariter. Hec oīa
beate katherine ꝯcessit ī passiōe vniuersalit̄
Primo Iohi ꝯcessit xp̄i visitatōnēꝫ ad eius
trāsitū: sic btē katherine cū esset in carcere
xp̄s aduenit cū multitudine angeloꝝ dicēs.
Constās esto filia ꝛ agnosce creatorē tuū. ꝑ
cuiꝰ amore laboriosū adijsti ꝯflictū. Cōstās
esto: q2 ego tecū sū: nichil pauеas. ꝛ h̄ erat
signū spēalis amoris. De q̄ Ioh̄. xiiij. Si
q̄s diligit me ad eū veniemꝰ ꝛc. ¶ Scḋm ē
celestꝫ refectio. ꝛ istud fuit ī maria magdale
na ī deserto q̄ celestibꝫ refectōibꝫ pascebat̄. ꝛ
sic ī beata katherina q̄ ī carcere posita vt fa-
me cruciaret̄. sꝫ deꝰ ei ꝑ colūbaꝫ cibū destī-
nabat. Et illud attestat̄ ꝯtemptū mūdane
delectatōis. q2 carnales delectatōes ꝯtēpsit
iō celestibꝫ ꝯsolatōibꝫ nutriebat̄. Vn̄ Exo.
xvi. Q̄cito filijs isrl̄ defecit farina: tā cito d
dit eis māna ¶ Terciū ī ꝑetitōnū exauditō
ꝛ istud fuit ī beato Basilio ꝛ sancta marga
retha ꝛ katherina q̄ ī sua passiōe deū orauit
Quicūq̄ꝫ sui memoriā agerēt ī oībꝫ necessi
tatibꝫ mīꝫcordie effectū sentirent. h̄ fuit te
stimoniū magne sanctitatꝫ ꝙ ī oībꝫ petitōni
bꝰ exaudita ē. Dicit em̄ Isa. lxv. Añq̄ꝫ cla-
māt exaudiā ¶ Quartū est celestꝫ porte re
seratio. Et istud fuit ī beato stephano q̄ celos
aptos vidit ꝛ ītroiuit. Sic ī beata katherīa
cū decollari deberet vox ad eā facta ē dicēs
Veni dilecta mea. ecce tibi celi ianua ē ap
ta. Et istud attestat̄ sue magne ꝑfectōis. Ce-
lū em̄ aperit̄ tribꝫ generibꝫ hoīm. s. ꝑfectis.
martiribꝫ. ꝛ de nouo baptisatꝫ. Sic btā ka
therina fuit valde ꝑfecta. martir ꝑciosa. ꝛ ī
suo sanguine baptisata. ¶ Quintū est angelo
rū accessio. Et istud fuit in btō martino ad
cuiꝰ obitū āgeli accesserūt. Et sic ī btā kathe.

cui ãgeli obsequiũ pstiterũt. in vita. ĩ martirio. ⁊ post mortẽ. In vita: q2 angelꝰ ipam ↄflictu cũ oratoribꝫ ↄfortauit. In martirio angelꝰ eiꝰ plagas punxit ⁊ rotas cõtregit. Post mortẽ: q2 ãgeli corpꝰ eiꝰ tulerũt ⁊ sepelierũt. ⁊ istud attestat̃ sue magne ꝟginitati. Hiero. Angelꝭ cognita est ꝟginitas ãgeli em̃ sũt ꝟgines p naturã ipsa p grãm. Et mag̃ grã q2 iuuẽcula. xviij. annoꝝ. scd̃o pulcra. tercio abundãs. q̃rto libera: qd̃ ẽ in mulieribꝫ piculosũ. s3 ĩ oĩbꝫ timebat deũ. ꝓuerb. xxxi. Mlier timẽs deũ ipa laudabitur Jd̃ ãgeli ei cõmorabant̃. Ecci. xxviij. Clostilia ad sibi silia ɔuenĩũt. Sextũ ẽ lact3 ema natio. illud fuit ĩ btõ Paulo. Et sic ĩ beata katherina lac ꝓ sanguĩe fluxit. Istud attribuit̃ sue magne puritati. fuit em̃ d̃ numero illaꝝ colũbaꝝ d̃ qbꝫ Canti. v. Oculi tui sic colũbe q̃ lacte sũt loti. Nã lic3 aliq̃ colũbe de se sũt albe. tñ si lacte lote fuerint sunt albiores. iuxta ꝟo aq̃s residẽtes limpidas fiunt albissime. q2 si aliq̃ macula ĩ eis remansit in aq̃s limpidissimis respiciũt vt eã abstergãt. Et sic btã katherina fuit alba sic colũba p corpis ⁊ aĩe nitorẽ. seruans illud. ij. Coꝝ. vij. Emũdemꝰ nos ab oĩni inq̃namẽ to corpis ⁊ spũs. S3 fuit albior. q2 lauit se ĩ sãguine xp̃i p imitatõe3 ⁊ deuotõe3 Apoc. vij. Dealbauerũt stolas suas ĩ sanguĩe agni S3 fuit albissima. q2 oẽs defectꝰ suos relauit ĩ fonte sacre scripture. De q̃ Apoc. vlti. Vidi fontẽ aq̃ viue ꝓcedentẽ de sede dei et agni. Septimũ ẽ diuine luc3 chorusca tio Illud fuit ĩ beato Andrea. in cuiꝰ martirio lux emicuit in q̃ spũm emisit. Et sic btã katherina q̃cũ ĩ carcere tenebroso fuit magna lux euulsit. qd̃ fuit signũ fame bone ⁊ ɔuersatõis lucide. Mat. v. Luceat lux vr̃a corã hoĩbꝫ. Octauũ sepulture ꝑparatio. qd̃ fuit ĩ sãcto clemẽte. Et sic ĩ beata katherina q̃ ab angelꝭ est sepulta ĩ mõte sinai. Et h̃ attribuit̃ sue magne sapĩe ⁊ magnificentie ⁊ dei amicicie ⁊ sue abstinẽtie. Sepulta est in h̃ mõte vbi deꝰ legẽ sue sapiẽtie dedit. in q̃ cũ moyse familiariter sic amicꝰ cũ amico locutꝰ est. in q̃ moyses. xl. diebꝫ ⁊ noctibꝫ ieiunauit ad designãdũ ꝙ sctã katherina dei sapiẽtia plena fuit ⁊ deo familiar3 extitit. ⁊ ab omni amore mũdi abstinuit. Nonũ olei fluxio illud fuit ĩ beato Nicolao. Et sic btẽ katherine in signũ magne mĩsicordie. ps. li. Sic oliua fructificaui in domo dei.

Sermo CLVII. Ad idem.

Simile ẽ regnũ celoꝝ thesauro abscõdito ĩ agro Mat. xiij. S. Dicit pliniꝰ in speculo naturali. ꝙ flos rose ĩter oẽs flores obtinet principatũ. Jd̃ pricipalis ps hoĩs sc3 caput solet rosaꝝ floribꝫ coronari. Ipa em̃ delectat tres sensus. visũ sua pulcritudine. olfactũ suo odore. tactum sua mollicie. Etiã rosa ꝟtute sua mltis lãguoribꝫ succurrit. Nã oleũ roseaceũ valet ↄ dolorẽ capit3 si inde frõs ⁊ timpora inungant̃. valet etiã ↄ calorẽ distipantit ĩ acut3. etiã somnũ ꝓuocat ⁊ indurit Spũalr̃. Per rosa3 intelligit̃ ꝟginitas. q2 sic rosa tenet principatũ inter flores. sic statꝰ ꝟginalꝭ est principalis inter oẽs statꝰ saluandoꝝ. Jd̃ debet̃ eis fructꝰ cẽtesimꝰ Mat. xiij. Vñ Bern. in epl̃a. Sola ꝟginalis castitas est q̃ in h̃ mortalitat3 loco ⁊ tp̃e statũ quendã imortalitat3 glĩe repñsentat. Nã qd̃ alij sãcti habebũt ĩ celo. s. vt mũdi sint corpe ⁊ aĩa. iuxta illud Math. xxij. Erũt sic ãgeli dei. h̃ iam ꝟgines obtinẽt ex grã ĩ terra. Hec rosa ꝟginalis castitat3 nõ solũ delectat tres sensus exteriores s3 totu3 hoĩe3 beatificabit. sm̃ illud Mat. v. Beati mũdo corde q̃m ipi deũ videbũt. ibi cessabit oĩs lãguor capit3 ⁊ mẽtis dolor: ⁊ somnꝰ ꝑpetue req̃ei p ꝟginalẽ castitatẽ adipiscet̃. Vñ dicit Amb. in li. de ꝟginibꝫ Pulcritudinẽ maiorẽ q̃s pt estimare virginitat3 decore: que amat̃ a rege: ꝓbat̃ a iudice: ɔsecrat̃ a deo. ⁊ dedicat̃ a dño. ꝓpter qd̃ compat̃ ꝑcioso thesauro abscõdito ĩ agro Spũaliter. p regnũ celoꝝ intelligit̃ btã katherina in q̃ deꝰ regnauit p grã3. Juxta illud Lu. xvij. Regnũ dei intra vos ẽ. In h̃ est sil'is thesauro abscõdito. C. Nota triplex est thesaurꝰ. Primꝰ ꝟginalis mũdicie. Scd̃s diuine grẽ. Terciꝰ glĩe celest3 patrie. q̃s oẽs acq̃siuit beata katherina. Primꝰ thesaurꝰ est ꝟginalis

mūdicie. de q̄ puer. xxi. Thesaurꝰ desidera
bilꝭ i habitaculo iusti. i. thesaurꝰ castitatꝫ Et
merito dicit̄ p̄ciosus thesaurꝰ. q2 scribitur
Eccl̄i. xxvi. Oīs pōderatio nō ē ꝯdigna ꝯti
nētis aīe. Nā statꝰ ꝟginalꝭ respectu vidualꝭ
⁊ ꝯiugalis bꝫ se sic̄ lux solꝭ ⁊ lux lune ⁊ lux
stellaꝝ. ⁊ sic̄ auꝝ argētū ⁊ plūbū Vn̄ Aug.
de bono ꝯiugali dic̄. Sic̄ bonū erat ꝙ mar
tha satagebat circa frequēs misteriū. ⁊ meli
us erat ꝙ maria magdalena sedebat circa
pedes ihū audiēs ꝟbū illiꝰ. ita ⁊ bonū Su
sanne i castitate ꝯiugali laudamꝰ. sꝫ bonū vi
due Anne magis. attā bonū marie virginꝭ
āꝑponimꝰ. cuiꝰ pedisseq̄ i ꝟginali castitate
fuit btā katherina. Jō Damasce. li. iiij. col
laudat hūc p̄ciosū thesauꝝ ꝟginalis castita
tis dicēs. Quāto angelꝰ hoī est sup̄ior: tā
to ꝟgimtas nuptijs honorabilior q2 ꝟgina
lis castitas ē āgelica vita. De q̄ Chrit̄. sup
Mat. Oēs ꝟtutes sp̄ūales sūt res angeli
ce p̄cipue tn̄ castitas. ꝑ hāc singularit̄ hoīes
angelꝭ silant̄. de q̄ ⁊ Aug. Qui nō nubēt nec
vxores ducūt sic̄ āgeli dei i terrꝫ sūt. imo et
āgelos trāscendūt De q̄ Amb. in li. d' vidu
is. Maior ē victoria ꝟginū ꝙꝫ āgeloꝝ An
geli em̄ sine carne viuūt: ꝟgines i carne tri
umphāt. Jō hiero. in s̄mone de assumptōe
In carne p̄ter carnē viuere nō ē terrena vi
ta sꝫ celestꝫ. Vn̄ i carne angelicā glīaꝫ acq̄re
re maioris meriti ē ꝙꝫ hr̄e. Esse angelū feli
citatꝫ est. esse ꝟo virginē ꝟtutꝫ est. Et h' vir
gines obtinēt ex grā qd' āgeli hn̄t ex natura
vtrūꝙꝫ tn̄ eē virginē ⁊ angelū diuini mune
ris ē officiū ⁊ nō hūani. d' q̄ Amb. Supgre
dit̄ ꝟginitas ꝯditōeꝫ hūane nature. ecce ꝙꝫ
p̄ciosus thesaurꝰ. Scd'o p̄ciositas eiꝰ no
tat̄ in h'. q2 deꝰ singularit̄ in eis delectat̄. li
cet scriptū sit, puerh'. viij. Delicie mee cū fi
lijs hoim Signāter ꝟgines sūt dei refectō
Cāti. ii. Qui pascit̄ iter lilia. i. virginalia
corda. de q̄ ⁊ Aug. O ꝙꝫ dulces sūt fructꝰ
charitatꝫ ⁊ castitatꝫ. in eis singulariter refi
cit̄ dn̄s maiestatꝫ. Tercio p̄ciositas eius
ꝓbat̄ ex h'. q2 sp̄ealit̄ a deo diligunt̄. puerh'.
xxij. Qui diligit cordis mūdiciā habebit re
gē amicū. vt patꝫ de scto Johe euāgelista.
d' q̄ Bed'. in ome. Quē p̄rogat de castitatꝫ

ampliori dilectōe fecerat dignū. Et idē sup
Lucā Sic̄ xp̄s i sūma pace natꝰ est vt se pa
cē diligere ondēret. ita d' ꝟgine natꝰ ē vt se
ꝟginitatē diligere mōstraret. Chrit̄. Plꝰ
xp̄s ceteris amat ꝟgines. q2 ip̄ōe tribuūt
qd' eis nō ē impatū. q2 ꝟgimtas ita p̄ciosa
ē vt suaderi p̄t: impari nō p̄t. nā magꝭ ē vo
ti ꝙꝫ p̄cepti. q̄propter dic̄ apl's. i. Coꝝ. vij.
De ꝟginibꝫ p̄ceptū dn̄i nō habeo. sꝫ ꝯsiliū
do. Quarto eiꝰ p̄ciositas ꝓbat̄ ex h' q2 spe
cialꝭ aureola eis dat̄ ꝓpter singlꝭare certamē
Sap̄. iiij. O ꝙꝫ pulcra es casta generatio
cū charitate imꝑpetuuꝫ coronata triūphas.
Jō hiero. dic̄. In oīni sexu ⁊ gr̄du ꝟginalꝭ
pudicicia obtinet p̄icipatū. Notāter dicit
sexu ⁊ gr̄du. Duo sūt sexꝰ. masculinꝰ. ⁊ femi
ninꝰ. In masculino tenet principatū xp̄s. i
feminino ꝟgo maria. Itē i oīni gr̄du. In ꝑ
pixris Johes baptista. In p̄dicatoribꝫ no
ui testamēti Paulꝰ q̄ est ꝟgo. Vn̄ p̄ponit̄
Petro i sigillo pape ⁊ depingit̄ ad dexterā
⁊ Petrꝰ ad sinistrā. In euāgelistꝫ Johes
q̄ est ꝟgo. In marticibꝫ Stephanꝰ ꝓtho
martir. In ꝯfessoribꝫ btūs Nicolaꝰ. q̄ ꝟgi
nitas ē p̄ciosus thesaurꝰ honorabilꝭ corā deo
hoibꝫ ⁊ angelꝭ. Vn̄ Ciprianꝰ in li. de ꝟgini
tate Virginitas ē soror angeloꝝ. victoria li
bidinū. regina ꝟtutū. possessio aīm bonoꝝ
q̄ tenet i celo aureolā ⁊ i terra principatum
Hūc p̄ciosū thesauꝝ inuenit btā katherina i
agro corꝑis ⁊ mētis. quē thesauꝝ abscōdit
a furibꝫ. i. dyabolo ⁊ mūdo. D. Reuera
hic thesaurꝰ abscōdendꝰ ē ꝑ tria. Primo
ꝑ sensuū cohibitōeꝫ. de q̄ Hugo. Si virgo
es custodi qd' habes diligēter. Nā iste the
saurꝰ ꝟginalꝭ ꝯtinet̄ in vase fragili. de q̄. ij.
Coꝝ. iiij. Habemꝰ thesauꝝ i vasis fictilibꝫ
nō ferreis ereis sꝫ terrenis. vt hō sit magis
sollicitꝰ ꝓ ꝯſuatōe ꝟginitatꝫ. de q̄ Aug. de
vita xp̄iana. Quo sublimior est glīa co ma
ior dꝫ esse cura i custodia. Et subdit Virgo
casta nichil deberet hr̄e turuū i oculꝭ. nichil
ꝓcax i ꝟbis. nichil i actu verecūdū. nō icel
su solutior. nō vox petulātior. vt ip̄a corꝑis
species simulachꝝ sit mētis ⁊ figura ꝓbita
tis. de quo Amb. de viduitate dic̄. Custodi
ꝟgo vias tuas vt nō delinq̄s in lingua tua

ꝺ q̃ Hiero. Sit ſmo ꝟginis rar⁹ ⁊ pudic⁹
Nã ꝟgo q̃ q̃rit xp̄m nõ ꝺȝ eſſe vulgarȝ ĩ fo
ro. nõ ĩ plateis. nõ ĩ voce garrula. nõ geſſu
publica. nõ oculis vaga. q꞉ dicit Aug. Im
pudic⁹ ocul⁹ ĩpudici mẽtis eſt nũci⁹. ¶ Se
cundo iſte theſaur⁹ eſt abſcõdend⁹ ꝑ carnis
caſtigatõem. iuxta illud. i. Coꝛ. ix. Caſtigo
coꝛp⁹ meũ ⁊ in ſuitutẽ redigo. Nã h̃ agere
coꝛpis ĩ q̃ latet ꝟginitas nõ ꝺȝ nimis bruni
de teneri. q꞉ dic̃ Bern. In delicĳs ꝑiclita
tur caſtitas. ꝺ q̃ Hiere. v. Saturaui eos ⁊
mechati ſũt. ḡ ad ꝯſeruatõez hui⁹ theſauri
requirit̃ pot⁹ ⁊ cibi moderamẽ. q꞉ dic̃ Hie
ro. Ventre vino eſtuãs cito ſpumat ĩ libidi
nẽ. q꞉ vinũ eſt caſtitatȝ venenũ. ¶ Tercio h̃
theſaur⁹ debet abſcõdi ꝑ humiliatõez. de q̃
Aug. Nõ ſolũ p̄dicãda ẽ ꝟginitas vt ſer
uet̃. ſȝ etiã ne inflet̃. eo ꝙ dic̃ Bern. Virgi
nitas marie nõ placuiſſet deo ſine hũilitate
q̃ꝓpter dic̃ Aug. de ſupbis ꝟginibꝫ. Au
deo dicere ſupbis vtile eſſe cadere vt in eo
ĩ q̃ extollunt̃ hũilient̃. q꞉ pl⁹ expedit ꝟginẽ
nõ eſſe q̃ȝ de ꝟginitate inſoleſcere ⁊ gl'iari.
q꞉ ſm Aug. Meli⁹ eſt hũile ꝯiugiũ q̃ȝ ſupb
ba ꝟginitas. ḡ merito iſte theſaur⁹ ẽ abſcõ
dend⁹ a vẽto vane gl'ie. quẽadmodũ fec̃ btã
katherina q̃ vendidit oĩa q̃ habuit. q꞉ regnũ
dereliq̃t. coꝛp⁹ penis expoſuit ne illũ theſau
rũ ꝑderet Et merito ꝟginitas compat̃ the
ſauro. q꞉ theſaur⁹ fit de rebꝫ raris ⁊ p̄cioſis
q꞉ oĩne p̄cioſũ eſt rarꝫ: ⁊ rarꝫ eſt p̄cioſũ. Jdõ
dicit Hiero. Oĩne qḋ rarꝫ eſt magȝ appetit̃
Sic ꝟginitas mẽtis ⁊ coꝛpis ꝟa eſt rara.
⁊ ꝑ ꝯſeq̃ns p̄cioſa. vt de ea p̄t dici illḋ Sa
piẽtie. vĳ. Diuitias nihil eſſe dixi ĩ compa
tione illi⁹. nec compaui illi lapidẽ p̄cioſũȝ:
q̃ñ oĩne auꝝ ĩ compatõe illi⁹ eſt q̃ſi arena ex
igua. De cui⁹ p̄cioſitate dic̃ Bern. Virgi
nitas eſt lux aĩe: lãpas eccl'ie: ſecura ſemita
celeſtȝ patrie. ¶ Scḋo theſaur⁹ ẽ ſpũalis grẽ
de q̃ Sap. vĳ. Infinit⁹ ẽ theſaur⁹ hoĩbꝫ. q̃
q̃ vſi ſũt facti ſũt ꝑticipes amicicie dei. Hic
eſt theſaur⁹ ꝟtutũ q̃ facit hoĩez diuitẽ. De
q̃ Greḡ. Ille vere ſũt diuitie q̃ nos diuites
ꝟtutibꝫ faciũt. Iſte theſaur⁹ ꝟtutũ eſt p̄cio
ſuſ. q꞉ a ſolo deo ꝯfert̃. ad Gal. iĳ. Qui tri
buit nobis ſpũm opat̃ ꝟtutes ĩ nobis. vbi

Aug. Tale bonũ ẽ ꝟtus vt null⁹ opet̃ eã ĩ
nobꝫ niſi de⁹. In agro coꝛdis iuenit̃ ⁊ ẽ ab
ſcõdend⁹ ab hũana laude. iuxta illud Mat.
vi. Cũ facȝ elemoſinã noli tuba canere Nã
vanegl'ioſus eſt ſic̃ ſtult⁹ viatoꝛ ⁊ ſeminatoꝛ
¶ E . Primo ſic̃ ſtult⁹ viatoꝛ. ſic̃ dic̃ Greg. in
omel. Inuent⁹ theſaur⁹ abſcõdit̃ vt ſeruet̃
In p̄ſenti eñi vita q̃ſi ĩ via ſum⁹ q̃ ad patri
am ꝑgim⁹. maligni aũt ſpũs iter nr̃m obſe
derũt. q̃ quidã latrũculi depdare deſiderãt
Depdari ḡ deſiderat q̃ theſauꝝ publice poꝛ
tat. Hoc aũt dico nõ vt ꝓximi opa nr̃a nõ
videãt. ſȝ vt ꝑ h̃ qḋ agim⁹ laudẽ exteri⁹ nõ
queram⁹. op⁹ ſit ĩ publico vt p̄beamus ꝓxi
mus exemplũ: ſȝ intẽtio ſꝑ maneat in occul
to q̃ deo ſoli placere poſſum⁹. ¶ Scḋo va
negl'ioſus eſt ſic̃ ſtult⁹ ſeminatoꝛ q̃ ſemẽ in
terrã ꝓijcit. ſȝ ab hũanis laudibꝫ nõ abſcõ
dit. ⁊ ideo ab auibꝫ. i. demonibꝫ deuoꝛat̃. et
a malignis ſpiritibꝫ conculcat̃. Iuxta illud
Lu. viĳ. Qḋ cecidit iuxta viã ꝯculcatũ eſt
⁊ volucres celi comederũt illud. Jdõ Mat.
vi. Attẽdite ne iuſticiã vr̃am faciatis corã
hoĩbꝫ vt videamini ab eis. Hũc theſaurũ
ꝟtutũ iuenit ⁊ emit btã katherina. vẽdidit
oĩa q̃ habuit. i. oẽm alienũ amoꝛẽ. ſ. carnis
⁊ mũdi: pulcritudinẽ ⁊ diuitias vt poſſide
ret theſauꝝ ꝟtutũ. vt canit de ea eccl'ia. O
mater nr̃a ter ſancta q̃terqꝫ beata. i. ſancta a
tribꝫ ꝟtutibꝫ theologicalibꝫ. q̃ter btã. i. a vir
tutibꝫ q̃ttuoꝛ cardinalibꝫ. ¶ Terci⁹ theſau
rus ẽ eternal gl'ie. de q̃ Mat. vi. Theſauri
zate vobꝫ theſauros ĩ celo vbi nec erugo nec
tinea demolit̃: nec fures fuant̃ nec effodi
unt. Iſte theſaur⁹ ꝺȝ q̃ri ꝑ deſideriũ: ⁊ iue
niri ꝑ dilectõez diuinã Vñ dic̃ Iſid. De⁹
deſiderio q̃rit̃: dilectõe inuenit̃ Iſte theſau
ruſ debet emi opibꝫ miſ'icoꝛdie. iuxta illud
Mat. xix. Si vis ꝑfect⁹ eſſe vende oĩa q̃ ha
bes ⁊ da paupibꝫ ⁊ habebis theſauꝝ ĩ celis
de q̃ ⁊ Aug. Regnuȝ celoꝝ venale inuenit̃
qḋ paupꝫtate emit̃. Hic theſaur⁹ eſt p̄cioſuſ
ꝓpter quẽ oĩa ſũt vendenda ⁊ relinq̃nda. vt
res tp̄ales. ſ. ꝓpinq̃s ⁊ parẽtes. vt fecit beata
ꝟgo ⁊ martir katherina. ꝙ potuit dicere il
lud Hiere. xĳ. Reliq̃ domũ meã. ſ. q̃ ad ꝯtẽ
ptũ regni terreni. dimiſi hereditatẽ meã. q̃

ad ꝯtemptū ꝯiugij. dedi dilectā aīam meā ī
man⁹ inimicoꝝ: q̄ ad ꝯtemptū corpis ꝛ sen
sualitatis. vt haberet thesauꝝ celestē glorie
De q̄ Mat. vi. Ubi thesaurus tu⁹ ibi ꝛ cor
tuū. ¶ F. Jō q̄ ad triplicē thesauꝝ quē acq̄
siuit sācta katherina rōne sui noīs tripliciť
interptať. Primo q̄ ad thesaurū vginalis
mūdicie diciť katherina quasi catēs ruina
oīs immūdicie. Scdō q̄ ad thesauꝝ spūalis
grē diciť katherina. a kathos qd̄ est vniuer
sū. q̄si vniuersalť ruina oīm vicioꝝ. qꝛ oīa vi
cia casū habebāt ab ea ꝛ v̄tutes floruerūt ī
ea. Tercio q̄ ad thesauꝝ celestē grē diciť ka
therina q̄si chara regina. nā multa sūt dona q̄
sanctis suis dn̄s ꝯtulit. Singulariter his
donis honorauit sanctā katherinā generalť
Nā ipāz ī carcere visitauit p angelū sicē bea
tū Petꝝ. ipāz celesti cibo refecit ī carcere si
cut Heliā. ipāz orantē p his q̄ passionē ei⁹
deuote celebrauerint exaudiuit. vt beatū ba
siliū ꝛ beatā Margaretham. ꝛ voce de celo
missa ad se eā inuitauit: vt sanctū stephanū.
Ipā decollata lac p sanguīe fluxit sicē beato
Paulo. Etiā sepulcꝝ ip̄i⁹ āgeli laborauerūt
sicē beato Clemēti. ex ei⁹ ossib⁹ oleū manauit
sicē ex ossib⁹ beati Nicolai. Et iō beata kathe
rina diciť ter sācta: q̄ter beata. Nā h̄ a dn̄o
ꝓmeruit qn̄ in h̄ mūdo vixit sicut colligi pt̄
ex historia ip̄i⁹ passionis.

¶ De vno martire.

Sermo . CLVIII.

Hic est vere mar
tir q̄ p xp̄i noīe sanguinē suū fu/
dit. Hec verba legit sancta mater
eccl'ia ī vni⁹ martirꝫ historia. Et nō miremi
ꝯ assumo eccl'ie v̄ba. qꝛ dicit Innocenti⁹.
Ab oīb⁹ debet obſuari qd̄ sācta romana ob
seruat eccl'ia. Et Bern̄. Eccl'ia est xp̄i spon
sa. ideo ei⁹ v̄ba sūt valde autētica ¶ In ver
bis ꝓpositis duo innuunť. Primo martirꝫ
veritas. ibi. Hic est v̄e martir. Scdō signi
nobilitas ibi. q̄ p xp̄i noīe sanguinē ꝛc. De
primo diċ. Hic est v̄e martir. In h̄ ꝙ diċ
vere innuiť ꝙ aliq̄ sūt martires falsi ꝛ n̄ ve/
ri. ¶ G. Nā martires sūt duplices dyaboli
ci ꝛ deifici. Dyabolici sūt q̄ penā ꝛ dolorē
sustinēt ad ꝯsequēda pc̄a. De q̄b⁹ Bern̄.
Sūt q̄ laborē ꝛ dolorē sustinēt. ꝛ nō est eis
ꝓs in dn̄o. sicē raptores frig⁹ ꝛ estū sustinen
tes die noctuq̄ꝫ ī loricꝭ ꝛ armis equitantes
ꝛ se fatigātes causa auaricie. Sūt hastilu/
sores duras trucidatōes sustinētes ꝓpť va/
nā gloriā. ꝛ sic ď alijs. imo tales sūt penales
hoīes. vt h̄ Eccl̄i. xiij. Nō est ei bn̄ q̄ assidu/
us est ī malis. Reuera nō bn̄. qꝛ velint nolit
arguit eos ꝯsciētia ꝛ dictamē recte ratōnis
Hiere. ij. Malicia tua amara. s. rōe remor/
sus ꝯscientie. Sap̄. xvij. Timida nequicia
dat testimoniū damnatōi. Nā dicit Isid.
Quocūq̄ꝫ hō abierit ꝯsciētia eū nō dereli
quit. Et sic tales ꝯtinue habēt penā q̄si ꝛecco
gitāt eoꝝ malā vitā. De q̄ Aug. Oīs inor/
dinat⁹ anim⁹ ē sibiip̄si pena. Et sic tales iā
habēt infernū in cordib⁹ eoꝝ rōne assiduita
tis pene. ꝛ sūt martires dyabolici: qꝛ nullo
modo pn̄t verā ꝯsolatōnē habere. Jō Hu/
go. Nō est grauior pena ꝙ̄ remordēs ꝯscia
Et Greg. Quid ꝓdest si oēs hoīes excu
sant: sola ꝯsciētia accusat. q̄si diceret nichil.
¶ Secūdi sūt martires deifici. ꝛ sūt dupli/
ces. s. spūales ꝛ corpales. Spūales. ď quo
Greg. Martires esse possum⁹ etiā si ferro
colla nō subdim⁹. ꝛ fit fm̄ Greg. tripliciter
¶ Primo ī aduersitatꝫ patiēti toleratione.
De q̄ Greg. Martires sum⁹ dū in aduer
sitate patiētiā in aīo toleram⁹. Nā aduersi
tates p iusticia patiēter tolerare est mai⁹ si
gnū grē ꝙ̄ mortuos suscitare. cecos illumi
nare. leprosos mūdare. de q̄ Amb. Patiē
tiā maiorē reputo miraculis. qꝛ natura nō
dat patiētiā in aduersis: sꝫ dei grā. Quia di
cit Aristo. viij. ethico. Triste fugit natura
Jō impatiētes vacuos se oñdunt a grā dei
p murmuratōnez. Jō Greg. Qualis vnus
quisq̄ꝫ apud se latꝫ: illata ꝯtumelia ꝓbat. qꝛ
electi ꝛ boni benedicūt sꝫ ꝓuersi maledicūt.
Jō Ro. xij. Benedicite ꝛ nolite maledice
re. i. Pe. ij. Beati estꝫ si q̄d patiemini ꝓpť
iusticiā. ¶ Scdō spūales martires efficiū/
tur ī ꝓximi cōpassione. de q̄ Greg. Qui do
lorē exhibēt ī aliena necessitate crucē portāt
in mente. Sic maria facta est martir circa
crucē xp̄i. qꝛ diċ Damasce. Oīa vulnera

q̄ xp̄s sustinuit in corpe: ipa ī mēte. Et sic Johēs euāge. fact⁹ ē spūalis martir. iō nō pmisit ipm pati xp̄s. Sz dixit Johā. vlti. Sic volo eū manere donec veniā. qr cōpassio xp̄i mortꝫ fecit eū martirē. Et sic si habes cōpassionē cū paupibꝫ. si sustinēt famē sitiz tribulatōez a malis hoībꝫ q̄ eos spoliant es spūal' martir ꝛ fers crucē xp̄i spūalr. Gre. Duobꝫ modis crux xp̄i tollit᷑. Dū eni p abstinētiā corp⁹ affligit᷑. ꝛ p cōpassiōnē anim⁹ dicēdo cū aplo. ij. Cor. xi. Quis infirmat᷑ ꝛ ego nō īfirmor. qs patit᷑ ꝛ ego n̄ vror. s. in ꝯa cōpassiōe Et spēaliter debes cōpati spūali defectui. vt qn̄ vides aliquē peccare blasphemādo. adulterādo. supbiēdo. irascēdo. ꝛc. vel qn̄ audis falsū iurare mētiri ꝛc. ꝛ cōpaterꝫ signū ē bonitatꝫ q̄ mēbꝝ xp̄i sis Gre. Nō alit᷑ mēbra xp̄i nr̄i redēptoris efficimini nisi ,primis cōpatimi. ꝛ q̄nto qs dolores pl⁹ ,primorꝝ sentit: tāto corā deo melior existit De q̄ Greg. Tāto qs pfectior est q̄nto qs dolores pfectius sentit alienos. Tercio spūales martires efficiunt᷑ inimicorꝝ dilectiōe. de q̄ Greg. Cōtumeliā ferre ꝛ odientē diligere est martiriū ī occulta cogitatōe fuare. Nā magnū signū bonitatꝫ est illi optare bonū q̄ facit tibi malū. ꝛ diligere illū q̄ te odit. ꝛ orare ,p illo q̄ te psequit᷑. vt docet dn̄s Mat. v. Diligite inimicos vr̄os orate ,p psequētibꝫ vos: bn̄ facite his q̄ oderūt vos. vt sitꝫ filij pr̄is vr̄i q̄ in cel' est. Nā diligere inimicos ꝛ iniuriātibꝫ indulgere ex toto corde. h̄ valde acceptū deo ē. de q̄ Aug. in ser. d̄ scō stephano. Per inimici amorē efficierꝫ amic⁹ dei. Scōm est martiriū dei ficū corpale. cū qs corpalr patit᷑ ,p deo. ꝛ ē secundū mēbꝝ in q̄ dixi innuit᷑ signi nobilitas. de q̄ subdit. sanguinē fudit. B. Itē pfectū martiriū notat᷑ ī duobꝫ. s. in causa et ī forma. Pmo ī causa. de q̄ Aug. Nō pena facit martirē: sz causa. Et causa est q̄druplex q̄ facit corpalē martirē. Pmo cū qs patit᷑ ,p fidei veritate. vt beatus Jacobꝫ ꝛ alij martires. de q̄bꝫ Heb. xi. Tēptati sūt. lapidati sunt. occisi sūt. Et subdit cām. Hi oēs testimonio fidei ,pbati inuenti sunt. Tales oēs vere merent᷑ dici martires. ꝛ digni sūt celesti p̄mio. vt dicit Leo papa. Omni postposito dubio q̄ ,p fide xp̄i morit᷑ celeste p̄mium ꝯsequit᷑. Scd̄o cū qs morit᷑ ,p veritate. scītate ꝛ iusticie eq̄tate: redarguēs crimina nolēs ꝯsentire eis. sic factus est martir Johānes baptista. q̄ arguebat herodē ,p adulterio. Sic nos pati de͞m⁹ ,p scītate vite et iusticia. qr dic᷑ Aug. Meli⁹ ē ,p veritate pati suppliciū q̄ ,p adulatōe ꝯseq̄ bn̄ficiū. Tercio cū qs patit᷑ ,p eccl'ie libtate Et sic sanct⁹ Thō. cantuariēs ep̄s. q̄ potuit dicere illō ps̄. lxviij. Zel⁹ dom⁹ tue comedit me Quarto cū qs patit᷑ ,p obediētia matris ecclesie. ꝛ sic beat⁹ Laurenti⁹ ex iussu Sixti pape distribuit thesauros eccl'ie ꝛ hūiliter obediuit Dicit san. thō. in. ij. ij. q̄ oīa opa ꝟtutū s̄m q̄ referunt᷑ in deū sunt ,ptestatōes fidei. et sic possunt esse cause martirij. Et sic quicūq̄ patit᷑ ,p ope bono faciēdo ꝛ malo vitādo est vere martir ,pter deū. Et sic beat⁹ Xp̄ofer⁹ ꝛ Jacobꝫ. Scd̄o notat᷑ ꝟitas martirij ī forma. ꝛ hec est pseuerātia in ope. s. vt hō patiēs ,pter veritatē ꝛ iusticiā cuncta bona ꝯtēpnendat: ꝯsanguineos. p̄sentia gaudia nō curet. neq̄ dolores timeat. sz pseuerāter oīa relinq̄t ,ppt᷑ deū. iuxta illud Job. ij. Pellez ,p pelle ꝛ oīa q̄ hō habet dabit ,p aīa sua. qr dic᷑ san. Thō. in. ij. ij. q. cxxiiij. ar. iiij. Ad pfectū martiriū nō solū requirit᷑ tolerantia carcerꝫ vel rapina bonorꝝ tpaliū. nisi ex his sequat᷑ mors. De talibꝫ patiētibꝫ scribitur Mat. xxiiij. Qui pseuerauerit vsq̄ in finē hic salu⁹ erit. Qual' fuit beat⁹ clemēs q̄ post hui⁹ seculi supplicia celestē rapuit patriam Ad quā nos pducat ih̄s xp̄s pr̄is vnigenitus q̄ viuit ꝛ regnat ī secula seculorꝝ Amē.

De dedicatione templi.

Sermo CLIX.

Domū tuā domine decet sāctitudo. Scribit᷑ ps. xcij. Dicit Aristo. li. x. de aīalibus. q̄ apes in aluearibꝫ suis solēt regi edificare domū ꝛ habitatōez in medio eorū et custodiūt eū. ꝛ cū egredit᷑ exeūt vnacū eo ꝛ faciūt sonū cū gaudio ꝯducentes eū. I. Spūaliter. Per apes intelligunt᷑ fideles

electi. Nā vt scribit̄ Ecci. xi. Breuis ī vo/
latilibꝫ est apis ⁊ initiū dulcoris habet eius
fruct⁹ Sic qlibet fidelis debet esse breuis. i.
humilis ⁊ se exercitare circa dulcorē deuo/
tionis. ⁊ debet edificare regi. i. xp̄o domū cor
dis qꝛ nitit̄ habitare nobiscū. vt habet̄. ij.
Mach. xiiij. Voluisti templū habitatōnis
tue fieri ī nobis. d̄ q̄ ap̄ls. i. Cor. iij. Nesci
tis qꝛ templū dei estis vos ⁊ spūs dei habitat
ī vob. nā de⁹ delectat̄ eē ī nobis p gr̄az. de q̄
Prouerb. viij. Delicie mee esse cum filijs
hoim. Idcirco hortat̄ nos ad ꝑparādū sibi
amenā habitatōez. Hiere. iij. Bonas faci
te vias vr̄as ⁊ studia vr̄a ⁊ habitabo vobi/
scū in sempiternū ait dn̄s omīpotēs. Ecce
q̄ta dignitas ꝙ creatura sit habitaculū cre
atoris. Vn̄ Apoc. xxi. Ecce tabernaculū dei
cū hoibꝫ ⁊ habitabit cū eis eoꝝ de⁹. Idcir/
co talis habitatio debet eē mūda. Eo ꝙ scri
bit̄ Sap. i. Nō habitabit in corpe subdito
pc̄tis: sꝫ in aīas sc̄tas se trāsfert Sap. vij.
Iō dixit ps. xciij. Domū tuā decet sanctitu
do dn̄e ⁊c̄. K. Pro q̄ sciendū multiplex
est dom⁹ dei quā decꝫ sc̄titudo. Prima est
ecclīa vniuersal̄. Secūda est vter⁹ ꝟgina
lis. Tercia ē dom⁹ spūalis. Quarta dom⁹
materialis. Quīta dom⁹ eternal̄. Prima
dom⁹ dei est ecclīa vniuersal̄. s. ꝯgregatio fi
deliū. d̄ hac dicit ap̄ls. i. Thim. iij. Scias
quō oportet te ī domo dei ꝯuersari q̄ ē eccle
sia. Nā habet̄ in cano. i. q. i. multi. Eccle/
sia catholica dicit̄ fideliū multitudo fide et
charitate vnita. Et Cyprian⁹ dicit vt habe
tur. xxiiij. q. i. loquit̄. Quō radij multi sunt
vnū lumē. ⁊ rami arboris multi vnū robur
sic multi ī fide vna dicunt̄ eccl̄a. Nā sicut
ecclīa materialis ex q̄ttuor parietibꝫ cōpo/
nit̄. sic ecclīa vniuersal̄ ex q̄ttuor euāgelijs
ꝯsolidat̄. Sāctuariū habet in quo est cler⁹:
⁊ anteriorē domū in q̄ ꝯsistit ppl̄s. Ita ⁊ ec
clesia vniuersal̄ habet ꝯtemp̄latiuā vitaꝫ in
q̄ spūales. habet actiuā in q̄ ꝯsistūt seculares
Contēplatiua vita est cuncta terrena ꝓ dei
amore relinq̄re. sola celestia q̄rere. assidue
orare. sepe lectitare. hymnis iugiter deū lau
dare. Actiua vero vita est castā vitā cū ꝯiu
ge ducere. filios in dei amore nutrire. pau/
peres cibo ⁊ potu recreare. infirmos ⁊ vidu
as visitare. ⁊ oībꝫ necessitatē patiētibꝫ ꝓpter
dilectionē ꝓximi ꝓ viribꝫ opem ferre. In
sanctuario est altare in q̄ sūt reliquie sc̄toꝝ.
⁊ sic in ecclīa est xp̄s. in cui⁹ ꝯtemplatōe re
quiescūt mētes bt̄oꝝ. ⁊ ī cui⁹ ꝯspectu iusti
exultāt ⁊ epulant̄ ⁊ ī iusticia delectant̄. Fe/
nestre quibꝫ basilica illuminat̄ sūt doctores
p q̄s celeste lumē ī ecclīaꝫ ingredit̄. Iuxta
illud Math. v. Vos estis lux mūdi. luceat
lux vr̄a corā hoibꝫ vt videāt opera vr̄a ⁊c̄.
Sꝫ pictura ī ecclīa est vita ⁊ exēplū sc̄toꝝ
q̄s imitari debem⁹. vt docet Chris. sup ma
theū dicēs. Quid ꝓdest sc̄tōs colere ⁊ sācti
tatē ꝯtēnere Iō celebram⁹ festa sc̄toꝝ vt imi
temur vestigia eoꝝ Itē lumē qd̄ lucet in ec
clesia sancta est spūssancti gr̄a q̄ ecclīa iugi/
ter irradiat̄. Sꝫ crux ī ecclesia significat vt
crucifixū seq̄mur. iuxta illud. i. Pe. ij. Xp̄s
passus est ꝓ nobis vobis relinquēs exēplū
vt seq̄mini vestigia ei⁹. Itē turres ecclīe fa
cte: sūt p̄lati Nā sic turres excedūt alia edi
ficia. sic p̄lati moribꝫ ⁊ sc̄titate debēt alios
ꝑcellere. vt habet̄ in cano. i. q. i. vilissimus.
Vilissim⁹ est q̄ alios ꝑcellit dignitate ⁊ nō
moꝝ sc̄titate. Itē campane hui⁹ ecclīe sunt
p̄dicatores. Nā sic campane excitāt hoīes
ad surgendū ⁊ ad deū laudandū. sic ⁊ facer
re debēt p̄dicatores. Iuxta illud Isa. lviij.
Clama ne cesses q̄si tuba exalta vocē tuā et
annūcia ppl̄o meo scelera eoꝝ Sic̄ ⁊ ap̄ls
ij. ad Thimo. iiij. Predica verbum insta
oportune importūe argue obsecra increpa.
erit . . . tēpꝰ cū sanā doctrinā nō sustine
bunt ⁊c̄. Hec est domus firmiter edificata
supra firmā petrā. s. xp̄m q̄ est fundamentū
ei⁹. Iuxta illud. i. Cor. iij. Fundamentum
aliud nemo p̄t ponere p̄ter id qd̄ positū est
qd̄ est ihesus xp̄s. In hac domo debent ꝯti/
neri oēs q̄ volūt saluari. Nā dicit Cypria
nus. Frāge ramū ab arbore ⁊ nō poterit ger
minare. ⁊ sic q̄ separ̄ ab vnitate ecclīe. vt
habet̄. xxiiij. q. i. alien⁹. Alien⁹ est ꝓphanus
est hostis est. nō p̄t habere de . . patrē q̄ nō te
net vniuersalis ecclesie vnitatē. Hec ē do/
mus de q̄ Prouer. ix. Sapiētia edificauit
sibi domū ⁊ excidit in ea colūnas septem. i.

sepiē sacramēta ecclie. Nā sic colūne ecclesias materiales sustētant ne cadāt. sic hec septē sacramēta a ruina spūali ɔseruāt ⁊ si ceciderit hō adiuuāt vt resurgat. vt dic mgr̄ in .iiij. sniaꝝ. di .i. ¶ R. Et prima colūna in domo ecclie sancte ē baptism⁹ sine q̄ hō careret vita spūali. qḋ ꝓbat Jacobꝰ anthiochen⁹ dicēs. Q, in regiōe orientali q̄dā aues generant̄ i arboribꝫ ⁊ q̄ādiu ille pendēt i arboribꝫ nō habēt vitā. sꝫ statim cū cadēt ď arbore i aquā vitā habent ⁊ incipiūt natare ⁊ volare. Sic pueri pendētes i visceribꝫ maternis q̄si i arbore corrupta ex pc̄to ade vitā gr̄e nō habēt: sꝫ sūt mortui. ⁊ si taliter decīderēt dei visione priuarent̄. vt dic Aug. ⁊ ponit̄ de ɔse. di .iiij. firmissime. Firmissime tene ꝙ nō solū homīes rōne vtētes verꝫ etiā ꝑuulos q̄ siue i vtero matrꝫ viuere incipiunt ⁊ ibi moriunt̄: siue iā de matribꝫ nati sūt si sine sacramēto baptismatꝫ qḋ datur in noīe pr̄is ⁊ filij ⁊ spūssancti de hoc seculo trāseūt sempiterno igne puniēdos. Glo. igne .i. pena dāni. sꝫ statim postq̄ꝫ veniūt ad aq̄s baptismi vitā habebūt ⁊ mūdabunt̄ ab oībꝫ delictꝫ. de q̄ Ezech. xxxvi. Effundā sup vos aquā mundā ⁊ mūdabimini ab oībꝫ inq̄namentꝫ vr̄is. si sic euolāt. Marci. vlti. Qui crediderit ⁊ baptisat⁹ fuerit saluus erit. ¶ Secunda colūna hui⁹ dom⁹ est ɔfirmatio que hꝫ se vt medicina ɔfortatiua i spūali pugna vt hr̄ i cano. de ɔsec. di .v. spūssanct⁹ Spūs sanct⁹ q̄ in fonte tribuit innocentiā i ɔfirmatione p̄stat augmētū ad grām. in baptismo regeneramur ad vitā. post baptismum ɔfirmamur ad pugnā. Jḋ ɔfirmādus tenet̄ ad designandū infirmitatē. Et null⁹ dꝫ respuere hoc sacramentum. vt dicit Urban⁹ papa. Oēs fideles ꝑ man⁹ īpositōis epoꝝ spūm sanctū post baptismū accipe debēt vt plene xp̄iani inueniant̄. vt dicit glosa de ɔse. dist. v. c. omnes. Si hō adult⁹ ɔtemneret hoc sacramentū accipe peccaret mortaliter. q2 cōtemnit gratiā gratū facientē. Et dico ī adultis. nā in pueris sufficit baptism⁹. attn̄ paruulus nō ɔfirmat⁹ si decedit minorē gloriaꝫ in celo habebit. vt dicit sanct⁹ Tho. pte. iij q. lxxij. ar. viij. Q, pueri ɔfirmati gloriam maiorē ɔsequunt̄ sicut hic maiorē obtinent grāꝫ. ¶ Sꝫ .d. cur nō oēs ꝑuuli ɔfirmant̄ Rñdet̄ ꝓpter ꝑiculū reiteratōis. q2 hoc sacramentū nō est reiterandū. q2 ibi imprimitur caracter indelibilis qui sm̄ san. Tho. est signū sacramētale a deo impssuꝫ aīe. Et caracter imprimit̄ in baptismo q̄si vestꝫ innocētie ꝑ quā hō recipit̄ in familiā xp̄i Sꝫ in cōfirmatōe imprimit̄ caracter vt sit miles robust⁹ ⁊ fortꝫ xp̄m ɔfitēs. Et ideo dat̄ i fronte ad designādū audaciā ɔtra timorē. q2 signa timoris ⁊ verecūdie apparēt in fronte. modo ꝑuuli nō habēt memoriā nec pugnā idcirco nō dat̄ oībꝫ ꝑuulis. ¶ Tercia colūna hui⁹ dom⁹ est corp⁹ xp̄i. Hoc sacramentuꝫ habet fructificare hoīes infructuosos ⁊ nutrit hoīeꝫ ⁊ sustētat ad vitā gr̄e. de q̄ Johā. vi. Qui mādicat hūc panē viuet in eternū q2 repellit mortē vt dic Innocēn⁹. Hoc sacramentū venialia delet: mortalia cauet Et Fulgenti⁹. Qui digne sacramētū eucharistie sūpserit in cor suū, ꝓculdubio fōtes grarum fluent ⁊ refluēt in eternū. ¶ Quarta columna ē penitētia q̄ releuat hunc q̄ recidit vt dic Aug. in li. de pnīa. Penitētia lāguores sanat. leprosos curat. mortuos suscitat. sanitatē auget. grāꝫ ɔseruat. vitā p̄stat. deū placat Sixt Chrys. O penitētia rutilātior auro. splēdidior sole qd referā de te. Oīa ligata soluis. ꝑadisū apis. ɔtritū sanas. tristē exhilaras. ad vitā eternā reuocas ¶ Quinta colūna est vnctio extrema q̄ tollit īfirmitates corꝑis ⁊ aīe. vt hr̄ Jac. v. Si q̄s īfirmat̄ ex vobis introducat p̄biteros ecclesie vt orēt sup eū vngētes eū oleo in noīe dn̄i Et oratio fidei saluabit infirmū ⁊ alleuiabit eū dn̄s. ⁊ si i pc̄tis sit dimittent̄ ei. Ex hoc habet̄ vt dicit mgr̄. iiij. sniaꝝ. ꝙ sacramētum vnctiōis penas ꝓ pc̄tis diminuit. scḋo morbū corꝑalē alleuiat. tercio remissionē peccatoꝝ opat̄. Sexta colūna est ordo sacerdotalis mediāte q̄ spūalis dom⁹ dei sustentat̄. ⁊ comparat̄ radici arboris q̄ si sana fuerit rami pullulant ⁊ fructuꝫ ferunt. sic sm̄ Chrys. sup Math. Si sacerdotiū est sanū tūc sustētat ꝑplm ⁊ reddit eū disciplinatum Jdeo habet̄ Judith. viij. Uos q̄ p̄biteri

estis in populo ex vobis pendet anima eoꝝ ¶ Septima colūna est ordo ꝯiugalis sine q̄ hō carnaliṯ viuēs saluari nō ꝑt. qꝛ daṯ i remediū. eo ꝙ dr̄ Mat. xix. Nō oēs capiunt ꝟbū h̄. s. ꝯtinētie: ſ3 qui ꝑt cape capiat. Et apl's. i. Coꝛ. vij. Melius est nubere ꝙ vri Nā d̄ ꝟginib9 p̄ceptū dn̄i nō habeo ſ3 ꝯsiliū do. Jō ordo ꝯiugal' compaṯ viti q̄ est a ceboꝛ distoꝛta exteri9 īdispōsita. tn̄ ꝯfert dulces fruct9 ꝛ vinū p̄claꝝ. sic ꝯiugiū generat nobiles fet9 ꝛ oēs ꝟgines. Ideo diċ Hiero. Laudo ꝯiugiū qꝛ generat virgines lego rosas d̄ spinis ꝛ margaritas d̄ cōchis. He sūt colūne septē speciose ī domo eccl'ie. Et hanc domū decet sctitudo obediētie. Juxta illud Mat. xviij. Si q̄s eccl'iā nō audierit sit tibi sic ethnic9. Nā diċ Greg. Peccatū paganitat3 incurrit q̄ eccl'ie s̄cte ꝑ inobediētiam ꝯdicit. Jō hr̄. xi. dist. q̄s nesciat. Quis nesciat ab oīb9 d̄bere obs̄uari qđ s̄cta romana eccl'ia obs̄uat. ¶ Secūda dom9 est vter9 virginalis. de q̄ canit eccl'ia. Dom9 pudici pectoris templū repēte fit dei. de hac domo scribiṯ Sap. viij. Intrās domū ꝯquiescā i illa. Nā fili9 dei intrauit domū btē ꝟginis ꝛ quieuit ibi nouē mēsib9. Hec ē nobil' dom9. de q̄ Amb. Quid nobili9 matre dei. q̄d splendidi9 ea quā splēdoꝛ luci3 elegit eterne Ab hac domo ꝓcessit nob' oīs salus. de qua Ans. Nō est sal9 ī mūdo nisi quē pepit virgo. Et impletū est illud p̄s. lxiiij. Replebimur ab vbertate dom9 tue. Nā h' dom9 plena ē odore ꝟtutū. Vn̄ hiero. Si Mariā diligēter inspicias nichil ꝟtuti3 nichil decoris. i. grē est quin ex ea resplēdeat. Hāc domū decet s̄ctitudo reuerētie ꝛ honoris. eo ꝙ dicit Bern̄. Nichil nos hr̄e de9 voluit quin totū ꝑ marie man9 trāsiret. nā oīs nr̄a maledictio ī benedictionē est mutata ꝑ illā. ¶ Tercia est dom9 sp̄ualis. ꝛ est q̄lib3 deuota aīa de q̄ possū dicere p̄sens thema. Domū tuā decet sanctitudo. ſ. salte ī ea fieri debet habitatio dei. vt dicit p̄s. xxi. Tu ī sancto habitas. vbi diċ Damas. S̄ctitas est puritas mētis sine ꝯsciētia criminis. Hec dom9 a s̄umo opifice est ꝯstructa: qꝛ a deo. d̄ q̄ aug. Anima a deo creaṯ: creando infundiṯ. ¶ Hec dom9 debet fulciri septē colūnis h̄ est septē donis sp̄ūssancti. Itē debet sanctificari ad modū materialis dom9 dei. Primo ꝑ aquā benedictā recōciliaṯ eccl'ia ꝛ cimiteriū vt habeṯ d̄ ꝯsecratōe eccl'ie. c. ꝯsuluisti Sic dom9 sp̄ualis aīe ꝑ aquā lacrimaꝝ mūdaṯ. de q̄ Isa. i. Si fuerint peccata vestra quasi coccinum erūt alba velut nix. de q̄ ꝛ p̄s. l. Lauabis me ꝛ sup niuē dealbaboꝛ. Scd̄o dom9 dei debet dotari. vt patet de ꝯsec̄. di. i. c. placuit. vbi diciṯ. Altaria euertanṯ que sine reliquijs eriguntṯ. Ita sp̄ualiter debet domus aīe dotari virtutib9 ꝛ exēplis sanctoꝝ Vn̄ p̄s. xxxvi. Custodi innocentiā ꝛ vide equitatē qm̄ sunt reliquie homini pacifico. Et idē p̄s. xlvij. Ponite corda vestra ī virtute ei9. Nā dicit Bern̄. Anima virtutib9 plena est trinitati3 cathedra. Tercio domus dei semel dicata debet ita manere ꝛ nunq̄ secular3 habitatio fieri. vt patet de reꝝ permutatōe vbi diciṯ. Qđ semel dicatū est nūq̄ ad aliū vsum transferri debet. ꝛ sic de aīa q̄ semel dicata deo est: ampli9 alienari non debet. Juxta illud Luc. i. In sanctitate ꝛ iusticia seruiam9 dn̄o cūctis dieb9 nostri3 S3 heu multi bn̄ incipiūt. ꝯtra q̄s dicit Greg9. Frustra velociter currit q̄ anteq̄ venit ad metā deficit Sic incassū bonū agiṯ si an̄ terminū vite deseraṯ. Quarto sic in domo dei festū dedicatōis singulis annis ꝑagiṯ. vt hr̄ de ꝯse. di. i. c. solēnitates. Solēnitates dedicatōis eccl'iaꝝ ꝑ singulos annos sunt celebrāde. Ipō dn̄o dante exemplū. q̄ ad eandē festiuitatē celebraturꝰ aduenit. Joh. x. Facta sunt encenia in hierusalē ꝛ hyems erat Sic dedicatio dom9 sp̄ualis semel in anno ad min9 debet fieri. vt habeṯ de pe. ꝛ re. ca. oīs. Oīs vtriusq3 sex9 semel in anno debet ꝯfiteri ꝓprio sacerdoti ꝛ sacramētū eucharistie sumere. Quinto ī domo dei nō debet sepeliri excōmunicat9 aliq̄s. sic ī domo sp̄uali. s. aīa nullū debet admitti peccatū mortale ꝑ qđ hō excōicat9 efficiṯ q̄ ad se. Jō Leuit. xi. S̄cti estote qm̄ ego sanct9 sū. Nā ad h̄ elegit nos de9. vt dicit apl's ad Eph. i. Elegit nos de9 an̄ ꝯstitutōē mūdi vt essem9 sancti ꝛ immaculati. Nā hec est volūtas

dei sãctificatio vr̃a.i.ad Thes.iiij. Jõ Johel.ij. Sãctificate ecclĩaȝ. Nã in maliuolã aīaȝ ñ itrabit spũs sapiẽtie. Sap.i. Sexto oĩs dom⁹ dei dȝ fore subdita ꝑlato. Sic oĩs aĩa ꝑtãtib⁹ sublimiorib⁹ subdita sit. ad Ro. xiij. Et signãter deo. de q̃.ij. Mach.ix. Justũ est subditũ esse deo: ⁊ mortalẽ non paria deo sentire. Juxta illd̃ ps.xxxvi. Subdit⁹ esto dño. de q̃ etiã.i. Pe.i. Aias vr̃as castificãtes i obediẽtia charitatȝ. Nã mag̃ oportȝ obedire deo q̃ȝ hoib⁹. Act.v. Eo q̃ dñs nõ vult holocausta ⁊ victimas: sȝ q̃ obediat sibi.i. Re.xvi. Qr melior ẽ obediẽtia q̃ȝ victima. Dic̃ nãqȝ Gre. in mora. Scel⁹ ydolatrie ẽ nolle acq̃escere. Jõ hẽ in cano.viij. q.i. sciẽdũ. Sine obediẽtia infidel' quisq̃ȝ cõvincit̃ q̃ fidel' alias videat̃. De q̃ ⁊ moyses Deut.viij. Peribitȝ si inobediẽtes fueritȝ. Nã sic inobediẽtes ip̃is ꝑlatȝ dñt a monasterio expelli. vt hẽ de maio.⁊ obedi.c.qm̃ i ecclĩjs. sic ille qui inobediẽs deo existit. Un̄ Deut.xvij. Qui supbierit nolẽs obedire sacerdotȝ impio morte moriet̃. Jdcirco h^c domus spũalis ẽ sctificãda. Primo ꝑ dei timorẽ Un̄ ps.xviij. Timor dñi sanct⁹ ⁊c. Nã dr̃ Eccĩ.ij. Qui timẽt deum ꝑparabũt corda sua ⁊ i ɔspectu illi⁹ sctificabũt aias suas. g̃ timor dei facit sctm̃. vt dicit apls.i. ad Cor. vij. Perficiẽtes sctificatõeȝ i timore dei. Scd̃o hec dom⁹ dȝ sctificari ꝑ iusticiã. Juxta illd̃ Eccĩ.xxx. Sal⁹ aĩe i sãctitate iusticie. Tercio hec dom⁹ spũalis aĩe dȝ sctificari ꝑ dei dilectõeȝ Nã tũc hõ vere est sanct⁹ cũ veraciter deũ diligit. De q̃ Aug. Sic sol illustrat sid⁹ ⁊ stellas: sic charitas dei sãctificat hoĩes. Sȝ.d. nõ curo de sctitate nisi essem btũs. Rñdet Fulgẽti⁹. Habe sctitatẽ si vis hr̃e beatitudinẽ Nã si carebis sãctitate carebis ⁊ btĩtudine. q̃r scriptũ est Jsa. iiij. Sanct⁹ vocabit̃ oĩs q̃ scipt⁹ est in vita Jhierusalẽ. Quarta dom⁹ est material'.s. ex lignis ⁊ lapidib⁹ fabricata: cui⁹ hodie dedicatõeȝ in h̃ loco colim⁹. M. Hãc domũ decet sanctitudo. Et h̃ m̃ltis de causis. Prima q̃r deo appropriat̃ Jõ canit ecclĩa hodie illd̃ Geñ.xxviij. Uere nõ est h̃ aliud nisi dom⁹ dei. Jdcirco nichil aliud i ea dȝ fieri nisi id q̃d ad deũ pertinet. de q̃ Aug. In oratorio nichil aliud agit̃ nisi q̃d ad gloriaȝ dei noscit̃. Scd̃o domũ hãc decet sanctitudo. q̃r dñs i ea laudat̃. d̃ q̃ ps.xxviij. In tẽplo ei⁹ oẽs dicẽt gloriã.s. paupes ⁊ diuites. de q̃ canit ecclĩa. Hic vox leticie ꝑsonat hic pax ⁊ gaudia redũdat hac domo trinitati laus ⁊ glĩa sꝑ resultat. Sȝ hen d̃ multȝ ꝑt dici illud Mat.xxi. Uos fecistȝ eã speluncã latronũ. vt impleret̃ illud ps.lxxviij. Polluerũt templũ sanctũ tuũ. Tercio merito decet illã domũ sanctitudo. q̃r de⁹ in ea adorat̃. de q̃ Jsa.lvi. ⁊ Math.xxi. Dom⁹ mea dom⁹ orõis vocabit̃ Dic̃ notãter dom⁹ orõnis nõ dom⁹ cauillatõis nõ inutil' locutõis nec bophisatõis vt aliq̃ faciũt. Nã timẽdũ est sic̃ x̄ps eiecit illos de tẽplo q̃b⁹ hec verba dixit. sic tales inhonorãtes domũ dei ñ p̃nt fieri dei templũ. Sȝ.d. cur vult de⁹ specialiter hr̃e vel specialẽ hr̃e domũ materialeȝ cũ sit vbiq̃ȝ Rñdet san. Tho. ꝑte.iij.q.lxxxiij.ar.ij. Qȝ loc⁹ orõis habet̃ nõ ꝑpter deoȝ sȝ ꝑpter orãtes. ⁊ h̃ triplici de causa. Primo ad designãdũ q̃ habem⁹ a deo nõ solũ aiaȝ sȝ ⁊ corp⁹. Jdcirco corꝑalẽ habem⁹ domũ i q̃ oram⁹. Scd̃o ꝑpter specialẽ deuotõeȝ vbi sũt sãctitatȝ signa vt crux x̄pi. ⁊ cũ h̃ sãct⁹ sanctoꝝ x̄ps ib̃e sacramẽtaliter. Tercio ꝑpter celeriorẽ exauditõeȝ. q̃r m̃lti ibi ɔueniunt. Et dñs dixit Mat.xviij. Ubi duo vel tres i noĩe meo ɔgregati sũt i medio eoꝝ ego suȝ Dic̃ Leo papa. Si duos velit exaudire m̃lto ãpli⁹ vbi m̃lta milia. Eo q̃ dic̃ Hiero. Jmpossibile est multoꝝ p̃ces non exaudiri. Quarto merito illã domũ decet sctitudo. q̃r i ea deo offert̃. Nã legit̃ de domo quam edificauit Salomõ.iij. Reg.x. In ea deo obtulit. Sic̃.ij. Paral'.ix. Oẽs reges terraꝝ veneẽt ꝑ singulos ãnos ⁊ obtulerũt munera i domũ dñi. sic ⁊ nos. q̃r scriptũ ẽ Exo. xxiij. Nõ apparebi i cõspectu meo vacu⁹. sic fecerũt ⁊ iudei.i. Mach.iiij. Cõstructo tẽplo tpe Jude machabei fecerũt dedicatõeȝ octo dieb⁹ ⁊ obtulerũt dño olocausta cũ leticia. Sic etiã hr̃ Exo.xxxv. Cũ cõpletum esset op⁹ tabernaculi. tũc ɔgregata m̃ltitudine filiorum israel moyses dixit. Dies erit

nobis faciet⁹ q̄ fecerit op⁹ morieť. Sic p̄cepit dn̄s. Sepate p̄mitias dn̄i oīs volūtari⁹ ⁊ p̄mpto aīo offerat aur̄ ⁊ argētū ⁊ es iacīctum purpurā ⁊ bissū ⁊ oleū ad luminaria. Sp̄ūalr̄ Sic hodie nos ī domo dei offerre debem⁹. Pr̄io oues īnocētie vt puri ⁊ mūdi appaream⁹ corā dn̄o. q2 dic̄ p̄s. lxv. Iniq̄tatē si aspexi ī corde meo nō exaudiet dn̄s Iob. ix. Si q̄s cultor dei est ⁊ volūtatē ei⁹ fac̄ hūc exaudit. Scd̄o dēm⁹ offerre boues .i. fortitudinē sp̄ūs. dicēdo cū p̄s. lviij. Fortitudinē meā ad te custodiā. Dic̄ nāq3 strabo sup Gen̄. Nō̄ dign⁹ eris supnis p̄miīs nisi fortꝫ ꝓ xp̄i noīe eꝛ̄. De q̄ ⁊ Palcasius sup Act⁹ aploꝝ. Nēō ē in via salutꝫ nisi in robore ꝯstātie v̄tutis. Tercio dēm⁹ offerre aur̄ .i. dilectōēꝫ. Nā f̄m Isid̄. Aur̄ positū ī igne euaporat n̄c ī pōdere minuit̄. q2 ē solidū. sic dilectio fortꝫ ē vt mors q̄n deo offerre debem⁹. Dic̄ eēn̄ Hilari⁹. Frustra est oīs opatō: nisi deo totā nr̄a actō īpendať. Quarto offerre dēm⁹ ī hac domo argētū puritatꝫ. de q̄ Egesippus. Oīs q̄ voluerit placere diuine maiestati exerceat se ī mētis puritate. Nā dic̄ Aug. de v̄gimb᷒. De⁹ nō respicit pulcrā carnē. s3 pulcrā mētē. Quīto offerre dēm⁹ deo oleū miscd̄ie. nā sic oleū supnatat oīb᷒ liq̄rib᷒. sic ⁊ miscd̄ia. Ideo Lu. v. Estote miꝭicordes. s. viuis ⁊ defunctꝫ. Eo ꝙ dic̄ Damas. Indign⁹ ē diuie demētie q̄ nō cōpatiť miꝭie aliene. Nā q̄ mēsura mēsi fueritꝫ eadē ⁊ remetieť vob̄. Quinto merito hāc domū decꝫ scītudo vt orō nr̄a ī ea exaudiať. Nā de⁹ ī veteri ⁊ nouo testamēto ꝓmisit q̄dq̄d ī domib᷒ suo nomini dedicatiſ postulatū fuerit h̄ sine dubio exauditū erit. Vn̄ .iij. Re. viij. Cū Salomō cōpleuit domū dn̄i orauit ad dn̄m dicēs. Si hō̄ peccauerit ī ꝓximū suū si fugerit ꝑꝑl̄s īimicū suū si clausū fuerit celū. si exorta fuerit ī terra fames aut pestilētia aut corrupt⁹ aer. Et īfra Si q̄s cognuerit plagā cordis sui ⁊ expāderit ad dn̄m man⁹ suas in hac domo tu exaudies ī celo ⁊ repropiciaberꝫ vt des vnicuiq3 f̄m vias suas sic̄ viderꝫ cor ei⁹: q2 tu sol⁹ nosti corda filioꝝ hoīꝫ. Et sequit̄ īfra Appauit dn̄s salomoni ⁊ dixit. Audiui orōēꝫ quā deꝑcat⁹ es corā me. Sāctificaui mihi domū hāc quā edificasti vt ponerē nomen meū in sempiternū ⁊ erūt ocli mei apti ⁊ aures mee attēte. Silr̄ ī nouo testamēto ꝓmisit nos exaudire. Lu. xi. Petite ⁊ accipietꝫ. pulsate ⁊ apieť vob̄. oīs q̄ pe. acci. ⁊ q̄ q̄rit inuenit et pul. ape. Glo. Oīs q̄ q̄rit ꝑ affectōēꝫ cordiſ q̄ petit ꝑ orīs supplicatōēꝫ ⁊ q̄ pulsat ꝑ manuū opatōꝫ sine dubio exaudieť. ⁊ sic exaudit⁹ fuit publican⁹ Lu. xviij. ꝑcutiēs pect⁹ suū orauit di. De⁹ ꝓpici⁹ esto michi pc̄tori Sꝫ ꝙ n̄ exaudimꝰ ē culpa nr̄a. de q̄ Greg. Ne mirū ꝙ tarde ⁊ nūq̄3 exaudimꝰ. q2 dn̄m p̄cipiētē nō audim⁹. Iō Aug. Quo frōte postulas q̄d ꝓmisit si nō facꝫ q̄d ꝓmisisti. q̄ꝓpter dic̄ Bern̄. Vbi mēs igne diuīo accēdiť: pect⁹ manib᷒ tondiť: pauimētū genib᷒ calcať ⁊ oculi lacrimis fluūt. gemit⁹ ⁊ suspiria resonāt illā orōēꝫ exaudiet dn̄s. Quīta est dom⁹ eternalť. De q̄ p̄s. lxxxiij. Beati q̄ habitāt ī domo tua dn̄e in scl̄a scloꝝ laudabūt te. Hāc decꝫ scītudo q2 manētes in ea sācti sūt. ibi est diuersitas p̄mioꝝ. Iob. xiiij In domo p̄ris mei māsiones mlťe sūt. i. retributiones. ibi vox leticie ⁊ exultatōīs. ibi null⁹ clamor nec dolor vt dicit Bern̄. Ibi tanta est leticia: in compatōē cui⁹ oīs iocunditas meror. oīs suauitas dolor. oīs dulcedo acerbitas. oīs decor horribilitas Sic ꝙ dicit Chrıſ. sup Math. Mai⁹ erit sanctoꝝ p̄miū q̄3 oīūe coꝝ desideriū. ad quā domuꝫ ꝑducat nos q̄ regnat trin⁹ ⁊ vn⁹.

Sermo CLX. Ad idē.

Anctificaui michi domū hāc ⁊ elegi eā michi in domū sacrificij. iij. Regū. ix In summa verboꝝ duo innuunť Primo ꝙ ecclesia est a dn̄o sanctificata. ibi. Sācti ficaui. Secūdo ꝙ est in locū oblatōīs dotata. ibi. elegi eā michi ⁊c. De primo ē notandū. Primo sanctificať eccl̄ia vt dyabol⁹ expellať. Dicit Plin⁹ ī speculo naturali. Vinea q̄ debet ferre fructū copiosuꝫ debet diligenter a supfluis mundari et purgari ⁊ excoli. ⁊ sepius a cultorib᷒ viuificari ⁊ debet custos sup speluncam ordinari ⁊c.

Vinea q̄n floret bufones fugat ⁊ serpētes q2 odor flor̄ ꝯtriat̄ veneno. Spūalr̄. Per vineā itelligit̄ eccl'ia dei. de q̄ Jsa. v. Plantaui te vineā electā. s. meā domū. ⁊ nō pt ferre fructū ĩfidelib⁹: nisi excoleret̄ ⁊ ab immūdicijs mūdaret̄. h̄ fecit xp̄s p suū vicariū scz ep̄m. ⁊ purgauit eā ab oīb⁹ immūdicijs dyabolice p̄uitatis ĩ ꝯsecratōe vt serpēs ĩfernalis nō p̄t ĩ ea latitare. Refert nāq3 Gre. in. iij. dyalo. q arriani quandā eccl'iaz diutius occupabāt. s3 cū ad hāc reliq̄e beati Sebastiani ⁊ sancte Agathe essent allate. ⁊ ab ep̄o dedicata ⁊ ĩ ea mag̃ multitudo ppl'i laudes omipotēti deo canerēt. subito sub pedibus suis porcū senserūt discurrere: vnanimiter āmirātes q̄ a nullo potuit videri. appinquauit ianuas atq3 exiuit. vbi diuina pietas ostēdebat q immūd⁹ inhabitator exiuit. Nā dom⁹ dei ē dyabolo terribil' ꝓpter q̄ttuor q̄ ĩ ip̄a ꝯtinent̄. Prīo ibi erigunt̄ cruces Scdo effundunt̄ orōes Tercio dominicū corp⁹ ꝯtinet̄ Quarto sctōr̄ reliq̄e recondunt̄. Ergo oīa ista sūt terribilia dyabolo tūc figurat̄ dyabol⁹ p leonem. De q̄. i. Pe. v. Aduersari⁹ vester dyabol⁹ circuit q̄si leo rugiens. Dicūt naturales. Leo q̄ttuor timet. Prīo strepitū rotar̄ ipsi⁹ curr⁹. scdo ignē accēsuz. tercio gallū albū. q̄rto flagellatū catulū. Prīo timet strepitū curruū. i. exercit⁹ angelor̄. ps. lxvij. Currus dei. x. milib⁹ mltiplex: milia letantiū in ea. Strepit⁹ cor̄ sūt vociferatōes ꝯ demōes. Jsa. lxij. Sup muros tuos hierl'm cōstitui custodes ⁊ tota die ac nocte nō cessant laudare nomē dn̄i: igit̄ isti strepit⁹ curruū sūt dyabolis terribiles. Figurat̄ Gen. xxviij. Postq3 Jacob vidit scalā ⁊ āgelos ascēdentes ⁊ descēdētes dixit. q3 terribilis est loc⁹ iste. Per scalā intelligit̄ pn̄ia p quā āgeli descēdūt ⁊ orōnes colligūt. Scdo timet ignē accensū. i. ardētia desideria ⁊ feruētes orōes q̄ sunt demonib⁹ terribilia. Vn̄ dyabol⁹ dixit btō Bartholomeo. Incendūt me orōnes tue. Aug. Oro est aīe p̄sidiū deo obsequiuz. dyabolo suppliciū. Et h̄ figurat̄ Thob. vi. Cordis ei⁹ p̄ticulā si sup carbones ponas fum⁹ ei⁹ extinguet oē gen⁹ demonior̄. Canti. vi. Terribil' vt castror̄ acies. Tercio timet gallū albū. i. martires ⁊ ꝯfessores q̄ fuerunt galli p doctrinā. Job. xxxviij. Quis dedit gallo intelligētiā. Et sūt albi q̄ p innocētiaz ambulāt. Apoc. iij. Ambulabūt mecū in albis. q2 digni sūt. Hor̄ reliq̄e ĩ eccl'ijs recōdunt̄. Chris. in ome. Vt latrones milites regis declināt. sic demones martir̄ ⁊ ꝯfessorū corp̄a pauēt ⁊ fugiunt. Quarto timet catulū flagellatū. i. xp̄m q̄ adeo fuit flagellatus q nō fuit ĩ eo sanitas a plāta pedis vsq3 ad verticē. q̄ sacramētaliter p̄sens est. et crux ei⁹ in memoriā passiōis. Chris. Sacramentū fugiūt demones ⁊ occurrūt angeli. Scdo sanctificat̄ ꝓpter sctōr̄ āgelor̄ ministratōez. Nā q̄ttuor modis āministrant. Prīo q2 sacerdoti āgeli assistūt Gre. Quis fideliū dubitat ĩ ip̄a ĩmolatōnis hora ad sacerdotis vocē celos apiri. atq3 ĩ illo ihū xp̄i misterio choros angelor̄ adesse. sūma imis sociari. terrena celestib⁹ iungi. Scdo ministrāt. q2 orōes fideliū deo offerūt Thob. xij. Qn̄ orabas cū lacrimis ego orōez tuā obtuli dn̄o. Tercio mistrāt. q2 fideles ab ĩsidijs custodiūt. ps. xc. Angel' suis de⁹ mādauit d̄ te vt custodiāt te in oīb⁹ vijs tuis. Judith xiij. Custodiuit me āgel⁹ hinc eūtē ⁊ ibi cōmorātē ⁊ inde trāseuntē. Hiero. Angelorū auxilijs liberamr̄ ab inimicor̄ ĩsidijs. Quarto mistrāt. q2 psallentib⁹ se ꝯiūgūt. ps. lxvij. Preuenerūt p̄ncipes ꝯiūcti psallētib⁹ in medio iuuēcular̄ tīpanistriar̄. p tımpanū itelligit̄ xp̄s ĩ q̄ ē forma specifica. i. diuitas eterna. pellis extēsa. i. caro crucifixa. melodia. i. aīa gaudio ⁊ iubilatōe plēa. Jlle aīe sūt tumpanistrie q̄ xp̄i diuitate ⁊ hūanitate dulciter sūt refecte. Tercio dom⁹ sctificat̄ ꝓpt̄ deuotionē hoīm. Dic nāq3 san. Tho. p̄te. iij. q. xlviij. Loc⁹ orōis nō dedicat̄ ꝓpt̄ deū q̄ q̄si ĩ loco cōphēderet̄ de⁹. q2 de⁹ spūs ē. ⁊ sz mgr̄m l. i. sniar̄. De⁹ est vbiq3 essentialiter ⁊ p̄sentialr̄ ⁊ potētialr̄. Jō. iij. Regū. viij. Celi celor̄ te capē n̄ p̄nt. q̄to min⁹ hec domus. Sed ꝓpter hoies. ⁊ h̄ q̄druplr̄ Prīo ꝓpter oblatōez. q2 sic a deo habem⁹ spūm ⁊ corp⁹. ita corp̄alem domū habere debemus vbi corp⁹ ⁊ spūm sibi offerim⁹. Subdam⁹

igit spūz p deuotā orōez: corp9 p genuflecti onē et pectoris tonsionē. hic fecit publican9 Luc. xviij. Percutiebat pect9 suū in tēplo dicēs deuote. De9 ppici9 esto michi pctori descēdit iustificat9 in domū suā. Scdo ppt speale excitatōez hōis ad deuotōnez. nā ibi depingūt scitatz sig: et signū passiōis ibi cō tinent fac misteria q oīa sūt ad deuotōz mo nentia. Tercio ppter celeriorē exauditōez. q: abbas citi9 audit totū puentū q vnū mo nachū. et sic pgregatio fideliū citi9 exaudit. Math. xviij. Ubi duo vel tres ī noīe meo pgregati fuerint ī medio eoz ego sū. Jō. i. Petri. iij. Oēs vnanimes estote in orōne Hiero. Impossibile ē multoz pces n exau dirī. Nā helias fuit hō silis nob et dñs eū ex audiuit. Jac. v. Multū valet orō iusti assi dua. Et sic nūc oēs p assiduas orōes psūt ob tinere a deo affluētiā bonoz oīm et remotio nē maloz. Reuera oīa. s. bona spūalia tpa lia et celestia. Quarto ppt speale ībabita tionē. Malach. iij. Ecce veīt ī scm̄ tēpluz suū dñator dñs. s. sacamētalr. Gre. Quis fideliū dubitat in ipa īmolatōis hora celos apiri: ad sacerdotz vocē angeloz choros ad esse. sūma imis psociari. Abacuc. ij. Dñs in tēplo scō suo a facie ei9 sileat oīs terra. s. re uerentiali timore. Geñ. xxviij. et est introi t9 misse. Terribil est loc9 iste. hic nō est hic aliud nisi dom9 dei et porta celi. Reuera ter ribil. vide sup Apoc. xxi. Ecce tabernaculū dei cū hoīb9 et habitabit cū eis. Math. vlt. Uobiscū sū vsqz ad psūmatōez seculi. Di xi scdo q ī locū oblatōis est dotata. ibi elegi eā michi ī locū sacrificij. iij. Reg. viij. Rex et filij isrl īmolabāt victimas corā dño Nō sic fecerūt iudei. i. Mach. iiij. Cōstructo tē plo tpe Jude machabei fecerūt dedicatōez septē dieb9 et obtulerūt dño holocausta cū leticia. sic nos. Scriptu z est eñi Exo. xxiij. Nō appacebis in pspectu meo vacu9. et de psē. di. i. Ois xpian9 ad missaz solēnia aliq offerre tenet. qd figurat Exo. xxxv. Cū cō pletū erat op9 tabernaculi tūc pgregata mul titudie filioz isrl Moyses dixit ad oēz tur bā. Iste ē smo quē pcepit dñs dicēs. Se parate apud vos primicias dño. ois volūta ri9 et pno aīo offerat eas dño. auz et argētū es purpurā et bissū et oleū rc. Sbdit. Quis qs vrm sapiēs ē veniat et faciat qd dñs im perauit. Spūaliter. sic nos offerre d bem9 primo auz dilectōis. Apoc. iij. Sua deo tibi emere a me auz ignitū. i. Coz. xiij. Charitas nō excidit. Col. iij. Sup oīa ha bete charitatē qd est vinculū dilectōis et p fectōis. Aug. Si charitas desit cetera ni chil psūt. Isid. Sic auz in igne nō euapo rat. sic dilectio ī bono pseuerare facit. Hila ri9. Nisi impendat dilectio frustra erit oīs opatio. Hugo Sine charitate nemo salua tur. et cū charitate nemo damnat. Secūdo aegentū qd est albū. et significat puritatem psciētie. Uñ Egesipp9 Oīs q voluerit fa miliaris esse diuine maiestati exerceat se in mētis puritate. Sz heu multi studēt ad ve stiū claritatē. Aug. Nō qrit de9 pulcrā car nē sz mentē pulcrā et purā. Mat. v. Beati mūdo corde. Tercio es. i. fortitudinē spūs ps. lviij. Fortitudinē meā ad te custodiam Strabo sup Geñ. Quomodo dign9 super nis pmijs eris nisi fortz p xpi noīe fueris. De q Pascasi9 sup Act. aploz. Nemo est in via salutis nisi fuerit in robore pstantie et virtutz. Quarto purpuram. i. meditatōem et cōpassionē passionis xpi. Hugo de sacra mentis Freqns xpi meditatio passionis re leuat laborē corpalem et spūalem. Richar. de san. victo. Sic p dyaboli temptationez surrexit tribulatio. sic p xpi passionē psola tio. Sext9 pitagoric9. Nulla sal9 cernitur vbi passio a memoria elongat. Quinto ole um de capite tuo nō deficiet. Damasce. In dign9 est clemētia q nō compatit aliene mi serie. s. viuis et mortuis. Sexto thus orōis ps. cxl. Ascēdat ad te dñe oratio mea sic in censum. Aug. Oratio est deo obsequium. animab9 refrigeriū et dyabolo suppliciū.

Opus perutile sermonū de sanctis p cir culū anni Thesaurus nouus nuncupatuz: impressuz Argentine Anno dñi. M. cccc. lxxxvi. finit feliciter.

SERMONES
THESAURI
NOVI DESANCTI

1486